

Передплата
 на «РУСЛАНА» вноситься:
 в Австрії:
 за чий рік . . . 20 пер.
 за пів року . . . 10 пер.
 за чверть року . . . 5 пер.
 за місяць . . . 1-70 пер.
 За границею:
 чий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Подане число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареники їм і душу ми виреш: а не возьмем мплести і віри не возьмем,
 бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових ісальміх М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
 цини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає силним
 попереднє застереженє. —
 Рекламациі неопечатаніє
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Андрій граф Потоцкий

намісник Галичини

упав о 1½ в неділю 12. с. м. підчас уділю-
 вання послухань жертвою замаху. Слухач
 III. р. філософії у Львові, Мирослав
 Січинський, котрий зголосив ся
 на послуханє з просьбою о наданє єму
 посади, вийшовши до салі послухань, до-
 був револьвера і тричі стрілив до наміс-
 ника і вцілив у голову, в рамя і в руку.
 Стріли були смертоносні і намісник в дві
 години опісля закінчив жите. Ув'язнений
 зараз після вистрілів убийник і спрово-
 джений на інспекцію поліції зізнав зо-
 всім спокійно і з цілою свідомістю, що
 гадка убийства зродила ся в нїм після
 відомого застрілення селянина Каганця в
 Коропці і що крім того понукою до се-
 го убийства були виборчі надужитя, пе-
 реслідованя руских виборців жандармами
 і відомі університетські події.

При смертно раненім наміснику яви-
 ла ся в тій хвилі Родина, прибув архiep.
 Більчевський з суфраганом Бандурским,
 маршалок і президиальні урядники, на-
 спіла зараз і лікарська поміч, одначе всі
 способи удержання єго при житю показа-
 ли ся безуспішними.

Вість про сю страшну подію, нечу-
 вану в літописях нашої держави, розне-
 сла ся блискавицею по місті, згромадила
 нечисленні товпи перед намісництвом і
 викликала велике зворушенє. Сей страш-
 ний злочин зустрів ся з загальним о-
 судом навіть посеред політичних против-
 ників покійника а тим більше у всіх, що
 стоять на християнських основах. Якне-
 будь убийник сповняв сей злочин з пов-
 ною свідомістю, як виявило ся в пере-
 слуханю єго, то був се вислід доведеного
 до фанатизму єго душевного настрою,
 тим похопнійшого до такого страшного
 вчинку, що й брат єго недавно кинув ся
 на власне жите. Тимто злочин сей загаль-
 но осуджуваний треба вважати поривом
 одиниці і не можна в нїх добачувати я-
 кої небудь звязи з настроєм рускої су-
 спільности, як се бажали би зроби-
 тивники руского народу.

3 жита пок. Намісника.

Андрій гр. Потоцкий уродив-
 ся 1861 р. в Крешовичах під Краковом.
 Правничі студії відбув в Кракові і Празі.
 В 1884 р. досягнув на Ягйлоньскім уні-
 верситеті ступінь доктора прав, а про-

мочия відбула ся sub auspiciis imperato-
 ris. Небавом вступив до дипломатичної
 служби яко аташе при австро-угор. ам-
 басади в Мадриті, відтак в Лондоні і в
 Парижі. Одружив ся з гр. Анною Тиш-
 кевичівною. В 1891 вибрано єго послом
 з сільських громад Краків-Хшанів-Величка
 до держ. ради, а відтак до сойму, де був
 головним референтом бюджету. В 1896
 вийшов до ради міста Кракова. Членом
 палати вельмож став 1898, а 12. жовтня
 1901 краєвим маршалком, 18. червня
 1903 намісником, 26 марця 1907 одержав
 ордер золотого руна. Покійник осиротив
 жену, трох синів і шість дочок.

Убийство.

Мирослав Січинський, студ. III року
 філософії, син пок. посла о. Миколи,
 член соціалістичної партії і голова
 саціалістичного тов-а „Вільна Громада“,
 явив ся в намісника на авдиєнцію під
 покривкою, що хоче просити о суплен-
 туру. Коли єго впустили до авдиєнційної
 салі, він стрілив відразу з бровнінга, чо-
 тири або пять разів. Коли Намісник упав
 на землю, надбіг слуга, що стоїть при
 дверях і вирвав бровнінг з рук Січинь-
 ского. Два стріли дав Січинський, коли
 Намісник упав вже на землю. Убийник
 не утік, лише з сьміхом дав себе ви-
 вести до прилежної комнати, де перебув
 аж до прибуття поліції. Стріляючи кли-
 кав Січинський: „То за нашу кривду, то
 за вибори, то за смерть Каганця!“

До тяжко раненого Намісника при-
 бігли урядники, лікарі, жінка і діти.
 Більше як годину був ще намісник при-
 томний, зробив устне завіщанє, велів за-
 телеграфувати до цісаря, що гине як
 вірний до останної хвилі слуга. До жінки
 сказав умираючи: „Ти була моїм щастєм
 і сонцем через ціле жите“. Гр. Потоцкий
 був звисний як взірцевий муж і отець, що
 жив у своїй жені і своїх девяти неліт-
 них дітях. Сердечно попрощав ся наміс-
 ник зі своїми дітьми, які, мов те бідне
 наполохане стадо стояли з сльозами в очах
 в сусідній комнаті аж до хвилі, доки їх
 не покликано до умираючого отця. Свід-
 ки розказують, що була се страшна, роз-
 лукою проймаюча хвиля. Крім роди-
 ни були при єго сконі краєвий мар-
 шалок гр. Бадені, Архиепископи Біль-
 чевський і Бандурский та всі шефи бюр
 намісництва.

Смерть наступила о год. 3-20 по пол.
 По ствердженю смерти взято ся сейчас
 до обмитя і до тимчасового уложеня кро-
 вю облитих мощів убитого. Пані наміс-
 никова сама обмила тіло мужа і зложила
 на ліжку. В тяжкім болю припала до ті-

ла і заливала ся сльозами, цілуючи лице
 покійника.

Заяви спочування.

Між першими заявами спочування бу-
 ла телеграма від цісаря, яка звучала:
 Графиня Потоцка, Львів. Глибоко трону-
 тий вістлю про смерть Вашого мужа, гр.
 Потоцкого, в яким теряю вірного і зна-
 менитого урядника і державного мужа,
 що мав у мене повне довірє, висказую
 Вам під вражінєм потрясаючої вісти про
 смерть Вашого мужа, моє найглибше
 спочуванє і запевняю Вас, що поділяю
 вповні Ваш глибокий біль. Най Всемогу-
 чий додасть Вам сили, аби найти розра-
 ду — Франц Йосиф.

Між многими личностями і депута-
 циями приїхали зложити пані намісничо-
 вій заяви спочутя: мітрати о. Білецький
 і Туркевич та о. крилош. Білинський,
 іменем рускої капітули.

Ув'язненє.

Січинського виведено і уміщено в а-
 систенції поліційних жовнірів в фякрі.
 Перед будинком поліції виняв він двай-
 цять пять корон і велів виплатити фякро-
 ви десять корон, а коли звернено єго
 увагу, що фякрови належить ся всего 80
 сотиків, відповів Січинський: „Гроший
 мені не треба. Я і так буду висіти“. На
 поліції признав ся Січинський до вини,
 а коли єго запитано, чи жалувє за уби-
 тим, відповів: „Графа Потоцкого, як чо-
 ловіка мені жаль, але як політика єго не
 жалую“. Січинського переслухав ще про-
 куратор, почім з поліції відставлено єго
 до вязниці карного суду.

Мати.

Мати Січинського мешкає у Львові
 при ул. Зиблікевича ч. 29 з трема доч-
 ками. Перед полуднем вийшов з дому
 син Мирослав і заявив, що на обід не
 прийде, бо має поладнати важну справу.
 Чорний сурдут позичив собі Мирослав у
 студ. Замори і в нїм пішов на авдиєнцію.
 З достовірного жерела дізнаємо ся, що
 коли явила ся в мешканю пані Січинської
 поліція, щоби перевести ревизию, она
 спитала ся, з якої причини вийшло се
 розпорядженє. Коли поліція заявила:
 „Ваш син застрілив намісника“, мати і
 сестри почали ломати руки і плакати. За
 хвилю вибігла мати до кухні, а за нею
 дочка, до якої сказала: Може я винна.
 В сій хвилі повзяла нещасна мати стра-
 шну гадку, вийшла до комнати і сказала
 перед поліцією: „То я винна, бо я сина
 намовила до убийства“. Видно, хотіла в
 сей спосіб ратувати сина. Матір ув'язнено.

Ревізії

відбуто вчора у студ. Цеглинського і За-
мори. Власти підозрівають ествовање за-
говору, хоч Січинський сему рішучо пе-
речить.

В місті.

Вість про убийство викликала сенза-
цію. Намісництво облягли великі товпи
народу. Президиальне бюро в формаль-
ній облозі. Явили ся всі репрезентанти
властей, щоби зложити кондоленції і ба-
гато осіб серед Поляків і Русинів. В теа-
трі перервано пополуднєве представленє,
а вечірне відкликано. Товпи польскої мо-
лодіжки демонструють против Русинів. В
»Гостинниці« і »Дністрі« вибито шиби. По
публичних місцях і реставраціях живо
обговорюють всі сю страшну подію.

Похорони

убитого намісника відбудуть ся завтра,
вторник, дня 14. о 11. г. рано. Домовину з мо-
щами Покійного проведуть до бернадинь-
ского костела, а після служби Божої на
головний дворець. Похорони відбудуть ся
в Крешовицях в середу рано.

Маніфестация Ради шкільної краєвої.

З нагоди убийства президента Ради
шкільної краєвої гр. Андрія Потоцкого
відбуло ся нині повне засіданє, на яке
прибули члени ргоріо motu. Крім всіх
інспекторів і шефів бюр явили ся з ав-
тономістів ректор Фідлер, радник Бар-
віньський і др. Студинський. Віцепрези-
дент др. Дембовский висловив глибокий
жаль з причини ненадійн. і страти одного
з найдіяльнійших президентів і найбла-
городнійших людей, почім повідомив Ра-
ду, що вручив вдові кондоленційне пись-
мо. Рішено зложити на домовині вінець
і видати плякати від Ради шкільної кра-
євої, взяти нині о год. 5. г. реміальну у-
часть в маніфестації при домовині По-
кійного і вислати на похорони депутацію
до Крешовиц зложеною з віцепрез. Дем-
бовского, інсп. Барановского, Залевского,
Кавецкого а з автономістів радн. Солти-
ска, Барвіньского і Студинського. В за-
втрішнім похороні беруть члени Ради шк.
кр. г. реміальну участь в уніформах.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Міністер президент бар.
Бек був на послуханю у цісаря, щоби
здати справу про ухваленє закона про мі-
ністерство робіт. Після того пересправляв
бар. Бек з президією палати вельмож,
щоби ще і висша палата перед велико-
днем полагодила справу, одначе палата
вельмож возьме сей закон на дневний по-
рядок аж після свят великодних.

Konserw. Korresp. звіщає, що начерк
языкового закона уже готовий і буде за-
раз після лат. великодня предметом нарад
міністерских. На раді міністрів сподівають
ся вельми за в з я т о ї б о р о т ь б и,
а від того, чи прийде до порозуміння, бу-
де зависіти, чи начерк сей буде предло-
жений до вступної санкції цісарскої.

На останнім засіданю посольскої па-
лати викликав спенсирований гофрат
адміністр. трибуналу пос. Гока і соціал.
учитель Зайца соціалістичну бучу. Віце-
президент Жачек, як ми вже звіщали,
заявив, що може згодити ся на відчита-
нє інтерпеляції бар. Гока в справі кон-
фіскованої брошури Вармунда лише на
тайнім засіданю. Тим способом по-

сував він плян Гока, котрий бажав
дорогою інтерпеляції перемитити сю бро-
шуру, і се розлютило так бар. Гока, що
він бажав з своїми товаришами пімсти.
Палата мала відпокутувати ухвалу що до
тайного засідання кілька годинною обстру-
кцією, щоби послі з дальших сторін,
котрі бажали перед цвітною неділею
бути дома, не могли виїхати вечірними
поїздами. Таким способом соціалісти і пім.
жидівські вольнодумці дали волю своїй не-
нависти проти християнства і католици-
зму. Се змаганє бувшого судії Гока і
соціалістичного учителя Зайца, щоби у-
даремнити засуд трьох судових інстанцій
було новою обидою релігійних почувань
християн, котра зможе лише в тим ясній-
шім світлі представити діяльність таких
же апостолів як Вармунд.

Поїздка бар. Еренталь до Бу-
дапешту викликала велике вражінє і всі-
ляні толки. Як звіщають деякі дневники,
має бар. Еренталь обговорити з прави-
тельством угорским передовсім справу
скликаня делегацій, наконєць має і мо-
жливість підвисненя плат військових та
підвисненя контингенту новобранців. Інші
знов дневники, як ми вже звіщали, запев-
няють, що бар. Еренталь має завести
відповідь монарха на переданє Кошутом
на останнім послуханю пропамятне пись-
мо в справі уступок національних в угор-
ским війську. А деякі дневники знов впев-
няють, що бар. Еренталь має з угорским
міністром-президентом обговорити полі-
тичне положенє в південно-славянських
краях а також події в Боснії. Угорске
телеграфічне бюро кореспонденційне запе-
рчує рішучо всякі комбінації і зазначає,
що бар. Еренталь буде строго держати ся
лише тих справ, котрі входять в обсяг
єго діланя. Нема найменшого сумніву,
що бар. Еренталь не буде вмішувати ся
у внутрішню політику Угорщини, одначе
внутрішня і загранична політика влива-
ють так обопільно на себе, що годі тут
потягнути зовсім певну границю. Вже
сама справа делегаційної сесії, бюджету
на рік слідуєчий і підвисненя плат вій-
ськових та контингенту новобранців дотор-
кує ся доволі близько внутрішньої полі-
тики. В тій справі щире дневник Кошутів-
ців Magyar Orszag, що маєва делегація
і підвисненє військових плат може послі-
дувати лише за дозволом не за-
висимців. У Відні тепер перекона-
ють ся, що на се не згодить ся нація,
котрій усього відказують. Приїзд бар.
Еренталья може бути точкою вихідною до
порозуміння. Ми є тими, що дають, а там-
ті просять. Наколи наші народні інтереси
будуть забезпечені, то ми непротивні до-
стойному (?) порозуміню.

Про грізне положенє в Боснії
висловив ся недавно міністер Буриян
перед одним провідником боснійских Хор-
ватів, що єго поступованє є пробою для
розелідженя, як далеко посунуть ся серб-
ські іредентистичні змаганя. До сконстато-
ваня сего стану мабуть не вистарчає ще
і ся обставина, що в Сараєві пече-
тає ся відозва великосербского
сторонництва до всіх европ. держав, що-
би Австро-Угорщину приневолити до усту-
пленя з Боснії, инакше вибухне револю-
ція. Ся брошура, як звіщають з Сараєва,
містить указки, як має населенє держати
ся підчас ворохобні. Поступованє бар.
Бурияна нагадує отже історичний вислів
з 1866 р.: „Нехай но Прусакі прийдуть
до нас, то ми їх засиплемо шапками!“

Заграниця.

Балканський комітет в Лондоні ро-
зівслав до англійских дневників довіроч-
ний окружник, в котрім находять ся ці-
каві вісти про події в Боснії і ста-
новище сербского короля
Петра супроти Австрії. Комі-
тет, сказано в тім окружнику, дістав від

своїх мужів довіря на Балкані тривожні
вісти про положенє в Боснії. Австрійска
управа гнобить односторонно сербске на-
селенє і переслідує сербські національні
змаганя яко зраду стану. Се супротивляє
ся постановам берлінської конференції,
котра віддала оба краї під управу Австро-
Угорщини, щоби она завела там лад. Про
винищенє сербского живла не могла
думати берлінська конференція. Політика
Австро Угорщини в Боснії загрожує
також європейському миро-
ви, бо Сербія не може байдужно сему
приглядати ся. В Сербії проявив ся уже
воєнний настрій супроти Австрії
а король Петро не має вже від-
ваги підписати торгового
договору з Австрією а навіть
предложити єго скупштині. Отсе є
причина сербского пересилєня. Міністер-
президент Пасич сам годить ся з тим, що
опозиція домагає ся розвизаня скупшти-
ни і проволікає тим затвердженє торго-
вого договору. Окружник балкан. коміте-
ту ківчить ся візванєм, щоби на сі події
в Сербії звернено бачну увагу.

Для Сербії настають вельми
бурливі часи. Король Петро не зу-
мів визволити ся зпід могутного впливу
Пасича і не пішов за радою провідника
молодих радикалів Стояновича, ко-
трий для запоруки свободних виборів до-
магав ся утворєня коаліційного міністер-
ства з представників старих радикалів
з молодими. Рішив ся отже задержати
старих радикалів, а властиво міністра-
президента Пасича. Тим способом все
огірченє в Сербії зверненє проти короля,
котрого навіть у виборчій відозві, яку ма-
ють опозиційники видати до народу, пред-
ставити мають виновником сучасного поло-
женя. Пасич, котрий обновляє своє міні-
стерство (уступити має отяжілий міністер
війни Пушник і скаляний королеубий-
ством міністер внутр. справ Петрович),
сподіває ся з виборів вийти побідно.

Побут Черногорского кня-
зя в Петербурзі, про котрий ми вчора
звіщали, має метою придбати поміч Ро-
сії для черногорских фінансових і зелі-
зничих змагань. Черногора бажає, щоби
Дунайско-адрийска залізниця, на яку має
Туреччина дати дозвіл Сербії, не гінчила
ся в Джовані ді Медра, але була посу-
нена аж до пристани Антіварі. Сердечний
тоаст, яким цар повитав свого гостя в
Царским Селі, можна вважати успіхом
Черногорского князя, а заразом намага-
нем Росії, щоби на Балкані знов здобути
собі давний вплив.

Положенє в Португалії
вельми непевне. Наслідком ворохобні в
столиці не можна було діждати ся ви-
сліду виборів в Лісбоні, де 4 републи-
канські кандидати дістали поважну біль-
шість. Так само з кольоній опізнли ся
вісти і доперва тепер можна собі вира-
зійше уявити внутрішнє положенє. По-
біда правительства є лише поверховна.
Адмірал Фереїра має до розпорядимости
лише 17 консервативних послів, котрі
назвали ся »независимими«. Консервати-
вий провідник Вільгена має 62 прихиль-
ників, так що разом консерватисти розпо-
ряджають 79 голосами проти 77 инних
сторонництв. Колиб Фереїра хотів утво-
рити правительство, був би приневолений
президію відступити Вільгені. Тим то він
приймає до себе також прогресистів ра-
зом 58 під проводом Кастра, яко прави-
тельственне сторонництво, так що »мо-
нархістична концентрація« мала би 137
голосів. Опозицію творить 7 радикальних
прогресистів і 7 републиканців. Сторон-
ництво Франка має лише 3 послів а но-
воотворенє сторонництво лю-
довців в двох. Се останнє сторонництво
занехало було агітацію з нагоди убий-
ства короля, але тепер розпочне роботу
на як найширших основах. Вибори зо-

всім не причинили ся до прояснення положення в краю, а позаяк край вимагає рішучої політики правительственной, тим-то сторонництво людовців здобуде скоро сильне становище. Король, як звіщають, з великим трудом укриває очевидне душевне пригноблене в правительстві і на найвищих посадах мають послідувати важні зміни. Правительство одержало порученє, розслідувати події і поступованє муніципальної гвардії. Оповідать, що минулої неділі цивільна гвардія вдерла ся до костела св. Домініка на хор і дала кілька вистрілів на публику. Підчас нічного патрулювання найдено у многих осіб значні грошеві суми, котрі не згоджують ся з їх матеріальним положенєм.

Вмішанє Зєдинених Держав Америки в манджурске питання причинило ся знов до грізного захмарення овиду в Східній Азії, а з Нового Йорку надходять тривожні вісти про воєнні приготівленя америк. правительства. Протягом трох днів сенат Зєдин. Держав ухвалив: 4 мільони доларів на стацію для флоту, яка зараз має буги устроєна на Гавайських островах, 20 міль. доларів на укріпленє каліфорнійського побережя і 10 мільонів доларів на дальшу будову воєнної пристани в Манілі на Филиппінах. Тиждень перед тим ухвалено 60 мільонів на нові панцирники і підводні судна, а крім того багато дрібніших видатків на поправу військового санітарного корпусу, на бездротовий телеграф, закупно припасів угля ітд. Ожже протягом марця ухвалено там около 125 мільонів доларів на надзвич. видатки воєнні! Тимчасом і Японці дальше зброять ся і повело ся їм навязати з південно-американськими державами приятні взаємини, а іменно заключили они договори з Бразилією, Перу і Чилі, на основі котрих там будуть мати свободний вступ японські переселенці.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Марії Єгип. Прп.; римо-кат.: Валеріяна М. — В середу: руско-кат.: Тита прп.; римо-кат.: Анастасії М.

— **Пастирський лист.** Крижевацький єпископ Юлій Дрогобецький по поводу великого посту розіслав до священників своєї єпархії пастирський лист, в котрім викладає про християнський дім взагалі, а особливо же про родинне житє священника, про обовязки сопруг священників. „В нинішніх часах — говорить пастирський лист — коли зло і небожність людий так на високу стєпень ступили, і жєньському полу конечно треба вступити в ряд борючих ся. Тимто Церква не лише мужів, але і жінки зове на роботу; бо добре знає она, що родина є стовпом і пристанищем народів а се діє ся при помочи жєньського пола. Особливо має хоронити чистоту і обичайність священнича родина, бо нема страшнішого праміру, як коли син священника безбожним або невірним єсть. Дальше говорить лист о тім, що тільки то много має людський рід завдячувати жєнщині. „Бог жєну вибрав, через котру породив ся Син Божий Єдинородний, Він хотів, щоб і жєна мала участь в ділі відкуплення рода людєвого. На кінці же звязав єпископ всіх священників, щоб циро вірували в Христа і в Дуї Святі. А до молодих клєриків так говорить: „Синки мої клєрика, коли в Господі рішите взяти на себе ярмо жєнитби, єстережіть ся добре, з ким будете ся вязати, ви будучі слуги Божі“. Пастирський лист написаний по хорватски.

— **Усуненє кирилички.** В 11. ч. курітибської „Зорі“ з 19. марця редакційний комітет заявляє, що п. Стефан Петрицький уступив з редакції тогож двотижневника. П. Петрицький зробив був з тої часописи, органу курітибської „Просьвіти“, сьмітник і заповняв его виключно напастями на оо. Василян. В останнім числі нема вже ні слова про Василянську місію в Парані. У вступній статії — заяві редакційного комітету — зазначено: „Ми хочемо працювати, щоб показати, що ми не сварнею, не роздором, але ми купую ідем. Чи то сьвященник, чи то учений, чи то робітник, ми кличемо, лучім ся, поспираймо разом! Незабуваймо нашого обряду, нашого язика. Ми хочемо, щоб наша „Зоря“ істино зорею для Русинів в полудневій Америці сталась“. Оскільки сї солодкі запевненя походять зі щирости теперішних редакторів „Зорі“, витаємо їх як заповідь ліпшої будучини на області організації паранських Русинів. Від наших заміток здержуємо ся. Довголітні і заслужені провідники Русинів в Парані, оо. Василяни, зблизька найліпше оцінять ситуацію і після того займуть відповідне становище супроти ворожої їм доси „Зорі“. Однак можемо вносити з одної новинки в тім числі, що теперішня редакция „Зорі“ ріжнить ся в поглядах на руску справу в Парані з п. Петрицьким. В тій новинці сказано: „10. числа видруковано дуже мало, через тоє, що зайшло непорозумінє між Комітетом а редактором, тож нинішнє (11.) число видаємо тиждень борше, бо деякі передплатники отримали 10 те число а деякі ні“. Дай Боже, аби справа взяла як найліпший напрям на гаразд наших паранських братів!

— **Поїзди до Крешовиць.** В цілі уможливленя бравя участє в похороні пок. намісника Андрея Потоцького запроваджує ся дня 14. с. м. два надзвичайні поїзди особові по знизькій ціні а то: поїзд відходячий зі Львова до Крешовиць около год. 10. вечером і поїзд поворотний, відходячий з Крешовиць до Львова по укінченю похорону — і поїзд відходячий зі Стрия до Львова около год. 7. рано а вертаючий до Стрия около 4. год. по полудни. Наведені поїзди сьуть зіставлені з возів 1, 2. і 3. класи. Всїданє в стациях посередніх дозволенє. Близьких інформацій уділяють начальники ц. к. урядів стацийних. Крім того відїде зі Львова до Крешовиць поїзд поспішний по цінах нормальних потягу поспішного.

— **Арештованя і ревізії.** Поліція перевела вчєра в ночи ревізію в домі ред. „Діла“ Л. Цєгельського при ул. Голомба і в редакції „Діла“. Нічого підозріного не найдено. По переслуханю Січинського ради. Берзоном видано приказ арештувати сестри увязненого: Емілію Струтинську, Ірену і Агафію Січинські та академіка Федора Замору, голову „Акад. Громади“. Комісар поліції Лукомський доконав їх арештованя нині рано о 5½ год. Всїх арештованих відставлено до слїдчої вязниці при ул. Баторія.

— **Шєвченкове сьвято в Бродах.** Дня 9. с. м. відбув ся концерт молодіжи їми. в чєсть безсмертного гєнія України-Руси. Переповнена сая тов-а музичного — на сцені погрудє того, що любив мільони поневоленого людю, а єго бюст обвели поважним хороводом сї горячі серця, що дріжать під мундурками. Програма багата, гра на фортеп'яні ученика Вагнера і на скрипці ученика Білліка майже артистична, молодечі хори добре виведені, смичкова музика прєгарно проваджєна проф. Будковским, глибоке признанє проф. Ст. Муравєцькому, Полякови, за чудово написану віршу Шєвченківским метром „W cześć Szewczenko“, котру декламував ученик Поляк з дійсним чутєм. Слухаючи поодиноких точок програми згадували ми на наші молодечі, а минувші часи, та і нам серце сильніше било ся у грудях, бо паглядаю бачили, що завданя нами мріяні у молодости, сповняють ся. Та поклін від нас тим усім, що дня пошани і сьмпатії безсмертного гєнія приєутністю своєю піднесли єє сьвято молодіжи. Правда вдяка проф. руської мови Созаньському за ілеканє ідеалів у молодіжи. При звуках гимну „Щє не вмерла

Україна“, у піднесеному, а сьвяточному настрої опустили ми сая.

Дня 12. с. м. відбуло ся сьвято Шєвченківське заходом тов-а „Основа“ в Бродах. (К).

— **Осторога перед єміграцією до Парани!** В останнім числі курітибська „Зоря“ займає ся справою єміграційного агєнта гр. Ле Гона, який був недавно в Галичині і вивіз звідси кількасот бездомних волоцюгів до роботи при зелїзницях в Парані і Аргєнтині. „Зоря“ пише: „Ми тільки цікаві для чєго п. граф хоче тут спровадити робітників нежонатих і доперва по якімсь часі обіцює їм мірити землю належачу до товариства колїєвого, будувати хати, школи, церкви і т. и. Яку дає їм гваранцію, чи буде платити так, як обіцює! Для чєго на примір тепер ріжні робітники сьуть невдоволені а і послїдніх часах навіть для браку грошей відправлено до 300? Що буде, єли сьвіжі ємігр. з Європи місто обіцяної заплати, дістануть таку, що і на житє не стане? Ми до тої справи вернемо, а тепер радимо всім: Осторожно з контрактами! Лучше тут поінформуватись. Граф Ле Гон був в Парані тїждєнь, а цілу Бразилію знає лишєнь з свого тритижневого побуту“. В попередніх числах „Зорі“ п. Петрицький провадив широку агітацію за переселєнєм до Парани; теперішня ж редакция „Зорі“ бере єю справу холодніше і не обіцює ємігрантам золотих гір в Бразилії.

— **3 жита „Просьвіт“ за кордоном.** Київська „Просьвіта“ урядила єноді 8-ий безплатний відчит популярний. Читав є україн. мові д. А. Качановський, лєборант київської політехніки, про вулкани. Сая була повна слухачів, переважно простого народа. В катєринославській „Просьвіті“ відіграли аматори комєдію Карпенка-Карого „Сто тисяч“ а другим разом д. Труба мав відчит про Хмельницину.

— **Мільонєр в хлопській сьвітні.** У францускім сєлі Мірабєль департаменту Дордонь помер недавно старий сєлянин Ляверг, полишивши маєток, який сусіди цїнили на кільканайцять тисячє франків. Однак судова комісія ствердила єсподіваний факт, що Ляверг лишив три мільони готівкою і цінними паперами. Сї скарги найдєно в єйнику та вських инших сховках. Ляверг був нежонатий, що на сєлі рідко буває. З дому не виходив майже ніколи, хибє лише за орудкою, а жив тільки зі своєю службою.

— **Дрібні вісти.** З Відня доносять, що в сїм році має уступити на ємеритурє дотеперішний директор почт і телеграфів Іван Любич Сєфєрович, а єго місце займє одєн з міністерських достойників. — В Кривчу горішнім коло Борщєва слухач фільософії Стан. Децовський застрїлив учительку Дзєжуньську, матір 3 дітий і сам собі відобрав житє. Децовський перебував там тимчасово у лат. парохє Дзєжуньського. Причиною убійства і самоубійства мала бути заведєна любов. — Др. Іван Франко, що не здужав уже від довшого часу, виїхав перед трома тижнями за порадою лікаря до курєлевої місцевости в Слявонії, Ліпика. Єноді стан хорого так погіршив ся, що єго перевезєно до єусідної місцевости, Панкраца, до шпиталє. — Нові почтові уряди будуть утворєні в Гірці (пов. Дрогобич) і в Жєраві. — З Відня доносять: Касаційний трибунал поручив єє раз розглянути судови справу о. Івана Пісєцького, сотрудника, якого окружний суд в Коломиї за обиду релігії і виборчий примус, засудив на 100 К. гривни, або 10 днів арешту.

Оповіді.

— **Дальший репертуар руского театру в Тернополі.** (Сая Міщанського Братства. Початок о год. 7½, вечером. Білєти продає равше Народна Торговля, а від 5. год. вечером каса театру).

Ві второк дня 14. цвітня „Марі“ родинна драма в 3 діях Генріха Ібсєна.

В середу дня 15. цвітня „Різдвяна ніч“ (Царицїні черевички) опера в 4 діях М. Лєєєнка.

В чєтвер, п'ятницю і суботу предствєленя не будє.

— **Парохіальний уряд св. ВМ. Юрія у Львові** подає до відомє кандидатів єставу дяківського,

що дня 7. мая відбуде ся іспит кваліфікаційний о год. 4 по пол. в канцелярії згаданого парох. уряду. Наміряючи піддати ся сему іспитови мають внести подане до Митроп. Консistorії і долучити до тогож конечно отсі залучники: сьвідокство крещеня, шкільне і сьвідокство поведеня від дотичного уряду парох. Слідуючого дня т. є 8. мая о год. 4. буде приймати ся до бурси дяківської. Услівя прийнятя: чистий голос по перебутій перемині, добрий слух, 16 до 18 літ житя, вкінци належить кілька днів на перед внести до Митроп. Консistorії прошене о прийняте до бурси, послідне сьвідокство шкільне, сьвідокство крещеня і поведеня.

— **Зі Станиславова.** Продовжене заг. зборів з дня 8. с. м. тов-а „Народний Дім“ в Станиславові відбудуть ся в середу 15. с. м. о год. 6. вечер в комнатах Банку звязкового. На порядку деннім зміна статутів.

— **„Кружок правників“ у Львові** вишукують занятя для своїх членів (ул. Кохановского ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, солідних мундантів для Впв. П. адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода — *В. Цмайло-Кульчицкий*, голова кружка. *Матвій Яворский*, секретар.

Посмертні оповістки.

— **О. Михайло Ольшанський**, вислужений декан з крилошанськими відзнаками, парох в Стараві коло Мостиск, упокоїв ся дня 9. с. м. в 69. році житя, а в 40. році сьвященства. В. є. п.!

Телеграми

з дня 13. цвітня.

Відень. Рада міністрів відбула вчера засідане, почім міністри розіхали ся на великодні ферії. У Відні остали лише мін. Бінерт, Георгі і Буріян.

Прага. Торговельні палати в Празі, Пільзні і Будевичах заключили умову, що від властий не будуть приймати писем в німецькій мові.

Корфу. Вчера рано цісар Вільгельм звидів грецькі і англійські кораблі, що стояли в порті. До грецької королевої, яка вчера виїхала з Корфу до Атен, вислав цісар телеграму з подякою за гостинне прийняте.

Петербург. Редактора газети „Краї“ покарано гривною 500 карб.

Полтава. Виїздна сесія судової палати розглянула цілу низку політичних справ. Учительку приватної гімназії Ізмайлову обвинувачено в належности до с.-р. Боровили: член думи прис. адвокат Маклаков та місцевий присяжн. адвокат Сіяльський. Ізмайлову виправдано. Учителя реальної школи Яременка, учителя городської школи Браньського та писаря Тимошенка позивано за належність до селянської спілки й за ширене нелегальної літератури. Боровили підсудних прис. адв. Калачевский, Сіяльський та Коринський. Засуджено: Яременка—на півтора року, Браньського—на рік і Тимошенка—на 8 місяців кріпости.

Реальність у Львові складаюча ся з одноповерхової камениці, партерового дому і огорода, недалеко середмістя, побіч трамваю, оказийно дуже дешево до продажі. Ціна 25.000 кор. Потрібна готівка 15.000 кор. Ближні інформації в складі вин Братів Дідоліч, ул. Чарнецкого ч. 3.

Тижневий звіт Торговельної і промислової палати про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 6. до 12. цвітня 1908:

	за 50 клг.
Пшениця	11.75—12.00 К
Жито	10.00—10.25 К
Ячмінь броварняний	7.50— 7.75 К
Ячмінь на пашу	6.70— 7.00 К
Овес	6.25— 6.50 К
Кукурудза	7.75— 8.00 К
Просо	8.75— 8.60 К
Горох до вареня	9.75—11.00 К
Горох на пашу	7.00— 7.50 К
Бобик	6.25— 6.50 К
Конюшина червона	95.00—105.00 К
Конюшина біла	35.00—45.00 К
Конюшина шведська	85.00—100.00 К
Тимотка	32.50—35.00 К
Ріпак зимовий	13.75—14.25 К
Насінє конопл.	9.75—10.00 К
Хміль	47.50—62.50 К
Насінє льняне	10.00—10.25 К
Льнянка	11.00—11.25 К

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикетускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 13. с. м.: Олімпія Лебедович Любича; Осип Насельський, Бережани; Михайло Присташ, Рава-руска; Володимир Сабат, Сколе; Іван Пласкач, Вертайж; Миколай Каспрович, Бесарабія; Антін Окниш, Белз; Марія Федусевич, Станиславів; Теодор Мельничук, Ярослав; Аполінар Мочульський, Рогатин; Кирил Чиж, Устрики; Петро Глиньський, Коломия; Михайло Гулла, Борщів; Євген Коморовський, Скалат; Іван Павлусевич, Долга войнилівська; Олександр Явицкий, Київ; Ілія Кулиньський, Гута польницька; Ярослав Гординський, Коломия; Іоан Стрийський, Кіцман; Михайло Славницький, Перемишль; Володимир Йойко, Золочів; о. Дмитро Холюк, Самбір; Габриель Глебовіцкий, Підгорці; о. Юліян Дрогомирецький, Яргорів; о. Володимир Левицкий, Рогатин; о. Михайло Цегельський, Камінка струм.; Євгеній Рудвицкий, Дібринів; о. Маркил Соневицкий, Велеснів.

Colosseum в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 1. до 15. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлено. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоров'я, той хоронить його.

5245 нот. дол. сьвідокств доказує помічний вислід

Кайзер'а
Brust-Caramellen

(Грудні кармеліки)
з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатареня устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх апіках і дроґуериях.

(24—24)

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потручення провізії
або коштів

всякі купони

i

вильосовакі бартіські папери.

Працюйте і шадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою
у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сипату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних вносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векслі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2,795,183 К.
Позички уділені	3,410,484 К.
Удїли членські	234,398 К.
Цінні папери	130,452 К.
Фонд резервовий і інші	48,842 К.
Львоакції	182,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 3—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломні	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40Н	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50†
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	12:40	1:45†	4:50	8:20
Брухович	10:05†	—	3:25	5:30	9:35Л
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломні	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:28	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45Н	1:28	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10†	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34Л
Брухович	9:05†	12:41†	3:45	7:10	11:35†
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені † — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Передплата
на «РУСЛАН» вноситься:
в Австрії:
за чл. рік . . . 30 пер.
в п. року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
а місяць . . . 1-70 пер.
30 гратицею:
чл. рік . . . 16 рублів
або 36 франків
в п. року . . . 8 рублів
або 18 франків
Повільне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Барвен ми отъ і думу ми вироши. а не возьмемъ милости і віри не возьмемъ.
бо руске ми серце і віра руска.» — В Руслановихъ псалмівъ М. Шапківча.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцеві
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сидіння
напереднє застережене. —
Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ятні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Голоси дивникарства про убиство наміс- ка гр. А. Потоцького.

(Δ) Страшна трагедія, яка розігра-
ла ся в неділю в нашій місті, нечуваний
доси в краю і державі нашій злочин не
дає ще сиромогі під потрясаючим вра-
жінням невимовної грози обняти цілу до-
сяглість сеї події. Одначе нема наймен-
шого сумніву, що всі люди, не лише ті,
у котрих бе серце християльске, але й ті
що руководять ся загально людськими
почуваннями, з відразою і строгим осу-
дом віднесли ся до сповненого зло-
чину.

Осудить его і весь руский нарід, бо
не може спочувати одиницям, у котрих
безможна загорілість і засліплене затем-
нює здоровий розум і зриває з найзви-
чайнішими основами етики. Але і в та-
кім важкім нещастю не годить ся за-
трачувати рівноваги і справедливости, не
годить ся навіть такої страшної події ви-
хиснувати для партийних цілей і зло-
чину одиниці, або хоч би їх було знач-
нійше число, приписувати цілому наро-
ду, як се на жаль ані в інтересі поль-
ського, ані в інтересі руского народу, ані
в інтересі краю, ані держави подекуди
зроблено, звалюючи вину сего злочину
на руский нарід, або хочби на народне
его сторонництво. (Треба тут зазначити,
що Мирослав Січинський належав до со-
ціалістичної «Вільної Громади»).

Перегляньмо тепер голоси деяких
часописий.

«Лиш якась безконечна загорілість
— пише «Народна часопись» — якась
безконечна пристрасть політична, посу-
нена до найвищих границь, могла спо-
нукати убийника кинутись на найвисшого
достоїнника в краю і позбавити его жити.
Стало ся убиство, котрого годі доста-
точно нап'ятувати. Не маємо досить
слів на то, щоби порікнути як слід та-
кий злочин, щоби осудити его з цілою
строгостію з омерзінням і відразою му-
силь кожний здоровомислячий чоловік
відвернути ся від него. Винувник потер-
пить заслужену кару, але злочин, якого
допустив ся, кидає ярке світло й на
відносини серед тих кругів, серед котрих
він зростав і обертав ся, а вина убийни-
ка спадає й на тих, що безнастанним
підбурюваням і ширенням ненависти на-
родної і суспільної довели аж до того,
що запоморечена ними молодеча палкість
посунути ся могла аж до так страшного
злочину. Нехайже бодай тепер в сій так

страшній хвилі прозрить наша суспіль-
ність і відверне ся з відразою від тих,
що в своїм засліпленю пруть єї в без-
вихідну пропасть, нехай заверне з доро-
ги, котра не має нічого спільного зі
справдешним патріотизмом, з любовію
свого народу.»

«Діло» у вступній статі вчорашній
відкидає політ. терор і поручає легальні
способи боротьби і пише про сю подію:

«Наша партія, — як і інші укра-
їнські партії в Австрії і як політичні
партії в конституційних державах вза-
галі, — між засобами політичної бороть-
би не признає політичного терору. Наша
програма і тактика — так само, як про-
грама і тактика інших наших партій —
знає і поручає тільки легальні способи
боротьби, способи, яких можна вживати
в межах основних державних законів.
Колиж вчорашнім актом нагло і несподі-
вано переступлено ті межі, коли замість
петиції загворив бровнінг, то се знак,
що в нашій країні нема нормального кон-
ституційного життя, що політичне життя в
краю розвиває ся що раз більше аном-
ально».

А після виводів про відносини в Га-
личині кінчить ось якими замітками:

«Вчорашня трагедія, мимо всеї сво-
єї грози для обох входячих в гру осіб,
могла би стати виходом для обох сторін
для нового укладу національних відно-
син, коли би польська суспільність і поль-
ські політики схотіли зрозуміти страшну
мову. Відносини, які тепер в краю ви-
робили ся і які знайшли вибуховий вислід
у смертельнім атентаті стають ся вже не
до знесення для людських нервів — а з
сим кожний некороткозорий політик по-
винен числити ся. Повинні се зрозуміти
і проводирі польської політики.»

«Повинні се зрозуміти і рішачі ві-
деньські круги. Коли вчора зломили ся
так трагічно дві людські екзистенції —
одна в ім'я пануючої системи, друга в
ім'я розпучливого протесту против сеї
системи — то винні тут і ті віденські
круги, що нашу нещасну націю видали
цілком в руки її противників. Ті віденські
чинники, що дали галицким намісникам
carte blanche на авторитарне правління
над Русинами — нині повинні зрештешу
ставити ся, що дотетерішні відносини,
ставлені Австрією в оден ряд з Росією,
немислимі до удержання. Центральне пра-
вительство, котрого політика співді-
лала в сотвореню тих галицьких від-
носин, мусить в ім'я людськості, в ім'я
престіжу конституційного режиму та в
ім'я опії Австрії у світі змінити рішуче
у Галичині систему правління, якої по-

вне банкрутство виявило ся так потряса-
ючим фактом».

Але чи «Діло», котре в своїх виво-
дах покликуює ся на переповнені жаждою
пімсти деякі польські часописи, стануло
на предметовім становищі і правдиву па-
ралелю перевело між відносинами нашо-
го народу в Росії, а в Австрії, чи полі-
тикою розпуки «в молодечій голові» не
одної людини не витворило того знев-
ливого настрою, що лише в оружній роз-
праві глядить способу полагоди, лишаємо
ему самому до спокійної розваги.

«Галичанін» намагає ся вихиснувати
нещасну подію для своєї об'єднательної
ідеї. Передовсім опіює він сам злочин
і его понукку такими словами:

«Преступникъ заманилъ усмотренную
имъ жертву пресквернымъ подступнымъ
образомъ въ ловушку, представляя себя
предъ ней въ роли смиренного просителя.
Трудно вообразить себѣ болѣе низкое
нравственное паденіе лишенной всякого
человѣческаго достоинства души, если ру-
ка убійцы не содрогнулася, прошивая
наповалъ того, который стануль передъ
своимъ палачемъ въ томъ увѣреніи, что
является передъ нимъ какъ его благодѣ-
тель, хотящій выслушать желанія прося-
щаго, чтобы въ данномъ случаѣ помочь
ему. Какъ извращенъ, смотря изъ точки
зрѣнія нашей этики, умъ фанатика, во-
спитаннаго въ такомъ безнравственномъ
направленіи, сдѣлавшаго покушеніе та-
кимъ ужаснымъ образомъ!»

Але в статі «Причини и послѣдствія
убійства намісника», яку дістав нібито
«отъ одного изъ старшихъ патріотовъ»
намагає ся доказувати, що «въ дѣйстви-
тельности лишь украинская партія при-
частна сему дѣлу», що винен тут бувший
президент Ради шк. кр. Бобжинський, ко-
трий не пособляв москвофільському рене-
гатству, що винен Шевченко, котрого мо-
лодіж більше читала, як учебники апо-
стата Цирика. В об'єднательній ідеї, в
національній одноцілості Русинів з мо-
сковским народом «въ культурной общно-
сти съ рускимъ народомъ», бачить «Га-
личанін» той чародійний лік уздоровлення
рускої суспільности в Галичині, забуваю-
чи в своїм узкоглядстві і засліпленю, що
як раз нігілізм, який згангренував і за-
троїв російську суспільність, російське пи-
сьменство, перемичує ся і до нас і що
нам треба всіма можливими способами
хоронити наш нарід від того рода куль-
тури, яку раз «Галичанін» проповідує, що-
би молодіж руска і нарід руский відцу-
рав ся своєї мови, зашіплює погорду і
ненависть до нашої матерної мови і на-
родности, він звеличує память Наумови

ців, Мончаловських і т. п., що покинули своєю віру і тим підриває нашу христ. кат. віру, а се так само стає в суперечності з християнською етикою, як і розсіване соціалістичних засад.

За «Галичаніном» пішла і Gazeta Narodowa, котра подібно, як і Dziennik Polski і Słowo Polskie намагає ся змаришувати Русинів до самостійного і окремішного розвитку на основі українсько-руської національної ідеї пятнувати яко гайдамаччину і всякі промахи крайних живел, які найдуть ся в кождім народі і в кождій суспільності, навязати українству і народному сторонництву.

„Кров бл. п. Потоцького, пише Gazeta Narodowa, спадає не на руский нарід — але без сумніву одвічальність за страшний чин забиства, сповнений на намісника краю, мусить спасти на ту частину того народу, яка від цілого ряду літ живе лише ненавистю і старає ся молоде покоління виховати в ненависти, шукаючи злуки навіть зі своїми ворогами, як Прусаки, щоби тільки ті вороги їх були ще більше завзятыми ворогами Поляків“.

Ми осуджували і осуджуємо всяку ненависть, яко відемну силу, котра не може нічого доброго сотворити, а патріотизм оснований на ненависти, Ганібаль яко взорець такого патріотизму, на якого звичайно вказують національні загорільці, є давно вже опущеним становищем і анахронізмом супроти взнеслого взірця божественного Спасителя, котрий на хресті молив ся за своїх розпинателів о відпущення їх гріхів. (Радимо редакторам „Галичаніна“ прочитати відповідні місця в творах Шевченка, як він виславлює ся про науку для нас спасенну божественного Іскупителя). Коли ми осуджуємо ненависть ширену рускими радикальними проповідниками, то так само треба осудити загорілість і засліплене деяких польських часописий, от хочби Gaz. Nar. і Dziennik Polski-ого, котрий обурений етикою соціалістичного „Głos-u“ сам голосить ненависть до руских священників, щоби їх не допустити до участі в похоронах. А так само і всеполяки в промовах своїх під пам'ятником Міцкевича, котрий з погордою споглядає на такі вияви ненависти і засліплення, не дають тим доказу справдешнього християнського світогляду.

Gazeta Narodowa кличе під кінець своїх виводів:

„Коби раз отворили ся очи тим нашим непримиримим та щоби прозріли, що не нас, але себе самих ведуть до згуби“.

І ми сего бажаємо, але так само мусимо бажати, щоби й польским непримиримим загорільцям відчинили ся очи, що они заподівають необчислимі шкоди як рускому народови так само і своєму власному.

З польських дневників орган людців „Kurjer Lwowski“ в статі „Krwawa tragedia“, з котрої подаємо кілька виїмок висловив деякі замітки, над котрими повинна би призадумати ся і польська і руска суспільність.

На вступі сеї статі пише Kurjer Lwowski:

„Гидь довершеного убийства лежить передовсім в тім, що нема зовсім жадних обставин, виясняючих злочин! Є поступки, неправого уродження, іменно, коли є дітьми розхвостаних пристрастей — при ко-

трих всяка свідомість, всяка контрола, всяка почитальність зникає. До таких чинів не можна зачислити вчашного замаху. Не зродила єго жадна пристрасть, навіть неусправедливлена. Польско-руські відносини можуть мати в Відні ораторську горячку, можуть мати тут в краю скрегіт дневникарський, можуть навіть в кругах занадто розполітизованих академиків дійти до студентської бурди. Але в цілім краю не знайдемо ані кусня землі, на котрім би хотів Поляк піднести з розмислом руку на Русина. Фалшивим є твердження, що польско-руські відносини в Галичині є відносинами воєнними.

Отже не пристрасть зродила вчашний замах. Власне в тім гидь убийства, довершеного вчера на особі намісника, що уродини єго звірські нічим неусправедливлені. Фанатизм без підкладу глибоких чувств громадності є найбільше звірським явищем в життю кожного народу.

Жертвою того чину упав чоловік, котрий в рускій справі ніколи не був ворогом братнього нам народу“.

А після такого досадного представлення понук злочину робить Kurjer Lwowski далше такі виводи:

„В хвилі так поважній для нашого народу не хочемо підносити закидів против руских політиків, котрі тяжко провинили ся розогненню польско-руської справи. Не іде нам о рекримінації. Не хочемо політики відплати і пімсти. З всіх наших сил накликуємо польську суспільність, щоби заховала зимну кров і повагу великого народу, — над котрим нині нагромадило ся тільки тяжких хмар. Але крім спокою треба нам сильної політики, т. є політики опертої на ясній основі і на почуттю справедливости.

А далше пише Kurjer Lwowski:

„З другої сторони треба рівночасно положити кінець несовісній агітації, що відриває руску людність від спокійного з нами життя. Ту агітацію здусить не слаба завсідги і хитка з конечности репресия, але конструкційна політика. І для того кажемо, що час на сильну політику, котра би зліквідовала остаточно дотеперішню толеранцію для вибриків, поповнених обома сторонами“.

Свої виводи кінчить Kurjer Lwowski ось яким покликком до польської суспільности і до політ. керманічів:

„При тілі помершого Андрія Потоцького, котрий щиро хотів спокійного життя обох народів, нехай розлягає ся лише слово польське, повне поваги і спокою. Нам ходить нині о управу в тім краю а не о маніфестації — о нашу вігдівську землю а не о гримкі слова повинні-ми дбати. Хвилі поваги не нарушуймо хаотичним гомоном. Всі наші сили віддаймо поважній гадці.

„Почтимо в сей спосіб пам'ять помершого а передовсім сповнимо наш горожанський обовязок.

Над тілом Поляка повинні ми передовсім пам'ятати, що ми Поляки наслідники великих і сьвітлх хвиль нашої минувшини. Не о пімсту наміти повинно але о розгненнє хмар, котрі заслонюють блеск політичної мисли польської“.

Вшехпольський орган „Słowo polskie“ у вступній статі п. з. „Zbrodnia“ константує, що убийство гр. Потоцького довершено серед незвичайних обставин. Звичайно убийниками є божевільні анархісти, що рекрутують ся з шумовин і мало інтелігентних, суспільних верств — тут став убийником чоловік з університетськими студиями. В злочині сім, пише „Słowo polskie“ є система, система, яку

український, радикальний рух постійно примінює по кождій невдачній пробі. Коли завели в часі останних виборів дотеперішні методи постраху, якими послугувало ся се сторонництво, коли гр. Потоцький умів оборонити руский нарід перед погрозами агітаторів і палками гайдамацких банд — наступив огидний морд... За вчашний злочин спадає відвічальність на цілий український, радикальний рух, який від початку підбурював до насильства, до злочину, апотеозував терор, палку, сокиру, а вкінці морд. На тисячних нічах накликувано до кровавої з Ляхами розправи. Навіть з посольських, парламентарних лавок падали слова заохоти до злочину. Пам'ятаємо погрози посла Будзиновського, який велів вішати, або топити в Сані польську шляхту. Радикальна, українська праса накликувала постійно до „політики чину“, яка не визнає ніяких правних оглядів. В сій атмосфері апотеози гайдамацких героїв різні, культу бруталного насильства, упоюване грозьбами кривавої мести і ділами чим раз більше диких актів вандалізму університетської молодіжи — дозрівають мусів плід злочину... До него останніми часами пхала впрост українська преса, звертаючи свої атаки повні погроз, про які „Діло“ писало: „so was spricht man nicht, so was thut man“. А зі сторони управи партії не упали ніякі слова успокоєня, противно, посол Василько в недавній, своїй промові, зверненій спеціально против гр. Потоцького, сам грозив небезпечними для правительства наслідками... Але ми й самі не без вини, пише „Słowo polskie“. Наш загаль дуже легковажив небезпечність. Грозьбам не вірено. Польський загаль дурив себе, що злочинні фрази остануть лише фразами і не перемінять ся в діло. А після кожного вибуху чим раз дикшою ненависти українського радикалізму, наворачтали ся безнастанно уми більшої часті польської суспільности до нових проб улагоджена противника. Вирозумілостю над міру пробовано усмирити ненависть гайдамаків — а тимчасом лише заохочувано в сей спосіб українських терористів до чим раз більших промахів, а вкінці до злочину“.

Соціалістичний „Głos“ зазначає, що єго партія є противна тактиці терору в конституційній державі. До своїх цілей стремлять соціалісти мирною дорогою, дорогою агітації, дорогою організації і усвідомлювання. Терор перекидає все важку симпатію в сторону реакційних сторонниць, а всі атентати довершувані на репрезентантів ряду в конституційних краях, витали звичайно з радостию сторонники реакції. „Głos“ остерігає однак польську суспільність перед шакалями, що шукають жиру і радують ся трупами, що в огидний спосіб використовують сльози і біль нещасної вдови і нещасних сиріт. „Głos“ перестерігає польську суспільність перед ширеннєм ненависти до руского народу, який, подібно як Поляки в Прусах і під Росією, зносить рівнож ярмо національної неволі. Винуватих невинимих відносин в Галичині бачить „Głos“ по стороні вшехпольців і питає: „Хто відзначав ся все провокаціями супротив Русинів? Хто закидав навіть польским консерватистам надмір толеранції супротив українського народу? Чи не вшехполяки? А нині ті самі вшехполяки, що устами Гломбінського осудили виборчу політику намісника, ронять слези, бо чують жир, бо чують, що на філях шовінізму виплинуть знов на висоту впливів і значіння“. „Głos“ пересвідчений, що лише тоді настане мир між обома народами в Галичині, коли польські політики стануть на становищу справедливого трактування постулатів українського народу, — а тоді не повторять ся подібні факти, як ся „остання глибоко трагічна подія“.

Анатоль Вахнянин.

Споми́ни з житя́.

(Дальше).

„Основа“ не удержала ся довго. В лій мали вартість лише статі Ст. Качали, Климкович не дописав. Він жеж їв колись і з жолоба Лівчака у Відні. Народовці не могли вдоволити ся таким органом млавим і почали опять заходити ся коло відновлення „Правди“ яко місячника. Сам Лаврівський небавом помер на тиф. „Просьвіта“ втратила свою фірму і вибрала Володислава Федоровича, властителя Вікна.

Володислав Федорович вніс в „Просьвіту“ досить житя. Він щиро прихилив ся до народовців та — на жаль — якось не умів переняти ся духом, що віяв в нашім таборі. Я пізнав Федоровича з того часу, коли написав для него пісню. Відтак звів мене з Федоровичем ближе директор Вас. Ільницький. (Я 8 р. 1870 прийшов вже до руської акад. гімназії). Він поручив мене Федоровичеві на професора руської літератури. Федорович йно що вернув тоді з Англії, де студював шкільництво і бажав познакомити ся з нашою літературою. В тій цілі спровадив ся він до Львова з своєю матерію і якоюсь своячкою. Я заходив до него кільканадцять разів вечером та при гербаті розвів перед ним і єго родиною короткий нарис нашої літератури від найдавніших до найновіших часів. Науку єго подавав я їм наглядно, приносячи з собою поодинокі книги чи видавництва, або подавав з деяких творів ексцерпти. Федорович увійшов сим способом крихту в духа народовців, але не мав часу зжити ся сим духом і ним переняти ся. Мимо сего рвав ся він до того, щоби достойно репрезентувати товариство. Коли в Соїмі пос. Полянковский виступав з інкримінаціями проти видавництв „Просьвіти“ і перевів ухвалу, щоби „Просьвіті“ соїм відобрав субвенцію, то Федорович подарив товариству 10.000 зр., які єму був видав єго брат. Він і приїздив майже на кожне засіданє виділу з села, а на загальних зборах преголошував розумні річі інавігураційні. Тількиж чи був коли хто на сьвітї, щоби всім Русинам догодив? Бувало, козаки виберуть собі кошового, йдуть з ним в огонь, а в кінці — видадуть єго Полякам.

Так стало ся і з Федоровичем. На зборах — ні сіло, ні пало, виступив проти него Корнило Устиянович (було се в другім році головодства на „Бесїді“) з доказом, що він не дуже то докладно присвоїв собі руську мову та що свої річі спасує в оригіналі в язиці польським, які єму відтак другі люди перекладають на руське. Натеревенів тоді Корнило багато на сю тему (Він одушевляв ся для всяких справ лише хвилию і дуже легко зміняв свої переконання), а се і було причиною, що Федорович відважав ся від дальшого головодства в товаристві. Як пізійше ми провірили, то Корнило Устияновича наустив до сих замітів Петро Сущкевич (др. мед.), з наміром, щоби промостити своєму стрійному братови Корнилові стежку до головодства „Просьвіти“. Так виправдував ся передомною та Партицьким Устиянович. По Федоровичу вибрано головою проф. університету Омеляна Огоновського. (Про кандидатуру Кор. Сущкевича ми дізнали ся опісля). Факт з Федоровичем, що щиро хилив ся до нас, свідчать о великім таланті Русинів взагалі і умілості їх відтручувати від себе людей. З того часу Федорович відшибнів ся від нас та був навіть час, що єго мало що не перетягнули до себе качани.

Тепер верну я ще до духа, який розпосів ся був в руській гімназії у Львові в часі, коли під дирекцією Пйонтковского лише 4 класи мали руський викладовий язик.

Одного дня вернув Омелян Партицький зі школи та показав мені спалену сірковим цинном полу. Єго обривкав якийсь бурсак (таке провірено) сикавкою з плеча, коли він пе-

реходив ся по класі. Директором був ще тоді Ільницький (1869) „Ось що мені наробили в II класі“ — жалував ся Омелян! Се мабуть вітріолем обіляно мене? І не диво. В руській гімназії за Пйонтковского (Поляка) ширило ся потайки кацапетство на велику скалю. А душею пропаганди московської був проф. математики Мерунович, який математику викладав просто по московски. Єму під пару йшов автор славних „Отголосков“ Іван Гушалеви́ч. Ільницький, хоч народовець, був за мягкий для сеї тихої пропаганди, тож не дивота, що професори єго заходились коло підпольного ширеня між молодіжю обєдинительних утопій. Партицький, не маючи ніяких руських підручників для свого предмету, диктував хлопцям граматичні правила руської мови, розуміє ся народної та і черкав всюди паламарщину в задачах. Звідси і пішло, що проти него підшувано молодіж, іменно ставропігійських бурсаків.

(Конець буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Тита прп.; римо-кат.: Анастазії М. — В четвер: руско-кат.: Никити пр.; римо-кат.: Тайна в. Лам.

— **Цісар про убиство намісника гр. Потоцкого.** З Відня доносять: Цісар прийняв в поне-ділок рано міністра внутрішних справ д-ра Бінерта на окремім послуханю, аби вислухати звіт про убиство намісника гр. Потоцкого. Монарх глибоко пронутий вислухав міністра і висловив найвисше і найболесніше відчутє втрати сего так високо цїненого, визначного мужа державного, в яким монарх покладав все найповнійше довіре і який до останної хвилі був єму щиро відданий. Вкінці монарх висказав своє обурєне з причини сего низького і поганого злочину.

— **Похорони пок. намісника гр. Андрея Потоцкого** почали ся нині о 11. год. перед полуднем перенесєнем домовини з намісниківської палати до Бернадиньского костела, де відправлено жалібну лат. службу Божу. Потім о год. 1½ по полудни рушив сумний кондукт пл. Марийскою, улицями Коперника і Льва Сапїги на головний дворець. Здовж улиць залягли непроглядні товни народа, у всіх вікнах і на балконах стояли тисячі людей. Ліхтарні приєднані крєпою були засьвічені на тих улицах, а з каменїць зависали чорні фани. Похоронний похід займав місце від намісництва до пасажу Міколяша. Отвирали єго 30 чет польських Соколів з музикою, потім слїдували ветерани, костельні брацтва, вихованки добродійних інституцій, кількасот делегацій замісцевих громад, інституцій і товариств з вінками, дальше йшли представителі кількадесятх польських товариств з прапорами, потім урядники в мундурах, залізничі і почтові, репрезентації повітів, валати лікарські, нотарияльні, адвокатські, збори професорів дублянської академії рільничої, ветеринарії, політехніки, декани з ректорами в тогях краківського і львівського університетів, та професори в тогах, урядники прокуратури і скарбу, суду, ради міст Кракова і Львова, генералїцїя з офіцирским корнєсом, посли соїмові і держ. ради, урядники домен, дирекції скарбу, члени кр. ради шк. і депутації шкільництва, урядники намісництва а за ними духовєцтво, вперед руске а потім латиньске. З руского духовєцтва були оба львівські мітрати, о. Білецький і Туркевич і трєх інших святиєників. Кондукт провадив лат. архієпископ ке. Більчевский з трєма інфулатами. Перед караваном їхали два вози з вінцями, а караван з домовиною, запряжений чвірнею коней, був вкритий вінцями. За домовиною ступала найблизша родина з жєною покійного і дітьми, потім репрезен-

тант цісаря майстер церемонії гр. Холоневский, президент міністрів бар. Бек з львівским корскомендантом, міністри і шефи секцій та инші достойники, які приїхали з Відня, а за ними ще кількасот осіб. Здовж боками в двох рядах машерувало військо замикаючи похід. Похорони були величаві при сприяючій погоді. Похорони пощій пок. намісника в Креповицях коло Кракова в родиннім гробнику відбудуть ся завтра рано з неменшою парадю, яку приготує Краків.

На похорони пок. намісника приїхали: гр. Холоневский, яко репрезентант цісаря, президент міністрів бар. Бек, міністер Бінерт з відєсекретарем міністерства гр. Водзіцким, міністер скарбу др. Коритовский з міністерским секретарем бар. Девечом, радник двора Федорович в заступстві міністра торговлі, шеф секції Цвїклїньский в заступстві міністра просьвіти, намісник дол. Австрії бар. Кільмансеґ, намісник Моравії бар. Гайнольо, шефи секцій: Йоркаш-Кох, Князьолуцкий, Авг. Енгель і ин.

— **Руске Тов-о св. Рафаїля у Львові** (ул. Коперника 36) видало відозву до руского народа, щоби піхто не важив ся їхати до Бразилїї, як не хоче відтак проклинати ту хвилю, коли задумав емігрувати. У тій відозві сказано між иншим: „Не слухайте польських газет, що в Бразилїї є рай і не їдьте туди! Не слухайте агєнтів, що нас підмовляють рідну руську землю покидати і в відвічні пралїси бразилїйські їхати. Землі, а властиво ліса, за дурно там не дають, а треба сплачувати. Праця там при зрубованю грубезних дерев у пралїсі і при справленю тої землі лісової під управу є дуже-дуже тяжка. Не забудьте на те, що як 1895 р. над 50.000 Русинів. Поляки вивезли до Бразилїї, то через далеку невігїдну їзду і через зміненє підсонє, жовту фебру і другі заразливі хвороби і через тяжку працю та відмінний спосіб житя вимерло над 10.000 (десять тисяч) Русинів. Коли оо. Василяни приїхали до Бразилїї, то застали лише в одній кольовї Prudentopolis 3.000 руских гробів.

— **Замах на пороховню.** З Дубровника в Дальмації доносять, що онодї в ночи хтось задумав виконати замах на пороховню. Жовнір, що стояв на сторожі, почув шелест, а коли підійшов ближе того місця, упало в єго сторону кілька стрілів. Жовнір почав також стріляти за утікаючими людьми від пороховні, але не влучив нікого. Потім провірено, що двері пороховні були виважєні. Полїция думає, що се були італїйські анархїсти, яким ходило о крадіж вибухових материялів.

— **Битє шиб.** Частина польської гімназияльної молодіжи взяла собі за задачу вибивати шиби в руских каменїцях. В неділю вечером вибито шиби в „Гостинницї“, „Просьвіті“, „Дністрі“ і ин. Ще не вставлено вибитих шиб, а вже вчєрашнього вечера витовчено решту шиб в тих самих домах. Питанє, як довго буде поліция толєрувати збіговища гімназиястів і їх дикі поступки супроти Богу духа винних інституцій.

— **Прєкт всєлюдної просьвіти в Росії.** „Торг.-Пр. Г.“ подає інтерєсні відомости про прєкт всєлюдної просьвіти. По прєкту міністерства просьвіти має ся зробити єго реформу поволі, поступєнно, приблизно на протязі 10 років (1908—1917). Найголовнійша точка прєкту така: щоби по змозї не було ні одного такого села, людности якого не булоб спроможности вчитись. Для сего подає ся думка поробити ночляги і навіть харчівки в тих школах, які обслугувати муть кілька селищ, щоби дітям не доводилось далеко вертатись до дому. Таким спосєбом прєкт хоче задоволити просьвіти потребу в тих селах, що стоять від школи більше як на 3 версти. За потрібним для прєкта материялом міністерство вдалось до директорів та інспекторів народних шкіл та до повітових земських управ. Перше всего — міністерство спробувало дослідити статистику 34 земських губерній, і здобутий сим спосєбом материял яскраво доводить, як стояла шкільна справа в сих губерніях 1905—1906 рр. Міністерство не має стільки гроший на те щоб зробити таку величєзну реформу, і через

те вдає ся за помічю до земств, городів, громадянства. Наскільки потрібна урядови ся допомога, видно, що в шкільних округах: петербурскім, московскім, харківскім, одескім, київскім, козанськім, оренбургскім було разом початкових міністерських шкіл в 1905. році 26.945, а в 1906. р. 28.099; сі діставали підмоги від міністерства 2,553.04+3,225.776 карб., а від земств і городів 20,190.531+22,138.135 карб. Таким чином у 34 земських губерніях 1905. р. було 26.945 початкових шкіл; міністерство давало на них тільки 2,853.014 карб. (около 12%), а земства й городи — 20,190.531 карб. (88%). Зважаючи на таку велику участь громадянства в справі з народною просвітою, міністерство певне, що заведене вселюдної просвіти забезпечене.

Проект признає за казни на кожду школу 390 карб. (на 50 школярів). З сих 390 карбованців припадає: на платню учителів учительці—340 карб. та законоучителів—50 карб. На вселюдну просвіту доведе ся дуже побільшити число учителів. Тепер є у початкових школах 137.000 учителів, а по проєктові на 1917 рік їх повинно вже бути 307.000, тоб то, о 170.000 більше; що року число учителів повинно збільшуватись на 17.000. В дійсности се число буде значно більше, бо з 10% треба відкинути через смерть, облишенє служби то що. Тим часом для учительських посад тепер що року є ось скільки кандидатів: 1) тих, що кінчають науку: в учительських семінариях, учительських школах та на педагогічних курсах (приблизно) 3000, в дівочих гімназіях, прогімназіях 12.000, в єпархіяльних дівочих шк. 2000, в духовних семінариях 2000; 2) тих, що дістають зван. учителя 3000: Всіх 21.000. Виходить, що, як би навіть усі кандидати пішли в учителі, то й їх булоб мало.

— Славяни в Італії. Коло Удіне на межі Італії і Австрії знаходиться кількатисячна оселя славянська, яка задержала свою мову і обичаї. Тепер провірено, що в полудневій Італії є села, заселені Славянами. Є се три оселі: Аквавів-Корекрусе, Сан Феліце Сляво і Монтемітро. Перед кількома літами др. Смоляка в Загребі, подорожуючи по Італії, відкрив ті оселі, а недавно з поручення віденської наукової академії професор славянської літератури на віденському університеті, др. Решетар, досліджував їх на місці і зложив звіт. На його погляд є то Сербі, які в XV віці перед напором Турків, по упадку сербської держави, вивисли ся на другу сторону Адриатичного моря. Мав їх повести туди якийсь Мірко.

— Найдений скарб. В Парижі одна сторожика дістала від властителя каменіці в дарунок старий корсет, котрий валежав до недавно помершої єго жінки. Корсет той довго валяв ся між лахами сторожиків, аж ось взяла вона єго одного дня і бажаючи переробити, стала пороти. Коли розпорола шви, побачила здивована, що за підшивкою знаходяться тисячфранкові банкноти. Кинулась до грошей з буючим серцем і перечеисляла гроші. Було 50 тисячів франків. Сторожика була чесною жінчиною і занесла знайдені гроші господареві, котрий подарував їй сей корсет. Для него була се незвичайна несподіванка. Розум є ся, гроші він прийняв і дав сторожисі відповідну винагороду і певно до-го дякувати ме своїй небіжці ошаді й жіночці, що зберегла в корсеті таку гарну сумку.

Оповідки.

— Дальший репертуар руского театру в Тернополі. (Салія Міщанського Брацтва. Початок о год. 7½ вечером. Білети продає раніше Народна Торговля, а від 5. год. вечером каси театру).

В середу дня 15. цвітня „Різдвяна ніч“ (Царицині черевички) опера в 4 діях М. Лисенка.

В четвер, п'ятницю і суботу представлення не буде.

— 3 залізниць. В цілі уможливлення публіці безпосередного зіткнення з ц. к. зарядом залізничним і устного представлення своїх желань і жалоб, як також засягнення інформацій в

справах комерційних і тарифових, що відносять ся до перевозу на шляхах ц. к. залізниць державних, обіжджати будуть делегати ц. к. Дирекції залізничної більшості стайцій в цілі устного порозуміння з інтересентами. Делегати ті будуть приймати інтересентів в понизше поданих місцевостях в бюрі начальника стайцій а се: в Сколім дня 2. червня с. р., в Комарні Бучали дня 10. червня, в Турді н. Стрієм д. 16. червня, в Раві рускій дня 22. черв., в Сокалі дня 25. черв., в Перемишлі дня 2. липня, в Бродях дня 8. лип., в Підволочисках дня 14. лип., в Тернополі дня 20. лип., в Дрогобичі д. 24. лип., в Стрию д. 28. лип. в Самборі дня 31. липня с. р.

— „Кружок правників“ у Львові вишукє занятя для своїх членів (ул. Кохановського ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, соціальних мундантів для Впв. П. адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода — В. Цмайло-Кульчицький, голова кружка. Матвій Яворський, секретар.

Телеграми

з дня 14. цвітня.

Відень. Corr. Wilhelm доносить, що приїзд німецьких пануючих князів в числі 14 до 16 з цісарем Вільгельмом в цілі зложеня чоловічій цісареві Франц Йосифові з нагоди ювілею 60-літнього володарства є певною річю. Князі мають приїхати до Відня 7. мая.

Будапешт. Міністер загран. справ, бар. Еренталь, мав вчера оди-годинну конференцію з угор. міністром торгівлі Кошутом.

Білогород. Скупштинну розв'язано. Нові вибори назначені на 31. мая, а перше засіданє скупштини 17. червня.

Петербург. Дума прийняла по довгій дискусії бюджет заряду переселенства і приступила до нарад над амурскою залізницею.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєне. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Реальність у Львові

складаюча ся з однопверхової каменіці, партерового дому і огорожу, недалеко середмістя, побіч трамваю, оказійно дуже дешево до продажі. Ціна 25.000 кор. Потрібна готівка 15.000 кор. Близькі інформації в складі вин Братів Дідбіч, ул. Чарнецького ч. 3.

Поручає ся дешево і совісно

Артистично ритівниче заведе

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Синстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — вивіски ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожиків і товариств. — Поручає ся яко доставець різних руских товариств і Урядів парохіяльних. (23—?)

! Кашель!

Хто любить своє здоров'є, той хоронить єго.

5245 нот. дол. свідочств доказує помічний вислід

Кайзер'а
Brust-Caramellen

(Грудні кармельки)
з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарєна устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх антиках і дрогуєриях.

(24—24)

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).
приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашніх і господарських, збіжа і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.883 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся членам. Звороти за р. 1906—1907 виносили по 10 проц.

Банк красєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ошадности у Львові, Руєка Щадниці в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в „Краківськєм Товаристві“.

Агенції „Дністра“ знаходяться в кождім місті і в многих селах; там, де єще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон промізні.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.003.364—
„ резерви премій	„ 613.720—
„ спец. на звороти	„ 50.939—
„ на ріжницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ емерит урядників	„ 218.364—
инші фонди заосмотрєні	„ 40.000—

Разом сума К 1.964.824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходу папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджєно подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові.
(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитор дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переходувати може своє майно або важкі документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійшє зарядженє. Прависл дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Передплата

«РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
 на пів року . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Посилити число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмем мпести і віри не возьмем,
 бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділь і руских свят
 о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і
 експедиция «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає злишком
 на попереднє застереження.

Рекламації неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Голоси відецького дпвникарства про убій- ство ґр. Потоцького.

(Δ) З наголовком «Russ'sch» подає Die Zeit таку замінку в сій справі статю: „Лише з грозою прочитає кождий Австрієць вісти про вчерашню криваву подію у Львові. Як далеко сягає людська пам'ять, в се перший політичний замах в Австрії. В богатім арсеналі наших політичних і національних боротьб не було доси пороку і олова. Вперше ужито сего вчора яко політичного аргументу в Австрії. Зовсім як в Росії. Справа замаху студента Січинського мала російський взорець. Видумана на по слуханє просьба, фанатична готовість на смерть убийника, фаталістичний его су-покій добре відомі з усіх численних замахів, якими переповнена найновіша історія Росії. Поза межами російського царства почувано безпечність перед проявами терористичної тактики в тутешній політиці. Одначе львівська подія виявляє тривку небезпечність, яка з Росії загрожує внутрішньому і спокою європейських держав.

„Роспачливий стріл Січинського оста-не імовірно самотнім. Якраз приятелі Русинів, котрі до горячо національної і соціальної боротьби сего народу і его культурних еманіпацийних змагань відносили ся з всякою прихильністю, при-неволені сегодня звернути ся до одвічальних керманців руского народу з упімне-нем, щоби они поучували свою молодіж, що дорога Січинського веде на манівці. Боротьба ведена руским селянством та інтелігенцією, найшла в нашім дпвнику горячого оборонця в статі Бернцтерна Бернзона. Симпатію у сеї освіченої Європи, викликану норвежским поетом, може задержати лише нарід, котрий на-віть в найзавзятійшій боротьбі не тратить холодного розуму. Способи боротьби по-винні все бути примінені до условин бо-ротьби. Також в Росії не можна опра-вдувати бомб, куль і олова. Але там ви-правдують се оружє розпуки розпачли-вим гнобленем, серед якого російські маси ведуть боротьбу о свободу. Ще й нині народні сторонництва не мають там пред-ставників в думі. Австрія значно відда-лена від російських відносин. В держ. ра-ді мають також Русини своїх предста-вників і трибуну, з котрої всі їх бажання і жалоби доходять в найширші круги. Не заборонений їм ніякий законний спо-сіб. Тимто не можна оправдувати, наколи

они послугують ся незаконним способом і тим загрожують основам конституцій-ного життя, котре устроєне також для їх охорони“.

N. fr. Presse, на котрої прихильність звичайно Русини покликають ся, пише про сей замах отцо: „Політичне заслі-плєне, божевільна пристрасть і кипуча національна ненависть, що були понукою злочину, не можуть лагодити відрази до сеї події, безприкладної в історії Австрії. Національні боротьби викликали найсиль-нійший розлад і найбільше огірченє між народами Австрії, що йдуть з собою на-взаводи. Одначе убійство все для них було чуже, а скритоубийчо пролита кров ніколи не скаляла ідеальних цілей тих племен, що заселяють нашу державу“.

Дальше нагадує N. fr. Presse про вбитого в часі революції ґр. Лямберґа на ланцуховім мості в Пешті, про смерть ґр. Лятура, котра також не була скрито-убійством. „Алеж до ґр. Потоцького, пи-ше она дальше, всунує ся молодий чо-ловік на послуханє з просьбою і нічого не причуваючого та безборонного чоло-віка повалив п'ятьма стрілами. Се не по австрійски але по російски, се насліду-ване чужого взірця, відчуване гадок і вчинків, не виплеканих на нашій землі, але занесених як злослива пошесть. Не-ма доволі сильного слова для доста-точного нап'ятованя замаху, а навіть не можна признати позору політичної само-жертви убийникови, котрий найглибше обидив свій власний нарід а навіть на найзаконнійші змаганя Русинів кинув тінь страшного злочину“.

Дальше згадуючи про родинні відно-сини пок. намісника і про его змаганя довести до порозуміння поміж сторонни-цтвами в краю, пише дальше: „Але вже під першим страпним вражінем сего грі-зного замаху треба з обурєнем відсунути гадку, щоби в австрійській політиці при-мінювати російські методи або їх украшу-вати славою мучеництва. Неперечно за-мах, що зродив ся в незрілій, баламутній голові, є проявою напруженія між Поля-ками а Русинами — але політичні пита-ня в Австрії у всіх ві краях не потребу-ють рішати ся револьверами, штилетами або бомбами. — Сей вилом з законного ладу, яким молодий чоловік відважує ся сам бути обвинителем, судією і виконни-ком, є в Австрії зовсім безсмыслним і осоружним. Розв'язувано без крови тру-днійші питання, від тих, як справа поль-ско-руска, хоч як она грізно запутана. Австрія має загальне голосованє, народ-ний парламент, хоч як німечний, всеж-таки не може виробити ся відповідною

методою до великої будучини. Тут не можна загородити дороги до реформ, тут кождий гноблений має вигляди на спра-ведливість, тут розпука не може бути моральною понукою до убійства.

Дальше N. fr. Presse зазначає, що на щастє в тім великім нещастю одві-чальність за се убійство спадає на са-мого убийника, бо нема ніякої звязи між тим божевільним вчинком а політичними організаціями ані москвофілів, ані Укра-їнців, котрі рішучо застерегли ся проти всякої спільк. (Пор. заяви руск. клубу і голови национ. демокр. комітету — Ред. Русл.), так само нема мови о заго-ворі.

N. fr. Presse вказує на се, що такий злочин міг виродити ся в екзальтованій голові, а убийник походить з родини ді-дично екзальтованої і в такім розстрє-нім мозку могла загніздити ся занесена з Росії безсмыслна копія російської про-паґанди.

Страпне убійство ґр. Потоцького не є самотнім нещастєм — пише дальше N. fr. Presse — заподіяне малолітнім злочинцем. В Галичині мусять разом з собою жити Русини і Поляки. Тепер втискає ся між них убийник і поглиблює пропасть обопільної ненависти. В хвилі, коли Русини численнійше війшли до пар-ляменту і можуть тут найти охорону, приходить руский студент і стріляє на-місника. Се лиха копія зрозпачених в Росії, що хватають за револьвер, бо їх рідня стогне в Сибірі в копальнях, або що жінок б'ють різками, а на те нема иншої помочи. Намісник ґр. Потоцький поляг з руки безумного“.

Заява Руского клубу.

Президія руского клубу держ. ради зложена з пп. Романчу-ка, Василька і Цеглинського оповістила в Die Zeit отсю заяву:

„Президія руского клубу осу-джує як найострійше страпний, доси у Русинів нечуваний замах і сподіває ся, що він не буде мати даль-ших наслідків, та що в краю бу-дуть панувати спокійні і законні відно-сини“.

Голова „Народного Комі-тету“ посол др. Кость Левицкий виявив редакторови „N. Fr. Presse“, що укр. руске народне сторонництво не має ніякої звязи з замахом на намісника, що не може сего під ніяким услівєм одобря-ти і мусить рішучо се осудити як з чи-

сто людського, так і з етичного становища. Замах на намісника вважає як жовловий вибух невдоволення з адміністративних відносин в Галичині.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Побут бар. Еренталя в Будапешті, котрий дві години переговорював з міністром-президентом Векерлем в присутності хорватського бана Равха, а відтак відвідав гр. Андраша і Кошута, набирає тим більшого значіння, що там прибули також австро-угорський абсатор з Царгорода Паллявічичі і посол в Білограді гр. Форґач. Мадярське деньникарство обговорює вельми живо побут бар. Еренталя і вказує яко головну ціль, як і ми се вже зазначували, справу маєвої сесії делегацийної і вирівнювання непорозуміння між австрійською і угорською делегациями та положення сучасне в Боснії. Що ся остання справа була головним предметом переговорів, показує та обставина, що до наради покликано хорватського бана, котрого голосу хотіли міродатні круги вислухати з огляду на події в Хорватії і в сусідній Боснії. Частина мадярських деньників, котрі найшли вже собі помічників і у віденським деньникарстві, заговорили про захитане становище бар. Еренталя, нібито приневоленого глядіти помиловання в Будапешті. Тимчасом справа має ся якраз противно, бо Мадяри опинили ся в неможливім положенню, позаяк, як ми се вже зазначували, монарх стоїть непохитно за полагодою виборчої реформи перед всякими військовими поступками. Бар. Еренталь передав угорському правительству в відповідь Короні на домагання Кошута пропозиції на недавнім послуханню. Австрійська делегация не має найменшої причини відступати від становища занятого в порозумінню з міністерством загран. справ що до військових плат. Budapesti Hirlap намагає ся отже відвернути увагу від властивої цілі подорожі бар. Еренталя і пише на основі мнимої дописи з Відня, що бар. Еренталь бажає порозуміти ся з угорським правительством в справах заграничних а іменно що до торгових договорів з балканськими державами, що до санджакської залізничі і македонського питання. Вокруженню бар. Еренталя запевняють знов, що поїздка его випала зовсім slučajно в хвили, коли на дневний черзі станули важні парламентарні і партийні справи.

На нараді деяких послів в справі славянського конгресу, про котру ми згадували, вибрано до комітету дра Крамаржа, ліберального Словінця Грібара і члена московського клубу Глебовіцкоґо. Комітет сей має ся заняти скликанням зїзду. Вже сам склад комітету стає наглядним доказом, що зїзд сей мати ме метою царославів і православів в дусі давних московських славянофілів. Можна отже сумнівати ся, чи внім возьмуть участь Славяни, котрі не мали б охоти розплисти ся у широкім московським морі.

Оноді закінчено в австрійським парламенті коротку передсвяткову сесию. Діяльність обох палат ограничила ся полагодженням всего трох правительственных предлог, іменно двох в палаті послів, одной в палаті вельмож. Сейчас в день скликання 2. цвітня забрала ся палата послів до дебати над нормальним контингентом новобранців. Не прийшло до полагожде-

ня справи підвищення презенційного стану красної оборони о 5000, тож сею справою, а також справою заосмотрення родин незаможних резервістів, покликаних на військові вправи, займе ся парламент сейчас після Великодня. Другою була справа означення компетенції міністерства публичних робіт. Міністер публичних робіт др. Гесман позискав для своєї програми ³⁾ палати. Після дебати над сею справою розпочали соціальні демократи скандальну обструкцію, жадаючи відчитання на повнім засіданню брошури Вармунда, одначе їх плян розбив ся о рішуче спротивлене більшости. Найближше пленарне засіданє буде 30. цвітня, одначе засіданя в комісії бюджетовій почнуть ся вже 22. цвітня, а в першій мірі займе ся комісія бюджетом народних шкіл, в справі якого виготовлює реферат пос. Станек.

Палата вельмож полагодила на одинокім своїм засіданню в тій сесії справу контингенту рекрута. Справа міністерства публичних робіт прийде на дневний порядок доперва по Великодни. Одначе палата вельмож збере ся на пленарне засіданє о орне, чим палата послів, бо вже 28. цвітня. Після Великодня кінчить ся рівнож національне завішенє оружя.

Заграниця.

Сербський король Петро прийняв остаточно димісію кабінету Пасича і поручив єму утворенє нового міністерства. Тим способом прийняв він програму Пасича в справі розвязання скупштини і розписання нових виборів. В правительственных кругах вважають покликанє кабінету Пасича «природним розвязанєм» пересилєня. В опозиційних кругах прийняли сю вість зразу з недовірюванєм, а коли она здійснила ся, споводувала серед них сильні заворушеня. До нового кабінету ввійшли всі давні міністри, крім міністра внутрішних справ Петровича, міністра війни генерала Путника і міністра будівель Йовановича. Теку міністерства війни обійме командант дунайської дивізії генерал Степанович, теку міністерства внутрішних справ предкладають державному радникови Милосавлевичеві.

Причиною пересилєня не є партийна боротьба поборюючих себе політиків, як думають австрійські деньники, бо тоді пересилєня мусіло б бути що місяця. Причиною сего є заграничне положєнє, а цілю всего є: унеможливити торговельний договір з Австрією! З хвилию проєктованої будови дунайско-адрийської залізничі не хоче ніхто договору з Австрією. Також в Петербурзі, Римі і Лондоні відраджують Сербії заключенє договору. Рівнож сьвітле прийнятє черногорського князя Никити в Петербурзі до решти зденервувало Сербію. Пасич не може зі своєю видданою собі більшостю скупштини відмовити заключеню договору. Тож виступленє опозиції послужило королеви за покривку до усунєня дотеперішного правительства і розписання нових виборів, а одинокою цілю сего є створити нову скупштину, яка відкинула б договір з Австрією.

Анатоль Вахнянин.

Спомини з життя.

(Конець).

До укладання шкільних підручників була вправді іменована радою шкільною комісія

під проводом інспектора Евзевія Черкавського. До сеї комісії належали: др. Шараневич, др. Амвр. Яновський, др. Ом. Огоновський, др. Костек проф. теології, проф. Михайло Полянський, проф. Керекарто (математик) та крилошанин Ступницький. Але ся комісія не підготувала ні одной книжочки. Доперва в 1870 р. доповнила Рада шкільна сю комісію Романчуком (з ним. гімназії суплєнтом), Партицьким та мною, а провід зложила в руки Ільницького.

Ільницький скликав всіх на 1. засіданє та тут вернула передовсім справа правопису. Я з Партицьким підготували реферат до дискусії. Ми не хотіли завести відразу фонетичну правопись, а бажали лише етимологічну правопись примінити строго до виговору народного. Показало ся, що крім нас двох ніхто з членів комісії не журив ся фільольогією.

Партицький мав перший голос і ставляв внесенє. — По нїм забирали деякі слово та робили свої замітки, але крім Полянського (чоловіка науки та доброго хоч не фахового фільольога) мало хто інтересував ся сею справою, а переважна частина бажала лишити ся при правописи «Слова». Романчук яко контролор «Слова» живив ся з сею правописю, а Огоновський Омелян враз з Шараневичем також тягнули в той самий бік. Тож мав Партицький і роботу з ними і досить сьміху. Я знов, маючи свої записки літературні з старої літератури, боров ся з Партицьким, що додам тут у єго славу, був знаменитим фільольогом і лінгвістом, що перестудював краще граматику, ніж фаховий професор університету Огоновський, який — скажу правду — про нашу старинну літературу і там уживану правопись не знав майже нічого. (Він пізнійше доперва розглянув ся в нашої літературі). При помочи Полянського та вкінці і Романчука наші внесенє якось переходили і ми перевели діло правописне в користь народної мови, задержавши поневолі дашкованє о і ё та й.

Але лучив ся при тїм всім і комічний епізод, про який годі не згадати. Ось розвелась дискусія над питанням, чи уживати на латинське cum—sz а на латинське ex—zъ, чи всюда писати лише zъ або чи писати sz там, де єго в виговорі докладно чути, примиром перед к (sz корчими). В дискусії взяв участь і Крил. Ступницький і запропонував як раз противно, кашучи: Я би радив писати sz там, де є латинське ex, бо sz—sz походить на ex—sz; а zъ писати так, де cum—bo zъ—zъ значить то саме, що cum—cum. Дехто засьміяв ся, чуючи таку аргументацию, лише оден Партицький встав, кинув потаткою своєю о стіл та проголосив: „Я мушу заявити, що виступаю з такої комісії, де зананувала така ученість, яку виявив о. Крилошанин. Я їду ex—ex! Ільницький втихомирив Партицького, засіданє не перервалось, а успіх був такий, що вже ані Ступницький, ані Костек, ані Яновський не являлись на дальших засіданях. Уложену комісією фонетично-етимологічну правопись прийнято відтак до шкільних підручників. А позаяк сеєя правопись була не по нутру кацапам, бо они всякі дашки навчили ся вже пропускати, щоби лише бодай на око зблизити нашу правопись до московської — то кліка Дідицького назвала сю правопись „какографією“. Се слово товкло ся кілька літ по «Слові» та «Рижій» чи «Червоній» Русі Маркова.

Комісію нашу доповнено відтак новими членами (Гладиловичем, Борковським, Целевичем, Дейницьким і другими) і она видала за часів Ільницького (що умів нукати всіх до праці) значне число шкільних гімназійальних підручників і читанок для шкіл народних. Я переложив лише географію Берінгера, а відтак вистачав оригінальну географію. Додам до того, що дуже багато праці мали ми відтак при укладанню научної термінології до математики, фізики, природописі та філософії. Але при добрій волі і охоті діло довершило ся на грижу наших кацапиків, бо наша паролє була: Ми народ, хоч забутий, але живий.

В 1874 році повстала в нас і своя друкарня. Миларадовичка додержала слова. За єї приводом найшли ся гроші у братів Україн-

ців. Ми з того часу не потребували оглядати ся на Ставропігію. Та хоче ся нова інституція зразу за дирекції Сарницького дуже храмала, бо і Корн. Сушкевич не розумів ся зовсім на тій справі, та задовжив дуже сю інституцію, то завдяки відтак Громницькому та Гладилловичеві інституція ся раз з Тов. ім. Шевченка розжила ся над сподіване та нині веде перед в науковім напрямі.

НОВИНИ.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Никити пр.; римо-кат.: Тайна в. Лям. — В п'ятницю: руско-кат.: Йосифа пр., Плат.; римо-кат.: Велика п'ятн.

— **Питомці дух. семінарії у Львові** розіхали ся вчера на свята всі до одного, бо поліція не могла дати ректоратові запевнення, що забезпечить семінарію перед вшехпольськими нападами.

— **Замість вінця на могили пок. Анатолія Вахнянина** аложив І. Труш від бувш. редакції «Артистичного Вістника» до музею Наук. Тов. ім. Шевченка кружок, роботи Ф. Шкрибляка вартости 45 К.

— **Хулїганські погроми у Львові** Вшехпольска молодіж в суміш, академики, гімназисти і термінатори, уряджують від неділі що вечера дикі оргії по улицах міста, вибивають шиби, ломлять рами вікон, не лише в домах руских товариств, інституцій, але і по приватних мешканнях руских родян. Гуртки смаркачів ходять в день по каменицях і списують руских льокаторів, а в ночі вибивають шиби. В понеділок від вечера до пізної ночі діяли ся прямо нечувані в конституційній державі вшехпольські оргії. Звід пам'ятника Міцкевича рушили товпи вшехпольської молодіжки під монастир СС. Василянков при ул. Зиблікевича і вибили всі вікна, а кілька шиб в приміжній церкві. Виправа на прив. гімназію женьську при ул. Длугоша не вдала ся їм того вечера, бо надбігла поліція. Звідти зайшла товпа під „Акад. Дім“, але застрашена кількома револьверовими стрілами уступила. Інша партія виторошила шиби в книгарні Наук. Тов-а ім. Шевченка, потім в камениці „Просвіти“ і в „Дністрі“. Звідти зайшли до „Нар. Гостиниці“ і там витовкли решту шиб в каварні, а відтак напали на дух. семінарію. Одна часть погромщиків вибила вікна в помешканнях оо. ректора і віцеректорів від ул. Коперника а друга часть поторошила вікна в спальнях питомців від ул. Сикстускої. Звід семінарії потягнули вшехпольяки під св. Юр, вибиваючи по дорозі всі вікна в помешканю адв. д-ра Федака і в камениці Руского Тов-а педагогічного. Брама до св. Юра була замкнена, тому на подвір'ї демонстранти не дістали ся. За те погуляли собі по вікнах офіцій св'ятоюрських і в недалекій дяківській бурсі, де не остала ні одна шиб. При всіх тих нападах поліція являла ся, але все за пізньо.

Вчорашній вечер у Львові зановідав ся ще грізніше від попереднього. В день ходили глухі чутки, що приготувався напад на рускі дома. Тому поліція не розпоряджаючи відповідним числом жовнірів постарала ся кількадесять жандармів, з яких 17 поставлено перед „Дністром“ а решту розміщено в дух. семінарії і на площі св. Юра. По 8. год. зареквіровано ескадрону уланів, які робили порядок в Ринку. Коло 6. год. почали збирати ся під пам'ятником Міцкевича товпи вшехпольяків, але коли виступив якийсь бесідин, щоби настроїти зібраних до погромів, впаала поліція піша і кінна і розігнала товпу на якійсь час. За хвилию ватага вшехпольяків машерувала вже на „Нар. Гостиницю“ (в якій вчера каварня була замкнена), але поліція не пустила тудя демонстрантів, які завернули під інститут дівочий св. Ольги при ул. Сокола. Там другий раз поліція розігнала їх, плазуючи шаблями і кількох академиків арештувала. Інша ватага старала ся дістати через цитаделю до руского „Акад. Дому“, але здержала їх вій-

ськова патруля а заалармоване „берайтшафт“ прогнало ватагу вшехпольяків з цитаделі. Часть вшехпольяків хотіла дістати ся на Ринок під „Просвіту“, але патрулюючи там ескадрона уланів спинила товпу. Демонстранти обкидали поліцію і військо камінем і полохали коні дикими свистами і криками. Вкінці по 10. год. вночі зробили напад на книгарню Тов-а ім. Шевченка. Виломали деревляні віконниці, вибили шиби і знищили всі виставові книжки (шкода виносить поверх 1.000 К). Товпу розігнали звідтам улани, але малі розбишацькі ватаги гуляли відтак цілу ніч по місті, вибиваючи шиби в руских мешканнях. В льокалі нашої редакції також виторощено вчера шиби і украдено цинкову вивіску.

Вся польска праса крім вшехпольського органу, який стає в обороні „невинних“ демонстрантів, осуджує ці дикі оргії хулїганські. Русини небезпечно тепер перейти вечером улицею. Такий стан не ворожить нічо доброго.

— **Розумна мати.** Один з льондонських дневників оповідає цікаву подію з диточих літ короля Едварда. Молодий десятилітний князь як був на острові Wigt, трюнув на побережжю кошик з мушлями якогось бідного хлопця, мушлі розсипали ся, а хлопець розгніваний сказав: „Як биясь мені ще раз так зробив, то тебе виблю“. Князь на те визиваючи відповів: „Позбирай мушлі в кошик а побачиш що мене не посмієш вибити“. Як вже всі мушлі були позбрані в кошику, князь перевернув кошик, а хлопець дотримав слова, бо князеві дісталась така прочуханка як ще жадному князеві. Королева Вікторія, котра була добра і розумна мати, побачила розбите лице свого найстаршого сина, котрий ледви по якимсь часі признав ся до збитка. Королева казала прикликати бідного хлопця, а як той всьо оповів, як було, звернула ся до малого князя з словами: „То цілком справедлива кара дістала ся тобі“. За добру лекцію, яку дав пізнійшому королеви Англії малий рибалка, королева Вікторія старала ся о его виховане.

— **Дрібні вісти.** Доповняючий вибір трох членів повітової ради в Косові з групи сільських громад розписало намісництво на 11. червня. — П. Вол. Шухевич, син професора, зложив з відзначенням іспит з інженерії на політехніці в Градці. — Звісний з університетської демонстрації у Львові Павло Крат, бувший редактор анархіст. „Черв. Прапора“, пронав без вісти з Винницігу. Кажуть, що російське правительство — як доносять амер. „Свободі“ — робило заходи у канадійського правительства в справі видачі Крата. — В Закопанім помер вчера Антим Нікорович, б. директор галицької каси щадничої. — Київське „Слово“ доносить, що російський міністер просвіти уділив нагаї приватному доцентові одеського університету, Олександрові Грушевському за те, що той держав без дозволу виклади в українській мові. Рівночасно остережено Грушевського, що, як се повторить ся, то его усунуть з університету. — Продаж дібр Бродів теперішніми властителями Шмідами має наступити в найближшій часі. В Брдах перебуває вже від тижня кн. Любомірський з фаховцями та оглядає ті добра, які брата Гредлі, спільники Шмідів, хотять ему відпродати. Говорять, що кн. Любомірський має розпарцелювати добра між Поляків вивласнених в Познаньщині.

Оповідки.

— **3 Відня.** Порядок богослужень в часі страстного і св'ятого тижня в гр.-к. церкві св. ВМ. Варвари у Відні. Дня 19. цвітня, неділя цвітеносна о 7. год. читана св. Літургія, о 8. год. Утрень, о 1/2 11. торжественна св. Літургія і св'ячене вайї, о 4. год. Вечерня з послідною страстною проповідію, Сувілкація і Панахида. — Дня 20. с. м. св. вел. Понеділок, 21. св. вел. Второк і 22. св. вел. Середа, о 9. год. св. Літургія Пржедоєєв. Дарів; — 23. св. вел. Четвер о 9. год. Вечерня з Літургією св. Василя Вел., о 6. год. Страсти св. Госп. Ісуса Христа, 24. св. вел. П'ятниця о 10. год. Часи Царські, Обідниця, о пів до 12. Вечерня з положенєм Плащаниці, о 6. год. Утре-

ня св. вел. Суботи, тут співає хор мішаний під батутю п. Николи Бобикевича 7 псалмів „Бортнянського“. — Дня 25. с. м. св. вел. Субота, о 9. год. Вечірня з літургією св. Василя Вел., о 3. год. Надгробное, о 7. год. Резурекція, співає хор. — Дня 26. с. м. св'ятле Воскресене Христове, від 7. год. почавши св. читані Літургії, о 10. год. Торжественна св. Літургія (хор в Es- і As-dur), муз. Вербицького, о 4. год. Вечірня з Проповідію. — Дня 27. с. м. св'ятлий Понеділок, о 7. год. читана св. Літургія, о 8. год. Утрень, о пів до 11. год. торжественна св. Літургія, співає хор, о 4. год. Вечерня. — Дня 28. с. м. св'ятлий Второк, богослуження як звичайно, о 10. год. св. Літургія співана, о 4. год. Вечірня.

— **Перенесення.** Намісник переніс дня 8. с. м. старостів: Брон. Вайдовича з Н. Торгу до намісництва, Вал. Белявського з Березова до Бережан, Евг. Дільца з Гусятина до Камінки струм., Льва Крушинського з Тереховлі до Бродів, Меч. Стрільбицького з Камінки струм. до Н. Санча і Адольфа Пуніцького з Городенки до Бірки, а повітового комісара Волод. Гродзійського з Бірки до Н. Торга.

— **Іменования.** Президія краєв. дирекції скарбу у Львові іменувала в етаті особовім головної каси краєв. у Львові і філіяльної каси кр. в Кракові адюнктами касовими в IX. кл. ранги: провізор. адюнкта касового, Казим. Кропивницького і офіціалів касових: Едварда Хмелярчика і Маркиля Гірінберга, а провізор. адюнктом головної каси краєв. у Львові офіціала тойж каси, Александра Вержбянського; — провізоричними асистентами податковими ad personam іменувала практикантів податкових: Зигм. Вітриляка, Брон. Міхалевського, Болес. Тіоецького, Ів. Ганчаковского, Евг. Звонара, Евг. Коморовського, Богд. Ковальського, Стан. Гноїнського, Ник. Мазуркевича, Войт. Хржана, Стеф. Пашковского, Льонт. Ульванського, Ромена Вітриляка, Йос. Вайгартена, Зигм. Кроковського, Волод. Залановського, Алекс. Смаху, Еман. Лавровського, Казим. Петрашка і Тад. Келяновського.

— **Приняте аспірантів на I. рік ц. і к. кадетської школи для піхоти у Львові** відбуде ся з початком року шкільного 1903/09 в половині вересня с. р. Приняте аспірантів на висші літа послідує лиш виїмково. Приняте на IV. рік є неможливе. Услівя принятя на I. рік є отсі: а) австрійське, згідно угорське або босн.-герцеговинське горожанство; б) фізичне уздібнене; в) жите без змази (відповідне обичайне справоване); г) вік що найменше 14 літ і не переступаючий 17 (1. вересня с. р.); д) укінчене що найменше з достаточним поступом чогирах низших класе школи реальної або гімназії, причім не зважає ся на недостаточний поступ в языках латинським і грецким. Абсолютенти, котрі що найменше з вдовольняючим (добрим) поступом укінчили на підставі розпорядження ц. к. Міністерства просвіти з дня 26. червня 1903 року ч. 22.503, оснований і зі школами виділовими получений курс науковий, на котрім языки німецький і французкий а також альгебра є предметами обовязковими, можуть бути виїмково приняті до вступного іспиту на перший рік. Крім сего мусять аспіранти зложити в кадетській школі вступний іспит д) Зложене оплати шкільної а то: 24 корон річно за вінчальних або легітимованих синів офіцірів, всіх груп стану, війскових душпастирів греко-католицького, евангелицького, і греко східного віросповіданя, війскових урядників, війскових капельмайстрів, підофіцірів і до жадної рангкласи незачислених війскових гажисців в чинній службі, на пенсії і із стану інвалідів, ц. і к. війська, військової маринарки і ляндверів, 160 К за вінчальних або легітимованих синів офіцірів і перше вичислених війскових душпастирів і війскових урядників в резерві ц. к. війська, військової маринарки, к. угор. ляндвери, неактивного стану і в евіденції ляндвери, від офіцірів (війскових урядників) „Ausser Dienst“, від урядників двора, цивільних урядників державних, від слуг двора і цивільних слуг державних, від босн. герц. краєвих урядників і слуг, з виїмком тих, котрі суть при тамошних залізницях; 300 К річно за синів всіх ин

ших австрійських або угорських горожан і за приналежних до Босні й Герцеговини. Оплату шкільну належить зложити в двох ратах з гор- ри на 21. вересня і на 1. цвітня кожного ро- ку. Просьби о прийняті до кадетської школи після взірця, поміщеного в „Aufnahms-Bedin- gungen“ (усліва прийняті), мають своїми аспі- рантів внести просто до команди кадетської школи найпізнійше до 15. серпня (найліпше по- укінченню шкільного року в школах середніх). Пряме передкладане просьби до міністерства є недозволене. Недокладні, спізнені, або не в дорозі кадетської школи передложені просьби не будуть узгляднені. Друковані подрібні услі- ва прийняті в німецькій і польській мові можна дістати в команді кадетської школи за ціну 40 сотиків від штуки. — Юлій Вольний, ц. і к. майор і комендант школи.

— „Кружок правників“ у Львові вишукує заняття для своїх членів (ул. Кохановського ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, со- лідних мундантів для Впв. П. адвокатів, нота- рів і для фінансових інституцій всякого рода — В. Цмайло-Кульчицький, голова кружка. Ма- твій Яворський, секретар.

Телеграми

з дня 15. цвітня.

Рим. Німецький канцлер Білов заявив в розмові, що прибув до Риму, аби відвідати своїх давних приятелів, міністрів Джіоліттіго і Тіттоніго. Дальше сказав, що его конферен- ція з Тіттонім ствердила, що они оба займа- ють то само політичне становище що до три- державного союзу, якого цілю є удержати мир і status quo.

Копенгага. Парлямент ухвалив 64 голо- сами проти 35 закон про заведенне загального голосованя всіх оподаткованих мужчин і жен- щин понад 25 літ та всіх замужних жінок, яких мужі платять податки.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і караря — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 15. с. м.: Володислав Лепкий, Станиславів; Михайло Калиман, Комарно; Ев- ген Гвоздецький, Бібрка; М. Дубовець, Лисови- чі; Осип Лада, Литвинів; Лев Янос, Сокаль; Павлина Малаховська, Добрачин; о. Іларіон Венгринович, Яворник; о. С. Шніцер, Лежанів- ка; О. Садовська, Шибалин; о. Маркіл Соневіц- кий, Велеснів.

Реальність у Львові складаюча ся з одно- поверхової каменіці, партерного дому і ого- роду, недалеко середмістя, побіч трамваю, оказійно дуже дешево до продажу. Ціна 25.000 кор. Потрібна готівка 15.000 кор. Близні інформації в складі вин Братів Дідоліч, ул Чарнецкого ч. 3.

Поручає ся дешево і совісне

Артистично ритівниче заведење

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових

печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — ви- віски ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (23—?)

При закупні товарів просимо покли- кувати ся на анонси нашої часописи!

Тижневий звіт
Торговельної і промислової палати
про ціни збіжа і продуктів у Львові
від 6. до 12. цвітня 1908:

	за 50 кл.
Пшениця	11.75—12.00 К
Жито	10.00—10.25 К
Ячмінь броварняний	7.50— 7.75 К
Ячмінь на пашу	6.70— 7.00 К
Овес	6.25— 6.50 К
Кукурудза	7.75— 8.00 К
Просо	8.75— 8.60 К
Горох до вареня	9.75—11.00 К
Горох на пашу	7.00— 7.50 К
Бобик	6.25— 6.50 К
Конюшина червона	95.00—105.00К
Конюшина біла	35.00—45.00 К
Конюшина шведська	85.00—100.00К
Тимотка	32.50—35.00 К
Ріпак зимовий	13.75—14.25 К
Насінє конопл.	9.75—10.00 К
Хміль	47.50—62.50 К
Насінє льняне	10.00—10.25 К
Льнянка	11.00—11.25 К

Артист-маляр Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

ДОБРИЙ АПЕТИТ

дістанете по ужитю

Кайзер'а

Pfeffermünz-Caramellen

Випробовані і поручені лікарями.

Необхідні при лхім травленю, без- апетитности, жолудковім болю і т. д. Відсвіжуюче і оживляюче средство.

Пакет 20 або 40 сот. у всіх апіках і дрогуериях.

(12—12)

Товариство взаїмних обезпеченя

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річий до- машніх і господарських, збіжа і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбу- ває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодо- вань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся чле- нам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили п. 10 при.

Банк красивий у Львові і в Чернівцях, Ка- са оцадності у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківській Товаристві.

Агенції „Дністра“ находить ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не ро- бить инший агент „Дністра“, можуть пись- менні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.003.364—
„ резерви премій	„ 613.720—
„ спец. на звороти	„ 50.939—
„ на ріжницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ емерит. урядників	„ 218.364—
инші фонди заосмотреня	„ 40.000—
Разом сума	К 1.964.824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 30. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. по- пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набу- ти в конторі Пльона при ул. Кароля Людвиг- ка ч. 5.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери

і МОКЕТИ

по найточнійшим деннім курсі,
не числячи ніякої провізії.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5.50	8.55	1.30	5.25	9.50
Кракова	7.25	9.45	—	8.40	2.31
Рашева	—	—	1.10	—	—
Підволочиск	7.20	12.00	2.16	5.40	10.30
Черновець	8.05	—	2.25	—	9.00
Черновець	—	—	3.35	—	12.20
Станиславова	5.55	—	—	—	—
Коломні	—	10.05	—	—	—
Стрия	7.29	11.50	3.51	—	10.50
Пустомит	7.29	11.50	3.51	9.40H	10.50
Самбора	8.00	10.30	1.55	—	9.20
Любіня	8.00	10.30	1.55	9.20	11.50+
Рави рускої	7.10	12.40	4.50	—	—
Янова	8.22	1.15	5.00	9.25	10.10+
Брухович	7.10	12.40	1.41+	4.50	8.20
Брухович	10.05+	—	3.2	5.30	9.35L
Зимної води	5.50	7.25	1.10	5.25	9.50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3.45	8.25	2.45	7.05	11.10
Кракова	—	8.40	6.15	7.20	12.45
Рашева	—	—	4.05	—	—
Підволочиск	6.20	10.45	2.17	7.00	11.15
Черновець	6.10	9.20	1.55	—	10.40
Черновець	—	—	—	—	2.51
Станиславова	—	—	—	5.50	—
Коломні	—	—	2.35	—	—
Стрия	7.30	—	2.25	6.25	11.30
Пустомит	7.30	10.45H	1.26	6.25	10.30
Самбора	6.00	9.05	4.30	—	10.51
Любіня	6.00	9.05	2.10+	4.30	10.51
Рави рускої	6.12	11.05	—	7.10	11.35+
Янова	6.58	9.15	1.35+	3.35	6.30
Брухович	6.12	11.05	2.28	5.45	8.34L
Брухович	9.05+	12.41+	3.45	7.10	11.35+
Зимної води	3.45	8.40	4.05	7.20	11.00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим дру- ком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені + — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

СОКІЛ

Митки можна набувати в „Со- нільським Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

Передплата

на «РУСЛАНА» вноситься:
в Австрії:
на члн рік . . . 30 пер.
на пів року . . . 16 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
на місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

члн рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми оти і дуку ми вареш»: а не возьмем милости і віри не возьмеш,
бо русла ми серце і віра русла. — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня, крім неділі і руских свят о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сядиню напередне застережене. — Рекламаци неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймаються по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Caveant consules!

Ще не мав нагоди руский парламентарний клуб обговорити справи убийства гр. Андрія Потоцкого, а вже посипалися по німецьких віденських часописах інтерв'ю з рускими послами, які в нечуваний спосіб утруднюють становищу руского клубу і підривають его повагу в парламентарних і міродайних, державних сферах.

Маємо тут на гадці спеціально два інтерв'ю з послами д-ром Кирилом Трильовським і Вячеславом Будзиновським.

Перший з них доказав своїм інтерв'ю, що як політик поза кінець свого носа, поза свої «Січі» нічого не бачить. А як чоловік виславив собі своїм інтерв'ю свідомість, що не доріс до сего, щоби зрозуміти і пошанувати сю загально людську засаду: «De mortuis nihil nisi bene», навіть тоді, колиб сі умерлі були політичними противниками.

Другий посол, Вячеслав Будзиновський, зазначив впрост у своїм інтерв'ю, що гр. Потоцкий заслужив на свою судьбу і що не можна перевидіти, які події принесє найближша будучина. Се немов би заохота до дальшого терору. Річ природна, що сам п. Будзиновський не йме ся терору, для него все дилійша роля провокатора. А може се лише недобрый дотеп, яких чимало в своїм життю пан посол пустив. А вершком поведєня пана Будзиновського є гідка телеграма, яку по убийстві гр. Потоцкого вислав до редакції «Діла»: «Vivat sequens — Budzynowski».

Коли в сей спосіб поведать ся на власну руку члени руского клубу, то можемо мати передмак його нарад над справою убийства гр. Андрея Потоцкого. Сі послі, публікуючи свої погляди, заганняють в нечуваний спосіб руский клуб в такий темний кут, що дуже а дуже тяжкий готов бути з него вихід. Нині рівночасно стає нам ясний факт, чому так мало доси здобув сей руский клуб. Бракло в его членів солідарности і політичної рівнозати.

Не менше заганняє в кут руский клуб наша молодіж. У Відні вислала молодіж до сестри Мирослава Січинського пані Левицької, жени посла д-ра Евгєна депутатію під проводом студ. прав Галуциньського, який заявив, що в їх пам'яті Січинський викликає найбільший подив і що він займе перше місце серед національних героїв. Пані Левицька дякувала зі слезами в очах студентам і заявила, що є гордою з того, що має такого брата.

Подібні інтерв'ю та заяви рускій справі користи не принесуть. Якби не були причини убийства гр. Потоцкого, чи божевільність Січинського, чи его фанатизм, викликаний видвигуванєм москвофілів, сих політичних банкрутів, з сторони гр. Потоцкого до становиска політичної партії, чи виборчі надужитя, чи інші події, — треба сконстантувати оден факт, що апотеоза убийства може лише шкоду і то велику шкоду народній справі принести. Цілий цивілізований світ, де би убийства не довершено і якби не були его мотиви, мусить его о судити та з відразою відвернути ся від тих людей, що убийство апотеозують.

І в сій тяжкій хвилі, яка серед польської суспільности викликала легко зрозумілу національну солідарність — ми вважаємо напим обов'язком, перестеречи нашу публіку перед політикою нервів, що є найгіршим дорадником кожної суспільности. В сій хвилі треба більше, як коли небудь, заховати вірну розвагу і політичну рівновагу. Хвиля не лише тяжка, але грізна. Дальший, хотьби найменше нерозважний промах може довести до дуже непожаданих консеквенцій, до заведення виїмкового стану у східній Галичині, який завдає би нашому народному організмови великі удари. Отже caveant consules!....

Дальші голоси дєвникарства про кроваву подію і єї наслідки.

(Δ) Поки передамо дальші голоси німецького дєвникарства в тій сумній справі, наведемо ще вельми знаменні слова краківського «Czas y», органу сего сторонництва польского, котрого пок намісник був визначним представником. Оцінивши великі заслуги покійника для польского народу, пише дальше «Czas»: «Подумавши, що він був варт, і яким способом ми его втратили, годі зберегти хочби взглядний лише спокій. А однак для самої пам'яті про помершого хочемо здержати ся від обурєня. Він і в житю а особливо в політиці ненавидів розятруваня, котре може лише шкоду заподіяти; его ціхою була вирозумілість для противника; горячий речник злагоджуваня противностей і спорів, притлумлював всяку палкість в собі і лагодив її у інших, глядів усе доріг до згоди і порозуміння. Яко начальник краю приневолений був берегти ладу і порядку, але як огню стеріг ся упереджень, а в ділах і судах руководив ся уміркованєм. Вжеж навіть у великій галицькій боротьбі народній проявляв прихильність для Русинів, оправдував їх і охоронював.

Але хоч зле єму за се відплатили, ми ще і так хочемо піти за взнеслим его прикладом. За вчинок одного нужденного, а хочби і громади співвинних, не будемо кидати каменем на цілий нарід, котрого ліпші члени з певністю осуджують злочини, а глибше споглядаючи з точки політичного овиду повинні над тим жаліти».

А тепер звертаємо ся знов до віденського дєвникарства, з котрого задля нестачі місця в першій хвилі подали ми лише голоси ліберальних дєвників Nfr. Presse i Zeit. Дєвник міністерства загр. справ Fremdenblatt, зазначивши почутє обов'язку, яко головну прикмету покійника, вказує на те, що останнім бажанєм его було донести цісареві, що до останньої хвилі був его вірним слугою. В сій останній просьбі видно незвичайне почутє обов'язку помершого, котре мусить степенювати обурєне задля убийства і то не лише в Австрії, але в цілїм цивілізованім світі. Вчинок Січинського є підлим скритоубийством. До огиди задля сего поганого злочину причинає ся ще чувство повної безцілности вчинку. Ніхто рускому народови не оказував стілько прихильност, як гр. Потоцкий. Тепер, в останних днях свого життя робив він заходи, щоби правительство в порозуміню з Поляками сповнило їх домаганя. На політику правительства сей вчинок не зробить ніякого впливу. Держава, котра би капітулювала супроти сего кровавого тероризму, попала би в похибку не простиму. Австрия не піде на сю дорогу».

Vaterland починає свою статю заміткою, що «руский студент сповнив злочин вопіючий о пімєту до неба. Власна мати чванить ся, що наклонила его до того, що намовила его, щоби осиротив жінку і дев'ятеро дітей, а руске населєне Львова (се була громадка прихильників Січинського, а не руске населєне. Ред. Русл.) устроїло ще овацію убийникови. Якже глибоко мусять бути закорінені в тім народі впливи злочинної агітації. Руска справа не зискада нічого сим злочином, бо тероризм не приневолить нікого до уступок. Виборча реформа впровадила численну руску репрезентацію до держ. ради, де можуть бороти ся о свої права. Голоси їх часто рішають. Коли руский клуб бажає, щоби его домаганя були здійснені, повинен постарати ся о успокоєне руского населєня».

Wiener Allg. Ztg. кінчить свої виводи заміткою: «В державі загального голосованя і управиленого судівництва терористична акція не має права бити».

N. W. Tagblatt зазначивши, що навіть тоді, коли Галичина за німецької системи була вкрита сітню заговорів, не сповнив ніхто такого злочину, а вказавши на те, що в Австрії зроблено для Русинів і що ще мало бути зроблене,

Новинки

пригадує, що Русини величали в супротивности до Росії Галичину руским Піємонт, а нині в тім Піємонті воюють револьверами.

Христ. суспільна Reichspost вказує на те, що з жалем Поляків, котрі стоять над домовиною свого найвизначнішого представника, спочував і обурена не лише Австрія, але й весь цивілізований світ задля страшного злочину, котрого не може оправдати ані спочуване покривджене рускому народови ані близькість Росії переповненої воздухом атеатів. «Правительство кінчить Reichspost, не повинно не дочувати відгуку львівського револьверового вистрілу, а повинно подбати, сейчас запобігти небезпечній заразливості, яка криє ся в подібних подіях. Галичина положена на границі Росії, отже тим пильніше завести в тім краю відносини, які виключали би подібні події, як недільна. Справа національного порозуміння між Поляками а Русинами висунула ся на перед сего проблему, який постановив розв'язати бар. Бек».

В другій статі п. з. Der Sitz des Uebels зазначає Reichspost, що львівський злочин навіть з виключного становища рускої політики, був безумним вчинком, який не може допомогти ніякій політ. програмі, ніякій національній справі і вказує далше на те, що університети стали тепер огнищами дикої партійної боротьби, а радикальні сторониства намагають ся приєднати акад. молодіж і витворити з університетів агітаційні заборони, в котрих дозрівають так божевільні пляни, як Січинського.

„В Австрії, каже далше Reichspost, іде до того, що державну раду мають заступити університети, а се є питомість австрійська, що політичні сторониства відкликують ся до політикуючих студентів і звизають їх до політичних маніфестацій: Австрією можна би лекше правити, колиб не було тут студентської політики, а властиво політики з студентами. Як довго не здобудуть ся у нас на те, щоби університетам привернути їх науковий характер, як довго не оберне ся того ладу так, щоби молодіж учила ся, щоби здобути собі науку для пізнійшої практичної роботи, як довго пхає ся молодіж до практичного діланя, а старші вдоволяють ся програмовою теорією, так довго не можна чудувати ся, що в молодих головах вилягають ся вчинки, від котрих старшим волосє стає дубом.

„З подій на львівськ. університеті можна було собі виробити понятє, з яким успіхом радикальне сторониство руске організувало молодіж а голодованє показало, що фанатизм рускої молодежи не лякає ся ніяких жертв. Супроти розогнених молодців не вдали нічого відіяти переговори між послами а правительством в справі національних уступок Русинам на університеті. Радикалізм старих звичайно як кожда теория а радикалізм молодих не знає ніякого компромісу, котрий для неї більше ненависний, як найостріїша відмова. В тім отже є велика небезпечність відкликів політ. сторониств до унів. молодежи“.

Reichspost приписує велику часть вина недільного злочину університетским відносинам і каже:

„Акад. молодіж треба охоронити перед радикальними агітаторами, треба заперти дорогу спекулянтам на недосвідчених і одушевлених молодців в огнищах науки і приросту інтелігенції. Тоді верне лад на університетах і не буде подій як недільна львівська. Не дайте заманювати молодіж на бездорожжя, а тоді не треба буде обурювати ся“.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Йосифа пр., Плят.; римо-кат.: Велика п'ятн. — В суботу: руско-кат.: Субот. Лазар. Тео.; римо-кат.: Велика суб. Ап.

— Від правит. радника Барвіньського одержуємо отсе письмо з просьбою о поміщенє: В ранішнім числі з д. 15. с. м. подала N. Fr. Presse звіт уложений кореспондентом сего дневника, з яким я случайно стрів ся в залізничі д. 13. с. м. Сей звіт в многих подробицях зовсім невірний і перекутаний, а можу се приписати хіба поспіхови, з яким кореспондент намагав ся зібрати від різних людей всякі вісті в звязи з відомою подією недільною. Так н. пр. вість, про яку я єму згадав яко наведену одним польським дневником про мнєме убиство пок. о. Миколая Січинського рускими селянами, подав він яко мою власну, зрапенє одного з моїх товаришів і кількох пок. Андрієм Січинським в суперечці назвав убиством, а моє причутє, чи не допустав ся студент Січинський якого нападу на намісника на основі нервової вдачі родини Січинських, котру особисто знаю, подав яко мое позитивне твердженє, чого я не міг вже задлятого висловити, позаяк особисто Мислава Січинського навіть не знаю. Отаке спростованє вислав я до редакції N. Fr. Presse, котре й тут переказую в інтересі правди. — Ол. Барвіньський.

— Запомогти церквам. Дня 2. цвітня 1908 відбуло ся засіданє виділу тов. а св. Ап. Петра в Перемишлі, на котрім розділено беззворотні запомогти в сумі 3.700 К., отсим церквам: в Балигороді, Довгомостисках і Волосткові по 500 К., в Баличах і Павлокомі по 600 К.; в Болестратичах 700 К., в Плешевичах ад Биків і Тиневичах коло Порохника по 150 К. — Виділ приділив церкві в Болестратичах більшу запомогу для того, бо се одинока парохія в котрій много селян вступило в члени товариства. При тій нагоді товариство відкликує ся до ПТ. Інтелігенції так духовної як і світської і просить, щоби через громаднє вписуванє в члени товариства через обильнє присиланє жертв дала доказ, що дбає про свої твердині на Руси, про славу Бога та добро руского народу. За виділ тов. а св. Ап. Петра в Перемишлі: О. Мриц, предсідатель, о. Василькевич секретар.

— Похорони пок. намісника гр. Андрея Потоцкого в Крешовичах. На похорони приїхали архієпископ Кароль Стефан в Живця, майстер церемонії гр. Холоневский як заступник цісаря, президент міністрів бар. Бек, міністри Бінерт, Коритовский і Абрагамович, кр. маршалок гр. Бадені, намісник Долішньої Австрії гр. Кільмассер, князі Альойз і Едмонд Ліхтенштайни, кс. кардинал Пузина, лат. архієпископи: Більчевский і Теодорович, єпископи: Пельчар, Новак, Валенга і Бандурский, а з руского духовенства мітрата оо Білецький і Туркевич, які відправили панахиду над домовиною в присутности родини покійного. В похоронах взяло участь велика часть населеня Кракова, численні депутації з околиці ученики середних шкіл творили шпалір. По похороні пішли гості до вилати п. н. намісничкової, яка перевезла ся вже на стало до Крешовиц, і складала родині заяву спочуваня.

— Переслухання арештованих. Узв'язнені три сестри Січинської по переслуханю випущено позавчера із слідчої в'язниці. Так само випущено акад. Замору. Вчора переслухав слідчий судия матір арештованого акад. Ник. Цеглинського, почім випущено єго з в'язниці. Вечером увільнено також п. Марію Короликову, вдову по лікарі, яку арештовано в понеділок, яко підозріну о участь в змові, тому, що она яко своячка Січинського приїхала була на своє лихо в критичний час до Львова. П. і Короликова замешкала в „Нар. Гостинниці“.

— Демонстрації у Львові. На вчерашній вечер заповідали ся грізні напади на львівських Русинів. Польські льскатори в каменіці Наук. Тов. а ім. Шевченка дістали острогу, щоби винесли ся чим скорше, бо „грози́ть їм

велике небезпеченство“. „Дністрови“ мали хулігани також грозити „здемольованєм“. Тому рускі інституції просили поліцію о відповідну охорону. Вчорашню ніч була ціла поліція сконсігнована, також пів сотки жандармів робило службу, кілька уланських патруль пересувались улицями, а оден полк піхоти був в поготові. Демонстрація зачала ся була виравді коло „Акад. Дому“, де ватага вшехпольської молодіж хотіла вибивати шиби, але поліція їх розігнала. Ніч минула спокійно. Пізною ночью було навіть доволі пусто на улицах, лише поліційні патрулі пересувались по місті.

— Українські послі в російській думі державній в числі 37 зголосили проект закона, на якого основі мала би бути заведена українська мова викладча в народних школах.

— Ювілейний похід дітей. Цісар затвердив уже подрібну програму ювілейного походу дітей, який відбуде ся в маю. Після диспозиції цісаря се оригінальне видовище відбуде ся дня 21. мая в Шенбруні. Цісар в окруженю родини і цілого двора буде пригладати ся торжеству з великої замкової веранди. На величезній площі будуть уставлені всі шкільні діти, почавши від п'ятої класи народних шкіл, разом 80.000 дітей. Вибрана громада дітей в числі 2.500 відіграє твір, написаний літературкою Гаймел-Пуршне — до котрого музику доробав Кірхль. — Інценізацією тої штуки займе ся директор народної опери Сімонс. На закінченє відіповівають народний гамн всі 80.000 дітей. До Шенбруну привезуть дітей всіма можливими транспортними средствами, отже трамваєм, міською залізницею, омнібусами та фіякрами. Прибувши до парку діти дістануть сніданє. Будуть для них улажені ратунові стації з лікарями. Для публики вступ до шенбрунського парку буде в тім дені замкнений і тільки будуть улажені трибуни для 3.000 замовлених гостей.

— Учителі для Парани. Як ходить чутка — пише курітська „Зоря“ — мав краєвий Виділ у Львові призначити для Парани 500 корон на цілє освіти. Так само має вислати 7 учителів: 3 Поляків а 4 Русинів, котрі дістануть відпустку і пів пенсії, яку побирають в Галичині, крім того 200 К. на дорогу. Ті учителі мали би бути ту 2 до 3 літ. Не входимо в тоє, чи присиланє на час короткій учителів має сенс і яка є в тім цілє, не входимо, чи ті учителі будуть тут дуже вдоволені, але нам яко Русинам о що иншого іде. Той сам краєвий виділ, котрий хоче нас поблагословити 4-ма учителями (певно вшехпольського закрою), прислав тут на просьбу тутешного управителя австро-угорського консуляту тисячі книжок польських, а ані одної рускої. Насилано книжки шкільні, богато патриотичних, котрі навіть розвизано Русинам, щоби читали о великих ділах Косцюшка і Бартоша Гловацкого. Чи не лучше би було, щоби краєвий Виділ, замість видавати тільки на подорож а пезне і на поворот, закупили книжки і прислав тут. Учителі знайдуть ся, котрі діставши якусь одноразову субвенцію перенесуть ся тут на стало.

— Наслідки картярства. Знає ся, що картярство нігде в світі так не процвітає як в Росії, а се може й річ зовсім природна, бо нігде в світі людем, у яких совість мало або й зовсім невразлива, а котрі для того до всего готові, не приходить ся так легковажити грошей, як в Росії. А до чого остаточно картярство доводить, показують слідуючі події. Так доносять польські газети з Києва: В однім з місцевих клубів грав в послідних часах в карти молодий мужчина Поляк, урядник одної інституції банкової. Якось нещастило ся єму і програв все, що мав. Але картярська жилка не дачала єму спокою. Звідкиж взяти би грошей? Наїз прийшла єму до голови щаслива гадка. Дома є кількесет рублів призначених на виправу для сестри, котра мала віддати ся. Отже пише карточку до старенької матери, з котрою мешкав разом і посилав о 3 год. в ночи писемця, щоби она прислала єму гроші. Матір спротивилась тому і писемець вернув без грошей. Се так обурило пристрасного картяра, що побіг сам до дому і

на пасіці та придивлятися до пчіл. В якому бжолі облетілись і утихли — все добре; як же вони метушаться, ніби що шукають, се може вказувати, що вони зматчили і їм треба дати матку, як семя ще велика; а як маленька то красше зеднати з другим слабеньким пеньком. Слабенькі пні облітують ся мляво, красше їх на другий чи третій день прилучити до других слабеньких пнів. Деж бжіл зовсім не видно, то мабуть вони вже охляли і осипались з голоду; треба нести їх до хати і оглянути.

У той же день, як повиставлені бжолі і вони облетілись, вичищають і денця вуликів. У вуликах, де денце підставне, вичистити его швидко; дуже покаляні денця зовсім виймають ся і на місто їх ставлять чисті. Нерухомі денця не так зручні. У дуплянках стінки обтирають здолу хусткою; добре тепер і дуплянки поставити на дерев'яні постави.

У перший же день дають усім пням густу годівлю з меду чи сахару з 10% муравиним квасом, якого додають столову ложку на 1½ фляшки годівлі. Муравиний квас допоможе бжолі зчиститися та буде дезінфектувати їх шлунки. З другого боку пасішник вже буде певен, що на тільки день у бжіл буде їжа, як раніш її бракувало.

У перший теплий день роблять і головний перегляд пасіки. Біля півдня, коли сонце добре пригріло, розкладають вулика, виймаючи рамку за рамкою, і пильно до всього придивляються. Перше звертають увагу на черву. Як черва закладена рівно, ніяких перерв нема, то вже певно, що в матка і матка добра, — все се одмічають в щоденнику пасічника. Звертають також увагу і на мід: чи є его стільки, щоб вистарчило, аж доки у природі буде добрий пожиток, а то треба підставити рамку з медом, яка повинна завше бути у запасі, чи відразу добре підгодувати бжіл хоч 2½ фунтами (1 кильограм) густого меду чи сахарного сиропу. Давати же потроху не гаразд, бо бжолі, думаючи, що у природі є пожиток, будуть вилітати частіше і гинути не холоді. Зайві щільники виймають, замінюють також попсовані і зацвілі щільники. У дуплянках щільники повиймати не можна, через се їх підрізають так, щоб до бжіл ще лишалося біля 4 вершків (дециметра) вошини. Сіно між заставними дошками і стінками вулика замінюють на сухе; змінюють і подушки та накрита на рамки. Стінки вуликів з середини обтирають хусткою до суха.

Після перегляду знову підметають усі денця, бо инакше бжолам самим довело ся би витягати сміте з вулика і страчувати даремно час.

Ось головнійше, що можна сказати у такій невеликій статі; умістити більшу не дозволяють розміри нашого журналу. — (Укр. Бжільництво) С. Архипенко.

Телеграми

з дня 16. цвітня.

Рим. Св. Отець Пій Х прийняв вчора на послуханню німецького канцлера кн. Більова з жінкою.

Відень. N. W. Tagblatt доносить, що в літі сего року прийдуть до Ішлю австрійський король Едвард, президент Франції Фалієр, данський король і інші монархи, аби зложити нашому цісареві желання з нагоди ювілею 60-літнього володарства.

Букарешт. Сенат прийняв заключену з Австро-Угорщиною умову що до охорони власности письменської, артистичної і фотографічної.

Загреб. Посли з сербської партії независимости відбули оноді конференцію, на якій ухвалили заяву проти бана Равха, який сказав, що Сербія має антидинастичні змагання. Тому, що бар. Равх, на питанні о причини, дав

невдоволяючу відповідь, посла назвали его клеветником, брехуном і доносчиком.

Вашингтон. Президент предложив конгресови внесенне на будову чотирох воєнних кораблів найновішого типу.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 15. с. м.: Антін Девис, Підлуби; Ольга Попович, Перемишль; Орест Рожанський, Романів; Стефан Склепкович, Золочів; о. Олександр Голінатий, Шельпаки; Федір Бревка, Туря велика; Іван Андрійкон, Переворск; Іван Смолинський, Коломия.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соляній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 30. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлення. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлення. Білети вчаснійше можна набутти в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Е. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

СОКІЛ

Митки можна набувати в „Сокільському Базарі“ у Львові і у всіх торговлях в краю.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і сплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переховання папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Схови депозитові. (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі пандирний сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим згодом породив Банк гіпотечний ак найдогіднійшій зарядження.

Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Працюйте і щастить!

Товариство взаїмного кредиту

„Джистер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вклади на книжочки щадничі на 4%, уділяє позики на скрипти за ітабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позики).

Векслі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени забезпечені в „Джистері“.

З зисків уділив „Джистер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вклади	2,795,183 К.
Позички уділені	3,410,684 К.
Уділи членські	234,398 К.
Цінні папери	130,452 К.
Фонд резервовий і інші	45,842 К.
Льокації	182,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

! Кашель!

Хто любить своє здоров'я, той хоронить его.

5245 нот. дол. свідочств доказує помічний вислід

Кайзер'а Brust-Caramellen

(Грудні кармельки) з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарення устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх антиках і дрогуериях.

(24—24)

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломні	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:45+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35+
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:31
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломні	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34+
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені + — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Поряднята
 «РУСЛАНА» виходить:
 в Австрії:
 на чий рік . . . 13 пер.
 за рік . . . 10 пер.
 за чверть року . . . 5 пер.
 за місяць . . . 1-70 пер.
 За границю:
 чий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за рік . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Подане число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Виходить ми з того, що ми не маємо ніякої милости, ми не маємо ніякої милости, ми не маємо ніякої милости» — в Русланових псалмах М. Шашкевича.

Виходить у Львові що два
 крім кедиль і руских святих
 о 5½ год. понодні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцеві
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає силним
 попереднє застереження.
 Рекламні неопечатані
 вільні від порту. — Огоде-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні доносення по 30 сот.
 від стрічки.

Політичні баламутства.

(X) Przegląd львівський з нагоди страшного убийства намісника в ч. 90 обговорює в статі „Partya ukraińska“ політичні відносини між Русинами в Галичині і робить на тій основі виводи для улагодження справ краєвих і внутрішньої політики в будучині. Однак виводи Przeglądu-у оснований на зовсім хибних підставах і заля того можуть они ввести лише баламутства в політиці а не доведуть до розв'язки польско-руського питання, якого кожний щирий і безсторонний горожанин в інтересі спокою і ладу в Галичині бажає.

Przegląd, як і все теперішнє дньникарство польське і керманічі польської політики, наслідком протипольської політики Прус і Німеччини, змагають зовсім рішучо до примирення між Поляками а Москалями і глядять головної підпори проти германського напору в Росії, де бажалиб перевести modus vivendi з головною народністю російського царства, з Москалями. Ми се дуже добре розуміємо і не бачимо в тім нічого дивного, ані неможливого, коли в російськім царстві на рід хоче мирити ся з народом, коли представники двох визначних в Росії народностей змагають до уложення modus vivendi.

Однак на основі тих змагань і з напругу сеї політики польско-російської намагають ся польські дньникарі і керманічі польської політики в Австрії і Галичині примінити сю методу політичну в Галичині, де відносини зовсім інші. На основі цілковитого незнання відносини намагають ся они штучно витворити фікцію московської народности в Галичині під назвою Starorusinów, про котрих Przegląd виразно говорить що они вважають ся за Rosyan (значить за Москалів*). Такої народности нема не лише в Галичині, але і в цілій Австро-Угорщині, а одиниці (хочби їх були навіть тисячі, що говорилиб і писали московщиною) не утворюють тут московської народности, бо населенє тут чисто руске, або українсько-руске, як для докладного відрізнєня від московського єго називаємо (бож історик Костомарів виразно каже, що москалі похитили наше імя, значить: украли, присвоїли собі). Отже на основі такої

фікції можна утворити штучно сторонництво, партію, але не можна утворити тут в Галичині народу московського (або як Przegląd називає Rosyan) Таке штучне сторонництво в Австрії творила і піддержувала Росія трішми (на що є історичні документи), щоби ослабити Австрію, щоби спинити народно-культурний розвиток руского чи українсько-руської народности, котру Росія у себе гнобила і гнобить і не допускає до єї розвитку культурного. З такою фікційною народністю, котрої представниками є др. Марков і др. Дудикевич, намагають ся теперішні керманічі польської політики завести modus vivendi в Галичині, в тім самообмані, що polityczna fizyognomia tego stronnictwa jest bardzo wyraźna: dąży ono do normalnego rozwoju narodu ruskiego pracą kulturalną. Чиż Przegląd справді думає, що ті, про котрих він виразно каже, що uważają się za Rosyan і на силу намагають ся між собою завести московщину, намагають ся введення московщини в урядованю і в школах в Галичині, языка, котрий не є языком населєня, не є языком краєвим, — змагають »do normalnego (!?) rozwoju narodu ruskiego pracą kulturalną« (!)?

Але щоби се політичне баламутство сконструюване Przegląd-ом зробити хоч на перший погляд можливим в очах людий несвідомих відносин в краю і державі, посунув ся Przegląd до того, що все населєнє Галичини, всю руску інтелігенцію, котра не uważa się za Rosyan підтягнув під оден стрихулець »koalicja grup negacyjnych« (stronnictwo ukraińskie) — і дійшов до виводу zgoda z Rusinami łatwa (але тут розуміє очевидно тих, що uważają się za Rosyan), zgody z ukraiństwem być nie może.

Але про се друге баламутство, якого Przegląd допустив ся що до ukraiństwa, поговоримо другим разом.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Поїздка бар. Ерентала до Будапешту після запевненя малярських дньників мала головну ціль уложити речинець для найближшій сесії делегацийної. Однак угорське правительство мимо відомого домаганя Корони що до плат для військових обстає з огляду на настрій коаліційних сторонництв за тим, що без певних політичних уступок не може згодити ся на ухваленє в угорській делегачії внесєня Лятура-Шрафля. Супроти сего опору

має бути сесія делегаций відрочена на осінь, позаяк має ся сесія була безцільна.

В Будапешті забувають мабуть, що спільне міністерство з о б о в'яз а л о с я скликати делег. сесію на маі. Чиż коаліційне правительство бажає викликати пересилєнє в спільнім міністерстві, котре не обійшлоб ся без пересилєня в угорськім правительстві, а відтак довелоб до загального пересилєня в монархії?! Чи в Угорщині думають на правду опирати ся волі Корони, спільному міністерству, австр. делегачії, військовости, котра вижидає нетерпеливо ухваленого австр. делегачією материяльної поправки єї бити? Нам здає ся, що Мадяри лише торгують ся, чи не удасть ся що виторгувати. Як з Відня звіщають, бар. Еренталь здавав цісарєви справу з своєї пештєнської подорожі, а після лат. великодня має міністер-президент Векерле прибути до Відня, щоби вести дальші переговори розпочаті а не вирівнані ще домаганя довершити. Запєвняють, що ще Кошут оден опирає ся відвисшеню плат, а з обставини, що тепер знов заговорено про прапори, краски і т. д., можна здогадувати ся, що є замір приєднати Мадярів дрібними уступками для домагань спільного міністерства. Але такий замір ставав би в суперечности з рішучими заявами спільних міністрів в делегациях. Небавом ся справа прояснить ся.

Справа Вармунда не затишає. У засадненє орєчєня, яким вис. кр. суд в цілій основі привертає конфіскату відомої брошури Вармунда, віддає повну справедливість тим, що домагають ся усунєня сего професора з катедри катол. церковн. права. Се орєчєнє висш. кр. суду є справдешним осудженєм Вармунда, а позаяк оно виразно пятнує се писанє яко б о г о х у л ь с т в о, отже вольнодумці можуть вже поступованє Вармунда вязати з свобідною наукою. Вармунд тим способом є осуджений і нема причини, щоби єго хоронити перед дальшими послїдовностями єго вчинку. Можна отже сподівати ся, що дальші виклади єго „вільної науки“ не будуть відбувати ся на університеті в Інсбруку. Але спокій настане тоді, як він перестанє бути професором на університеті.

Цісар Франц Йосиф дав Кошутівцям поуку лицарського поступованя. Як відомо, численні урядники, котрі за міністерства Феєрварого одержали або лише службове призначєнє, або були поіменовані, дістали від коаліційного міністерства відставку і втратили свою плату. Таку долю зготовили Кошутівці урядникам першої категорії около 30 людям а з другої більш як двісті людям. Тепер розпорядив цісар, що тим урядникам має бути виплачувана плата і додатки на мешканє по конєць їх житя з приватної скарбони монаршої, а се буде обтяжати скарбону для урядників першої категорії щорічним видатком 100.000 К., а для урядників другої категорії буде виплачена одноразова су-

* Бо назва Rosyanіє таке саме значінє має як Austriacy, Szwajcarowie, не означає національности, а приналежність до держави російської, австрійської і т. д.

ма около 300.000 К. Дневник Міссо Az Ujsag називає сей акт монаршої ласки поличником для коаліційного правитель-ства а таке поступованє правительства супроти вірних монарсії урядників справді поганим.

Все дневникарство і краєве і відень-ске займає ся вельми живо справою об-сади галицького намісництва. Загально вка-зують на се, що важкі відносини в Га-личині вимагають скорої обсади сего грудного становища енергічною лично-стю. Ми додамо від себе, що становище се вимагає не лише великої енергії, але також основного знання краєвих відносин і великої розваги. На основі наших ін-формацій, предклядано се місце передо-всім маршалкови кр. гр. Ба ден ь о м у а відтак міністрови К о р и т о в с к о м у, одначе обидва відказали. Запевняють, що найбільші вигляди має тепер др. Б о б ж и н ь с к и й. Між кандидатами на се становище вичисляють також міністра А б р а м о в и ч а, секц. шефа в мі-ністерстві В я ч е с л а в а З а л е в с к о г о (бувшого президіяльного шефа тутешнього намісництва) і віцепрезидента Ради шь. кр. д-ра Д е м б о в с к о г о. Треба одначе тямити, що цісар мимо предлоги, яку робить звичайно міністер-президент, рішає часто подібні справи по своїй вла-сній волі, яко належні виключно до Ко-рони.

Загребське самостійне сто-ронництво сербське оповіщує відповідь банови Равхови, в котрій вель-ми рішучо застерігає ся проти зроблено-го баном сему сторонництву докору, що оно є протидинастичне і іредентистичне. Соймовий клуб взиває бана, щоби на всіх членів сего клубу зробив судове донесе-нє і скликав сойм для ухиленя незай-маности посольської і видачі їх судови, або щоби відкликав висловлений підзор. Се відкрите письмо підписало 18 серб-ских послів. В окруженю бана поясня-ють, що відкрите письмо має лише ціль захистити в горі сербське сторонництво перед вірним династії і державі хорват-ским населенєм. Подібно промовляють також близькі правительству часописи і кажуть, що відкрите письмo ви-минає відкритий і рішучий осуд великосербської керт-ичної роботи в Боснії.

Magyar Hirlap, орган констит. сто-рон., пише що міністерські наради в Бу-дапешті підготовили будучу розправу про заграничну політику в угорск. делегації. Бар. Еренталь висловив ся: „В прилюд-нім житю Угорщини дійшли многі інди-відуа до політ. ролі, що є платними а г е н т а м и з а г р а н и ч н и х д е р ж а в“. Се потвердив міністер доказами. Появляли ся там люди, що побирали гро-ші з Петербурга, Білгороду, Париза і у свої справи втягали цілі групи послів.— Угорське телегр. бюро заперечує сю вістку органу гр. Андрашого хоч у формі, на яку не може на певно здавати ся. На останку сказано там: „Ми приймаємо до відомости білгородский півурядовий ко-мунікат, в котрім заперечують єствованю сербської пропаганди в Боснії і Герцего-вині, в Хорватії і південній Угорщині і сподіваємо ся, що певні білгород-скі часописи будуть кермувати ся в будучині поправними поглядами білго-родського бюро печатного“.

Заграниця.

Р о с и й с к а д у м а ухвалила в першім читаню начерк закона міністер-ства просвіти про 6,900.000 рублів при-значених на введење загального народно-го шкільництва. Річ Столипіна про бу-дову амурскої залізничі прийнято грімкими оплесками. Більшість думи годить ся з гадкою, що на сю залізницю треба дати

$\frac{1}{4}$ мільярда рублів. Але що й на військо треба видатків для уліпшеня уоруженя, отже октобристи думають зменшити чи-сло війська, а зате рівночасно піднести єго вартість наукою і уоруженєм. Росія дер-жить тепер 1,400.000 війська лихо уору-женого і невинного, отже хотять обни-жити на 900.000 але зате дати добре оружє і науку. Перед маєм повинна бути ухвалена бранка новобранців, але можна сумнівати ся, чи правительство згодить ся на обниженє числа новобранців, як супротивить ся також відмові кредитів на флоту. — В думі сподівають ся, що міністер загр. справ Ізвольский пояснить небавом політику Росії на Близкім Сході, бо вже в усіх інших парламентах міні-стри висловили ся про сю справу. Тепер прийшла черга на Ізвольского тимбільше, що він виточив справу реформи в Маке-донії перед Європою. Можна іменно по-боювати ся, що Англія зробить якийсь рішучий крок для обезпеченя автономії Македонії і тим може викликати велике запутанє. А до того побоюваня причиня-ють ся також турецькі змаганя на росій-ській і перській границі. Мимо запереченя отоманської Порти про уоруженє, посол думский з пограничної з Персією і Ту-реччиною російської Арменії, Сагателян вневняє, що Туреччина громадить війська на кавказкій границі. Сей посол припу-скає, що Туреччина сим разом не думає про війну з Росією, але хоче загорнути перську провінцію Адзербейджан (намі-сництво Тебрису). Виповівши несподівано війну Персії, Туреччина в сій хвилі за-бере сю провінцію, бо Персія не має там війська. Одначе Адзербейджан лежить в обсягу впливу російского і загороджує Росії дорогу до Тегерану. Туреччина громадить отже багато війська на самій границі тому, щоби здержати Росію від імिशуваня в турецько-перську війну. Росія не схоче виповісти війни Туреччині, бо виминає всякі зверхні запутаннини. Так поясняє сей вірменський посол турецьку політику. Journal de Debats зображає по-ложенє в Персії вельми невеселими кри-сами. Шах Магомет-Алі є непопуляр-ний, а недавний заговор на него виявив, що був вельми розповсюджений в народі і багато людей тішило ся з того. Се свідчить, що в Персії не може втихо-мити ся, а на случай смерти шаха на-стане там розлад і боротьба. Але не тіль-ко нарід, а також меджіліс (парлямент) не любить єго. Шах нещиро згодив ся на признанє прав меджілісу і не вагав би ся розігнати послів, колиб мав доволі війська і поліції для приборканя народу. Не треба отже вірити урядовим запевне-ням, мов би між шахом а народом була згода.

Бувший міністер заграничних справ у Ф р а н ц і ї, Ганото, обговорює в Jour-нал питанє, пощо властиво Французи дер-жать в Марокку 14 тисяч війська і без-настанно посувають ся дальше від бере-га, затрачуючи стілько жертв у бою. Коли конференція в Альгеїрас вложила на Францію лише обовязок завести в Марокку поліцію, то дивно, пощо она тепер почала справдешню війну, котрої кінця не видно. О щож розходять ся? О охорону Європейців? Алеж они всі проживають безпечно в американських пристанях а у внутрі Марокка їх зовсім нема. Чи Франція має завести лад у вну-трі Марокка, де веде з собою боротьбу двох султанів? Щож то її обходить? Не-хай побороються ся! Приносячи тільки жертв і коштів, може Франція для того війшла до Марокка, щоби там не допу-стити Німців? Алеж Німці мають доволі клопотів в своїх кольоніях африканських і не вишлють до Марокка ані одного жовніра. Отже може Франція має тайну умову з Англією і зобовязала ся держа-ти війська в Марокку в інтересі Англії,

що йде на взаводи з Німеччиною? По-ложенє є вельми неясне. Якуж ціль має властиво Франція, кілько ще принесе жертв, коли уступить ся звідтам?

Н о в о у т в о р е н е в А н г л і ї міністерсто з Аскітом яко міні-стром-президентом на чолі обняло великі задачі. Попередник Кеммль-Баннерман перепровадив закон Гольдана про рефор-му оружних сил, закон про наданє авто-номії Трансвальови, зменшив видатки на армію і флоту і розпочав ось які смі-лі реформи: знесенє палати лордів, у-правильненє аграрної справи з приміне-нем примусового вивласненя, осьмогодин-ну роботу в угляних копальнях, вислу-женину для старців, знесенє шинкових привілеїв ітн. Імовірно єго наслідник не буде так квапити ся з виконуванєм тих змагань.

В С е р б і ї викликанє нагле п е р е-с и л е н є мало сей успіх, що розвизано скупштину, а нововибрана збере ся аж 17. червця. Тим способом полагоду тор-гового договору з Австро-Угорщиною відрочено майже на чверть року. Король Петро і єго окруже-нє зискало отже на часі і може з „не-звязаними руками“ виждати дальших подій. Білгородскі провідники сербські по-кладають свої надії на ріжні справи.

В П е т е р б у р з і порушено Бал-канське питанє, приготавляє ся все-славянський конгрес, князь Черногорский став знов славянським бра-том царя, Адрийско-дунайська залізниця має визволити Сербію зпід впливу Австро-Угорщини, отже серед тих обставин не можна полагоджувати сего торгового до-говору. Але білгородскі Сербі наслуху-ють також, що діє ся в П е ш т і. Про-відник угорских Сербів, П о л і т, котрий хотів би відгравати ролю посередника між Пештом а Білгородом, звернув ся недавно з дивною інтерпеляцією до пра-вительства а др. Векерле також дивну дав на се відповідь. Політ питав ся, що має стати ся, наколи торговий договір н е б у д е заключений, бо в Білгороді сего не хотять! Коли сю інтерпеляцію вношено, не було ще в Білгороді пере-силення, але посол Політ знав уже, що буде! Др. Векерле відповів, що він впра-вді знає, що в Білгороді є великий опір проти договору, але єму ще не відомо, що стане ся, наколи відкинуть там дого-вор. Одначе він бажає Сербам усякого добра, а Угорщина не буде Адрийско-дунайській залізниці робити ніяких пере-пон. Боснійську поперечну залізницю з Сербії аж до Адрії може однак Угорщина лише тоді попірати, наколи се не буде шкодило Угорщині. Заяву Векерлього прийнято в Білгороді з великим в д о в о-л е н є м а сербські можновладці всі свої надії покладають на с п і р о п л а т и війскових між Короною а Угорщиною. Наколи сей спір розятрить ся, тоді угор-ський сойм не ухвалить договору з Сербією. Крім того споглядають в Сербії вельми пильно на се, що діє ся в Б о с-н і ї, де заогнює ся великосербська про-паганда, а також споглядають Білгородці пильно на Стару Сербію і Македонію, де виринув острый спір задля сербских шкіль і між обома митрополитами з Ускопля і Велес. Сербські політики запевняють, що «находимо ся на передодні великих по-дій».

Анатоль Вахнянин.

III.

Про житє питомців і духовенства в літах
1837 і 1838.

Між паперами пок. Анатоля Вахнянина задержала ся отся статийка, яку Покійний

списав на основі оповідання свого батька о Кліма род. дня 4. II. 1812, † у Львові дня 14. I. 1893 р. в 81. році життя. Оповідане певне в літах, бо Маркіян Шашкевич скінчив богословіє в липні 1837 року, тому свою промову про обов'язки горожан супротив цїсаря міг проголосити в духовній семінарії найпізнійше в сім році, а не в 1838. Промови подібного змісту приказав митрополит дня 12. вересня 1834 р. проголошувати визначйїшим питомцям що місяця на те, щоби здержувати польську, конспіраційну пропаганду, яка між ними почала сильно ширити ся. Неточними є також слова з оповідання пок. Кліма, немов би в р. 1837 і 8 „не видно було в семінарії польського патріотизму“. бо саме в 1837 році покарано кількох питомців львівської духовної семінарії, вмішаних в польську революційну пропаганду, будьто вилученем з духовного стану, будьто вазницею, будьто примусовим асентерунком до військової служби. Зі згаданих в оповіданю питомців, товаришів Маркіяна Шашкевича, Скоморовський (на імя Йосиф) був пізнійше парохом в Березовиці великій біля Тернополя, де умер при кінці 90-тих років минулого віку в глибокій старості. Він остав вірним своїм молодечим ідеалам по конець життя. Другий, Василь Сьокало належав до польських конспіраторів. Заборону читати які небудь книжки в семінарії, видав митр. Михайло Левицький для здержання питомців від нелегальної літератури в марті 1837 р., однак вона довела до впрость противних вислідів. Революційні вірші, брошури і відозви ширили ся тоді між питомцями на велику скалю. Все те мав я нагоду вказати в моїй праці „Польські конспірації серед руських питомців і духовенства в Галичині в роках 1831—46“, до якої відсилаю цікавих читачів!

К. С.

Що розказував мій батько Клим про свої часи, іменно про перші прояви руського духа в літах 1837 до 1838.

„Я був в тих літах на 3. і 4. році бого-словія у Львові. Руську пропаганду в духовній семінарії вели тоді крім Маркіяна Шашкевича Скоморовський, що при помочи других своїх товаришів учив руського язика, recte по руськи і по церковному читати та деякого і писати. Побіч Скоморовського визначували ся Шухевич і Соневицький В 1838 році мав Шашкевич першу руську проповідь в семінарії. По нїм однак не зважив ся ніхто на руську проповідь, бо ніхто не мав вправи в руській мові. Шашкевича подивляли всі задля его учености, будьто вєспіої.

Ректорат конвєрсував з питомцями виключно з польської мови. Так само і питомці між собою говорили лише по польськи. По селах, в Юрі, в церкві волоській проповідувало по польськи. Патріотизму польського не видно було в семінарії, але всі говорили по польськи, до ніхто з шкіл не принїс знаня руського язика. Наш спіритуальний (старенький вже чоловік) держав ексгорти також по польськи. Скобельський, дяка спн, умів по руськи і учив церковного співу (тропарів та кондаків) до іспиту. Я сьвятив ся в 1838 році.

Маркіян Шашкевич був виспий ростом від мене *)—казав батько—не мізерний і не грубий, яєноволосий, любий з лиця, симпатичний, люблений всіми. Сиві его очі робили любє вражїне.

Руського язика о стїлько лише учали ся питомці, о скїлько треба було сьвященникови знати сей язик в пізнійшїм званю, сходячись з руським селянином.

Темою проповіді Маркіяна Шашкевича були — пригадую собі — добродїйства, яких дізнали Русини від династїї Габсбургів. Дух лєвєльностї віяв з сеї проповіді.

Дневників не мали ми ніяких в семінарії. Всякі дневники були заборонені. Також і читанє книжок було зборонєне. Мимо сего деякі питомці, як Сьокало, стали трохи смакувати в нїмєдкїм рационалізмі, чи в філософії — як тоді казано — філософії протє-

стантськїї. Так, приміром філософовано, що позаяк деє там грїм вдарив в церков, і то в sanctissimum, то в sanctissimum не може пробувати Христос і т. д. Таке протестантське філософованє укривали питомці між собою дуже.

Виклади на університеті відбували ся в латинській мові, писано скрипти і се забирало багато часу.

Церковного або „славянського“ язика не учено офіційально. Про граматику сего язика ніхто не знав, не знав навіть, чи істнує яка граматика для сего язика. Хто де міг, учив ся читати церковні книги — про письмо руське не дбав, бо его не потребував в практичнїм житю. Писати протє по руськи майже ніхто не учив ся.

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

— **Калєндар.** В суботу: руско-кат.: Субот. Лазар. Тео.; римо-кат.: Велика суб. Ап. — В недїлю: руско-кат.: Евтихїя; римо-кат.: Воскрєсєнє Ієсуса Христа.

— **Екєц. Митрополит Шептицький**, який під сю пору перебуває в санаторії в Вісбадені, прислав графїні Потоцкій заяву спочуваня отсего змісту: На вієть про страшний морд, який переняв мене обурєнєм і омерзїнєм, з почутєм правдивого болю прошу Вас, Панї, привіяти в д мене найщїрійше спочуванє. Прощу Бога, аби сили Вашї скріпив в тїм безмежнїм терпїню. Невисказано жалую, що не можливо менї взяти участь в похоронї. — *Андрей*, Митрополит.

— **Збори руских студентів у Відні** — як доноєть звїдтам телеґрами — відбули ся позавчєра вечєром. На зборах були також Русини з поза студентских кругів. Збори заняли дуже рішучу постанову проти парламентарного руського клубу за то, що президия клубу напятаувала злочин Сїчиньского. Присутні були послаи Василько і Трильовський. П. Трильовський накинув ся в промові на пос. Василька, який належить до президїї. Пос. Василько заявив, що руский клуб мусїв напятаувати сей злочин, яко нечуваний терор, щоби вина за него не упала на цїлий руский нарід. Потім прийшло до порозумїня між обома послами і не ухвалєно предложєної студентами резолюції, якою осуджувано поведєнє президїї руського клубу.

— **Славянські представлєня в Празї.** З причини відкликаня чєских театральних представлєнь у Відні мають відбути ся в маю в Празї підчас побуту цїсаря ювілейні представлєня всіх славянських театрів, між иншими польських львівського і краківського. Руский театр буде також запрошєний.

— **Зрієт української ідеї в Росії** затривожив «істинно руських». Про се висловлює ся Савєнко в „Кїєвлянинї“ ч. 89 о як: «Українофільський рух за наших божевільних часів розвиває ся і здобуває собі серед інтелїгенції та напів інтелїгенції все бїльше та бїльше прихильників. Мусимо признати ся, що ми прогавили український рух. Замість того, щоб бороти ся з ним, ми все глузували з хохломанства, не надаючи єму серйозного значїня. Тепєр українофільство на стїльки вирєсло, що з ним ми уже мусимо рахувати ся і бороти ся“.

— **Поргоми у Львові спинили ся.** Вчєрашня ніч минула, о скїлько нам відомо, свєкійно. Полїция мимо того стережє руских інституцій і домів перед вєшепольскими нападами, бо лихо могло лише притаїти ся, аби приєпати чуйність органів безпечєнства.

— **Розв'язанє вилєньської капїтули.** Губєрнатор Вильна повідомив 9 крилошан лат. капїтули у Вильні, що на основі царєского указу з дня 21. марця с. р., аж до хвилі іменованя єпископа тої дїєцєзї стають увільнені від своїх обов'язків і не будуть діставати пенсїї, ані не будуть хїєнуватись доходами з капїтульного майна. Са кара стрїтила крилошан

за те, що по насильнїм вивезєню єпископа Ропа на заснанє крилошани не хотїли вибрати адмінїстратора пієля бажаня російського правитєльства.

— **Підроблені гроші.** Вчєра сконфієковано в почтовім урядї при ул. Скарбківській у Львові підробленого рєньского. Фалшивих корон, вироблюваних з цини, цинку або олова появляє ся в обїгу чим раз бїльше. Вага їх є менша як звичайної корони, а напїсь на окрєзї затєрта. По тїм можна їх пізнати. В останнїм році надїєлано таких кїлькасот корон до відєньської мєнниці. За викритє фалшивника назначєно 500 К нагороди.

— **Як цїнять дневникарство в Норвєгії?** На недавних засїданях бюджетової комісії норвєгського штортінґу поставлєно вєнесє, аби знеєсти стипєндїї на подорожї для дневникарів. Проти знеєсєня виступило кїлькох члєнів комісії, доказуючи, що прєса є важним чинником в умовім і культурнїм житю народу, тому держава повинна дбати о розширєванє умового виднокруга і меж досвїду дневникарів. Найвідповіднїйші є подорожї за границю, бо они дозволяють дневникарєви порівнувати політичнє і культурнє житє других народів із своїм народом. З тих причин держава повинна допомагати дневникарям до виїзду за границю.

— **Розбитє корабля метеоритом.** До Квінста-ви в Авєстралїї наспїла вієть о дивнїм розбитю корабля. Корабєль той називав ся „Еклїпєс“, мав 1469 тон мїєстоти і плїв з Нью Кєстль до Сан Францїєско. По 85-дневній дорозї настала нараз страшна буря на морі. Громи били за громи а нараз впав метеорит на передню щоглу, розбив і кинув на поклад з такою силою, що аж цїлий корабєль затрєс ся. На тїм не скінчило ся. Метеорит пробив цїлу передню часть корабля і впав в морє, але до корабля зачала тепєр напливати вода. Залєга ратувала ся в той спосіб, що через чотири днї як дєнь так ніч помповала воду. Коли однак не можна вже було ніяк удержати корабля верх води, а нїгдє не видко було якогось корабля, котрий би прийшов на поміч, приказав капїтан Лєсєєн спустити лодки, набрати, о скїлько то лиш було можна, провіанту і покинути корабєль. Лєдви що залєга відплила від корабля, як він зараз затонув. Цїлих 15 днів і ночий плїла залєга на малих лодках і мала ще лиш тїлько поживи, що на кожного причадало по два кусники сєхара і капку води на дєнь. Остаточнє і сего вже не стало. Три моряки померли і їх вкиєно в морє, а пажори, що дєнь і ніч плїли за лодками, зараз їх пожєрли. Від того мїєця дє корабєль затонув, аж до найблизшої сєші, до Зєндвїєских островів було 900 морєких миль. Мимо того залєга плїла відважно з напружєнєм всіх сил і остаточно дієтала ся на якийсь острєв, звідки всіх дуже ослаблєних відставлєно до шпиталю в Гонолюлю.

— **Казав собі заплатити за свій похорон.** Якийсь шинкар в Гамбурґї, давнїйший різник, постарав ся о то, щоби люди ще по его смер-ти мали о чїм говорити. Шинкареви тому якось не вело ся і він знеохочєний постановив був розпрацати ся з сям сьвітєм. Він пішов до якогось підпрїємця похоронного і замовив у него на суботу похорон для якогось пана, котрого тіло спочиває в мїєсцевій трїпарни. Пієля прийнятого звичаю заплатив єму підпрїємєць 10 марок за то, що він у него похорон замовив. Дїєставши гроші, прогуляв їх а відтак застрїлив ся. Тїло его зложєно в трупарни. Як же здивував ся підпрїємєць, коли на другий дєнь прийшов ховати трупа і пізнав в нїм того самого, котрий замовляв похорон і котрому він заплатив 10 марок.

— **Телеґрафієт на пустинї.** З телеґрафічного уряду в Хартумі вислано молодого урядника до далекої стації телеґрафічної на Судані. Стація єтояла самїтно в одній оазї, де не було живої душі крім того телеґрафієста і вознього. „Будинок“ уряду творила шєпа склєєна з колїків і бляхи. Що ночі відвідували оазу льви і инші дикі звїрї та рєвіли докола телеґрафу. Перших вієсім ночий перевів телеґрафієт не замруживши ока, а потім зателе-

*) Мій батько був лише низько-сєредного росту, хєч не низького або малого.

графував до Хартума: „Жити ту не можливо. Цілий день і ніч оточують мене льви, слони, лампарти, носороги, гивни, вовки, крокодили, гіпопотами ітд. Прошу мене звідси перенести“. Минуло кілька днів, а відповіді не було. Нервозність телеграфіста що раз зростала. Аж десь по двох тяжких приїздах до него у відвідини товариш зі стації в тім самім окрузі. Наш телеграфіст показав гостеві вислану телеграму, а сей пожалував его і замітив, що вовків нема, тому добре було би спростувати донесене до Хартума. Тоді телеграфіст зателеграфував: „В моїй телеграмі ч. 10 з дня того а того прошу вичеркнути слово „вовки“. Все инше правдиве“. Мимо тої совісности достойної нагороди, телеграфіст не дїждав ся перенесеня і мешкає дальше в дряхлій шопі між львами, крокодіями і гивнами.

Оповідки.

— **Театральний комітет оповіщує:** Збори прихильників театру скликані у Львові в минувший понеділок, не відбули ся з причини, що уми були надто розстрівні і заняті подією, яка склала ся тоді в нашім місті. На бажанє членів відложено нараду на час повеликодний, мабуть на 4. мая.

— **Розклад їзди електричного трамваю у Львові.** Марістрат оповіщує, що з днем 16. цвітня розклад їзди на міській електричній залізниці у Львові такий: 1) Відїзд першого воза зі стації при Гетманських валах до головного двірця о 5 год. 37 мін. рано. 2) Відїзд перших возів, розпочинаючих правильний рух, зі стації при Гетманських валах в напрямках двірця, Личакова і Стрийського парку о 5 год. 45 мін. рано. О тій же годині буде відходити перший віз від народної школи ім. Марії Магдалини до кінця ул. 29-го листопада. 3) Відїзд перших возів з кінцевих стацій: дворець, Личаків, парк і ул. 29-го листопада до середмістя о 6 год. рано. 4) Відїзд послідних возів із середмістя від стації при Гетманських валах до кінцевих стацій: дворець, Личаків, парк і ул. 29-го листопада о 11 год. в ночи. 5) Відїзд возів з кінцевих стацій: дворець, Личаків, парк і ул. 29-го листопада до середмістя о 11 год. 20 м. в ночи. 6) Відїзд послідного воза зі стації Гетманські вали виключно тільки до касарні жандармерії о 11 год. 45 мін. в ночи. 7) На лівій від школи ім. св. Софії до повиставової площі рух буде удержаний від дня дозволу міністерства залізниць, привагідний рух лише в погідні дни по полудни від 3. год. 8) На бічній лівій з ул. Личаківської до цвинтаря буде курсувати постійно оден віз від 2. год. по полудни до 7. год. вечером.

Економічні вісти.

— **„Праця“ в Бучачи.** Звідтам пишуть нам: Ш. звичайні загальні збори повітового Тов. а ошадности і позичок „Праця“ в Бучачи відбули ся дня 25. марця с. р. при участі 29 членів. Зборам проводив п. Іван Борис. Іменем дирекції зложив звіт о. Адріян Добрянський з діяльности і рахунків товариства за рік 1907. Товариство числило з 31. грудня 1906 членів 762, прибуло 336 а убув 1, лишило ся з 31. грудня 1907 членів 1097, з тих 87.88%, селян. Сума декларована на уділи виносить 23.980 К а дійсно вилачена 21.877 К. Фонд резервовий виносить 2.832.18 К а резерва страт 265.78 К так, що весь масток товариства виносить з днем 31. грудня 1907 — 24.974.96 К, отжеж пересячно 23 К на одного члена. Вкладки щадничі виносять 154.453.49 К о 44.147.06 більше як в р. 1906. Стан кредитів виносив 33.000 К так що цілий чужий капітал виносить 187.453.49 К. Відношенє чужого капіталу до власного представляє ся процентово як 7.54 до 1. Товариство уділило в р. 1907 позичок скриптових і векселевих — 142.062.80 К. Позички скриптові всі інтабульовані. Капітал оборотовий виносив 312.428.45 К. Загальний оборот касовий 411.195.48 К. По звіті іменем комісії ревізійної проф. Володимир Масляк представивши зборам згідність білянеу з книгами, виїс на уділенє Дирекції абсолютної, котре то внесене прийняли збори без дискусії одноголосно. Чистий зиск розді-

лено на 6 процент дивіденду, фонд резервовий, резерву страт, ремунерації дирекції та добродійні ціли. До ново вибраної дирекції увійшли пп. Іван Борис, Клим Рогозинський і Василь Винар а на заступників о. Денис Нестайко і пп. Н. Даниш та О. Сіян. До Ради надзираючої на місце вильосованих і уступивших увійшли пп. Володимир Масляк, др. Данилович, З. Ганкевич, І. Косарчак і Л. Кіндибалюк. До комісії ревізійної вибрані: о. А. Добрянський, о. Е. Барановський і п. Л. Баляцкий. На тім ухвалено зміну статута §§ 103 і 122.

Телеграми

з дня 17. цвітня.

Відень. Міністер скарбу др. Коритовський був вчера на одногодиннім приватнім послуханю у цісаря в Шенбруні. По тім послуханю відбула ся кабінетова рада, в якій взяли участь: президент кабінету бар. Бек і міністри Бінерт, Коритовський, Абрагамович, Фідлер і Георгі.

Берлін. Шведський король приїде в червни до Берліна, а звідтам поїде до Ішлю, аби зложити цісареві Франц Йосифові желаня з нагоди ювілею 60-літнього володарства.

Петербург. Дума ухвалила проєкт амурскої залізниці в третім читаню.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і карярня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 16. с. м.: Никола Стадник, Перемишль; Микола Марак, Гусятин; Денис Добромильський, Чортків; Бронислав Карч, Краків; Яремович Іван, Підгайці; Марія Алексевич, Батятичі; Данько Свиц, Борислав; Володимир Кішик, Санік; Александер Курій, Буск.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річий домашніх і господарських, збіжа і лаші против шкід від пожару.

Шкід ліквідуює і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростию. Оцінка шкід відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів міліона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 1907 виносили п 10 проц.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ошадности у Львові, Руска Щадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ в Краківскім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізій.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.003.364 —
„ резерви премій	„ 613.720 —
„ спец. на звороти	„ 50.939 —
„ на ріжничю курсів	„ 3.437 —
„ резерви спеціальної	„ 35.000 —
„ емерит. урядників	„ 218.364 —
инші фонди заосмотреня	„ 40.000 —
Разом сума	К 1.964.824 —

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

СОКІЛ

Митку можна набувати в „Сокільскім Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 30. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлень. В неділі і свята 2 представлень о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлень. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльоча при ул. Кароля Людви-ка ч. 5.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіня І. Хр. для шкільних дітий. Ул. о. Е. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потручення провізії або коштів

всякі купони

i

вильосовакі вартіскі папери.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломий	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любін	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:45+	4:50	+20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35L
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломий	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любін	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34L
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поєздишні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені + — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Порядок плати
за «РУСЛАНА» виходить:
в Австрії:
за цілий рік . . . 20 пер.
за пів року . . . 10 пер.
за чверть року . . . 5 пер.
за місяць . . . 1-70 пер.

За границею:
за цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
за пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Неодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми оти і думку ми вирешим: а не возьмем мы плоти і віри не возьмем,
бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
крім неділі і руских свят
о 5½ год. понолудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає злишком
напопередне застережене.—
Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шення зяичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні доносення по 30 сот.
від стрічки.

Замрачене замість прояснення рускої справи.

(X) Вже вчора вказали ми, як Przegląd, намагаючи прояснити польсько-руські відносини в Галичині, замрачив і затемнив руску справу, станувши на зовсім баламутнім становищі, мов би ті, що відцурали ся рідної рускої мови і своєї народності, (а деякі з них і руско-католицького обряду, принявши православ'я) і, як він сам признає, „uważają się za Rosyan“ — мов би то они змагали „do pełnego(!) rozwoju narodu ruskiego praca kulturalna“. (Contradictio in adjecto — ті, що признали себе Москалями, мають змагати до розвою руского народу!). Таким поставленем сеї справи виставив собі Przegląd свідомство яскравого її незнання і незрозуміння.

А таке саме незнання і незрозуміння виявив Przegląd (оно також проявляє ся і в інших польських газетах задля безмежної загорілости і засліплення), перемішавши і попутавши т. зв. українські стороництва з руским, або українсько-руським народом. У него стороництва зовсім ідентичні з цілостю народу, о котрім сам Przegląd каже зовсім справедливо, що він є „odmiennym od rosyjskiego, a zajmującym obszar od Sanu do Donu czy nawet do Wolgi“. Отже Przegląd повинен би знати, як кожний освічений чоловік, хоч би лише достаточнo ознакнений з історією і етнографією, що сей нарід зве ся руским або українсько-руським, а також просто українським, чим зазначає свою окремішність і самостійність супроти московського народу (званого також великоруским в супротивности до мало- або українсько-руського).

В народі можуть бути і є всякі стороництва, а так само є і в руским народі в Галичині. Вчора висловили ми свій погляд (а не є він лише виключно нашим) про тих, що uważają się za Rosyan, котрим польські політики хотілиб на силу навязати назву Stałogusini, хоч они відпекують ся і відхрещують ся від назви Русини і се зовсім зрозуміло, бо хто uważa się za Rosyan, не може бути Rusinem.

Нині хочемо вказати на се баламутство, якого наробило польське газетництво в своїй загорілости і засліпленю, пятаючи без розбору все, що є руске або українсько-руське, отже і весь наш нарід, гайдамачиною, котра в очах поль-

ських газетників і загорілих політиків є ідентична з українсько-руським народом. Отсе баламутство повторяє також Przegląd зідентифікувавши наш нарід з стороництвами, котрі він представляє яко коаліцію груп негацийних. Є в руским народі соціал-демократична і радикальна партія, котрі менше-більше зливають ся з собою і лише в теорії представляють ся окремішними, але в практиці стоять на одній основі, послугують ся однаковими способами, однаково ворожо відносять до руско-катол. віри і Церкви і тим наносять немало шкоди рускому або українсько-руському народові. Национал-демократичне стороництво зробило ту непростиму похибку, що приняло до свого складу збігців радикальної партії (як Евген Левицкий, др. Охримович, Будзиновский і т. п.) і віддало їм в руки часописи основані трудом, працею і грішми народовців а піддержувані грішми духовенства і помогло їм витворити таку опінію, мовби то погляди проповідувані в «Ділі» і «Свободі» були виразом всего руского народу, всеї інтелігенції народовців, що визнають ідею самостійности і окремішности українсько-руського народу. Таку саму похибку зробили рускі послі, піддаючи ся під вплив і коменду радикалів. Отсе обставина довела з одного боку до того, що загорільці польські використали се оруже проти всего руского народу і зідентифікували змагання радикальної і соціалістичної групи з цілим руским народом, а з другого боку спричинили, що велика часть народовців усунула ся на бік, лишаючи поле радикальним крикунам і авантюристам.

Однак, хто хоче глядіти здоровими очима, сей добачить, що українсько-руського народу не можна і не годить ся ідентифікувати з гайдамачиною і се є велика хиба польських політиків і газетників, бо тою дорогою не приносить ся кравви, ані навіть польській справі добра, лише заподіває ся великі, необчислені шкоди.

Алеж так само і керманічі рускої політики, а передовсім провідники руского клубу і Народного Комітету повинні зрозуміти, що не резигнацією, але рішучою відправою божевільним розгонам загорільців, можна руску справу вивести на чисту воду і довести до того, щоби за безумні пориви і злочини засліплених загорільців не терпів весь нарід. Польське газетництво (виїмкове майже становище заняв Czas і Kurjer Lw.) повинно зрозуміти, що не підюджуванем, не загорілостю, не баламутствами, але розумною і предметовою оцінкою трудного положення

можна довести до успокоєня і ладу в краю, конечного в інтересі обидвох народів і краю.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Справою іменованя намісника для Галичини займає ся вельми живо все газетництво краве і віденьске. Одначе показує ся, що на се незвичайно трудне в теперішних часах с ановище вельми мало кандидатів. Кр. маршалок граф Станіслав Бадені і міністер Коритовский, котрим предкладано се становище, відказали ся від того, як ми вже звичали, так само губернатор австро-угорського банку др. Л. Білінський заявив, що не думає покидати свого теперішнього становища. Деякі польські газети висували кандидатуру міністра Абрагамовича, одначе ми не привязували до неї ніякого значіння, позаяк Абрагамович ніколи не служив в адміністративній службі. На скільки сягають наші інформації, мала зараз спершу кандидатура д-ра Божиньського найбільш вигляди.

Вчора одержали ми вістку, що у Відні ведуть ся переговори з бувшим міністром загран. справ гр. Агенором Голуховським, щоби его наклонити до принята сего становища. Гр. Голуховський був усе в дипломатичній службі і не мав ніякого діла з адміністрацією кравею, тим то, наколиб згодив ся прийняти се становище, мав би секц. шеф міністерства рільництва Вячеслав Залеский (що до недавна був шефом в президії намісництва) стати першим президентом намісництва на місце гр. Лося. Обсада становища намісника не є легка, бо тут потреба не лише спосібностей, знаня краввих відносин і рішучости в удержуваню ладу і порядку, але й великої виrozumілости і уміркованя в судах і ділах. Перед виїздом бар. Бека на святоточний відпочинок на бріонських островах не зроблено ще в сій справі рішучого кроку, одначе обсада має послідувати вже в найближшій часі.

Віденьський нунцій князь Граніто де Бельмонте, котрий звертав ся в справі проф. Вармунда до бар. Еренталля, мав стати кардиналом і таким способом переселити ся до Риму. Сю вість, недавно подану газетниками, опісля заперечено. Тепер звичає знов Magyar Ország і Die Zeit, що нунцій при нагоді відвідин у міністра бар. Еренталля пробував звернути розмову на політичні питання (так пише Magyar Ország) взглядно відновити давні взаємини (як висловлює ся Zeit). Бар. Еренталь однак з огляду на оповіщення нунція з нагоди свогочасної інтервенції нунція в справі проф. Вармунда відклонив бажане его, а тим самим его становище стало неможливим. Сі вісти походять з ліберальних жерел і тому треба виждати їх потвердження.

Тирольський сойм мав зібратися в цілі уконститування підчас великої перерви парламентарної. В деяких деньниках розголошено вісти, начеб правительство вимагало, щоби в соймі не порушувано справи Вармунда, одначе ся вість показала ся хибною. Правительству вже для того не могло на тім залежати, позаяк сю справу обговорювано широко в держ. раді і в передарльськ. соймі, а правительство освоїло ся згадкою, що й тирольський сойм їх порушить. Правительству розходило ся лише о те, чи можливе буде уконститування сойму, чи староконсерватисти не ударемлять сего обструкцією, щоби ще якийсь час удержати в своїх руках управу краю. Переконавши ся, що соймові дійсно грозить з того боку обструкція, не хоче правительство доводити до розбиття сойму і не скликає сесії тепер. З того можна догадувати ся, що правительство сподіває ся тимчасом полагодити справу проф. Вармунда відповідно однодушним домаганням катол. населення Тиролю, котрі зовсім є оправдані з огляду на страшене для Вармунда оречення висш. кр. суду про конфіскацію його брошури. Можна сподівати ся, що крім того і матеріял зібраний про „наукову“ діяльність Вармунда не остане без впливу на рішення міністерства просвіти. Як з Інсбрука звіщають, виїхав Вармунд на „наукову“ подорож до Іспанії, а справа суплентури його катедри вже уложена в порозумінню з христ. сусп. послами. В Бріксен відбуде ся у велик. понеділок велике протестуюче віче.

Заграниця.

Кн. Більов був 15. с. м. у Ватикані на послуханню у Св. Отця. Приняте його відбуло ся з церемоніялом звичайним при приймаю дипломатичних представників з удостовереними письмами. Папська гвардія віддала йому військові почести. Папа Пій прийняв кн. Більова самого на цілогодичне послухання, а відтак товариство канцлера. Відтак був кн. Більов $\frac{3}{4}$ години у кардинала-секретаря Меррі дель Валь. Опісля прибув кард. Меррі дель Валь до готелю „Regina“ і зложив карту для кн. Більова і посла пруского Мільберга.

В Парижі увязнено трох анархістів Русселя, Кюна і Русса, про котрих поліція одержала дуже важні відомости, одначе удержує все те в тайні. Всеж таки відомо, що устроєна увязненими анархістами велика фабрика бомб мала метою убиства різних володарів європейських. Висліджено звязи тих анархістів з т. зв. „Черн. Рукою“ італійського анархістичного товариства в північній Америці і вже з давнішого часу було відомо, що се товариство наміряло поубивати всіх володарів європейських. Лише рішуче виступлене президента Рузвельта поспувало роботу „Чорній Руці“. Поліція догадує ся отже, що анархісти перенесли свій головний осідок до Франції. Є певною річю, що приготування до атентату звернені тепер на задуманий приїзд царя до Парижа, котрий хоче віддати візиту президенту Фалліє за його приїзд до Петербурга. Крім того є певні познаки, що замаху мають бути звернені також на володарів тридержавного союзу.

Російська дума ухвалила предлогу про амурську залізницю, а „Новое Время“ признає, що мимо страт, які она буде приносити, Амурська область не буде безборонна. З нагоди розправи про бюджет міністерства доріг виявила дума рішучо свої права до нагляду над державним бюджетом. Комісія ухвалила счеркнути одну позицію, а гр. Бобринський, (умірк. правниця), щоби вдоволити і правительству і зазначити право ду-

ми до контролі бюджету, вносив, щоби до сеї позиції ще додати одного рубля і тим виявити бюджетове право думи. Але крайня правниця заявила, що вийде з салі, позаяк така ухвала обмежає самодержавє і права монарха. Центр і лівіця підняли задля того великий крик „Проч!“, серед котрого крайня правниця вийшла з салі перед голосуванням. Відтак дума ухвалила внесенє гр. Бобринського і бюджет управи доріг водних і гостинців, з котрого після внесення бюджет. комісії счеркнено 1.300.000 руб.

Про начерк закона внесено в думі про научування в народних школах на Україні українською мовою писали ми недавно. Дня 15. с. м. насліла звістка, що 37 послів внесло такий начерк закона в думі. Як думає „Рада“, є се той сам начерк поданий там півтора місяця тому назад, одначе тепер послі, числом 37, що підписали сей новий начерк, поробили в первіснім начерку деякі поправки, хоч поки що не відомо, які. Недавно дума доволі скоро і без великих розправ ухвалила завести польську і литовську мову в 7 семінариях в Польщі і на Литві. Чи так легко буде українській мові здобути собі вхід у народні школи, годі сподівати ся, бож в Росії все ще доволі розповсюджені такі хибні погляди, що українська мова не є окремим і самостійним язиком, але якоюсь мішаниною польської і московської. Задля сего хибного погляду тоді, коли розправляли в думі про введенє польської мови в семінариях Холмщині, не було і згадки про українську мову, хоч Холмщина заселена Українцями. Можна лише чудувати ся і жаліти, що київський професор Лучицький не пояснив сеї справи при такій нагоді! Але хоч би тепер і не перейшов в думі сей начерк закона про українську мову в народних школах на Україні наслідком завзятого опору вспятних послів думи, то таки і в українське віконце загляне сонце, наколи Українці будуть лише дбати про те, щоби справу сю пояснювати по деньниках і при всяких нагодах.

Кн. Більов при нагоді побуту в Римі без сумніву обговорив з міністром загр. справ Тіттонім дві тепер пекучі справи: македонську і мароканську. Як звіщають, запевняв кн. Більов, що він з Тіттонім споглядають на сучасні політ. питання з однакового станого становища, се значить, що згоджують ся в своїх поглядах на політику Франції й Італії і на мароканські події. Але ще більше висунула ся вперед македонська справа, а кн. Більов не затаїв свого погляду перед світом на теперішню фазу сеї справи. Він сподіває ся, а такі сподівання має також Австрія, що поведе ся практично вирівняти змагання Англії і Росії. В Царгороді побоюють ся всякого ослаблення отоманської держави, а англійський міністер загр. справ також побоює ся висувати наперед турецьке питання. Тимто і тридержавний союз вельми обережно відносить ся до македонського питання.

В Персії вибухли поважні заворушення в Сеїстані. Місцеве населенє грозить англ. консулятові озброєним нападом. Губернатор Сеїстану вислав військо для охорони консуляту, одначе англійський і російський консуль не довіряють місцевому війську і наділили персонал консуляту озброєм.

Між Туреччиною а Італією повстав спір задлятого, що Італія бажала в Туреччині уладити свої власні поштові уряди, на що турецьке правительство не згодило ся. Непевність турецької пошти приневолити вже перед кількома десятиліттями Австрію, уладити там свої поштові уряди, а се є доказом політичного і економічного впливу Австрії в турецькій державі. Австрійські пошти стали силь-

ними підпорами торгівлі і дають значний дохід. За прикладом Австрії пішла Німеччина, Франція і Англія, одначе коли переогодом Туреччина поправила свої пошти (хоч они ще все не такі певні як наші), згадані держави зробили 1901 р. умову з Туреччиною, що залишать дальше творенє своїх власних пошт. Тимчасом Італія задумала утворити свої власні пошти в Царгороді, Сирії, Єрусалимі, Солуні і у Вальоні, а Туреччина сему рішучо супротивляє ся. Цікаво, як закінчить ся сей спір, але замітно, що Туреччина є одинокою державою, в котрій Австрія має свою пошту. Подібний процес, який перейшла Туреччина і проти котрого она тепер боронить ся, відбуває ся тепер в Марокку, де всі там інтересовані держави уладжують свої поштові уряди, почасти задля непевности тамошньої пошти, по части з політичних причин.

В російській думі був на деньний черзі бюджет міністерства загр. справ. Міністер Ізвольський, як можна було сподівати ся і як ми се висловили передвчєра, обговорив при сій нагоді балканські справи, з котрими, як він висловив ся звязана жива історична традиція Росії, її права і моральні обовязки. Головно розходить ся Росії о долю християн в європ. Туреччині. В тій цілі заключила Росія 1897 р. умову з Австро-Угорщиною, розширену програмою в Мірштегу задля рішучого і мирного переведення реформи. Вправді не осягнено значних успіхів сих реформ, але се приписати треба головно обопільній ненависті балк. народів. Сю мірштегську програму обняв міністер Ізвольський в хвилі, коли Росія була потребовала поруки проти всякого зверхнього запутання.

Відтак обговорював він залізничий проект бар. Еренталя, котрий викликав велике зворушення в Росії і за границею. Супроти домагань, щоби Росія виступила проти сих змагань Австрії, вказує він на те, що його цілю не є дипломатичні побіди, але береження реальних інтересів держави і для того треба всего виминати, що могло би довести до небезпечного запутання. Для того міністер рішив ся не опирати ся австрійск. заліз. змаганням, бо Австрія і так булаб від султана дістала дозвіл на будову санджакської залізничі. Але міністер не може сего не признати, що сей проект змінє значно положенє на Балкані. Злука Боснії з турецькими залізницями є важною подією в загран. політиці і є немалою користию для Австрії. Росія має лише дбати о поправу долі християн на Балкані і тому без зависти може споглядати на ці успіхи Австрії, і повинна лише дбати, щоби се не вийшло на шкоду балк. народів. Для того піддержує она і інші пляни залізничі корисні для тамошних народів.

Міністер вдоволений, що Австрія годить ся і на інші залізничі і що тим способом справа втратила своє вістре. Головна тепер справа переведенє реформ в Македонії, а так само Росія, як і інші держави повинні уникати запутання воєнної. Відтак говорив міністер про покликанє всіх європ. держав до переведення реформ, на що і Австрія згодила ся а також рішучо й Італія. Росія змагає отже до мирних взаємин з Туреччиною.

Пос. Мілюков висловлює жаль, що Росія так легко згодила ся на ці змагання Австрії, котрі є світим успіхом дипломатичним бар. Еренталя, бо санджакська залізниця відає в руки Австрії світову дорогу до Індії, котрою також Англія імовірно буде перевозити свою пошту.

Австрія віднесла отже не лише економічну але й політичну користь, а се змінило міжнародне положення на Балкані. З прохтом реформ бесідник згоджує ся. Бюджет міністерства загр. справ ухвалено і відрочено думу до 5. мая.

Анатоль Вахнянин.

III.

Про життя питомців і духовенства в літах 1837 і 1838.

(Дальше).

За моїх часів співали вже питомці з нот. Снякевич з Любіня дірігував. В карти не грали, хіба лише „дурака“, але зате по майстерськи. Других ігор не знало. Довгів не роблено. Так званий „Stiefelgeld“ виставав — враз з Kasier- і Reisegeld-ом. Так звані Eisenbahn-и (теперішня вже назва) були вже в моді. Не знаю, як їх тоді називано. По-найбільше присилано з домів бриндзю. Тоді збігались всі на спільний пир. В місяниці аранжовано в семінарії „бал“, на котрих гуляно „гуцульські танці“ і чардаша (іменно венгерські студенти). Пісень співано мало. Гітаристи і скрипачі були, але singelton-и. Они грали звичайно танці та марші, шук не грали.

Священники по селах бавились, співали німецькі, польські та руські пісні. От приміром, прививаючи чергою співали: Es kam ein Fuhrmannswagen (чарка) mit einer schweren Last und als er nicht konnte weiter fahren, da spannt' er seinen Schimmel an und schrie vihi vihi vihi vihi (держачий чарку пив за той час)... jetzt kann er weiter fahren: подавав другому чарку, або співано: Wypij, wypij, nie zostawij, bodaj go Bóg błogosławił, або: Do ciebie, sąsiedzie, ja na śmiało piję, zdrowie gospodarza, niech nam sto lat żyje! Мій отець Яков — казав батько — любив співати пісню: „Занувив ся котик на чужое сало, ходив він до него, поки его стало; аж чоловік уважав, що тут сала убуває, як сала не много, чатує на нього“. Співано і пісню: „Ти дівчино із Поля, в твоїх руках моя доля“.

Розмова в домах священничих була звичайно польська, але в Цівкові (у нас, у о. Якова) говорено лише по руськи, так, що діти прийшовши до школи, не уміли ні слова польського. В родині Ванковичів говорено також по руськи, родина Брилинських говорила по польськи. Ходаневичі (в Лежахові) antiquae educationis лише по руськи. Ті antiquae educationis священники не побирали конґруи, а жили лише з ґрунту та з треб церковних. Antiqua educatio значила те, що они не учились на університеті теології, а лише приватно. Лазуркевич з Теплиць співав звичайно: Kochałem niegdyś Basie, bo mi się podobało; nie chciała patrzeć na się (міє?), mnie się też odeschciało. Як трохи глибше глянули в чарку (в Цівкові), то співано при гітарі польські пісні, ось: Kobiетки są dla nas rajem, bo z nimi dobra sprawa, kochają nas nawzajem,.... Жінки на празниках полягали вже спати, а мужчини за чарками тахенько нераз ще інтонували польські пісні, яких при жінках не яло ся співати. Празники відбували ся сторонами дуже весело, сторонами зіздились лише самі священники без жінок. Довбок не брано на празники. У Качковського, Миновича, Анто-на Брилинського ішло дуже весело, хоч за-става була проста, без тісточок та тортів. Качка, свинина, вишняк, мід, припалена горівка — такі страви подавано. Пиво було, але дуже лихе, вино спроваджував дехто, але прочі напитки вироблювано дома.

(Конець буде).

НОВИНИ.

— Календар. В педілю: руско-кат.: Евтихія; римо-кат.: Воскресєнє Ісуса Христа. — В понеділок: руско-кат.: Георгія Еп.; римо-кат.: Понеділок світа. — Ві второк: руско-кат.: Іродіона мп.; римо-кат.: Анзельма Еп.

— Божевілле, чи заведе етичних основ. Słowo polskie починає вести боротьбу против руского духовенства, посуджуючи его впрост о співину в убистві ґр. Андрія Потоцкого. На сю тему читаємо широку статистию „Głosy publiczności“ (Nr. 182), а в слідуючій зараз числі старає ся Słowo polskie хіба в божевіллі (бо о здоровий розум годі в сїм разі вшехпольскій орган посудити) вмішати в справу убиства Ексцеленцію митрополита ґр. Андрія Шенцицкого. Оно пише, що час убиства ґр. Потоцкого вибрано дуже спритно, „gdyż nazajutrz po rozjeździe się parlamentu, ażeby bezpośrednie oburzenie posłów nie dało się odczuć dotkliwie klubowi ruskiemu, w chwili, gdy z powodu feryi świątecznych większość akademików polskich nie było we Lwowie i gdy metropolity Szeptyckiego — jak przed każdą zresztą większą awanturą ruską — nie było we Lwowie. To są wszystkie fakty stwierdzone, a jak sądzę, dostatecznie za siebie mówiące“. Ледви, чи можна уявити собі щось більше гидкого, як ся нотатка. Можна зрозуміти природне цілком подразненє польскої праси, але і оно повинно мати свої границі. Прецінь саме Słowo polskie нотувало недавно вість, що наш достойний митрополит зневоленний з причини недуги ноги виїхати на ліченє в Відня до Вісбадену, зглядно до Парижа. А може не божевілле, лише заведе всяких етичних основ у редактора вшехпольского органу веліло єму вмішати найвисшого достойника рускої Церкви в подію, з якою ніякий цивілізований чоловік асолідаризувати ся не може... Замітне, що слідом Słowa polskiego пішов того самого дня „Галічанін“, який в статії д-ра Мрачного (ексєсвященника Маркова) п. з. „Убийца, или убийцы?“ помістив такий уступ: „Палачъ-сынъ украинского священника... И вотъ подходящая тема къ рефлексіямъ. Есть вѣдь какіе-то украинскіе епископы; они-ли его покровители, или-же з нихъ вовсе нѣтъ вліянія на „украинскую „націю“. Здѣсь, кажется, tertium non datur.“ Від апостатів нашої Церкви годі чого иншого надіяти ся.

— Dziennik polski (ч. 181.) рукою якогось львівського кацапа почав підпольну роботу против радн. Барвіньського, про якого пише: „Co do p. Barwińskiego, to było by dobrze, gdyby kto z powołanych zapoznał się z jego pracą literacką o hajdamaczyźnie w XVII. wieku, o której jeden z blizkich p. Barwińskiemu mówi, że po wyjściu tomu V, chłopci ruscy dowiedzą się, jak z „panami“ mają gadać“. Се відома річ, що радн. Барвіньський не писав ніякої студії про гайдамачину, а тим самим годі ждати V тому. А на жерело сеї деляторської новинки вказує накликуване львівського кацапа, в яким він перестерігає польську публику „przed wzmacnianiem wpływu ukraińsko-hajdamackiego w Radzie szkolnej krajowej, tego wpływu, którego wychowankami jest dziez, niszcząca portrety rektorów i taki Siczynski“. Ну, хіба досить ясно сказано.

— Графиня Потоцка — як доносить Gaz. par — вислала до суду одного з урядників намісництва, який мав велике довіре у пок. намісника, з заявою, що родина покійного не жадає покараня злочинця і не прилучить ся до ніяких карно-судових кроків проти него. На то відповів заступник неурисутнього президента краєвого суду, що вповні признає і шанує сю прояву шляхотних почувань пригнобленої тяжким горем жєнщини, однак не може застановити ходу справедливости і законом приписанє карне поступованє проти злочинця мусить бути переведене.

— Листи з погрозами. Wiek nowy, який як і инші польські газети фабрикує ріжні сенза-

ції, доносить, що в бюрку пок. намісника найдено багато листів з погрозами і острогоми, надісланих на его адресу, та кілька вироків смерти, виданих анонімними рускими революційними(?) комітетами. Всі ті листи мав ґр. Потоцкий вкидати до столика, не звертаючи на них уваги, ані нікого про них не повідомлював. В бюрку найдено також острого віденської поліції, що в кругах рускої молодіжи у Відни кипить ненависть проти намісника. Знала отже про те поліція у Відни, а нічого не знала лише львівська поліція — кіпчить Wiek nowy. Про „правдивість“ сего донесеня W. n. свідчить вже хочби й ся обставина, що инші польські газети не хочуть брати за ню одвічальности і покликують ся на Wiek.

— Анонімні доноси. Польські часописи пишуть, що львівська поліція дістає багато анонімних листів, писаних по руски, в яких вказує ся на ріжні особи, що мали належати до заговору (?) на життя намісника. Поліція має провірювати ті доноси, покликуючи дотичні особи до переслухання. На основі тих доносів заповідали Wiek і Гофсе великі арештованя минулої ночі, головнє на провінції.

— Др. Іван Франко повернув до Львова, де знаходить ся під лікарською опікою д-ра Кобринського і Коссака. В ставі его здоровля наступив аворот до ліпшого.

— Черногорський князь виїхав з Петербурга вельми вдоволений, бо дістав всьо, за чим приїхав. Цар приймав его гостинно і обдарував на дорогу. Князь позичив собі у царя 200.000 рублів, крім того цар дав єму значну квоту на удержанє монастирів в Черногорі і зобов'язав ся виплатити Черногорі по 300.000 рублів річно на військові цілі. Натомість в справі будови проєктованої залізниці Дунай-Адриатик, що до якої Черногора бажала собі, аби она кінчила ся в порті Антівара, дано лише загальну відповідь.

— Вихованє дїтий. В Atlantic Monthly замістала писателька Анна Rogers розвідку про хиби у виховуваню дїтий в родинях американських. Авторка жаліє, що Американка не уміє виховати своїх дїтий на добрих горожан і людей. Сему винно само жіноцтво, яке в елітній материнській любови не уміє розумно покермувати розвитком і вихованєм дитини, а батькам не дозволяє справляти хибне виховуванє дитини. Пані Rogers жаліє, що Американки з засади вдовольняють ся опікою мамок для своїх дїтий, замість, щоби так, як в Англії брати для них ґвернантки. Тоді не було би таких випадків, що 6-літня дитина входить сама до реставрації і каже подавати собі ріжні ласощі. Се познака, що в дитині убила мамка тонші почування і вроджену соромливість. Хибою американського вихованя є також, що мати не уміє пробудити дитячої фантазії і допомогти до єї розвитку. Всі забавочки мають характер механічний, птучний, виключаючий співділанє фантазії. З другої сторони будить ся дитячу фантазію в дуже невідповідний спосіб. В кінематографах показує дїтям розгорячюванєм на дразненім сцени з воєн, пожарні катастрофи та инші сензаций. Потім не дивно, що дитина питає, чому ті люди мордують ся. При такім вихованю 12-літня дитина є вже нервова, змучена, розстроєна, не може спати, майже на пів пережита. Так представляє п-ї Rogers вихованє дїтий в Америці, але в Европі, здаєсь, під ти зглядом не ліпше.

— Мантийка на великі розміри. Ще в січні с. р. арештовано в Дрезні і замкнено до тамонного арешту якусь даму, котра жила по великопаньски і називала себе графинєю Штурдза, казала, що є угорською графинєю і що ґр. Дмитро Штурдза є єї чоловіком, але она поки що живе собі окремо від него. Аж по довгих урядових доходженнях в Берлін, Відни, Монахові, Будапешті і Парижі показало ся, що то є дуже небезпечна міжнародна мантийка, та що она ані не графиня ані не Штурдза а прізвала ся так і прийняла титул графині, щоби легше обманювати людей і поліцію. Мантийка тота називає ся по правді Ірма Фрайлер і має літ 41, хоч всім говорить, що лиш 39. В Букарешті виступала яко спі-

вачка і танечниця в якомсь кабареї, там по-познайомила ся з якимсь молодим, 25-літнім паничем Дмитром Штурдзою, котрий однак не є графом і від него то прибрала собі прізвисьце. У Відні жила она під іменем графині Ірми Старай і казала, що є бувшою придворною дамою бл. п. цесаревої Єлисавети та під тим іменем витуманила від найперших віденьських ювілерів дорожочінности вартости 100.000 К. Подібно робила й по інших містах а всюди так їй удавало ся єї штука, що видурила більше як півмільона корон, а в самім Дрезні наробила величезної шкоди всіляким ремісникам, купцям і доставникам. Слідство в справі сеї маятійки скінчить ся сего місяця а в маю відбуде ся розправа, котра заповідає ся вельми сензаційно.

— Уліпшене машини до літання. Австрійський майор Герман Гернес в Кенігрцу винайшов нову шрубку при машині до літання, яка ту саму роботу має виконувати у воздуху, що корабельна шрубка у воді. Ціль єї є отже, тягнути машину вперед. Єї рух має бути подвійний, раз докола своєї осі, а потім стіжковатий рух ротаційний самої осі. Розходить ся лише о се, аби винайти відповідний мотор до тих рухів. Мотор мав би бути легкий і давати велику силу. До своєї літаючої машини додає Гернес ще баллон, аби тим чином вирівняти різницю межі тягаром мотору а потрібною силою, бо доси не повело ся винайти легких моторів. Винахід Гернеса вихисновано в Берліні, бо там більшу вагу звертають на аеропляни і баллони чим в Австрії.

— Дрібні вісти. В Радимні утопив ся в Сяні аптикарський ляборант, Дмитро Кануба. Причина самоубийства незвісна. — Вчешної ночи згорів дім Андрія Войцїка в Кульпаркові. До розширення огню не допустила львівська пожарна сторожа.

Оповідки.

— Дальший репертуар руско-народ. театру „Рускої Бесїди“ в Тернополі, в салі „Міщанського Брацтва“ під дирекцією Й. Стадника.

В неділю 19. цвїтня на добродійні ціли: „Хата за селом“, образ з циганського життя в 5 актах зі співами і танцями.

В понеділок 20. цвїтня „Галька“, опера в 4 діях. Слова Вольского, музика Монюшка. Ві второк 21. цвїтня премієра „Романтичні“, комедия в 3 діях Е. Ростанда, в перекладі Ф. Коковского.

— Іменованя. Міністер внутрішних справ іменував рахункового ревідента, Михайла Колпачкевича, рах. радником в рахунковім департаменті львівського намісництва. — Міністер торговлі іменував поштового завідателя Болесл. Гідлевского в Коросні старшим поштовим завідателем в Горлицях.

— З пошти. З днем 1. мая 1908 заводить ся при ц. к. уряді поштовім в Потилічу службу листноса сільского в двох округах а іменно: І. округ (понеділок, середа і п'ятниця) Передмісте велике, Ниви, Клебани, Підшарки, Луг, Гірки і Горани; ІІ. округ (ві второк, четвер і суботу) Передмісте мале, Долина велика, Під сорохою лозою, Долини малі, Під капелюхом, Луки, Гору і Солопушанка.

Телеграми

з дня 18. цвїтня.

Загреб. Бан бар. Равх визвав на двобій голову сербської партії незалежних Медакевича за отверте письмо, яке та партія проти него видала.

Токіо. З Сеуля доносять, що в полуднево-західній часті краю рушають ся революціоністи. Двох міністрів подало ся до димісії. Рух антияпанський росте. Відділи війська скріплено.

Бухгальтер іспитований до ведення книг і кореспонденції дістане місце зараз в Домі торговельно-промисловім „Достава“ в Станиславові. Оферти з поданем свідочств, висоти кавці і платні належить вносити до 1. мая с. р. на руки Дирекції „Достави“. Першеньство мають ознакмені з торговлею церковних річий. Платня після умови. (1—3)

Colosseum

в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 30. цвїтня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Поручає ся дешево і совісно Артистично ритівниче заведе А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — вивіски ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець різних руских товариств і Урядів парохіяльних. (23—2)

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
- 4½% листи гіпотечні
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи Товариства кредитового земского
- 4½% листи Банку краєвого
- 4% листи Банку краєвого
- 5% облігації комунальні Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облігації пропінційні і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

Артист-маляр

Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

Зміна льокалю.

Дім торговельно-промисловий „Достава“ в Станиславові переносить свій богаті заосмотрений Склад товарів церковних з днем 1. мая с. р. на улицю Смольки ч. 1. (против ц. к. головної пошти).

Великий вибір фелонів, хоругв, чап, пауків, хрестів, ліхтарів, цвїтів, образів і т. д. в добірній якості, викінченню і найдешевших цінах.

Евангелія, оправляє ся, чаші і інші знаряди золотить ся в огни в власній одинокій в Станиславові бронзівничій робітні під проводом п. В. Дутевича.

Обруси, біле церковне з правдивої ляної веби, фелони переробляє ся і направляє ся у власній робітні кравецькій.

На жаданє висилаємо прбки і фелони до вибору. Замовлення виконуся безпроволочно.

Признаня вдоволення за якість і дешеву ціну все до перегляду.

ІІ. Відділ.

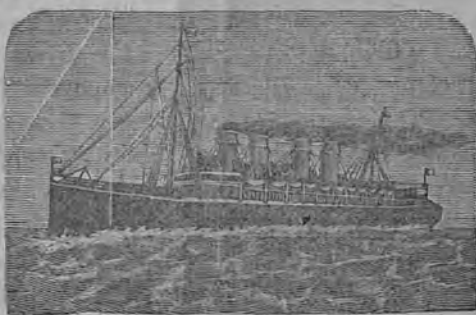
СКЛАД ПАПЕРУ, зошитів, приборів шкільних і канцелярийних, з великим опустом для шкіл.

Висилаємо знаряди різничі, каси огнетревалі, штучні навози.

Весь дохід на церкви і бурси.

» ДОСТАВА «

Товариство зар. з обмеженою порукою
в Станиславові.

Дешево, безпечно, скоро
без пересїданя

до

Півн. Америки, Канади,
Бразилії

величезними поспішними кораблями

Лінії: ГАМБУРГ-АМЕРИКА

Львів — Новий Йорк	злр. 86-10
Львів — Монреаль (Канада)	злр. 103-60
Львів — Бразилія	злр. 85-60
Антверпія — Канада	злр. 70-50

По близші інформації зголошувати ся прямо до

ГЕНЕРАЛЬНОЇ АГЕНЦІЇ ДЛЯ ГАЛИЧИНИ

Лінії Гамбург-Америка — Львів, Городецька 95.

Передплата

до «РУСЛАНА» виходить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 30 пер.
 на пів року . . . 16 пер.
 на чверть року . . . 5 пер.
 на місяць . . . 170 пер.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареник ми їсти і душку ми вирати: а не возьмеш милоста і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска» — 8 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хору-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 насажі Гавсманна.

Рукописи звертає сялимо
 на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатавє
 вільні від порта. — Огоже-
 шеня звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесеня по 30 сот.
 від стрічки.

Потреба уздоровлення відносин в Галичині.

(Δ) Нечуваний в літописях не лише Галичини, але й Австрії замах на начальника краєвого правительства і всі ті обставини, які сю страшну подію попередили і з нею звязали ся, вказує наглядно, що живемо в ненормальних відносинах. Ріжні голоси, які про сі відносини з нагоди сеї події відзивали ся в дневникарстві і в суспільности, вказують на потребу зміни сих відносин. Одначе потрясаюче вражінє сего злочину викликало зовсім природно такий настрій в прилюдній опінії, який не дає спокійно і розважно застановити ся над способами уздоровлення тих відносин. Нервовє роздратованє умів, а з другого боку пристрасть і ненависть є найгіршими дорадниками в таких справах, а колиб серед таких обставин рішано про способи, якими має бути заведений лад, порядок і спокій в краю, то можна би всему тому заподіяти більше шкоди, наробити більше лиха, як довести до загального добра. Тимто коли дійсно має послідувати уздоровленє відносин в краю, коли справді має бути уможливлене спокійне пожитє обидвох в краю поселених народів, руского і польского, чого кождий розумний горожанин бажає в інтересі здорового і природного розвитку культурного обидвох споріднених і сусідуючих народів, то такі способи повинні бути обдумані і вибрані з холодним розумом, з цілою розвагою, предметовостю, із зрілою оцінкою всіх обставин, які складають ся на міжнародні взаємини Русинів і Поляків в краю і в державі.

Головна задача уздоровлення міжнародних відносин в Галичині, добирая способів до того відповідних, припадає новому намісникови, а в рішаню сеї справи, в обдумуваню тих способів окрім Корони, до котрої в першій мірі належить установлюванє начальників краєвої управи, буде мати важний голос також польска суспільність, польський нарід, его парламентарна репрезентация вже задля того самого, що має таку числову силу (після зєдиненя з людовцями 71 членів в польскім колі). Тимто всі згадані чинники вибором нового керманіча краєвого, обдумуванєм і рішанєм про способи уладженя міжнародних відносин краєвих приймають на себе назвичайно велику одвічальність. І тут годить ся пригадати слова, які висказало варшавське Słowo з нагоди останних подій у Львові: „I ty, narodzie polski, czy potrafisz zapanować nad

odruchem — odwetu? Czy potrafisz teraz zapanować nad nacjonalizmem — własnym? Błagamy cię, narodzie nasz, i zaklinamy...“

Згаданий дневник варшавський вказує на вибуялий націоналізм, пересичений пристрастю і ненавистю, піднесений до найвишого ідеалу політичного яко жерело заколоту міжнародних взаємин. Погляд варшавського дневника находить потвердженє в тих відносинах, які роздмуханий до неприродности, до загорілости і засліплення націоналізм німецький спричинив в державній раді і в чеських краях. І нині бачать уже не тільки Чехи, але й здорово мислячі Німці, що на дальше такі відносини є неможливі, що треба конечної і рішучої заради, треба уздоровлення серед одної і другої суспільности.

Подібного лиха накоїв у нас вибуялий і нездоровий всепольський націоналізм. Скільки лиха заподіяв він польській справі в Познаньщині або в Польскім Королівстві, не хочемо тут виказувати, бо не про те бажаємо тут говорити. Досить натякнути про се, що найвизначніші керманічі польської політики, крім всепольських проводирів, намагають ся з того всепольского націоналізму вибуялого, визволити свою суспільність з тої загорілости і засліплення, яке виплекали всепольські політики і дневникарі. Алеж тут годить ся пригадати також, на що ми нераз і при ріжних нагодах вказували, що сей вибуялий всепольський націоналізм, який кермував ся лише загоріlostю і засліпленєм, який сїяв лише пристрасти і ненависть, викликав такий сам напрям, таке саме змаганє посеред рускої суспільности, руского дневникарства.

Відколи варшавські всеполяки Васілевські et tutti quanti виперли з редакції Słowa polsk-ого демократів того рода, як Щепановський, Романович, Рutowський і псчали вигравати на нервах польської суспільности мельодії пристрасти, загорілости, засліплення, ненависти до всего, що руске, з того часу і інші польські часописи (Dziennik Polski, Gazeta Narodowa, Reforma ітд.) почали достроювати ся до сеї мельодії, щоби не втратити зовсім впливу, щоби не лишити ся всіх передплатників і читачів. Тим опособом витворив ся нездоровий настрій серед польської суспільности а навіть молодіжи, погляд на міжнародні відносини, а зглядно на руску справу замрачив ся, міжнародні взаємини стали в Галичині невинимими.

Отсе викликало і зродило відповідний

настрій серед рускої суспільности, се пособляло розростови і розвельможненню радикального напрямку в рускім народі. Виринули і тут нездорові прояви вибуяного націоналізму, ненависть до всего, що польске, вважало ся найбільшим патриотизмом, загоріlostь і засліпленє та пристрасть були головними понуками діяльности ріжних Клеонів, котрі випилвали на поверхню рускої суспільности. Почало польске, дневникарство пятнувати який небудь нерозумний промах горстки руских загорільців гайдамачиною, то сі загорільці на перекір прийняли се яко почесну для себе назву, Петрицький починає видавати часопись Гайдамаки, руский поет складає боеву пісню: „Ми Гайдамаки“, а руский композитор komponує до того мельодию. Так пядь за пядию розростають ся і розвельможняють крайні живла і серед рускої суспільности, уміркованих, розважних людей усувають від впливу і значіння, випирають із становищ тим лекше, що всепольске дневникарство і тих без розбору пятнує такими самими радикалами і гайдамаками і так вироджують ся серед руского народу нездорові відносини.

За Гайдамаками, Громадским Голосом, Землею і Волею настрояє ся так само „Діло“ і „Свобода“, а „зрадником народним“ пятнують не лише Барвіньского, Вахнянина, але відсуджують від патриотизму Олєсницького, випирають з „Народної Ради“, „Народного Комітету“, спілки „Діла“ Романчука, а тепер приневолюють Романчука і Василька складати президию клубу. Всему тому також чимало пособляла загоріlostь польских дневників, польского центрального комітету виборчого, уживанє москвофілів для побиваня руских народовців ітд. Таким способом витворили ся перегодом вельми нездорові відносини, в чім вельми багато вини і по рускій стороні. Та не о рекримінації нам ходить а о уздоровленє, о направи тих відносин і про се поговоримо иншим разом.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Наслідство в галицкім намісництві висунуло ся на перше місце політичної і дневникарської розправи. Після рішучої відмови кр. маршалка гр. Ст. Баденього, міністра Коритовського і губернатора австро-угор. банку Білінського висунено, як ми вже звичали, ще кандидатуру гр. Агенора Голуховско-

зв'язи з секц. шефом В я ч е с л а в о м З а л ь с к и м яко віцепрезидентом намісництва. Одначе на запитанє дописувателя N. fr. Presse в Римі (де гр. Голуховський тепер проживає), відповів він, що він уживає там добре заслуженого спокою і не думає єго переривати, а колиб єму навіть предклядано, тоді відповів би, що він є приватним чоловіком і і х о ч е т а к и м о с т а т и. Як запевняє N. fr. Presse, а з сим згоджують ся також і польські політичні круги і днєвникарство, остає тепер одиноким кандидатом др. Михайло Б о б ж и н ь с к и й, бувший віцепрезидент Ради шк. кр. В с е р е д у збирає ся у Львові „Рада Народова“ для обговореня політ. положеня і висловленя свого погляду що до іменованя намісника. N. fr. Presse звіщає також, що має удати ся депутація н а ц и о н. д е м о к р. с т о р о н н и ц т в а до цісаря, щоби єму пояснити з свого ставовища політичне положенє з нагоди предстоющого іменованя намісника.

В р у с к і м к л ю б і держ. ради настав р о з л а д. Ще перед відроченєм весняної сесії виринув там горячий спір між радикальними послами під проводом дра Евгена Левицкого, а президиє, що не лише п. Р о м а н ч у к і В а с и л ь к о зложили свої достоїнства, але й ціла парламентарна комісія. Причиною сеї резигнації було поставлене д-ром Е. Левицким нагале внесенє про уладженє язикових відносин в Галичині і зголошенє цілого ряду наглих внесень, хоч президія одержала від правительства рішуче приреченє що до здійсненя домагань поставлених клубом і повторене ним рішуче приреченє запобігло хвилево президиальному пересилєню, а др. Е. Левицкий взяв назад своє нагле внесенє. Одначе тепер наслідком кондолєнційних заяв руского клубу і участи п. Романчука в похороні бл. п. намісника радикальні студенти виступили різко проти п. Романчука і п. Василька, так що оба знов мають уступити з президії. Як звіщають з Відня, настало нове пересилєнє в рускім клубі, котре імовірно доведе до розділу радикальних живел, що не осуджують злочину довершеного Січинським, від тих национ. демократичних послів, котрі осуджують сей злочин і не хотять, щоби одвічальність за се спадала на весь руский нарід, а тим самим, щоби руский клуб опинив ся зовсім відокремлєним посеред всіх сторонництв держ. ради.

Н а ч е р к з а к о н о в о г о з а к о н а, котрим мають бути управлєнні нїмецько-чеські відносини в Чехах, вже правительством виготовлений в усіх подробицях, одначе щоби не перебивати діяльності в сій справі, держить єго правительство с т р о г о в т а й н і. Після лат. великоднє розпочне бар. Бек переговори в справі сего начерку язикового закона і запросить до участи в тих переговорах нїмецьких і чеських провідників політичних, а після тих переговорів може в дєчїм начерк буде змінений.

С т а н о в и щ е м і н і с т р а - з е м л я к а П р а ш к а сильно захитанє. Єго орган „Venkov“ розповсюдив вість, начеб б. міністри др. Пацак і др. Форшт свого часу заклачили тайну умову з Нїмцями, на основі котрої мала бути чеська мова введена у внутр. урядованю а також урядничі місця обсаджувані після певного ключа. „Deutschnat. Korresp.“ запевняє, що не роблено такої тайної умови, а молодоческі часописи розлучені сими твердженнями аграрного днєвника звивають міністра Прашка, щоби подав ся у відставку. Narodni Listy у відповіді на виводи днєвника Venkov звіщають з посольських кругів, що ч е с к і х л і б о р о б н и к и в е л ь м и н е в д о в о л е н і П р а ш к о м, а с е може довести до д а л ь ш и х п о с л і-

д о в н о с т и й. З кругів чеських хліборобників запевняють, що з Праги буде викликанє пересилєнє міністра Прашка скорше, як сего можна було сподівати ся. Др. Форшт і др. Пацак заявляють, що їм нічого не відомо про „тайну умову“. „Venkov“ обстає при своїх твердженнях і вказує на се, що в тій умові мали участь також „інші чинники“. Тимчасом і інші молодоческі послї заявляють, що не чули нічого про таку умову.

Але так само захитанє також становище нїмецького міністра-земляка Пешка і в днєвниках рознесли ся з посольських кругів вісти, що обидва міністри Прашк і Пешка мають уступити а їх місця будуть заміщені іншими. В двірських кругах невдоволені Пешком, що він заявив ся проти чеських вистав театральних у Відні. Бар. Бек пересправляв перед виїздом на великдєнь з б. міністром д-ром Пацаком.

В останній хвилі др. Пацак ще раз заперечує всім твердженням часописи Venkov а також міністер торгівлі др. Фідлер заявляє, що іменованя чеських урядників відбували ся на основі їх кваліфікації, а не національного походженя. З усього того виходить, що твердження Venkov-а є зовсім неправдиві, а видумано їх і пущено в сьвіт, щоби ріжницї між чеськими хліборобниками а молодочехами довести до насильного рішеня в Narodni-m Klub-i. Можна сподівати ся, що з почином дальшої сесії держ. ради справа розяснить ся.

Подана нами вчєра за ліберальними днєвниками вість про бар. Ерєнтала і папского нунція показала ся також видумкою, як запевняє Reichspost на основі засягнених з певного жерела відомостей. Відомо, що задля оповіщених по відомій візиті нунція у бар. Ерєнтала розмов єго з днєвниками взаємини між обидвома дипломатами не є такі, які відповідали би приязним відносинам між Австрією а Апост. Столицею. Але як раз тепер ведуть ся переговори, щоби довести до давніших приязних взаємин між міністерством загран. справ а папскою нунціятурою.

Г о л о в а н і м е ц к и х л ю д о в ц і в др. Кіярї оповіщує в Deutsch. nation. Korresp. свої виводи про розв'язку національного питання, а між іншими пише от що: „Весь наш політичний розвиток приневолує безнастанно до наконєчного управлєннє спільного життя народностей в Австрії з того становища, що таке спільне життє народностей в Австрії єсть безуслівною к о н е ч н о с т ю. Щоби ідею державної спільности для всіх народностей перевести в практиці, треба передовсім всі справи докладно усталити і огранічити, котрі мають бути спільними і кінєчними для удержаня одноцілості держави. Сюди передовсім належать права монарха а також сї адміністраційні справи, котрі повинні бути одноцілими в інтересі упорядкованої адміністрації.“

Окрім сеї осередної кінєчности треба би поодиноким народностям оставити по зможї с в о б і д н и й р о з в и т о к в національнїм напрямі. Одначе такий свободний розвиток можливий лише тоді, наколи признасть ся кождоу народови в національних і культурних питаннях право становити самому про себе. При управлєнню національної автономії належалоб бачити на дві точки: т е р и т о р и а л ь н е р о з м е ж е н е і н а ц и о н а л ь н и й к а т а с т е р. Корона і міродатні чинники повинні би для всіх народностей важні і для держави кінєчні центральні потреби означити і таким способом сотворити докладний круг спільности.

Відтак повинен би бути територіальний розділ при задержаню компетенції королівств і країв по зможї докладно бути переведений, так що повстали би чисто національні і язиково мішані округи. Той національний поділ на округи мав би бути міродатним для поодиноких народів що до уживаня їх мови в урядах і поміж собою. Окрім компетенції центр. властей і територіального розмеженя мали би бути всі члєни народу списані в национ. катастрої.

Заграниця.

Цілу катол. капітулу у В и л ь н і усунєно царским указом. Причиною сего усунєня був опір капітули проти вибору заступника на місце усунєного російским правительством єпископа Роппа. Катол. єпископ Р о п п, одєн з найвизначніших члєнів першої думи був усунєний з свого становища без дозволу Апост. Столиці задля приналежности до конституціоналістів. Правительство намагало ся спершу наклонити єп. Роппа добровільно зрєчи ся свого достоїнства, але коли він заявив, що може прикази приймати лише від папи, усунєно єго. Відтак візвав цар капітулу вильнєнську до вибору наслідника єп. Роппа, одначе капітула відповіла, що на основі засад катол. Церкви єп. Ропп все остає вильнєнським єпископом, як довго Св. Отець не відняв єму сего достоїнства. Сей опір капітули довів до усунєня цілої капітули а через те взаємини між російским правительством а Апост. Столицею вельми заострили ся.

Ч о р н о г о р с к и й к н. М и к о л а виїхав вельми вдоволений з Петербурга, осягнувши декі успіхи. Він дістав п р и в а т н у п о з и ч к у з фонду царских домен, відтак 80.000 рублів на удержанє монастиря і обіцянку, щорічного додатку 300.000 рубл. на війскові потреби. Так само одержав необовязкову обіцянку дипломатичної помочи, що Дунайско-адрийска залізниця не буде доведена до Джіованджі ді Медуа лише до Антіварі.

В справі м а к е д о н ь с к и х р е ф о р м звіщають з париских дипломат. кругів, що там сподівають ся в найближшій будучині довести до порозуміння в тій справі між петербурским а льєвдонським правительством. Одначе не прижмурують там також очі на трудности, бо не легко буде наклонити Турєччину до згоди на таку судову реформу, якої вимагає Росія, а котрої обмеженє уважає Англія неумістним. Про македонську справу мав нагоду також кн. Більов підчас побуту в Римі говорити з італійськими державниками. Сї останні впєнили ся, що нїм. канцлер все своє змаганє звертає до того, щоби удержати згоду європ. держав в сій справі в інтересі мира, бо та згода є одинокою порукою для справедливої розв'язки макед. справи. Канцлер сподіває ся, що Турєччина згодить ся на реформи і буде їм пособляти, наколи європ. держави маючи на бачности інтереси мира, не будуть від султана більше вимагати, як він може зробити, щоби станув в суперєчности з музулманськими підданими. Скоро з нїякої сторони не будуть виходити на забори, то й Італія буде пособляти згоді європ. держав, отже з боку Італії нема чого побоювати ся нїяких тайних коромол.

Про побут кн. Більова у Сьв. Отця не перестають розписувати ся днєвники. В Нїмєччині парламентарний центр католицкий дійшов до значного впливу, а кн. Більов допровадивши до союзу між консерватистами а лібералами, утворив парламентарну більшість, котра має сьвідомість своєї сили. Католицкий центр станув в різкій опозиції в парламенті су-

проти правительства, отже кн. Білов знаючи почування 22 мільонів католиків в Німеччині, зложив візиту Сьв. Отцю. Однак розмова не доторкувала ся політичних справ, отже й польскої справи, бо Папа не хоче вмішувати ся в політику. Була лише мова про подорож цісаря Вільгельма до св. Землі і про положення місіонарів за границею. Кн. Білов висловив ся, що папа перенятий неумолимою ревністю віри, руководить ся тим в цілім своїм діланню і докладно знає, чого хоче. З того всего можна думати, що Німеччина буде й на даліше оставати в добрих взаєминах з Апостольскою Столицею.

В Царгороді рознесли ся вісти, що Туреччина має в руках листи болгарського міністра, в котрих знаходять ся інструкції для революційної організації в Македонії. Болгарське правительство простувє сі вісти о стілько, що тут розходить ся о листи бувшого а не теперішнього міністра.

В Персії, в окрузі Урмія положення стало тривожним. В останніх днях убито там понад 20 людей, торговля застановлена. Перед 4-ма днями устроєно напад на 4 села, убито 8 осіб, зранено 11 і зрабовано 1500 овець. Селяни схоронили ся до міста. Впливові личности домагають ся рішучої охорони від губернатора, котрий зажадав, щоби ему з Тегерану прислано військо, або дано ему відпустку. З Тебризе звичають, що в околиці Ардабіля вибухло заворушення, поштові каравани двічі в тиждень обрабовано, а караванова дорога до Каспійського моря перервана.

В Марокку французське правительство установило з полудневої сторони цілий ланцюг військових стійок і тим способом у великій часті успокоїло область напівніч сего ланцюга положену. Населення починає знов вертати до своїх домівок і займатися звичайними ділами, ярмарки відбувають ся, а перед 10 днями в Сетат було 700 верблюдів з живою і амуніцією для війська. Однак супроти сих користних вістей з бовища коло Касаблянки і Рабату наспіли тривожні вісти з альжирської Сагари. На північній рубці марокканської Сагари, в долині висохлої ріки Тальза са понесли Французи страшне поразення, бо полягла там ціла компанія авангарди (подають 59—128 убитих і ранених). Се поразення могло стати грізним, колиб неприятели вдер ся до Альжиру і там переніс бовище, де вже нагромило ся багато поветанців. Тоді малаб Франция війну на двох бовищах і довгу криваву боротьбу колоніальну в північній Африці.

Анатоль Вахнянин.

III.

Про жите питомців і духовенства в літах 1837 і 1838.

(Конець).

Молодіж не віздилась на танці. Взагалі на празниках і не танцювано. Часом лише дехто з священиків під вечер підгорнув капоту трохи до гори (підняв будьто поли) і пішов без музики solo козачка, дріботів, ходив на пальцях, синав ся, присідав, падав на руки. Вітошинський Антін був майстер в такім козачку. Часом під вечер приїхали попад з сусідства, та побалакали з господиною. До їдти треба було їх дуже припрошувати. Урядники не заїздили до священиків. Се були звичайно Німці, та жили лише по більших містах. Гостем у священика був хіба лісничий та економ з двора.

Священики одягались в біле домашнє замість обойчика обвивалась довкола шиї чорна, часом і жовкова хустина, шаравари ішли в чоботи, поясок, камізолька довга на зиму, а поверх всего ішла капота суконна — не реверенда — з потребами, довга понизше колін аж до кістки. В літі — полотнянка і соломяний капелюх, на зиму шапка на уха (з кляпами) з якогось футра. — Бричка була свого фасону самородна, домашнього виробу, упряг і пилі — узда — нашийники та віжки домашнього виробу, плетені. Про шори ніхто не знав. В конях любовано ся. Їїмосці ходили в чіпочках, перкалевих сукнях (шовкова материнська була лише на сьвято велике), плитких черевичках, а в будній день в легкій хустинці на голові. Делі з лисами служили лише на параді.

Обстанова в хаті була поєднана. На поївстві були звичайно дві комнати: сьвітлиця і алькір; часом ще третя — відтак денеді окрема комора — сіни і пекарня. Поміст в комнатах з дощок, шарований, віконця малі, о 4-ох або 6-ох шибках. Довкола сьвітлиці горою ішла полиця (мисник) а на покутю висіли ікони сьвятих з лямпадкою, з всяким сьвяченим зілем, біждеревком, лозою та часом з деякими талісманчима родинними. Під вікном стояла деревляна, біла, або на зелено мальована канапка з драбинкою, а побіч неї крісла деревляні з високим опиралом деревляним, з серцем в середині. Вибиваних меблів не знано. Стіл простий, білий або мальований — місцями лише липовий, білий з грушковими (темними) взорами, вкладаними. Занавіси при вікнах перкалеві, на шнурочку, щоби спинити цікаве яко. На миснику стояла глиняна посуда з Потилич, ніби то білена (до якогось часу, доки не стерлась) та зелене шкло і того мало — ложка цинова, у богатих лише срібна, вилита з дванцигерів перехожими циганами; ніж в деревлянім черепку та денеді вилка зелізна. Гості, бувало, їли з одної миски, починали густою стравою, печеним, чи варениками, а кінчили юшкою. По мясо до міста ніхто не посилав, свій мід заступав, цукор, бакалій ніхто не знав крім перцю хіба — заграниця не жила ні з селянина, ні з попа, ні з урядників двірських, ні з міщанина маломіського, ні з малого діда. Ясеневи і липові меблі були тут і там — були і з чорного дуба (мокляків), як материял був свій та під рукою. Ба і про парасолі нікому ще тоді не снілось.

Новинки

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Іродіона мп.; римо-кат.: Анзельма Еп. — В середу: руско-кат.: Епсихія М.; римо-кат.: Со́тера і Кая М.

— **Посол Василько**, як доносить „Буковина“ відбув довшу нараду з бар. Беком і виїхав в п'ятницю на кілька днів до Ніцци. В тім самім числі „Буковини“ читаємо, що намісником Галичини буде найімовірніше теперішній міністер скарбу, др. Коритовський, що его місце, заняв би презес „Кола польского“, др. Гломбінський, а місце презеса „Кола“ припало би консерватистови, Бобжинському. Всі ті вісти є дуже неімовірні. Міністер Коритовський, що задля своїх фахових відомостей, великої енергії і праці став одним з найвизначніших міністрів скарбу, ледви, чи схотів би своє дотеперішнє становище замінити на крайню невідчайнє становище намісника Галичини. Коли ще др. Коритовський був віцепрезидентом дирекції скарбу у Львові, ему пропоровано двічі становище намісника у Львові, якого він не прийняв. Щоби в нинішнім часі міг стати вшехнояк Гломбінський міністром, видає ся нам рівнож немисляним. Вшехпольське сторонництво довело своєю політикою до сего, що в Росії число 36 послів Поляків до думи обмежено до 12, а в Німеччині ухвалено закон про вивласненя. Можна отже дуже сумнівати ся, щоби рішаючі сфери, хотіли іменованем

дра Гломбінського дразнити дві сусідні держави. Зі всего виходить, що Поляки мають дуже мало кандидатів на намісника в Галичині. Найімовірнішими кандидатами є в першій ряді др. Бобжинський, в другім Вацлав Залеский. Про останнього твердять однак, що він ще за молодий.

— **Віддвожене урядників.** З Відня доносять, що правительство уділило остаточної концесії на кредитове заведення віддвоження урядників. Заведене розвічне свою діяльність в маю с. р. Основний капітал тої інституції буде виносити півтора мільона корон а буде ще підвищений до трох мільонів. Банк має право видавати довжні листи з пупілярним забезпеченем. До зорганізованя сеї інституції причинили ся головні міністри др. Коритовський і др. Гесман. Офіційна назва банку така „Erste österreichische Beamten-Kreditanstalt“. Вільно ему видавати 20 разів тільки облігацій, що виносить основний капітал, отже вже на сам початок може уділити позичок на 30 мільонів, пізнійше на 60 мільонів корон. Процентова стопа буде виносити найвище 6 до 7 прц. Позички буде можна сплачувати в часі 10, 15 і т. д. літ. Прим. сплата 1.000 К буде виносити в часі 10 літ 140 К річно, в часі 15 літ 110 К річно. Концесию на той банк дістав урядник віденського магистрату др. Філіп.

— **Будова рускої гімназії в Кіцмани на Буковині.** Заходом буков. руских послів, головнож пос. Семаки удало ся виведати від центрального правительства у Відни дві субвенції на будову рускої гімназії в Кіцмани, що виносять разом 200.000 К. Після кошторису має будова гімназійного будинку коштувати около 300.000 К. За сі гроші має поставити ся красний будинок на вісім клас, природописний кабінет і салю гімнастичну. Громада Кіцмань дає від себе відповідну парцелю і потрібну решту грошей около 100.000 К. Виплата признаної субвенції наступить в річних ратах по 20.000 К так, що ціла субвенція буде виплачена в протягу десяти літ. Додати належить, що перші дві рати за рік 1907 і 1908 вже вставлені в бюджет і можуть бути виплачені сего року. Кіцманська гімназія має тепер 4 класи, а в вересні дістане 5. Вже сего року могла дирекція лише з гіркою бідною знайти убікації для поміщення IV. класу і курсу приготовляючого, а що за клопіт буде, коли прийде ще класа п'ятого. Тому громада мусить як найскорше взяти ся до будови. — А чейже при добрій волі можна буде вже на весні розпочати будову. Кіцманська руска інтелігенція повинна взяти ся енергічно до сеї справи і повести річ так, щоби ще в осени сего року стояв будинок гімназійальний готовий. Що до парцелі а зглядно реальності в Кіцмани, що про єї даровизну старає ся тамопіна „Руска Бурса“ вже від двох літ, то після інформацій зягнених послом Семакою в міністерстві просвіти і рільництва справа дійшла так далеко, що сими днями мають дотичні акти бути предложені цісареві до одобреня. Після заяви дотичних референтів, у котрих посол Семака кілька разів інтервював, є повна надія, що „Кіцманська Бурса“ одержить згадану реальність від релігійного фонду в даровизну.

— **Пос. Курилович**, до недавна Поляк, що через одну ніч перебув метаморфозу на Русина а через другу на „істинно-руськ-ого“, а в найближшій будучности стане хіба знов Поляком, радби дуже, щоби виборці на него не забули і тому помістив в „Галичаніні“ просьбу до Поляків, щоби вони, пишучи про Українців різних партій, давали їм назву „український“, а не „руський“, бо се „останнє ім'я руский нарід цїнить дуже високо“. Страх, які сі люди маленкі! В парламенті їх не чути, мабуть, ради „скудоумія“, дома говорять по польски, Русинами стали доперва тоді, як замах мандат.. Ну, певно, що виборці при найблизших виборах не забудуть на такого посла..

— **Ілюстровані переписні листки.** „Сокільський Базар“ у Львові видав під Великдень цілу серію кольорованих карток з рисунками писа

нок, обрамкованих в народні десені. Серія складає ся з 11 штук, які поодинокі коштують по 10 сот, а всі разом 1 К (без поч. пересилки). Наша суспільність маючи такі гарні ілюстровані картки, видані накладом своєї інституції, грішила би непростимо, если би уживала до висилання святочних желань карток чужих накладів.

— **Привиди.** Одній з польських газет доносять з Галича: «Сконфісковано ту дві паки з бровнінгами. Паки після зголошення мали заключати насіння, але що були за тяжкі, отворено їх і найдено в них бровнінги. Доходження в тоці. Близших вістий нема». — Для дураків можна виписувати такі небелиці, не подаючи ні висилаючого, ні адресата, ні місцевости доручення того бровнінгового насіння. Наївний читач польської шматки погадає собі: то певно для «гайдамацтва» не подумавши навіть над тим, що оден бровнінг коштує поверх 60 К і міг би его собі справити хиба який дідич а не бідний Русин. Але як средства до страшеня і ятренья — такої небелиці про конфіскату бровнінгів можна польській прасі погратувувати.

— **Спокій у Львові.** В останні дві ночі не прийшло у Львові до розрухів. Всеполюська молодіж притихла, мабуть за порадою старших своїх проводирів, що мусять бачити, до чого могли би довести напади на рускі дома. Поліція днем і ночью стереже руских льокалів.

— **Пам'ятники старини** викопано в Хоцємири товмацького повіта. Тиждень тому назад, робітники, що ломили гіне в ломах положених на т. зв. Городищу при дорозі з Хоцємира до Товмача, викопали ті робітники, що при тім були заняті, горнець, в котрім знаходили ся останки недопалених людських костів, 2 остроги, 2 вістря, мабуть від стріла довготи около 30 цмт. і 2 вістря зломані в половині, відтак пряжку з кільцем. Вістря і пряжка є пігнені і заржавілі і можна припускати, що були в огні, в котрім спалено тіло їх властителя. Горнець чи урна має зовсім звичайний вид, без криє і ушкоджений о стілько, що дно в нїм вибите. Предмети ті, зложені в уряді громадскім, забрав на свою приватну власність підпоручник жандармерії, п. Бол. Врублевський із Станиславова.

— **Організація крамниць і нас на Україні.** З початком марця с. р. у Київщині було 280 заповомогових селянських крамниць, які організовано за допомогою київського земства. Але зважаючи на те, що кожній крамниці самостійно важко справляти деякі операції, тепер організує ся спілка тих крамниць, до якої вже і пристало 80 крамниць; статут сеї спілки написано і вже післано до Петербурга до затвердження. Спілка має на меті справляти операції що до купна краму на складах. Бюро спілки буде в Києві. — Селяни Кисілівки, Ходьковець і Черешанивцеві, на Поділю, завели в себе кредитові товариства.

— **Вістки з півн. Америки.** В останніх місяцях проявив ся між Русинами в Зєдн. Державах просвітний рух. Переважно заходами своїх парохів Русини почали закладати читальні. Поміж иншими заложено 22. марця с. р. читальню „Просвіти“ в Джерзі Сити заходом о. А. Улицького. Членів виписало ся 88. Читальня має свій хор, який вже передше єствував під управою місцевого руского учителя, п. Гєли. До виділу вибрано по половині мужчин і женщин. Що до складу виділу повинні по наших читальнях в Галичині так само поступати, бо тим чином заохочено би жіноцтво до належання до читальні

„Руский народний Союз“ в Зєдин. Державах числив з кінцем марця с. р. 10.120 членів. Є се організація, якою можуть гордитись наші американські братя. Члени Р. Н. С. платять невеличкі місячні вкладки, чим запевнюють по смертне 300 або 600 доларів для своєї родини.

— **Дрібні вісти.** З Прошови коло Микулинець пропав перед тижнем тамошний портмайстер Миронович. Слід по нїм загинув. Дирекція почти вислала до Прошови контрольну комі-

сию. — У Викотах, самбірського повіта, вибух сими днями огонь в stodолі тамошнього начальника громади, Михайла Висоцького і в короткім часі перекинув ся на сусідні будинки та знищив хати і будинки господарські 4 селян. Шкода виносить 3.392 К і була в значній часті обезпечена. Причиною було мабуть неосторожне обходжене ся з огнем. —

Оповідки.

— **Дальший репертуар руско-народ. театру „Рускої Бєсїди“ в Тернополі.** в салі „Міщанського Брацтва“ під дирекцією Й. Стадника.

Ві второк 21. цвітня прем'єра „Романтичні“, комедия в 3 діях Е. Ростанда, в перекладі Ф. Коковського.

— **Поїздка до св. Землі** вирушить з Відня 13. мая, а з Триєсту 14. мая поспішним парохом. Дорога буде вести через Александрию, Порт-Саїд, Яффу, Єрусалим, Вифлеєм, Гаїфа Назарет, Каїр, Александрия і Триєст. Подорож буде тривати 30 днів. Зголошувати ся до учасности можна до 1. мая. Кошти виносить (з цілим удержанєм, мешканєм, підводами, провідниками і т. д.) в I. класі 1382 К, в II. кл. 1076 К, а в III. кл. 722 20 К.

Посмертні оповідки.

— **О. Михайло Ольшанський**, вислужений декан з крилошанськими відзнаками, парох в Старяві коло Мостиск, упокоїв ся дня 9. с. м. в 69. році життя а в 40 р. св'ященства. В. є. п.!

— **О. Іван Литинський**, парох в Чукві, самбірського деканата, наділений крилошанськими відзнаками, упокоїв ся дня 14. с. м. в 48. році життя, а в 25. р. св'ященства. В. є. п.!

— **Омельцьо Кархут**, ученик III. кл. нар. школи, син одинак о. Спиридіона Кархута, професора рускої гімназії у Львові, упокоїв ся дня 16. с. м. в 9. р. життя. В. є. п.!

Телеграми

з дня 19. цвітня.

Петербург. Цар має іменувати вел. князя Миколу Миколаєвича найвисшим комендантом всеї сухопутної і морської армії російської. Єму будуть підчинені також міністерства війни і маринарки.

Петербург. Всі сиовістичні товариства в Одесі, Миньску, Києві і Варшаві розв'язано.

Берлін. Німецький цісар Вільгельм зложить в подарунку цісарєви Франц Йосифови свій портрет. Запрошені малюрі мають предложити ціє. Вільгельмови скици портрету, з поміж яких цісар вибере оден до намальованя.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ

Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстуської і Косцюлка у Львові.

Приїхали дня 20. с. м. Д. Малько, Бур, штин; Х. Гуменюк, Тернопіль; Гриць Мороз, Ясеновєць; Андрій Пастервак, Розділ; Михайло Мох, Бережани; Іван Будний, Жовква; Іван Фірман, Камінка струм; Петро Бохеньський, Бжєско; Іван Захарчук, Ляцке мале; Алексей Саяк, Бурштин; Николай Мазур, Дакова; Зофія Пясецька, Реклинець; о. Вояковский Сильвестер, Богданівка; Корнїло Рожанський, Романів; Василь Бадлюк, Тлусте; Теодор Ващук, Турка; Савий Яадик, Чернево.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 30. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і св'ята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниця High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Карола Людвика ч. 5.

Контора виміни

п. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

купую і продає

всакі

вартісні папери

і МОНЕТИ

по найточнійшій деннім курсі,
не числячи ніякої провизії.

Працюйте і шадїть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою
у Львові.

пріймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векслї приймають ся тільки 3 місячні, а 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члєни обезпечені в „Дністрі“.

З зисків уділяє „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2.795.183 К.
Позички уділені	3.410.684 К.
Удїли члєнські	234.398 К.
Цінні папери	180.452 К.
Фонд резервовий і інші	45.842 К.
Льокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Яшєва	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломїя	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40Н	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любїня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:30	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:43+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35Л
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:43
Яшєва	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломїя	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:28	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45Н	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любїня	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34Л
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і св'ята означені †. — в неділі і св'ята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і св'ята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Передплата

на «РУСЛАНА» виходить:

в Австрії:

на чл. рік . . . 30 пер.
 на п. року . . . 10 пер.
 на звіт. року . . . 5 пер.
 на місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на п. року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Одноразове число по 10 сот.

РУСЛАН

«Дарувати ми отці і дусі ми живим: а не розв'язати молодости віри не розв'язати,
 бо руска ми серце і віра руска.» — В Русланових в'сальних М. Пашкевича.

Виходить у Львові що для
 крім педль і руских сьвят
 о 5¹/₂ год. понолудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Херун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає сялимо
 на попереднє застереження.

Рекламації неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Як довести до уздоровлення відносин в Галичині?

(Δ) Вчора вказали ми на се, що нездоровий, вибуялий націоналізм в сепольський занесений сюди з Варшави а оснований на ненависті і негачії всего що руске, викликав посеред польської суспільности небувалу доси загорілість і засліплене та причинив ся до розросту і вибуяння в рускій суспільности і нездорового націоналізму і крайних живел, котрі знов в ненависті всего, що польске, бачили вершок патріотизму. А що такими окликами переймають ся найлегше молоді, недосвідні, а з природи вражливі люди, тимто сей нездоровий, вибуялий націоналізм проявив ся головно серед молодіжи. Патріотичні демонстрації і маніфестації польської молодіжи находили наслідок серед рускої, а коли підношено докір, що деякі рускі професори розполітикували молодіж, то взорували ся они на таких всепольских професорах, проти котрих навіть польські днівники, як Przegląd ітп. виступали дуже остро, що професорску тогу перемінили на плащ уличного агітатора. Справедливо отже вказувала недавно Reichspost (ми перед кількома днями наводили сю статю), що би університетам привернули науковий характер, що би они перестали бути огнищами політ. агітації, що би політ. сторонництва перестали відкликати ся до акад. молодіжи або вижидали від неї одобрення своєї політики чи тактики. Отже як не похваляли ми сего, що німецька, італійська або чеська акад. молодіж кидала ся у вир політ. і суспільних агітацій, маніфестацій і демонстрацій, як ганили ми втягане в такі справи польської молодіжи, так само вважали ми і вважаємо і для самої молодіжи рускої, а ще більше для рускої справи вельми некорисним і прямо шкідним, що би руска молодіж занедбувала науку, відривала ся від наукового підготовлення до будучого заводу, а кидала ся на політичне поле і намагала ся передувати в політичній діяльності, до якої ще не доросла.

Тимто не можемо одобрити сего, що п. Романчук, докорюваний (на скільки се правда) акад. молодіжю за участь в похороні бл. п. намісника, мав їй заявити, що він зложить уряд голови кльобу. Конституція, закони навіть виборцям не признають права накидати послови з гори обовязкові поручення, а вже тим менше покликана до сего молодіж. Отже коли рускі посли справді хотять бути «независимими», повинні визволити ся від поручень накидуваних їм непокликаними до того чинниками і в тім напрямі потреба уздоровлення як польської так і рускої суспільности.

На прояви сего вибуялого націоналізму, особливо серед рускої молодіжи, котрий польські днівники назвали гайдамаччиною а сей вислов почали переносити на означенє всякого національного руху українсько-русого і тим самим українство ідентифікували з гайдамаччиною, — думали польські політичні круги найти найліпший лік, неначе яке antidotum, пособлюване москвофільства.

Москвофільство, зашеплене в Галичині Погодином а піддержуване опісля Благодітвительним Обществом і московскими славянофілами та катковцями, є рішучою негачією окремішного національного і культурного розвитку руского (українсько-русого) народу, до чого положили перші підвалини на Україні Котляревський і єго наслідники, в Галичині Маркиян Пашкевич і єго товариші. Москвофіли, котрих польські політики і днівникарі звикли називати Starorusini, як признав навіть Przegląd — uważają się za Rosyan, відцурали ся своєї матерної рускої мови і на-родности, многі з них перейшли на православіє, отже стають в рішучій суперечности до національно-культурного розвитку руского народу в Галичині а змагають всіми способами до єго змосковщення і оправославлення. Тимто они виступають ворожо не лише проти наукових і просвітних інституцій руских, але навіть проти економічних, як Дністер, Кредит. Союз, Труд ітп. Навязуючи союз з москвичами нашими, ворогами нашого национ. культурного розвитку, ставлять себе Поляки тимсамим в неприхильне сему розвитку руского народу становище, а тим самим пособляють розвитку і розростови радикалізму, сего крайно вибуялого націоналізму, що в загорілости і засліпленю доходить до ненависті польского живла, приписуючи єму одвічальність за піддержуване тих, що негують окремішну руску народність і на кожній пяді спиняють єї розвиток. Піддержуване кандидатури провідника москвичів Дудикевича польскими голосами при виборах до держ. ради, причинило ся до розросту і розповсюдження радикального руху Трильовського і єго товаришів, а піддержуване тої самої кандидатури Дудикевича в Брідщині доводило до того, що зовсім поважні люди виходили з рівноваги і хотіли яко antidotum проголошувати кандидатуру соціаліста Остапчука. Отсе може послужити доказом, у яку велику похибку попадають польські політики, коли думають, що піддержуванем москвичів в Галичині доведуть до згоди, до уєпокоєня в краю, бо як раз тим лише помагають до розросту крайних змагань в рускій народі. Вжеж недавно і Słowo polskie, котре фаворизувало також москвичів, навело недавно уступ з одної часописи москвофільської на доказ ненависті, якою палають они до польської суспільности. Були часи, що москвофіли були виключними представниками руского народу з того ніби приводу, мов би то они були консерватистами, одначе опісля гіркі з того вийшли плоди для краю і держави.

Нова проба з висовуванем москвичів не доведе до уздоровлення відносин міжнародних, бо піддержуване негаторів самостійного національно-культурного розвитку руского народу в Галичині може сей розвиток утруднити, навіть на якийсь час спинити, але з другого боку, як ми вже вказали, причинить ся лише до радикалізованя рускої суспільности і не поладить користо польско-русских взаємин. Тут треба добирати способів, що би як висловив ся недавно посол Стапінський з одного боку все уєсунути, що би могло викликати роздратоване серед рускої суспільности; а з другого боку змагати до того, що би руску суспільність повести на шлях природного і спокійного розвитку національно-культурного і тим витворити основи до мирного пожитя обидвох народів в краю. А про се висловимо наші замітки при найближшій нагоді.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Бюджетова комісія держ. ради збирає ся знов в середу і буде відтак рівнобіжно з розправою над наглим внесенєм д-ра Штайнвендера в справі обряд над бюджетом вести свої роботи. Нагла розправа бюджетова послідує зараз після поладоди давнійше поданих наглих внесень, а в парламентарних кругах думають, що посольська палата буде мала з тим досить роботи аж до осени. Се буде мати о стілько некористні наслідки, що справді наглі справи, як внесенє що до елементарних шкід і т. п. не будуть могли прийти на чергу. Отсе приневолює парлам. круги знов застановити ся над потребою зміни регуляміну в тім напрямі, що би деякі дні призначити не правительственні предлоги, ухваленє бюджету і т. п.

Підвиспненє контингенту новобранців має бути одною

з найперших задач, якою буде мала зайняти ся держ. рада після великодня.

Христ. сусп. посол Шлєгєль висловлює з нагоди великодня свої погляди про „політику середньої лінії“, що „она повинна бути складником із змагань і засад тих стороництв, що є заступлені в правительстві“, а не тих, що є засадничо противні і роблять опозицію. Коли правительство рішає ся тим способом найти середню лінію і єї придержувати ся, без огляду на похвали, або докори ліберального дневникарства, то буде мати великанську і сильну більшість для переведення економічних реформ і ухвалення хосенних законів, инакше не оставало би нічого, як вести дальше політику з дня на день.

В чеській мовній справі обстає Venkov при своїм твердженю що до тайної умови дра Пацака і Форшта з правительством. Спир між чеськими хліборобниками а молодочехами доводить в чеськім таборі до поважного пересилення. З чеських католицьких кругів пишуть про будучий напрям чеської політики до „Union“: „Показує ся, що рішенє, якою дорогою має піти чеська політика, не лежить уже в руках молодочехів. Після великодня чеські міністри Фідлер і Прашек будуть мати в руках начерк зикозного закона і будуть бачили, чи він є користний для Чехів чи ні. Коли буде користний, то хліборобники, старочехи і христ. суспільники не підуть на давню дорогу молодоческої тактики, хоч би їх виконний виділ в Празі 25. цвітня ухвалив відкликати з „Народного Клубу“ молодочехів.

В справі папського нунція одержала Reichspost вістку, що там не думають про єго відкликанє. Нунцій вже давнійше заявив був, що волів би бути на яким становищі в Римі, з котрим би було звязане кардинальство. Але те можливе пересиленє задумане ще перед справою Вармунда відрочено на довший час, позаяк відкликанє нунція з Риму з рівночасним відзначенєм було би пояснюване яке вимірене вістрє проти Австрії. Взаємини між нунциєм а бар. Еренталем, як запевняє Reichspost з Риму вже полагождені.

На університ. таблиці в Інсбруку оповіщено, що проф. Вармунд по скінченю двомісячної відпустки, почне наново викладати з кінцем мая. Як видно з сего, академ. власти не числять ся там з настроєм католицького населення в Тиролю, однак нам здає ся, що міредатні круги постараться о те, щоби не доводити до крайности.

Міністер за гр. справ бар. Еренталь, як ми вже звичали, а також міністер війни Шенайх обстають рішучо за скликанєм делегацій на май і ухваленем підвищення військових плат без всяких уступок національних в користь Мадярів. Обидва міністри стоять на тім становищі, що підвищення плат військових є конечно з огляду на дорожню, яку держава мала на бачности і на інших полях державної управи і що се є прямо обовязок обидвох половин монархії. Національні уступки належать до обсягу політики і не можуть мати нічого спільного з платами для війська. Як ми вже звичали, обидва міністри заявили, що з опору угорської делегації они висувалиб послідовности. Сим способом довели би Угри до державного пересилення, котрим угорське правительство троха заклопотало ся. Виступає отже з посередною пропозицією до порозуміння. Ся пропозиція змагає до того, щоби вилучити справу плат військових з обсягу національних домагань незалежних і щоби они не домагали ся за підвищення плат військовим

національних уступок. Але за те мав би бути означений рішучим приреченєм річинець переговорів про військово-політичні справи. Ся нова пропозиція до порозуміння мала би вигляди до усунення пересилення. Все те роздратоване незалежних викликанє тим, що Корона домагає ся від коаліційного міністерства здійснення принятих на себе зобовязань (виборчої реформи) і для того скорше єму грозить пересилення, як можливість уступлення бар. Еренталю.

Заграниця.

Македонське питання, котре тепер висунуло ся на перше місце в заграницній політиці, вступило — як подає часопис Matin на основі виводів бар. Еренталю в нову фазу. Европ. держави будуть тепер мати ширший обсяг ділянки в сій справі, як доси, а як небудь в сій хвилі ще переговори не довершені, то се вже річ певна, що головне змаганє всіх европ. держав буде, щоби всего виманяти, що могло би віддалити европ. кодерт державний від тих основ, на яких він опертий. Туреччина і балкан. держави не повинні мати спроби, щоби одну державу висували проти другої. Всі правительства европ. держав змагають до удержання сего порозуміння. Доказом того, що всі підписавші берлінський договір держави прийняли російську пропозицію яко підставу. Навіть Англія старає ся свою пропозицію змінити в різних точках і приподобити до російської, а се є доказом, що уникає ся всякого непорозуміння.

У держав європейського концерту державного розвіяло мрії деяких політиків, котрі снували собі всякі пляни що до балканського питання, однак повело ся довести до порозуміння а виробленє подрібного пляну не натрафити на труднощі і доведе до корисної розвязки македонського питання відповідно вимогам різних держав. Тепер буде можна застановити ся над способами, як наклонити Туреччину до виконання реформ. Європейські держави постановили не опирати ся настановлюваню турецьких урядників в македонській адміністрації, а тим способом промощено дорогу до досягнення ціли.

Про виробі цементової черепиці.

У західній Європі цементовий промисл вже так розвинений, що в кожній найменшій оселі знаходиться бодай одна машина виробів цементових, а крівлі криті соломомою або гонтами не знайшов би ніхто й на лік. А чому? Тому, що цементові виробы показались найтревальнішими, найпрактичнішими і — що найважливіше — найдешевшими. У нас в Галичині було зовсім противно. Дперва по санкціонованю ухвали галицького сейму з року 1905, що не лише по містах і містечках але й по селах не вільно покривати крівлі легкозпальним матеріалом, значить, соломомою або гонтами, почали люди розглядатись за добрим а дешевим покритєм крівлі. Заводовці почали робити проби і вкінці всі одногласно признали цементову черепицю найлучшим матеріалом до покривання крівлі.

Чому ж не що иншого, а якраз цементову черепицю признали найлучшою? Якій єї прикмети? Першою прикметою є величезна витривалість на огонь; бо коли вложимо до того самого огню бляху, якою покриває ся крівлі, глиняну палену черепицю і цементову, то бляха почне ся

корчити і топити, глиняна черепиця пукати і прискати, а цементова черепиця лишає ся незміненою, зовсім байдужною на огонь.

Другою дуже великою єї прикметою є легкий спосіб виробу і закладання таких заводів, бо кождий добре оглянувши машину, може вже сам без нічийої інформації научити ся виробу. Машина займає дуже мало місця, значить, не треба будувати особного будинку, а що найважливіше, що до виробу не треба огню, а до обслуґи машини зовсім вистарчає оден чоловік.

Найважливішою прикметою є без сумніву се, що цементова черепиця є найдешевшим матеріалом на покритє крівлі.

Коли отже маємо на тямі всі ті прикмети, то не лише заводовець, але кождий звичайний чоловік на тім полі повинен признати, що цементова черепиця є найлучшою.

Зрозуміли та признали се люди і нараз в останніх часах настав величезний попит за сєю черепицею. А що у нас в Галичині цементовий промисл є ще в пеленках, тому настала хвиля, коли ми Русини, закладаючи заводи цементових черепиць, маємо нагоду посунути ся на економічним полі одним великанським кроком наперед, а ні як дотепер лізли ми черепашим кроком.

Хто використав сию хвилю в тім напрямі, той зробить золотий інтерес; а на доказ сего нехай послужить обчисленє, кільки коштів виробі одної тисячки таких черепиць і який на них заробок.

До виробу 1000 черепиць як се практика показала, потреба:

500 kg. цементу (100 kg. а 6 K)	30 K
1½ м. піску	4 „
фарби і оливи найбільше за	8 „
робітник за 3 до 3½ дня	10 „
Разом	52 K

А що 1000 черепиць коштує 90 до 100 K, тому пересічний заробок на тисячці около 40 K. Річно машина така виробляє 90 до 100 тисяч; річно отже можна заробити на тім підприємстві до 40×90 = 3.600 K. Коли властитель такої машини сам буде виробляти а ще до того має свій пісок, то може річно заробити і до 5 тисяч корон. Коли стане у нас лиш 500 таких машин а дохід річний числити будемо 3.000 K від машини, то найменше заробимо річно — 3000×500 = 1,500.000 K півтора мільона корон. Чи не золотий се інтерес? Чи не пісок та цемент не перемінюєсь в золото?

Не даймо отже тепер видерти собі ті гроші. Не даймо ся спекулянтам чужим, які вже по селах закладають такі заводи. Не засипляймо справи, берім ся зараз самі до закладання заводів цементових черепиць а спіймим ся тим більше, бо і виділ краєвий застеріг собі, що коли до якогось часу не буде в кождім селі такого заводу, то він має право сам закладати по таких селах свої заводи а навіть вже й закладає, які розумієсь буде випускати в аренду. А кому?

(Конець буде).

Новинки.

— Календар. В середу: руско-кат.: Епсихія М.; римо-кат.: Сотера і Кая М. — В четвер: руско-кат.: Терентія сщм.; римо-кат.: Войтіха Еп.

— Цісар — як доносять з Відня — проходжував ся в суботу через годину по шенбрунським огороді. Того самого дня по полудни прийав цісар відвідини архієп. Ізабелі, жени архієп. Фридриха, і архієп. Марію Валерію з двома дочками Еллею і Ядвігою. В неділю

рано цісар був на службі Божій в шенбрунській каплиці, а потім відбув ся в апартаментах монарха обід, в якій крім монарха взяли участь архієпископ, Валерія з мужем і дочками.

— **Др. В. Охримович**, як ми вже свого часу подали в нашій часописі, зрештігнул з посольського мандату до державної ради, а на його місце вийшов до парламенту заступник, п. Василь Стафанік. У вчорашнім „Ділі“ вважав умісним др. Охримович висвітлити причини, задля яких він се вчинив. Між иншим читаємо там: „Найважливіше було се, що я зневірив ся в успішність парламентарної роботи, що я стратив надію, аби в парламенті можна щось доброго для нашого народу зробити. Я зовсім не кажу, щоби так дійсно було; можливо, що як раз в парламентарній дорозі виборі собі наш нарід красну будучність, але я особисто, сам про себе понав у зневіру до парламентарної роботи, а противць ся мойй вдачі і совісти робити діло, в яке не вірив і з якого ніщо не надієш ся. Я бачив, що найщирші заходи, найкрасні змагання, найбільш зусилля мойх клібових товаришів і цілого нашого клібу не дали досі ніяких позитивних вислідів, не привели досі нашому народови зовсім ніяких користей; я бачив, що в заліщанській повіті, котрому я головню завдячував мойй мандат, діють ся начувані, безвстидні і підлі надужиття, попросту лютять ся оргії адміністраційних обманств і насильств, — а я, хоч мав поміч цілого клібу, був супротив тих лайдацтв безсилний; мой численні інтервенції у намісника, мой ще численніші інтерпеляції до міністрів, не мали зовсім ніякого успіху, або мали успіх як раз противний, бо часто бувало таке, що лайдацтво, проти якого звернена була моя інтерпеляція, повторювало ся як би на збитки на тім самім місці, через того самого винновника, і в той сам спосіб, лише в більшим степенем безвстидности.“

До слів дра Охримовича додамо хіба, що хто так скоро зневірює ся в успішність парламентарної праці — сей в дійсноста нічого доброго для свого народу зробити не міг. Вирочім др. Охримович бачив, що його „задовні обовязки в „Дністрі“ стояли нераз на перешкодї его обовязкам посольським і на оборот“, через те в парламенті був він доволі рідким гостем. А що задля того почував ся до обовязку, зложити мандат, се хіба найкрасне свідчить про его характерність. Пущі (а є там таких більше в парламенті) сего би не зробили.

— **Великоднє стріляне з мездів** стало по наших селах і містах так глибоко вкоріненим звичаєм, що мимо частих нещаст, які при тім стрілянню лучають ся, тяжко его позбутися. Випадки при стрілянню з мездів можуть бути того рода, що або мездір за сильно набитий і загвожджений клином пугає, або сам клин вилітаючи з дула мездіря, влучить кого з людей. Виравді до стріляння беруть ся люди ніби то фахові — вкслужені вояки, або поліційисти, але мездірі є щорічним стрілянем звичайно так розбиті, що при троха сильнішим загвождженню можуть тріснути. Тимто уважаємо своїм обовязком звернути увагу оо. парохам, щоби, як не можуть зовсім знести стрілянини, заридили отсі средства обережности: Перед ужитєм мездів належить їх оглянути, чи не є попукані або перекалені; до стріляння уживати людий бодай т. зв. фахових; мездірі належить уставляти поза церковним цвипитарем за парканом в якімсь замкненім місці, де би крім стріляючого і его помічника, не було більше нікого; перед парканом поставити чоловіка, який не дозволяв би лазити дітем по паркані; вкінці поручити, щоби мездів не набивано за міцно, а загвожджуване дула клином взагалі заборонити. Пам'ятаймо, що стереженого Бог стереже!

— **Ложні чутки і їх наслідки**. Вчорашнього дня пішла чутка по Львові, що десь в Сокалі мужики убили старосту; потім говорено, що таке саме мало ся стати в Калуші, Станіславові, Сяноці, а може ще деінде. Ті чутки показали ся, розумієсь, неправдивими. Видно одтак, що комусь залежить на шпиреню жармучах вістий, щоби ворожо настроювати львівську

«улицю» проти Русинів. Потім годї дивувати ся, що по улицах нападають підняті вшехпольяки на Русинів, розмовляючи по руски. Вчора приміром напали на ул. Городецькій якісь вшехпольські термінатори на одного Русина і розтяли ему лице ножом. В одній каварни при пл. Бернадинській побили Поляки одного урядника-Русина за руске слово. Сим заостренням відносинам винна передовсім польска праса, бо хоч она ніби то накликає до спокою, то в иншій місці ріжними сплетнями, підбурює і розятрує уми своєї суспільности.

— **З життя „Просьвіт“ на Україні**. У селі Кобилянках, білського повіту (на Гродненщині), як доносила білоруска часопись „Наша Нива“, в близькій часі відкриває ся „бібліотека-читальня імени українського поета Тараса Шевченка“. Допомагає відкрити сю бібліотеку українське товариство „Просьвіта“.

— **В жіночих ліцях** були доси крім звичайних учениць т. зв. госпітантки. Тепер міністерство просьвіти видало розпорядок, щоби учениць в характері госпітанток не приймати до жіночих ліцеїв. Крім того міністерство зарядило, що учениці, які впали при вступнім іспиті до ліцею, не будуть могли того самого року здавати вступний іспит в иншій ліцею.

— **Вісти про найденє в бюрку пок. намісника** трех вироків смерті і остого показали ся неправдивими — як се доносить урядова Gazeta lwowska.

— **Снажені пси** у Львові покусали в останніх часах більше число людей. Через те магістрат пригадує властителям псів, щоби не випускали на улицу псів без намордників, або провадили пси на шнурку. Инакше псарник обовязаний ловити пси і убивати. Спійманого пса не буде можна відобрати ніяким чином. Не вільно також псів вороваджувати до публичних локалів, трамваїв і т. д. Намордники у псів мають бути густі і сильні, аби псє не міг вкусити. Поліційстам поручено доносити про тих, що пускають пси самонає на улиці. Переступи сего розпорядку будуть карані судово.

— **Впорядковане житє**. Лад і порядок то душа всего господарства, то запорука успіху всеї нашої праці, всіх наших заходів і змагань. Порядок в річах звемо ладом. Де є лад, там ніщо не марнує ся, ніщо не нищить ся, там чистенько і гарненько і чоловікові мило. Порядок повинен бути і в роботі і в часі, в їдї, в спаню і забаві, словом в цілїм житю, а тоді будемо жити впорядкованим житєм. Все в своїм часі, в свою пору, все на своїм місці, все, що кому належить ся, без довгів — в отсих словах міститься все то, що називаємо впорядкованим житєм. Хто собі впорядкує житє, той і при маленьких доходах зможе вижити, бо обмежить тоді свої видатки відповідно до доходу; біда не вдіє ему нічого і ані жид ані екекутник не буде ему лізти до хати. Чоловік, що живе впорядкованим житєм, має у всіх поважанє і довіре а в хвилях потреби може бути певний, що знайде кредит, з котрого може розумно і розважно користати.

— **Новий спосіб добування металів**. До добування металів з руд уживають з давна магнетичної сили. Задля сего розтирають руду на мілький порошок, який піддають відтак діланю магнесів. Магнеси притягають до себе окружки металю зпоміж тертої руди. Американець Вайт придумав тепер прилад для такого добування металів. Спорошковану мідь уміщує ся у великій посудині, наповненій водою або яким иншим пливом. Відси спливає вона невеличкою ривною до другого начиня, в яким обертає ся намагнетизований металевий циліндер. Вода остає у вічнім русі, до чого спонукує єї окремий прилад. Через те попадають на валок що раз инші частини руди. Металевий порошок причіплює ся до валка, а прочі частини руди спадають на дно начиня. Сей прилад має ще й таке уладженє, що в кождім моменті можна відділити металеві порошки від валка, до якого вони попричіплювали ся. Користуючись новим приладом, можна ним з руди

добути всю скількість зеліза, яка в ній міститься ся.

— **Нові окладки до олівців**. В наслідок величезного зуживання дерева при фабрикації олівців на окладки до них, починають учені чимраз більше застановлятись над способом заступлення дерева до тих цілій, якого колись зовсім може не стати. І вже тепер олівцевий промисл розглядає ся за материялом, який був би уживаний замість дерева. З разу уживано в тій цілі паперової маси, але сей материял оказав ся непрактичним. Тепер одно промислове французке товариство впровадило на торг нову масу, яка показала ся дуже доброю до окладок олівців. Є се картофляна маса, яка як не мож ліпше заступає в єім згляді дерево. Олівці в картофляній масі не різнять ся майже в нічїм від олівців в дереві, лиш є трохи тяжші.

— **Вихор**. Недавно місто Burlington, Iowa, в Зєдин. Державах навістив страшний торнедо (воздушна труба). Вихор пірвав з залізничного шляху 12 вагонів товарових і кинув їх аж на другий кінець міста. Рівнож перевернув ся костел, при чім кількадесять людей тяжко покалічено. Підчас бурі бачили люди на небі тяжку хмару в виді кулі, яка поволи плила з заходу на схід.

— **Гра в карти**. Селянина руйнує горівка і лихва а інтелігенцію в значній часті гра в карти і довги. Історія гри в карти яко забави сягає в глибоку старину аж до Хінців; але річ певна, що карти вийшли в Європі в звичай аж від часу, коли ними забавляно французкого, несповна розуму короля Кароля VI. (1380—1422). Нині любують ся в картах і люди ніби з повним розумом. Кілько лиха робить гра в карти, на то найліпшим доказом часті процеси кримінальні, спроневерєня і самоубийства. Що і у нас гра в карти робить багато лиха, на то не потребуємо, здаєсь, ставити доказів. Звісно загально, що у наших людей нема гроший, щоби запернумерувати яку газету або купити яку книжку, але програти за годину, дві яких 100 корон, на то гроші знаходять ся. Є то пристрасть, котрої зі згляду на особисте і загальне добро треба вистерігати ся.

— **Нагорода для спиритистів** Ексцентричні Парижани любують ся дуже в спиритизмі. В Парижі випливають на денне світло щораз нові спиритистичні медия і туманять наївних. Підносячі ся — за дотиком пальців — столики, випускаване ними чисел, розмітуване цвєтів, „невидимими силами“ в темноті ітд. закрутили Парижанам голови. Не було лише випадку аби „дух“ підніс якийсь предмет, коли его не дотикаєсь, бо в тім випадку виключене було би всяке обманство. Тимто париский дневник Matin назначив 1.500 франків нагороди такому медиум, яке при свідках піднесло би до гори означений предмет, не дотикаючи ся его. Князь Бонапарте додав ще своїх 1.000 фр. нагороди на ту ціль. Тепер вижидає Matin такого медиум, ласого на 2½ тисячі франків, але надармо.

Оповідки.

— **В Перемишлі** в катедральній церкві відспівають питомці духовної семінарії у велику п'ятницю отсі псалми: 1) Копко: „Благообразний“, 2) Бортнянський: „Гласом мойм“, 3) Бортнянський: „Бі же час, яко шестий“, 4) Савонтович-Березовський: „Не отвержи мене“, 5) Бортнянський: „Да молчать“, 6) Бортнянський: „Да ісправить ся“, тріо з хором.

— **Краса рада шкільна** вилучила громади Тишовиця і Межиброди, естрийкого округу, із шкільного округу в Побуці і зорганізувала окремі 1-класові школи в тих двох селах; зорганізувала 1-кл. школу в Хлівицях, самбірського повіта; переміняла 1-кл. школу на 2-класову в Кривчицях, львівського округу; порішила будову 1-кл. школи в Беремівцях, зборівського округу, і 2-класової в Кніселі, бобрецького округу, обі при помочи запомоги з краєв. фонду шкільного.

— **З почти**. З днем 1. мая 1908 заводиться дві складниці почтові зі звичайним кругом діланя а се: 1) в місцевості Розвадові, що

належить до округу доручень ц. к. уряду поштового в Миколаєві над Дністром. Складниці се буде получена з ц. к. урядом поштовим в Миколаєві над Дн. за помочию пошти курсуючої поміж Миколаєвом над Дн. а Роздолом; 2) в місцевості Гандальовка, яка належить до округу доручень в Альбігівій. Складниці се будеть получена буде з ц. к. урядом поштовим в Альбігівій за помочию тижнево шестипразового ходу пішого післанця. — Звинений хвилево ц. к. уряд поттовий в Страхові входить знова в жите з днем 1. мая с. р. з незмінним кругом діланя.

— „Кружок правників“ у Львові вишукує занятя для своїх членів (ул. Кохановского ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, солідних мундантів для Впв. П. адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода — В. Цмайло-Кульчицький, голова кружка. Матвій Яворський, секретар.

Посмертні оповістки.

— Михайло Мартинець, народний учитель в Кадобній, калуского повіта, упокоїв ся оводі в 65. році життя. В. с. п.!

Телеграми

з дня 21. цвітня.

Рим. Tribuna доносить, що ескадра Середземного моря дістала приказ зібрати ся коло Гаети. Ескадра мала урядити демонстрацію на турецьких водах, щоби поперти жадаве Італії на дозвіл отвореня поштових урядів італійських в Туреччині. Турецький амбасадор був вчора у міністра загр. справ Титтоніого і дав ему вдоволяючу відповідь що до отвореня почт. урядів. Для того ескадра дістала приказ прибути до Судайского заливу.

Царгород. Тутешного італійского амбасадора повідомлено, що турецьке правительство годить ся, аби Італія отворила своїх 5 поштових урядів в Туреччині.

Прага. Ceskoslov. koresp. доносить з Москви, що там заложено неополітичне тов-о „Клуб славянської культури“ заходом Поляків і Москалів. Подібні клуби мають закладати і по інших містах. Їх задачію є ширити ідею зближення славян, а передовсім Поляків з Москалями.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати
про ціни збіжжя і продуктів у Львові
від 13. до 19. цвітня 1908:

за 50 клг.

Пшениця	11-50—11-80 К
Жито	10-00—10-25 К
Ячмінь броварняний	7-20— 7-50 К
Ячмінь на пашу	6-70— 7-00 К
Овес	6-25— 6-50 К
Кукурудза	7-75— 8-00 К
Просо	8-75— 8-60 К
Горих до вареня	9-50—10-75 К
Горих на пашу	7-00— 7-50 К
Бобик	6-30— 6-50 К
Конюшина червона	95-00—105-00К
Конюшина біла	35-00—45-00 К
Конюшина шведска	85-00—100-00К
Тимотка	32-50—35-00 К
Ріпак зимовий	13-75—14-25 К
Насінє конопл.	9-75—10-00 К
Хміль	50-00—60-00 К
Насінє льняне	10-00—10-25 К
Льнянка	11-00—11-25 К

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Бухгальтер іспитований до ведення книг і кореспонденції дістане місце зараз в Домі торговельно промисловім „Достав“ в Станіславові. Оферти з поданем свідочств, висоти кавці і платні належить вносити до 1. мая с. р. на руки Дирекції „Достав“. Першєнство мають ознакомлені з торговельно церковних річий. Платня після умови. (2—3)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 30. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людовика ч. 5.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5-50	8-55	1-30	5-25	9-50
Кракова	7-25	9-45	—	8-40	2-31
Ряшева	—	—	1-10	—	—
Підволочиск	7-20	12-00	2-16	5-40	10-30
Черновець	8-05	—	2-25	—	9-00
Черновець	—	—	3-35	—	12-20
Станіславова	5-55	—	—	—	—
Коломий	—	10-05	—	—	—
Стрия	7-29	11-50	3-51	—	10-50
Пустомит	7-29	11-50	3-51	9-40Н	10-50
Самбора	8-00	10-30	1-55	—	9-20
Любін	8-00	10-30	1-55	9-20	11-50+
Рави рускої	7-10	12-40	4-50	—	—
Янова	8-22	1-15	5-00	9-25	10-10+
Брухович	7-10	12-40	1-45+	4-50	8-20
Брухович	10-05+	—	3-2	5-30	9-35Д
Зимної води	5-50	7-25	1-10	5-25	9-50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3-45	8-25	2-45	7-05	11-10
Кракова	—	8-40	6-15	7-20	12-45
Ряшева	—	—	4-05	—	—
Підволочиск	6-20	10-45	2-17	7-00	11-15
Черновець	6-10	9-20	1-55	—	10-40
Черновець	—	—	—	—	2-51
Станіславова	—	—	—	5-50	—
Коломий	—	—	2-35	—	—
Стрия	7-30	—	2-26	6-25	11-30
Пустомит	7-30	10-45Н	1-26	6-25	10-30
Самбора	6-00	9-05	4-30	—	10-51
Любін	6-00	9-05	2-10+	4-30	10-51
Рави рускої	6-12	11-05	—	7-10	11-35+
Янова	6-58	9-15	1-35+	3-35	6-30
Брухович	6-12	11-05	2-28	5-45	8-34Д
Брухович	9-05+	12-41+	3-45	7-10	11-35+
Зимної води	3-45	8-40	4-05	7-20	11-00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені † — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоров'я, той хоронить его.

5245 нот. дол. свідочств доказує помічний вислід

Кайзер'а
Brust-Caramellen

(Грудні кармельки)

з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарення устної ями, дихавиді і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх аптіках і дрогуеріях.

(24—24)

Артист-маляр

Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашеннях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Е. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річий домашніх і господарських, збіжжя і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідувє і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся членам. Звороти за р. 1906, 1907 виносили по 10 пр.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краївськїм Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізій.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на авороти	„ 50,939—
„ на ріжницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
инші фонди заосмотреня	„ 40,000—

Разом сума К 1,964,824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перехованя папери картіси і дає на них завдатки.

Крім того завдатково подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові.
(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом цюробив Банк гіпотечний як найдогіднійш зарядження. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Поредплата
на «РУСЛАНА» виходить:
в Австрії:
на чий рік . . . 30 пер.
на рік . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
на місяць . . . 1-70 пер.
За границю:
на чий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на рік . . . 8 рублів
або 18 франків
Поредплатне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Варени ми їли і думку ми виробили; а не варених ми їли і віра не виробили» — З Руслакових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5½ год. поноудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під т. І. пл. Дембровського (Херушчини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає злишком напереднє застережене. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Чи туди дорога до уздоровлення відносин в Галичині?

(Δ) Не висловили ми ще всіх способів, якими би треба змагати до уздоровлення відносин меж народних в Галичині, а вже передовсім Gazeta Narodowa зазначила своє становище супроти наших заміток і виступила в статі Głosy z kraju із своїми поглядами, як досягнути таке уздоровлення.

Передовсім треба тут зазначити, що польські політики і журналісти в Галичині не можуть і не хотять сего зрозуміти, що Русини або руский чи інакше українсько-руский нарід є що иншого, а що иншого ріжні стороництва, які витворили ся посеред сего народу: народове, народно-демократичне, радикальне, соціал-демократичне і безнастанно протиставлять нашим москвофілам (тепер уже рішучим і явним москвичам) partyę ukrainofilską. З того баламутства виводять найдивачнійші висновки і думають такими баламутними способами дійти до поправи міжнародних взаємин в краю, хоч се є очевидним самообманом.

Такі баламутства нині загніздили ся в головах мало що не всіх польських політиків, котрі з ненависти до прускої політики кидають ся нині в рамена Росії, доси не менше ними ненавидженої, хоч там також вельми слабкі вигляди на користні успіхи польської справи. І на основі такої конструкції польської політики якийсь державник польський в Gaz. Nar. всю вину нинішнього положення в краю зва-

лює на австр. правительство, котре нібито zgrzeszyło ciężko aprobując myśl Stan. hr. Badeniego powołania do życia t. zw. «partyi ukrainofilskiej». Сей провінціональний політик Gazety Narod. помиляє ся тут в тім, думаючи, що гр. Бадені покликав до життя народне сторонництво, так як засліплені політики давнійші все повтаряли і нині ще повтаряють, що Русинів винайшов в 1848 р. гр. Стадіон! Огимто й сумно, що такі задофрані політики, не маючи елементарного знача про народні відносини, беруть ся реформувати політику. Отсе елементарне незнання рускої справи в польських кругах політичних було одною з головних причин невдачі „badeniowskiej polityki“, проти котрої Gaz. Nar. тепер так завзято виступав. Гр. Казимір Бадені поставив яєно домагане Русинам, щоби визволили ся від крайних елементів — москвофільських, що змагають до Росії і до православ'я і радикальних, що відносять ся ворожо до Церкви і наглим переворотом хотілиб змінити суспільний лад. Він обіцяв пособляти розвиткови національно-культурному Русинів, наколи стоятимуть на основах австрійської державности і католицької Церкви (се відносило ся до Галичини).

Одначе як раз польське журналіство галицке, особливо Dziennik polski і ин. почали виступати проти пособлювання розвиткови національно-культурному Русинів, настроювати соймову більшість проти культурних домагань Русинів (пос. Торосевич виводив, як то дорого коштують їх сі przymuszni posłowie а трудности, які они стрічали в досягненню сих домагань, поступоване старостів мимо видаваних намісником окружників іти. викли-

кували невдоволене в широких верствах народних і недовіре до уміркованої політики руских послів. З одного боку отже польське журналіство, котре безнастанно голосило, що всякі уступки національно-культурні в користь Русинів обмежують польський стан посідання, з другого боку москвофільське журналіство, з котрим редактори деяких польських часописів ішли рука в руку, підривали становище тих руских послів, котрі змагали до modus vivendi з польським народом. До підкопування становища тих послів причиняв ся і польск. центр. комітет виборчий, висовуючи проти них москвофільських кандидатів. Окликком divide et impera послуговували ся керманічі польської політики і журналісти, і спинали з одного боку послідовне переведення баденівської політики, щоби не допускати до мнимого нарушування польського стану посідання, а з другого висували москвофілів, яко гамулець проти народовців. Наслідком сего поусували ся умірковані елементи народовські а на їх місце виринали щораз радикальнійші.

Коли отже Gazeta Nar. говорить про bezsilny, nie mający dziś żadnego wśród Rusinów wpływu «Ruslan», коли она запевняє, що bez echa przebrzmiewają głosy katol. gazet jak «Nywa», «Osnowa» albo konserwatywny «Ruslan», то нехай же припише головну в тім заслугу своїй і своїх польських спільників і москвофільських союзників, з котрими в спілці підкопували вплив і становище тих уміркованых і консервативных елементів зпосеред руских народовців, котрі після виречення пок. Торосевича були najdroższymi posłami. „Не хотілисте ся з такими по-

Тайна вечера.

Наближало ся-ж св'ято опрісноків, зване пасха. Ев. св. Луки XXII. 1.

Наближало ся св'ято опрісноків і післав Ісус двох учеників, Петра і Йоана до міста, щоби йшли і приготували пасху. „Як увійдете в город, сказав до них Учитель, зустрінете вас чоловік із збанком води в руках. Ідіть слідом за ним у господу і скажіть господареві дому: каже тобі Учитель, де св'ятилиця, щоби їсти з моїми учениками пасху. І той вам покаже велику застелену св'ятилицю, там приготуйте“. І тих дванадцять апостолів, що ходили із своїм учителем по краю а рідко коли були під кривлею, та живили ся сирими овочами, опинили ся вечером по многих днях знов у гарній великій св'ятилиці. Они вельми зраділи, позаяк виречення божественного Учителя в останних днях переймали їх тривогою. Тепер щезла та тривога, коли Він сам усе велів приготувати. Они вийшли з Учителем до св'ятилиці великої, застеленої і засіли з ним до вечері, а мила тишина так їх настроїла, що они заразом споглядали на Спасителя, чи можуть тут так свобідно розгостити ся, як се їм бажало ся. Одна-

че Єго лице було незвичайно поважне, як ще ніколи не доводило ся їм бачити, не в надземськім духовім настрою, як они часто оглядали, але переняте якоюсь болесною печалию, так що они найрадше хотіли упасти Єму до ніг. Тривожно засіли они за стіл і зараз відчли настрій сего вечера, скоро лише Учитель промовив до них: «Жадібно забажав я сю пасху їсти з вами перше, ніж прийму муки!» Они бачили Єго сидючого за столом митарів і фарисей, як Він не пог орджував їдою і напитком, а розмови переплітав науками і притчами, а тепер, коли сам був господарем, не ткнув нічого, так що їм самим видавало ся гріхом, тепер жити ся. Так ледви троха заспокоїли свій голод, а полумиски майже повні відношено із стола. Не ведено й розмови за столом, бо таїнственні слова налягли їх душі і спонукували їх до мовчливости. Они причували, що тут щось великого буде проголошено, що буде гомоніти по всі віки. Аж ось знов бачили, що Учитель їх попав у земську тугу, що аж задрожали їх серця, бо ось рука зрадника Єго з ним на столі. І в сій хвилі щезли у них останки сих земских радощів, які ще проявили ся у них. «Учителю наш, чого так сумуєш? чи не знаєш нашої вірности? Длячого тепер се нам кажеш на тім вечері, на який ми так

тішили ся? Чи ж справді є зрадник між нами? Ми почували ся єдино з Тобою і всі разом єдино між собою, а сей союз, що є для нас усім на землі, має зрадника посеред себе? Ми покинули вітця і матір, братів і сестер, дім і вітчизну, щоби іти за Тобою і нашли щасте при Тобі — і тут малаб найти ся злочинна душа? Господи, чого Ти так сумуєш?»

Як раз похвалював їх Учитель, що серед усіх трудностей і перепон витривали при Ним і прирік їм високу небесну нагороду, а тепер промовив до Петра, найвірнійшого, що все ним піклував ся: «Кажу тобі, що сю ніч, перше, ніж пісень двічі запіє, ти тричі відцураєш ся мене!»

Длячогож промовив Учитель сі слова, котрі так болючо вразили Петра? Ще сю ніч? Що се мало значити? Що мало стати ся? як раз тепер, коли они думали, що нашли захист — а кінець був так близький і ще сю ніч мало все сповнити ся і оден з найліпших і найвірнійших, оден з їх кружка мав відцурати ся від Него? «Господи, Господи, хоч би мені і вмерти з Тобою, не відцураюсь від Тебе».

І Він говорив до них, а Єго голос був проникливий, але перенятий звуком сердешної приязни: «Як посилав я вас

слами годити, сказав оден з них до Експ. Абрамовича перед останніми виборами до держ. ради, буде тепер годити ся з Трильовскими і Вітиками“.

Тепер польський політик в Gazet-i Nar. вказує на те, що поразка Rosyi na Wschodzie wytwarza położenie na d e r k o r z y s t n e dla partyi noworuskiej (вже не Starorusini, але noworuska partya!) i usuwa odrazu potrzebę czujnego przeciwdziałania wpływom Rosyi na ludność Galicyi i z tego висновує сей політик ось що:

„Chwila po wyborach do parlamentu dając najdokładniejszy obraz przepaści, w jaką polityka popierania ukrainofilów kraj nasz rzuciła — była rzeczywiście przełomową. Rząd powinien być natychmiast obrócić się przeciw tej radykalnej partyi, popierając partyę staroruską, jako mniej lub zupełnie niebezpieczną“.

Отсе має бути, як ми вже вчера зазначили се remedium на нинішні відносини. Але дивним способом в тім самім числі Gaz. Nar. подана вість, що в жовківському повіті у виборнім окрузі д-ра Короля „do masowego przejścia na prawosławie na kłaniało parafian Hrebenic i Nadycza kilku śmiałków, inspirowanych przez pewnego niesumienngo człowieka, a do wspomnianego zgłoszenia w starostwie doszło pod naciskiem terroru aranzérów tego gorszącego zajścia“.

Чи ж се не виступ „нової ери“ москвофільської?!

Для того сей політик в Gaz. Nar. пише: „wypadałoby, aby wszyscy Polacy w Galicyi raz na zawsze odwrócić się od idei pojednania z ukrainofilami, którzy przedzierzgnęli się w nieubłaganych wrogów porządku i ładu i aby starali się nieszczęśliwy lud wiejski wyrwać z pod wpływu menérów ukrainofilskich“.

Крім того дораджує сей політик, щоб дідичі не допускали дорогою презенту żadnego księdza ukrainofila do piastowania godności proboszcza wiejskiego. (Кожний буде отже мусів принести свідомство з „Русской Рады“, а також щоб студенти robiący politykę byli z gimnazjum wypędzeni i do żadnego już gimnazjum nie przyjmowani. Так само нех нех студент uniwersytecki będzie badany, a każda skaza moral-

na niech będzie bezwzględna surowością u-traty praw uniwersyteckich karana“.

Союз з москвичами, котрих польські політики ідентифікують з Русинами (хоч москвичі відrekli ся сего), ще не зовсім заключений, а вже маємо передсмак тої нової ери в Жовківщині. А крім того думає політик Gaz. Nar. уздоровити відносини виключуванем учеників з усіх гімназій і відбиранем прав університетських академікам, забуваючи о тім, що се є лише негативні способи, котрі причиняють ся як раз до витворення інтелігентного пролетаріату і скріпленя тим соціалістичних і розкладових таборів.

Отсе навели ми на доказ, що оклик варшавського Слова: „I ty, narodzie polski, czy potrafisz zapanować nad odruchem — odwetu? Czy potrafisz teraz zapanować nad nacjonalizmem (tut mać na dymiełi шонізм) — własnym? Błagamy cię, narodzie nasz i zaklinamy...“ не трапила ані до серця ані до розуму керманців польської політики, що навіть слова благородної графині Андреевни Потоцкої, щоб змалати „do zbliżenia w dachu prawdy, wspólnej dla kraju pracy i zasługi dwóch zamieszkujących kraj ten narodowości“, щоб „krew niewinnie przelana użyźniła grunt ojezysty ku zgodzie i lepszemu przyszłości“ не находять послуху. Она звертає ся до судових властей з просьбою, щоб не карали того, що допускає ся карядостойного злочину, а такі юридики „z kraju“, що пишуть ся своїми висновками в Gaz. Nar., Dziennik-y Polsk., в Słowi Polsk. і т. п., хотять за злочин одиниці гноблення всего народу! Чи ж се дорога до уздоровлення відносин? Нї панове, не ту д. дорога, а дорога християнської справедливості і любови, бо всяка ненависть, всяка виключність, всяка односторонність принесе лише сумні наслідки. Такими писанинами по краєвих часописах, або подібними до заграничних, як Gefahr des Ruthentums für den Westen Europas не доведемо до ладу.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Політичне положення загрожене суперечністю між-спільним а угорським міністерством задля маємої сесії делегацийної починає прояснювати ся. Коли бар. Еренталь а за ним міністер війни Шенайх рішучо заявили, що они безсумнівно стоять за маємою сесією і підвисшенем військових плат без всяких національних уступок і з того виснувалиб дальші послідовности на случай віджови, починає угорське правительство завертати. Тепер, як ми вчера згадували, виступають Мадяри з новою нібито посередньою пропозицією, щоб лише означено речинець переговорів про військову угоду, котра би мала обняти справу посередничої мови в полках, прапорів і емблем. З подібними, хоч троха ширшими домаганнями виступали вже в часі делегаций малярські політики, одначе христ. сусп. послаи перемогли їм, а тепер висуюють се они, яко новий компроміс очевидно, щоб лише проволочи справу виборчої реформи. Погроза доведена до пересилена якось не затривожила австрійських державників, бо пересилена в спільнім міністерстві було би смертним ударом для угорської коаліції. Кошут міг вневсти ся на останнім послухано, що терпелавість монарха має також певні границі.

Заграниця.

Промова міністра Ізвольського в російській думі про балкань-

ську справу відбила ся голосним гомоном в політ. світі. В широко заложеної річи порушив міністер всі життєві справи і потвердив сим урядово становище Росії в останніх часах і сей важний зворот в російській заграничній політиці. Як червона нитка снує ся через цілу промову зазначене „історичного посланництва Росії на Балкані“. Політика цариці Катерини II, спинена в останніх десятиліттях змаганем Росії на далекий Схід, входить тепер знов в жите. Отсе повинні собі затишити австрійські державники і наші краєві політики.

Домагаю Італії, щоб она в турецькій державі для своїх торгових справ могла оснувати кілька поштових урядів, не хотіла Оттоманська Порта відволити і з того повстав острій спір між обидвома державами, як ми про се згадали. Італійське правительство хватило ся отже для досягнення своїх домагань рішучих способів і вислало претигом 16 им годни три корабельні дивізії розніти на Егейське море. Си демонстрация італійської флоти мала такии наслідок (як вчорашні телеграми донесли), що Туреччина згодила ся на засноване бажаних Італією поштових урядів. Сей рішучий крок італійського правительства дав привід до вістей, що Італія думає зайняти одну з турецьких провінцій. Вправді запереченню сю вість, одначе на всякий спосіб сею демонстрацією хотіла Італія заявити передовсім свою морську силу а відтак зазначити, що й в орієнтальній справі она готова в потребі виступити із своїми домаганнями.

Про виріб цементової черепиці.

(Конець).

Коли допустимо до того, то знова наш селянин буде як і до тепер лиш робітником в тій фабриці, та грішми своїх братів буде набивати калитку. Покиньмо вже раз те нещасливе „най буде, як бувало“, що так часто можна почути між нашими селянами, бо та байдужість довела до того, що майже нема вже нині кусника хлопского ґрунту, який би не був задовжений, а як статистика виказує, довгі ті ростуть з року на рік з переражаючою скоростію а ми байдужно чекаємо, аж лихварі виженуть нас з нашої батьківщини. Чи ж нема вже для нас ради? Є рада! Скиньмо з себе сю байдужність, покиньмо ту нещасливу засаду „най буде, як бувало“ берімсь до торгівлі і промислу, бо не святі горшки ліплять, а я знова скажу, що до того не треба конче мати жидівську голову, чим то дуже часто боронять, а властиво дурять себе наші селяни. Треба лиш троха охоти та віри в себе самого, не треба радити місяцями над справою, яку можна в пів години залагодити, бо в інтересах, як Англичанин каже, час то золото; на інтересі, на якім нині можемо заробити красний гріш, завтра можемо страпити. Користаймо отже з кожної нагоди і де нам лиш оловець покаже інтерес, берім ся до него.

От приміром теперішню хвилю використаймо на стросне цементових заводів для виробу головно черепиці. Нехай ся хвиля буде переломовою у нас, а в короткім часі випremo ту нужду зпід хлопской стріхи, котра нас гонить з нашого рідного краю до Прус та до Америки.

Заздалегіть вже перестерігаю таких, що вже позакладали як і тих, що їх доперва позакладають, щоб робили сумлінно, значить, добре утовкали цемент

без сакви і торбини і обуви, чи чого не доставало вам?!

Ониж відповіли: „Нічого!“ і засоромили ся, що они були жадні нинішньої вечері. А Спаситель промовив знов: „А тепер хто має сакву або торбину, нехай бере в собою; а хто не має, нехай продасть одежу і купить меч“.

І тепер зрозуміли ся они і знали все, що має стати ся. Они кинули ся до закутка, де зложили всі свої річи і виняли заржавілі мечі, що послали з собою, але ніколи їх не уживали. „Господи, сказали они сьміливо, отут мечів два!“ і думали, що всі повинні кинути ся за оружем.

Одначе в очах Христа, котрими они хотіли розогнити ся, засіяло зовсім инше світло. Чи они Єго не зрозуміли? Усьмішки задля їх ревности, прощаючи усьмішка повна тужливого зречення заграла на Єго лиці, на котрім не відбивало ся ані горе ані охота до боротьби. „Доволі вже!“ відповів він лагідно якби віддаляючись від світа, а єго погляд не звернув ся на мечі.

І тоді вийшовши, пішов останній раз перед муками дорогою, дорогою на гору Оливну.

(За Фр. Гімельбавером з W. Abendpost

Ол. Б.)

а найважнійше, щоб давали до піску приписану скількість 25% цементу, бо як до піску дадуть менше цементу, як приписано, черепиця стає крухою і на кривлі пукає.

На ощадности цементу заробить такий підприємець дуже мало, а стратить дуже багато, бо в короткім часі перестануть у него зовсім купувати.

Щоби улекшити закладанє таких заводів цементових, завязав ся у Львові комітет, який увійшов безпосередно в тісні зносини з одною дуже багатою і солідною фірмою а посередно зі всіма можливими фабриками і завдяки тому є в силі доставити кожному машину до виробів цементової черепиці по можливості найдешевіших умов. Хто купує за готівку, дістає значний опуст.

Всякі інформації уділяє комітет безплатно, на жаданє висилає фахового чоловіка, котрий на місці огляне пісок, подасть інформації, замовить машину, цемент і все що потрібне, а коли надійде машина, приїде і вивчать, як робити на сій машині чи то черепицю чи бетон чи цеглу чи що иншого. Крім сих машини доставляє комітет всякого рода машини господарські, цілі урядження, молотарень і машини моторових і т. п. Всякі писма належить надсилати на руки п. Кліма Гутковського до его приватного помешкання Львів, Вірменська 25. Прогности з коротким поученням цементових виробів висилаєсь даром і оплатно.

К. Г.

НОВИНИ

— Календар. В четвері руско-кат.: Терентія єщм.; римо-кат.: Воїтіха Еп. — Виятницю: руско-кат.: *Велика п'ятниця*; римо-кат.: Георгія М.

— Treść „ukrainizmu“. Під сим заголовком помістив „Dziennik polski“ вступну статтю (Ч. 187), в якій не знати, що більше подивляти, чи глупоту автора, чи некультурність, чи безсоромність, з якою панове „редактори“ (sit venia verbo) в „Dzienniku polsk-oro“ трактують руску справу. Український табор, по гадці некультурного автора, се „korporacja moralnych szumowin“, якої етичними основами є „sataniczna nienawiść do społeczeństwa, zdrada, nienawiść i żądza posiadania“, се maffia sycylijska“, яка „dla swojego użytku wytworzyła na wzór złodziejskiego żargonu specjalny język, który mimo, iż zmienia się co lat kilka, dzięki maffii otrzymał prawo obywatelstwa“. Сеї „жаргон“ не розвиває ся, як другі культурні мови в сей спосіб, щоби стрімив до всего високого, але він „wcieła do siebie najbardziej trywjalne wyrażenia, jakie w najniższych sferach społeczeństwa ich „uczeni“ odkrywają“. Українцям, „to rozbójnicza, łakoma na posady, djety i pensje szajka, stanowiąca wrzód, jatrzący się na ciele kraju“, Українцям повстає бутьо би звідси, що Українці предложили Полицам свого часу офирту на здавленє православного руху в Галичяках, яку прийнято і в сей спосіб випосла „jadowita żmija, którą zamiast odrazu zgnieść, gdyż hajdamackie otwarcie hasła wypisała na sztandarze, my jakby zahipnotyzowani przez nią, szliśmy jej długo na rękę, a nawet prawa i przywileje narodu jej przyznaliśmy“. По гадці дотепного автора „niema żadnego ukraińskiego narodu“. Він боїє, що товариства „ukraińskie“ з грошиї, зложених в податках руским хлопом одержували дрібні в порівнянню з польськими підмоги (co za łaska!) та в своїй „правдомовности“ підносять видуману побрехонку, „że w jednym wypadku przewódca ukraińców w sejmie uczynił uchwałę swojego klubu w pewnej ważnej sprawie zawisłą od tego, czy syn jednego z posłów, a jego kolegów zostanie zamianowanym profesorem uni-

wersytetu i istotnie obstrukcja klubu ustala tego samego dnia, w którym syn owego posła otrzymał docenturę“, — Ой, та „sycylijska maffia“ з „Dziennika polsk-oro“, яка польський язик плюгавить „najbardziej trywjalnymi wyrażeniami“ з краківського передмістя, а рівночасно сьміє в своїй тупоумности накидати ся на язик другого народа... Ой та „maffia“, якої ніколи нічо не навчило і не навчить, яка має хіба на меті роздувати пожежу, що може тяжко зімстити ся на обох народах, що замешкують Галичину. Захотіло ся сій маффії з „Dziennika polsk-oro“ здавити український рух. Радимо не пробувати, бо й руки за короткі і зуби за мало сильні. А хоче ся маффія з „Dziennika Polskiego“ єднати ся зі спорідненими собі думами в „істинно-руськ-ом“ таборі — свободна дорога. Який засів — такі будуть жнива!

— Скріплене сторожи при Січиньскім. Слідчий судья радн. Берзон підозріваючи убийника Січиньського о намір утечі з в'язниці, скріпив при ній сторожу. До оноді провадив Січиньського до переслухувань одень позвний. Тепер провадять его два возні і жовнір з наїженим багнетом. Під дверми келії, в якій сидить Січиньський, стоїть все жовнір. Понукою до заострення сторожи мало бути се, що на коритарі між в'язницею а канцелярією слідчого судії підчас провадження Січиньського оподі якісь молоді люди почали сварити ся, а се робило вражінє, немов би они хотіли викликати замішанє на коритарі.

— Ювілей міста Черновець. Столиця Буковини, Чернівці, буде сьвяткувати в днях 19. і 20. вересня с. р. 500-літні роковини свого істнованя. Рада міста Черновець задумує уладити з того приводу ряд торжеств, на які будуть запрошені делегати всіх міст в державі. В кругах черновецьких горожан прокутують справити для міста нову хоругву, для посадника жертвувати золотий почесний ланцух, а в місті вибудувати монументальну керницю.

— Пригода іспанського короля. З Мадрита доносять, що коли в неділю їхав король самоїздом до театру, самоїзд зударив ся з трамваєвим возом і в кількох місцях заломив ся. Король вийшов з катастрофи зовсім ціло.

— Веселі сьвята. В двох днях лат. великодних сьвят ратунової стация у Львові мала за багато роботи. Не менше не більше лише 78 випадків несеня лікарської помочи занотував протокіл ратунової стациї. З того було поверх 60 випадків зраненя ножами в біійці.

— Підроблені 1000-франківки. В Бельгії появилася сила бельгійських 1000-франкових банкнотів, знаменито підроблених. Доси перехоплено поверх тисячі тих банкнотів. Тим, котрі доказали, що підроблені банкноти дістали насвідомо, виставив державний банк Бельгії тимчасові 1.000-фр. ноти, поки не вайдуть нові банкноти, що тепер є в роботі.

— Нещасливий винахідник. Корнель Баласса в Будапешті винайшов т. зв. огіркове молоко, позначив грошей в різних інституціях, та у приватних людей і рекламував свій винахід. Реклама була сьвітла, але не помогла нічого, бо огірковому молоці ніхто не довіряв. Баласса взяв собі се лиху так до серця, що рішив ся покинути Будапешт і виїхати до Америки. Перед місяцем тихцем виїхав він до Америки. Віртелі понали в розуку, почали слідити і дізнали ся, що Баласса є вже в Америці.

— Милосердний пес. Красну історію про пса розповідає в М. Ztg. оден академік торговельний. Щоби уцацати до академії торговельної — каже він — наймив я собі квартиру, де міг жити як в раю. Але мені таки забракло товариства і я казав собі прислати свого пса, котрий визначав ся не лиш своєю красою, але й великою проворностю та вірностю. Виходячи з дому, сказав я до господині, щоби она, коли пса привезуть, нагодувала его і впустила до моєї комнати, де він вже нюхом зрозуміє, що тут мешкає его пан. Пса привезли, господиня отворила в городці перед помешканєм псу, в котрій пса привезли а пес вискочив і цез у великім місті. Коли я в полудне вернув до дому, розповіли мені, що

стало ся. Не помогло нічого, що я оголосив в газетах, що мені пес пропав. Аж ось одного дня привіс мені пса якийсь пан, котрому впав в очи мій анонс в газеті. Він в сей спосіб прийшов до мого пса. Він сам любить пси і вечером випустив свого як звичайно „на прохід“. По якімсь часі вернув пес гавкаючи і бігав неспокійно по комнаті, заглядаючи своїми „розумними“ очима своему панови в очи, мов би хотів показати на двері. Пан той постановив піти за псом, котрий ще більше неспокійно вибіг на двір. Ішов за псом, через дві улиці аж на велику площу, де пес побіг зараз на якесь місце. Тут застав той пан мого „Террі“, котрий лежав майже неживий з голоду і студени вкритий верствою снігу і був би певно нужденно згинув, як би той другий пес не знайшов був его та не змілосердив ся над ним і не дав знати своему панови.

— Незнаний образ Ботічелього. Бібліотекар парискої народної Бібліотеки, Лев Дорез, вайшов в неупорядкований збірці бар. Лазароні незнаний доси образ Ботічелього. Є се портрет, оден з немногих, знаменитого маляря, що представляє професора медицини на пізаньскім університеті, Лоренца Лоренці, званого Лоренцавім, в професорській тозі. Лоренці був знаменитим гуманістом, який велим живо займав ся творами грецьких лікарів. Дорез догадує ся, що Ботічелі пізнав проф. Лоренца в окруженю Савонаролі, а портрет був намальований в літах між 1495 і 1502.

— Дрібні вісти. Міжнародний зїзд архітектів відбуде ся під протекторатом цісаря у Відні в днях 18—25. мая с. р. — Міжнародний зїзд істориків відбуде ся в часі від 8 до 12. серпня с. р. в Берліні. — В Александрії (Єгипет) були три випадки чуми. — В Брайбрук в Австралії зударили ся два поїзди. В катастрофі згинуло 41 осіб, а 50 осіб було ранених.

Оповідки.

— Звич. заг. збори членів краєвого тов-а кредитового урядників і сьвященників, стоварищення зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові, відбудуть ся в четвер дня 7. н. ст. мая 1908. о 5. годині пополудни в салі „Рускої Бесіди“ у Львові (Ринок ч. 10 І. поверх) з слідуємим дневним порядком: 1) Відчитанє і прийняте протоколу з попередних загальних зборів; 2) звіт дирекції за VII. адміністраційний рік 1907; 3) звіт ревізійної комісії; 4) звіт ревізора краєвого Союзу ревізійного з переведеної в 1907 р. ревізії по мысли закона з 10. червня 1903. В. з. д. ч. 133; 5) внесенє надзираючої ради що до розділу чистого зиску; 6) вибір 6 членів надзираючої ради на місце уступаючих: радн. Ярослава Ільницького, проф. Іллі Кокорудза, адв. дра Теофіля Кормоша, адв. дра Костя Левицького, радн. Тита Реваковича і о. Івана Рудовича; 7) вибір 3 членів ревізійної комісії і 1 заступника; 8) затвердженє вибраного надзираючою радою одного члена дирекції на місце уступаючого. — Если би в означенім часі не зібрав ся вимаганий §. 36 статута комплет, відбудуть ся того самого дня і з тим самим порядком дневним о годині 6. вечером загальні збори, котрого рішення будуть правосильні без огляду на число присутних членів. Біляне та рахунок зисків і страт можна переглянути і дістати в локало тов-а в годинах урядових. За надзираючу раду: рад. *Ярослав Ільницький*, предсідатель, *Ілько Яремківич*, секретар.

— Перенесеня. Гал. дирекція почт і тел. у Львові перенесла почтового контролєра Івана Завалковича з Перемишля і почт офіціяля Івана Косюльського з Кракова до Львова.

Посмертні і оповістки.

— Зенон Сениця, народний учитель в Сороках ширецьких, член народних товариств, щирый патриот, упокоїв ся дня 20. с. м. на грудну недугу в 32. році життя. В. в. п.

— Померли: др. Перемислав Нементовский, емер. директор гімназіяльний, в Косові дня

18. с. м. в 63 р. життя; Антія Шіфнер, радник двора, емер. директор гал. почт і телеграфів у Львові в 74 р. життя.

Наука, штука і література.

— **3 богословської літератури.** Мати-Марія або масві розважання разом із моленнями до Пречистої, написав для інтелігенції о. Кость Курилло, катехит вид. шк. в Бродах, 1908, з печатні Ф. Веста, мала 8-ка ст. 78, брошур., папір stem-velin, друк гармонд, пагінація на долі, окладка в національних красках. За дозволом гр.-кат. Митр. Ординарія у Львові. Ціна 1 К. Дістати можна у всіх руських книгарнях.

Маємо перед собою працю нову, майже небувалу в нас по формі, оригінальну, — се пять Богородичних розважань, переплітаних короткими моленнями. Мова у розважаннях чиста та мелодійна, робить вражіння поезії у прозі. Автор із глибоким знанем руської суспільности став на становищі, не зимного реклектата, але доброго обсерватора, та йде за страждаючою душею подаючи їй євангельські ліки на туземські журби і печалі. І в дійсности артистично грає автор на струнах руського серця. От хоч би тим окінченням третього розважання:

„Брате! сестро! — Хто плести ме на сю „весну вінок перед ікону Пречистої для тієї „церковці, у котрій ти дівчаком молив Матір „Боже, та маїв квітами споневоленої руської „землиці її вітвар? Брате! сестро! — хто „вязати ме на сю весну за тебе вінок Ма- „рії?....

Любов до Марії, до церкви, до нашої бувальщини се основні мотиви, котрі ярко глядять із кожного майже слова мавих розважань, і так автор пише на ст. 41:

„Були колись на Україні-Руси деревляні церкви, а золоті серця наших батьків, що довгими віками сплять уже в могилах. Та нині що?... муровані церкви а дерев'яні серця бують ся у грудях, у котрих студеніє любов до того завіщання, котре одно нам остало ся.

„Бо коли люд, міщанство і інтелігенція згуртують ся у церковному зборі біля вітварів Пречистої, та молити ся муть щиро і горячо, — о, Бог простить наші гріхи неізгоди, та приверне минавшу обіку і славу дорогій нашій країні“.

Та дійсно релігійним поетом є автор у своїх моленнях, коли так молить ся на ст. 57: „О Маріє! Богородице і Діво, Царице неба, „а на землі наша Мамо і Пані усього, що „цвите по галях, луках і полях, що терпить у „хатах, у низьких, у тісних. Ангели служать „Тобі, коли Єсь на небі, а коли сходиш на „землю, крила свої кладуть Тобі під Твої но- „ги... помилуй нас!... Подерта наша одіж, бо- „лить наше серце, розкинені по чужині наші „діти... але Ти Пані, що Єсь на небі у диядемі „зі зьвізд, дай злуку нам, із наших віч змий „сльози і помилуй нас!....

Або на ст. 71:

„Дай радість смутним,
дай силу знеможеним,
гнобленим дай волю,
і спаси нас!“

Виравді є кільканацять друкарських опібок, але сі опібки вийшли зі скоро переведеної коректи. — На кождий случай вдяка і признане авторови розважань, що не жахав ся понести більших коштів, печатаючи „Мати-Марія“, щоби лишень успокоїти бажання світської інтелігенції. Одним словом наші симпатії по стороні сей праці, котру читає ся з піднесеним почуванням. Щастя Боже авторови-поеті на церковній ниві. Нагадуємо тут рівнож, що о. К. Курилло від довшого часу працює і на полі літератури світської, та вбагачує її поезіями як „По дорозі“, „З дому неволі“. Та як сам раз сказав: для того сі мої дрібнички видаю, щоби хоча у сей спосіб схоронити

молодіж від переніцюваних модерних співів, та запалити в молодечому серцю любов до нещасної мови землі.

О.

— **Учитель,** орган Руского Тов-а педагог., в числі з 5. цвітня с. р. приносить отсі статі: Вірш В. Щурата „На цвинтари“; А. Миколаевича „Памяти Вол. Антоновича“; Бідні люди. З оповідань Франціски Ман п. з. „Діти“; д-ра Ів. Демянчука „Язиковий спір в теперішній Греції“; Ів. Ющишина „Генега і гігієна сну“; Поет науки; Учительський записник; З відчитів, анкет і конференцій; Новинки. — Редактором „Учителя“ є тепер др. Василь Щурат.

Телеграми

з дня 22. цвітня.

Рим. Сьв. Отець привняв вчера австрійських і угорських путників. Путники вручили Папі адреси, почім Папа промовив до путників по латинськи.

Льондон. Англійське правительство донесло Англичанам в Магадорі (Марокко), що від тепер не може їм заворучити відповідну охорону в Марокку.

Новий Йорк. З Гватемалі в серед. Америці доносять, що на президента республіки Кабера виконано замах. Коли Каберо входив до своєї палати, вибухла бомба і відорвала єму палець.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстусової і Косцюшка у Львові.

Приїхали 21. с. м.: Іванна Черва, Прага; Володм. Дидинський, Заліщики; Антін Грайчинський, Радехів; Ернест Гамершліг, Прага; Віктор Борисевич, Україна, Могилів; Іван Чесник, Прага; Марія Миколаєвко, Чернівці; Мих. Посацкий, Бережани; Михайло Банарский, Сокаль; Михайло Мачуга, Завалів; Іван Камушинський, Коломия; Марія Левицка, Дегова; Александер Яремчук, Романка; Петро Шерешило, Сулимів.

Бухгальтер іспитований до ведення книг і кореспонденції дістане місце зараз в Домі торговельно-промисловім „Достава“ в Станиславові. Оферти з поданем свідощтв, висоти кавції і платні належить вносити до 1. мая с. р. на руки Дирекції „Достави“. Першеньство мають ознакомлені з торгівлею церковних річй. Платня після умови. (3—3)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 30. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєне. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіня І. Хр. для шкільних дітий. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнійшим денним курсі,
не числячи віякої провізії.

Працюйте і шаліть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою
у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних вносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векслі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2.795.183 К.
Позички уділені	3.410.684 К.
Удїли членські	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервний і інші	46.842 К.
Льокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломій	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:40	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:45+	4:50	~20
Брухович	10:05+	—	3:21	5:30	9:35L
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломій	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34L
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені + — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Пареднята

«РУСЛАНА» виходить:

в Австрії:

за чл. рік . . . 20 пер.
в пів року . . . 10 пер.
в чверть року . . . 5 пер.
в місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

чл. рік . . . 16 рублів
або 36 франків
в пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Податок членів по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вирвані ми б'єт і душу ми вирвані: а не вольнем мплости і віри не возьмем,
бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових ісаїях М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялино
напередне застережене.

Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Ого-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Баламутства польських дневників.

(Δ) Навзаводи ідуть тепер польські дневники в пояснюванню рускої справи а особливо українства і висновують з тих своїх виводів про се питанє способи, якими мав би кермувати ся новий начальник краєвого правительства, щоби довести до втихомирення, до ладу і до уздоровлення межинародних відносин в краю. Читаючи, ці виводи польських дневників, не знаємо, чому більше дивувати ся, чи безденному незнанню історичного, літературного, національно-політичного розвитку українсько-русского народу, чи безмежній загорілої, нечуваному засліпленню і незвичайній злобі тих польських редакторів, що замість взяти собі який небудь підручник для освідмлення з сею справою, черпають свої відомости з каламутних жерел всякого рода Демличуків або Марковів, що послуґують ся лише покутними силетнями і зловними видумками, щоби в тій каламутній воді обловлювати ся.

Вчера подали ми збірку вонючих цвіток Dziennika Polsk-ого, які він добувши з своєї ниви сплів яко «Treść ukraińizmu», а сьогодні бажаємо познакомити наших читачів з виводами Gazety Nar. п. з. «Geneza ukraińców». Автор сеї статі навізус до воєнного заострення, яке втворило ся між Австрією а Росією в

1886 року, коли то могло дійти до оружної розправи між обидвома сусідними державами і виказує подрібно, як то Австрія заходила ся, щоби собі на той случай приєднати союзників на Україні з підмогою галицьких Русинів-народовців.

Ої вступні виводи на перший погляд можуть на несвідомого річи читача зробити таке вражінє, начеб автор сего виводу Gazety Nar. засідав тоді в австрійскім генеральнім штабі і знав усі найтайніші пляни австрійского штабу. Одначе розглянувши ся ближше в тих виводах доходимо до пересвідчення, що він, мовляв, чув, де дзвони дзвонять та не знає, де? А се тому, бо дальшими виводами прямо осьмішує ся і такий писанині може довіряти хіба заїсцанкову Подоляк, що вею свою мудрість черпає з Gazety Narodowej і при кожній нагоді яко найважнійший аргумент наводить: tak pisano w gazecie!

Якимиж то способами мало австрійске правительство, а властиво задля грози війни австрійско-росийської генеральний австрійський штаб подбати о те, щоби przygotować sobie dywersję na wypadek wojny? Risum teneatis! бо «Do tego celu zmierzają usiłowania rady szkolnej o zaprowadzenie fonetyki. Pomimo oporu starorusinów rada szkolna dopięła celu. Fonetykę zaprowadzono nietylko w szkołach, ale i w dziennikarstwie młodoruskiem i w książkach wydawanych przez Towarzystwo im. Szewczenki».

А дальшим способом dywersyi (але треба зятимити собі, що розходило ся о можливість австрійско-росийської війни в 1886 на 1887!) мало бути після виводів Gazety Narod. от що:

„Lecz stosunki z Kijowem przez korespondencye i przez podróże utrzymywane nie wystarczały. Powzięto więc myśl, do Galicyi, która miała stać się Piemontem dla odbudowania Rusi nadnieprzańskiej, sprowadzić do uniwersytetu kilku oryginalnych Ukraińców, mianowicie jako profesorów uniwersytetu lwowskiego“ (кілько їх — оден Грушевский — після резигнації Антоновича, і то в осени 1894 р.!!).

„Przybyli oni chętnie i zaraz objęli komendę nad całym młodoruskim ruchem w naszym kraju. Stał się niebawem fakt niesłychany — przybysze swoją nazwę plemienną narzucili tubylecom. Młodzież ruska odwieczną nazwę narodu swego zarzuciła (се видумка взята з «Галичаніна», а до того молодіж акад. ще не становить народу); przybrała nietylko nazwisko, ale i program polityczny Ukraińców».

А щоби ще більше польській суспільности нагнати страху і виставити в найяскравіших красках українського страшака, додає Gaz. Nar.:

„Pod względem społecznym program ukraiński polega na skrajnym komunizmie agrarnym. (Тут автор накидає комуністичну аграрну програму соц. револ. партії всій Україні, хоч там є і інші сторонництва з іншими програмами, які були оповіщувани!) Tu łączą się ich zapatrywania z programem radykałów rosyjskich, którzy dążą do wywłaszczenia całej Rosyi na ko-

Кость Курило.

Сповнило ся...

(Йоан 19).

На хрестному дереві, між двома розбійниками, невинне Ягня, єдине Дитя Маріїне, Учитель найбільшніх галилейських рибаків, плакучого, невольного люду трілітний Утішитель.

Розпятий!...

А під тим деревом глуму повна страсти і печали стоїть Мати, та глядить на Сина заплаканими очима і кінчить моленє останніх віршів Гаттель,*) щоби скріпити ся до сповнення аж до дна чаші горя.

Жах і крик сплели ся над гологорою.

Юдеї! Римляни! чого кричите?... чого хочете іще?... таж учитель розпятий... конає... Іскаріот сам обвісив ся, та віддав вам ваших трицять срібняків... за мало вам сього?...

Подивіть ся!... сонце вкриваєть ся важкою імлою, тьма налягає на Єрусалим і Голготу, птаха в леті осліпляєть ся тьмою і паде на салдатські штики покервавлені, під горою дерева і цвіти ломлять собі голови під вашими ногами страшними,

реве і стогне товар на єрусалимських загонах, бо ви замучили Бога!...

Учитель конає!...

І диво! вмонкає розлючена товпа, самі падуть із рук штики і топорі, морозить ся груди, застрягли в горлі невисказані ще слова, в стовп станули очі, прониклива тиша наїла на устах усіх, бо Син із хреста звіщає Матір свою: сповнило ся... але се слово дійшло лишень материнських уший.

Учитель конає!...

Гляне Марія у синівске лице, та бачить, хоча через імлу, судороги найдорзшого тіла, споглядає в очі Ісуса безмежним болем змінені, відчуває сі невимовно жорстокі муки свого Сина, та тяжко страдає.

О горе вам, що любуете ся чужими страстями, та не хочете другому уменшити терпіння!...

Учитель конає!...

Закликавши голосом великим: Отче! в руці Твої віддаю Духа мого — похиливши голову, віддав тіло смерті. А в тій хвилі дивна ніч налягла на землю, сонце обвело ся пречорними хмарами, потряс ся цілий Єрусалим, розбили ся скелі, розверли ся могили і покійні встали, а занавіса Божого віктаря роздерла ся у двоє, як написали пророки.

І сконав Учитель!...

Глядіть тепер богобійці!... подивіть ся на Вінчаного тернем Назарянина, на збите Його волосє застилою кровю, на се синяве чоло, на очі прислонені подертими рісницями, на звішені уста смертною блідостю вкриті, на запале лице зі знаменем найбільшої муки.

Не страшно вам?... не сором вам?

Голова впаде Йому на груди, руки і ноги пожовкли, як пісок, а постуденіли, як камінь у зимі.

Сповнило ся!... зрозуміла сі слова Мати, що під хрестом умираючи не вмерла, та стала ся мамою найбільшніх.

Сповнило ся!...

А свої не спізнали Його,

А свої за найсвятішу ідею розпiali,

А свої у злуці з ворогами воліли Варраву, як Назарянина.

Сповнило ся!...

Се за нас Самарян умер,

Се за вас Юдеїв дав ся розпяти,

Се за цілий сьвіт,

Се за тих, що можними будучи, не хотять кайдан неволі здіймати бідним рабам, що в утиску зродились, се за тих вічних слуг, щоби їм подати силу достогнати до смерті.

Але Учитель на третій день воскресне і возьме рабів, ільотів, париясів зі собою.

Писано 21, IV. 1908.

*) Пс. CXVII.

rzyś chłopów. Lecz nietylko pod względem programu naśladowają ukraińcy (перше говорив лише о молодіж, а тепер се приписує всім Українцям!) rewolucjonistów rosyjskich. Przyjęli od nich także sposób walki. Stanęli otwarcie jako stronnictwo rewolucyjne.

Отакіх теревенів наплів автор сеї статі, бажаючи пояснити польській суспільности і міродатним кругам правительственным г е н е з у Українців. Щоби виказати всю безосновність сих виводів і цілу безденну несвідомість справи, требаб написати цілу розвідку, одначе се на нічо не придалоб ся, бо на людську глупоту і злобу нема ліку! Тим то наведемо лише кілька заміток, щоби виказати сю незручно збудовану сплетню про генезу українства.

Про генезу українства міг був автор, не далеко шукаючи, поінформувати ся з гімназійного підручника укр. рус. літератури, одначе позаяк за Марковом (за раниą matką) може повторяти, що все те спрепаровано „новоеристами“ після „едукативної системи д-ра Бобжинського“, отже відошлемо автора до діла, котрому вже і Марков не посміє відказати авторитету, до „А. Пыпин и Спассовича, История славянскихъ литературъ“ Т. I., а позаяк редактор Gazety Nar. може не вміє по московски (хоч тепер повинен би ся навчити), то вкажемо ему німецький переклад сего діла виданий в Липську (мабуть єсть в універс. львів. бібліотеці).

Отже звідтам міг би поучити ся, що вже Маркіян Шашкевич у виданій ним „Русалці Дністровій 1837 р. (отже 50 літ перед можливістю нової війни австр. російск.) впровадив фонетику за прикладом Серба Караджича, і під впливом українського руху. Дальше міг би поучити ся, що в 60-их роках Русини-народовці почали видавати фонети-

кою Куліша книжки і часописи в Галичині, а молодіж в школах почала нею писати задачі, хоч урядово була заведена правопись т. зв. етимольгічна. Задля того опісля почали рускі товариства просьвітно-наукові домагати ся від властей іскільних введення фонетичної правописи в школах. Перший почин до того дав професор рускої літератури др. Стоцкий в Чернівцях пропам'ятним письмом внесеним до міністерства просьвіти, за чим пішли пропам'ятні письма до Ради шк. кр. від товариства „Просьвіта“, Товариства ім. Шевченка і руск. Товариства педагогічного. На основі тих домагань Рада шк. кр. скликала анкету і в 1893 р. введено т. зв. фонетичну (бо она в дійсности не є фонетична) правопись в школах а відтак і в урядах. Отже се не мало ніякої звязи з можливістю війни в 1886, бо не могла навіть фонетика ех post зробити диверсії в Росії! (смішність і анахронізм!)

А так само основана катедри історії України-Руси домагали ся Русини ще з кінцем 70-их років і внесли пропам'ятне письмо до акад. сенату львівського університету і до міністерства просьвіти (старали ся отже так само, як Поляки о заведенє катедри історії Польщі). А ся справа тягла ся довго (часово почав викладати проф. Шараневич історію Руси), а доперва пос. Барвіньский в бюджет. розправі міністерства просьвіти висловив знов домаганє в 1891 р. (отже 5 літ опісля, коли вже гроза війни з Росією переминула!) заснованя катедри історії України-Руси в львівскім університеті, котру введено в житє 1894 і іменовано проф. Грушевського.

Отсі два факти з фонетикою і з катедрою історії можуть послужити доказом, як автор статі в Gaz. Nar. ні при-

шив, ні прилатав се до подій в 1886 р. і з того виснував генезу Українців.

А так само загально відомо, що Русини галицькі уживали назви Україна, Українці, український для означеня окремішности від московского (великоруского) народу вже й за М. Шашкевича і в 60-х роках і тоді вже говорила і писали москвофіли і Поляки про україно-фільську партію і т. п., але се зовсім не означало, щоби Русини народовці odwieczną nazwę narodu swego закинули (бо се є проста видумка москвофільських агітаторів і дневникарів, котрі тим способом туманять несвідомих селян).

Можна би сподівати ся, що редактори Gazety Nar. знають, що вже в першій рос. думі українська громада (клуб) під проводом д-ра Прага проголосила свою програму національну українську, котра не має нічого спільного з комунізмом революціоністів російських, як торочить Gazeta Narodowa.

Отакі теревені можуть отже обаламучувати хиба ту часть суспільности польскі, котра поза Gazet-ою Narod. нічого більше не читає.

На нового намісника такі теревені дневникарські не повинні і не можуть впливати. Як останні вісти запевняють, одиноким кандидатом, котрий має найповажніші вигляди стати вамісником, є др. М. Бобжинський. Яко історик, чоловік, глибокої науки і великого досвіду політичного зуміє він скоро зорієнтувати ся в сучасних відносинах, хоч від осьми літ уже вийшов із східної Галичини, а мимо свого консерватизму неперечно буде числити ся також з потребами широких верств народних. Завзяте, з яким проти его кандидатури виступило всепольске слово, вказує най-

Розп'яте Ісуса Христа в штуці.

В перших часах християнства зустрічаємо вельми мало зображень хрестної смерті Спасителя. Се може видати ся дивною проявою, одначе по докладнім розгляді тогочасних відносин легко буде можна зрозуміти причини сеї прояви.

Розп'яття на хресті яко смертної кари уживано в старинности лише при найбільших злочинах, нарушеню обовязку супроти державного володаря, як бунт, зрада, утеча з під прапора, уличне грабованє, грабованє сьвятинь, надуживанє релігії до простих злочинів, отруйництво а також яко кари для невільників. Хрестну кару вважали найпоганійшою і найлютішою з усіх.

Пилат вельми відмагає ся задля того засудити Христа на хрестну кару, позаяк в словах, що „називає себе сином Божим“ не бачить такого злочину і віддає Ісуса посіпакам, щоби Ёго били, в тій думці, що зробив уже щось надзвичайного. Аж тоді, коли жиди, усумніваючись в своїм успіху, почули, що Ісус назвав себе „царем Юдейским“ і почали завзято домагати ся Ёго розп'яття, віддав ім Ісуса, щоби розп'яли Ёго.

Якраз сором, що лучив ся із хрестною смертю, спонукував перших християн, залишити зображуванє розп'яття Христового; а жили они якраз в тих часах, коли старинна штука була в найкращім розцвітті, а першою заповідію штуки є, усувати все, що може вразити ні-

жне чутство, а звеличити щось неблагородного. А як уже сказано, хрестна смерть була найсоромнішим способом страчення і грецькі та римські письменники не мають доволі слів для вияви своєї відрази до сего способу смертної кари. Коли за Тарквінія Гордого вельми розповсюдили ся самоубийства між Римлянами, велів він тіла самоубийчиків вішати на хресті, а се зробило такий могутний вплив, що протягом довгих років не лучило ся ніяке самоубийство. Слова сгих (хрест) не можна було вимовити, не додавши damnata (проклятий).

Все те нанесли ми, щоби відвернути докір роблений першим християнам, начеб они не мали змислу до штуки, а тепер звернемо ся до історії зображення смерті Спасителя в штуці.

Перших образів хрестної жертви треба глядіти на Сході, Рабуляс, чернець монастиря Цаґба в Мезопотамії, намалював образ хрестної жертви в 586 р., збережений сего дня у Фльорентинській бібліотеці. Сучасно з тим появил ся збережений у Віденській бібліотеці відбитий образ хрестної жертви ученого черця Атаназія. Сі образи розповсюдили ся нечуваним способом на Сході і на Заході.

За короля Великого почала штука розвивати ся також між германськими племенами а між першими образами стрічаємо зображенє розп'яття Христового. На тих образах зображено Ісуса Христа одітого в багрянцю, як н. пр. на мозаїках в Аквізґрані. Багрянця була одежею королів а крім того уживали таких риз первосьвященники. Крім того має багор

ризи Христової ще зовсім окреме значінє. Спаситель, що прийняв на себе гріхи всього сьвіта, був одітий з огляду на сей старозавітний звичай багрянцею. Лише на однім образі на склі в монастирі в Тегернзе (тепер в народн. музею в Монахові) довга риза Христова є виімково білої краски і сю краску опісля прийняли також загально.

Хрест зображувано майже все зеленою краскою з огляду на переказ про дерево життя. Коли іменно Адам умирав, тоді Сет побіг, щоби принести яблуко з дерева життя, щоби тим спасти житє вітцєви. Ангел, що стеріг з огнем мечем входу до раю, дав єму бажаний овоч а Сет поспішив чим скорше назад, одначе вернув за пізно, жовчик Адама перестав уже бити, а Сет вложив непотрібний овоч у могилу вітця. Овоч скільчив ся і виросло могутне дерево, якого ніхто не знав, а коли по многих літах Соломон будовав сьвятиню, зрубав також і оправив се дерево. Але куди і як не повертали сим деревом, не можна було єго примістити і з досади викинено єго на бік. Коли переогодом потік Кидрон зірвав міст, положено на нім се дерево яко кладку. Королева Сабі, відвідуючи Соломона, не хотіла навмисне переходити по сій кладці і перебродила сей потік. Зачудований питає ся Соломон, чому она се вчинила, а она відповіла, що се дерево перетриває єго сьвятиню і принесе колись спасенє всему сьвітови. Розсерджений тим, що се дерево має перетривати єго сьвятиню, велів він єго, обтяжене камінєм, вкинути в став. Колиж жи-

ліпше, що в тім таборі відчують, що новий намісник не глядів би спокійно на таке ятрено-прилюдної опії і не давав би віри таким баламутствам розповсюдженим про руску справу і руский нарід, як се завело ся систематично останніми тижнями.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Між Німцями а Чехами збільшило ся наслідком відомого язикового спору в Чехах політичне заострене, а вісти про ніби тайну умову бввших міністрів дра Пацака і Форшта що до іменованя урядників в чеських краях, розсівані органом чеських хліборобників Venkov, долили чимало олію до огня. Сі вісти були заперечені обидвома згаданими міністрами, а тепер виступив міністер Прашек з письмом, котре викликало в німечкім деньникарстві велике зворушенє, так що N. fr. Presse вважає се письмо боевим визивом Німців і сумніває ся, чи правительству поведе ся уложений вже на черк язикового закона перевести не то вже в держ. радї, але хоч би на самій радї міністрів.

В Будапешті зібрав ся підчас сьвят великодних соціялістичний конгрес, котрий матиме велике значінє і вплив на дальший хід справ в Угорщині. Соціялістичні провідники грозять для приневолєня правительства до виборчої реформи в напрямі загального голосованя — страйком не бувалих до си розмірів, котрий має обняти не лише промислових робітників, але також рільних робітників.

Заграниця.

В перській області сумежній з Росією настала повна анархія. Перський державний телеграф знищено. Позаяк з оселі Цагріяр упали стріли на ро-

сийске військо, прибув новий відділ на поміч і спалив згадану оселю. Після вістки коменданта бригади пограничної сторожі Перси вернули з великими втратами в глибину краю. Російський відділ стоїть 10 кілометрів віддалений від границі. Вчєра наспіла знов вість до Петербурга, що 20.000 оружних Курдів перейшло російську границу з перського боку і сточили бій з російским війском, котре уступає назад, бо вижидають скріпленя. Весь Кавказ загрожений, особливо південна часть губернії Баку. В. кн. Миколай, начальник оборони кр., виїхав на Кавказ, а з Ростоку вислано одну бригаду артилерії на Кавказ. З Урмії доносять знов, що в місті Тегервар відбуває ся рух турецьких війск. В трех важних точках устали ся відділи війск для спинєня злуки Урмії з кількома сирними повітами пограничними. Турецьке військо посуває ся наперед і заняло вже одно село. Курди знищили в многих місцях лінії телеграфічні. Таким отже способом стоїмо на передодні нової війни.

Новинки

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Велика п'ятниця; римо-кат.: Георгія М. — В суботу: руско-кат.: Василя прп.; римо-кат.: Марка Ев.

— Ексц. Митрополит г-р. Шептицкий повернув вчєра до Львова, а по сьвятах має виїхати на дальше ліченє. В тих днях побуту у Львові Ексц. Митрополит не буде приймати відвідин. Завтрішної п'ятниці по виложеню Плащаниці в церкві св. Юра Владика виголосить проповідь, в якій має втякнути на переддвотижневу сумну подію.

— Ciekawy „zbieg okoliczności“. До яких диких помислів доходить вшехпольська праса, свідчать про се нотатка під повисшим заголовком, поміщена в „Słow-i polsk-im“ (Nr. 189). В ній читаємо, що атентат на г-р. Потоцкого був з гори уложений і на передсьвяточний час визначений, на що вказує факт, що з поміж рускої інтелігенції виїхало в сім ча-

сі багато людей до Відня, „w celu, którego łatwo się domysleć“. Оден з читачів „Słow-a polsk-oro“, з заводу, як здаєсь, поліцейський шпін, визначений, для „особих поручєній“, що в вільних годинах від своїх обовязків, є профєсором гімназії, звертає увагу вшехпольского органу, „że nauczycieli Rusinów niezwykłe wielka liczba przepędza tegoroczne ferie wielkanocne w stolicy monarchii“, а що їх туди повело, про се нині вшехпольський шпін докладно знає. Поїхали вони туди, щоб писати „oszczercze i niekzemne artykuły w wrogich nam pismach niemieckich, lub w dobrodusznej prasie południowo-sławiańskiej“. Вшехпольський орган взиває тому, щоб вєіх „ukraińców-nauczycieli“ як найскорше „wyrugować“ з польських, наукових закладів, „niech ruską młodzież znieprawiają ukraińską pedagogią i nauką; naszą my chcemy poprowadzić ku ideałom prawdziwym człowieczeństwa i rzetelnej kultury“. Ми радили би і то в інтерєсі польської суспільности, щоб вона в першій радї „wyruguwała“ з посеред профєсорів — шпінів, в роді інформатора „Słowa polsk-oro“, який серед молодіжи може хіба виховати кадри доносчиків, на яких ніколи ніяка суспільність, а тим самим і польська не доробить ся. В тім самім числі радить Słowo polskie, щоб в Черняхівцях, в місці уродини Мирослава Січинського, умістити в костелі, який що йно будує ся, памяткову таблицю в честь г-р. Потоцкого, за яку в першій радї почували ли ся хіба до вдячности... сторонники Січинського. Рівнож мало що не в кождім числі містить вшехпольський орган крайно нікчемні вістки про родину Січинського, опльовуючи своєю їдкою слиною покійного батька, який хіба за сина відповідати не може, бо умер, коли Мирослав Січинський був дитиною. Розумієсь, що такі ординарні вісти польська праса сквапно передруковує. А крім сєго шукають польські деньники сиввинних і находять їх в „takich historykach, jak Hruszewski, worek napchany wiadomościami podlanymi żółcią“, або „w takim niewinnym baranku pod względem umysłowym, jak Kołessa“. Ну хіба досить!..

— Українська часопись „Рада“ видавана в Києві висловила про убийство намісника г-р. Потоцкого погляд, котрий може стати певним доказом, як безосновні є напасти польських

ди гляділи дерева на хрест для Спасителя сьвіта, виринуло се дерево на верх, а они виняли єго, раді, що у воді отяжіло і ствердло як камінь та зробили з него хрест для Спасителя сьвіта.

На образах хрестної жертви бачимо часто зображенє сонце і місяць. „Огненє сонце затьмило ся у воздухах“, поясняє Діолішньо-монастирський образ яко знак сєго, „позаяк сонце правди страдає на хресті а місяць тратить своє сьвітло, позаяк Церква сумує задля смерти Господа“. Яко символ сєго буває уособленє сонце і місяць, як они закривають своє лице і осушують сльози. Часто стрічаємо обидва небесні тіла зображені яко Геліоса тягненого чотирма кіньми і Діянну на возі, запряженім двома коровами. На біблії Кароля Лисого в парискій бібліотеці їде Геліос виїмково двома кіньми, а на слоневій горорізьбі в державній бібліотеці монахійській їде Діяна чотирма коровами. Книги Каролінгів (Carol. M. de impio imag. cultu) виступають проти того: „Чи ж живописці“, сказано там, „не стають в суперечности з св. Письмом, надаючи сонцю і місяцеві та иншим небесним тілам людську постать і сьвітляний вінець около голови?“. Се промінисте сяєво, тут згадуване, було уживанє і у поган. В перших часах християнства надавано всім людям, котрих хотіли визначити або надати їм надземської сили, таке промінисте сяєво, навіть дияволови. В пізнійших століттях додавано се лише сьвятим.

У підніжжя хреста появляє ся часто фєнікс. Се є символ безсмертности і оз-

начає, що із спасительної смерти Ізбавителя виїшло безконєчне житє для людей. На численних образах хрестної смерти находимо два инші алегоричні зображеня: Христову Церкву і синагогу. Церква зображена яко відданиця Христа, окрашена пишними ризами, з хоругвою і церквою в лівій, коли права чашею переймає кров з бочної рани Христа. Насупроти неї стоїть з відвернєним лицем синагога з обвязкою перевязаною через очи. На землі коло неї лежить королівський вінець і поломаний прапор. В руці держить она жертвовне звіря, ніж до обрізуваня і таблиці з законами. Деколи зривають її ангели з хреста а чорти глузують з неї. Саморідне зовсім є зображенє в hortus deliciarum. Церква їде одіта вінцем королівским і плащем із схвильованим прапором в руці на якімсь сотворіню, що лучить в собі чотири символи євангелистів і має відповідні тому ноги. Синагога сидить на ослі з завязаними очима, з ножом до обрізуваня, таблицями законів і жертвовним звіратем на рамени. Прапор випав їй з рук. Такий сам образ є в національнім музею в Монахові, але обидві постати держать ще в руках звитки письма.

Вуж, обкручений докола підніжжя христа, як се бачимо на инших образах, нагадує первородний гріх прародичів у раю. Лежить він немичний на дереві хрестнім, позаяк спасительна смерть Ієуса відняла єму всяку силу. Більш обемисто і дальше розвинєна є гадка зображена на образі смерти хрестної з XII ст. в кодексі (de laudibus crucis) в державній бі-

бліотеці монахійській, що походить з Емєрамского монастиря в Регєнсбургу. Побіч Адама і Еви та дерева пізнаня стоїть вінчана Церква. Хрест прободив повздожним сволюком четверо звірат, котрі уміщений побіч напис називає яко льва, смока, василиска і вужа. Побіч того оружна жєньска постать пробиває иншу, притоптує її ногою і держить за волося. Напис около того звучить: Superbia diaboli vincitur humilitate crucifixi Christi. (Гордість диявола побіджає покора розп'ятого Христа).

Після переказу Ной мав розділити кости Адама поміж своїх синів, а сам дістав голову та причуваючи події з будучим Мєсією, похоронив її на Голгої. В звязи з тим переказом зображали давні митці чашку трупа у підніжжя Христа а те зображенє задержало ся аж до наших часів. Рідше вже зображають Адама, виходячого з гробу і переймаючого кров Розп'ятого.

На слонєвих горорізьбах часто уособлені побіч хрестної групи також земля і море. Море зображенє яко старець з довгим, водою спливаючим волосєм, а з єго рота бухають хвилі морські. З рота землі виростає на стилізованій мураві цвитує дерево. Рідке зображенє находить ся на одній мініатурі з Регєнсбурга. Жіноча постать в довгій спадаючій одежі, на котрої промінистєм сяєві виписанє слово sponsa (відданиця), відчиняє бик; полуфігура на хмарах переймає кров. На другім боці проганяють ангели синагогу з хреста. Милосердє, мудрість і слухняність вбивають гвізде.

і москвофільських дневників на українсь-
ство. Отсе слова „Ради“:

„Якіб не були мотиви, що кермували
рукою убийця, як би не провинилась його
жертва перед українським народом, ми не
можемо ніяким чином спочувати пролитю
крови. Не може сьому спочувати і галицький
український люд. Се дуже добре розумів і сам
убийця, котрий ні з ким не поділився своїми
планами, боячись, що Українці не допустять
його до виконання кривавого заміру.

„На ґрунті, политому кровію,
чи то польською, чи українською, чи селянсь-
кою, чи графською не можна будувати
людського щастя. В культурних на-
родів повинні знайти ся інші —
культурні засоби для влаштування
взаємних своїх відносин. Криваві тіни селя-
нина Каганця і намісника Галичини графа
Потоцького завжди живим докором стоять
перед тими, хто сіє національну во-
рогівничу в Галичині між двома
братніми народами.

„Коли пляма за вбивство графа Пото-
цького падає на всю галицьку українську люд-
ність, то ще більше запламували себе польські
провідники галицької політики, котрі перед
Українцями завжди вихваляли ся своєю висо-
кою культурністю, а самі спричинили ся до
пролиття української крові.

„Нехай же сі жертви не пройдуть
безслідно, а допоможуть польській та
українській людности уважніше придивити ся
одна до другої і виробити собі умо-
ви для мирних спокійних вза-
ємних відносин, при яких ко-
жда нація могла б собі вільно
розвиватись“.

— Голодівка п-ї Січинської. П. Січинська, яка
заявила була при першій її переслуханню, що
она намовила сина до убиття намісника, ви-
перла ся потім того зізнання. Мимо того оста-
вала дальше в слідчій вязниці при ул. Бато-
рия. Від трех днів п-ї Січинська перестала
істи, аби тим чином приневолити судові вла-
сти до випущення її з вязниці. Се мало такий
наслідок, що вчора на поручення вязничого лі-
каря д-ра Люкаса перевезено її до вязничого
шпиталю в карнім заведенню при ул. Казими-
рівській. Перед тим покликав п. Січинську
слідчий судия др. Берзон на коротке пере-
слухане.

На образі з XV ст. в национ. му-
зею монахійським бачимо також вічного
жида, як він вибирає ся на вандрівку.
Про него є переказ, що, коли Ісус ішов
хрестною дорогою і хотів спочити, звер-
нув ся до него і поклепав его по раме-
ни та промовив: „Іди скорше!“ З того
часу мусить він вандрувати по віки.

Дуже улюбленим було зображене
баранця під хрестом. Павдин з Нолі го-
ворить про се: „У підніжжя хреста, при-
твердженого на скалі, з котрої вплива-
ють чотири ріки, стоїть Христос в виді
баранця, над тим уносить ся голуб, сим-
вол св. Духа, від котрого спливає про-
мінистий подих на баранця. В горі чита-
ємо слова небесного Вітця: се Син мій
вибраний; в право і в ліво стоять апо-
столи, неначе корона, яку собі здобув
Христос; між ними або понад ними уно-
сять ся голуби, символ, який нечисленно
появляє ся на старохристиянських обра-
зах“.

Чотири ріки, що впливають з під-
ніжжя хреста, означають чотири райські
ріки.

В новіших часах рідко коли появ-
ляють ся символи на образах розп'яття.
Змагане винісших митців витичило собі
саме иншу ціль.

За Ос. Крайтльгубером
подав Ол. Б. (D. V. blatt).

— Судова розправа Січинського може від-
бути ся аж по 20. мая перед трибуналом при-
сяжних судій у Львові, бо до того часу роз-
писано вже инші розправи. Єли би до роз-
прави був делегований якийсь з позагалицьких
судій, то розправа могла би відбутися скор-
ше. Слідство має покінчити ся в сім тижні.
Родина Січинського зголосила, як пише Kur.
lw., трех оборонців. П. Січинську буде боро-
нити адвокат з Відня, а Січинського два
львівські адвокати. О делегацію позагалицького
суду не роблено ще ніяких урядових кроків.
— Донесення польських часописий про арешто-
вання на провінції були неправдиві.

— Золоті гроші ювілейні. Міністерство тор-
говлі оповістило, що в сім році будуть видані
ювілейні золоті 10- і 20-коронівки. Они будуть
мати докола орла напись: „Duodecim lustris
glorioso peractis“ і дату: 1848-1908. Юві-
лейні 10-коронівки будуть чеканені на раху-
нок держави, а 20-коронівки, подібно як 100-
коронівки на приватний рахунок з обчисленем
коштів чеканення.

— Вписи на львівській університеті почали ся
знова дня 21. с. м. і потривають мабуть до
перших двіть мая.

— Дрібні вісти. На драматичний конкурс
польський, розписаний кравчим виділом, наді-
слано 50 творів. — У Відні помер на удар
серця професор тамошнього університету, рад-
ник двора Шпретер, який день передіше на Ізді-
ляринґольогів виголосив вінчит — Від 15. лип-
ня с. р. буде їздити між Віднем а Чернівця-
ми новий поспішний поїзд, що буде виїздити
з Черновець о 2. год. по пол., а до Відня
приїде о 8. год. рано. Виїзд того поїзду до
Черновець о 8. год. вечером. — В Станиславові
відбув ся 19. с. м. візд делегатів „Січий“ при
участі около 100 осіб.

Оповістки.

— Послїдний репертуар руского театру в Тер-
нополі. (Саля „Міщанського Брацтва“. Початок
7½ вечером).

В неділю дня 26. с. м. „Ой не ходи Гри-
цю та на вечерниці“ народний образ зі спів.
в 5 діях М. Старицького.

В понеділок 27. с. м. „Чорноморці“ на-
родна оперета в 3 діях, музика М. Лисенка.

Ві второк 28. с. м. премієра на рускій
сцені „Жидівка“, опера в 5 діях Галеви.

В середу 29. с. м. (другий раз) „Жидів-
ка“ (последнє представленє).

Опісля театр переїздить до Черновець,
де давати ме вистави в міській театрі.

— 3 Галицької Каси ощадности у Львові. Зви-
чайні загальні збори товариства Галицька Каса
ощадности у Львові відбудуть ся в суботу
дня 25. цвітня 1908. р. о 10 годині перед по-
луднем в салі засідань Дирекції гал. Каси
ощадности. Дневний порядок: 1) Звіт з замкнення
рахунків за 1907 р. (Референт Впов. Евг. Пе-
рожинський). 2) Вибір 16 членів Товариства
на місце бл. п. Станислава Аґопсовича, бл. п.
Мечислава гр. Борковського, бл. п. Ігнатія Дре-
кслера, бл. п. Альфреда Йосифа Гізовського,
бл. п. Северина Генція, бл. п. Антона Єгерма-
на, бл. п. Германа бар. Лебля, бл. п. дра Ед-
варда Подлевського, бл. п. Володислава Тустан-
овського, які померли; дальше на місце Вп.
дра Едварда Стройновського, який виступив з
Товариства, вкінци на місце Вп. дра Івана Ди-
левського, Фердинанда Гросса, дра Адольфа
Лілієна, дра Антона Малецького і дра Тадея
Пілята, яких вильосовано. 3) Вибір 4 членів
віділу. — Др. Йосиф Пайонк.

Телеграми

з дня 23. цвітня.

Берлін. Voss. Ztg. доносить, що намісник
Кавказу відісе ся до Петербурга о змобілізова-
нє армії проти турецьких військ.

Льондон. Вчора рано помер бувший до
недавна президент англійського кабінету Камп-
бель-Банерман на серцеву недугу.

Корфу. Прибули ту у відвідини до німе-
цького цісаря Вільгельма князь з княгинєю
Конавґт.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої
і Косцюшка у Львові.

Приїхали 23 с. м.: Ізидор Билинський,
Тернопіль; Касян Лещишак, Теревовля; Гнат
Юхим, Поториця; Іван Габрусевич, Борина;
Яків Тишовницький, Довга Лука; Порфирій
Яремович, Підгайці; Никола Коцур, Синевідзко
вижне; Дмитро Стасинець, Станиславів; Да-
нило Насада, Станиславів; Денис Білас, Біль-
ско; Марія Зацерковна, Перемишль; Андрій
Солтис, Гортняни; Антін Сениця, Зашинів;
Володимир Крисько, Винники.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 30. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє.
В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по-
пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life
представленє. Білети вчаснійше можна набу-
ти в конторі Пльона при ул. Кароля Людвиг-
ка ч. 5.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
- 4½% листи гіпотечні
- 5% листи гіпотечні преміювані
- 4% листи Товариства кредитового
земского
- 4½% листи Банку кравового
- 4% листи Банку кравового
- 5% облігації комунальні Банку
кравового
- 4% позичку краву
- 4% облігації пропанаційні і всілякі
ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по
найточнійшій курсі деннім.

Працюйте і шаліть!

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою
у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі
на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуля-
цією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до
15 літ (при 30 ратах піврічних вносить рата
амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8
сот. від кожних 100 К позички).

Векслі приймають ся тільки 3 місячні,
з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати
тільки члени обезпечені в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні до-
бродійні ціли квоту 46,835 корон.

Вкладки	2,795,183 К.
Позички уділені	3,410,684 К.
Удїли членські	234,398 К.
Цінні папери	130,452 К.
Фонд резервовий і инші	46,842 К.
Льокації	182,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед
полуднем від 8—2 год.

РУСЛАН

«Вирван ми очі і душу ми вирван: а не возьмем милости і віри не возьмем, бо руске ми серце і віра руска.» — З Руславох псалмів М. Шашкевича.

Парадплата

за «РУСЛАНА» вноситься
в Австрії:

за чл. рік . . . 23 пер.
за пів року . . . 10 пер.
за чверть року . . . 5 пер.
за місяць . . . 1/70 пер.

За границею:

чл. рік . . . 16 рублів
або 36 франків
за пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Подорожне число по 10 сот.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5^{1/2} год. поноудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає злишко
напопередне застереження.
— Рекламні неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надселяні» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Христос воскрес!

(+) Отсеми словами св. Церкви, котрі з веселими звуками дзвонів несуться по всій нашій землі, як далеко і широко гомонить наша мова, витаємо всіх наших земляків. Як заповів божественний Спаситель своє світле воскресення, так і сповнив ся сей заповіт Бгг і дав нам тим самим вічне життя.

Світ Сонця стоїть леді неправди, пересудів і лжесудів, ненависти і ворогованя людей проти себе, а наука божественного Спасителя засіяла надію на вічну щасливість, що зійшла посівом Нового Завіта.

Христос воскрес! — несе ся могутим гомоном ся велична пісня по всім широкім світі, відбиває ся голосним відгомом і по Україні-Руси! Мільони вірних руских грудий бігом тисячки літ повторяють сю пісню з радістю, вірою, надією і любов'ю неменшою від Миротворців і Христових Апостолів! І той Нарід, за котрого гріхи також страдав і протерпів хрестну смерть божественний Спаситель, вносить свої молитви до Верховотворця, сподіваючися воскресення до свободи, волі і щасливого життя.

Розп'ятий на хресті Спаситель, прийняв на себе гріхи всего світа, прийняв їх і за наш нарід, умер і за него на хресті, але на хресті прощав своїм гнобителям і розпинателям і лишив величний заповіт: „Любіть ворогів ваших!“

Якаж се взнесла наука божественного Спасителя, який взнеслий приклад любови лишив нам Христос! Яким же низким і мерзеним супроти сеї взнеслої заповіді стає мнине народолюбство, основане на ненависти і ворогованню супроти другого?! От сей заповіт божественного Спасителя, се та кринка і неситна підвалина, на якій можна оперти справджене народолюбство, що може довести до щасливого життя людей і народів.

Не умер наш нарід мимо тяжкої, вікової неволі, відкидає він до нового життя по всяких злигоднях. Однак на нашій народі тяжить ще много гріхів, много старих і поганих налогів, багато всяких хиб, які стають перепоною в його народно-культурнім розвитку, в справдженім воскресенню до нового щасливого життя. Скільки невірства, скільки неправди, скільки зависти і ненависти наповняє серця тих мільонів і стає перепоною до щастя! Отсеї народні пороки треба змити, щоби сподобитися до вічної щасливості, воскреснути до нового життя, щоби діжда-

ти ся сего вічного мира, сеї великої милости, яку нам заповів божественний Спаситель. Трудолюбство, основане на братолюб'ю, праця народна і саможертва огріта любов'ю не лише брата але кожного ближнього, по заповіту божественного Спасителя, може довести до щастя тут на землі і до вічної щасливості. А коли наші змагання не вічають ся успіхами, коли ми ледво двигнувши ся троха з за-непаду, падаємо на ново, то причиною сего ті наші народні пороки, з яких ми ще не визволили ся.

«Христос воскрес!» співає радісно весь наш нарід, славить воскресення Христе тут на землі, як ангели оспівують на небі. Алеж так само молимо божественного Спасителя «і нас на землі сподоби чистим серцем Тебе оспівувати і славити». Отсе дорога до справдженного воскресення народного! Чисті і непорочні серця, переняті вірою, любов'ю і надією можуть принести і для нашого народу щасливість, а праця виконувана людьми чистого серця, з вірою і любов'ю не може остати без успіху. Тимто витаючи наших земляків величною пісню „Христос воскрес!“ бажаємо zarazом обнови сердець тих мільонів заповітом божественного Спасителя, а тоді настане і для нас мир і велика милість та щасливість і тоді справді непорочними устами залунає в нашій народі пісня:

Христос воскрес!

Експ. Митрополит про атентат.

В велику п'ятницю, в день, в яким Христос своєю смертю на хресті запечатав тайну спасення людського роду, в яким пролито невинну кров великого Учителя, що проповідував любов, велику і святую любов до ближнього, — промовив Експ. Митрополит, щоби висказати свій погляд на страшну подію, яка звершила ся перед двома неділями.

Хоть сипали ся погрози з уст подражненої польської суспільности, хоть польська преса цілком недвозначно передавала сї погрози і підозрівання своїй публіці — Експ. Митрополит погроз не злякав ся а перервавши лічення, вернув до Львова, щоби стати серед свого духовного стада і проговорити до него словами щирими, теплими, що пили з глибини серця, словами перестороги і поучення, як треба служити народній справі, словами глибокого привязання для руского народа, якому Експ. Митрополит служить всіми своїми силами.

А розпочав свою проповідь Князь Церкви від чисто духовної науки про гріх і про потребу покути не лише за свої

гріхи, але й за гріхи ближніх. На пита-
не: чому? відповів Експ. Шептицький:

Як мара насуває ся нам всім перед очі злочин поповнений перед двома тижнями. Місто наше, ціла наша суспільність, були свідками мерзенного злочину і предметом загального, страшного згіршення. Чоловік, котрий з імени лишень був християнином, допустив ся страшного морду на найвищим представителю світської влади в нашій країні. В непонятнім засліпленню відважив ся здохтати Божий закон, ту найважнішу з Божих заповідей „не убий“ і поляла ся кров неповинна чоловіка, що в останній хвили ще дав взнеслий примір християнських пересвідчень, і заплакала вдовиця і слези сиріт поляли ся. Публичний злочин мусить бути публично осуджений. Мусить викликати серед християн рішучий, енергійний протест, протест обурення і відрази против такого зневаження святости Божого закону. Але на нас лежить особливим способом обов'язок нап'ятувати поповнений злочин, бо той, котрий его допустив ся, думав в засліпленню своїм, що так послужить народній справі.

На Бога — так не єсть! Злочинами не служить ся народові, — злочин, поповнений в імени патріотизму єсть злочин не лишень перед Богом, але против власної суспільности, єсть злочин против вітчизни. Бо само зіставлене морду зі святим і взнеслим поняттям праці для народної справи, видає ся, що ту справу саму брукає і в болото пхає. Доси справа нашого народного відродження не була ані раз сплямлена кров'ю. Днес з роздертим серцем видимо пляму крові на білій одежі любови вітчизни, і кожний, що любить вітчизну, що для справи народної хоче працювати, що для неї хоче посвятити свою працю, своє життя, мусить ту пляму стирати або словами або радше ділами виказати, що кров не обризкала нашої білої одежі, що між справою народною а поповненим злочиним не було і нема нічого спільного, що ті поняття можуть бути злучені лишень в хоробливий мисли нещасного, котрий злочину допустив ся.

Єли проте з обуренням і з відразою осуджуємо кровавий чин яко християни, то особливим способом яко Русини, мусимо піднести як найголосніший протест против самої гадки, що можна святій справі народній служити закрівавленими руками. — Ні — ні, на Бога ні! Народові служить ся любов'ю, працею, пожертвоуванням, народові служить ся святостию, чеснотою, а далеко від тої праці най стоять ті, що єї в безодню крові і болота пхають. Протест обурення і відрази і з нашої сторони мусить бути тим сильнішим, тим голоснішим, тим загальнішим, чим більше в противнім случаю ми мали би бути наражені на то страшне небезпеченство, що декому з нашої молодечки злочин може видати ся героїством.

На Бога — видіти злочин оточений авреолом святости — се гадка, котрої

не знесе жаден християнин, жаден чоловік культури. На Бога, се був би біль, котрого би не переніс жаден з нас.

А то небезпеченство дійсно грозить; грозить для того, бо в наших часах чим раз більше на жаль людей, котрі в політиці хотять бути вільні від християнської етики, а від відкинення всякого морального закону — лишень оден крок — крок над пропастию. Небезпеченство грозить і для того, бо нечисленними єуть ті, що сміло і отверто уміють заступити ся за Божий закон, за сьвяту віру. Люди боять ся осудити зло там, де покаже ся зі страху, щоби осуджуючи зло, не наразити ся на закид непатриотизму. Так якби колинебудь яке небудь зло могло чистій і сьвятій справі служити. Так як би не було як раз першим і найважнішим обовязком горожанина голосно п'ятнувати всяке зло, хотай би лише д'ятого, що справі народній шкодить. Небезпеченство грозить і д'ятого, що загальна опінія нам противної преси, кидаючи на цілий нарід відвічальність за злочин одного, стає ся для наших покусою боронення, солідаризованя ся зі злочинцем. Ми виділи, як жажда пімсти звертала ся з сліпими проявами самоволі против тих, котрі найдалше стояли від всякого можливого підозріння, що злочин боронять. Небезпеченство грозить, бо впливи противної нам опінії могли би пхнути органи влади до несправедливих репресій, котрі би як кожда несправедливість потягла за собою як раз більші замотаня і так вже трудного положеня.

У всіх болях і трудностах хвилі прибігаймо тут до Христа — і у Гроба Нашого Спасителя просім о поміч божественної Ёго благодати і поручаючи Ёго любови і милосердию всі наші справи, віддаймо в Ёго руки керму корабля, що серед бурливих филь життя поведе нас у лучшу будучність. Зложім у Ёго пресьвятого Гроба торжественну обітницю, що Ёго сьвяте євангеліє і Ёго сьвятий Закон не перестануть бути і для нас провідним сьвітлом в нашім житю приватнім в житю родиннім, суспільнім і народнім. А Ти Христе — Спасителю, прийми і благослови тих, що у Твого Гроба хотять зачерпнути сьвітло любови і надії. — Амінь.

Сьвідчив ся цугах своїмх гітми.

(Х) Оттак само поступає і „Галічанін“. Єсть у него давно вже вироблена метода побороуваня самостійного і окремішного національно-культурного розвитку руского народа. Тайні і явні доноси є звичайним єго ремеслом, перекручуваня, клевети на все, що єго обединительній роботі стає в дорозі, є на дневній черзі, бож держить ся вірно засади: *salutare audacter, semper aliquit haeret*. Але щоби від себе відвернути підзор, письменники московської агенції львівської здавна удержували зносини з репортерами шовіністичних польських дневників львівських і ті москвофільські зазуліні йця зношені до польських редакцій вилягали ся передовсім в польських дневниках (особливож в *Dziennik-u Polsk* і в *Gazet-i Nar.*) а потім сі зазулінята перелітали до свого питомого гніздочка, до „Галічаніна“.

„Галічанін“ сповняв за весь час свого естования вельми ревно службу „для асобих порученій“ всяких Новіцких, Мирославів Добрянських, Побєдоносцевих і Благотворительних Обществ, одначе в сім іменно році насіли для него горячі жнива.

Ось передвчєра навели ми виїмки з нікчемної статі *Dziennika Polsk*-ого п. з.

„*Treść ukrainizmu*“, а вчєра виїмки з статі *Gazety Nar.* п. з. „*Geneza ukraińców*“. Обидві они зачерпнені з каламутної москвофільської калюжі, а ми виказали, скільки там нікчемної злоби, скільки неправди і клевети, скільки накручуваня і перекручуваня, видуманого вельми хитро, щоби лише плюгавити змаганя руского (українсько-руского) народа до самостійного і окремішного розвитку, навпаки змаганю наших москвичів, котрі бажалиб потонути з усім нашим народом в широкім московськім морі.

Скоро лише появили ся сі плюгаві статі в *Dziennik-u Polsk* і в *Gaz. Nar.* поквацив ся „Галічанін“ зараз перепечатати їх в цілости яко докази „пробужденія трезвих (!) воззреній!? з додатком свого славословія.

І на сі клевети, на сі накручуваня покликуює ся „Галічанін“ як на історичний матеріал!! Ось що пише він в ч. 84:

„На столбцах русской печати много писалось о значении украинского вопроса, о целях и стремлениях этого движения, о возникновении его и обстоятельствах, среди которых послыдало его рождение. Этот вопрос разрабатан (!) у нас уже довольно обстоятельно, так что будущие историки (!) будут могли найти много существенного материала (!) для надлежащей (?) оценки характера его движения и его стоимости. Голосу нашего здравого (!) суда не хотели однако внимать, наши предостережения (доноси!) принимались с пренебрежительной улыбкой. Нынѣ мы переживаемъ интересную минуту и все наши утверждения, высказанные в течение десятковъ лѣтъ на-счетъ нравственной стоимости украинизма, удостоверяны на основании неопровержимыхъ (!?) фактовъ. На столбцахъ польской печати мы читаемъ нынѣ то, что у насъ давно было отмѣчено; однако тогда не хотели обращать вниманія на то, что у насъ отмѣчалось“ (очевидно, бо з тої каламутної калюжі зачерпнено ті замітки!).

А дальше з вдяки, що сі польські часописи так щедро покористували ся москвофільськими видумками і клеветами, курить „Галічанін“ кадила на їх адресу і пише ось що:

„Голосъ польскаго общества нашего мнѣнія относительно украинского вопроса, имѣщаго столь громадное (!) значение для истории (!) русскаго народа, считаемъ чрезвычайно важнымъ моментомъ (очевидно сподівають ся підлізти тим способом в гору!) и потому не можемъ не знакомить нашихъ читателей сь ходомъ эволюции этого мнѣнія, особенно вь такую важную минуту, какъ нынѣшняя. Региструя эти проявления происходящей перемѣны, мы даемъ нашимъ читателямъ много любопытнаго даже историческаго (!) материала, который для младшихъ членовъ нашего общества можетъ составлять до вѣкоторой степени новость“.

А перепечатавши майже в цілости *con amore* статю *Gaz. Narodow-oj*, кінчить він такою заміткою:

„Эго были-бы главнѣйшія выдержки изъ этой весьма знаменительной статьи. Материалъ, здѣсь затронутый, не представляетъ для насъ, конечно, ничего новаго, это все давно извѣстныя вещи, (очевидно, бо цілі річники „Галічаніна“ переповнені таким „історичним матеріалом“), но сегодня онѣ получаютъ удостоверение (отже сей „історичний матеріал“ до того легалізований *Dziennik-om* і *Gazet-ou Nar.*!) отъ тѣхъ, которые считаются одними изъ творцевъ и покровителей украинскаго движения. Цель и значение этого движения опредѣ-

лены сь такою ясностью (!) и подробностью (!) такъ нельзя лучше (!). Сегодня видятъ поляки, что они здѣсь были орудіемъ в рукахъ третьяго и что собственно работали только *pour roi de Prusse*, между-тѣмъ когда они мечтали, что работаютъ вь пользу своей национально-исторической идеи“.

Ми вже висловили свій погляд про сей „історичний матеріал“, нині покличемо ся хіба на народну приповідку: „Правда всюди нівечить ся, а все таки визначить ся“. „Брехнею сьвіт перейдеши, та назад не вернеш ся“.

І ми певні, що правда мимо всіх клевет такі найде колись признанє.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

З нагоди ювілейного року 60-літнього володарства цісаря Франц Йосифа буде Відень місцем сьвітлич сьвятковань. Окрім величавого походу, що дня 11. червня виведе величний образ австрійської історії перед очима монархи окруженого кількисот тисячним народом, відбуде ся дня 7 мая зїзд німецьких князів під проводом цісарської пари німецької. Програма сего чолобитного зїзду німецьких князів вже уложена в усіх подрібностях в порозуміню між австрійським а німецьким двором. Сей зїзд буде нагадувати памятний віденьський конгрес з 1815 р., на котрий зібрали ся у Відни європейські володарі. Всякі отже не тільки політичні сумніви усунули ся на бік, але і здоровле монарха поправило ся під впливом здорового несяного воздуха в Шенбруні так, що цісар буде міг вповні відповісти незвичайним обовязкам репрезентацийним сеї незвичайної хвилі. Подрібности прийнятя німецьких князів на цісарськім дворі ще не усталені нарештє, одначе нема сумніву, що цісар буде окружений не лише мужескими але й жєньскими членами Габсбурскої династії, позаяк на тім чолобитнім прийнятю буде також німецька цісарєва. Се величне торжество вяже ся своїм значінем участію нашого монарха з сучасним проголошенем повнолітності німецького наслідника престоло Фридрика Вільгельма в Берліні і неперечно обидва торжества причинять ся до ще тіснішої приязни обидвох могутних держав середної Європи.

Справа проф. Вармунда, котрий тепер знов видав нову брошуру і ще з більшим завзятем виступає проти основ катол. Церкви, викликає незвичайне зворушенє в катол. кругах особливо в широкіх верствах католицкого населєня Тиролю. Оповіщенє прибите на чорній таблиці в університеті інсбруцкім, що він по скінченю відпустки почне в маю дальші виклади на університеті, уважають в катол. кругах населєня Тиролю новим визивом. Підчас сьвят великодних відбули ся в Бріксені і в інших місцєностях Тиролю численні народні віча, котрі рішучо домагають ся усунєня Вармунда з катедри. Христ. суспільники домагають ся крім того рішучого скликаня тирольского сойму хоч би на два дні перед почином сесії держ. ради і там піднесли би очевидно також сю справу. Отсе сьвідчить неперечно про велике зворушенє в краю і може довести до вельми немилих подій. Правительство імовірно маловажить сі прояви, коли відносить ся доволі рівнодушно до сеї справи.

Маєва сесія делегацийна, до якої зобовязали ся бар. Еренталь і міністер Шенайх, щоби на ній перевести підвисненє військових плат, все ще в непевности, а ударемленє сего довело би

до грізного державного пересилення. Ми вже звіщали, що Мадяри мимо опору починають склонювати ся до порозуміння. Се потверджує також донесення W. Allg. Ztg, що з міродатних кругів на Угорщині почали ся переговори, щоби дійсно довести до бажаного Короною і спільним міністерством підвищення військових плат. Се порозуміння має ґрунтувати ся на слідуєчих підставах. Підвищення входить в житє з 1. січня 1909 а іменно з діланєм в зад на другу половину 1908 року. На покритє сего видатку потрібно 1½ мільона корон, а се має бути придбане з ощадностей в інших розділах бюджету міністерства війни, так що в сім році справа підвищення плат не була би значним обтяженням бюджету.

В сій справі подає оден з членів христ. сусп. стороництва в Korresp. Austria вельми знаменну і поважну відозву до політ. кругів австрійських, з котрої отсе наводимо: „Італія має 2 мільярдний бюджет а більше як ¼ з того спотребовує на військо і воєнні приготування. Презенційне число італ. війська далеко перевищило таке число австрійського. Італійська флота тричі сильніша від австрійської а над Адриєю будує Італія нову воєнну пристань. В Боснії розвельможнила ся великосербська пропаганда, справдешне революційне огнище, підсичуване неперечно з Сербії. Черногора зброїть ся також і глядить підмоги в Росії. А тимчасом в Австрії не лише розвиток армії, але навіть її естество підорване. Угорщина від двох літ не ухвалила побороу новобранців. Канони і гавбиці не мають потрібної прислуги, яку перед кількома роками ухвалено в Австрії, бо Угорщина на се не згодила ся, офіцірам не ухвалено підвищення плат, котрими булиб зрівнані з італійськими, бо сего не хоче Угорщина. Італія будує пограничні кріпости на цілій лінії австрійській, в Австрії помножують пограничні залоги. Вистаченю війська в Австрії опарають ся Мадяри і соціялісти.

Видавані останними роками особливо в пограничних краях, головно в Далмації, Істрії, півден. Тиролі великі квоти на економічні інвестиції мають ясне призначення. Ясне є призначення будови санджакської залізничі і далматинського шляху, а ще яснійша ціль торгових договорів з Балканськими державами. Відчувають се в Австрії, що булоб се злочином супроти уоруження Італії не допустити у вистачуваню війська і задлятого є намагання, щоби з витвореного Угорщиною примусового положення видобути єї бічним виходом. Таке положення є невиносиме і ясно як сонце, що наближаємо ся в найкоротшим часі до острого спору з Угорщиною і до катастрофи.

Силу Австрії становить сегодня приязнь Німеччини. Одначе сю силу підриває змаганє Англії, щоби впровадити Росію на Балкан, і змаганє Франції до піддержування Італії. Замір австр. правительства, щоби помноженням краєвої оборони утворити потрібне доповнення артилерійського війська, є супроти того положення н у ж д е н н и м п о л о в и ч н и м с е р е д н и к о м, з якого наш сусід лише посмішкує ся. Італійці уживають давно вже в школах в Ломбардії мап, в котрих б дуча Італія зазначена бажаною границею fino al Brenner. Вся молода Італія не знає сегодня иншої границі. Се по знаки, котрі повинен огненним письмом мати перед очима кожний політик і всякий, що має одвічальність за долю єї держави. Коли сего не буде, може нам довести ся подібна пригода, яка постигла велику російську дер-

жаву на причуд всего сьвіта супроти малої Японії...“

З угорських кругів політичних запевняють знов, що независимці будуть вправді обставати за тим, щоби делегация не занимала ся в маю військовими платами, одначе глядять за разом виходу, щоби не доводити до острого пересилення. Сподівають ся в тих кругах, що після всякої імовірности делегация в осені ухвалить підвищення плат військових за 1909, одначе без діланя в зад на р. 1908. Независимці вдовольнять ся успіхом двократного відрочення підвищення плат. З того самого жерела угорського запевняють, що з нагоди поновного відрочування справи на осінь міродатні круги не будуть доводити до пересилення.

З Відня знов звіщають, що наколи до 30. цвітня не дійде до порозуміння, тоді Коронна Рада, що збирає ся в перших днях мая, ухвалить скликати делегаций.

Тимчасом денник угорських людовців Alkotmanny висловлює ся, що не треба справи оцінювати так трагічно, бо она не доведе до пересилення. Політика є наукою компромісів і в тім случаю маємо причуте компромісів. Як не зберуть ся делегаций в маю, то зберуть ся в осені. А колиб підвищено плати аж 1909, то монарх повинен потрібні за 1908. три мільони корон веліти виплатити з титулу ювілейної ремунарації, чим були би тут (в Угорщині) вдоволені независимці, а там христ. суспільники.

Дневник независимців Egyetertes виступив у великоднім числі з низкими напастями прети наслідника престолу і назвав єго ворогом Угорщини і загадкою, котрої відгадка може випасти лише сумно для Угорщини. Alkotmanny відповідає на се, що все те прямо не правда, що дневники независимців живуть лише обидами і напастями.

Соціалдемократ. конгрес в Будапешті, про котрий ми вчера згадували, ухвалив рішучу резолюцію, в котрій вказав на умисне проволіканє виборчої реформи коаліційним правительством і назвав се поступованє ясно обдуманним замахом на інтереси робучих мільонів в краю. Крім того зазначив конгрес в сій резолюції, що ся підозріна проволіка є фалшованєм виборчого права і змагає до того, щоби замість загального тайного, рівного і в кожній громаді виконуваного права виборчого впровадити множенє право виборче, заострене явним голосованєм, котре виявило все зіпсутє нинішньої соймової більшости. Конгрес заповів супроти того загальний політичний страйк.

Заграниця.

Провідник октобристів в думі, Гучков, висловив недавно перед одним петербурским денникарем цікавий погляд: Дума не є місцем, яке сирило би успішний розв'язці національних питань. Сам штаб третьої думи з гори вже віщує безуспільність всяких змагань в тім напрямі, а між тими також розв'язки польського питання. Одинокою дорогою для Польків по думці Гучкова, є зближенє до правительства, без котрого піддержки ані дума ані держ. рада не ухвалить внесення що до польських домагань. На замітку редактора „Рѣчи“, що ся рада стає в суперечности з засадами конст. устрою, відповів Гучков, що говорить не яко теоретик, але яко практичний політик. На иншій становищі станув презес польск. кола Домовский. Коли єго зачіпив денникар про сю розмову, відповів рішучо: „Хотять нас провадити до Каноси! Сего не буде!“

В справі македонській безнастанно пересилають собі европ. держави всякі ноти. Одначе є ще в сій справі одна необчислима потуга, яка також впливає сильно на долю краю. Се так звана „внутрішня організація македонська“, а властиво тайний революційний комітет, зложений з Болгар македонських і з князівства, що змагає до злуки Македонії з Болгарією, дорогою оружного повстання. В маніфесті оповіщенім сим комітетом сказано, що австрійсько-російська угода в Мірштеґу збанкрутовала, а теперішня діяльність держав в македон. справі розстрілена. Для того Македонці повинні числити на власні сили а комітет вишле інструкторів воєнних, щоби приготували населенє до повстання. Вибухне в пригідній хвилі, а тепер треба берегти спокій і не розпочинати боротьби з турецькими військами. Европа — своє, Туреччина своє, а Македонія своє.

В Португалії недавно зроблено заговор на житє нового короля, одначе заздалегідь єго викрито і ударемнено. Замах мав бути виконаний в день відкриття парламенту. З республік. стороництва многих увязнено. На день відкриття парламенту предпринято всякі міри обачности, сконсигновано військо, а дорога до парламенту мала бути обставлена трема полками. Королеви приготовлено повіз критий панцирний, котрий мав ескортувати цілий полк їзди. Республіканські дневники остерігають перед строгими мірами, бо Португалія може дожити такої долі, як французька монархія.

На персько-російській границі положена вельми грізне. Число т. зв. перських розбишак (повстанців) доходить до 3500, супроти котрих вислані відділи російск. козаків і артилерії показали ся слабими. Російське військо втратило 75 жовнів. На воєнній раді в Тифлісі постановлено вислати нові війська через Єриван до Єлисаветполя. Російск. міністер. загран. справ. вислав рішуче представленє до перського правительства в Тегерані. Курди знищили телеграфічну злуку з Персією, а торговельний рух перерваний майже зовсім.

Анатоль Вахнянин.

Листи до Пантелеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

Про зносини з Кулішем подав пок. Анатоль Вахнянин у своїх „Споминах з життя“ (відбитка стр. 103—5) отсі вістки:

„Сейчас по приїзді моїм до Львова (в вересні 1868 р.) об'явив я редакцію „Правди“, яку підписував до кінця 1868 р. академик Микита. (Він мав вже понад 24 літ в „Громаді“ — прочі були ще молоденькі). „Правда“ стала виходити як літературний тижневник вже в 1867 році під редакцією Лукашевича, а потім під редакцією Партицького, якого Ströhmam-ом був згаданий Микита. Був єе орган не лише галицьких народовців, а інтересували ся сим видавництвом і Українці наші, іменно Пант. Куліш і Білозерський з Варшави. Колиж я переняв редакцію, тоді намірено орган сей розширити і в тій цілі зїхав ся я з Кулішем і єго женою в Кракові якраз на Йорданські свята. З Кулішем уложив ся я так, що він буде присилати матеріали до друку з України, а ми будемо усе порядкувати та старати ся о передплатників. Рік 1868 почав ся друком „Домонтаря“ Кулішевої (Ганни Барвінок), почім містив я повість Нечужа Левицького „Причепа“. Куліш поїхав з Кракова до Італії, сидів якийсь час у Флоренції, а відтак переніс ся до Відня, де через

Мих. Подолинського та Пулюя впливав корисно на Січовиків. З Кулішем переписував ся я правильно раз, або двічі в тиждень. Небагом стали ми як додаток до „Правди“ видавати і „Пентатевха Мойсеевого“ та заходив ся я і біля „Псалтира“ Кулішевого. Бувало, що в оден тиждень замість одного аркуша видано два і півтретя. Куліш обіцяв ся на все те присилати гроші, але у тім згляді був він дуже неточний. Фінансові клопоти мучили мене. Ставропігія, де печатала ся „Правда“, виминала ся грошей за кожде число з окрема, а з передплати самої сего гроша не було. Нераз і арештовано нам число, доки не придбали ми гроша на викуп. Я писав і писав до Куліша, та не міг діждати ся грошевої присилки. Через те заквасили ся наші дружні відносини дуже і виправдали ся слова Кулішихи, які она сказала до мене в Кракові: „Я вас жалую, бо Ви з моім чоловіком не довго видержите“. Друковало ся багато, а грошей не було. А додам, що для контролі я не вів сам адміністрації, а зложив єї з академиків. Тоді я і розійшов ся з Кулішем. Він звернув мені всі мої листи, а я звернув цілу єго переписку зі мною⁴.

Я нарочно навів ціле оповіданє пок. Анатолія Вахнянина, бо воно вияснює нам, чому між ним а Кулішем вже по році знакомства перервали ся зносини і в який спосіб листи пок. Вахнянина опинили ся в наших руках. Анатоль Вахнянин розказував мені, що з Кулішем зїхав ся в Кракові в „Grand-Hotel-ю“, де останній замешкав. Приїхав сюди Вахнянин, криючись перед львівською громадою, яка тайни не уміла додержувати а всякий розголос про Куліша був тоді не пожаданий. Про подорож Вахнянина до Кракова знав одинокий Омелян Партицький. Таке саме incognito мусів з konieczности задержати Вахнянин в Кракові, бо на таблиці в „Grand-Hotel-ю“ стрінув між прізвищами гостей імя інспектора Черкавського. Тому висав ся він на листі гостей як Ванкович, а щоби не пропустити в гімназії науки, найближшої ночі повернув до Львова, забавивши в Кракові всего 12 годян.

Після сєї стрічи з Кулішем, яка відбула ся дня 18. січня 1869 року, почала ся між ними широка переписка. Хиба може не стрінув Куліш в житю чоловіка, щоби писав до него так часті і так широкі листи, як пок. Вахнянин. А однак вже після перших листів можна було перевидіти, що кореспонденція між сими двома людьми не потребає довго. Куліш не хотів сего зрозуміти, що Вахнянин на оден, або другий його лист, чи то з причини недуги в дома, чи то задля службових занять сейчас відповісти не міг. Навіть, коли почта не поспішила ся з доставою відповіди, (яка прим. до Фльоренції могла наспіти доперва 5-го дня), Куліш брав се на рахунок Вахнянина і в однім з перших листів назвав за се львівську громаду „німецько-ляцько-русьською ордою“, против чого Вахнянин був зневолений дуже рішучо застеречи ся (лист VIII). Куліш був нетерплячкою, автократом, якому здавало ся, що кожний чоловік, з яким він стріне ся, мусить бути на його виключні услуги.

Куліш не хотів сего зрозуміти, що безкорисне редагованє „Правди“ давало багато роботи. Безіменні твори українських письменників, для обереження їх перед денунціями москвофілів, треба було переписувати, а крім сего являло ся konieczністю, переробити основно чимало з літературних починів галицьких авторів⁵). Не згадуємо вже про те, що Вахнянин, як редактор „Правди“, зневолений був реагувати на цілий ряд напастей виміреных против українського, громадянського руху, реструвати вістки, що відносили ся до культурного життя Русинів і Славянщини, кореспондувати зі співробітниками „Правди“, пильнувати всяких технічних, друкарських робіт та брати живу участь в просвітній організації руського народа в Галичині, якої був ініціатором.

Найменша похибка в друку, нераз редактором не завинена, подражнювала Куліша сильно, а свому гнівови давав він часто ви-

слів в листах до Вахнянина і Володимира Барвінського³). Через се, як розказував мені пок. Вахнянин, листи Куліша писані до него, були мало цікаві. В останних, або вичислював Куліш друкарські похибки, або велів висилати книжки з коробки, зложеної у Вахнянина, або й нетерпеливив ся, що листи до него не приходять, або лаяв Партицького за те, що не відписував на листи³), або й запитував про стан справ, які поручив йому поладнати Куліш в Кракові. Та мимо всего можна жалувати, що пок. Вахнянинсьи не впаало на гадку, перед відсилкою скопіювати листи Куліша, про яких зміст дізнаємо ся вправді з відповідий Вахнянина, які однак Кулішевих оригіналів нам не заступлять. З оповіданя пок. Вахнянина знаю дальше, що на покритє друку „Правди“ „Пентатевха“ і „Псалтира“ мусів а часта забирати невеличкі, домашні ошадности, яких Куліш довго не звертав. Подражний сим Вахнянин загрозив в листі Кулішеви судом (лист сєї задержав Куліш у себе) і в наслідок сего прийшло між ними до зїрваня зносин і до взаїмного звороту листів. Завинені Вахнянинови гроші відослав опісля Куліш на руки нового редактора „Правди“, Володимира Барвінського. А що Куліш належав до недовірчавих і крайно пристрасних людей, тож не пощадив Вахнянина і накинув ся на него в листі до Володимира Барвінського поганою лайкою і посудив його о розтрату гроша⁴). Сеж був не перший і не останній чоловік, з яким Куліш у своїй не повздержности і дражливости в такий спосіб розплатив ся⁵).

Всіх листів Вахнянина до Куліша задержало ся 24. Всі вони нумеровані самим Вахнянином. Четвертий з ряду лист пропав на почті і до рук Куліша не дійшов. Короткий зміст його подав в друге Вахнянин на початку 10. листу. Лише один, невеличкий лист Вахнянина нумерований, що я в передруку зазначаю. Недостає також листу XVII, хоть мені здаєсь, що тут зайшла похибка в нумерації і такодо (XVII) листу взагалі не було. Таке виходило би з контексту иньших листів. Листи Вахнянина, писані як всі його твори незвичайно живо. В них обговорює він з одної сторони всякі справи звязані з редакцією „Правди“ і з виданєм сьвятого письма, з другої, що для нас інтересвійше, подає вістки про всякі орудки, які йому Куліш поручав. А орудки сї були не малої ваги. Куліш жадав від Вахнянина ще в Кракові, щоби він подбав про заложенє приватної школи, згладно пенсіона для дівчат, в якім они могли би побирати науку в матерій українській мові. Справа ся розбила ся тому, бо властительки готових пансіонів Енгельсбергерівна чи Гіммельсбергерівна і Шірмерівна не згодили ся на те, щоби їх заклади перемінити на руський пансіон (листи I, XI, XII), а Русинка Соеновська, що могла була повести такий пансіон, а яку мавили в подібних цілях єи. Куземський до Холму і Сакраментки до Львова, вступила остаточно до монастиря (листи XIII, XIV і XV). Поручав також в р. 1869 Куліш Вахнянинови, щоби він підготував дорогу до видаваня у Відни двічі в тиждень німецької часописи, яка мала би на меті інформувати Европу про Україну і Галичину. І сєї справи не можна було тоді перевести головно для браку людей, способних до такої роботи. Вахнянин радив Кулішеви, для оминеня кавдї в квоті 6.000 злр., видавати німецьку часопись лише раз в місяць, а натомість зобовязати ся за гроші „Die Zukunft“ у Відни, щоби вона заступала також, побіч иньших Славян, інтереси України. Виданю німецької часописи противив ся головно кошовий „Січи“ Михайло Подолинський, який в її успіх не вірив. Він радив лише видавати про важніші події німецькі брошури, а головну вагу клав на те, щоби почати в Галичині друк політичної часописи (листи III, VI, VII, IX).

Хотьби лише з сих двох справ видно, з якого широкого становища глядів Куліш на українську справу.

Здаючи звіт з орудок Куліша, Вахнянин доторкав ся ріжних, иньших справ політичного

змісту, причім прегарно ілюстрував почини українського, громадянського життя у Львові. Заходи молодих громадян в ціли приєднаня для української справи молодежи в гімназії, і їх боротьбу з Дідицьким і москвофільством взагалі, ворожі відносини митрополита Литвиновича і крил. Петрушевича до виданя св. Письма в народній мові, організаційну працю товариства „Просьвіта“, зносини Галичини з Буковиною і т. п. Замітне однак се, що навіть там, де прийшло ся Вахнянинови говорити про „ледачість“ громадян, він ніколи не доторкав ся імен, а коли й називав кого небудь поіменно, то старав ся сказати про него як найліпше. Через те й дуже симпатичними являють ся його листи, які впрочім самі про себе найкрасше говорять будуть. Для характеристики українства і москвофільства в Галичині в 1869 році, та діяльности Куліша і Вахнянина, тоді 28 літнього молодця в роботі галицьких народовців, приносять сї листи багато цікавого і нового. Через те вважаємо відповідним, видати їх друком, почім вийдуть вони в окремій відбитці.

Львів, дня 21. IV. 1908 р.

Кирило Студинський.

¹) Порівнай: Вахнянина: „Спомины з життя“ стр. 105.

²) Порівнай „Кіевская Старина“ за рік 1898 Т. 63, де поміщена статя Мирона: „Переписка Кулиша съ Володимиромъ Барвинскимъ в первой половині 1870 г.“

³) Покійн. Вахнянин оповідав мені, що безнастанно докорював Партицькому за те, що без відповіди лишав листи Куліша, на що Партицький звичайно заявляв: „лиши мене в спокою, побачимо, як довго Ти видержиш з Кулішем“.

⁴) Гляди переписку з Барвінським в „Кіевській Старині“ т. 63. стр. 106.

⁵) Порівнай хотьби прегарну студию В. Доманицького про Марка Вовчка, друк в „Літературно-науковім Вістнику“ за рік 1908, кн. I.

Кость Курило.

Бо нема з ким христосувать ся....

Гей!.. гей!.. колисали мене у дитинстві шуми гранатових борів, грала мені співанки сопівка чабана на кошарі, дзвонив міні під небом жайворонок тужливи трелі.

Гей!.. гей!.. дивно милі ті хлопячі роки, безжурні, а таємні, як унутро нерозвилі ся іще рожи.

Тай виросло хлопя на людину, тай у-світ широченький пішло.

Гей!.. гей!.. дивні ті хлопячі роки, як про них погадати.

Як то тепер далеко від мене те рідне село, замкнене високими горами, ся колишня хата літом маєна повоем, старий пліт, старенька церква з липами, дві stodoli, журавель і студня, і ті два довгі ряди низьких хиж лемківських. Чи воно там так усе, як бувало за тих років?..

Мабуть дзвони на тій церковці воскресенє дзвонять, котить ся стрійний люд із церкви, та гуртками постававши, христосують ся у воскресенське сьвято. Сонце велике лискуєє з неба гріє, та розпускає сніг на воду, а люди христосують ся, цілюють ся, бажають собі взаїмного добра, забувають свої невзгоди.

Чи на довго?

Усе бачу в памяти, як бувало.

Гей! роки, ви хлопячі роки!.. які ви тепер далекі, як те рідне село з низькими хатами.

Розлетіли ся ген по сьвітї мої молоді літа, неначе ті картки любовного листу. Сірі нитки позначили мені чоло зморщинами, та омеражали цікавим десе-

нем мої очі, а сонце забуло із сеї зими розтопити іней на мойому волоссі.

Де ви роки, мої молодії літа?... та те давно, а недавно мов би вчора було.

* * *

Був я ще дівчаком, а мама моя, добра мама зі зжогленими руками на рамі вікна плакала і молила ся, чи то до трьох хрестів на церковних копулах, що блєстїли серед гомону жалїсних дзвонїв, чи то до того Бога, що із гробу встав власною силою, як мама менї говорила.

Мамо! питаю ся, а чому Бог встав із гробу, як ти кажеш, воскрес?..

Сину, щоби тим усім, що тут плачуть, та бїль криють у грудях, що потїхи на землї не знають, щоби їм долю на небї зготовити.

Мамо, а чи в небї не будемо вже бїльше плакати?..

Сину, в небї плачу нема, лиш радїсть.

Мамо! то їдїм чим скорше до неба....

А чи там у небї, мамо, ті усі, що так тяжко працюють, що такі згорблені, що такі обдерті, будуть мати лїпшу долю?

Лїпше їм там буде, сину, лїпше, бо там буде вічне щастє.

Мамо, правда, то вони усі підуть до неба!..

Та разом із мамою плакав я і споглядав через вікно на розмолений люд, слухаючи слів сеї могутньої піснї.... смертю смерть поправ, і сущим во гробї живот дарував.

Та плакали ми разом довго аж сонце золотом розлило ся по блясї копул та полонїями горїло у вікнах церковних....

* * *

Гей! гей! розкинули ся днї мої молодїї по чужинї, як тїї кости умерцїв по полї, що не мож їх разом поскладати. Воскресєнє.... яке се весїльне було менї слово, Боже мїй, Боже!... де те все подїло ся: тая радїсть, тїї мрії...

Лишень снить ся менї часами, що я і ще хлопцєм а мати моя плаче у віконцї заломивши руки, а дзвони дзвонять воскресний похід стрїйного людю. Снить ся менї тодї Бог кровю плачущий, як Його несуть на процесїї найповажнїшї газдове*).

Снять ся менї весняні духи рїдних пїль, скрип плугів і волок, вечірні думи і регїт дївчат. Снять ся менї тодї погорблені статї хлопів, жовті лица бабів, як воскові маски, глупі здивованя опущених дїтий, а над тим усім жалїсний голос дзвонів, що на воскресєнє дзвонять.

Та жаль менї на чужинї серце бїльшїше тисне, бо нема з ким христосувати ся....

Писано 24. IV. 1908.

*) господарї.

Великдень на Підлясї.

(Понад рікою Західним Бугом, седлецкої губ.).

Тихо тече весняная вода в повнїм жолобі білого Буга. Денеде, по низинах, розлила ся вона широкими бужисками і підступила аж до тих лугових шопок, що стоять тепер порожні, вже без сїна: хїба де в котрїй ховають ся рибацкїї статки: жаки, вершки, волочки та всякї придатки до риболовлї. Коло прикрого, жовто-пїсчаного берега Буг пригорнув ся під саме село і по-трошки, але уперто

рїє тут мягкую землю, та спускає її на своє дно і виносить на тамтой берег.

Свѣята великоднѣя нїч огорнула чарївним своїм прикритєм весенький той надбужний куточок. Зимно ще трохи в веснянїм повітрї, бо ледь тїльки по квітєнь наступив. Та хоч і не повбирана ще земля квітками й усякою зеленою ростиною, а всеж таки та нїч коронуєть ся над всіми нїчами найстаршою короною, бо завтра—Великдень! Тихо і ясно на небї, приємно і мило тут на землї. Чують тую радїсть скрізь живе і нїме Боже сотворїне.

В селї, що розлягло ся здовж Буга розвитою китайкою, понад прикрим его обривом, тримтять огоньки довгим-довгим рядочком: від початку села аж до найвисокого кінця его, до паїрка, де стоїть простїрна церква. Свѣтить ся і вона вся, від споду до верху, веселим огнем від свѣчок у серединї через вікна і від лампочок знадвору. Півнїч надходить. Ще мїнута одна, двї, три тихого спокою, і от... відразу заговорили всі дзвони:

...„Христос воскрес! Христос воскрес!...“

Голос той не чоловічим, а небесним виразом рознїс ся геть скрізь: его прийняла і понєсла на собі Буговая вода далї до другого села; его вчула долина і розвела по всіх лугових долочках; его прийняв забережний лїс і рознїс помежи всіми деревами та корчиками. І там геть високо вчули той голос і тремтючі зорї й рознесли межї собою.

Повбиранї в найновїшу одїж надбужани, всенькї від старого до малого, тут, коло свого дому Божого їдуть на процесїї, з свѣчками, образами і хоругвами, на зустріч воскресшому Христови. В тую мїнуту, як відчинились церковнї дверї при останку процесїї, в знак Христового воскресєня, як заспївало ся перший раз — „Христос воскрес“, — як рознїс ся той спїв всіми дзвонами геть далеко довкола, — і дитя малє порозумїло в матерї на руках свѣятий Великдень.

Служба Божа великоднѣя, не довга чином і весела в голосї для сїву церковних пісєнь, скїнчила ся на раннїм свитаню. По останнїй процесїї освѣтить ся тут довкола церкви, на цвинтарї, великодний хлїб і всяке їдло. Коробки з тим даром Божим: печивом і варєвом, маслом, сїром і червоними яєчками, облягли кїльцем всю церкву, мало що не в два рядки. Боже мїй! Як тут хорошо помежи тими людьми, яка чиннїсть, який порядок і який милий старий звичай у тому свѣяченю великоднього хлїба!

По освѣяченю хлїба, кождий господар з своєю коробкою уважно, але яко мога хутчїй бїжить до дому! Жени мироносїцї бїглиж так само хутко від гроба Христового, щоби сповїстити всіх апостолів, що „Христос воскрес“.

Сонечко зїйшло, а за ним свѣятий Великдень пішов, як то говорять ся, на село по всіх хатах. Люди доперва посилкують, скоромлять ся після довгого широкого посту. Декотрї з мїцнїщих здоровєм і всю страсть постили, то і не зїсть ся багацько. За посилком від їдла паски старшї спочивають, а молодїж веселими спївами і мовою витає Великдень на улицї і по всіх куточках. Дзвонї без устанку гудуть цїлий день, витають воскресшого Христа, витають Его з ними разом і всі ті сєльскї люди.

Он кучка дївчат шебече на зжоглених високим стосом колодах; он там парубки ведуть свою осїбную мову; тут старики та бабунї з матерями посїдали на присєбах і лавочках. — „Христос воскрес!“ — тисячі раз говорить ся то в той, то в другий бїк тими, що переходять улицую, і гулом несеть ся їм тисячі раз одказ: — „Богаїстїлну воскрес!“ — Трохи не по книжковому, ну та щож? — і то правдиве слово.

Почекайте но до вечора тут, побудьте на другий і на третїй день Великоднѣя межї ось тими людьми, — пригадаєте собі далеку і велику Україну, бо той куточок мало чим мїнить ся від своєї Батьківщини. Заграє вам осьде не одна стародавня весняна пісня рїжними голосами, розїлєть ся вона геть широко по долинї, залящить в лїсї, і повєсе її бїлий

Буг до другого села, де такаж пісня розносить ся знову далї і далї по всїй довжинї білого Бугу.

А початок до всього того житя на веснї, до всеї тої веселости дає свѣятий Великдень і його найсвѣятїйша пісня: „Христос воскрес!“

Васько Ткач.

В сеї дєхь!...

Нехай сотнѣ пісєнь

У свѣтї понесєсь,

Най зрадїє в сеї день

Народ руський увєсь.

Най розвїєсь як мла

Його горе і бїль,

А цвѣт щастя, добра

Зацвїте серед пїль.

Зацвїте мов блават

Тай полюблять ся всі,

Як брата любить брат

В мирнїй, тихїй сїмї.

Най до труду, робїт

До спїльної мети,

Станє руський весь цвѣт

Під прапором любви.

Й най воскресє Вона

Та велика, цїла

Нерозлучна сїмя,

Україна моя!

Микола Курцеба.

Новинки.

— **Калєндар.** В недїлю: руско-кат.: *Воскрєсєнє Ієсуса Христа*; римо-кат.: *Клїта*. — В понєдїлок: руско-кат.: *Понєд. свѣтл.*; римо-кат.: *Перєгрїни*. — Вї второк: руско-кат.: *Втор. свѣтлий*; римо-кат.: *Войтїха М.* — В сєреду: руско-кат.: *Агафїї, Ірини*; римо-кат.: *Петра М.* — В четвєр: руско-кат.: *Сїмеона прп.*; римо-кат.: *Катєрини Сем.*

— **Нашим Читачам і Приклонникам** та їх Родинам і цїлїй, нашїй, дорогїй, українськору-ськїй землї бажаємо з Христовим Воскрєсєнєм від серця всего добра!

Дай Боже, щоби воскресли мир і братолюбїє, а кривда, бїль, мєсть і всяке насильство щоб цєзли перед лицєм правди, як щє-зає снїг перед лицєм сонця!...

Христос воскрес!

— **Rezultaty ery ugodowej.** Gazeta Narodowa помїстила під сїм заголовком комїчну статїю, в якїй твердить, що весь розвїй руского народа, розрїст „Просвѣтї“ з єї 2000 читалєнь, 450 склєпами, 200 щадничими касами, 250 склєдами збїжа, культурна праця в Науковїм Тов-ї ім. Шевченка, в Тов-ї педагогїчним з его лїцєєм, сємінариєю, величєзними бурсами, 30 фїлїями, розрїст „Нар. Торговлї“ з 18 склєпами, Краєвого Союзу ревїзїйного з сїтїю 161 кредитових товариств і рїчним оборотом 62 мїлїонів корон, розвїй „Дїїстра“ з 8 мїлїонами рїчного обороту, заснованє товариств „Труду“, „Землї“, „Зорї“, „Сили“, „Соколів“, „Сїчий“ і т. п., що все те треба завдячити „rządom polskim i Sejmowi polskiemu“. Архікомїчно! Про сю статїю поговоримо з окрема в найблизшїм числї, хотьби тому, що она вказує, як мало знає Gaz. Nar. руске житє. Йї все торочить ся в головї, що можна утворити poworuskie stronnictwo, зжогленє пб. з москвичів, з яким можна буде жити в згодї і мирї. А не хоче зрозумїти Gaz. Nar. сєго, що москвичї є політичними трупами і що єднати ся можуть Поляки в Галичинї лише з репрезєнтантами руского а не московєского народа. Коли Gaz. Nar. хоче знати, до чого може довести пропагованєм злуки з москвичами, то можемо йї сказати отверто. Довєде она до ще

більшого розрадикалізованя рускої суспільності, яка не стерпить, щоби на її плечах розросталися ренегати. А се не лежить ані в інтересі Поляків, ані в інтересі польської, ані рускої суспільності. Виповідаємо наші гадки щиро, а *Gazet-y Narodow-y* і польську прасу накликаємо, щоби не одіювала рускої справи після свого *»widzimisię«*, але після дійсного стану річи.

— **Заява руского клубу.** Одна з відецьких кореспонденцій оповіщує заяву руского клубу, що вісти про вибух пересилена в клубі з причини, що дотеперішня управа клубу уступає, як також, що клуб має ся розв'язати, є зовсім неоправдані. Руский клуб парламентарний збере ся у Відні дня 29. с. м. на заїдане в справі наради на теперішнім політичним положенням, як і в справі особи будучого намісника. Заяву підписали посли Романчук, Василько і Цеглиньский.

— **„Dziennik polski“** доносить, що „Народний Комітет“ розіслав до всіх повітових, *»hajdamackich“* організацій тайний обіжничок, в яким поручає своїм мужам довіря, щоби в часі Великодня здержували сільську молодіж від насильства, як би її Поляки, або жандарми провокували. Однак в разі, як би дійшло до небудь якого конфлікту, мужі довіря обов'язані про цілий факт і про надужиття властей і жандармів донести сейчас „Народному Комітету“ зі всіми подробицями і з прізвиськами жертв. Кошти телеграмів, без огляду на їх висоту будуть звернені. — Тільки *»Dziennik polski«*. Ми додамо хіба від себе слова зчутованя, що про всі, найтайніші події і обіжнички в „Народнім Комітеті“ знає звичайно перший *»Dziennik polski“*. До недавна підозрівано о зраду тайни одного з послів, приятеля ославленого Демянчука. А що сей в рускій мові *»велерічивий«* посол (в німецькій мові він слабший) не сидить у Львові, тож видно, його ролю виношуваня всяких тайн з „Народного Комітету“ мусів перейняти хтось инший. Вирочім що до самого обіжничка, було би пожаданням його оповістити публічно. Добре діло робить кожний, хто в нинішнім подрозненню, яке обняло оба народи в Галичині, старає ся кинути слова упокоеня. Тому обіжничок „Народного Комітету“ повинен був появи́ти ся публічно в його органі.

— **Тарасові свята на Україні.** Дня 9. п. ст. цвітня урядила мелітопольська „Просвіта“ літературно-вокальний вечер в честь Шевченка. Вечер відбув ся в міській театрі, заповненім по береги публікою. Програма була незвичайно богата, так що вечер протягнув ся до другої години по півночі. — Каменець-подільська „Просвіта“ урядила аматорське представлене „Невольника“ дня 12. с. м. а чистий дохід 112 рублів передала полтавській губерн. земській управі на будову пам'ятника Шевченку в Київі.

— **Слідство проти Січинського** покінчить ся аж в слідуючій тижні. Радник др. Берзон з авскултантом Ремізовским працюють цілими днями нераз до пізної ночі, а ходить їм головню о підклад злочину. В тій ділі ведуть простору переписку з провінціональними судами. Обоє арештовані, Січинський і його мати, остають на в'язничім харчі, але після регуляміню вільно їм видавати на поліпшене харчу по 6 К на 7 днів, з чого обоє користають. Обороні Січинських мали підняти ся адво. др. Кость Левицкий і др. М. Шухевич та др. Загайкевич з Перемишля, а на випадок делегованя позакраєвого суду два віденьські адвокати др. Роде і др. Пресбургер.

— **П-ї Січинську** перевезено з в'язничого шпиталю до слідчої в'язниці при ул. Батория. В шпиталі заборонено їй курити і загрожено, що сльозу будуть її заливати молоком. Се вплинуло на ню, що почала їсти і повернула до здоровля.

— **Скріплене жандармерії в Бучаччині.** З Бялої доносять: З 20. повітової коменди жандармерії (Бяла-Хшанів) ввслано 31 жандармів до бучачкого повіта з огляду на грозу розрухів. — Також до Львова спроваджено з Кракова кількадесят поліціявтів.

— **Зїзд учителів-москвичів** відбув ся оноді в „Нар. Домі“ у Львові. „Галічанін“ подаючи число учасників зїзду на около 80 членів, промовчав, що львівська московська кольонія, зібрана в комплеті, доставила більшу половину учасників. Було крім того кількох послів, що з педагогією не мають нічого спільного, так що справдішних учителів разом з гімназіальними професорами було ледви 30, і то таких, що доси не належали до ніякої учительської організації. Смішно проте звучала ухвалена резолюція, щоби покинути українсько-руські організації учителів і заложити своє окреме „общество“. Не обійшло ся на тім зїзді без ухвали резолюції на викинене фонетичної правописи з шкільних читанок і вислане петиції до парламенту в справі признання права горожанства московській мові.

— **Сегорічні жнива в російській Україні** заповідають ся дуже лиху. Озимина майже по всій Україні не дописала. Лише в полудневих повітах рос. Поділля і на Кубані в українській частині озимина виглядає гарно. Останні роки були для наших закордонних братів-хліборобів зовсім невеселі; голод і холод давав ся їм тяжко відчувати, а через те проявила ся між ними еміграційна горячка на Сибір і до закаспійських країв Росії. Сего року може бути ще гірше.

— **Тов а для розвою рускої штуки у Львові** відбуло оноді загальні збори, на яких після звіту за рік 1907. узискано чистого доходу суму 1.832 К 44 с, з того покрито решту недобору з давнішних літ в сумі 1.560 К 23 с, так, що до диспозиції загальних зборів лишило ся 272 К 21 с. Звіт констатує постійний розвій Тов а, як в артистичнім так і фінансовім напрямі. До дирекції належали лд. Петро Сеньюта і Зиновій Сунько. Головою надзираючої ради були по черзі о. Лев Сембратович, д. А. Будзиновский а останньо є ним о. Никола Галант.

— **Пожари.** В Бориславі згоріло оноді три нафтові закони. Кількох робітників попекло ся. — Вночі на 16. с. м. около 1 год. вибух в Стрию огонь в бічнім будинку реальности Ребеки Ляорбербаум. Шкода вносіть 9.700 К і була вповні обезпечена. По угашенню огню знайдено на поді спаленого трупа Івана Мулярекого з Мельнич, жидачівського повіта, літ 37. Здає ся, що Мулярекий будучи п'яним, обходив ся неосторожно з огнем і став ся причиною пожежі та й сам в наслідок того стратив жите.

— Дня 16. с. м. вибух огонь в Перемишлі, при ул. Нядбережній в сугарни дощанок до виробу паркетів, належачій до Йосифа Айснера. Шкода є більших розмірів; причина огню незвісна. — Дня 27. марця вибух огонь в загороді господаря Івана Яворского в Корчмині, равського повіта, і знищив всі його будинки та будинки його сусідки Феськи Занькевичевої. Шкода вносіть 3514 К а була обезпечена на 1.500 К. Причина огню незвісна.

— **Динамітовий замах.** В Косцелцу коло Хшанова підкинув хтось фляшку з динамітом на веранду дому тамошнього завідателя лібр Новаковского. Динаміт запалений льонтом вирвав двері, вікна і розвіс веранду на прах. Власти зарядили слідство, але доси не викрито злочинця, яким мусить бути хтось з селян-мазурів.

— **Страшна пригода в горальні.** В Хоцемири коло Товмача стала ся ві второк вечером в горальні, котру арендує Вайсман, страшна пригода, котра позбавила життя кількох людей а кількох поробила каліками на ціле жите. Пара в кітлі, званім бражником, висадила горішне дно, та почала викидати киплячу брагу на всі сторони. Підчас вибуху стояли коло кітла горальник і його син, 16-літний хлопа, котрий практикував при батькові в горальні, касиер і топирик. Всі хотіли втікати, але вже було за пізно, бо пара і кипляча брага заливала їх зі всіх боків. Найгірше попарило сина горальника, на котрім тіло було майже зварене так, що куснями відпадало від костей і він до кількох годин помер. Топирика попарило також дуже сильно на цілім тілі а найбільше на голові так, що ціла голова то лиш одна червона рана і нещасливий страшно мучить

ся та мабуть вже помер, бо виходу не було для нього ніякого. Горальникови і касиєрови не грозить смерть, але можуть стати каліками на ціле жите. З як страшенною силою бухала пара з кітла, досить буде сказати, що досягала аж до стелі, що піднімає ся на яких 6 до 7 метрів понад кітлом, а відбившись від неї, спадала на землю і все заливала.

— **Великодні яйця.** Звідки пішов звичай, що на Великдень діламо ся св'яченим яйцем? Є то звичай, котрий настав колись в західній Європі, а коли іменно і де, того не дасть ся нині вже докладно означити. Одна з французьких часописий доказує, що давними часами, іменно в середновічних часах, коли у великім пості не вільно було яєць їсти, в деяких сторонах Франції, коли піст кінчив ся, давано сирі яйця св'ятити в церкві і з них випікано яєччик, котрим відтак на Великдень ціла родина обділювала ся. Сирі св'ячені яйця давано собі взаємно або посилено в дарунку. Звичай той став небавом так загальний, що сирі яйця були вже недогідні і їх варено, а замість печи яєчник, ділено ся просто таки вареним яйцем, котре ще перед тим посв'ячено в церкві. Замість звичайних яєць настали з початком 16-го століття крашені яйця, крашанки і писанки. Зразу були писанки дуже звичайні і скромні, але пізнійше стали они предметом збитку. Писанки, якими наділяв французький король Людовик XV. тих, котрим хотів показати свою особливу ласку, були украшені мініатюрними малюнками найперших французьких малярів Лянкрета і Ватто. В збірці у Верзалю знаходять ся ще доси дві писанки доньки короля Людовика XV., котрі малював Ватто. Пізнійше вийшла писанка з моди а настала мода на великодні яйця з цукру і чоколяди. Нині в самім Парижі продають що року около великодних св'ят самих чоколядових яєць за поверх 2 мільйони франків а цукрових яєць майже за мільон франків. Оригінальну писанку казав був зробити перед кількома роками оден англійський лорд для своєї нареченої, доньки якогось полудневого африканського мільярдера. Було то яйце з чоколяди, високое не менше лиш три метри, а широке на півтора метра, отже так велике, що в нім в середині міг би вигідно сидіти чоловік на кріслі. Середину того яйця казав він виповнити цукорками — около тисяч фунтів — і післяв его своїй судженій. Щоби то яйце можна було в Лондоні надати на залізницю, а відтак в Суземптені перенесли на корабель, треба було заладити окремі носії для сімох людей, що мали его двигати. Ся неабияка писанка коштувала не менше лиш 12.000 К, не вчисляючи в то коштів перевозу залізницею і кораблем.

— **„Електрична квочка“.** Вже від яких десятків літ уживають до вигріваня курят з покладків окремих приладів, огріваних нафтою, спиритусом або газом. В останних роках почато приміювати у тих виляжнях електричного току, а найлучший модель електричної виляжні курчат сконструувала фірма Г. Кессель в Кемптен в Баварії. Прилад виглядає як звичайний стіл з шуфлядою. У віці того стола є втрплені платинові драти, які розпалюють ся від електричного току і огрівають шуфляду з покладками. Тепло є таке одностайне, провірюване тепломірами, що цілими тижнями не змінює ся ні о одну десяту частину степеня. Хібною давних виляжень було то, що відсв'язуване воздуха в шуфляді було нерівномірне. В електричній виляжні св'язний воздух дістає ся до шуфляди вже відповідно огрітий. Прилад є машинно точний, так що час виклюваня курят можна означити на дні. Потім переносить ся курятка до иншого приладу, огріваного також електрично, поділеного на дві часті: в одній курята сплять, а в другій дістають корм. Дотеперішні проби виказали, що ті електричні прилади є найпрактичніші, бо в них ні одно курятко не згинувло.

Оповідки.

— **Послідний репертуар руского театру в Тернополі.** (Салля Міщанського Брацтва. Початок 7½ вечером).

В неділю дня 26. с. м. „Ой не ходи Грицю та на вечериці“ народний образ зі спів. в 5 діях М. Старицького.

В понеділок 27. с. м. „Чорноморці“ народна оперета в 3 діях, музика М. Лисенка.

Ві второк 28. с. м. прем'єра на рускій сцені „Жидівка“, опера в 5 діях Галеви.

В середу 29. с. м. (другий раз) „Жидівка“ (остатнє представленє).

Опісля театр переїздить до Черновце, де давати ме вистави в міскім театрі.

— **3 перемискої епархії.** Сотрудниками установлені оо.: Ник. Паславский при соборній церкві в Перемишлі, Ант. Федорик (управ.) в Терці, Ник. Кишакевич яко доїзджающий в Ожмлі, Волод. Полянський яко доїзджающий в Межиброді, Зиновій Флюнт в Мокротині і Мокій Василькевич другим проповідником при соборній церкві в Перемишлі. — Кривошанські відзнаки дістали оо.: Алекс. Чайковский з Передільниць і Єроним Копистяньский з Войска. — Речинець для конкурсowego іспиту і для іспитів на катехитів виділових шкіл установлений на дві 12, 13. і 14. мая і 27, 28. і 29. жовтня. — На конкурс з речинцем до 31. мая виставлені парохії: 1) Горянка, 2) Криве коло Тісної, 3) Рябе, 4) Ждиня, 5) Новиця, 6) Ричигів, 7) Грозьова, 8) Магова, 9) Боянець, 10) Хміль, 11) Честині, 12) Брусно, 13) Лука, 14) Войткова, 15) Тилич, 16) Белзень, 17) Розсохи, 18) Новосіліці Гнівш, 19) Піддубці, 20) Скло і 21) Ясень.

— **Військова бранка** в окрузі львівського (XI) корпусу відбуде ся в отсих днях: в Скалаті 29. і 30. цвітня і від 1. до 13. мая; в Збаражх від 14. до 21. мая; в Будзанові від 23. до 27. мая; в Тереховлі 29. і 30. мая і від 1. до 6. червня; в Тернополі від 9. до 26. червня; у Львові (повіт) 29. і 30. цвітня і від 1. до 13. мая; у Львові (місто) від 14. до 27. мая; в Сокалі 29. і 30. мая і від 1. до 13. червня; в Мостах великих 29. і 30. цвітня, 1. і 2. мая; в Жовкві від 4. до 12. мая; в Печеніжині 29. і 30. цвітня і 1. мая; в Яблоніві від 4. до 7. мая; в Косові від 9. до 20. мая; в Жабю 22. і 23. мая; в Коломиї 29. і 30. цвітня і від 1. до 15. мая; в Снятині від 18. до 30. мая; в Перемишлянах від 5. до 11. мая; в Глинянах 29. і 30. цвітня і від 1. до 4. мая; в Бібрці від 12. до 18. мая; в Ходорові від 19. до 23. мая; в Бурштині від 25. до 30. мая; в Болшівцях 1, 2. і 3. мая; в Рогатині від 5. до 13. мая; в Підгайдах від 16. до 27. мая; в Бережанах 29. і 30. цвітня і від 1. до 11. мая; в Галичі від 29. цвітня до 5. мая; в Станиславові від 7. до 16. мая; в Богородчанах від 18. до 27. мая; в Тисмениці від 29. мая до 2. червня; в Товмачі від 5. до 13. червня; в Отині від 16. до 20. червня; в Городенці від 29. цвітня до 6. мая; в Обертині від 8. до 12. мая; в Надвірній від 14. до 26. мая; в Золочеві від 29. цвітня до 13. мая; в Зборові від 15. до 22. мая; в Заліццях від 25. до 30. мая; в Бродах від 1. до 17. червня; в Камінці струм. від 29. цвітня до 9. мая; в Буську від 11. до 15. мая; в Чорткові від 29. цвітня до 11. мая; в Гусятині від 13. до 19. мая; в Копичинцях від 21. до 30. мая; в Бучачі від 29. цвітня до 18. мая; в Борщеві від 20. до 30. мая; в Мельниці від 1. до 10. червня; в Тлустім від 12. до 19. червня; в Заліццях від 22. до 28. червня.

— **Устні іспити зрілости в учительських семінаріях** пічнуть ся: в Коросні 5. червня, у Львові приватистів 9. червня, учеників заведеня 24. червня, в Самборі приватистів (-сток) 18. мая, учеників заведеня 19. червня, в Сокалі 9. червня, в Станиславові 11. мая, приватисток 23. мая, приватистів 22. червня, в Тернополі 3. червня, приватисток 22. червня, приватистів 29. мая, в Заліццях 18. мая, приватистів (-сток) 5. червня. В жіночих семінаріях: у Львові 25. мая, приватисток 11. мая, в Перемишлі 22. червня, приватисток 11. мая, в приватн. семінарії З. Стшалковскої у Львові 19. червня. Речинці письменних іспитів назначать дирекції семінарий.

— **3 залізниць.** „Газета львівська“ з дня 1. мая 1908 оповіщує розписанє ліцитаційної

продажи старих матеріялів, узисканих в окрузі ц. к. Дирекції залізниць державних у Львові. Оферти належить найдальше до 12. години в полудне дня 15. мая 1908 до висше згаданої ц. к. Дирекції залізниць державних у Львові вносити. Услівя продажи подані є в „Газеті львівській“, а можна їх одержати також в бюрі для справ варштатових львівської ц. к. Дирекції.

В ціли оживлення руху особового на ц. к. австр. залізницях державних видавати ся буде, почавши від 1. мая до кінця вересня с. р. на стациях Хирів, Дрогобич, Лавочне, Львів, Луцьків, Нове Загірє, Перемишль, Стрий, Тернопіль і бюро мійске ц. к. залізниць державних у Львові, пасааж Гавсмана, подібно як попередних літ знижені, сезоніві білети абонаментові, важні на шляхах ц. к. залізниць державних з виїмкою головних шляхів Підволочиска-Краків і Львів-Іцкани і залізниць льокальних. Згадані білети уложені є в групи поділені на поодиєкі сіти залізничі з важністю 15 або 30-днєвою. Білети абонаментові на сезон від 1. мая до 30. вересня видає ся по отсих цінах: з важністю на 15 днів коштує 1. класа 66 К, 2. класа 46 К а 3. кл. 26 К. З важністю 30-ти днєвою коштує 1. кл. 98 К, 2. кл. 66 К а 3. кл. 40 К. Ближші поясненя подають афіши, заміщені в вестибулях стацийних.

— **„Кружок правників“ у Львові** вишукує занятя для своїх членів (ул. Кохановского ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, солідних мундантів для Впв. П. адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода — *В. Цмайло-Кульчицкий*, голова кружка. *Матвій Яворский*, секретар.

Посмертні оповістки.

— **О. Михайло Галіковський**, вислужений декан, парох Порогів, станиславської епархії, упокоїв ся дня 21. с. м. в 64. році життя, а в 41. св'ященства. Похорон відбув ся 25. с. м. В. в. п.!

Наука, штука і література.

— **Нові книжки.** Вийшов з друку перший випуск „Української Музи“ (поетична антологія) од початку до наших днів. В сій книжці надруковано твори отсих письменників: Котляревского, Артемовского-Гулака, Боровиковского, Гребінки, Шашкевича, Устияновича, Головацкого, Могильницького, Костомарова, Метлинського. — Небавом вийде з друку український літературно-артистичний альманах „Терновий Вінок“, — розкішно виданий, з картинами, малюнками і вінетками. В Терновому Вінку взяли участь письменники: В. Алешко, Х. Алчевська, П. Богацкий, Ю. Будяк, К. Василенко, В. Велентій, П. Гай, Є. Ганейзер, Г. Григоренко, П. Драганець, І. Івась, П. Капельгородский, М. Кацій, П. Карманський, Н. Кабальнич, О. Коваленко, М. Кропивницький, Б. Лазаревский, М. і З. Левицькі, І. Лиса, І. Лячко, О. Луцкий, І. Опієнко, Н. Опацкий, Л. Пахаревский, В. Пачовский, М. Полтавка, Н. Романович, М. Славинський, А. Слобожанський, М. Старицкий (посмертний вірш), В. Стефаник, Г. Супруненко, Г. Сьогобочний, В. Тарноградский, С. Твердохліб, Ю. Тищенко, Л. Українка, В. Цєбрівський, Г. Чупринка, М. Шаповалів. Крім того будуть уміщені переклади з Л. Андрєєва, Бальмонта, Гете, Горького, Надсона, Родзевичів, В. Стражева і Шолом Аша. — З художників в альманаху взяли участь: Бурячок, Сластьон, Гаїдаш, Дорошенко, Дубина, Журман, Михайлів, Погрібняк, Сиваш, Скасїй, Шумейко.

— **Гумористично-сатиричний листок.** У Каїві небавом почне видаватись не періодичний гумористично-сатиричний листок „Хрін“, безпартійного, демократично-поступового напрямку. „Хрін“ міститиме: сатирично-гумористичні оповідання, нариси, уривки, приказки, дописи, афо-

ризми, загадки, поеми, балади, оди, пісні, акростиhi, епіграми, карикатури, паржі, сатиричні вінетки та инше.

Телеграми

з дня 25. цвітня.

Відень. Wiener Ztg. оголосила цісарську санкцію закона про контингент рекрута на 1908 р.

Wiener Ztg. оповістила скликанє тирольського сойму на день 27. с. м.

Президент міністрів бар. Бек повернув вчєра з Реки до Відня.

Відень. Die Zeit доносить, що справа іменованя намісника Галичини ще не рішена. Серед наведених личностей нема доси ніякої, яка би відповідала всім партіям. Гр. Станислав Бадені, якого ставляють на першій або другій місці, стрічає в двірєких кругах сильний опір. В урядових сферах думають іменувати намісником урядника на так довго, поки відносини не прояснять ся. Таким кандидатом має бути син б. намісника, шеф секції Залєський.

Poln. Korresp. доносить, що до Відня прибув др. Гломбінський і має конферувати з президентом міністрів бар. Беком в справі іменованя намісника. Іменованє має наступити в слідуєчій тижни перед зібранєм палати послів.

Відень. Делегация Rad-i narodow-oї, зложена з п. Цєньского і Райского, привезла до Відня вість, що для неї наймилішим кандидатом на намісника був би звісний агітатор др. Козловський.

Прага. Narodni Listy доносять, що Русини зажадали одного місця віцепрезидента намісництва, та що сему жаданю міродатні круги мають небавом вдоволюти.

Царгород. Султан вишле до Відня депутацию, яка зложить цісарєви Франц Йосифови желаня з нагоди ювілею 60-літнього володарства.

Петербург. Бувший комендант манджурскої армії генерал Ленєвич помер позавчєра вєчером.

Лісбона. З міродатних кругів заперечують вісти про замах на нового короля. — Органи диссидентів і прогрєсисистів осуджують всяку думку замаху на короля Мануїла, який береже всяких конституційних приписів.

Новий Йорк. Замах на президента Гватемалі, Кабрєра, виконали студенти політехніки, з яких вісьмох розстрілено.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрация і кагарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 24. с. м.: Грабовеньский Іван, Долина; Кирилович Зєнон, Коломия; Миколаєвич Зофія, Ліски; Лозинський Константин, Дрогобич; Дидик Іван, Попельники; Гібнер Маке, Коломия; Крохмалюк Юліян, Тернопіль; Ріпецкий Михайл, Бучач; Мионович Стефан, Турка; Мионович Євген, Турка; Сальц Йосиф, Перегінсько; Євген Гринєвєцкий, Тернопіль; др. Мих. Копистяньский, Золочів; Андрій Аонішій, Ясєнка; Слава і Володимир Ярем, Борщів; Михайло Солодуха, Рава Руска; Ізидор Кузик, Чернівці; Микита Постольон; Васючин; Мих. Самборський, Витків; Йосиф Гєкер, Коломия; Іван Ріпецкий, Болєхів; Кирило Чиж, Устрики.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

СОКІЛ **Житку** можна набувати в „Сокільськїм Базарі“ у Львові і **і паперці** і у всіх торгівлях в краю.

Colosseum

в пасажі Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 30. цвѣтня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє.

В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. по-пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.

2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дїтїй. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.

3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Артист-маляр

Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарска ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

Поручає ся дешево і сьвісне

Артистично ритівниче заведење

А. ЗІІМАНА

— у Львові, ул. Синстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — ви-віски ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожїй і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохїяльних. (24—?)

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк

Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до пере-хованя папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові.

(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річ-но, депозитар дістає в сталевій касі панирїй сховок до виключного ужит-ку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє май-но або важні документи.

Під тим зглядом щоробив Банк гіпотечний як найдогіднійші зарядженя, Приписи дотично того рода депо-зитів одержати можна безплатно у від-ділі депозитовім.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річий до-машних і господарских, збіжа і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Опітка шкід відбу-ває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодо-вань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся чле-нам. Звороти за р. 1906 і 1907 виносили п. 10 прц.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Ка-са ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюванню позички.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ в Краківськім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де єще не ро-бить инший агент „Дністра“, можуть пись-менні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1.142,108 корон провізїй.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий К 1,003.364—

„ резерви премій „ 613.720—

„ спец. на звороти „ 50.939—

„ на ріжницю курсів „ 3.437—

„ резерви спеціальної „ 35.000—

„ емерит. урядників „ 218.364—

инші фонди заємотрєня „ 40.000—

Разом сума К 1,964.824—

Канцелярїй отворєні для сторін тільки перед полуачєм (8—3 год.).

Селянє! покрийайте дахи бляхою або дахівною!

Селянє! асекуруйте ся від шкід огневих!

Зміна льокалю.

Дім торговельно - промисловий „Достава“ в Станиславові переносить свій богато заосмотрєний Склад товарів церковних з днем 1. мая с. р. на улицю Смольки ч. 1. (против ц. к. головної почти).

Великий вибір фєлонів, хоругв, чаш, пауків, хрєстів, ліхтарів, цвѣтів, образів і т. д. в добірєй якєсти, викінченю і найдешевших цінах.

Євангєлія оправляє ся, чаші і инші знаряди золотить ся в огни в вла-сній одинокій в Станиславові бронзізничій робітні під проводом п. В. Дут-кевича.

Обруси, білє перковне з правдивої льяної вебї, фєлони переробляє ся і направляє ся у власній робітні кравецкій.

На жаданє висилаємо прѣбки і фєлони до вибору. Замовлєня виконує ся безпироволочно.

Признаня вдоволеня за якєсть і дешевоу ціну все до перегляду.

П. Віддїл.

СКЛАД ПАПЕРУ, зошитів, приборів шкільних і канцелярийних, з великим опустом для пікл.

Висилаємо знаряди рільничі, кася огнетревалі, штучні навози.

Весь дохід на церкви і бурси.

» ДОСТАВА «

Товариство зар. з обмеженою порукою в Станиславові.

Дешево, безпечно, скоро без пересїданя

до

Півк. Америки, Канаги, бразилїї

величезними поспїшними кораблями

Лїнії: ГАМБУРГ-АМЕРИКА

Львів — Новий Йорк злр. 86.10

Львів — Монтреаль (Канада) злр. 103.60

Львів — Бразилїя злр. 85.60

Антверпїя — Канада злр. 70.50

По близші інформації зголошувати ся прямо до

ГЕНЕРАЛЬНОЇ АГЕНЦІЇ ДЛЯ ГАЛИЧИНИ

Лїнії Гамбург-Америка — Львів, Городецька 95.

Розклад зелїзничих поїздів					
важний від 1. мая 1907.					
До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5.50	8.55	1.30	5.25	9.50
Кракова	7.25	9.45	—	8.40	2.31
Ряшева	—	—	1.10	—	—
Підволочиск	7.20	12.00	2.16	5.40	10.30
Черновець	8.05	—	2.25	—	9.00
Черновець	—	—	3.35	—	12.20
Станиславова	5.55	—	—	—	—
Коломїя	—	10.05	—	—	—
Стрия	7.29	11.50	3.51	—	10.50
Пустомит	7.29	11.50	3.51	9.40H	10.50
Самбора	8.00	10.30	1.55	—	9.20
Любіня	8.00	10.30	1.55	9.20	11.50+
Рави рускої	7.10	12.40	4.50	—	—
Янова	8.22	1.15	5.00	9.25	10.10+
Брухович	7.10	12.40	1.45+	4.50	8.20
Брухович	10.05+	—	3.25	5.30	9.35H
Зимної води	5.50	7.25	1.10	5.25	9.50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3.45	8.25	2.45	7.05	11.10
Кракова	—	8.40	6.15	7.20	12.45
Ряшева	—	—	4.05	—	—
Підволочиск	6.20	10.45	2.17	7.00	11.15
Черновець	6.10	9.20	1.55	—	10.40
Черновець	—	—	—	—	2.51
Станиславова	—	—	—	5.50	—
Коломїя	—	—	2.35	—	—
Стрия	7.30	—	2.26	6.25	11.30
Пустомит	7.30	10.45H	1.26	6.25	10.30
Самбора	6.00	9.05	4.30	—	10.51
Любіня	6.00	9.05	2.10+	4.30	10.51
Рави рускої	6.12	11.05	—	7.10	11.35+
Янова	6.58	9.15	1.35+	3.35	6.30
Брухович	6.12	11.05	2.28	5.45	8.34H
Брухович	9.05+	12.41+	3.45	7.10	11.35+
Зимної води	3.45	8.40	4.05	7.20	11.00

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені + — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Передплата

«РУСЛАНА» виходить:

в Австрії:

на члн рік . . . 30 пер.
з. на рік . . . 10 пер.
з. на члн рік . . . 5 пер.
з. на рік . . . 170 пер.

За границею:

члн рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на рік . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Варвент на очі і душу ми варвент: а не вельми милости і віри не вельми,
бо руська ми серце і віра руська.» — З Русланових віршів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руських свят
з 5½ год. поноудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. і. п. Дембровського (Херу-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає сильне
напереднє застереження.
Режисації неопечатані
від порт. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
датні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Голос Є. Е. Митрополита
до руского народа.

(+) У великоднім (85) числі подали ми проповідь Є. Е. Митрополита Шептицького, виголошену в велику п'ятницю після виставлених плащениць в архикатедральнім храмі св. Юра до численно зібраних на богослуження вірних. Націхована глибокою релігійністю, а зараз і горячою любов'ю до руского народа взнесла проповідь найвисшого Архипастира Руско-католицької Церкви має не лише велике значіння релігійне, але також незвичайну досягтість національно-політичну. Вказавши на потребу покаяння не лише за свої гріхи, але й за гріхи всіх людей, рішучо осудив Митрополит мерзенний злочин, сповнений недавно молодим чоловіком, що лише з імени був християнином. Така зневага Божого закону мусить викликати рішучий протест обурення і відрази не тільки всіх християн, але взагалі всіх культурних людей. А такий рішучий осуд видав наш Архипастир і з народно-русского становища, бо злочинами поповненими з мнимого патріотизму не служить ся народови, бо се є також злочин против власного народу і вітчизни. Злукою такого мерзенного злочину із службою для народу каляє ся саму справу і ідею народну, а злука така може виродити ся хіба в нещаснім, божевільнім умі.

Зазначене з найвисшого архиерейського становища, що ми осуджуємо з обуренням і відразою сей кривавий злочин не лише яко християни, але й яко Русини, бо народній справі не можна служити з закріпавленими руками — має незвичайно важне значіння супроти помішаних або невироблених в деяких головах поглядів про справдешній патріотизм, про справдешню службу народну, про народну ідею.

Митрополит вказав при тім на ту велику небезпечність, яка грозить рускому народови, що появляють ся серед него що раз численніше люди, котрі в політиці позбули ся не лише християнської етики, але відкидають всякий моральний закон і пхають нарід над пропасть, а знаходять ся і такі, що боять ся сьміло і отверто станути в обороні Божого закону і св. віри, щоби осуджуючи злочин, не наразити ся на докір недостачі патріотизму. Така хиткість і така боязнь виходить на шкоду рускому народови, бо неприязне єму дневникарство доходить до шкідливих для руского наро-

ду висновків, мов би то загаль рускої суспільности, а бодай поважне серед него сторонництво згоджувало ся з тим злочинном або єго оправдувало, що може накликувати на руский нарід з боку державних властей несправедливі переслідування і може довести до ще більшого замотання і заострення міжнародних відносин в краю.

Промова Є. Е. Митрополита має також програмове значіння для провідників руского народу і для всіх щирих народолюбців. «Народови служить ся любов'ю, працею, пожертвоуванням, сьвятостію і чеснотою». Отже на тих основах треба змагати до відродження нашої суспільности, до подвигнення руского народу з єго занепаду духового, національного і народогосподарського. В тім напрямі передовсім покликане трудити ся руське доховенство, щоби ті ідеальні змагання заціпляти і плекати в широких верствах народних, а також руське учительство, щоби ті благородні почування виробляти у молодіжці. Отсе дорога до поступу і розвитку руского народу!

Новий намісник Галичини.

(Δ) Намісником Галичини іменований др. М и х а ї л Б о б ж и н ь с к и й, професор ягайлонського університету, посол держ. ради, бувший віцепрезидент Ради шк. кр. Справа сего іменування була уже постановлена перед кількома днями, а коли ще перед кількома місяцями гр. Потоцький виявив в міродатних кругах замір уступлення із свого становища, сам вказував на дра М. Бобжинського яко свого наслідника. Тимто всі інші кандидатури, які висовувано в тих двох тижднях, були лише комбінаціями політичних сторонниць і дневникарів.

Др. М. Бобжинський є найвизначнішим представником краківського сторонництва і займав в державній раді і в краєвій соймі все провідне становище та наслідком своїх політичних спосібностей, глибокого знання і основної науки, та великого досвіду мав незвичайний вплив на хід і розвиток політичних справ в державній раді і в соймі. При всій своїй консервативній вдачі др. Бобжинський умів однак числити ся з поступом часу і оправданими домаганнями широких верств народних і дійсними обставинами, не дбаючи зовсім о дешеву популярність. Хоч був спершу противником виборчої реформи в держ. раді, однак скоро она стала на дневнім порядку, піддержував її із своїм сторонництвом на основі ухвал виборчої комісії, як небудь кільканайцять крайних консерватистів з дром Козловським були сему противні. Він головноводів до злуки людовців з польським ко-

лом і зазначив тим, що уміє змагання і погляди свого сторонництва підчинити загальним інтересам.

По єго сильній індивідуальності і великій рішучості, по єго бистрім умі і визначнім таланті адміністративнім, можна сподівати ся, що др. М. Бобжинський зуміє удержати лад, спокій та порядок в краю і довести до вирівняння міжнародних взаємин. Є він противником всякого розстрою і розладу, однак не буде боєвим намісником (Kampfstatthalter), як всякі часописи намагали ся єго представити, а не сумніваємо ся, що яко намісник буде зарівно справедливий для обидвох народностей в краю, для Поляків і Русинів. Неоправданим є твердження «Діла», мовби то др. Бобжинський був завзятим ворогом руского народу, або замітка «Свободи», начеб він висловив ся, що «нищив би Русинів, як би став намісником», так само, як безосновне є також твердження «Галічаніна», мовби «едакаційна система дра Бобжинського» довела до «гайдамаччини» в Галичині. Яко віцепрезидент Ради шк. кр. пособляв він розвиткові руского шкільництва, помножуванню руских катедр університетських і розвиткові руского письменства на народних основах. Яко муж справдешньої науки виробив він собі самостійний погляд на міжнародні відносини в краю і на польсько-руску справу і був усе приступним для всякого розумного і оправданого домагання та не давав ся руковидити дневникарськими баламутствами. Тим то можемо сподівати ся, що на новім а вельми труднім і одвічальнім становищі зуміє др. М. Бобжинський бути справедливим для обидвох народів і з свого становища зарівно буде пособляти їх культурному розвиткові та мирному полагожденню міжнародних взаємин.

З життя і діяльності дра М. Бобжинського.

(X) Іменований намісником Галичини др. Б о б ж и н ь с к и й уродив ся в Кракові 30. вересня 1849 р., скінчив там гімназійні науки і правничий виділ на ягайлонському університеті і осягнув 1872 ступінь доктора прав. Уже в слідуючій році габілітував ся на доцента історії польського права, а сучасно служив в скарбовій прокуратурі. Дня 12. цвітня 1877 став надзв. професором, а 12. листоп. 1879 звичайним німецького і польського права в ягайл. університеті. Від 1878 р. був директором кр. архіву в Кракові, членом центр. комісії для дослідів і удержання пам'яток історії і штуки, а відтак став членом академії наук в Кракові і в Празі. Вже небагом після габілітації розпочав др. Бобжинський вельми живу діяльність на полі наукового письменства і оповістив цілий ряд історичних розвідок на основі жерел. Яко оден з найревіційших співробітників „Starodawnych prawa polskiego pomników“ вихиснував до-

сліді тих праць в численних розвідках (около 20) з історії і права польского. Найважливішим тим однак єго твором є *Dzieje Polski*, котрі діждали ся кількох видань і перекладу на московську мову, а позаяк не вагав ся висловити там правду в очи, викликали они численні і великі острі критичні оцінки Ліського, Шуйського, Калінки, Авг. Соколовського і ин., на котрі він відповідав в брошурах „*W imię prawdy dziejowej*“, „*O podziale historyi polskiej na okresy*“. Провідна гадка єго історії містила ся в тім, що причин у падку Польщі треба глядіти у внутрішнім розладі, який став протяглою недугою Польщі від XVI ст. Докорювано аяторови, що здискредитував останніх Ягайлонів і багато визначних хвиль польської минувшини, в котрих добачувано доси славу народа. Мимо сеї строгої критики др. Бобжинський піддержував з цілою рішучістю свої погляди, котрими він історично удокументував політичну програму консервативного сторонництва, котрого провідником був др. Дунасевський.

Вибраний в 1885 р. з більшої власности краківського округу до держ. ради вступив на політичне поле і дав ся пізнати яко оден з найвизначніших бесідників польского кола. В 1887 виступив проти змагань гр. Таффого розбиття зєдиної правиці (т. зв. залізного перстень) а в 1889 визначив ся в розправі над внесенем кн. Ліхтенштайна яко прихильник ісповідної школи. Вправді з формального згляду заявив ся проти внесення, однак згоджував ся на єго засади, яко відповідні історичному становищу катол. Церкви в Польщі і народній традиції, позаяк катол. Церква є могутнім забором польської народности, культури і мови супроти православного Сходу і уможливає порозумінє між Поляками а Русинами. Ся промова викликала велике зворушенє і навела на бесідника неприязнь ліберальних Німців.

Мандат до держ. ради зложив др. Бобжинський, ставши в 1890 р. першим віцепрезидентом кр. Ради шкільної, а уступивши з сеї посади 1901 р. вийшов знов до держ. ради, де заняв становище віцепрезеса кола.

На становищі віцепрезидента перевів др. Бобжинський реформу шкільних плянів і організацію 5 і 6 кл. шкіл народних і 5 і 6 кл. шкіл виділових.

В тім часі потворено при всіх східно-галицьких семінаріях учительських рускі школи вправ (у Львові розділено мішану школу взіцеву на дві окремі: мужеску і женеску), а в соймі переведено ухвали що до утворення руских гімназий в Перемишлі, Коломиї і Тернополі.

Із значними перепонами стрітило ся з боку особливо подільського сторонництва внесенє о засновини руск. гімназий в Станіславові. Однак др. Бобжинський умів по довгих переговорах наклонити парламентарну комісію польского кола до згоди на се внесенє. Вість про сю ухвалу парламент. комісії рознесла ся по Львові вечером, а на другий дань в ранці акад. молодіж устроїла відому демонстрацію яєчну проти пр. Фялка, про котру першу вістку приніс до соймової палати по 9-й год. в ранці п. Будз. привитавши виходячих з клубу руских послів іронічним окликом: „Вже трісла руска гімназия в Станіславові!“ І справді демонстрація згадана мала наслідки, що соймова більшість відкинула внесенє о засновини рускої гімназий в Станіславові, за чим пішла сецесія послів, нові вибори, рільні страйки і т. д. Др. Бобжинський в промові своїй соймовій вказав на сю радикальну агітацію і навів слова „Свободи“ видаваної тоді Будзиновським, в котрій було сказано, що нам не треба гімназий, бо розходять ся о під-

держуванє невдоволеня в широких верствах народних. Соймова більшість вихиснувала се проти руского клубу, котрий довго приневолений був побивати ся, поки осягнув знов ухвалу на заснованє рускої гімназий в Станіславові.

За президентури д-ра Бобжинського перевела Рада шк. кр. давне домаганє товариства „Просьвіта“, Наук. Товариства ім. Шевченка і Руск. Товариства педагогічного (окрім того вносив і проф. Стоцький пропамятне письмо в тій справі до міністер. просьвіти) управильненя шкільної правописи в напрямі заведеної в словарі проф. Е. Желехівського поправленої правописи Кулішевої, а на тій основі переведено нові видання всіх шкільних книжок для середніх шкіл, котрих печатанє віддано Наук. Товариству ім. Шевченка, котре се й досі задержало, а шкільна правопись ухвалена покликаною з руских професорів анкетною вийшла також в урядах державних і в кр. виділї.

Від 1885 р. засідає др. Бобжинський також в соймі, де перевів закон про Раду шк. кр. з розширенєм єї обсягу ділани, а також закон про учительські семінарії і реальні школи.

В соймі предложив також внесенє що до реформи виборчої ординації змагаюче до помноженя числа послів на 204, з котрих половина має бути вибрана загальним, прямим але лише в часті рівним вибором дорогою плуральної системи; друга половина має бути вибрана з чотирох заводових курий, сільської з 48 мандатами, інтелігентної з 28 мандатами, торгової з 16, і промислової з 10 мандатами. Сойм однак не полагодив сего внесення і виборчої реформи взагалі.

В 1901. з уступленєм з Ради шк. кр. одержав др. Бобжинський достоїнство Тайного Радника.

Мандат до держ. Ради зложить др. Бобжинський, однак задержить мандат соймовий.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Цісар підписав уже іменованє д-ра Михаїла Бобжинського на намісника Галичини а гр. Станіслава Баденьо гр на кр. маршалка і нинішня *Wiener Ztg* оповішує вже сі іменованя. Віденські парламент. кореспонденції подають голоси по Будзиновського Евг. Левицького і др. Олесницького про нового намісника. Як звичає *Slowo* р. руский клуб невдоволений, що бар. Бек що до іменованя намісника не оглядав ся на него і заповідають як найостріше становище супроти д-ра Бобжинського і не ручать за можливі наслідки. *Die Zeit* пише, що умірковані члени руского клубу змагають до виступленя, щоби визволити ся зі впливу крайних живел, які в клубі творять більшість. Крайне крило намагає ся задержати уміркованих в клубі і приневолити їх до острійшої тактики, або до зложеня мандатів. Руский клуб так само займає остріє становище супроти москвичів, котрих вважає явними союзниками польского кола. З польської сторони видано пароллю, щоби не брати ніякої участі в боротьбі, яка настане посеред Русинів. — О скільки сї дневникарські вісти оправдані, покаже найблизша будучина.

В четвер збирає ся державна рада після великої перерви на дальшу весняну сесію. Однак не веселі розкривають ся вигляди на успішну єї діяльність. З одного боку німецько-чеський язиковий спір довів до великого розятрення не лише між Німцями

і Чехами, але й серед чеського табору настав великий розлад між молодочехами і хліборобниками. Так само невідрадні відносини в рускім клубі мимо урядового оповішеня, що там нема ніякого пересилєня. Крайне крило руского клубу під проводом Трильовського, Евг. Левицького і Будзиновського намагає ся розпочати найострійшу боротьбу проти правительства і хоче наглими внесеннями спинити діяльність держ. ради та обстав передо всім за тим, щоби відбула ся розправа над наглими внесеннями руских послів в справі надуживань при останніх соймових виборах в Галичині. Як звичає *Die Zeit*, п. Романчук відраджує від того, щоби в сій хвилі відбувала ся розправа над сими внесеннями, позаяк польське коло вихиснує останні події львівські проти руского клубу і може довести до ще більшого відокремленя єго посеред парламент. сторонництв.

Правительство докладає всіх заходів до того, щоби дотеперішнє парламентарне положенє удержати і не доводити до пересилєня. Однак дальший розвиток внутрішньо-політичного положеня буде зависимий головнє від сего, яке вряжінє зробить вироблений з порученя бар. Бека на черк язикового закона а на міністрів німецьких і чеських сторонництв. Сі міністри одержать тепер з відкритєм дальшої сесії держ. ради сей начерк закон і тепер виявить ся, чи він буде одобрений міністерскою радою і чи можна буде єго предложити цісареві до вступної санкції.

В четвер збирає ся також *Narodni klub* і буде займатися розладом, який настав між молодочехами а чеськими хліборобниками підчас великої перерви наслідком відомих статей дневника *Vepkov*, зглядно наслідком спору між д-ром Пацаком і Форштом, а Прашком.

Тогож дня мали відбутися збори виконного виділу молодоческого, котрий приготував був уже ухвалу, щоби молодоческі послы задля язикового спору виступили з правит. більшости. Однак сї збори переложено на 3 го мая задля заїдання Народного клубу.

В парлам. кругах застановляють ся над тим, щоби по ухваленю бюджету в комісії, перевести ухвалу єго en bloc в повній палаті. Можливо се однак при приміненю закона з 30. липця 1867 що до ухвалюваня обємистих предлог, але на се треба ухвали обох палат держ. ради і монаршої санкції. Сею справою мають тепер заняти ся провідники сторонництв парламентарних з президією державної ради.

Під Великдень.*)

Тямлю, як дитиною малою,
Нарвавши на гробах фіялок синих,
Росистих, сьвіжих, а сумних, як очи
Сиріт бездомних, біг я в церкву нашу,
В стареньку, мохом порослу церковцю.
Була велика п'ятниця. На плиті
Зимній, перед ворітами царськими
Лежав Розп'ятий. З рук і з ніг пробитих
І зіпд вінка тернового спливала
Невинна кров. Горіли сьвічі ярі
І сірий дим, як серпанок жалібний
Снувався на церкві. В головах етояли
Смеречки дві, помежи плити ткнуті,
І пахли. Тихо було, мовчало,
Так, як годить ся пред лицем терпіння
І жертви... Від села, крізь двері
Ішов далекий гамір, відгук того бою,

*) Сей вірш нашого поети дістали ми в хвилі, коли вже все великоднє, число було зложено. А позаяк він ніколи не втратить своєї ваги, подаємо єго сегодня. — Ред.

Який безвинно о життє ведеть ся,
А крізь вікно відчинене вливав ся
Від цвинтаря, спокій гробів, мир мира.
До стіп Христових клалось сонце ясне.
А Він лежав з таким великим смутком
На лицях білих і з таким терпінням
В устах безкровних, так страшенно бідний,
Що годі було дивлячись на Його
Перед терпінням ніг не приклонити.
Тямлю, з яким зворушенням сердечним,
Цілуючи пробиті ноги—руки
Клав я фіялки біля лашенниці;
Тямлю, як рад я був, з душі цілої
Хоть тими цвітцями пахучими, дрібними
Великий біль Христови облегчити
А нині?....

Нині стаючи над гробом
Божим, у церкві кам'яній, у місті.
І дивлячись на них, що замість мира
Несуть до гробу божого ненависть,
Ідї і гадючу слину на устах, а в лоні
Одно бажання мести, хіть відплати,
Я не квітки кидаю, а питання
Важке й тривожне, як колись питав ся
Поет, земляк мій: Йеусе, Сине Божий!
За що і за кого Ти розпинав ся?

Б. Лепкий.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Симеона прц.; римо-кат.: Катерини Сем. — В п'ятницю: руско-кат.: Івана; римо-кат.: Філіппа і Якова.

— **Вписи на львівській університеті** відбуваються спокійно. Ректор др. Дембінський перебуває у Відня, як доносить „Słowo polskie“ задля ріжних, університетських справ, а між иншим тому, щоби остаточно довести до релігачії тих студентів-Русинів, яких минулого року прогнано з університету. Ректор університету вважав відповідним відбуті інтерв'ю з німецькими дневникарами. Між иншим зазначив він, що польська молодіж дала йому слово, що не буде провокувати Русинів. Дай Боже! Ми зі своєї сторони вважаємо умисним відкликати ся до нашої молодіж, щоби поводи́ла ся спокійно і ані сама не провокувала, ані себе не давала провокувати.

— **Реформа іспиту зрілості.** Міністер просьвіти др. Мархет видав додаткові розпорядки до оповіщеної недавно реформи іспиту зрілості в середніх школах. Сим разом міністер узглядив ріжні внесення, бажання і жалоби, внесені навіть з приватних кругів. Додаткові приписи відносять ся передовсім до тем письмєнного іспиту з викладної мови. Абитуриєнтам подає ся до оброблення три ріжні теми до вибору, які може зложити красвий інспектор з двох тритемових груп, предложених професором. При самім письмєннїм іспиті, в пів години по оголошенню тем, має ученик повідомити надзираючого професора, яку тему вибрав собі до оброблення. Сю письмєнну заяву долучує ся до задачі. В реальних школах темою задач з французької мови може бути вільна задача або переклад, після того, чи ученики набули більше або менше вправи в тій мові. Кари за провини при письмєннїм іспиті залежать від способу і роду провини. В лекших випадках вистане перший раз напимненє і загроза карою, а при повторенню належить ужити строгіших середників. Предсідатель іспиту провіравши класифікацію письмєнних задач подає її до відома учеників, а если предсідатель не годить ся з тоюж класифікацією, то подасть єї до відома учеників аж по порозумінню з дотичним учителем. Устні питання з язових предметів мають бути назначені для кожного ученика з окрема. Предсідатель має дбати, аби іспитованє відбувало ся точно по новим приписам. Отже він не може допустити, аби при іспиті з історії рід-

ного краю входжено занадто в подробиці, або примішувано всесьвітну історію. Так само не вільно при іспиті прим. з математики сягати до математичної фізики і т. д. Іспит зрілості має операти ся головнo на материялі пореробленім в останних двох класах. Чи перепавший при іспиті абитуриєнт може повторювати іспит зрілості, чи ні, про се рішає красава власть шкільна. Вкінци зазначує міністер, що вправді неодному з учителів прийде тяжко примінити ся до сих нових приписів, однак належить ся сподівати, що учительство зжине ся з тими змінами і буде кермувати ся зичливістю супротив абитуриєнтів, чим піднесе ся довіре загалу до школи.

— **Цісарський ювілей.** Урядова Wiener Abendpost пише: Цісар кілька разів висловив бажанє, аби ювілей его 60-літнього володарства опроваджувано виключно добродійними чинами. Щоби однак не ставити перешни давно приготованим торжествам, монарх возьме особисту участь в двох торжествах, а се в поході віденської молодіжї в маю і в ювілейнім поході в червню с. р. В инших торжествах рішучо не буде монарх брати участи.

— **Наука в українській мові в церковних-учительських школах на Поділю.** Каменець-подільська єпархіяльна шкільна рада 24. марця ст. ст. с. р. звернула ся до подільської губернської земської управи з таким письмом: Найсвятїйший синод указом 12 жовтня 1907 р. на імя єпископа подільського і брацлавського дозволяв навчати української мови у Винницькій церковно-учительській і по 2-класових школах у вільні години і на місцеві кошти. Шкільна єпархіяльна рада, одержавши сей наказ, запитала раду школи, які можна роздобути місцеві кошти, щоб платити учителям української мови. З надісланих школами відомостей видно, що для плати учителям української мови шкільні ради ніяких місцевих коштів не мають і не можуть їх роздобути. Обложити в сій справі якимсь податком учеників неможливо, бо їм і так дуже сугужно платити за утримуванє в школі. На думку шкільних рад в кожному відділі для навчання української мови треба буде завести по три уроки на тиждень, всього в трьох відділах — девять тижних годин. Визначаючи нормальною платою для учителів 2-класних шкіл 40 карб. за годину тижнево, для кожної школи треба признати суму 360 карб. Повідомляючи про се, єпархіяльна шкільна рада має честь просити губернську управу, чи не уважає вона можливим допомагати шкільним радам, асигнувавши стільки грошей, скільки потрібно для навчання української мови в 13 школах. Одержавши се письмо, губернська управа сими днями розіслала его повітовим управам, щоб вони мали его на увазі при укладанню проєкту видатків на 1909 рік.

— **Цікава жертва на пам'ятник Т. Г. Шевченкови.** У Кам'янці-подільській 17 служачих в канцелярії губернської управи в справах земського господарства згодились що місяця від лютого с. р. до січня 1909 вносити $\frac{1}{4}\%$ своєї місячної платні на збудованє у Києві пам'ятника Т. Г. Шевченкови. Се що місяця складає 2 карб. 80 к.

— **Слідство проти Січинського.** Радник Берзон переслухав єноді кілька осіб з провінції: Вл. Плапека, студ. IV р. прав, ємер. інспект. зел. лїан. К. Атляса з Делятина і Влад. Сеферовича, начальника стайції зел. в Збаражї. Останнього переслухано на сю обставину: У п. Сеферовича перебував яко домашній учитель акад. Крижановський, Русин. Коли до Збаража прийшла коротка телеграфічна вість про убийство намісника, акад. Крижановський мав ломати собі голову, котрий то студент міг допустити ся злочину і вкінци сказав: То певно зробив Січинський. Ходить о виясненє, чому акад. Крижановський прийшов до такої конклюдії.

— **Ув'язненє акад. Назарука,** який в життю соціялістів бере визначну участь, наступило єноді коло Бучача. Що до сего арештованя пише віденський адвок. др. Роде в Zeit, що він потребує Назарука яко головного євідка в процесі проти Генр. Сенкевича, який припадає на день 18. мая. Если би до того часу

не випущено Назарука на волю, то буде жадати спровадження его до Відня зі слідчої в'язниці. Арештованє акад. Назарука наступило в звязи з веденим слідством проти Січинського.

— **Іменованє нових кардиналів** наступить — як доносить Corriere della Serra — на найближнім папским контисторі, який відбуде ся в першій половині червця с. р.

— **Смерть кардинала.** В Реджіо ді Калабрія помер в п'ятницю кардинал кс. Торганова. Смерть наслідком мозкового удару заскочила его в хвилі, коли приступав до відправи служби Божої. Покійний був загально люблений і поважаний тамошнім населенєм.

— **Русин віцепрезидентом намісництва?** За Mittags. Ztg. донесли инші позакраєві часописи, що одним з віцепрезидентів гал. намісництва буде іменований Русин. Gaz. Nar. на основі інформацій з віродостойних кругів заперечує сю вістку.

— **З нашим Великоднем** загостила до нас сегорічна весна. Перший день великодних євят був чудовний, весняний, теплий і погідний. Понеділок і вторник ранками до полудня дорівнували що до погоди неділі, а по полудні небо затягалось хмарками, з яких опісля від вечера до рана падав дощ, від якого дерева почали вкриватись зелению. Нинішній день також захмарений і дощевий, але барометр не ворожить довгої непогоди.

— **Демонстрация на віденській політехніці.** Студенти політехніки у Відні урядили своєму професорови Енглендерови бурливу демонстрацію за строгую класифікацію при іспиті. Проф. Енглендер положив при іспиті 60 студентів, а перепустив лише 50.

— **Повени в Росії.** Ріки середущої Росії затопили много міста сїл і наробили міліонові шкоди. Частина м. Москви стоїть під водою разом з сусідніми селами. Всі допливи Волги розлились широко по полях. Також Дніпро позатоплював прибережні місцевости. В Києві розторошило ся много наладованих пароходів на Дніпрі. Причиною повеній є зливні дощі.

— **Бійка в божниці.** В божниці в Бродах мав в суботу промовляти єноїст Абрагамзон. Але коли єноїсти почали сходитись, застали в божниці повно хуситів, які голосною молитвою не допускали до промови єноїста. Слово по слові і в божниці настала бійка, так що ніодного крісла ані лїхтаря не стало на своїм місці. Порядок зробила жандармерия. Справа опинить ся в суді.

— **Жидівський зїзд.** Б Новім Санчи відбував ся дня 26. с. м. з нагоди 26-літних роковин смерти рабина „чудотворця“ Гальберштама зїзд жидів і рабинів. Жидів наплило до міста тільки, що треба було 7 окремих поїздів до вивезеня їх з Н. Санча. На стайції зел. зімліло 16 осіб наслідком стиску.

— **Дивне занятє.** Великі міста уможливають дивне занятє для людей, що не мають ніякого занятя. В Парижі прим. є люди, що займають ся „охороною піяків“. За невелику ціну відпроваджують до дому людей, що вже не можуть удержати ся на ногах. Деякі властители гостинниць замовляють на ніч двох або трох таких „ангелів-хоронителів“; подруги знаючи, що їх мужі в таких безнечних руках, можуть зовсім спокійно спати. Знов инші, головнo старі, бідні жєнщини займають ся бужденєм робітників до роботи. Велике майно набув собі чоловік, що визбирував корки, чистив їх особливим хемічним процесом і продавав їх коршмарям та крамарям за 3—5 франків від сотки. Знов инший зібрав півміліонове майно тим, що збирав по лісах мурашки і виставляв їх на спеціальну температуру, так що вони надзвичайно розплоджували ся; єї мурашки розпородував він міхами людям, що в околиці Парижа займають ся ховом дробу.

— **Дрібні вісти.** Гімназия в Дрогобичі буде євяткувати в днях 23. і 24. червня с. р. 50-літній ювілей свого єствованя. Ювілейний комітет, на якого чолі стоїть директор тої гімназії, Йосиф Старомейський, просить бувших учеників і учителів дрогобицької гімназії

о поданні своїх адрес. — У Львові помер Станислав Маркевич, купець і радний міста, в 72. році життя. — В Синевідську виїхав в Кірк-у голиць. забавляло ся весело товариство зложене з кількох урядників і жандармів. Серед охоти жанд. Ярошевський взяв від начальника зел. стації бровнінг і почав его пробувати. Нараз бровнінг вистрілив, а куля влучила в начальника стації в груди. Раненого перевезено до Стрия, де лікарі не мають надії удержати его при житті. — Ухвалений гал. соймом закон в справі дозволу повітовій репрезентації в Городенці затигнути 120.000 К на будову шпиталю в Городенці, дістав цісарську санкцію.

Оповіді.

— На будову церкви Рожд. Христ. в Вифлеємі. Сердечну і прилюдну подяку засилаємо усім сим Виреп. і Вєстн. отцям, які не лише з правдивою християнською любов'ю і гостинністю нас приймали, але і словом своїм і ділом і своїми власними жертвами і приміром помагали нам на кождім кроці в збиранні складок на будову церкви Рожд. Хр. в Вифлеємі, і без яких помочи не були б ми могли в поодиноких парохіях зібрати тільки жертв між їх вірними. Рівнож і ще письменно сим пересилаємо подяку усім сим вірним і парохіям, в яких церкві, чи то і дома зібравсьмо дотепер отсі жертви: Парохія Новосілка з жертвами о. пароха радн. Рожевського Волд. 166 К, пар. Убіне з жертв. о. пар. Юліана Зельського 280 К, пар. Задвіре з жертв. о. пар. Тимотея Кульчицького 303 К, пар. Яричів з жертвами о. сотр. Івана Пелеха 320 К, пар. Підліски великі з жертв. о. пароха Теофіла Яворовського 220 К, пар. Дідалів з жертв. о. пар. Николая Піджарка 157 К, пар. Неслухів з жертвами о. пароха Івана Курбачи 112 К, пар. Кренів з жертв. о. пар. Теофіла Захаряевича 150 К, пар. Куткір з жертвами о. сотр. Євген. Монцібовича 150 К, пар. Красне з жертвами о. пар. Іллі Андрушишина 366 К, пар. Утішків з жертвами о. дек. Карпа Винтоняка 100 К, пар. Балучин з жертвами о. пар. Николая Макуха 245 К, пар. Глиняни Замостє з жертв. о. пар. радн. Филемона Решетилевича 1145 К, пар. Глиняни Замостє з жертвами о. дек. Павла Бачинського 686 К, пар. Перегноїв з жертвами о. пар. Стефана Височанського 200 К, пар. Бортків з жертв. о. пар. Теофіла Дейницького 176 К, пар. Сквили з жертвами о. пар. Іларія Гучковського 115 К, пар. Фірлеївка з жертв. о. пар. Северина Левицького 221 К. Крім того єще у Львові, або на адресу Настоятельства Студитської Лаври в Сквилові п. Кульпарків, вплинули отсі жертви, за які сим тим більшу подяку пересилаємо, бо по сі жертви не трудилисьмо себе і не поносили видатків і часу: Дамян Костів з Дидьова 15 К, Дмитро Писанецкий 5 К, о. Кап. Панасіньский, капелян з Кульпаркова 20 К; на руки о. пар. Мохнацького у Львові 15 К, Анос. мол. в Улашківцях 4 К, Т. Михайлович 2 К; на руки ОО. Василян 48 К, о. Крил. Билиньский парох в Зарвавиці 40 К, п. Т. Заячківский 6 К, п. пр. Стонкевич 5 К; на руки о. Вигнаньського 23К; на руки проф. в МрицаТернополи 22 К; Марія Сумик з Олеська 30 К, п. Василь Стефанівский властитель шлюсарні у Львові 10 К. — *О. Петро Курій*, парох в Вифлеєму, брат Схимонах *Иоан* ч. св. Теодора Студ. в Сквилові.

— **Поправка.** У вступній статі ч. 85. „Христос воскрес“ має бути **Мироносиць** зам. **Мироносців**.

— „**Кружок правників**“ у Львові вшукуює заняття для своїх членів (ул. Кохановського ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, солідних мундантів для Вив. П. адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода — *В. Цмайло-Кульчицький*, голова кружка. *Матвій Яворський*, секретар.

Посмертні оповіді.

— **О. Григорий Савицкий**, парох Східняці, дрогобицького деканата, упокоїв ся дня 24. с. м. в 52. році життя, а в 26. р. св'ященства. В. е. п.!

Телеграми

з дня 29. цвітня.

Будапешт. На бажанє цісаря відбуде ся засіданє делегацій в червні с. р. в Будапешті.

Інсбрук. Сойм замкнено вчера по прийнятю наглого внесення що до вибору комісії виборчої реформи.

Штокгольм. Прибув ту англійський король Едвард з жінкою. На двірці привитала їх шведська королівська пара і дипломати.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 25.—28. с. м.: Йосиф Граховина, Берно; Давид Шенкельбах, Букачівці; Антін Гранчинський, Радеків; др. Михайло Кос, Перемисьль; Ольга і Емілія Ляшецькі, Зборів; Осип Пеленьський, Жовква; Володимир Чубатий, Дрогобич; др. Теофіл Гвоздецький, Липиця дільна; Гриць Демчук, Сокаль; Михайло Мах, Бережанці; Алексей Салак, Бурштин; Атанас Скобельський, Золочів; Василь Фірман, Камінка струм.; Ізидор Сідохвер, Золочів; Беріш Шор, Золочів; Грицько Гуменюк, Пістинь; Павло Ярема, Добромиль; Климентина Долинська, Королівка; Євген Гнатик, Угерско; Ольга, Іванна, Василь Яремкевичі, Волче; Гриць Фрисак, Сфересків; Харитон А. Цюк, Самбір; Александер Яремчук, Полянка; Антін Грабчинський, Радеків; Іван Стрийський, Кіцмань; Петро Пхайк, Босири; Іван Пхайк, Пилипче; Михайло Олексів, Підарків; Петро Манастирський, Янів; Сибіла Руднацька, Угорщина.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) **Розважання про терпіння І. Хр.** — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) **Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей.** Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) **Боротьба Дрепера з вірою.** Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 30. цвітня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці **High-Life** представлєнє. Білєти вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Поручає ся дешево і совісне

Артистично ритівниче заведење

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — виїски ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожій і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіальних. (24—?)

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
 - 4 1/2% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміовані
 - 4% листи Товариства кредитового земского
 - 4 1/2% листи Банку кравного
 - 4% листи Банку кравного
 - 5% облігації комунальні Банку кравного
 - 4% позичку краву
 - 4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найточвійшім курсі деннім.

Працюйте і шаліть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки паднати на 4%, уділяє позички на скріпти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кождих 100 К позички.

Векелі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обмежені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45,835 корон.

Вкладки	2,795,183 К.
Позички уділені	3,410,684 К.
Удїли членські	234,398 К.
Цінні папери	130,452 К.
Фонд резервовий і інші	46,842 К.
Льокації	182,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Червоноє	8:05	—	2:25	—	9:00
Червоноє	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломиї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40Н	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любін	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:45+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:2+	5:30	9:35Л
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Червоноє	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Червоноє	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломиї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:26	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45Н	1:26	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любін	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34Л
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені †. — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 пер.
на пів року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
на місяць . . . 1/70 пер.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Варени ми очі і думи ми варени: а не возьмем милости і віри не возьмем,
бо руска ми серце і віра руска» — В Русланових писемліх М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5^{1/2} год. понодудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавмана.

Рукописи звертає слідно
на попереднє застереженє.
Рекламації неопечатаніє
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Посольські і днівничарські голоси про нового намісника.

(Δ) Іменоване нового намісника для Галичини є в тих незвичайних обставинах такою важною подією, що нічого дивного, що над сею подією розвела ся широка днівничарська розправа, а днівничарі не дають спокою і всяким послам, щоби від них вивідати ся про становище, яке їх сторонництва займають супроти нового намісника д-ра Бобжинського. Ми вже згадували вчера, що віденьська т. зв. Korresp. Herzog подала зміст вивідування свого редактора у провідника польських людовців Стапінського і руских послів Будзиновського, Евг. Левицького і Олесницького. Маючи тепер зміст сих вивідувань перед собою, бажаємо з ним познакомити нашу суспільність. Голос п. Стапінського цікавий і тим більшої набирає ваги з того згляду, що людовці були до останних часів найзавзятішими (побіч соціалістів і всеполяків) противниками д-ра Бобжинського. «Незвичайні здібности д-ра Бобжинського, говорив п. Стапінський, на кермуюче становище є загально знані і признані, его політичний досвід і вишколене, сила волі і чистість характеру, самостійність в судах і відвага переконань є знані і цінені». Вказавши далше на відносини, в яких обнимає він кермуєвою управі, говорив далше С-ий: «Хвиля є вельми поважна і вимагає, щоби управу краю повірено чоловікови досвідному і сильному, котрий приверне лад, утрєвалить порядок і не допустить, щоби анархія сїяна Будзиновськими, Трильовськими і Левицькими далше ширила ся». «Відомо, говорив далше С-ий, що д-р Бобжинський належить до тих людей, котрі не хотять національної боротьби в Галичині. Людовці не змагають до обмеження прав Русинів і піддержать їх оправдані домаганя, однак сучасно бажають їх визволення від таких живел, як Будзиновський, Трильовський et Comp., бо для 1^{1/2} мільона Поляків в східній Галичині не є се рівнодушно, чи в краю настануть анархістичні відносини».

Названі в горі рускі послі висловили одноголосно жалє, що центр. правительство, представляючи Короні кандидата на становище намісника, не засягнуло перед тим також їх погляду. На нашу думку, се велика незручність центр. правительства, бо вже тим самим непотрібно спричинює труднощі з боку руского клубу замість настроїти їх бодай на разі до вижидуючого становища. Однак послі Будзиновський і Евг. Левицький невірнє

представляють справу, приписуючи дрови Бобжинському, начеб він яко президент Ради шк. кр. довів до того, що в Галичині нема чисто руских народних шкіл, лише утравістичні. Др. Бобжинський застав уже таку організацію шкіл народних на основі краєвого закова шкільного з 22. червця 1867 (тоді др. Б-ий ледво вийшов з гімназії), котрий постановляє в арт. 3-ім, що «в кожній народній школі, в котрій часть учащуючої молодежи уживає польскої а часть рускої мови, ся мова, котра не є викладною, буде обовязковим предметом науки». Інша річ, що діють ся в тім напрямі надужитя із сторони загорілих учителів, деяких окружних інспекторів, котрі самовільно впроваджують в школах руских громад польську викл. мову. Так само невірнє висловив ся п. Будзиновський, начеб др. Бобжинський впровадив до школи національну боротьбу, подібно, як знов «Галічанін» голосить, начеб він витворив «гайдамаччину» і т. п.

Посол др. Олесницький признає, що др. Бобжинський має великі прикмети, які его кваліфікують на намісника, бо сам знає его лично від многих літ і підчас его діяльности в соймі мав нагоду пізнати его велику вдатність, розвагу і політичний розум. В яким напрямі піде сей розум і розвага, покаже найближша будучина. Але найвисший час, закнчив др. Олесницький, щоби польсько-руске питанє було полагоджене справедливим способом».

Напрям, в яким буде йти новий намісник, вказує неперечно добре про засади і думки д-ра Бобжинського поінформований краківський Czas в статі з нагоди его іменованя намісником: «З хвилею обнятя управі, пише сей днівник, др. Бобжинський стає поза нашим сторонництвом і понад усіма сторонництвами, маючи перед очима лише загальний інтерес краю і узнаючи сей останній за критерію своєї діяльности».

А що до рускої справи пише Czas:

«Від справи актів терору, виконуваних агітаторами і певною фракцією Русинів, треба відріжнити справу пожитя двох народів, заселюючих сей край. Супроти перших не можемо нічого иншого вимагати, як виконуваня і строгого береження єствуючих законів. Однак усуненє найгірших прояв не є ще розвязкою питання, котре не щезає з видівні нашого історичного життя і котре без додатного діланя на культурнім і економічнім полю не дасть ся розвизати а бодай упокоїти. Співжитє згідне і порозумінє двох народів є зависиме від зрозуміня Русинами, що тероризм лише ятрить По-

ляків і утрудняє се порозумінє, а є зависиме від впливу на верх з лона руского народу таких чинників і політичних організацій, котрі би мали доволі сили веліти замовкнути терористичній агітації».

Посол др. Олесницький висловив бажанє, що був би вже найвисший час, щоби польско-руска справа справедливо була полагоджена. І ми зовсім згоджуємо ся на се і додаємо до сего, що можна довести, коли політичні провідники руского народу визволять ся від живел, котрі живуть лише тероризмом і розятруванєм та піддержуванєм невдоволення опертого на фалшивім і пересаднім представлюваню дійсних відносин межинародних.

Відозвав ся про нового намісника також орган львівської агенції галицких москвичів, котрий безнастанно представляв д-ра Бобжинського виновником і ініціатором гайдамаччини в Галичині. Нічого отже дивного, коли тепер «Галічанін» з квасним лицем каже: «у нас є нїть причини отдаватися радостним надеждам и ожидать чего то особенно хорошаго».

Се зовсім зрозуміло, бо, як далше пише «Галічанін»:

«онъ ввелъ не только фонетику, но далъ цѣлое направленіе, создалъ систему относительно воспитанія нашей молодежи. Онъ, одинъ изъ творцовъ злопамятной(?) «новой эры», былъ рѣшительнымъ противникомъ развитія нашего народа на его природныхъ(?) историческихъ(?) началахъ, а всѣми силами поддерживалъ то искусственное(?) направленіе, по которому русское население Галичины, слѣдовало превратити(!) въ какой-то другой(!) не русский (очевидно не московский) народъ. Если украинское движеніе поднялось, расширилось и приняло такое направленіе, какъ мы это замѣчаемъ нынѣ, то много въ томъ заботъ и даже инициативы бывшаго вице-президента школьной рады д-ра Бобжинскаго. Свое усердіе въ образованіи новаго украинскаго народа (sic!) онъ доводилъ до той степени, что даже совѣтовалъ украинцамъ признавать своими историческими героями только такія личности, которыя враждебно дѣйствовали противъ Россіи, какъ Мазепа, Выговскій, Полуботокъ, а рѣшительно отказаться отъ Хмельницкаго, Наливайка и т. п.».

Хто приложив руку до введеня нинішньої шкільної правописи, котра в очах москвичів є страшнійша холери а був до того покликаний бувший віцепрезидент найвищої в краю виконаної влади шкільної, той само про себе не може настроювати до радости москвичів, котрі на видуманих ними «природних, історических началах» хотілиб об'єднати руский нарід з московским, Галичину

зробити провінцією Росії (сего виразно сподівався їх провідник Наумович). Др. Бобжинський бажав і не сумніваємося, і тепер якої царський намісник не може не бажати, щоби Русини розвивалися на природних, значить народних основах, яко нарід окремішній і самостійний, а до того на основах європейської культури. Що в руському народі витворилася фракція радикальна і соціал демократична, се др. Бобжинський яко учений, історик і політик дуже добре розуміє, а зовсім безосновно „Галічанін“ її прояви приписує яко наслідки „едукативної системи“ бувшого віцепрезидента красної Ради шкільної. — Вжеж і науку Христову перекручували і надуживали всякі єретики і доводили до розладу і розстрою в лоні христ. кат. Церкви, а щож доперва може діяти ся з людською наукою і людськими змаганнями. Одначе „Галічанін“ сам собі суперечить, бо з другого боку докорює д-рови Бобжинському, що він радив Русинам не вважати своїми ідеалами Хмельницького, Наливайка ітп. Се навіть з історичного становища руського зовсім оправдане, бож се виказали предметів історичні досліді (а з ними згоджує ся і Шевченко), що Хмельницький занепасти Україну. Мазепа і Виговський були справдешними державниками, котрі мали здібности до витворення державного бити, двигнути нарід з „руїни“, в яку він попав наслідком Хмельниччини, а Полуботок при всіх своїх слабих сторонах таки може бути взірцем чоловіка, що боронить істор. прав України. „Галічанін“, побороючи нібито „гайдамаччину“ (до котрої своїх рук прикладали Москалі і вороги русько-катол. Церкви) ідеалізує Хмельниччину! Чиж се не різка суперечність? Чи тут не вилазить московське шило з мішка тих фарисеїв, що тепер удають великих приятелів і ревнителів згоди з Поляками?!

Вправді „Галічанін“ застерігає ся, що він навів ті справи з діяльности д-ра Бобжинського не тому „чтобы мы таким образом хотели высказать наше недоверие по отношению к его личности“ (і стриже і голить!), а хоче вмовити в нового намісника, що він яко віцепрезидент кр. Ради шкільної помилявся, а тепер поправить ся після рецепти „Галічаніна“. Тому каже дальше: „мы вѣримъ, что др. Бобжинский, какъ мужъ высоко-ученый, а притомъ самостоятельный въ выработываніи своего мнѣнія, пришелъ къ убѣжденію, что онъ ошибся въ своихъ расчетахъ на украинское движеніе, изъ котораго онъ обѣщалъ себѣ сдѣлать послушное орудіе для польскихъ цѣлей“.

Покладаючи на се свої сподівання, що др. Бобжинський признасть хибною свою „едукативну систему“, пише „Галічанін“:

„Мы хотимъ надѣяться и вѣрить въ то, что новый намѣстникъ, убѣдившись самымъ ощутительнымъ образомъ, до чего довела злополучная система поддерживанія(?) искусственного(!) движенія среди русскаго народа, не схочетъ слѣпо придерживаться ея дальше, а будетъ относиться къ русскимъ партіямъ вполне объективно и справедливо. Мы не требуемъ для себя какого-то особеннаго снисхожденія, а только строгой объективности и справедливости“.

Ми так само не вимагаємо нічого иншого як строгої об'єктивности і спра-

ведливості і в тім лише одним згоджуємо ся з „Галічаніном“, що др. Бобжинський „какъ намѣстникъ, онъ будетъ долженъ быть по возможности безпристрастнымъ по отношенію къ различнымъ партіямъ“, а так само з тим, що як „будетъ новый намѣстникъ вполне объективенъ и и справедливъ, тогда можетъ быть увѣренъ, что все элементы, стремящіеся къ водворенію мира и порядка въ странѣ, будутъ стоять по его сторонѣ“.

Одначе „Галічанін“ розуміє об'єктивність і справедливість по своєму, бо свої надії покладає на се, що новий намісник піде за порадами і указами даваними йому і Полякам Gazet-ою Nar., Dziennik-ом Pol. (на основі інформацій москвичів) і буде пособляти змосковцям (а за тим іде і оправославлюванє) руського народу. І тому цікавий „Галічанін“: „выдержатъ ли поляки на новомъ пути совмѣстной (спілка з Дудикевичами!) общеславянской работы, въ котромъ направленіи они только начинаютъ ставить первые шаги, или окажутся и впредь такъ близорукими, какъ до сихъ поръ, и станутъ опять поддаваться внушеніямъ назирающаго германизма (тут висуває він страхопуда!)“

Але „Галічанін“ непокоїть ся, „что вѣнские круги и нѣмецкое общественное мнѣніе стоитъ съ цѣлой рѣшительностью по сторонѣ украинцевъ“, хоч „здѣшнее-же польское общество высказалось довольно рѣшительно противъ украинства, въ виду чего возникло что-то въ родѣ конфликта между одними и другими“.

Тут треба однак розрізнити, що українство не є ідентичне (як то звичайно представляє „Галічанін“, а за ним Gazeta Nar. Dziennik Pol. ітп.) з радикальним і соціалістичним рухом. Тут треба відрізнити Русинів, руський нарід, що хоче розвивати ся самостійно, окремішно від московського, від крайних живел і сторонництв. Австрійське правительство не може і не повинно стояти на иншому становищі, лише бажати такого розвитку культурного, а так само царський намісник не може бажати і пособляти тому, щоби Русини стали Москалями і пішли на новий путь т. зв. Владимирський Маркова і Дудикевича до „совмѣстной общеславянской работы“, бо се знов радикалізм иншого рода, від котрого також треба визволити Русинів. Сам „Галічанін“ признає, що новий намісник є самостійний і учений чоловік і тому не сумніваємо ся, що він зуміє полагодити міжнародні відносини в краю а Русинам уможливити народний і культурний розвиток на природних і народних основах. Дальші замітки про голоси инші в сій справі лишаємо до слідуячого числа.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

До весняної сесії держ. ради, що сегодня розпочала ся, відносять ся чеські днівники вельми зневірливо. Narodni Listy є тої думки, що не лише міністерство, але і держ. рада перебувають пересилена, а з многих сторін побоюють ся, що держ. рада не доросте до своєї задачі з огляду на німецько-чеський, польсько-руський спір а також з огляду на розлад між німецькими вольнодумцями а христ. суспільниками. Ще чорнішими красками зображає політичне і парламентарне положенє Крамаржів

„Dep“ і в дописи з Відня додає, що не є противний опозиції, наколи она буде предметова.

Майже всі віденські днівники заповідають, що на першій або одній з перших засідань посольської палати дійде до великої бучі між руським клубом а польським колом при розправі над наглими внесеннями про надуживання при останніх соймових виборах галицьких. Як ми вже звичали, польське коло мало постановити, не відповідати на заціпки.

В кругах міністерства викликає велике невдоволенє поступованє чеського міністра-земляка Прашкя. Німецькі міністри закидують йому, що він поводить ся не як міністер а як агітатор і своїми виступленнями доводить до урядничого розстрою в Чехах. Німецькі міністри відбули в тій справі окрему нараду, на котрій запала некористна ухвала для міністра Прашкя і наслідком того імовірно обидва міністри-земляки чеський Прашек і німецький Пешка будуть приневолені уступити.

Збори мужів довіря старочехів в Празі радили про виборчу реформу соймову і заявили ся за пропорційною системою. Крім того обговорювано языкове питанє а всі бесідники заявили ся проти домагань Німців і вимагають розв'язки сего питання на основі програми народних сторонництв і застерігають право рішання сій справи для сойму.

З огляду на языковий закон звертає проф. Масарик в своїм днівнику Cas, на роздвоєнє в чеськім таборі супроти З'єднання Німців в сій справі і остерігає перед обструкцією на случай, колиб по уступленю бар. Бека мало прийти німецьке правительство, позаяк така обструкція могла показати ся безуспішною і вийти на шкоду Чехів.

Проти проф. Вармунда щораз більше росте в Тиролю обуренє. В Швац відбуло ся минулої неділі велике віче, котре ухвалило рішучий протест проти єго поступованя і вимагає ширшої правної опіки катол. релігії, а також признання нунциєви права протестованя проти напастий на катол. Церкву в Австрії.

Сесія делегацийна має на бажанє царя відбутися в червні в Будапешті. В кругах міністерства війни сподівають ся до того часу приєднати угорських делегатів для підвищення військових плат. Після делегацийної сесії має уступити міністер спільний скарбу Бурман, а єго місце має зайняти г-р. Іван Зічі, повірник наслідника престолоа.

Заграниця.

Російська дума ще святкує. Протягом п'ятимісячної сесії, яка тривала до великодня, внесло правительство 540 начерків законів, переважно дрібних. З тих дума ухвалила 50 (а половина з них перейшла вже і державну раду себ то висшу плату і має обовязкову силу). Тим способом можна сказати, що дума зробила десятю частю своєї роботи, заданої правительством. Сама ж дума виступила з 26 самостійними внесеннями, з котрих ледви 4 відіслала до комісії для законодатного обробленя, а инші спочивають в актах. Щож до бюджету, то з 37 розділів ухвалено вже 11. Президія думи є вдоволена з такого висліду і можна думати, що она є спосібна до роботи.

При нових виборах до фінляндського сойму показала соціалдемократія своєю агітацією, що она не є спосібна до розв'язки трудних національних питань. В розв'язанім недавно царським указом фінляндським соймі були соціалдемократи найсильнішим числово сторонництвом, позаяк більшість вибор-

ців була сеї думки, що соціалдемократи зуміють поладити спір між Шведами, Фінами і Москалями. Однак виявилось скоро, що соціалдемократи не уміють вести реальної політики, але навіть всякі важні політичні і народогосподарські справи занедбували. Се викликало в виборчих кругах проти них велике недовдоволення, а щоби відвернути бачність від сего, кинули ся они до нападів на царя, що дало „істинно русским“ привід до розв'язки союму. Тепер видали соціалдемократи виборчу відозву, в котрій багато говорить ся про самовладу, але нема мови про нову парламентарну діяльність, про розв'язку національного питання між Шведами, Фінами і Москалями. Соціалдемократи знають отже лише катастрофальну політику і нічого дивного, що навіть робітники починають у Фінляндії від них відвертати ся. Але се має також добрі наслідки, бо тепер міщанські сторонництва Фінів і Шведів починають самостійно змагати до поладки національного спору.

Наросійсько-перській границі зростає неспокій, а звітам надходять вісти про безнастанні боротьби між повстанцями а російським військом. Повстанці нападають села, грабують і палють, рабують поштові вози, зривають телеграфи. Про ті події запитувано в перським парламенті в Тегерані міністра загран. справ, на що він відповів, що про ці події веде персправи з російським посольством. Парламент висловив після того домагане, щоби перський посол в Петербурзі рішуче зробив представлене російському правительству. Шах вислав 400 кінноти до Беясеувар. З огляду на те, що ворохобня на персько-російській границі змагає ся, покликують Росія свої війська з Батум і Баку. Імовірно Росія займе провінцію перську Азербейджан, щоби тим способом втихомирить ворохобню, позаяк перські війська не мають спромоги довести до ладу. З Урмії звідують до Петербурга, що на турецькій границі вбухли грізні ворохобні. Курди мали впрошати у великій силі і сточити бій. З Баку і Батум відходять поїзди з припасами поживи і військом на південний Кавказ.

В Марокку сподівають ся в найближших часах великих подій. Вісти про поразення нанесені нібито Мулей Гафідом показали ся неоправданими, а також про те, що его відступили деякі покоління. Султан Мулей Гафід вислав кількох своїх нотаблів до різних європ. держав, щоби его признали султаном. З нотаблями їде соціаліст Журдан, приятель Жореса, позаяк соціалісти є прихильниками війни і готові допомогти Гафідови, щоби погодив ся з генералом Амаде і занедав проливу крові.

Тимчасом другий султан Азіс, противник Гафіда, котрий також домагає ся, щоби Европа привернула ему престол, намагає ся здобути Феу і его оружні ватаги посувають ся вже з Рабату в напрямі до Феу. Число племен, котрі до него горнуть ся, росте. Французи під Касаблянкою ідуть слідами уступаючих Гафідистів і можуть знов замотати ся в який бій.

Соціалістичні посли в бельгійським парламенті не визначають ся пильністю, а значна часть їх не ходить на засідання. На останнім конгресі соціалістичнім в Бельгії постановлено висловити нагану таким послам, щоби їх приневолити до виконювання обов'язків. Конгрес ухвалив також супротивляти ся залуці Конґа з Бельгією, бо то замотало би Бельгію в дорогу вельми кольоніальну політику, а лише домагати ся реформи адміністрації в Конґо. Можна однак сумнівати ся, чи соціалістам поведе ся

позалити правит. предлогу що до прилучення Конґа до Бельгії, з чого сподівають ся бельгійські капіталісти великих економічних зисків.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Івана; римо-кат.: Филипа і Якова. — В суботу: руско-кат.: Івана і Пафнутія; римо-кат.: Жигмонта.

— **Руска прив. дівоча гімназія** СС. Василянок у Львові дістала від міністра просвіти право публичности на шкільний рік 1907/8 для І. і П. класи.

— **Число слухачів вісьмох університетів** в цій Австрії виносило дня 31. грудня 1907 р. 24.790, з того одна третина, бо 8.690 слухачів, припадала на віденський університет. Найбільше слухачів по віденським університеті мають три славянські університети: в Празі 3911, у Львові 3719 і в Кракові 2791. Найменше слухачів має університет в Чернівцях. З загального числа 24.790 студентів припадає на поодинокі виділи: права 10.836, філософія 7.997, медицина 4.076, богословіє 1.483 (надзвичайних слухачів і госпітантів не вчислено). В порівнянню з попередніми літами виходить приріст студентів філософії, а зменшене числа медиків. Нігде пропорціонально нема тільки слухачів правничого віділу, що в Галичині. На львівським університеті було 2.061 правників, а лише 258 медиків. Такі самі відносини були на краківським університеті, коли прим. у Відні було на 3.559 правників, 3.005 філософів, а 1.998 медиків. На чеським університеті в Празі було правників 1.724, філософів 1.510, а медиків 551. Богословський віділ має перевагу на університеті в Інсбруці, де було 339 слухачів богослов'я, коли тамошний віділ права числить лише 269 слухачів, а медицина 188. Найбільше слухачів богослов'я має львівський університет, бо 415. На увагу заслуговують слухачки права, яких є 54, а се: на університеті у Відні 5, в Градці 31, в чеським в Празі 17, в Чернівцях 1. Медицину студіює 169 жінок: у Львові 66, в Кракові 50, у Відні 66, в Інсбруці 1, в чеським в Празі 7, в німецьким в Празі 1. Найбільше притягає жінчини філософія: у Львові було 171 слухачок, в Кракові 200, в Чернівцях 47, у Відні 426, в Інсбруці 38, в Градці 161, в чеським в Празі 112, а в німецьким 67. Разом всіх звичайних слухачок філософії було 1.356. Сї дати наводимо за урядовою Wiener Ztg. Обчислене обнімає лише звичайних слухачів і слухачок. Шкода, що не узгляднено в сих обчисленнях народности і віросповідання, бо тоді можна би знати, кілько є Русинів студентів університету.

— **Польська преса**, з малими виїмками, в останніх двох тижнях досягнула рекорд в неправдомовности. На воловій шкірі не списав би ніхто всіх видумок, доносів і підзорів на Русинів, всего торочення про заговори, ревізії, розрухи на провінції, стежні листи, арештованія ітп., які ніби то мали бути. Дещо з тих фантазій самі польські газети спростували, до інших видумок мабуть соромно їм було признавати ся. Пускаючи свідомо ті брехні між польську суспільність ходило тим газетам о піддержуване ворожого настрою супроти Русинів, а по друге о легку наживу — о лапане передплатників. Повторити яку сензацію за котрою небудь з польських газет, значило, з горі бути приготованим на її відкликуване. Тому ми рідко користували ся тим каламутним жерелом, знаючи, що зачерплену там сензацію треба буде назад виплювати в ту саму калабану. Немало видумок польської преси дістало ся і до віденських газет, а між іншими також про арештоване акад. Назарука в

Бучаччині. Ся вість, яка в двох днях облетіла цілу польську пресу, передана нами вчора за віденськими газетами, показала ся також невірною, як се заявляє сам інтересований в „Ділі“. Польська преса одним словом найшла собі дійну корову в злочині Січинського і видзьобує з апетитом такі дурниці, на які позуючим на поважні органи газетам не личить навіть звертати уваги. Так приміром курення тютюну п-єю Січинською в арешті протоколоване є мало що не в кождім числі кождої газети. Можемо погратулювати такої духової поживи читачам польських газет.

— **Почтові значки.** Гал. дирекція пошт і телеграфів оповіщує: Подає ся до загального відома, що по зужиттю запасу поштових значків, уживаних до опортованя неоплачених або недостаточно сплачених листів будуть уживані нові поштові значки, котрі будуть ріжнитися від дотеперішних передовсім ясно червоною краскою, як також тим, що на долині тих значків буде видруковане слово „Porto“. — Рівнож подаєсь до загального відома, що речинець важности листових значків передостаннього видання (уживаних до франкованя пересилок) продовжено до 31. жовтня 1908. По сїм речинці стратять поштові значки передостаннього видання вартість і не буде вільно вимінити їх на поштові значки останнього видання.

— **Садівництво в Надністраниччї в Росії.** Брак гарного материялу для посадок, а також все зростаюче серед місцевих сільських господарів змагане поширювати свої садки, викликали в Надністраниччї досить цікавий промисл — розвізний торг овочевими садженцями. Великих садових шкілок там взагалі мало, та й ціни на садженці там такі, що часто дрібний садовод не має спроможности купити їх. В розвозі сотні садженців 2—3 років коштують 12—15 карб., добірні, з гарно вихованою короною 20—25 карб. в той час, як у великих розсадниках такі самі садженці коштують 30—35 карб., а добірні до 50—60 карб. за сотню.

— **Заборона гульденової валюти.** Wiener Ztg оповіщує розпорядок міністерства торгівлі, в порозумінню з міністерствами внутрішніх справ, судівництва і торгівлі, яким заборонює ся промисловцям і купцям уживати у відносинах з публікою давньої австрійської валюти (гульденової).

— **Одвічальність за поручений лист.** Перед кількома літами соліциатор Стан. Раблін в канцелярії адвоката Лісовського в Кракові спроневірив 32.447-78 К, які тов-о обезпечень New York у Відні вислало в порученім листі на адресу адв. Лісовського. Спадкоємці Лісовського обжалували тов-о N. York о заплачене вдруге тої суми. Справа тягала ся по судах, аж оноді апеляційний суд у Відні признав справедливість позиваючим і засудив тов-о обезпечень на заплачене позиваної квоти і зворот коштів процесу. В мотивах зазначено, що позиване тов-о N. York переступило в яркий спосіб обов'язуючу проворність порядного купця, висилаючи 32.447-78 К порученим листом, а не, як належало, поштовим переказом або грошевим листом або чеком.

— **Ревізія в харківським університеті.** „Южний Край“ доносить, що оноді перевела поліція строгу трусеницю в харківським університеті. Взяти в ній участь комісарі всіх міських округів, кількох ревірових і кількадесят поліціантів. Трусениця почала ся о год. 10. вночі в присутности ректора університету, проф. Багалія, і тривала до 4. год. рано. Найдено поверх 5.000 заборонених книжок, схованих в шафах по коритарях і в огрівальні.

— **Виноградники на закорд.** Поділю. Минулого року в надністрянських повітах Поділя — балтським, ольгопольським, ущицьким, могилевським та ямпольським — під виноградниками було всього 902 дес. землі.

— **Вибух Етни.** З обсерваторії на вулкані Етна в Сицилії доносять, що на вершку гори утворив ся оноді вночі новий кратер, з якого вилітає густий дим і гарячий попіл. Околиця Етни засипана тим попелом, а перестрашене населення покинуло доми і розбігло ся

в дальші сторони. Сейсмографічні прилади записали два легкі землетрясення вчора рано.

— **Дрібні вісти.** Одн баталйон 36. п. краєв. оборони з Коломиї переносить ся з днем 2. мая до Станиславова. — Зїзд матуристів львівської рускої гімназії з 1888. р. скликає до Львова на день 29. червня с. р. адвокат др. Партицкий в Станиславові.

Оповістки.

— **Іменованє.** Цїсар іменував директора фабрики тютюну в Монастирских, Корнила Опенавера, директором в VI. кл. рангі.

— **Краєва рада шкільна** іменувала в народних школах: Володим. Білецького учит. 5-кл. шк. в Макові, Стан. Боратинського учит. 5-кл. шк. в Грибові, Каз. Вікарську учит. 5-кл. шк. в Заболотіві, Михайла Кервицького і Михайла Ямроша учит. 4-кл. шк. «на Балках» в Снятині, Олену Михальську учит. 5-кл. шк. в Жовім, Йос. Фастнахта управит. 2-кл. шк. в Риботичах; учителями 2-кл. шкіл: Ол. Войтигу в Любчи, Мел. Терликовича в Ручвій, Кат. Бендзінську в Радеховах, Ол. Кочасву в Тшценцу, Стеф. Семшівну в Спиткові, Ол. Мадейську в Бистрій, Апол. Єндрюсякову в Бинареві, учителями (льками) 1-кл. шкіл: Йосифа Коцано в Свистільниках, Ант. Свидницького в Спиклосах, Евг. Казавичівну в Городі, Юл. Заяцівну в Малнівській Волі, Юл. Брикайлівну в Ненадівці гор., Ів. Панькова в Суходолі, Павл. Костовецьку в Липі, Бойт. Сьвігута в Ценевій, Зах. Кастановича в Слобідці, Фр. Яницкого в Розтоках, Влад. Гадовського в Домбрувах нїм., Ів. Влязлу в Бодзанові, В. Гачевську в Волчищовичах, Меч. Маркевича в Тїсній і Брон. Бельовську в Пентниках.

— **3 Тернопільщини.** Виборчий комітет до виборів до ради повітової на 5. мая подає отсім до відома всіх начальників і делегатів (виборців) громадських, що послїдні збори для прийнятя лісти виборчої відбудуть ся в понедїлок 4. мая о 5. годині в „Міщаньскім Брацтві“ і там буде приладжений для всіх вічлїг. —

— **3 залїзниць.** Після оголошеня в „Wiener Zeitung“ роздасть ся в дорозі публичної ліцитації роботи підшляхові, штурованє, роботи надшляхові, огороженє і пр. для будови залїзниць льокальної Фрїдберг-Асванг. Оферти можна вносити найпізнійше до 12. години в полудне дня 15. мая 1908 до ц. к. Дирекції будови залїзниць у Відни VI Gumpendorferstrasse Nr. 10. Близкі услїва і пляни можна оглянути в висше згаданій Дирекції і в ц. к. Управі будови в Фрїдбергу.

Посмертні оповістки.

— **О. Константин Строчки,** вислужений декан роздільський, парох в Лисятичах, упокоїв ся по довшій слабости дня 29. цвїтня в 56. році житя а в 27. р. священства. В. с. п.!

— **О. Теофіл Турчманович,** містодекан комарнянський і парох в Купновичах старих, упокоїв ся онодї в 66. році житя а в 44. р. священства. В. с. п.!

— **Юлія Кузьмич,** жінка пароха в Пісочній, упокоїла ся дня 22. цвїтня по довгій і тяжкій недужї. В. і. п.!

Наука, штука і література.

— **Видавництво „Час“.** У Кнїві вийшла з друку перша серія книжок Видавництва „Час“: 1) *М. Левицький.* Злочинниця (3 коп.); 2) *Г. де-Мопасан.* Батько Мілон. (3 коп.); 3) *М. Телешов.* Скрута (3 коп.); 4) *Б. Прус.* Живий телеграф (1 коп.); 5) *К. Міксат.* Син чи пасинок (2 коп.); 6) *А. Фогачаро.* Срібний хрестик (2 коп.); 7) *Р. Кінлейн.* Бунтарь Мотї-Гюй (3 коп.); 8) *Г. Бетге.* Марійка (1 коп.); 9) *А. Гарборі.* Помста (3 коп.); 10) *Рідні струни.* збірочка віршів (4 коп.). До кожної книжочки додано коротеньку біографію автора. Вся серія ко-

штує 25 коп. Пять відсотків прибутку від продажі книжок видавництво „Час“ призначило на памятник Т. Шевченкови у Кнїві. Готує ся до друку друга серія.

Телеграми

з дня 30. цвїтня.

Відень. Німецькі дневники оповіщують отсей комунікат руского клубу: „На нинїшнім (вторковім) засїданю руский клуб провів, що клуб почуває ся зовсім солідарним і також в будучині буде поступати солідарно. Також ухвалено зазначити рішучий протест проти обсади місця намісника у Львові д-ром Бобжинський, як також проти способу, в який то іменованє наступило. Правительство почувало ся до обовязку піддати ся волї лише польского кола без огляду на рішучі протести зі сторони предсїдателїв руского клубу. Тому руский клуб мусить уважати д-ра Бобжинського лише за орган польского кола і приневолений є уважати то іменованє за провокацію Русинів, тим більше, що неприязне становище нового шефа краєвого правительства супроти Русинів є звїсне. Дальше зазначено в комунікаті, що пос. Цеглинському поручено при мотивованю свого наглого ввєсеня в справі адміністраційної системи в Галичині точно і ясно очеркнути невиносиме положенє руского населеня в Галичині.

Петербург. Шведський король прибуде завтра до Ревлю, де єго привитає вел. кн. Николай та шведський посол і почетна дружина.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 29. цвїтня: о. Пачовський Іларій, Борщовичі; о. Макаревич Йосиф, Жидачів; Бернберг Ірма, Відень; Зівґер Марко, Самбір; Айзнер Ісаак, Самбір; о. Радзикович Петро, Вишенка мала; о. Содомора Григорій, Новосїлка; о. Яворський Володимир, Колодрібка; о. Северин Підляшецький, Увисла; о. Юліян Пляшек, Дубляни; о. Шасний Раставецкий, Сїлець великий; Кость Пекний, Вільвівон; Михайло Пашак, Перемишль; Микола Щуровський, Стинава нижна; Минадора Степанів, Вишнівчик; о. Іван Кобриневич, Добротвір; Евген Щуровський, Стинава нижна; Софія Балицка, Ричигів; о. Стефан Яворський, Рудники; Павлина Жаровска, Романівка; Ю. Метелльова, Люблянець; о. Василь Вавацький, Гнилички; Денис Сеник, Гнилички.

Звертає ся бачність Поважаних інтересентів фірми „Дім для Торговлі і Промислу“ що до заключуваня умов іменем того дому, до інкасованя грошей за той „Дім“, до відбираня за него товарів і взагалї до діланя іменем того „Дому“ управненї є збірно підписаний Вінкентий Богуцкий і Генрик Арльт. Остерігає ся проте Поважаних інтересентів, що умов і актів зроблених іменем тої фірми самим лише Генриком Арльтом за важкі не признаю, а квот заплачених до рук Генрика Арльта не узаю за заплачені фірмі „Дім для Торговлі і Промислу в Хржанові“.

З поважанєм
Вінкентий Богуцкий.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Цїна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Цїна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Цїна 40 сот. без п. почт.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 16. до 30. цвїтня 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В недїлі і свята 2 представлення о 4. год. пол. і о 8. год. вечером. Що пнтинї High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходу папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того вивраджено подїбно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові. (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важкі документи.

Під тим зглядом поробиє Банк гіпотечний як найдодїйнішій зарядженя. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річй домашних і господарських, збіжя і пашї против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумї вісім і пів мїліона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили по 10 пр.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса опадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають полісн „Дністра“ при уділюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківскім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить нинїшій агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,008,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на звороти	„ 50,939—
„ на ріжницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
інші фонди заосмотрени	„ 40,000—
Разом сума К 1,964,824—	

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

СОКІЛ

Митки можна набувати в „Сокільскім Базарі“ у Львові і у всіх торговлях в краю.

РУСЛАН

Передплата
до «РУСЛАНА» высылается
в Австрию:
 на 12 мѣс. рѣз. 20 пер.
 на 6 мѣс. рѣз. 10 пер.
 на 3 мѣс. рѣз. 5 пер.
 на 1 мѣс. рѣз. 170 пер.
За границу:
 на 12 мѣс. рѣз. 18 рублѣмъ
 або 36 франківъ
 на 6 мѣс. рѣз. 8 рублѣмъ
 або 18 франківъ
 Предплатное число по 10 сот.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиція містеча в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукониси звертає сильнісі
напопереднє застереженє.—
Рекламациї неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шеня зязичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланні» 40 с.
від стрічки. Подяки і пр-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Краєвий маршалок г-р. Бадені і непримиримі Подоляки.

(Δ) З іменованем нового намісника для Галичини д-ра М. Бобжинського оповіщено також поновне іменованє гр. Станіслава Баденього, котрий вже стілько літ стоїть на чолі найвищої автономічної власти, краєвим марішалком. Найзавзятійші противники приневолені склонити голову перед єго основним знанєм краєвих справ, незвичайною ревністю і вродженим єму тактом в справованю сего уряду і в кермованю кр. соймом, в удержуваню взаємин з усіма парламентарними сторонництвами і обидвома на-родностями. Лише заскорузли Подоляки і їх орган Gazeta Narod. не можуть пого-дити ся з кр. марішалком і з нагоди єго поновного іменованя висловлюють свій жалъ до него (а властиво вважа-ють себе kraj-ем) задля złudzeń ruskich марішалка, що він мимо зроблених до-свідів з „угодовою“ політикою, хоч в прочім вельми витравний політик і хо-лодний в своїх обчисленнях в одній лише рускій справі »in errore(?) perseverat«, підеуюючи, як се роблять і наші мос-квичі, терористичні виступи Будзинов-ских і Бачинських та злочин Січинського jako наслідки(!) сеї політики.

Очевидно Подоляки, котрих органом є Gazeta Nar, а найвизначнійшим представником г-р. Циніньський, Абрагамович, Ценьський і др. Козловський, були здавна противниками г-р. Баденіх і їх змагань до польско-русского порозуміння. Тим то і противили ся они в соймі всяким уступкам в користь культурного розвитку руского народу (засновуванню руских гімназий) і в користь національного поступу (длятого опирали ся рішучо всякому розширенню виборчого права, безпосередним виборам з сільських громад ітп. внесенням д-ра Олесницького).

На такий сам опір натрапляли внесення мовні пос. Вахнянина, внесення пос. Барвіньського на обов'язкову науку обох кр. мов і тогож внесення на заведення хліборобських заводських спілок. При с'їм останнім вказував пос. Барвіньський на те — що не хочете, щоби ми (народовці) перевели організацію селянства на основі заводських спілок хліборобських, то зроблять це опісля радикали на основах соціалістичних.

Одначе на Подоляках справдила ся історична приповідка: *małdy Polak po szkodzie*. Коли Будзиновські і Трильовські довели до рілних страйків, тоді Подо-

ляки і їх органи ударили у великий дзвін, що се наслідки „угодової політики“ і те саме торочить і нині Gazeta Narodowa, Dziennik Polski, а їм підповідає се «Галічанїн», підлещуючись як цуцик до свого пана. Отсим способом почав ся наново напрям москвофільської політики, котрої плоди мали вже нагоду Поляки і Австрія закусати, але мимо того знов їх тягне до сего засліплене, що та політика промостить їм дорогу до згоди польско-російської в Росії і они в Росії зискають союзника проти германського напору. Inde irae, що маршалок яко витревалий політик, як они самі признають, не вірить в успіх і такий вислід москвофільської політики і не дасть ся звести на сю дорогу.

Тимто сираведливо пише Kurjer lwowski:

I powiadamy, że w pierwszej linii t. zw. stronnictwo podolskie ponosi odpowiedzialność za to, że ugoda, nad którą pracował zmarły namiestnik i pracuje dzisiejszy marszałek sejmowy, nie dopisała. Zarówno ś. p. Potocki jak i marszałek Badeni mogli tylko rzucić myśl zasadniczą ugody, mogli nakreślić ogólne rysy tej polityki. Wykonać ją atoli tylko całe społeczeństwo polskie było w stanie. A tymczasem co zrobiło nasze „ziemiaństwo« podolskie, by rządowi krajowemu przyjść z pomocą? Nietylko niczego nie zrobiło, ale w dodatku popełniło wszystkie możliwe błędy, utrudniające ugode.

Przedewszystkiem pozwoliło ono na to, by we wschodniej Galicji ruską kwestję narodowościową złączyć z kwestją społeczną, w ten sposób ułatwiając demagogom zdobycie posłuchu wśród ruskich mas ludowych.

Не тільки ми се говорили і говоримо, але се признав також Kurjer Lwowski, що заскорузли шляхтичі подільські, котрі не внесли багато інтелігенції до кр. сойму, щоби обезпечити свої мандати з сільської курії, ставали все проти народно-політичного виховання селянської верстви не лише рускої але також польської.

То, що ми все уважали головним
жерелом роз'ятрення міжнародних відно-
син польсько-руських і заострення польсько-
руського спору — себ то всепольський та-
бор, потверджує також Kurjer Lw., вка-
зуючи на те, що якби умисно дано ру-
ським демагогам оружжя — суспільну бо-
ротьбу. Kurjer Lwowski виводить отже
дальше:

I temu dla politycznej myśli polskiej tak szkodliwemu postępowaniu obozu podolskiego przyszła w dodatku odsiecz wszechpolska. Tak zwani nasi narodowi demokraci, zrywając z najlepszymi tradycjami polskimi, zaczęli głosić w stosunku do Rusi

nów arogancką i brutalną teorię nacjonalizmu i egoizmu narodowego i jest to rzeczą zupełnie zrozumiałą, że mimowoli wywołali również czyniczny nacjonalizm ruski. Ta atoli zachodziła różnica między naszymi a ruskimi nacjonalistami, że pierwsi odwoływali się do pięści abstrakcyjnej, podczas gdy drudzy postanowili użyć przeciw nam konkretnej pięści niemieckiej, pozyskanej w Wiedniu.

Gazeta Nar. i Dziennik Pol. за підшептами „Галічаніна“ накликують до пімсти, до відолати за злочин одного фанатика молодого на цілім рускім народі, котрий раді би тепер видати на поталу Марковів і Дудикевичів та Глібовицких, котрих агіент знов шибає ся по Росії за всеславянським зїздом, де би напі москвичі могли знов обловити ся. В тім отже треба глядіти жерела сеї загорілости, котра велить засліпленим дневникам накликувати польську суспільність — zerwać z Ukraincami. — А на се Kurjer Lw. дає їм рішучу відправу словами:

Polityka ugodowa z narodem ruskim
nie może być zerwaną ani nadwyreżoną.

Показує ся, що п. Стапінський виявив без міри більше змислу політичного і державного, як ті панове, що їздили до Відня попірати на намісника кандидатуру Козловського. Показує ся, що ті панове нічого не научили ся і нічого не забули, а сего доказом виводи їх органу *Gazety Nar.*, бо она як фалшива катаринка грає все ту саму рипливу мелодию, котрої хиба будуть слухати засліплені загорільці, що нібито *wszystcy* *ukrainofile*, *zarówno* *hajdamacko-anarchiści*, *jak* *i* *klerykali*, *są* *przejęci* *bezdenną* *nienawiścią* *ku* *wszystkiemu*, *co* *polskie* — *dążą* *do* *zmajoryzowania* *mniejszości* *polskiej* *w* *Galicyi* *wschodniej* *i* *t. d.* А на піддержку сих нісенітниць покликуює ся, що *jeden* *z* *pasterzy* *ruskich* (але не каже який) *robił* *ugodę*, (з ким і коли) і не додержавши сказав, що *pasterz* *na* *to*, *aby* *barany* *w* *pole* *wyprowadzał*! Дальшим доказом має бути „Народне Слово“, котре зовсім безосновно *Gaz. Nar.* називає органом *klerykałów* *ruskich* (се неправда), а на останку ще оден доказ, що *Wachnianin*, *Barwiński* *i* *t. p.* *chcąc* *zyskać* *u* *ludu* *zaufanie*, *budzili* *nienawiść* *przeciw* *nam* *i* *mamili* *lud* *nieziszczalnymi* *obietankami*.

Все те голосковні видумки нікчемні, не поперті ніякими дійсними доказами і даними. Такими способами воює спільник «Галічаніна» Dziennik Polski, послугуючий єго сплетнями і видумками, пишучи ось що:

Ukraińsko-katolicki »Ruslan«, snać pod wpływem świeconego jaika, zmienił

front w sposób najwyższego podziwu godny. Nietylko bowiem przestał wychwalać i bronić Siczynskiego, ale także wyraża zadowolenie z mianowania namiestnikiem dra Bobrzyńskiego.

Се мусимо напатнувати яко безличну інфамію і взиваємо Dziennik Polski, що би навів се число і се місце, де „Руслан“ вихвалював і боронив Січинського. Оружем позиченим у москвичів — брехнею — світ перейдеш, та назад не вернеш ся. А так само колиб се було правдою, що „Ruslan“ prócz własnego korektora, prokuratora i redaktorów polskich gazet, nikt nie czyta (концепт живцем взятий з „Галічаніна“), то з тим не розправляв би ся так часто орган московської агенції і его союзники Gaz. Nar. i Dziennik Pol., бо се не стояло би труда!

Справді здорово мисляча польська суспільність і польський нарід може собі сказати: з неприятелими дамо собі раду, але борони нас Боже від таких оборонців і приятелів польської справи і ідеї як Gaz. Nar. i Dziennik Polski!

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Весняна сесія держ. ради розпочала ся немилою для правительства пригравкою на засіданню палати вельмож 28. цвітня. Бувший міністер-президент гр. Франц Туні товариші з правиці внесли інтерпеляцію до правительства у відомій справі проф. Вармунда і заявили, що наколи правительство в найближшій часі не видасть потрібних розпорядків, котрі могли би заспокоїти сумління інтерпелянтів, тоді були би приневолені при голосованню над бюджетом або бюдж. провізориєю виснувати відповідні послідовности. Є се отже рішуча заява відмови бюджету палатою вельмож! Такого звороту правительство з того боку певно не сподівало ся.

Другою справою, котра в палаті вельмож стрічає поважні перепони, є пропозиція до міністерства публичних робіт. Ми вже давніше згадували, що правительство вельми бажало полагоди сеї пропозиції ще перед великоднем. Одначе палата вельмож відослала її до окремої комісії, а проти самої пропозиції підносять ся поважні сумніви, щоби промислового шкільництва не відбирати міністерству просвіти, котре ним доси успішно опікувало ся, та не приділювати новому міністерству. Колиб отже палата вельмож поробила зміни в пропозиції, мусілаб она знов вертати до палати послів.

Але й в посольській палаті, як ми вже вказували на основі деяких голосів, положенє вельми невідрадне. Німецько-чеський мовний спір довів до великого розятрення між Німцями а Чехами, загрожуює цілості Народного клубу чеського і може крім того викликати міністерське пересиленє, бо одна і друга сторона грозить відкликанєм своїх міністрів, наколи не досягне своїх домагань в мовній справі. Як висловив ся чеський посол Бакеа на вічу вівторок в Празі, стоїмо не лише перед кабінетовим пересиленєм, але й перед пересиленєм цілого парламенту. Може бути, що правительству поведе ся одно і друге пересиленє відпочити, одначе над народним парламентом повис справді меч Дамокля. Тимто, як запевняють парламентарні політики, теперішня сесія має лише ко-

ротко тривати, бо з кінцем мая збере ся сесія делегаций в Пешті і тривати ме до кінця червця або перших днів липця, так що держ. рада зібралаб ся аж пізною осеню. Взагалі бажає правительство в ювілейній році обминати всякі труднощі і перепони, лагодити заострене положення внутрішньо-політичного, а колиб не змогло само удержати ся довше, зробило би місце урядничому міністерству, а після всякої імовірности пізною осеню розв'язало би державну раду, щоби з початком 1909 р. перевести нові вибори.

Дня 29. цвітня на засіданню польського кола повитав презес др. Гломбінський нового намісника д-ра Бобжинського, котрий прийшов попрощати ся з дотеперішніми товаришами клубовими. На домаганє др. Гломбінського, щоби намісник був добрим Поляком і без кривди рускої народности перепровадив у кождім напрямі рівноправність також польської народности (повинен був як раз відворотно справу поставити!) та беріг усіх здобутків польських в краю, відповів намісник др. Бобжинський, що буде дбати о добру адміністрацію краю, а щоби її піднести і уліпшити, буде пильнувати ладу в краю і публичного порядку, строгого береження законів, котрі повинні бути безсторонні, справедливі для всіх без різниці народности, ісповідання і суспільного становища. Намісник доложить заходів, щоби усунути жалі і розбудити довіру до адміністрації в найширших верствах. В добрій, рішучій і енергійній адміністрації містять ся оден з чинників, котрий має спромогти улекшити згідне життя обидвох народностей і усунути жерело многих спорів.

По рішучості і енергії нового намісника можна сподівати ся, що сї слова его стануть ділом і принесуть бажані всіма а ним висловлені наслідки і успіхи. А тим змаганням буде пособляти також центр. правительство, бо як звіщає N. Wiener Abendblatt, наміряє оно перевести реформи в адміністр. службі в Галичині, завести строгий надзір намісництва над староствами (неперечно новий намісник буде се точно виконувати), правильні візитації (се конче потрібне!), помноженє числа старостів і адміністративні поліпшення в новітнім дусі. Статус львівск. намісництва має буту помножений, а між іншими має бути установлене ще одно становище радника двору, призначене для Русина.

Парламентарне положенє, як звіщають віденські дневники, вельми запугане, бо правительство не має певности, чи досягне більшість двох третин для збільшення контингенту рекрутів, з крім того через наглі внесення не може добити ся до дневного порядку. Правительство змагає до того, що й засідання рідко відбували ся (слідуюче має відбути ся в понеділок по полудни) а тимчасом сподіває ся втихомирення умів. Віденські часописи а особливо N. fr. Presse виступає рішучо проти парламентарного міністерства, котре на єї погляд уже пережило ся, а замість того домагає ся урядничого міністерства. Дневник сей покладає свої надії на се очевидно, що бюрократія віденська була звичайно централістично-німецька.

Заграниця.

Між Росією а Апост. Столицею вельми заострили ся відносини наслідком усунення всіх крилошан вільненської капітули, про що ми недавно ширше звіщали. Задля того сподівають ся що хвиля зірвання всяких взаємин.

Англійський король Едвард подорожує і недавно зіхав ся з шведським королем, а в найближніх тижнях має зустрінути ся з царем, одначе місце стрічі з відомих причин держать в найбільшій тайні, але неперечно відбуде ся се десть на побережю російським.

Коли німецький канцлер Біллов веде переговори з Апост. Столицею (як се недавно стало ся) і з президентом міністрів Джоліті (хоч стрічі з сим останним відмовляють політичного значіння), веде ся в Італії кертична робота проти Австрії італійскою іредентою. В честь відомого поета д'Аунція, автора політичної драми La nave, про яку ми свого часу писали, устроєно у Венеції іредентистичний бенкет, на котрім вправді не було ані префекта ані бурмістра, але явило ся багато урядових осіб, а столи були прикрашені цвітами зірваними в австрійській пристани Полі! Як д'Аунціо, так і інші бесідники промовляли в напрямі забору Італією всего Адриатику і обидвох побереж сего моря.

В Лісбоні, в роковини надання конституції відкрив король Мануїл парламент (палату Кортесів). Дорога, котрою переїздив король, була обставлена військом. Король відчитав престольну річ, в котрій згадав про убиство короля і наслідника престоло, представив внутрішнє положенє Португалії, вказав на знесенє диктаторських розпорядків і висловив коначність ревізії конституції і видання нового виборчого закона.

Між Хінами а Японією погіршили ся політичні взаємини так, що може легко дійти до війни між сими державами.

Анатоль Вахнянин.

Листи до Пантелеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

I.

Львів 28. Січня 869.

Високоповажаний Добродію!¹⁾

Жінка в мене була недужна на горло, дитина на нежить, тому я и опинив ся з моїм писемом до Вас.

Ниньки, розпростивши ся з лікарем, я зараз сидю, та відвічатиму на все, про що Ви в мене ласкаво питали.

1. Радуюсь, що кошовий²⁾ припав Вам до серця, та що зможе він Вам обширно про все те розказати, що нас боить, та нам Галичанам доскулює.

Таким, як він, є и его брати у Львівському сіменищу, тільки що ще молоді — та тим красший повинен би бути з его козак, що не люде, а таки сам батько его на те українське наставив.

Ви журитесь Добродію за верхові значки, так знайте, що хоч з тяжкою бідою, а таки друкар на їх сгодив ся, и ми инак святе письмо друкувати не будемо.

2. Правда розішлеть ся там, де Ваша воля:

Новаківчів и до сербського Музеуму вона посилала ся. Бляникові також.

3) Що такаєть ся видавання газети німецької у Відні, котра б нас заступала — то скажу так:

а) Кавці треба 6000 гулд. (два рази в тиждень)

б) Наші панотці не конче за її хоплять ся.

Другі Слов'яне читатимуть її, по не буде з їх пренумератників.

У Відні не має нікого, хто би зумів се діло повести — бо жь думаю треба б

сею газетою заступувати інтереса усього 15 го народу; а хтожъ зъ віденських Русинівъ їхъ тямить? Самі молоді. Хто писати ме окрімъ Васъ теперъ? а хто, якъ Васъ Добродію у Відні не стане?

Теперъ же заявлю Вамъ мою думку въ сему ділі.

Щобъ не давати кавці, такъ видавати газету разъ у місяць або 2 раз брошурою, котра навіть більшъ уваги зверне на себе, чимъ газетка 2 раз на тиждень виходяча.

Омельянові⁴⁾ годі бюджетъ такий уложити, бо не знає він, кільки дрюкъ у Відні стоятиме и якъ обширною має бути ся газета. Се вже розміркую хто небудь зъ січовників у Відні. Въ сій газеті, думаю, требабъ подавати світові цілу нашу историю. — Я маю під рукою німецьку компіляцію зъ Богдана Хмельницького Н. Костомарова. Се бъ могло піти у фелетонъ.

Важна се річъ для насъ, дати себе пізнати Німцямъ та Слов'янамъ, щобъ Европа знала окрімъ der polnischen Frage, такожъ обь українській. Наколи буде щось позитивного зъ газетою, то пристараюсь и дописувателівъ зъ усіхъ кутківъ Галичини. По українськи такої газети намъ теперъ видавати не треба, бо, наколи бъ її редаговано фонетикою всі покрикнули бъ що се ляцький органъ ала „Русь“, то зацїткали бъ діло добре у самому зароді. Ми у своїй хаті, себъ то въ Галичині, дамо собі раду, а лучче, нехай Німець та чужестранецъ за насъ лучче дізнасть ся.

Якъ би Ви Добродію на се не згодились, тобъ я Вамъ подавъ ще другий проєктъ. У Відні виходить Zukunft. Отся газета давніше насъ добре заступувала, та можебъ и наново почала уступуватись за насъ, коби ввійти ко- му въ переговори зъ редакторомъ її та наділити его якою тамъ грошевою сумою. Тількижъ треба бъ тоді ёму сказати, що братчику служи якъ вірний той цуцикъ. Сі редактори за симъ звичайно идуть, котрай більше заплатитъ.

4. Дівоча школа для насъ трудна річъ — се булоби задачно „Просвіти“ по не теперъ ще, а коли вона розживеть ся. До заложіння „Пансіона“ треба такого капіталу, щобъ зъ одсотківъ зăкладъ удержати, а ту... А въ друге у насъ піпъ не дасть своєї дитини у таку школу, хибай сотний, двусотний. Дівочі школи у насъ є въ Яворові у Василянкѣ, та въ Бучачі. Тихъ би намъ треба дістати собі въ руки. У Яворівській школі учить мій таки швагеръ, то и добре вінъ дівчатъ навчає. Про Бучацьку мало знаю. Пансіонъ можнабъ заложити у Львові та жєнщина, щобъ брала до себе дівчатокъ на науку, знайшла бъ ся, а учителівъ, що за дармо научали бъ у тому пансіону, було бъ такожъ доволі, тільки треба би до такого діла комитетъ зложити, дати ёму який такий грішъ, хоть 200 р. до зачаття сего діла и зъ новимъ шкільнимъ рокомъ можнабъ обголосити газетами, якъ се звичайно дієть ся, що така и така жінка бере до себе дівчатъ на науку — а той и другий учать тамъ сего и того.

Треба ще додати, що правительство мусіло бъ на таке діло дати своє призво́лєння. Воно дасть.

5. Січовики нехай би на своїхъ „Вечорницяхъ“ лишъ мали учені розправи, якъ се уже почалось того року „хібай що хотіли-бъ вони самі вистосувати мале писемце для себе, и то не коньче литографоване а просто писане. Назвати бъ можъ її „Вечорниці у Січі Віденській“.

6. Хочъ давъ я Вамъ Добродію слово, що „Правда“ безъ ёръ друкуватиметься, но таки мусілось таке стати, якъ я казавъ, що помаленьку лишъ таку правописъ вводити треба. Причина коротка, котрої я не знавъ, розмовляючи зъ Вами у Кракові. Редакторъ одвічальний Микита на таке не згодивъ ся. Однакъ станеть незабаромъ по Вашій волі, бо я обійму цілкомъ правильно, за концессією правительства, редакторство, а тоді уже буде такъ, якъ Ви сего бажали.

7. Письма св. вистало лишъ до 2. ч. на три чвертки „Домонтара“ на одну сторону.

Черезъ те опиняєть ся видавання „Правди“, се багато намъ шкодить. Прошу, зробіть ласку прислати намъ одного и другого богато, та вибачте Добродію, чимъ скорше.

8. Ниньки одержавъ я книжки відъ Івана Івановича⁵⁾ зъ Берлину. Спасибі ёму!

9. Омелянъ писатиме, скоро лишъ Вашъ адресъ буде. Теперъ дякує Вамъ сердечно за 75 рублівъ та клонить ся низенько. Пані Вашій мій поклінъ — а Вамъ чоломъ відъ прихильного

Наталя.

¹⁾ На долі дописки: Пант. Кулішу.

²⁾ Мнх. Подолинський.

³⁾ 15 міліонового.

⁴⁾ Партицькому.

⁵⁾ Білозерського.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Івана і Пафнутія; римо-кат.: Жигмонта. — В неділю: руско-кат.: Теодора і Анастазії; римс-кат.: Обр. Ч. Кр.

— **Намісник др. Бобжинський,** як доносять з Відня, виїхав звідтам, по зложеню присяги в руки цісаря, до Кракова, а завтрішної суботи має прибути до Львова.

— **Допись з Старого Самбора** (до відомости Президії ц. к. Намісництва). Тяжко жити двом сусідам у купі, наколи нема кому їх погодити. Таке діє ся і з нами Русинами в Старім Самборі, котрим доля судила жити вкупі з другим народом з Поляками. Та наш сусід має за собою власти політичні як староство, жандармерию і поліцію, та всяких агентів. По убійстві намісника польска суспільність відносить ся до Русинів тут так, немов би то убійство поновив цілий нарід, так що по улицах перший лучший швець кричить за кожним Русиним, „skrytobójca, hajdamaka, kryminalnik“, а власти польскі байдужно прислухують ся тим красним епітетам. Від часу до часу уряджують тут патріотичі демонстрації, ви співуючи по улицах пісні визиваючі Русинів. На чолі таких демонстрацій стають старосамбірські ученики Поляки, що ходять до гімназії в Самборі. Не знати, що на се скажуть пкільні власти, чи будуть однаковою міркою міряти сваволю „złotej młodzieży“. Та на такі провокації власти політичні глухі, що більше, деякі правительственні органи і то в урядовім мундурі беруть участь в таких демонстраціях, ходячи по улицах та викрикуючи попри Русинів: „hajdamaka, hajdamaczka“. Комісар п. Лишковский дня 28. в ночі о 10. годині вийшов з трема жандармами до льокалю читальні „Просвіти“, та стягав протокол. Ми побоюємось, щоби через таке поступованє не прийшло до якого нещастя і до переслідування невинних людей. Зазначуємо, що руске населенє заховуєсь дуже спокійно і ёму не в голові якісь дурниці. Та супроти провокації зі сторони деяких урядових органів удаємо ся отсею дорогою до ц. к. Намісництва, щоб оно спинило їх загонистість і не дозволило непокоїти та дразнити спокійне руске населенє. В тій справі вислали ми телеграму до міністерства у Відні. У нас тепер цілком запроваджений стан виїмковий. Крім сего звертаємо увагу всіх Русинів, щоб такі надужитя подавали як вайбільше до публичної відомости. За всякі обиди чести треба скаржити до суду, а хоч не можемо багато від них сподіватись, всеж таки ідім легальною дорогою, а в окрушинок призбираєсь і на хлібець!

— **Нове драм. товариство на Україні.** Заснувало ся нове товариство українських артистів, яке під орудою Т. Колесниченка та при участі артистки Г. Борисоглібської розпочало свою діяльність з 27. цвітня в Олександрії, херсонської губернії. В товаристві такі артистичні

сили: п-ї Г. Борисоглібська, В. Валерик, О. Володенко, П. Івашунина, М. Євгенєва, М. Леванковська, М. Насонова, А. Тополя, Тосіна, Хижняківна; пп. В. Володенко, О. Волошин, А. Заглоба, Т. Колесниченко, А. Дударенко, С. Коноплицкий, В. Кошовий, О. Крашановский, Ю. Лисенко, Л. Свірговский, Тагаєв, В. Яворский, О. Яворенко. Товариство має власний хор і оркестру. Дірігентом Л. Леванковский. Одвічальним режисером Т. Колесниченко, черговим — Л. Свірговский. З наведених артистів — В. Валерик, О. Волошин, В. Кошовий, Ю. Лисенко, Л. Свірговский вчили ся в драматичній школі Миколи Лисєнка, в класі української драми М. Старшкої. Вистави розпочинають ся „Суетою“; далі поміж штукарами старого українського репертуару підуть в товаристві пєси: „Бог помсти“ драма Шолома Аша, в українськїм перекладі Модеста Левицкого, „Євреї“ Чирікова, в перекладі Л. Пахарева, „В городі“ С. Юшкевича, в перекладі В. Дубровского, „Ревізор“ Гоголя, в перекладі Олексі Коваленка, „Сватання“, „Ювілей“ та інші жарти А. Чехова по українськи, „Візник“ Геншель Гауптмана в перекладі М. Загірної та інші перекладні твори світового драматичного репертуару. В маю товариство переїздить до Кременчука, а звідтіля 3. червця до Миколаїва. В місяці червню в товариство вступає на драматичні ролі п-ні Н. Дорошенко, яка скінчила сего року школу М. Лисєнка.

— **Зеліничий дворець на Личакові.** Шлях будуючої ся залізничі зі Львова через Перемишляни до Підгаєць, починає ся на двірці Львів-Підзамче. Звідтам веде шлях попри Кривчиці повикручуваною лінією до личаківської рогацьки, а потім здовж винницького гостинця. Коло личаківської рогацьки вже і побудовано стайні будинки, а деякі з них вже викінчено. Шлях залізничі майже вже зладжений, лише шин ёму не стає. Доїзд до стайні буде вести т. зв. Кривчицкою улицею (бічною Личаківської) і другою дорогою зноза личаківської рогацьки.

— **Пожар в Помор'ях.** Дня 27. цвітня ввечір в полудне пожар в містечку Помор'ях коло Бережан і знищив костел та 28 переважно жидівських домів. Місцеві сикавки були — як доносять Kur. lw. — не до ужитку. До спивенія шаліючого огню причинила ся пожарна сторожа з сусідного Дунаєва. При сій нагоді годить ся пригадати помор'янському магістратови прямо обурюючий факт з літа минулого року. Коли в Помор'ях заложено руского пожарного „Сокола“ а зі Львова приїхав на кошт „Двістра“ інструктор пожарництва, аби навчити місцян ратования при огню, то магістрат відмовив випозиченя сикавки до науки. Певно соромив ся, що сикавки були заржавілі, а інші пожарні прибори поломані, а може зробив се з нац. шовінізму. Тепер показали ся наслідки тої господарки, бо колиб інструктор був оглянув і казав направити сикавки, а члени „Сокола“ уміли ратувати, то не було би тільки хат згоріло.

— **Столиця краю без гербу.** Підчас приготувань до торжества з нагоди цісарского ювілею в столиці Буковини замічено, що Чернівці не мають поправді гербу, бо всілякі репродукції гербові не однакі і кожда инакше виглядає. Для того управа міста віднесла ся до міністерства справ внутрішніх з запитанєм, чи міністерство не має відповідного гербу. На то відповіло міністерство, що правдивого гербу міста Черновець не має. Власти однак підняли ся виготовити такий верб, котрий можна би уважати за історичний і предлажать его цісарєви до санкції.

— **Зміна жандармских станиць.** Станиця жандармерії в Гійську, добромільського повіта, стала перенесена до Кальварії пацлавської в тім самім повіті, а станиця жандармерії в Яворові, косівського повіта, до сусідної Соколівки.

— **Папський престол.** На виставі церковної штуки в Венеції, що буде отворена дня 30. червця с. р., буде виставлений престол, який Венеціяни мають зложити в дарунку Св. Отцєви Пієви Х з нагоди его св'ященничого ювілею. Престол, виконаний в стилу XVII ві-

ка, має 4 метри висоти і стоїть на чотирох ступінях. По обох боках на ступінях зображені в женьських постатях Набожність і Милосердя, а внутрі престолу стоять статуї св. Ап. Петра і Павла. Поруче задне окрашене зображенням св. Духа і титрою в плоскорізьбі та галузею цвітів, піддержуваною ангелами. Престол є твором венецького різьбаря, Каде-ріна.

— **Тіла старинних Герман в покладах торфу.** У східній Фризії і північно західній Німеччині найдено в різних часах і в різних місцях тамошніх торфовищ 52 досить добре законсервованих трупів старинних Герман. Професор Месторф, котрий довгі літа студіював сираву походження тих тіл, прийшов остаточно до переконання, що старинні Германі карали подружжя невірність тим способом, що винуватих закопували живцем в торфовім багні.

— **Перегони самоїздів Новий Йорк — Париж.** Перегони самоїздів між Пекином а Парижем дали товчок до дальших того рода шпортів. Головно фабрикам самоїздів розходить ся при таких перегонах о рекламу своїх виробів, тому значними квотами підпомагають такі підприємства. Під сю пору відбувають ся перегони самоїздів на просторі Новий Йорк — Париж, через Сан Франціско, Аляшку, Камчатку, Сибір, Росію і Німеччину. В перегонах бере участь самоїзд «Томас» з американської фабрики, італійський самоїзд «Зіст», французький «Діон» і німецький «Протос». «Томас» прибув перший до С. Франціска, бо Американці помагали єму всіма силами. Дорога ним перебута з Н. Йорку до С. Франціска виносить 5,400 км. «Зіст» спізнав ся о 1,200 км., «Діон» о 1,400 км., а «Протос» був «першим» але з заду о 1,470 км. Дорога поперек Америки була незвичайно тяжка, головню через Скалісті гори, засипані снігом. Перед двома тижнями «Томас» виїхав кораблем на Аляшку, а звідтам пожене дальше сушею. Самоїзди, що беруть участь в перегонах, є сильної будови, але вже тепер можна сказати, що не всі доїдуть до Парижа.

— **Про повінь в Росії** наспіли з Петербурга отсі вісти: Повінь в Москві прибрала величезні розміри. Вода в ріці Москві від п'ятдесяти літ не стояла так високо як тепер; навіть підчас найбільшої доси повени в 1856 р. не доходила до такої висоти як тепер. Вода позаливала всі улиці і мости з виїмкою одного мосту залізничного та дійшла аж до мурів Кремля. На трохи вище положених улицах можна ще було конем переїхати, хоч вода досягала коневі аж по черево. При т. зв. «Водоотводном каналі» стояла вода так високо як ліхтарні і досягала до першого поверха. Ново-Девічий монастир, дім знайдів, парова пральня і багато фабрик виставали мов острови з води і від сторони ріки були зовсім відтяти від всякої звязи з містом. Навіть на лівім березі, де находять ся вали, зроблені нарочно на то, щоби сперти воду підчас повени, прірвала вода хати і позаливала улицы. На многих улицах не можна було инакше дістати ся до домів як лиш на човнах. Села під Москвою, Нечаєво і Ямки, вода також зовсім залила. На московско-курській залізници треба було рух застановити. На станції Ока вода вхопила і понесла жіяку начальника станції. Після послідних вістий з Москви вода залила там була 25,000 помешкань і більше як 50,000 людей треба було дельожувати. В діли несеня помочи потерпівшим від повени потворили ся комітети в цілій московській губернії. Після найновіших вістий вода вже опадає і більшої небезпечности нема.

Оповідки.

— **Театр аматорів львівського „Сокола“** відіграє в неділю 3. мая „Дванадцять дочок на виданю“ оперетку в 3 діях М. Кропивницького, при військовій музиці. Початок о 7½ год. вечером.

— **Ц. к. Дирекция гімназії з рускою викладною мовою в Перемишлі** оповіщує отсим, що письменний іспит зрілости відбуде ся в днях

11, 12 і 13. мая 1908, а усний іспит зрілости розпочне ся дня 1. червня 1908. Іспит екстерністів і приватистів відбуде ся перед матурою в днях 22. і 23. мая 1908.

— **3 почти.** З днем 1. мая 1908 входить в жите ц. к. уряд поchtовий в місцевості Іванівка, повіт Тереховля, зі звичайним кругом ділани і назвиском Іванівка к. Тереховлі. Місцевий округ доручень нового уряду поchtового будуть творити громада і двірський обшар Іванівка з присілками Горичівка і Вікторівка а замісцевий громада і двірський обшар Глецава з присілком Стаднаця. Уряд поchtовий в Іванівці буде получений в поchtовою сітню за помочию щоденного пішого післанця до ц. к. Уряду поchtового в Тереховлі.

Посмертні оповістки.

— **Ероним Бандрівський**, народний учитель, діяльний член многих укр.-руських товариств у Львові, упокоїв ся в Гаях коло Львова дня 30. цвітня в 25. році жита. Похорони відбудуть ся завтрешної суботи о 5. год. по пол. від личаківської рогацьки на личаківській цминтар. В. є. п.!

— **Плятон Костецкий**, редактор Gazet-y Narodow-oj, упокоїв ся нині рано у львівськім шпиталі в 76. році жита. Похорони будуть в неділю о 4. год. по полудни. Покійний був одним з останніх тої категорії людей, що є gente Rutheni, natione Poloni. В 50-тих роках відіграв пок. Костецкий значну ролю в боротьбі проти москвофільського напрямку, містячи поезії та дрібні оповідання в «Зорі галицькій». Між иншими написав молитву, починаючу ся словами «Во імя Отця і Сина то наша молитва, як Тройця так єдина Польща, Русь і Литва», в якій виповів свої політичні ідеали. Довгі літа був співробітником польських часописів а спеціально Gazet-y Narodow-oj. До Русинів не признавав ся. В. є. п.!

Телеграми

з дня 1. мая.

Відень. Міністер Пешка помер вагло нанишньої ночи о 1. год. наслідком апоплексії.

Відень. Вчорашнє засіданє палати послів минуло спокійно. Слідуюче в понеділок. Між внесеними інтерпеляціями були: пос. Старуха до міністра внутр. справ в справі надуживаня уряд. власті старостою Річчім і комісарем Понпером підчас сойм. виборів і друга інтерпеляция в справі двоякого поладнаня тог самого протесту що до виборів в Старосамбірщині тамошнім староством, раз корисно, другий раз некорисно для протестуючого; пос. Бачинський вніс інтерпеляцию до міністра судівництва в справі поведєня суду в Коломиї, а пос. Олеськицкий в справі незаконного арештованя кількох селян в Щурові.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15. мая 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представлення. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниця High-Life представлення. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацию

- 4% листи гіпотечні
 - 4½% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміовані
 - 4% листи Товариства кредитового земского
 - 4½% листи Банку краєвого
 - 4% листи Банку краєвого
 - 5% облігації комунальнї Банку краєвого
 - 4% позичку краєву
 - 4% облігації пропінацийні і всїлякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найточнішій курсі деннім.

Працїте і шалїть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадниці на 4% удїляє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносєть рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Веколї приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в «Джістрі».

З зисків удїлив „Джістер“ на публичні добродїїні ціли квоту 45,835 корон.

Вкладки	2,795,183 К.
Позички удїлені	3,410,684 К.
Удїли членські	234,398 К.
Цінні папери	180,452 К.
Фонд резервовий і інші	46,842 К.
Льокації	182,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломиї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40Н	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любіня	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:45+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35Л
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:51
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломиї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45Н	1:25	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любіня	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34Л
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі і свята означені +, — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою Н, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

Передплата

до «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на члн рік . . . 20 пер.
на рік . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
на місяць . . . 1/70 пер.

За границею:

на члн рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на рік . . . 8 рублів
або 18 франків

Подорожнє число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і думу ми виреш: а не возьмем милости і віри не возьмем,
бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. поноудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Херу-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає слідно
на попереднє застереження.
Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Політика зневіри і розпуки.

(Δ) Недавно оповіщене уступлене посла до держ. ради д-ра Володимира Охримовича і подані ним поводи, які ми тоді навели за «Ділом», стає наглядним доказом, що хибне розуміння політики і доріг, якими можна руский нарід двигнути до культурного і національно політичного розвитку і до осягнення дійсної рівноправності, доводить наслідком безуспішності радикальних політиків того рода, що нині верховодять руским клубом, до роздратованя, за чим іде очевидно зневіра і розпука.

Такий сам настрій проявляє ся також в часописах, які захопило у свої руки се радикальне крило — в «Ділі» і «Свободі», а сей настрій виявив ся також з нагоди іменованя нового намісника Галичини д-ра Бобжинського. Э то та сама пісонька, котру здавна вже співав посол Будзиновский, що нам не треба ніяких придбань, бо нам ходить о піддержуванє недоволення в народі, а та мелодия є головним мотивом цілого настрою тих кругів політичних. Зовсім отже арозуміло для нас, що з появою кандидатури д-ра Бобжинського на намісника Галичини, коли она вже стала одинокою і певною, «Діло» виступило з загальником не попертим дійсними даними, що др. Бобжинський «найбільший ворог руского народу», а «Свобода» додала, «Бобжинський сказав, що як стане намісником, то буде нищити руский нарід!» Тут очевидно числить ся на людей, котрі без перевірки приймають кожду напечатану букву.

Колиж ми висловили свій погляд і заперечили тим голословним твердженням, то «Діло» дуже вигідно обійшло ся з нашими выводами, попертими дійсними даними, — оно намолало давно вже перемелених фраз про пеани співані по клонником колишньої «нової» ери, а в недостаті аргументів запозичило ся о-рүжем з «Dziennika Polskiego» (сей знов взяв то з «Галічаніна»), що нібито «Руслана» ніхто не читає (отже по що писати сяжневі статі в «Ділі» і заповняти тим пів числа великого формату?) і се нікого не репрезентує.

Вдавати ся отже в розправу з такими аргументами школярськими шкода часу, але ми звизаємо лише «Діло», щоби оно заперечило отсі твердження (як оно називає пеани в честь намісника), що за віцепрезидентури д-ра Бобжинського: утворено рускі школи вирав при учит. се-

мінариях в Тернополі, Станіславові, Сокалі, у Львові (при женск. сем.) і Самборі, три рускі гімназії в Перемишлі, Коломиї, Тернополі (станіславівська гімназія «трісла», як висловив ся п. Будзиновский наслідком політики розпуки приміненої до д-ра Фіялка), що Товариству Наук ім. Шевченка віддано печатанє всіх шкільних книжок і тим дано єму спримогу розвинути наукову діяльність, що управильнено шкільну правопись, що утворено руску катедру історії і другу катедру руск. літератури в львівській університеті (др. Бобжинський при тім був також головним учасником акції).

Отже просимо нам заперечити на доказ, що др. Бобжинський найбільший ворог руского народу, а також радіб ми дістати запереченє від тих руских послів, котрі твердили, що за д-ра Бобжинського устроєно так народне шкільництво, що нема ані одної чистої рускої школи (без науки польської яко предмету), лише утравістичні.

Ми однак дуже добре знаємо, що на се відповіді не одержимо, окрім хіба шумних радикальних фраз, бо годі перечити живим фактам. А такий настрій приневолєне «Діло» піддержувати, щоби достроїти ся до політики зневіри свого бувшого редактора д-ра В. Охримовича і до політики розпуки посла Будзиновського і того радикального крила руского клубу, котре довело до ухваленя комунікату, на основі котрого іменованє д-ра Бобжинського намісником Галичини є «провокацією» руского народу. Розуміє ся, що в тім напрямі буде іти також тактика руского клубу в держ. раді і тому не без інтересу буде почути голос німецького дневника «Reichspost» в сій справі, бо він влучно пояснює становище руских послів в держ. раді.

Вгадавши про се, що великодна перерва не послужила якось державній раді для усталєня політичного курсу та що якісь темні хмари засунули овид найбільших засідань посольської палати, пише дальше «Reichspost»:

«Неприятні відносини між Поляками а Русинами перемінили ся у воєнний стан, а скількоб не було нагромаджених тяжких кривд заподіяних Русинам, то справа їх стоїть тим некористнійше, що закріпавлений дух убитого намісника гр. Андрея Потоцкого сьвідчить проти руских радикалів а нехить Русинів проти особи нового намісника звертає ся проти цісарского покликаня, проти котрого боротьба в сій хвилі є зовсім безвиглядна. Чим острійше Русини будуть виявляти

свою злість проти галицьких відносин в держ. раді, тим більше пожаданою буде ся тактика для їх противників, котрі витягнуть з сего лише користи для себе і будуть переводити доказ, що они в супротивности до Русинів є одиноким способом до управи і певним елементом».

Отже не ми лише так думаємо, але й всякий незасліплений чоловік на основі поміченє зроблених про нашу народну політику за останних 15 літ приневолєний признати, що політика зневіри і розпуки довела у нас до розладу і розстрою, замість подвигнути і посунути нарід до культурного і національного розвитку. А та політика розпуки і зневіри є впливом хибного розуміня польско-русского питання. Не місце тут розбирати наново се питанє, про котре написано стілько вже розвідок і статей, котрому і ми чимало присьвятили своїх заміток. Одначе позволимо собі звернути бачність на недавно поміщену в краківській «Czas» статю про польско-русский спір п. з. «Tragiczny błąd».

Автор сеї статі влучно зазначає в супротивности до звичайних тверджень польских дневникарів мовби то в неприязни Русинів до Поляків був передовсім підклад соціальний, мовби оклик «ліси і пасовиска» був тут рішаючим. Коли руский агітатор, каже Czas, хоче порушити нарід проти Поляків, тоді порушує «хлопа» проти «пана». А однак не треба дурити ся, бо боротьба Русинів проти Поляків є боротьбою національною, зверненою не проти переваги одної класи суспільної над другою, а проти переваги одного народу над другим. Хоч Русинам, каже Czas, є признана рівноправність з Поляками, хоч Русини дуже добре знають, які народні і культурні придбаня осягнули в останних десятиліттях, боротьба веде ся завзята — бо якраз цілковита рівноправність (хоч се звучить парадоксально) Русинів єсть одною з головних причин завзята сеї боротьби. Тут дальше автор пояснює причини сего завзята на основі різниці між правною або формальною а дійсною рівноправністю, а задля ваги сего виводу подаємо єго дословно. Ось каже він:

„Każde równouprawnienie, czy prawne, czy polityczne, czy narodowe, jest z natury rzeczy formalne tylko, stwarza tylko ramy, w których obrębie jednostka, warstwa społeczna lub naród, może bez przeszkody rozwinać pełnię swej siły wewnętrznej. Od stopnia tej wewnętrznej siły i wartości zależy dopiero równouprawnienie rzeczywiste, materalne, faktyczne».

„Mimo tysięcy szkół ludowych ruskich, coraz liczniejszych gimnazyów, coraz nowych uniwersyteckich katedr, mimo otwartej drogi do urzędów, mimo wzrastającej ciągle liczby ruskich mandatów do Sejmu i Rady państwa, mimo dopuszczenia języka ruskiego do sądów i do władz państwowych i autonomicznych — jednym słowem, mimo tych wszystkich widomych znaków formalnego równouprawnienia, naród ruski w kraju i państwie nie waży tyle co polski. Naturalnie! Różnica w kulturze i cywilizacji między obu narodami, a więc w tem co nie martwą cyfrę, lecz żywe stanowi życie, co decyduje o sile, zdrowiu i wartości narodu, różnica, będąca wynikiem wiekowego rozwoju stosunków jest tak ogromna, że o mechanicznej równości mimo formalnego równouprawnienia mowy być nie może. Życie narodów nie da się pogwałcić — nawet brauningiem!“

Того всего, каже Czas, не хотят признать проводники у р.-русской политики а факт, що посідають формальну рівноправність, а не мають рівності впливу, значіння і влади, роздратовує їх більше, як колиб перед світом могли оправдати свою низкість формальним укороченням народних прав і тим пояснює ся ненависть, котра затроює душу народу, замість її кріпити, а замість вирівнювати переділ культурний і цивілізаційний між обома народами, пре руский нарід до здичілости, пьвіт інтелігенції, руску молодіж шкільну, зводить на позем аналь фаетів з XVIII століття.

Автор сеї статі звертає бачність на се, що natura non facit saltus — не вільно перескакувати етапів і кінчить свої виводи отсею замітною увагою:

„Równouprawnienie narodów ma ten cel, by każde społeczeństwo mogło dźwigać się bez przeszkód z etapu na etap swego kulturalnego rozwoju.“

„Prowadzić swój naród ze stopnia na stopień, coraz wyżej, coraz głębiej w krąg społeczeństw cywilizowanych — oto zadanie przywódców ruskich. Prawda, że praca ciężka a plon daleki. Ale chceć plonu bez pracy, dążyć do zewnątrznej przewagi bez wewnętrznej siły, do politycznego znaczenia bez kulturalnej wartości — znaczy tyle, co naród swój ludzić i okłamywać, spychać go w dół, zamiast nieść go ku światłu, upadlać go, zamiast uszlachetniać. Taką polityką można narodem swoim „cały świat zadziwić“ — ale ten naród „dźwignąć, uszczęśliwić“ — nigdy!“

Отсі замітки повинні взяти під розвагу всі ті, що йно дірвали ся мандату, а вже зневірили ся, що думали за оден рік і без наукової праці сотворити університет і держать ся засади: або все, або нічо! Per astra ad astra!

Допись із стахиславівської єпархії.

Не маю звичаю писати, дописи дощоденних часописів, прото і тепер наколи прошу Сьвітлу Редакцію о поміщенє сих заміток, сповняю лише обовязок сьвященної совісті.

Случайно дістало ся мені в руки кілька чисел „Галічаніна“, в котрих поміщені дописи о реколекціях для сьвященників в Станиславові, уряджених Пресов. Еписк. Григорієм. Цілий ток тих дописів указує, що они писані духовними людьми і представляють переведене тих реколекцій і самого єпископа в світлі крайно некористним.

Коди редакция „Галічаніна“ сама від себе заодно критикує сего владику, то не дивно, бо то у неї хліб насущний, але що сьвященники знайшли ся, котрі їй в тім помагають, то справді сумно.

До реколекцій єпископ нікого не приневолював, лише добровільно зіхали ся сьвященники — я був учасником другої серії. Широ треба признати, що єпископ отворив перед зібраним клиром цілу свою душу і свої думки; представив як на долоні духовний розклад в нашім клирі і народі, котрий може скінчити ся моральною смертю. З одної сторони москофільство яко вислід великорусської експанзії з своїм задушевним бажанєм зляти ся орієнтальною схизмою. З другої сторони безвірє і лібералізм, що веде до радикалізму і підорвання католицької Церкви у Русинів — а клир замість зорганізувати ся під проводом єпископату до противділання погубним струям стоїть також розв'язаний.

Ту годі довго розводити ся, лише чим скорше брати ся за християнську роботу на всіх полях. Єпископ основує інститут під покровом Пр. Діви, щоби виховати молодіж в дусі строга релігійнім і просить сьвященників о поміч матеріальну, сьвященники повинні вже раз зрозуміти, що народови служити можна лише через Христа і єго Церков, а не на оборот служити Богови через нарід — не піддавати ся беззглядно під команду „Народного Комітету“ або „Совіта“, всякі інституції лише о стілько попірати, коли стоять на ґрунті релігійнім, а якінци закинути пренумерату „Діла“ і „Галічаніна“ а оснужати доконче християнську щоденну часопись. Прото порішив загал зібраних сьвященників взяти часопись „Руслан“ за свій орган щоденний, понеже тойже дає поруку, що єсть редактований в дусі християнсько-народнім. Загал сьвященників прийняв одушевлений ті гадки, но найшли ся одиниці невдоволені і ось посипали ся дописи до „Галічаніна“. Дирма, що єпископ просив при кінці реколекцій, щоби не витягати до часописів справ обговорених на реколекціях, а коли они кому не до вподоби, просив владику: „нехай мені принайменше не перешкаджає“. Якже сумно у нас, коли наші люди все зараз витягають на публичне позорище! Чи читав хто в польських часописах щоденних, щоби там сьвященники виводили свої справи публично, яка там солідарність і взаїмне порозуміння! А у нас?

Дасть Бог, що ті одиниці замовкнуть, а наш клир стане на висоті задачі своєї подібно клирови інших народів католицьких, бо periculum in mora. Нині вже нарід не той, що за давних „добрих часів“ а інтелігенція сьвітська лише тогді до нас приляже, коли на то заслужимо,

Сьвящ. П. К.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Парламентарне і політичне положенє в Австрії вельми заострене, як ми вже зазначили вчера. Міністерство бар. Бека заявляє, що наколи тепер не запевнить собі більшости двох третин для ухваленя збільшеного і для монархії необхідного контингенту новобранців, внесе ві второк цісареві поданє о відставку. До заострення причинив ся головню языковий спір в Чехах, котрий довів до того, що в німецькім Броді на стації почтовій амбулянсовий урядник почтовий виготовив список почтових посилок по чеськи, а урядник сеї стації не хотів сего і посилок прийняти, по-

заяк виказ не був зроблений по німецьки. Агітація, в котру вдали ся обидва міністри земляки, чеський Прашек і німецький Пешка, ще більше підчас великодної перерви розогнила уми і так уже розпалені. Нагла смерть Пешки передвчера вночі не лише не причинила ся до поправи положеня, але витворила правительству нові труднощі з обсадою сего міністерства, що може довести до ще більшого запутаня.

Мимо всіх труднощій, як пише Fremdenblatt, сподіває ся правительство, що протягом кількох днів зворушенє в держ. раді втихомирить ся і оно доведе до потрібної єму ухвали. Все те однак лише хвилеві успіхи, а догеперішній досвід уроблений з бюджетовою комісією, котра за 4 місяці не упорала ся з бюджетом і неспроможність посольської палати до позитивної роботи законодавчої не віщує нічого користного. N. fr. Presse розписала ся з великою зневірою про занепад парламентаризму і парламентарних міністерств та домагає ся урядничого міністерства і ратованя конституції. Очевидно її тягне знов до централізму.

Анатоль Вахнянин.

Листи до Павтелеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

П.

Львів 31. Січня 1869.

Високоповажний Добродію!

Микити немає у Львові, такъ той листъ Вашъ до єго писаний (І. 17. Січня 1869) діставъ ся у мої руки изъ всіми терпкими словами проти мене та Партицького. Та жъ знаєте, що я прочитавши єго, собі сказавъ? Добре має старий батько, що сварить я тоді на сина, коли вінъ не провинивъ, а то не провинить на будуче. Ласкавий Добродію! чому я ажъ черезъ чотири дни на Вашъ перший листъ відвітивъ, то я подавъ Вамъ уже причину сего, себъ то, що жінка та дитина тяжко не здужали, а теперъ подамъ ще и тую, що я у ті самі дни перепровадивъ ся и уже мешкаю на „Улиці Галицькій, ч. 453, на подвірю, на 2-мъ поверсі.

Листъ мій зъ 27 го л. Січня, вразъ зъ телеграмомъ, Ви Добродію здасть ся одержали; я у єму одвітивъ докладно на усе про що Ви питали въ листі зъ 8 р. Січня. За Омеляна я не беру одвічальності на себе: „возрастъ имѣтъ“ и вінъ ниньки такожъ береть ся за перо до Васъ.

Редакция Правди буде відъ 1-го у мене вже, и діло порядно поведеть ся. Виданне 2-го и 3-го ч. опізналось черезъ „Домонтаръ и Сьвяте Письмо“; не наспіли на часъ, хочъ у тому зъову недуга Ваша виновата а не Ви Добродію.

Добре було би, щобъ мали ми всего въ запасі. — Правда виходить 8, 15, 22, 31-го кожного місяця. Коли вийшла ниньки, положімъ 8-го, то 9-го уже и дають ся усі манускрипти у друкарню. Вашу рукопись треба ще до того переписувати, бо боїмось лиха для Васъ, а те все спинає діло дуже; и ось теперъ мусілисьмо за для неприсланого Домонтара 2-ге и 3-те число видати разомъ, а ще и теперъ, вижидаємо кінця II гол. Домонтаря; Неправильність у видаванню врезитъ намъ багато. Въ середу має вийти 2 и 3-те ч. а ту годі.

Правду вислано Вамъ на руки Подолинського заразъ, скоро ино вийшла.

Чи довго забавите Добродію ще у Відні, и який Вашъ адресъ?

Чи Микиті передати сей листъ? а тоді я передамъ єму увесь зарядъ, и стану простимъ робітникомъ при Правді. Вінъ теперъ

виїхавъ на село підъ Перемишль, та нескоро верне. Чи вислати єму туди? листъ? Може не буде добре, що Ваше ім'я та Ваші листи такъ всюди розійдуться. Микита мій школяръ зъ Перемишля. Тому що у єго було своїхъ 24 літ, вибрали єго академики на редактора Правди. Самъ вінъ не працювавъ ніколи у Правді. Я не раджу Вамъ переписуватись зъ ім'ямъ — хто єго міривъ? чи додержитъ вінъ секрету? може чванитиметься Вашими листами? Отримъ листомъ (І 17 Січня) Ви Добродію зрадили передъ громадою тайну, що я бувъ у Кракові, а чи добре буде, якъ вороги дізнають ся за Ваші переписки ізъ нами. Скажу у кінець и такъ по просто и откровенно, щобъ Ви Добродію не писали до нікого у Галичині, окрімъ до мене и Омеляна. Здайтесь на насъ, а ми Васъ певно не заведемо. Не чванюсь, а другі не поведуть се важне діло лучче надъ насъ. У насъ є охота до праці та и трохи силъ. Скоро обійму редакцію на своє ім'я, старатимусь не посоромитись и передъ українською и нашою громадою. Не становить багато отаманівъ, а то пороблять ся партії, та прийде ще до Чорної ради. Не хочу Васъ Добродію полахати моїми словами, а яко прихильний Вамъ и святому ділу нашому кажу у всьому щирю правду.

Письмо се наробило у Галичині великого гомону. Польські газети кладуть вже самі велику вагу на єго видавання, тільки щобъ правильно виходило воно. Чи писати до Васъ уже у Венецію другий листъ? Якъ присилатимете намъ манускрипти? Ваші зъ Венеції?

Товариство Просвіта розживаєть ся досить широко. Приступають поволеньки и члени до єго. Правду и Додатокъ заперенумерувать и гр. Потоцький зъ Олешинь. Єсть и зъ 10 новихъ предплатниківъ на Правду до сіхъ поръ.

Письма св. не вистане ино на 3-те число. Домонтара треба намъ заразъ въ четверть, бо въ четверть станеть ся друкувати 4-те число.

Сподіюсь незабаромъ листу відъ Васъ Добродію, та вірте міні трохи. Я засумувавъ, що безъ провини міні довелось прочитати такі докори хочъ и відъ чоловіка, котрого я вельми люблю и шаную и шанувати буду и мушу. Справа ся здаєть ся висвітлилась, скоро Ви ино мій листъ зъ 27. л. Січня одержали — а я оправдаюсь передъ Вами у будуче діломъ. Пишучи листъ сей, я дріжу на всему тілу, такъ зворушило мене письмо Ваше до Микити. Письмо се я зареєструвавъ у реєстръ. Нехай, якъ Ви мовляли міні у Кракові, наслідники наші дізнають ся, що у насъ вело ся діло серйозно и що за найменшу провину сзарено у насъ на добре.

Клонюсь низенько Вашій добрій Пані, клонюсь и Иванові Ивановичеві, котрий здаєть ся наспівъ уже у Відень, та намовляє Васъ їхати у Венецію, (міні жалъ, що наново вибираєть ся у дорогу, а то до теперъ уже досить досколила вона Вамъ) а Вамъ остаюсь щиро прихильнимъ якъ досі.

Наталя.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: Теодора і Анастасії; римо-кат.: Обр Ч. Кр. — В понеділок: руско-кат.: Януарія; римо-кат.: Флоріяна. — Ві второк: руско-кат.: Теодора При. Кли.; римо-кат.: Пія V. п. р.

— **Słowo polskie,** „Gazeta Narod., Dziennik i інші польські дивенники називають видавану у Львові часопись **Народне Слово** органом Є. Е. Митрополита Шептицького. Мазмо, уповажнене заявити прилюдно, що Народне Слово ані не є органом Є. Е. Митрополита, ані не остає в ніякій звязи з духовними (як сї часописи висловлюють ся *klerikalnymi*) кругами,

отже й всякі ними з того роблені висновки є безосновні.

— **Намісник др. Бобжинський** прибуде до Львова завтрішньої неділі.

— **Позір!** на оповістку товариств Вакаційної Оселі і Захоронки, поміщену на 4. стор.

— **Корчунок розпарцельованих ґрунтів лісних.**

Намісництво розіслало окружник до всіх старост, в котрім покликуює ся на рескрипт міністерства рільництва з 21. лютого 1908 ч. 7461, звертаючий увагу, що в послідних часах множать ся случаї закупа маєтностей лісних спекулянтами, котрі вирубавши дерева в лісі парцельують чим скорше лісний ґрунт а поменші господарі купують ті ґрунти або вже викорчовані або самі корчують та ставлять на них хати і будинки господарекі. В многих випадках почва на розпарцельованих просторах є того рода, ще через кілька літ, приносить, що правда, утліє плоди, але з часом стає такъ ялова, що корчунок не представляє ніякої користи для господарства краю. І закупники бувають виставлені на шкоди а цілий зиск припадає виключно спекулянтам. Виходить з того для властей трудна альтернатива, або тримати ся строго постанов законів і зберігаючи інтереси культури краю, вимувувати залісненє викорчованих ґрунтів, що спонукує конечність збуреня виставлених будинків з діймаючою шкодою поменших властителів, або примінювати ласку замість права та видавати додатково дозволенє на корчованє зі шкодою для інтересів культури краю. Ще більше комплікує ся справа, коли ґрунти лісні, набуті спекулянтами і розпарцельовані по доконаню вирубу є обтяжені сервітутами права побору дерева. У всіх того рода випадках оправдують ся поменші закупники тим, що они гадали, що дозволенє корчунку мало бути надане попередньому властителю і що на тій основі доконано корчунку то знов підносять, що не знали о постанові закона не дозволяючій корчунку без призволеня властей, ані о карядостойности такого поступованя та виходячим з того обовязку залісненя на ново викорчованих ґрунтів. Коли би були знали о тім, то не були би купували землі, котра в виду того не має для них ніякої вартости. Отже, щоб охоронити людей, бажаючих землі, від шкоди, а з другої сторони забезпечити інтереси культури краю, поручає окружник поучити як найширші круги населеня о постановах §§ 2, 3 і 4 закона лісового, при чім має ся класти особливу вагу на обставину, що обовязок залісненя ґрунту лісного привязаний є до ґрунту без огляду на зміну особи властителя. Поручає ся також звертати пильну увагу на хід переводжених і переведених парцеляцій ґрунтів лісних в повіті, щоби, скоро закупники приступають до вирубу дерева на закуплених ґрунтах лісних — можна було виступити як найенергічнійше в цілі недопущеня нищеня і ужити в данім случаю з цілою строгостію постанов карних лісового закона.

— **3 Бродів.** Дня 2. с. м. уряджує укр.-руське тов-о „Основа“ в Бродах спільне св'яченє.

(Я.)

— **Смерть міністра Пешки.** Німецький міністер-земляк Пешка помер оводі в ночи на удар серця. Того вечера забавляв ся він до пізної ночи в кружку приятелів і повернувшись додому о 1. год. по півночі. Мешкав на приватній пенсії при Лянґегассе. Недовго по повероті єго домів наймичка почула глухий упадок в уступовім місці, а отворивши двері найшла мін. Пешку мертвого на долівці лицем до землі з протягненими вперед руками. Покликані лікарі перевірили смерть наслідком удару серця. Повідомлено зараз єго жінку і сина, поручника в Вінер Найштад. Родина дістала від цісаря, міністрів і парламентарних клубів заяви спочуваня. Похорони будуть в понеділок в Абсдорф, родинній місцевості пок. міністра, де сторонництво нім. аграрників має єму поставити пам'ятник.

— **В світ за море!** В ждальні ІІІ кл. на головнім двірці у Львові було вчашного вечера незвичайно глітно. Ждальню заповняли майже самі селяни з Поділя, що їхали пере-

важно до Канади а по части до Прусе на роботу. Будучі Канадійці ядавали відважних, за те їх жінки виглядали заплакані. Ідуть через Бремю до околиць Едмонтону. Назви своєї оселі не знали, лише розповідали, що до Едмонтону прийдуть по них фіри від знайомих.

— **Вчашний день 1. мая** св'яткований робітниками-соціалістами, показав наглядно, що ряди тої партії у Львові сильно змаліли. Ані у вічу на пл. Гусевського ані в поході не брало вже участи тільки робітників, що попередніми роками. Коли давнійше 1. мая не виходили часописи, то вчаш майже всі появили ся з виїмком *Głosu, Kur. lw.* і „Галичаніна“.

— **Завтрішний день 3. мая,** роковини конституції 3. мая, будуть св'яткувати львівські Поляки вечерками, походами, пописами і т. п. На вікнах наліплюють Поляки картки з польським орлом. Ходить чутка, що рускі шибби без наліпок виставлені на небезпеченство. Сподіємо ся однак, що польська молодіж не схоче варварским чином обходити свого найбільшого народного св'ята і провокувати спокійних Русинів.

— **Загадочна посилка.** — До Львова надійшла вчаш на видумане назвиско пачка „зі склом“ з Бремю, в якій цлові властей найшли неживого новонародженого хлопчика. При дитині була картка писана по польськи, що мати швачка, бажає поховати свою дитину на католицьким цвинтарі, бо в Бремю є лише протестантський цвинтар. Львівська поліція повідомлена про сей випадок зарядила слідство і віднесла ся до поліції в Бремю о вишуканє матери дитини.

— **Вибори міських радних у Львові,** які відбули ся дня 26. марця, дали отсей вислід: Голосувало в 10 саях разом 8.099 виборців. Абсолютною більшою стали вибрані на 6 літ: 1) Байсер 6.741, 2) Лісевич 6.710, 3) Літинський 6.621, 4) Крох 6.303, 5) Левицький Олександр 6.165, 6) Стажевський 6.136, 7) Том 6.063, 8) Горовіц 5.712, 9) Гломбінський 5.709, 10) Абрисовський 5.635, 11) Віксель 5.438, 12) Лілієн 5.418, 13) Рутовський 5.284, 14) Ольшевський 5.132, 15) Павлевський 5.129, 16) Слівинський 5.119, 17) Гавранек 4.910, 18) Янік 4.646, 19) Вчеляк 4.581, 20) Шляєн 4.567, 21) Дзівинський 4.539, 22) Левицький Болеслав 4.528, 23) Шляйхер 4.521, 24) Пшиґоцький 4.471, 25) Прухницький 4.471, 26) Рідль 4.425, 27) Більвін 4.400, 28) Трачевський 4.390, 29) Ашкеназ 4.360, 30) Маркевич 4.329, 31) Завойський 4.258, 32) Яворський 4.175, 33) Рукер 4.103, 34) Обмінський 4.090 голосів. Підчас скрутинні помер Маркевич, тому дійсно вибрано 33 радних на 6 літ, а до тіснійшого вибору решти 17 радних прийдуть отей 34 кандидати, які дістали по вибраних найбільше голосів: 1) Сталь 4.046, 2) Ігнатович 4.029, 3) Цехульський 3.976, 4) Бартові 3.943, 5) Добецкий 3.876, 6) Ператинський 3.865, 7) Ліптай 3.837, 8) Філіп 3.786, 9) Плятовський 3.760, 10) Бардаш (около) 3.750, 11) Склепінський 3.683, 12) Холодецький 3.603, 13) Солеский 3.570, 14) Венцель 3.503, 15) Бенецкий около 3.350, 16) Оля 3.386, 17) Згурський 3.287, 18) Гетріц 3.140, 19) Гудец 3.104, 20) Тепфер 3.106, 21) Чарнецкий 3.162, 22) Брандштедтер 3.239, 23) Теренкоцький 3.377, 24) Мареш 3.183, 25) Шнайдер 2.540, 26) Лаский 3.224, 27) Хлямтач 3.171, 28) Горнунг 3.103, 29) Яселі 3.071, 30) Паздро 3.069, 31) Хаєс 3.066, 32) Витославський 3.059, 33) Пашкудзкий 2.888 і 34) Осада 2.750. — На 3 літа вибрані: 1) Сушпер 5.057, 2) Воліш 4.803, 3) Шафранський 4.793. — До тіснійшого вибору на 3 літа прийдуть: 1) Пясецький 4.016, 2) Гарчинський 3.865, 3) Домбровський 3.795, 4) Костшевський 3.726, 5) Павенцький 3.352, 6) Валек 3.280. — Як бачимо, з Русинів ніхто не вибраний, ані не приїде до тіснійшого вибору. Лише один москвич др. Павенцький є між кандидатами на 3 літа.

— **Бойкот університету.** Сенат університету в Загребі замкнув університет на місяць май з огляду на безнастанні заворушеня студентів на політичнім підкладі. У відповідь на ту ухвалу сенату студенти в числі 800 відбули вчаш віче і порішили збойкотувати університет — як доносить телеграма — на постійно.

— **Урядовий проєкт наділення кавказких селян землею.** З 10 мільонів десятин землі, котрою користують ся кавказкі селяни, викуплено ними тільки 144 тисячі. За землю селяни платять податки натурою — приблизно 9 карбованців за десятину, — себто три рази більше, ніж платять селяни в Росії. Крім того від 1900 року селяни виплачують щорічно 5½ мільонів руб. державних поземельних податків. З обрахунку рос. міністерства фінансів видно, що селяни що року виплачують 73 проц. прибутку з своїх земель. Таке становище селян далі стає неможливим. Уряд, щоб допомогти їм, має на думці такий проєкт: за викуплені у поміщиків землі на користь селян казна платити не готовими грошми, а патипроцентними паперами; уряд забезпечує платню процентів і капіталу податками селян. Всіх процентних паперів має бути випущено на 31 мільонів руб. з часом сплати їх на 35 літ; що року прийде ся платити коло 2 рублі за десятину. Се не дуже важко буде, але біда в тому, що мало землі, котра піде на продаж, бо поміщики не дуже охочі продавати свої маєтки.

(„Рада“)

— **Напад на поїзд.** На взорець розби-пацких ватаг в Росії напали оноді в ночі якісь опришки на експресовий поїзд пенсиль-венської залізниці, що веде з Нового Йорку до С. Люї. Тим поїздом перевозять звичайно великі гроші і дорогі посылки. Опришки здержали поїзд сигналами, заткали уста почтовим урядниками і забрали чотири мішки грошей.

— **Дрібні вісти.** На листу адвокатів вписані: др. Северин Кімхран з осідком в Чорткові, др. Йос. Еріш у Львові, др. Аба Ляндсберг в Бережанах і др. Аба Гольдшляг в Коломиї. — Друга ескадрона 4. п. уланів з Крехова коло Жовкви перенесла ся вчера до кошар на Личакові у Львові, бо в Крехові не мали відпо-відних стаєн. — Буря з градом пересунула ся оноді понад Тернополем.

Оповіді.

— **Іменоване.** Президія кр. дирекції скарбу іменовала рахунк. практиканта Стефана Круп-ского рахунковим асистентом в XI кл. рангі при гал. скарбових властях.

— **Відозва тов-а вакаційних Осель і Рускої Захоронки.**

Товариство вакаційних Осель і львівська Захоронка рішили відкликати за-повіджений на май равт з причин від комітету незалежних та з сеї причини позбавились оба товариства доходу, яким мали орудовати в часі вакацій. Оселя втратила фонд на висилку дітвори. Захоронка — на покриті розходу в часі вакацій, коли майже ніякі жертви не впливають. Вже кілька літ з ряду уряджували оба товариства равт і рік-річно відносились широ публіка та щедрими жертвами грошеви і збогаченем буфету причинялась до збільшеня доходу на так гуманну ціль. Тож сего року осьміляють ся оба товариства звернути до ширіх та жертволюб-них Добродіїв з просьбою, помочи нам в ин-ший спосіб.

Замість равту, котрого уряджене потягало за собою великі суми, вишле комітет курсора з листом, та просить о жертви грошеві для тов. Осель та Захоронки.

Не відказуйте нашій просьбі, а хоч най-меншими датками збільшіть ф-нд!

З тож просьбою звертаємо ся і до за-місцевої інтелігенції та подаємо адреси, на які просимо посылати ласкаві даки з допискою: „для Осель і Захоронки замість равту“.

У Львові 2. мая 1908.

За Тов. вакац. Осель: За Руску Захоронку:

Ольга Бачинська

Валерія Коцовська

ул. Театинська 7.

ул. Каліча 3.

Наука, штука і література.

— **Руска письменність V. 1—2.** Твори Та-раса Шевченка. Видане тов-а „Просьвіта“ у Львові 1907. З друкарні Наук. тов-а ім. Ше-вченка. I. том стор. 543, 16°, II. том 532, 16°. Друковано 5.000 приміри. Ціна оправного при-мірника 1 К, в красній оправі 1½ К. — Отсе вдруге випускає наша „Просьвіта“ твори Ше-

вченка в великім як на наші відносини на-кладі, а по розмірно дуже дешевій ціні, щоби зробити їх приступними для найширших верств нашої суспільности. Редакцією першого і сего видання займав ся п. Юліян Романчук. У пе-редмові зазначає п. Романчук, що ся збірка творів Шевченка є повніша, бо перед роком найдено в департаменті поліції в Петербурзі три зшитки поезій, які забрано Шевченкови при его арештуванні. Крім того стали доступ-ними багато інших матеріалів, автографи Шевченка, або добрі копії, що переходили ся у редактора „Кіев. Старини“, в музею ім. Тарновського в Чернигові та по інших мі-сцях. Сими матеріалами користував ся п. В. Доманицкий при недавнім виданню творів Т. Шевченка в Петербурзі, а видане львівської „Просьвіти“ опирає ся на виданню петербур-ського „Кобзаря“. Отсим повним а дешевим виданем тов-а „Просьвіта“ зробило приступ-ними твори вашого найбільшого поета для ко-жого Русина, тому, як перший їх наклад розійшов ся протягом 4 літ, то сей повніший випуск „Кобзаря“ повинен ще скорше бути розкуплений.

— **Нове видане.** Сими днями у Києві вийде з друку ілюстрований літературний збірник для дітей „Світло“, зредагований Г. Шер-стюком. Збірник містить в собі твори: *П. Ан-дерсена* Історія року (казка), в перекладі М. Загірньої; *Ю. В-ки* Школяр (оповідання); *Б. Грінченка* Хміль та квітка (байка); *Я. Кара-фіята* Про те, як хлопець оповідав казку, та й не скінчив її (казка), в перекладі О. К.; *Гр. Коваленка* Троянда (казка); *Л. Сохачевської* Сашка (оповідання); *Лесі Українки* Метелик (казка); *С. Черкасенка* Безпритульні; Воронько (оповідання); *М. Чернявського* Перший сніг (по-езія в прозі); *Гр. Шерстюка* Гірка праця (опо-відання); *Гр. Ясинького* Кучерява груша (опо-відання); крім того вірші отсих поетів: *Л. Во-лошки, П. Гая, П. Капельгородського, О. Крижа-новського та М. Чернявського*. Збірник окраєно малюнками в тексті, заставками та візе ун-ками.

— **Нова книжка.** У Чернигові вийшла нова українська книжка під отсим московським за-головком: „Братъ и сестра“. Драма въ 4 хъ дѣйствіяхъ, съ прологомъ и епизодомъ“, на-писала М. Вербицка-Антісхова.

Телеграми

з дня 2. мая.

Відень. Між наслідниками мін. Пенки наводять яко першого пос. др. Шрайнера, го-лову німецького кравового відділу ради куль-тури в Чехах. Попри него висуюють пос. Танна, провідника клубу німецьких аграрників.

а вкінці пос. Пергеля і Прадого, але ті кан-дидатури не мають виглядів, бо німецькі аграр-шки твердять, що наслідник Пенки має бути з їх кругів.

Шангаї. В окрузі Іншак вибухли розрухи проти християн.

Сосія. Князь розвязав собрание і назна-чив нові вибори на 2. червця.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і карарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали днб 2. мая: Іван Гоїв, Снятин; Оля Гоївна, Снятин; Олександр Царевич, Ко-зьова; Михайло Стефанів, Станиславів; о. К. Гнатшак, Угерці незабитовські; о. Т. Глібо-вицкий, Фирлїв; о. Іван Стрийский, Пере-мишль; Йосиф Любичский, Дубовиця; др. Здзі-слав Чапліцкий, Закопане; Ромуальд Коро-стенський, Борислав; Антін Лаврівський, По-лівці; Антін Рудавський, Гаї; о. Михайло Клюк, Заруді; Стефан Несторович, Броди; о. Ки-пріян Билинкевич, Ласківці; о. Йосиф Виниц-кий, Ревів; Іван Шуровський, Стинава; Ярослав Кирчів, Кальне; др. Макар Зайнфельд, Стани-славів; о. Ярослав Лучаковский, Орава; Нико-лай Волошинський, Динапів; Орест Рубчак, Добрачів; Володимир Сабат, Синевідсько; о. Омелян Калинич, Головецько горішнє; Лев Ро-гатин, Золочів; Ізаак Айзнер, Самбір; Йосиф Рибак, Настацін.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

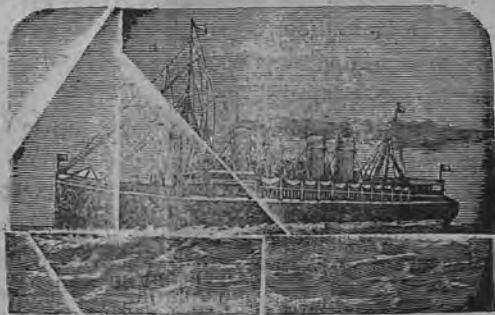
Гіпотечного

виплачує без потручення провізії або коштів

всякі купони

вильосовакі вартіські папери.

При закупні товарів просимо покли-кувати ся на анонси нашої часописи!

Дешево, безпечно, скоро
без пересідання

до

Півк. Америки, Какагу,
Бразилії

величезними швидкими кораблями

Лінії: ГАМБУРГ-АМЕРИКА

Львів — Новий Йорк	злр. 86.10
Львів — Монреаль (Канада)	злр. 103.60
Львів — Бразилія	злр. 85.60
Антверпія — Канада	злр. 70.50

По близші інформації зголошувати ся прямо до

ГЕНЕРАЛЬНОЇ АГЕНЦІЇ ДЛЯ ГАЛИЧИНИ

Лінії Гамбург-Америка — Львів, Городецька 95.

Парадплата

за «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

за чл. рік . . . 30 пер.
за пів року . . . 10 пер.
за чверть року . . . 5 пер.
за місяць . . . 170 пер.

За границею:

чл. рік . . . 16 рублів
або 36 франків
за пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Податок членів по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ти от і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо русне ми серце і віра русна» — з Русланових вісальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
крім неділь і руских свят
о 5½ год. понолудні.

Редация, администрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. ал. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиция місцевих
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження.

Реклямації неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Про сучасне наше положенє

пише нам з далекого Заходу оден наш
щирий земляк-народолюбєць отєї вельми
влучні замітки, над котрими би здорово-
мислячий і незасліплений части нашої су-
спільности належало поважно і зріло при-
задумати ся, та забрати ся до діла, коли
не хочемо занепасти нашого народу.

«Наступає чорна хмара», пише наш
земляк. Та не та, що її бояв ся Три-
льовський, тільки одна з тих, що нашим
предкам заступали сонце. Хмара з пів-
ночі! Не дощева, градова, громова, лиш
заповітрена, затровна, гниль несуча. І
пригадуєть ся мені страшний образ Бе-
кліна, що представляє морове повітря, в
грізнім а скорім поході. І приходить ме-
ні на гадку, що як перед повітром в за-
гроженім місті чистять заулки, переулки
і вивозять сміть, а лі арі і радні і сьві-
домі лиха горожани зединають ся в раді
і в ділі, щоби не пустити страшного во-
рога до своєї оселі, так і в нас тепер
поважні люди, всі здоровомислячі одини-
ці, не дїтваки, ані крикуни, ані хитрі
ловці-промисловці, лиш мужі-патриоти,
повинніб зблизити ся до себе і покину-
вши на хвилю свої власні рахунки, взяти
ся за діло загальне, за справу на-
родну, над котрою повисла хмара,
чорна хмара.

Йде на нас чорна сотня і то не о-
дна, а дві, може і три, щоби довершити
того діла заглади, якого ворог чесний,
хочби і найсильніший в отвертім бою не
годен довершити. Всьо, що було найгір-
шого, найтемнішого, найпоганішого,
вилазить з чорних нор, не соромлячись
ясного сонця, плюючи правді в очи, ні-
вечучи здобутки культури. А ми розедна-
ні, розбиті, воюючи з собою, з привидами
власними, за слабі, щоби ворога з місця
відверти.

Замість дбати, щоби не було в краю
ні одного темного кута, ані одної нео-
свідомленої душі і замість до тої ціли
йти ріжними шляхами, почали ми свар-
ню, ба й борбу о те, котрий шлях пра-
вдивий. І доварили ся, доби́ли ся до та-
кого, що прийде́ть ся хиба повторити ста-
рі слова, по яким гірше чужих свої діги
матір розпинають.

Тепер пора схаменутися, пора спо-
віль зробити, щоби скверними устами не
їсти пасхи. Не знаю як, бо не мені се
знати, але чую, що требаб добути яко-
гось великого а дуже щирого слова, що-
би спам'ятати людей, щоби зворушити їх
совість, щоби лихо поставити їм перед
очи, як образ, перед котрим волос дубом
стає а кров стинаєть ся в жилах.

Я певний, що в кожній з наших
партий, які стоять на народній основі, є
одиниці поважні, чесні, незасліплені, лю-
ди з очима і мозком — нехай би они
зібрали ся тепер, нехай би по словам во-
скресного канону простили собі гріхи,
обняли ся в істині та полюбили ся в
ділі. Нехай би ті одиниці внесли в свої
партії той дух обнови, тоє зерно мира і
найби хоть на час тревоги з тих партій
уступило се, що уступити може, що є
більше видумкою, фантомом розбурханої
уяви, відблеском чужини, ніж власним
справжнім каменем преткновення, котрого,
коли головою не розібеш, то переїхати не
зможеш.

Я певний, що в кожній народній
партії є справдешні патриоти — нехай
би тільки не бояли ся признати до того.
Нехай би! Та на сю тему можнаб багато
говорити, але як і де, — не знаю. Роз-
писав ся я такими невеселими словами,
але нехай мене виправдає мій невеселий
настрій, викликаний нашим теперішнім
положенєм».

* * *

Оттакі замітки дістаємо з різних сто-
рін, від многих поважних і щирих наро-
додлюбців, затривожених теперішними су-
мними відносинами. Отсе повинно би спо-
нукати наших народодлюбців не лише до
поважної задуми над сучасним сумним
положенєм, але також до діла, якби за-
радити лихови, як би вийти з того не-
відрадного положення.

* * *

З иншої знов сторони пишуть нам
між иншим от що:

«Я переконаний, що колиб наші по-
літики були сильніші в головах, а мен-
ше дужі в губах, то й справа наша не
йшлаб так пиняво. Може я й помиляю
ся, але думаю, що інтелігентному посту-
пови нашого народу не йде під пару ін-
телігенция провідників (розуміє ся, не без
виїмків!»)

Я мушу цінити відвагу, запал, жер-
тву, але яко чоловік дозрілий хочу ба-
чити по другім боці в тій самій нації
розвагу, розум, такт. Обі ті сили мусять
стреміти до рівноваги, а горе, коли одна
з них заволодіє всесильно!

Тимчасом у нас мабуть під всеполь-
ским напором залунав клич: «проч з ро-
зумом! Не треба знаня, не хочемо до-
свідку, вистарчить добра губа і солома-
ний огонь!»

Той соломянний огонь, замість ясного
знаня, мав просвітити пітьму. І про-
свічує.

Дійшло до того, що свої своїх не
пізнають, дійшло до переміни понять.

Приміром, здаєть ся людям, що агітатор
то політик, а політик то агітатор.

Агітаторів шлеть ся до парламенту,
а від політиків вимагаєть ся, щоби їзди-
ли по вічах і агітували.

Таким агітаторам здаєть ся, що коли
їх нарід слухав на вічах, то будуть їх
слухати представники народів і міністри
у Відні, а провінціональні політики ду-
мали, що хитрувати бар. Бека, то так
легко, як якого там старосту або коміса-
ра. Забули про поговорку: де кум, де ко-
ровай!

А нарід ждав і сподівав ся, що ті
посли привезуть єму Бог зна що! І мав
право жадати, бож вибирав їх з такою
енергією і з такими жертвами. А до того,
коли перше тих кількох, нечисленних де-
путатів, всеж таки з кожної майже сесії
щось привезли, то тепер кількадесятьох
повинно привезти багато більше. І в тім
біда! Не скажу, щоби зі звіра обгортала
нашого чоловіка так, як обгорнула де-
яких послів, але бою ся, щоби він не
втратив терпцю і кажу, що всі щиро ду-
маючи повинніб покинути хоть тоті «зло-
би дня», котрі хвилево покинути можна
і ставати до спільного ратунку. Як го-
рить, то не пора питати, чия коновка
красша, лише чим скорше треба бігти
по воду.

Поляки, на мою гадку, завинили та-
кож багато. Они залізли в галицьке багно
і не годні вилізти з него. Втратили з о-
ка загально-польський інтерес і шкода, що
більшість їх зове ся Всеполяками. За-
мість пособити тій партії, що вела пре-
цінь до якогось *modus vivendi*, почали
чухати ся в голову, що, мовляв, гімна-
зії, театри, університет, то багато кош-
тує, і пішли до ятки зі смердячим мя-
сом, щоби заспокоїти голод розбуджених
народних мас. Забули, що „jak nie drogo,
tak nie mospo«. Най же тепер зачинаєть
ся заповітрена ятка, бо може прийти
така пошесть, що ліків і лікарів бракує.
Коби їм Бог дав розум!

Оттакі гадки снують ся передімною.
Може й не так думаю, як оно є і як
би треба, але думаю щиро і потішаю ся,
що коли мов писанє не трафить до ні-
чийого розуму, ані серця, то останеть
ся всеж таки сьвідомством одиниці на
суді будучини!»

* * *

Отак і ми думаємо, пишучи наші
замітки про нашу народну політику, ви-
ходячи із становища Володимира Моно-
маха, що бажав вразумити кровожадних
руських князків, а тим часом наші най-
щирші думки піднимають на глум за.

сліплені загорільці неначеб які „оферти“. Нехай же собі дальше юдять, але й нехай приймають одвічальність перед судом історії і будучини. Те, що ми десять років писали про злощасну консолідацію, справдило ся вповні, нині бачимо, як на долоні, до чого довела робота тих самих загорільців, що своїх нищили, щоби помогти вилягти ся за пазухою своєму домашньому гадю, — може й теперішнім нашим заміткам колись признають рацию, щоб лише не за пізно!

Голоси печати про сучасні польсько-руські відносини.

(X) В попереднім числі подали ми голос христ. сусп. Reichspost про становище руского клубу посеред парламентарних сторонниць, а до того навізали ми погляд краківського Czas-y, як він розуміє формальну а дійсну рівноправність Поляків і Русинів і звернули бачність наших керманців народних і нашої суспільности на потребу дійсної роботи, яка може нас довести до сей справдешньої рівноправности, яку маємо признану арт. XIX основних законів державних.

Сю дорогу вказав також Є. Е. Митрополит у своїй промові у велику п'ятницю дорогу праці, пожертвована, чесноти — на сі справи звертають бачність також подані на передовім місці голоси народолюбців з краю. Ми пересвідчені, що й провідники нашої політики згоджують ся з тими поглядами, се виходить також з тих заяв, які п. Романчук іменем президії руского клубу а др. Кость Левицкий яко голова „Народного Комітету“ подали в N. fr. Presse після кривавої львівської події з 12. цвітня.

Тимчасом комунікат руского клубу виявив зовсім що иншого, а іменно, що і президія клубу і голова „Народного Комітету“ були приневолені піддати ся крайнім живлам сего клубу і оцінити подію з 12.го цвітня із становища, на яким не лише не можуть стати инші парламентарні сторонництва, але навіть соціальна демократія. В найближшій числі подамо як раз голос з соціал-демократичного табору про польсько-руські відносини, звернений до пос. дра Трильовського, яко типового представника радикальної політики. А тепер з польської печати, котра вельми різко ударила на сей комунікат руского клубу, наведемо лише голос „Czas-y“, котрий ще найспокійніше з усіх польських дневників оцінив поступок руского клубу.

Передовсім зазначає Czas, що в хвилі, коли новий намісник заявив, що присвятить всю свою рішучість і працю, щоби здобути „довіру найширших верств“ до адміністрації, коли вказав, що се може стати ся лише безсторонним і справедливим примінуванем законів, клуб руский, не лише не найшов слова осуду для злочину, котрий відразу переняв цивілізований світ, але намагає ся его виправдати. Коли новий начальник краю, говорив о умовлях згідного пожиття обох народів, намагав ся руский клуб випередити оцінку населення, підносячи мнимо вороже успокіблене намісника супроти Русинів.

А дальше каже Czas от що в сій справі:

„Nie zdobywając się na potępienie morderstwa, lecz starając się je usprawiedliwić, klub ruski osądził się sam w oczach świata cywilizowanego. Nie sądzimy też,

aby przewidziano tam skutek, jaki tego rodzaju postępowanie klubu ruskiego wyrzucić musi na jego stanowisko w samym parlamencie austriackim, i jak wobec klubu który ohydny zbrodnię uważa za naturalny objaw, zachowają się inne stronnictwa, jak zachowa się Izba cywilizowanego państwa. Zwycięstwo radykalnego skrzydła w klubie ruskim zaważy ciężko na jego kolejach w parlamencie. Klub ruski, sam sterroryzowany przez swoich terrorystów, nie docenił, że jego uchwała w sprawie morderstwa daje najskuteczniejszą broń przeciwko niemu samemu“.

В тім напрямі висловив ся також недавно німецький посол др. Пергелът, що становище парламентарних сторонниць до руского клубу буде зависиме від становища, яке займе руский клуб в справі події з 12. цвітня, а на те саме вказала і Reichspost в наведеній нами в суботу статі.

Навізуючи до вислову комунікату руского клубу, що номінацію дра Бобринського мусить уважати про вокацію Русинів (номінація намісника є конституційним правом Корони), пише дальше Czas:

„Wierząc jednak, że poza terrorystami jest milionowa ludność ruska spokojna, a tylko przez to nieszczęśliwa, że tacy narzucili się jej przewodnicy, — powiedzieliśmy, że słowa namiestnika powinny dla niej być uspokojeniem. Zapowiedź bowiem, że odpowiedzią na gwałty, stanie nieprawości i na zbrodnie będzie ścisłe przestrzeganie ustaw — to zarazem najbardziej stanowcze zaprzeczenie głośno inspirowanym z pewnej ruskiej strony, które dominację posła Bobrzyńskiego namiestnikiem przedstawiały, jako akt zemsty ze strony Polaków“.

Крім того замітні слова Czas-y, які він написав про змаганє нового намісника в справі удосконалення адміністрації:

„Mówiąc o rozwinieciu i wydokonaleniu administracji, przedstawił namiestnik Bobrzyński dobrą administrację jako jeden z tych czynników, które są warunkami zgođnego współżycia obu narodowości. Ta charakterystyka nasuwa się z koniecznością dzisiaj, gdy sprawa stosunków polsko-ruskich przechodzi w opinii publicznej fazę przesilenia“.

а до того додає Czas на закінченє своїх висновків:

„Z jasnością i trzeźwością sądu uderzył odrazu w istotę kwestyj, które mu przyjdzie rozwiązać, na tle zaś tych swoich słów przedstawił się krajowi, jako naczelnik rządu, który swoje zadanie widzi w zgodzie społecznej, wyznaniowej i narodowej, w przestrzeganiu ustaw obowiązujących, w utrzymaniu porządku, jako podstawach, dających rękojmię cywilizacyjnego rozwoju“.

Як ми вже спершу висловили, адміністрація краю вимагає рішучої поправки, щоби навчила ся безсторонно примінувати закони і справедливо їх виконувати. Отсего сподіваємо ся по новім наміснику.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Спільна конференція міністрів відбула ся 1. мая під проводом барона Еренталя. Сеї міністерської ради, котра занимала головню спільним бюджетом на 1909 р. вижидано з незвичайним зацікавленєм, позаяк она мала крім того заняти ся також справою підвищення військових оплат. Мадяри все ще сподівають ся, що їм поведе ся відпочити делегаційну сесию на осінь і таким способом віднести певну перемогу. Одначе, міністерська ра-

да не довела ще до остаточного вислідку а дальша нарада в тій справі відбуде ся в половині мая. Позаяк бар. Еренталь а також австр. міністерство обстають за весняною сесією, отже імовірно зібралиб ся делегації в останніх днях мая і тривали би до кінця червця.

Внутрішнє положенє політичне зовсім невідраднє. Язиковий спір німецько-чеський зєдинив усіх німецьких послів до спільної боротьби, а лист дра Ангера висланий до провідника німецької девятки дра Кіярго, в котрім заявляє єдинодумність христ. суспільників в обороні прав німецької мови, потверджує се як найвиразнійше. Міністер-президент бар. Бек переговорював з ним, послами і запевнив їх, що давний стан що до німецької службової мови в намісництві і на почтах буде привернений. Сподівають ся також, що чеські послы не будуть в сій справі доводити до крайности, позаяк відкликанє чеських міністрів з ради Корони довело би до загального пересилєня міністерського, бо чеські і німецькі міністри обовязали ся до єдинодумности в кабінеті бар. Бека.

Задля непевности політ. і парлам. положення на четверговім засіданю, пос. палати показала ся зовсім неспроможною до роботи і тому скоро відпочено засіданє, а слідуєче відбуде ся аж ві второк задля похорону міністра Пешки. Бар. Бек заявив, що наколи до того часу не прояснить ся парлам. положенє і упорядкованє парламентарних відносин, він подасть ся о відставку.

На місце помершого нагло німецького міністра-земляка Пешки, висувать кандидатури др. Пергелъта і хліборобника Шрайнера, а крім того виринула гадка покликати на ново давнього міністра Прадогго.

Заграниця.

Стрічу італійського міністра-президента Джолітто з Більовим обговорюють вельми живо в італійскім днєвн карстві і приписують загально сій події далекогосягłe значінє, а іменно з огляду на те, що се є новий доказ тісних взаємин між обидвома державами і найбільша заперука загального миру бажаного для всіх держав. Обидва міністри обговорили всі справи, які доторкують ся обидвох держав і осягнули повну згоду.

Відомий професор філософії в Берліні др. Павльзен обговорює в N. fr. Presse будучину Італії і вказує на те, що потреба політичного розвитку Італії вимагає, щоби она понехала ворогованє проти Австро-Угорщини о Адриатик і Триєст та Трентіно, а щоби замість того звернула ся проти Франції і старала ся засорнути не лише Триполіс але й Туніс і скріпила своє становище в західній часті Середземного моря. Павльзен натякує на то, що в своїх протифранцузьких змаганнях могла би Італія числити на повне пособлюванє Німеччини.

В німецьких крґах фінансових і політичних зробила велике вражінє урядова інформація, що Німеччина буде приневолена затагнути в найближших пяти роках ще оден мільярд марок державної позички. Таким способом буде мати Німеччина за 3—4 р. більш як пять мільярдів марок довгу державного. Німецькі дневники побоюють ся, що такий великанський тягар фінансовий може довести державу до банкрутства.

В Прусах що раз більше розогнює ся боротьба виборча до сойму. Майже всі сторонництва виступили з відозвами, нема ще відозви консерватистів. Боротьба точить ся о се, чи має дальше остати дотеперішня більшість. Центр не находить помочи ні звідки, і всі его побороють.

Одначе становище центра мимо того не є некористне, позаяк в горішнім Шлезку дійшло до порозуміння між німецькими і польськими католиками.

Спiр між Апост. Столицею а Росією в справі вильненського єпископства вже поладжений. Як ми недавно звіщали, доходило до зірвання всяких відносин. На пропозицію Св. Отця згодила ся Росія на місце єпископа Роппа заіменувати єпископом вильненським кс. Вініковського з Лодзі.

Католицькі і протестантські князі Німеччини прибудуть майже всі на 7. мая до Відня, щоб під проводом цiсаря Вільгельма II зложити цiсареві Франц Йосифови з нагоди 60-літнього володарства свої бажання. Тим способом оцінюють они високі прикмети підхожого віком монарха і вірного, вірного союзника. З того становища набирає се торжество в Шенбруні незвичайного значіння. Давне цiсарство Австрійське, нинішнє Австрійсько-Угорська монархія, стала поза німецьким союзом великою державою, котрої єствоує се-годня конечнішим для Німеччини, як коли небудь. Занепад сїї монархії був би погібеллю німецького цiсарства.

Міністер Ізвольскій є горячим прихильником конституціоналізму в Росії. Від хвилі закінчення умови з Англією в азійських справах бачить з кожним днем щораз ліпше здійснюване своїх бажань, котрі увінчали ся приїздом до Петербурга короля Едварда, для котрого хотілиб зберегти ненарушимою бодай третю думу. О сей приїзд недуть ся доперва переговори, хоч петербургська телєгр. агенція заявляє, що нічого їй про се невідомо. Сей приїзд піддержав би політику Ізвольського, котра і так уже багато зискує через те, що давний союзник Росії, Франція стала союзником Англії. В тих замірах Ізвольського треба глядіти одної з причин розлуки з легким серцем Росії від Австро-Угорщини в балканських справах і перечеркнення договору в Мюнхені. Є певні позначки, що в Англії може обняти керму державну правительство, котре може скорше як теперішнє приступити до єдиної системи, яка є ідеалом Ізвольського. Занесть ся іменно на занепад лібералізму, а повороту до прагнень уніоністів, котрі давали би порадку рівноваті європейської і ліпшої будучини Англії і всіли би скріпити і здізнити вплив Англії на зєрх.

В честь шведського короля Густава, що прибув до Петербурга, відбув ся великий бенкет, на котрім цар в тоасті вказав на се, що подружжє єго своїячки з сином шведського короля здійснює ся в хвилі, коли Швеція і Росія плечем о плече оперли ся на договорі, котрого цілю є удержанє рівноваги і мира в Європі. Цар закінчив тоаст в честь короля і єго родини бажанєм гаразду для дружної держави. Король Густав висловив надію, що сей договор причинить ся до скріплення звязи між Росією і Швецією.

Анатоль Вахнянин.

Листи до Панталеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

III.

Львів 20 І Січня 1869.

Високоповажний Добродію!*)

Одвіть на лист Ваш до Микити я писав 17-го р. Січня у Відень до Подільсько-

го сь поручінням передати єго, куди слід Нинька одержавъ я Домонтара (вчєра свєтє Письмо посланє на руки Микити и другє, такі впростъ до мене до 19-го аркуша) и одвітую Вамъ на листъ III, 18. Січн. 1869. Відень.

1. Партицький одвітує.

2) Правда висилаєть ся по Вашій волі у Росію

а) Михайлу Білозерському и

б) Алексію Алекс. Гатцуку а тепер станемъ її висилати и Ковалевському и Матрофану Някол. Александровичу.

3. Спасибі, що подали звістку, що вистачуєть ся новий накладъ Богдана Хмельницького, справлений. Перекладъ на німецьке робить Наумъ Шрамъ (Воробкевичъ) православний піпъ у Львові. — Я перепишусь заразъ въ Мах. Білозерськимъ и проситиму въ єго Богдана, а сямъ часомъ зъупиню у роботі Наума. Радуюсь, що газета німецька у Відні виходитимє. Се діло великої-превеликої ваги. Воно зверне на себе увагу усеї Європи: Нашє питання українське, якъ и коли насъ вороги наші ділили, якъ насъ ковали, чого ми стоїмо у європейськимъ гурті народівъ — се все не висвітленє ні передъ Слов'янами, ні передъ иноземцями. Скоро одержу проєктъ видавання її відъ Кошового, заразъ и подамъ єму мої думки объ усімъ ділі, а багато треба ту ще подумати; треба розкинути редакційну сіть на усю Галичину — се наша задача; а Вамъ Добродію треба заступити цілу Україну зъ її політикою. — Може и зъ відтамъ будь людє — коресподенти? та сповіщали бъ про щодєвнє пораннє ся московського ряду на нашихъ земляхъ.

4. Про дівочу школу я писавъ коротко, а теперъ нагадавши ся скажу такє:

Школу заводити ми не можемъ, себъ то школу прилюдну. Упередъ треба заложити приватний пансионъ для дівчатъ, и то у Львові зъ початкомъ 1870 року шкільного, се значить сь першимъ днемъ Верєснє 1869 р. Пансионъ такий спорудимо простимъ, легонькимъ способомъ. Постановимо комітетъ зъ 5-ти людий — сєй комітетъ роздобудє одну жінку, чи дві, три — вона подаєть прозьбу до правительства о призволеннє до закладу пансіона, и братимє до себе поповськихъ дівчатокъ на харчъ и науку. У пансіоні учитимуть жінки робіть жіночихъ а доходячі учителі всякє другє, читання, писання, исторію...

Учителівъ такихъ треба будє 3, 4 охъ, а чи вони оплачуватимуть ся, чи дарма учитимуть, се вже розберє комітетъ. Про людєй до комітету не журба намъ — та и жінка чеснєнька подиблєть ся, а правительствє призволить. Пансионъ такий самъ себє удержувати будє, на комітетові видатки треба хочъ 200 гульдєнів. Може треба будє на перший рікъ дати сїй жінці яку грошєву гваранцію? Тільки на устроєння локалію будуть видатки — їхъ обчислити теперъ годі — се річъ комітетовихъ.

5. Журивъ ся я не мало сямъ, що не додержавъ Вамъ даного слова у Кракові, та що Правда зъ єромъ друкуєть ся; та аридувало мене те багатє, що Ви за се на мене не маркуєте.

6. Домонтара одержавъ я 2. разівъ ино зъ Відня. Зробить ласку, прислаєть чимъ скріпше дальше, бо се все пішло у 2-ге и 3-тє число, а 4-тє друкувати станемо уже зъ Четверга сєбъ то зъ 23/4. Січня.

За Омєляна я завсїди готовъ одвічати. Вінь тільки, що трохи лінивий, але и душа зъ єго чесна и розумна. Нєхай въ Васъ не будє Добродію ні на крихточку журби, що будуєть на лєду. У насъ передъ очима стоять заєдно слова Тараса: „Ми не лукавимось тобою“ — та хочемо колись и сказати собі: „у насъ не має ні зерна неправди за собою“.

7. Йова друкуватимєть по Вашій волі замість белетристичнихъ статій. Ціну єго зняю я зъ Вашихъ слівъ у Кракові, котрі Ви и у III. листу ласкаво списали.

Святого письма вижидаємо.

Подаю листокъ окремий — на котрому стоїть списано, що Ви коли наказали, а що

ми довершили. Недбалими небудемо — се совістнє слово відъ насъ.

8. Каталогъ, присланихъ Вами намъ книжокъ зробить ся, коли ино редакция зовсімъ упорядкуєть ся.

9. Просвіта висилає на сихъ дняхъ одозву своєю до народу руського. Висилка одозви багатє стоятимє. Грошєй на стільки нєма. Наколи позволите, то я пожичу їй 30 гульдєнівъ зъ редакційнихъ грошєй. Коли бъ можна подарити їй той грішъ — воно було бъ луччє. Сповіститъ Добродію за се ласкаво.

Сямъ кінчу письмо — клонюсь низенько Вашій добрій Пані и Ивану Ивановичу — здоровлю Іхъ и Васъ добродію — та передъ всімъ жичу Вамъ, щобъ уже разъ избігли Ви відъ того лютого зимна, що Вамъ такої недуги надбало.

Щиро прихильний

Наталь.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Калєндар. Ві второк: руско-кат.: Теодора При. Клим.; римо-кат.: Пія V. п. р. — В сєреду: руско-кат.: † Георгія В. Муч.; римо-кат.: Івана в Олію.

— Ексц. намісник др. Бобжинський прибув вчєра до Львова і обняв урядованє.

— Здоров'є цiсаря. Кореспонденційнє бюро доносить: Розповсюднені чутки про занепад здоров'є монарха є зовсімъ неправдиві. Стан здоров'є цiсаря є вповні вдовольючий.

— Просьба до нашихъ Впов. дописувателів і передплатників. На провінції, по містах і сєлах, пливє наше народнє житє широкою струєю, однак на жалъ в нашій прасі не відзеркалює ся той всь народний рух в повнім сьвітлі. Неодєн проблиск народного житя минає для загалу нашой єсупільности незамітно, не дістає ся до ширшого відомє. Неодна подія з исторії нашого культурного розвитку остає звисна лишє локальному кругови, хоч она могла мати немалий вплив на ширші круги нашого народу. Тимто звертаємо ся з укліною просьбою до нашихъ Впов. дописувателів і передплатників, щоби зволіли присилати нам описи народнихъ обходів, вечєрків, представлєнь, віч, заг. зборів тов. звіти з діяльности нашихъ так численнихъ товариствъ, та описи випадків, які можуть зацікавити широкий загал. Вузкі попки що рами нашого дєвника не дозволяють поміщувати просторихъ дописів, тому просимо зазначувати в дописахъ що найважійше, коротко і ясно. За ті вістки Впов. дописувателямъ не лишє ми але і всі наші читачі будуть щиро вдячні.

3. аматорского театру львівского „Сокола“. По тритижнєй перерві задля свєят театр „Сокола“ розпочав вчєра дальшу серию недільных вистав. Відограно комічну оперетку в 3 діяхъ М. Кропивницького „Дванадцять дочокъ на виданю“. Ся оперетка появляє ся також в театральнихъ репертуарахъ під заголовками: „Пошились у дурні“ або „Перехитрили“. Зміст єї невинуваний, але доволі забавний. Два богаті сусіди мельникъ Кукса і коваль Дранко мають перший 5, а другий 7 дочок. Оба журять ся, що женихів нєма, хоч їхъ дівчата гарні і грошєята дістали би в приданім. Тимчасомъ найстарші Іхъ дочки, мельникова Орипка і ковальєва Горпина полюбили ся тахчємъ в чєлядникахъ євихъ батьків. Однак убогі хлопці криють ся з любовію і вдають перед євоїми хазяїнами, що ненавидять „бабського роду“, а хитроцями доводять до звінчань. Намовляють громадського підбєра Скакунця, аби написавъ листи до обохъ батьківъ дочокъ, що з міста має приїхати богатий панич на свєтанє, а якъ жениха висилають придибаного в літє п'яного заволоку Нєчипора. Нєчипор відиграє своєю роллю, оба сусіди представляють єму свої доні і частують горівкою, а коли ко-

*) На долі: Вв. Пантал. Кулішу у Венецію;

медия виходить на яву, щоби уникнути посьміховища, благословлять свої діти під вінець зі своїми челядниками, бо і шлюбні були вже задоволені і музики згодні. — Аматори вивязалися зі своїх ріль по мистецьки, хоч крім гри мали до поборова доволі тяжкі партії співні. Куксу грав п. Утриско а Дранка п. Данко (Шехович) з повним розумінням своїх ріль, а їх дуети викликували грімкі оплески. В ролях їх дочок Оришки і Горпини виступали дві найкрасші і найліпші сили сокольського театру, п-ї Купчинська і п-а Стахівна, які поруч своїх хлопців челядників пп. Купчинського і Сироїда находили і в грі і співах повне признание публіки. Також писар п. Жмур, і Нечипір, п. Дорожинський, достроїлися згідно до артистичного заокруглення граючої вісімки. Взагалі вчорашня вистава не полишала нічого до бажання, гра була відтворена удачно, а дуети, квартети, секстети і октети виходили рівно і складно при 15-ці військової музики. Електричне освітлене сцени дало можливість відтворення гарної місячної ночі в лісі в другій дії. Публіка, яка заповнила салю по береги, убавилася доволі, вибухаючи що хвиля сміхом і оплесками.

— **Ще в справі о. Клим. Бжуховського.** В Курітський «Зорі» з 2. цвітня с. р. читаємо спростоване: Прудентополіс 15/3 1908. Ложну відомість поміщено в «Зорі» ч. 9. бутуть би о. Климентий Бжуховський телеграфічно зістав відкликаний до Європи. Правдою єсть, що о. Кл. Бжуховський виїхав до Аргентини і то лиш на кілька місяців в цілях місії, завізанний через Інтернунція з Буенос Айрес на просьбу руских колоністів з Аргентини. По скінченню місіїної праці, знов поверне до Парани і дальше буде працювати на своїм уряді. — З поважанем *Маркіян Шкірман Ч. св. Вас. В.*

— **Пожари.** Дня 17. цвітня вибух в Ковнях, бережанського повіта, пожар і знищив 11 селянських загород з 50 будинками. Шкода виносить около 15.000 К, а була обезпечена на 10 тисяч. — В Копичинцях вигоріло дня 23. цвітня ціле жидівське середмістя. Шкода доходить до 23.000 К.

— **Рільничі школи.** В краєвих низших школах рільничих в Бережницях (п. Стрий), в Городенці, в Ягольниці, в Кобричцях (п. Кента), в Милотині (п. Рясів), в Суходолі (п. Коросно) починає ся рік шкільний 1908/9 з днем 1. липця 1908. Краєві низші школи рільничі мають на цілі образоване передовсім синів селян на уздібнених практичних господарів. Цілий курс науки триває три роки. Всі ученики мешкають в заведеню. Оплата за удержане в інтернаті виносить 150 К піврічно. Ученики незможні можуть бути прийняті на кошт фонду краєвого, т. є. одержують безилатне поміщене в інтернаті, харч і одіж з виїмкою обуви і біля і вносять лише оплати шкільні в квоті 5 К за піврік. Подая о приняте до низшої школи рільничої треба вносити найдальше до 15. червця с. р. до дирекції одної з повисше згаданих шкіл. До подая, котре вільне від стемпля, треба долучити: 1) метрику уродження, на доказ, що кандидат скінчив 15 літ; 2) свідоцтво здоровля, виставлене лікарем; 3) свідоцтво шкільне з укінчення народної школи; 4) свідоцтво убожества, коли кандидат убігає ся о приняте на кошт фонду краєвого.

— **Кубанська нафта.** Досліди над нафтою в Майкопському районі на Кубані дали найкрасші результати. Встановлено, що кожда десятина нафтоносної землі може дати не менше 3 міл. пудів нафти. Зроблені в Грозному й Лондоні аналізи майкопської нафти свідчать про її високу вартість і схожість з бакинською. Чутки про те, що при експлуатації місцевої нафти необхідно вживати вижимательні машини, неправдиві, бо нафта сама бе в гору. Чужоземні підприємці поспішають ся купувати участки в нові нафтові райони. Англійська фірма «Тодтон» уже купила кілька участків землі.

(«Рада»).

— **Замах на поліціянта.** Вчора вечером в

однім з шинків при ул. Баторого у Львові п'яний зарібник Базиль Забавський почав авантурувати ся. За то арештував его агент поліції і передав капралеви поліції Шпакови до відведення до поліційних арештів. По дорозі опирав ся Забавський, а коли поліціянт пхав его силою наперед, п'яного витягнув револьвер і двічі стрілив в груди поліціянта. Тяжко раненого поліціянта, без надії удержання его при житю відвезено до шпиталю, а Забавського ув'язнено.

— **Стация поратунку ради зіздів українських гірнопромисловців в Київі** вже цілком готова. Персонал її вже на настільки розуміє ся на своїй справі, що може приступити до навчання сторонних людей. Повідомляючи про се всі українські гірнопромислові підприємства, рада зіздів пропонує присилати на стацию робітників, яких там навчатимуть, як ратувати ся при завалах, вибухах та інших наглих випадках у шахтах та будниках. («Рада»).

— **Дрібні вісти.** О посольський мавдат до державної ради по наміснику д-рови Бобжинському з міської курії Мелець-Кольбушова буде старати ся яко людовець гр. Лясоцький, бувший староста в Тарнобжегу. — Звичайні вписи на львівськй університеті покінчили ся в суботу. — Вистава псів відбуде ся у Львові в липцю с. р. — В Тернополі отворено лісну інспекцію, якої діяльність обнимає повіти Тернопіль, Бережани, Теребовлю, Гуситин, Чортків, Підгайці, Рогатин, Скалат і Збараж. Її задачію є сторожити над правильною лісовою господарською як в публичних так і приватних лісах.

Оповідки.

— **Іменозаня.** Міністер хліборобства іменував асистентів лісництва: Стан. Ленартовича і Фил. Гірша завідателями лісів і дібр державних, а елевів лісництва: Ів. Шанецкого, Меч. Шарка, Жигм. Адамського, Ів. Сьвірського, Тад. Томашевського, Макс. Палляса, Всеволода Левицького і Стан. Цинка асистентами лісництва. — Президія кр. дир. скарбу іменувала санітарного адюнкта Жигм. Вольського завідателем гір і гут в IX кл. рангі.

— **Перенесеня.** Львівський висп. суд кр. переніс канц. офіціяла Едв Вебера з Делятина до Ярослава, а канцеляриста Вол. Олеховського з Ярослава до Делятина.

Телеграми

з дня 4. мая.

— **Корфу.** Німецька цісарська пара відіхала яхтом «Голенцолерн» до Полі, де яхт причалить в середу. По полудни того дня німецький цісар Вільгельм з цісаревою поїдуть до Відня.

— **Тегеран.** З кількох міст, а між иншими з Урмії доносять, що Курди знищили много сіл, вирізали поверх 2.000 людей і заграбили їх движиме майно.

— **Ріо де Жанейро.** З Перу доносять, що в провінції Ліма вибухла революція. Повстанці знищили телеграфи. Проти них вислано військо. Побіджені вороголюбники втікли в глибину краю. Кількох ватажків придержано.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і кафарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 4. с. м.: Іван Билинський Росохач; Гриць Курдидик, Бовшів; Михайло Ришетник, Пуків; Микола Ковальчук, Перемишль; Григорій Іванів, Горлиці; Ол-ва Гукевич, Гейнцендорф; Лев Гросман, Підгайці; Микола Курцеба, Жовква; Михайло Секела, Борщів; Осип Берко, Дрогоїв; о. Іван Токар, Підгайці; о. Іван Біляк, Шишківці; Евген Монцібович, Паушівка; Макс Фляйшман, Самбір; о. Іван Скрипчук, Підарків; Михайло Михайлович Зборів; Ольга Попович, Перемишль; Михайло Олексинин, Суховоля; о. Омелян Радзикович, Вишенка велика; Микола Томковид, Заліщики; Андрій Гошовський, Немирів; о. Семен Гаврилюк, Зарваниця; Бернард Шаль, Коцюбинці; о. Александер Стоцький, Куровичі; Юстян Тустановський, Бережани.

Поручав ся дешеве і совісне
Артистично ритівниче заведе
А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — вівіски ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручав ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіальних. (26—?)

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переховання папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові. (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирний сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогідніший зарядження. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Розклад залізничних поїздів важний від 1. мая 1907.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:25	9:50
Кракова	7:25	9:45	—	8:40	2:31
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:16	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:25	—	9:00
Черновець	—	—	3:35	—	12:20
Станиславова	5:55	—	—	—	—
Коломиї	—	10:05	—	—	—
Стрия	7:29	11:50	3:51	—	10:50
Пустомит	7:29	11:50	3:51	9:40H	10:50
Самбора	8:00	10:30	1:55	—	9:20
Любін	8:00	10:30	1:55	9:20	11:50+
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:22	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	12:40	1:45+	4:50	8:20
Брухович	10:05+	—	3:25	5:30	9:35H
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:25	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:45	8:25	2:45	7:05	11:10
Кракова	—	8:40	6:15	7:20	12:45
Ряшева	—	—	4:05	—	—
Підволочиск	6:20	10:45	2:17	7:00	11:15
Черновець	6:10	9:20	1:55	—	10:40
Черновець	—	—	—	—	2:31
Станиславова	—	—	—	5:50	—
Коломиї	—	—	2:35	—	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:25	11:30
Пустомит	7:30	10:45H	1:25	6:25	10:30
Самбора	6:00	9:05	4:30	—	10:51
Любін	6:00	9:05	2:10+	4:30	10:51
Рави рускої	6:12	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	8:30
Брухович	6:12	11:05	2:28	5:45	8:34H
Брухович	9:05+	12:41+	3:45	7:10	11:35+
Зимної води	3:45	8:40	4:05	7:20	11:00

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і свята означені + — в неділі і свята від 26/6 до 15/9 буквою H, — в неділі і свята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

СОРТ **Митки** можна набувати в «Со-
кільськй Базарі» у Львові
і паперці і у всіх торговлях в краю.

Попередплата
 до «РУСЛАНА» вноситься:
 в Австрії:
 за чл. рік . . . 20 пер.
 за пів року . . . 10 пер.
 за чверть року . . . 5 пер.
 за місяць . . . 1/70 пер.

За границею:
 чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Подати чек по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирину ми з тієї і думи ми виринули: а не возьмеш милости і вири не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. поноудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавмана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереження.
 Рекламациі неопечатані
 вільні від порту. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Соціал-демократичний голос про польско-руські відносини.

Др. Трильовський, отаман січовий, як звикли його величати в Гуцульщині яко організатора «Січий» і посол до держ. ради, є головним представником радикального табору сторонництва в Галичині а також головним провідником крайного крила в руській клубі держав. ради, в котрім тепер його сторонництво взяло керму руської політики у Відні в свої руки. Тим то вельми цікаво буде почути голос не новоериста або новокурсника, як згідно висловлюють ся наші радикали про всякого, що не хоче стати під їх команду і прапор, але голос з соціал-демократичного табору про криваву подію львівську з 12. цвітня і польско-руські відносини в Галичині.

В маєвімі випуску місячника видаваного в Кракові Вільгельмом Фельдманом п. з. Кругутка, в котрій появилася в лютім розвідка д-ра Броніслава Потоцького «Kwestya ruska i projekt jej załatwienia» (ми подали її з нашими замітками в ч. 24 і слід. Руслана), на передовім місці поміщений лист «Do Pana d-ra Curyla Trylowskiego, posła do Rady państwa i prezesa „Sieczy“». З отсим писемом бажаємо познакомити нашу суспільність, бо оно цікаве кидає світло на наші міжнародні відносини а з окрема на наші крайні сторонництва і їх політику.

Видавець „Кругутки“ нагадавши д-рови Т—му з його молодших літ його одушевлене загальнолюдськими ідеалами і відразу до варварства, а в політиці до націоналізму, нуту солідарности з ідеєю незалежности Польщі і бажане незалежности України-Руси, звертає ся до д-ра Т—го, що тепер став «практичним» політиком. По чоловіці, котрий згуртував тисячі руського народу, щоби з їх підмогою політиці шовінізмів протиставити політику інтересів людю; — класовій і кабінетовій політиці — політику двох народів — змагаючих до визволення, сподівався автор листу (неперечно сам Фельдман, бо підписав ся буквою f.), що на Руси здобуде силу репрезентована ним «радикальна» струя до визволення двох людів, до реформ в душі культурного і суспільного поступу.

Але тут, — пише Фельдман — вишов цілий ряд несподіванок! Др. Т—ий вийшов до клубу вельми мішаного, в котрім не brakло ненависних йому москвофілів, котрі відтак покинули руський клуб,

ані погорджуваних ним „клерикалів“, ані сивоголових візантійців, що пили з різних вод, до клубу, в котрім переважували націонал-демократи, о много більше засліплені, як польські. Автор листу докорює д-рови Т—му за те, що він ненависть до певної верстви польської переніс на весь польський нарід, що не прилучив ся до демонстрації в державній раді проти прусакства, що в інформаціях віденських поневіряє і погорджує не лише політику дня і всяку партію польську, але польське ім'я.

Вся взагалі ваша політика, каже Ф., не може хіба імпонувати — ні що до засад, ні що до тактики, не кажучи вже про етичну сторону. Творите радикальну опозицію, але такі з вас опозиційники, що на кивнене міністерияльного пальця забираєте назад наглі внесення і виходите за двері. Жалуйте ся, що польські офіціальні політики вбили клин москвофільський у ваш нарід, хіба не з любови до жидів, але щоби лише збити клин в польську суспільність.

Не здобулисте ся, пише Ф. далше, на велику синтетичну гадку переоброзовання в національнім згляді Австрії, яку мають Чехи або соціалісти. Проби порозуміння з польським людом з вашого боку не було; але зате не бракувало вам політики відрухів, а також кровожадних погроз і нападів, котрі мусіли від вас рішучо відвернути не лише польських послів. Нічого дивного, що в тих обставинах ваша політика не принесла вапому народови ніяких позитивних користей і не дала йому також тої моральної сили, яку мають чи то Чехи чи то соціалісти. Послідовно зросло лише почуте безрадности, на противників звалювало ся також власні провини і росло огірчене, а коли з тої атмосфери випав нещасний вистріл кермований рукою збожеволілого фанатизмом молодця, ви його величаєте і бачите в нім вилочник дальшої політики русько-польської!

Пригадую все те, бо Ви є типом, бо в процесі польско-руським, особливо в сучасній його хвилі, велику ролю відіграють настрої і психологічні imponderabilia. Бачу їх вплив на ваш нарід, але з другого боку, чи те, що діє ся з Вами і Вам подібними, не мусіло зробити і не зробило впливу на польський нарід?

Знаю, що на се відповісте, що сей стан є вислідом многих літ, що нині вичерпала ся терпелівість руського народу, що польські поступовці становлять горстку невелику в Галичині без впливу на практичну політику, отже ви приневолені „тактику“ примінювати до условин, витворе-

них обставинами, передовсім «польським шовінізмом». Але тут як раз входить в гру сі настрої, акції і реакції психологічні. Чи случайно зростови того «шовінізму польського» не винуваті також і ви, промотори і приятелі народної демократії руської? Чи Ваші Будзиновські і Петрицькі із своїми безнастанними погрозами і обидами під польською адресою не є найліпшими агітаторами, неначеб ідеальними агентами народово-польської демократії? «Krytyka» не закривала і не терпіла ані одного акту варварства „Słowa polsk-ogo“, навіть відемні сторони вашої політики обговорювала поблажливо, задля того, бо ви слабші. Тепер коли зброїте ся в «оружну» силу, коли «польську реакцію» починаєте поборювати революцерами, треба вам нагадати, що ви є співвинувниками сеї реакції, що недостатку моральних і материяльних успіхів вашої політики в немалій мірі самим собі мусите приписати, що в наслідках політики, котрої Ви єте типом, є погубна для обох народів! бо не лише псує їх думи, а се скорше чи пізнійше мстить ся. Поступове живло польське політичне не є так нечисленне в Галичині, як до недавня його представляла хибна ординація виборча. Крім соціалістів є людовці далекі від радикалізму, але й від вспятности. Політика їх до недавня була згідлива, відповідна інтересам обох народів. Але супроти вибуху націоналістичної загорілости у вашої більшости, супроти нападів на польське народне достоїнство і безнастанних погроз людовці були приневолені відтатнути свою руку, котра перше стискала вашу долоню. І не лише они. Сієте ненависть, а відтак кричите, що єї наслідки болять.

А ся еволюція ваша проявила ся в часі загального голосовання і демократизовання в Галичині публичного житя.

Далше оповідає Ф., що був перед трема роками в Києві, коли правительство всюди гнобило українське слово і на науковім зїзді дозволило говорити на всіх мовах лише не на українській, не дозволяло видавати часописий, книжок, навіть св. Письма по українськи, не кажучи вже про гноблене горожанських свобод. І Ваші товариші не бороли ся терором з російським правительством! Був я знов недавно там, а з великої конституційної партії народних прав видертої Миколаєви II. остали лише стряпки. Заборонюють ваші дневники, розв'язують „Просьвіти“, не маєте ані одної народної школи української, з ніякої університ. катедри не гомонить українське слово, не видно ні одної склепової вивіски україн-

скої, многі ваші земляки в тюрмах або на висланню, не чуто про аграрні реформи, нігде на улиці і в публичних льокалях та інституціях не видно сліду україн. життя — а ваші товариші якось не борються з терором з правительством о права своєї народности!

А сегобіч кордону, в Галичині був я все противником, щоби вами рядили, але всякий чоловік з здоровими змислами признає, що маєте більше тут прав, як Поляки в Познанціці а навіть в Конґресівці. Ту ви не є паріями, але зорганізованою, узброєною в усі середники боротьби о народні права, есте опозицією, як ми всі на суспільній лівіці поставлені. Чи ж зужилисте всі конституційні і парламентарні способи боротьби, щоби мати моральне право до інших середників? Кажете, що шляхотске правління сприяє ваш розвиток переслідованнями і фальшованнями виборчими. Богато в тім правди, але чи не переслідовано і не фальшовано також волі польского люду? А вжеж польські людовці перебули ті часи і нині сьвяткують побіду. Сама пресня старостів не вистарчилаб, щоби було вибраних тільки панків і москвофілів в східній Галичині, якби ваш люд був морально загартований і добре осьвідомлений політично і національно та чинний умово, тоді не вистарчилиб гноблення. Насила може вплинути на десятки і сотки, але не на десятки тисячів виборців. Загальне право виборче дає вам широке поле до діланя і великі пільги в тім напрямі, чи ж в тій ері малиб бути уживані способи, яких ваші братя не уживають навіть задля їх безвиглядности під самовладою? На чорта отже загальне голосованє! будуть розумувати інші, коли ваша тактика стає помічницею реакції, куєте оруже проти поступової реформи соймової.

(Конець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Справа міністерства робіт публичних, котра видавала ся zagrożеною в палаті вельмож, ухвалена вже дотичною комісією, отже ухвала предлоги в повній палаті тимсамим обезпечена.

Після смерті німецьк. міністра-земляка Пешки звернена вся бачність німецьких сторонництв на обеаду опорожненого портфелю. Німецько-национ. союз обговорив сю справу а при тім також потребу однодушного поступованя всіх німецьких сторонництв в справі язикового спору в Чехах. Сю однодушність запоручив др. Люеґер іменем христ. суспільників в листі до голови нім. нац. союзу д-ра Кіарого. Наслідником Пешки буде імовірно бувший міністер Праде, хоч висувують також кандидатуру д-ра Перґельта. — Хліборобники висувують Шрайнера.

Вторкове засіданє посольскої палати вповняє розправи над наглими внесеними, котрі затарасували дорогу до властивої предлоги про збільшенє контингенту рекрутів. Ціла журба правительства звернена тепер на придбанє більшости двох третин для сеї продлоги. Як звіщають, будуть за нагlostю голосувати також рускі і со-

циялістичні посли, хоч саму предлогу відклонюють. Також більшість чеських послів має голосувати за нагlostю, позаяк предлога містить в собі деякі пільги для хліборобів що до відпусток на час жнив, знесенє вправ в 11 і 12 році служби, загальні відпустки, доставки для війська продуцентам ітд. Знесенє вправ в 11 і 12 році визволяє 44 000 жовнірів кр. оборони.

Бувший міністер-президент ґр. Тісса, як звіщає Sonntags Ztg, був недавно на довнім послуханю у цісаря в Шенбруні без відомости угорского правительства а дня 2 мая приїхав з Відня до Пешту і там мав довшу нараду з своїми приятелями, членами давного ліберального сторонництва. Сему послуханю ґр. Тісси у монарха приписують в Угорщині велику політичну досяглість.

В Загребі відбули ся в неділю великі демонстрації проти бона і проти Угрів. В стрільниці мало відбути ся велике віче, одначе правительство заборонило і зачинило стрільницю. Коли товпа хотіла вивалити двері до стрільниці, явила ся кінна поліція і розігнала шаблями товпу. Товпа почала кидати камінем і поранила много жовнірів. Сконсигновано всю залогу, а в Загребі викликало се велике зворушенє.

В Турочусьв. Мартині, столиці Словачини, відбули ся збори словацкого сторонництва, в котрих взяли участь всі словацкі посли. Ухвалено словацке сторонництво зорганізувати систематично в цілій північній Угорщині і розвинути живу роботу за загальним правом виборчим.

Заграниця.

Престольна річ португальского короля Мануїла виголошена при відкритю сесії кортезів викликала поважним настроєм вельми корисне вражінє і прояви прихильности. В престольній річі згадав король про убиство вітця і вказав на потребу зєдиненя всіх живел, котрі змагають до мира і поступку народу.

В європейских кольоніях південної Азії проявляють ся видним способом щораз частійше ворохобні. Здає ся, що більше осьвічені верстви місцевого населеня дійшли до самосьвідомости і повстають проти влади Європейців. Коли в південно-західних краях Азії, отже в Арабії і Персії є ворохобні повстають наслідком ісламітских змагань то ворохобня в південних Хінах, сьмєжних з загандесовими Індіями, звернена головнo проти мандаринів. Останні вісти стверджують, що огнище неспокоїв розширяє ся.

Так іменно звіщають з Ачину (в нідерлядській східній Індії) про напад тубільців на відділ війська. Так само розширяє ся ворохобня в Бритійській Індії. Також ворохобня реформістів в південних Хінах приберас поважні розміри, позаяк часть залози злучила ся з ворохобниками.

В Марокку нанесено Французам пораженє коло Дар-бен-Гаммед в області Мдакрас. Крім того наспіла нова сумна для них вість про знищенє французкої експедиційної кольонії, з котрої спас ся лише оден підофіцир. Нападу довершено в т. в. Мавретанії, себто в західній части Марокка від Сенегалю на північ до Кай-Юбі. Ся часть належить до Франції і заселена берберийскими Маврами, сьміливими, витревалими, але фанатичними музулманами.

В Персії неспокій зростає. Наслідком недостачі фондів на війскові і урядничі плати, подало ся міністерство у відставку, котру шах прийняв. З Тегерану звіщають, що Курди знищили дня 28.

цвітня багато сїд, вирізали більш 2.000 людей і заграбили їх майно. В пограничній місці Маренда не хотіло населенє впустити нового ґубернатора до міста, що викликало биятику, в котрій згинуло кілька осіб.

В Перу, в окрузі Ліма вибухла революція. В місці Лімі ворохобники поперепинали телеграф, дрти, електричні проводи і заволоділи залізничним поїздом. Проти них вислано військо, котре згнобило революцію, а ворохобники утікли в глибину краю, одначе кількох привідників ворохобні полонено.

З Тифлісу наспіли вісти, що на турецькій границі приключила ся страшна різня Вірмен і жидів. Тисячі людей втікає до Єлисаветполя і інших російских міст. В розрухах має брати участь 10.000 оружних Персів.

Воля загалу.

(Дрібна замітка на часі).

„Воля загалу!“ Криклива, високопарна пригровка до стілько сумних подій історичних, до стілько болючих споминів, задля котрих кровавить ся серце, а на жаль, полемінь сорому палить лице. Воля загалу — се божище, котрому складають найкрівавіші і найпоганіші жертви, котрому жертвують людске життя невинних людей, а що гірше ще — добру віру і сумління. Она то довела до розкладу суспільности нашої, боронила самоволі товпи...

Нема фальшивішого прислів'я, як vox populi — vox Dei! Бог не промовляє через товпи, а через пророків. Коли є останні з ним розмовляють на горі Синай, „воля загалу“ ставить сьвятині для золотих телців. Нині по стілько дослідах наукових сеї сумної волі, пора отрясти ся з єї гіпнози, крайний час, щоби ті, котрі мають одвічальність за будучину своєї суспільности, перестали поклонятися баламутному божищу і пригадали собі першу заповідь, почили того, до котрого іде ся через Справедливість і Правду. Не стають они перепорою любові народові і краю, навпаки, убагородняють се чувство, підносять єго на височину, з котрої дух обнімає безкраї овиди і учить ся, — споглядаючи на партийний розлад, на змаганя хвилевих ізбранників народу — виrozumілости і милосердія...

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В середу: руско-кат.: † Герґія В. Муч.; римо-кат.: Івана в Олію. — В четвер: руско-кат.: Сави М.; римо-кат.: Флявія; Домікелі.

— Сплетні польскої преси. Три брукові і три ніби поважні польські дневники у Львові заложили на спілку з кацапами в одній в львівских каварень кузню брехонь і сплетень на Русинів-народовців. При коняку і „чорній“ виковують ся там в мозках репортерів різні тенденційно неправдиві і підюджуючі вісти, щоби польську суспільність удержувати у ворожій настрою супроти Русинів. Нема дня, аби в тих часописах не появилася яка того рода ложна денунціяция. Згадаємо тут сплетню про мнине спаленє школи польскої в Гнильчу рускими селянами, про що польські газети престо- писали, як про факт стверджений і безсумнівний. Аж ту у вчешній урядовій Gaz. lwowsk-ій появилася заява, що та шко-

ла містила ся в приватній хаті, та що той пожеар не має ніякого підкладу політичного. У вчорашнім Kur. Iwowsk-ім появило ся знова спростованє від „Руск. Бесіди“ в Самборі. Бесідовці мали немов то на Шевченковім вечерку вихвалювати злочин Січинського, коли тимчасом вечерниці в честь Шевченка відбули ся в Самборі ще 9. цвітня. В останнім числі „Głos-y“ находить ся запереченє розповсюдженої вісти, що в Перемишлі відбула ся поліційна ревізія у професорів і учеників рускої гімназії в пошукуваню за Кратом, який приїхав на шпальтах польских газет з Канади до Перемишля.

На доказ вірности донесень тих польської преси наведемо ще кілька їх оригінальних відумок, які пізнійше самі мусіли заперечувати, а се: гуцульські розрухи в Печеніжині, вироки смерти в бюрку пок. намісника, стежні листи, змови, кавція за Січинського, уступлене митрополита, арештоване Назарука, відвідини Січинського у краєвого маршалка і т. д. і т. д. Таку саму денунціяторську ложну вартість мають всі останні донесення польської преси про напади руских селян на Поляків на провінції. Такою стравою кормить польська преса своїх безкритичних читачів, думаючи фалшиво, що тим чином сповняє патріотичну місію!

— „Діло“ в описі похорону бл. п. Плятона Костецкого позабуло між присутніми вичислити також члена своєї редакції п. Весоловского.

— Смерть чеського політика. Вчора рано помер в Празі адв. др. Йосиф Герольд, посол до чеського сойму а від 21 літ до державної ради, член лівого крила молодеского клубу. Мав 58 літ. Смерть Герольда є великою стратою для народу чеського. Він був знаменитим знатоком языкових справ і недавно вручив през. мін. бар. Бекови просторий меморіал в справі поладнання языкового питання в Чехах. У віденьській репрезентації чеській займав визначне місце завдяки своїм ораторским здібностям. Яко адвокат провадив славний процес спадковий Валенштайнів і інші великі процеси. При останній реконструкції кабінету кандидував на міністра торговлі, але більшість клубу заявила ся за п. Фідлером. Герольд здобув для Чехів деякі языкові користи, як поквітованя чеські для послів, чеські квіти в цлових урядах, а в останних часах его заходами пробудив ся рух за чеською мовою поміж чеськими урядниками почтовими. Пок. Герольд мав намір вицофати ся з адвокатури, адвокатську канцелярію передати своєму синові, а самому посвятити ся виключно політиці. Сим плянам станула в дорозі смерть — з дрібної причини: Герольд носив кольорові скарипки, від яких дістав закаженя крови через ранку на носі.

— Катастрофа в Радимні. В неділю вечером відбував ся в салі польского „Скола“ в Радимні вечере в роковини „конституції 3. мая“. Коли публіка товпою виходила з вечерки, заломила ся долівка в гардеробі, а кількадесять осіб упало до пивниці. На них попадали ще й столики та вішала з гардероби і поранили много осіб. Настала грізна паніка. Покликано пожарну сторожу, яка витягнула людей з пивниці. Між ними було 7 ранених, з тих 3 особи потерпіли тяжкі каліцтва. Потовчених осіб було кількадесять. Будинок „Сокола“ окружило військо і заряджено середники обережности. Подібний випадок лучив ся був недавно в будинку польского „Сокола“ в Станиславові.

— Повінь в Київі. Вода в Дніпрі коло Києва до самого останнього часу усе прибувала й прибувала, заливаючи геть ті місцевости та вулиці, що доси були вільні від повини. За передостанні 5 днів рівень води в Дніпрі під Києвом підняв ся на 2 аршини і 7 вершків. З Труханова острова та Верхньої й Нижньої Слобідки люди не перестають виселятись у Київ, бо вже нема спроби і гніздитись по горищах та покрівлях більш низьких хатів. Електрична станція застерігла город, щоб інституції, які користують ся електричною силою, на всякий випадок припасли собі світляних матеріялів, бо як що і на далі не пе-

рестане підніматись вода у Дніпрі, станції загрожують небезпека бути залитою. („Рада“)

— Жіночі капелюхи в театрі роблять немало клопоту директорам театрів, від яких проча публіка домагає ся, аби пані не сиділи в театрі в капелюхах. Просьби директорів до пань звичайно нічо не помагали. Тому дирекція Queens Theatre в Лондоні надрукувала на білетах вступу, що білет, з виїмком льюж, стає неважний, если его властителька не здійме капелюха. Се радикальне средство придало би ся також в нашім театрі.

— Борба о знанє. В школі ветеринарії у Відні, яка є підчинена міністерству війни, прийшло оподі до демонстрацій з причини недостатку місць в лябораторії. До привернення супокою міністерство вислало компанію війська, яке розігнало студентів, а кількох мали арештувати. Посли Пацак і Зазворка протестували в міністерстві проти такого способу холодження запалу молодіжи до науки.

— Росія без пушок. Оподі згоріла одинока в Росії велика фабрика гармат в Обухові, яка доставляла російській армії гармат. В манулім році та фабрика доставила 462 гармат, 135 ляфет, 28.928 гарматних набоїв і 52 бляхи до ланцирників, що все разом представляло вартість 4½ мільона рублів. Пожеар обухівської фабрики називає Менжиков „народним нещастем“ для Росії. „На диво — пише дальше Менжиков — наша преса приняла ту вість про нещастє рівнодушно, а его годі нині вповні оцінити. Досить сказати, що обухівська фабрика є для Росії того самого значіння, що Крупа для Німеччини. Якби погорів Круп (але там се не можливо), то ціла Німеччина задрожала би, всі від цісаря до пастуха почували би єї брак в обороні держави. Страти є не обчислимі, не дадуть ся оцінити. Перестала єствувати 45-літня знаменито зорганізована державна інституція, осередок державної оборони. Пропала величезна фабрика гармат а нещасливий край в передодень війни остав без машин до виробу гармат“.

— Демонстрації в Загребі. Хорвати урядили в неділю велику демонстрацію в Загребі проти бана і Мадярів. Того дня мало відбути ся віче на стрільниці, але на приказ бана стрільницю замкнуто. Зібраний нарід хотів силоміць дістати ся до стрільниці і виломав двері. Тоді впала кінна поліція і шаблями розігнала товпу, з якої метано камінем до поліціянтів. Ранених є доволі велике число. Того дня була вся військова залага в поготові. Між Хорватами настало страшне обуренє на бана.

— Кривавая статистика. Генеральний інспектор в Македонії Гільмі Бапа предложив турецькому правительству та цивільним агентам статистику кривавих подій, які зайшли в македонських вілятах, оперту на систематично ведених датах, за турецький рік 1323 (від 14. марця 1907 до 13. марця 1908 р.). На перший погляда відносить ся вражінє, що між двома останніми роками нема майже ніякої різниці, бо в 1323. році число убитих виносило 2358, число ранених 1161, а в 1322. році 2360 убитих і 1080 ранених. Однак треба відрізнити політичні злочини від злочинів не політичних. Тоді одержить ся за 1323 році число 849 убитих і 289 ранених, між тим коли в 1322. році було 1127 убитих і 149 ранених. Отже минулий рік виказує в порівнаню з попереднім роком число убитих менше о 278. Чому треба приписати зменшенє числа кривавих вчинків в останнім році, годі на певно означити. Мабуть причиною ся до того спростованє хибної інтерпретації 3-го артикулу програми з Мірцигет, а дальше „іраде“ про виконанє вироків смерти, виданих за політичні убийства, яке оголошено для відстрашеня від політичних убийств. Політичний характер мають також криваві вчинки, довершувані в самім таборі комітетів, є они карою за непослух, відмову заплати контрибуції, за зраду і т. п. В 1323 р. убито власними земляками 233 Болгарів, 92 Греків, 22 Сербів і 6 Італійців. Злочини, довершувані між магометанами, не мають політичного характеру. Також кривавих діл, яких допускали ся магометани на христианах і на підворот, поминувши виїмкові ви-

падки, не можна відносити до політичних мотивів. В другій половині 1323 р. можна було занотувати зріст убийств довершуваних Болгарами на магометанах, що не є лишені політичного характеру, і здає ся, що потягнули за собою репресії з магометанської сторони. Коли в 1322. р. магометани убили 78 Болгарів, а Болгари 96 магометан, в 1323. р. ті числа зросли на 124, згідно 166.

— Тут не пукає ся! В однім селі коло Берліна, в котрім ученики виїшовши зі школи, робили учителеви збитки і пукали до дверей, приліпив він на дверех знадворку велику карточку з написом великими буквами: Тут не пукає ся! — Мимо того одного вечера хтось запукав знову, а коли учитель вибіг, побачив, що то був оден з его учеників, великий урвитель. — Ага, — подумав собі учитель — чекай урвителью, пукну я тобі! На другий день ціла школа дожидала з великим напруженєм, що то буде і лиш той урвитель не робив собі нічого з того, що его чекало. Учитель увійшов, прилагодив сталець та казав єму положити ся на нім відповідно. Хлопець послухав зараз; учитель взяв прут до рук, підоймив хлопчині свитину і вже замахнув ся, щоби его добре свиснути, коли нараз спустив прут в долину і з придушеним сьміхом обернув ся до дверей. Щож стало ся. На штанах хлопця була приліплена картка з на ній виписано великими буквами: „Тут не пукає ся!“.

Оповіді.

— 3 Тов-а ім. св. Андрея. Перші загальні збори сего тов-а, яке має на цілі давати спроби і улекшувати ліченє недужим сьвященникам і їх родинам в місцях купелевих і кліматичних, відбудуть ся в четвер дня 14. мая с. р. в дух. семінарії у Львові о год. 3 з полудня. — Комітет.

— Сьвяченє в львівськім „Соколі“ відбуде ся в найближшу суботу о 7. год. вечером. Вступ для членів і їх родин по 1 К від особи. Зголошеня приймає курсор „Сокола“.

— В Раві рускій відбуде ся дня 16. мая (в суботу) в павільоні „Народного Дому“ народне віче з такими рефератами: 1) політичне положенє Русинів (в публічнім житю, в репрезентаціях, урядах і школах), 2) економічне положенє Русинів (взагалі, аграрна справа, зарібна еміграція, робітничі платні, час тривання роботи і двірська служба). — Дискусія, внесеня і резолюції. Початок о 2. год. по полудни. — Зараз по вічу будуть загальні збори політичного товариства „Равска Руска Рада“. Звіт і вибір виділу.

— Відзначеня. Цісар надав проф. І. реальн. шк. в Кракові Львови Пікардови і проф. німецької гімн. у Львові Миколі Сивулякови з нагоди перенесеня їх на емеритурі титул шкільних радників.

— 3 залізниць. Як давнійше, так і сего року продавати будуть каси особові на головнім дворці у Львові і бюро міске ц. к. залізниць держ. у Львові, пасаж Гавсмана, через літний сезон с. є від 15. мая до 30. вересня знижені білети поворотні зі Львова до Янова, важні так на неділі і сьвята, як і на будні дни. За такими білетами поворотними можна їхати до Янова кождим поїздом особовим, вертати з Янова можна однак лиш поїздами прогульковими ч. 3.256, 3.258 і 3.260. Вертати з Янова до Львова поїздами особовими ч. 3.253 (відходить з Янова о 7:13 рано) і ч. 3.254 (відходить з Янова о 3:50 полудни) на підставі висше згаданих білетів поворотних не вільно.

Посмертні оповіді.

— Мария з Нагорянських Гориновичева, вдова по бл. п. Александрі, пароху в Делісві, фундаторка заведеня добродійно-виховавчого для руских дівчат в Бережанах, по довгій недужі упокоїла ся дня 2. мая 1908 р., заосмотрена Найсвят. Тайнами, проживши 96 літ. В. і. п.!

— Павліна з Герасимовичів Нарольска, вдова по пароху в Пустомитах, щирецького деканату, упокоїла ся в Поршні дня 3. с. м. в 70. році житя. В. і. п.!

Наука, штука і література.

— «Жидівка» (Галеві), премієра оперова в руско-народнім театрі, в Тернополі дня 28. цвітня 1908.

Дирекції належить ся велике признанє за приготуєнє і виставленє сеї премієри. Не знаю, що саме вплинуло на вибір сеї, а не иншої опери, чи огляд на музику, чи може slučaj, на пр. сеї, що дирекція мала певну надію на співуділ такого Елеазаря, як д. Шляфенберґ. Досить того, що вибір сеї уважаю дуже щасливим: музика сеї опери для нашого уха дуже мелодийна; мені — нефаховому — видала ся она дуже покрівна музиці „Гальки“ і взагалі мотивам музики, що так скажу, східної Европи. А знов красшого Елеазаря, як п. Шляфенберґ, мабуть і подумати собі годі: не йде вже о само більше чи менше точне виконанє ролі, але о дуже гарне, високе і благородне розумінє єї у сего співака, що проби-вало ся так у грі, як і в співі. Тож сли вже завдяки невтомимим трудам п. капельмайстра Коссака була „Жидівка“ приготована дуже вміло і старанно, то співуділ п. Шляфенберґа причинив ся не мало до піднесеня музикаль-ного ровеня і вражіня цілої вистави: кождий член дружини старав ся достроїти до загалу в грі і співі.

Виведенє опер на нашій невеликій сцені, нашими скупими силами, представляло все великі трудности, а тим самим насувало і важ-кі сумніви. Могла була бути двояка ціль та-ких вистав: одна — щоб дати нагоду нашим силам приготувитись до музикальної кар'єри, дати можливість витворити ся у нас цілій дру-жині співаків і музиків фахових, обізнаних так з музикою власною, як і з всесвітньою. І ся ціль є дуже гарна і розумна, хоч добу-тків великих надіятись тут на разі годі! — наш драмат мусить співати, наша «опера» мусить виступати у всякій можливій драмі, невиноди і тісні обставини, вічні подорожи... все те так утрудняє а навіть унеможливає музикальну працю, що треба щиро подивляти і то, на що ми помимо всеогреці здобули ся. Про таке о-крема, подрібне, старанне образованє, яке ба-чимо у Мишуги чи у Крушельницької, ніякий член нашої дружини преці й подумати не може. Такі обставини розвій таланту попр-сту з дер ж у ю т ь.

Але може, і повинна бути ще й друга ціль для оперових вистав на нашій народній сцені, а то — розвій і піднесенє у нас музи-кальної культури загалу. Булоб пожаданим, щоб справою сею займались подрібнійше фа-хові музики, а особливо патанем, які і котрі твори поперед всего тут надавали ся — Мо-царта, Бізета, Верді чи инші, не забуваючи про слов'янські — московські, чеські, і др. Ро-зумієсь, що такі вистави, така культура, ви-магалиб і окремих старанних рецензій. На жаль, дбав наш нарід доси про таку культуру майже виключно сам, о власних силах, ну, і дбав дуже гарно; тепер моглоб і повиннаб пійти єму на зустріч музикальна ін-телігенція, як се вже потрохи і сталоє.

Дуже корисним булоб і співділанє ви-школених сил артистичних, о скількоб оно о-чвидно, особливо з огляду на кошти, даю перевестись. О скілько мені відомо, має ди-рекція надію позискати п. Шляфенберґа еще для кількох вистав по переїзді до Черно-вець.

Вертаючи до згаданої премієри мушу сказати ще слів кілька про поодиноких арти-стів. П. Рубчакова співала і грала як все — надзвичайно старанно і гарно, з повною сво-бодою володіла рухами і голосом. Прегарно грала і співала також п. Петровичева, треба подивляти інтелігенцію і щирість праці у сеї

артистки; мабуть сфорсувалась трошки на пробі, і для того часом не ставало їй голосу, а всеж таки поривала і грою і співом. Про пп. Шляфенберґа, Рубчака, Григоровича і всіх всіх других членів дружини міг би я хіба по-вторити все то, що сказав уже новисше про цілу виставу. Режисерія була добра, костюми відповідні, а навіть гарні.

В. Коцовський.

Телеграми

з дня 5. мая.

Будапешт. Президент міністрів др. Ве-керле і міністер Зіхі приїдуть в середу до Відня, аби взяти участь в прийнятю союзних німецьких князів.

Прешбург. Суд присяжних засудив кс. Алекс. Глінку за підбурюванє друком на 1½ року вязниці і 400 К гривни.

Венеція. Німецький канцлер кн. Більов з жінкою виїхав вчєра до Берліна.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 27. цвітня до 3. мая 1908:

	за 50 клг.
Пшениця	11.50—11.75 К
Жито	10.00—10.25 К
Ячмінь броварняний	7.10—7.40 К
Ячмінь на пашу	6.70—7.00 К
Овес	6.25—6.50 К
Кукурудза	7.90—8.15 К
Просо	8.75—8.60 К
Горох до вареня	9.25—10.50 К
Горох на пашу	7.00—7.50 К
Бобик	6.25—6.45 К
Конюшина червона	95.00—105.00 К
Конюшина біла	38.00—48.00 К
Конюшина шведска	85.00—100.00 К
Тимотка	32.00—35.00 К
Ріпак зимовий	14.25—14.50 К
Насіє конопл.	9.75—10.00 К
Хміль	48.00—60.00 К
Насіє льняне	10.00—10.25 К
Львянка	11.00—11.25 К

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 5. с. м.: о. Леонтович Те-одор, Зашків; Герасимович Сильвестер, Леш-нів; о. Свистун Павло, Козова; о. Мединський Евстахий, Демянів; Іван Партицкий, Токп; Анна Притуляк, Конюхів; Василь Притуляк, Конюхів; Клим Смукла, Угринів; Николай Фе-дорович, Настасів; Іван Форостина, Чолгани; Фішель Гольденберґ, Ляцке; др. Ярослав Олесницький, Дрогобич; о. Воввідка Корнило, Сернки середні; о. Лев Юрчинський, Добро-мірка.

СОКІЛ **Житки** можна набувати в „Со-
і паперці і кількім Базарі“ у Львові
і у всіх торгівлях в краю.

Поручає ся дешево і совісне
Артистично ритізничне заведенє
А. ЗІГМАН
— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —
Робітня металевих і навукових
печаток.
Монограми, герби і всякі ґравури — ви-
віски ритовані і ляні, прасовані бляхи
для сторожий і товариств. — Поручає ся
яко доставець різних руских товариств
і Урядів парохіяльних. (36—?)

Артист-маляр Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарска ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річй до-машних і господарських, збіжжя і лаші против шкід від пожару.

Шкоди ліквидує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростию. Опінка шкід відбу-ває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодо-вань в сумі вісім і пів міліона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся чле-нам. Звороти за р. 1906 і 1907 виносяли по 10 при.

Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Ка-са опадности у Львові, Руска Шадница в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ в Краківській Товаристві.

Агенції „Дністра“ находить ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не ро-бить инший агент „Дністра“, можуть пись-менні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізій.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на звороти	„ 50,939—
„ на ріжницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
пінні фонди заосмотрєня	„ 40,000—

Разом сума К 1,964,824—

Селяне! асенуруйте ся від шкід огневих!

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнійшій денній курсі,
не числячи ніякої провізії.

При закупні товарів просимо покли-кувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

на «РУСЛАНА» вноситься:
в Австрії:
на члн рік . . . 20 пер.
на пів року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
на місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

члн рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Одноразове число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми оти і душу ми вирешим: а не возьмем мылости і віри не возьмем,
бо руска ми серце і віра руска.» — З Русланових писальців М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
є 5¹/₂ год. поноудин.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровского (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає злишком
на попереднє застережене. —
Реклямації неопечатаніє
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
датні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Гостина німецьких князів у Відні.

(+) Столиця Габсбургів пристроєна торжественно вітає в своїх мурах німецьку цісарську пару і німецьких князів, що прибули зложити під проводом цісаря Вільгельма чолобитню і бажання нашому монарсі з нагоди шістдесятилітнього ювілею его володарства. Від часів памятного віденського конгресу не бачив Відень так величного зїзду. З того часу багато змінило ся в устрою нашої монархії і її становищу в Німецькім державнім Союзі, котрого єствовавє належить до минувшини. А всеж теперішність витворила між Австро-Угорщиною а Німеччиною, яка виросла з Німецького Союзу, такі взаємини, котрі дали підвалину до обезпеченя європейского мира.

Як небудь Австро-Угорщина, уступивши з Німецького Союзу, оперла ся на нових основах, одначе двигнула ся і розвинула до такої могутности, що стала необхідним союзником сусідної монархії і тим дав запоруку мирного культурного розвитку поселених в ній народів, як і інших культурних народів Європи. Зїзд німецьких князів до Відня є не лише заявою чолобитні і високого почитаня для нашого Наймилостивішого монарха, але є виразним признанєм могутности нашої держави, котрої союз має таке неоцінене значінє для сусідної монархії. Сей зїзд остане в памяти населеня нашої держави яко признанє сповнюваня мирного посланництва Габсбургської монархії і повного саможертви і обовязковости нашого монарха. Се не є торжество після віднесеної перемоги народів, яке обходив віденський конгрес, але торжество, котрого сяєво сягає далеко поза межі монархії, бо то, чого не міг довершити сьвятий аліянс, се сотворив цісар Франц Йосиф і показав сьвітови моральну величність і достойнство благородно виконуваного володарства.

Соціал-демократичний голос про польско-руські відносини.

(Конець).

Автор листу до д-ра Трильовского признає, що були погані надужитя з польської сторони, але немало і з рускої. В перших часах політ. життя в Галичині пропастию між обидвома народами було москвофільство і він згоджує ся з д-ром Т. в суді про се. Відтак прийшли рускі

„народовці“ і ніхто не видав стілько останних судів про них, як д-р. Трильовский. На останку побіч вузкого поточка рускої соціал-демократії поплила широка, сильна ріка руского радикалізму (Трильовщина) — а її хвилі принесли всі явища, про котрі автор статі згадав на її початку. Повстала в краю з а т р о в н а а т м о с ф е р а б о є в а, неначеб одиноким виходом була братоубийча боротьба.

Але як раз ся іменно хвиля повинна довести до отямлення, до притомности. Автор наводить оповіщенє недавно оповіданє поетки Конопницької, записанє з уст старого Гарибальдийця в Орвієто. О свободу своєї вітчизни боров ся він з братами, що служили в неприятельских рядах, з цілим завязєм; вистріляно всі набой, пішов атак на багнети, чоловік припав до чоловіка, хватили ся за барки, зелізом блиснули собі в очі. Але в тій як раз хвилі скоглянули собі в очі — зелізо видало борцям з рук і мимохіть руки простягнули ся, щоби взаємно стиснути себе...

Але не пора тепер на поезию, каже дальше Ф.

Стан почувань в польській суспільности підносить ся до температури, яка панує в рускій суспільности; найспокійніших покидає зимна кров і не потребує додавати, що польський нарід ще доволі має сили, щоби підняти боротьбу. Але чиж нічого иншого не остало крім такого вигляду? Автор припускає, що навіть серед найбільш розяраних пристрастей остане в мозку кутик, де пробуває погорджений розум і тому звертає ся до д-ра Т. не з просьбою, не з умовами, а з питанням, як він і его товариші, що заволоділи тепер народом, уявляють собі будучину обох народів? чи можуть прийняти з цілим спокоєм одвічальність на себе за всі послідовности положеня, до витвореня котрого чимало причинили ся? Чи поза боротьбою з системою і політичним положенєм, змінчивим, як усе в політиці, не маєте нічого сказати цілому народови — двом народам?

Знаєте добре, пише дальше Ф., що генералізувати фактів пануючої тепер польської політики вам не вільно. Се політика кляси, що тепер сходить з видівні, а можна сміло впевняти, що наслідницею її не буде народова демократія польська, хіба що ви їй допоможете з цілою інтензивністю. Тимчасом довершує ся в краю новий уклад сил, котрий доси не висловив свого останнього слова. Автор пригадує, що поза соціалістичним табором не є відокремлені такі голоси,

як ся статя, як подана нами також д-ра Брон. Потоцкого. Але він зазначає, що всі польські сторонництва будуть солідарні в двох точках і на крок не уступлять від них: не згодять ся на адміністр. поділ Г а л и ч и н и, ні на резигнацію з тих становищ, які польська культура і робітний польський люд досягнули в східній Галичині працею віків. З тим, каже п. Ф., повинні ви числити ся, наколи хочете бути не демагогами, а практичними політиками. Поза тим остане величезний обсяг інтересів й почувань найжизненіших.

Остане цілий безмірний обсяг справ, котрі справді мільонам робітних людей доскулують і між ними нуртують, котрі справді творять підвалини для будови народної культури і будучини. А в нинішнім настрою умів не досить говорити про інтереси з представниками інтересів; широкі верстви народу, як і горстки їх інтелектуалістів потребують корму для своїх душ, для зворушених до глибини чувств. Щож ви, питає п. Ф., робите, що думаєте робити, щоби вирівнати єсткуючі серед обидвох народів пропасти і виполохати пажирливі звідтам гадюки? щоби втихомирити зворушений нарід, приборкати шалену ненависть і новим польським живлам, що висуюють ся на видівню, дати спомогу, вести рациональну політику? щоби улекшити тим способом працю і розвиток — при пошанованю чувств і живих прав обидвох народів — двох будь що будь на тій самій землі поселених народів? Реценти посла Будзиновского не ведуть до сеї цілі.

А час се зрозуміти — найвисший час. Останні роки принесли для справ свободи і народів нещастя і небезпечности, що кидають густі мраки на будучину.

В Німеччині триюфує наш відвічний ворог, а сьвідчилоб се про повну аберацію умову, колиб ви мали вірити дійсно, що не є він також вашим ворогом. Тимто в Австрії живе він і панує від 60 літ головню завдяки польско-руській незгоді; тимто найхитріjší або найліпшої віри люди зпосеред вас є орудиями в его руках. На сході триюфує знов реакція а ваші братя відчувають її ярмо, подібно, як наші. В тім часі і наш край переживає пересилєнє. Знаєте добре, що тепер не розходить ся о боротьбу з „шляхтою“, з одного і другого боку зворушені цілі людські океани. В тій хвилі, коли важить ся доля не намагаючись зовсім зменшувати одвічальности польських політиків, з цілою силою підчеркую зобовязаня Ваші і Ваших найблизших

товаришів супроти поступу і культури і з цілим притиском пригадую вашу політику, котру декуди в польських кружках, особливо в Росії, ще ідеалізують; пригадую безмірну вашу одвічальність.

Автор кінчить тим, що се остання проба, чи поза вельми дрібним табором руских соціялістів, між Русинами, що себе зовуть поступовими, є ще люди, з котрими можна — говорити.

Ми дуже цікаві, яку др. Трильовский дасть відповідь на сей лист ред. Krytyki, котрий яскраво характеризує нинішню его політику, яку він накинув рускому клубови.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Велике торжество в Шенбруні, що відбуде ся задля приїзду німецьких князів під проводом цісаря Вільгельма з нагоди 60-літнього володарства цісаря Франц Йосифа, звертає на себе загальну увагу. Се торжество набирає вже задля того великого політичного значіння, позаяк тим способом наново зазначує ся особливо тісний союз між Австро-угорською монархією а Німеччиною і німецькими володарями. Підчас побуту німецьких князів буде на торжестві заступлене також угорське правительство, а в тій ціли прибудуть до Відня міністри Бекерле, Кошут, Андраші і Апоні.

Одначе мимо того величного торжества не тратять своєї ваги трудні політичні питання щоденні в Австрії і в Угорщині. В сій хвилі занятий бар. Бек доповненням свого кабінету на місце помершого Пешки. Наколи погодять ся німецькі сторонництва, то іменоване послідує вже в середу. Найбільше виглядів має б. міністер Праде, але тепер і німецькі народовці висуюють свого кандидата Пахера. Позаяк в сій хвилі розходиться головн о полагоду язикового німецько-чеського спору, тому німець. сторонництва привязують велику вагу до того, щоби міністром-земляком їх став чоловік, який має довіре у всіх, котрого голос був би міродатним, а таким кандидатом є Праде. Бар. Бек відбув з ним нараду, одначе Праде не знає ще начерку язикового закона і тому не міг дати міністрови-президентови рішачої відповіді на его предлоги.

Внутрішнь о-політичне положення оцінює W. Allg. Ztg користнійше, а переговори бар. Бека з парлям. сторонництвами дали добрий успіх. На дневну чергу в посольській палаті вийшло нагле внесення про підвищення контингенту новобранців. В парляментарних кругах запевняють, що абсентованем поодиноких сторонництв дасть ся досягнути більшість двох третин голосів для ухвалення нагlosti внесення, хоч поважна часть послів противна є самому закону. Наколи се поведе ся досягнути правительству, тоді переведе й інші ухвали, а також парляментарну ухвалу бюджет. провізорії.

В тім напрямі висловив ся також міністер др. Гессман на вічу в Вайдгофен, що політ. положення поправило ся. Рівночасно зазначив, що христ. суспільники будуть все зважати на однодушне поступоване Німців в національних справах. Давня недуга Австрії (язикові спори) не дасть ся нараз усунути, одначе язиковий закон зуміє звести сю справу на правильнішу дорогу.

В Празі відбув виконний виділ молодоческий нараду про політичне положення. Здавали справу Скар-

да і Крамарж. Ухвалено резолюцію, котрою поручено чеським послам, відмовити піддержки правительству, наколи правительство не усуне нарушеня язикових прав німецькими судиями і висловлено надію, що чеські послы не допустять до вкороченя прав чеської мови.

В польскім колі, як звичає Kurjer Lw., вже другий день ведуть розправу про руске питання, одначе не подає ніяких вістей про саму розправу задля довірочности наради. Дописувач сего дневника польских людоевців вказує на сю обставину, що новий намісник др. Бобжинський поставив в своїй програмі річи засаду справедливости супроти всіх безріжниць народностей, і сповідань і суспільного становища, руский клуб назвав его іменоване провокацією руского народу, а на основі розмови з одним з молодших представників українства доходить до такого висновку, що сї люди за ніяку ціну не хотять згоди. Дятого радить звернути ся і промовити до самого люду і подбати о заспокоєння его народних і суспільних потреб, не оглядаючи ся на проводирів.

Президент угорської делегації Барабаш висловив ся перед редактором дневника Budapest, що хибні були вісти подані у віденських часописах, мовби міністер-президент Векерле зробив якісь уступки спільному правительству в справі підвищення військових плат. Він запевняє, що делегацій на сесия відбуде ся аж в листопаді і може тоді взяти під обради сю справу, коли ухвалить підвищення плат наперед угорский сойм. Наколи погляд Барабаша здійснив би ся, тоді австрійські сторонництва понеслиб страшне пораження з боку Кошутівців. Тимто Reichspost звиває австрійські сторонництва, щоби бачно бергли своїх інтересів.

Відносини в Хорватії прибирають щораз грізнійший вид. Обурення проти бана росте з дня на день. Правительством спенсонувано знов двох університетских професорів, проф. хемії Царя і історії Сисича, позаяк в сенаті вступали ся горячо за професором Сурмином. В неділю по полудни відбув ся величезний демонстраційний похід всего населення проти правительства, а при тім прийшло до зачіпок з поліцією. Наслідком такого поступовання бана і угорського правительства хорватські послы знов почнуть боротьбу в угорскім соймі.

Університет загребский зачинено на цілий місяць. Студенти відбули нараду і ухвалили на все покинути сей університет і значна часть переносить ся до Праги. Професорови Манайловичови з сербского сторонництва, котрий підписав отвертий лист до бана, здержано виплату пенсії і виточено дисциплінарне слідство. В Білгороді відмовлено прийнятя більш як сотні загребских студентів нібито для того, що вже минув речинець записів.

Молодоческий посол др. Герольд, оден з найвизначнійших бесідників парляментарних і провідник чеського народу, що чверть столітя заступав его справи в соймі а 20 літ в держ. раді, помер в Празі. Незвичайним красомовством і правничою бистроумністю вибив ся він на передове становище, хоч держав ся все щасливої середини між крайним крилом а консерватистами. Був він знаменитим знавцем правних відносин і тому все забирав голос в кожній язиковій розправі. Его голос був би міродатним і в теперішнім язиковім спорі, який так заогнив ся в Чехах. Др. Герольд був також членом кр. виділу. Не лише молодоческе сторонництво, але весь чеський

нарід поніс з его смертю болючу втрату, яку не легко буде виповнити.

Заграниця.

З російської конституції в дійсности остали лише шматочки, а третя дума живе лише в тій ціли, щоби перед Европою піддержувати тіни конституційної управи задля забезпечення кредиту. Вспятні живла добила ся знов повної влади і ведуть роботу на свій лад і по своїй думі. Пособляє їм також вспятне дневникарство, в Петербурзі „Новое Время“ а в Києві славетний „Кієвлянинъ“. Отсі вспятні змаганя звернені передовсім також проти народних змагань на Україні, котрих метою є самостійний і від московского народу окремішний розвиток української мови, літератури і народности. „Новое Время“ і єму подібні часописи мають звичай, як і наші „Галічанін“, представляти сї змаганя українства глумливим способом, щоби перед світом показати, що нібито український народний рух се вигадка кількох або кільканайцяти одиниць і не находить ніякого спочуття серед місцевого населення та тому і повинен завмерти природною смертю. „Новое Время“ недавно навіть впевняло, що українство переживає таке грізне пересилення, з якого єму вже не підняти ся.

Іншої тактики хватив ся „Кієвлянинъ“. Якийсь Савенко (очевидно щось в роді нашого Демянчука або Маркова), пише там, що український рух здобуває собі серед інтелігенції і напівінтелігенції щораз більше прихильників і він зріс уже на стілько, що треба з ним рахувати ся і бороти ся. Отже він за прикладом покійного Каткова, Гаворєкаго і інших (так само роблять і наші всеполяки) накликає правительством і чорносотенців до побороування сего сепаратизму, лякає „самостійною Україною“, вказує на ненависть до „общерусской государственности“ і прямо п'ятує всіх, що змагають до культурного розвитку українського народу, ворогами Росії. Іменем нібито своїх петербурєких знайомих звиває він до утворення „общества“, котре би поставило собі метою культурну і ідейну „боротьбу з українофільством“. Такі проби вже були, досить вказати на змаганя пок. Юзефовича (указ з 1876 р.), Флоринського, Філевича і самого Савенка, котрий в Києві заснував „Клубъ русскихъ націоналистовъ“. Одначе навряд, чи і сї змаганя зуміють убити живого духа в народі, котрий мимо вікового гноблення, особливо почавши з часів Петра В. і Катерини II, а відтак всяких Каткових, Юзефовичів et cons. не осягнув бажаного успіху.

Анатоль Вахнянин.

Листи до Панталеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

IV.

Лист бракує.

V.

Зі Львова, 27-го Січня (8-го Лют.) 1869.

Високоповажний Добродію! ¹⁾

1. Листъ мій другий (II) писавъ я до Васъ 17 (29) Січня, а був вінъ одвітомъ на листъ писаний до Микити; я его пославъ на руки Кошового. Третій и четвертий листъ писані у Венецію; туди и заслана Вамъ Правда.

¹⁾ На долі: Вп. Пант. Кулішу въ Флоренцію.

2. Листу Вашого сь 14-го Січня я не одержавъ. Первий бувъ зъ 8-го, I до Микити зъ 17-го (я его взявъ за другий до мене), III зъ 18-го, IV зъ 23-го Поміжъ III а IV діставъ я письмо святе відъ 23—29 арк. и Домонтара кінець. Те на руки Микити дійшло такожъ. Кінець другої голови. Домонтара я не одержавъ и прете телеграфую до Васъ заразъ у Флоренцію. Зъ манускрипту я не мігъ до шатритись, що чогось изъ II-гої голови недостає. Друга голова скінчена на словахъ: Оче жъ одно діло кінчали, друге настигало. Третя голова є ціла.

Прошу, будьте ласкаві Добродію, повторіть Ваші жадоби зъ II-го листу у особному листу, бо не все мині зрозуміле, чого Ви домагаєтесь. Гатдукові напишемо, що Вамъ сь коробки треба вишлемо, однакъ книжокъ українськихъ у насъ не багато — тому и не тямимо, що Вамъ зъ їхъ вислати — який примірникъ Основ. передати вь Січъ, коли у насъ пно еденъ єсть, що Ви на руки Сушкевича прислали?

Ви пишете Добродію що у II-му листу сь 14-го Січня Ви післали Домонтара одну частину III ої голови. Мині здаєть ся, що се помилка, що певно се була друга частина II-гої голови. Третю голову я усю маю.

3. Питаєть я вь Партицького, чому вінъ не виписавъ бібліи зъ Берлина, такъ вінъ нічого про такий наказъ не тямить. Коли писали Ви Добродію до его про таке? може и той листъ недійшовъ.

Правди 5 пр. вишлемо зараз у Флоренцію.

4. Йова печататимемо такъ якъ треба. Одбитокъ такожъ зроблю.

5. Чому Ви Добродію марикуете на мене, що я Вамъ не одвітую заразъ на листъ, коли я таке роблю и робитиму. Знаю я що се значить у якійсь річи у певності буті. У такімъ ділі, якъ наше, не думайте Добродію, що я недбалимъ буду. Не хочу я оскорбити своєї мизерної честі передъ громадою.

6. Партицький ще Вамъ не одвітивъ, такъ я відъ сеї пори не хочу одвічати за его. Не смію вь его уже и питати, чому вінъ таке недобре діло робить. Ви жъ, Добродію, озивайтесь листами лишъ до мене.

7. Ще разъ сповіщаю Вамъ, що дійшло сь Вашихъ пересилкокъ зъ Відня до мене:

- а) Листъ I зъ 8-го Січня 1869.
- б) Листъ I зъ 17-го Січня до Микити сь Письмомъ св. відъ 13—19 арк.
- в) Листъ III зъ 18-го Січня зъ Домонтаремъ III голова.
- г) Письмо св. відъ 19—23 арк.
- д) Письмо св. відъ 23—29 арк.

Недостає Листу II зъ 14-го Січня и кінець II-гої голови Домонтара відъ слівъ: „Оче жъ одно діло кінчали, друге настигало“.

Письма св. вистане на IV-те число. Прошу о дальшу присилку, хочъ би на V и VI ч. разомъ, бо друкъ иде дуже поволи у друкарні, черезъ що Правда опізняєть ся.

8. До кошового пишу по Вашій волі, щобъ поспитавъ ся за II листомъ на почті Віденський.

Клонюсь Вашій добрій Папи и Ив. Ивановичу низенько а Васъ Добродію здоровлю щиро

Прихильний

Паталь.

лооив промову. Завтра мають представити ся всі старости і управителі старостъ.

— „Діло“ може подавати о опатентованє своєї методи крутіїства. В ч. 89 „Руслана“ подали ми виїмки з статі Czas-у п. з. „Tragiczny błąd“, котру повторило у виїмках такожъ „Діло“ в ч. 98. До сихъ виїмок додали ми на кінці буквально отсі слова:

„Отсі замітки повинні взяти під розвагу всі ті, що йно дїрвали ся мандату, а вже зневірили ся, що думали за оден рік і без наукової праці сотворити університет і держать ся засади: або все або нічо“.

Тимчасом „Діло“ вивертає правду горі дном і підсуває нам слова, котрих в нашій статі зовсім нема і пише ось що:

„А одначе знайшов ся на нашій землі орган, видаваний в нашій мові, орган, який впевняє(?) всіх і вся, що тільки він(?) заступає як слід наші національні інтереси, — котрий передрукував подані нами уваги „Czas-у“ з заявою (?) від себе, що становить сь Czas-у се єдино вірна вказівка(?) для оцінки польско-руських відносин. Сим органом є очевидно „Руслан“ п. Барвіньського“.

Деж вичитає п. Цегельский сь заяву, котрою ми признаємо становище Czas-у єдино вірною вказівкою для оцінки польско-руських відносин?!

Дальше на голословні твердження „Діла“, що др. Бобжиньский є найбільшим ворогом Русинів, навели ми придбання на полі шкільництва за его віцепрезидентури в Раді шк. краєв.

На се каже зновъ „Діло“: „ті здобутки не були актом признання нашому народови національної рівноправности, тільки заплаатою за ту „політичну чемність“, за те признанє польської суверенности, яким була „нова ера“.

А ми пригадаємо п. Цегельському, як він ще недавно в тім самім „Ділі“, відповідаючи нам на вчислені придбання шкільні, писав, що сї придбання не осягнули „новоеристи“, але „виборча опозиция“, отже крутить як швець скірою, як єму впаде на ум.

Троха давнійше, коли ще п. Цегельский тільки підостав на редактора і керманича публичної опінії, писало те саме „Діло“ про сї „новоерки“ придбання, що они мали би значіне в інших обставинах, (значило, колиб їх була в и борола опозиция) а тепер не мають, бо їх осягнено дорогою порозуміння з правительством.

І так поступає дзєвник, котрий собі присвоїв монополъ, що тільки він заступає як слід наші народні інтереси (бо ми про себе сего ніколи не казали!). Отже таке поступованє, як каже Czas, „znaczy tyle, co naród swój łudzić, okłamywać, spychać go w dół, zamiast nieść ku światłu, upadlać go, zamiast uszlachetniać“. Крутіїство і брехня не доведе до добра народного, бож ми ніколи не дораджували і не дораджуєм віддая руского народу на ласку і неласку польській суспільности, як вмовляє в нас „Діло“, а тим менше, як се підсуває нам п. Цегельский, за таку ціну, за яку се робить п. Барвіньский, котрий при помочи п. Бобжиньского(!) хотів би зновъ виплисти(?) на верх нашого політичного жита“.

Можемо успокоїти п. Цегельского, що п. Барвіньский зовсім не має тої думки, а лише повну волю п. Цегельському і всім его однодумцям пливати, як і куди їм сподобає ся. Одначе ми зновъ мусимо собі застерегти свободу, висловити наш погляд, хоч би як він був не до вподоби п. Цегельському, наколи тягне ся всю суспільність, весь нарід у вир, в котрім може потонути.

— Др. Ігнатий Дембовский, віцепрезидент краєвої Ради шкільної, повернув з відпустки до Львова і обняв урядованє.

— Вписи на львівськїм університеті продовжено до 6. с. м. включно. Від 7. до 13. мая можна вписувати ся за дозволом дотичного збору професорского, а пізнійше лише за дозволом сенату.

— Справа проф. Вармунда. З Інебрука доносять, що деканат правничого виділу тамош-

ного університету оголосив, що в літнім півроці с. р. проф. Вармунд не буде викладати канонічного права. Скомпромітований професор має усунути ся зовсім з Інебруку.

— Руский народний театр під дирекцією п. Стадника розпочав з 1. с. м. ряд представлень в Чернівцях, де грає в міскім театрі. На інавгураційне представленє дано оперетку „Запорожець за Дунаєм“. Потім пішли „Галька“, „Маруся Богуславка“ і „Фавст“. Рецензент „Буковини“, Л. Г., обійшов ся дуже строго з нашою театральною дружиною, припиляючи кождому з них якусь латку: п-ні Рубчакова має за слабкий голос, Петровичева була утомлена і недиспонована, Григорович стратив висші регістри, Коссак грає як студентина-аматор, лише п. Рубчак заїмпонував єму своїм басом. Такого „щирого“ привіту дїждали ся свої від свого. — За те німецькі часописи черновецькі аж не можуть нахвалити ся наших артистів, а дрібні хиби в євїї слупно приписують утомі артистів далекою дорогою з Тернополя до Черновців. Публики буває в театрі „скандально мало“, сая євітить пустокою — пише „Буковина“. Розумієсь, Русини по такій „рекламі“ не мають чого ходити до театру, а чужій публіці нічого й дбати про наш театр.

— Нове товариство грамотности у Київї. Дня 15. цвітня затверджено статут „Київського общества распространения грамотности и просвещения“, що має заступити собою закритє київске товариство грамотности. Статут сего нового товариства є точна копія з статуту закритого тов-а грамотности, з тою тільки ріжницею, що круг діяльности его обхоплює всю київську учебну округу, а не південно-західний край, і має воно право набувати недвижимо майно. Фундатори сего „общества“: учитель Фундуклейської дівочої гімназії Н. С. Бех, А. Н. Деконьский, Л. І. Ізюмов, проф. унів. св. Володимира Ю. А. Кулачковский, управитель канцелярії попечителя київської учебної округи В. І. Марданов, В. В. Матусевич, директор київської 1-ої гімназії В. І. Немолодишев, учитель київської політехніки І. Г. Рекашов, директор київської 2-ої гімназії І. Я. Самойлович, директор приватної гімназії М. А. Стельмашенко, директор київської 4-ої гімназії Н. В. Стороженко, проф. унів. св. Володимира Г. К. Суєлов, В. Г. Талберг, проф. духовної академії Ф. І. Титов і радник комерц. Н. І. Чоколов, — разом 15 осіб. Як повідомляють „К. Вѣсти“, в управі київської учебної округи є думка передати сьому новому товариству право округа на майно закритого тов-а грамотности.

— 3 жита одескої „Просьвіти“. Сими днями голова „Просьвіти“ одержав з адміністрації таке письмо: „Такъ какъ кромѣ чиновника Багуна, нѣтъ другого лица, знающаго малорусское нарѣчіе, а сь чиновникомъ Багуномъ, всегда бывають пререканія, то ген.-губернатор не находитъ возможнымъ разрѣшать впрѣдъ реферати, чтеніе и пѣніе в об-вѣ „Просьвіта“ на малорускомъ нарѣчіи“ 31. марта Нг. 549. „Просьвіта“ вибрала депутацию до ген.-губернатора, але надїї мало; мабуть доведеть ся припнати діяльність — як зазначує „Рада“.

— Кацапські паниці. Село Миклашів, львівського повіта, є гніздом кацапства і деморалізації. Паньство процвітає там як серед настоящих москалів. З Миклашова прийшло вчєра до військової бранки много запитих до нестями парубків і в асентерунковім льокалі почали бити ся, при чім одному з них Стефанови Коробцєви якийсь его „товарищ“ розтяв ножем губу.

— Знова „spisek“. Польські газети конче намагають ся найти в злочині одиниці якийсь „spisek“ і пишуть, що слідство проти Січиньского розширено ще на якогось Цегельского і Замору. На основі якогось листу, як доносять „всезнаючі“ польські газети, мали виконати атентат на намісника на ловах в Потуріці, але потім шукано иншої нагоди.

— Прогулькові карти їзди залізницею. В цілі оживлення руху прогулькового до східного Бєскиду буде ся видавати від 15. мая до 30. вересня кождої суботи і неділі, як також в

Просимо відповісти передплату.

Новинки.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Сави М.; римо-кат.: Флявія, Домікелі. — В п'ятницю: руско-кат.: Марка Ап. і Єв.; римо-кат.: Станислава Є.

— Представленя у нового намісника. Нині представили ся намісникови др. Бобжиньському урядники намісництва, до яких він виго-

святя і в дни попереджаючі святя о б о х о б р я д і в католицьких, о 50% знижені білети поворотні II і III класи з 3-денною важністю зі Львова до Скольного, Гребенова, Тухлі, Славська і Лавочного. Ближніх пояснень уділяють всі ц. к. уряди стайнів і бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. у Львові ул. Красицьких ч. 5. Дотичні оповіщення афішовано в місті і на всіх стаянях залізничних.

— **Сецесія хорватських студентів.** Оновді на вічу ухвалило 800 хорватських студентів збійкотувати загребський університет, замкнений з приводу розрухів на цілий місяць май. Частина тих студентів хотіла записати ся на університет в Білгороді, але сенат не прийняв їх, звиняючи ся тим, що випси вже скінчили ся. Інші студенти задумали вписати ся на університети у Відні а найбільше на чеськім університеті в Празі. Вчора вечером виїхало з Загреба 450 студентів до Відня зглядно до Праги. На двірці залізничній прашали їх товпи народа і зібрали для них кількясот корон. Праскі часописи віднесли ся дуже прихильно до хорватських гостей і звивають Чехів, аби їм улєкшили побут в Празі через дешевет приміщенє на кватирах, і зробили складку на біднійших хорватських студентів.

— **Трагічна смерть.** Др. Фердинанд Левль, професор географії на черновецькім університеті, в минувшу пятницю віддаючи ся студіям геологічним, виліз на гору Гайсберг коло Солигорода. Камінь, на який наступив професор Левль, вирвав ся спід ноги і Левль ував у пропасть 180 метрів глибоку. Селянин, що чув скомліне пса, супроводжаючого свого пана, повідомив сейчас ратункову стаяцію. Аж в суботу віднайдено професора Левля вже неживого.

— **Ріжні вістки.** В Монреаль (півн. Америка) застрайкувало 12 тисяч ткачів. — В Пармі (Італія) вибух хліборобський страйк. Спокою не нарушено. — В Ряшеві отруїла ся каварьяна каснерка Марія Антоневичівна, родом з Буковини. — Добра Отинія в товмацькім повіті купив від Домівіка Лукасевича ланьцупський банк на парцеляцію між мазурів.

Оповідки.

— **З залізниць.** Дирекция залізниць державних у Львові розписала ліцитацію на доставу вугля ковальського і коксу на рік 1909. Ближні услівя та формулярі оферт можна дістати в бюрі 4. дирекції від 15. мая до 14. червця с. р. Оферти можна вносити до 15. червця с. р. до 12. год. в полудне.

Господарські вісти.

Нектар і мід.

В „Україн. Бжільництві“ помістив о. Мих. Михалевич з Галичини цікаву статійку, яку з інтересом прочитає і непасічник. Колись, пише автор, нектаром звав ся напиток, що грецьким богам давав безсмертність; тепер нектаром зветь ся у ботаніці солодкий сік на цвітоти, що принаджує бжіл і інших комах, які збираючи его, помагають завязаню насінья на цвітоти. Доволі поширеною між пасічниками є гадка, бупім бжолі переробляють у своїому жолудку той нектар і аж тоді він став ся справдішним медом. Але той нектар не ріжнить ся нічим від меду, хіба є рідший від него.

Те доказує насамперед анатомічна будова бжолі. Від писочка бжолі йде шийка до медового міхурця, а з другого боку міхурця веде подібна шийка до жолудка. У медовий міхурець збирає бжолі з цвітоти нектар і несе до свого пня, щоб его зложити у комірки, де він, паруючи, гусне. Як же бжолі пустить нектар з міхурця до жолудка, то він мішає ся там з квасним жолудковим соком перетравляє ся на поживу бжолі (в кров або в товщ, себто: віск), що не може перетравитись, переходить з жолудка у кишечку і став ся калом.

Можна пересвідчити ся і ось якою пробою: Як нема в полі ніякого пожитку, виїмем з дужого пня дві, три рамки з медом і натомість вставимо ему дві, три рамки сушу (без меду) і дамо ему на ніч сирону (пукор, розведений водою), щоб бжолі ним заповнили ті вставлені ему рамки сушу. Другого дня витрясім ті рамки млинком, то пересвідчимо ся, що бжолі не перетворили сирону на мід.

За тим промовляє і пасічна практика. В порі головного пожитку, коли беру мід, то в першім пню, від якого зачинаю, беру шість рамок з медом на млинок, а натомість поставляю ему дві, три порожних запасових рамок сушу, щоб бжолі мали де складати нектар, поки скінчу свою половину пасіки. (Як відбираю мід, то переходжу з хлопцем-помічником одну половину пасіки, а другу половину переходить сусід-пасічник з хлопцем. Так роблю, аби хутче впорати ся і найменше перешкоджати бжолам). Відбираючи шість рамок з медом з другого пня, даю ему шість випресканих рамок з першого пня і т. д. Впоравши ся з мосою половиною пасіки, віддаю першому пневи шість рамок від останного пня, а вставлених ему дві, три запасових виїмаю. Як того дня дуже великий пожиток на гречці, то в тих двох, трьох запасових рамках буде багато свіжого нектару — дуже ріденького. Легко стукнути в рамку, то вилетить той ріденький нектар на підставлений аркуш паперу. Я коштував его, давав другим коштувати і ніхто не завважив ріжнати між ним і медом. Зрештою бжолі не мають часу за тих 2—3 години, коли відбираю мед, перетворити нектар на мід.

Тільки рослини витеорюють мід, а бжолі его збирають.

Телеграми

з дня 6. мая.

Відень. Перша стріча цісаря Франц Йосифа з німецькою парєю цісарською наступить дня 7. с. м. на двірці залізничній в Майдлінг, де прибуде окремий двірський поїзд з Полі о 9:35 год. рано. Тим поїздом приїде цісар Вільгельм з цісаревого.

Відень. Прибув ту німецький князь союзний, вел. кн. Август Ольденбургский.

Монахів. Князь-регент Лютипольд виїхав з міністром Подевілльом до Відня.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і карарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 5. с. м.: Здзіслав Величковский; Берно; Іван Гендзьор, Америка; Ромуальд Корчинський, Прага; Гайдучок Петро, Рогатин; о Бордуляк Тимотей, Ходачків великий; Коростеньський Роман, Букова; Роман і Александра Каленюки, Стрий; др. Еміль Савицкий, Тернопіль; Василь Бабій, Бурканів; о. Антін Скобельський, Лисинець; о. Теодозий Курілюк, Тлусте; Озіас Гайнберг, Борислав; о. Анатоль Долинський, Бродь; Еміль і Ванда Куманєшкі, Яворів; др. Михайло Яремкевич, Коросно; др. Іван Пшебиславский, Рим; др. Іван Потоцкий, Рим; Лазар Лихицкий, Дембиця.

800 порад (100 рис. 100 приказок) висилає за 1 К Ів. Данилевич, Стрілецький Кут (Буковина). (1—5)

Лікар

Др. Володимир Янович

мешкає від 1. мая с. р.

в Стахиславові, уліця Голуховского
(давнійше СЕРЕДНА) ч. 1.

(1—5)

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

4% листи гіпотечні
4½% листи гіпотечні
5% листи гіпотечні преміовані
4% листи Товариства кредитового земского
4½% листи Банку краєвого
4% листи Банку краєвого
5% облігації комунальні Банку краєвого
4% позичку краєву
4% облігації пропінанційні і всілякі ренти державні
Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

Працюйте і ша/ть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних вносять рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векслі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45,835 корон.

Вкладки	2,795,183 К.
Позички уділені	3,410,684 К.
Уділи членські	234,398 К.
Цінні папери	130,452 К.
Фонд резервовий і інші	46,842 К.
Льокації	182,206 К.

Канцелярій Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:20	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломій	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любін	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломій	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любін	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

Порядок плати
 за «Руслана» випускати:
 в Австрії:
 за цілий рік . . . 30 пер.
 за пів року . . . 16 пер.
 за чверть року . . . 8 пер.
 за місяць . . . 1-70 пер.

За границею:
 цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Предплатне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Випускати ми хочемо і далі, як і раніше, а не вважати за честь, і при цьому не вважати, бо русла ми не беремо і не беремо» — 3 Русланових владимир М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят е 5 1/2 год. поноудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунжчини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялимо на попереднє застережене. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звычайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Положене в Хорвації.

(+) Події останніх днів в Хорвації приневолюють мимохіть звернути бачність на політичне положення, яке там витворило ся. Але для оцінки сего положення треба сягнути до троха давніших подій. Ми свого часу писали, що після розв'язання нововибраного союму сербско-хорватська коаліція видала маніфест, котрим звивала нарід до безоглядної боротьби з правительством і сей поклик зустрів ся з загальним признанем. Для мадярських загорільців є одначе найнекористнійшою обставиною, що сей маніфест звиває, строго обмежувати ся до законних способів! Таким отже побитом не буде розрухів, котрі треба би насилою згноблювати і завести в тій цілі самовладну управу. Сей маніфест підписало 44 послів, між иншими бувший бан гр. Пеячевич. «А Нар», дневник посла Ленделя, називає сю коаліцію «ватагою зрадників», позаяк они уважають сей хорватско-угорський спір спором двох королівств, триєдиного королівства, (Хорвації, Славонії і Далмації) з королівством Угорським, а не спором провінції з центральним правительством.

Пропамятного письма, виготовленого хорватскою опозицією під адресою Корони, не доручено монарсі. Цісар не хотів би стати явно проти Мадярів, а угорське правительство намагає ся справи перед Короною затаювати, одначе є вже певні позначки, що прихильність цісарського двора перекиляє ся на сторону Хорватів.

Не спинає ся порозуміння послів розв'язаного хорватского союму з південно-славянськими послами держ. ради віденської (одну з таких нарад названо в Будапешті «конференцією хорватских бандітів») а загально відомо, що не лише Чехи, але навіть христ. суспільники мають замір хорватське питання вивести перед держ. радою у Відні. Христ. суспільники мають, як відомо, близькі взаємини з наслідником престоло і двірськими кругами, а хоч виточуване хорватского питання в держ. раді мало би ціху «вмішування у внутрішні справи сусідньої держави», то мимо того не ганять їм такого заміру. Тимто мадярське дневникарство починає щораз більше нарікати на «австрійську інтригу».

Agramer Tagblatt подав зміст розмов з деякими австрійськими послами. Др. Пльой, заступник голови південно-славянського клубу, висловив вдоволене, що німецькі круги політичні в Австрії

замітили, яку досягність має для Австрії хорватське питання, сягаючи поза межі держави (на Балкан). Словенець Коромеєц зазначив, що сей спір Мадярів з Хорватами скріпив звязь і взаємність хорватско-словінську (Словінці бажалиб злуки з будучою Велико-Хорвацією). Посол Вукович вказав на те, що угорське правительство компромітує політику монархії на Балкані, а Німець Мільверт впевняє, що Хорвація діпне свого скорше, як можна сподівати ся.

Замітно, що головний дневник загребський «Obzor» впевняє, що начерк ревізії хорватско-угорської угоди (заключеної 1868 р.) вже виготовлений. Про відносини двора до цілої справи подала задарська «Hrvatska Koguna» довгу статтю, вказуючи на двох архикнязів яко покровителів хорватської справи перед Короною: Леопольда Сальватора і самого наслідника престоло. Коли архикнязь Леопольд Сальватор був дивізіонером в Загребі, вислав був привітну телеграму на ювілей Стромаера, даковарского єпископа і великого хорватского народолюбця. Про наслідника престоло говорять, що був противним іменованю бар. Равха баном, а его волі Мадяри бояли ся, щоби ему не шкодив у Відні і постарали ся о те, що наслідник престоло виїхав з Відня до Швейцарії.

Крім того триває непорозуміння між угорським а спільним правительством з нагоди делег. сесії і підвищення військових плат, а цісар виплатив з власної каси пенсії урядниками з часів міністерства Феєрварого, котрих відправило нове міністерство коаліційне. До тогож ще монарх настає на се, щоби в Угорщині введено виборчу реформу в напрямі загального голосовання, а позаяк зумів се своїм впливом перевести в Австрії, то без сумніву вспеє се досягнути також в Угорщині. Колиб се здійснило ся, тоді становище Мадярів змінить ся, бо загальне голосовання причинить ся до зломаня мадярської верховлади і буде починком також нового життя угорських Славян.

Привитане Ексц. намісника Бобжиньского.

Вчера о год. 9 1/4 рано відбуло ся в будинку намісництва привитане намісника др. Михайла Бобжиньского насамперед урядниками намісництва, а відтак представителями всіх інших властей. В імені урядників намісництва промовив віцепрезидент намісництва гр. Володимир Лось тими словами:

Ексцеленце!

В імені власнім і цілого збору урядників намісництва маю честь повитати Тебе, Ексцеленце, на високім становищі на яке покликала Тебе ласка Найяснійшого Монарха. Витаю Тебе з низьким поклоном яко нашого настоятеля з тим запевненем, що поділяючи в цілій повній загальнє в краю признанє для Твого, Ексцеленце, обширного знання, політичного досвіду і сильної волі, опертої на знаню і глибоким зрозуміню потреб і відносин краєвих, радо ділити будемо Твої труди і під Твоїм проводом працювати для добра держави і краю. Зволи, Ексцеленце, приймати то впевненє ласкавим серцем і не відмовляй нам своїх ласкавих зглядів і довіря, о яке як найбільше просимо.

Ексц. намісник відповів:

Покликаний ласкою Найясн. Пана на становище намісника Галичини обнимаю той уряд в хвили, коли сердечний біль і жалє стискає серце по страті знаменитого мужа, котрий погіб на становищі, полишаючи нам незабутний взорець вірности для Монарха і патріотичного почуття обовязку.

Обнимаючи той уряд в тяжкій трудній хвили, з котрої може нас вивести лиш великий внутрішній спокій і розвага, лиш тверезе оцінюване відносин, лиш строге придержуване ся обовязуючих законів, числом на то беззглядно з Вашої сторони і взагалі всіх урядників політичних в краю.

Я обняв уряд намісника зі свідомістю, що средства мої не вистають на сввітлу репрезентацию, але також і з пересвідченем, що край і его населенє жадають від мене і від панів старостів в теперішній хвили, більше як коли небудь не так репрезентаций як доброї адміністрації.

На иншій місци мав я нагоду зазначити, якою повинна бути, до якої ціли стреміти має адміністрація публична, а панове зволіть пам'ятати, що то, що я там сказав о безсторонности єї без згляду на народність, віроісповіданє і становище суспільне, о прихильности, справедливости і здобутю собі довіря в найширших верствах і що нині повтараю, єсть з моєї сторони зобовязанем супротив цілого населеня нашого краю, котре з ващою ревною помочю мушу сповнити і дасть Бог сповню.

Знаю добре, що наш апарат адміністраційний не вистає до виконання всіх задач новочасної адміністрації, бо від часу, з котрого апарат той датує ся, населенє краю подвоїло ся, потреби его збільшили ся, відносини скомплікували ся, закони помножили ся, до виконання трудні. Для того моїм старанем буде, щоби в організації властей політичних ввести деякі внутрішні улїпшеня, а маю запевненє, що центральне правительство не поскупить необхідних в тім напрямі средств.

Годі нині намісникови залагоджувати самому справи намісництва і управля-

ти всіма староствами особисто. Для того наміряю розширити круг діланя а заразом одвічальність панів віцепрезидентів і радників Двора, ведучих секції намісництва; для того розважую гадку, чи не було би вказане поручити декотрим панам старостам надзир над урядованем сусідніх старост, о скільки то в границях законів єсть можливе; для того наміряю виведати установлене при намісництві вищих урядників, котрі би обїзджаючи постійно край, служили панам старостам радою і вказівками та забезпечували одностайність напряду адміністрації.

Буду стреміти до того, щоби число старост значно помножити а тим самим дати старості можливість удержувати особисті зносини з населенєм, щоби збільшити число посад концентрових, технічних і маніпуляційних, маніпуляцію зреформувати і уможливити скоре залагоджуванє справ.

Темпо переведеня тих реформ внутрішних зависить однак не лиш від фінансових средств, але в не меншій мірі від позисканя кандидатур на посади, в котрих звичайна рутинна адміністраційна не вистає, але для котрих крім характеру, таланту і праці потреба вишого образования і основнійшого в деяких напрямках знаня, бо нині опанувати рівномірно а основно всі галузи адміністрації публичної стало ся трудною задачею, коли неможливою. Для того звертаю ся до вас, молоді панове урядники з горячою захоотою, щоби би не вдоволяли ся знанєм адміністрації, яке могли винести з університетів, але самі схотіли дальше науково образувати ся. Средств і помочи з мові сторони вам не забракне.

Не в грозі власті і в сторогости приказів виджу я інструмент кермованя численним персоналом властей політичних, але в обудженю благородних стремлєнь і бажань, в постанові піднеслих задач і цілий, до котрих маємо стреміти з ревностію і внутрішнім переконанєм, що в той спосіб служимо найліпше. Монарсі і краєви а здобуваємо собі загальне признание і довіре суспільности.

Не сумніваю ся на хвилю, що то наступить, не сумніваю ся для того, що в часі мого урядованя в краєвій Раді шкільний мав я народу зіткнути ся безпосередно з адміністраційним персоналом нашого краю і научив ся цінити єго нещоденні прикмети. На них хочу і буду будувати. Цінною в тім напрямі запорукою суть для мене слова, які нині в імені вашім вивів п. віцепрезидент намісництва, котрого прикмети характеру, до свід і правниче знанє мав я нагоду пізнати і оцінити. Дякую за ті слова сердечно, а витаючи вас взаїмно, Панове, мимо ждучих на нас трудів і можливих перепон з повною вірою і надією гляджу в будучність.

Віру ту черпаю перед усім і черпати можемо ми всі, звертаючи наші уми і серця до наймилостійше нам пануючого Монарха, котрому Провидіне дозволило в сім році обходити рідке торжество 60-літнього правління, а котрий всім нам світить приміром пожертвованя і обовязку, приміром любови, якою окружає всі свої народи. Для того взиваю Панів, аби вразом зі мною піднесли з глубини грудий оклик: Найяснійший Пан Франц Йосиф I. нехай живе!

Опісля наступило представлене урядників поодиноких дикастерій.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Обсада місця німецького міністра-земляка викликала між німецькими вольнодумними сторонництвами великий

рух. Кожде з сих сторонництв ішло навперейми, щоби для себе захопити сю посаду. Особливо велика жадоба за сею посадою проявила ся у німецьких радикалів, котрі свого представника Пахера спершу бажали видвинути на радника в міністерстві німецьким, а відтак прийшли до сего переконаня, що такі ліпше взяти саму міністерську теку. Сі справдішні перегони представників „народного парламенту“ за міністерськими фотелями викликають справдешню веселість поміж поважними політиками. Одначе мимо тих перегонів після всякої імовірности стане міністром земляком Праде (іменоване має бути оповіщене сьогодні; гл. телегр.), а се було би також певним доказом, що є всякі вигляди на поладу язикового спору німецько-чеського, що німецькі сторонництва згоджують ся в засаді на начерк язикового закона вироблений міністерством.

Про язикове питанє в громадах звіщають Narodni Listy, що деякі громади в повіті Найпака в Чехах не хотіли прийняти дописий німецьких. Староство видало до них розпорядок, що на основі арт. XIX держ. основ. законів они обовязані приймати дописи в обох краєвих мовах, бо з сего моглиб вийти великі шкоди для громад. Крім того староство уневажнило ухвали тих громад, котрі постановили не приймати німецьких дописий.

Дневник Крамаржа Den вказує на те, що Німці розпочали в Чехах таку ворохобню, як за гр. Баденього, одначе помиляють ся, думаючи, що що небудь вимусять від Чехів. Язикове питанє в судах є питанєм чести, а не політичного торгу. Ческі послы зложили докази великої терпеливості, ідучи за бажанєм правительства до удержаня status quo ante, щоби тим уможливити міністрови-президентови, як він сподіває ся, поладу язикового спору. Тимчасом Німці переривають розм і приневолюють міністра судівництва наше неперечне право пожертвувати мольхови хебского окружного суду. Колиб міністер Кляйн се зробив, тоді опинимось перед розпадом теперішньої конституції. Се нехай собі затамлять Німці і правительство, бо як оно не матиме сили охоронити наші права перед нахабністю Німців, тоді ми не маємо поводу, хоронити правительство перед упадком.

На сесії тирольського союму, скликаного для уконститування, вибрано також комісію для виборчої реформи, в котрій Шрафль буде референтом і у Відні з іншими членами та при помочи члена палати вельмож дра Грабмаєра яко представника вольнодумців, котрий уже в 1905 був справоздавцем виборчої реформи в тирольськїм союмі, заберуть ся до виробленя начерку закона.

Імовірно буде утворена курія загальних виборів, буде обнижений ценз, а крім того буде заведений пропорціональний вибір в поодиноких куріях, щоби селянам, ремісникам і робітникам забезпечити належний їм вплив.

Виклади проф. Вармунда на університеті засистовано. Deutschnat. Congres. довідує ся, що се не є вислідом якоїсь дисциплінарної кари, лише послідувало з почину правн. віділу, щоби запобігти демонстраціям і заколотови спокою в університеті.

Супроти заяви п. Барабаша в справі делегац. сесії і підвищеня військових плат, о чім ми вчєра звіщали, подає Kongres. Austria, що в угорських кругах відчувають неприємне положенє і радї би вже згодити ся на підвищенє плат на 1909, щоби лише не втягати року 1908. Тим способом однак Угорщина ошадни-

лаб собі вправді 3 мільони корон, але на все настроїлаб проти себе військовість. Тимто думають, що такі делегация відбуде ся з кінцем мая і що підвищенє плат буде розтягнене і на 1908, инакше спільні міністри булиб приневолені з того виснувати послїдовности, а Угорщина не буде могла на себе прийняти такої великої за се одвічальности. Тим то вважають положенє скорше кориснійшим, як непевним.

Парляментарне положенє в Австрії уважають троха певнійшим, як се було зараз по відкритю весняної сесії, одначе всеж таки оно є непевне і неясне. Засіданя держ. ради відбувають ся лишє про людське око, одначе дійсної роботи нема, бо відчитуванє внесень і інтерпеляцій в цілій основі є найвиразнійшою обструкцією, на котру згоджує ся правительство, щоби зискати час для переговорів. Одначе самі послы не уявляють собі шкоди, яку заподїває ся тим самим парламентаризмови, бо се зводить єго на нінащо і піддержує закритий абсолютизм. Правительство не має виглядів поладити бюджету, хіба би палата призначила, як се предложено на нараді клубових предсідателїв, 30 щоденних засідань по 10 годин, инакше не лишає ся нічого иншого як вдоволити ся бюджет. провізорією, котра мала би бути ухвалена перед кінцем червця.

В бюджет. комісії п. Пльой домагав ся реформи народного шкільництва. На се відповів міністер Мархет, що правительство приносить великі жертви на народні школи, дбає о життєвий розвій молодежи. Ческій школі Каменського у Відні не можна було признати права публичности задля недост. поступів в німецькій мові. Що до пільг при іспитах зрілости в учит. семінаріях заявив др. Мархет, що конечно треба вимагати певної скількості знаня і не можна тих вимог зменшити, бо лишє так можна придбати потрібних і добре пристосованих учительських сил.

В справі заведеня лікарської служби в школах зроблено вже початок, а що до літвих ферій лишєно окружним радам право їх розділу.

Творенє шкіл народних меншостий не належить до міністерства просвіти, бо они мають п'ятно політичне, а можнаб лєкше сю справу поладити, як би віднято їй політ. ціху.

Пос. Романчук вказує на велике число неграмотних в Галичині і приписує вину сего не населєню але шкільним властям, союмови і центр. правительству, а сему останньому задля малого числа учит. семінарий. Багато шкіл є нечявних задля недостачі учителїв. В утраквіст. семінаріях занедбує ся руску мову. Крім того домагає ся утвореня рускої школи вправ в жєньск. семінарії в Перемішлї.

П. Козловский виступає в обороні Ради шк. кр. і бувшого президента д-ра Бобжиньского, за котрого народне шкільництво в Галичині значно розвицнуло ся. Домагає ся помноженя окружн. інспекторів і учит. семінарий і підвищеня додатків державних на стипендії для учит. кандидатів. Наостанку зазначає, що на 4551 народних шкіл, було 2144 руских а не утраквістичних, як про се говорено в німецьк. парламенті і прускїм союмі.

По виводі референта ухвалено розділ про народні школи.

Заграниця.

Афганьско-індійскі події затривожили Англію. На сій границі живуть войовничі племена музулманьскі, для котрих війна є наймилїйшим занятєм, а убийства звичайним закінченєм сварки.

Англійське правительство заводило там спокій, висилаючи троха війська і артилерію. Але сим разом до бунтівників прилучилися племена афганські і мулли голосять святую війну проти Англичан. Імовірно є се кертична робота афганського еміра, урядового союзника Англії, котрий бажав би видобути ся знід єї зверхности, якій він був приневолений піддати ся на основі російсько-англійського договору. Емір бажав бути незалежним від Росії і Англії і тому мабути пособляє тайно бунтівникам. Колиб він дійсно ставив опір, то Англія булаб приневолена вислати війско проти него і спонукати его до признання російсько-англійського договору. А позаяк лише область Афганістану відділює Індії від Росії, отже справа викликає роздратоване російськ. дипломатії і великі труднощі.

Генерал Вількоке здержав тимчасом напір бунтівників і відпер їх назад, а єму вислано на підмогу нові відділи. На місцях сих подій виїхав віцекороль Індії лорд Мінто і головний воевода Кіченер. Відома їх рішучість імовірно приверне спокій.

Російське дневникарство звертає щораз більшу бачність на поважний стан на межах перекотурецких. Туреччина держить там велику силу війська і стягає нові відділи безстанно. При тім помалу загортають Турки перські області нібито задля пограничного спору. Границя між Персією а Туреччиною доси не є урავильнена і улежнує забори Туркам і тим способом присвоїли они собі значний пограничний пояс. Діяльність пограничних комісій мішаних є безуспішна. Позаяк правильні війська турецькі не можуть іти до середини Персії, отже сю роллю обняв Курди, котрі під маскою розбишак заганняють ся в середину Персії і наносять там великий пострах. Туреччина має охоту загорнути Азербейджан з містом Тавридою. Росія знов уважає сю провінцію яко сумежну з Кавказом вельми важною для себе і для того Турки поступають дуже обережно, щоби обезпечити ся перед протестами Росії сильною армією. З сего видно, як вельми запутане є положення на кавказкій границі.

Тимчасом в Персії повна анархія. Шах не має міністерства і зависимий зовсім від самоволі парламенту. Дотепершнє міністерство уступило, бо немало сили запобігти нападам Курдів, а до того ірманські війська обсадили значну часть пограничних областей. Безборонне населення утікає в глибину краю і домагає ся охорони від правительства і поживи, чого єму правительство не може дати. Парламент ухвалив 30.000 новобранців набрати, однак для них нема ані оружя ані гроший.

Голоси печати про польско-руські відносини.

N. fr. Presse подає у вістірковім числі допис з Львова п. в. „Polen und Ruthenen“, в котрій звідцає, що намісник др. Бобжинський, обізнавши урядоване, приймає деякі личности, добре обзнакомлені з краєвими відносинами. В польських кругах мають то переконанє, що намісник мимо острійшого тону в руськ. клубі держ. ради буде пильно дбати про те, щоби цілим своїм впливом довести до успокоєня умів і на злагодженє суперечностей. Користною проявою можна вважати се, що навіть непримиримі польські політики вважають konieczністю приверненє можливого порозуміння в інтересі краю.

З Відня доносять до Курjera Lw., що в скріпленім людювцями польськ. колі переважає струя прихильна порозуміню з Русинами. Навіть „всеполюки“, як звідцає сей дневник,

котрі в краю намагають ся виступити яко местники заповідяного на гр. Потоцкім убійства, хоч его за життя поборювали пристрасно, висловлюють ся у Відні засадничо за порозумінє. Частина непримиримих змаліла дуже значно, а позаяк она в колі стоїть відокремлена, то є надія, що побідить взгляд на реальні потреби. Польські посли потверджують донесеня Курjera-a.

З другого боку є познаки, що народно-демократ. сторонництво руске не має заміру стояти за всяку ціну на строго відпорнім становищі. Нема сумніву, що розважні провідники руского клубу в давім разі заявлять готовість змінити своє становище, щоби уможливити зближенє.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В пятницу: руско-кат.: Марка Ап. і Єв.; римо-кат.: Станислава Є. — В суботу: руско-кат.: Василя, Сизм. Гл.; римо-кат.: Григорія Наз.

— **Намісникови дрови Бобжинському** представляли ся вчора по урядниках намісництва репрезентанти ріжних властей. Наперед представляли ся конзулі чужих держав, потім капітули римо- і вірмено-католицька, генераліція, краєва Рада шкільна, міська рада, висшій суд краєвий, краєвий суд, державна прокуратура, кр. дирекція скарбу, прокуратура скарбу, повіт. дирекція скарбу, сенат університету, сенат політехнік, дирекція гал. тов-а кредит. земского, галиц. товариство господарске, кр. рада здоровля, сенат академії ветеринарії, дирекції почт, залізниць, середних шкіл, домен і лісів, поліції, виділ повітової ради, кураторія Оссолінеум, тов-о рілничих кружків, палати торговельна, лікарська, адвокатска, нотаріальна, інженерска, промисловий інспекторат, дир. гал. каси щадничої, дир. краєвого банку, зверхність євангелічскої громади, зверхність ізраель. збору, потім депутації поодиноких польских товариств і дирек. міського театру. Ексц. митрополит Шентацький з причини відправи в празничний день св. Юрія явив ся у намісника з капітулою по полудни. Нині буде у намісника краєв. маршалок гр. Бадені з членами краєвого виділу. Всі депутації склали новому намісникови щирі желаня.

— **3 „Дністра“.** Пригадуємо, що звичайні загальні збори Товариства вз. об. „Дністер“ відбудуть ся в найближшій четвер дня 14. н. ст. мая с. р. о год. 10 перед полуднем у власній салі Товариства (при ул. Рускій ч. 20) і тогож самого дня о год. 4. по полудни звичайні загальні збори Товариства кредитового „Дністер“ і просимо П. Т. Членів, щоби аволили як найчисленнійшу участь взяти з огляду на справи будучі на порядку дневнім. Звіти обох Товариств за р. 1907 вже випечатані і на жаданє вислав канцелярія Товариства кождому членови. Для повновласників вибраних з громад розіслано вже легітимачії і печатані звіти, а в тих громадах, в котрих ще не вибирали повновласників, просимо П. Т. Делегатів о безпроволочне переведенє вибору і надісланє ним протоколів, щоби можна вибраним розіслати легітимачії і звіти ще перед зборами. — „Дирекція „Дністра“.

— **Арештованя.** Польські часописи доносять, що в Канчузі арештовано цукорника Мечислава Дзюкевича, Поляка, який закладав ся з иншими цукорничими челядниками, що намісник буде убитий, а крім того допустив ся обиди маєстату. Арештованє наступило на донос его заводових товаришів, з якими він хотів закладати ся. Також арештовано вчора у Львові Данила Стецькова, кухарчука з готелю „Жоржа“, котрий грозив кулькою тим, що денунціювали Дзюкевича. Стецьків крутив ся вчора під судом і пішов до слідчого судії радн. Берзона та хотів его пересвідчити, що

Дзюкевич є невинний. То звернуло на него увагу і стало ся причиною его арештованя. Переведена в его мешканю ревізія не дала ніяких вислідів. Стецьків і Дзюкевич належать до соціалістичної партії, а Стецьків є також редактором „Gazety cukrowniczej“.

— **107.476 корон** роздав „Дністер“ протягом 15-літнього свого єствованя на добродійні цілі. Спершу ті запомоги були низькі, а тепер зі зростом товариства щораз збільшають ся. В останнім звіті з діяльности „Дністра“ за 1907 рік подано, що на публичні добродійні цілі уділив доси „Дністер“ 65.157 К., а для огневих сторожій і громад на пожарні прибори роздав запомог і нагород за ратунок 42.319 К. Ординарияти і тов-о св. Петра на церкви дістали 14.184 К., тов-а взаємної помочи дяків 3.330 К., СС. Служебницї 1.050 К., бурси і шкільні помочи 24.327 К., Тов-о педаг. у Львові 4.450 К., инші тов-а (св. Павла, Зоря, Сокол, Сільський Господар, молочарські спілки і Народна Лічниця) 16.168 К., принагідні складки (здаєсь урядників „Дністра“) виносили 1.649 К. Тільки запомог роздає своя рідна інституція, а з часом буде могла ще педрійше уділяти запомог, а мимо того є Русини, що обезпечують ся по чужих асекурациях. Будинків обезпечених в „Дністрі“ є 522.489, між ними 187.639 будинків мешкальних, 2.765 церков і 1.753 приходств. Необезпечених в „Дністрі“ є, на жаль, аж 632 церков (в львівській єпархії 220, в перемискій єпархії 307, а в станиславівській 105 церков), і 280 приходств (львів. 96, перем. 117, стан. 67). Сумно, що тільки нашого гроша потонав в чужих кишнях, та що так мало у нас народної єдности і євѣдомости!

— **Вшехпольський орґан** засипав ся ще раз. Вчора рано найдено на ул. Зиблікевича пекарского візника Стефана Кардаша постріленого. Кардаша осмотрила ратунова естация, а потім відвезено его до поліції. Там зізнав він, що тої ночі забавляв ся з якимись волоцюгами в шинках при ул. Рускій і Сербській і оден з них мав засісти ся на него на ул. Зиблікевича і пострілив его з револьвера. Вшехпольський дневник, розумієсь, зробив з того політичний злочин і написав, що Кардаша пострілив Русин. В нинішнім числі вшехпольський дневник мусів відбрехати ту інсинуацію, бо слідство вияснило, що Кардаш п'яний заночував в якійсь стайні при ул. Зиблікевича і там пострілив ся сам з пістолету, який все носив при собі, а щоби відвернути від себе кару за недозволенє ношенє оружя придумав „напад“. Така не перша компромітація иншого научила би розуму, але кривого „włoszcinina z rod Gródka“ навіть могила не направить.

— **3 Тернополя** доносять, що при виборах до повітової ради ві второк перейшло з сільської курії (9 членів) в цілости руска ліста, яка дістала 145 голосів. Польска ліста дістала 94 гол., а кацапека 1.

— **Війскову оркестру** одержать небавком, як доносять з Відня, полки австрійської краєвої оборони, як се є при спільній армії. Спосіб покритя коштів буде тут инший, бо коли оркестри при полках спільної армії удержують ся коштм офіцерів, то при краєвій обороні половину коштів буде поносити війсковий скарб, а лише половину офіцерський корпус дотичного полку. Оркестри краєвої оборони будуть з огляду на кошти не так сильні, як полків лінійних і будуть мати лише дуті інструменти.

— **Хорвацкі студенти у Відні.** Вчора прибуло до Відня 480 хорвацких студентів. На двірці привитала їх хорвацка колонія у Відні. З двірця пішли студенти під парламент, та вислали депутацію, зложену з 20 студентів, до голови словінського клубу Тресіча і инших слов. послів. Ті посли похвалили поступованє студентів і прирекли попірати їх справу. Знід парламенту пішли студенти під університет.

— **Бійка о хліб.** В лісі коло Фудь-Вашаргелі на Угорщині напало 200 італійских лісових робітників з сокирами та колами на угорских робітників. В бійці, яку спинили жандарми,

ранено смертельно 3, а тяжко 15 робітників. 20 робітників ув'язнено.

— **Вулкан Етна**, що в останніх днях про-будив ся, є високий на 3313 метрів (півтора рази так високий як найвищий шпиль нашої Чорногори, Говерля). Підстава Етни виносить докруг 130 клм. На узгір'ях Етни є 65 осель з 300.000 душ населення. Є там місточка, села, віллі ітд. Долішня частина узгір'я до висоти 500 м. визначає ся буйною полудневою ростино-стю з оливними деревами, пальмами, фіґами, помаранчами, ґранатами і винною лозою, яка сягає аж до 1300 м. в гору. Вище, до 2200 м. ростуть ліси з дубами, буками і березами, потім слідує косодревина, а далі всяка флора зникає, бо нема води. Гора Етна кін-чить ся великанським стіжком, високим на яких 600 м., в яким є около 200 кратерів. Го-ловний кратер, Piano del Lago, має 300 м. ви-соти. В дохрист. добі начислено 11 вибухів Етни. В нашій ері Етна вибухала 20 кілька разів. Лява з неї пливе широкими струями, які в порівнянню з випливаючою лявою Везувія, мають ся як ріки до потічка. Вибухи Етни нерав накоїли великих шкід. Головний кратер рідко вибухає. Лява, заки до него дійде, роз-ливає ся бічними кратерами. Теперішній ви-бух Етни обмежує ся на кратер, що повстав в 1852. році. Звідтам вершком вибухає чорний дим, а з бічних щілин виливає ся лява. Ви-бух належить до середніх.

Оповідки.

— **Відзначення.** Цісар надав віцепрезиденту вишого кр. суду у Львові, Іванови Дилевско-му, з нагоди перенесення єго на власну прось-бу в стан супочинку, командорський хрест ор-деру Франц Йосифа зі звіздуою.

— **Поворотні карти їзди.** В сїм сезоді літнім заводить ся на час від 17. мая до 13. верес-ня 1908 білети поворотні по знижених цінах зі Львова до Пустомит, Щирця і з поворотом як також зі Львова до Ставчан і Любіня ве-ликого і назад, важні лише на неділі і рим-кат. свята і то виключно лише до поїздів пониже наведених по отсїх цінах: Зі Львова до Пустомит і назад III кл. 0.90 К, II кл. 1.40 К, до Щирця і назад III кл. 1.30 К, II кл. 2.10 К, до Ставчан і назад III кл. 0.90 К, II кл. 1.40 К, до Любіня вел. і назад III кл. 1.30 К, II кл. 2.10 К. В напрямі до Щирця важні є ті білети поворотні в неділі і рим-кат. свята і в день набути для поїздів: Ч. 1723 відїзд зі Львова о год. 10.35 рано, приїзд до Пустомит о 11.25 рано, приїзд до Щирця о год. 11.42 рано; Ч. 1713 відїзд зі Львова о год. 2.25 по пол., приїзд до Пустомит 2.56 по пол., до Щирця 3.09 по пол. В противнім напрямі важ-ні є для поїздів особових: Ч. 1724 відїзд зі Щирця о год. 8.56 веч., з Пустомит о 9.14 веч. приїзд до Львова 9.58 веч.; Ч. 1718 відїзд зі Щирця 10.14 веч., з Пустомит 10.28 веч., приїзд до Львова 11.00 веч. В напрямі до Любіня вел. під тими самими услів'ями для поїздів особових: Ч. 2113 відїзд зі Львова год. 9.05 рано, приїзд до Ставчан о 9.30, до Любіня о 9.48 рано; Ч. 2119 відїзд зі Львова о 2.15 по пол., приїзд до Ставчан о 2.42 до Любіня о 9.48 рано; Ч. 2119 відїзду зі Львова о 2.15 по полуд., приїзд до Ставчан о 2.42 по пол. до Любіня о 3.61 по пол. В напрямі противнім для поїздів особових: Ч. 2118 відїзд з Любіня вел. о год. 8.27 веч., приїзд до Ставчан о 8.44, до Львова о 9.10 веч.; Ч. 2120 відїзд з Лю-біня вел. о 10.54 в ноч., приїзд до Ставчан о 11.03 в н. до Львова о 11.45 в ночі. Білетів поворотних по знижених цінах I кл. не видає ся. Діти від 4 до 10 літ платять при тих поїздах або цілі білети поворотні дотичної класи, або половину нормальної ціни білету в од-нім і другім напрямі. Білети поворотні є не-переносимі, а на будні дни тяжня є взагалі неважні. Ті білети можна дістати через цілий день в касах особових на головнім двірці, або в бюрі мійскім п. к. залізниць держ. (па-саж Гавсмана) у Львові.

Посмертні оповістки.

— **Наталія з Ортинських Ортинська**, жена о. Михайла Орт., катехита учительської семінарії в Самборі, упокоїла ся дня 6. с. м. в 40. році житя. В. їй п.!

Телеграми

з дня 7. мая.

Відень. Цісар Франц Йосиф відві-дав вчера о 1. год по пол. кв. регента ба-варского Люїтпольда. Цісар їхав в зам-кненім повозі в уніформі свого баварского полку. Зібрана перед палатою публіка взно-сила оклики в честь монарха, який дуже добре виглядає. В передсінку привітав князь цісари дуже сердечно. Відвідани тривали чверть го-дини, почім цісар повернув до Шенбруву.

Відень. Wiener Ztg. оголосила відручне письмо цісареве, яким цісар іменує пос. Ген-рика Прадого німецьким міністром зе-мляком.

Відень. Полуднево-славянські посли мають внести на засіданню держ. ради в п'ятницю інтерпеляцію до президента міністрів в сираві теперішнього правительства в Хорватії.

Поля. Прибувшого ту вчера на яхті „Го-генцолерн“ німецького цісари Віль-гельма, з цісареву привітала австр. ескадра гарматною салвою. Потім цісар Вільгельм і цісареві відвідали австр.-угор. коменданта маринарки гр. Монтекукулі і намісника кн. Гогенльогого на кораблі „Лякріма“. Опісля відбуло ся свіданє на яхті „Гогенцолерн“, в яким крім цісареву парп взяли участь гр. Мон-текукулі, кн. Гогенлього, Потіорек, Ріппер і Зіглер, а вечером о 3/4 на 5 цісареві пара відїхала до Відня.

Копенгага. Король Фридрих виїздить в суботу вечером до Австрії.

Будапешт. Угорський сойм розпочав буд-жетову розправу. Підчас дискусії промовляв пос. Політ, Серб, про покривджене народних і культурних справ немадьярских на-родностей. Угорщини і атакував правительство за політику протихорвацку.

Будапешт. Міністер хліборобства предло-жив в соїм проєкт закона в справі водних інвестицій коштом 192 міліо-нів кор., з яких від 1908. р. має ся що року по 7 1/2 міл. вставляти до бюджету на цілі кан-налізації Дунаю, Тиси, Драви і Сави.

Бударешт. Гр. Андраши предложив проєкт нового поділу комітатів на Угорщині. Після проєкту з 15 комітатів в Семигороді мало би утворити ся лише 5 комітатів, аби Румуні і Саси не мали там більшости.

Петербург. Праща вдуми виробила проєкт закона про змільтаризованє залізниць. Закон унеможливив би повторенє такого стратку, який був в 1005 р.

Лісбоа. Король Мануїл зложив торже-ственно в парламенті присягу на конституцію.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 6. с. м. Клішева Амалия, Сїня-ва; о. Щуровський Теофіл, Липівці; Станисла-ва і Ольга Борецькі, Радехів; Федусевич Марія, Станиславів; Іван Андрущин, Волиця гні-здичівська; Николай Матура, Жидачів; о. Тео-дор Дзюба, Руда; Іван Лисак, Угнів; Зиновія і Марія Герасимовичеві, Рогатин; о. Іларій Герасимович, Скалат; о. Володимир Герасимо-вич, Тернопілька; Володимир Целевич, Богород-чани.

800 порад (100 рис. 100 приказок) висилає за 1 К Ів. Даниле-вич, Стрілецький Кут (Буковина). (2—5)

Лікар

Др. Володимир Янович

мешкає від 1. мая с. р.

в Стахиславові, уліця Голуховского
(давнійше СЕРЕДНА) ч. 1.

(2—5)

Контора виміни

п. к. уприв. галацкого акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потручення провізії
або коштів

всякі купони

i

вильосовакі вартіські папери.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при уліці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річий до-машніх і господарських, збіжа і пащі протів шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою шкідливою. Опісля шкід відбу-ває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.385 відшкодо-вань в сумі вісім і пів міліона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся чле-нам. Зворотні за р. 1906 і 1907 виносять по 10 проц.

Банк кращий у Львові і в Чернівцях, Ка-са ощадности у Львові, Руска Щадниця в Перемішлі приймають паіси „Дністра“ при уділюванню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківській Товаристві.

Агенції „Дністра“ знаходять ся в кождім місті і в многих селах; там, де єще не ро-бить инший агент „Дністра“, можуть пись-менні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	K 1.003.364—
„ резерви премій	„ 613.720—
„ спец. на звороти	„ 50.939—
„ на різницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ емерит. урядників	„ 218.364—
инші фонди заосмотреня	„ 40.000—

Разом сума K 1.964.824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5.50	8.55	1.30	5.45	9.50
Кракова	7.25	9.50	—	8.40	2.30
Ряшева	—	—	1.10	—	—
Підволочиск	7.20	12.00	2.15	5.40	10.30
Черновець	8.07	—	2.05	5.57	9.30
Черновець	—	—	—	—	12.20
Станиславова	5.40	—	—	—	—
Коломні	—	10.20	—	—	—
Стрия	7.29	11.43	3.50	—	11.00
Пустомит	7.29	11.43	3.50	—	11.00
Самбора	8.00	10.30	2.00	—	9.10
Любіня	8.00	10.30	2.00	9.10	—
Рави рускої	7.10	12.40	4.50	—	—
Янова	8.26	1.15	5.00	9.25	10.10+
Брухович	7.10	—	12.40	4.50	8.20
Брухович	8.15	—	—	—	—
Зимної води	5.50	7.25	1.10	5.45	9.50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3.50	8.25	2.45	7.00	11.15
Кракова	—	8.40	6.12	7.35	12.45
Ряшева	—	—	3.30	—	—
Підволочиск	6.20	10.40	2.16	7.45	11.10
Черновець	6.10	9.35	2.23	—	10.38
Черновець	—	—	—	—	2.50
Станиславова	—	—	—	2.40	—
Коломні	—	—	—	6.03	—
Стрия	7.30	—	2.25	6.42	11.25
Пустомит	7.30	—	2.25	6.42	11.25
Самбора	6.00	9.05	4.00	—	10.45
Любіня	6.00	9.05	—	4.00	10.45
Рави рускої	6.14	11.05	—	7.10	11.35+
Янова	6.58	9.15	1.35+	3.35	6.30
Брухович	7.21	11.05	—	—	—
Брухович	6.14	—	3.35	7.10	11.35+
Зимної води	3.50	8.40	3.30	7.35	11.15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим дру-ком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

Поредплата
 за «РУСЛАНА» вноситься:
 в Австрії:
 за чотирьох рік . . . 28 кор.
 за п'ять років . . . 10 кор.
 за шість років . . . 5 кор.
 за сім років . . . 1'70 кор.
 За границею:
 чотирьох рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за п'ять років . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Подписное число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми єти і думу ми виреші а не вольмеи милоста і віра не вольмеи,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Руселаних ксальміх М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. пополудні.

Редакция, администрация і
 експедиция «Руслана» під
 ч. 1. на Дамбровського (Хорун-
 щини). Експедиция місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавмана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереженє.—
 Рекламациі неопечатаніє
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Перше ювілейне цісарске торжество.

(+) Цісар Франц Йосиф був в четвер осередком величавої заяви почести, яку єму з нагоди шістьдесятилітня володарства зложили німецькі князі під проводом цісаря Вільгельма в святочно пристроєній столиці Габсбургів. Се було незвичайне торжество, якого дожив патриарх володарів, котрий своїм богатим досвідом, як і незвичайними печалами, безнастанною, невтомимою працею здобув собі високе поважання посеред володарів світа і всіх культурних народів. Але посеред того блиску торжественно пристроєної столиці, посеред того незвичайного збору чолобигних володарів німецьких виринає поважна і сановита постать сідоголового монарха, перед котрої величностю в тім світлім, торжественнім образі все уступає.

Цісар Вільгельм, котрий з німецькими князями складав бажання Габсбурському ювілятові, дав вираз відомому в цілім світі переконанню, що неохитна словність нашого монарха, справедливість і прихильність до інших держав здоблять найвірнійшого союзника, найпевнішу підпору мира.

В сій світлій хвилі пересували ся всякі спомини відрадних і важких пережитих хвиль, повних поважного змісту. Цісар Франц Йосиф є найспокійнішим і найпильнішим трудовником в державі, що без нарікання і жалів не устає в праці від досвіта до ночі, перенятий лише гадками своєї держави і її народів. Тимто огляд сего трудолюбивого володарства в порівнянню з сучасним станом на нових підвалинах основаної могутної монархії будив без сумніву питомі, глибокі чувства в душі володаря, котрий пережив усі злидні, задержавши певну рівновагу і ясний, незамрачений погляд на державні справи і потреби. Всякий отже клонить голову перед володарем, що перебув стільки всяких боротьб і невзгод в невсиучім труді і був керманічем перестрою давньої монархії в новітню, що виматало чимало розуміння, обачности, витривалости і терпеливости.

Четвергове торжество було виразом сего незвичайного поважання, яким загально в світі тішиться цісар Франц Йосиф, чолобитнею для всіх тих рідких прикмет душі і серця, якими визначає ся сідоголовий володар. Се засвідчив також могутний союзник нашої монархії, оцінюючи многоважне значінє для європейського мира і спокійного культурного роз-

витку народів сєї приязни і сего союзу майже трицятилітнього, якого творцем є достойний ювілят.

Прибувши до Відня німецькі князі з цісарем Вільгельмом і цісаревою, удали ся в четвер о 12-ій годині до цісарського замку в Шенбруні.

Складаючи бажання на чолі німецьких князів, цісар Вільгельм промовив ось тими словами: «Найясн. Пане! Внеслий допуст ласки Божої і Провидіння зєдинив нас нинішнього дня при особі В. Ц. Величности. Шістьдесять літ, два покоління присвятив єси, В. Ц. Величности, добру і щастю своїх народів у ревности, не знаючий відпочинку, і в найвірнійшій, найблагороднійшій сповнюванню обовязку. З зовсім оправданою гордостю і з високим вдоволенєм може Твоє серце відчувати, Найясн. Пане, коли з усіх сторін піддані старають ся відплатити повною преданности вдякою і любовю за монаршу вітцівську вірність своєму з честістю улюбленому володареві. Але не лише мільони власних підданих звертають ся до улюбленого цісаря і короля в радіснім настрою свята, ні, також далеко поза межами монархії світ з почестю і подивом клонить голови перед сивоволою постатю В. Ц. Величности.

„Бачиш тут, Найяс. Пане, три покоління німецьких князів, зібрані докола Тебе. Нема тут ані одного, для котрого би В. Ц. Величність не була взірцем уже тоді, поки що він сам не був покликаний до виконування свого високого уряду. В. Ц. Величність в 60-літній праці сотворив величний приклад, котрим одушевляти ся будуть ще діти наймолодших з нас.

„Тому поспішили сюди, ми вірні приятелі і союзники В. Ц. Величности а з нами моя подруга, щоби дати свідощтво оживляючим нам сердешним почуванням глибокої приязни і привязаня до Тебе, Найясн. Пане! Із зворушенням серцем складаємо нашу чолобитню благородному заборолу мира і благаємо Бога, щоби зливав на єго голову найщедрійші благословенства“.

Цісар Франц Йосиф відповів на се: „В. Ц. Величність спільно з кн. регентом Баварії, королями саксим і віртемберским, присутними тут союзними князями і представником вільних міст ганзеатичких постановили в повній прихильности лично зложити бажання з нагоди 60-літня мого володарства. Ся проява приязни, так дорога мому серцю, котра буде належати до найцінніших споминів мого життя, зворушує як найрадіснійше має серце і прошу прийняти за се мою найщиршу, глибоко відчувану подяку.

Можу в тім вельми ушасливіючій мене акті сердешної прихильности добачати торжественну маніфестацию монархічної засади, котрій Німеччина завдячує свою могутність і свободу. Також сила Австро-Угорщини лежить в тій засаді, а у вірности і незмінній любови моїх народів черпав я все нову відроду, щоби вдоволити своїм тяжким обовязкам.

„Подія, що дано мені сьогодні бачити около себе згромаджених стільки німецьких князів, а крім того найвиразнійшим потвердженням тісного і неохитного союзу, що єствує між нами майже 30 літ. День сей скріплює в мені радісну надію, що сей союз змагаючий лише до мирних цілей, попертий також змаганнями інших держав, сповнить зовсім свою задачу аж в найдальшу будучину. Благаю Провидінє, щоби по всі часи в своїй ласпі і опіці мало В. Ц. Величність і всіх німецьких князів, як і цісареву, котрої приява мене глибоко зворушила і зобовязала до горячої вдячности“.

Після сего удала ся цісарева німецька до апартаментів цісаря і зложила єму від себе окремо ювілейні бажання.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Засіданє посольської палати у второк вказувало, як ми вже зазначували, своїм формальним змістом і відчитуванєм внесень, інтерпеляцій та відповідей на них, що внутрішнє положенє політичне не вияснене задля язикового німецько-чеського спору внесеного до судів і почт в Чехах. Отсе положенє викликало особливо між послами судетських країв настрій неприхильний для підвищення контингенту новобранців, а як небудь положенє трохи поправилось, всеж таки не можна єго вважати зовсім певним. Для правительства виринула була нова трудність з обсадою місця німецького міністра-земляка, але позаяк німецька девятка заявила за П р а д е м, отже міністер-президент представив єго монарсі до іменованя так, що цісарске відручне письмо появить ся в четвер, а заприсяженє послідує в п'ятницю. Показало ся отже, що сї сторонництва, котрі бажали язиковий спір і заспокоєнє національних потреб при нагоді сего іменованя злучити з підвищенням контингенту новобранців, були приневолені сї домаганя поки що понехати.

При сій нагоді порушено справу прискореня ухвали бюджету, одначе наради клубів і клубових представників скінчили ся на висловненю бажань, щоби бесідники, скільки спроможности, обмежували ся в промовах, одначе регуля-

мін не дає найменшої в тім напрямі поруки.

Виконний виділ чеських христ. суспільників в Празі ухвалив візвати послів державної ради, скоро дістануть начерк языкового законопроекта, щоби застановили ся над справою компетенції, позаяк до управління языкового питання покликаний передовсім чеський сойм. Виконний виділ заявляє ся за двоязиковістю урядників і домагає ся як найскоршого скликання чеського сойму.

Як звіщає *Konserv. Korresp.*, не осягнув бар. Бек доси порозуміння з чеськими послами Народ. Клубу, хоч провадив з ними довгі переговори для пояснення. Настрій між молодочехами вельми роздратований. В присутності Прашкя поставлено в клубі хліборобників домагане, зараз висувати послідовності, колиб міністер судівництва піддав ся напорови Німців.

Парлямент. комісія Народного Клубу була візвана до бар. Бека на середу, щоби обговорити всі ті справи. На парлям. комісії вельми остро виступав Крамарж, коли Грубан і Удржаль дораджували міркувати ся.

Буковинський закон учительський, на основі котрого мали бути плати учительські значно підвищені, не одержав цісарської санкції. *Reichspost* звіщає, що самі вольнодумні послы буковинські, котрі причинили ся до ухвалення сего закона, щоби учительство приєднати для себе при виборах до держ. ради, опісля робили заходи в міністерстві, щоби ударемнити єго санкцію. Буковинське учительство роздратоване наслідком сеї дволичности вольнодумних послів, котрі уміли запрягти учителів до свого агітаційного воза, а відтак самі їх полишили.

Здержане викладів пр.ф. Вармунда, як ми вчера звіщали, толкують німецькі вольнодумці тим способом, що нібито се стало ся для охорони Вармунда. *Reichspost* зазначає, що ся охорона повинна бути так обезпечена, щоби університет в Інсбруку раз на все був визволений від тих викладів церковного права проф. Вармунда.

Процес бувшого міністра справедливости Польонього виточений послови Лендельови о клеветане закінчив ся в Будапешті увільненням Ленделя від закиду клевети, а засуджено єго лише за обиду чести. Одначе сей процес є в дійсности моральним засудом для Польонього, позаяк в розправі витягнуто всі брудні справки єго за цілі десятки літ, яких він безкарно допускав ся, а на оставку під прапором незалежності став ще міністром справедливости! Тут наглядно виявило ся, що для таких людей, як Польоні, а таких в Угорщині немало, єсть політика інтересом (*Geschäft*), який робить ся вигідно на посольстві. Отсей процес пояснює нам також партійні справи в Угорщині, бо не о засади веде ся там боротьба а о особисті справи і користи, а се тим сумнійше, що такі люди як Польоні, котрі робили інтереси на домах розпусти, виступають яко представники «нації». Сумно лише те, що Австрія так тісно звязана з сею деморалізованою державою, але з другого боку показує ся, що спільне міністерство не має чого лякати ся, коли угорські міністри прийдуть із своїми бундючними домаганнями, бо се вимагає лише кріпкої руки, щоби сі домагання спроводити до властивих границь. Будапешт і ціла Угорщина і єї публичне жите заражені тяжкою недугою, визискуванем публичного життя для приватних, особистих цілей, а се виявив як на долоні процес Польоні-Лендель.

Заграниця.

Над положенєм в Марокку відбула ся в Парижі нарада тайна міністрів і генералів при участі генерала Лютетя, котрий щойно вернув з Марокка з подрібним звітом. Дневники звіщають, що на сій раді розправляли про небезпечність дальшої анархії в Марокку. Арабський рух може перекинути ся з Марокка до оранської провінції в Альжирі і викликати ворохолюбю в посілоствах французких в Африці. З другого боку безнастанні битви Французів з Арабами мароканськими під Касаблянкою не доводять до ніяких вислідів, а навіть обнижують повагу Франції. Генерал Лютетя подав плян діланя, котрий скоро доведи до успокоєня Марокка. Сей плян полягає на збільшеню оружних сил в Альжирі і під Касаблянкою, а відтак дві армії французькі мали би вирушити одна із сходу з Альжиру, а друга з півночі під генералом Амаде. Обидві армії мають заняти столицю Фец і Маракеш, себ то ціле Марокко. Не відомо, чи сей плян прийнято. На всякий спосіб булаб се уже велика колюча війна.

Льондонські купецькі круги, котрі довший уже час заходять ся проти союзу з Японцями, розповсюджують вісти, що японські агенти пособляють повстанню в Індії. Там має бути великий заговор, в котрім беруть участь індійські революційники, що дістають гроші і оруже від Японців. Сей заговор наміряє викликати велике замотане воєнне в середній Азії, щоби не допустити до порозуміння між Англією а Росією. Сі коромоли обхопили цілу Індію, Афганістан і Персію. Також в англійських кругах правительственных уважають положене в середній Азії вельми зрізним. Можливо також, що Англія хоче вихисувати теперішні події до забору Афганістану і такі вісти розповсюджують лише для обаламучення прилюдної опінії.

На конгресі Зєдин. Держав Америки відбули ся недавно знов горячі розправи над поновним домаганем Розвельта, щоби будовано 4 нові великі панцирники, а не два, як конгрес попередно ухвалив. Одначе конгрес знов відкинув се домагане і ухвалив будувати лише два. Не помогла нічого відозва Розвельта, поперта всім дневникарством, що Америка потребує великої фльоти, не помогли докори недостаті патриотизму, зроблені мільярдерам. Конгрес висловив погляд, що Америка потребує лише фльоти для охорони. Велика фльота могла би похнути Зєдин. Держави до війни з Японією, а конгрес дбає о мир. Відмова домагання сего є великим моральним пораженєм Розвельта, одначе імовірно рішучий президент порушить сю справу иншою дорогою.

Політичні комбінації змінюють ся тепер вельми скоро. Недавно голошено про неминучу війну між Америкою а Японією, а тепер замість війни ладить ся світ оглядати братане американської фльоти з японською в Токію. Деякі політики впевняють навіть, що небавом повстане союз англійско-японсько-американський, що має поділити ся володарством над Великим океаном. Але позаяк Японія і Хіни зброять ся, отже з того повстали вісти, що небавом вибухне японсько-хінська війна, котра скінчить ся імовірно параженєм Хін, новим договором що до укладу відносин на далекім Сході, некористним може для Росії, але користним для трьох володарів Великого океану. Хінські послы очевидно заперечують рішучо, мовби Хіни ладили ся до війни з Японцями, але се не спиняє політиків робити щораз нові комбінації. Запевняють, що наколи уже мають упасти воєнні громи,

то перше стане ся се в жовтім світі, а відтак надтягне та буря і до Європи.

В Зєдинених Державах виносило число безробітних з родинами з початком цвітня 4½ мільона осіб. Се страшне число є наслідком погіршеня народо-господарского стану в Америці. Задля недостаті роботи виїхало з Америки весною з поворотом до Європи більш як 600 тисяч людей. Найбільша часть безробітних припадає на Новий Йорк і єго околиці і на инші великі округи промислові. Поправи фінансових відносин в Америці нема що сподівати ся, тим то робітничі організації переживають важке пересилене. Дуже імовірно, що послідує значне обнижене робітничої плати і Америка стратить славу краю легкого зарібку.

Япанці поставили в Порті Артура пам'ятник для звеличання поляглих Росіян і запросили на відкрите представників російського війська. Відкрите має тепер відбутися. Се вельми рідкий случай в історії війн, бо звичайно воююча сторона дбає о звеличене своїх виключно лицарів, обмежаючи ся лише до похоронення тіл противників без окремого торжества. Поступок Японців євидчить о високих їх культурних прикметах.

Анатоль Вахнянин.

Листи до Пантелеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

VI.

Зі Львова, 27/1. пополудні 1869.

Високоповажний Добродію! ¹⁾

Добре часомъ и повільненькимъ бути, а то я діставъ рано Вашъ листъ IV — одвітывъ на єго, подавъ на почту, виславъ телеграмъ, що Вашого листу II вразъ съ Домонтаромъ не одержавъ — а пополудні наслівъ и Вашъ листъ II и Домонтаръ окреме, цілий Йовъ и свят. Письма від 30—35 аркуша и псалтира XX псалмівъ. Все гараздъ, все добре. Заразъ и телеграфуватиму до Васъ — та простіть, що захопотавъ Васъ та Вашу Паню. Листи спочивали собі на почті здорово — а листонешъ відмовлявъ ся, що мого адресу не знавъ — брехавъ.

Теперь одвітую Вамъ — Добродію на листъ II.

1. Поправки прийдуть у 4-те число Правди.

2. До Гатцука писатиме Партицький. Торікъ вінъ не казавъ собі присилати Правди — на те не зважатимемъ, а стрібумемъ.

3. Чомъ Омелянъ не одписує? нехай самъ Вамъ скаже, коли писатиме до Васъ.

4. Изъ коробки вишлю те все, чого Ви у IV листу домагаетесь.

5. Съ книжокъ українськихъ, що маємо, та що роздобудемъ вишлемо Вамъ такожъ. Хто займеть ся редакцією Хрестоматії. — Се діло думавъ би я теперъ ще годі розпочинати, не порозумівши зъ нашою Радою школьною. Усяка книжка, зъ котрої маєть ся учити молодіжъ, мусить бути одобрена радою сею — або ліпше сказати, коміссією для уложення книжокъ школьнихъ. Лишіть мині трохи часу — то я и зайду до інспектора Черкавського и вивідаюсь у єго, чи не булабъ охота въ Раді школьній передати вистачанне такої хрестоматії мині або кому другому. Тоді буде можна на певно взяти ся за се діло. У насъ робивъ надъ такою читавкою для вищихъ класъ кацапетствующий Торонський, катихитъ въ Дрогобичу, тільки що не потрапивъ вінъ сего діла.

¹⁾ На долі: Вп. Пант. Кулішу въ Флоренцію.

Его Читанку не одобрено — Читанки проте треба, тільки як кажуть упередь спитатись Ради школьної, яка в її думка, щоб ми на дармо не працювали. Погодіть Добродію сь Хрестоматею!

Коли Січ українських книжок не має, то нехай би вона собі тепер за який там крайцарь купила. Меншиць би їм прислав за гроші.

6. Один примірник Основи годі нас висилати у Відень до Січи, бо один тільки в нас єсть. Як Вам треба, зробить ласку, напишіть Добродію, а stante pede вишлемо.

7. Спасибі! за датоку для Січи!

8. Писав до мене кошовий за газету — обговоримо діло, то и звістимо Вам результат наш.

9. Наколи Псалтирь розпочнемо печатати, (зглядом того переговорюсь завтра з Диметом), одержите кождо коректуру уперш до перегляду. — Квіткованих букв гражданських у нашій друкарні не має, а коли уже на певно станемо печатати Псалтирь то друкар записе собі їх з Праги.

10. Щоб ми Климковича або Стебелеского прийняли у нашу громаду — хорони нас Боже! Омелян якийсь час думав, що так треба буде здіяти — тепер же и він так нагадав ся.

11. Тому, що лист пізно наспів, поправок, які Ви хотіли, не можь уже ео ірсо зробити.

12. Чи словити Вашу волю що до ставліня товстіших букв на початку кожної Голови, не буде, здаєть ся, се гарно, що у перших 3 числах таких не було. — Напись: Перва Мус. Книга Святе Письмо підвищимо.

Клонюсь низенько Вашій добрій Пані и Ивану Ивановичу — Вам же Добродію чолом відь

щиро прихильного

Наталя.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Василия, Сизм. Гл.; римо-кат.: Григорія Наз. — В неділю: руско-кат.: Симеона сизм.; римо-кат.: Ізидор. ф.

— **Авдиенції.** Намісник др. Бобжинський буде уділювати загальних послухань в середи і неділі від 12. год. в полудне а у вторники виключно для урядників.

— **Кр. маршалок гр. Бадені** виїхав вчора до Відня.

— **Ювілейна фундація у Львові.** Міска рада ухвалила вчора одноголосно: На спомин ювілею 60-літнього володарства цісаря Франц Йосифа I основує ся „Заведенє для опущених дітей“ призначене для 100 дітей. На ту ціль призначає ся 6 моргів ґрунту, 150.000 К на будинки і урядженє та щорічну заемогу 25.000 К.

— **Будова руского театру у Львові.** Комітет будови театру скликав на день 4. мая до сали „Рускої Бесіди“ прихильників справи будови народного театру на нараду. Зборам представлено дотеперішну діяльність комітету а по провіреню, що вислід складок на ту ціль є вдоволяющий, порішено вести дальшу акцію в тім напрямі і доповнено місцевий комітет. Вибрано до него: д-ра Мирона Вахнянина, пп. Пісецкого і Ол. Сопотницького.

— **Народне житє на Україні будить ся.** По селах закладають товариства просвітні і економічні, уряджують вечерки, аматорські представлення і т. д. Як селяни відносять ся до таких вистав, показує отся допись в „Раді“: На третій день великодних свят у селі Ве-прику, гадяцкого повіту, місцеві аматори виставили комедию Карпенка-Карого „Суету“.

Дохід з вистави призначено на збільшенє засобів товариства заемоги убогим у ве-прицькій волости. Глядачів було сила, а шеж то на 2 години до початку вистави перестали продавати білети, бо, не зважаючи на те, що приставлено було зайвий ряд стільців у салі, всі місця було розпродані. На сю виставу приїздили навіть з самого Гадячу.

— **3 жита петербурского українського клубу „Громада“.** Дня 19. цвітня в помешканю „Громади“ д. С. Петлюра прочитав реферат на тему: „Питанє пола в сучасній українській літературі“; в своєму рефераті д. Петлюра розглянув твори українського письменника В. Винниченка: „Дізгармонія“, „Момент“, „Щеблі жита“ та инш. Рада старшин „Громади“ постановила запросити Б. Грінченка прочитати в „Громаді“ реферат про українську мову в школах; а на реферат проси послів з держ. думи з України. Реферат сей організує ся радою старшин в звязку з подачею в думу законопроекта про українську мову в школах.

— **Український вечір для салдатів.** Дня 30. м. м. у Кам'янці подільській, в Пушкінськй народнім домі, заходами команданта 74. ставропольского полка полк. Мясникова, уряджено для салдатів вечір, якого виконавцями виступали самі салдати. Програма вечера складалась з 3-х відділів. Перший і третій відділи були українські: виставлено Квіткиного „Шельменка-денщика“ і Дмитренкового „Кума-мірошника“. Глядачів було повнісенько і з вистави всі були вдоволені.

— **П-ї Січинська,** як доносять часописи, вислала просьбу до палати радних о випущенє її на вільну стопу, однак просьбу відкинено.

— **Оборонець Січинського др. Руде** оповістив в відецьких часописах лист свого клієнта, в яким він жалує ся, що засуджено его дисциплінарно на виключно вязничий харч за то, що одного з вязнів почастував папіросом, нерешварпованим для него. Вязничий харч складає ся з хліба і фасолі.

— **Загально-славянський зїзд поступового студентства.** Центральна спілка чесько-славянського студентства в Празі скликає в 60. роковини історичного першого славянського зїзду в Празі в 1848 р. загально-славянський зїзд поступового студентства. Зїзд ставить собі метою — познакомлення і зближення Славян виключно на культурнім ґрунті, абсолютно виключаючи питання загально-славянської політики. Останніми часами славянське питанє зацікавило поступове громадянство в Росії, про що свідчать два недавно засновані в Москві та Петербурзі славянські товариства. Зїзд відбуде ся 3—9. червня. Поясненє про сей зїзд уділяє бюро зїзду (Praha II, Spalena 20, Svaz. C. S. S.).

— **Протіалькоголічний зїзд** відбуде ся в Празі дня 8. червня с. р. Возьмуть в нїм участь всі краєві союзи Чех і Моравії. На зїзді будуть відчитані реферати на тему: „Пиянство а школа“. — Навязуючи до сего зїзду мусимо спитати ся, де діли ся організатори товариства тверезости, що в минулім році хотіли его заснувати у Львові. Товариство тверезости з осередком у Львові придало би ся нашому убогому народови далеко більше чим такіж товариства иншим богатим народам, яким пиянство дає ся відчувати фізично, коли нашого селянина оно руйнує і фізично і матеріально. Жаль, що такі гарні почини переходять у нас в забутє.

— **Словінці і Німці в Любляні.** В 1907. р. було в Любляні 186 словінських а 37 німецьких товариств. Що до числа членів то мали їх словінські товариства в Любляні 65.747, а німецькі 4.483. Пересічно кожде словінське тов-о числило 353 членів, а німецьке 121. Любляна числить 42.000 душ населеня, видко отже, що більшість членів люблянських товариств доставляє провінція.

— **Демонстрації студентів в Парижі.** З причини недавньої прогульки 30 французских студентів з Парижа до Німеччини під проводом проф. Авдлера урядив гурток студентів, підбурених шовіністичними газетами, демонстрацію проти проф. Авдлера. Противна група

студентів урядила контрдемонстрацію, що дало привід до інтервенції поліції.

— **Відпустки жовнірів на час жнив.** З Відня доносять, що жовнірам урльопованим на час жнив будуть признані ті самі полекші на залізницях, що воякам перебуваючим в службі.

— **Погоня за золотом.** В останних літах найдено кілька просторів з жилами золота. Найобильнішою в золото була Каліфорнія, в якій вже давніше найдено золотоносні поля. Однак найбогатшою в золото має бути західна часть францускої Гвінеї. На засіданю париского географічного товариства учений подорожник, капітан Вільом, подав інтересні подробиці про ту нововідкриту країну золота. Находить ся она на заході францускої Гвінеї та обіймає простір яких мільон гектарів. Околиця має бути така богата в золото, що експлоатація цінного металю не стрічає ся з ніяким трудом. В кубічній метрі землі в глибині 7 метрів найдено 6 до 60 грамів золота. Чим глибше, тим більше золота, яке доходить аж до 1200 грамів в кубічній метрі. Навіть в піску висохлих потоків находять ся численні зерна золота. Часописи здогадують ся, що вість про відкрите золотодатної країни викличе нову еміграційну горячку, і тому звивають згадане товариство, щоби провірило совісно донесенє подорожника для остороги перед виїздом до Гвінеї.

— **Найвисша вежа на сьвітї** є доси, як загально звісно, вежа Айфля в Парижі, висока на 308 метрів. З Брукселі доносять, що інженер Турне одержав від комітету бруксельської сьвітової вистави на 1910. р. дозвіл вибудувати вежу, висшу від вежі Айфля о 100 метрів. Кошти сеї найвисшої будівлі на сьвітї, яка бездротному телеграфови може зробити велику прислугу, обчислено в приближеню на 1,200.000 франків. Вежа буде мати чотири поверхи.

— **Дрібні вісти.** Вчора застрілив ся в Музичнім тов-і при ул. Хорунщини 7. у Львові ученик реальної школи Стефан Волошак. Причиною мало бути відмова безплатного місця науки музики. — До Праги прибуло вчора 230 хорвацких студентів. На двірці привитали їх сердечно чеські студенти.

Оповістки.

— **Театр аматорів львівського „Сокола“** виставить в неділю дня 10. с. м. „Невольника“ штуку в 5 діях зі співами і танцями М. Кропивницького. Музика військова 15. п. п. Початок о 7½ год.

— **Нові поч. крилошани.** Вчора відбула ся у Львові інституція о. Амвровія Полянського з Конюхова, стрийского повіта і о. Андрея Долинського на почетних крилошан.

— **Виділ тов. „Вакаційних Осель“** у Львові оголошує, що прийме в сім році 40 дівчат на оселю в Милованю. Виділ приймає лише пильні і чемні дівчата, котрі не мають де виїхати на вакації. Бідні дівчата приймає ся безплатно; богатші платять по 20—40 К за весь час, відповідно до маєткового стану родичів. Всі дівчата, котрі внесуть подання, мають зголосити ся 10. мая, в неділю о год. 9. рано в школі ім. Шевченка ул. Сикстуска 47 до лікарських оглядин. Приняті діжчата складають по 5 К на кошти подорожи. Подава треба вносити на руки секретаря С. Герусинського, ул. Арсенальска ч. 6 III пов. у Львові найдальше до 1. червня. Спізнені подання не будуть узгляднені.

— **Голос остороги.** Дістаємо з просьбою о поміщенє: Хоч в послідних часах серед нашої суспільности змогла ся дуже значно національно-політична сьвідомість навіть в найдальших і доси темних закутках нашого краю, то всеж таки осьвідомлена наша публіка, безперечно обтяжена ріжного рода складками на публічні діли, занедбує опікувати ся в рівній мірі деякими інституціями, котрі сповняють і мають сповнити велику культурну місію між нашим народом, а існують завдяки щедрим даткам своїх добродіїв. Між числом занедбаних інституцій, найбільшшою справді стала „Руска Бурса ремісничача і промислова“ у Львові, про вагу і значіне котрої вже не раз і не два було писано в наших часописах. Від

осени 1907 майже не впливають ніякі жертви на річ сеї Бурси, узбирана перед тим готівка є вже на вичерпаню а пів сотки синів найбільших наших селян, переважно сиріт, котрі посвятили ся науді ремесла і промислу, остане позбавлених удержання і виховання.

Свідомі небезпеки, яка грозить сій одній з найважливіших едукативній рускій інституції в Галичині відкликуємо ся до цілої нашої суспільности і просимо о сейчасову матеріальну підмогу. З пам'яткою Воскресення Христа. Спасителя нехай воскресне у нас свідомість ваги наших бурс а з нею пожертвоване, потім воскресне і доля цілого нашого народу. Вкінці застерігаємось, що коли інституція ся задля браку фондів розлетить ся, вина за се не спаде на нас. Христос воскрес! — *Іван Бачинський*, голова бурси.

Посмертні оповістки.

— **Текля з Обушкевичів Чернянська**, вдова по пароху, упокоїла ся дня 6. с. м. в Перемишлі в 81. році життя. В. й. п.!

Наука, штука і література.

— **Ол. Барвінський**: Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові. — Ся розвідка написана на основі урядових жерел, поясняє докладно стан сего інститута і повинна зацікавити нашу суспільність. Вийшла она окремо а дістати її можна в книгарні наук. Тов-а ім. Шевченка. Ціна 80 сотиків.

— **Др. Богдан Барвінський**: Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріали до історії України-Руси. І. Жовква. Накладом автора. З печатні оо. Василян. 1908. мал. 8^о ст. 170. З портретом Мазепи.

Зміст: Слівце від автора ст. 5. 1. До справи прешбурского візду 1250 р. (Відповідь рецензентови Н. Молчановському) ст. 7—12. 2. Ким свідчив ся Отокар? (Проба інтерпретації оповідання Галицько-волинської літописи) ст. 13—17. 3. Дві печатки галицько-володимирських князів з 1316 і 1335 р. (Сіріліографічна замітка) ст. 18—25. Додаток ст. 25—26. 4. До справи проголошення Витовта литовским королем 1398 р. ст. 27—29. 5. Новгородок литовський, а справа Витовтового запису 18. січня 1401 р. ст. 30—33. 6. До справи „Bogarodzic-u“. (Відповідь д-рови Щуратови) ст. 34—57. Додаток. До справи достовірности оповідання про Грунвальдську битву в т. зв. літописи Биховця ст. 57—63. 7. Жигимонт Кейстутович, князь Новгородка лит. (Причинок до его біографії, до 1442 р. ст. 64—73. 8. Мнине введення інквізиції на Литві 1436 р. ст. 74—77. 9. Уваги до зносин митрополита Ізидора з Жигимонтом Кейстутовичем ст. 78—83. 10. Процес о чари в містечку Заболотіві 1656 р. (На основі слідчого протоколу) ст. 84—91. 11. Пісня про Ведмедівську поївну і здобуте м. Ведмедівки Турками 1677 р. ст. 92—95. 12. Портрет гетьмана Мазепи в замку в Підгірцях (до ілюстрації) ст. 96—108. 13. Бунт в селі Мшанці 1717 р. ст. 109—111. 14. Метрики в сільській практиці XVIII в. ст. 112—114. 15. Постуляти шляхти галицької землі в справі здемольовання церкви ст. 115—118. 16. Екскомуніка в Галичи 1729 р. ст. 119—121. Стан приходу в селі Чернихові в р. 1761. (На основі візитативних актів) ст. 122—129. 18. Напад опришків на двір Коженевських в Пуцилові 1762 р. (Протоколи зізнань опришків) ст. 130—148. 19. Літописні записки на осмигласчику Благовіщенської церкви в Перемишлі з 1764 і 1770 р. ст. 149—151. Додаток ст. 151—153. 20. Красивий архів актів городських і земських у Львові ст. 154—167. Зміст ст. 169—170.

Ось що пише автор в переднім слівці до своєї книжки.

„Отся збірка — се перепечатка дрібніших причинків (розвідок, заміток і матеріалів)

до історії України-Руси в XIII — XIX ст., які я, почавши від 1902 р. подавав в „Записках Наукового Товариства ім. Шевченка“ і в часописи „Руслан“. Більші розвідки, які там були печатані, появили ся давніше особними відбитками. Заохочений тим, що всі мої дрібніші причинки пильно нотовано в „Записках Наук. Тов. ім. Шевч.“ (1904 т. 58, Наукова Хроніка ст. 11; 1906 т. 73, ibid. ст. 181 — 2, 1807 т. 75, ibid. ст. 132—5 і 141; т. 76, ibid. ст. 186) і в „Київській Старині“ (1902 т. 78, сентябрь, бібліографія ст. 159, 1904 т. 84 март, ibid. ст. 136), що деякі з них були печатані в „Записках“, а деякими з них послуговував ся або цитував їх проф. *Грушевський* в своїй „Історії України-Руси“ (ближше про те гл. при поодиноких причинках) та крім сего ідучи за радою поважних людей, я рішив ся сї причинки перепечатати в одній збірці, надіючись, що не оден з істориків найде там для себе щось цікавого.

„Деякі з тих причинків доповнені, інші підлягли дрібнішим змінам. Подані они в хронологічним порядку відповідно до свого змісту“.

Набувати можна в книгарні Наук. Товариства ім. Шевченка по ціні 2 К.

Телеграми

з дня 8. мая.

Відень. Німецький цісар наділив многих австр. достойників ордерами, а так само цісар Франц Йосиф наділив ордерами свиту німецького цісаря. Князь-регент баварський Люїтпольд зложив 1.000 К на убогих м. Відня.

Відень. Німецька цісарева поїхала вчера до Volksgarten, аби оглянути пам'ятник бл. п. ціс. Єлисавети.

Цісар Франц Йосиф поїхав вчера по пол. з Шенбруну до Бургі, де відвідав замешкалих там німецьких союзних князів.

Відень. Від італійського короля одержав наш монарх телеграму з желаннями з нагоди ювілею і з заявами приязни. На привіт сего цісар відповів дуже сердечно телеграфічно.

Будапешт. При дальшій бюджетовій дискусії в соїмі промовляв гр. Батіяни (независ.) проти велико-хорватської пропаганди, яка грозить Угорщині.

Петербург. Правительство має предложити думі проєкт додаткових кредитів на кошти мобілізації війська на Кавказі. Зачувати про пересування значних військових сил до перско-російської границі.

Льондон. До Daily Telegraph доносять, що в Вашингтоні підписано американсько-япаський договір воєнний.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикетускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 7. с. м.: Каратницький Сильвестер, Явче; Сосновська Марія, Тернопіль; о. Растваецкий Шасний, Сілець великий; Сабат Володимир, Сколе; Матковська Валерія, Тернопіль; Альфред Фрід, Ростов (Росія); о. Василь Томович, Мозолівка; Никола Корецкий, Дидилів; о. Іван Волошин, Коломия; о. Волод. Тиховський, Калуш; Николай Курбас, Ушня.

800 порад (100 рпс. 100 приказок) висилає за 1 К Ів. Данилевич, Стрілецький Кут (Буковина). (3—5)

Лікар

Др. Володимир Янович

мешкає від 1. мая с. р.

в Стахиславові, улица Голуховского

(давнійше СЕРЕДНА) ч. 1.

(3—5)

Працюйте і шаліть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4^о, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виводить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К повички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, а 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2.795.183 К.
Позички уділені	3.410.684 К.
Уділи членські	234.398 К.
Цівні паперп	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	46.842 К.
Львокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнішій деннім курсі, не числячи ніякої провізії.

Розклад залізничних поїздів
важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любін	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зімної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломні	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любін	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зімної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені +.

Передплата
 на «РУСЛАНА» в Австрії:
 на чий рік . . . 20 пер.
 на пів року . . . 10 пер.
 на чверть року . . . 5 пер.
 на місяць . . . 1/70 пер.
 За границею:
 чий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми оти і душу ми вареш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
 бо руска ми серце і віра, рече.» — В Рускавних неслымах М. Пашкевича.

Виходить у Львові що для крім неділі і руских свята о 5 1/2 год. пополудни.

Редация, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровского (Хорунщини). Експедиция місцевая в Агенції Соколовского в пасажі Гавмана.

Рукописи звертає сядиню напередне застережене. — Рекламаций неопечатаніє вільні від порта. — Оголошенія звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Пастирське посланіє.

Андрей Шептицкий

Божою Милостию і Святиго Апостольского Престола Благословенієм Митрополит Галицький, Архієпископ Львівський, Епископ Каменця Подільського.

Константин Чехович

Божою Милостию і Святиго Апостольского Престола Благословенієм Епископ Перемишльський, Самбірський і Сяноцький.

Григорий Хомишин

Божою Милостию і Святиго Апостольского Престола Благословенієм Епископ Станиславський.

Вірним своїх епархій мир о Господі і Наше Архієрейське Благословеніє.

Ми вже нераз звертали Вашу увагу на небезпеченство політики без Бога. Ми виказували, що така політика, хотий би навіть принесла на разі якийсь хосен, однак шкодить народови, стягаючи на него неблагословенство Боже і підкопуючи Божий закон в людських серцях. Днесь маємо нову нагоду відізвати ся до Вас і робимо се знова спільним посланієм, щоби кождий з Вас тим лучше пізнав, що несемо Вам не людську а Божу науку, що о нічо иншого Нам не йде, як о Ваше дочасне і вічне добро. Жаден людський згляд не вкладає Нам в уста науки, які Вам посилаємо тим письмом в імя Боже.

Христос Спаситель, що на кресті вмер за гріхи людей, повірив Нам діло Вашого спасеня. Сповняючи той Богом на Нас вложений обовязок, Боже слово Вам голосимо. То слово голосимо одними устами, одним серцем, щоби Ви вже з того самого пізнали, що наука того Нашого письма, то наука самого Христа, тут не люди говорять, ту говорить Христова Церков; а коли Церков говорять, учить, кождий християнин обовязаний тої науки слухати по Христовим словам: „Слушай вась мене слушаєть; и отметається вась мене не отметається; отметається же мене, отметається посланнаго мя“ (Лук. X. 16). Хто слухає вас, мене слухає; а хто гордує вами, мною гордує; хтож мною гордує, гордує Пославшим мене.

Днесь вертаємо до тої самої науки, яку Ми Вам вже давно голосили, а вертаємо для того, бо то наука в наших часах одна з найважніших а потрібно для Вашого вічного і дочасного добра, щоби Ви тою наукою переняли ся, щоби Ви в житі впроваджували, бо чим раз частійше лучає ся християнам грішити через нехристиянську політику без Бога. Много єсть таких гріхів, котрих може ся християнин в політиці допустити, а хто вже раз думає, що в політиці все вільно, той в засліпленю своїм буде літами на себе, на родину, на нарід стягати неласку, неблагословенство Боже, много зла наробити і того зла не буде навіть виді-

ти, не спостереже ся, як сам упав в пропасть і инших в пропасть веде.

Такими гріхами в політиці все лишуть ся всяка ненависть, всяка кривда і всяка пімста, котрі все будуть згіршенем, если будуть загальними, если будуть уділювати ся иншим. Такими гріхами в політиці буде все, гріх инших хвалити, гріхом тішити ся, гріх боронити або до гріха помагати.

А если о гріхах в політиці говоримо, если перестерігаємо Вас перед гріхами, котрих Ви самі в житю суспільнім і політичнім могли би ся допустити, а мало і рідко підносимо ті гріхи, котрих инші на Вас в політиці допускають ся, то не для того, щоби Ми тамті гріхи заслонювали і боронили. Яко Ваші душпастирі за Вас самих перед Богом відповідаємо а не за инших. Відчуваємо, що днесь в публичнім житю не всьо дїє ся так, як би того строга справедливості вимагала і як велить Божий закон любови ближнього. Відчуваємо уопліджене нашої суспільности в публичнім житю і одиниць нашої народности не в однім і не раз. Разом з Вами відчуваємо всі народні болі і терпіння і разом з Вами хочемо працювати і працюємо по силам над поліпшенем нашої народної долі. Для того коли п'януємо всьо, що поміж нами єсть злом, коли рішучо Вас перестерігаємо, робимо се для Вашого добра, а ніколи на те, щоби кому небудь на світі приподобати ся і ніколи на те, щоби солідаризовати ся з тим, що йшло би на яку небудь шкоду нашого народа.

Відпираючи і осуджуючи все то, що єсть Божому зановови противне, що гріхом і несправедливостію зглядом нас, робимо се яко горожани і патріоти а робимо се тогди і там, де горожанський обовязок нам се наказує.

А коли говоримо яко душпастирі, котрі лиш за Ваші душі відповідають перед Богом, то мусимо і більше видіти і більше підносити то, що єсть моральним злом, або моральним небезпеченством для повіреного Нам діла Вашого спасеня.

Тому днесь уважаємо за Наш душпастирський обовязок відізвати ся до Вас в справі, котра стала ся публичним згіршенем.

Страшний злочин стрясцілим краєм. — Молодий студент університету допустив ся убійства на особі намісника представителя нашого монарха. Безсоромно, в білий день відважив ся прилюдно здохтати Божий закон. В засліпленю своїм забув, що перша заповідь Христового євангелія єсть любов ближнього, а найбільшим злочином против любви ближнього єсть добровільне убійство. Нічим для него була Божа заповідь, нічим грозба Божої кари, забув на годину страшного суду, в котрій треба нам буде здати справу з цілого життя.

Зпочином дави загальне згіршене. Не може бути, щоби в хвили загального згіршеня Ваші Епископи — душпастирі мовчали. Їх обовязком єсть прилюдно

забрати голос, щоби осудити і нап'ятувати кроваве діло, злочин перед Богом, перед людьми. Кождий християнин на вид беззаконія мусить заставити ся за святостію Божого закона. Сто разів більшо Ми душпастирі Ваші мусимо прилюдно осудити гріх і згіршене і заставити ся за зневаженням в Его заповіді Христом Спасителем.

Нещасний думав в своїм засліпленю, що ділом беззаконним прислужить ся нашій народній справі. І на жаль, знайшли ся люди — з бодем се кажемо — котрі самі так думають і иншим так справу представляють, котрі злочину боронять а може і зі злочину тішать ся.

Если яко християни і яко Епископи підносимо голос обридженя на вид сповненого злочину, здохтаного Божого закона, то єще сильнійше яко Русини мусимо голосно і з сильною рішучістю запротестувати против такого понятя, що злочинами, що образою Бога, що зневаженням Христа, що здохтанем Божого закона можна служити вітчизні.

Ні, і сто разів ні. Служба народови, служба вітчизні, се служба свята, також Богу віддавана; щоби до неї зблизити ся, треба мати руки чисті, не закровавлені.

Вітчизна по Богу для чоловіка річ найсвятійша, а любов вітчизни по Божій любови чувство найблагороднійше, найвище, найкрасше. Хотіти вітчизні служити беззаконнієм, то так, як би кровю і болотом плямити білу одежу, як би плювати, кровю і болотом кидати в лице рідної матери. Сповнений злочин п'януємо проте для того, що зневажає святість Божого закона, се річ найважніша, се справа рішаюча — він ломить Боже право — є гріхом. А крім сего шкодить справі народній, бо понижає чесноту любови вітчизни, підкопує моральні підвалини народної роботи, — згіршенем псує людей, псує їх совість, псує їх душу. Вціплює в здорове тіло народного життя заразу, котра пізнійше то тіло жере заражаючи наймолодші покоління, перетворюючи благородну любов вітчизни в мерзенне чувство ненависти і злости, а нам встид і сором приносить і відчужує людей від нас. Сто разів лучше бути невинним Авльом, чим стягнути на себе п'ятно Каїна.

Злочин сповнений в імени патріотизму є тим більше злочином проти народу, чим більше може подобати ся, чим більше може бути покусою до похвалювання, до тішеня ся з того, що є злом.

А так як для одиниць, так і для народів найбільшим нещастем на сім світі є замішане понятій добра і зла.

Горе глаголющим лукавое доброе и доброе лукавое, полагающим тму свѣтъ, и свѣтѣтму, полагающим горькое, и сладкое горькое (Ісаї V. 20.)

Горе тим, що беруть лукаве за добре, а добре за лукаве, що уважають тьму за свѣтло, а свѣтло за тьму, що уважають гірке за солодке, а солодке за гірке.

Таке замішане понятій спроваджує

не одно, а сотки нещастя на суспільність. Там, де затерла ся границя між добром а злом, з конечности зникає всяка любов поміж людьми, а верх мусить брати самолюбіє, упадає сьвятість родини, там никне всяке почуте якої небудь поваги, влади, там ослабляєсь і никне всяке почуте обовязку, бо пристрасть силою нічим не повздержаною пхає людей до уважання добром то, що кождому догаджає, — тихне, з часом завмирає голос совісти, місце благородних, чистих чувств в серці людей займають низкі, нераз лихі пристрасти. Заникають всі етичні понятя а ціла просьвіта і всякий добробит грязне в багно, бо брак єї того, на чім мусить опирати ся кождий правдивий поступ і розвій, брак ладу, закону, моральности. Навіть представити собі не можна поступу в суспільности і в народі, з котрим би забракло розрізнення межи добром і злом. Не було би в нім жадної поваги ані в родині, ані в суспільности, жадного ладу, жадної влади, жадного обовязку, жадної совісти.

Кождий злочин патріотичний чим більше може подобати ся зле понятю патріотизмови, є покусю, силою котра бодай пхає нарід до такого стану, в котрім понятя добра і зла затирають ся, мішають ся і заступають ся взаємно. Дорогою тою, що низькому, зле понятю і змисловому патріотизмови подобає ся, ширить ся зараза пожираюча найліпші, бо найблагородніші народні сили.

Богу дякувати, що у нашого народа понятя добра і зла стисло розграничені і глибоко в пересьвідченнях усталені. Але нема сумніву, що число тих, що сьвітло беруть за тьму, а тьму за сьвітло, на жаль не мале і в не однім серці загасло правдиве сьвітло Христового евангелія, а заступила єго тьма нохристиянських, прямо противних християнству ідеалів і засад впроваджуваних в житє в добрій або злій вірі з фанатизмом а часом з легкодушним пожертвоуванєм свого і чужого добра.

А ту роботу противну св. вірі і Церкві не менше як правдивому добру народа попирають нехристиянські наші часописи. Они то розширюють фальшиву і небезпечну науку, що в політиці все вільно, що політика не повинна оглядати ся на Божий закон. А з того йде, що кождий злочин, кождий гріх і кожду несправедливість готові завсїгди похвалювати і боронити. Готові навіть злочин представляти за геройство, за чесноту, за сьвятість. Не може бути більше шкідливого замішання понятій, не може бути більшого згіршення, як то, котре розсіває повсюда недобра часопись похваляючи і удобряючи злочин.

Для того усильно перестерігаємо Вас Дорогі братя, перед тими нехристиянськими часописями, бо они прямо до гріха ведуть і до гріха намовляють, бо прецінь се знає з катехізму і кожда дитина, що є гріхом названий в катехізмі. „чужим“ гріх інших боронити, гріх похвалявати, гріх удобряти.

Перед небезпеченством ширеня ся тих нехристиянських понятій, перед небезпеченством похваляюваня і бороненя гріха, перед небезпеченством патріотизму, котрий народній справі шкодить, мусимо Вас Дорогі братя усильно перестерігати уповинаючи Вас в Бозі, щобисьте не давали звести ся покусї, котра би Вас спроваджувала з дороги Божого закона на манівці гріха. Не давайте послуху людям, котрі би працю народну хотїли відорвати від віри і Божого закону, памятайте, що так як в житю одиниць так в житю родин і в житю народа потреба Божого благословенства і Божої ласки, що без Божого благословенства не далеко зайдем і що кождий неспокутований гріх тяжить на вазі справедливости Бо-

жої против нас усіх, що без сумніву согрішаючих постигнуть злая — тих що грішати, постигне кара — що равни возненавиджена суть Богу, й нечестувайи нечестіє єго. (Притч. XIII, 22, 24.) — рівно зненавиджений Богу і нечестивий і єго, нечестіє.

До Вас перед всім відзиваємо ся християнські родичі і Ви всі, котрі над молодежю працюєте, оо. Катехити, Панове професори і учителі, Пані професорки, учительки, Настоятелі і Настоятельки бурс і інститутів в вихованю дітей найбільше о то старайте ся, щоб в молодечі серця вщиплювати глибоке пересьвідченє, що липи на дорозі Божих заповідий, усильною і витревалою працею можна прислужити ся своєму народови. Нехай за молоду вже розуміють, що без праці, без науки, без пересьвідчень моральних не принесуть ніколи народови правдивого хісна, що в житю не о то йде, щоби в одній хвили великої річи доказати. Над правдиво великими ділами треба посьвяченя не одної хвилі, а цілого житя. Не та праця, що голосна, що блищить, що еднає собі голосні похвали людей, не та праця приносить тревалий, правдивий хосен. До осягненя правдивого добра потреба витревалої праці, довголітних жертв, довголітних трудів, а перед всім потреба, щоби та праця опирала ся на Божім законі, щоби до Бога провадила а не в пронасти беззаконія. Так єсть — вітчині служить ся працею, пожертвоуванєм, сьвятостию, тверезостию, ошадностию, побожностию. А сьвятий Божий закон обовязує не лишень в житю приватнім, не лишень в житю родиннім, але і в житю горожанським, в житю народнім. Не забувайте ніколи, що Божя наука є провідним сьвітлом, котре веде до щастя дочасного і вічного спасеня.

Вручаючи Вас любови і милосердию Христовому, просимо Спасителя Нашого, щоби дав нашому народови християнським житєм та християнскою працею дійти до лучшої будучности, до правдивої загальної просьвіти, до доброго матеріяльного биту, до моральної сили і здоровля во Христї Ісусї Спасителю мира, в імени Котрого удїляємо Вам всім Нашого Архирейского благословенія.

Благодать Господа Нашего Ісуса Христа будеть съ всіми вами.

З наради єпископів галицької провінції.

Львів в п'ятницю перед Томиною недїлею 1908.

Андрей

Митрополит.

Константин

Єпископ Перемиський.

Григорий

Єпископ Станиславівський.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

З нагоди четвергового ювілейного торжества відбув ся в Пенбруні великий обід, в котрім окрім німецької цісарської пари і німецьких союзних князїв мали участь також всі австрійські архикнязї і архикнягинї. Тоаст внесений цісарем Франц Йосифом в честь німецьких союзних князїв і відповідь на се цісаря Вільгельма були дальшим потвердженєм тісної приязни і неситного союзу обидвох держав. Замітно крім того, що на той день вислав також цісареві Франц Йосифови італійський король привітну телеграму з ювілейними бажаннями, в котрій він яко союзник прилучив ся до сердечних чувств висловлених німецьким цісарем, а цісарський ювілят, дякуючи за сей привіт, знов висловив ве-

лику радість з нової заяви тісного союзу і щирої приязни. Як небудь отже четвергове торжество ювілейне мало взагалї ціху родинного сьвята, всеж таки набрало оно незвичайного політичного значіня яко віднова і скріпленє тридержавного союзу. А значінє се відбило ся в голосах дневникарства на найріжнїйші мотиви; бо коли німецькі дневники достроюють ся у відзивах своїх до взнеслого настрою сего рідкого ювілею цісарского, ческі а ще більше польські (особливо всепольські) дневники бачать в тім скріпленє германського впливу на некористь славянського живла. Мимо сеї розпучности дневникарства після партійних відтінків сам обхід ювілею остане величною манїфестацією для визначних прикмет нашого монарха.

Б у д ж е т. к о м і с и я д е р ж а в. рада ухвалила розділ про будову доріг і водні будівлі на основі реферату Шрафля, котрий предложив ряд резолюцій що до будови числених доріг, помноженя сил і плат технічного персоналу і що до регуляції рік і забудованя потоків.

Заст. правительства Претіч заявив, що сї справи вйдуть в обсяг міністерства робіт, отже міністерство внутр. справ мусить обмежити ся до свого обсягу.

П. К о з л о в с к и й вказав на упослідженє Галичини що до урядничого персоналу для регуляції рік, будови і удержаня доріг в намісництві, домагає ся прискореня тих робіт і зазначає упослідженє Галичини що до правит. гостинців.

З бюджету міністерства рілляництва ухвалено розділ „центрального права“ на основі реферату п. К о з л о в с к о г о. Він домагає ся утвореня соціально-політичної і технічно-лісової секції в міністерстві і повитав заснованє рілляничого уряду для продажи товару і перерібок.

Міністер Ебенгох вказав, що кредит на попиранє рілляництва на р. 1908 вставлений є в порівнаню з кредитом на 1901 р. о 26% висший, крім того він буде дбати, щоби значно підвисшено бюджет рілляництва і про се пересправляє з міністром скарбу. Звертає відтак увагу на піднесенє управи паші для піднесеня годівлі товару, а особливо буде дбати о управу конюшини. Досьвідні проби є дуже важні в ріллянстві, а також переховуванє паші, уживанє ріжних способів інтензивного годованя, бо тепер навіть при недостатчі паші ще вивозять з Австрії багато штучного корму заграницю.

До Австрії знов спроваджують річно за 7 міл. сирів заграничних і тому міністерство буде дбати о піднесенє молочарства і виробу сирів. Обговорюючи шкільництво ріллянче і спілки, зазначив міністер користну діяльність райфазенок для рільного кредиту. Єсть около 8.000 спілок рілляничих товариств кредитових злучених в 40 центральних союзах. Міністерство буде пособляти духови асоціації, а також о поліпшенє биту урядників, що працюють при аграрних операціях. Забудовою потоків буде і на дальше займатися пильно, а тепер вироблено новий меліорацийний закон. Булоб бажаною справою, щоби ветер. академію віддано міністерству рілляництва, бо міністерство бажає помножити ветеринар. персонал а крім того видати новий закон для поборюваня товарчої пошести і розширити обовязок держави що до відшкоуваня. Соціально політ. справам присьвячує міністер велику увагу. Корпорації, що займають ся достарчуванєм робітників, одержувати будуть підмоги, бо дотеперішні змаганя не вистарчали, щоби запобігти недостатчі слуг і еміграції. Реформа водного закона стрічає трудности, бо

по більшій частині справи сі належать до соймів. Що до достав для війська, то воєнна комісія видасть директиви в тій справі, щоби доставки були віддані витор-цям і товариствам. В міністерстві відбу-вають ся наради в справі відновлення землі, однак се вимагає докладного роз-слідження.

Колішер вказав, що нема ин-шого способу відновлення, як піднести рентовність землі і рілляництва. Лише на підставі доходів можуть хлібороби мати дешевий кредит. Домагає ся поліпшення „альпейского“ господарства в Галичині.

Стапинський домагає ся сан-кціонування ухваленого соймом закона ловицкого і управильнення справи кольчи-ковання свиний і вказує на недостачу де-рева серед населення. Домагає ся також закладання рілляничих шкіл по селах а не по містах.

Заграниця.

В Лісбоні зложив король серед великого торжества в парламенті присягу на конституцію. Місто було торжествен-но пристроєне, гарматні вистріли звіщали сьвято присяги короля на конституцію. В товаристві держ. достойників прибув король Мануїл до парламенту, де єго по-вітала депутация обидвох палат і впро-вадила до салі обряд. Президент держав перед королем хрест і євангелію. Король із скиптром в лівій руці зложив при-сягу на конституцію. Відтак серед овле-сків виголосили король і президент про-мови. З балкону парламенту проголо-сив перший хоружний зібраному перед парламентом народови вість про зложенє присяги, що повитано одушевленими окли-ками. Відтак відозвали ся вистріли з твер-дині і воєнних кораблів, почім король ве-рнув до палати. Крім послів і сенату бу-ли на торжестві зложенє присяги пред-ставники дипломатії. Підчас повороту короля до палати витав нарід короля одушевленими окликами. Спокій зовсім удержано. Взагалі потверджують, що Лі-сбона не бачила ще такого прояву при-хильности для короля, як з нагоди сего торжества. Король 7 рази приневолений був явити ся на балконі і дякувати за прояви преданности. На провінції також проявило ся незвичайне одушевленє.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Си-меона сизм.; римо-кат.: Ізидор. ф. — В по-неділок: руско-кат.: Ясона А.; римо-кат.: Беатриски. — Ві второк: руско-кат.: 9 муч. в Кициї; римо-кат.: Панкратія.

— На Ясню Гору. Подібно як в минулих роках і сего року приготував ся богоміле в честь Пресвятої Богородиці на Ясню Гору до Гошова. Люди так зі Львова, як і з околиці бажаючи взяти участь в сім св. богомілію, зволить зголосити ся до оо. Василиян у Льво-ві ул. Жовківська ч. 36. Зголошувати ся мо-жна або самим або через своїх Вп. Отців ду-ховних. Ціна їзди там і назад залізницею (з кляса) виносить: зі Львова 4 К 10 с, з Пу-стомит 3 К 40 с, зі Щарця 3 К 20 с, з Ми-колаєва 2 К 70 с. Відїзд богомілія є назначе-ний на 30. п. ст. мая с. р. рано. Поворот 31. п. ст. мая вечером. Близші відомости подасть при замовленю білетів монастир. Христос во-скрес! ОО. Василияни ул. Жовківська ч. 36. Львів, дня 8. мая 1908.

— Хитрі баламути. Польска преса зі Słowo-m polske-m на чолі думала використати злочин Січинського і розносила вісти, що ось в тім а тім місті тільки а тільки Русинів змінило руский обряд на латинський і перейшло на польске, соромлячись належати до рускої на-

родности і руского обряду. Було то однак силце на наївних, бо доси нема нізвідки пев-них вістий про зміну обряду греко-католиц-кого на римо-католицкий з того приводу. Не ди-вуємо ся бруковим органам львівским, які дихають неправдою і злобою, але сьмішно і сумно, що навіть петербурский „Краї“ пові-рив тим видумкам, і замістив в рубриці „Z Rusi halickiej“ ось яку злобну побрехенку: „Привілей рускої церкви в Галичині. Не віль-но переходити з грецкого обряду на латинь-ский. Апостольска Столиця все ще удержує ту заборону, хоч греко-католицке духовенство є дуже сумнівне (?) в вірі, а в політиці по більшій частині явно гайдамацке (?). Часто лу-чає ся, що цілі рускі села, згіршені своїм попом (!), хочуть привяти латинський обряд, але не вільно. Як би не ся заборона, то ру-ський простий нарід був би вже давно (підо-ждіть, аякже!!) в значній частині прилучив ся до західно європейської культури (?). Руска церква в Галичині є зовсім так само уприві-лейована, як православна в Росії. Багато (?) Русинів соромить ся тепер бути Русинами. Бажають самі спольонізувати ся і покинути обряд, який творить зовнішню ціху рускости. Кільканайцять родин зробило се в той спо-сіб, що зголосили перехід на протестантизм, а на другий день з протестантизму на като-лицизм латинського обряду“. — Справді по-винні соромити ся, але редактори „Краї“ по-міщуючи такі баянюки, не знаючи справи про яку беруть ся писати, та що повірили бруковим польским газетам зі Львова.

— Еміграція зі східної Галичини. Кождий поїзд зі Львова на захід вивозить останними часами по кілька сот осіб на зарібки. Вчераш-ним нічним поїздом на Краків виїхало около 300 осіб, переважно молодих мужчин за за-рібки. Около 40 осіб зі Снятинщини поїхало до Канади на зарібкову еміграцію, себ то до робіт при будові залізниць. По заробленю гро-ша, як розповідали, за рік-за два повернуть до родини. Решта емігрантів їхала до Прусе на літні роботи. Кого було запитати про вигляди на заробок, то кождий дуже рожево предста-вляв ту справу.

— Др. Володислав Охенковський, професор львівського університету, помер нагло вчера ве-чером о 10. год. на удар серця. Того вечера покійний брав ще участь в науковім засіданю і був зовсім здоровий. По повороті з засідання сів до вечері і помер при столі. Покликані на поміч лікарі проф. Глюзінський, Зембіцкий, Ренцкий і Лукасевич та др. Ляндав могли ли-ше ствердити смерть.

— 10-і 20 коронові золоті монети ювілейні випущено в курс з початком с. м. Одва сто-рона тих монет представляє погрудє цїсаря, зладжене моделєром чекарні Рудольфом Най-бергером по взірцю проф. Марталя. Друга сто-рона монети представляє цїсарского орла дещо відріжняючого ся від такогуж орла на инших монетах, але зладженого згідно з гераль-дикою. Докола орла веде напис „Duodecim lustris gloriose peractis; а побіч тих слів стоїть напис „10 zgl. 20 corone“ і рік 1848-1908 на 20-коронівках над орлом, а на 10-коронів-ках під орлом. Сю сторону ритував також Найбергер після взірця управителя відділу ритівників чекарні, Найдека На держ рахунок бу-де вичеканєне дуже мале число тих монет, які в міру запасів будуть видавати державні каси і каси австро-угорского банку. За те на при-ватний рахунок можна дістали в держ. чекарні довільну скількість ювілейних золотих 20-ко-ронівків.

— Кілько родить ся а кілько умерає Русинів у Львові? В урядовім міским статистичнім мі-сячнику „Lwów w sufrach“ за марець с. р. подано, що живих дітий гр.-кат. обряду уро-дило ся у Львові в марці 112, рим.-кат. 198, євангел. віроісповіданя 4, а мойсеевого 134. Померло гр.-кат. дітий 98, рим.-кат. 225, прот. 6, а жидів. 86. Сї числа показують, що руске населєнє у Львові зростає сильнійше, як дехто би собі того бажав.

— Двом панам годі разом служити. При про-цесі двох конкуренційних газет у Львові лу-чила ся перед двома літами забавна історія.

Оден редактор покликав на сьвідка свого експедитора, але при переслуханю єго почув з розчарованєм, що сей пан був також експе-дитором противної газети і зрік ся єго сьві-доцтва. Коли в приватнім житю викликає та-ка двоякість розчарованє, то в політичнім тре-ба назвати і таке дволичне поступованє перфідією. Таке стало тепер з польською молодіжню. На день обходу конституції 3. мая приїхало оноді до Львова двох Мадярів з Будапешту. Принято їх з нечуваним запалом, яко синів заприязненого народа. Обох Мадярів несено на руках через цілу Личаків-ську улицю, сипано цвїти перед ними, витано окликами ітд. Рівночасно хорватські студенти урядили сецєсїю з університету в Загребі і шукають місця на инших університетах. Тоді польські студенти з Кракова ухвалюють запро-сити хорватских сецєсионістів на свій універ-ситет і висилають депутацію до пос. Пльєса з просьбою о посередництво. Депутация була вчєра у Відни. Цікаво, який вислід буде мати ся дволичність, бож звісно, як „люблять ся“ Мадяри з Хорватами і що було причиною уні-верситетської сецєсії.

— Німецка мова в рускім театрі. Чув поль-ський театр у Львові ріжні язики в операх, як італійський, французький, німецький і ин., то чо-му би і в рускім театрі, який грає тепер в Чернівцях, не заспівав п. Шляфенберг в опері „Жидівка“ по німецьки. Як на такий полігльо-тичний край як Буковина, то німецко-руська опера повинна зробити касу, коли народних руских штук мало кому є слухати.

— Памятник Гоголю. В московській городській думі обговорювано програму відкриття памя-тника Гоголю. День відкриття памятника при-значено на 4. вересня ст. ст., а 5. і 6. призна-чено для літературних споминок. На сїм засі-даню теж ухвалено відкрити бібліотеку та читальню в память Гоголя, а також назвати Гоголівською одну з московских улиць.

Оповідки.

— Перенесєнє. Намісник переніс повітового комісаря, Кароля Марьяньского, з Борщєва до Жовкви.

Посмертні і оповістки.

— О. Ксаверій Білинський, парох в Лівчицях, горожаньского деканата, упокоїв ся дня 7. с. м. в 72. році житя а в 44. р. сьвященства. В. в. п.!

Наука, штука і література.

— Нові книжки. Петербурске благодійне то-вариство випустило першу частину популяр-ного скотолічебника ветеринарного лікаря В. Корольова — „Ветеринарні розмови. Про зверхні хвороби та хвороби окремих ча-стин тіла (органів)“. Книжка видана при гро-шевій допомозі міністерства хліборобства, яке пропонувало авторови, щоб він зробив пере-клад свого скотолічебника на російську мову. В першій книжечці чимало малюнків; коштує она 12 коп.

У Одесі вийшла нова книжка: „Одєсь ка-тьма і „Просвіта“; вірші „Проклятого українця“.

У Київі вийшла з друку книжка „Сем'я у звірів, птиць, комах, риб та га-дів“, з В. Лункевича переклав П. Є., Nr. 15. виданє київської „Просьвіти“.

Ів. Нечуй-Левицький з доручення Синоду перекладає тепер „Дїянїя сьвятих апо-столів“.

У Київі вийшли книжки: 1) М. Н. Богда-нов. Як іде життє в світі (оповіданє старої миші); переклав Юр. Сірий; 2) Ста-тут Київського українського клубу.

В Одесі вийшов „Одчот україн-ського товариства „Просвіта“ в Одесі за 1907 р.“.

Кость Курило.

На весну.

Lemberg!... fünfzehn Minuten!... Lwów, piętnaście minut!...

Шаст-праек, відчиняють ся двері усіх переділів, висипують ся приїзжі, виходжу і я, мов вирваний та кинений в цікавий гурт стрійних, яєних, ажурових туалет, що гамірно сунеть ся здовж перону. Шовки, батисти, ілюзії, духи модні Rose-Galle, блаватами обведені парасольки, коронкові без пальців рукавички, мода і тон в кожному пальови, штучні бози, конвалії на капелюхах, правдиві турецькі фялки на грудях або у руці, одним словом друга весна. Синє небо голубить їх сьміхи, а розсвічена сонічна баня пламенить ся на кришталних шибках двірця, та граєть ся на брилянтах, опалях бранзолет і перстенів, як друге сонце.

Пані сьміють ся високими сопранами, панове гуторять півбасом, жартують, віма розмова очий, що лучить серця, стилеві речення, як пахучі китиці, весна, рай, еден, як схочеш, брате, назви...

Та пощо бічи десь далеко поза мури міста, та глядати диких, колючих, пустих рож, глядати веснянок блідаво жовтих або анемічних наших фялок, дивити ся на горяче сонце, що скоро почорнить тобі церу, коли тут гарнійша весна. Зі всіх уст рвуть ся взаїмні слова компліментів, хоча часами глупі, як повістала решта сотиків із корони або високо парні, як індик на подвір'ю.

А там по другій стороні перону, ледво мож доглянути, мовби до стіни приросли понурі тіні, до людий лишень подібні, онесьмілені паньським збутком, боязливі, як страхи, баби і хлопці зі своїми повязаними клунками грубим мотузом.

- А ви звідки?
- З гір, прошу ласки.
- Куди?
- На весну до Прусака, яєний пане.
- На довго?
- До другої Матки, так ми і ся на конхрахті написали.
- А хто буде дома веснувати?
- Йой, та прошу ласки, нема й що, одно взяли за процент, друге ми дали на податок, а третє мокрявина сїтником заросла, тай годі...
- А я, прошу ласки, коваль з заводу нема й що кувати, а діти хотять їсти, тай нема як ради.
- А як там ваша жінка дасть собі раду?
- Гей Пан-Біг там знає, як там баба... сльоза закрутила ся йому в очах, сплюнув зі смутку, та й не докінчив.

А я подивив ся по тих статях почорнілих із примусового посту, з устами тягом зложеними, як до плачу, вглянув у посоловілі лиця за молодих іще до роботи дівчат, та й подумав: Вернуть чи вони веселі і вдоволені, хоча на одну хвилину так, як тії, що проходять ся по пероні, — вернуть чи вони з пожаданим добутком у кишені?

— Уже пора вам сїдати! з Богом в дорогу пташата!

— Дзінкуєм, яєний пане, і вам Пан-Біг на дорогу!

Розпращали ся ми, я у свій бік, вони по сорок в тісний переділ. Зів'яли мені в душі весняні вражіння ажурових тоалет, заслезилася весна і сонце, та довго чув ся іще за собою ті важкі зітхання робучого людю, що йде на чужину, несучи працю рук своїх чужим на миліони, а собі на лиху ложку страви.

Жаль, дуже жаль, що в нас та весільно квітчають ся гаї, співають птахи, а не плачуть на весну...

Писано 29. IV. 1908.

Телеграми

з дня 9. мая.

Відень. Korresp. Wilhelm доносить, що стан здоров'я нашого цїсаря був вчєра знаменитий, мимо онодішних трудів.

Відень. Цїсар назначив день 21. с. м. на ювілейний привіт дітий в Шенбруні. В разі непогоди відбуде ся привіт 22, або 23. с. м. о 10 год. рано.

Відень. Речинця скликана соймів ще не знати. Якби бюджетова дискусія протягнула ся і посольська палата радила в лїті, то лїтної сесії соймів не було би.

Будапешт. Мін. Андраши предложить пинї соймови проект закона про еміграцію. — На вчєрашнім засіданю сойму пос. Ніяри виїс інтерпеляцію в справі агітації в деяких комітатах за хліборобским страйком.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстусевої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 8. с. м.: Ропій Василь, Терновіль; др. Конюшенський Михайло, Самбір; о. Ковальчин Іван, Луцк долїшний; Альоїзій Червєні, Равско; Кирило Пєлак, Мельниц; Ізидор Ткачєвич, Перемишль; Александер Стрєцький, Отинія.

Зміна льокалю.

Дім торговельно-промисловий „Достава“ в Станиславові перевїс свій богато заосмотрений Склад товарів церковних з днем 1. мая с. р. на улицю Смольки ч. 1. (против ц. к. головної почты).

Великий вибір фєлонів, хоругв, чап, пауків, хрєстів, ліхтарів, цвєтів, образів і т. д. в добірєй якєсти, викінченю і найдєшевєших цїнах.

Євангєлія оправляє ся, чапї і инші знаряди золотить ся в огни в власній одинїї в Станиславові бронзівничій робітни під проводом п. В. Дутєвича.

Обрусє, білє церковнє з правдивої лянї веби, фєлони перєробляє ся і направляє ся у власній робітни кравецькій.

На жадає виспїлаємо прїбки і фєлони до вибору. Замовлєня виконувє ся безпєроволочно.

Признаня вдоволеня за якїєть і дєшєву цїну все до перегляду.

II. Відділ.

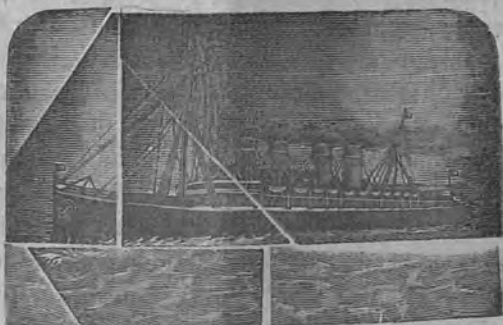
СКЛАД ПАПЕРУ, зошитів, приборів шкільних і канцєлярїйних, з великим опустом для шкїл.

Виспїлаємо знаряди рїльничї, кася огнетревалї, штучні навєзи.

Вєсь дохїд на церкви і бурсї.

» ДОСТАВА «

Товариство зар. з обмеженою порукою в Станиславові.

Дешево, безпечно, скоро
без пересїданя

до

Півх. Америки, Канади,
Бразилії

величезними поспїшними кораблями

Лїнії: ГАМБУРГ-АМЕРИКА

Львів — Новий Йорк	злр. 86.10
Львів — Монреаль (Канада)	злр. 103.60
Львів — Бразилія	злр. 85.60
Антверпїя — Канада	злр. 70.50

По близшїї інформації зголошувати ся прямо до

ГЕНЕРАЛЬНОЇ АГЕНЦІЇ ДЛЯ ГАЛИЧИНИ

Лїнії Гамбург-Америка — Львів, Городецка 95.

Передплата
 на «РУСЛАНА» виходить:
 в Австрії:
 на чл. рік . . . 30 кор.
 на пів року . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:
 чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Подати члену по 10 сот.

РУСЛАН

«Зареш ми-оті і думу на парості: а не вольмен молодости і мри не вольмен,
 бо руса ми-серце і міра руса.» — З Руславох псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5½ год. понолудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 цини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялине
 напереднє застережене.—
 Рекламні неопечатані
 вільні від порта.— Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Політична досагість ювілейного торжества в Шенбруні.

(Х) Минувнього четверга відбуло ся перше ювілейне торжество цісарске в історичнім замку цісарскім в Шенбруні а з тої нагоди зізд союзних князів німецьких під проводом цісаря Вільгельма. При сій нагоді виголошено промови, подані нами, котрі мають важку політичну досагість не лише для сучасної хвилі, але також для дальшої будучини, бо се торжество було заразом торжеством тридержавного союзу. Промови обидвох союзних монархів доповнив третій союзник, король Віктор Емануїл сердешною привітною телеграмою.

Промова цісаря Вільгельма виразними чертами подала світлі й образ благородних особистих прикмет і глибокого почуття обовязку цісарского патрарха, що буде достойним взірцем для дітей і внуків зібраних з нагоди торжества союзних князів. На ту влучну характеристику цісарского ювілята, яку відчувають в глибокім переконанню міліони горожан нашої монархії, відповів цісар Франц Йосиф промовою великого політичного значіння. Се була незвичайно важна політична заява, котра зазначила тривкість тридержавного союзу не лише в сучасности, але також его конечність в будучині. Вказавши на неситність майже 30 літнього союзу, утвореного для мирних цілей, висловив наш монарх надію, що сей союз буде своєю мирною задачу сповняти також і в найдальшій будучині, а тим самим розкрив далекі вигляди поза межі сучасности для всеї Європи.

Промова цісаря Франц Йосифа зазначила отже перед цілим світом тягість австрійської політики, а ювілейне свята шенбрунське стало торжеством союзу, котрого творцем може перед трицять роками був сам цісарський ювілят. Коли отже чоловік дожити може найбільшого щастя, то в сій хвилі проявила ся якраз та свідомість нашого монарха, що повело ся ему утворити тривке забороло європейского мира, за котре своєю приявою висловили щирю вдяку союзні німецькі князі. Шенбрунське свята є отже не лише торжеством тридержавного союзу, але заразом святком забезпечення мира, котрим користують ся європейські держави, а передовсім тридержавний союз і поселені в тих державах народи для мирного культурного розвитку і поступу. А се свята набирає тим більшого зна-

чіння, позаяк дає оно поруку мира не лише в сучасности, але розкриває певні події і вигляди на найдальшу будучину.

В своїй промові про цілі і задачу тридержавного союзу зазначив цісар Франц Йосиф рівнобіжне призначені і змаганя успішне інших держав. Вправді останніми часами в Росії проявила ся була струя давних змагань панславистичних, щоби її звернути на Балканський півостров і висунути вістрє проти Австро-Угорщини з нагоди наміреної бар. Еренталем будови санджакської залізничі. А з тою струєю почали також зливати ся змаганя посеред польского народу, виликани роздратованем наслідком прускої політики в Познаньщині. Намаганя сї проявили ся і в делегації між польськими і чеськими членами сї і відбили ся також певним диссонансом в дневникарстві з нагоди зізду німецьких союзних князів у Відні.

Одначе все те не може вплинути на ослабленя політики тридержавного союзу ані на розетрій порозуміння поміж Австро-Угорщиною а Росією, який намагало ся дневникарство і деякі політичні круги викликати з нагоди наміреної будови санджакської залізничі і македонського питання. Якнебудь політичні сторонництва різних народностей Австро-Угорщини відносять ся з неоднаковими почуваннями до тридержавного союзу, став він уже системою, котрої приналежні до него держави не можуть і не хотять залишити, показав ся він тривкішим і життєнійшим, як навіть найбільші его прихильники думали і сповняє свою мирову задачу в користь всіх держав і всіх народів, а памятий день 7. мая, котрим его наново затверджено, буде описаний в історії.

Допись з Лемківщини.

(Про наше політичне положенє).

Може буде в Вашій цінній часописи місце, де би тих кілька щирих слів примістило ся. Щирих слів, кажу, може не всім милих, дивний бо час на нашій Руси Святій настав. Правду боять ся люди голосити, з правдою критись треба, за правду ще „зрадником“ окличуть, а може то тому, що „правда в очи кола“. Либонь так!

І доборолись ми, доборолись не аби чого...

І жаль тяженький серце стискає, коли погадаємо, до чого довела нас політика послідних літ.

Агітатори взяли верх, верх на цілій лінії, захопили в свої руки керму і плывуть, плывуть на безголове.

Найби плили, найби крутили карки свої, але що винен той бідний нарід.

„Народний комітет“ великий ареопаг, скільки то похибок допустив ся послідними часами. Попри поважних, щирих народовців засіли там збігці радикальної партії.

Розгаздувались тут на добре. Они панами ситуації, у їх руках головні органи.

Они іменували послів до думи державної, до сойму. І чим і як они воювали?

Гадко згадати цілу їх нагінку на радника О. Барвіньского, щоб не допустити его у парламент. Скільки злоби-огиди!

І чому, чому питаю ся? Чом ставити колоди під ноги найвиднійшому нашо-му народному діячеві?

Зависть, засліплене, нерозум політичний, от що.

І голосили, проч з угодами, проч з угодовцями, голосили банкротство угодової політики.

І що ж дали за се?...

Спомогли розрости ся московському чиракови, що затроєв наш народний організм, в парламент ввели кулак, в політичне житє револьвер.

Страшне!... а що дальше... В такій переломовій хвилі, здавало ся, прийде рефлексія...

Чекало ся, шукало ся, не видати!... Може прийде, але чи не запізано. Годі так дальше!

Найвисший час завернути нам з дороги, найвисший час, може удасть ся ще відвернути те страшне лихоліте.

Вороги не дармують, а у нас багато їх є, і чужі і свої, а ті останні гірші гірших.

І доокруги чує ся протести, але шепотливі, десь наріканє, але sub secreto, — се не так!

Нам час рішучо, по мужески запротестувати проти тих, що політикою „розпуки“ доводять справу народну да занепаду, нам пора стати ясно і отверто, се-го вимагає від нас наша честь народна, добро нашого народа!

Пора найвисша, щоби визначані наші діячі скликали ті сотки поважних патріотів, що дотепер з наслідок крикунства і авантур радикалів і соціялів усунули ся на бік, най і они скажуть своє слово, най обдумають способи ратунку народної справи.

Не настрашать ся они ні наших крикунів, ні московських наймитів. Много їх є, сильні они, за ними буде народ, що сам добре зрозуміє, що не розпукою і зневірою, не безумними поривами, але щирим невсипучим трудом, ему служить ся.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Посольська палата держ. ради займає ся тепер наглим внесе-

нем гр. Кольоврата про підвисяження контингенту новобранців в краєвій обороні і обезпечення родин резервістів, а як звичають, має вже правительством для ухвалення нагlosti обезпечену більшість двох третин після переговорів з німецькими і чеськими сторонництвами. В розправі над сим внесеном промовив також бар. Бек для зорієнтовання палати що до політ. положення, одначе се була далекосягла заява, котра прояснює сучасне парламентарне і політ. положення. По обговоренню обидвох військових предлог звернувся бар. Бек до політ. положення, котре назвав не безнадійним а особливо з вдоволенням вказав на готовість посольської палати до управильнення язикового питання. Бар. Бек вказав на конечну потребу підвищення числа новобранців в кр. обороні о 5.000, а яко винагорода за сей новий тягар мають бути введені різні полекції давно вже вимагані, а іменно підмоги для убогих родин, з котрих покликано резервістів на вправи і залишене вправ в 11 і 12 році служби. Відтак звернувся бар. Бек до політ. положення і зазначив, що мимо заострення язикового спору особливо в часі великодньої перерви, положення поправилося в порівнянню із станом перед 4 тижнями. При тім вказав на труднощі, які впливають при управильненню язикових справ в судівництві, тим більше, що політичні впливи і погляди вельми підкопують повагу судівництва. Правительство буде отже дбати про привернення поваги судівництва. Так само прирік міністер-президент запобігти тому, щоби і в адміністрації не втискався дух партійности а всему тому на его погляд може запобігти видання язикового закона. Одначе мимо тих запевнень можна таки сумнівати ся, чи правительству поведе ся успішно перевести язиковий закон, супроти того, що парламент сторонництва висуюють при тім справу компетенції сойму, а крім того намагають ся via facti осягнути більші успіхи, як би се було можливо дорогою порозуміння. При сій нагоді не вперший уже раз вказав бар. Бек на потребу управильнення регуляміну, а на останку заявив, що наколиб палата не ухвалила сего внесеного, правительство виенувало б із сего послідовности. Справа має рішити ся нарешті вівторок.

Буджет. комісія радила над розділом «годовля держ. коний» і про службу ветеринарську. В розправі забрав слово також міністер рільництва др. Ебенгох і вказав на велике господарске значіння годовлі коний. По ухваленню сего розділу приняла будж. комісія також кілька інших дрібних розділів.

На нинішній день (понеділок) скликав др. Фукс комісію для регуляміну, на котрій бажає зовсім рішучо поставити питане, чи сторонництва хотять приложити рук до поправи регуляміну, котрий уможливив би законодатну роботу посоль. палати. Наколи представники сторонництва не дали би певної і ясної відповіді, др. Фукс зложить предсідательство в комісії.

Справа Вармунда не втихає. Дня 22. мая кінчить ся его відпустка, а як звичають, має він бути перенесений в стан супочинку. Се викликало велике зворушення між вільнодумцями в Інсбруку, ректор університету подав ся у відставку, посол Ерлер зложив мандат до держ. ради, а вольнодумне студентство німецьк. університету в Інсбруку готується до рішучого спору і намагає ся до того приєднати також студентів інших університетів.

В угорекім соймі виступив румунський посол Мігалі з різкою промовою і домаганем до правительства, щоби виконало закон про народно-

сти. Опісля хорватський посол Сучило в малярській мові зобразив політичне положення в Хорватії. Бар Равх окружив ся неможливими людьми і завів самовладу, переслідуює урядників, відбирає ученикам стипендії, котрих родичі голосували за хорват. серб. коаліцією, переносить учителів і урядників з одного кінця краю на другий, виточує учасникам коаліції процеси о зраду стану на основі фалшивих доносів і убиває промисл краєвий, а навіть годівля товару занедбана і тому Хорвати ніколи не будуть зацлогово самостійністю Угорщини.

Гр. Андраші вніс в соймі начерк закона про еміграцію, котрий містить значні заострення дотеперішних приписів, а між иншими постановляє, що особи остаючи, під опікуною власттю або вітцівською, можуть переселяти ся лише за згодою вітця або опікуна, на коли є забезпечене уміщеня їх в місці. до котрого їдуть. Малолітні низше 15 літ можуть лише тоді переселяти ся, на коли докажуть, що подорож відбудуть під опікою осіб заслугуючих на довіре.

Заграниця.

Англійський президент міністрів Аскіт виголосив політ. промову в ліберальнім льондонським Reform Club, котра була програмовою. Він зазначив, що ліберальне міністерство має великі труднощі в парламенті, бо законодагна робота повинна бути сьміла і успішна, инакше населення тратить довіре до парламенту й лібералів і зверне ся до консерватистів, а тоді свобода торгівлі і народної просвіти, над котрими запанує протекціонізм, буде загрожена. Ірландську справу обминув зовсім. З сєї промови видно, що теперішнє міністерство має більші труднощі, як спершу здавало ся.

Північне побереже Африки було зданна вельми приманливе для жадоб Европейців. Єгипет дістав ся під опіку Англії, Туніс під опіку Франції, котра має вже Альжир а бажає також загорнути Марокко. Остає ще довга смуга Триполісу під владою Туреччини.

На сей кусок жадібно споглядають Італійці. Тридержавний союз мабуть мовчки згодив ся на овладу Триполісу Італією а в потребі на заведення там такої управи, яку завели Англичани в Єгипті, а Французи в Тунісі. Італійско-гурський недавний спір закінчив ся корисно для Італії лише тому, позаяк італійска фльота могла раз на все позбавити султана сєї посілости. Султан піддав ся а Італійці думають, що він повинен їм ще бути вдячний за сю привітливість. Держави мовчки згоджують ся на овладу Триполісу Італійцями, бо виходять з сего погляду, що і їм належить ся часть півн. Африки.

Анатоль Вахнянин.

Листи до Пантелеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

VII.

Зі Львова 1. Лютого 1869.

Високоповажаний Добродію!)

1. Неладь, що зайшов з нашими листами на поchtі, уже розмотаний, и я довів Вамъ обь нему у VI листі зъ 27 Січня. Здасть ся що уже наспіли до Васъ оба мої письма (V. і

1) На долі: Вл. Пант. Кулішу у Флоренцію.

VI) писані одного дня. Що одержавъ я відъ Васъ Добродію, те все извівъ я на кінці VI листу, и вийшло, що нічого не пропало на поchtі, тому и не має причини перепиняти нашу кореспонденцію.

2. Що листъ Вашъ, писаний до Микити прийшовъ до моїхъ рукъ, се не диво — бо я вь небитності Микити усі листи писані до его, яко до редактора Правди, одержую и теперъ. Листи Ваші жь, писані до мене, доходять протє до мене. Не робіть протє сь того діла голосної исторії, бо я маю уповномочіння до утвореня листівъ писанихъ до Микити. На сїхъ дняхъ, 29/I, подав ся я уже до поліції, щоби було мені вільно одвічати за редакцію Правди — і черезъ те саме Микита більшє листівъ уже не буде одержувати. Коробка зъ письмами була уже на поchtі и лишъ зъ великою бідою одібрали ми її назадъ.

3. Сповідую Вамъ теперъ Добродію ось таке: У Чернівцяхъ зав'язалось нове товариство підъ ім'ямъ „Руска Бесѣда вь Чернівцяхъ“. Уже по титулі Ви спізнаєте, що у складъ сего товариства входять люде и „кацапствуючі“ и наші, тільки, що у виділі, який складаєть ся зъ 10-охъ членівъ, нашихъ єсть шістьохъ, а протє наша перевага. Слово et consortes думає собі, що тамъ є люде єму приклонні, и що поведуть діло такъ, щоби за рікъ се товариство прозвалось уже рускимъ. Сего теперъ не буде — но чи пізнійше таке не сподієть ся, за се ми мусимо дбати. Вчєра бувъ ту у Львові Михалєкъ Максимъ, адюнкт судовий зъ Чернівцєвъ — членъ виділовий „Бесѣды“ а окрімъ сего и нашъ виділовий сь товариства Просвіти. Вінъ доручивъ мені уставъ чернівцєвского товариства, до справи, розказавъ за усіхъ виділовцівъ своїхъ, що знавъ — взявъ я відъ его слово, що вінъ дбатиме про нашу справу и на Буковині — однакъ зі всего вийшло, що треба нашихъ братівъ Буковинчиківъ запомагати нашими книжочками. — Про се моливъ мене Михалєкъ вь імени всіхъ своїхъ шістьохъ одномисленихъ товаришівъ. Товариство буде мало грошій досить — однакъ намъ треба и дарувувати їмъ денєщо.

Треба Вамъ знати Добродію, що Буковинчики наші, то ще не оборанє поле; що засієшъ те и зійде. Що мігъ те передавъ а Максимові — але жь сего всєго мало — а редакційнихъ книжокъ ми рушати не можемъ — ті нехай обертають ся у рукахъ нашихъ львовянівъ. Може Добродію скажете мені, куди би удатись за такими книжками, хочъ би і повістями Основяненка, Марка Вовчка, за Шевченкомъ, Досвітками, Стороженкомъ, Номисомъ и такимъ другимъ. Чи би вислали ми ті книжки відъ України чи відъ редакції Правди, те би пізнійше обдумалось. На теперъ ще ми не виявляємо нікому, що у виділі „Бесѣди“ наша перевага и не кажемо навіть нічо до того, що Слово держить її за свою и що Narodowa газета охрестила сю „Бесѣду“ філією „Святоюрскою“. Лучше по тихоньки порати діло. Стало на тімъ, що члени виділові тамошні будуть зі мною переписуватись и якъ вони самі казали, брати відъ мене інструкції, якъ и що їмъ діяти.

(Конецъ буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. Вівторок: руско-кат.: 9 муч. в Кизиці; римо-кат.: Памкратія. — В середу: руско-кат.: † Якова Ап.; римо-кат.: Серватія Еп.

— В справі загальних зборів „Дністра“. На питанє, хто має право участі в загальних зборах Товариства взаїмних обезпечень „Дністер“, відповідаємо на основі статутів, що право участі в зборах має кождий член, обезпечений в „Дністрі“, однак право голосованя

мають лише ті члени, котрі в попереднім році (1907) обезпечували тривало будівки або движимости що найменше на квоту 2,000 К вартости. За церкви і комітети парохіяльні голосують председатели комітету або член комітету до того уповажнених, за малолітніх їх опікун. Яко легітимация до участі в загальних зборах згідно до голосованя на них служить кождому управненому членови его поліса асекураційна, котру треба конечно взяти зі собою на збори. — Постійні члени, котрі обезпечують на меншу суму як 2,000 К, вибирають з поміж себе в кожній громаді одного повновластника, коли сума обезпечень „Двістра“ в тій громаді виносить більше як 30,000 К. Такий повновластник має право участі і голосу на загальних зборах і в тій цілі повинен мати повновласть. Член управнений до голосованя може дати ся заступити на загальних зборах, але лиш таким самим членом і в тій цілі має ему вручити відповідну повновласть, однак одна особа може мати лише одну повновласть, так, що жаден член не може мати більше, як два голоси (один свій власний, а другий на підставі повновласті). — Вкінці пригадуємо, що загальні збори „Двістра“ відбудуть ся в найближшій четвер 14. мая о годині 10. рано в будинок „Двістра“ ул. Руска ч. 20, — а не 15. с. м., як в деяких часописах хибно оголошено.

— В львівській „Соколі“ зібрало ся в суботу вечером кількадесять членів на єввячене. Посвячення дарів Божих довершив о. Гальянт і виголосив до зібраних промову. Потім товариство засіло за заставленими столами і мило перевело кілька годин при тоаствах, співі і товариській розмові.

— Аматорський театр „Сокола“ у Львові виставив вчера з добрим поведженем драму Кропивницького „Невольник“. Аматори вивязали ся із своїх ріль поправно і часто викликували в битком заповненій салі грімкі оплески.

— Пам'ятник Шевченкови в Київі. Дня 2. мая с. р. відбуло ся в Київі засіданє комітету будови пам'ятника, в яким взяли участь члени комітету з рамеви київської міської ради, редактори укр. часописий і кількох замісцевих го-стий. Засіданє почало ся рефератом д. Щіт-ковського про заснованє трех комітетів будови Шевченкового пам'ятника в Київі, а се при золоношській земській управі, при полтавській губернській управі і при київській городській думі. З огляду, що при трех окремих комітетах трудно порозуміти ся в деяких справах, порішено, стреміти до утвореня з тих трех комітетів одного осередкового з осідком в Київі. Для сего комітету ухвалено виробити інструкцію і вибрано єї редакційний комітет. Багато говорено на засіданю, на яким саме місце має стати пам'ятник і поставлено, що пам'ятник має стати на Золотоворотській площі у садку перед Золотими Воротами чоллом до Великої Володимирської площі. З відомостей, прочитаних на засіданю, виявилось, що на пам'ятник зібрано доси 12 тисяч карб., а буде треба 100 тисяч.

— Хмароломи, гради і повени. Минулої середі по полудни около 2. год. навістила Відень страшенна туча з громами і великою зливою, яка тривала цілих дві години. Улиці, на котрих перед тим з нагоди ювілею було повно людей, нараз опустіли, а воздух остудив ся значно. Майже в тій самій порі навістив місто Вінер-Найштадт і охрестівість сильний хмаролом з градом. Вода в Дунаю сильно прибула. Того самого дня падав в цілих Карконошах так зливний дощ, що подобав на хмаролом а в наслідок того ріки так прибули, що на долах грозять повенню. З Гмунден доносять, що там рівночасно з хмароломом падав і сильний град а зерна величини голубячого яйця пообтовкали весь цвіт на деревах. Також і в Берліні падав через кілька годин сильний дощ. — Про страшну катастрофу доносять з Ганкав в середних Хінах, яка стала ся там в ночі з 6. на 7. цвітня. Такого нещастя не запам'ятали тамошні люди від многих літ. В Ганкав вливає ся до Янцекіяну ріка Ган, що пере-вливає через провінції Гупе, Гонан і Шензі.

На ріці тій перевозять хінськими джунками (лодами), що можуть нести й 100 тон всіляких продуктів, а при устію згаданої ріки стоїть за-всїгди по кількасот більших і менших джунок. В сторонах тих падав дощ через 14 днів і кажуть, що десь прірвала ся гребля а внаслідок того вода в ріці Ган підняла ся нараз на підтретя сяжия високо та залила все як широко і далеко. Хінців, що мешкають в землянках здовж ріки, захопила повінь в ночі і они не мали навіть часу ратувати ся а внаслідок того утопило ся що найменше 5000 людей. Що число се не пересадне, можна зміркувати з того, що в перших 24 годинах вилонено більше як 200 трупів. Шкода, яку наробила та повінь, обчислюють на більше як 3 мільони таселів або 10 міль. корон.

— Сніги в маю. Оноді унав сніг в Татрах, а перед трема днями падав сніг в Калудзі і в ярославській губернії в Росії.

— Наслідки необережности. Минулого тижня львівська артилерия робила виправи в Соکیل-никах коло Львова в стрілянню острими набо-ям в напрямі Жиравки. Як звичайно, стріляли з армат граватами, які розтріскують ся при ударі лише до чогось твердого. Тому в околиці, в якій артилерия стріляє такими на-боями, військові влади видають прикази на-случай, колиб хто знайшов такий перозетріс-каний гранат, має з ним обходитись дуже о-бережно і повинен віддати его війську. За се навіть платять знахідне. Отже в Жиравці знайшли гранат два сільські хлопці, один 16-літний, а другий 20-літний. Замість віддати его де належить, пішли хлопці до місцевого коваля. Вони знали, що в набою міститься ся порох і кульки, тож прийшовши до коваля, просили его, або розбив їм гранат, бо бажають забрати собі з него порох і кульки. Коваль не хотів братись до сего діла і вийшов на хвилину з кузні до хати. Тоді парубчак самі взяли ся до розбитя набою. Положили его на ковалі, один придержував его, а другий взявши молот вдарив в него з цілої сили. Рівночасно з ударом наступив пе-кольний вибух. Гранат розтріскав ся на куски і обох хлопців страшно покалічив. Тому, що придержував его, вибух розірвав обі руки з раменами, а відломок заліза роздер ему жи-віт. Той, що вдарив молотом, стратив одну руку, яку цілком ему відорвало. Крім того необережні парубчакі віднесли багато скалі-чень. Но сїм страшнім нещастю селяни з Жи-равки донесли військовим властям, що в селі один чоловік має ще один такий гранат. Ка-пітан відшукавши его, забрав від него небез-печну знахідку.

— Розправа проти Січинського відбуде ся в половині червня перед надзвичайною лавою присяжних судіїв у Львові, если не буде де-легований який инший позакраєвий суд. О се однак доси не роблено заходів. Слідчий су-дя дозволив оноді відвідати п-ю Січинську єї дочкам і швагрови. — Віденська поліція — як доносять часописи — зарядила доходже-не проти акад. Миколи Галушинського і Во-лод. Коновалця, які сестрі Січинського, п-ї Левицькій, складали желаня, що має такого брата. — Львівська прокуратория держ. внесла жалобу проти редакторів „Діла“, „Свободи“, „Меті“, „Гром. Голосу“ і „Землі і волі“ за похвалюване злочину Січинського і за під-бурюване

— Перший болгарский доктор богословя повернув недавно зі студіїв в Австрії до краю. Є ним о. др. А. Цанков, висвячений в Варні з кінцем січня. Балканські церкви мають зо-всім окрему організацію свого шкільництва, без ніякої звязи зі сьвітським шкільництвом як середним так і висшим. На софійським уні-верситеті нема богословського виділу, тим то не можна там досягнути академічного степеня.

— Кілько разів і як довго бе годинник в ро-ці? Коли иноді чуємо, як бе годинник на ве-жі, то числимо удари механічно, але й на гад-ку нам не приходить, яку то роботу робить годинник в році. Коли би годинник бив раз по раз тільки разів, кілько в цілім році, то потребував би на те 3 дні, 8 годин і 18 минут. Рахунок зовсім простий: Годинник на вежі

бе на чверть години раз, на пів години два, на три чверти три а на годину чотири рази або 10 разів на годину; то дає на добу або 24 годин 240 ударів. До того приходить ще 155 ударів цілих годин, отже число всіх уда-рів виносить 396, на цілий рік 365 разів по 396, значить 144.540 ударів. Кожний удар тре-ває майже дві секунди, отже годинник бе на рік через 389.080 секунд або 80 годин і 18 минут а то дає 3 дні, 8 годин і 18 минут.

— Дрібні вісти. В Раичи коло Лисця отру-їли ся дві дівчини Парашка і Анна Бента, на-ївши ся сьвіжого хліба, в яким було багато спориху. — В Білогорці, Кульпаркові і Ма-лехові, львівського повіта, появилася ся пошесть шкарлатини. — У Львові помер Леопольд Гавзер, радник висп. суду кр. в 63 р. життя.

Оповідки.

— Загальні збори тов-а св. Рафаїла для охо-рони руских емігрантів відбудуть ся в пятни-цю дня 5. червня с. р. о 4. год. по полудни в духовній семінарії під ч. 7. Порядок нарад: 1) Відчитанє протоколу з перших загальних зборів. 2) Вильосованє 5 виділових і вибір для доповнення виділу. 3) Апробованє делегатів до виділу австрійського товариства св. Рафаїла у Відні. 4) Вибір двох ревідентів до провіреня річних рахунків. 5) Принятє річного звіту із діяльности товариства. 6) Принятє касового звіту. 7) Дискусія над внесеньми поставлени-ми по мысли §. 9. статуту товариства. Осіб-них запросин не розсилає ся. — *Виділ.*

Наука, штука і література.

— „Отче наш“ в читанях. Написав євщ. Олександр Коренсць, катехит в Стрию. Жов-ква, 1908. З печатні оо. Василян. Стор. 104, м. 16-ка. За дозволом гр.-кат. Митроп. Ордина-рияту. Ціна неподана. — Є се книжка, яку кождий з приємністю прочитає. Автор роз-важує цілу молитву „Отче наш“ і показує, чим може она стати ся для чоловіка, наколи він єї зрозуміє, в житю примінить та як слід набожно молить. В текстї наведено багато істо-ричних примірів з життя народів і поодиноких осіб. Поручаємо сю книжочку кождому до пе-речитаня.

— Bericht über den VI Allgem. österrei- chischen Katholikentag in Wien 16. bis 19. November 1907. Стор. 393, вел. 16-ка. Накла-дом книгарні Ambr. Opitz Nachf., Wien VIII. Strozzigasse 41. Ціна з почт. опл. 3 К 30 с. В сїм звіті поміщено привітні промови і ре-ферати та резолюції в повнім змісті, а з ди-скусії лише важнійші місця. Через те книжка стаєсь не лише памятною із зїзду, але й по-дає силу материялу і повинна проте находити ся в кожній бібліотеці.

Телеграми

з дня 11. мая.

Відень. Прибув ту данський король Фридрих.

— Відень. В військовім складі пороху в Ві-нер-Найштадт украдено велику скількість ди-намігу. З тої причини побоювано ся якого за-маху на поїзд, яким їхав цісар Вільгельм і обсаджено шлях полудневої залізничі числен-ними патрулями.

Токіо. Японія вислала на Корею два нові полки, щоби здавити зростаючу там воро-хобню.

Рим. Хліборобський страйк в північній Італії триває ще. Спокою не нарушено.

Надіслане.

Братя Русини!

Сенява, найбіднійше село в повіті зба-раскім а може і в цілій Галичині. На 400 Ру-синів числить над 1000 латинників, котрі ма-ють вже від давна гарний костел зі складок доколичних дідичів.

Наша руска церква малесенька, деревляна, дерево спорохнявіло так, що леда хвиля розеипіє ся. Про будову нової церкви при помочи парохіян нема і бесіди, бо они крайно бідні. Вже тепер велика часть Русинів учає до красного, вигідного костела, а відтягає ся від тісної валючої ся церковці. — З хвилию замкнення церкви грозить тутешній горетці Русинів цілковите винародовленє.

Протеж ми не тратимо надії, бо віримо, що триміліоновий народ нам не дасть загнати. Не оден погадає може: Ага, зачне ся жебранина, квеста, бо иншого бач способу нема. А однак видумали ми такий спосіб, що без квести і без жебранини, а навіть без найменшого обтяження наших парохіян вибудуємо може і до двох літ величаву церкву, если попре нас зі сторони наших родимців не жертва, а добра воля.

За старанем комітету будови церкви заложив п. Евген Білінський, званий найбільший торговець медом — фабрику туток і паперців. Є се перша галицько-руська фабрика того рода, котра, сподіємось, найде прихильність і поперте у Русинів. А заслугує та фабрика на поперте тим більше, що п. Білінський зобов'язав ся контрактово давати з сеї фабрики 50% на народні ціли, а іменно:

- 1) На будову церкви в Сеньві 35%
- 2) На Товариство педагогічне 10%
- 3) На сироти і вдови по сьвящ. 5%

Крім сего зобов'язав ся по вибудованю церкви, евентуально по зложеню на сю цілю 20.000 К. призначити і дальше раз на все 15 прц., на ціли Товариства педагогічного а 15 прц. на инші народні ціли.

Фабрика та є в руху вже від півтора місяця, а вироби єї не уступають в нічим виробам инших фабрик, а навіть перевищують тих, що суть дешеві. Фабрика та дає сталий заробок вже тепер до 40 руским робітникам.

Рахунки фабрики веде фаховий книговець під сталою контролею п. Костя Редчука, директора «Руского Народного Дому» в Збаражі, котрому сю функцію поручив підписаний комітет і філія Тов. педагогічного в Збаражі.

Додати належить, що п. Евген Білінський зобов'язав ся контрактово піддаватись контролі комітету церковного і Товариства педагогічного.

Вже в так короткім часі по замкненю рахунків при кінці цвітня показав ся зиск над 500 К.

Русини, є нас поверх 3,000.000, погадайте, если би лише сотна часть сего числа консумувала вироби нашої фабрики, кілько тисяч зарібку осталоє би в наших руках.

Маємо надію, що на 50 фабрик в нашім краю сего рода, чужих — чейже одна наша удержить ся.

Наколи Вп. Родимці попруть нашу фабрику, жадаючи все і всюди лише туток чи виробів з нашої фабрики, то зроблять тим велику прислугу не тільки нам, бо зможем вибудувати свою церкву — але і народній справі і то без спеціальних жертв, лише щирим попиранем свого рідного промислу.

Кличемо єще раз до рускої суспільности нашого краю: Попираймо свій промисл, пам'ятаймо, що навіть ті дрібні сотики, які кидаємо на чужі вироби, чинять великі суми, котрі ідуть в чужі а нераз ворожі нам руки.

Вкінці єще кілька слів до Всч. Отців Духовних:

Щоби прискорити будову церкви, спроваджуємо з Бельгії і Англії з великих складів кадило ріжного сорта, з котрого продажи призначено на будову церкви 50% чистого зиску. Ми осьмілились вислати пакети кадила до руских церков — навіть без замовлення, в тій добрій вірі, що чейже кадило в церкві все придаєть ся, а приймаючи й посилку, тим самим чинить ся жертву на нашу церкву, — поминувши, що ціна нашого кадила може низна чим деінде.

Проте чуваємо ся до обов'язку подякувати прилюдно всім тим Отцям духовним, що зволили посилку нашу прийняти і обіццями на будуче у нас кадило замовляти.

Попри се мусимо на жаль заявити, що декотрі посилки враз з печатаною відозвою звернено нам, чим наражено нас на подвійне оплачуванє порта, а були і такі, що містили при звороті єще всякі іронічні дописки. А в письмі, яке вислалосьмо з кожною посилкою, ми виразно висказали цілю, яка будь що будь на таке трактованє не заслугує.

Дякуючи єще раз Всч. Отцям за дотеперішнє попиранє нашої справи, сподіємось, що і в будуче зволють ласкаво о нашії бідній церковці не забувати, тим більше, що не йде тут о жертви а о моральнє попиранє наших змагань.

Всякі замовленя просимо робити у фабриці туток і паперців в Збаражі.

Збараж, дня 10. мая 1908.

Комітет церковний в Сеньві: *О. Єніфаній Роздольский*, парох в Сеньві, Стефан Олексюк, Гарасим Драган.

За філію Товариства педагогічного в Збаражі: *Кость Редчук*.

Тижневий звіт Торговельної і промислової палати про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 4. до 10. мая 1908:

	за 50 клг.
Пшениця	11.50—11.75 К
Жито	10.00—10.25 К
Ячмінь броварняний	7.10— 7.40 К
Ячмінь на пашу	6.70— 7.00 К
Овес	6.25— 6.45 К
Кукурудза	7.90— 8.15 К
Просо	8.75— 8.60 К
Горох до вареня	9.50—10.75 К
Горох на пашу	7.00— 7.50 К
Вобик	6.25— 6.45 К
Конюшина червона	95.00—105.00К
Конюшина біла	38.00—48.00 К
Конюшина шведска	85.00—100.00К
Тимотка	32.00—35.00 К
Ріпак зимовий	14.10—14.35 К
Насіє конопл.	9.75—10.00 К
Хміль	48.00—60.00 К
Насіє льняне	10.00—10.25 К
Львянка	11.00—11.25 К

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикетускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 10. с. м.: Др. Гвоздецький Теофіль, Лишиця дол.; Кузик Сидір, Київ; Сандар Бернгард, Відень; Юхим Гнат, Любича корол.; Олена Бриковичева, Березів; о. Іван Волошин, Коломия; Василь Фірман, Камінка струм.; др. Здзіслав Чапліцький, Закопане; Олександр Шаркевич, Підгайці; Михайло Михалевич, Зборів; Микола Тулуб, Київ; Марія Алексевич, Батятичі; Фішель Гольденберг, Ляцке; Мирослав Гаврилів, Станиславів; Олен Галандюкова, Болехів; Евген Гнатик, Угерско; Олександр Малиновский, Жуків; Ольга і о. Михайло Пауки; о. Іван Сендецький, Золотники; Тимко Чабан, Каплинці; Адольф Глин्यानський, Щирець, Петро Манастирський, Станиславів.

800 порад (100 рис. 100 приказок) висилає за 1 К Ів. Данилевич, Стрілецький Кут (Буковина). (4—5)

Л і к а р

Др. Володимир Янович

мешкає від 1. мая с. р.

в Стахиславові, улица Голуховского

(давнійше СЕРЕДНА) ч. 1.

(4—5)

Поручає ся дешево і совісне

Артистично ритівниче заведење

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикетуска ч. 14. —

**Робітня металевих і кавчукових
печаток.**

Монограми, герби і всякі гравури — вивіски ритовані і ляпі, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець різних руских товариств і Урядів парохіяльних. (27—?)

СОВІТ *Житки* можна набувати в „Со-
і паперці і у всіх торговлях в краю.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

купув і продає

всякі

вартісні папери

і МОНЕТИ

по найточнішій деннім курсі,
не числячи ніякої провізії.

Працюйте і шаліть!

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер”

стоваришенє зар. з обмеженою порукою
у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрити за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних вносять рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векслі приймають ся тільки 3 місячні, а 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Дністрі”.

З зисків уділив „Дністер” на публичні добродійні ціли квоту 45.835 корон.

Вкладки	2.795.183 К.
Позички уділені	3.410.684 К.
Удїли членські	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і лиші	46.842 К.
Львокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5.50	8.55	1.30	5.45	9.50
Кракова	7.25	9.50	—	8.40	2.30
Ряшева	—	—	1.10	—	—
Підволочиск	7.20	12.00	2.15	5.40	10.30
Черновець	8.07	—	2.05	5.57	9.30
Черновець	—	—	—	—	12.20
Станиславова	5.40	—	—	—	—
Коломні	—	10.20	—	—	—
Стрия	7.29	11.43	3.50	—	11.00
Пустомит	7.29	11.43	3.50	—	11.00
Самбора	8.00	10.30	2.00	—	9.10
Любіня	8.00	10.30	2.00	9.10	—
Рави рускої	7.10	12.40	4.30	—	—
Янова	8.26	1.15	5.00	9.25	10.10†
Брухович	7.10	—	12.40	4.50	8.20
Брухович	8.15	—	—	—	—
Зимної води	5.50	7.25	1.10	5.45	9.50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3.50	8.25	2.45	7.00	11.15
Кракова	—	8.40	6.12	7.35	12.45
Ряшева	—	—	3.30	—	—
Підволочиск	6.20	10.40	2.16	7.45	11.10
Черновець	6.10	9.35	2.23	—	10.38
Черновець	—	—	—	—	2.50
Станиславова	—	—	—	2.40	—
Коломні	—	—	—	6.03	—
Стрия	7.30	—	2.25	6.42	11.25
Пустомит	7.30	—	2.25	6.42	11.25
Самбора	6.00	9.05	4.00	—	10.45
Любіня	6.00	9.05	—	4.00	10.45
Рави рускої	6.14	11.05	—	7.10	11.35†
Янова	6.58	9.15	1.35†	3.35	6.30
Брухович	7.21	11.05	—	—	—
Брухович	6.14	—	3.35	7.10	11.35†
Зимної води	3.50	8.40	3.30	7.35	11.15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені †.

Порядплата
 за «РУСЛАНА» вносить:
 в Австрії:
 на члн рік . . . 20 кор.
 на рік року . . . 10 кор.
 на члн рік . . . 5 кор.
 на рік року . . . 170 кор.
 3-а границя:
 члн рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на рік року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Подорожне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вперед на очі і душу ми вперед, а не на чужу землю і віри не возмем,
 бо русько ми сестра і віра руська» — З Руслянових вісників М. Шапкевича.

Виходить у Львові, що для
 крім неділі і руських свят
 о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавмана.

Рукописи звертає ся лише
 напередче застережене. —
 Рекламні неопечатані
 вільні від порту. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланні» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

На второк стягнули всі ето-
 ронництва своїх послів, котрі не дуже
 пильнують засідань держ. ради, щоби по-
 змозі палата в як найповнішій предста-
 вила ся числі. Сьогодні рішає ся справа
 наглости внесення гр. Кольоврата
 про побільшене контингенту
 рекрутів, для котрого, як звіщають з
 парламентарних кругів, має пра-
 вительство обезпечену більшість двох
 третин. В середу могла би палата пола-
 годити сю справу мериторично, остали
 би ще наглі внесення в справі галицьких
 виборів (котрі руский клуб, як звіщали
 деякі днівники, має взяти назад), а від-
 так в половині слідуєчого тижня могла
 би палата приступити до розправи над
 бюджетом. Комісія бюджетова, котра від-
 була справдешне ювілейне (50-ге) засі-
 дання, має ще поладити кілька розділів,
 так що справоздане бюджетове могло би
 появили ся в тих днях.

Для бюджет. розправи призначають
 30 засідань 10-годинних, а на кождім
 засіданню могло би промовляти 10—15
 бесідників (разом отже в цілій розправі
 около 400!). Та повинь бесід переймає
 тривогою старих парламентаристів, але
 на сє нема ради, бо багато нових послів
 хоче пописувати ся, а тим зпособом мо-
 же легко поспувати довгими виводами ці-
 лий плян, бо міродатні круги таки обста-
 ють при тім, щоби делегац. сесия зібра-
 ла ся з кінцем мая, о чім має наконец-
 но рішити нарада спільних міністрів на-
 значена на 17. мая.

Перед другим читанем бюджету має
 також рішити ся справа політичного ста-
 новища великих сторонництв до прави-
 тельства, а іменно також чеського Народ-
 ного Клубу. Найменша група в тім клубі,
 молодоческа, бажала би собі все
 задержати вільну руку. Одначе міністер
 Фідлер настає на те, щоби клуб одно-
 душно сак чи так поступав, а не розхо-
 див ся в своїх поглядах, отже щоби або
 голосував в цілости за внесенням Ко-
 льоврата або відкликав своїх міністрів з
 ради Корони. Як останні вісти вказують,
 молодочехи піддадуть ся більшості (хлі-
 боробникам і христ. людовцям), бо не
 схотять опором проти військової справи
 нараджувати собі Корону.

В сїм тижні має бути наконецно ви-
 готовлений начерк законного за-
 кона, одначе буде предложений тоді
 радї міністрів, наколи бар. Бек впевнить
 ся, що там не доведе він до розладу.

Найбільшу цікавість викликає тепер
 справа заострення регуляміну, по-
 ставлена, як ми вже вчера звіщали, пред-
 сідателем комісії дром В. Фуксом
 на вістрію меча. Христ. суспільники рі-
 шучо стоять за тим, щоби ся справа бу-
 ла наконецно рішена.

Руский клуб з голошеної
 перед сьвітом незалежності найшов ся
 случайно в дивнім вельми освітленю.
 Др. Окуневский, виїхавши на похо-
 рон чеського провідника дра Герольда до
 Праги, взяв участь опісля в бенкеті на
 Софійськім острові, де виголошувано вся-
 кі промови. Др. Глєбовіцкий хо-
 тів підобрити ся Крамаржови і его од-
 нодумцям деклямацією на тему обеди-
 ненія і приязни великого русскаго наро-
 да і упрощував Чехів на посередників
 примирення Славян, а др. Окуневский в
 тім одушевленю вказав на те, що в хви-
 лі коли німецькі союзні князі зіхали ся
 до Відня, тут в Празі складає ся
 славянське зєднання, бо Ру-
 сини чують з Чехами як з братами і бу-
 дуть їх по спроможї піддержувати. Се
 викликало велике невдоволення між клуб-
 овими товаришами проти д-ра Окунев-
 ского, а як звіщає «Діло», поспішив пос.
 Василько до всенімецьких радикалів
 Вольфа і Странского з зая-
 вою, що з промовою др. Окуневського не
 згоджує ся ані оден руский посол. Ми
 пригадуємо тут, що др. Окуневский, ко-
 трий в 1897—1900 рр. відкликавав ся
 до німецьких людовців і всенімців о по-
 міч, розчарував ся опісля вельми, і се
 імовірно натхнуло єму слова висказані в
 Празі. Але що руский „незалежний“
 клуб вважає конечним оправдувати ся
 перед такими Вольфами, котрих вже й
 німецька суспільність за нічо має, се ки-
 дає вельми характеристичне сьвітло на
 становище клубу і руських послів! Як
 звіщає Deutschradicale Korresp., мав др.
 Окуневский заявляти, що Чехи незрозумі-
 лі его промови а днівники невірнї її
 переказали. Також цікаве!

Положенє в Боснії і в най-
 близших областях стає вельми по-
 важним. Зміна в управі сего краю пока-
 зує ся неминучою, а на чолі управи має
 стати бувший міністер краєвої оборони
 Лячер. Ся зміна має однак бути пере-
 ведена разом з уступленем бар. Бури-
 яна спільного міністра скарбу. Як по-
 важне є там положенє, показує вість, що
 на границі Боснії в Рогатиці (80 км. від
 Сараєва) вибухли заворушення, котрі ма-
 ють звязь з настроєм в Боснії. Повстав
 там спір між музулманськими агами
 (власниками землі) а серб-

скими кметями і довів до проли-
 ву крови і пожежі. Дня 2-го мая ціла
 залога в Сараєві станула на воєнній сто-
 пі, а слідуєчого дня вирушила шкадрона
 уланів і одна гірська батарея в напрямі
 до Рогатиці. Начила також вість, що
 суд суспендував повітового начальника в
 Рогатиці.

Вольнодумні німецькі
 студенти так переняли ся справою
 проф. Вармунда і розвели таку агітацію
 по всіх університетах, що грозить за-
 гальний страйк на австрійських універси-
 тетах, котрий має розпочати ся в четвер.
 Одначе звіщають, що чеські студенти ми-
 мо протестуючого віча, яке відбуло ся в
 неділю в Празі, не прилучать ся до сего
 страйку. В професорських кругах відень-
 ских сподівають ся, що студенти послу-
 хають візвання ректора і не прилучать ся
 також до страйку інсбруцького.

Начерк виборчої реформи
 для угорського сойму має вже бути
 виготовлений, а міністер внутр. справ гр.
 Андраші має приїхати в слідуєчїм тижні
 до Відня, щоби подати сей начерк до
 вступного одобрєня цісарєви.

Заграниця.

На північно-західн. ме-
 жах Індії панує велике зворушенє.
 Около 20.000 Афганів мало перейти
 скрізь плаї, що ведуть в долину ріки Ін-
 ду. Афганський емір обиджений російско-
 англійським договором, заключеним поза
 его плечима, рад з тих рухів. Але мо-
 жливо, що афганські ватаги і проти волі
 еміра вирушили на Індію, а також і се
 не є виключене, що Англія хоче поко-
 ристувати ся тими розрухами, щоби по-
 чати війну з Афганіями. Індія стала під
 управою лорда Кіченера могутною воєн-
 ною державою, має около 74.000 англій-
 ского а 160.000 місцевого війська, а крім
 того 50.000 війська помічного, так що мо-
 гла би власними силами загорнути Афга-
 ністан, а бодай приневолити афганського
 еміра до признання російско-англійського
 договору. Англійське володарство в Індії
 тепер сильніше, як коли небудь, дого-
 вор з Росією дає розмеженє областей
 обопільних інтересів повну свободу Англії
 і обезпечує їй корисні успіхи. Не мо-
 жна отже сподівати ся забору Афгані-
 стану Англією, позаяк она дуже рада,
 що між Індіями а російським Туркестаном
 находить ся держава, що її відділює
 від Росії.

В російській думі піддано
 строгій критиці залізничу господарку а
 серед вельми широкої розправи виринула
 гадка установа комісії, котра би роз-

глядала господарку залізничу. Міністер Коківцев був однак сеї думки, що та комісія повинна бути визначена не законодавною, але адміністраційною дорогою. Гр. Уваров вказав на те, що правительственні комісії не будять великого довіря і обставив за парламентарною. Однак мін. Коківцев ще раз піддержував своє домагане, позаяк, на его думку, парламентарна комісія не має рачії бити, хоч би задля того, що „ще хвалити Бога не маємо доси парламенту“. Сей вислов міністра викликав на правиці грімкі оплески а на лівиці свист. На се заявив посол Мілюков: „хвалити Бога маємо конституцію“. Сі слова Мілюкова оплескувала лівиця. Президент Хомяков назвав сей поступок міністра скарбу Коківцева похибкою і візав думу, що би в розправі не доторкувала ся вже сеї справи; мимо того міністер Коківцев подав ся о відставку задля сего докору президента думи, однак імовірно відставка не буде принята царем. Наслідком того заявив президент Хомяков в думі, що вважає своїм обов'язком для усунення спору в думі звернути бачність міністра на невластивість вислову, але тепер жалувє свого осуду висловленого на попереднім засіданню. Ся друга заява Хомякова була споведана листом Столипіна, котрий висловив, що буде приневолений уступити, наколи дума буде так поводити ся супроти члена правительства. Отсе найкраще характеризує вартість російської конституції!

Льондонське денникарство висловлює погляд, що теперішні відносини Англії і Росії уложили ся доволі корисно. Після японської війни залишила Росія свої навізаводи з Англією в Азії, а в Європі нема ніяких важних справ, котрі би могли розстроїти взаємини між обидвома державами, тим більше що Англія тепер в найліпшій згоді з союзницею Росії, Францією. „Vall-Mall Gazette“ впевняє, що взаємними між Росією і Англією ніколи не були такі добрі як тепер і зазначає, що заслугу в тім згляді треба приписати королеві Едвардові VII і его міністрою Грейові. Позаяк нема ніяких сумнівів, що до сердешних взаємин між обидвома державами, отже можливо, що король Едвард відвідає Росію. Він радо подорожує і не раз уже висловлював бажанє поїхати також до Росії і до Петербурга. Его побут в Петербурзі причипив би ся неперечно до скріплення англійського впливу, а всі російські сторонництва, особливо конституційні витали би неперечно сердечно англійського монарха. Так думає англійське денникарство.

Дальші голоси про польсько-руські відносини.

Краківський місячник „Krytyka“ подає крім наведеної нами статі в двох числах (91 і 92) „Руслана“ п. з. Z trzech zaborów про руску справу отакі замітки: „Вистріл, звернений 12. цвітня до намісника гр. Потоцького був сигналом національної пожежі. Читачам! „Krytyki“ відомий сей настрій умів на Руси, який

наконежно викликав чин Січинського, достойний осуду з кожного погляду, „Krytyka“ вказувала не раз на грізний стан умів, накликувала, подавала зарадні способи. Житє ішло иншими, як ми бажали, шляхами і видало вислід, котрий наконецно, — як се часто діє ся — трафив не найбільше винного, але зате найбільше експонованого. Гр. Потоцький був глибоким політиком, як его попередники; нещастєм его було, що вихований в школі краківській — не відчував духа людських рухів. Глибше глядів в будучину, длятого згодив ся був на загальне голосованє до парламенту, щоби лише урядувати для консерватизму, що дасть ся в ординації сеймовій. Так само у відносинах до Русинів. Плян его — скільки можна думати — був вельми скомплікований. При виборах до парламенту звернув був цілу рішучість на західну Галичину, де згнобив соціялістів, а в східній допустив до держ. ради значне число Українців. Знеохочений їх поведенєм, пішов за нещасною гадкою, котрої автором був померший перед кількома тижнями співтворець народної демокрації, Ян Плавський, і почав протегувати москвофілів. Сі справдешні візантійці на точці хитрощів (Zweiseelentheorie — Ред. Русл.), сі Русини „з роду“ а Росияни з „переконаня“, Австрійці з інтересу а а наостанку польонофіли з „симпатії“, сі політики, лишені всякого коріння серед свого люду і вже длятого самого не представляючи для реальних політиків ніякої вартости — они стали personae gratissimae у всепольскім денникарстві (і в тім, що за всепольським підбігає, як Dziennik Polski, Gazeta Narodowa а від нового року на жаль і Przegląd — Ред. Русл.) і у намісника. Показав він тим способом Українцям пропасть, але рівночасно тишком ставив їм золоті кладки: саме перед смертю приготував іменоване голови Українців, посла Олесницького на віце-маршалка, п. Барвіньського на заступника президента Ради шк. кр. (се вже якесь баламутство, бо президентом є сам намісник, а его заступником був іменований ще за життя гр. Потоцького др. Дембовський — Ред. Русл.), попереносив ненависть Русинам старостів ітд. На жаль, — не числив ся з тим, що руску політику роблять нині маси, а сі не розуміють сеї подвійної гри, взагалі ніякої фінезії. Упав фатальний вистріл.

„Що опісля, — відомо з денників. Розгукані від давна пристрасти виправляють тепер справдешні оргії. У націоналістів одної і другої народности найпопулярнішими стають хулігани. Під колюмною Міцкевича у Львові братає ся всепольська молодіж з москвофільською, а між українською ширить ся справдешня масова лютість. Східна Галичина в сій хвилі подібна до краю, в котрім вже вповіджена війна і кожної хвилі сподівають ся огню. У Львові тремтять Русини, бо є в меншости, на провінції — Поляки. А денникарство прямо втратило притомність. „Krytyka“ є в тім положенню, що ніколи не заострювала лиха і не потребує ані троха відступити від проголошуваних доси засад.

„Не симптоми треба усувати, але причини (ми на се також вказували — Ред. Русл.), не вести боротьбу з народом, але дати ему, до чого має природне і конституційне право, не ждати, аж дістане з рук Відня, але ділати в ім'я і в інтересі Польщі. Чи справді така політика була би безнадійна? Чи більше розпачливою, більше безнадійною не є проповідуваня нині всіма (крім соціялістів) сторонництвами політика твердої руки, репресії? Вжеж дійшло до того, що органи всепольські (Słowo p.) і консерватистів (Gaz. Narod.) називали можливість іменованя гр. Ст. Баденього намісником

— „провокацією“ польського народу! (В останніх часах Kurjer Lw. орган лядовців змінив тон і почав писати про національну рівноправність). Ніяких уступок — кличуть опізнені почитателі Яреми Вишневецького. Добре. Але що завтра?

„Взагалі подібне ставляне питання є зовсім хибне. Не розходить ся о абдикування, але о політику польську здобутків — до чого потребуємо в дома спокою, певного modus vivendi з Русинами. Але до того треба взнести ся понад становище — урядника і шляхтича східно-галицького. Напір на схід був від віків жерелом нещастя для Польщі. Знає про се кожний історик, переконує нас про се також і нинішнє жатє. Коли ми так воюємо на сході, сусід із заходу найбільше на тім користає, не лише яко управляючий у Відни централіст, але яко заборник наших найцінніших областей і сил. Можеб ми подумали про вихиснованє Поляками — західної Галичини? Немногим се відомо, що в хвилі, коли ми так колотимо ся о схід, в самім серцю заходу, від Кракова до Білої, Німці що раз більше закуповують землі і закладають багато фабрик, вихиснують печуваням способом багатство ріжнородних мінералів. Колиб Ст. Щепановський жив, з розпуки умер би в друге. Кілька десятків фабрик і копалень німецьких повстало в останніх часах, маючи головним осередком — Вроцлав; рівночасно росте німецька експанзія на австрійським Шлезку. А можеб ми подумали про кольонізацію мазурами — Польського Королівства? Є тут $\frac{1}{2}$ мільона Німців, весь промисл німецький, повіти над середнім і горішнім долином Висли (Ліпно, Влоцлавек, Млава ітд.) заселяють ся що раз численнішими оселями германськими. Плян і ціль гакатистів зовсім ясні. Але нам про такі здобутки не говорити, лише про експанзію на схід.

„А друга причина: чи справді можна забути про 25 мільонів Русинів-Українців, сусідуючих безпосередно з галицькими?... Згноблені тепер і мало освідомлені в однак завтрішною тучею... Не о політику уступок розходить ся, а о творчу гадку, загально-польську!“

Петербурзький Край в ч. 90. також розписав ся широко про положенє в Галичині, а его виводи потверджують вповні наведені в горі замітки Krytyki, бо кінчить ось якими словами: „Положенє єсть безнастанно поважне. Роздратованє серед Русинів триває без перерви і повинно бути пильно сліджене. Поведенє польської опінії є загально (?) розважне і спокійне, але читаємо і такі оклики: „замість угоди потребуємо „залізної руки“, „метода Кисилів збанкрутувала — тепер треба нам Яреми Вишневецького“. Шовінізм по обох сторонах не спить і потреба справді „залізної руки“, щоби не дозволили розгуляти ся ему на погибель краю“.

Також Dziennik Poznański присвятив положенню в Галичині окрему статю, в котрій вказує на роздратованє викликане в краю подією з 12. цвітня а наслідком того і велику ненависть до Русинів і кінчить так:

„Tousposobienie wyzyskują lekkomyślni politycy z karygodną swawolą nie odróżniając narodu rusińskiego od agitatorów. Obowiązkiem namiestnika będzie wśród rozhukanych fal tej walki, zachować zimną krew i na każdym kroku okazywać się wobec ludności rusińskiej sprawiedliwym. Masy włościaństwa rusińskiego muszą dojść do przekonania, że rząd krajowy opiekuje się niemi na każdym kroku, że dba o ich rozwój i dobrobyt, a przy tem czuwa nad tem, by przez ustawy zasadnicze poręczone im równouprawnienie nie doznawało nigdy uszczuplenia. Konkurować z hajdamakami w obietnicach nikt nie mo-

же, бо ніхт не може, як оні, przyrzekać chłopom rozdziału łąk i lasów, ale rosnąca oświata sprawi, że chłop coraz mniej cenić będzie tego rodzaju obietnice, a raczej zrozumie realne i rzeczywiste korzyści płynące z dobrej administracji“.

Заговорив про справу також в маєвм випуску краківский Swiat Słowiański з такою аподиктичною суду, як би жив тут серед нас і мав найдокладніші інформації, але сам зложив докази хибних інформацій, збираних від довшого часу лише доривочно, назвавши «Народну Часопись» метрополитальним органом. На погляд Swiata Słow. вся руска преса червона, вся суспільність червона, разом з великанською більшістю духовенства! З поглядами „Руслана“ не може він згодити ся, бо нібито «Руслан» ніколи не гляна правді сьміло в очи, любить мовчати і все промовчує і не писав в даній хвилі того, що думав, без огляду на не популярність, а дальше що нібито „Руслан“ зробив уступку для милої популярності по чині Крата (з него зробив Sw. Słow. Краттера!) і кінчить декором недостачі цивільної відваги.

На се ми приневолені замітити, що хіба редактор Swiata Słow. не чатє „Руслана“ — бож ми якраз, не дбаючи о популярність, все, що на наш погляд було хибне і зле, осуджували, а так само і чин Крата (очевидно не такими словами як се зробив Swiat Słow. і через те втратив добрі інформації про руску справу, а приневолений вдоволяти ся непевними обривками). Так само очевидно і про „Руслана“ черпає інформації з Dziennika Polsk-ого подиктовані сотрудниками „Галичаніна“, що нібито «Руслан» nie czytywany przez Rusinów (чи може редактор Swiata Słow. переглядав нашу книжку передплатників?)

Колиб польська суспільність мала на основі тих інформацій Swiata Słow. про руску справу виробити собі який погляд, то справді не знала би тепер, що почати. Не завидуємо отже Swiat-owi Słowiańsk-ом, одушевляя далішою пропамою Глебовіцького et cons.

Звіт Тов-а взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“ за XV адміністративний рік (1907).

Рік адміністративний 1907 вицав так само корисно для „Дністра“, як попередній рік, так само корисне було відношенє суми шкід до суми премії (53.67% від суми премій), так само можна уділити членам 10% звороту з білансової надвижки, котра вносить сего року 302.782 К; рівнож збільшило ся число обезпечень і побільшили ся фонди Товариства, межі котрими фонд резервовий переступив вже суму 1 міліона корон, а резерва премії піднесена зістала на 53% суми власних премій, що дає Товариству значне безпеченство на будучність в случаю некорисних літ.

Важних поліс було 213.943 на 218.043.491 К обезп. варт. і 2.159.903.02 К премії. В 1906 р. було поліс 205.486 на 204.241.280 К обезп. варт. і 2.017.277.54 К премії, отже в XV р. більше поліс о 8.457 на 13.802.211 К обезп. варт. і 142.625.48 К премії.

Сего року є приріст нових обезпечень менший від приросту в році попереднім, бо для селян і взагалі для хліборобів був сей рік дуже тісний, для того менше асекуровували ся, особливо обезпечено сего року менше збіжа і паші.

Число обезпечень будинків побільшило ся: на будинки було 194.062 поліс на 199.669.062 К обезп. варт. і на 2.032.180.49 К премії. Натомість зменшило ся число обезпечень збіжів: на збіжє і пашу було 14.158 поліс на 10.451.408 К обезп. варт. і на 75.180.38 К премії.

Інших движимостей було майже на рівні: іменно 5.723 поліс на 7.923.021 К обезп. варт. і на 52.542.15 К премії.

Всіх будинків є обезпечених 187.639 мешкальних (попередного року було 176.532) і 334.850 економічних (попередного року було 306.247); церков є обезпечених 2.765 на вартість 16.836.073 К з премією 68.267.42 К. приходств є обезпечених 1.753 на вартість 9.351.643 К з премією 62.806 К 26 с.

Пересічна вартість одного обезпечення вносить 1.019 К (попередного року 993 К), пересічна премія за 1 обезпеченє 10.09 К (попередного року 9.81 К), пересічна премія за 100 К обезпеченої вартости 99 с (попередного року 98 с).

Не прийнято до обезпечення 377 внесків на суму 436.027 К вартости.

По відчисленю тих обезпечень, що убули перед кінцем року, лишило ся обезпечених: Під твердим покритєм на 21.301.991 К обезп. варт., т. є 9.92% (попередного року 8.83); під деревляним покритєм на 29.820.813 К обезп. варт., т. є 13.89% (поперед. року 14.06%); під солом'яним покритєм на 163.457.854 К обезп. варт., т. є 76.19%, разом на 214.580.658 К.

Обезпечення всінаходять ся в 3773 громадах, положених в 57 повітах Галичини і 8 повітах Буковини, іменно в 228 містах і містечках і в 3545 сільських громадах.

Реасекуровано 102.266.990 К вартости (46.90% обезпеченої вартости) і заплачено за реасекурацію 1.001.939 К 66 с премій (46.38% цілої премії), від Товариств реасекураційних припало провізії 208.212.26 К, а окрім того припадає ще частє зиску з інтересу реасекураційного в році 1907; по відчисленю зверненої в році провізії, коштувала реасекурація 793.727.40 К.

Шкід зголошено 2101 по 932 пожарах, в 691 громад в 63 повітах. Причини пожарів були: від грому 31 шкід, доказаний підпал 6, мимий підпал 81, неправильна будова 72, неосторожність дітей 70, від льокомотиб 22, від сусідів 1046, з невияснених причин 753, з недбалости 11, експлозія нафти 1, з інших причин 8 шкід.

(Конець буде).

Анатоль Вахнянин.

Листи до Панталеймова Куліша пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

VII.

(Конець).

4. Діло зъ св. Письмомъ у насъ такъ стоить.

Митрополитъ Литвиновичъ, теперъ слабій (здасть ся поже ме єсть 6 місяцівъ, бо має водну духлину зъ доброго ідженя) обіцявъ, скоро йво подужає, обізнатись до всего свашенства, щобъ те не важилось предплачувати на его. Отсе якъ разъ такъ втявъ?

Намъ такє анатемізованне письма байдужне, а пони, що схочуть его пренумерувати, запренумерують на им'я жінокъ своїхъ.

5. Якъ Поляки на те все дивлять ся, то нехай Вамъ послужить стаття зъ „Новинъ“, котру Вамъ, Добродію, посылаю. — Редакторомъ сеї газети є Українець Свенціцький — котрий и писавъ давнійше у нашу „Ниву“ яко Павло Свій, учить вінъ Поляківъ, якъ вони на насъ дивити ся мають.

6. Одозва до народу руського відъ Провсвіти уже вистачена майже, ниньки останні збори виділові зглядом неї.

7. До Кошового лисавъ я 27/1 — ниньки одібравъ листъ відъ его. Я хочу, щобъ редактовано газету у Відні, разъ або два рази на місяць, брошурою, на німецькому язичі. — Вінъ знову думавъ, що краще було би видати на теперъ брошуру одну німецьку, въ котрій би

змалювали ми ситуацію 15-мил. народу нашого — а віттакъ щобъ видавати два рази на місяць газету руську у Львові. Я тому противень, бо коли станемъ ми наші львівські сили роздроблювати, тоді і Правди не стане. Такъ мало людей заходить ся у насъ коло літератури. Въ друге мусіли би ми політичну газету редагувати фонетикою — а ту ще добре тямлять люде небіжочку: „Русь“, котра редагувалась підъ лянцькимъ впливомъ. Слово покрикло би заразъ що се все за лянцькі гроші робить ся, и ми органомъ нашимъ не зробилибъ нічого, хочъ би вінъ и виходивъ. У кінець наша громада не удержить его, коли німецькі брошури кождий читатиме и не скаже що се за лянцькі гроші. — „Нехай німець навчає! говоривъ Тарасъ, а у насъ такъ й треба.

За складъ редакції я говоривъ уже у листі до Кошового. Здасть ся подавъ вінъ Вамъ, Добродію, бюджетъ на ту газету. Я відпишу Кошовому таке саме, що и ту пишу и що писавъ я єму уже 27 Січня.

Редакція мусить бути у Відні и складатись єь трехъ оплаченихъ людей, щобъ сі про ніщо другого не дбали а лишъ про газету. По всімъ улозамъ же Галичини и України мусять бути сталі кореспонденти. Коли будемъ мали щось певного за газету, тоді и зложить ся скоренько комітетъ у Львові котрий одозветъ ся тихцемъ до розумнішихъ людей у Галичині, щобъ ті зобов'язались писати у її кореспонденції. Найтрудніше буде намъ роздобути чоловіка незалежного на редактора, хібай що котрий зъ Січовихъ покини свою роботу університетську на якийсь часъ и прийметь ся за редаговання.

8. Вразъ зъ листомъ одержавъ я письма св. відъ 37—51 аркуша. Велике спасибі!

Паніі Вашій добрій и Ивану Ивановичу низенький поклонъ, Вамъ же Добродію здоровля доброго — сего жичить Вамъ щиро прихильний

Наталь.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В середу: руско-кат.: † Якова Ап.; римо-кат.: Серватія Еп. — В четвер: руско-кат.: Єремї Прп.; римо-кат.: Бонифатія.

— Новому намісникови д-рови Бобжинському все ще представляють ся всякі корпорации, інституції і товариства. Митрополитальна капітула під проводом Є. Е. Митрополита Шептицького представила ся намісникови в день св. Юра по полудні. Митрополит Шептицький повитав намісника рускою промовою і висловив єму бажання до успіхів на тім труднім становищу та заявив, що капітула і руске духовенство будуть радо попірати его в тих трудних змаганнях. Є. Е. Намісник дякуючи за сей привіт, заявив, що як на становищі президента Ради шк. кр. так і тепер буде дбати про культурний розвиток руского народу і цїнить приречену єму в тім поміч капітули і руского духовенства.

В веділю представили ся п. намісникови д-рови М. Бобжинському між иншими члени дирекції тов. взаїм. обезпечень „Дністер“ др. Кулачковський, др. Федак і проф. Шухевич; дир. „Народної Торговлі“ Нагірний, дир. К. Паньківський ім. „Красового Союзу кредитового“, провінціал оо. Василян о. Філяс, та депутация „Народного Дому“, в склад якої входив предсідатель ідститута о. І. Костецкий, заст. предс. др. Вол. Івасечко і др. П. Павенцький, та депутція ставропігійского івституту, зложена з стар. сов. Ямиського, Сивуляка і Кошового. П. Намісник у відповідь на їх привіт, покликуючи, ся на своє засадничє означенє задач і становища об'єктивної й прихильної адміністрації, заявив що всякі змагання

тих інституцій около культурного й економічного піднесення руского населення буде радо пепирати, а дбаючи о удержанні публичного ладу і спокою здає собі в цілости справу, що одним із способів, ведучих до тої цілі є за-заспокоєння дійсних потреб широких верств населення як руского так польского а то на полі економічнім.

— **З Бродів пишуть нам:** В неділю 10. мая перед співаною св. Літургією, при сиріячій погоді відбуло ся підймане руским брідским громадянством Впр. і Всесв. Отця Анатоля Долиньского яко новозаіменованого в поч. крилошанство сьвятоюрської капітули. Голосні сальви моздрів, гарна брама перед церквою, рускі фани на обидвох церквах, великий здвиг стрійного брідского міщанства і дооколичного люду, довгі два шпаліри дітий усіх народних шкіл в Бродах, процесії дожидаючи перед домом парохіяльним, а на небі синява золочена сонцем — се вступний образець того торжества. Двох сьвящеників вбраних у диякони з кадилом, хрестом і епітрахілем вступає у парохіяльні двері, в котрих показує ся висока стать Вп. о. Долиньского, а подаючи ему кадило, хрест і епітрахіль, складає желанія, яко речники народу зібраного і шкіл. Тої хвилі приступає оден ученик шк. виділ. складає поклін в імени своїх товаришів, а маленька дівчинка китицю живих квітів. Зхвилюванем хоругв, з піснею „да Воскрес Бог“ з кількатисячної груди, поступає скромна стать невимомного слуги Церкви і народу о. Анатоля, у котрого очах блищать сльози. А народ таки напавду плаче із радости і торжества і веде свого пастиря до церкви на празничне служенє. В поході взяла участь і вся сьвітська інтелігенція, котра своєю присутністю дала доказ правдивого признання Впр. о. Долиньскому за єго працю на тяжкій ниві. Начинає ся Богослуженє. Площа сьвятоюрської церкви в Бродах як і сама церков заповнена людьми, як рівнож і сусідні вулиці. У церкві соборна служба Божа з дияконами, се як могуче ангельске моленє гне людий до землиці. Давно народ не бачив такої хвилі, і не чув себе так щасливим, як того дня. Та довго ще лунала пісня Христос воскрес і многая літа в честь доброго Пастиря, котрому ще раз бажаємо з широго серця всього найліпшого. (К)

— **Повінь в Київі.** Доносять, що вода в Дніпрі почала від позавчєра опадати. Треба буде двох тижнів, поки Дніпро поверне до давного плєса.

— **Весняний мороз.** В Катеринославщині на Україні потиснув в ночі 5. мая сильний мороз, що аж вода на палець зціпилась у лід. Вся зелєнь на полях і деревах вимерзла. Весна там дуже пізна. Деревя без листя як перед зимою. Соловейки співають, а люди надіють ся врожаю на пшеницю, бо вірять, що як соловей співає на голім дереві, буде врожай на пшеницю.

— **До XIV археологічного зїзду.** Голова „Императорскаго археологическаго общества“ графяна П. С. Уварова сими днями приїздила до Київa для наради з місцевими істориками та археологами з приводу XIV археологічного зїзду, що має відбутися сєго року в серпню в Чернигові. З Київa гр. Уварова виїхала в тій справі до Чернигова.

— **Українські театри.** Сими днями приїздить до Київa театр Саксаганьского і починає ряд чистав „Наталкою Полтавкою“. — Театр Григоренка грає під сю пору в Полтаві з добрим поведженєм.

— **Дрібні вісти.** Сенат відєньского університету дозволив Жидам подавати в родоводах язык і народність: жидівську. — У Львові відобрав собі житє купець Генрих Гельбер зі страху перед банкрутством. — Прокуратория держ. мала виточити слідство проти пос. д-ра Евг. Левицкого за похвалюванє злочину Січиньского в телеграмі висланій зі Львова до своєї жінки у Відні, і мала зажадати в держ. раді видачі пос. Евг. Левицкого.

Посмертні поповістки.

— **О. Станислав Київський,** рим.-кат. сотру-дник приватний при рускій церкві в Зарваниці, підгаецкого повіта, упокоїв ся дня 8. с. м. Покійний числив 73 літ житя, а 49 літ сьвященства. Уродив ся в Новгороді, ломжицкої губернії, в Росії. Був се, як нам пишуть, чоловік незвичайних чеснот і не змазаного характеру. Яко знаменитий і витривалий сповідник, був він знаний ширшим кругам. Щирий польський патріот і за той то патріотизм много терпів, бо в 1863 році мусів утікати з Росії. Вступив до згрома. Змартвихстанців в Римі, але не міг там довго бути, бо горяче підсєне не служило ему. Потім був сотрудником в Бариші, в Скалаті, Золотниках, Підгайцях а від 29 літ при церкві зарванецкій. Своєю вітчину любив Покійник цілим серцем, але супротив Русинів був справедливим, признавав їм належні права, за теж то він зискав собі у всіх, що єго знали поважанє і любов, та лишив по собі щирий жалє. В. с. п.!

Економічні вісти.

— В Станиславові основано товариство кредитове „Народний Дім“ яке покляло собі метою давати дешевий кредит нашим товариствам на будованє власних домів. До осягненя тої цілі — читаємо між иншим у надісланій нам відозві — потребуємо помочи цілого краю і если кожда читальня, кождий „Сокіл“ та „Січ“ приступають бодай з одним уділом до нашого товариства, то в короткім часі зможемо здійснити наші наміри. Тому всі, кому лежить добро нашого народу на серці, всі наші товариства у власнім добре зрозумілім інтересі мають моральний обовязок вступити в члени сєго товариства. Необхідність сєї нашої акції зрозуміє кождий, але і кождий може безпечно свій гріш у нашім товаристві зложити; гроші зложені на уділ остають власністю вкладника, які він кожного часу може відобрати, вони процентують ся, наповняючи рівночасно вкладника вдоволенєм, що і він приложив своїх рук до патріотичного діла. До нині має наше товариство 4000 К на уділах зложених готівкою і приступає зараз до діла, однакж ся сума супроти величезної потреби, лиш каплею води в море. Тому Родимці! тямлячи що зєдиненими силами всього можна добитись, що злучена громада се дуже великий чоловік — приступайте всі до нашого товариства, по зможі бодай з одним уділом. Оден уділ виносить 25 К, вписове 5 К. Зголошеня нових членів, зголошеня о позички на будову і всякі инші письма адресувати: „Товариство кредитове „Народний Дім“ в Станиславові — ул. 3 мая ч. 18. На відповідь належить прислати потрібні маркі поштової. За дирекцію „Народного Дому“: *Др. Янович Ває, Іван Стефанович.*

Телеграми

з дня 12. мая.

Париж. Аген. Гаваса доносить з Солуня, що з Митровиці (в Славонії) вислано три ескадрони кавалерії до оборони інженерів і робітників при трасованю санджакської залізницї.

Париж. При тіснійших виборах до міських рад в Парижі і парискім департаменті социалісти програли в користь радикалів і поступових лібералів.

800 порад (100 рис. 100 приказок) висилає за 1 К Ів. Данилевич, Стрілецький Кут (Буковина). (5—5)

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 11. с. м.: о. Гаякевич Спирідон, Целів; о. Корчинський Теофіль, Вітків; о. Небиловець Василь, Перегінсько; о. Раставецкий Щасний, Сілець вел.; Чабан Тимко, Каплиці; о. Александер Паславский, Лежайск; о. Омелян Радзкевич, Вишенка вел.; Нуся Могилянська, Долина; Михайло Василишин, Камінка струм.; о. Теоф. Скобельский, Горуцко; Филимон Рпник, Нараїв.

ОГОЛОШЕНЄ.

Надзвичайні загальні збори

Повітового Товариства ощадности і позичок

„Краця“ в Бучачи

відбудуть ся в четвер дня 28. мая 1908. о годині 11. рано в комнатах „Рускої Бєсїди“ з отсим порядком денним:

1. Справа Дирекції і єї платня.
2. Вільні внесєня.

За Надзираючу Раду:

Володимир Масляк
предсідатель.

Зенон Гайкевич
секретар.

Львокам краєвий

Др. Соломон Віттлін

отворив канцелярію у Львові при

ул. Крашевского 5.

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоровлє, той хоронить єго.

5245 нот. дол. сьвідочтв доказує помічний вислід

Кайзер'а
Brust-Caramellen

(Грудні кармельки)
з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарєня устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх апіках і дрогуєриях.

(24—24)

Контора виміни

ц. к. уприв. галицкого акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поруває

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
- 4½% листи гіпотечні
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи Товариства кредитового земского
- 4½% листи Банку краєвого
- 4% листи Банку краєвого
- 5% облігації комунальні Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Порядплата
на «РУСЛАН» виходить
в Австрії:
на члн рік . . . 20 пер.
на рік . . . 10 пер.
на члн рік . . . 5 пер.
на рік . . . 170 пер.

За границю:
члн рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на рік . . . 8 рублів
або 18 франків
Подорожне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Варвент не сто і думку ми не везем: а по вольномі мплести і віри не везем, бо руска ми серце і віра руска» — В Русланових исальміх М. Шапкевича.

Виходить у Львові що для крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. понолудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. ал. Дембровського (Херушцини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялине напередие застережене. — Рекламациі неопечатаніє вілні від порта. — Оголошенія зачитаніі приймають ся по ціні 30 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесенія по 30 сот. від стрічки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Увагу політичних кругів звертає на себе заповіджений нині і завтра загальний страйк університетських студентів, про котрий ми вже вчора згадали. Ліберальне і радикальне дневникарство з N. fr. Presse на чолі розвинуло широку агітацію, розогнило уми, що нібито загрожена свобода наукування і свободна наука, колиб проф. Вармунд не викладав на університеті в Інсбруку катол. церковного права і перейшов в стан супочинку. N. fr. Presse обурена тим, що нібито молодіж більше дбає про самостійність університетів і свободну науку, почуває ся більше до поступових засад, як послі. Она висловлює жаль, що між парламентарними сторонами розлад і нема звязи між ними а університетскою молодіжю і приписує вину того послам.

Ректор віденського університету віззав молодіж до спокійного поведенія і учащанія на виклади, а сенат з свого боку готов до заяви за свободою університетів і науки, одначе сенат не може мішати ся до автономічного зарядженія правничого виділу в Інсбруку. Вп. очім вість про перенесенє проф. Вармунда в стан супочинку є невірна а здержанє викладів не я ніякою карою.

Мимо того сподівають ся бодай в Інсбруку заворушення на університеті, а се могло би вплинути як пошесть на інші університети. Послі німецького людового сторонництва намагають ся вплинути на молодіж, щоби занекали всяких демонстрацій, особливо звернених проти міністра Мархета, позаяк по его уступленю прийшов би міністер з христ. суспільників. Також пос. Масарик відраджував студентам всяких демонстрацій, позаяк се помогло би лише до побіди христ. суспільникам. Як бачимо з того, не розумні і розумові аргументи висувують сі дорадники, а лише партийні свої понуки. Було би справді сумно, колиб правительство і державна рада мали угнути ся перед напором певної часті загорільців. W. Allg. Ztg. заповідає, що колиб студенти насильно хотіли ударемнювати виклади, тоді правительство зачинить університети і слухачі втратилиб рік.

Заповіданий па четвер загальний страйк університетський вольнодумних студентів німецьких не відбуде ся, як подають останні вісти. Студенти віденського університету по переговорах з ректором, впевнили ся, що се було би для них і для самого університету вельми шкідливим почином і тому постановили занехати сего заміру. Такої думки мають бути також студенти в Інсбруку. Отже виходить на те, що з великої хмари на овиді N. fr. Presse малий дощ!

Tiroler Tagblatt заперечує, начеб проф. Вармунд мав після укінчення від-

пустки перейти в стан супочинку, одначе звіщає, що він уже не буде дальше викладати в Інсбруку.

В бюджет. комісії ухвалено бюджет для наук. товариств, академій наук і штук. Посол Романчук домагав ся підвисшенія підмоги для наук. товариства ім. Шевченка у Львові і для висшого музичного інститута руского у Львові. Що до першого зазначив міністер, що підмогу товариству науковому вторік підвисшено, що до дальшого підвисшенія ведуть ся ще пересправи.

По ухваленю розділу про будову водних доріг бюджетова комісія закінчила свою роботу і вибрала генеральним референтом бюджету проф. Штайнвендера.

Регулямінова комісія держ. ради. Голова комісії др. Фукс вказав на konieczність зміни регуляміну, над чим вивязала ся широка розправа, в котрій забирали слово майже всі члени. Більшість прихилила ся до внесенія Пернерсторфера і Редліха, щоби для внесенія п. Кіарого о помноженє числа членів президії установити референта, котрий має як найскорше здати справу, а се не передсуджує розглядови інших внесень, предложених комісії. Справоздавцем внесенія п. Кіарого вибрано дра Штайнвендера, котрий має ще того самого дня вечер предложити звіт.

Палата вельмож постановила, не відкидати предлоги що до міністерства робіт, але висловити своє становище резолюцією, щоби гірничі справи не належали до сего міністерства, але до міністерства торгівлі а промислові школи до міністерства просвіти. Таким способом в обсягу міністерства робіт осталиб лише сирови технічні. Резолюція домагає ся, щоби міністерству робіт приділено також водні дороги, регуляцію рік, будову пристаней і т. п., котрі належали в часті до міністерства внутр. справ, в часті до міністерства торгівлі. Таким способом нове міністерство стало би виключно міністерством технічним.

Дальшу компромітацію посла дра Окуневського за его промову в Празі рознесло по всіх віденських часописях поміщенє письмо заст. голови руск. клубу Васька з заявою, що промови дра Окуневського в Празі майже ніхто не зрозумів, і начеб він зовсім не промовляв про славянське зєдиненє. Письмо се зазначає, що руск. клуб не стоїть за славянським зєдиненєм, і відповідну заяву зложив на руки провідників німецьких сторонництв парламентарних. Таке виправдуванє поглядів і засад руск. клубу перед Німцями зовсім не причиняє ся до піддержанія поваги і самостійности клубу, а з другого боку вказує на розклад серед клубу, що викликає лише радість в москвофільським і всепольським дневникарстві.

Угорський сойм також прийняв методу австр. держ. ради що до правит. предлог, бо пос. Гойчі поставив внесенє поперте 150 послами, щоби буд-

жет на 1908 р. трактовано яко наглу справу. Сойм ухвалив се і на той час буде примінюваний заострений регулямін. Засідання мають тривати від 10—2 і від 4—8 год.

Заграниця.

В петербурських військових кругах уважають війну з Туреччиною майже неминучою. Полсженє сучасне порівнюють там з тим, яке панувало перед японсько-російською війною. Російські власти докоряють Туреччині, що она пособляє революційному рухови в Персії, підохочує Курдів до різні і таких відносин, які супротивляють ся російським інтересам і правам набутим в англо-російським договорі.

Наколи Туреччина не понехає своїх коромол в Персії, то на погляд військових кругів може дійти в найближшій часі до оружної розправи.

В російській думі подало 37 послів начерк закона про заведенє української мови в початкових школах на Україні. Се внесенє звучить:

1) В місцевостях з українською людністю з початком 1908—1900-го шкільного року в початкових школах повинна бути рідна викладова мова.

2) Російська мова, яко мова державна, має бути обовязковою в школі.

3) В початкових школах на Україні повинні бути книжки, приладновані до розуміння і до життя та побуту українського люду.

4) Всі закони, супротивні сим пунктам, знищують ся.

Заяву підписали такі депутати: П. Базілевич (з Чернігівщини, правий), В. Гузь (з Чернігівщини, прав.), С. Коваленко (з Київщини), священик В. Солуха (з Київщини, правий), А. Троїцький, (з Тверської губернії), Соколов З—ій, Пурпуров (з Астраханської губ., поступовець), Г. Удовіцкий (з Полтавщини, монархіст), А. Марков (з Самарщини, октобрист), Рожков (Ставропольщ.), Ліпнягов (Вятської губ., к.—д.), Н. Тараненко (Катеринос.), М. Барібін (Астрах., октобрист), А. Кропотов (Сімбірск., трудовик), А. Луїн (Казавск., к.—д.), І. Сторчак (з Херсонщини, поступовець), Никольский (з Одеси, к.—д.), Н. Панкєв (з Таврії, к.—д.), В. Варламов (з Дону, к.—д.), А. Булат (Сувалки, трудовик), С. Сидоренко (з Київщини, правий), священик Трегубов (з Київщини, правий), Лебедєв (з Астр., монархіст), Н. Неїлов (з Олонецк. губ., монархіст), свящ. С. Богданович (з Київщини, правий), І. Попов (з Самари, октобр.), Б. Бергман (з Катеринос., октобр.), свящ. К. Волков (з Київщини, правий), Н. Леус (з Харківщини, правий), Ф. Шевцов (з Могілев., правий), Ів. Лучицкий (з Київщини, к.—д.), А. Колубакін (з Петербурга, к.—д.), В. Маклаков (з Москви, кадет), О. Пергамент (з Одеси, к.—д.), В. Караулов (з Єнісейска, кадет).

Про се внесенє пише „Рідний Край“ в ч. 15 ось які замітки:

«Те, на що була тільки сподіванка, про що йшла тільки глуха поголоска, стало ся певним вчинком: громадка послів подала до державної думи заяву про потребу провести законодатною дорогою міцне право уживання української мови в школах на Україні. Подано сю заяву по більшій частині „правими“ членами думи. Ми не раз говорили, які хисткі й рухомі ті грані, що ділять членів думських — на правих, помірних та лівих. Отже, на якому ступні «правости» стоїть той чи інший посол, з тих що підписали українську заяву, не слід про те багато розводитись; хоч і дивують нас деякі імена, зустрінуті під сею заявою, але дивують приємно: коли й сі люди, що до сеї пори зовсім не відзначались українськими симпатіями, підписались під бажанєм мати українські виклади в наших школах, — то значить, се питанє „дозріло“, подолало багато передсуду, затверділої зички, привчило до себе думку й тих, що були давніш до його безприхильні. Мабуть таки правда, що „крапля й каменя довбає“.

Заяву зложено якомсь не сьміло, права української школи зазначено в досить не широких межах, але... тим часом можна втішати ся й сею заявою. Зроблено рішучий початок. Отже імена членів, що підписали заяву, треба зазначити з подякою.

Однак поданє заяви ще не значить, що справу виграно. Ще треба той законопроект — уміло провести під час його обміркування. Хто і як боронитиме його в думі?

На Великодні святаки наші послі розіхались по своїх краях, «до дому». Колиб то вони, як той давний ватаг, доторкнувшись до рідної землі, почули в собі нову, більшу силу боронити рідну справу, та утворити їй певну долю».

В Лємбардії проявив ся хліборобський рух наслідком великої нужди між селянами тамошніми. Ої прояви можна було помічувати там уже від довшого часу. В однім селі під Мілянєм прийшло до завязтого бою між селянами а карабінєрами, в котрім з обидвох сторін стріляно остроми набоями. Майже сучасно відбув ся такий бій між селянами а карабінєрами під Кодоніо в провінції Кремонській. Отсі події стають певним доказом давно вже помічуваного революційного руху поміж селянами в Італії, викликаного щораз більшою нуждою в хліборобських веретвах населеня.

З Марокка наспіли вісти, що 7000 жовнірів мулли Бен Багдадеса, мимо заборони султана Абдуль Азіса вирушило до Фреци, щоби перейти на сторону Мулей Гафїда. Ся вість викликала велику радість серед Марокканців.

Афганська справа була предметом запитаня зверненого в льондольським парламенті до правительства, а іменно вимагано поясненя в справі нападу Афганців на границі Індії і чи є яка ріжниця поглядів що до Афганістану між Росією і Англією.

На се питанє відповів підсекретар до індійских справ вимінаючи і візвав членів парламенту, щоби єму не задавали тепер таких питань, поки не буде міг сказати щось певного. Ся відповідь свідчить, що Англії не повело ся ще наклонити еміра Афганістану, Гобібулю, до признаня договору заключеного між Англією і Росією перед 7 місяцями, котрий віддає в дійсности Афганістан під опіку Англії. Тимто англійська суспільність затривожена сею непевністю. Одначе спір з Афганцями не викликає між загалом в Лондоні тривоги, бо побиті ворохобники вернули до Афганістану і не відважати ся так скоро до нового напа-

ду. Границя Індії є добре обезпечена англійськими військами.

В Вашингтоні підписано договір американсько-япанський про мирове рішанє спорів, які могли би виринути між Зєдиненими Державами а Японією. Сей договір що до змісту годить ся з подібними договорами, заключеними з Францією, В. Британією і Іспанією.

Допись з Старосамбірщини.

(Під теперішню пору!)

Кожному з нас Русинів відомо, що тяжкі настали для нас часи. Щоби удержатись під нинішню пору на ногах, мусимо всі як оден муж доложити рук до заведеня між собою єдності і карности; ніхто най не горячкує ся, а також най не сидить з заложенними руками, або не тратить рішоваги духа! Лихе дневникарство втратило розвагу і рівновагу, а то всьо має лише одну ціль, щоби настроїти як найнеприхильнійше всіх супротив Русинів, та викликати розярєнє з обох сторін, з чого вийшлиб страшні наслідки. Навіть деякі урядники (приміром Старий Самбір) своїм поведєнем визивають спокійне руске населєнє, та добачають у Русина якісь мнимі бунги в проходї по місті, або в якій небудь рускій пісні. Всюди несуть ся кличі бойкотувати Русинів та від них сторонити, так що Русин в урядї чує ся як би який зайда.

Одинокою дорогою та способом, щоби удержатись у власних силах, є економічне і просвітне піднесенє мас народу, та розбудженє свідомости національної між нами самими. Закладаймо по всіх містах і місточках свої склепи та інші економічні інституції.

Склеп у місті повинен бути складовим склепом для склепів по селах. Та найбільшою перепорою до отворєня склепу у місті є недостача поміщеня. Тому передовсім треба постаратись о власну хату. Міг би хтось закинути, що нема звідки взяти гроша на будову своєї хати — однак де є добра воля і охота і правдива праця не лиш на устах, там найде ся все! В кождім повіті найде ся настілько Русинів, що чейже зможуть побудувати скромну спільну хату! А коли ми до сего не спосібні, то не маємо чого нарікати на других, лише радше плачмо самі над собою.

Ми повинні складати жертви на підвалини нашої будучини! а будучина наша передовсім в економічнім піднесеню нашого народа. Даймо народови хліба, та способи до лучшего і лекшого житя, а з певністю і при менчій агітації виберемо своїх послів, свої ради повітові та громадські і пр.! — Лише потреба спільної праці, та власної охоти до неї! А то звичайно треба нашого Русина і то інтелїгента не селянина, тягнути, щоби він дав яку лепту на народну ціль, та щоби приїхав на спільну нараду. Велика часть з нас не бере майже ніякої участи в праці народній, а вся праця як і єї попиранє матеріальне спочиває лише на тих самих людях, що і кують і дують! Нині не пора відпочивати або лише критикувати та філософувати! се повинно уважати ся гріхом супроти свого народу!

Крім байдужности серед нашої інтелїгенції є багато трусливости та боязни признавати ся отверто до своєї народности. Що, як що! але се вже недостача характеру, се упідлюванє себе перед другими. Ніхто не вимагає, щоби Русини були загорільцями, але соромити ся своєї народности се підлота! І як раз через се, що багато є між нами великих страхопудів та відступників, виробляють ся у нас

деякі люди на завязятих загорільцїв бачучи, що нива наша така запущена а робітників так мало! Одні боять ся своєї тіни, другі впрост цурають ся свого народа, иншим все байдужне — а мало є таких, котрим би дійсно лежало на серци добро народу. І чиж дивуватись, що Поляки кажуть заєдно — »gdyby tylko tych prowadzów zamknąć, byłby spokój«. Через такі відносини уважають у нас кожного рухавійшого патріота радикалом (через що лиш зискує на славі партія радикальна), хотяй тим людям і не снить ся якийсь безбожний радикалізм. І опісля хвалять ся радикали, що лише они одні і більше ніхто, жєлають добра своєму народови, а всьо проче лише галапаси (так приміром виражались они про зїзд партії нац.-дем. у Львові).

Одною причиною, чому так тяжко спромочись на свою хату, се прикра і тяжка праця стиганя жертв і вкладок, від котрих майже кождий відтягає ся, або дає дуже нерадо примушений вічним напастованєм збирача. Се не повинно мати місця у інтелїгентної людини, бо такий спосіб лише зражає людий охочих до праці.

Не раз деяким людям не жаль програти в карти, або пропустити в товаристві в кнайпочці і кілька або кільканайцять корон, але дає корону на народну ціль вже тяжко!

Нераз вимагаємо від наших селян, щоби они бойкотували горівку, тютюн і відмовили собі того збитку, але чому то ми інтелїгенти не такі скорі до таких геройств. А жаль бере чоловіка, як то деякі наші люди інтелїгентні тратять марно гріш на дорогих «сніданках».

До власної хати можна би прийти таким способом. В декотрих місцевостях складає кількох заможнійших відповідний капітал потрібний на будову, позичають безпроцентово Товариству сей гріш на час, доки не вибудує ся хата, а коли вже хата готова, тоді бере Товариство позичку і віддає тим, що дали на час гроші, а рати сплачує з впливаючих вкладок, до котрих зобовязують ся на письмі члени Товариства та з доходів, які принесе хата, будь то з склепу, каси, або забав, представлень і прч. Так то в сей спосіб при невеликих жертвах можна дійти до своєї власної хати! А своя хата в повіті се підстава до організації! Се розуміє і простий мужик, котрий лише просить Бога, щоби міг виставити свій дім і мав свій куток. Лиш крихітку доброї волі і приложеня рук до праці а нема нам чого бояти ся!

Звіт Тов-а взаїмних обезпечєнь „ДНІСТЕР“ за XV адміністраційний рік (1907).

(Конець).

Всі 2101 шкід без коштів ліквідації і ратункових виносили 1,135.627-97 К, з того остало невинпачених з кінцем року 29 шкід в квоті 16.525 К — натомисть: виплачено з р. 1907 відшкодовань 2072 в сумі 1,119.103-97 К, з р. 1906 відшкодовань 15 в сумі 5-380-04 К, а з коштами ліквідації 15.490-40 К і ратунковими 8-075 К, разом в р. 1907 за 2087 шкід 1,148.048-41 К. З тої суми реасекюрація звернула „Дністрови“ 549.978-31 К, так що на власний рахунок остало 598.070-10 К.

На будинках приключило ся 1962 шкід на 1,088.396-97 К, на збіжу 98 шкід на 44.420 К, на інших движимостях 51 шкід на 12.901 К, разом 2101 шкід на 1,135.627-97 К. З того припадає: а) під твердим покритєм 13 шкід на 12 13.269 К, б) під гонтами 103 шкід на 69.623 К, в) під соломкою 1985 шкід на 1,052.735-97 К. Попередного року було 1883 шкід, котрі з коштами виносили 1,057-345 К 96 с.

В дорозі ласки признано і виплачено 47 відшкодовань в сумі 18.240,52 К, натомість відмовлено відшкодованя в 14 случаях (9 з причини незаплатеня, 1 з причини судового засуду, 1 з причини подвійного обезпеченя, 3 з інших причин). Відклику до суду мирового не було жадного ані позову судового, натомість були 3 позови пошкодованих против агентів (в однім случаю агента засуджено на зашлату за зашебане, в 1 увільнено агента, в 1 ще справа не рішена). За всі 15 літ виплатило Товариство 15.839 відшкодовань в сумі 8.693.257 К, з того 304 відшкодовань на суму 121.966 К в дорозі ласки.

Білянс Товариства показує зріст і стан поодиноких рахунків. Фонд резервовий побільшив ся 157.175 К, бо отримав значнійший приділ з зиску попереднього року і решту незачислених зворотів, і вносить тепер 1.003.364 К 14 с. Резерву премій піднесено на 53% власної премії і вносить 613.720 К, т. є. о 63.510 К більше як попереднього року. Резерва спеціальна (на надзвичайні видатки) побільшилась о 3.959,25 К і вносить 35.000 К. Фонд спеціальний на звороти дістав з надвижки попереднього року 34.779,25 К і вносить 50.939,14 К. Фонд емеритальний урядників дістав 38.949,84 К і вносить 218.364,55 К, на ту суму зложило Товариство квоту 146.028,88 К, урядники 32.967,16 К і прибуло з власних доходів фонду 29.368,51 К. Приходу з процентів сего року було 9.076,06 К, видатку на пенсію вдові 640 К. Фонд емеритальний урядників збирає ся від 10 літ.

До фондів в цілі забезпеченя провізориного персоналу (по мисли закона з 16/12 1906 В. з. д. ч. 1, який зачне обовязувати від 1. січня 1909), котрі тамтого року Рада надзираюча утворила і дотавала квотою по 12.500 К, відложено в р. 1907 по 7.500 К, тепер вносять ті фонди по 20.000 К.

Фонд на ріжницю курсів зменшив ся о 26.429,10 К, бо з того фонду покрито страту на курсі цінних паперів, яка вийшла рахунково в наслідок надзвичайного обниження курсу паперів з кінцем року.

Стан цінних паперів вносить разом з паперами фонду емеритального 1.057.300 К вартости номінальної, а 1.006.007,30 К після грошевого курсу.

Вкладки в банках и шадниці побільшили ся; доложено в Рускій Шадниці в Перемишлі 130.000 К, разом має „Дністер“ в тамошній Шадниці 152.620 К, в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“ на вкладці 25.000 К і на рахунку біжучім 100.000 К на уділах 1399,40 К, в Банку краєвім за купони 10.951,84 К (по відчисленю належитостий Банку), в Шадниці поштової 532,93 К, разом вкладки пливні в Банку, Шадниці і Товаристві 290.504 К 17 с.

Власні реальности Товариства позістали в білянсі з попереднього року з вартостію 715.000 К. Довгу і обтяження на реальностях нема жадного. Дохід з реальностей за р. 1907 вносив 18.578 К 41 с.; квоти тої не можна обчисляти процентово від вартости реальностей, бо тільки в однім домі винаймлено помешканя і склепи за чиншом, в другім містять ся бюро Товариства і мешканя служби.

Активам Товариства в сумі 2.404.200 К 82 с. противостоят пасива Товариства 2.101.347 К 82 с. В пасивах нема жадних довгів і обовязань Товариства (крім незначної квоти провізії 3.608,20 К агентам), є тільки самі фонди Товариства і кавції.

Кошти адміністр. виносили 427.447,86 К Кошти інвентаря, датки сторожам огневим і оплати до Каси хорих і до фонду емеритального в сумі 15.628,64 К, яко конечні видатки цолучені в зарядом Товариства, разом сума видатків адміністративних 443.076,50 К. (попер. року 423.277 К.).

Заплати від агентів впливали правильно: заплатили в протягу року 1.976,651 К, відписались на страти з рахунку агентів 2.535,02 К. Залеглости у агентів за нестягнені перед кінцем року премії вносять 140.149,45 К, майже так само, як попереднього року, хоть

сего року було до стягненя більше премії. Надвижка білянсова вносить 302.782 К.

Отсе короткий образ розвою нашого руского тов а огневих обезпечень. Він хвалить ся сам собою, а в нас будить почуте власної сили і певність, що галицька Русь-Україна спосібна до економічного труду.

Тиха, витривала і совісна праця дирекції тов-а взаїмних обезпечень „Дністра“ під провідом начального директора д-ра Ярослава Кулачковского дає їй спроможність станути перед рускою суспільністю зі звітом, яким, дай Боже, щоби могли повеличати ся всі другі наші економічні і фінансові інституції.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Єрмії Прп.; римо-кат.: Бонифатія. — В п'ятницю: руско-кат.: Бориса і Гліба М.; римо-кат.: Софії і 3 дочок.

— В Самборі є від вісьмох літ бурса, що рік-річно дає приміщення до 50 ученикам з околиці за невеликою винагородою. Інституція ся придбала собі власну реальність, побудувала новий партеровий дім при помочи Добродіїв і зятягнутої позички, а задля недостатчі більших средств матеріальних не може приступити до будови головного будинку, та міститься мусить в домаймлених сусідніх домах, за котрі оплачує значні чинші. Плян на головний будинок лежить вже від року готовий, а годі приступити до будови, доки Виділ не має бодай настільки призбираних фондів, щоби міг заплатити підприємцеві першу рату. З огляду на велику потребу здвигненя нового будинку і значне число зголошуючих ся учеників звертаємо ся до П. Т. Добродіїв і громадян Самбірщини і сумежних повітів з покликом і прошенем о присилане датків на руки о. М. Ортинського, катехита ц. к. семінарії учительської в Самборі. — Від Виділу „Шкільної Помочи“ і бурси в Самборі, дня 10. мая 1908.

— З Київщини до Аргентини. З містечка Монастирищ вибрало ся доси 40 міщан на роботу до Аргентини, а багато готовить ся до виїзду. До еміграції заохочують наслані агенти і беруть за перевіз одної особи по 45 рублів.

— Зелізна катастрофа в Рудках. Вчера веч. о 7^{3/4} год. поїзд, що їхав з Самбора до Львова, вїхав на стації Рудки на магазинний шлях, на яким стояло 16 тягарових возів. Наслідком зудару поїзду з тими возами два вози розпорошали ся на кусні, а два вискочили із шин. З поїзду оден віз вилетів із шин, а машина дещо ушкодила ся. З подорожних 5 осіб легко поранило ся, а 40 дістало потрясеня нервів. Катастрофа наступила з причини лихого устанвлення зворотниці. Здає ся, що хтось зі злоби змінив в останній хвилі зворотницю, бо машиніст бачив якогось утікаючого чоловіка до ліса. Жандармерія провадить слідство. В три години по катастрофі приїхав до Рудок директор залізниці Рибіцький з шефом руху Векслером.

— Жерела нафти відкрито в острожекім повіті, полудневої часті вороніжської губернії, яку заселяють Українці. Жерела є вельми обильні в кишачку доброї якості.

— Союз славянського Сокільства. Товариства Ceska Obec Sokolska, Союз Hrvatskih Sokolskih Drustava, Slovenska Sokolska Zveza, Savez Srbskih Sokolova kraljevine Srbije і Союз болгарских гімнастичних тов. „Юнак“ заложили загальний Союз славянського Сокільства, якого головою вибрано д-ра Шайнера, голову чеського сок. Союзу. До Союзу не вступили гімнаст. товариства польські ні російські ані наші рускі.

— Воробкевич (Євген) Емануїл, правосл. папх в Іспасі (на Буковині), помер 10. с. м. по тяжкій грудній недужі в 45 р. жятя. Покійник був середуючою дитиною пок. нашого композитора і писателя Ізидора, з котрих полишила ся між живими вже лиш Вікторія, жена рад-

ника краєвого Сімігіновича. Покійний був якийс час при правосл. церкві у Львові. О. Емануїл був чоловіком талановитим, який за молоду брав ся до віршованя і єго етишки появляли ся в давнійших буковинських календарях і зладив він кілька підручників для правосл. церкви. О. Емануїл розумів і поважав заслуги свого батька і по єго смерті зібрав і впорядкував розкинені єго рукописи. Ноти передав відтак „Станиславському Боянови“ а поетичні твори др. О. Маковевви, щоби заняли ся їх опублікованем. В житю народнім не брав участі, однак мав до Русинів, як зазначає „Буковина“, прихильне серце, задля чого зносив неодну прикрість.

— Клопіт з циганами. Не орють, ні сіють, а живуть мов птахи небесні — се цигани, яких повно всюда волочить ся по Галичині. З гордецької рогацьки під Львовом донесено вчера поліції, що прибула там ватага циганів, за якою довго шукала жандармерія за крадіж селянських коний. Жандарми придержали вправді 4 вози з 4-ма циганками і 16-ма циганчатами, але 3 цигани утікли з рештою возів до ліса. Поліція спровадила вози з циганками і діворою до Львова, а за циганами вислала кінних поліціянтів. Небавом спіймано циганів, а вечером впав в руки поліції другий табір циганів з 7-ма возами. Всіх циганів відставлено до суду.

Оповідсти.

— Іменоване. Цісар надав професорови промислової школи у Львові, Володисл. Клапковскому, титул шкільного радника.

— Тарасове свято в Тернополі. Вечерниці в честь Шевченка устроюють укр.-руські товариства в Тернополі в неділю дня 17. мая с. р. в салі „Міщанського Брацтва“. Програма: 1) Вступне слово. 2) Вебер: увертура з опери „Ернанте“ — орхестра 55 п. п. 3) Народні пісні — Ан. Вахнянина. 4) Шопен: Концерт е-молл. Сольо фортеп. з акомп. орхестри, відіграє проф. Ол. Пашкевич. 5) Деклямація п. Ів. Бородисевичівної. 6) Ф. Колесса: Збірка народних пісень — мішаний хор міщанський. 7) а) Анат. Вахнянин: „Нема мені породаньки“, сольо сопран. з опери „Купало“, б) Богдан Вахнянин: „Спрітка і соловейко“, сольо сопр., панна О. Вахнянинівна. 8) Шевченко-Богдан Вахнянин: „Титар“ музична картина на хори мішані і мужескі з солями сопрановими і теноровими п-и Ольги Вахнянинівної і Анатолія Малиновского, з акомп. повної орхестри 55 п. п. Білети можна набувати вчаснійше в „Нар. Торговлі“, в день концерту вечером від год. 6. при касі. Початок о год. 8. вечером.

Телеграми

з дня 13. мая.

Відень. Цісар прийме дня 30. с. м. в Бургу ювілейні желаня армії і жандармерії.

Вчера вечером відбув ся галевий обід в честь даньського короля.

Відень. Кружляє чутка, що пос. Окуневский виступив з руского клубу.

Петербург. На два виправляючі відділи війська около Тифлісу напали ворохобні племена і убили 1 жовніра а кількох ранили. В погоню за ними вислано відділ війська.

Канеа. Держави, які мали на Креті свої військові залоги, донесли теперішньому надкомісареві Заїмісови, що мають до него довіра і вицофяють свої залоги з цілого острова.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 12. с. м.: Марія Полонята, Підярків; Ілько Волексин, Цінява; Никола Ванкович, Чорна; Андрей Чабан, Краків; Михайло Садовский, Видамок; Микола Петрицький, Копичинці; Сев. Наконечний, Лдзіне; М. Винар, Милашовичі; др. Ярослав Олесницький, Дрогобич; Мих. Миколаєвич, Скоморохи; Мик. Комарницький, Лежайск; др. Мих. Новаковский, Богородчани; Ів. Калимон, Дубровиця; Мих. Солодуха, Рава руска; Осип Мартинович, Мечисів; Данило Гавущак, Перегінсько; др. М. Френкель, Журавно; Озіас Гільбурд, Росія; Ілія Мардерович, Камінка вел.

Товариство Взаїмних Обезпечень в Кракові.

Виказ найвисших цін

до яких землеплоди в 1908 р. можуть бути обезпечені від граду.

Рід землеплодів

В судових повітах Галичини і Буковини.

А

Андрихів, Балигород, Бяла, Беч, Бошня, Вжеско, Вжостек, Вжозів, Буковско, Хжанів, Ценжковичі, Чорний Дунаєць, Домброва, Дембця, Добчині, Дукля, Динів, Фриштак, Глобів, Горлиці, Гривів, Ясло, Яворжко, Йорданів, Кальварія, Келти, Кольбушова, Краків, Кросчанко, Кросно, Кшешовичі, Лежайск, Літанова, Ліско, Лішки, Лютовиска, Лавьцуть, Маків, Мелець, Милівка, Мшана долина, Мушина, Мислиничі, Неполомиді, Ніско, Новий Санч, Новий Торг, Осьвенцім, Пільзно, Підгуже, Переворек, Радів, Радомисль, Ролчичі, Розадів, Рудник, Риманів, Ряшів, Сянок, Славина, Соколів, Старий Санч, Стрижів, Суха, Тарнобжег, Тарнів, Тухів, Тичин, Улянів, Устрики, Вадовши, Ведичка, Вісниця, Войнич, Заклічин, Жабно, Затор, Жмгород, Живець.

Б.

Белз, Бірча, Бібрка, Богородчани, Болахів, Болшівці, Бориня, Бурлитин, Буск, Ходорів, Цішанів, Делятин, Добромилі, Дольна, Дрогобич, Дубецько, Глинини, Городок, Гвоздець, Галич, Яблонів, Янів, Ярослав, Яворів, Калущі, Камінка, Комарно, Коломия, Косів, Красна, Краковець, Куликів, Кути, Любачів, Львів, Лука, Медниця, Миколаїв, Мостиска, Мости великі, Надвірна, Немпрів, Нижанковичі, Оттиня, Підбуж, Печеніжин, Прухніч, Перемишль, Перемишляни, Рава р., Радимно, Радехів, Рожнятів, Рогатин, Рудки, Самбір, Стява, Судова Вишня, Сколе, Сокаль, Солотвина, Станиславів, Старий Самбір, Стара сіль, Стрий, Щирець, Товмач, Турка, Тисмениця, Угнів, Винники, Войнилів, Заболотів, Жабє, Жовква, Журавно, Жидачів.

В.

Борщів, Броди, Бережани, Бучач, Будапів, Чортків, Городенка, Грималів, Гусятин, Копичинці, Козова, Лопатин, Мельниця, Микулівці, Монастирська, Нове село, Обертин, Олесько, Підгайці, Підволочиска, Золотий Потік, Скалат, Снятин, Тернопіль, Терембовля, Таусте, Вишнівчик, Залізці, Заліщики, Збарж, Зборів, Золочів.

Буковина.

Боян, Чернівці, Чудни, Дорна Ватра, Гурагумора, Кімполонг, Кіцмань, Путиля, Радівці, Садагура, Селетин, Серет, Солька, Станівці, Сторожинець, Сучава, Ванківці над Черемошом, Вишніця, Заставна.

Поз.		поз.	корон за 100 кг.	поз.	корон за 100 кг.	поз.	К за 100 кг.
1	Жито озиме	1	18.—	1	17.—	1	16.—
2	Жито яре	2	17.—	2	16.—	2	15.—
3	Пшениця озима	3	22.—	3	21.—	3	20.—
4	Пшениця яра	4	21.—	4	20.—	4	19.—
5	Ячмінь	5	15.—	5	14.—	5	13.—
6	Оржіш	6	15.—	6	14.—	6	13.—
7	Овес	7	15.—	7	14.—	7	13.—
8	Гречка (Татарка)	8	16.—	8	15.—	8	14.—
9	¹⁾ Кукуруза	9	15.—	9	14.—	9	13.—
10	Просо	10	13.—	10	12.—	10	11.—
11	Горох звичайний (білий і зелений)	11	18.—	11	17.—	11	16.—
12	Горох (Вікторія) і Велигорох зелен.	12	23.—	12	22.—	12	21.—
13	Біб	13	15.—	13	14.—	13	13.—
14	Бобик	14	14.—	14	13.—	14	12.—
15	Фасоля звичайна	15	18.—	15	17.—	15	16.—
16	Сочевиця звичайна	16	16.—	16	15.—	16	14.—
17	Ленча (Вика)	17	14.—	17	14.—	17	13.—
18	Лубінь	18	11.—	18	10.—	18	10.—
19	Тимотка	19	46.—	19	44.—	19	42.—
20	³⁾ Конюшина червона (насінна)	20	140.—	20	135.—	20	130.—
21	Конюшина шведська	21	140.—	21	135.—	21	130.—
22	Конюшина біла	22	120.—	22	115.—	22	110.—
23	Ріпак зимовий	23	26.—	23	25.—	23	24.—
24	Ріпак літний	24	24.—	24	23.—	24	22.—
25	Льнянка (Льниця, Ржий)	25	19.—	25	18.—	25	17.—
26	Конопне волокно	26	42.—	26	41.—	26	40.—
27	Насінє конопне	27	19.—	27	18.—	27	17.—
28	Лен волокно	28	50.—	28	48.—	28	46.—
29	Насінє льну	29	26.—	29	24.—	29	23.—
30	Мак	30	54.—	30	52.—	30	50.—
31	Аниж російський	31	46.—	31	44.—	31	42.—
32	Аниж плоский	32	50.—	32	48.—	32	46.—
33	²⁾ Хміль	33	250.—	33	240.—	33	240.—
34	Лоза кошикарська 1-літ.	34	3.—	34	3.—	34	2.50
35	Лоза кошикарська 2-літ.	35	1.50	35	1.50	35	1.20
36	⁴⁾ Конюшина червона на пашу	36	5.—	36	4.50	36	4.—
37	Тютюн	37	—	37	50.—	37	50.—
38	Бульба	38	2.50	38	2.50	38	2.—
39	²⁾ Бураки цукрові	39	2.—	39	2.—	39	2.—

Солома в відношенню до вартости зерна буде числити ся мінімально:

	В судових повітах означених буквою А.	В судових повітах означених буквою Б.	В судових повітах означених буквою В.
з пшениці, жита, ячменю, вівса і струкових землеплодів	в $\frac{1}{6}$ часті вартости зерна	в $\frac{1}{8}$ часті вартости зерна	в $\frac{1}{10}$ часті вартости зерна
з гречки	$\frac{1}{10}$ "	$\frac{1}{10}$ "	$\frac{1}{10}$ "

1) Кукурудзу буде приймати ся до обезпеченя з вилученем бадилля і листя с. є лише саме зерно без підвисшеня задатку.

2) Хміль і цукрові бураки можна обезпечувати по ціні законтракованій, евентуально по потрученю коштів доставки, если законтраковано його станція залізнична або фабрика.

3) При обезпеченю конюшини насінної належить подати, який покос обезпечує ся на зерно.

4) При обезпеченю конюшини червоної на пашу, если має бути обезпечений також другий покос, мусить бути поданий до обезпеченя окремою позицією.

Замітка: Землеплоди названі під поз. 34, 35, 36 і 37, се є кошикарська лоза 1-річна, кошикарська лоза 2-літня, конюшина червона на пашу і тютюн будуть прийняті до обезпеченя після сподіваного збору, поданого в метричних сотнарах з одного морга, а не як доси ричалтова вартість з тогож.

А хміль буде прийнятий до обезпеченя по ціні за 100 клг., а не як доси за 50 клг.

Передплата

до «РУСЛАНА» в Австрії:

за цілий рік . . . 20 руб.
 за пів року . . . 10 руб.
 за чверть року . . . 5 руб.
 за місяць . . . 1/70 руб.

За границею:

за цілий рік . . . 18 рублів
 або 36 франків
 за пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Єдине число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмем мы плоть і віри не возьмеш,
 бо руське ми серце і віра руська.» — В Русланових вальсах М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
 перш неділя і руських свят
 о 5^{1/2} год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає слідше
 напередке застережене.—
 Рекламні неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Поважний голос про сучасну хвилю польско-руської справи.

(+) В краківському місячнику Przegląd Powszechny за май оповістив вірменський архієпископ о. Теодорович ширшу розвідку п. з. Obecny moment kwestyi polsko-ruskiej, з котрою бажаємо познакомити нашу суспільність.

Нав'язуючи до події з 12. цвітня, згадує автор, що вказувано на російські відносини, звідки наука анархізму і тероризму перенесла ся і до нас. Однак поглядови сему суперечить обставина, що заграничний тероризм і анархія мають ясну ціль і відповідно тій вибирають хвилю ділання і жертву, щоби тим способом усунути ненависну систему, якої не можуть повалити иншим способом.

Тимчасом в Галичині, хоч би якими чорними красками зображав хто тутешні відносини, не зможе заперечити, що Русини мають політичну репрезентацию, котра законною дорогою всего добивати ся може. Мають бо значне число мандатів і творять поважний політ. табор. Якраз тепер була хвиля на той навіть случай, колиб дійсно були загрожені, що могли вступати на дороги, вказані політичним розумом, на дороги промощені політичними впливами. В таких історичних хвилях (нова доба парламентаризму з загальним виборчим правом) замовкає навіть найкрайніший тероризм, пережде, поки не випробує тих нових доріг. Навіть рішучий анархіст назвав би се політичне убийство в таких обставинах неоправданим анахронізмом.

Колиб навіть вся історія Руси у відносинах до Польщі була переповнена рядом політ. убийств, то ще заслїплений системою політ. убийств сказав би: «тепер треба притихнути, бо коли що йно осягнулисьмо більші права політичні, коли наша репрезентация починає робити перші кроки, коли можемо сподівати ся по ній політичних придбань, отже пождім, щоби можна сказати, що вичерпало ся всі способи».

Тимчасом саме тоді, коли політ. репрезентация не розпочала ще жити політ. життям, довершено скритоубийство. Чи ж може бути більший контраст між обставинами, а злочином? Чи може ще більше обтяжувати політ. сумління парламентарного кльобу, як відношене сего злочину до народної конечности? Так само зазначає автор, що й жертва злочину, подібно як і хвиля вибрана, стає в яскравій суперечности до тих інтересів і замі-

рів, які міг би собі витичити анархічний тероризм і заграничний терорист скорше осудив би сю подію і назвав би Bubenstreich. Сугестія ненависти з часописей і брошур нагромадила стілько пального материялу в кругах молодіжи, так заволоділа її почуваннями, що вже она не уміє розібрати, чи сей злочин має яку ціль, чи хвиля пригідна не уміє держати ся ніякої етики злочинної (коли так можна висловити ся) і певної ідеї інтересів, яка кермує подібними злочинами. Іде отже за сліпою пристрастю, котра кидає словами: бити і мордувати, не питаючи що, коли і кого. Сих слів не відносить однак автор до загалу руского народу, ані до загалу рускої молодіжи, лише до певних кругів, котрі шкодять народности польській і рускій, а сій останній найбільше.

Автор нагадує, що перед кількома роками митрополит Шептицький видав посланіє про пайдокрацию, котре булоб тепер на часі пригадати. Там остерігає руский нарід перед небезпечністю, що молодіж за рано бере в свої руки публичні справи і о них самостійний видає осуд, а старші, замість покермувати нею, сліпо підлягають її вирокам. Останні події і кровавий злочин potwierдили побоювання митрополита.

Сей злочин заскочив руских політиків. Однак часть руского дневникарства і руских політиків, замість осудити злочин, двозначно або недвозначно прославляють его, а поважні політики поусували ся, як би під заклієм тероризму мовчать, а під адресою злочинця сипле ся стілько спочування і підлещування, що виходить се на прославлюване злочину.

Відносить ся вражінє, що певна часть дневникарства і політиків приймає сліпо команду молодіжи, іде на услуги малолітніх злочинців, витворює атмосферу, в котрій завмирає докір сумління, обурене справедливости, закон етики і моральности, а вицвітає апотеоза, де за злочин можна діждати ся дешевої слави, а за злий вчинок пам'ятника богатира.

Мабуть не застановляють ся ті панове, яку страшну одвічальність приймають за свої писання, за кожду мову і агітацию, не кажу вже супроти Бога, але власного народу, власної молодіжи, своєї будучини. Розходить ся мабуть о те, щоби з терору утворити для себе чинник сили політичної, але не застановляють ся, що користи осягнені не зрівноважать тих шкід моральних і духових, заданих власному народови.

Бо якеж вихованє, які ідеали готують сі провідники своїй молодіжи? Що

з неї буде, коли вже нині почне вірити в се, що она править народом, що кожда її гадка, то диктаторська гадка, що кождий її поступок, то лицарство, старші в суспільности, що політики є лише на те, щоби сповняли і прославляли все, що виляже ся в її головах? Яку будучину приготовляють тій молодіжи ті, що її злочини надають п'ятно мучеництва і пожертвованя. Що остане в ідеалах молодіжи, коли головним ідеалом її ставить ся убийників? Яка доля жде ту молодіж, кормлену ненавистю, убийствами? Чи ті панове думають, що звернуть їх серця на свою користь? Помиляють ся вельми! Вже тепер переконають ся старші політики, що молодіж вириває їм керму з рук, гонить стрімголов, а скоро перейме ся ідеалом убийств, чи не вйде се і в круги життя родинного і морального і не затроїть родинних огнищ і заводової праці, поривів і надії?

Не можна безкарно вичеркнути заповіді „не убий“, а мимохіть насувають ся слова Ісаї: „Горе вам, що ставите темноту за світлість, а світлість за темноту“.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

П о с о л ь с к а п а л а т а перевела розправу над підвисшенєм контингенту новобранців і помочію для родин резервістів на основі наглого внесеня гр. К о л ь о в р а т а.

Пос. соц. Ф р а й н д л і х докоряв парлам. більшости, що в першім році естествона народного парламенту нічого не зробила для народу, а дбає лише о держ. конечности, коли тимчасом нарід домагає ся таких предлог, як про обезпеченє на старість і на случай неспосібности до роботи. Соціялісти будуть голосувати проти наглости і проти meritum.

Пос. Г у г е н б е р г (христ. сусп.) заявив, що представники народів можуть спокійно голосувати за сим внесенєм, бо оно з одного боку скріплює оружну силу, але з другого подає всякі пільги в службі.

П. К л ь о ф а ч виступав проти наглости і meritum і жалував ся на неприхильне становище військової управи супроти Чехів.

Пос. Л і б е р м а н жалувє ся на великі тягари і заявляє, що соціялісти доси не дадуть державі рекрутів, поки армія не змінить ся у велике демократ. військо. Парламент залагоджує лише державні конечности, але не дбає про конечности народні, а се викликає невдоволенє населеня парламентом, коли правительство нарікає на малий контингент

армії, то бесідник вказує на се, що є 28.000 офіцерських слуг і багато жовнірів зайнятих по варстатах, що йдуть навзаводи з приватними.

Військові варстати є жерелом крадежи і знущання над вояками. Колиб се усунуено, мала би держава збільшений контингент. Бесідник домагає ся дворічної служби і вказує на те, що в Галичині обиджують народні почування руских і польских жовнірів а найбільше зневаги зазнають жида. Соціялісти все будуть стояти за жидівскою молодежю і обороною констит. прав. Жовнірам дають лиху поживу і зле обходять ся з ними. Згадавши про убийство намісника, заявив, що соціялісти осуджують як найострійше убийства яко спосіб боротьби, але Галичина втратила довіру до парламенту.

Польські соціялісти будуть так тверді супроти держ. konieczностей, як правительство супроти потреб Галичини.

Пос. Зомер (нім. рад.) домагає ся прискорення реформи ґрунтового податку.

Вплинули інтерпеляції Старуха про надужитя жандармерії, Будзиновського про надужитя жандармів, поштових урядів і староства в бучацькій повіті, Бачинського в справі не правного вибору бурмістра в Товмачі і соціялістів в справі застанови викладів проф. Вармунда, в котрім вказують на викликане тим роздратоване в студентських і професорських кругах і серед населеня. Виглядає се так, що се стало ся за впливом правительства заяканого погрозами клерикалів, щоби промостити дорогу до проголошеної „овлади університетів“. Таке становище правительства є замахом на свободу науки за поручену законами, а події останних днів показали, що такі безправні поступки є небезпечні для належного ходу наук. Інтерпелянти запитують, що думає вчинити правительство для обезпеченя свободи науки і університетів.

В дальшій розправі над внесенем Кольоврата промовляв міністер кр. оборони Георгі і зазначив, що військова управа є свідомо того, що накладає великі обовязки на ціле населені і вимагає великих жертв, признає, що і управа війск. приймає великі обовязки що до відповідного обходження з жовнірами. Случаї невідповідного обходження щораз рідні а міністер має надію ще дальшої поправки під впливом виданих розпорядків. Однак багато є пересад в представлюваню сего стану, простує наведені случаї і застерігає ся проти докорів на корпус офіцерський. Противійскові відозви викликають недовіру до війск. властей а се стає головним поводом відрази до військової служби. Що до сумнівів одностороннього підвищення контингенту супроти Угорщини зазначає міністер, що обидві кр. оборони є зовсім независимі від себе, хоч обидві мають одну задачу. Обговорює справу відпусток і пільг для жовнірів, що мають родини. В 1905 узглядено 40% таких подань. Признані законом пільги мимо підвищення контингенту дадуть значні користи населеню. По промові Поспішля замкнено розправу.

Регулямінова комісія відбула засіданє в приваті бар. Бека. Референт Птайнвендер вніс, щоби утворено ще дві посади віцепрезидентів пос. палати і помножено число секретарів. Др. Крамарж домагає ся трех нових посад, щоби і південно слав. клуб був заступлений. Романчук противить ся сему внесеню, але колиб вже мала бути утворена четверта віцепрезидентура, то повинна дістати ся Русинам. Др. Евг. Левицкий вніс, щоби утворено пять

посад і тим способом узглядено всі сторонництва. Презид. Вайскірхнер витає сі внесеня яко перше змаганє до зміни регуляміні, зазначає, що не можна справи так перевести, щоби всі сторонництва мали представників в президії і вказує на потребу інших змін наслідком відмінних обставин.

Бар. Бек покликає ся на внесену правительством дотичну пропозицію й домагає ся переведеня найпільнійших змін. Нема в Європі парламенту, котрий мав би так застарілий регулямін. Недостача єго відчуває щоденно і президія і палата а честь парламенту народного вимагає, щоби справи були переведені в новішим дусі. Бар. Бек крім зміни що до числа віцепрезидента (заявляє ся за чотирма посадами) вказує на потребу підвищення числа підписів на внесенях і інтерпеляциях відповідно збільшеному числу послів. Так само потреба упорядкування нагалих внесенєв і забезпеченя правительственным предлогам содай певних днів в тижню. Також зміна способу обран над бюджетом є конечна.

Відтак відкинєно внесеня пп. Романчука, Левицкого і Крамаржа а прийнято внесенє референта: Число секретарів ухвалєно збільшити на 16. На останку обговорювано потребу переведеня реформи регуляміні в повній палаті, а тій цілі президент може скликати надзвичайне засіданє.

По промовах генер. бесідників Вінарського (соц.) проти, а христ. сусп. Акмана за пропозицію ухвалєно наглість в іменнім голосованю 280 голосами проти 136 і приступлено до розправи самого meritum предлоги. За внесенем голосували: христ. суспільники, німецько-народ. союз, німець. хліборобники, польске коло, Чехи (крім радикалів), Італійці і москвофіли; проти: німець. радикали, соціялісти, чеські радикали і Русини. Німецькі поступовці з Чех і південні Славяни усунули ся від голосованя. Правительство осягнуло отже лише два голоси конечні до більшости $\frac{2}{3}$. В поодиноких клубах особливо христ. суспільників повстало велике роздратованє, що многі послаи підчас голосованя повиходили.

Заграниця.

Про заостренє положеня в думі наслідком поданого нами виступленя міністра скарбу Коковцева і відповіди на се Мілюкова та заяви президента Хомякова подає київска „Рада“ такі ще поясненя:

„На председательській місці зявляєть ся М. О. Хомяков. В думській салі настає мертва тиша. На обличах всіх депутатів — напружена увага.

Поясненя М. Хомякова. М. Хомяков. У вчорашнім засіданні держ. думи, при обміркованю розпису управи залізниць я припинив, після промови ґр. Уварова дальші промови з приводу слів, сказаних в попереднім засіданні міністром фінансів. При сьому я оцінував сі слова... Гадаю, що дума не має права обмірковувати вчинки свого голови, але сам голова, як що він добачить некоректність в своїх вчинках, як що ся некоректність може мати лихі наслідки й щось негарне для думи, — мусить пояснити свої слова... Я гаразд розумію, що зробив некоректно з боку формального — що до міністра фінансів, дозволивши собі дати оцінку єго слів, я зробив некоректно також що до членів думи, не давши їм змоги обмірковувати слова міністра, — зробив некоректно, не давши иншим членам думи слова після Уварова. Мушу, одначе, сказати, що опріч писаного регламенту — наказу — я знаю регламент свої совісти. Сей регламент примушує

мене гасити іскру, яка може запалити пожежу в думі. Як що мені пощастило се зробити, то я згадуватиму про сей день — з задоволенєм, а не з каяттям.

Допоясненя М. Хомякова. Виявляє ся, що „некоректний“ вчинок Хомякова — оцінка слів Коковцева — мало не привів до... розпуску думи принаймні; так, на слова газет, поставив справу П. Столипіна. Подобиці конфлікту приблизно такі.

26. апріля у вечері Хомяков був у П. Столипіна. В розмові брав участь і Коковцев. Хомяков признав своє поводженє правильним, 27. в ранці Хомяков написав до П. Столипіна лист, в якому знов заявляє, що поводив ся правильно. Кажуть, що премер був в ранці в Царськім Селі, після чого Хомякову було послано приватний лист. В тому листі премер писав, що утворилась ситуація, при якій він уже не має авторитету й коли в таких дрібних справах він не може усунути конфлікту, то доведеть ся податись в відставку.

Тоді скликано з представників думських францій нараду, яка постановила вжити яких небудь заходів, аби усунути конфлікт. Тодіж Хомяков і уклав ту промову, яку наведено вище. Для думи інцидент сим вважаєть ся вичерпаним. В „сферах“ також вступає в права задоволеність з слуханної думи.

В кругах думи все ще проявляє ся велике зворушенє проти Коковцева. Роздумують над тим, чи не випадалоб обкрити для демонстрації бюджет міністерства скарбу, або вийти з салі, коли Коковцев ще раз почне промовляти.

Допись з Самбора.

(Сучасні відносини політичні. Новий парох. Міські і шкільні справи).

Напружені, а навіть невиносимі відносини, що відбили ся в цілім краю, не минули і Самбора. Крайний вже час, щоби устало дальше цькованє і підюджуванє, а поважні люди з обох сторін повинні виступити рішучо проти сих, котрі в такій роботі бачать винув патриотизму. Розбурхуванє пристрастей, викликуванє незгоди і ненависти довести лишень може до ще більшого заостреня і так вже прикрих відносин, тому кождий щиромислячий і люблячий свій край і нарід чоловік повинен впливати утихомиряючо і лагодячо.

Самбір діждав ся нового пароха в особі о. Рабія, довголітнього катехита виділової школи. В особі о. Рабія бачили ми енергію діланя, підприємчивість і досвід на полі економічнім, тож самбірська громада має надію, що новий о. парох не тільки віддасть свої сили для проводу і упорядкованя своєї парохії, особливо будинків, але внесе свіжого духа на економічнім полі.

Місто наше одержало з сим місяцем світло електричне, упорядкованє декотрих улиць через часткову каналізацію, хотяй нігде правди діти, деякі уллиці, котрих мешканці зарівно з другими поносять тягарі міські, лишені всякої опіки, а навіть не мають ніякого світла.

Задля недостатчі поміщеня для війска поніс Самбір значну страту, бо забрано вже більшу часть залози, а має ся лишити тільки невелика частина. Через се тратить місто значний оборотовий капітал, котрий лишав ся в руках торговельників, що тим болючійше нідібе ся, бо Самбір не має майже ніякого промислу.

Самбір не тільки убогий в касарні, але не має також поміщеня для шкіл. Два будинки, з котрих оден сягає подо-

вини XVII. століття, дають приміщене для всіх шкіл міських женьських і мужеских. Супроти сего не може бути мови о правильнім розвитку шкільництва народного, о гігієні, бож не стає спромоги на найпримітивніші вимоги.

Не тільки недостача шкільних будинків даєсь болючо відчувати, але і число шкіл, їх розміщене. Самбір, одно з більших міст, повинно що найменше дістати ще по одній школі дівочій і мужескій.

Вини сего стану не приписуємо ніпійній управі міста, але крайньому довголітньому занедбаню, від нинішньої же управи маємо право домагатись більшої опіки над народним шкільництвом і над дітьми своїх мешканців, котрі мусять молоді свої літа проживати в крайно негігієнічних будівлях.

Самбірська гімназія, хотай має гарний і просторий будинок, розрослась вже так, що не має відповідного поміщення. Станови сему легко могла би шкільна власть запобічи основанем рускої гімназії, о котру громади повіту самбірського, старосамбірського і других вже три рази вносили петиції з тисячами підписів до сойму, а то в р. 1900, 1905 і 1907 без найменших успіхів. Триста учеників Русинів, чей вистарчаюче число, щоби заповнити ними бодай низшу гімназію.

Рівнож разяче є, що так обширний шмат підгір'я самбірського, обіймаючий кілька великих повітів, не має жадної промислової школи.

Новинки

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Бориса і Гліба М.; римо-кат.: Софії і 3 дочок. — В суботу: руско-кат.: Теодозія печер.; римо-кат.: Івана Непомук.

— **Ексц. Митрополит Шептицький** виїздить дня 16. с. м. на канонічну візиту в деканати: Винницький, яричівський, янівський, городецький, щирецький, бурштинський, журавеньський і жидачівський.

— **Загальні збори тов. об'єдн. „Дністер“**, відбулись нині рано при поверх триста учасників зі всіх сторін Галичини. Проводив президент ради надзираючої, радник двора Гр. Кузьма. Про хід нарад подамо ширше в найблизших числах.

— **Право публичности.** Міністер просвіти надав клясам I—V ліцею дівочого руского інститута в Перемишлі право публичности на рік 1907/8.

— **Про народну свідомість селян на Україні** свідчить отсей лист редакції „Рідного Краю“ видаваного в Київі. Лист сей звучить: „До братів селян. Читаючи Рідний Край, ми, селяни Хутора Мелникового, Валківського повіту, Харківської губернії, прочитали, що добрі люди збирають ся увіковічнити пам'ять нашого дорогого батька, Кобзаря Т. Гр. Шевченка, і збирають на се гроші. То й з нас декілька чоловік, зібрались і послали на се святе діло хто 10, хто 15—20 копійок. Зібрали і послали в редакцію „Рідного Краю“ для одсилки в той Комітет, що приймає пожертвования на збудоване пам'ятника Т. Гр. Шевченка. Ми знаємо, що се ми послали дуже малу частину для такого великого діла, але ми думаємо, що хочби десята часть селян-Українців післялаб по такій часточці, то можнаб збудувати гарний пам'ятник Тарасові. Тепер же ми сим письмом просимо усіх селян, що читають і слухають „Рідний Край“, збирайте, у кого яка спроможність, — хто 10 коп., хто 15 коп. і посилайте на се святе діло, у кого в грудях є українська душа і кому дорогий український Кобзар Тарас. Він так піклувався за нашою бідною Україною і заповідає і нам не оставляти її в лихі часи сиротою. Як дамо й ми хоч по маленькій частині, то знатимем, що і наша киричина лежить в пам'яткові нашого незабутнього Кобзаря, Т. Гр. Шевченка. — Селяни Хутора Мелникового, Валківського повіту, Харк. губ. 31-го Березня, 1908 року.

— **Полекша для селян.** З Відня доносять: Міністер хліборобства видав окружницю до всіх дирекцій державних лісів і домен, який заряджує, аби в будучині не брано заплати за призвіл на збиранє ягід і грибів по державних лісах, та щоби вже сего року уділювано на то безплатного дозволу старшим людям і дітям до 12 літ, если устно або письменно представлять ту просьбу зі свідомством убожества виставленим дотичною громадою.

— **Два віча.** Дня 1. с. м. відбуло ся в Копичинцях велике народне віче при кількох тисячах учасників. Ухвалено ряд резолюцій, в яких жадаєсь рівноправности для Русинів, руских шкіл всіх категорій у східній Галичині, а спеціяльно рускої гімназії та учит. семінарії, кунівської, колодійської і шевської школи в Копичинцях, поділу Галичини на часть руску і польську, загального, рівного, безпосередного і тайного голосовання до сойму, внесення майоратів, державної помочи для місцевого населення при парцеляціях, утворення державних складів дерева ітд. Ухвалено також довіре рускому клубови парлям. і висказано обуренє москвичам. — Дня 6. с. м. було віче в Косові при участі около 200 селян, на яким ухвалено подібні резолюції до копичицьких.

— **Слідство в справі Січинського.** З Відня доносять, що віденьський суд кравчий переслухав жінку пос. Евг. Левицького, сестру Січинського, обжаловану о похвалюване каригідних вчинків. П-ї Левицька мала сказати депутатам студентів, що горда є з такого брата. Обжалована звиняє ся, що ті слова не відносили ся до справи злочину убийства намісника.

Die Zeit доносить, що руский клуб парлям. по нараді з адвок. Пресбургером і Родем порішив внести до найвищого трибуналу просьбу о делегуване позакраєвого суду до процесу Січинського. Просьба в тій справі обнімає кілька аркушів письма. Між мотивами подано, що після постанов присяги судіїв присяжних, они не повинні з ніким говорити про ту справу, яку судять, тимчасом про ню загально говорить ся вже перед процесом. Далі ще наведено мотиви колєгії судіїв о делегуване позагалицького суду в процесі руских академиків, а ті самі мотиви відносять ся і до сеї справи.

— **Фестини в Стрийському парку у Львові** відбували ся в минулих роках що неділі на дохід різних польских товариств. Фестини ті полягали на тім, що дотичний комітет обсяджував каснерами всі брами і діри в парках парку і без вступного не впускав нікого до парку. В ті отже дні, коли Львовяни мали час на прохід, найкрасше місце було для них замкнене. Тепер говорять, що президент міста п. Цюхціньський не дасть дозволу нікому на устроюване фестивалів в Стрийському парку. Дав би Бог, щоби так стало ся!

— **Премії за наукові твори.** Дня 7. с. м. „Императорское общество исторіи і древностей російских“ при московскім університеті постановило видати смотрителеви киево-подільської духовної школи св'ященникови Н. А. Шпачинському премію імени Г. Ф. Карпова (500 карб.) за розвідку „Кієвскій митрополит Арсеній Могилянскій и состояние киевской митрополии въ его правление“. За наукову рецензію на сю працю професорови С. Т. Голубеву присуджено дати золоту медалю.

— **Реформа шкільної справи в Росії.** Дня 7. с. м. відбулась цікава лекція бувшого товарища міністра народної просвіти д. Герасимова. Лектор зазначив, що ще з часів Боголюбова при міністерстві працюють різні комісії та наради про організацію школи, але практичних результатів їх праці нема ніяких. Се через те, що в Росії система освіти помилкова. Найшкідливіше в рос. шкільній системі, на думку лектора, те, що не во всіх школах можуть поступово учні переходити з низшої школи до середньої, а потім до вищої. Щоб сего не було, необхідно, на думку автора, позаводити 4 клясові городські школи. Лектор пропонував заводити по селах середні школи, щоб дати змогу селянам посилати своїх дітей до висших шкіл; се моглоб розв'я-

зати пекуче питанє про процентний прием євреїв до середних шкіл. Успіхови науки у росій. школах дуже шкодять матеріальна нужда учеників; з підрахунків видно, що в російських висших школах 90 процентів шкільної молодіжї терплять матеріальну нужду; щоб здобути засобів на прожиток, шкільна молодіж витрачає на заробок останні сили. Для боротьби з матеріальною нуждою студентів урядовство повинно скласти особні позичкові каси — такі, які єсткують для тойж мети в Фінляндії. В дебатах з приводу сеї лекції брали участь М. Ковалевський, Головин та інші.

— **800-літній ювілей Михайлівського монастиря.** Настоятель київського Злато-верхого Михайлівського монастиря дістав дозвіл і благословенє св. синоду на торжественне св'яткованє 800 літнього ювілею монастиря, що є думка впорядити в літку сего року. Як розповідає ся в літописах, Михайлівський монастир 11. марця 1108. року заснував великий князь київський Св'ятополк (Михайло) Ізяславич, що князував на протязі 1093 — 1113 р. р. Року 1113 Св'ятополк помер і его поховано в Михайлівському монастирі. Року 1240 монастир були зруйнували Татари. Стіниж, якими монастир оточено, звищено в XVII віці.

— **Дрібні вісти.** В Острові к. Сокаля упав з кладки до ріки Солокії 11-літний Петро Биць і утопив ся. Тіла ще не виловлено. — В Бабині, самбірського повіта, найдено трупа цигана зі скрученою головою. Підозріні о убийство коршмарі Вольф Ліхт і его два сини утікли, арештовано лише батька старого Ліхта. — В Новоселиці на Буковині арештовано Кальмана Дреслера, який був проводирем ватаги вломників, до якої належав арештований у Львові Васильєвський. Та ватага мала вломати ся також до податкових урядів в Чорткові і Калущі.

— **Поетичний кутик.**

Сонет.

Час в час лине — ік вечєру все близше
Літ давно змєрлих згадка лєдво мріє,
Мов лист осінній, що вже половіє,
Голівку клонить низше все і низше.

Хоть в груді сєрце тихше бє і тихше,
Хоть страсть лягла, любовь усє зоріє
Для вітчизни, яр давна палєніє,
Нєсєсь мольба надїйна к Нєбу висше.

Благослови нам віковичний Бже
Зєрнєм родимим ниву засївати,
Благослови нам Бже милостивий!

Пристанути сіяч втомлений мже,
Однак Тебє не встрієне прославляти
І покладати на Твій суд правдивий!

Оповідки.

— **Тарасове св'ято в Коломиї.** В суботу дня 16. с. м. відбуде ся заходом українських товариств в Коломиї концерт в 47. роковини смерті Тараса Шевченка в великій салі Каси опадности, при ласкавій співучасті Вп. п. І. Биберовичевої, М. Бобанича, М. Волошина, О. Садовського і Т. Шухевича. Початок точно о год. 7:30 вечєром. Білєти продає „Народна Торговля“ і sklep Взаїмної Помочи учителів в „Народнім Домі“. — Запрошеня вислано лише тым Вп. Родимцям, котрі не мешкають в Коломиї.

— **На Ясну Гору.** Подібно як в минулих роках і сего року пригтовляє ся богомілє в честь Прєсв'ятої Богородици на Ясну Гору до Гошова. Люди так зі Львова, як і з околиці бажаючи взяти участь в сїм св. богомілїю, зволіють зголосити ся до оо. Василиян у Львові ул. Жовківська ч. 36. Зголошувати ся можна або самим або через своїх Вп. Отців духовних. Ціна їзди там і назад залізницею (3 кляса) виносить: зі Львова 4 К 10 с, з Пуштомит 3 К 40 с, зі Шарця 3 К 20 с, з Миколаєва 2 К 70 с. Відїзд богоміля є назначений на 30. и. ст. мая с. р. рано. Поворот 31. и. ст. мая вечєром. Близші відомости подасть при замовленю білєтів монастир. Христос воскрес! — Оо. Василияни ул. Жовківська ч. 36. Львів, дня 8. мая 1908.

— **Іменованя.** Краєва рада шкільна надала посади дійсних учителів в гімназіях: професорам і дійс. учителям: Др. Іванови Раковському з Коломиї в рускій гімн. у Львові; в польских гімназіях: Брон. Грашинському з Коломиї у Львові (V); Алекс. Радецькому з Перемишля у Львові (V), др. Брон. Бандровському у Львові (VI), Фр. Смольці з Ясла у Львові (VII), Стан. Даньцєви з Тернополя у Львові

Наука, штука і література.

— Нова збірка композицій М. Лисенка — на слова різних українських письменників М. Старицького, Ів. Франка та інших. — готова до друку і вийде небагато у Києві.

Економічні вісті.

— Звіт тов. торговельно-промислового «Сокильський Базар» стоваришени зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові за місяць цвітень: Торг в місяці цвітня був о К 2.203.60 більший від торгу в цвітні минулого року. На збільшене торгу вплинула значно трафіка тютюну, стемлів і марок, котру посідаємо від 1го лютого 1908. На вкладки вплинуло в цвітні К 1.205.10. Стан з 30/5. 1908. К 13.588.08. На уділи вплинуло в цвітні К 36.00. Стан уділів з 30/4. 1908. К 2.994.00. На фонд резервовий вплинуло К 4.00. Стан фонду резер. з 30/4. К 164.00. Оборот касовий в цвітні К 11.717.24. До товариства приступили в цвітні Ви. О. Барляк, урядник чеського Банку, з 1 уділом, Т. Гриневич артист маляр з Лопушні з 2 уділами. На розвій нашого стоваришени впливає по більшій часті патріотизм нашої провінціоноальної публіки, котра так підчас приїзду до Львова як і листовними замовленнями збільшає з котрим місяцем торг в склепі. Крім того льокує значно свої ощадности в нашім товаристві, чим доказує своє довіре до солідности нашої фірми, а нам додає охоти до енергичнійшій і успішнійшій праці на торговельній і організаційній ниві. Членський уділ 25 К, вписове 2 К, % від вкладок 5%. — Дирекция «Сокильського Базару» у Львові ул. Руска 20.

Телеграми

з дня 14. мая.

Відень. До страйку на віденським університеті в обороні проф. Вармунда, можна вносити, вже не прийде. Лише радикальніші елементи пруть до страйку, решта німецьких студентів дала ся пересвідчити промовою ректора.

Танґер. Француско-іспанська поліція почала тут свою службу.

Адвокат краєвий

Др. Соломон Віттлін

отворив канцелярию у Львові при
ул. Крашевського 5.

Лікар

Др. Володимир Янович

мешкає від 1. мая с. р.

в Стахиславові, улица Голуховского

(давнійше СЕРЕДНА) ч. 1.

(5-5)

ДОБРИЙ АПЕТИТ

дістанете по ужитю

Кайзер'а

Pfeffermünz-Caramellen

Випробовані і поручені лікарями.

Необхідні при лихім травленю, безапетитности, жолудковім болю і т. д. Відсвіжуюче і оживляюче средство.

Пакет 20 або 40 сот. у всіх апіках і дроґуеріях.

(12-12)

(VIII). Ів. Носалеви з Бучача в Н. Санчи (II), Стан Фішерови з Цешина в Бохні, Марк Прушинському з Дембиді у Львові (II), Стан. Майковському зі Станиславова у Львові (VI), Кар. Бобжинському з Подгужа в Кракові, Меч. Земновичови з Тарнова в Подгужу, Каз. Кобзави зі Стрия у Львові (IV), Йос. Висневському з Коросна у Львові (VII), Ант. Белякови з Сянока в Подгужу, Ів. Александровичеви з Коломиї в Станиславові, Едм. Ласінському з Живця в Бохні; в реальних школах: Фр. Новицькому зі Станиславова у Львові (I) та Ів. Суханкови з Тернополя в Живцю; — заступникам учителів в гімназіях руских: Мих. Посацькому в Коломиї, Юліан. Чайковському в Станиславові, Олєг. Целевичови в Перемишлі, др. Адриян. Копистянському в Станиславові і Теод. Примакови в Коломиї; в польських: Войт. Мороньови в Бучачі, Евг. Пілерови в Станиславові (II), Кар. Крамарчикови в Яселі, Фел. Пшиемському в Перемишлі (II), Стан. Сутковському в Мельці, Яросл. Опатрному в Н. Санчи (I), др. Чесл. Нанькому в Самборі, Ант. Герцігови в Станиславові, Каз. Модичі в Тереховлі, Стан. Бороньови в Коломиї, Петр. Клодінському в Н. Санчи, Вол. Стожкови в Н. Торві, Каз. Сосницькому в Сяноці, Йос. Заячківському в Золочеві, Густ. Коцінерови в Сяноці, Меч. Войковському в Тернополі; в реальних школах: Стан. Белзовському в Коросні, Алекс. Солецкому і Ів. Августакowi в Снятині, Андр. Климкови в Живцю, Стеф. Юньському в Тернополі і Стан. Пішонови в Живцю.

— **Перенесення.** Кр. рада шк. перенесла дійсних учителів гімназій: Никиф. Даниша з Бучача до рускої гімн. в Коломиї, Волод. Бирчака з Самбора до Дрогобича, Онуф. Гецьова з Бучача до польск. гімн. в Коломиї, Льва Кероньського з Бучача до Ярослава, Стан. Рембача з Бучача до Вадовиць, др. Конст. Войцеховського з VI до III гімн. у Львові, др. Мар. Янеллього з Н. Санча до VIII г. у Львові і Людв. Петриньського зі Станиславова до гімн. в Сокалі; приділила: др. Генр. Вігельайзена назад до гімн. в Дрогобичі, Войт. Смолицького назад до гімн. в Золочеві і др. Корн. Гека назад до IV гімн. у Львові.

— **Виділ тов. „Вакаційних Осель“** у Львові оголошує, що прийме в сім році 40 дівчат на оселю в Милованю. Виділ приймає лише пильні і чемні дівчата, котрі не мають де виїхати на вакації. Бідні дівчата приймає ся безплатно; багатші платять по 20—40 К за весь час, відповідно до маєткового стану родичів. Всі дівчата, котрі внесуть подання, мають зголосити ся 7. червня, в неділю о 9. год. рано в школі ім. Шевченка ул. Сикетуска 47. до лікарських оглядин. Приняті дівчата складають по 5 К на кошти подорожі. Подання треба вносити на руки секретаря С. Герусиньського, ул. Арсенальська ч. 6 III. пов. у Львові найдалше до 1. червня. Спізнені подання не будуть узяті до уваги.

— **Війскові музики** будуть грати у Львові в маю: дня 19. перед домом інвалідів 80. п. п.; дня 20. перед корпусною командою 95. п. п.; дня 21. в повзутськім огороді 15. п. п.; дня 26. в стрийськім парку 30. п. п.; дня 27. перед намісництвом 80. п. п. Початок концертів о 6. год. по пол.

— **З почти.** З днем 16. мая 1908. заводить ся при ц. к. уряді почтовім в Краснім службу листового сільського в двох округах а іменно: в понеділок, середу і п'ятницю для місцевости Фірілівка, Вільшанка, Сквилова і Борткова, а в второк, четвер і суботу для Приставалок, Брикова і Пітрич.—Дня 16. мая 1908 заводить ся на час сего річного сезону купелевого с. в до 15. вересня в Лазенках Немирівських, місцевости, яка належить до округа доручень ц. к. уряду поштового в Немирові, складницю поштову зі звичайним кругом діланя. Складниця ся получена буде з ц. к. урядом поштовим в Немирові за помочию тижнево шестипразового пішого післанця.—З днем 1. червня 1908. заводить ся при ц. к. уряді поштовім в Солотвині тижнево шестипразову службу листового сільського для місцевости Монастирчани і Жураки.

Посмертні оповістки.

— **Льонгин Церкевич**, емер. ревідент кр. дирекції скарбу, упокоїв ся у Львові дня 13. с. м. в 68. році життя. В. в. п.!

Контора виміни

ц. к. уприв. галацкого акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потручення провізії
або коштів

всіх купони

i

вильосовакі вартіські папери.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний)

приймає обезпечення будинків, всяких річій домашніх і господарських, збіжя і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченні року звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили по 10 прт.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюванню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківськім Товаристві.

Агенції „Дністра“ знаходять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить пийший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділене агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.003.364—
„ резерви премій	„ 613.720—
„ спец. на звороти	„ 50.939—
„ на ріжницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ емерит. урядників	„ 218.364—
інші фонди заосмотреня	„ 40.000—
Разом сума	К 1.964.824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені +.

Попередплата
за «РУСЛАНА» вноситься:
в Австрії:
за півний рік . . . 30 пер.
в рік року . . . 10 пер.
за чверть року . . . 5 пер.
за місяць . . . 1-70 пер.

За границею:
півний рік . . . 16 рублів
або 36 франків
в рік року . . . 8 рублів
або 18 франків
Єдине число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирешити ми хоч і думу ми вирішимо: а не возьмемо мшести і вири не возьмемо,
бо руске ми серце і віра руска» — В Русланових вісках М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. понодні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. п. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження.—
Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стрі-
чки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні доносення по 30 сот.
від стрічки.

Шістдесятилітє даної свободи.

(X) Сегодня обходить русский народ торжественно памятни роковини даной цісарем Фердинандом свободи, роковини знесеня панщини. В кождей рускій громаді зазначено сю памятную хвилю взнесенем памятника, а сей день обходить наш нарід не лише церковним богослуженєм, але й сьвяткує яко народне сьвято. І зовсім справедливо, бо з того часу стали наші хлібороби свободними горожанами в державі, зрівняли ся з иншими суспільними верствами. Але се був початок до повного визволення, до осягнення національної і політичної рівноправности, яку завдячує наш нарід теперішньому володареві Франц Йосифу. Шістдесятилітє даної свободи припадає на ювілейний рік нашого монарха, сходить ся як раз з шістдесятилітєм володарства цісаря Франц Йосифа, котрий розширенєм конституційних прав на всіх повнолітніх горожан довершив початого перед шістьдесяти роками народного визволення.

Одначе осягненє повної рівноправности, національне, культурне і народогосподарске дриженє нашого народу до ровени инших культурних народів в нашій державі і в Європі зависиме також від нашої власної участі, наших власних змагань, нашої власної праці. Сьвяткуючи се сьвято, згадуючи при тім добротливого творця сеї свободи, повинні ми розумно користувати ся сею свободою, сею волею, котра нам дає спомогу в межах законів дбати про наш народний розвиток і поступ. Свобода і воля в законних границях веде при ревній праці і щирих змаганнях до справдешнього визволення, до повноправности, до щастя і гаразду народу, коли тимчасом самоволя веде до розладу, до розстрою, до хвилевих поривів, котрі відривають сили від органічної і систематичної роботи народної, і заподівають їй чимало шкоди.

Ся памятна в розвитку нашого народу хвиля, се шістдесятилітє, се народне сьвято повинно бути хвилею скуплення народної мисли, оглядом нашої роботи, обчисленєм наших народних сил і обдуманем та витиченєм дальшої органічної роботи. Всім добре відома притча про Русина, що вправді пізно встав, пізно явив ся на ниві всенародного жнива, але всіх дїгнав у своїх змаганнях. Певно, коли глянемо позад себе, позад тих минулих 60 літ народного життя, то побачимо, що ми далеко поступили вперед, багато зроблено і осягнено, що на-

рід наш в своїм національнім, культурнім, народогосподарскім розвитку зробив великий поступ. Є се найліпший доказ, що політика розпуки і зневіри не має найменшого оправданя, бо на дотеперішнім розвитку нашого народу бачимо, що він поступає вперед і не щезне, не пропаде.

Алеж з другого боку, коли поглянемо, як поступили инші народи в тім часі, то впевнимо ся, в наведеній притчі єсть багато поетичної прикраски, що багато ще у нас недостач, багато занедбаня, багато похибок. Все те одначе не повинно бути приводом до зневіри і розпуки, але як раз понукою до дальшої ревної і заподливой праці, до органічної і систематичної роботи, щоби і сі недостачі поповнити і пороблені похибки направити і справді дїгнати в культурних навзагодах наших сусідів і инші культурні народи.

Все те можемо осягнути позитивною реальною роботою після певного, добре обдуманого плану. Нехай в нїякій громаді не бракне школи, сего огнища початкової науки і просьвіти, нехай народна читальня стане другим таким огнищем, котре би пособляло школі і дальше вело науку, щоби опісля молоде покоління не попадало знов у неграмотність.

Крамниця, райфайзенка, хліборобска і молочарска спілка, повинні бути дальшими звенами сего культурного ланцюха, який повинен би обняти весь наш нарід, щоби єго охоронити від лихви, забезпечити єму в потребі дешевий кредит, двигати єго материяльно і економічно, причувати єго до розумного і корисного господарства.

А при всім тім розбуджуванє національної сьвідомости, почутя власного достоїнства народного, без ворогованя і ненависти повинно бути безнастанною дбалостю передовсім духовенства, котре безпосередно стикає ся з народом. Нехай він зрозуміє, що не тільки сонця, що у вікні, що на єго селі не кінчить ся Русь, що він повинен дбати і про ширші народні потреби, про рускі бурси, що дають приміщенє і опіку єго дітям, про рускі школи і товариства, що дають єму науку і просьвіту, нехай хоч дрібною лептою пособляє їх єствованю і розвитку. А вся та робота нехай основує ся на нескитних підвалинах Христової віри, любови і правди, а тоді і в наше віконце засияє сонце справдешньої, повної свободи, сповняться ся слова: правда визволить вас!

Поважний голос про сучасну хвилю польско-рускої справи.

(Конець).

В дальшій часті розвідки звертає ся архієп. о. Теодорович до народу, вказуючи на агітаційні статі розсіянні в ріжних часописях з оправдуванєм злочину і зазначає, що з ненависти засіяної в серця зюду видобуває ся природна зажилість між внутрішнім почуванєм а довершеним злочином, а злочин несений филою ненависти через подув устної і писаної агітації зародіває страшні спустошення по селах і місточках та містах. Прийде хвиля, що самим провідникам теперішнього руху в їх власнім інтересі потреба буде успокоєня, але тоді їх розбурхані уми не услухають і зметуть.

Виславлюванє злочину не може мати надії навіть на хвилеві користи. Наслідникам убитого намісника буде все перед очима стояти кара скривавленої домовини і буде на них скорше відражаючо ділати, бо ті, з якими він укладав ся, заніміли перед терором, котрий їх самих передіцитував. Так само польска суспільність може навіть оправдані домагання рускі вважати жадобою якоїсь темної сили, котрої найбільшим аргументом убийство.

А так само в опінії віденьській всякий прояв крайного напряду що раз нові приносить політичні шкоди. Навіть дневникарство європейске, що доси прихильно відносило ся до Русинів, починає вказувати на грозу анархії із Сходу. Особливо тепер не дасть ся затерти се некористне вражінє, коли Русини мають скріплену трибуну політичних впливів і повинні би бодай потребувати сил і політичної праці. Нині відчинили ся Русинам ворота до поважного впровадження своїх справ через політичну репрезентацию. Ніхто не зрозуміє, щоби в щораз ширше відчинюваних воротах можна чимбудь оправдати вибиванє тайних фірток і мазанє їх кровю невинних жертв.

Польській суспільности наказує сучасна хвиля поважні обовязки, а передовсім обовязок спокою. Треба вистерігати ся поривів чувства, котрі би переходили в політику, у взаємини обох народностей і помножували замішанє. Теперішня хвиля вимагає більше, як коли, скупленої і розважної мисли, потреба, щоби розум взяв верх над чувством. Виведенє з рівноваги є найбільш бажане для радикалізму, щоби міг оправдати свою політику насилі і терору, щоби будучи сам ворогом народної ідеї рускої, міг одягнути ся в одїж народної політики. Для того автор остерігає перед політикою нервів, бо та узагальнює симптоми тероризму з цілою народністю і з руским народом, бо тоді набиває ся обруч солідарности між чинниками розважними а революційними. Автор покликуює ся на посланіє Є. Е. митрополита, в котрім зазначено, що многі, хоч осуджують злочин, не мають відваги

сего висловити прилюдно. З тим, каже архієп. Теодорович, треба числити ся, осьмілити слабих, до них відкликувати ся а они стануть осію кристалічною в руським народі для сторонництва порядку і ладу. Сего не вміє зробити політика нервів і чувств, на се треба холодного розуму — *discrimen rationis*, як влучно опреділив св. Тома з Аквіну, що розмежує границі, ратує здорові часті і в них осаджує огнища відродіння.

Як раз тепер хвиля на те, бо радикалізм прибрав форми так крайні, що проти него повинно заявити ся кожде сумління, як не хоче зірвати з тим всім, що визнавало в християнським сумління і полюбило в здорових ідеалах.

Як раз сей злочин не дозволяє дальше консервативним руським кругам на ніякі компроміси, приневолює вийти з половичности — або злука із злочиним і утоплене здорових народних засновків у вирі анархії або відкинене від себе солідарности із злим і розділ ясний в приватнім і родинним життю, суспільнім і політичним між інтернаціональним радикалізмом а здоровою любовю вітчизни і свого народу.

Але крім програми треба і акції, діл, в розумній боротьбі з радикалізмом. Новий намісник влучно вказав на потребу поліпшення адміністрації. Як аж звязь між радикалізмом і адміністрацією? Недостачі адміністрації, неточність її відчуває нарід яко несправедливість, а з підмогою радикальної агітації переносить на цілу суспільність і витворює ся ненависть одної народности до другої.

В добрій оживленій горожаньским духом і справедливостю адміністрації, мав би радикалізм сильного противника. Осьвідомлюване правне, правна порада несена народови в ріжних справах довели би до порозуміння і до протиділання радикалізмови. Автор радить проте іти в нарід з любовю, доброю вірою і надією, дбати о его подвигнене економічне, о справедливість, а не узагальнювати симптоми радикалізму і відріжнити сї симптоми від руського народу, не попадати в розпуку, а закотити руки до праці. Отсї ідеї нехай будуть підставою програм, нехай самі стають за програму.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Ухваленє наглости внесення гр. Кольоврата і відносини голосів при іменнім голосованю виявили наглядно, на як непевних основах стоїть теперішнє правительство, як невіршені є ще взаємини парламентарних сторонництв, як лише случайним впливам і подіям підлягають важні справи державні. Тимто правительсто буде приневолене подумати про уладженє певних відносин а сподіває ся се досягнути полагодою язикового питання. Язиковий закон, колиб він навіть був найкрасший, колиб вдоволив Чехів і Німців, зможе усунути доперва німецько-чеський спір, а відтак правительсто буде, ще мати діло з такими і подібними відносинами по інших краях. Поки ся справа не буде наконецю і справедливо розв'язана, годі буде думати про справдешне сконсолідованє сил в державній раді до успішної законотвірної роботи.

Отсе й є головною причиною, що правительсто і доси не має певности, чи поведе ся парламентарне ухваленє бюджету чи знов не треба буде вдовольняти ся провізорією.

Так само непевна є ще справа делегацийної сесії, а тут не лише рішати

буде опір угорського правительства, але також стан здоров'я монарха. Бо якнебудь монарх перебув в добрім здоров'ю перше ювілейне торжество зїзду німецьких союзних князів, одначе в тім віці не може наражувати ся на значний висилок, якого вимагає також делегацийна сесія.

Руський клуб полагодив внутрішні непорозуміння, викликані промовою дра Окуневського на банкеті по похороні дра Герольда і заявою п. Василька в німецьких денниках і поданим також поясненєм представникам німецьких сторонництв. Виданий комунікат клубу зазначає, що промова дра Окуневського не містила в собі нічого неприхильного Німцям, ані не стає в суперечности зі славянськими сторонництвами. Обидві сторони можуть бути вдоволені дипломатичною полагодою справи.

В Празі відкрито в привіі наслідника престоло Франца Фердинанда ювілейну виставу, при участі найвисших достойників світських і духовних. Виставку сю устроїла праска торгова палата.

Новинки

— **Календар.** В суботу: русько-кат.: Теодозія печер.; рим.-кат.: Івана Непомук. — В неділю: русько-кат.: Пелія При.; рим.-кат.: Пасхалія.

— **Представлення намісникови.** В середу на звичайних послуханнях представила ся намісникови д-рови Божаньському депутация „Просвіти“, зложена з голови тов-а проф. Петра Огоновського, секретаря дра Брика, о. Лежогубського і дра Озаркевича. П. намісник — як пише *Gazeta lwowska* — прийняв депутацию дуже прихильно і в розмові з відпоручниками інформував ся подрібно про відносини тов-а „Просвіта“ та про її діяльність.

— **Загальні збори тов-а „Дністер“** відбули ся вчора в салі, в якій міститься „Сокіл“. Рано були загальні збори тов-а взаїмних обезпечень, а по полудни тов-а взаїмного кредиту. Перед ранішними зборами відбуло ся в Успенській церкві богослуженє. Збори отворив президент надзир. Ради, радник двора Григорій Кузьма, зазначаючи в своїй промові правильний розвиток товариства, і представив зібраним правительственным комісаря, радника двора Адольфа Гута. При отвореню зборів на президиальнім підвищеню находили ся доволі столів крім згаданих панів, дирекция „Дністра“ др. Яр. Кулачковський, др. Ст. Федак, др. Вол. Охримович, проф. Вол. Шухевич, та запрошені на секретарів зборів о. Стефанович і п. К. Паньковский. Салю заповнили битком члени тов-а, переважно селяни, явило ся також много духовенства і світської інтелігенції. Для богато осіб не стало місця в салі, тому в сінках і під вікнами з подвіря стояло повно народу. Сегорічні збори були далеко численніші чим в попередних роках, що також свідчить про зростаюче осьвідомленє нашого народу. По отвореню зборів, дир. др. Федак відчитав протокіл з останних заг. зборів, який прийнято одноголосно. Від читання річного звіту увільнено дирекцію з огляду, що кождий з присутних дістав друкований звіт.

По звіті ревізійної комісії збори прийняли звіт дирекції до відома і серед оплесків уділили дирекції абсолюторію. Потім з денної черги приступлено до справи ужитя надвижки в 1907 р. в сумі 302.782 К. На внесенє надзираючої Ради ухвалено призначити: 60.557 К до фонду резервового (§ 9. б. стат.), 215.990 К звернути членам яко 10% премій заплачених за рік 1907 (§ 52. стат.), 2.000 К на публичні добродійні цілі до розпорядимости надзир. Ради, 4.235 К приділити до спеціального фонду на звороти членам, а 20.000 К яко ювілейну фундацію ім. цїсаря Франц Йосифа на фонд безпроцентових позичок і за-

помог на огнетривалє покритє для погорівших членів. Сю фундацію ухвалено серед гримких оплесків зібраних членів.

Потім приступлено до вибору почетного президента тов-а на 3 роки і одноголосно вибрано ним знова Ексц. Митрополита гр. Шептицького. На місце уступивших (§ 32. стат.) 6-ох членів надзираючої Ради стали вибрані на 303 голосуючих майже одноголосно: о. др. Іван Гробельський, крилошанин в Станиславові; цн. Йосиф Гурик, господар в Угринові; Роман Залозецкий, ц. к. професор політехніки у Львові; Григорій Кузьма, ц. к. радник двора у Львові; др. Евген Олесницький, адвокат в Стрию і др. Стефан Федак, адвокат у Львові. Між членами надз. Ради вибрано перший раз п. Романа Залозецкого, професора політехніки і англійського консула.

Мимо сего однодушного вислїду з виборів членів надзираючої Ради замітне було при сїм виборі досить значне напруженє між учасниками, бо окрім руської лісти, котра так світло побідила, появили ся на зборах ще три інші лісти, одна москвофільська а дві руські, однак з тих двох ліст дістала ся до виборчої урни лише одна картка, а з москвофільської лісти не впала ані одна картка до виборчої урни. Скрутаторами при сїм виборі були пп. радник Петро Лїнинський з Сокала, о. Остап Качмарський з Славська і господар Михайло Гладій з Книгинич, а голосованє відбуло ся через поїменне викликуване голосуючих і віддаване карток.

Заступниками членів надзираючої Ради: др. Іван Копач, ц. к. професор у Львові; о. Теодозій Лежогубський, катехит у Львові; пп. Петро Огоновський, ц. к. професор у Львові; Кость Паньковский, директор Кр. Союза кред. у Львові і др. Кирило Студинський, ц. к. професор університету у Львові.

Наконець до ревізійної комісії вибрано одноголосно тих самих членів, а іменно: пп. надрадника Юліяна Січинського, ревідента Омеляна Куницького і асистента Миколу Мельника, а яко заступника п. Миколу Заячківського, секретаря „Народної Торговлі“. У виборах заступників членів надзираючої Ради і ревізійної комісії брало участь (з причини обідної пори) менше число голосуючих. Наступила послїдна точка: інтерпеляції членів.

Було кілька інтерпеляцій внесених зі сторони учасників селян, котрі мали переважно характер льокальний або індивідуальний; з тих інтерпеляцій звернула більшу увагу жалоба п'яток членів з Лапшина, піднесена против місцевого агента. Інтерпеляцій, котрі мали ширше значінє, було три, іменно п. Пилип Вовк з Гаїв домагав ся заведення фонетичної правописи в діловодстві товариства, др. Володимир Данилович домагав ся зміни статуту дотично складу загальних зборів в тім напрямі, щоби відпоручників на загальні збори вибирали члени на повітових зїздах, а п. Сікорський і о. Остап Нижанковский заохочували до закладаня льокальних спілок для обезпечення від слабости і гибели худоби.

Збори скінчили ся перед 3. год. по полудни. Президент п. Гр. Кузьма замикаючи збори подякував присутним за участь в нарадах і заповів, що о 4. год. будуть в тій самій салі загальні збори тов-а кредитового „Дністер“.

Пополудневим зборам проводив член надзираючої Ради ради. Рожанковский з Золочева. По відчитаню і прийнятю протокола з послїдних заг. зборів увільнено дирекцію від читання річного звіту і прийнято звіт до відома а по звіті контрольної комісії уділено дирекції абсолюторію. З черги дир. др. Федак відчитав звіт Краєвого ревізійного Союзу, який перевів в марці с. р. ревізію рахунків і каси в кредит. „Дністрі“ і найшов все в найбільшім порядку. З черги на внесенє надзир. Ради збори ухвалили призначити з чистого зиску за 1907. р. в квоті 26.881.83 К 5.000 К до резервового фонду, 11.942.83 корон на дивіденди від членських уділів, 5.000 корон на добродійні цілі до розпорядимости надзир. Ради, а з решти 4.939 К, які мало ся перенести на слїдуючий рік, уділити 4.000 К на будову ру-

скої семінарії жіночої Руского Тов-а педагогічного яко даток для звеличення ювілею 60-літнього володарства цісаря Франц Йосифа. Крім того одноголосно без дискусії збори ухвалили призначити яко ювілейний даток ще на дальші 4 роки по 4.000 К на ту саму ціль, так, аби та квота виносила разом 20.000 К, платних в 5 літах по 4.000 К. По кількох запитах при точці інтерпеляцій і поясненнях дирекції предсідатель замкнув збори.

Вечером відбуло ся конституційне засідання надзираючої ради. З причини, що др. Володимир Охримович обнявши уряд заступника технічного директора, зложив мандат до надзираючої ради перед впливом каденції, покликано на его місце до надзираючої ради з поміж заступників дра Івана Копача.

Президентом ради вибрано поновно п. радника дра Григорія Кузьму. До дирекції, яко директора з рамені надзираючої ради вибрано поновно дра Стефана Федака, а заступниками директорів вибрано радника Тита Рєваковича і проф. Романа Залозецкого.

— **Пан Лев Лопатинський**, б. довголітній редактор нашої часописи, одержав на львівськ. університеті степеня доктора прав. Промоція відбула ся вчора.

— **Нова українська газета.** «Рада» доносить що в Кам'янці Подільському видавець місцевої газети „Подольская Мысль“ подав подільському губернаторови заяву, щоб ему дозволено видавати українську газету „Промінь“ під редакцією Н. Отрешка.

— **Католицький університет в Америці.** Американський кардинал Gibbon заходить ся враз з іншими американськими єпископами коло основи католицького університету в Америці. Доси зложено на сю ціль дорогою складок вже понад два мільйони п'ятьсот тисяч корон. Кардинал сподієсь, що невдовзі буде міг приступити до будови університету.

— **Славянський зїзд.** З Праги доносять, що в Петербурзі усунено вже перепони до урядження славянського зїзду в Празі в червню с. р. Головна конференція в справі того зїзду буде дня 24. с. м. в Петербурзі, куди виїде москвич пос. Глебовіцький і Крамарж та Грібар. На зїзді будуть водити верх Поляки, Чехи і Москалі з галицькими москвичами.

— **Зошити з марками** завело міністерство торгівлі головню для вигоди подорожуючої публіки. Зошитики такі, містять в собі три бльочки марок поштових по 5 сот. і один бльочок марок по 10 сот. (кожний бльочок буде містити в собі по 6 марок) будуть коштувати по 1 К 52 сот., з того 1 К 50 с припадає на марки, а 2 с на кошти зладження зошитиків.

— **Про катастрофу на стації в Рудках** доносять ще: Доходження виказали, що причиною катастрофи було хибне установе зворотниці. Зворотник Як Добржинецкий каже рішучо, що зворотницю добре устаткував. На кілька хвиль перед приїздом поїзду контролював его джурний урядник п. Дроздовский і потвердив то в контрольній книжочці. Колиж той урядник звернув увагу Добржинецкого, що семафор неосвітлений, побіг той то зробити, а тимчасом надїхав поїзд. Добржинецкий каже, що в тім часі мусів хтось умисно переставити зворотницю, а кілька осіб мало візнати, що виділи, як якийсь чоловік біг від зворотниці до сусіднього ліса. В Рудках розповідають собі, що то якийсь робітник зробив умисно, щоб в той спосіб усунути Добржинецкого і дістати ся на его місце. Директор п. Рибіцький засуспендував Добржинецкого на місці.

— **Пливучі церкви.** Управа астраханської єпархії предложила російському синодови до затвердження проект будови двох плівучих церков, призначених для заспокоєня духових потреб десятків тисяч рибаків, розсіяних в переважній частині року по берегах Каспійського моря. Рівночасно плівучі церкви будуть мати й місіонарське значінє серед тих Кіргізів і Калмуків, що кочують на берегах тогож моря. По проєкту, предложенім синодови, одна церква є більша, залїзна, обтяжена насмоленім вітрильним полотном і обіймає 17 квадратних сажнів, друга менша, дере-

вяна, буде збудована на вітрильнім кораблі або на плоскодонній лодці і заходитиме в устя рік. Обі церкви дадуть ся розбирати. До пересовалу на тих кораблях належить лікар і аптика для удїлювання лікарської помочи прибережному населеню.

— **Ув'язненє адвоката-дефравданта.** В Новім Йорку ув'язнено оводі дефравданта віденського адвоката дра Кар. Гохлера. Пошкодований ним кс. Гнелінський поїхав до Америки і відкрив адресу Гохлера при помочи анонсу в газетах, яким глядав австрійського адвоката до банкового дому. На той анонс зголосив ся як раз Гохлер.

— **Голодомор обманець.** Голодомор Сакко пописував ся в листопаді м. р. в Ельберсфельді в тамошнім театрі. Він мав голодувати, ні їсти ні пити 46 днів. По 20 днях проби комісія, що мала контролювати Сакка, зложила свої мандати, бо Сакко відживляв ся потайки бонбонами, яких доставляв ему перекуплений сторож. Суд в Ельберсфельді засудив мантія-голодомора на 500 марок гривни. Сакко зголосив відклик, звиняючись, що мусів їсти бонбони, бо кашляв. Но, і суд увільнив его від вини і кари. Але чи в інших містах повірять в непорочну голодівку Сакка — се велике питання.

— **Планета Венера в найбільшій світлі.** Було то в Парижі в 1750 р., коли якийсь робітник в білий день, майже в само полудне добачив на небі зьїзду і показав се зявище другим. Зараз зібралася довкола него так величезна товпа людей, що аж треба було закликати поліцію, щоби лад зробила. Тепер в місяці маю можна таке саме зявище і у нас видіти. Планета Венера, вечірня зоря (звана також ранною зорею, коли світить над раном) стоїть дуже високо на небі і скоро знає ся місце, де за нею пошукати, можна єї навіть голим оком добачити на небі. Але до того треба зовсім ясного дня і чистого синього неба. Єї треба шукати на західнім небі, починаючи від наверхка (або зеніту, того місця на небі, що просто над нашою головою), глядаючи поволи, щораз більше в долину, доки аж не покаже ся мала блїдава точка на небі. Ця точка нагадує своїм світлом місяць, який в день видко, то Венера, котра по заході сонця світить так яєним світлом. Аж до 30 мая ясність єї стає щораз більша а від того дня починає борзо блїднути.

— **Спадщина кота.** Перед кількома роками помер в місті Вікебар (Пенсільванія) amator зьвірів, полишаючи два коти і 40 тисяч франків, з чого, як сказано в завіщаню, процентів мало ся ужити для утримання обох зьвірят. Недавно згинув оден з котів а его брат став сам ужиткувати проценти. На днях здох і другий кіт і майно припало тій особі, що опікувала ся обома котами.

— **Кілько заробляють пропінатори?** Люди в Галичині випивають річно всяких палених напиків за 125 мільйонів корон. Виріб тих всіх напиків разом зі всіми оплатами і податками коштує 44 мільйони корон, прочих 81 мільйонів йде до кишені пропінаторів і їх помічників. На кожного мешканця Галичини разом з дітьми припадає 11 і пів корони річно, себто тільки кожний чоловік річно пропиває. Треба при тім згадати, що на школу платить кожний мешканець Галичини 85 сотиків на рік.

— **Дрібні вісти.** Тіснійший вибір 16 міських радних Львова на 6 літ і двох на три роки відбуде ся вівторок дня 19. с. м. в 10 салях ратуша. До тіснійшого вибору не приходять ні оден Русин. Руска народна організація у Львові ще не оповістила, яке становище мають зайняти рускі виборці. — Доповняючий вибір соймового посла з курії сільської хшанівського повіту на місце бл. п. гр. Андрея Потоцького розписало намісництво на день 21. липня с. р. — На листу адвокатів вписали ся: др. Маріян Юркевич і др. Соломон Зінгер в Коломиї, др. Соломон Вітлін у Львові і др. Зеліг Патрах в Перемишлянах. Адвокат др. Ян Бялогурський переніс ся з Перемишляна до Дубецька. — Др. Григорій Гарматій, лікар, поселив ся в Тереховлі. — Міська рада в Стави-

славові ухвалила старати ся о утворенє латинського єпископства в Станиславові.

Оповідки.

— **Краєва рада шкільна** затвердила Михайла Галушчинського, дійсного учителя гімназії в Золочеві і Меч. Скибинського в Самборі в учительськ. званю і надала їм титули професорів; іменувала Стефана Малиновського суплєнтом в рускій гімназії в Перемишлі і перенесла Роб. Едв. Галькевича, суплєнта гімн. Франц Йосифа у Львові, до гімназії в Тереховлі.

— **На Ясну Гору.** Подібно як в минулих роках і сего року приготував ся богоміле в честь Пресвятої Богородиці на Ясну Гору до Гошова. Люди так зі Львова, як і з околиці бажаючи взяти участь в сїм св. богомілью, зволють зголосити ся до оо. Василян у Львові ул. Жовківська ч. 36. Зголошувати ся можна або самим або через своїх Вп. Отців духовних. Ціна їзди там і назад залізницею (3 кляса) виносить: зі Львова 4 К 10 с, з Пуштомит 3 К 40 с, зі Щирця 3 К 20 с, з Миколаєва 2 К 70 с. Відїзд богомілья є назначений на 30. н. ст. мая с. р. рано. Поворот 31. н. ст. мая вечером. Близші відомости подасть при замовленю білетів монастир. Христос воскрес! — *Оо. Василяни* ул. Жовківська ч. 36. Львів, дня 8. мая 1908.

КОСТЬ КУРИЛЛО.

Грає чудо-думу старий ліс...

(Присвячую мойому шуринови В. Меренькови)

Грає чудо-думу старий ліс... грає. Але, таке дивне грає не зпід людських пальців. Не золотая се лютьня грає, не торбан срібно-струнний заводить сю пісню віковичним генєм лісом.

Грає чудо-думу старий ліс... грає. Ніхто не виспівав іще такої, якої він сам грає без науки, ніхто не найшов іще такого ключа для неї і не вислідив число нотних ліній, щоби мож на них покласти співів дивних, нечуваних чар.

Грає чудо-думу старий ліс... грає. Колишеть ся безконечне дерев море, своїми питомими тактами, акордами, тонаціями, ложить ся у великанський спів, що лине десь аж по кінці світа, де спираєть ся об землю небо-звід.

В такий час спить вітер, як спрацьований мужик, дрімає місяць, мов би кіт на крівлі, а ліс старий чудо-думу грає, як закладі тисяч-струнні, величаві гарфи.

Було раз тихо під сам вечір синьо-крилий. Вродила ся тоді чудо-дума десь у найтаємніших ярах, десь на розпадистих вертепах і розширила ся аж по лісові краї. Розгойдали ся конари грубі, зашипіло гілля, затріпотали листки, як голубята крильцями. Доторкнули липи одні других, подали собі звук з небеского камертону та настроїли симфонію ніким іще не співану.

Грає чудо-думу старий ліс... грає. Дуби гудять басом, бучина, як тенор, сосни, гейби на клярнетах, дріжучі берези, як суджені дівчата альтами, а лози по краях, як дятячий, сопрановий плач.

Тихо приспівує буйне зілля, та більш іще докладає тих звуків, що їх і на шовку не виграти. Лише на хвилину стихати ме часами старий ліс, а тоді десь понад вершки дерев лине невнятне pianissimo-solo дзвону, що десь там далеко у світі будить людей серед ночі на нещастє.

Грає чудо-думу старий ліс, грає. Грає сам зі себе і для себе, та для того, хто ним володіє. Не знаєть лише, чи се грає вічна лісу туга, чи ся сила, що він величає. Але се дійсно, що дивують ся тому граню звїзди заслухані над деревами, та великий місяць, що збудивши ся, обходить ліс наоколо, як вартівник.

Грає чудо-думу старий ліс... грає. А на тесігране змови пугач, та єго товариство славетне, вслухали ся лилики в ті дивні чари, поставали сойки у воріт своїх, стихло сонне чумацтво воробецьке. Похитали капелюхами горді мухомори, чемні голубінки новонароджені качі-дзюби.

Грає чудо-думу старий ліс... грає, як ті музиканти на гульбах весільних, як ті хори наші на Божих служеннях по всій Україні.

Грає чудо-думу старий ліс... грає. Є там такі пісні, що їх лише чути серцем у недолі, є там і дзвонене зеліних кайдан, що їх не повинні на руках двигали. Хвилюють там пари в обіймах весільних і відчаяні сирітські стогнани. Є там відрави похоронні над тими могилами, що їх вітер сам насипав без хреста і слів. Дзвонять там чарки і церковні дзвони, червоніє ся там рікою кров і клублять ся думи. Грає там сурма до бою... козацтво йде... січ ціла... червоні жупани, сині шаравари, чорний вус...

Гей!.. гей!.. що там є, яку то чудо-думу грає старий ліс... коби то її відписати, та усіх навчити...

Писано 12. V. 908.

Телеграми

з дня 15. мая.

Царгород. До патріархату донесено, що в Монастирі увязнено секретаря тамошньої митрополії.

Петербург. Дня 1. ст. ст. мая застрайкувало в Петербурзі 130.000 робітників. В місті був супокій. Більшість фабрикантів вивіла місце всім робітникам, які не явили ся вчора до праці.

Касаблянка. Між іспанською а французскою поліцією прийшло оводі до оружної розправи в суперечці о круг ділання. Один Іспанець убитий, один ранений, а два Французи ранені. Дотичні правительства не прив'язують до сего випадку великої ваги і заявили, що він не заколотить приязних відносин між обома державами, які мають сповняти сторожу безпеченьства в Касаблянка.

Адвокат краєвий

Др. Соломон Віттлін

отворив канцелярію у Львові при
ул. Крашевського 5.

Лікар

Др. Володимир Янович

мешкає від 1. мая с. р.

в Стахиславові, улица Голуховского
(давнійше СЕРЕДНА) ч. 1.

(5—5)

Поручає ся дешево і совісне

Артистично ритівниче заведене

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових
печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — ви-
віски ритовані і ляні, прасовані бляхи
для сторожий і товариств. — Поручає ся
яко доставець різних руских товариств
і Урядів парохіяльних. (28—?)

Артист-маляр Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи
до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна
купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул.
о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для
шиїльних дітей. Ул. о. Ев. Гузар.
Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. —
Ціна 40 сот. без п. почт.

Працюйте і шадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою
у Львові.

приймає вкладки на книжочки шадниці
на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуля-
цією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до
15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата
амортизації на капітал і відсотки 5 К 8
сот. від кожних 100 К позички.

Векслі приймають ся тільки 3 місячні,
в 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати
тільки члени обезпечені в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні до-
бродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2.795.183 К.
Позички уділені	3.410.684 К.
Удїли членські	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	43.842 К.
Львокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед
полуднем від 8—2 год.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки
на рахунок біжучий, приймає до пере-
ховання папери вартісні і дає на них
завдатки.

Крім того впроваджено подібно як
в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові. (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річ-
но, депозитар дістає в сталевій касі
пандирній сховок до виключного ужит-
ку і під власним ключем, де безпечно і
дискретно переховувати може своє май-
но або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк
гіпотечний як найдодатливіші зарядження.
Приписи дотично того рода depo-
зитів одержати можна безплатно у від-
ділі депозитовім.

СОВІТ Мутки можна набувати в „Со-
і паперці і у всіх торговлях в краю.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнішим денним курсі,
не числячи ніякої провізії.

! К а ш е л ь !

Хто любить своє здоров'я, той хоро-
нить єго.

5245 нот. дол. сьвідoctв доказує
помічний вислід

Кайзер'а

Brust-Caramellen

(Грудні кармельни)
з трема соснами.

Випробовані лікарями і поручені
проти кашлю, хрипки, катару, флегми,
закатарення устної ями, дихавиці і ко-
клюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Ді-
стати можна у всіх апіках і дрогу-
ериях.

(24—24)

Розклад залізничних поїздів важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломні	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим дру-
ком, — Поїзди їдучі лише в неділі означені +.

При закупні товарів просимо покли-
кувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата
 на «РУСЛАНА» вноситься:
 в Австрії:
 на члн рік . . . 20 пер.
 на пів року . . . 10 пер.
 на чверть року . . . 5 пер.
 на місяць . . . 170 пер.
 За границею:
 члн рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Предплатне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Варени ми оти і дуни ми варени: а не возьмем млесть і віри не возьмем,
 бо руске ми сердце і віра руска.» — В Русланових псалмиз М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділь і руских свят
 о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і
 експедиция «Руслана» під
 ч. 1. пл. Домбровського (Хару-
 щини). Експедиция місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялимо
 на попереднє застереженє. —
 Реклямації неопечатаніє
 вільні від порта. — Оголо-
 шеня звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стрі-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесеня по 30 сот.
 від стрічки.

Подобаймо о власну хату для рускої се-
 мінарії учительської!

В середу відбули ся в комнатах
 „Рускої Бесіди“ у Львові ширші збори
 рускої інтелігенції львівської, спрошені
 головним віділом Руского педагогічного
 Товариства. Зборам проводив радник
 двору н. К у з ь м а, а предметом нарад
 було: придбанє власної хати для при-
 ватної женської семінарії учительської, у-
 держуваної заходами сего товариства і
 добровільними жертвами руского народу.
 Доси містить ся учит. семінарія в домі,
 що стоїть на площі закупленій театраль-
 ним комітетом під будову Руского на-
 родного Театру, а дім сей відступав те-
 атр. комітет Рускому педаг. Товариству
 на приміщенє сеї семінарії і рускої шко-
 ли виділової ім. Шевченка. Якнебудь сей
 дім з розростом обидвох згаданих шкіл
 показав ся доволі тісним і не зовсім від-
 повідав потребам шкільним і гігієнічним,
 всеж таки Руске педаг. Товариство ма-
 ло приміщенє для обидвох своїх шкіл.
 Тепер же театральний комітет, щоби у-
 порядкувати свої фінансові справи і при-
 ступити нарештє до здійсненя своєї
 задачі, приневолений до 1-го липця с. р.
 продати злишні парцелі з закупленої
 площі і стати дійсним власником тої ча-
 стини, яка має бути ужита під будову

театру. Тим способом і Руске педаг. То-
 варство опинило ся перед такою конеч-
 ностью — або купити сю парцелю, на я-
 кій стоїть дім, де нині містить ся учит.
 семінарія і виділова школа, або опини-
 ти ся без хати і грядіти поміщення по
 чужих домах у Львові, що при відомих
 нинішніх обставинах булоб навіть за до-
 рогі гроші майже неможливо. Згадана
 парцеля представляє вартість около 80
 тисяч корон, за яку би можна її набути
 для Руск. педаг. Товариства і перегодом
 на ній здвигнути дім для женської семі-
 нарії і виділової школи і інститута для
 дівчат, а поки се можнаб досягнути, мі-
 стилиб ся сї школи в дотеперішнім, так
 сказатиб, позиченім домі, що стоїть на
 згаданій парцелі і має бути до 1. липця
 проданий.

На зборах скликаних в середу всі
 бесідники, що забирали слово, зазначу-
 вали незвичайне значінє удержуванях
 Руск. пед. Товариством шкіл для про-
 сьвітнього розвитку руского народу і ви-
 словлювали жаль, що наша суспільність
 занята головнє політичними справами,
 позабула про так важну справу, котра в
 тій хвилі стала пекучою. Ми лише з до-
 воленєм можемо прилучити ся до тих
 голосів, позаяк ми безнастанно звертали
 на се бачність нашої суспільности, що
 школи наші дають певну і несхитну під-
 валину до народного розвитку, що чия
 школа, того і будучина, а колиб ми не

знали які досягли успіхи політичні, то все
 те буде будівлею без підвалини, наколи
 не будемо мати покоління вихованого в
 народнім дусі і основно образованого.
 Радіємо отже, що львівські збори прий-
 шли до сего переконання, але треба, що-
 би се зрозуміла і вся наша суспільність,
 і піддержувала щиро і горячо Руске пед.
 Товариство в єго змаганнях. Отут насу-
 ває ся якраз добра нагода се виявити.

Руске педаг. Товариство і удержу-
 вана ним руска женська семінарія та
 виділова школа ім. Шевченка опинили ся
 перед — бути або не бути! Руска су-
 спільність повинна отже прийти єму з
 підмогою і то скоро — до 1. липця, що-
 би оно могло закупити від театального
 комітету парцелю з домом (в котрім мі-
 стять ся ті школи) і так запевнити єство-
 ванє сих шкіл. Руска суспільність скла-
 дала значні жертви на сецесийний фонд
 і т. и., нехай же тепер скине потрібну
 квоту на закупню згаданої парцелі і тим
 утворить тривкі інституції просьвітні,
 котрі будуть підвалинами до нашого
 просьвітно-народного розвитку. Товари-
 ство «Дністер» ухвалило на своїх зборах
 жертвувати з нагоди цісарского ювілею
 20.000 корон для Руского педаг. Товари-
 ства на ту ціль, потребаб ще зібрати до
 1. липця 60.000 корон, а тим уможли-
 лено би і Руск. педаг. Товариству в ю-
 вілейнім році тривку поставити памятку
 Руску женську семінарію

Корнило Устиянович.

Псіхадзе¹⁾.

Отсе оповіданє пок. Корнила Устия-
 новича — доси їде ще не печатанє — ді-
 стали ми в авторській рукописі (9 сторін
 листового паперу більшого формату) від
 Вп. д-ра Ол. Козакевича, лікаря в Коло-
 мії. Містимо його без ніяких змін —
 переменяючи тільки місцями правопись
 (впрочім фонетичну) та інтерпункцію на
 нині уживану. Всі уваги, внесені під
 текст находять ся в рукописи Устиянови-
 ча так само під текстом. Що до самого
 оповіданя, то воно не вповні викінченє
 — в кождім разі воно цікаве, як живий
 образок із житя кубанських козаків.

Яр. Гординський.

Гей ти ріко черкаская, чорная Ку-
 бане! широко ти розмежуєш верховини
 Кавказа від степів далеких і глибоким
 ровом оборонним пливеш ти, дочко Ель-
 бору са, попід чорні гори; а у твоїх
 парях — понад непройденними болотами
 і очеретяними плавнями²⁾ та понад живи-
 ми плавами³⁾ — ходить блідий твій син,
 ходить Корчі й⁴⁾, понурий сторож
 Кавказа, ходив і ходить а не устеріг
 єго дітий від завойованя й неволі.

День і ніч гримали на берегах твоїх
 нехибні винтівки Черкасів, день і ніч сви-
 стали там пернаті стрілки, трохи не ди-
 ких верховинців—вкрадених на Тамань⁵⁾
 за сілю і брязчали ту острі як бритва
 шапки одчайдушних і гордих хеджретів⁶⁾,
 захлистали ся кровю наглі як блискави-
 ця кінджали завзятих псіхадзів і все
 даремно.

Трупом, українським, козацьким тру-
 пом перемостила тебе захланна Москва,
 безчисленними полками залила твої цви-
 тучі поріччя, в прах розбила пушками ор-
 личі гнізда племен Адиґе⁷⁾ і вибрала їм
 штиком глибоку могилу.

О тебе, межо живоструя, о тебе, кня-
 гинє, вже з непамятних віків лили ся
 потоки крови, по твоєму личку текли по
 сумному і потапали в мори. А ти все
 однако стрічала їх всіх і дикого Гунна
 й Кіпчака Ноґая і Кабардинця рицаря,
 джибіта і довготерпеливого смиренного
 Русина нетягу.

Нікого ти собі не злюбила і всіх
 заодно гнала від берегів своїх, пуджала
 і пуджаєш всіх лицем хороби і смерті.

Так відогнала ти від себе Скитів,
 Готів, Вехендур-Болгарів, Гуннів і Хозар...
 так румяного того Мстислава «яже
 зарьза Редедю», так спекалась ся і веж
 половецких і самих Половців, що колись
 тутка близько біля тебе на онтій річці на

мутній Ка я л і степ устелили І г о р я
 полками.

Не доїли ту довго кобил своїх диких
 нї орди люті того Чингісхана, ані Моголи
 хромця чортівського Тимура страшного...
 аж прийшли бездомні сини Запорожя і
 ті остались.

Радісно привитали они тебе, Кубане,
 нагадували Дніпра і дякували велику ца-
 рицю за те, що землю їм сю дарувала.

Однак не довго. Степовий не Дніпро-
 вий, а безплідний, дикий, степ твій не-
 здоровий кляв, ломив кости братчиків Сі-
 чових. Вмирили жени і умирали діти,
 лишались тільки старі закалені діди
 «о д н о с у м и».

Та се не все ще. Сніговерхі гори,
 що перед нашими поселенцями у синій
 димці і в сьвіжій зелені кжний край
 неба загороджували, яли кидати роями
 х е д ж р е т і в, яли підступних пускати
 п с і х а д з і в на українські курені і
 села.

Тяжко, дуже тяжело жило ся Запо-
 рожцям на берегах Кубані. Нї в день, нї
 в ночі не було безпечно, не було спо-
 чинку нікому. Козак нї на хвильку не
 знімав з себе зброї, а єго жінка чи як
 жала в поли, чи то як з конвами по
 воду пустилась, винтівку в хаті нї раз
 не лишила, а все і всюди на плечах но-
 сила і ніж запоясник усе і пістолі.

учительську ім. Франц Йосифа, а побіч неї і школу виділову ім Шевченка. Нехай отже руска суспільність завить щедрими датками на ту ціль своє розумінє великої ваги шкільної просвіти в народнім дусі, а при тім покаже вдяку для монарха, під котрого скиптом наше рідне слово може ево-бідно розвивати ся. Не сумніваємо ся, що руска суспільність, котра серед політичного руху не звертала бачности на сю справу перворядного значіння, тепер схамене ся і допоможе Рускому педаг. Товариству придбати власну хату на уміщенє женської семінарії і виділової школи. Час наглить, отже шлім чим скорше жертви на згадану ціль до Руск. педаг. Товариства!

Справа катедри історії в київській університеті по пок. В. Антоновичу.

Сими днями рішала ся в київській університеті справа обсади катедри історії, яку займав довгий час недавно померший великий наш історик і провідник України В о л о д и м и р А н т о н о в и ч, а по його уступленю проф. Г о л у б о в с к и й (також недавно померший). О сю катедру убігав ся професор львівського університету М и х а й л о Г р у ш е в с к и й. Про рішенє сеї справи подає київська „Рада“ отсю вість:

З київського університету. Як відомо, на вільну катедру російської історії в університеті св. Володимира було оповіщено конкурс. На сю катедру виступили конкурентами проф. львівського університету М. С. Грушевський та ординарний професор нїжинського історично-філологічного інституту В. І. Савва; обидва вони приставили в історично-філологічний факультет на оцінку свої наукові праці. Від проф. М. С. Грушевського наслано до 600 наукових праць*) написаних як українською так і російською мовами. І от 29. цвітня ст. ст. на засіданю факультету перечитано вже рецензії спеціальної комісії з кількох професорів на праці обох конкурентів і зроблено голосованє. Результати голосованя ось які: М. С. Грушевський дістав 6 виборчих кульок і 8 невиборчих, а В. І. Савва 7

*) Редація зачислила тут крім наук. праць всі рецензії і дрібні статі (593) на основі реєстру наук. і літер. праць зладженого Ів. Е. Левицьким 1906 р. (Наук. Збірник). Розвідок статей і матеріалів є 170.

Хиба що в пізній осени й зимою — коли ріка в свій кожух одягла ся і на ній шереш або лід стояли — було супокійно, було веселіше. Але й тогди ще ночию і днинав ріку і плавні і кавказкий беріг сторожеві чати козацькі з очий не спускали, бо і тогди ще лучались напади.

(Конець буде).

1) Буквально: „водяний пєс“. Так називали Черкаси своїх відважників, що перекрадають ся за Кубань і всяко шкодять козакам.

2) Зарослі очеретом, північні береги Кубані.

3) Плавами називають ся рухомі на Кубані острівці зарослі пвиною і лозами і плаваючі верх води.

4) „Корчій“ болотяна зимуха.

5) По сіль на півострів Тамань перепускали козаки лише мирних Черкасів.

6) Хеджрет посвятивший ся на війну і смерть черкаський збойник.

7) Адиґе зборова назва всіх черкаських племен.

виборчих і 7 невиборчих. Через те, що д. Сава дістав однаково кульок виборчих і невиборчих, зроблено було друге голосованє й воно дало тіж самі результати. Таким чином М. С. Грушевського переголосовано.

Крім сеї вісти подає редакція „Ради“ окрему статю (наводимо її в цілости), котра яскраво пояснює тамошні обставини.

„Київлянин“, який найперше й найкоріще від усіх інших одержує відомости з офіційних і офіціозних кругів, подає звістку, що історично-філологічний факультет київського університету на засіданю 29. цвітня ст. ст. забальотировав професора Мих. Грушевського, котрий виступив кандидатом на катедру російської історії, вільну після смерті пр. Голубовського. Редація „Київлянина“ подає такі подробиці сего ганебного в історії київського університету вчинку: кандидатами виступили два: малосвідомий в науковому світі і майже нікому невідомий серед громадянства професор нїжинського істор.-філ. інституту — Савва та славний на цілий культурний світ, автор капітальної „Історії України Руса“ проф. М. Грушевський, вихованець і магістр київського університету, доктор honoris causa харківського університету, співробітник видань петербурської Академії Наук. Він представив на розгляд спеціальної комісії від університету біля 600 наукових праць, з котрих багато написано, як висловлює ся „Київлянин“ на „мало понятномъ галицко-українскомъ жаргонѣ“. І от пр. Савва одержав 7 виборчих і 7 невиборчих кульок, а пр. Грушевський — 6 виборчих і 8 невиборчих. Пр. Грушевського наслідком сего виключено з числа конкурентів на катедру. Так передає справу „Київлянин“.

Ми не можемо знайти досить слів, щоб оцінити як слід ту ганебну пляму, яку поклала на київський університет та тепла компанія чиновників науки, котра зараз панує в університеті. Ще не так давно вона накликала сором на університет, забальотировавши професорів В. Железнова і гр. Де-ля-Барта, провівши натомість нічим не помітних, самих звичайних, ординарних людей, вся заслуга котрих в тому, що вони комусь „угодні“, але сей факт забальотировки знаного на весь світ спеціаліста, чоловіка з великими заслугами саме на тій кафедрі, яка стоїть сиротою по смерті її великого основателя В. Антоновича і его скромного учня пр. Голубовського, — се такий нечуваний факт „мракобѣсія“, якому не можна знайти рівного й за часів панованя в університеті фельфебельства і «воєнного строю». Се таке свідощтво морального убожества та неповаги до самої науки в особі її світлого репрезентанта, що воно стоятиме вічним соромом на чести тієї обкурної компанії, яка, верховодячи відданою їй в руки культурною інституцією, кладе на неї темну пляму свого антикультурництва. Навіть для київського університету, який не може похвалитись світлимими традиціями, що тут ніколи науку не ставили до послуг політиці, навіть, кажемо для київської alma altar факт забальотировки ляже вічним соромом і буде згадуватись в потоні часи в его історії, як щось у вищій мірі дике й некультурне.

Коли ми зупинимось на тих причинах, що спонукали історично-філологічний факультет дати перевагу пр. Савві над пр. Грушевським, то можемо сміливо сказати, що тут роль грали мотиви не наукові, а чи то політичні: відомо всім, як в роже ставить ся київський університет до українського руху; досить згадати археологічний зїзд 1897 року та історію з петицією українського студентства за українські катедри, досить пригадати, що зараз головну ролю в факультеті грають пр. Флорінський, Кулаковський, Бубнов, — се все ясно показує, що в київському університеті ми маємо зараз не культурне жерело світла для країни, яка утримує своїм коштом сю інституцію, а ворожий сій самій країні баєтїон, з котрого раз-у-раз ідуть ворожі наскоки на український культурно-національний рух. Спеціально проти проф. Грушевського вже здавна ведеть ся самого ганебного сорту по-

леміка, навіть не полеміка, а якесь злобне цькуванє, і в сьому цькуваню перший голос веде — сором сказати — теж професор і кандидат в ректори — д. Флорінський. Яких тільки вигадок, злобного глузованя і просто доносів не вживано, щоб пошкодити в очах уряди професорови Грушевському — єдине за те, що він не відрік ся задля „лакомства нещасного“ від служби рідному народови, за те, що він замість широкої кар'єри в себе дома пішов у добровільне вигнанє, щоб служити розвитку національної науки в чужій державі, на новій, тільки що утвореній кафедрі. Замість того, щоб пишатись тим, що він розпосить славу київського університету, як его вихованець по всьому закордонному славянському світови, діяльність Грушевського називано „зрадою“; его вчені праці замовчувано, забороновано, а коли й згадувано, то хиба для того, щоб поглузувати з їх української мови. Ми не помилились, коли віднесемо згїрдну увагу „Київлянина“ про „галицко-український жаргон“, який ніби то важко й зрозуміти, — на карб тієї „честної компанії“, яка заманіфестувала ще перед усім світом своє моральне убожество. Праці пр. Грушевського на українській мові друкує петербурська Академія Наук, без них тепер не може обійтись жаден спеціаліст по російській історії, за них харківський університет дає титул доктора, а для київського ареопагу „вчених“ — се незрозумілий жаргон!

Недавно, вад домовиною Антоновича, сї професори-чиновники проливали крокодилячі сльози, заявляли устами пр. Бубнова, що вони втратили в небіжчику „одного з видатніших керманічів, красу й славу університета“. Але, як слушно завважив д. Українець на сторінках „К. Вѣстей“ (ч. 78), колиб проф. Антонович задумав тепер виступити кандидатом на катедру російської історії в київському університеті, — вониб его не обібрали. Радуючись, що его нема між ними, вони лицемірно хвалили его і в той же час готувались нанести глибоку образу ідеям і всій діяльності покійного, забал отировуючи его учня й духовного спадкоємця.

Та вониб і самі посорамились сказати, що наукові інтереси кермували їми, коли вони подавали голос проти проф. Грушевського. Хто в сьомуб їм повірив? Ні, вони своїм учинком признались отверто, що невибором пр. Грушевського на катедру в київському університеті, вони виступили проти української науки, проти цілого українського громадянства, видатним діячем котрого є проф. М. Грушевський. Се образа всій українській нації, і вона сїєї образи ніколи не забуде, пиятуючи вічним соромом і огидою лукавих фарисей науки, котрі всі свої сили, свій вплив ужили на те, щоб не дати розвинутись українському національному рухови, який несе світло знаня широким народнім масам.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Наглість в несе ня гр. К о л ь о в р а т а про збільшенє контингенту новобранців перейшло в посольсь. палаті лише двома голосами більшости, котрі рішили про єствованє теперішнього міністерства. Дорога нагліх внесень вибрана правительством, показала ся вельми ховзкою і небезпечною, позаяк оно не має певної більшости двох третин. Ся остання подія кидає отже яскраве світло на політичні і парламентарні відносини, а сї відносини не можуть остати без впливу і на ціле політичне положенє. Передо всім осягнуло правительство сей успіх лише що до першого читаня, а тепер предлога перейде до комісії і верне знов до палати до другого і третього читаня, а відтак знов буде правительством приневолене подбати про обезпеченє сего читаня дорогою нагlosti і більшости по-

трібною для того двох третин. Правитель-ство, котре конечно потребує сих пред-лог, буде приневолене окуплювати ся дорогими уступками в користь сторон-ництв, а другого боку будуть множити ся на політичній кладовищі могили тих, котрі ставили опір сим конечностям дер-жавним, позаяк історія військових предло-т виказує численні на се докази.

Заграниця.

Р о с и я намагає ся доказати не ли-ше перед світом правдивість слів міні-стра Коковцева, що „хвалити Бога не маємо парламенту“, але й заперечити словам посла Мілюкова, що, хвалити Бо-га маємо конституцію. Як звіщають з Варшави, велів генерал-губернатор в к-л е ц к і й губернії зачинити всі польські школи (40) і тим способом тисячі поль-ської молодіжи остали без науки!

Так само на запитанє різних послів думи в розправі над бюджетом міністер-ства внутр. справ відповів помічник міністра, що правительство не може зне-сти всюди ви і м к о в о г о с т а н у, а приневолене се робити дуже о б е р е ж н о.

Ч о р н о г о р с к и й к н я з ь буде мати нову резиденцію в Антінарі, де по-ложено угольний камінь, а при сій нагоді виголосив князь промову, в котрій зазна-чив великий розвиток міста і надію, що Росія буде і дальше пособляти Черно-горі. Крім того висловив переконанє, що й Австро Угорщина буде піддержувати народно-господарський розвиток Чорногори і згадав з вдякою, що з Італії прибули там капіталісти, щоби подвинути еконо-мічний розвиток сего побережя Адрия-тику.

Новинки

— Календар. В неділю: руско-кат.: Пе-лягії При; римо-кат.: Пасхалія. — В поне-ділок: руско-кат.: Ірини м.; римо-кат.: Фе-лікса К. — Ві второк: руско-кат.: Йова многостр.; римо-кат.: Петра К.

— Для звеличення цісарського ювілею Нашого Найдостойнішого Монарха ухвалили загальні збори „Дністра“, котрі відбули ся дня 14. мая с. р. при участі поверх 300 членів селян із всіх сторін краю, признати з зиску Товари-ства взаїмних обезпечень „Дністер“ суму 20.000 корон на фонд ювілейний для запомог і безпроцентових позичок бідним погорівшим членам на огнетревале покритє дахів, щоби біднішим членам улекшити вимаганє після нового краєвого закона огнетревале покрива-не будиноків — і з зисків Товариства взаїмного кредиту „Дністер“ су-му 20.000 корон платну в 5 річних ратах по 4.000 К на дар ювілейний для закупна площі під будову або на удержанє рускої при-ватної семінарії жіночої Р. Тов а педагогіч-ного у Львові, при тім висказано блажанє, щоби та семінарія носила імя Цісаря Франца Йосифа І.

— Dziennik polski не хоче зрозуміти, що крім „moskiewskich rubli“ є також рублі у-країнські і польські. На польські інституції, як прим. краківську академію впливають польські рублі в роді записів (прим. Свасовича), дарів і т. п. І не найде ся такий слабий на умі між Русинами чоловік, щоби написав, що польську академію в Кракові „jak się teraz dopiero o-kazuje, subwencjonowano za pośrednictwem Spasowicza, чи кого иншого — rosyjskimi rublami“. Кождий розумний чоловік подумає лише в душі: „як се гарно, що Поляк дбає про польську інституцію і свій заощаджений гріш складає на її цілі.“ Колиж український патріот Куліш прислав на українські видав-ництва, або інституції підмогу від братів У-країнців з закордону, за що пок. Анатоль Вах-нянин дякував ему в листі, то недотепний ре-

дактор „Dziennika polsk-ogo“ друкує таку ні-сенітницю, що „jak się teraz dopiero okazuje, subwencjonowano te ukraińskie instytucje za pośrednictwem Kulisza — rosyjskimi rublami“. Отсе знов одно заулине яйце, яке зніс якийсь москвич в „Dzienniku polskim“. І треба лише дивувати ся, що найде ся польський дневник, який таку ідіотичну інвективу видрукує. Се новий доказ або злости, або ігнораций руских відносин.

— Бібліотека і музей львівської „Просвіти“. В щорічних звітах діяльності тов-а „Про-світи“ можна найти коротку згадку про бі-бліотеку і музей того Товариства, та замітку, що бібліотека отворена дві три години в тиж-ни. Однак, о скільки нам звісно, з тої бібліо-теки мало хто користав, а про огляданє му-зея й не говорити. Треба було діждати ся аж 40 літнього ювілею єствованя „Просвіти“, аби бібліотека незвичайно цінна і богата та му-зей з многими перлами нашої старинности і сучасности стали приступні для ширшого за-галу. Станесь се за кілька місяців. Здаєсь, не скорше як до осени зможе Виділ упор-атись з у порядкованєм і новим скатальгова-нем бібліотеки і музею. Тепер переносять ша-фи з книжками і ин. в салі засідань Виділу та з примежних убікацій канцелярийних до кімнат призначених на бібліотеку і музей. Є се дві певеличкі комнати на І поверсі побіч „Рускої Бесіди“, де давнійше був Кр. Союз кредитовий. Кімнати сі випрятано і відсвіже-но. Здаєсь однак, що в них все не змінить ся і буде треба долучити сусідні убікації. Близько 10.000 томів книжок, старі церковні книги, річники газет, грамоти, манускрипти, старинні образи, частини артистичних різб іковостасів, фігурки сільської роботи, старі монети, бронзи, писанки і т. д. найдуть ся у-порядковані і відповідно розложені, приступні для ока кожного. О скільки зачуваємо, Голо-вний Виділ задумує урядити при бібліотеці наукову робітню і читальню. Кілька шаф буде призначених для популярних наших ви-давництв, які „Просвіта“ буде партиями розпо-зичати своїм львівським читальням, щоби ви-робити у руских міщан любов до читаня рідного слова. Старинні церковні книги зібрані в од-ній шафі дадуть змогу нашим фільольогам до-студіюваня апокрифічної літератури. Між ша-фами з книжками, дарованими тов-у пок. Ом. Огоновским, Врецьоною і Бородаєм, звертає на себе увагу шафа з написом: дар Фран. Ржегоржа, в якій зібрано цінніші твори че-ської літератури. Такуж бібліотеку з укр.-ру-скими видавництвами дарував пок. Ржегорж чеській бібліотеці в Празі. До перегляненя і у порядкованя сеї чеської бібліотеки жертвував вже свої услуги безінтересовно др. Лев Ган-кевич, бувший академик в Празі, що мав на-году переглянути дарунок укр.-русских книжок Ржегоржа Чехам. Не одної ще треба буде си-ли і немало праці біля у порядкованя бібліо-теки і музею, однак коли Голод Виділ взяв ся до того многоважного діла, а знаний з енер-гії і праці теперішній бібліотекар п. Михайло Іванець весь вільний позабюровий час посв-ячує надзорови розпочатого діла, то можна бути певним, що та праця буде скоро з успі-хом докінчена, за що не лише львівські Руси-ни, але весь нарід буде теперішньому Виділови щиро вдячний.

— Цісарський ювілей. Президент м. Львова видав поклик до властей, товариств і всіх тих що для увіковічненя 60 тх роковин володар-ства цісаря Франц Йосифа наміряють творити фундації і стипендії, щоби складали свої дат-ки на єго руки з призначенєм на фундацію опіки над дітьми.

— Остерогу перед еміграцією до полудне-вих сторін Зєдинених Держав півн. Америки видало міністерство внутр. справ. Робітники, що їдуть в ті сторони (півостров Флєорида і ин.) у найми на плянтації, не можуть звести тамошн. підсоня і масами умирають, а инші не можуть дослужити ся навіть тільки, щоби звернути виложені на них кошти подорожи і після обовязуючих там законів остають у віч-ній неволі у плянтаторів. З тих причин осте-рігав ся перед їздою в ті сторони.

— Український клуб в Київі. Дня 10. с. м. відбули ся в Київі І. загальні збори „Українсь-кого Клубу“ при участі 100 осіб. Збори від-крив Л. Жебуньов зазначуючи, що київські Українці вже давно хотіли засновати товари-ство, яке гуртувало б їх та служило культур-ним справам, однак ріжні обставини спиняли єю справу. Опісля відчитано привіт від укра-їнської громади в Петербурзі і вибрано голо-вою зборів Вол. Леонтовича, а секретарем С. Єфремова. До старшини клубу вибрано: Же-буньова, Лисенка, Страдомского, Юркевича, Бублика, Косачеву, Старицьку, Ігнатовича, Га-лина, Черняхівського, Леонтовича і Синицького. На кандидатів до старшини вибрано тимча-сом: В. Лозинського, Степенка Л., Черняхів-ску, Біляшівського і Мишугу. Вибори єїмох ин-ших членів відложено до найблизших зборів. Найперша задача старшини се знайти для клубу відповідне мешканє. Була пропозиція увійти в згоду з київською „Просвітою“, щоб взяти спільне мешканє для обох товариств, однак з огляду на неодинакові задачі „Прос-віти“ і „Клубу“, збори єю пропозицію відки-нули. Питанє про кошти клубу викликало жваву дискусію. Д. Степенко каже, що коли задачію українського клубу є гуртуванє лю-дей з ідейними інтересами, то такі способи, як гра в карти, допущені статутом, треба без-проволочно відкинути. Принципіально до думки д. Степенка пристали і инші бесідники: дд. Жебуньов, Грінченко, Косачева, Корчак-Чепур-ківський та ин., але з практичного боку біль-шість завважала, що головним жерелом здо-бутків по всіх клубах бувають зиски від гри в карти. Отже повсталала альтернатива: або за-сновувати клуб, допустивши в ньому гру в карти, або вигнавши карти, поховати й самий клуб, бо тоді єму ні з чого буде животіти. Остаточнє збори ухвалили одностайно: від-ложити поки що питанє про гру в карти на пізнійше, коли вияснять ся в загальї жерела доходів та обставини, за яких функціонувати ме клуб. Потім збори установили плату для гостей, визначивши її в сумі 20 коп. за оден з випадкових гостей і карбованець на рік з постійних (остання категорія має на увазі тільки академічну молодіж).

— Неурожай на рос. Поділю. З брацлавського повіту доносять: На сегорічний урожай надія у нас мала. Ось вже і май, а тут скрізь черно-її озимини, ні доброї ярини, ні навіть гарної трави по луках та левадах. Озимина через по-гану осінь подекуди зовсім пропала. Говорять, що хто ранше посіяв — в того нічого нема. Хто пізно — то ще нічого. В багатьох місцях озимину переорюють і єїють просо, овес, гре-чку і т. п. Ціни на хліб підіймають ся, а на худобу падають: се погана ознака. Вся надія на дощі. Як піде кілька добрих дощів — може ще що буде. Заробітні ціни низькі: чоловіко-ви два золоті — жінці — пядесятка (25 к.).

— Голод на Камчатці. В „Казанскомъ Те-леграфі“ надруковано лист камчатского міс-онара еромонаха Нестора. Вже, каже він, я писав про страшений голод І хочби одна душа знайшлась, котраб помогла сему лиху; хочби одягнути чим небудь сих нещасних! А то приїздиш в юрту, — вся єїма гола і всі плачуть... 48° морозу, а тунгузи сидять голі в юртах. Юрта — се страшна яма — вирига в землі на 1½ саж. в глибину. Входити до неї треба так: зверху діра з аршин ширини, посеред стовп, заритий в землю серед юрти; хто хо-че вийти в юрту, повинє і слуститись по сїм стовпі. Посеред юрти розкладено ватру, а кру-гом неї сидять голі люди, котрі цілий тиждень вже нічого не їли“. Сграшений голод не тільки в Гіямі, звідки лише о. Нестор, але й в Петропавловску. Переселенці, котрі прибули до Петропавловска, вмирають від убийчого під-соня та голоду. З голодом можна боротись скрізь, а на Камчатці боротьба зовсім не мо-жлива: риби нема, хліба також нема, не ді-станеш ніякої живности доріг нема ніяких. Для голодних оден кінець — смерть. В 1901. році там вмирали цілі семі. Взагалі, сей край переселенців — справжня могила.

— Дрібні вісти. В Куликові коло Львова лю-тус помість інкарлятини, на яку занедужало

кількадесят дітей, так що обі школи замкнено. — З Сянока доносять, що в часі роздачі свідощів ученик VIII кл. гімн. Целехатий ударив проф. Гольчевського в лице за лиху клясу. — На виділї будови машин львівської політехніки здали Іспит державний: Кароль Мадюра зі Станиславова і Володимир Козубек з Роздолу. — При тягненню сербских облігацій з 1881. р. у Відни головна виграна в квоті 80.000 фр. упала на лос серия 5309ч. 45.

Оповідісти.

— **Театр аматорів львівського „Сокола“** відіграє завтрішної неділі: „Хазяїн“ комедия в 4 діях Карпенка-Карого. Початок о 7½ год.

— **Народне свято в Яворові.** Дня 22. мая с. р. відбуде ся по богослуженню в парох. церкві благословенне каменя угельного під власну хату, котру будує „Народний дім, руске тов-о кредит. в Яворові“.

Того дня о год. 2. відбудуть ся загальні збори філії тов-а „Просвіти“ в льокалі міщанської читальні „Просвіти“, на котрі виділ всіх членів запрошує. — о. В. Венгеринович. О. Кручковський.

— **Краєва рада шкільна** іменувала в народних школах: Зен. Закліку управителем 6 кл. школи жін. в Чорткові, Вол. Лісевича управ. 4 кл. шк. в Добротворі, Олену Сковронську, учит. 4-кл. шк. жін. в Грималові; управителями 2-кл. шкіл: Алекс. Смидовича в Охотниць на Явмів, Стан. Гадовського, у Грабю, Войт. Кашубу в Виєничу старім, Йос. Воцаковского в Сороці і Мих. Грицака в Керативі; учителями (льками) 2 кл. шкіл: Евг. Кашубу в Виєничу ст., Теод. Павлюка в Дмитрові, Мар. Терчинську в Липиці гор., Юлію Камінську в Угриньківцях, Влад. Яроцьку в Білобожниці, Влад. Баландюкову в Шульганівці, Ольгу Розвадовську в Сороках, Юлію Юніківну в Тадаю, Семена Олійника в Сущі, Мар. Данцівну в Бучкові, Ам. Родзинську в Греблі, Авр. Шиндлерівну в Жежаві, Прок. Шеремету в Ператині, Олену Любовичівну в Долинках, Ольгу Моспанюківну в Дорошеві вел., Мар. Крамерівну в Скотниках і Фльор. Машківну в Жирарці.

— **Прогулька наколесників львівського „Сокола“** відбуде ся завтрішної неділі до Янова, на котру всіх друзів і другань запрошує ся. Місце збіре „Сокіл“. Виїзд о 2. год. по пол. Нечлени, що хотіли брати участь в сих прогульках, звольте прибути вчаснійше, щоби мали час познакомити ся бодай з найпотрібнішими сигналами їзди. Подає ся рівнож до відома, що літний курс їзди на колесі вже розпочав ся; записувати ся можна що дня вечером від 7—8 в льокалі товариства, улица Руска ч. 20.

— **З залізниць.** Установлений в лютім с. р. розпорядженем ц. к. міністерства залізниць ч. 8114/16-а додатковий речинець доставки для посилок звичайних в руху північно-східних залізниць державних з ц. к. залізницею північною знесено з днем 10. мая 1908.

— **Конкурси оголосили:** Повіт. виділ. в Товмачи на посаду окр. лікаря в Отяні з річною платою 1000 К + 400 К на обізді з речинцем вношеня подань до кінця червня с. р; зверхність громади в Заболотіві на посаду міського ветеринаря з річною платою 800 К, з речинцем вношеня подань до дня 15. червня; повіт. виділ в Калуші на посаду майстра дорожового повітової ради з речинцем вношеня подань до 3. червня с. р.

— **На адресу нашої адміністрації** прислали: Впр. о. В. Винярский з Манчестер в Амер. 100 К на церкву в Вефлємі і 780 К для львівської „Просвіти“; Впов. Вас. Атах з Се рафинців складку гімназ. учеників 40 К на будову бурси Р. Тов-а пед.; Впр. о. І. Шмериковский з Печенїжина 4 К і Впов. Вас. Романов з Чижиків 2 К для „Ниви“; Впр. о. Ів. Любович з Острова к. Терн. 2 К для „Письма з Просвіти“.

Телеграми

з дня 16. мая.

Краків. Намісник др. Бобжинський прибув ту на засідане наукової Академії і приймав вчера і нині рано репрезентантів властей та інституцій.

Відень. На вчерашнім засіданню палати послів промовив перший раз пос. Петриц-

кий в тонї редагованих ним давних „Гайдамаків“. Бесідник представив нинішнє положенє руского народу в Галичині, складаючи за се вину на польський нарід і центральне правительство. В справі злочину з 12. цвітня сказав, що він „не представляє ся яко відокремлений факт, викликаний екзальтованою, патологічною одиницею, але яко льогічна консеквенція“. „Що Січинський відчував при замаху, то — на погляд п. Петрицкого — відчуває цілий руский нарід“. Свою бесіду закінчив окликом: Що відмовляє ся „Тирольцям сходу“, то буде дане „революціоністам сходу“. Між дальшими бесідниками пос. Лукашевич заявив, що Русини будуть голосувати проти підвищення контингенту рекрута краєв. оборони, бо не можуть пристати на нові тягарі для селян, а по друге тому, що правительство не узгадило жадань і потреб Русинів. Дальше обговорював бесідник покривденє рускої мови в армії та вельюдске поведєне з рускими войками, жадав урльопованя жовнірів на час жнив, 2-літної служби у війську, та жалував ся, що жандармерія уживає ся у східній Галичині на услуги правлячого стороництва. По промові п. Брайгера замкнено дискусію, почім промовляли генер. бесідники п. Пік проти предлоги, а п. Заморський „за“. З черги п. Кольоврат мотивував наглість свого внесєня о безпроволочне зарядженє першого читаня закона про запоходи для родни резервістів покликаних на вираннє. Промовляли ще в тій справі пп. Семака, Скарет, Малик і Піхлер, почім замкнено дискусію і вибрано ген. бесідників. Наступаюче засіданє в понеділок.

На вчерашнім засіданню палати послів відчитано просьбу кр. суду о виданє посла дра Евг. Левицкого, обжалованого о переступ § 305. карн. зак.

Відень. W. Allg. Ztg. доносить, що делегати мають зібрати ся аж в осєни.

Прага. Ческий сойм має бути скликаний в верєсни.

Дирекция почт видала розпорядок, в яким грозить строгими карами дисциплінарними тим урядникам, які уживали би у внутрішнім урядованню ческої мови.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 15. с. м.: о. Гуляй Константин, Плієняни; Савич Володимир, Стрий; Казимир Рокуцкий, Борислав; др. Ігнатий Апфельбавм, Тарнів; др. Омелян Левицкий, Турка; Йосиф Гуменюк, Козова; Мария Прухницка, Турка; Юліян Войтович, Раленка.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнійшій денній курсі,
не числячи ніякої провізії.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний)

приймає обезпечєня будинків, всяких річій домашних і господарских, збіжа і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили по 10 при.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса опадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають полісп „Дністра“ при уділюванню позички.

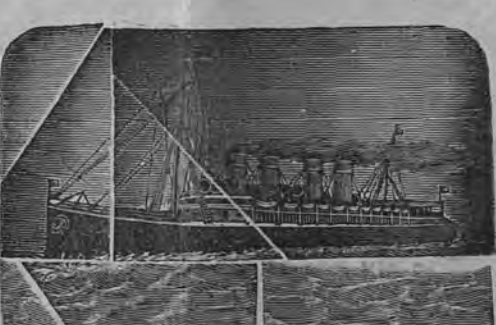
На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківськїм Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на звороти	„ 50,939—
„ на різницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
инші фонди заосмотрєня	„ 40,000—
Разєм сума К 1,964,824—	

Селяне! асєнуруйте ся від шкід огневих!

Дешево, безпечно, скоро без пересїданя

до

Півн. Америки, Канади, Бразилії

величезними поспішними кораблями

Лінії: ГАМБУРГ-АМЕРИКА

Львів — Новий Йорк	злр. 86-10
Львів — Монреаль (Канада)	злр. 103-60
Львів — Бразилія	злр. 85-60
Антверпія — Канада	злр. 70-50

По близші інформації зголошувати ся прямо до

ГЕНЕРАЛЬНОЇ АГЕНЦІЇ ДЛЯ ГАЛИЧИНИ

Лінії Гамбург-Америка — Львів, Городецка 95.

Параділата

на «РУСЛАНА» вноситься:
в Австрії:
на члн рік . . . 20 кор.
на рік року . . . 10 кор.
на зверхь року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границю:

члн рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на рік року . . . 8 рублів
або 18 франків
Подорожне тиско по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми оти і дучу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руска ми серце і віра руска.» — В Руславох псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
є 5½ год. понолудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавемана.

Рукописи звертає сялино
напередне застережене.

Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Огоде-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Кошутівці в клопотах.

(X) На малярськім овиді повисли те-
мні хмари, котрі вельми непокоять нині-
шних керманічів угорської політики. Пе-
реслідують їх тривога перед будучиною,
яка їм уявляє ся вельми невідрадною.
Коаліційне правительство, обнимаючи
державну керму в Угорщині, зобов'язало
ся перед Кораною, перевести виборчу
реформу, а після того мав би бути сойм
розв'язаний і вибори переведені на основі
нової виборчої ординації. Отсе зобов'яза-
не, отся гадка про виборчу реформу, ко-
трої не можуть позбутися малярські кер-
манічі політичні, ані її обминути, не дає
їм спокою, мучить їх до неможливости.
Они знають добре, який величезний пе-
реворот спричинила виборча реформа в
Австрії, які несподівані і непередвиджені
зміни тут проявили ся в розділі політич-
ної сили і уявляють собі вже тепер, як
в Угорщині з заведенням загального пра-
ва виборчого переіменили ся відносини,
як широкі верстви населення, котрі там
не мають майже голосу і впливу на по-
літичні справи, виринулиб нараз на по-
верхню. А переімени сї в Угорщині булиб
далеко більші, як в Австрії, бо загальне
виборче право зломилб там дотеперішню

самовладу малярських вельмож і жидів-
ства, самовладу малярщини над немаляр-
ськими народами.

Мара сего перевороту суспільного і
парляментарного стоїть перед очима коа-
ліції угорської, а особливо незалежних
кошутівських і приневолює їх до важкої
задуми, як би можна відвернути сю гро-
зу а бодай проти неї обезпечити ся, що-
би не щезнути в пропасти загального
права виборчого.

Отсі відносини наводять кошутівських
незалежних на думку, щоби зробити
спілку з двома іншими сторонництвами
угорськими а іменно з ліберальними ди-
сидентами під проводом гр. Андрашого,
котрі стоять на основі деаківської угоди
з 1867 р. хоч троха розширеної в наро-
до-господарським обсягу і з католицькими
людовцями під проводом гр. Івана Зічо-
го, котрі знов різнять ся від кошутів-
ців своїм становищем у віро-ісповідних
справах.

Відомо, що кошутівські незалежні
вийшли з революційного сторонництва
1848 р. і своєю програмою ставлять дер-
жавну незалежність Угорщини на основі
особистої унії з династією Габсбурскою.
Злука отже а властиво перетоплене ко-
шутівських незалежних з лібералами і
католицькими людовцями показує ся не-

легкою справою, бож два останні сто-
ронництва не хотять покинути становища
з 1867 р., а так само не легко булоб
кошутівцям відцурати ся свої дотепе-
рішньої ідеї.

З тої злуки грех згаданих сторон-
ництв мало би витворити ся нове сто-
ронництво, котре би мало перевести ви-
борчу реформу і перетривати нові вибори
та впровадити зєдинену малярщину по
зможі яко неослаблену цілість до нового
сойму вибраного загальним голосованем.
Як вже сказано, така злука видає ся ціл-
ковитим дивоглядом, бо якжеж тут спря-
гати доволі ще умірковане сторонництво
гр. Андрашого, оперте на підвалинах у-
годи з 1867, з незалежними, котрі ба-
жалиб повного розділу, як уже не від
династії Габсбурскої, то бодай від Ав-
стрії? Се булаб така злука як би спо-
кійного мула спрягти разом з диким ко-
нем з степового табуна!

Вправді вглянувши глибше в партий-
ні відносини малярські, дійдемо до пере-
конання, що ті ріжніці між кошутівцями
а лібералами більше поверховні, що одні
і другі в малярськм завзятю не дають
поруки, що зв'язь дотеперішня з Австри-
єю перетриває довший час. Обидва сто-
ронництва виписують на своїм прапорі
народо-господарську незалежність Угорщи-

Корнеліо Устиянович.

Псіхадзе.

(Конець).

Раз так пізної ночі вертав сотник
курень „атаманського“ на долішній Ку-
бані — Гарасим Білуга з маслянниці від
свої куми; а бувши „під чаркою“ не-
певною ішов ходою і бурмотів щось со-
бі під носом.

Потемніло. Дощ перестав іти, а решт-
ки снігу таяли в ровах і під сіверними
стінами землянок курень.

Небо визвіздило ся, ніч учинила ся
виднійшою і місяць яв уже ізза степу
виглядати на ясні зорі, на дивоглядні
шпилі Кавказа і на широку та супокійно
пливучую Кубань.

Вітри десь спали і нічого не коло
тило тишини ночі, як нараз долетів до
уха сотника далекий гук.

— Пушки бють... сраженіє, чи що?
— догадував ся він, думаючи на впів
паний.

Гук повторив ся. Сотник пристанув,
подав ся головою вперед, звернувши ся
боком до тої сторони, звідки здавав ся
розлягати шум, чи гук і надслухував.

— Е, — каже підсміхуючи ся —
дурний, старий дурню!

Та де тобі тут від сю пору пушки і
сраженіє? Випив, небоже, випив, от і
всьо. Таж то ледина ріці мабуть пірсли

— крига йде — от що. Алеж зварила
кума, зварила її клятву, з медом та з
перцем; що й самому люциперови не со-
ром булоб вус у ній замочити?

Сказавши те зареготав ся старий,
рад із свого дотепу тай завертав уже в
свій переулоч, коли щось неначеб коль-
нуло его: стій!

Він знов пристав, подумав хвилю,
покиваючи ся то взад то вперед, а да-
лій зняв шапку, потер лоб рукою тай
загупорив: — ні, крига йде. І сам чорт
не полізе в воду... іду спати.

По сих словах зайшов у переулоч,
де стояла его землянка з ганочком, як
те водить ся у кожного козацького уряд-
ника — однак перед самою уже загоро-
дою своєю зупинив ся опять тай обернув
ся в сторону ріки.

— Крига кригою, а служба не друж-
ба. Служба службою. Колись грибом, то
й лїз в борщ. Коли ти сотник... пильнуй,
чого велать. Ануж чать вснула при кури-
ци?... а нуж сплять? Не свобідно, не
свобідно. Гму! якаб то була й варта, що
спить?... Що, якби бісові Черкаси напали
на сплячий курінь? Господи, заступи і по-
милуй!... страх, страх, страх!... Цить ста-
рий! Нема страху, нема страху. Однак ко-
либ вільно було днесь уснути, то віль-
ноб і завтра; а дїдько не спить... наведе
Черкасів і поріжуть нас усіх як баранів.
Не „льзя“ пропускати вартовим... „не
льзя“. Не дарую.

Сотник вхопив за ворота, відпер і
зайшов по тихонечки в хату.

Однак жінка пробудила ся і вчула,
як намацував винтівку, хоть він порав
ся тихо і собака не подала знаку і не
лаяла.

— А що там кума? — поспитала
жінка.

— Так собі — відповів. — Нікого
не було; тільки я тай дячок і хорун-
жий.

— А кудиж то так ідеш? звідувала
засьвітвши, коли побачила, як бере жар-
ник тай порошниці.

— Подинити ся на вартових.

— От лягбись спати.

— Іду.... дїдько не спить.... ануж
Черкаси?

— Які тобі Черкаси? крига йде, а
він Черкасів виглядає. Перебрав мірку,
сердого!

— Перебрав, не перебрав, а служ-
ба службою, розумно?...

— Та погоди! почала була знову:
однак сотник вже вийшов з хати злий,
що ему чаркою докоряла.

— О, га! диви ся... вже і мірку пе-
ребрав. Ізза жінок то далій, далій ще й
до церкви не мож буде без докору хо-
дити. Пхе!

Що баба знає. Піч, постіль тай ко-
лач; а у декотрої ще курка, свинка тай
колиска на душі — а про свїт і люди...
най хоть провалить ся.

Так бурмотів пан сотник Гарасим
Білуга і тверезійшою вже ходою пустив
ся з курень ід вершкови, що стремів
над Кубанню, бо на нму стояла „виш-

ни, а се потягнулоб за собою також і державне відокремленє, так що особиста унія опісля була би неминучою в дальшій будучині.

Одначе безпосередна ціль злуки сих угорських сторонництв була би, щоби Короні показати зєдинену силу партійну, котра могла би в потребі і погрозити, та перетривати розв'язанє сойму і то не лише розв'язанє для переведення виборів на основі нового права виборчого, але може ще й раніше розв'язанє, колиб теперішній сойм опирав ся переведенню виборчої реформи відповідно зобов'язанням затягненим супроти Корони. Независимці бажають отже такою злукою сторонництв затривожити Корону, щоби не обставала за таким далекосяглим переведенням виборчої реформи, як се було уложено в умові коаліційного міністерства з Корonoю. Хотять отже показати Короні, що розв'язанє сойму для переведення реформи виборчої булоб безвиглядне, позаяк Корона опинилаб ся перед зєдиною силою сторонництв на основі малярської одноцілої ідеї державної.

Одначе сї погрози не такі страшні, як видають ся на перший погляд, бо ніхто не повірить, щоби ті сторонництва так скоро поперемиїювали свої програми. Тривога перед виборчою реформою спонукує сї сторонництва до таких змагань, але они вже не в силі знівечити волю широких верств народних.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В дальшій тягу суботного засідання вичисляв п. Петрицький причини, в наслідок котрих Русини голосували против наглости внесення і будуть голосувати против самого предложення правительства. Причини ті є з одної сторони загальні,

ка і у неї чуняла побережна козацька варта.

Іде він так, іде і задрів уже огонь тай якісь тіни при курішці.

— Го, го, го! не сплять мої соколики, не сплять: ще й пританцювуют... померзли видко небожата.

Сотник прискорив кроку, підходить ближше тай станув.

— Та се мені либонь двоїло ся в очах, чи що?... бач чортова горівка! щось оно там не те.

Протер очи, раз і другий тай вдивлює ся в даль, що трохи не вилізуть; а чим пильнійше вдивлюєсь, тим страшнішим видавалось ему те, що бачив. Він отверезів до чиста і був сего свідом, що то не горівка ему показує дива.

Алеж пан сотник не був із трусів. Перехрестив ся і шепнув сплеснувши в долоні:

— А нехай же мене сам сатана на видах понесе у пекло, як то не чорт — Бог би его побив! — та нехай же я сей час згину на місци, коли й не чорт... а козаки сплять.

Ватра горіла ясно і озаряла позакутуваних в бурки козаків, а коло ватри скакала якась гола мара і раз у раз пхала в полонінь руки.

Сотник остовпів. Чуприна підняла ему папаху у гору, по плечу пішов мороз, коліна мовби хто підтяв, а старі зуби почали в роті бубнити козацького марша.

а лежать в тім, що людність не є вже нині більше в можности двигати величезних тягарів мілітаризму. З другої сторони є спеціальні причини, які викликали також кровавий чин з 12. цвітня. Вину нинішнього положення руского народу поносять: зарівно польський нарід, як також австрійське правительство, не включаючи теперішнього президента кабінету, вкінці заступники австрійських народів. Бесідник описує подрібно спосіб — як виражає ся — „борби Поляків, польської публіцистики в ціли вигублення Русинів яко народности“. Окликом польських верховладців є: „Нема жадних Русинів“, „нема зовсім місця в Галичині для руских сепаратистів“. Що дотичить австрійської держави і її управи, то конечним є ствердженє того, що руский нарід оказував стало вірність цісарови якраз в найнеспокійніших часах, коли всьо грозило упадком, коли навіть існуванє династії здавало ся zagrożеним. В нагороду за сє рішачі чинники робили всьо можливе, щоби руский нарід довести до як найприкрийшого стану недолі.

В дальшій тягу бесіди описує п. Петрицький подрібно польонізаційні забіги в Галичині, з чим лучить ся зруйнованє руского селянства. В сєй спосіб доходять Русини крок за кроком до переконання, що не є їх річю боронити тої держави. Бесідник представляє упослідженє Русинів при реформі виборчій. Правительство котре в тім всім є співвинне, належить зробити співвідчальним за кровавий чин з 12. цвітня.

Дальше описує подрібно упослідженє Русинів під взглядом язовим, як також в університетській квестії. Чин з дня цвітня творить дальше звено в довгім ряді середників, котрих Русини уживають щоби заховати свою екзистенцію. Бесідник твердить, що убійство намісника не представляє ся яко відосібнений факт, викликаний егізальтованим індивідуумом патологічної диспозиції, але яко льогічна консеквенція. Що відчував Січинський

Стоїть же він так — хрещені — стоїть немов безпритомний... коли у мари в устах щось заблисло раз, в друге, в третє і сотник розпізнав, що у голої мари се ніж у зубах... і здогадав ся пригоди.

В оден миг зняв він ручницю з плеча і підбіг по тихосеньки ще десять кроків, коли бачить: а голая мара вихопила кінджал з межі своїх зубів і розмахнула ся ним понад головами сплячих козаків... і втїйже хвилі без прицілку стрілив.

А стріл був певний. Грянуло і гола мара повалилась; а козаки поскакали на рівні ноги.

— А так то ви, клятії сини, сторожитє куреня? а покушаєтеж ви січового прочухана. Дивіть Псіхадзе із того боку зауважив, що так по анахвемськи спите і без ваги на стужу на шерешило та на ostrу кригу кинув ся в ріку і в плав пішов поміж криги голий. Що? бачите? і був би вас сяких таких синів позарізував як баранів, колиб був — за мене сюди принесло відогрів здеревілі руки. Отсе мені чать. Як би не моя чутність та бачність, весь курінь пропав би.

Вистріл — на зорях — збудив увесь курінь.

Збігли ся жони, зійшлись козаки... сотник Гарасим Білуга розповів, що сталось, Дивна пригода зворушила всіх... курінний атаман змінив вартових а виновників повели на суд і на кару.

при замаху, то відчував є цілий руский нарід. Если палата хоче, щоби Австрія стала цивілізованою, правною державою, то нехай не переходить на дальше до порядку над Русинами. Еслиж ні, то тоді то, чого відмовляє ся „Тирольцям сходу“, дане буде революційні стам сходу.

В дальшій тягу промовляв п. Лукашевич і заявив, що Русини будуть голосувати против предложення, позаяк не можуть згодити ся на більше обтяженє селян а по друге, позаяк правительство не узглядняє жадань і потреб Русинів. Австрія є державою, в котрій одна народність є упривілейована правительством коштом другої. Розв'язка народної квестії може наступити лише в дорозі автономії народів. Доки не буде уживана справедливість супроти всіх народів, доти не буде могла держава поступати в розвою рівним кроком з иншими державами. Русини є покривджені державою на всіх полях.

Помноженєм краєвої оборони уможливить ся перенесенє угорських полків з Галичини до Угорщини і протиділань в сєй спосіб аспірацій угорским. Бесідник наводить жалі що до упослідненя руского язика в армії і що до обходженя з рускими жовнірами, ургє заповіджену нову, війскову уставу карну і карну процедуру і домагає ся покликуння резервістів в часі, коли не є потрібні до праці на рілі. Ті, що належать до краєвої оборони, повинні одержувати відпустки на час жнив. Заповідженє 2-літної військової служби є конечностию, котрі не належить же проволікати, так само підвишенє платні жовнірам і поліпшенє їх харч. Бесідник поручає більше узгляднюванє релігійних чувств гр.-кат. і гр.-орієнтальних жовніврів а вкінці жалує ся, що жандарми в Галичині стоять виключно на услугах пануючого сторонництва і суть уживані у східній Галичині до цілий польонізації. (Оплески).

П. Брайтер думає, що побіда, яку відніс перед вчєра президент міністрів є пірговою побідою, котрою не може величати ся. Підвисшенє контингенту рекрута одержує правительство, але палата не дістає за то нічого. Правительство, котре викликало слабість палати і нездібність єї до праці, старає ся принайменше на нї уратувати позори парламентаризму, щоби не було вражіння, що Австрія є самовладною державою. Вправді правительство богато обіцяє, але доки президент міністрів буде дальше послугувати ся своєю системою і в дорозі „державних конечностей“ заводити послідовно абсолютизм, жадні обітницї не будуть сповнені.

По дальших довгих виводах пос. Брайтера ухвалено замкненє дискусії на внесенє п. Прохаски. Яко генеральві бесідники промовляли: против п. Пік (чес. соц. дем.), за п. Заморський, почім предложенє о підвишеню контингенту рекрутів краєвої оборони відіслано до військової комісії.

Відтак п. гр. Кольоврат (нім. аграр.) мотивував наглість свого внеску про безпроволочне розпочатє першого читаня закона о запомогах для родин резервістів і висказав надію, що та людяна і важна під суспільно-політичним взглядом устава буде ухвалена о скілько можливо одноголосно.

По промовах кількох ще послів замкнено дискусію і відчитано просьбу краєвого суду у Львові о виданє пос. Евг. Левицкого за провину проти §. 305. карн. зак.

В палаті послів зголосили інтепеляції: п. Трильовський в метрикальній справі, п. Остапчук в справі поступованя старости Теліховского і концепіста Хоржемского в Золочеві; п. Бу-

д з и н о в с к и й в справі громадських відносин в Бараніві; п. Добія і Шаєр в справі бувшого військового урядника Штіллера; п. Морачевський в справі уюслідження абсолювентів промислових шкіл зайнятих при регуляції рік в Галичині; п. Дашильський, Вітик і інші соціалістичні послы в справі бсзустанних конфіскат днєвників.

До сего додає N fr. Presse ось таку замітку: Палата послів покінчила нині перше читанє закону о підвиспенє контингенту рекрутів краєвої оборони і поручила предложенє військовій комісії до передвступних нарад. Політичне значінє в дебаті мала бесіда п. П е т р и ц к о г о, котрий представив положенє Русинів в ярких красках і схарактеризував ситуацію в Галичині як дуже поважну. Чи се може поліпшити положенє Русинів, коли згаданий посол узнав кровавий чин Січинського як звено в довгій ланцуху середників, котрих руский нарід уживає, щоби ратувати свою екзистенцію, можуть самі рускі послы осудити. Не все ті, котрі виявляють як найрадикальніші погляди, люблять найгорячіше свій нарід і єму найлучше служити.

Н О В И Н К И

— **Календар.** Ві в т о р о к: руско-кат.: Йова многостр.; римо-кат.: Петра К. — В с е р е д у: руско-кат.: Явленє зн. Ч. Кр.; римо-кат.: Бернарда.

— **Дисецезальний синод в Станиславові** відбуде ся в осени с. р. Учасниками синоду мають бути: Члени еп. кавітули станиславівської, оо. декани згл. завідателі деканатів, референти еп. консисторії, настоятелі і професори дисецез. духовної семінарії станисл., ігумени Василянських монастирів стан. еперхії, катехити гімназий та учит. семінарий і відпоручники всего клиру по одному з кожного деканату.

— **Намісник др. Бобжинський** повернув вчєра з Кракова до Львова.

— **Просьба до Ексцелєнції Намісника.** Третій рік минає, як в Старім Самборі відбули ся вибори до громадської ради та до сєї пори годі дїждати ся потвердження ново вибраних радних. Ся обставина огірчує міщаньство. Залежить, очевидно, комусь на тім, щоби навіть сих 5 Русинів на 30 радних не засіло в раді. Четвертий раз вже відкликують ся в сїй справі міщани до ц. к. Намісництва, але надармо. Тому просять міщани сєю дорогою Ексцелєнцію п. Намісника, щоби вглянув в сю справу і як найскорше єї рішив. — *Міщани.*

— **На будову ювілейної церкви** Непорочного Зачатія Пр. Діви Марії в Станиславові зібрано доси 86.874 К 57.

— **Політикуюча „Ризниця“.** З Самбірщиою пишуть нам: Здавало ся, що бодай одно тов-о „Ризниця“ не буде бавитись в так глибоку політику, яку оно розпочало послїдними роками, а передовсім сего року. Тепер дійшла в тім товаристві партійна заїлість до тої стєпени, що сьвященників-народовців не приймають в члєни товариства „Ризницї“. Таке сталось з о. Ап. Гадзевичом гр.-кат. сотрудином і катехитом з Ст. Самбора та з иншим сьвященниками-народовцями. Є се одинокє товариство, котре удержуєсь лиш при помочі сьвященства, котре там закупує церковні річи, та і тому ціль сего товариства на підставі статутів є, давати запомоги сиротам і вдовам по сьвященниках. Тому політика в такім товаристві не повинна мати місця а то з огляду на таку гуманну ціль товариства, як також тому, що виключно духовенство єго піддержує. Та заряд „Ризницї“ не в силі зрозуміти так взнеслої ціли товариства, єму захогілось забавити в політику. Попринимано всїякого сорта людий сьвітских в члєни товариства як Дудикевичів, Марковів і инших столпів твердості, щоби тим способом лекше було їм бавитись в партійну політику. Через се найбільше тер-

плять на тім сироти і вдови, котрі не мають літом майже жадної роботи і заробляють лиш по кілька корон місячно, як раз вистарчаючу суму, щоби з голоду умерти. Та мимо сего платні заряду цілком не зменшились. Гарну бере платню о. Гмитрик 240 К місячно і гарне помешканє в самім ринку з 4 покоями, о. Рабій 200 К та і инші побірають не меншу платню. І добре їм живєсь. Ризниця є для них жерелом доходів — а для сиріт і вдів по сьвященниках є мачохою і то ще запєклою. Тепер вже розуміємо ціль такої політики, щоби случайно не вийшли в члєни товариства люди, що добре би вглядали в господарку товариства і не позволилиб на кривду сиріт і вдів. З огляду на такі обставини повинні всї народовці солідарно закупувати церковні річи лишє в товаристві „Достава“ в Станиславові, котре має дуже добрі і красні річи по дуже приступних цінах і то на виплату, а крім того дає оно різні запомоги на добродійні народні ціли. І як раз треба товариству „Достава“ при тій нагоді висказати признанє і вдоволенє за добрий товар, як приміром брацтво церковне дівчат в С. спровадило звідтам кілька хорухов за 90 К, котрі в порівнаню до ціни є дуже красні і дешєві. Так само церков в Стрільбичах закупила там фєлон і є з него дуже вдоволенє. Проте не даваймо гроша інституціям, котрі з нас хотїлиб жити, але рівночасно нас ігнорують і не приймають в члєни, а солідарно підпираймо „Доставу“. Булоб порадишим, щоби товариство „Достава“ заложило філію в Самборі або в Перемишлї або у Львові, а тим способом можна би розвинути ширшу агітацію. Не засипляймо справи, лиш будьмо консєквєнтні. — *Сьвященник.*

— **Судова розправа** проти Мирослава Січинського відбуде ся — як доносять часописи — у Львові дня 16. і 17. червня с. р. перед судом присяжних. Трибуналови будє проводити през. Стан. Пшилуский, обжаловувати будє прокур. Барт. Оборонцями мають бути: др. Кость Левицкий, др. Мик. Шухевич, др. Ліберман з Перемишля та др. Роде і др. Прєшбургєр з Відня. Перед судом стане лишє одєн Січинський.

— **П ю Січиньску,** матір Мирослава, випущєво нині зі слїдчої вязниці на волю, бо зі слїдства виявило ся, що она не могла нічого знати про намір сповнєня злочину своїм сином.

— **Процєс проти Г. Сенкевича** розпочав ся нині у Відні перед судом присяжних. Сенкевича обжаловують пп. Йосиф Назарук, Вол. Левицкий, Яросл. Весоловский, Григ. Паламар Ол. Черкавский за статю поміщену в „Die Zeit“ з 19. мая 1907. р., в якій Сенкевич обидливо написав: „В вязниці, до якої замкнено їх (руских студєнтів у Львові) на кілька днів, урядили голодовий страйк з вином і бїфштиками, які прислали їм приятелі“. Ся статя мала заголовок „Бєрнштернови у відповідь“. Розправі проводить радн. Файгль, обжалованє вносить др. Роде і др. Окуневский, а Сенкевича заступають др. Розєнблат з Кракова і др. Рабєнлєхнер з Відня.

— **Тов-о „Читальня і бібліотека парохіяльна“.** В станиславівській єпархії почались оснєвувати нові читальні п. н. „Читальня і бібліотека парохіяльна“. Статути сего тов-а можна набувати в канцєлярії єписк. консисторії в Станиславові за надісланєм належитості по 4 сотики за примірник.

— **Здорово заєпнував собі** якийсь дописуватєль з Dziennika polsk-ого, який без розбору містить всяку напасть на Русинів. В ч. 231. Dz. р. помістив „телеграму“ з Заліщик п. з. „Bezczelne hajdamactwo“, в якій доносить, що руска молодіж тамошньої учительської семінарії урядила дня 16. мая вечєрок в „Рускій Бєсїді“ в роковини знесєня панщини. Між иншими — єказано в телеграмі — співано там і піснї Січинського(!?). Єсли вже інформатор Dziennika такий тупий на умі, що знає лишє одного Січинського, який сидить в вязниці і ніколи не komponував пісєнь, то редактори Dziennika повинні знати, що є і п. Дєнис Січинський, звїсний талановитий руский компо-

зитор, автор кількох опер і кількадесяткох музичних творів, співаних по всїх наших концертах і вечєрках. Неуцтво з засліплєним шовїнізмом помєстило ся на редакторах Dziennika, який, мимоходом єказавши, вже нераз скомпромітував ся, бо мусїв відкликувати свої наївні видумки на Русинів.

— **Опіка для хорих на грузлавку.** Вчєра посьвячєно льокаль сєї добродійної лічничої інституції при ул. Паньській ч. 1 у Львові, якої задачою є, опікувати ся хорими на грузлавку в початках розвитку сєї страшної недуги. Посьвячєня доконали кс. Новаковский і о. Красєйский, почім промовляли проф. др. Глюзінський, м.-голова сего тов-а, презид. міста Цюхціньский і ин. Години ординаційні назначєно покищо два рази тижнєво, ві в т о р о к і п я т н и ц ю від 1 до 2 год. по пол. Ординувати будє др. В. Чернецкий.

— **3 Холмщини** містить „Рада“ отсї вістки: В державній думі знов порушєно питанє про українську мову в початкових школах в місцевостях з українською людністю. Громадянство українського положєня в Холмщині не може байдуже ставитись і нєхтувати сего питаня. На сєй раз не заявляє ся повсєкчасно: „якось то будє“, а навпаки, всї, кого тільки Господь не обділив розумом і прихильністю до рідного краю, дуже хвилюють ся, справедливо боячись, щоби інтерєси нашого сусїльства в сїм ділі не були забуті, замовчані або — не дай Боже — поминєні. Нам дуже булоб прикро, колиб наш депутат єп. Євлогий, і в сїй справі через своє упертє, навмиснє нехтованє місцевих потреб пошкодив сїй справі. Ми боїмо ся, що ся, непомірно важніша, в порівнаню з питанєм про польську мову в учительских семінариях, справа скінчить ся не до вподоби нам, бо напєвно і на сєй раз в нашого представника не заявлять ся сумніви що до вірності і неопірішимості єго „глибоких“ убїждєній“, котрі являють ся трафаретним відбитком Пуршкєвичових ідей. Холмщину рвуть і скубуть на всї боки. Алеж ми хочемо жити і не дивлячись на всї перешкоди, не попускатимєм свого анї на крок. Не що давно по школах Холмщини та Підляся вєлясь течія зовсїм протилєжна нинішнім замірам нашого представника. Відомо також і те, що холмське братство мусить рахувати ся з тутєшним українським елєментом і висміюючи у-нію, самож робить такіж „містки“ для перевєда Українців з їх прадідєвської мови на московську. Маємо на думці „Братську Бєсєду“, котра друкує ся на пів українською мовою. Правда, мова сего часопису дуже відріжнює ся від чистої української мови і навіть від місцевого диялекту, такого багатого на архаїзми та польонїзми, вона тенденційно наближує ся до московської. Про те всєж єказанє яєно сьвідчить, що потреба в ріднім слові твердо живе пожіж сєлянами. Тутєшня школа з перших днів свого ієтнованя не могла зовсїм обійти ся без рідної мови. Учителі ніколи не перєставали вживати української мови задля пояснєнєня незрозумілих слів. В 1905 р. начальник холмської дирекції навіть офіційально дозволив учителям вживати української мови при викладаню в школах науки. Правда, ревїзори, з найбільш упертих русификаторів, нишком карали учителів за те, що в устах школярів „Хмельницький — український гєтман“. В грубєшєвському, холмському і білорійському повітах знаємо факти, що школярі без всякого примусу набувають собі українські книжки і батьки охочє дають їм на се гроші. Коли в школах не будуть вчити по українськи, діти самі вчитимуть ся, а рідна мова всє одно не загинє.

— **Відповідь чабана.** Цїсар Франц Йосиф давнішними часами, коли ще жила бл. п. цїсарєва бував часами в швайцарських горах, де цїсарєва відбувала курацію. Одного разу під вечєр відійшла була цїсарєка пара трохи дальшє від своєї дружини і стрїтила на полонині якогось чабана. Цїсар спитав єго, чи можна у него дієстати сьвіжєго молока, а чабан єказав що можна. Цїсарєви сподобав ся чабан і він заплатив єму дуката за молоко. При сїй нагоді завєла ся розмова мєжи чабаном, а достойними гостями. — Видко, що з вас

великий пан, коли ви так платите за молоко — сказав чабан. — Я цісар австрійський, а се моя жена. На то чабан, мов би він що дня приймав у себе монархів, посчитав цісареву: Ну, як же вам сподобалося в наших горах? — Досить добре. Але в Терітет, там на долині, люди не дають нам спокою, все бігають за нами, щоби нам придивити ся. То не конче приято. — Так, то люди бігають за вами? Ну, то певно чужинці, бо швайцарські селяни мають за надто багато роботи, щоби за кимсь бігати.

— Поліцмайстер спільником злодіїв. Арештоване поліцмайстра Аслана в Києві наробило великої сенсації не лиш в самім Києві, але й в цілій Росії, бо стало явним доказом, о чім і всюди тихцем говорять, а що практикує ся в Росії від многих літ. В помешканю арештованого знайдено переписку, з котрої показало ся, що Аслан стояв в звязи зі злодіями і брав від них хабарі. В готели „Марсилія“, де мешкав Аслан і кількох его помічників, сходили ся проводирі вейлякого рода злодіїв і мавтіїв, котрі під покровом Аслана вели спокійно і з успіхом своє ремесло в Києві і его охресности, бо в случаю небезпечности Аслан помагав їм проворно втікати.

— Вінчане міністра. Міністер війни ген. Шенайх повинчав са з п. Матильдою з Галіїв Гіллеровою, вдовою по раднику Гіллері.

Оповідки.

— Руска оселя для бідних дітей у Львові. За почином щирих приятелів бідної дівчини а за щедрою помочю Г. Експ. Митрополита Шептицького повстала в Галичині перша руска оселя вакаційна для бідних руских дітей. Вже три роки висилало Тов-о „Вакаційних Осель“ по кількадесять бідних дівчат на час вакацій на село, аби і они по трудах цілорічної умової праці серед тяжких обставин і крайньої нужди, могли трохи відживити ся і на свівіжм въздує хотай через так короткий час набрати сили до дальшої боротьби житевої. — Дходи товариства на сю ціль є майже ніякі, зовсім невистарчаючі, бо жертви протягом року зовсім не напливають, а ті лепти, що Виділ тов-а вижебрає з кінцем року, є так малі, що то Тов-о на може сповнити сеї тяжкої задачі яку руска суспільність на него наложила. Сотки дітей і то крайних нуждарів зголошує ся щорічно на оселю а Тов-о з великим жалем мусить відмовити їм своєї помочи, бо не має на стілько фондів, а висилає лише 40—50 дівчат; о хлопцях на разі і думати не можна з причини нестачі гроша. Хто знає, яку вартість має здоровле для чоловіка і хто любить свої діти а є щирим патриотом не лише в слові але і в ділі, той певно не відмовить своєї помочи для тих бідних дітей, котрі живуть через цілий рік серед тяжких обставин моральних і материяльних. Нехай і сим бідним нуждарям засияє бодай на хвилинку зірка діточої свободи і щасливої долі. Жертви на оселю приймає касиєр Тов-а професор Володимир Адриянович, Львів ул. Вірменська ч. 2. — Від Виділу Тов-а.

— Зі станицієвської єпархії. Канонічну інституцію дістали оо.: Іван Пісецький в Корневі, Симеон Билинкевич в Яблонці і Антін Мануляк в Микитинцях. Увільнений від іспиту конкурсного на 6 літ: о. Софрон Левицький, парох Стриганець. Увільнені оо. Ілля Кливак від завідателства в Білобожниці, Ілля Чорнодола від сотрудиництва в Ласківцях, Партеній Чубатий від завідателства в Кийданові, Василь Маньовський від сотрудиц. в Паушівці, Іван Купчинський від сотрудиц. в Борщеві, Йосиф Дженджеря з експозитури в Ключеві малім, Валеріян Луговий від завід. в Березові вижнім, Константин Ткачкєвич з парохії Жабокруки, Йосиф Фацевич від завід. в Дубках-Ренушинцях, Симеон Билинкевич від сотруд. в Микіличині, Ярослав Марчак від прив. сотр. в Печеніжині, Іван Лятишевський від приват. сотр. в Надвірній, Софрон Глібовицький від посади сист. сотруд. в Надвірній, Василь Стрільців від завід. в Шидлівцях, Іван Березовський від завід. в Вербівці, Симеон Билинкевич з завід. в Яблонці, Лев Воробкевич від завід. в Григорові, Роман Петровський з посади сист. сотруд. в Стецеві, Антін Мануляк від сотруд. в Косбаках, Володимир Яримович а посади завідат. в Беремянах, Володимир Антонович з експозитури в Похлівці. Введені оо.: Ілля Кливак на прив. сотрди. в Паушівці, Леонтій Коростіль як завідатель парохії Лисівці, Данило Бахталовський як завідатель ех сurrentendo парохією Сухостав, Теодор

Мицко як завідатель Лесівки, Валеріян Луговий як експозит в Ключеві м., Партеній Чубатий як завід. парохії Жабокруки, Йосиф Фацевич як парох в Дубках-Ренушинцях, Василь Маньовський як приватн. сотрудн. в Борщеві, Іван Лятишевський як сист. сотрудн. в Надвірній, Ярослав Марчак як сист. сотр. в Микіличині, Василь Стрільців як завід. парохії Сільця, Іван Березовський як завід. в Викторові, Володимир Антонович як завід. в Болдарові, Роман Петровський як прив. сотр. в Надвірній, Лаврентій Ткачук як завід. парохії Беремяни, Нестор Гавацький, як завід. парохії Ямница, Симеон Билинкевич як завід. в Яблонці. Титул стола дістав Евстахій Гордійчук укіч. богосл. Дотацию признало намісництво для прив. сотрудн. в Ворохті і Тишківцях.

Телеграми

з дня 18. мая.

Відень. Цісар прийняв вчера о 11. год. в Шенбруні угор. міністер-президента д-ра Векерлього на послуханю.

На окремім послуханю був вчера у цісара французский амбасадор Крозієр, який іменем французского правительства і президента Фалієра зложив манарсі ювілейні желаня.

Царгород. Турецке правительство запротестувало проти вицфояня міжнародного війска з острова Крети.

Петербург. „Новое Время“ доносить, що сербский король Петро приїде до Петербурга межн 22. а 28. с. м.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 11. до 17. мая 1908:

	за 50 клг.
Пшениця	11.50—11.75 К
Жито	10.00—10.30 К
Ячмінь броварняний	7.00—7.40 К
Ячмінь на пашу	6.40—6.60 К
Овес	6.25—6.45 К
Кукурудза	7.90—8.15 К
Просо	8.75—8.60 К
Горох до вареня	9.25—10.75 К
Горох на пашу	7.00—7.50 К
Бобик	6.25—6.50 К
Конюшина червона	100.00—105.00 К
Конюшина біла	35.00—40.00 К
Конюшина шведска	85.00—100.00 К
Тимотка	33.00—34.00 К
Ріпак зимовий	14.25—14.50 К
Насіне конопл.	9.75—10.00 К
Хміль	45.00—60.00 К
Насіне льняне	10.00—10.25 К
Льнянка	11.00—11.25 К

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і кагарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 17. с. м.: др. Ол. Колесса, Відень; Чехович Іван, Миколаїв; Шенк Марія, Чернівці; др. Чапліцький Здзіслав, Закопане; др. Кордуба Мирон, Відень; Матвієвський Володимир, Сокаль; Лазар Герендорфер, Дрогобич; Михайло Заланський, Тучно; Теофіл Крasicький, Заболотів; Анна Бандлярова, Підгайці; С. Паперникова, Підгайці; о. Тит Войнаровський, Балинці; Г. Рожанський, Романів; Яким Ярема, Городок яг.; Володислав Недзвєцький, Живець; Михайло Карпинець, Рісна руска; Спиридіон Дидицький, Угри.

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — виписки ритовані і лані, прасовані бляхи для сторожний і товариств. — Поручає ся як доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (29—?)

Адвокат краєвий

Др. Соломон Віттлін

отворив канцелярию у Львові при ул. Крашевського 5.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважана про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважана про терпіня І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходу папери вартісні і дав на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові. (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійши зарядження. Прписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломні	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

При закупні товарів просимо покикувати ся на анонси нашої часописи!

Парадплата
 в Австрії:
 на чл. рік . . . 20 пер.
 на пів року . . . 10 пер.
 на чл. рік . . . 5 пер.
 на місяць . . . 1-70 пер.
 За границею:
 чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Коштовне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми отч і думи ми версем: а не возьмем милости і віри не возьмем,
 бо руске ми сердце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.
 Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунжчини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.
 Рукописи звертає ся лише напередне застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймаються по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Викидаюче становище.

(Δ) Не в перший раз вказували ми на те, що ворожа Полякам пруска політика роздратовувала була не лише польських дневників, але й керманів польської політики до того ступня, що втрачали рівновагу і кидали ся в обійми політичним керманічам російської політики славянофільської, змагаючої до польско-російського союзу. Отсю хвилю задумали вихиснувати для себе наші галицькі москвичі і почали навязувати взаємини і при соймових виборах і в державній раді, щоби промостити дорогу до угодової політики в Австрії і в Галичині між москвичами а Поляками. Посол др. Глебовіцький виступив не лише з програмовою статтею в краківськ. місячнику *Swiat Słowiański*, але і бар. Бекови заявив, що москвичі не відносять ся ворожо до Поляків у Галичині і готові з ними погодити ся, щоби лише помогли їм згнести Українців (мав ту очевидно на думці змагане до самостійного і окремішного розвитку руского народу в Австрії від московського) та допомогли до розвитку «исторической партії», себ то наших москвичів в напрямі об'єднання Русинів з москвичами (або як они звуть з: рускимъ народомъ.)

З того часу і в російських дневниках і в польських заграничних, а відтак

в галицьк. дневникарстві польськ. і в органі тутешньої московської агенції посипали ся численні статі на тему російско-польського порозуміння.

Само про себе розуміє ся, що з становища обидвох могутних народів в Славянщині, Москалів і Поляків, можна лише щиро бажати, щоби між ними дійшло до порозуміння, щоби Поляки досягнули в Росії належну їм рівноправність і могли вільно розвивати свою мову, літературу і культуру.

Однак та обміна гадок і домагань, яка ішла в Росії між народом а народом, а зглядно між дневникарством одного і другого народу, московського і польського, була перенесена до Галичини. Польська печать і польська суспільність роздратована радикальним рухом руским почала сї радикальні змаганя і прояви пятновані нею висловом „гайдамаччини“ навязувати всій українсько-руській суспільності, самій укр. рускій народній ідеї і видала оклик: геть з українщиною, нищити Українців і звернула ся якраз до найбільших ворогів укр. рускої народної ідеї, самостійного розвитку укр. руского народу — до галицьких москвичів, котрі наново проголосили давно вже визнавану ними об'єднательну ідею руского наводу з Москалями — на основі програми: самодержавне, православне, народность (розуміє ся: московська). Тих то галицьких москвичів, котрих за-

щепив свого часу Погдин з підмогою Дениса Зубрицького, Якова Головацького et comp., почала тепер польська печать і суспільність вважати представниками московського народу, коли тимчасом они не були і не є нічим иншим, як агентами всяких благодотворительних комітетів і обществ, які змагають до штучного накинєня рускому народови в Галичині московської мови і православія (факти таких змагань були вже в Галичині) і підготувати об'єднання з Росією. Тепер они почали знов домагати ся признання в Австрії горожанства московській мові і заведення московської мови в школах і урядах, основаня катедри московської мови і літератури в університеті львівськ. і т. п.

Не тільки польське дневникарство, але й й всепольські політики, як проф. Бузек почали з антагонізму до Українців, котрих загалом пятнували гайдамаками, прихильно відносити ся до змагань наших москвичів, а проф. Бузек на вічу у Львові проголосив рівноправність чотирох (!) народностей в Галичині!

Ворогованє проти Русинів-Українців ще більше заострило ся по сумній події з 12. цвітня, бо злочин, якого допустив ся загорілець-соціаліст, узагальнено наслідком проявів радикального і соціалістичного дневникарства руского і перенесено на всю руску суспільність.

Се вихиснували на свій лад наші

Іван Коссака.

Пропаций.

(Нарис).

Ціле товариство йшло вже вільнішим темпом.

Йшли лісом четинним, місцями світлим, місцями темним, дорогою, що пняла ся в менших або більших закрутах здовж срібного Прута.

І весело їм було...

Сміх і регіт гинув в шумі бистої води.

Остап далеко — на переді.

Полишив позаду ціле товариство, сам гнав мов бжевільний. Мучило его днес се веселе товариство — денервовав той ліс — той темний ліс. Хотів скорше бути на полонинах, на верхах — на Хомяку.

Йшов поспішно, вслухуючись в дикий крик розпуки каскад срібної води, вслухуючись в сумний плач старих ялиць.

Скінчив ся ліс.

Отворив ся новий світ — инший світ...

Яскравість красок, побідоносний мавстат сонця...

Мало ему.

Поспішно вдирав ся дальше. На верх... на верх... на Хомяк...

І Остап стоїть на вершку. Стоїть на Хомяку.

Стоїть сам.

Там в долині, далеко, полишились всі они... ціла громада...

Він тут сам — зовсім сам. Лиш гори з ним... Ёго кохані гори...

Ёго Чорногора перед ним...

Почув думу в собі, дивну силу якусь.

Випружив рамена, розширив грудь, підніс голову...

Сам, сам оден... гори і гори...

Спасибіг вам, гори кохані мої... Спасибіг, Чорногоро моя... Я сам, сам під тим сонцем, що так озолочує вас. Я, ви і сонце яєне боже — се одно.

Перероджуюсь з вами в одно — думку мою вашою чиню, серце мое в ваші груди вкладаю, стаю сильний — силою вашою — гожий як полонина божі — віддыхаю подувом вітру вашого, гніваюсь громами вашими.

Я тут сам — я пан — я велит... Пощо кого мені тут?... Я сам...

Тут на висоті безлюдних вівтарів відправляю молитву мою. Молитва моя свята. Молитва моя чисто є.

Я сам... Далек від зла, далек від гнили світа, далек від всего, що нечисте, брудне.

Далек від болю і недолі. Я сам.

Зовсім сам.

Гори ви мої!

Люблю вас гори мої кохані...

Люблю вас в шумі лісів ваших...

Люблю вас в зелени вапій...

Люблю вас в скалах ваших...

Люблю вас в червоних жарах заходу, в синих і зьвізdistих ночах...

Люблю вас...

* * *

Небо горіло кровю позолотого заходу і грало етеричним калейдоскопом оболоків, тихо розтручаних джожачими лучами сонця.

Товариство зходило з Хомяка.

На цілій простори Чорногори так тихо — так дуже тихо. Лиш в долині шуміла вода, лиш в долині шуміли ялиці.

Марійка без руху, вдивлена в заходяче сонце, заслухалась в тій тишині дивній. Забула про все, слухала і дивилась.

Думала щось.

Зморщка задуми виступила помежи зсунені брови, а рожеві уста розхилились легким рухом, мовби шепотом хотіли

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

москвичі і представляли себе невинними і смирними та покірними ягнятами, щоби тим способом приєднати собі польське дневникарство і польську суспільність. Обидві сторони були вже в справдешних обіймах, російсько-польське примирення було майже довершене, а славянофільська нута гомоніла майже по всіх польських часописах.

Однак не довго тривало це хвилеве упоєння. Відносини в Росії показали, що там ще далеко до бажаної свободи (зачинено недавно в келецькій губернії всі польські школи), почало остигати славянофільське одушевлення, всеславянський конгрес відбуде ся імовірно без участі Поляків, а також в галицько-польських дневниках починає проявляти ся отвержене „Русско-народный катехизм“ виданий нашими москвичами, котрий Поляків п'ятує найбільшими ворогами руского народу, отверзив троха польських політиків (хоч моглиб ще й інші подібні видання собі прочитати) і тепер починають задумувати ся, що деклямації Глебовіцких і Дудикевичів «брехнею відбиті» та кличуть тепер: «Poczekajmy!» Починають відчиняти очі на те, що давно треба було бачити і знати, що в Галичині, ані в Австрії московської народності нема і що панове Глебовіцкі, Маркови і Дудикевичі не є представниками ніякої народності.

Можемо отже пригадати се, що не раз ми висловили, що пристрасть, загорілість і засліплене, з яким значна часть польського дневникарства відноситься до народного руху українсько-руського і п'ятувала та змішувала єго загально з «гайдамачиною», є недобрими дорадниками в політиці. Тут треба холодного розуму і спокійної оцінки відносин з повним їх знанням.

вторувати працюючим в ній гадкам, почуванням.

Потайки глянула вона на Остапа.

І прошиб по її личку промінь великого щастя. І змішалась дуже, коли запримітила, що він обсервував її.

— Як ту чудово — шепнула.

Йшли далі.

Марійка сама.

Остап за нею.

Решта товариства по двоє, троє за ними.

Війшли в ліс.

Темніло.

Она боїть ся, боїть ся темного ліса.

Остап зрівнався з нею.

Йдуть разом.

Остап говорив, говорив про Чорногору.

Виповнив думки її запахом ялиць, шумом водопадів, ясностію сонця, чаром зелених полонин.

Слухала, лице зарожевіло, груди її філювала.

Змучена пристанула.

І били від неї всі чуда і лучі дівочої природи, свіжість малин на устах, срібність в очах.

— Боїтесь, пані?

— Ні — шепче тихесенько і мимохить тулить ся до єго сильного рамена.

(Дальше буде).

Засідання ради державної розпочало ся в понеділок о год. 3:30 по полудні. Між внесеними інтерпеляціями находить ся інтерпеляція п. Гофмана Велленгофа і тов., Вольфа і тов., як також Маліка і тов. в справі останніх подій на університеті в Градці. По подрібнім представлєню знаних подій, вказуючи на загальне розбуренє серед вільнодумних німецьких кругів, домагають ся інтерпелянти, щоби міністерство просвіти зарядило спеціальне слідство і видало конечні розпорядження, щоби такі насильства непокликаних живел не приключали ся в будучности на висших школах.

Красвий, карний суд в Відні зажадав від палати видачі послів Штернберга і Бергманна за злочин поединку, послів Ісонескула-Грекула, Чайковского, Удржалея і Свейка за участь в злочині поединку а також посла Ончула за злочин поединку.

По відчитаню сєго одержав голос п. Зайц в цілі поставлєня формального внесенєя. Вказуючи на події на університеті в Градці, заявив бесідник жаль, що члени палати послів стоять на чолі людей, котрі з наукою не мали ніколи нічого спільного, щоби лише вносити на університет політичну і шовіністичну агітацію і надуживати свободи наукування і науки для партійно-політичних цілей. З огляду на розярєнє, викликанє тим актом насильства серед членів палати послів, уважає бесідник за річ конечну маніфєстацию палати в тій kwestії і для того ставить внесенє, щоби теперішнє засіданє, на котрім має бути осудженє поступованє тих послів, що місце науки заколючують актом насильства, а правительство візвати, щоби всіми середниками, котрі має до розпорядимости, боронило свободи наукування, ученєя ся і вільности науки. Крім того має бути на сїм надзвичайнім засіданю висказана симпатія палати для всіх професорських сенатів за їх відважну оборону перед напором на свободу університету.

Внесенє о замкненє засіданєя відкинєно, також ідкинєно 112 голосами проти 76 внесенє о відбутє надзвичайного засіданєя. (Голосні оплески на лавах християнсько суспільних послів).

Палата приступила до дальших нарад над нагlostию внесенєя Кольоврата в справі закона о резервістах. По промовах генеральних бесідників Лісого і Філіпінського, котрі промовляли по чески, забрав голос п. Глібовицкий в цілі фактичного спростованєя і звернувся проти твердженєя п. Петрицкого, будьтоби цілий руский нарід подїляв погляди і чувства Січинського при сповненю скритоубийства на гр. Потоцкім. Зі зглядом на ту обставину, каже бесідник, що до тої теми поверне ще раз в своїй бесіді при наглих внесенєях в справі галицьких соймових виборів, обмежує ся тут на фактичним спростованю в тім напрямі, що в імені свого сторонництва і значної більшости свого народу закладає протест перед цілим культурним сьвітом проти твердженєя посла Петрицкого. (Оплески). П. Старух кличе: Де ваш нарід? В Галичині єго нема, Ви преці Москаль а не Русин. П. Глібовицкий: Вже раз Вам сказав я, що Ви тут в парламенті в Відні а не в корчмі. П. Старух: Не потрібую ваших наук.

П. Глібовицкий: Стверджую, що наш нарід в переважуючій більшости осуджує не лиш то страшне убийство, але також взагалі всякий тероризм (грімкі оплески). Я змушений ствердити перед цілим культурним сьвітом, що чувства і погляди убийника Січинського подїлю-

ють виключно єго українські товариші, а не більшість нашого народу. (Оклики і перериванє серед українських послів).

Нагlostь внесенєя Кольоврата прийато одноголосно, почім приступлєно до першого читанєя закону о підмогах для родин резервістів, покликаних на вправи. Пос. Куніцкий (соц. дем.) стверджує з вдоволенєм, що конечність поправи долі родин резервістів стає поступєнно узнана а також міністерство краєвої оборони само признає сєю конечність. Однак людність мусить в заміну за підмоги для родин резервістів понести великі жертви в наслідок підвищенєя контингенту рекрутів, тим більшість правительственна поповнила великий грїх супроти людности. Підмоги для родин в висоті 50 прц платні звичайної в данім окрузі, є на погляд бесідника недостаточні. Яко мінімум належить домагати ся підмог в висоті 60 прц. властивої платні. Після предложєня, робітн.к не дістає винагородженєя за день подорожи. В тім випадку належить признати запомогу в висоті подвійної денної платні. Також на випадок занедужанєя резервіста підчас військової служби належить домагати ся запомоги аж до повного єго подужанєя. Предложєнє виказує багато інших ще недостач.

Бесідник думає, що предложєнє зроблєно лишє на то, щоби зменшити обурєнє людности з причини підвищенєя контингенту рекрутів (притакуванєя у соц. дем.) Закон не буде в можности усунути огірченєя людности з причини нових військових тягарів, поки справедливі жаданєя покликаних до військової служби резервістів не будуть заспокоєні.

Бесідник заявляє вкінці, що єго сторонництво стоїть при жаданю заведенєя дволітної військової служби, домагає ся, щоби недостачі закона о резервістах усунєно і щоби в короткім часі виготовлєно пропонований проєкт закона, щоби покликані на осінь резервісти мали вже з него користь.

По промові Фресля в ческім язиці замкнєно дискусію і вибрано генеральних бесідників: Буржіваля „проти“, Стогандля „за“.

Новинки.

— Калєндар. В середу: руско-кат.: Явлєнє зн. Ч. Кр.; римо-кат.: Бернарда. — В четвер: руско-кат.: † Івана Богослова; римо-кат.: Єлєчи Цариці.

— Здоровлє нашого монарха. Відєнські дневники доносять, що цїсар занедужав легко на катар, задля чого відкликано вчєрашні послушанєя. Є се однак легка недизпозиція, бо инакше відкликано би вже і заповіджений на 21. с. м. п. охід дїтвори народних шкіл з Відня. Korrresp. Wilhelm пише, що вчєрашні послушанєя у цїсаря тому відкликано, що цїсар мусить шавувати ся з огляду на наближаючі ся ювілейні торжєства. Та сама корєспондєнція доносить дальше, що цїсар має ся зрєштою добре і поладнував без ніяких ознак умучєня звичайні занятєя і приймав реферати. Стан сил є незмінно дуже добрий, як також апетит добрий.

— Посланіє до наших владик. Під сим заголовком помістило „Дїло“ (ч. 109.) безпримірно скандальну вступну статію, в якій руських владик відсуджує від дбалости о своє стадо та від прав називати себе „князями руської церкви“. Привід до сих мерзких інвєктив дав намірений перехід сєлян з Недїльної задля низьких материяльних вигід на латинський обряд і акція деяких, державних і автономічних, польських властей та приватних людей, що зневолюють Русинів під загрозою утрати хлїба до переходу на латинський обряд. „Дїло“ негодує, що владики в сій справі не зробили ніякого кроку ані у державних властей, ані у

латинських владик та що не видали віякого пастирського послання до вірних „яке певно було би більше на місци і до лиця нашим владикам, ніж пожалування гідні агітаційні брошури в виді політичних посланій...“ Спеціально атакує „Діло“ Екз. Митрополита, який по гадці органу пайдократів „перервав курацію, щоб тільки забрати з амвони голос в такій чисто політичній справі, як акт Січинського, а тепер, коли в його митропсичій етолиці вірні його церкви масами покидають її, виїхав собі, мовби нічого не було, на візитацію провінціоанальних деканатів, лишаючи свою паству у Львові не поталу долі“. „Діло“ нападає в дальшій ряді на руський єпископат за те, що він мовчить, коли недавні аліянти „Діла“ москвофіли накликають в „Руської Волі“, видаваній в Перемишлі до памомництва в Почаїв і Київ. Ціла стаття „Діла“ є актом терору за те, що руські владики посміли мати иншу від „Діла“ гадку в справі убиїства намісника. Видно се аж надто ясно з отих уступів: „Іноді просто відноситься ся вражінє, що наш єпископат, се якась політична експозитуря польсько-шляхотського краю до правительства, котра стає многоглаголива і краснорічива тоді, коли тому правительству того треба, а нагло замовкає тоді, коли інтерес того правительства наказує мовчанку. Мусимо сказати нашим владикам, що наш загаль просто згіршений таким пониженєм тої церковної і народної гідности, якої допускають ся ті, що присвоюють собі титул „князів руської церкви“, а рівночасно забувають, що права мусять іти в парі з обовязками. Є се дуже невідрадий обяв, що наші духовні ерархи своїм поступованєм змушують нас з одного боку критикувати їх політичні послання, а з другого боку писати до них послання, щоби пригадати їм їх церковні і народні обовязки в чисто церковних справах. Але коли доля поставила нас на сторожі наших народних інтересів, то ми спроневерили би ся нашим обовязкам, колиб не зробили сего. Бо коли від простого, бідного і темного селяни на жадаємо з цілою строгістю сповнення народних обовязків, то о скільки більше маємо право і обовязок жадати сего від тих, що хочать, щоб цілий наш нарід уважав їх „князями руської церкви“.

Подавши сї крайно цинічні замітки під адресою руських владик, „Діло“ зазначає, що мусіло таке вчинити не лише з титулу права і обовязку, але й тому, „бо до редакції доходять численні голоси признання з кругів нашого духовенства з приводу нашого становища супроти наших владик в справі атенатату Січинського і справі Недільної“.

Колиб останне твердженє було правдиве, то воно сьвідчило би лише, що й поміж нашим духовенством є люди, які за свої гроші дозволяють собі безкарно плювати в лице. Останною статією виявило „Діло“ дуже ясно свою ціль. Воно хоче за всяку ціну підорвати авторитет наших владик, почім буде вже лекше підорвати і повагу самого духовенства. Над сїм повинні би розмірковувати в першій ряді сї святиї, що шлють редакції „Діла“ признанє, а в другім ціле наше духовенство, для якого готово не стати колись місця в народній роботі на галицькій Русі, коли на такі статії як останна в „Ділі“ не буде реагувати.

— **Процес проти Генриха Сенкевича**, як ми вже доносили, відбув ся вчера перед присяжними судьями у Відні і скінчив ся для него доволі неміло. На основі вердикту лави присяжних трибунал засудив Сенкевича на 300 К гривни і кошти процесу за обиду руських академиків через кепкованє з них. Сенкевич не явив ся особисто на розправі а предложив лише сьвідцтво слабости. З 5 обжаловуючих не прибув лише акад. Черкавский. На розправі відчитано статію Бервзона і статію „Сенкевича, потім зізнанє его перед краківським судом з заявою, що він опирав ся на писанях польської преси львівської. Дальше відчитано зізнанє лікаря львівської вїзницьї слідчої д-ра Люкаса і вїзничого доглядача Мельника. Тепер

най Сенкевич подякує львівським газетам за їх інформації, на яких операв ся пишучи статію до Zeit-u, за що найв ся сорому і заплатити 300 К гривни (що значить 30 днів арешту) і грубі кошти процесу.

— **Теологічна академія в Велеграді**. Як доносить „Našines“, орган посла др. Грубана, найшов ся якийсь меценат, що хоче оснувати Кирило-Методієвську академію в Велеграді на Моравії. На сій академії моглиб сьвященники всіх славянських народів убігати ся о докторський диплом. Катедри булиб утворені для історії догм, схисм, літургій, славянських язиків і літератур, соціології і ин.

— **Цісар уділив з власних фондів 400 К** за помози на докінченє будови церкви в Баличах, мостиского повіта, а 200 К на докінченє будови церкви в Бабинцях, товмацкого повіта.

— **Напади на католицьких студентів**. На університеті в Градці мала оноді відбутися промоція на доктора студента, члена німецького-католицького товариства „Кароліна“. Ліберальні студенти обсадили університет і не впустили товаришів промованого, ані селян з околиці, що прибули на се торжество під проводом пос. Гагенгофера. Селяни провоковані почали бити студентів, аж поліція привернула порядок. Ранених було кільканайцять осіб. Ректор відложив промоцію і зарядив, що від тепер на промоції не можуть бути чужі особи. — На віденськїм університеті мало що не прийшло оноді до бійки. На католицьких студентів, які спокійно виходили з університету, напали студенти німецькі вольнодумці, але поліція вмить розділила обі сторони і не допустила до проливу крови.

В Інсбруку замкнено університет з причини галабурд, розпочатих вільнодумними студентами. По зборах ліберальні студенти потягнули під будинок, в яким міститься ся льокаль товариства католицьких студентів з криком в губі а з каміннями в кулаках. На кидаючи каміннями впливано з вікон поміі. Всі вікна в тім домі вибито. На університеті прийшло до бійки між студентами. Демонстрації перед льокалем католицьких студентів повторили ся відтак кілька разів. Університет буде замкнений, поки не утихомирить ся.

— **Зїзд урядників повітових рад**. В неділю відбуло ся у Львові засіданє виділу Союзу повіт. рад до якого належать представителі бюр пов. рад з різних сторін краю. На тім засіданю переведено загальну дискусію над проектом реформи адміністративних властей, до якої має небавом прийти після запевнення намісника д-ра Бобжинського і над евентуальними наслідками тої реформи для рад повітових. Ухвалено заняти ся виробленєм вірцевого шемату складу бюр повітових рад, приписів що до кваліфікації, якої належить жадати від кандидатів і платні урядників задля одноцільности условин служби урядників повітових рад в цілїм краю. Сеї задачі підняв ся п. Квятковский з Перемишля, а п. Буковский зі Станиславова має обробити взорець службової прагматики, службових інструкцій для секретарів, люстраторів громадських рахунків, інженерів і дорогової служби, інструкції касової і рахункової, а вкінци для маніпуляційної служби.

— **3 Харкова**. Дня 10. с. м. в Харкові помер звич. проф. історично-філльоґічного факультету місцевого університета Е. К. Рєдін, в 44. році житя. Він написав чимало праць про штуку, напр.: „Кієво-Софійський собор“, „Памятники древне-русского искусства на выставкѣ VIII археологического съѣзда въ Москвѣ“, „Харьковъ, какъ центръ художественнаго образования юга Россіи“ і сила ин. В університеті небіжчик читав теорію й історію штуки.

— **Огні**. Вночі з п'ятниці на суботу вибух в Самборі на Долішнім передмістю недалеко млинів великий огонь, котрий знищив 12 домів і 16 будинків господарських зі всіма запасами. Згоріла також значна скількість дробу і худоби. Шкода в значній частині необезпечена, вивозить около 140.000 К. Огонь вибух в stodолі Гіглі і був, здаєсь, підложений. — В

громаді Тяпче, долиньського пов., згоріли вночі з 9. на 10. с. м. 4 селянські нагороди загальної вартости 7.800 К. Шкода була обезпечена ледви на 600 К. Огонь, здаєсь, був підложений. — В Щатівцях, заліщицкого повіта, згоріло сими днями 6 селянських господарств а загальна шкода вивозить 10.400 К і була ледви в одній третій частині обезпечена. Та й тут огонь був, здаєсь, підложений.

— **Хліборобська неволя на Україні**. З с. Москаленок, золотоноского повіту в Полтавщині доносять: Голод і злидні панують по селах давно, та ми й привикли до сего. Але весною сей голод найдужче дошкулює. Перед Великоднем осе нам оповістили, що золотоноска земска управа розіслала на волости гроші для запомоги голодним. Вся біднота заворушилась. Але Васютеньський старшина заявив їй, що він буде давати запомозу не грішми, а борошном. Кітлівці і инші села згодились уже і на се, аби тільки з голоду не померти. Але наші москаленці заходились радитись і порішили не брати борошна, а жадати грошей. Поки радились, старшина будімото відіслав гроші у земство. А голод — не жарти! Москаленці обібрали двох ходаків і післали з прошенєм до земства. Земство здивувалось сим й післало їх до старшини, бо гроші, мовляв, у него. Що мав на меті п. старшина — невідомо. Дехто каже, що він мав сї гроші—2000 карб. віддати на проценти до осени, а потім післати до земства, сховавши проценти. Оттак поводить ся начальство: бере хабарі і дере скіру з всякого, аби лиш обловити ся.—Київщина належить до тих сторін України, де сего року ще сьак-так виглядають засіви. Як показують офіціальні відомости, в липовецькїм повіті гарної озимини числять 12.680 десят., гіршої — 13.561 десят. і загинло зимою 3.064 десят. Лишилось на весну не засіяних озиминою 2.840 десят., які повернуто під ярину. Тіж простори, де не зійшов озимий хліб, селяни так саме пересівають вівсом, ячменем та горохом. Ярина почала сходити веселенько. В радомиськїм повіті красної озимини нараховано 33.680 десят., плохой 22.677 десят., загинло зимою 2.800 десят. Лишилось на весну незасіяних озиминою 6.511 десят., які разом з тими просторами, що загинли, так саме засівають ся яриною: вівсом і ячменем. Ярина ледве починає подекуди вибігати з землі; за те красно зеленіє трава на сіножатях.

— **3 в'язниці випущено позавчера** цукорничого челядника Стецькова, який мав похвалювати злочин Січинського.

— **Папа і альхемик** Папа Лев Х. збув в дотепний спосіб одного чоловіка, котрий чванив ся, що уміє робити золото. Він дав папі розправу про свою штуку в надії, що папа его щедро нагородить. Лев Х. прийняв ту розправу і вручив обманцеви 12 порожних мошенок на гроші, кажучи: „Не даю вам золота, бо після сеї розправи можете самі кожної хвилі витворити стільки зотота, скільки лиш хочете; але позаяк припускаю, що не умієте робити калиток, щоб там ваше золото сховати, для того даю вам їх тузін яко дарунок в заміну за вашу цінну розправу“.

— **Обмеженє свистових сигналів на залізницях**. З огляду на то, щоби маніпуляція в руху залізничім відбувала ся, о скільки можна, тахо і з уваги на то, що занадто часто даванє сигналів паровою свиставкою на льокомотиві з одної сторони притуплює персонал на такі сигнали, з другої же стає ся дуже докучливим подорожнім і людем мешкаючим здвж шляху, обмежено ті сигнали значно вже в 1905 р., коли то увійшов в житє новий порядок сигналовий. Досьвіді, пороблені в сїм напрямі, показали ся корисні і для того міністерство залізниць постановило завести на пробу на оден рік ще дальше обмеженє сигналів свиставкових. Після сего розпорядженя міністерства, котре увійшло в житє вже з днем 15. с. м., сигнал „позір“ (довгий свист), котрий давано при відході всяких поїздів зі стації, відпаде при всіх тих поїздах, що мають переходячу через цілий поїзд гальму, отже майже без виїмки при всіх поспішних і особових поїздах. При поїздах, що не мають

такої гальми, отже при всіх поїздах товарних мусить той сигнал зі згляду на безпечність бути задержаний. Ще в більшій мірі буде обмежений ужиток парової свиставки в службі в огрівальні і при пересуванню вагонів, в котрій то службі доси дуже надуживаний сигнал „скликуване персоналу“ (на переміну кілька високих і низьких тонів свистових) строго заковано. При їзді на шляху будуть сигнал „позір“ давати лише перед віздом до такого тунелю, котрий не видно наскрізь. Дальше буде сигнал „позір“, даваний доси при переїзді попри більші будинки, відтак при доїзджуванню до стацій, пристанків і при переїзді через довші стації, обмежений лиш на безумовно зі зглядів безпечности конче потрібні случаї. Доси при поїздах особових, задержаних на шляху, коли подорожнім вільно було висідати, давано три або й чотири рази сигнал, щоби знов всідати; від тепер буде свиставка лиш раз свистати. При поїздах з другою, тручаючою локомотивною свистали доси обі локомотиви аж до хвилі, коли поїзд рушив, всего разом 11 разів; тепер то число сигналів зменшено на чотири.

Оповідки.

— „Довбуш“ на сцені. Театр аматорів львівського „Сокола“ виставить в неділю дня 24. с. м. ще не грану трагедію в 5 діях а 7 віделонах Юрія Федьковича „Довбуш“. Початок точно о 7. год. Білети продає „Сокільський Базар“.

— На Ясну Гору. Подібно як в минувших роках і сего року приготується богомиле в честь Пресвятої Богородиці на Ясну Гору до Гошова. Люди так зі Львова, як і з околиці бажаючи взяти участь в сїм св. богомилі, зволить зголосити ся до оо. Василиян у Львові ул. Жовківська ч. 36. Зголошувати ся можна або самим або через своїх Вп. Отців духовних. Ціна їзди там і назад залізницею (3 кляса) виносить: зі Львова 4 К 10 с, з Пустомит 3 К 40 с, зі Щирця 3 К 20 с, з Миколаєва 2 К 70 с. Відїзд богомиле є назначений на 30. н. ст. мая с. р. рано. Поворот 31. н. ст. мая вечером. Ближші відомости подасть при замовленню білетів монастир. Христос воскрес! — Оо. Василияни ул. Жовківська ч. 36. Львів, дня 8. мая 1908.

— На могилі заслуженого народного діяча. В Жукові, бережанського повіта, відбуде ся дня 6. червня (в суботу) около 8. год. рано посв'ячене пам'ятника, поставленого заходами громадян Жукова, Гиневич і Шумлян на могилі першого просвітителя Бережанщини, пок. о. Сильвестра Лепкого, (що писав поезії під псевдонімом Марко Мурава). На се торжество повітова організація запрошує всі українські товариства, всіх приятелів покійного з бережанської і подальшої України. Окремих запрошень не висилає ся. — Св'яц. Король, Гр. Волощук.

— В Тереховлі відбуде ся дня 24. с. м. в Читальній вечорк в честь Т. Шевченка заходом „Рускої Бібліотеки“ і „Читальні“. Участь беруть пп. Олена Яцишинівна, п'яністка зі Львова, о. Купчинський, цитрист з Сороцька, А. Малиновський, тенор і ин. Початок о 8. год. вечером.

— В Копичинцях будуть заг. збори філії „Просвіти“ дня 28. с. м. о 11. год. рано в салі „Народного Дому“. Читальні „Просвіти“ мають вислати своїх відноручників.

— Із перемискої єпархії. Завідательство парохій дістали оо.: Михайло Карпак в Посаді Риботицькій і Вас. Кузик в Купновичах. — Сотрудництва дістали оо.: Конст. Бугера (самостійне) в Межироді і Стефан Кійко в Угнові. О. Ярослав Карпак іменованний постійним катехитом при народ. школах в Ліску. — Відпуску для покращення здоров'я дістали оо.: Лев Козаневич на три місяці, Алек. Маляркевич на два місяці, Ант. Слоцький, Сильв. Баранецький і Кипріян Сінкевич по 8 неділь, Євген Омелянський, Ал. Івасівка і Іван Волоснянський по 4 неділі. — Увільнені від екз-курсового іспита оо.: Йосиф Гумецький і Теоф. Грушкевич. — Сотрудництво в Ліпні дістав о. Михайло Дяк.

— Товарискі телефони. Внаслідок жалоб абонентів телефонічних на труднощі в осягненню

получення зі стаціями товарискими (співуділовими) звертає ся увагу всіх абонентів львівської сіти телефонічної на сю обставину, що для стацій товариских є в центральній стації телефонічній уряджений окремий центральний (збірний) апарат, котрий посередничить прилученню стацій товариских зі звичайними телефонічними стаціями. В виду того є дуже пожадане, щоби жадаючи зі стацій товарискої получения зі звичайною стацією або відворотно жадати наперед получения з дотичним збірним (центральним) апаратом, а доперва по одержанню сего получения подати число жаданої стації будьто товарискої будьто звичайної (прим. абонент звичайної стації ч. 816. бажає розмовити ся з товарискою стацією ч. 2017/П. В сій цілі давонить до центральної стації а по зголошенню ся сеї жадає наперед получения з центральним апаратом для стацій товариских, а коли учує зголошене, зажадає доперва тоді получения з ч. 2017. римека двійка. На відворот, абонент стації ч. 2017/П. хоче розмовити ся зі стацією ч. 816. жадає наперед получения з центральним апаратом для звичайних стацій а доперва потому жадає получения з ч. 816).

Посмертні оповістки.

— Емілія з Крушельницьких Гудикова, вдова по бл. п. о. Якові Гудику, упокоїла ся в Боратковичах к. Городка дня 13. с. м. в 62. році життя. В. й. п.!

Телеграми

з дня 19. мая.

Відень. Вчора по полудни була конференція президента кабінету бар. Бека з міністрами Прадем, Прашком і Кляйном. Предметом нарад був проєкт язикового закона, який має вийти.

Прага. Вчора вечером відбули ся збори народних соціялістів в справі обговорення політичного положення. По зборах урядили вічевики демонстрацію перед будинком головної почти. Товпа зросла небавом до 4.000 голов. Потім уряджено демонстрацію перед німецьким театром і повибивано в театрі пиби. Поліцію привитано каміннями і зранено много поліціянтів. З товпи упало також кілька револьверових стрілів. Вкінці поліція розігнала демонстрантів

Берлін. З Петербурга доносять, що в Царскім Селі арештовано 18-літню студентку, підозрілу о намір доконавання замаху на царя. Тої самої ночі арештовано 60 студентів і студенток, підозрілих о належане до заговору.

Лікар

Др. Володимир Янович

мешкає від 1. мая с. р.

в Стахиславові, улица Голуховского

(давнійше СЕРЕДНА) ч. 1.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 18. с. м.: Славка Кузельівна, Бережани; Анва Кульпака, Корениця; Ярослав Шуль, Рожанка вижна; Микола Захаряевич, Радимно; о. Александер Лебедович, Сорока; Лев Рогатин, Золочів.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Працюйте і шайтс!

Товариство взаємного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадливі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виводить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, а 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публічні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2.795.183 К.
Позички уділені	3.410.684 К.
Удільні членські	234.398 К.
Ціні папери	130.452 К.
Фонд резервний і інші	43.842 К.
Львоваці	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

порукає

яко добру і певну льокацію

4% листи гіпотечні
4 1/2% листи гіпотечні
5% листи гіпотечні преміовані
4% листи Товариства кредитового земского
4 1/2% листи Банку кравового
4% листи Банку кравового
5% облігації комунальні Банку кравового
4% позичку краєву
4% облігації пропінанційні і всілякі ренти державні
Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломий	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любін	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломий	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любін	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в пелілі означені †.

Порядплата
 за «РУСЛАНА» вноситься:
 в Австрії:
 за цілий рік . . . 30 кор.
 за пів року . . . 10 кор.
 за чверть року . . . 5 кор.
 за місяць . . . 1-70 кор.
 За границею:
 цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареник ми єди і душку ми виреш; а не возьмем милюсти і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових ісальміх М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
 крім неділь і руских свята
 о 5½ год. понолудни.

Реданція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Херун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереженє.—
 Рекламний неопечатаний
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Бучі на університетах.

(X) Виспі школи, університети і тех-
 ніки, вважає суспільність огнищами для
 строгої науки і умілостий. Тимчасом що
 раз частіше тепер лучає ся, що ці огни-
 ща науки стають справдешними боввища-
 ми між молодіжню поділеною на всякі
 стороництва політичні, а тим способом
 з наукових огнищ стають огнищами по-
 літичної і суспільної боротьби, агітації.
 Аж до переситу відома всім справа про-
 фесора католицкого права канонічного в
 Інсбруку, Вармунда, котра викликала за-
 гальну соблазнь в державі заселеній так
 переважно католиками. Позаяк згаданому
 професорови уділено відпустку, щоби
 обминути дальшу соблазнь, розпочала ся
 по ліберальних дневниках (а на чолі їх
 N. fr. Presse) агітація за Вармундом,
 взивано формально вольнодумних універ-
 ситетських студентів і професорів до обо-
 рони мнимо загроженої свободи науки і
 свободи університетів. Намірено устроїти
 справдешню студентську боротьбу в виді
 загального страйку, котрий мимо всего
 того не повів ся, а властивою ціллю сеї
 агітації є насильне гнобленє християн-
 ско-католицкого світогляду як раз в тих
 інституціях, котрі повинні буги огнищами
 науки.

Минулої п'ятниці напало около 300
 вольнодумних студентів віденської техні-

ки трех техніків з католицких товариств,
 що посьміли явити ся з відзнаками своїх
 товариств і оббили їх мимо даного рек-
 торови приречення, що їх випустять спо-
 кійно з будинку, наколи они зложать
 свої відзнаки.

В суботу мала відбути ся промоція
 члена одного католицкого товариства а-
 кадемічного «Кароліна» на університеті
 в Градці. На се торжество, явив ся та-
 кож посол до державної ради Гагенго-
 фер з численними селянами, щоби бути при-
 сутними на промоції сего доктора, котрий є
 заразом секретаром селяньского товари-
 ства. Однак вольнодумні студенти побачив-
 ши селян перед університетом, постановили
 насильно не допустити їх до авлі і на-
 слідком того прийшло до справдешнього
 бою при вході до університету, в котрім
 по обидвох сторонах багато було ранних.
 Промоцію наслідком того відкликав рек-
 тор і оповістив, що слідуєчі промоції
 будуть відбувати ся з виключенем пуб-
 личности.

Тогож самого дня, в суботу в по-
 лудні прийшло і на віденськیم універси-
 теті до бійки між студентами вольнодум-
 ними, а членами католицких товариств,
 котрих напастовано підчас так званого
 „Bumml-y“ і доперва поліція привернула
 спокій.

Тим способом щораз частіше повто-
 ряють ся на університетах в державі з
 населенем так значно переважно като-

лицким напасти на католицкі товариства
 студентські мимо декламаций вольнодум-
 ців про свободу науки і свободу універ-
 ситетів. Тим способом т. зв. автономія
 університетів переміняє ся в самовладу
 молодих загорільців перенятих нїбито
 змаганнями до оборони свободи, а в дій-
 сности нетерпимостю для всяких інших
 поглядів і засад.

Особливо яскраво представляють ся
 події, які ровіграли ся на університеті в
 Градці.

Звичайно говорить ся багато про
 затуманючий „клерикалізм“, а тимчасом
 якраз оден з католицких студентів ося-
 гнув протягом десятиліття докторський
 ступінь уже третього виділу і тим зложив
 докази поважного знання і науки.
 Задля єго католицких переконань не до-
 пускали вольнодумні студенти до єго
 промоції, позаяк він є також секретарем
 католицкого союзу хліборобского а сим
 разом також ударемнили єго промо-
 цію.

Сей тероризм, котрий починає бути
 сталою методою по виспих школах, ви-
 кликав незвичайне зворушенє в католиц-
 ких кругах.

Слова д-ра Люегера висказані на
 вторічнім католицкім вічу у Відні пока-
 зали ся зовсім справедливими, що като-
 лицкі студенти приневолені здобувати со-
 бі рівноправність на університетах, по-
 засновуваних з податків, які платить пе-

Іван Коссак.

Пропашій.

(Нарис).

(Дальше).

Сиділа легко похилена, з руками
 сплетеними на колінах, сиділа в задумі
 великій; видко було, що щось важного
 а трудного зявило ся перед нею і що
 розв'язати сего не є в силі.

Сиділа бліда як ніколи.

Мати вже спала в сусідній комнаті.

В цілій віллі спокій, лиш в віддали
 шумить Прут, шепочуть смереки.

Чи буду я щаслива? Чи буду? Чи
 кохає він мене? Чи кохає? Чи кохає так
 сильно, так могутно?

Підійшла до вікна.

Ніздря єї втягали осгрий живичий
 запах смerek, а очи вдерли ся в п'їтму,
 що покривала землю.

В віддали шумів Прут — а їй нараз
 видало ся, що се єї житє — пливе пе-
 ред нею.

Волухує сядівчина...

Вдивлює ся... і видає ся їй, що то-
 чить ся день за днем, година за годи-
 ною. Що буде?

І духом вдивлюєсь в густу помороку
 житя будучого.

Дивилась довго, довго.

І на чистій, як слеза з єї ока души,
 творять ся картини, чудові картини єї бу-
 дучого житя.

І бачить себе розкохану так дуже,
 і бачить верхи, і бачить ліси, полонини,
 і чує шум водопаду і бачить ясне сві-
 тло сонця прясного...

І бачить, як стоїть гень, гень високо,
 гень, гень на найвисшій горі — а при-
 ній він, він, єї Остап.

* * *

Ми були разом.

Обое разом.

І були з нами ялиці німі високі.

І було з нами сонце боже...

Ми були разом...

Ялиці високі ткали над нами баль-
 дахим взористий, прясне сонце вдира-
 лось щілинами.

А під ногами слав ся мох синий,
 слались ржавіючі папороти.

Земля, небо, барви, їх блески, їх кра-
 са вдерли ся в душу мою, по береги ви-
 повнили єї.

Ми були разом.

І зійло на нас кохане...

І зійшло на нас велике коханє —
 велика любов...

Люблю тя—люблю тя, Марійко моя...

І ти коханє правдиве мов...

І ти сьвята любов моя...

І ти душа прясна моя.

II.

Останні золотисті усміхи заходячого
 сонця палили ся на верхах, втягались
 повільно в п'їтму і тишину і гасли, як
 послідні спомини чогось дуже давно-
 го, а так сонічного, так божого.

Настала та коротка, чудова — божя
 хвиля, між сконом дня а народженєм
 ночі...

Небо бліде, тихе, молочне, висіло
 над горами нерухаво, нїби субтельна сві-
 тляна опона, межи нескіченостію а сві-
 том-землею.

Марійка притулена до Остапа, близь-
 ко, близько.

Чар надходячої ночі спливав на них.
 Враз з синим блеском, що відкликав
 світ другий, світ ночі, розтворивсь пе-
 ред ними рай поезії.

Остапа очи жаріли.

Нові гадки, ідеї, тиснулись до єго
 мозку.

І така сила, така могутість духа зій-
 шла на него.

І говорив їй — Марійці — о своїх

реважно католицьке населення. Можна сподівати ся, що ці справи відобуть ся голосяним гомомом в державній раді і що правительство буде приневолене подумати рішучо про те, щоби університети знов стали огнищами науки і умілости.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Пос. Стогандель розпочинає свою бесіду в польській мові, позаяк — як зазначає — першу бесіду, яку виголошує в парламенті, бажає розпочати в рідній мові. Через се хоче бесідник зазначити, що польський язык, як і інші славянські язики, має рівне право громадянства в парламенті як німецький! Рівно з іншими славянськими язиками має польський право, щоби був зрозумілий в рівній мірі як німецький.

Відтак заявляє по німецьки, що коло польське з вдоволенням вітає внесення закону о резервістах, застерігає собі однак поставлене в комісії внесення і поправок, бо закон звучить так, як би узгаляв лиш робітничий стан з поминенням селянського і ремісничого стану. Отже сторонництво бесідника буде голосувати в першій читанні за законом з тим застереженням, що внесення, які в комісії поставили, будуть узгаляні, позаяк закон в теперішній укладі уможливує би виключення убогої, селянської і ремісничої людності від користання з закону.

Підчас мови бесідника против, пос. Буржіваля, виголошеної по чеськи, протестували радикальні чеські послы проти того, що нема чеського стенографа, котрий би бесіду нотував.

През. Вайскірхнер заявив, що не в його річю дбати о присутність чеського стенографа. (Протести у Чехів). По тім промовляв п. Буржіваля по німецьки. Проект закона переказано вкінці військовій комісії.

Відтак розпочато обрання над наглим внесенням п. Шрафля в справі акції для управи винної лози.

По запитанню п. Сильвестра зверненім до презид. Вайскірхнера в справі приключень в Градці замкнено засідання.

На онодішнім засіданню палати посли відчитано між іншими внесення др.

трусах і розвинув перед нею ідею праці горячої і щирої для бідного народу.

Очи его жаріли горячим полумінем, із кожного его слова була велика віра, велика сила і могутність.

І дивилась в палкі очи его Марійка і шепотіла пестливо:

— Мій ти, соколе пишний, мій!

Рожеві листки її уст дрожали еще від вишептаних слів; він обняв її голову ку раменем, перекинув легко і на дівочі її уста клав поцілуй довгий, горячий...

І дивились на них гори і дивились зьвізди...

І шуміли над їх притуленими до себе головами широкі гілля сосон, з тиха шепотіли докола них дрожачі папороти.

І в блеск задуманих зьвізд полинули душі їх.

І сплинули в світ чарівних мрій щасливої задуми.

(Дальше буде).

Бернрайтера і тов., щоби правительство внесло як найскорше проект закона, в справі зрівняння платні учителів гімназій і реальних шкіл, підвищеної недавно при останній регуляції. Дальше відчитано інтерпеляцію Брасса і тов., в котрій жадають від правительства предложення проекту языкового закона і видання розпорядження, яке би привернуло нарушенний останніми випадками »status quo«.

Відтак радник двора Людвіг мотивував своє внесення в справі розвязки державної квести санітарної. Позаяк здійснене утворення міністерства здоров'я з лікарем на чолі є поки що неможливе, то лікарі вдовольняють ся наразі утворенням самостійного центрального уряду здоров'я в міністерстві внутрішніх справ. Вкінці домагав ся поправи бити урядових лікарів і зажадав приділення свого внесення особній комісії.

Потім реферував др. Бернрайтер проект закона в справі утворення міністерства публичних робіт. Гр. Лятур підносить заміт, що вилучено промислове шкільництво з міністерства просвіти до мініст. публичних робіт а др. Рус що не виконано закона о водних дорогах. Міністер Гесман заявив, що відділене промислового шкільництва наступило зі згляду на важність можливо стислого контакту між промисловим шкільництвом а практикою, що принесе без сумніву значні користі. Вкінці запевнив, що міністерство розважить совісно резолюцію палати панів і узгалянить її бажання і жадання. Потім прийнято резолюцію комісії і закон без зміни ві всіх читаннях і вибрано комісією для внесення Людвіга.

Заграниця.

На російсько-персикім пограниччю зайшов випадок, що може мати поважні наслідки. Тиждень тому вислано в князя Миколу, царського стрія, до закавказкого краю яко начального вождя російської армії, щоби зорганізував воєнну поготовку. Поділивши армію на два корпуси, розмістив оден здовж турецької границі, а другий здовж перської, де лежить провінція Азербайджан. Там панує анархія. Напади турецьких Курдів і бунт місцевих, кочуючих племен змусили християнську людність, Урміїців і Вірмен, до утечі в гори. Музулмани сприяють Туркам і тому вигнали перського губернатора а другого висланого з Тегерану з війском змусили до відвороту. Турецьке військо вступило на перську територію, будьто би для привернення ладу. Росія підозріває в тій акції Туреччини заборччі пляни цілого Азербайджану і тому згромадила значні сили війська на цілім пограниччю. Начальник корпусу розміщеного на границі Персії, Снарский, користаючи з нападку перських опришків на російську територію перейшов через границю з цілим корпусом під покривкою погоні, а правдоподібно для окуповання провінції Азербайджану.

З розпоряджень в князя Миколи видно, що Росія не хоче бути заскочена Туреччиною, котра, як доходять вісти до Петербурга, спровадила в останніх часах багато гармат Крупа нової системи до Арменії, щоби розділити їх між полки артилерії висунені до російської границі а надто перенесено головну квартиру 4. корпусу турецької армії до Ерзерум столиці Арменії а командантом зроблено Муктара-Ахмеда-бану вихованого в Берліні, котрий уходить за здібного стратегіка. Хоч Туреччина випирає ся своїх воєнних замірів, то однак приготування, які робить, потверджують домисли. Туреччина старає ся позискати собі симпатію тамошньої людності, навіть Вірмен, роздаванем безплатно збіжа, що є знаменитим середником по причині неурожаю

минулого року. Крім того турецькі агенти закуповують на Кавказі товар до битя і ячмєнь і сіно для коней.

Новинки.

— Календар. В четвер: руско-кат.: † Івана Богослова; римо-кат.: Єлени Царичі. — В п'ятницю: руско-кат.: Пер. мощ. св. Ник.; римо-кат.: Юлії Д.

— В ювілейнім поході, який устроює Відень з нагоди цісарського ювілею, возьме участь, оскільки вже доси в приближеню обчислено, понад 20.000 людей. На історичну часть з того припадає 4000 осіб, на групи національні 12.000, а на групу шпортову 5000. Крім того буде в поході 4.000 коней і 400 возів.

— Тарасове свята в Полтаві. Чистий прибуток з Шевченкового свята, що відбуло ся оноді в Полтаві, піде увесь на памятник кобзареві у Києві. Сего року, окрім полтавських артистів, у концерті взяв участь славнозвісний український композитор Мик. Лисенко, що приїздив з відомим оперним артистом Мишугою. Народу на святі було багато. Погрудя Шевченкове було вбране квітками, рушниками. Розпочало ся свята співом „Заповіту“; співано его двічі; слухано стоячи. Далі прочитав промову звісний письменник Мирний. Він коротенько змалював значіння заповіту Тарасового і звязок его з сучасними завданнями життя. Далі виступив д. Лисенко. Полтавці давно вже ждали дорогого земляка-композитора й горяче зустрічали кожний его вихід на естраду. Могутня сила творчої душі, глибоке почуття й чудове виконання української композиції, — усе се робило надзвичайне вражіння. Артист Мишуга мав теж великий успіх. Найбільш сподобав ся его спів „Мені однаково“. Він додав особливого жалю словам Кобзаря співця української долі й сподіваного щастя для рідного краю... Полтавці щиро вітали артиста. Далі він уперше для Полтавців заспівав уривок з „Гальки“ по українськи. Великий хор, під орудою д. Попадича, проспівав дуже добре різні українські пісні. Велике вражіння зробило читання молодого ученика, з артистичної школи П. Певного; він з великим успіхом прочитав уривок з „Гайдамаків“ і інші вірші. Скінчив ся вечір ушануванням Шевченка. На естраді коло погрудя Кобзарєвого зібрали ся всі артисти, хор і російська трупа Мерхольда, що грала тоді в Полтаві. Д. Певний прочитав дуже гарний вірш Галини Комарівної „До Шевченка“; після того дівчина-Українка поклала вінець на голову Кобзарєви, а інші поклали перед Кобзарем другий вінець. Після того вийшов оден з артистів російської трупи, барон Унгерн, і також поклав вінець, промовивши такі слова: „В день памяти великого півця многострадальної України — земно кланяється тобі, славний поет, скромная семья русских артистов“. Сим закінчилось Тарасове свята в Полтаві.

(Р. Край).

— Злобний помисл. В останнім числі соціалістичного тижневника „Земля і воля“ поміщено пастирський лист руского єпископату, який на перший погляд здає ся бути автентичним. Тимчасом лише початок і кінець листу з підписами наших владик є правдивий, а решта — ціла середина — дороблена соціалістами зовсім недотенно і глупо, з наміром висміяти наших владик. З тої трагедії пастирського листу виходить, що редактори „Землі і волі“ хочуть переіменувати свій орган в руский „Smigus“, до чого однак бракує їм навіть дотепу.

— Тісніші вибори 16-ох радних м. Львова на 6 літ і 2 на 3 літа відбули ся вчашного дня. Участь виборців була доволі мала. Голосувало всего 5.074, значить, ледви третина управлених до голосовання. Русини усунули ся від голосовання, бо до тісніших виборів не приходив ані оден Русин. Жидів також мало голосувало, бо в теперішній раді міській мають

они вже тахітум своїх радних разом 20, а при більшім числі жидівських радних після статута мусіла би міска рада вибрати до рішення віроісповідних справ окрему комісію, чого жиди боять ся. Обчислене висліду вчешних виборів, в яких головний бій зведено між міщанською „Стрільницею“ а вшехполяками, покінчить ся в сих днях.

— **Придбане київського музею.** Київський історично-народний музей здобув собі дуже цікаву модель стародавньої подільської церкви (проєктивського повіту). Церква та збудована ще в 15-м віку, має разом подобу церкви і кріпости, — з круглими баштами й бойницями. Модель (зроблена з коркового дерева) досить велика, більш аршина вповодж, і звичайно далеко краще, ніж малюнок, дає розуміння про будову надзвичайно цікавої церкви, яко своєрідного пам'ятника давних часів.

— **Львівський „Сокол“** (ул. Руска 20) висилає статuti і подання до намісництва в справі заложень пожежної філії кожній громаді на жадане даром і оплатно та долучує потрібні поясненя. По звороті підписаного подання 10-ма членами комітету основателів вносить львівський „Сокол“ се подане до намісництва і рівночасно висилає комітетови основателів дальші інформації, коли і як урядити перші загальні збори, яким найлегшим способом набутти сикавку, если єї ще громада не має і як урядити курс пожежництва, щоби се громаду нічо не коштувало. З огляду на надходжачу пору, в якій буває найбільше пожежів, радимо чим скорше закладати по всіх громадах пожежні „Соколи“, де їх ще нема, а не ждати, щоби аж нещасте пожежу пригадувало потребу такого товариства. Стереженого Бог стереже!

— **Товариство „Сільський Господар у Львові“** відбуло дня 25. марця с. р. загальні збори. Зі звіту п. секретара Гарасевича можна піднести отсі важніші точки: Товариство має 226 членів і 5 філій: в Бродях, Золочеві, Коломиї, Олеську і Перемишлі. Товариство веде дві шкільки овочеві в Олеську і Золочеві і заснувало три хлівні расових свиней, а то в Хишевичах раси вестфальської а в Городилові і Ожидові йоркширської. Виділ товариства постарав ся о економічно-господарські виклади на днях 26, 27. і 28. грудня 1907 р., розіслав членам своїм насіння, помагав материяльно молодим людям в студиях рілнихих, посилав делегатів о. Остапа Нижанковського на Буковину, щоби приглянувшись тамонній організації економічної роботи, старав ся о засноване нових філій, і ініціював господарські виклади на зборах філій, посилаючи на них своїх делегатів і т. и. До нового виділу вибрано: 1) п. Гарасевича, 2) о. А. Глодзінського, 3) о. Тому Дуткевича, 4) інженера А. Корнеллю, 5) д-ра Коцюбу Михайла, 6) радника Григорія Кузьму, 7) о. Остапа Нижанковського, 8) директора Костя Паньківського і 9) п. Сідельника з Чертежи а заступниками: д-ра Величка Григорія, п. Михаса, господаря з Ланович і пос. о. Онишкевича. Виділ уконституовав ся на засіданню 13. мая в той спосіб, що головою вийшов п. радник Григорій Кузьма, заступником голови о. Тома Дуткевич, секретарем п. Кость Паньківський.

— **Буря в Тернопільщині.** В суботу між 7. а 8. год. вечером шаліла над Тернополем і околицею страшна буря, і хоч тривала недовго, наробила нечувано великі шкоди. Вихор знищив много будинків, позривав дахи з домів, а град величини волоских оріхів витовк до тла все збіже в кільканайцятьох громадах. Здавало ся, що наступає потоп сьвіта. Вода розливалася полями в рвучих потоках. На фільварку Ковалівка коло Почапинець буря позривала дахи майже із всіх будинків, а в двір ударив грім, знищив дах і повибивав всі вікна. В Почапінцях вихор розвіс двайцять і кілька будинків і порозмітав дахи по цілїм селі. Вода перервала греблю і затопила громадський млин. В Драганівці вихор зривав дах на костелі, а старі липи повибивав з коріннями. В Ходачкові великим полишив вихор грізні сліди знищення: 32 будинки пірвала воздушна труба і понесла далеко поза село та утворила

з них купу румовища. Одним словом: катастрофа, нечувана в Галичині. З людей богато поранило ся, а якогось пастуха в Ходачкові придавила на смерть завалена шопа.

— **Вінчальні стипендії з нагоди 60-літнього ювілею цісаря.** Взаїмне обезпечене ім. Гізелі постановило звеличати 60-літній ювілей правління цісаря гуманітарною акцією, відповідаючою бажанням Монарха. В тій цілі визначено суму 25.000 К., котру в 1908 р. виплатить ся межи 50 бідних дівчат, що 1908 р. будуть віддавати ся, а з котрих кожда дістане в готівці віно в сумі 500 К. Першєнство мають доньки бувших функціонерів державних і військових. Неостемпльовані подання треба вносити до 1. жовтня с. р. просто до Тов-а ім. Гізелі у Відні I Franz Josefs Quai 13 з прилогою сьвідомства убожества і інших документів, потверджуючих згадані в поданю обставини.

— **Робота українського різьбяря.** На Шевченковім вечері в Полтаві виставлено гарне погрудє Шевченкове, зроблене молодим різьбярєм Гаврилком.

— **Продаж українських виробів.** Київське „Кустарное Общество“, що має в Києві на Миколаївській улиці свій магазин, продало в минулому році рукодільних виробів на 2,796 рублів. Сюди входили вишиванки, ткани, гончарські вироби й таке инше. Перше „Общество“ виписувало деякі народні вироби й з Московщини, але дедалі виявилось, що попиту на них далеко менш — і вони все більше й більше витісняють ся виробами українськими, яко красшими по узорах і зробленими з більшим хистом.

— **Заборонений злет Соколів.** З Задару доносять, що тамонше намісництво заборонило урядити злет Соколів, на який мали прибути Соколи з Хорватії, Істрії, Боснії і Чех.

— **Церковні проповіді українською мовою в Росії.** Сьвящ. Ксенофонт Ванькевич склав і видав у Каменцю подільським книжку під заголовком: „Проповіді до малоруського народа на його рідні мові“. Ціна 35 коп.

— **В Петербурзі** відбув ся у помешканю „Благородного зібрання“, український концерт, уряджений д. Проценком-Мазуренком в пам'ять Т. Шевченка. Велика петербурска українська колонія, приваблена іменем незабутнього кобзаря, щиро відгукнулася на поклик упорядчика і заповнила слухачами не тільки глядну салю, але й сумежні з нею горниці.

— **Зарібки гімназійних учеників.** Наша гімназійна молодь у Львові се переважно сини убогих селян. Як нужденно они живуть — крім бурсаків — знає кождий з інтелігенції або з власного досьвіду, або бачив на своїх товаришах. Заробітків з лекцій майже не знайде ученик рускої гімназії, а тим менше може надіятися лекції хлопчина з низшої гімназії. А всеж таки ті хлопці находять собі заробок, нужденний вправді, але на дрібні шкільні видатки вистарчаючий. Они виробляють гердани з пацьорків і продають їх доволі дешево по львівських торгівлях, де лише можуть збути. Тимто пацьоркові вироби можна нині у Львові стрітити в багато склепах, торгуючих шкільними приборами, де наші ученики збувають свій товар в дорозі заміни або за готівку. Гerdани носять нині у Львові не лише наші дівчата, але видно їх у Польок і жидівчочок, які любують ся в тих річах так далеко, що підв'язують ними коси, носять на шиї і при годинниках. Не мало тих пацьоркових виробів учеників рускої гімназії виходять і за границю, на Україну, до Відня, Праги і Америки, куда висилає їх „Сокольський Базар“. Гerdани наших учеників є незвичайно гарної і солідної роботи з красними десенями, тому всюди їх купують. Сей дрібний пацьорковий промисл міг би приносити великі зиски і нашим селянам, если би був зорганізований як належить, подібно як се стало ся у Польків з виробом плетених гузиків. На жаль, у нас нема кому тим зайняти ся!

— **Тригонометричні знаки,** так важні для катастральних помірів і інших картографічних праць, поставлені на вершках гір, або на виднійших місцях, бувають нераз нищені зі злоби або незнання їх вартости. Щоби тому зара-

дити, міністерство внутрішних справ видало зарядження для їх охорони. Намісництво галицьке подаючи той рескрипт до відома старостів, вівало староства, поучити населенє про значінє тригонометричних знаків і загрози́ти карами за їх нищенє.

— **Страйк пекарів в Кракові** вибух перед кількома днями. Страйкарі жадають вишшої платні і обмежень робочого дня, на що властители пекарень не хочуть пристати. Мимо страйку не дає ся відчувати в Кракові недостаток хліба, бо з військових пекарень і з Моравської Острави доставляють хліба і булок доволі.

— **Плесо Адрийського моря підносить ся.** Проф. Гвір в Полі подає, що плесо Адрийського моря за останних 2.000 літ піднесло ся на 2 метри. Сьвідчать про се прибережні будови, які давно виставали з моря, а нині покривають їх філії. Колись прийде час, що море заллє надбережні міста. Причиною піднесеня плеса моря має бути тектонічна будова русла Адриатику.

— **Будова дешевих домів.** У нас сушать собі люди голови, в який спосіб можна би будувати дешеві дома а мабуть ніхто не знає, що спосіб на то винайдено ще в 1863. р. в Нирнберзі в Баварії. В згаданім році появилася брошурка під заголовком: „Будова дешевих будинок“, в котрій так сказано: Позаяк ґрунти в великих містах подорожїли, то треба поза містами будувати робітничі села і сполучити ті села з містами улицею, на котрій дома мали би плоскі дахи. На однім кінці тої улиці треба будувати дома дуже високі а відтак щораз низші чим близше до міста. На плоских дахах домів зробить ся велізницю, по котрій вози самі від себе можуть котити ся аж до міста і везти людей з села до него. Другий ряд домів треба ставити щораз низше в противну сторону а по тих домах можуть люди вечером вертати до дому. Після вгаданого проєкту мала така улица йти з Нирнберга аж до Фірт. У Львові, де також проєктують ся дешеві дома, можна би таку улицу повести п. пр. аж на Кульпарків а тоді не треба би навіть і електричного трамваю. Можна би одним замахом убити дві мухи.

— **Із споминів російського тайного поліціянта.** Живучий тепер в Лондоні колишній член тайної поліції політичної в Росії, Персіц, що був приділений до двірської дружини царя як шпїон, мав задачу втручувати ся в нігілістичні гуртки, щоб потім поліцію нерестерігати перед наміреними замахами. Якийсь час йшло єму се добре; але по якімсь часі стали заговірники, яких пляни якраз перед виконанєм були зраджєні, підозрівати Персіца; поставили єго на пробу при помочи сфінгованого атентату і увєвнились, що він був зрадником. „Виробили сейчас новий плян і я — пише Персіц — мав на означєнім місци у лісі явити ся в означєнім часі. Я прочував, що мене спіймали, але ратунку вже не було. Ледво що я наспів на означєне місце, окружив мене гурток нігілістів і вмиль привязали руками і ногами до дерева. Провідник гуртка прочитав кілька актів обжалованя, які доказали мєє шпїоньство. Я казав, що то все неправда. Опісля стали напирати на мене, щоб я зрадив їм тайну організації поліції, чого я не хотів зробити. По короткій нараді рішили они мене мучити. Юрба обступила мене і стала колоти іглами мєє тіло. Кілька присадкуватих мужчин били мене, однак все на дармо, я нічого не хотів виявити. Здавало ся, що їм годі дати собі зі мною раду. Один з гуртка порадив застрілити мене як пса. Інші знов заявили ся заповіщенням. Тут однак виступила молода заговорниця, Зоська і пронизуючи мене зором безмежної ненависти, сказала: „Маю добру гадку. Ваші способи кари смерти за короткі. Привяжемо єго на шини залізної дороги. За годину буде йти експресовий поїзд з Петербурга. До того часу буде мати нагоду думати про свою зраду, доки поїзд не розірве єго на куски“. З ентузіазмом прийняли се нове предложєнє і кілька мінут пізнійше лежав я на залізній дорозі, прив'язаний до шин. Сказавши мені з насмішкою „добра

ніч", всі віддалили ся. Я пробував увільнити ся, сів ся, крутив ся, все дармо. Оголомшений страхом лежав я без притомности. А потім почув я вперед тихе трясенє в шинах, яке згодом кріпшало, чув далекий глухий шум і побачив, як на горизонті появились дві малі сьвітляні плями, що все збільшали ся; надходив поїзд. Годі мені описати той переляк, який мною заволодів. Сьвітла локомотиви ставали все більші. В шаленій розпущі почав я кричати, хоч знав, що гуркіт потягу мене заглушував. Ще лиш 300 метрів, 200— я знав: моє житє потриває ще лиш кілька хвилин. З силою, яку надає чоловікови розпука, торгнув ся я, мої пута трохи попустили, ще раз і я впав між шини на каміні. В тій хвилі перелетів понад мене поїзд і тисяч іскор розсипалось округ мене. Потім стратив я притомність. Очунявши побачив себе в шпиталі. Три місяці пролежав я в страшних болях, доки міністерство не признало мені нагороди, почім виїхав я лічити ся на південь".

Оповідки.

— **Закінченє науки** на курсі неграмотних тов-а „Просьвіта“ у Львові відбуде ся в неділю 24. маб о год. 4. по полудни в школі ім. Шашкевича ул. Скарбківська ч. 26.

— **Відзначеня.** Цісар надав титули радників двора радниками висп. суду краєвого у Львові Романови Яминьському і Іванови Комарницькому при нагоді перенесеня їх на власну просьбу в стан супочинку.

— **Подяка.** Дня 16. мая с. р. навістив пожар село Стінку і при сильнім вітрі знищив 17 господарств і школу. Обезпечених було всего 12. З першою помощю поспішив Вп. посол граф Станислав Бадені з Коронця, жертвуючи 100 К на погорільців. За ту великодушну жертву Ёго складаю в імени нещасливих погорільців найщиршу подяку. — *Емільян Гавацький*, парох в Стінці.

— **З залізниць.** Після оголошеня заміщеного в Wiener Zeitung роздасть ся в дорозі офертовій всі потрібні роботи і доставки для будови залізниць локальної від Валери через Туссет до границі держави коло Найталь. Дотичні оферти приймає ц. к. Дирекція будови залізниць у Відні VI. Gumpendorferstrasse Nr. 10. найпізнійше до 3. червня 1908. Ближші услівя і пляни можна переглянути в ц. к. Дирекції будови.

— **Конкурс.** Виділ Руского Товариства педагогічного у Львові розписує отсим конкурсе на дві посади учительок школи вправ приватної женської семінарії учительскої удержуваної Товариством. О сї посади можуть старати ся учительки з кваліфікацією до народних зглядно виділових шкіл; пожадана є довша практика в заводі учительским і условини до взірцевого веденя шкільних практик. Обовязки 24—28 годин тижнево науки. Товариство дає стає винагородженє після умови, а по трех роках служби стабілізує і запоручує ренту, забезпечену всякими правними вимогами. Поданя належить вносити до 15. червня 1908 на руки Виділу Руского Товариства педагогічного у Львові, при ул. Сикстускій ч. 47.

— **На Ясну Гору.** Подібно як в минулих роках і сего року приготує ся богомиле в честь Пресьвятої Богородиці на Ясну Гору до Гошова. Люди так зі Львова, як і з околиці бажаючі взяти участь в сїм св. богомилію, зволють зголосити ся до оо. Василиян у Львові ул. Жовківська ч. 36. Зголошувати ся можна або самим або через своїх Вп. Отців духовних. Ціна їзди там і назад залізницею (з кляса) вносьть: зі Львова 4 К 10 с, з Пустомит 3 К 40 с, зі Щирця 3 К 20 с, з Миколаєва 2 К 70 с. Відїзд богомиле є назначений на 30. н. ст. мая с. р. рано. Поворот 31. н. ст. мая вечером. Ближші відомости подасть при замовленю білетів монастир. Христос воскрес! — *Оо. Василияни* ул. Жовківська ч. 36. Львів, дня 8. мая 1908.

Телеграми

з дня 20. мая.

Відень. Стан здоровля нашого монарха є зовсім добрий; легкий катар вже уступив.

Видає і відповідає за редакцію Семен Горук.

Будапешт. Орган конституційної партії Magyar Hirlap доносить, що гр. Андраши, провідник конст. стороництва, буде нині у цісаря на аудиенції. Говорять, що гр. Андраши здасть монарсі звіт зі справи злуки стороництва з 1867 і 1848 pp.

Інсбрук. Вчєра по полудни отворено знова університет. Ректорови повело ся удержати спокій підчас викладів до 5. год. О тій год. вже на коритарях почали ся задири між студентами ліберальними а католицькими. Колиж студенти вийшли на улицю, почали бити ся так, що поліція ужила аж шабелі, аби розділити оба табори. Ліберальні студенти приперли відтак католиків між каменицями і обкидали камінєм. Поліція мусіла знова інтервенювати. Перед локалем католицької часописи Volksstimme урядили соціялісти демонстрацію і вибили шиб. Всіх локалів катол. товариств і редакцій стережуть тепер жандарми. Ситуация є вельми критична, бо селяни з околиці Інсбрука зберють ся на оборону католицьких студентів.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрация і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 19. с. м.: Іван Волянський, Станиславів; Аннєта Бергштайн, Лубно; Василь Деревянко, Мацошин; Василь Ващанський, Балинци; Михайло Мартинець, Самбір; Софрон Недільський, Коломия; Петро Малевич, Долина; Григорій Гуменюк, Тернопіль; др. Іван Кос, Перемишль; Андрій Пеленьський, Книгиничі; Дмитро Напіваний, Бережани; Ярослав Нічипешав, Сокаль; о. Александер Кваснюк, Березовиця; о. Омелян Калвич, Головецько Горішне.

Лікар

Др. Володимир Янович

мешкає від 1. мая с. р.

в Стахиславові, улиця Голуховского

(давнійше СЕРЕДНА) ч. 1.

Поручає ся дешеве і совісне
Артистично ритівниче заведење
А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — ви́ски ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (29—?)

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери

і МОНЕТИ

по найточнійшій денній курсі,
не числячи ніякої провізії.

Адвокат краєвий

Др. Соломон Віттлін

отворив канцелярию у Львові при

ул. Крашевского 5.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний)

приймає обезпеченя будинків, всяких річий домашніх і господарських, збіжя і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.883 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченій році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили по 10 при.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Щадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківськй Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить пнший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на звороти	„ 50,939—
„ на ріжницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
інші фонди заосмотреня	„ 40,000—

Разом сума К 1,964,824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Рашева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломий	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Рашева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломий	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені +.

З друкарні В. А. Шийковського.

Передплата
 на «РУСЛАНА» вноситься:
 в Австрії:
 на чотири роки . . . 20 пер.
 на п'ять років . . . 10 пер.
 на шість років . . . 5 пер.
 на сім років . . . 170 пер.
 За границею:
 на чотири роки . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на п'ять років . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Кожен рік по 10 сот.

РУСЛАН

«Вірши ми єди і думи ми вирозні, а не пошлем милости і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска» — 8 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для
 крім неділь і руских свят
 в 5 1/2 год. понолудни.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 напередодні застережене. —
 Рекламані неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають-
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надсілані» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Вартість російської конституції.

(X) Відомий оклик міністра скарбу Коковцева в російській думі „хвалити Бога, ще не маємо парламенту“, виявив наглядно, на яких ще непевних підвалинах опирає ся конституційний устрій російського царства. З сего видно, що противники конституції в Росії можуть покористувати ся найдрібнішою нагодою, кожної хвили, щоби виконати замах на конституцію. Мабуть і Коковцев бажав тим окликом зазначити, що конституція в Росії не представляє нічого тривкого і в пригодним лише явищем без забезпечення будучини. І нічого дивного, що мимохіть виринають такі сумніви що до будучини конституції, а навіть в теперішній хвилі, бож веспятне дневникарство російське накидає ся зовсім безкарно на новий устрій, п'ятує зрадниками держави навіть смирих октобристів і виступає ворожо проти всего, що змагає до скріплення нового ладу державного.

Револуційний рух, що змагає до нечуваного перевороту політичного і суспільного, здержано, однак російська суспільність не дозріла ще політично і буває ще в мрачних мріях так, що не в спіла важнішим галузям державного законодавства надати якихсь определених і певних форм. Тут отже борються ся ще дві струї в тій проломній добі і не є виклю-

чений случай, що російська суспільність може дати ся піврати переворотом струям.

Правительство послугувало ся дуже часто виїмковим станом, удержує его ще й тепер і примінює після своєї власної думки, мимо естования думи і мимо її домагань о знесення сего стану. Очевидно серед таких обставин не могло між населенням російського царства виробити ся почуте і свідомість закону, не могли усталити ся внутрішні відносини.

Такий стан вимагає тим більшої бачности з боку політичних керманців і прихильників конституційного устрою, щоби всего вистерігати ся, що могло би конституції і парламентови дати оружжя в руки і допомогло повернути ще так не давне самодержавіє.

Оклик міністра Коковцева був впливом роздратованя задля критики правительства і зовсім зрозуміло, що визвав обурення в думі. Російське правительство не хоче освоїти ся із звичаями парламентарними, не любить критики свого поступованя, а вжеж міністри є людьми і можуть помиляти ся, а в Росії, як показали часи війни російсько-япанської і після неї, правительство наробило не лише багато непростимих помилок, але діяли ся яскраві надужитя з боку найвищих чинників державних.

Президент Хомяков, як ми вже звідчили, зганяв сей поступок міністра Ко-

ковцева, однак виявило ся опісля, що сучасні відносини в Росії ще не можуть повелічати ся таким поступом парламентарним, щоби там призвано президентови думи такі права, які мають президенти європейських парламентів. Лише уступчивість Хомякова під напором Столипіна, висловлене жалю задля того, що зганяв оклик Коковцева, запобігли наслідкам, які могли бути вельми далекосяглі для російської думи і конституційного устрою. Колиб Хомяков не схотів був показати ся слухняним домаганю Столипіна, сей останній був би подав ся о відставку, а нема сумніву, що цар був би не прийняв сего поданя, а скорше розпустив думу.

Виявило ся отже наглядно, на яких слабих і хитких підвалинах опирає ся ще весь російський парламентаризм, якою слабонькою павутиною є ціла російська конституція, коли оден грізніший подмук може її знищити. Певно, що такі відносини є вельми невідрадні, однак ми вже давніше висловили свій погляд, що ліпша навіть така конституція, якби не було ніякої. Тим то справа вимагає незвичайної бачности від політичних керманців, котрі сприяють справі відродіння російського царства на новітніх основах, вимагає великої розваги і обачности, щоби виминати ті струї і вири, які можуть піврати з собою розпочате діло і его зовсім знівечити. Вимагає та справа незвичайної терпеливості, щоби обминати

Іван Коссак.

Пропаший.

(Нарис).

(Дальше).

Ще в мраках дрімали гори, дрімали верхи, спала ціла гірська оселя; Остап стояв вже при отвертій вікні, дивлячись на притемнений образ заспаної природи. Там десь в віддали, поза верхами гір, зарожевіло ся щось неясно, тліло...

В таємничих мраках щезало все, а поза невидимими верхами Чорногори, покритими мовби воалькою, десь далеко, закрита соромливо, сходила відай зірниця божжа...

З вікна свого дивив ся Остап на той сонний світ божий... на притемнені гори-верхи. Рушились, піднеслись в нім всі почування, що так сильно заволоділи ним, всі вражіння останніх днів, і переливались верхом.

Чув і вірив, вірив глибоко, що найшов душу чисту, що покохала его першим коханням ясеним.

Вірив, що любить его та дівчина ясна, що буде она его, що все буде з ним.

І укладав собі житє будуче, житє з нею.

Разом в коханю, разом обоє, горді і пишні любовю їх ясною, будуть трудись і все разом для добра других, для добра народу...

Перед ним широке поле діяльности. Він провідник широких мас, він молодий — а вибив ся на чільне місце, бо у него душа чиста, ясна, а в ній горить горяча любов, сердечна любов до менших братів...

Бажає їм добра, щиро трудить ся для них. Сей труд горячий підорвав его здоров'є, і лікарі вислали его ось тут, щоби ратував надшарпаний організм. А він і тут до пізної ночі сидить при бюрку, пише до „Зорі“, котрої є співредактором, переводить кореспонденції з організаторами.

Він розширить „Зорю“. Він добуде їй певний ґрунт, она тисячами розходиться ме між люд, она понесе правдиве світло любови Бога, любови ближнього.

Від дитини малої вчив ся він пильно, працював над собою. А все було ему доступне. Усильно бажав сего, що дає наука, штука, твори високих душ. Спосібний, визначний бесідник, горючий письменник огнем пожадань, з тисячами гадок і тисячами струн вразливо-

сти, Остап вже вчасно зачав одушевляти і підбивати широкі круги.

Вчасно став він любимцем всіх, що его знали будь лично, будь з пера — вчасно став предметом великих надій.

Чи був щасливий?

Він сам не думав про те... Він жив мріями і з мріями.

Була се натура палка, амбітна, що живе в країнах абстракції, котрим призначені бувають вершки високі і великі недолі.

Жив сам з трудом своїм, жив сам з мріями своїми. Жінок майже не знав він.

Мати, сестри, се жінки, з якими стикав ся. Від інших не утікав, але і не шукав їх.

І судьба зблизила его до Марійки...

І покохав її...

І очи Марійки не могли відорвати ся від Остапа.

І покохала его, покохала его гадки глибокі, его бажання, мрії далекі, его огонь, его палку — горячу душу.

III.

Пан радник апеляційний, батько Марійки, приїхав на кілька днів у гори.

Приїхав відвідати жену і доню, що вже два місяці тут проживають.

всякі підводні скелі і довести щасливо державний корабель до пристани справдешнього конституційного устрою.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

На початку позавчашнього засідання палати послів прийшло до бурливих сцен між християнсько-супільними послами а ліберальними Німцями і всенімцями під час відчитання наглих внесень п. Маліка з причини подій на університеті в Градці і Інсбруку і христ. супільних послів о потягненні до одвічальности ректора віденського університету, що назвав хлопів, які прибули на університет в Градці, уличною бандою. Доперва по довшім часі успокоїло ся в палаті і тоді приступлено до дальшої розправи над наглим внесень п. Шрафля в справі виниць в Тиролі. По довшій дискусії, в котрій забирали голос міністер Ебенгох, п. Малік і Бянкіні, прийняла палата внесень в справі помочи властителям виниць в околицях навіщених елементарними нещастями.

Під час запитання п. Немеца (соц.) до президента в справі нападу на п. Сведенного чеського соц.-дем. в Празі мало що не прийшло до бійки між чеськими соціал-демократами а чеськими радикалами. Промовляючи далше, запитав п. Немец президента, чи готов порушити то пожалованя гідне приключення на найближшій конференції провідників клубів і наклонити сторонництва, щоби шанували інші хоч би неприяні сторонництва і ненарушували поваги палати. През. Вайскірхнер заявив, що порушить ту справу на засіданню клубових провідників і заапельює до них, щоб вплинули на своїх товаришів в тім дусі. П. Марков, в запитанню до президента, уважає послідні сцени найліпшим доказом, що славянські сторонництва далеки є від славянської солідарности. П. Совкуп кличе: Не можна говорити про славянську солідарність, коли ходять о школярський вибрик. П. Марков: Перед маєстатом віку як рівнож і особистої доброти нашого пануючого мовк-

Пан радник на кілька днів лиш приїхав, у него бюро, розправи, відпустки він ніколи не бере, служба, о, служба передовсім.

Але нан радник щось не в гуморі — пан радник має добрий ніс, він відразу запримітив, що між Марійкою а Остапом щось клеїть ся.

Пан радник любив Остапа, ну але на зятя... се якось не тее... що то... газетяр... ну мудрий, правда, що мудрий, але є і мудрійші від него... а що за ранга... жадна... жаднісенька... а що варт чоловік без ранги... без сталої пенсії... який у него аванс... газетяр є газетяром і ним згине...

Газетярство се непевна річ... а впрочім, що би на се сказав пан президент... є теї... нічо з того... Марійка не для газетяра... для неї урядник і то політичний... комісар... надкомісар... потім о... о... староста... гофрат... ексцеленція...

Очи пана радника любенько усміхнулись. Возьмім, думав він, пана комісаря Варецкого... два дни тому оба були разом на вечері. Як він випитував ся про Марійку, майже давав до пізнання, що старав би ся о неї, колиб мав певність, що не відкажуть ему.

(Дальше буде).

нуть всякі наші політичні тенденції. Соціалні демократи-кличуть: Хто є властиво вашим пануючим? П. Трильовський: Цар Микола є преці зовсім молодий! (Веселість, оплески). Президент взиває п. Маркова, щоби держав ся границь запитання. П. Марков заявляє, що побут німецьких союзних князів у Відні мимо того, що Австрія не є вже начальною державою німецького союзу, має важне значіння особливо, що не прибув сам цісар Вільгельм до Відня яко одинокий репрезентант німецької держави, але всі союзні князі, щоби зложити монархії поклін. (Великий гамір і порушеня). Президент просить о спокій. П. Марков зазначає, що частина німецької преси представила ту візиту яко відновленя німецького державного союзу. Президент взиває п. Маркова, щоби обмежив ся до запитання. П. Марков пригадує, що враз з кількома славянськими послами вніс інтерпеляцію, в котрій дали вираз занепокоєню Славян, по причині тої візиту німецьких князів в Відні. Президент взиває ще раз п. Маркова, щоби обмежив ся до запитання, бо в противнім разі буде мусів відобрати ему голос. Отже п. Марков запитує президента, чи готов наклонити президента кабінету, до відповіди на інтерпеляцію, внесену ним і товаришами. Президент др. Вайскірхнер заявляє, що все радо посередничить між послами а членами правительства, але до сего не потреба так довгих бесід.

П. Кльофач кидаєсь в запитанню до президента на чеських соціалних демократів, що они викликали бійку своїм поступованем. Бесідник пятає недавню подію, але домагає ся від інших послів рівнож льояльного поступованя. Просить президента, щоби взяв послів в оборону. Президент відповідає, що запитаня посла Кльофача предложити конференції провідників клубів.

Інтерпеляції внесли п. Курило вич в справі науки для анальфабетів в війську і п. Яблоньского в справі перетяження персоналу в сніцкім суді. На сім замкнено засіданя.

На вчерашнім засіданню бюджетової комісії раджено над резолюцією пропонованою п. Адлером в справі реорганізації зміни компетенції міністерства праці в тім напрямі, щоби гірничі справи переказано міністерству торговлі, та щоби промислові школи полишено при міністерстві просвіти. По широкій дискусії відкинено резолюцію.

Комісія прасова радила вчора над § 32. проєкту закона що до імунізації обрад державної ради. На внесень референта п. Скедля ухвалено одногласно розширити імунізацію на делегацію угорського сойму.

Комісія посольської ненарушимости ухвалила на вчерашнім засіданню предложити внесень на виданя п. Бомби судови. Реферував п. Рібенбавер.

Вчешнє засіданя державної ради заняла дискусія над наглим внесень пос. Цеглинського в справі адміністрації в Галичині. Перший промовляв внескодавець. Заявив з натиском, що терористичний спосіб боротьби противить ся духови руского народу, як і політичній програмі всіх руских сторонництв, які признають лише законну борбю. Если би руский нарід хотів послугувати ся терором, то був би мав нераз нагоду єго виявити. Останний акт терору мусів мати важні причини, а се галицку систему адміністраційну, якої пок. гр. Потоцкий сам не сотворив, але дістав в спадщині по своїх попередниках. Та виїмкова адміністрація була нещастем для краю і причинила ся до занепаду культурного, супільного і

економічного Русинів. Рускі послы жадали від правительства зміни галицкої адміністрації. Хотяй руский селянин є рухливий і проворний, то в ріднім краю не може дати собі ради і задля нужди утікає за море, де живе ся ему добре. А тут всьо від зарібника до найвисшого руского урядника мусить зносити ярмо адміністрації. Всюда є засада, що кожда народність має бути суджена власними судьями, а у східній Галичині є суди, де нема ні одного судії-Русина. Русинам остали зі всего лише ради громадскі, але і там накидають їм силою тих, що їх загаль громади не хоче мати. Такий накинений громаді вїт урядує, як сам хоче, марнує громадске добро і вїтгує так довго, поки не спроневерить ся старості. Дальше жалувал ся бесідник, що краєві і державні запомоги дістають не дійсно потребуючі але ті, що заслужились старості. Галицкі висори порівнує бесідник з іспанськими борбами биків і обговорює шахрайства виборчі при останних соймових виборах.

Заходи послів о уневажненя незаконно переведених правиборів були безуспішні. Бесідник представляє вкінци поділ виборчих округів в західній Галичині між людовців а у східній між польську шляхту на кошт Русинів і кінчить просьбу о принятє наглости внесень словами: Згляньтесь на оклики розпуки руского народа, так як він слухав оклику розпуки Австрії, коли она буда в небезпечности (оплески руских послів).

Пос. Глобінський розлючав свою бесіду полемікою з п. Цеглинським, стараючи ся виказати, що Русинам не діє ся кривда, а лише они хочуть виперти 1,600.000 Поляків із східної Галичини. Польске населеня однак не уступить і буде хоронити ся перед дальшою рутенізацією. Вкінци бесідник заявляє, що польске коло буде голосувати проти наглости внесень пос. Цеглинського.

Дальше промовляли пп. Остапчук і Глебовіцкий. Під час промови п. Глебовіцкого переривали ему все пп. Бачинський, Василько, Вітик, Трильовський, Старух і інші. П. Вітик тикає бесідникови в очи російськими рублями і заявляє, що докаже, кілька рублів взяв він і єго сторонництво від царя Миколи.

З черги забрав голос міністер внутрішних справ, Бінерт. Бесідник зазначає, що правительство вже нераз заряджувало доходження на піднесені в палаті кривди Русинів і в потребі заряджувало усуненя лиха. Однак жалоби на систематичне переслідуваня руского населеня в Галичині політичними властями не мають ніякої основи, про що міг міністер пересвідчити ся протягом кількох літ проведених в Галичині і під час кількох поїздок до Галичини. Если де-що діє ся не так, як повинно бути, то винно тут перетяженя політ. уряд. через великі повітові округи, недостаток комунікації ітп. Через те опізнює ся поладжуваня справ а в слід за тим йде недоволеня населеня. Намісник гр. Потоцкий бачив сей стан і змагав до заради. Лучити отже злочин сповнений на нїм з галицкою системою адміністраційною є вельми несправедливо. Гр. Потоцкий як раз впливав поєднуючо, поступав обективно і старав ся совісно і чесно усувати надужитя та прискорювати хід справ. Мимо того представлено скритоубийство яко патріотичний поступок.

Також новий намісник в промові при обняттю урядованя зазначив, що буде рівномірно примінювати закони супроти всіх без ріжниць віроісповіданя і народности і буде працювати над розвитком адміністрації в поступовім дусі. Правительство бачить в тім запоруку поправи адміністрації, але і з другої сторони мусить устати підбурюваня населеня.

Правительство все заряджувало до-ходження на піднесені жалоби, тому се нове внесенє є. безпредметове, бо жадає того, що правительство робило вже і без него; даліше внескодавці не мають при-чини з гори сумнівати ся про сторонниче поступованє теперішного намісника, під якого проводом будуть тепер переведені слідства.

Міністер просить проте палату, аби не признала внескови наглости (оплески і оклики).

Промовляв ще пос. Дністрян-ський, почім вибрано генеральних бесі-дників: Дашицького «проти» і гр. Дзе-дуницького «за» і відложено засіданє до 12 год. нині в полудне.

Новинки

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Пер-мош. св. Ник.; римо-кат.: Юлії Д. — В су-боту: руско-кат.: Симеона Залот.; римо-кат.: Децидерія.

— **Нове академічне тов-о у Львові.** Дня 30. с. м. о б. год. вечер відбудуть ся в локалі тов-а „Акад. Громада“ при ул. Кохановського ч. 1д перші заг. збори новозаложенного акад. тов-а „Кружок правників“, якого статут затвер-дило вже намісництво. Історія сего тов-а ся-гає вже кільканайцять літ взад. „Кружок пра-вників“ єствував ще в „Акад. Брацтві“, потім від 1896 р. в założеній тоді „Академічній Громаді“ і яко оден з кружків в лоні того тов-а ділив єї долю і недолю. Мав власний заряд, на власний рахунок видавав скрипти з викладами руских професорів права, дбав о приспорењє бібліотеці „Акад. Громади“ пра-вничих книжок і сповняв в крузі рус-ких студентів ту саму задачу, що „Biblioteka słuchaczów prawa“. Зв'язаний однак статутом і обставинами „Акад. Громади“ не міг розви-нути ширшої діяльності і тому перемінив ся тепер в окреме товариство. Без сумніву „Кру-жок правників“ зєдинить тепер всьо руске студенство правничого віділу львівського уні-верситету і найде прихильність і поміч в кру-гах наших правників, що колись були члена-ми кружка.

— **Гніздо шершенів** у вшехпольскім органі заворушило ся. Стала ся подія „нечувана“ в га-лицькім судівництві, що предсідатель трибуналу посьмів відчитати витаня до лави судіїв при-сяжних в рускій мові з польським перекладом і оголосити вирок з наведенєм мотивів для рускої сторони в зрозумілій для тої сторони мові! Вшехпольскій орган понав в розпук, що руске слово загомийло в мурах львівського карного суду. Ось що той орган доносить: Пе-ред лавою присяжних судіїв у Львові, зложе-ною виключно з Поляків (котрі мусіли розу-міти по руски, коли брали ся судити Русина), відбувала ся карна розправа проти якогось мужи-ка о убиство. Розправі проводив радник Л. Ши-хович, Українець. Коли по замкненю доказо-вого поступованя трибунал поставив присяж-ним судьям питання що до вини обжалованого, предсідатель відчитав питання в рускій мові, а потім в польскім перекладі. Проти такої безправної (?) новости запротестував прокурат-тор др. Гофмоклъ (вшехполяк) і зажадав за-протоколованя того протесту, а щоби, здаєсь, визвати ухвалу трибуналу, зажадав покликаня судового перекладача до провіреня, чи пред-ложений трибуналом польскій переклад від-повідає рускому текстови. Однак трибунал, в якого склад входили радники Дрекселер і Вер-бицький, відкинув се жадає, мотивуючи своєю ухвалою тим, що, з причини, що той сам три-бунал вистилізував питання по руски і по поль-ски, то він відповіданє за автентичність пере-кладу. Потім також і вирок, як і мотиви ви-року предсідатель оловістив в рускій мові. Є се перший факт — кінчить вшехпольскій ор-ган — того рода у львівскім суді, і звиває всіх і вся до ратованя zagrożеної ситуації.

— **Обмеженє свиставковнх сигналів на зелі-**

зницях вже по кількох днях введеня єго в-житє принесло сумні наслідки. На стації Сня-тин-Залуче переїхав поїзд одного робітника, відриваючи єму обі нозі. В Бібрці погіб під колесами поїзду кондуктор Василь Макурке-вич, а на головнім двірці у Львові мало що не згинув пересувач Іван Романко, не прочу-ваючи, що поїзд має рушити. Кілько то ще таких нещасливих випадків може лучити ся з причини знесеня свиставковнх сигналів, если від 15. с. м. нотує хроніка три випадки, що дійшли до відома газет. Остає оден вихід: що-би міністерство зелізниць чим скорше при-вернуло давний спосіб сигналізованя поїздів. Виправді для нервових людей чим менше пе-реймаючи свистів, тим менше подразненя, але за те над обслугою поїздів марєво сме-рти висить тепер на кожній стації.

— **За мальверзації на зелізниці** стануть пе-ред судом в Станиславові дня 22. с. м.: був-ший інспектор зелізничий Венедикт Зібавер, літ 65, женатий, батько 4 дітти; офіціант зе-лізничий Йосиф Вальдекер, літ 37, женатий, батько 3 дітти і банмайстер Антін Рудков-ський, літ 60, женатий, батько 8 дітти — пер-ший з тих обжалований о злочин надужитя власти урядової а оба другі о злочин спроне-віреня. В марці 1907 викрито, що інспектор Зібавер потвердив доставу материялу дерев-ного для секції консервації на більшу суму, як дійсно доставили того материялу Рифка Вуль згідно єї чоловік Яков Вуль. Достав-ники брали з каси гроші за зовсім недостав-лений материял та й очевидно ділили си з обжалованими. Таких рахунків було кілька. Перший з них з датою 25. серпня 1905 вика-зав заплачену за незаплачений материял су-му 46.133 К 43 с. За ту шкоду має відпові-дати сам Зібавер а до спілки з Вальдекером за таку саму шкоду в сумі 9.897 К 99 с. Даліше вписував Зібавер банмайстрам до їх книжочок т. зв. материялових без їх відо-мости і призволеня видумані видатки матери-ялів, зовсім не ужитих при роботах секції. Так вписав він банмайстрови Теодорови Ко-зловському видумані видатки материялові на суму 263 К 67 с, Іванови Стопчинському 596 К 4 с, Вальдекерови 1798 К 52 с, Йос. Лєснякови 198 К 98 с, Рудковському 172 К 13 с, Єропівови Господаревському 1055 К 53 с і Стефанови Лєханському 928 К 19 с. Обжалований Вальдекер має відповідати за сфалшованє рахунку з цвітня 1906. р., після котрого Вуль мав доставити дубових брусів за 29.130 К 40 с. Зібавер підписав рахунок до виплати а Вальдекер потвердив на табелі ви-міровій відобране материялу. Шкода скаргу державного з того рахунку виносить 9097 К 96 с. Даліше відповідає Вальдекер за то, що видав зі свого складу материял на помости у варстатах зелізничих і на роботи до магази-нів товарових загальної вартости 9807 К 71 с, а тимчасом материял представляв дійсну вар-тість лиш 2894 К 45 с, отже спроневірена сума виносила 6913 К 26 с. Крім того казав одного разу завести до свого помешканя 20 нових брусів а в двох роках свого урядованя забрав 20 фір старого материялу. Наконєць обжалований Рудковський має відповідати за то, що яко банмайстер присвоїв собі всїякого материялу деревного на суму 298 К 44 с, а при відбирані материялу затаїв в двох случаях материял, вартости 527 К 57 с і продав старі шини зелізничі, вартости 3.224 К 84 с.

— **Присяжні судії.** Трєта вадзвичайна ка-денція присяжних судіїв розвічне ся дня 16. червня розправою Січинського, яка має три-вати два дни, а потім відбуде ся перед тою самою лавою судіїв присяжних розправа проти Васіньського і єго спільників. До тої лави ста-ли вильосовані: Володислав Адамський, купець; Каз. Айдукевич, проф. академії рільничої в Дублянах; Здислав Бастген, власт. реальности; Людвик Скарбек Боровський, власт. дібр Ново-сілки кардинальські; Юл. Виктор Будковский, власт. реальности; Маврикий Чачкес, власт. реальности; др. Каз. Чарийк, адвокат; др. гр. Іван Дрогойовський, секретар Банку краєвого; др. Тадей Дверніцький, адвокат; др. Войтіх Дзєдзіц, адвокат; Ришард Еммот, урядник

Банку звязкового; Валериян Ерляхер, проку-рист Банку краєвого; др. Стефан Френкель, адвокат; Семен Трей, власт. реальности; Ви-ктор Фрайбергер, нач. філії Банку австро-угорського; Альфред Гловінський, власт. дібр Козичі; Володислав Годовський, будівничий; Олександр Голюка, ревідент виділу краєвого; Константин Єнджейовський, секретар Виділу краєвого; Здислав Кавецкий, власт. реаль-ности; др. Коритко Станислав, адвокат; Кробіцький Лев, інженер; Малевський Леонард, власт. реаль-ности; Марс Тад., власт. дібр Рісна польска; Най-вельд Ян власт. реальн., Немойовський Стеф. власт. фабрики, Новорубський Йосиф власт. реальн., Гродзінський Август власт. реальности, Пєгловський Станислав капіталіст, др. Райтер Айзіг адвокат, Романський Франц урядник асекурації краківської, Сєдлецкий Тит держ. дібр Василів, Сломковский Володислав секр. виділу краєвого, др. Спальке Жиг. лікар, Сьвідзінський Кароль власт. реаль. і каварні, Шулякевич Жигм. рев. каси ошадности. За-ступниками судіїв стали вильосовані: Гараси-мович Марк. артист маляр, Клярфельд Юлій дир. броварів, Собачевський Чєслав власт. реальн., Макаревич Юлій артист маляр, Моргенбессер Гіп. секр. фундації гр. Скарбка, др. Панек Казимир лікар проф. вет., Рущань-ський Гвідо дир. банку зал., др. Стахевич Теоф. лікар, Феттер Михайло власт. реальности.

— **Друкованє на віддаль.** В останних роках придумано, як фотографувати здалека через бездротний телеграф; а тепер надійшла звіст-ка, що одному ученому даньському технікови пощастило знайти спосіб друкованя бездрот-ним телеграфом. Нещодавно в Лондоні зроб-лено першу пробу сего винаходу в присутно-сти визначних учених та техніків. Машинку до писаня звязує ся бездротним телеграфом зі складаючою машиною і те, що написано на першій, в туж мить складає ся і друкує ся другою. Першу пробу зроблено на невелику далечінь, але автор винаходу Ганс Кнудсен обіцяє зробити пробу більшу.

— **Дрібні вісті.** Вінчанє п. Стефана Левиц-кого, кандидата нотарияльного в Козовій, з панною Євгенією Дудрович, донькою пароха в Таурові, відбуде ся в неділю дня 7. червня в церкві парохіяльній в Таурові (п. Козлів). — Міністерство просьвіти затвердило ухвалу збору професорів медичного віділу львівського університету, якою допускає ся д-ра Маріяна Франкого на доцента внутрішних недуг. — Ці-сарські маневри будуть сего року в полуднево-західній Угорщині між прєшбурским, загреб-ским і пештєнським корпусами в днях 15. до 17. вересня. Цісарска квартира буде на замку єпископа в Вєсприні.

Оловістки.

— **Загальні збори членів тов-а „Просьвіта“ у Львові** відбудуть ся в великій салі „Народ-ного Дому“ дня 8. червня 1908 т. є в понеді-лок Зелених лат. сьвят.

— **З Калуша.** Довірочні збори філії руского Товариства педагог. відбудуть ся дня 4. чер-вня с. р. о 1 год. по пол. в салі „Народного Дому“ в Калуші. Ц. Курівцева голова; Козак секретар.

Наука, штука і література.

— **Нива,** часопись посьвячена справам цер-ковним і суспільним, містить в 10. ч. з 15. мая 1908 отсі статі: Легковажена квестия, нап. о. О. Волянський. — З біблійних проблемів, нап. М. Дороцкий. — Організація і засади доброчинности в первіснім християнстві, нап. о. М. Щєпанюк. — Щоденне св. Причастіє, а сьвятійший Отець Пії Х. — Чистота, порядок і опрятність храму Божого і утвари церковної яко оден з найголовніших предметів осо-блившої печальности сьвященника. — Бібліо-графія. — Всячина.

— **Фільольогічна секція Україн. Наукового Товариства в Київі** розпочала свою діяльність з сего року і доси відбули ся три наукові за-сіданя. Головою секції вибрано проф. В. М. Перетца, секретарем Є. К. Тимченка. В „За-

писках Україн. Наук. Тов-а в Києві, науковому органі Товариства, що сими днями має вийти у світ, фільольогічна секція бере найбільшу участь. Перше засідання секції відбуло ся ще в січні сего року. Розпочав засідання голова секції, проф. В. Перетц, який пропонував вшанувати привітанем ветерана українського язикознавства, Павла Ігнатовича Житецького; постановлено писати П. І. Житецькому телеграму з привітом. Даліше обговорювано справу з виданем хрестоматії пам'яток давньої української літератури і мови; хрестоматія така тепер дуже потрібна, бо на Україні російській на зразок її сливе ще нічого нема; постановлено кожному членови секції подати уривки чи зразки з таких пам'яток з тої частини, де він найбільше компетентний. Далі вислухано доклад проф. Перетца — „Найблизші завдання вивчення української літератури“ і реферат проф. Петрова (предложив Перетц) „Новознайдений пам'ятник української апокрифічної літератури“. Ухвалено сі реферати надрукувати в „Записках“ Товариства. На другім засіданню фільольогічної секції вислухано реферати: І. І. Огієнка — „Історія української граматичної термінології“ і В. П. Адріанової — „Євангеліє Томи в українській літературі“. Секція ухвалила надрукувати сі праці. Третє засідання відбуло ся 14. мая! Обміркувавши біжучі справи секції, вислухано потім три реферати. 1) С. І. Маслова: „Казання Леонтія Карповича в неділю перед Різдом“, 2) С. Ф. Шевченка „Про дванадцять п'ятниць“ і 3) „Програма до збирання одмін української мови“ К. П. Михальчука і Є. К. Тимченка. Ухвалено всі реферати друкувати. Останній реферат — програма — вироблено дуже широко — він буде не менше 10 друкованих аркушів; друкуватись програма буде частинами, починаючи з 2-ої книжки „Записок“, де буде уміщено два розділи — про вокалізм і консонантизм в українській мові. Постановлено друкувати програму в можливо більшому числі і ширити її серед людей, що можуть допомогти розробленню питань з області українського язикознавства.

— Друга серія книжок видавництва „Час“ в Києві. Видавничтво „Час“ ще місяць тому випустило першу серію своїх книжочок (10 назв), сими днями випускає другу серію яка теж буде складатись з 10 книжочок. В другу серію війшли такі оповідання: П. Ротаря: Не в друку; О. Мірбо: Бродяга; А. Чехова: Лихо; М. Родзевичевої: Мотлох; Й. Лі: Дві матері; Д. Чіамполі: Сільська вчителька; А. Рейзіна: У найми; Виборного Макогоненка: В суді; І. Васова: Павло та збірка веселих українських віршів під назвою „На одпочинок“. Вся друга серія без пересилки коштуватиме 28 коп., а вкупі з першою 50 коп.

Телеграми

з дня 21. мая.

Відень. W. Allg. Ztg доносить, що цісар mezi 15. а 20. червня поїде до Праги, а звідтам до Ішлю. В Празі буде півтора години і огляне ювілейну виставу.

Відень. Справа підвищення офіцирської платні стоїть дуже лихого. Загально думають, що Маляри витривають в опорі, аби повалити міністра загр. справ бар. Еренталя.

Інсбрук. Вчорашній день минув на університеті спокійно. Виклади відбували ся без перепон.

Відень. Одному із співробітників W. Allg. Ztg заявив угор. міністер внутр. справ гр. Андраши, що проєкт виборчої реформи угорського сойму в вже зовсім готов та що на послуханню гр. Андраши представив єго монарсії. Також говорив цісареві про злуку стороництва, але виявляти подробиць сеї справи не може.

Льондон. Англійський король відвідав дня 5. червня царя і царіцу та поверне до Лондону дня 12. червня.

Гонкон. Розрухи в провінції Юнан зростають з кожним днем. Ворохобники побили цісарське військо і посувають ся вперед.

Звичайні загальні Збори

Дому торговельно-промислового „Достава“ в Станиславові відбудуть ся дня 28. мая 1908. о год. 3. по пол. в комнатах „Рускої Бесіди“ з сим двенним порядком:

1. Відчитанє протоколу з послідних заг. Зборів.
2. Звіт Дирекції.
3. Звіт контрольної комісії з внеском на уділенє абсолюторії.
4. Внесок надзираючої Ради що до розділу чистого зиску.
5. Вибір 4 членів надзираючої ради.
6. Затвердженє 3 членів Дирекції і 3 заступників.
7. Внески.

Просимо о численну участь і вступленє в члени.

Станиславів 18. мая 1908.

Др. В. Янович

о. Яр. Бородайкевич.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ.

Готель, реставрація і караря — ріг ул. Сикетускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 20. с. м.: Василь Доманицкий, Закопане; Вячеслав Ліницький, Краків; Климентина Ясинська, Руда; Галя Прийма, Золочів; Василь Мельник, Бережани; о. Григорій Содомора, Новосілка; Василь Сідельник, Чертеж; Катерина Рожанська, Богородчани; Людвик Вербицкий, Куряни; Данило Борушевич, Вербилівці; Іван Ковач, Горнашівка; др. Володимир Билиньский, Збараж; Стефан Стефанів, Дрогобич; о. Станислав Алексевич, Батятичі.

Працюйте і шаліть!

Товариство взаємного кредиту

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Вексії приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени забезпечені в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 45,835 корон.

Вкладки	2,795.183 К.
Позички уділені	3,410.684 К.
Уділи членські	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	45.842 К.
Льокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Поручає ся дешеве і совісне

Артистично ритівниче заведе

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикетуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових

печаток.

Монограми, герби і всякі гравюри — ви́єски ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (29—?)

Лікар

Др. Володимир Янович

мешкає від 1. мая с. р.

6 Стахиславові, уліця Голуховського
(давнійше СЕРЕДНА) ч. 1.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходу папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові.
(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогідніші зарядження. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломий	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломий	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспільні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

Передплата

«РУСЛАНА» виходить:
в Австрії:
на чий рік . . . 20 пер.
на рік року . . . 10 пер.
на чей рік року . . . 5 пер.
на місяць . . . 170 пер.

За границею:

на чий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на рік року . . . 8 рублів
або 18 франків

Податковий чек по 10 сот.

РУСЛАНА

«Виреш ми оти і думи ми виреш: а не возьмем милости і віра не возьмем,
бо русла ми сирце і віра русла.» — З Русланових писань М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских святих
о 5½ год. поноудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
щини). Експедиція місцеві
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялише
на попереднє застереженє.

Реклямації неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надсланих» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Двоєдушність наших москвичів.

(Δ) Наші галицькі москвичі в незрівняними митцями в політичних хитрощах і уміють в практиці незвичайно зручно переводити теорію двоєдушності. Отсими хитрощами уміли они собі виробити опінію нібито „консерватистів“, як небудь они не тільки нічого не консервують, але змагають до радикальної переміни в нашій національній і культурній розвитку, а навіть в релігійних відносинах. Хоч уже удокументовано сі змаганя, бож видана 1880 р. переписка деяких галицько-руських учених з Погодином відкрила змаганя Д. Зубрицького, Головацького ітп., як небудь видана переписка з Лебедницьким в «Київській Старині» прояснила вельми яскраво переселенє Русинів з Галичини для змосковщення і оправославлення Холмщини в 60-их роках минулого століття, як небудь видана проф. Студинським переписка Головацького ще дальше відкрила завісу на ті змаганя москвофільські і зносили наших галицьких москвичів з усякими благодійними комітетами, як небудь і процес і ціла історія о. Івана Наумовича виявили наглядно змаганя галицьких москвичів, они все ще не переставали грати дволичної ролі. Ми вже нераз вказували на те, як они сляли зпоміж себе льояльні депутації з золотоковніровими ордеровцями на чолі до австрійських правительств, а майже сучасно друге крило своє простирали до благодійних обществ в Москві, Петербурзі ітд.

Ми вказували на те, як то посол Глебовіцький уложив цілу програму «угодової політики» і умів піддобрити ся різним польським журналістам і політикам, котрі союз з відступниками руского народу в Галичині, з орудиями російських благодійних обществ і комітетів оправдували тим, що Полякам се зовсім байдужо, чи Русини остануть Русинами, чи стануть Москалями. На сю тему писано цілі статі в Dziennik-u Polsk-im, в Gazet-i Nar., в Słow-i Polsk-im, навіть в Swiat-i Słowiansk-im, крім того „Галічанін“ розпльовував ся над протверезенем тих журналів і політиків, що весь руский народний рух наплетували загалом «гайдамаччиною» і радів тим зворотом в краєвій політиці.

Однак не довго тривала та радість „Галічаніна“, бо наші галицькі москвичі мимо всеї політичної хитрости, мимо містецької практики в напрямі двоєдушности таки не вміли зовсім затаїти своїх

задушевних змагань і думок і московске шило таки вилізло з мішка на верх. Політичний «катишизм» виданий москвичами, в котрім они назвали Поляків найбільшими ворогами «русского» народу станув в різкій суперечности з медоточивими словами д-ра Глебовіцького і Короля і супроти того якось зацуккали ся польські журналісти та кличуть: розсекайте! Не втерпів «Галічанін», котрий вже вважав союз обезвечуючий самовладу москвичів доверненням, і ударив знов на неоправданість польських політиків, так що й Słowo Polskie, що доси найбільше пособляло союзови з москвичами, що готово було московщину заводити яко рівноправну мову в Галичині, накинulo ся на свого союзника з докорами.

Але тепер ще прибула нова заява, на котру ми приневолені звернути увагу Dziennika Polsk-ogo, котрий ще так недавно намагав ся очищувати наших галицьких москвичів від їх православних змагань і п'ятував се яко зазидливі нібито інтриги і денунціяції українофільські. Ось в ч. VIII видаваної в Перемишлі часописи «Русская Воля» з 15. с. м. поміщене виразне візванє до широких верств руского народу в Галичині, щоби покинув уважати себе приналежним до «греко-католицького обряду», а називав себе «русским» (в значіню московского) і «православним», та щоби замість їхати до Риму або до св. Землі їхав до Почаєва і Києва, де нібито є та „правдива руска віра“.

Сеж хіба вже не українофільська інтрига а пряме візванє до апостазії, до відступства від своєї Церкви, в тій цілі видане, щоби здійснила ся програма славянофільська, об'єднательна поки що бодай що до двох точок: православіє і на-родність (розуміє ся московська), а коли се буде досягнене, тоді вже легко здійснити і першу програмову точку — дістати ся під самодержавіє, до істинно руских!

Отаким то змаганям пособляли в своїм засліпленю і загорілости многі польські журналісти.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

На засіданню палати послів в середу промовляв між иншими п. Глебовіцький.

П. Глебовіцький, забравши голос, заявив, що має нагоду відповісти на всі ті закиди і денунціяції, на які було наражене его сторонництво зі сторони українофілів підчас послідної соймової кампанії і по ній (перериваня зі сторони п. Бачинського).

П. Глебовіцький: Пане Бачинський! ви робите все систематично, наперед кричите, потім свищете, а вкінці бете. (Бурливі перериваня зі сторони Русинів).

П. Василько: То іде за далеко, до се-гож не допустимо. (Оклики з руских лав до Глебовіцького. Ідїть до думи!)

П. Марков: Дума є деколи ліпшою, як наш парламент.

П. Вітик: Ідїть до Петербурга, а если вам лучше — на Сибір.

П. Глебовіцький: Пане Вітик, успокойте ся, маю і для вас тут щось, брошуру, в котрій взиваєте удати ся до Росії.

П. Вітик: А рублі, котрі дістали ви від царя? Я вам докажу, кілька рублів одержали ви і ваше сторонництво від царя Миколи. (Оклики: Слухайте, слухайте!) Царофіли ви, парубки, парубки польского кола.

Віцепрезидент Жачек дзвонить і просить о спокій.

П. Глебовіцький: Буду вам вдячний если зможете доказати, що я царофіл.

П. Марков: Пане Вітик! аргументуйте все так ординарно, жалію, що належите до так приличного клубу.

П. Глебовіцький: Сьмішним є для кожного, хто знає східно-галицькі відносини, коли чує, що українофіли посуджують о надужиття і насильства когось, хто стоїть поза границею їх сторонництва. На руско-народних кандидатів нападами зорганізовані українські банди, копаючи їх, обкидаючи камінем і болотом.

П. Трильовський: Ваші люди стріляли і провокували.

П. Глебовіцький: Але ваших засуджено.

П. Трильовський: Натурально, бо ви маєте по своїй стороні Поляків.

П. Глебовіцький: Одному священикови впривала українсько-татарська орда впрост ухо. (Бурливі перериваня).

П. Старух: Ви є зрадником народу, таких висказів уживаєте о рускім народі.

П. Глебовіцький: На трех студентів університету нанала українська банда і зневажала їх. Горучко було самотнім місцем, де поляла ся кров підчас загальних виборів до державної ради.

П. Трильовський: Стріляли жандарми.

П. Глебовіцький: Так, але з причини визиваючого захованя одного українського члена виборчої комісії.

П. Бачинський: Ваші власні товариші, о. Давидяк оповідав цілком інакше о тій справі. Не вірте єму?

П. Глебовіцький: Давидяк не був тоді належимо поінформований. (Сьміх у Русинів. Оклики: Ідїть до Петербурга).

П. Глебовіцький: Против тих клевет мушу преці заперестувати. Така клевета негідна Славян. (Бурливі оплески, перериваня).

П. Старух: Вже вас там витріпають в Петербурзі.

П. Мислівець: Що то за порядок п. президента, бесідник не може говорити.

П. Трильовський: Алеж пане Мислівець, ви клерикал, а ті панове є против папи. (Довготривалий гамір).

П. Глебовіцький: Замордовано невинного селянина, позаяк уважано его фальшиво за кандидата руско-народного сторонництва.

П. Трильовський: Сего не знаєте, до-перва відбуде ся о тім розправа. Хто вас інформував?

Віцепрез. Жачек дзвонить і просить о спокій.

П. Глебовіцький: Оден кандидат на посла до сойму одержав погрози смерті. Бачинський скликав зборив на два дні перед соймовим вибором, на котрім поручив своїм партійним сторонникам, щоби порозбивали голови всім правоборцям, котрі будуть голосувати за кандидатами сторонництва бесідника. (Оклики: Слухайте! скухайте!).

П. Бачинський: Безличко брешете а навіть не червонієте.

П. Глебовіцький: Се посвідчить майже 20 учасників зборів. Зрештою члени палати знають з власного досвіду, що одним з середників посла Бачинського є розбиване голов. (Переривання і оклики на руских лавах: „Так може говорити лише ренегат“. Гамір).

П. Глебовіцький: На народних зборах скликаних послом Давидяком урядили Українці попросту страшну різню.

П. Старух: Оповідайте о зборах в Галичи.

П. Трильовський: О. Давидяка вибили по лиці приклонники власного сторонництва.

П. Давидяк: То був ваш союзник, з вашої школи. (Поновний гамір).

П. Глебовіцький: Українофіли падають вічно над тим, що галицькі правительственні сфери, а особливо померший намісник попирав при соймових виборах русско-народне сторонництво. Если яке небудь обжаловане, звернене против галицького правительства, є не лицарське, то власне то обжаловане, бо цілий український рух в Галичині був би взагалі неможливий без видатної помочи правительства підчас остатніх 40 літ. (Переривання на руских лавах).

П. Пігуляк: До Відня маєте право їздити, але ви їздите до Петербурга, лишіть ся там до чорта.

П. Глебовіцький: Там поїду до людей а ви лишіть ся у чортів. Длячого українофіли гнівають ся на намісника, о тім принесли подрібні виясненя декотрі дневники. В тих дневниках виразно потверджено факт, що декотрі визначні українофільські провідники заскочили намісника відвідинами і просьбами, щоби виступив з як найострійшими середниками проти кандидатів з сторонництва бесідника. (Оклики: Слухайте!)

П. Бачинський: То неправда, покажіть ті дневники.

П. Глебовіцький: Прийдіть до мене, то вам покажу, але прийдіть без револьвера!

П. Бачинський: Пса бють буком а не револьвером!

П. Глебовіцький: В відношеню до вас волію бути псом, як вам рівним.

П. Бачинський: Лишіть ся отже дальше псом. (Переривання і гамір).

П. Глебовіцький: Позаяк гр. Потоцький не хотів дати ся наклонити до таких виборчих надужит, стратив ласку українофілів. Переслідували они его ненавистю до смерті. Ті панове мовчать, але є фактом, що власне гр. Потоцький посвятив останні дні свого життя українській справі. (Переривання зі сторони Русинів) і запропонував др. Олесницького на заступника маршалка краю. Справа була на добрій дорозі, але ті панове знищили єї самі. Дальше мав гр. Потоцький запропонувати утворене осібногo становиска радника двора в кравей раді шкільній в Галичині, котре мало бути обсажене українофілом.

П. Бачинський: Звідки ви то знаєте? Ми о тім нічого не знаємо.

П. Глебовіцький: Ви мовчите в своїй несовісности о тім, що гр. Потоцький казав на кілька днів перед смертю перенести тих старостів, котрих обжаловували українофіли.

П. Бачинський і Трильовський: На лучші службові місця.

Оклики з противної сторони: Деж їх вислати, на Сибір?

П. Старух: До криміналу!

П. Глебовіцький: Замордований вами гр. Потоцький..

П. Бачинський: Що ви тут говорите, Січвинський застрілив его а не ми.

П. Глебовіцький: А отже той вашими сторонниками замордований гр. Потоцький запевнив вам навіть цілий ряд мандатів. Можу автентично потвердити, що без інтервенції гр. Потоцького, не були би українофіли узискали більше, як 3 до 5 соймових мандатів. Скоро не удала ся проща українофілів до намісника гр. Потоцького підпринята в тім намірі, щоби зробити его „Фараоном“ нашого сторонництва, як то лучило ся перед 25 роками, панове ті хопили ся цікавого середника, котрий дає найлучший доказ перед Европою і цілим культурним світом, що ті панове творять „мале але дібране товариство“; запевняли они зарівно у центрального правительства, як і в децидуючій місці, що гр. Потоцький сотворив наше русско-народне сторонництво сего року за одну ніч.

П. Трильовський: То не правда, нема ані одного Росіянина в Галичині. Перед народом не говорите по російськи.

П. Глебовіцький: Що нас попирав, хотяй наше сторонництво позістає з близьких відносинах до офіціальних кругів російських.

П. Пігуляк: Не їдете до Петербурга?

П. Глебовіцький: Ані до офіціальних кругів, то вам полишаю.

П. Трильовський: Але не був Росіянином.

П. Глебовіцький: Як могло через ніч повстати сторонництво, если від давна в справозданях віденської преси називано его „староруским“ сторонництвом? Що є старе, того не можна преці називати новоутвореним.

П. Трильовський: Але ви уважаєте ся за Росіянина. Говорите між собою по російськи, але встидаєте ся говорити по російськи перед народом.

П. Марков: Маємо селян, котрі пишуть поправно по російськи. В Перемишли виходить в російській мові (селянська часопись), котрої авторами є хлопи. (Гамір).

П. Глебовіцький: В борбі з нашим сторонництвом примінено засаду: Бий, хто бить може. Перед центральним правительством оклеветувано ціле наше сторонництво, будь то би ми були в близьких зносинах з офіціальними російськими кругами.

П. Діяманд: А се вам не шкодило.

П. Глебовіцький: Се инша річ, може преці шкодило. Проти подібних клевет закладаю тут протест в імени нашого сторонництва. Прикметник русский (russisch) не є безуслівно однозначним з прикметником „державно-російський“ (russländisch).

П. Марков: Язык, держава а край, то річи ріжні.

П. Глебовіцький: Се будуть читати в Росії. Мають вже там таких шпигунів як ви. Офіціальним кругам російським не можемо поти оказувати симпатії, поки не зрозуміють, що найвищий час переобразити зарівно внутрішню, як і заграничну політику на спосіб правдиво славянський і увільнити єї з під коменди з Берліна, що є крайній час упорядкувати найважнійші внутрішні квести держави по славянськи на мирово культуральній підставі, без їждженя до Свиноустя і без стороженя при берлінській телефоні. Кождий троха образований чоловік — чи панове українофіли і їх товариші ними є, того не знаю, — (бурливі переривання, гамір з руских лав), мусять добре відріжнати народно-культурне понятє „русский“ (russisch), від державно-правно-політичного понятя „russländisch“. Наше русско-народне сторонництво визнає засаду на підставі результатів науки, особливо історії і фільології, що малоруске племя в східній Галичині, північній Буковині і північній Угорщині, зване від р. 1848 ненауково „Русинами“, творить народно-культурально складову частину цілого русского народа. Бесідник цитує на доказ уступи з діл німецьких учених, як також радника двору Ягіча, з центрального архіва для славянської фільології. Нефакхових відсилає бесідник до лексикону Брок-

гавса, де на підставі власне тих наукових дослідів сказано: „Цілий руский нарід розпадає ся на три головні групи: малоруську або русиньську, біло-руську і велико-руську. (Переривання на руских лавах).

П. Старух: Прийдіть до Галичини і зацитуйте то.

П. Стапінський: В Галичині не маєте також що грозити! (Переривання зі сторони п. Бачинського). Проти вас ми всі получимо ся, щоби таких панів як Бачинський вигубити. (Бурливі протести з руских лав).

П. Старух: Таких Стапінських вигубимо. (Знов гамір).

П. Глебовіцький вказує дальше на лексикон Брокгавса з р. 1894 том 10, ст. 407 рубрика: „малоруска література“. (Численні протести на руских лавах).

П. Старух: Сказано там: „Література галицьких Росиян, Червоноросиян, Русинів“.

Мимото того що узнаєм ту народно-культуральну засаду, то ся обставина безуслівно не має означати симпатії нашого сторонництва до офіціальних кругів російських, як н. пр. не можна Німця в Тироли лише для того, що є Німцем, обжаловувати о зраду в користь Прусу. Видимо противно, що Німець з Тиролю є добрим Австрійцем, а що Славянин, як н. пр. українофіл є прусофілом. Понятя „народність“ а „політика“ є преці зовсім ріжні.

П. Трильовський: Мійська дума прийми вас, але Поляк там не поїде! Поляк не поживить ся так.

П. Глебовіцький: Оклеветуєте инших членів депутації. Чоловік, що видумав подібну клевету і не вагав ся продати себе поза плечима великої народно-політичної організації можливо дорого, хоч політично дорого, не поступає чесно. Як можна народно-політичну організацію, поминувши вже нарід — а і то преці говорено — сотворити за одну ніч, се може зрозуміти лишіть такий політик, котрий уважає гідним своєї політичної особистости змінити свої політичні переконання через ніч. Найкомічнішим є однак се, що власне сей чоловік бажає видіти наше сторонництво покликане до життя за одну піч, котрий належав до него через 8 літ яко чинний член.

Не лишіть яко приклонник культурально розвиненого народу, але також яко „Росіянин“, не маю зовсім причини до спеціальної симпатії до офіціальних кругів російських. Любимо і шануємо великий і спосібний нарід, терпимо з ним, з народом, що видав таких гевіїв як Толстой, Достоевський, Пушкін, Гоголь, Лермонтов. Мусимо однак погорджувати і ненавидіти ті офіціальні круги російські під котрими терплять і ті великі уми і тисячі їх наслідників і приклонників.

П. Трильовський: Скажіть то в Росії.

П. Глебовіцький: Хотяй узнаємо засаду народно-культурної єдності всіх російських народних племен, то прецінь є одно з найважнійших засад нашої партійно-політичної програми, щоби наша політична діяльність розтягала ся лишіть на східну Галичину і північну Буковину а кінчила ся в австрійській монархії і завсїгди розвивала ся на уставовім легальнім ґрунті. Визнаємо засаду, що народно-культуральні змагання славянських народів мусять завсїгди порушувати ся на ґрунті існуючих держ. областей і лишіть зі згляду на успішнійший розвій австрійських інтересів державних, як також на господарський добробит заступлених тут народів і племен бажали би ми радо бачити австро-угорську монархію в тісній союзі з Англією і Росією, котрий після нашого погляду, дав би нашій державі о много кориснійші услівя до береження єго могучого становиска як тридержавний союз. Тверджене, будьто би наше сторонництво сотворено доперва сего року, є сьмішне.

Поминувши обставину, що при послідних соймових виборах віднесли ми побіду, наше сторонництво було від давен давна сильне серед широких верств; мимо нагінки, на яку були ми наражені від р. 1882 і мимо ваших денунціяцій; вже при виборах до державної ради злучило наше сторонництво на своїх кандидатах 181.320 голосів. Сторонництво істну-

вало вже давно, перед винайденням Русинів в р. 1848.

Що дотичить найдразливішого пункту відношення Поляків до нашого народу, то також і Поляки не сотворили нас. З нашою тисячлітною історією існували ми вже; в незахитаній вірі у внутрішні сили животні нашого народу, глядімо спокійно в будучність. Щоби бути об'єктивним, треба однак признати, що серед Поляків найшла ся мала частина, котра вже зрозуміла, що не тільки славянству, але також власному народови заподіяли материяльну і моральну, кольосальну шкоду тим, що через десятки літ без перерви попирали в найліпшій вірі український рух в Галичині. (Сміх, переривання на лавах руских послів).

П. Марков: То є проклін злого діла.

П. Трильовський: Бадені в 1897 році, вісім трупів.

П. Глебовіцький: Витаєм тому початок того процесу отверезення у частини Поляків, однаковож треба сумнівати ся, чи то отверезенє позістане тривалим. Бесідник мусить виказати брехню також і тим українським, револьвероним і підбурюючим дневникам, яка лежить в їх несовісности, коли важать ся твердити, будьто би єго сторонництво зрело ся оборони своїх народних прав. Наші народні сьвятощі (рублі, прип. Ред.) цінимо високо, позістанєм їм вірні і будем їх боронити. Маєм рахунки з Поляками, однак вирівнаємо їх на мирний і культуральний дорозі а не з револьвером в руці, не скритоубійством і не насильствами (Оплески).

П. Бачинський: Рахунки вирівнаємо готівкою.

П. Глебовіцький: Ключі до каси дамо вам, то є перша ріжниця між нами а українським сторонництвом. Друга ріжниця є та, що бажаємо ті рахунки безпосередно вирівнати, без третого меклера, котрий де має мішати ся до славянських незгод позаяк не розуміємо в тім братньої незгоди.

П. Бачинський перериває бесідникови.

П. Глебовіцький: Не розумієте мене. Прикрим в розвою українофілів є певно се, що взагалі виплекано їх яко штучну ростину; українське сторонництво подібне є до примховатої дитини.

П. Бачинський: Від 40 літ чує палата наші скарги на польську господарку.

П. Глебовіцький: Тепер бачуть вихователі, що виховали собі змий. Серед протекторів починає ся процес отверезення, для того змий, кажить ся і кусає на всі сторони. (Оплески). Мимо множества компліментів, які припали мені в участі зі сторони українофілів і їх товаришів, звертаю ся до них під окликом славянських чувств з сими словами: Дорога, котрою іду від ряду літ....

П. Старух: Не потрібуємо жадних наук.

П. Бачинський: Так низко ще ми не ували.

П. Глебовіцький: До панів Старуха і Бачинського не звертаю ся. Дорога тероризму, корупції і клевет, враз з денунціяцією тут і перед центральним правительством, дорога та не є гідною якоїнебудь народної організації і кінчить ся в моральнім багні. Отже заверніть з неї!

П. Старух: Ганьба! Єфіальт! (крики в цілій палаті. Польске коло бє оплески і гратулює).

В „галицькій розправі“ в палаті послів промовляв в середу пос. Дністрянський. Зазначивши, що перед ним говорило двох бесідників, офіціальний презес польского кола і неофіціальний презес „польско-росийского кола“ підніс, що такої безличної бесіди як п. Глебовіцького в сій палаті ще не було, тому з ним полемізувати не буде, а спростує виводи пос. Гломбінського. Бесідник представляє економічний і культурний стан руского народа в Галичині і вказує на прямо безвихідне положенє руских селян, голодних, обдертих і запиваючих

ся з розпуки. Селянин платить податки і має право жадати належних єму прав. Мусить їх однак здобувати перебоєм, розвиває ся мимо всяких перепон і виворює інтелігенцію. Інтелігенция мусить однак нераз вирікати ся своєї народности і мовчати на кривди свого народа, аби осягнути посаду. Обговорюючи шкільництво, бесідник вказує на обставину, що на 48 середних шкіл польских є ледви 5 руских, а творенє висших шкіл руских є заборонене. Однак і пекольні сили не зможуть Русинів, бо за ними право. Руский нарід в своїй віковій історії находить відраду до дальшого розвитку і оружє до борби о своє ествованє і культуру (оплески руских послів).

При вчерашній дискусії над наглим внесенєм пос. Цеглинського забрав голос п. гр. Дзєдушицкий яко генеральний бесідник „проти“. Єго промова була полемікою з выводами руских бесідників. Він представляє, що руска мова виробила ся завдяки Полякам, доказує, що число гімназий відповідає дійсній потребі Русинів, що народні школи не є утракністичні, що „Січи“ займають ся політикою і підбурюванєм проти другої народности, що страйк в 1902 р. був не аграрним економічним, але політичним і виказує, що намісник гр. Потоцкий був прихильний Русинам. Вкінци висловлює надію, що палата не прийме наглости внесенєя.

П. Дашинський, генер. бесідник „за“ підніс тяжкі заміти проти всіх польских сторонництв в краю.

Дальше промовляв внескодавець пос. Цеглинський, а по фактичних спростованях пп. Чайковского, Гломбінського і о. Давидяка приступлено до голосованя, в яким наглість внесенєя відкинено 158 голосами проти 114. Підчас голосованя „росийський клуб“ і часть ческих послів вийшли з салі.

З черги приступлено до нарад над наглими внесенєями пп. Петрушевича і тов., Вітика і тов., Остапчука і тов., в справі надужить при останних соймових виборах в Галичині. Дискусия веде ся разом над всіма внесенєями. По промові пос. Петрушевича, якої зміст подано завтра, замкнено засіданє о 7. год. вечером, а наступаюче назначено на нині 11. год. рано.

Регулямінова комісія забрала ся дуже пильно до роботи, а першою зміною, яку она предкладає у виготовленім уже звіті дра Штайнвендера буде положенє віцепрезидентів. За тим підуть поступенно инпі зміни на основі пороблених в посольській палаті досьвідів. Але крім того має послідувати зміна в комісіях а передовсім думають про знесенє бюджетової комісії, котра показала ся отяжілим тілом. Бюджет розложений на розділи, мав би бути приділений розділами ріжним заводовим комісіям, котрі могли би рівночасно працювати, а тим способом можна би втягнути більше число послів до роботи. Про цілє бюджету кожного міністерства рішала би зложена з членів заводових комісій — „комісія для внутр. справ“, „комісія для ісповідань і просьвіти“ ітд.

В бюджет. розправі угорского сойму забрав сими днями слово гр. Андраші і висловив свій погляд про національне питання. Він вважає домаганє посла Люкачія дивним, щоби правительство пособляло змаганям національного сторонництва. Се значило би пособляти змаганям, котрі загрожують цілости угорської держави. Представники народностей хибно представляють справи, говорячи про насильне мадарще-

не. Сего ніхто не хоче (?) в Угорщині, а оно може послідувати лише під впливом культури (Чернова!). Але як довго ествує угорска держава, не може бути иншої політики, лише політика державної і національної єдности і так довго не може бути мови про ніякі уступки.

В розправі над бюджетом торговлі, заявив міністер Кошут, що в міністерстві торговлі нема ані одного урядника, котрому не стоялоб перед очима змаганє до угорского державного права на всіх обсягах, а міністерство торговлі дбає про се, щоби довести до народо-господарської самостійности Угорщини.

Заграниця.

Королеви португальского мануїлови виправило 900 нотаблів, котрі прибули сими днями з Оporto до Лісбони, велику овацію. Они прибули, щоби королеви зложити чолобитню від ріжних сторонництв. Отсі прояви стають новим доказом, що молодий король зумів собі здобути прихильність широких верств населеня, а тим способом републиканські змаганя слабнуть.

В македонській справі, як звіщають французські дневники, має міністер Ізвольський небавом виїхати до Берліна, де відбуде ся приватна нарада дипломатів великих балканських держав. Яко автор відомого внесенєя про реформу в Македонії, буде Ізвольський проводити на сій нараді і наклонювати держави до спільного діланя на Балкані. Числять на се, що предлоги Ізвольского будуть прийняті державами, а іменно, що Німеччина покине вижидаюче становище і прилучить ся до діланя, якому буде радо пособляти Англія. Успіхи сеї наради піднесли би значно повагу Росії, до котрої по япанській війні втратили довіре балканські народи. «Новое Время» запевняє, що Англичани одушевлені російскою предлогою що до розвязки македонского питання. Ся предлога змагає до вельми уміркованих реформ в Македонії, не обмежаючи власти султана. Тимчасом проєкт англійський Грея вимагає рішучо для Македонії автономної управи, настановленя генерал-губернатора християньского і забраня з неї значної части турецких війск. Се може радикальний, але успішний спосіб розвязки сего питання. Македонське населенє одушевлене сим проєктом, хоч не сумніває ся, що й Росия радаб помогти Македонцям. Одначе Англія, маючи вольнодумне правительство бажає їм запевнити реальне щастє, коли инші проєкти дають се їм пише на папері. Гадку про скликанє конференції в Берліні прийнято в Англії навпаки запевненям „Новому Времени“ вельми холодно. Англія не відкидає предлоги російської, але доси мовчить про неї. Сими днями став одним з секретарів парламентарних англійского міністерства Мастерман відомий з прихильности для макед. справи і прихильник рішучої політики супроти султана. Він є також одним з покровителів льондонского комітету македонского. Мастерман нераз висловлював ся, що повага султана повинна бути підкопана в інтересі макед. населеня. Можна сподівати ся, що під єго впливом англійський кабінет перейде самостійно до більше рішучого діланя в макед. справі в переконаню, що вельми наглядні впливи в Стамбулі і інтриги прускі скорше зашкодять макед. справі як поможуть.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Симеона Зилот.; римо-кат.: Децидериј. — В неділю: руско-кат.: Мокія сщм.; римо-кат.: Івани Вд.

— **Ювілейний голд дітий перед монархом.** Віденська дитвора з народних шкіл заповнила вчора цісарський парк перед палатою в Шенбруні. Приїхало 82 тисяч хлопців і дівчат. Хлопці в темних строях, дівчатка в білих суконках з лентами через плече, робили пречудове і ведичаве вражінє. День був погідний. На терасі появил ся цісар в окруженю родини, дипломатичного тіла, міністрів і державних достойників. Вокруг непроглядної маси дітий, уставлених в порядку, стояли тисячі старшої публіки. Діти в супроводі «Фільгармонії» відсвистали святачній гимн, почім п-на Бляйтрен з «Бургтеатру» виголосила віршу п. з. «Австрія представляюча голд дітий». По відсвистаню кількох пісень, в яких прославлявано доброту серця і любов до праці монарха, наступила апотеоза дітий, які уставили ся так, що утворили початкові букви цісарського імени і число 60. Цісар зійшов з тераси до парку і подякував впорядчикам тої гарної маніфестації, яка зробила на монарсі глибоке вражінє. Потім прийнято дитвору перекускою і ласощами.

— **Депутация тов-а „Сільський Господар“ у намісника.** Головний виділ тов-а „Сільський Господар“ вислав позавчєра до намісника д-ра Бобжинського депутацию, зложену з голови товариства, радника двора Кузьми, голови філії в Олеську о. Томи Дуткевича і члена головного виділу В. Сідельника. На аудієнції поінформував ся намісник про діяльність і розвиток „Сільського Господаря“ та его заслуги коло піднесеня поодиноких галузей нашого сільського господарства. Дізнавшись при тім, що одиноке того рода руске товариство сповняє свою задачу о власних силах, без ніякої матеріяльної підмоги з боку обовязаних до того чинників, підчас коли польске ц. к. господарске товариство і рілньничі „кулка“ користують ся повними жменями з краввих і державних фондів, прирік депутации постарати ся для „Сільського Господаря“ о відповідну підмогу та всякі можливі полєкші.

— **3 Бродів.** В неділю 17. с. м. о 8. год. веч. відбули ся в Бродах в тов-і „Основа“ сходи, присвячені 60-тим роковинам знесеня панщини. Прегарний відчит проф. Созаньського „Українська пісня в добі панщини“ і довгий еляборат секр. суд. Бережанського „Історія панщини“ була живим хлібом для слухаючих. Сходи при участі майже усіх членів тов-а „Основа“ були дійсним народним празником. — В неділю дня 24. с. м. відбудеть ся рівнож відчит О. К. Курилла: „Дім а школа“ — часть друга. — (К.)

— **Якою „правдою“ воює польска преса?** Недавно донесли польскі газети, що в Білині великій, самбірського повіта, перейшло на латинський обряд 200 осіб. Се донесєнє показало ся однак таким правдивим, як вся писанина польскої преси про рускі справи. Парох Білини вел. Всч. о. Петро Погорецький цинє іменно ось що: „З найвисшим здивованєм вичитав я в часописях звістку о мнимім переході деяких моїх парохіян на латиньство. Отже константую, що та відомість цілком неправдива, бо ніхто з Білини великої за цілий час мого душпастирства до нинішньої хвилі не перейшов на латинський обряд. А вжеж найменше можна се сказати о нашій рускій загоновій пляхті, що знає є із своєї релігійности та глибокого привязаня до св. Церкви і нашого руского обряду. — Св'яц. Петро Погорецький, парох“.

— **Відпустки з війска на час жниз.** Дневники пригадують цісарський розпорядок з 21. січня с. р., поручаючий всім корпусним комендам, аби в сім році, на пробу, в часі літних вправ війскових і маневрів, давали на около три тижні відпустки на жнива тим жовнірам, які

є або підпорою і помічною родин, або реклямували ся яко селєккі господарі. Подрібні приписи що до способу, як старати ся о відпустки, оголосять намісництва поодиноких країв.

— **Щира відповідь.** Англійський адмірал Деллонг мав дуже красну доньку, в котрій залюбив ся поручник корабельний і просив адмірала о єї руку. Старий однак відповів єму просто з моста: „Не можете ся жити з моєю донькою, бо не маєте майна, щоби вижити родину“. Але поручник не дав ся тим відстрашити, лиш сказав: „Певно, що так, пане адмірале, то правда, що ви кажете; але й ви оженили ся, коли були ще лиш бідним лейтнантом, а тоді були гажі ще менші як нині. Як же ви давали собі раду?“. — Маєте зовсім рацию — відповів адмірал — я страшенно натягав мого тестя, але най,би мене чорти взяли, як би то вам у мене удало ся.

Оповідки.

— **3 Коломиї.** Заходом товариства укр. молодіжи „Громада“ в Коломиї, відіграють дня 24. мая с. р. аматори, в салі „Народного Дому“, драму Ів. Франка „Украдене щастє“. Початок о год. 7:30 вечер. — *Виділ.*

— **3 Сокаля.** Річні загальні збори філії тов-а „Просьвіта“ в Сокалі відбудуть ся дня 28. мая в салі „Народного Дому“. На зборах буде делегат тов. „Просьвіта“. Для членів закупили Виділ рілньничі знаряди, які роздасть даром тим, що виграють лос. Членська вкладка виносить 2 К. — За Виділ філії тов-а „Просьвіта“: о. др. Василь Левинський, голова, др. Роман Церфеукий, секретар.

Телеграми

з дня 22. мая.

Відень. За нагlostию внесеня пос. Цеглинського голосували: Русини, вільнодумні Німці, соціялісти, споністи і проф. Масарик; проти голосували: Польске коло, христ. суспільн., полудневі Славяни, чєска партия католицка і оден молодочєх, б. мін. Пацак. Усунули ся від голосованя: Москвичі, німецка людова партия, молодочєхи, чєскі аграрники і чєскі радикали.

Відень. На вчєрашних зборах студентів проф. Масарик зазначив, що студенти за мало (!) займають ся політикою. Від Русинів промовляв акад. Бачинський.

Відень. Бар. Бєк заявив депутации христ. сусп., що проф. Вармунд не буде викладати в сім курсі.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрация і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 21. с. м.: о. Дмитро Бахталовський, Перепельники: о. Павло Кудрик, Рогатин; Стефан Ватаманюк, Золочів; Максиміліян Френкель, Журавно; Генрик Глік, Будапешт; Еміліян Яремкевич, Рождалів; Петро Бугель, Краковець; Кароліна Давидовичєва, Тартаків; о. Лев Залужний, Потік; о. Алексей Хтєй, Бєнькова; др. Ярослав Олесницький, Дрогобич.

Поручає ся дешевє і совісне
Артистично ритівниче заведєне
А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металєвих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — вивіски ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожій і товариств. — Поручає ся яко доставець рілних руских товариств і Урядів парохіяльних. (29—?)

Контора виміни

ц. к. уприв. галицкогo акцайного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потрученя провізій
або коштів

всякі купони

і

вильосовакі вартіскі папєри.

Працюйте і шалїть!

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою
у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадивчі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах лівірчних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векслї приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члєни обезпечєні в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2,795,183 К.
Позички уділені	3,410,684 К.
Удїли члєнські	234,398 К.
Цінні папєри	130,452 К.
Фонд резервовий і наші	46,842 К.
Львокапії	182,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворєні перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означєні +.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

ПЕРЕДПЛАТА

до «РУСЛАНА» в Австрії:

за чл. рік . . . 20 пер.
 за рік . . . 10 пер.
 за чл. рік . . . 5 пер.
 за рік . . . 70 пер.

30 гра. ценою:

чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 за рік . . . 8 рублів
 або 18 франків

Продовжувати по 10 сот.

РУСЛАН

«Вірши ми їм і думи ми вярши: а не возьмеш милої і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
 впрім неділю і руских святах
 о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялино
 на попереднє застереженє. —
 Реклямації неопечатаніє
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Політичне і парламентарне положенє.

(X) Політично-національні, суспільні а навіть віроісповідні відносини в Австрії містять в собі стілько палкого материялу, що нераз мала іскра викликує велику пожежу, котра не обмежає ся до місцевої шкоди, але часто захоплює також інші області і відбиває ся на цілїм політичнім і парламентарнім організмі держави. Такі події відбивали ся голосним гомоном в старім курияльнім парламенті, доводили нераз до міністерського пересилєня, або спиняли на довгий час всяку законодатну роботу в державній раді.

Тим голоснійше і могутнійше відбивають ся такі події в молодім парламенті «народнім», ще не виробленім, розбитім на численні сторонництва, котрі що йпо починають зєдиняти свої сили, щоби забезпечити можливість законодатної роботи, оправдати ті надії, які покладали широкі верстви народні на державну раду вибрану загальним голосованєм. Досить вказати на відому справу проф. Вармунда, котра не лише не затихає, а стала сею іскрою, що викликує щораз небезпечнійшу пожежу, котра обхоплює всі огнища науки, університети і техніки і перемінює їх в уличні боєвища.

Події, які розіграли ся на університеті в Градці, в Інсбруку, на віденьськім університеті і техніці, а в часті і в Пра-

зі, найшли головний відгомін в парламентарних і політичних кругах. В посольській палаті був воздух набитий тою громовиною, яка нагромадила ся по висших школах і викликала там відомі заворушення і бучі. Але ще більше відбив ся відгомін тих подій в парламентарних клубах і сторонництвах.

Недавно з великим трудом і заходом, головно за впливом д-ра Люегера, зєдинили ся німецькі сторонництва т. зв. вольнодумні з християнськими суспільниками, щоби однодушно поступати в языковій справі, викликаній подіями в судах і на почтах в Чехах. Зєдинили їх почування і змагання національні, щоби для німецького живла забезпечити в Австрії передове значінє і вплив. Тимчасом могутнійшими показали ся релігійні, віроісповідні почування, бо зовсім справедливо, що в державі так переважно католицькій як Австрія, є се справдешним дивом, щоби так виглядало католицке право канонічне, як се робив проф. Вермунд, або щоби католицькі товариства студентекі на університетах основаних і удержуваних грішми головно католицьких податників, були зневажувані таким способом радикальними студентскими товариствами з окликом мнимої свободи науки і свободи університетів, котра в дійсности є найстрашнійшим тероризмом.

Нічого отже дивного, що християнські суспільники в держ. раді станули в

обороні рівноправности католицьких студентів, в обороні справдешної свободи і домагають ся від правительства обезпечення і поруки сеї свободи, а колиб правительство показало ся податливим супроти мнмих вольнодумців, в таким случаю загрозило христ. сусп. сторонництво, що буде голосувати проти бюджету міністерства ісповідань і просвіти. Т. зв. вольнодумні сторонництва німецькі під кермою т. зв. девятки заявили знов супроти сеї ухвали христ. суспільників повне довіре міністрови Мархетови, хоч свого часу не поперли єго як слід при виборах до держ. ради і довели до упадку єго кандидатури. Тим способом відбила ся ціла справа і на політичнім положеню, заговорено вже про міністерске пересилєне, вишукано вже наслідника на місце міністра Мархета в особі секц. шефа Гусарека і т. д.

Однаке після переговорів міністра-президента з одною і другою стороною починає буря втихомирювати ся, а імовірно поведе ся бар. Бекови обминуті пересилєне, котре могло би стати небезпечним для цілого кабінету.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

При мотивованю свого внесенєя на засіданю палати послів в четвер зазна-

Іван Коссака.

Пропаций.

(Нарис).

(Дальше).

Молодий, здоровий, милий, багатий, спосібний... а що за родина... га... га... що за родина... мати єго посвоячена з графом Радецьким, яка протекция... ілюбенько пан радник усміхнув ся...

Але Марійка... Марійка... чи она схоже, чи схоже... їй той Остап на добре вліз в голову... у неї також в голові перевернуло ся. Она екзальтована, книжки, газети, ідеали, люд. У неї повна голова набита сецесиями, голодівками...

Пан радник не мав багато часу, він мусів вертати.

Перед відїздом рішив розмовити ся з Марійкою. Нагода небавом знайшлась.

Пан радник побачив на столі книжку з підписом Остапа.

— Від кого се книжка, Марійко?

— Від пана Остапа.

— Часто він тут приходить?

— О дуже часто, всі прогульки разом відбуваємо.

— А лицює се?

— А чомуж би ні?

— Ну бачиш, дитинко, люди, остріязики, назвуть вас ще нареченими...

— А щож би в тім злого було?

— Злого як злого, але по що давати нагоду до сплетень?

— А як би ті сплетні правдою були?

— Що?

— Ну так... Остап хоче власне днес просити вас, таточку, о мою руку...

— Що? То вже аж так!... І ти вийшла би за него?

Марійка спустила очи... тихим а певним голосом сказала «так».

Пан радник ледви остояв на місци, хвилинку аж віддих заперло єму, але пан радник не кричав, ні, не гнівав ся, говорив дальше повільно і лагідно:

— Так, то нін вже тобі осьвідчив ся... прошу... тобі... їм... їм... прошу... бачиш, Марійко, се не добре, чесний чоловік так не робить, не повинен так робити... так не повинен... родичі в тих випадках перші... все родичі перші.

Ти молода, Марійко, ти віриш в якісь там ідеали, стремленє, сецесії... так... так... я то розумію... він тобі принав до вподоби... я і се добре розумію... але знай, Марійко моя, що Остап не для тебе — ні Марійко — він не для тебе...

Марійка слухала, слухала і вірити їй не хотілось. Остап, той Остап, той пишний-думний сокіл єї, котрого всі панни

пожирали очима, котрого всі так поважали, хвалили, любили, він не для неї... ні... се либонь жарт, се жарт.

— Жартуйте, таточку — сказала усміхнена.

— Не жартую дитино, і ще раз тобі кажу, Остап не для тебе... газетар, без посади, без певного хліба, фантаст, се не на мужа для дівчини з порядного дому материял. А впрочім, хто єго знає, що він за чоловік. Газетарі-літерати, се не люди... не люди, дитино. Кажу тобі.

І жите у них не таке, як у порядних людей...

Кохають ся, плетуть про звїзди, місяць, от день, два, часом і довше троха, а потім до иншої...

Я їх знаю дитино, я їх добре знаю...

Слухай дитино, моя, добра тобі бажаю, з Остапом конєць... розумієш, конєць... Не так відразу, повільно, щоб люди не завважали... вибий собі ті дурниці з голови... за два тижні вернете домів... буде і жених не оден... так, так моя кохана...

Марійка стояла мов не жива.

То не жарт, то правда... правда.

(Дальше буде).

чив п. Петрушевич, що цинічна безличність, з якою політичні влади в Галичині допускають ся виборчих надужити, з тої причини головню зроста, що жалоби руских послів, піднесені в парламенті через довгі літа позістали без наслідку. Що дотичить послідних соймових виборів, то вислід їх був для того спеціально важним для галицьких потентатів, позаяк від сего зависла доля нової виборчої реформи до сойму, при помочи котрої вже і так зовсім шляхтою опанований руский нарід, має ся знищити до решти. Бесідник твердить, що політичні влади працюють в хосен галицьких потентатів не лиш в часі виборчої кампанії, але майже без перерви займають ся розятренням терену для будучої борби.

Шість літ по кождім виборі — горворить бесідник — кождого, хто не віддав свого голосу на правительственного кандидата, переслідують неможливими секатурами. Адміністраційні влади роблять майно поодиноким осіб і цілих громад мнимо предметом політичних опуканьств, старають ся знищити материяльно руский нарід. В наслідок того опускають рік річно тисячі народу наш край. Бесідник обговорює подрібно поодинокі категорії звичайних виборчих надужити, називає вибори пустою формальністю і твердить, що старости приготавляють вже з гори вислід виборів. Русинам унеможливає ся виборчу акцію, підчас коли акція за польским кандидатом може відбувати ся навіть в виборчій льокалі. Наслідком надужити було можливим, що в чисто рускім повіті вибрано послом шляхтича.

Терпіне учинило Русинів зрілими. Словам не дають вже тепер віри. Послідні вибори мусіли також і найбільшим оптимістам отворити очи. Бачить ся ясно, що ворог находити ся не лише в краю але також у Відни, може головню у Відни, де не хочуть нічого чути, ані в нічо глядіти, що діє ся в Галичині. Однак Русинів не удасть ся похоронити. Живучий нарід не дасть ся так легко похоронити. Русини є досить сильні і рік річно кріплять ся.

Кровавий чин з 12. цвітня, то грізне меменго є страшним доказом, що міра терпіня фактично вичерпана і нещасний руский нарід стоїть над берегом розлуки. Бели і той апель буде відкинений і убуде народови та послідна надія, яку покладає в справедливість парламенту, то тоді возьме палата всю відвічальність за то, що стане ся. В ім'я справедливости, загального добра і доброї слави держави просить бесідник о принятє наглости. (Грімкі оплески на руских лавах, бесідникови ґратулюють).

В дальшій розправі над наглими внесеннями Русинів в справі виборів до сойму забрав голос п. Вітик, виказував, що відкинене наглих внесенє о загальне, рівне право голосованя до сойму спричинило звані події в Галичині. Відносини там такі як за панцини, користи відносять лиш властителей дібр. Заяву міністра внутрішних справ називає провокацією. (П. Старух: То диктував єму Гломбінський). Відтак вказує на коначність реформи адміністрації в Галичині, де намісник є всевладним пануючим. В острій спосіб виступив бесідник проти Глебовіцкоґо і Маркова і виказав, що головні представники москвофільської партії як брат п. Маркова, Дудкевич і Купчанко були російськими шпигунами і що рублі, які видає Росія на агітаційні цілі, розкрадають, як розкрадено мільон рублів призначених на москвофільські кредитові товариства. Бесідник запевняє ліпшу будучність українському народови в злуці української соціальної демократії з польською. Вкінци звиває палату, щоб станула в обороні законів і виступила проти скурмовованої галицької адміністрації, голосуючи за наглостию.

(Грімкі оплески на лавах соціалістів і Русинів).

П. Будзіновський заявляє, що не поборює галицької політики тільки з ненависти до Поляків, радше було би обовязком Русинів поперти змаганя Поляків до відбудовани польско-народної держави. Але Поляки не можуть вимагати, щоби Русини попірала їх змаганя до відірваня части українського краю, котра би утонула в будучій польській державі. Головна вина заостреної польско-рускої борби і надужити адміністрації в Галичині лежить в тім, що Відень робить Полякам надію, що позволить їм розширити їх власну область народну в Австрії. Лише від держави а не від Поляків домагає ся бесідник звороту украдених дібр і прав Русинам в хосен Поляків. На пр. дат з історії доказує, що Русини діставали в нагороду невдячність за ратованє давньої польської держави від упадку. Одиною причиною упадку Польщі було то, що Поляки не хотіли навіть на смертній постелі признати Русинам горожанської рівноправности.

Нагли внесення своїх клубових товаришів уважає шкідливими для рускої справи, бо остають без наслідків Правительство домагає ся судових реформ в Македонії а надуживає судових властей до безправного гнобленя Русинів. Більше фактів не подає хто хоче переконати ся о правдивости жалоб руского народу, нехай приїде до Галичини. Східно-галицькі відносини викликали би в иншій краї вже давно революцію, але Галичина є самостійною державою супроти Австрії і австрійське правительство має там рівне право як в Македонії. Відтак обговорює вибори і зазначає, що від 1867 р. жадні вибори не відбули ся легально. Діяльність бувшого намісника була лише проведенням тактики єго попередників.

Підчас хліборобського страйку в 1902 р. військо розіслане по селах насилувало — як доказано — жінки і дочка селян з поручення правительственных комісарів. (П. Трильовський: То скандаль! лайдацтво!)

Сими справами австрійський парламент не займає ся, бо і так Галичину відступить колись Австрія Росії за дозвіл окупації Македонії. І для того галицька адміністрація приміняє відносини в Галичині до відносин в Росії, щоби Росія не потрібувала богато змінити. Тим вияснює ся союз польского кола з москвофілами і витворюванє російської ірреденти гіршої від італійської. Дальше оповідає про шпигунську ролю москвофільських провідників. Пригадує о підозрілім куфрі знайденом в редакції москвофільського дневника, котрий оказав ся власністю російского консуля.

По атаках на п. Глебовіцкоґо і Куриловича заявляє, що Русини не зискають нічого на парламентарній дорозі і що для них лишає ся лиш борба на житє і смерть. Вороги руского народу хтіли би пхнути єго до революції, але вплив руских послів зможе повздержати єго від того. Вкінци заявляє, що не попірає наглих внесенє свого клубу а кличе до правительства: Ще більше насильства, ще більше гнету! Буде голосувати проти наглости і просить, щоб так голосували всі сторонництва. Нехай сторонництва прислужать ся в сей спосіб гнобителям Русинів і приспінать тим пересиленє, пожаданє Русинами. В сей спосіб руский нарід одержить свободу, або впаде в пропасть. Белиж впаде, то потягне за собою і своїх гнобителів (Оплески у Русинів).

По довшій промові п. Трильовского, коуromу переривано часто (головню Малаховський) перервано наради. Президент забрав голос і прикликав п. Будзіновского до порядку зате, що апострофував Габсбурского орла в догадний спосіб.

Заграниця.

Російська дума знов відказала пильному домаганю міністерства маринарки, щоби на будову панцирників

призволено 11 мільонів рублів. Тим способом опинило ся міністерство в скрутнім положеню, бо вже поробило наперед ріжні замови. Однак нам здає ся, що оно все найде собі на те спосіб, бо російське правительство в тім не є перебірчине.

Президент міністрів в Англії Аскіт предложив посольській палаті бюджет, який виготовив, бувши ще міністром скарбу. Бюджет обнимає лише Англію, Шкоцію й Ірландію, бо колонії мають окремий бюджет. Приходи триєдиного королівства на 1908—9 обчислені на 3,913 мільонів корон, видатки виносять о 119 мільонів менше. Ся надвишка буде ужита на уморенє довгу державного, котрий протягом сего року зменшати ся о 161½ міль. корон. Аскіт предкладає обезпеченє старців понад 70 літних, котрі будуть побирати річно по 325 корон на початок. Податок від цукру буде о половину обнижений. В звіті зазначає Аскіт, що торгівля англійська досягла найвисшого ступня розвитку.

В Італії під протекторатом княгині Летиції Аоста відбув ся недавно конґрес жєнщин з цілого краю, в котрім взяло участь около 1000 осіб. Проводила нарадам графиня Спалетті, відома защитниця фемінізму. Протягом останних літ жіночий рух зробив в Італії великий поступ, а конґрес був доволі уміркований, лише поступив ся до крайности супроти релігії, домагаючись усунення єї науки з школи. Не дуже мило повитано бесідниці, котрі промовляли за вільною любовю і признанєм неправих подруж. Конґрес висловив бажанє, щоби поправлено економічно-правне становище замужних жєнщин, щоби могли розпоряджати своїм майном без згоди мужа і видавати векслі. Цікава запала також ухвала, щоби привернути давні народні одяги замість банальних межинародних.

Америка змагає до зєдинення загального, коли тимчасом Европа поділена на ворожі собі держави і союзи. У Вашингтоні почала ся будова палати на спільне бюро всіх американських рєпублик. Крім Зєдинених Держав має Америка 18 рєпублик, з тих деякі великі, як Бразилія, Мексик, Аргентина а всі розвивають ся бистро в народо-господарскім напрямі. Тепер ціла Америка, крім британської Канади, котра мабуть також стане колись рєпубликою, дійшла до погляду, що треба змагати до зєдинення. Виразом сего буде се „Бюро америк. рєпублик“, на котре американський мільярдер Карнеджіє жертвував значну суму. На торжестві засновин бюро сказав президент Розвельт гарну промову про солідарність цілої Америки, цілої „Західної Півкулі“, над котрою повівають рєпубликанські прапори. Цілий американський суходіл числить понад 160 мільонів населеня анґльо-романського і має великі материяльні засоби. Вік ХІХ був свідком великого розвитку Півн. Америки. Вік ХХ, наколи маємо вірити Розвельтону, буде свідком великаньского розвитку рєпублик південної і середньої Америки, в котрих „революції генеральські“ стають щораз рідшими. Доволі вже давно устали граничні війни тих рєпублик а довга доба мира причинила ся до дзигненя їх добробиту, так що навіть капітали монархічної Європи радо глядять приміщення в підприємствах південно-американських. „Південна півкуля“, котрій Розвельт віщує таку світну будучину, відиграє в історії світа могутну ролю. „Бюро рєпублик“ в Вашингтоні є якби завязком будучої історії.

Комісія сенату Зєдин. Держав ухвалила збільшити стан піхотних полків о 600 людей, так що ста-

ле військо буде там числити 125.000. Військовим підвищено плати о 10—15% а плата генерала виносить 30.000 К, полковника 24.000 а відтак щораз нижче аж до 6000 для підофіцера. Простий жовнір набирає 105 К місячно крім прожитку.

В С к у т а р і вибух військовий бунт, як звичає Frankfurter Ztg. Около 1400 жовнірів і всі офіцери скутарських баталіонів заняли уряд телеграфічний, не пускають депеш навіть до купців і приватних людей. Військо домагає ся визволення по 7-літній службі, а офіцери вимагають залеглої плати за пів року. Генерал-губернатор безсильний супроти сего бунту. Офіцери хочуть також загорнути цла, одначе повело ся їм поки що забрати лише in natura товари вартости 25.000 франків і продати з 20—25% спустом.

В Мезопотамії вибух також бунт арабських племен проти влади султана, а турецьким властям не вдаало ся доси привернути спокою. З усього видно, що сей бунт був наперед приготований і може обхопити також інші арабські племена. Наслідком нападів на корабель британського торгового товариства застановлено плавбу на Евфраті і Тигрі.

В Кореї має япанське правительство, як звичають берлінські часописи, завести значні зміни. Хоч теперішній цісар корейський задержить престол, однак всі міністри його мають бути усунені і заміщені родовитими Япанцями. Давний цісар, що проживав в Сеулю, має бути перевезений до Япанії, де одержить досмертну плату. Тим способом буде він лише що до імени володарем Кореї, а дійсним буде ки Іто, япанський резидент. Сталева япанська рука скоро переменить Корею в япанську провінцію. Можна було наперед сподівати ся таких наслідків овлади Кореї. Імовірно введуть Япанії в Кореї культурні відносини, хоч она втрапить самостійність.

Видпадки, які зайшли недавно на і н д о - а ф г а н ь с ь к і й г р а н и ц і, звернули на себе бачну увагу не лише в Львоні але і у інших держав. Мешканцями сего погранича є різні гірські афганські племена магометанського ісповідання. Ворохобні лучали ся там за всіди а здавленє їх приходило легко англо-індійським військам.

Перед кількома тижнями побили англійські війська гірське племє «Закка» а тиждень тому відперто напад племені Могмандів. На сей раз розирене серед тих племен було так велике, що мулли оголосили сьвяту війну против Англичан. І тепер дали би собі Англичани раду, колиб з тамтими племенами не получили ся непідчинені племена Афганістану. Афганський емір, союзник Англії, рад би тепер скинути з себе протекторат Англії. Около 20 тисяч афганського війська перейшло індійську границю і атакували малий форт англійський в Мічкі-Кондак але мусіли уступити. На стрічу їх вирушив ген. Вількоке з бригадою індійських військ з 8 арматами і ескадроною їзди, зажадали нової помочи. Заносить ся отже на укриту війну з Афганістаном. Колиб прийшло до явної війни з еміром, то була би она для Англії тяжкою з так бойким афганським народом.

Англія посідає в Індиях 218 тисяч регулярного війська (в тім около 60 тисяч Англичан) не числячи 350 тисяч чисто кравового війська, а Афганістан міг би поставити около 100 тисяч добре уоруженого регулярного війська крім міліції. Але начальним вождем британських військ в Індиях є лорд Кіченер, побідник Судану і Трансвалю і емірови остало би вкінці зложити оруже.

Коли би Англія загорнула Афганістан, зіткнула би ся безпосередно з Росією в центральній Азії, а ривалізація російсько-англійська заострила би ся. От-

же афганський спірне за мінить ся мабуть у властиву війну, а Англичани будуть старати ся надати тій виправі лише карний характер.

НОВИНКИ.

— Календар. В педілю: руско-кат.: Мокія сщм.; римо-кат.: Івани Вд. — В понеділок: руско-кат.: Єоіфанія і Герм.; римо-кат.: Урб. І. н. р. — В второк: руско-кат.: Глікерія М.; римо-кат.: Филипа Н.

— Здоров'є монарха. Korresp. Wilhelm доносить, що наш монарх тішить ся знаменитим здоров'єм.

— Преосв. Епископ о. др. Григорий Хомишин виїхав на довгий час в диєцезію.

— Виступ Русина в Празі. Дня 17. мая с. р. відбув ся в Празі в великій салі на Софійськім острові концерт в честь американських Чехів, які прибули до Праги на ювілейну виставу. Промовляв папський пралат др. Йосиф Буриян. В концерті взяв також участь син радника Олександра Барвіньського, п. Василь Барвіньський, який перебуває в Празі на музичних студиях. Грав два твори чеського композитора Вітєслава Новака: «Sriste» і «Inquieto». Ось що пише про его гру часопись «Сеш»: «Пан Василь Барвіньський оказав яко фортепьяновий віртуоз блискучі признаки свого таланту. Особливо его шумне «Inquieto» викликло бурю оплесків. Мабуть будемо ще мали нагоду чути сего віртуоза і подати знов дальшу критику его гідної подиву техніки». За свою гру одержав п. Василь Барвіньський від концертного комітету ліру з лаврового листа.

— Краєва комісія рентових осель відбула вчєра в соймовім будинку засіданє під проводом кр. маршалка гр. Стан. Баденього. Комісія прийняла до відома протокіл з останнього свого засідання і звіт з чинности бюра комісії, а потім приступила до признання позичок для рентових осель, яких признала 41 в квоті 395.200 К. Від початку своєї діяльности комісія признала загалом 260 позичок для рентових осель в квоті 2,508.750 К.

Рентові позички на останнім засіданю уділено в отсих повітах і висоті: Мостиска одна в квоті 4.000 К, Ярослав 4.000 К, Цішанів 11.000 К, Ланьцут 5 позичок (5.000 + дві по 6.000 + 12.000 + 18.000 К), Тарнобжег 6 позичок (5.400 + 2 по 8.000 + 16.000 + 25.000 К), Мелец дві (4.000 + 5.000 К), Рашів дві (6.700 + 11.500 К), Річниця три (3.000 + 8.500 + 9.000 К), Гривів 6.000 К, Львів 4.000 К, Сокаль шість (12.000 + 2 по 9.000 + 29.000 + 44.000 + 28.000 К), Камінька струм. три (5.500 + 6.000 + 10.000 К), Жовква три (2 по 5.000 + 8.000 К), Збараж дві (5.500 + 7.000 К), Коломия дві (2.800 + 7.400 К), Снятин 1.600 К, Чортків 7.000 К. Разом 41 позичок.

— Організація сільських хорів на Україні. Сею справою займає ся в кількох статиях кївська «Рада» і накликає до закладання по всіх селах хорів виказуючи їх організаційне значінє.

— Кацапські хитруни. Львівські кацапи видали недавно «Русско народний катихизмъ», котрим скомпромітували ся в очах своїх вшехольських приятелів, бо в «катихизм-і» називають Поляків своїми найбільшими ворогами, клирі ночно устами своїх проводирів підобрюють ся Полякам. Се фарисейство кацапів виїшло на яву, а Gaz. nar., велика приятельська кацапів, сказала «rozczekajmy» зі згодою з кацапами, бо они лисом підбиті. На то кацапи конфіскують самі свій «катихизмъ» шумно перед тим реклямований в «Галічанін» і «Русскомъ Словѣ», усувають его з книгарської розпродажи, абл не втратити так гарно запо віддаючого ся довіря у Поляків. Мимо того однак цілими масами розкидають той «катихизмъ» по селах. Істинно по кацапські!

— Краківський Glos Narodu, який про рускі справи знає тільки що шведь про виспу астрономію, вихвалює пос. Глебовіцького за его онодішну заяву в парламенті, що «русско-народ-

ная партія признаючи ся до російської народности, не солідаризує ся з російським чиновництвом і осуджує насильства сего чиновництва на Поляках в Росії». Лише не подобає ся Glos-ови Narod-у зовсім відмінне становище в тій справі «Галічаніна». Мимо того Gł. Nar. має надію на обоїльне порозумінє з «uczciwymi Rosyanami na gruncie galicyjskim», та що «Галічанін» змінить своє становище. Видко, що редактори Głos-у Nar. навіть не читали статей в польських газетах львівських про фарисейство кацапів, бо не подоб подобних нісенітниць і не називали пос. Глебовіцького раз «Росиянінем» а пару стрічок дальше «Русінем».

— Пільні шкідники. Уманський повітовий справник повідомив кївське бюро губернське в справах селянських, що в мастках біля с. Текучої та Коржевої-Слободи на полях появились блохи, які знищили 29 десятир ріпаку на 300 карб. і 3 десят. гірчиці на 22 карб.

— Залізнична катастрофа. На станції залізничі Кутіш в Бельгії стала ся оноді грізна в наслідках катастрофа. З причини лихого устанвлення зворотниці виїхав експресовий поїзд на шлях, де стояв особовий поїзд. Обслуговуючий зворотницю слуга в останній хвилі замітив похибку, але заки добіг до зворотниці, машина поїзду переїхала вже була на невластивий шлях. Зудар двох поїздів був страшний. Експресовий поїзд розбив ся, подорожні, машиніст і паляч згинули на місці. Особовий поїзд був переповнений подорожними путниками. Половина особового поїзду розторошила ся під напором впадаючого на него поїзду експресового. Доси витягнуто зпід румовища 45 трупів. Поверх 150 осіб є тяжко ранених, і здаєсь більшість з них довго не поживє. Всі інші подорожні поранили ся, або дістали потрясєня мозку.

— Проба чесности. Редакция париского Matin-a, яка що тижня обдаровує Парижан якоюсь новою сензациєю, попала знова на оригінальну думку. Попробувала пересвідчити ся про чесність Парижан. Закупила омнібус і дістала дозвіл їздити ним по місті. Один з репортерів Matin-a перебрав ся за кондуктора, другий за контрольора. Кондуктор мав удавати розсіяного і не жадати від їдучих грошей за білєти. Тим чином задумано пересвідчити ся, кілько переїзжих похіснує ся неувагою кондуктора і переїде ся даром. О 7. год. рано виїхав омнібус зі станції «de la Villette», аби курсувати по лінії до Saint-Sulpice, в дільниці, заселеній переважно робітничою верствою. При «pont de Flandre» всіли до омнібуса перші особи. Кондуктор відповідно до своєї ролі «забув» зажадати від них заплати. Але один з їдучих, якийсь мурар, відозвав ся небажком з іронією: «Щож до лаха? Не береш грошей за білет? Богато заробиш, як так даль не піде!» при тих словах подав кондукторови належитість за білет і звертаючи ся до женщин, які разом з ним всіли, замітив, що то якийсь новик, то було би підлим вихисновувати его брак досвіду. На ту замітку всі їдучі позаплатували за їзду, а деякі кешкували собі на тему спячого кондуктора. Коли омнібус прибув до останньої станції, кондуктор з контрольором почислили гроші. Не доставало лише 75 центимів. Подібно діяло ся при поворотній їзді на тій лінії. Середно не доставало за кожним разом по 85 центимів. Другого дня омнібус Matin а покинув робітничу дільницю і їздив по аристократичній лінії «Madeleine-Bastille» кудя проходжує ся сама париска «метанка». Там однак випав дослід зовсім инакше як попереднього дня. Поверх 25% їдучих пань і панів зовсім не спішило ся платити за білет належитости, якої кондуктор вдаючи розсіяне не жадав. Matin пише, що найбільше вдоволені були аристократи, як не платили за білет, одні з них крадьком вимикали ся відтак з омнібуса, інші вдавали спокійних і з позірною рівнодушністю виходили з омнібуса, інші вдавали, що дуже їм спішно. Видко, мали сатисфакцію, що троха пошакрували. Коли на кївській станції почислено гроші, не ставало 4 франки 80 центимів.

— **Дрібні вісти.** Зїзд славянських дневників в Люблянї заповіджений на дні 28. до 30. до 30. червня відложено на вересень. — Добра Броди, власність спадкоємців Шміда, набув ки. Любомірський за около 5 мід. корон і має розпарцелювати між познанських Поляків. — З релігійного фонду буковинського цісар дозволив подарувати під будову рускої бурси реальність, в котрій містить ся тепер фінансова касарня на інтернат для „Рускої Бурси“ в Кіцмани. Реальність обнимає мурований дім і стайню та 26 арів подвір'я, зглядно огорода і представляє вартість около 24.000 К. Реальність призначена виключно для потреб інтернату згаданої бурси. — В днях 3 і 4. липця с. р. має відбутися в однім з павільонів на повиставовій площі у Львові вистава псів всяких рас. — Перед лавою присяжних судіїв в Станиславові розпочала ся вчора розправа проти Зібавера і тов. за мальверзації на залізницї.

Оповідісти.

— **Театр аматорів львівського „Сокола“** виставить завтрішньої неділі 5-актову трагедію Ю. Федьковича „Довбуш“, неграну доси в театрах. У виставі беруть участь ліпші сили сокільського театру. Режисерию обняв п. А. Буджиновський і доложив всіх заходів, щоби штука вийшла як найліпше, а „Сокол“ коштом кількох сот корон справив до „Довбуша“ нові декорації і ин. Судячи по дотеперішнім попиті за білетами, можна надїятися, що саяа буде випродава. Початок представлення, з огляду на 7 відслон трагедії, точис о 7. год. вечером.

— **Запомоги для вдів і сиріт по сьвящениках** всіх галицьких епархій роздасть тов-о „Ризниця“ з суми 40%, зисків за минулий адміністративний рік. Просьби, стверджені належито деканальним урядом, належить вносити найдалше до 10. червня с. р.

— **Загальні збори тов-а „Просьвіта“** відбудуть ся в понедїлок, дня 8. червня с. р. у Львові в „Народнім Домі“ о годині 10. рано. Того дня о 8. год. рано відправить ся Богослуженє за упокій померших членів Товариства в церкві Преображеньській при улиці Краківській. Дневий порядок зборів: 1. Отворене загальних зборів головою Товариства. 2. Звіт Головного Видїлу з діяльності Товариства „Просьвіта“ за час від 1. січня 1906 до 31. грудня 1907. 3. Звіт контрольної комісії і уділене уступаючому Видїлові абсолюторії. 4. Іменованє нових почесних членів. 5. Вибір тринадцяти членів і шістьох заступників Головного Видїлу Товариства. 6. Вибір Голови Товариства. 7. Вибір трох членів комісії контрольної. 8. Зміна статута. 9. Внески і інтерпеляції членів. — За головний Видїл Товариства „Просьвіта“ у Львові: *Петро Огоновський*, голова. *Др. Іван Брик*, секретар.

— **Іменованя.** Намісник іменував концепістами отих концептових практикантів намісництва: Йос. Йоркаша Коха, Адама Мурчинського, Олександра Висоцкого, Едм. Презенткевича, Волод. Лодинського, др. Стан. Голомба, др. Ромуальда Шавловського, Михайла Майкенера, др. Юр. Макс. Ямпольського, др. Альфр. Галушку, Едм. Зубрицького, др. Кар. Арцта, Адоль. Галевського, Володис. Атенштедта, др. Стан. Солинського, Едм. Райса, Стан. Михаловського, Едм. Богданського, Стеф. Грабчинського, др. Адама Кребля, Станисл. Півочкого, Ем. Райнольда, Ферд. Данельца, Меч. Зажецкого, Меч. Костецкого, Мар. Слоньського, Володис. Блоцкого, Ром. Вільчка, др. Ант. Мальчевського, Мих. Росольського, Мар. Нітарського, Мар. Яворського, Ром. Слоньського, Володис. Лопушанського, Сатур. Мравінчица, Фран. Пенъонжкевича, Тад. Новацкого, Жигм. Рада, Тад. Вуйцікевича, др. Тад. Спіса, Збігн. Керського, Фльор. Кемпінського, Стан. Кешковського, Генр. Желєньського, Тад. Ковалевського, Сев. Креховецького, Викт. Гінцега, Кар. Бішофа, Володис. Вайсброта, Адоль. Ганіка і Ем. Гольчевського.

— З почти. Дня 1. червця 1908 заводить ся в Рудоловичах місцевости, яка належить до

округа доручень ц. к. уряду поштового в Ярославі, для місцевостей Рудолович і Розвіниць складницю поштову зі звичайним кругом діляння. Складниця ся получена буде з ц. к. урядом поштовим в Ярославі за помічю тяжнево шестиразового пішого післанця.

Телеграми

з дня 23. мая.

Відень. В парламентарних кругах говорять, що міністри Еренталь і Шенайх внесуть просьбу о димісію з причини, що не могли дістати заоруки на скликанє делегації в маю. Очевидно, цісар не прийме їх димісію.

Полтава. В Кременчуці арештовано 18 членів воєнно-революційної організації. Арештовані були переважно служачими в шпиталі.

Харків. В шпиталі для нервово хорих помер професор фізики Пильчиків, відомий в Харкові Українець.

Лондон. З Пекіна доносять, що Японія набула на власність залізничий шлях в Манджурії, що веде з Харбіна на полудне до Пекіна і має одну галузь до Порт-Артура.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, ресторація і каварня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 22. с. м.: Матій Савуляк, Підгайці; Никола Корецький, Дідилів; о. Ізидор Глинський, Вуцнів; Марія Соневицка, Старий Самбір; о. Евстахій Цурковський, Настасів; Осип Лісківчич, Болехів; др. Д. Куровець, Калущ; Андрій Галасюк, Тростянець; Тимофтей Карпів, Тростянець; Михайло Самарик, Котів; Яць Щур, Підгородці; Андрій Швак, Тростянець; Іван Гринишин, Котів.

Поручає ся дешево і совісне

Артистично ритівниче заведење

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — ви́ски ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець різних руских товариств і Урядів парохіальних. (29—?)

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнішій денній курей, не числячи ніякої провізії.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Русній ч. 20. (дім власний)

приймає обезпеченя будинків, всяких річий домашних і господарських, збіжа і паші против шкід від погару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в приєстности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів міліона корон.

Зиск по скінченій році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 виносили по 10 при.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківсьім Товаристві.

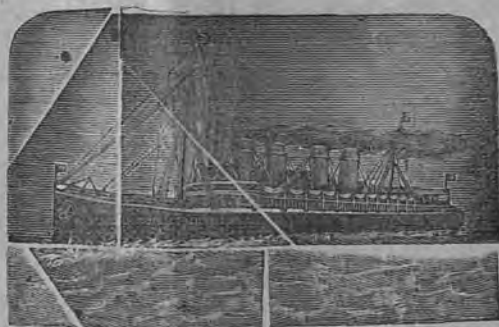
Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де ще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на звороти	„ 50,939—
„ на різницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
инші фонди заосмотреня	„ 40,000—

Разом сума К 1,964,824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Дешево, безпечно, скоро без пересїданя

до

Півн. Америки, Канади, Бразилії

величезними поспішними кораблями

Лінії: ГАМБУРГ-АМЕРИКА

Львів — Новий Йорк	злр. 86.10
Львів — Монреаль (Канада)	злр. 103.60
Львів — Бразилія	злр. 85.60
Антверпія — Канада	злр. 70.50

По близші інформації зголошувати ся прямо до

ГЕНЕРАЛЬНОЇ АГЕНЦІЇ ДЛЯ ГАЛИЧИНИ

Лінії Гамбург-Америка — Львів, Городецька 95.

Порядок
«РУСЛАН» виходить:
 в Австрії:
 на чл. рік . . . 20 мар.
 на пів року . . . 10 мар.
 на чверть року . . . 5 мар.
 на місяць . . . 1-70 мар.
 За границею:
 чл. рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Подписное число по 10 сот.

РУСЛАН

«Варшави ми очі і думку на Австрію: а не возьмем милої і віри не возьмем,
 бо руска ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділі і руских свят
 о 5^{1/2} год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дембровського (Хорун-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 напередне застереження.—
 Рекламації неопечатані
 вільні від порту. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесення по 30 сот.
 від стрічки.

Гроза державного переси- ления відсунена.

(X) Вже більш півроку тривав між
 обидвома державами монархії, а особли-
 во між угорським правительством а спіль-
 ним міністерством велике напружене,
 котре мало що не довело до пересиле-
 ния в спільнім міністерстві, а за сим послі-
 довало би неперечно пересиле-
 ния австрійського і угорського і тим спо-
 собом настало би справдешне державне
 пересиле-
 ния. Як відомо, міністер за-
 гран. справ бар. Еренталь і міністер війни
 Шенайх прийняли на себе зобов'язане на
 останній сесії делегаційній перевести в
 сліду-
 ючій сесії, котра мала бути скли-
 кана на май, підвисшене військових плат
 в бюджеті на 1909 р., котре мало обняти
 1908 р. Се підвисшене військових плат
 мало бути переведене без яких небудь
 уступок національних для угорського
 війська.

Однак угорська делегація заняла
 неприхильне становище, особливо її пре-
 зидент Барабаш недавно заявив рішучо,
 що мадярські незалежності не допустять
 до сего. Спільне міністерство намагало
 ся кілька раз в переговорах наклонити
 угорське правитель-
 ство, щоби єї зобова-
 зання зятягнені спільним міністерством
 могли бути сповнені. Барон Еренталь
 їздив навіть до Пешту, щоби там крім

полагодити інших справ довести до поро-
 зуміння з угорським правительством в спра-
 ві військових плат і весняної сесії деле-
 гацийної. Однак всі ті намагання пока-
 зали ся безуспішними. Настанку відбула
 ся перед тижнем у Відні міністерська ра-
 да спільних міністрів, в котрій взяли у-
 часть також обосторонні міністри прези-
 денти і міністри скарбу, але і в тій на-
 раді не осягнено ніякого порозуміння.
 Наслідком того повисла над монархією
 гроза загального пересиле-
 ния, позаяк бар. Еренталь і міністер Шенайх
 давнійше вже заявили, що в случаю відпорности
 Угорщини виснували би відповідні по-
 слідовности. Відставка спільних міністрів
 конечно спричинила б не лише міністер-
 ске пересиле-
 ния в Австрії, але і в Угор-
 щині і не можна б навіть на разі оціни-
 ти, до яких далекосяглих наслідків все
 те могло би довести. Як із спільного
 міністерства, так і з австрійського розне-
 сли ся вісти, що справу військових плат
 і весняної сесії делегаційної вважають
 там кабінетовим питанем, а та рішуча
 постава спільного і австрійського міні-
 стерства затривожила Мадярів.

Минувшого четверга відбула ся дру-
 га нарада міністрів спільних з міністра-
 ми президентами австрійським і угорським
 та міністрами скарбу, на котрій доведе-
 но в части до порозуміння на такій о-
 снові:

Підвисшене плат військових на 1909

має бути вставлене до бюджету на слі-
 дуючій делегаційній сесії. Офіцерам має
 числитися підвисшене крім того вже й
 за попередне чвертьріччє 1908, отже від
 першого жовтня. Для війська поправа ма-
 терияльного бити має бути переведена
 по-
 степенно, а в сім році призна-
 чує ся 500.000 корон на поліпшене хар-
 чу. На 1909 р. для підвисшеня плат
 жовнірам і поліпшене харчу має бути
 вставлена до бюджету квота 3^{1/2} міл.
 корон. На 1910 вставити ся до бюджету
 на обі цілі 7 міліонів. Таким способом
 повний видаток на поліпшене материяль-
 ного положеня військових війшов би до
 бюджету доперва з 1910 р.

Проти такої полагоди справ висту-
 пає рішучо сторонництво христ. суспіль-
 ників і їх дневник Reichspost, вважаючи
 се уступкою в користь коштівських не-
 залежностей. Відоме внесенє христ. сусп.
 делегата Шрафля змагало до того,
 щоби на саме підвисшене плат жовнірам
 (котре виносило б денно доплату по 5 со-
 тиків) потреба би вставити річно до буд-
 жету 5 міл. корон.

Між членами австрійської делегації,
 котрі відбули нараду в сій справі, ви-
 кликали вісти про таке порозумінє між
 спільним міністерством, а обосторонними
 правительствами велике невдоволенє, тим
 більше, що й речинець делегаційної се-
 сії має бути на домаганє Мадярів пере-
 сунений на осінь.

Іван Коссак.

Пропаций.

(Нарис).

(Дальше).

Ні — ні — сто разів ні... Она єго,
 она Остапова... Она мусить бути єго.

Газетяр — сокіл мій ясний — як
 називають єго, як висказують ся про
 него... Як глузують... він не чоловік...
 ха... ха... ха... не чоловік...

Хвилинку стояла на пів жива. Вті-
 кала всяка думка... всяке чувство.

Нараз припала до батька а тулячись
 до єго грудий, шепотіла через сльози:

— Мій він, бо люблю єго...

Таточку, я люблю єго... Таточку, я
 вийду за него, за него лишень...

Таточку, я люблю, я дуже люблю
 єго...

— — — — —
 І хотіли забрати тебе мені, соколе
 ясний мій...

І не дала я тебе...

Бо мій ти, мій ти коханий, сердечне
 моє...

Мій ти, мій...

Я бачу тебе...

Ідеш повільним, тихим кроком...

Твоя голова така ясна...
 В жар місячного світла йдеш до
 мене ти...

Я бачу тебе...

Я чую тебе...

Мій ти... во вік мій ти...

* * *

Пан радник уступив — позірно у-
 ступив. Знав Марійку, знав, що єї до чо-
 го небудь присилувати годі.

Але з мамою-добродійкою мав довгу
 конференцію, мама-добродійка слухала
 мудрих рад свого мужа і пана.

І їй сподобав ся Остап — она ба-
 чила добре, що він Марійкою занятий,
 але на зятя... ні... не про такого зятя
 она мріла...

Она рішилась більше на Марійку
 уважати, не лишати єї самої на прохо-
 дах з Остапом, постановила повільно,
 систематично знимати улуду з Марійчи-
 них очий.

І два вже вечери з ряду йшли ве-
 ликі розправи про зматериялізоване тепе-
 рішної молодіжи — особливо таких то
 літератів, поетів, що уміють так сумно а
 так солодко і високолетно приговорювати,
 а в ґрунті річи полюють за вином, са-
 мі они нічого не мають, за чужий гріш
 свята уживати їм захочуєсь.

І так незначно, повільно доторкала
 особи Остапа, і хотій отверто не зачи-
 сляла єго до таких — все таки виска-
 зувала можливість, що і він такий, як
 другі.

Марійка зрозуміла, до чого се стре-
 мить, і тому рішилась чимскорше по-
 дружити з Остапом.

І жаль чула до матери, і жаль чула
 до вітця. Давно їй якось, таж се єї ро-
 дичі, єї кохані родичі, єї найближші в
 світі, єї найближші...

Чом они не хотять дати єї за Оста-
 па — чом?

Щож винен Остап, що богата она
 — що?

А коли родичі рішучо — рішучо не
 дозволять... Що тогди?...

Ні... ні... ніколи в світі... она му-
 сить вийти за него... мусить...

Він став для неї всім, а коли є пра-
 вдива любов, кохане правдиве, она чує
 єго в серцю своїм...

За ним, як за стовпом огнистим
 свого призначеня она піде. Що дальше
 буде, байдуже їй, щоби лише з ним, що-
 би лише при нім...

До него линули єї гадки...

Але родичі... тато... мама... Онаж так
 кохає їх...

Ониж так люблять єї...

Она попросить їх... она дуже дуже

Якнебудь отже грозу державного пересилена відсунено, звіщають, що бар. Еренталь і міністер війни Шенайх подають ся о відставку, котрої одначе цісар не прийме. Імовірно австрійська делегація вдоволилась сими частковими успіхами, щоби не доводити справи до крайности, а сесія делегаційна буде імовірно лише відкрита в червню, але властиві засідання будуть пересунені на осінь також задля того, позаяк цісар утомлений ювілейними торжествами бажає удати ся на літний відпочинок з кінцем червня до Ішлю, звідавши ще по дорозі ювілейну виставу в Празі.

Політичний огляд.

Заграниця.

Заповідженням приїздом короля Едварда до Петербурга займає ся вельми живо все дньовицарство і робить з того всякі висновки. В Росії викликала вість про приїзд англійського короля велику радість. Деякі англійські дньовицарі намагають ся сю поїзку короля Едварда представити яко коромолу звернену проти Німеччини. Тимчасом берлінські дньовицарі запевняють, що про сю поїзку повідомлено з Лондону берлінські міродатні круги дуже приязним способом. Піші знов англійські дньовицарі, як Daily News приймають сю поїзку короля Едварда з мішаними чувствами. Імперіялісти, пише сей дньовицар, раді з того, бо вважають се природною річю, що король вільнодумної Англії відвідує самовладника вспятьної Росії, так само, як їм природною видали ся відвідини султана Абдуль Гаміда німецьким цісарем безпосередно по вірменській різні. Дньовицар сей вказав сю поїзку віроломством демократичних традицій. Дньовицар сей критикує а н г л ь о - р о с и й с к и й договір, позаяк англійське міністерство заграничних справ бажало уступками в Азії запевнити собі піддержку Росії в європейських справах, а крім того противить ся сей дньовицар заявам привітливости цареві опертим на сентиментах. Край, що гне ся перед тираном, не має

права до проводу в світовім демократичнім руху.

Міністер, котрий дякує Богу, що в Росії нема ще парламенту, є так само рад, що є в Англії банковічі. Сї торжества мають допомогти до найближшої заграничної позички на боевий фонд чиновництва в боротьбі з народом. Фінанси були понукою до зближення з Францією, а так само є тепер підставою до зближення з Англією.

Р о с и й с к а д у м а перевела розправу над інтерпеляцією в справі Фінляндії. Міністер-президент Століпін заявив, що правительство вважає своєю задачею з підмогою думи обезпечити Фінляндію яко нерозлучну п р о в і н ц і ю російського царства, але zarazом удержати внутрішнє законодавство фінляндське. Треба мати се на тямці, що Росія і Фінляндія мають одно ціле правительство. Октобрист Бенінгзел заявив, що єго сторонництво готово піддержувати міністра-президента на сій вибраній дорозі. Після того відложено думу на неозначений час.

В португальським парламенті посол Пінто Санто висловив погляд, що конституція повинна бути заступлена иншою, ухваленою народом, щоби не повторила ся знов диктатура. Міністер-президент Ферейре заявив на те, що треба лише вірно виконувати конституцію, а тоді нарід буде добре правлений, і що правительство не думає зовсім прибігати до диктатури.

З Т е б р і с звіщають, що перський губернатор одержав від російського генерала телеграфічне ultimatum до проводарів ворохобні. Наколи они не дадуть відшкодованя ограбленим Москалям, не дадуть убийників і не зложать гривни за убитого капітана російського, тоді Росія насильно зробить собі справу.

В південних і середних Х і н а х вибухло повстанє ясним полонієм. Вже давнійше були подавані телеграфічні вісти про позначи сего руху. Тепер поспіли грізні вісти з Іпан. Ся місцевість лежить на французко-анамітській границі і є найнеспокійнішою провінцією Хін. Обшар сеї провінції рівнає ся менше більше Австро-Угорщині.

Ворохобники здобули форти в Мангтсе і забрали припаси оружя і амуніції цісарским військам. Відтак обсадили місто К у е т у н, заняли залізницю і принево-

лили залізничу службу піддати ся їх розпорядкам. Число ворохобників, котрі ідуть в напрямі на Н а м к а й, зростає. Префект Куетуну утік, віцекороль просив губернатора Кван-тсе о війскову поміч, котрої однак не можна було вислати задля великого віддаленя.

В М а р о к к у клонить ся зьвізда султана Абдуль Азіса до заходу. Ще недавно вірили в Парижі в можливість єго щастя і побіди, однак успіхи осягнені Мулей-Гафідом, єго противником, розвіяли сї надії. Военні сили Абдуль Азіса розбиті, Мулей Гафід заволодів головними містами Фецом і Мекіном, а коли ще проголосять єго султаном в Танжері, тоді опинить ся Франція перед зовсім новим питанням. Скоро Мулей-Гафід заволодів так значними просторами мароканськими, тоді французка дипломатія буде приневолена признати ся, що була хибно поінформована про положенє в Африці, і треба буде іменем Франції і Європи приступити до переговорів з Мулей-Гафідом.

Новинки.

— Календар. Ві второк: руско-кат.: Глікерій М.; римо-кат.: Филипп Н. — В середу: руско-кат.: Ізидора М.; римо-кат.: Марія М.

— Ексцел. Епископ Чехович виїхав нинішнього понеділка на візитацію деканату дукляньського і поверне до Перемишля в половині червня.

— „Краєвий господарско-молочарський Союз“, стоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою в Стрию (давнійша „молочарська секція“ стрийської філії „Просвіти“), працюючи поверх три роки над створенєм молочарського промислу в рускій часті Галичини, а іменю над закладанєм молочарських спілок, їх організацією і чехнічною контролею та над розвитком торгівлі маслом, відзиває ся отсим до П. Т. нашої суспілености, щоб з всяким довірем відносила ся і на дальше до дирекції товариства „Краєвого господарско-молочарського Союзу“ в справі закладаня нових молочарських спілок і ширила дальше той вельми важний для піднесеня добробиту наших хліборобів рілньничий промисл. Наш край рілньничий надає ся на се і коли хоть троха віримо в свої сили, найде ся много прибожих т. зв. молочарських околиць, де можна би заложити молочарську спілку. Треба стільки бажати, щоб місцеві патриоти, місцеві інтелігенція і селяни, схотіли заінтересувати ся сею справою, дати ініціативу до основаня молочарських спілок і попрацювати щиро і витривало над їх веденєм, а тим причинять ся вельми до поступу і подвигнення так занедбаного нашого рілньничого краю. Товариство „Краєвий господарско-молочарський Союз“ в Стрию, маючи трілітню практику і працюючи щиро на тїм полі — поспішить радо з порадою. Більше праці і муравлиної витривалости, а менше деклямацій, тоді будемо могли говорити о нашій економічній силі. Приступайте в члени „Товариства Господарско-молочарського Союзу в Стрию“

Стан товариства представляє ся з 15. цвітня 1908 так: Стан чинний: готівка 5.221.61 К, довжники 27.212.48 К, адміністрація 2.260.87 К, інтенар 1.129.68 К, маґазин 4.449.93 К; стан довжний: уділи і фонд резервовий 719 К, вірителі 37.602.12 К, набіл 6.862.38 К, зиск 4.924.39 К, резерва страт 166.63 К, загальний оборот 73.326.43 К. Уділ виносить 20 К, вписове 2 К. Товариство має 3 склепи: у Львові Ринок 10. і ул. Казимирівська 47 — в Стрию на против гімназії. Головне бюро в Стрию. На всякі запитаня відповідає Союз відворотно. До праці а жде нас лучша доля! — За „Краєвий господарско-молочарський Союз“ в Стрию: о. Остап Нижанковский, Мисл. Тим, Любом. Данилович.

— Вибори до міської ради у Львові вже скінчили ся. При тіснійшій виборі перейшла решта 16 радних на 6 літ і 2 на 3 літа. На містє

буде просити їх... они зізволять... Они дадуть себе пересвідчити, Остап не такий...

Гроші, єї маєток... ні... ні... ніколи в світі... Останови не о єї гроші, не о єї маєток ходить... ні... ні... він єї бажає... він кохає... він дуже кохає єї...

Она вірить... она єму, Останови, вірить.

Був Остап... був попрацати ся... депеша від матери... отець хорий... мусів зараз виїхати.

Такий сумний, такий сумненький. І не поговорили нічого. Мати цілий час була з ними...

Коротко був, спішив ся до залізничі... шепнув, що напише...

IV.

Смерть...

Закралась тихцем раненько, закралась ненадійно.

Коротка недуга і той сильний ще мов дуб мужчина лежав вже на катафальку.

Полишив вдову, четверо дітв. Остап з них найстарший.

Молодший брат ще учеником гімназії, сестри молоді, одна 15, друга 17 літ.

І полишились самі... полишились на нужду.

Похорон.

Від рана вже, по кількадемній слоті, сірі хмари зачали протирати ся, яснїти, аж вкінці пукли в однім місці нерівною рисою і указавсь блідий, мовби заплаканий блакит. Калужі води, дахи домів, дерева, шибі вікон, спрагнені сонця, втягали в себе лакомо сонїчні поцілуї, опалїзуючи в ясних пестоцях.

З дистків дерев відривали ся що хвиля останні каплі дощу і спадали мов перлові слези на розмоклу землю.

Жалібний похід волік ся повільно улицями.

За домовиною йшов Остап з матерію, дальше сестри, родина, знакомі.

Остап змінений, змізерований... З єго лица віяв незміримий біль...

Зближались до церкви.

Задзвонили дзвони і гучна філя звуків йшла враз з похоронною дружиною, несена легким вітром. А кождий дзвін грав инакше.

Оден повагом, звільна, мов би сам вслухував ся в свої тони — инші горячково, мовби хтось кликав на ратунок і кричав дико з болю превеликого.

І лежить домовина над свіжо викопаною ямою.

(Дальше буде).

літ вибрано: Філіпа, Бардаша, Склепінського, Бенецького, Шнайдера, Солєського, Чарнецького, Тепфера, Ігнатівича, Цехульського, Бартона, Гетріця, Згурського, Ольго, Мареша і Плятовського, з яких лише Мареш і Шнайдер не були на літній міській комітеті (Стрільниць). На 3 літа вибрано Гарчинського і Валека, обох кандидатів „Стрільниць“. Вшехпольяки понесли при сих виборах соромний погром. На жаль не входить тепер до міської ради ні оден Русин з вини „Стрільниць“, яка хоч поставила була на своїй літній при першій голосованні пн. Павличака і Маковича, але при голосованні так їх зчеркувано, що навіть не прийшли до тісного голосовання. Впрочім они оба руських справ в міській раді ніколи не боронили, і в своїй рідній мові в раді ніколи не відзивалися.

— **Ревізія в церкві.** З Борцівщини пишуть нам: На анонімне донесення якогось вшехпольського чорносотенця з'їхав до Скали над Збручем комісар староства з Борцева — казав руському пароху о. А. Левицькому отворити церков і зробив дуже докладну ревізію в церкві буюючи в кождім закутку — шафі — хорах — навіть на вітварях. На запитання о. пароха, чого шукає, відповів, що є „donesienie, że w cerkwi znajduje się skład bomb browninów — ect.“. Хотів навіть відкочувати гробовець, що знаходиться під церквою, але вхід має з надвору. Побачивши однак, що над входом зеленіє велика і густа трава, полишив небіжчиків в спокою. По довгій буюванню по церкві, коли очевидно нічого не знайшов, дуже „grzecznie“ перепросив о. пароха, але on musiał spełnić swój obowiązek — і просив о дискрецію для уникнення скандалу. Однак, така нечувана ревізія в церкві мала більше свідків крім о. пароха Левицького, котрі подають єї до відома, нехай світ знає, до яких денунційний здібні вшехпольяки.

— **Університетські події з Градци.** В суботу мав відбутися звичайний суботній „буммель“ студентський і мали явити ся перший раз члени нового католицького товариства студентського. Аби не допустити до заворухи, ректор заборонив урядити „буммель“. При вході до університету уставило ся до 200 ліберальних студентів, але відійшли по 12 год. в полудне, бо католицькі студенти з огляду на ректорський розпорядок не прибули.

— **Справа Січинського.** Часописи доносять, що оводі надійшло до львівського суду з найвищого трибуналу у Відні, внесене Мирославом Січинським подане о делегацію позагалицького, а передовсім віденьського суду, до переведення розправи. То подане розглядала в суботу палата радних і заявила ся проти делегованія позагалицького суду. Палата радних пропонує то подане висловити кр. судови до заопіювання, який потім відомле єго найвищому трибуналови до остаточного рішення. — Акт обжаловання вже виготовлений і буде небаком доручений обжалованому. Часописи додають, що Січинський внесе відклик проти акту обжаловання, бо так жає собі родина в листі писаним до Січинського.

— **Про плеканє тіла.** Плеканє тіла крім зборювання має ще й инше дуже важке в життю чоловіка значінє. Оно убагородняє чоловіка а через то надає єму більшої поваги і значіння між другими не лиш що до стану і аванса собі рівними, але й перед виспим під тим зглядом. Виходить з того, що кождий чоловік, котрий хоче, щоби був здоров, щоби єму добре діяло ся та щоби другі єго поважали і єму честь віддавали, повинен о скільки можна, як найбільше і найліпше плекати своє тіло. Плеканє тіла може і повинно мати на оці дві головні цілі: 1. Скріпленє тіла так, щоби оно могло оперти ся великим недугам або бодай легко їх видержати. 2. Наданє тілу не лиш харности але й краси так, щоби й чоловікови самому і другим з ним було приємніше жити. Застановимо ся тут над тим, чи кождий чоловік може плекати своє тіло. О тім, що кождий, чи багатий, чи бідний, чи селянин-хлібороб, чи міщанин-ремісник, купець і промисловець, чи урядник або й хто не-

будь инший повинен плекати своє тіло, не треба й говорити, бо се річ ясна і зрозуміла. Инше питанє, чи кождий може то робити. Ми даємо на то рішучу відповідь, що кождий може то робити, скоро лиш має до того добру волю і охоту та знає, як то робити. Возьмім для приміру хоч би лиш таке: Чи селянин-хлібороб, що возить гній і оре землю, мусить конче ходити невмитий і непричесаний, з розпатланим волосем і торічним брудом на тілі? Або чи коминар, що день в день вимітає саджу і каналію, що лазить в канали, не може бодай раз на тиждень чисто обмити ся? Що кождого, чи він пан чи селянин, ремісник чи робітник, можуть боліти зуби, се так само певно, як певно і то, що кождий у тих людей може по їдженню або перед сном рот пополосати і не потребує розкушувати оріхів зубами або витягати зубами цвяхи. Із сего вже видимо, що кождий чоловік, хто би він не був, може в більшій або меншій мірі плекати своє тіло, а коли може, то й повинен; коли же не знає способу, як то робити, нехай учить ся. Нашим людям особливо по селах треба на то тим більше пам'ятати, що з плеканєм тіла піднесе ся й їх уровень культури а з культурою і добробит і буде в здоровім тілі здоровий дух.

— **Страшна пригода на залізниці.** В місті Воронежі, в Росії стала ся не двірці незвичайна подія. Пятнадцять монахинь з Дівиченьського монастиря прийшло відобрати транспорт дерева і нараз на двірці заскочив їх зливний дощ. Монахині поховали ся перед зливою під товаровими вагонами, що стіляли на бічних шинях, не здогадуючись, що ті вагони будуть небаком виправлені з поїздом. І справді мимо зливи до вагонів причеплено локомотиву, котра ринула їх з місця. Роздався страшний крик і поїзд спинив ся. Одній монахині колеса вагонів відрізали руки і ноги, так, що она погинула на місці, другу тяжко покалічило. Прочі монахині лиш страшенно перелякались.

— **З життя артистів.** В італійській містечку Местне коло Венеції стала ся оводі підчас представлення в проїзжім цирку страшна подія. Межи артистами були також акробати Рафаелі і єго жінка Емма. Якійсь багатий властитель більшої поїлості Дамеріні залюбив ся в гарній артистці і часто сходив ся з нею. Се добачив случайно Рафаелі і в своїй зазвисти придумав страшний план. Підчас коли єго жінки розгойдувала ся високо на трапезі, відв'язав Рафаелі, так що ніхто того не добачив, дротину лину, що держала руштоване, на котрім висів трапез. Нараз трапез подав ся а артистка, що ще з великою зручністю показувала карколомні штуки, впала з криком на арену і згинула на місці. До нещасливої прискочив Дамеріні, котрий спідів між видцями і нахилив ся з плачем над тілом артистки. В тій хвилі прискочив Рафаелі з сокирою і сильним замахом відрубав єму голову. Рафаелі віддав ся відтак сам в руки поліції.

— **Дрібні вісти.** При гал. властях скарбових є до обсади кільканадцять посад концептових практикантів з 1.200 К адютум. Поданя з долученєм свідонств з 3 держ. іспитів правничих належить внести до президії кр. дирекції скарбу. — Виклад скарбовости на львівськ. університеті по нок. проф. Охенковскім обняв др. Йосиф Мілевський, директор кр. банку і б. проф. краків. університету. — Пн. Мирослав Гаврилів і Артим Хомик зложили на львівськ. університеті професорський іспит з природописно-математичної групи.

Оповідки.

— **Заг. збори філії „Просвіти“ в Гусятині,** заповіджені на 28. с. м., відложено на день 8. червня с. р.

— **Заг. збори укр.-руської Видавничої Спілки у Львові** будуть дня 4. червня, о 11 годні рано, в салі засідань Виділу Наук. Тов. ім. Шевченка, при ул. Сушійського, ч. 17, з таким порядком: 1) Відчитанє протоколу з попередних зборів, 2) звіт секретаря, касовий і контрольної комісії, 3) доповнюючий вибір одного члена дирекції й одного заступника, 4) внесення й інтерпеляцій.

— **Краєва рада шкільна** іменувала в народних школах між иншими: Людов. Гейнєшівну учит. 1-кл. шк. в Шумлянах малих, Йос. Медвецького учит. в Козівці, Ів. Білинського учит. в Ягальниці старій, Вас. Лабенцького в Вульці, Григ. Кіся в Ценевій і Тимот. Жука в Грабі; перенесла: Ник. Древницького з Гаврилівки до Підвисокої і Маке. Гавлицького з Хотилюба до Нинович.

— **Іменования.** Міністер торгівлі іменував старшими завідателями почт почтових завідателів: Омеляна Матковського до Львова, Евг. Гервего в Живцю, Романа Сарачинського в Станиславові, а старшим почтовим контролером Евгена Барана до Кракова.

— **На Ясню Гору.** Подібно як в минувших роках і сего року приготує ся богомиле в честь Пресвятої Богородиці на Ясню Гору до Гошова. Люди так зі Львова, як і з околиці бажаючи взяти участь в сїм св. богомилі, зволять аголосити ся до оо. Василиян у Львові ул. Жовківська ч. 36. Зголошувати ся можна або самим або через своїх Вп. Отців духовних. Ціна їзди там і назад залізницею (3 класа) виносить: зі Львова 4 К 10 с, з Пуштомит 3 К 40 с, зі Щирця 3 К 20 с, з Миколаєва 2 К 70 с. Відїзд богомилі є назначений на 30. н. ст. мая с. р. рано. Поворот 31. н. ст. мая вечером. Близші відомости подасть при замовленню білетів монастир. Христос воскрес! — Оо. Василияни ул. Жовківська ч. 36. Львів, дня 8. мая 1908.

Посмертні оповістки.

— **О. Андрей Гриб,** парох в Берліні, брідського повіта, упокоїв ся дня 14. с. м. в 56. р. життя а в 26. р. священства. В. с. п!

— **Михайло Ольшанський,** артист руського народного театру, перебуваючого тепер в Чернівцях, упокоїв ся там нині рано. Покійник від довгих літ виступав на нашій сцені кількома наворотами. Вступивши перший раз на нашу сцену, учив ся там руської мови. Належав тоді до найліпших сил акторських, а маючи милий голос і темперамент грав в комедиях і оперетках з великим powodzeniem. Потім кілька разів переносив ся на польські сцени, а при повороті находив все приют в нашій театрі. Останній раз по побуті в Кракові, де грав в людів театрі, вернув до руського театру на менші ролі і слабший в співних партіях. Був се чоловік в силі віку, літ около 45, однак знеможений злиднями в останних часах почав недомагати. Полишив вдову і дві доньки, з яких одна нелітня, а друга подружена за військовим інженером. В кругах руської єсупільности, яка знала покійника зі сцени, викличе ся сумна вістка про єго смерть щирій жалє. Вічна єму пам'ять!

Наука, штука і література.

— **Гостина япанських акторів.** Екзотичні були оводі у Львові артисти — з далекої „країни цвітучих садів та сходячого сонця“.

В мійському театрі виступила драматична трупа славної у своїй вітчизні трагічки п-ні Ганако, що слїдом Сади Уассо із малою громадкою добірних япанських акторів вибрала ся на підбій Європи та після великих подвигів в льондонських і берлінських театрах і у Ронахера загостила й до Львова.

О скільки призабута вже нині гостина Сади Уассо і оводішні виступи пані Ганако дають мені підставу до видавання якогонебудь осуду, то бачить ся мені, що треба уважати япанський театр за виключний витвір свого власного осередка культурного, що відбігає доволі далеко від вимогів і розуміння, яке собі сучасна Європа виробила на театр і сценічну штуку.

Тим то й відпадають тут усякі порівняння із якимнебудь типом наших сучасних театрів.

Представлені япанськими акторами дві одноактові драмки (о скільки вношу з контро-

лі долученого змісту з тим, що діяло ея на сцені) архітектонічно дуже примітивні, а цілий зміст першої („В чайній“) снується довкола Гейші, що втворює боярина, щоби його обікрати, а зміст „Отаке“ зложений майже в цілості на одну роль служниці, що користаючи із неприсутності своєї пані, вбирає ся в її „кімоно“ що й опісля стає причиною її смерті.

Бо являєть ся лицар Yoshiko та беручи перебрану „Отаке“ за свою любку, — вбиває її.

У обох драмках ціла увага концентрується на самій пані Ганако, дарма, що грає в оточенню знаменитої та нечувано зіграної зі собою дружини.

Гра тих людей була написом крайно реалістичної штуки акторської.

Надзвичайна міміка, яркий спосіб говорення поглядом, жестом, якась прямо трансформація кожного моменту акції на зовнішній вираз гри — ось що знаменує японських акторів.

А попри казочну пластику і усі прикмети тої реалістичної гри не є се в нашому розумінню, штука оживлена душею твору і артиста.

У тій майстерній роботі нема сліду відчуття, є лишень чисто зовнішні події, що далекі від психології — можна уважати вислідом надзвичайної вправи і тої гімнастики, до якої здаєть ся такий спосібний японський актор.

Тому то дрібненька (з пречудовими устами) стать пані Ганако в своїм оточенню була явищем дуже екзотичним, симпатичним та інтересним — але не стряса моєю душею ані на хвилину, навіть тоді, коли з відражучо клінічними подробицями відтворювала яву смерті, — навіть тоді, коли клячала на переді сцени звернена лицем до публіки, а її зйищі заходили мракою і ховались у кутках очей, а з її гарних уст котились дві струйки крові....

Чар-ий.

Телеграми

з дня 25. мая.

Відень. Fremdenblatt доносить: Вість про димісію спільних міністрів бар. Еренталя і Шенайха потверджує ся. Димісія є природним вислідом ситуації, висловлюючої ся в тім, що оба міністри дали формальне приречення і зангажували ся що до переведення звісних жадань австрійської делегації, а не повело ся їм вповні перевести ті жадання. Є то поступоване строго конституційне, якого вістрє не звертає ся в ніяку сторону. Рішене прислугує тепер одинокі компетентному чинникови с. є Короні, яка має постановити, чи наведена причина є достаточна до прийнята димісії обох міністрів. Та справа через нещасливу тактику може більше скомплікувала ся, як було треба. Супроти трудностей, які передовсім в угорськім королівстві угор. правительства має до побороення, аби приєднати собі сторонництва більшости угор. сойму для тих заряджень, вислід, який спільні міністри досягнули у всіх важніших точках, мусить кожним неупередженим чоловіком бути уважаний за значний, передовсім, если помине ся подробиці, а зверне ся увагу на справу, що компроміс, доконаний на спільній міністерській конференції, може справу тривко поладнати. З хвилею, коли ухвали спільної міністерської конференції будуть цісарем затверджені і на тій основі вироблена дотична пропозиція, мусять уступити всякі сумніви, щоби пізнійше які небудь зміни в політичнім укладі могли зробити вплив на материяльний вислід досягнутого компромісу.

Відень. З компетентної сторони доносять, що цісар не прийняв просьби бар. Еренталя і ген. Шенайха о димісію. Завтра (второк) має появити ся відручне ці-

сарське письмо, в яким цісар відмовить просьбі о димісію обох згаданих міністрів.

Чернівці. Артист руского театру, Ольшанський, помер нині рано.

Париж. Франц Копе, член академії, помер вчора.

Сеуль. Дня 19. с. м. японське військо звело кровавий бій з корейськими ворохобниками в провінції Осега. Полягло 25 Корейців і 2 Японців, а 8 Японців було ранених.

Петербург. Посли першої думи, засуджені за підписане виборчої відозви, розпочали відсиджувати кару з виїмком кількох, котрим кару відложено.

Вашінгтон. Конгрес призначив півтора мільона доларів на участь Америки в міжнародній виставі в Токіо в р. 1912.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 24. с. м.: Іван Дубляниця, Добча; др. Євген Гвоздецький, Бібрка; др. Здзіслав Чапліцький, Законане; М. Бернштайн, Одеса; др. Ізидор Голубович, Тернопіль; Степан Шухевич, Дрогобич; Александер Яремчук, Полянка; Григорій Гарасимчук, Броди; Іван Семенюк, Немирів; В. Щербаковський, Львова; Володимир Строчкий, Коломия; о. Теофіл Прийма, Калущ; Теодор Мохнацький, Кокошинці; Осип Лукашевський, Львів; Людмила Демків, Бубнище; Марія Грабовенська, Долина; Ваєль Фірман, Камінка струм; Ромуальд Рулів, Законане; о. Теодор Серединський, Михайлівці; Омелян, Євген і Марія Рудницькі, Дібрнів.

Лікар

Др. Володимир Янович

мешкає від 1. мая с. р.

в Стахиславові, улица Голуховского

(давнійше СЕРЕДНА) ч. 1.

Адвокат краєвий

Др. Соломон Віттлін

отворив канцелярію у Львові при

ул. Крашевского 5.

Артист-маляр

Євген Турбацький

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

Поручає ся дешево і совісно

Артистично ритівниче заведенє

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — вивіски ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожик і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (29—?)

CORU

Шутки і паперці

можна набувати в „Сокільськім Базарі“ у Львові і у всіх торгівлях в краю.

Працюйте і шаліть!

Товариство взаємного кредиту

„Джистер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрилти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних вносять рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени забезпечені в „Джистері“.

З зисків уділив „Джистер“ на публичні добродійні цілі квоту 45,835 корон.

Вкладки	2,795.183 К.
Позички уділені	3,410.684 К.
Уділь членський	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	45.842 К.
Львовації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потручення провізії або коштів

всякі купони

вильосовах і вартіскі папери.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломия	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любін	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломия	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любін	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 30 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Внутрішнє положенє в рускїм клубі і єго становище.

(Δ) Останні події в рускїм клубі державної ради і промови головних єго речників останніми днями в розправі над наглими внесеньми в справі соймових виборів галицьких стають несхитним доказом, що руский клуб похожий зовсім на корабель, котрий втратив свою керму і став жертвою бурливих хвиль, які кидають ним на всі боки, так що нема вигляду, чи він допливе до безпечної пристани. Доволі пригадати тут комунікат виданий руским клубом зараз з початком теперішньої сесії, котрий станув з різкій суперечности з заявами голови клубу п. Романчука і голови «Народного Комітету» д-ра Костя Левицького, поміщених в N. fr. Presse а відтак перепечатаних в краєвих газетах. В обидвох тих заявах осуджено подію з 12. цвітня, коли руский клуб вважає о дноголосно єго подію яко вислід політичного положеня в Галичині, чим заперечено рішучо заявам голови Руского клубу і голови «Народного Комітету».

Ще яскравіше представило ся положенє і настрої руского клубу в промовах пп. Петрицького, Будзиновського, а особливо Трильовського, котрі зовсім виразно оправдували злочин з 12. цвітня, а інші бесі-

дники як Цеглинський, др. Дністряньський і Петрушевич не мали відваги зазначити в своїх промовах, що з становищем попередних бесідників оправдовуючих злочин убийства они і клуб і руский нарід не згоджує ся, не вчинила сего і президія клубу, котрій очевидно вирвано керму з рук, хоч недавно так поквапно простувала она погляди д-ра Окуневського проголошені в Празі про славянську солідарність і заявляла, що з тими поглядами не згоджує ся ані оден член руского клубу. Сего можна було по сих останних бесідниках, а бодай по президії клубу тим більше сподівати ся, що навіть соціал-демократичний речник Дашинський рішучо запротестував проти погляду висловленого Петрицьким і Будзиновським, а инший соціал-демократичний посол Зайц супроти виводів д-ра Трильовського зазначив, що таких тверджень виголошувати не можна, що єго запевнюваня, начеб Русини, Польки, Жиди, а навіть віденьські робітники згоджували ся із злочином з 12. цвітня, не можна наводити яко аргументу. Супроти тих радикальних голосів і тверджень президія клубу і націонал-демократичні єго члени зовсім замовкли, з чого можна здогадувати ся, що з тими голосами згоджують ся, і що покинули свої погляди, висловлені в заявах поміщених свого часу в N. fr. Presse.

Доси бодай, до хвилі, коли се пишемо, не маємо ніякої вісти, котра би заперечувала нашому поглядові.

Але не досить того. Др. Трильовський в своїй промові (маємо поки що лише зміст поданий коресп. бюром) виступив з різкою критикою відомої проповіді виголошеної у велику п'ятницю Є. Е. Митрополитом Шептицьким і закинув прямо надужитє високого становища церковного в ціли спараліжованя(?) сили(?) руского народу, позаяк молодця, котрий положив своє молоде житє на престолі відчини(?), представив яко звичайного злочинця і обсирав єго обидами.

Дальше виступає др. Трильовський проти Є. Е. Митрополита, позаяк наклонив і двох инших владик до архієрейського посланія, в котрім подано народови засади, проголошені в проповіді, і назвав се ганьбою для обидвох єпископів, а крім того додав описовим способом висловлену погрозу, що, наколи між владиками а руским народом з певністю поглибить ся пропасть, то не буде се задачію радикальних руских сторонництв ставити міст над сею пропастию, значить, иншими словами, що радикальні сторонництва подбають уже пильно про те, щоби така глибока пропасть без мосту витворила ся.

З виводів д-ра Трильовського вихо-

Іван Коссака.

Пропаший.

(Нарис).

(Дальше).

Задзвеніла глухо перша грудка землі — і такий зойк, такий страшний зойк з грудий бідної вдови, бідних сиріт.

Остап стоїть над сьвіжою могилою. Тулить матір до себе, корчево затискає зуби — аж скреготять, а душу єго рве біль, такий великий біль...

І дивить ся, як під сьвіжою землею гине домовина... і чує, що сгратив, що на завсїгди стратив з очий свого батька і страшний плач потрясає ним так нагло, що не міг перемогти себе, прикляк на вогкій землі, а закривши очі руками, плакав, плакав як мала дитина...

Отямив ся — він найстарший... він тепер отець тих плачучих сиріт, він опікун бідної вдови.

Дотепер в гадках єго хаос, нараз зрозумів тут на сьвіжій могилі вітця, він все зрозумів...

Мати — бідна вдова, сироти — сестри... брат... він їм отець, він опікун...

Остап шепотів молитву, при нім кля-

чала мати, клячали сестри... а сонічко Боже клало на їх похилені голови свої прозорі, м'які, золоті долоні, мов би пестило їх, мало сердячись над їх змученими душами.

* * *

V.

20. серпня.

І вже тиждень цілий, як відіхав Остап. Прислав картку... лиш одну картку... Єго отець безнадійно хорий...

По що я се пишу... по що... з нудів либонь, так нуджу ся... дуже нуджу ся... нема Остапа.

Який він бідний тепер... який дуже бідний мусить бути?...

Мій Остап... мій коханий Остап...

Як сумно, сумно мені дуже...

Я плачу, від кількох днів плачу.

Чого... сама не знаю...

Вчера вечером лишилась я сама — зовсім сама.

Дивно спокійний був вечер.

Сонічна куля вкотилась за ліси і сьвітила кровавою луною.

Самота і та тишина дивно якось ділала на мене.

Дивилась я на небо. Мала я над собою прозору, хрустальну опону неба,

по котрій волікли ся білі оболоти, ніби стада гусий.

І було так тихо — мов би сьвіт цілий уснув в часі вечірної молитви.

Дивлююсь в небо... дивлюсь... дивлюсь... давного щось діє ся... білі хмароньски рухають ся... мішають ся... вилонють статі... Остап... Остап...

Бачу чоло єго так сумно задумане, як чола грецьких статуй.

І дивлюсь на хмари ясні, на Остапа мого...

І так сумні єго очі, такі повні туги. Дивних дізнаю почувань.

І знов дивлюсь в сумні, смертельно сумні єго очі...

І глибоко сумною я стала...

Чому не разом ми, сумний ти, соколе мій?...

Чому не разом ми?

І заплакала я... так дуже заплакала я...

22. серпня.

Снив ся мені дивний сон... чар сонної візії дотепер ще обмотує мене невидимим оболотом, і жалую дуже, що день сполошив єго чудову картину з моїх очий...

(Дальше буде).

дять отже, що тоді лише не булоб пропасти між руским народом а его влади-ками, колиб они були і в проповідях і в архієрейськім посланію звеличали сего молодця мучеником і похвалили его злочин. Їх поступок, сповненє їх архієрейського обов'язку назвав др. Трильовский надужитим високого стовища церковного, ганьбою!

На се не обізвав ся ніхто з руских послів, навіть не замітив хоч би окликом, що з тими виснодами д-ра Трильовського не згоджує ся, а не то вже в окремій заяві. Отсе кидає сумне світло на провід руского клубу, котрий в дійсности обняли др. Трильовский, Петрицкий, Будзиновский, др. Евген Левицкий, і ведуть сей клуб так терористично, що інші члени, котрі на папері є провідниками, не мають навіть відваги спростувати або осудити таких висновків. Але ще сумнійше, що в клубі засідають три священники: о. Фоліс (з львівської архидиєцезії), о. Онишкевич (з перемискої) і о. Войнаровский (з станиславівської). Чи ж і они згоджують ся з тими виснодами і вдоволяють ся лише приміткою д-ра Трильовського, що він остатний уступ виголосив іменем радикальної партії, чи вважають можливим і з священничим достоїнством і становищем згідним спільне поступованє і діланє з такими людьми?!

Пересилене в австрійській делегації.

(X) Справа підвиснення військових плат і скликаня весняної сесії делегаційної довела в австрійській делегації до такого заострення, що можна говорити про пересилене, яке може викликати поважні послідовности.

Австрійські делегати здобули ся раз на рішуче становище супроти мадярської переваги і по нараді в згаданій справі заявили, що не приймають такої полагоди сеї справи, яку умовлено між обосторонними правительствами і спільним міністерством (основу сего порозуміння подали ми вчера у вступній статі) а домагають ся додержання урядових приречень, зроблених 12. марця с. р. міністром бароном Ерентальом і Шенайхом.

Обидва міністри, як ми вже згадували, внесли поданя до Корою о відставку, одначе, як звіщають з Відня і як можна було наперед предвидіти цісар не прийняв їх просьби о відставку, а сим зазначив, що одобрює їх становище і поступованє.

Для спільних міністрів виринає одначе та трудність, що постанов сего порозуміння, про котре ми вчера писали, не встигнуть перевести в австрійській делегації, котра рішучо настає, щоби приреченя дані 12. марця були в цілости додержані. Як заповідає Reichspost, не оставалоб австрійским делегатам нічого иншого, як зложити мандати.

Прийшло би отже до вибору нових делегатів, а позаяк вибір відбував би ся з окликом опору проти відомої полагоди справи, можна сподівати ся ще більшого заострення. Боротьба отже спільного правительства з австрійскою делегацією не малаб успіху і тому, як думає Reichspost, не остає спільному правительству нічого иншого, як наново розпочати переговори з угорським правительством, щоби его склонити до уступок. Колиб спільне

правительство піддержане Короною і австрійскою делегацією звернуло ся до угорського міністерства з рішучими домаганнями, тоді се останне або було би приневолене вдоволити сим домаганням, або виснувати послідовности з сего і піти у відставку, з чого для Угорщини не вийшла би ніяка шкода, бо оно і так не має сили і волі перевести порученої ему задачі — виборчої реформи.

Порозуміння отже переведене між обосторонними правительствами а спільним міністерством в справі військових плат і весняної сесії делегаційної не довело до полагоди справи а містить в собі зарід нового пересилення, котре може довести до поважних наслідків. Але ще більшу небезпечність містить в собі заява міністра Векерлього в клубі незалежних, що згода угорського правительства на таку полагоду справи є задатком національних уступок для Мадярів, які мають поспідувати ще перед виборчою реформою.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Підчас вчорашнього засідання перший промовляв міністер внутрішніх справ бар. Бінерт в справі наглого внесення Русинів о надужитя підчас останніх соймових виборів в Галичині. Міністер перечить твердженню соціал-демократичних, руских бесідників будь то би правительство не перепроваджувало совісно доходжень, а роздратовувало лише гноблену людність толерованєм надужитя. Зазначає дальше, що іменоване нового намісника має рівнож на ціли зменшене адміністраційних недостач і що п. Бобжинський відповість своїй задачі.

Для усунення всяких непорозуміннь — говорить дальше міністер — хочу ще додати, що хотай правительство приймає до відомости заповненє льояльного настрою зі сторони бесідників «русько-народного клубу» (Russischer Klub), то зміст народної програми сеї партії, если я добре его зрозумів, вже тому не може найти попертя правительства, позаяк дотепер не стверджено ествования російської народности в Галичині і на Буковні, крім малого числа „Липованів“ в тім останнім краю, що отже народна програма сего сторонництва не позістає в звязи з народним ісповіданєм населення, котрого заступниками они вважають ся. (Горяч оплески Русинів).

П. Марков: Се ми вже знали.

Міністер Бінерт: Глибоким обуренєм наповнили мене висноди двох бесідників, котрі промовляли безпосередно переді мною і відпираючи їх в імени правительства як найбільше рішучо, мушу заявити, що сї бесіди утвердили в мені передсвідченє, що тенденції радикального крила народно-демократичної рускої партії є в дійсности такі, як твердять Поляки. (Гучні оплески у Поляків). Ще ціколи не представлено в сій палаті ідеї перевороту з такою отвертостію, як то зробили оба послы Будзиновский і Трильовский.

П. Трильовский: Які ідеї перевороту?

Президент: Прошу о спокій, пане после Трильовский.

Мін. Бінерт: Такі бесіди, виголошувані тут і тим імунізовани, скоро доходять до відомого населення, мусять викликати небезпечне розаренє, если не

щось гіршого. (Гучні оплески і брава Поляків. Оклики Русинів. Гамір).

Президент просить о спокій.

Мін. Бінерт: Правительство сповнить отже лише свій обов'язок, если в будучині зверне найбільшу увагу на діяльність радикальної рускої фракції. (Гучні оплески Поляків. Оклики Русинів).

П. Трильовский: Се не відносить ся до всіх Русинів.

Президент: Прошу однак на серіо о спокій.

Мін. Бінерт: ..і ся група буде мусіла сама собі приписати, если її діяльність буде досліджена також що до тенденцій, котрі суть явні по виснодах їх бесідників. Панове повинні отже надумати ся, до якої консеквенції може їх становище довести. Відтак оправдує міністер повільність доходжень в справі надужитя поєрібним розслідуванєм справ, котре вимагає довшого часу.

Не хочу перечити, що хотай не можна будд довести надужитя в таких розмірах, о яких говорили панове, то однак стверджено переступства. О скільки брали в них участь державні урядники, то против винних поступлено в карно-судовій дорозі, або в дорозі дисциплінарного поступованя. На тім становищі стою також що до зажалень в справі соймових виборів. Після повідомлення мого товариша, п. міністра сираведливости, розпочато з нагоди сих виборів в разі випадків карні доходження і если покажуть ся обтяжуючі факти, то винних не мине заслужена кара.

Если на перекір поглядам обох бесідників, що промовляли безпосередно переді мною, став би ся загальною власностию політичних провідників руского народа погляд, що руский нарід може лише в дорозі мирного позитя щасливо розвинути ся і если би рішено ся полирати в тім напрямі з довірем діяльність намісника, тоді супроти факту, що також в пливові провідники Поляків виявляють завсїгди рішуче бажанє мирних відносин обох народів, то після того переконання відносини в Галичині дізнають бажаного успокоєня (Потакування Поляків).

Правительство же буде старати ся о вирівнанє існуючих противеньств на полі адміністрації, щоби заініціювати тривкий спокій обох народів, замешкуючих сей край.

Прошу отже о відкликанє наглости обох внесень, будучих предметом дискусії.

Відтак промовляв п. Малаховский. Жаліючи, що обі народности в Галичині розвивають образ братної сварні перед парламентом, відмовляє бесідникам укр. руского клубу всего права промовляти в імени всего руского народу, бо нарід не стоїть за ними. Вкінці обговорював подію з 12. цвітня.

Бесіду п. Малаховского переривав часто п. Трильовский прикликуваний президентом до порядку. По тім замкнено на внесенє п. Делюгана дискусію і вибрано генеральних бесідників „про“ Масарика, „контра“ Стапінського.

П. Петрушевич яко внескодавець по замкненню дискусії заявляє, що також бесідники «проти» признали, що адміністрація в Галичині має недостачі і твердить, що критичне положенє в Галичині і утрата руских мандатів була вислідом надужитя адміністрації а не партійної борби серед руского народу. Бесідник виявляє вдячність міністрови внутрішніх справ, що по раз перший в імени австрійського правительства взяв так рішучо і гідно руский нарід в оборону перед ворогами, імпортованими з заграниці. Однак се не заспокоїть домагань Русинів. Они мусять домагати ся,

щоб правительство взяло їх в оборону перед шляхтою в Галичині. Ухвала наглої буде для них дорогою сказом, чи піти їм законною чи іншою дорогою.

П. Вітак виступає в своїй бесіді драти польського кола, говорить, що в Галичині хтось третій зробить порядок і називає промову мін. Бінерта провокацією руского народу.

Відтак наступили фактичні сиростовання.

П. Курілович заявляє, що совість его сторонництва не обтяжена ані рублями, ані марками, ані взаєминами з чужою державою. Сторонництво его працює для народної ідеї і добра народу. П. Будзиновському не відповідає на напасти, бо уважає его за непочитального.

П. Марков простує твердження п. Вітика, будьто би доказано его братови студіюване фортифікацій в Заліщиках і переслане звіту Росії. На інші закиди п. Вітика відповість в дискусії бюджетовій.

П. Дністрянський вказує на різницю між розговорною мовою а народністю сироти виводів п. Глобінського. Що дотичить твердження п. Стапінського, що нарід можна лиш раз здурити, заявляє, що Русини не потребують приймати від него наук, як мають кермувати своїм народом, а п. Стапінський нехай старає ся о удержанні впливу на будуче серед польського народу, бо на его погляди виголошені нині, рільниче польське населення певно не згодить ся.

П. Станек стверджує, що проф. Масарик не був уповажнений до промовлювання в імені ческих аграрників. П. Челянський прилучує ся в імені своїх приятелів до заяви п. Станка і заявляє, що він і его сторонництво будуть голосувати проти наглости внесення Русинів.

П. Трильовський виступає проти бесіди мін. Бінерта за его погрози цілому сторонництву і взиває, щоб всі сторонництва у власнім інтересі запротестували проти сего. Вкінці просить цілу палату, щоб взяла в оборону Русинів.

П. Старух заявляє, що Стапінський похоронив свою місію яко представник хлопів вступленням до польського кола. (Оплески у Русинів).

П. Трильовський: Супроти Лібермана признав ся він, що за се дістав.

П. Старух зазначає, що положення Стапінського за 2 чи 3 роки будо таке як Стояловського (потакування у Русинів) і перечить Стапінському будьто би він зголошував ся до польського народного сторонництва.

На закид, що є пенсіонованим жандармом, відповідає, що був щирим австрійським жандармом, але притім вірним слугою руского народу, за що вибрано его послом до сойму і парламента з того округу, де був жандармом. Вкінці закидає п. Стапінському, що він є лялькою випханою соломою шляхтичів. (Оплески у Русинів).

П. Стапінський полемізує з Старухом і обстає при своїм твердженні що до вступлення Старуха до его партії яко гостянта.

В голосованні наглість обох внесень відкинено.

На тім замкнено засідане. Наступає нині о 11. год.

Новинки

— Календар. В середу: руско-кат.: Ізидора М.; римо-кат.: Марії М. — В четвер: руско-кат.: Пахомія При.; римо-кат.: Вознесєніє Господнє

— Приватна женьска 8-класова гімназія з правом публичности СС. Василянек у Львові.

Недавно ми доносили про наділене правом публичности сеї гімназії, яка по осудови компетентних кругів вповні на се заслугує. Небагом добігає до кінця другий рік єї встановлення, а вже за сей короткий час здужала ся інституція вибитись між подібними інституціями у Львові на перворядне становище і зєднати собі повне довіре і симпатію серед нашої суспільности, яка розуміє, що лише гімназія єдиною школою середною, котра управляє до наук університетських в характері звичайної студентки і до складання державних іспитів та ригорозів. Сего не дає жадна инша школа середна. В виду того, що тепер матура в гімназіях в наслідок реформи дуже улекшена, відтак в виду сподіваної реформи цілої науки гімназіальної, яка буде проголошена, мабуть ще перед вереснем, наша суспільність повинна віддавати свої донечки до сеї одинокі женьської гімназії в далеко більшім, чим доси, числі. Польських женьських гімназій в самім Львові три, а всі переповнені; чи ж би наша суспільність не могла сиромочись на заповнене своєї одної? Чи не було би се сумним доказом нашої малокультурности? Нема майже ані одного гімназіального міста в західній і східній Галичині, де би побіч мужескої не вступувала приватна гімназія, а у нас як?... Чи нам не треба тої науки, яку цінять такі практичні Англичани, висококультурні Французи та Німці і наші сусіди Поляки та Москалі? Від дирекції мали ми нагоду довідати ся, що з новим роком шкільним зачне ся в III. класі гімназіальної науки французької мови (5 годин тижнево), так, що як би реформа принесла нам навіть пізнійше заведення сеї мови, яко обовязкового предмету, то учениці сего закладу не будуть у сім огляді мати найменшого клопоту, а як раз будуть приготовані до побирання сего предмету ліпше, чим в гімназіях державних. На жаданє родичів буде заводити ся в дальших літах науку мови італійської, зглядно англійської. — Ті особи, що стоять ближше до сеї інституції, знають добре, під яким опитним, щирим і ревним аж до самопожертвовання проводом остає ся гімназія, який там добір сил учительських, тому сего повтаряти не думаємо. Але випадє нам звернути увагу на сю незвичайну опіку, якою огортає сю школу монастир Василиянок, що не жалує ніяких жертв матеріяльних на вивінованє сеї школи у всі наукові середники. До того будинок шкільний і інтернат для гімназіясток лежить в найздоровішій часті міста, серед великого огорожу. Ся гімназія тішить ся й особлившою опікою єго Експ. Митрополита, котрий в своїй ласкавості і зичливості для справи жіночої просвіти обіцяв подбати в найближшій будучині о розширенє згаданого будинку, зглядно о здвигненє нового. Коли отже сама школа має так запевнену поруку гарного розвитку, то було би непростимим гріхом нашої суспільности, колиб она не могла заповнити єї своїми ученицями. Рік шкільний має закінчитись 3. липня, вступні іспити до I. і приготавляючої класи відбудуть ся 2. липня, а для приватисток II. і I. класи дня 18. червня. — Ближних інформацій уділяє все дуже радо о. радник Спіридон Кархут, директор заведення і ц. к. професор академ. гімназії у Львові (ул. Длугоша 17, або ул. Левартовича ч. 19).

— Вісти з полудн. Америки. З Курітіби, столиці Парани в Бразилії, доносить п. Яків Каровець, що 8. марца с. р. засновали Русини в Курітібі нове „Товариство імени Шевченка“. Ціль товариства є: підтримувати всіма силами свою руску народність, свій обряд і свої прадідні звичаї, запомагати своїх членів в разі слабости, і видавати свою часопись під назвою „Основа“. Се товариство має чотири класи членів: основателів, звичайних, що платять 10 мільрайсів вступу і 1 м. місячно та спомагаючих і почет. Курітб. члени „Тов-а ім. Шевченка“ взивають і просять всіх Русинів бразилійських вписувати ся в члени сего товариства і звертають ся особливо до Русинів в Ріо Кларо а меж ними до п. Бабірецького, на котрого мають надію, що єю вість про се нове товариство подасть до ві-

дома ширшій рускій громадї в Ріо Кларо і спонукає Русинів до численного вступлення в товариство, щоби призбирати чим скорше фонди й розпочати корисну для Русинів діяльність добродійну і видаване часописи „Основа“. — При сій нагоді подає п. Яків Каровець до відома бразилійським Русинам, що з комітету друкарняного курітбської „Зорі“, виступили пп. Каровець, Купчак і Кутний, бо не хотіли заходити ся з другими комітетовими, котрі ані доброї волі ані здібности не мають, щоби нарід руский в Бразилії повести до національного, господарского і політичного розвитку, до береження его релігійних, шкільних і просвітних інтересів, до его своєрідної культури, добробиту і до своєрідної самоуправи. Вкінці повідомляє п. Яків Каровець, що злий дух руских кольоній в Бразилії, Стефан Петрицький, тільки позірно відступив від редакції „Зорі“, знаючи, що він видавництву шкодить, а що в дійсности він і з Людени, де тепер сидить, „Зорю“ редагує, бо Коцюмбас, Юда, Занько і т. п. не в стані редагувати.

— Свій до свого! Тов-о „Дністер“ жертвувало в сім році на цілі Тов-а св. Ап. Петра в Перемишлі 400 К., а на цілі Тов-а Дяків єпархії перемискої 100 К. За сі жертви складають оба Виділи Тов-у „Дністер“ сердечну подяку. При тій нагоді заприймаємо, що як показує ся зі звіту Тов-а „Дністер“, не всі наші церкви є забезпечені в нашім рускім Тов-і як також не всі святищенники і церкви є членами Тов-а св. Ап. Петра. Дятого Виділ Тов-а св. Ап. Петра звертає ся до нашої П. Т. Інтелігенції так духовної як і світської з горячою просьбою, забезпечати церкви і будинки в Тов-і „Дністер“, громадно вписуватись в члени Тов-а св. Ап. Петра а в той спосіб дамо доказ, що дбаємо про добро нашого народу, про красу нашого обряду та славу Божу. Вкладка до Тов-а св. Ап. Петра невелика: для новоприступивших членів 2 К., для давних 1 К., для новоприступивших церков 6 К., для давних 5 К. річно. — За оба Виділи: о. Мриць предсідатель.

— Сокільська організація по наших селах кріпить ся що раз більше. Нові пожарні філії львівського „Сокола“ закладають ся, а давні поростають в силу. Львівський „Сокол“ має нині 379 пожарних філій по містах і селах. З весною почав ся по філіях більший рух. Що неділі виїзять зі Львова інструктори на люстрації і курси пожарництва. Оноїднішної неділі переведено люстрацію „Сокола“ в Рудні коло Львова, яка виказала гарний розцвіт того товариства. Останньої неділі їздило двоох інструкторів на курс пожарництва до Юськович коло Олеська, де громадска рада закупила нову сикавку і віддала єї до ужитку „Соколові“. Науку пожарництва, рядові вправи, забави з молодіжню перервали львівські делегати на толоці за селом, де зібрали ся всі від дівтори до найстарших селян. Одурешлене було велике. З сусідних Кут, Ожидова і Олеська прибуло по кількадесят членів тамошних „Соколів“, які користали також з науки пожарництва. Кошти подорожи інструкторів покрив „Дністер“ який на такі видатки ніколи не жалував гроша, за що належить ся єму щира подяка. Юськовичі зачисляють до свідоміших сїл, досить сказати, що там всего є оден кацап-селянин на поверх 200 господарів. Тимто розвій „Сокола“, якого головою є місцевий учитель і член громадської ради, запевнений.

— Справа Січинського Gaz. lw. доносить, що Митрослави Січинському доручено вже акт обжалованя о злочин скритоубийства з §§. 134 і 135 уст. 2. карн. зак. Січинський вніс однак проти того акту обжалованя рекурс, який буде розглядати висшій суд краєвий.

— Старинні розкопи. Коло Ростова над Доном викопано старинні річи, великої вартости археологічної. Завглибшки два сажні в землі оден селянин найшов: глиняні глечики, череп, людські кости, золотий обруч на голову, листки золота, шматки від корони та вінця, круглоподовгастий дорогий камінь та багато инших річей. На глечиках є римські написи. Ростов, як відомо, лежить недалеко устя Дону до Азовского моря, а ті сторони находили ся в сфері римської кольонізації.

— Пожари. В Щитівцях, заліщицького пові-

та, згоріли. Оноді обійстя війта і громадського писаря. — В Новім Йорку згоріла накладова книгарня Гарпера. В огню пропало около 150.000 рукописей, між иншими цінні рукописи Марка Твена, Говелля, Мари Вількіне і инших.

— Про градову тучу в Тернопільщині доносять: Як великі шкоди наробила градова туча в Тернопільщині видно з того, що в самих Забойках знищила 580 моргів поля. Потопи води вижолобили на полях такі глибокі рови, що ті поля стали нездатні під засіви. Кошти відбудовання школи в тій місцевості будуть виносити около 2.000 К. До староства в Тернополі надходять все ще з різних сіл повідомлення о шкодах. Намісництво визначило для потерпілих від тучі 8000 К хвилювої допомоги, яку староство розділить межі найбідніших.

— 3 жита нашого монарха. Коли цїсар Франц Йосиф одного разу удїляв авдїенций в Будапешті, приступив якийсь сїльський коваль, виймив фотографії цїсаря і цїсаревой з кишені та попросив монарха, щоби поклав на них свій підпис. Цїсар сказав на то, що ему жаль, що не може того зробити, бо не має олівця при собі. Тоді виймає коваль з кишені великий олівець, такий, якого уживають теслі, і подав цїсареві. Цїсар підписався на фотографіях і дав їх ковалеві та попрощався з ним, салютуючи по військовому. Але коваль стояв спокійно даліше, а цїсар спитав: Ну, що ще можу для вас зробити? — Прошу ласки Вашого Величества, — відповів коваль — я просив би віддати мені мій олівець, бо мені его дійсно потреба! — Цїсар в задуманю сховав був олівець до кишені а тепер засміявшись на голос, виймає его і звернувшись до ковалеві, котрий прийняв его з глибоким поклоном і вийшов.

— Смерть 5-ох осіб від жандармских куль. В селі Чернихові, тернопільського повіта, яка є власністю Коритовського, провадила жандармерія слідство проти селян, підозрілих о недозволену ловлю риб. Між жандармами а селянами прийшло до зачіпки, яка скінчила ся сумно. Жандарми застрілили 5 осіб на смерть, а десять ранили. Погибли дві жінки, два малі хлопці і одна дитина. Намісництво вислало урядника на слідство до Чернихова.

— Зелізничі надужитя перед судом. Оноді почала ся карна розправа перед судом в Станиславові проти зел. інспектора Зібавера і банмайстра Рудковского та офіціянта Вальдекера, обжалованих за мальвервації (наведені в 105 ч. „Руслана“). Розправі проводить радн. Шнайдер, вотанти радн. Луцкий і Ілсевич. Обжаловує заст. прокурат. Кульчицкий, боронять адв. Юркевич, Бораль і Дверніцкий. Обж. Зібавер до вини не почуває ся, мав багато праці і хоч за все був одвічальний, то мусів віддати бюро рахункове п. Калиті, який мав знищити вимірові табелі що до достав Вальовой. Ощадности в касі мав з жінчиного віна, асекурації і власної платні 10.000 К річно. При доставах материялів для дирекції були звичайно Рудковский і Вальдекер, до яких мав повне довіре. Про відбір материялів они ему не доносили, лише удавали ся прямо до п. Калити.

— Нова машина до лїтання. Доси ми чули, що розвязкою питання лету у воздуху займали ся Німці, Французи, Англичани і инші західні народи. Аж ось кїївська „Рада“ доносить, що російському офіцерові О. Шабекому пощастило ся вигадати нову машину до лїтання. Над нею працював він 5 літ, користуючись моделями аероплану братів Райтів. Машина є доволі легка, важить всего 15 пудів, у повітрі може перелетіти 60 до 70 верств на годину, повертає ся на всі боки, може підніматись і знижати ся по волі керманіча. Вартість тої машини 10.000 рублів, з чого 6.000 карб. коштів сам мотор. Заки машина підійметь ся у повітрі, котить ся на колїсцятах по шинах так скоро, що самоїзд ледви може її здїгнати. Если би то все, що написала „Рада“ про машину до лїтання, було правдиво, то справа ле-

ту була би розвязана, що однак нам не видає ся правдивим. При сїй нагоді треба зазначити, що проби лету баллонами і машинами до лету дозволені в Росії лише військовим, мабуть тому, що лігїлісти могли би надуживати баллонів до своїх цілей.

— Найліпша сторожа пожежна. Цікавий опис зробленого на пробу алярму сторожі пожежної в Новім Йорку подає тамошний дописуватель парискої газети Matin, Стефан Льозан, котрий особисто всему придивляв ся. Скоро лиш відозвав ся двінок алярмовий, відчепили ся зараз самі від себе автоматично ланцухи, котрими ковї привязані в стайні а привиклі до того звїрята устанили ся перед вози. Зі стелі підсїня спустила ся упряж і в кілька секунд цілий табір пожежний був вже готовий до виїзду. Пожежники не потребують ходити по сходах. Скоро їх лиш заалармують, они як акробати спускають ся по довгих мідяних стовпах із своїх кватир на третім і четвертім поверсі на долину, і так в найкоротшій часі дістають ся на свої вози. Мене просили — каже Льозан, — щоби я підчас тої проби уважав, кілька мине часу. З годинником в руці слїдив я за всім і переконав ся, що від хвилі, коли роздає ся алярмовий двінок, аж до виїзду парової сикавки на улицю, минуло 34 секунд, отже дрібочку більше як пів минути. Інспектор був вже тим невдоволений і сердив ся, що пожежники спізнали ся о 4 секунди. Додамо, що львівська сторожа потребує лише 40 секунд від хвилі сигналізованя огню до виїзду, отже о 10 секунд більше як ново-йорська.

— Дрібні вісти. Дня 1. червня буде отворений новий почтовий уряд в Олівей- Королівці, городеньського повіта, до якого буде належати і громада Корнів. — Буря з тучею навістила минулої суботи північну полосу новосандецкого повіта і знищила до тла всі засіви в кільканайцятьох селах. — В Молодичі коло Ярослава померла Любов з Полянських Гомза, жінка місцевого пароха в 68. р. жита. — Співісти - академики львівського університета, загрозили сецесією на випадок непризнання жидівської народности на львівськїм університеті.

Оповідки.

— Іменованя. Міністер торговлі іменував старшим почтовим завідателем Авг. Радван Домбровського до Бережан. — Львівскій висшій суд краєвий іменував авскультангами суду отсїх практикантів: Фр. Мігоцкого, Юл. Кеслера, Ів. Вишневекого, Герм. Дахса, Фел. Грабовецкого, Ів. Маєра, Юр. Ємна, Вільг. Бачеса, Дав. Френкля, Едв. Ковальчука, Стан. Юньского, Евг. Жарского, Ярослава Пачовского, Юл. Билиньского, Теодора Чеснока, Мечисл. Сквіжиньского, Володим. Бриковича, Ярослава Руденьского, Евген. Кордасевича і Стан. Жарского. — Львів. висш. кр. суд іменував ведучими книги ґрунтові: Брон. Депу з Глинян для Львова і Конст. Глуховского з Теребовлі для Станиславова; Людв. Поляковского старшим канцелярийним офіціялом в Теребовлі, а канц. офіціялами: Стан. Жигм. Раделього в Жабю, Влад. Ваґнера в Будзавові і Каз. Здибкевича в Винниках.

Телеграми

з дня 26. мая.

Відень. В Wiener Ztg. появило ся відручне цїсарске письмо, в яким цїсар заявляє, що не приймає просьби о дїмїсію, внесену обома спільними міністрами, бар. Еренталем і ґен. Шенайхом.

Відень. Sonn- й Montags- Ztg. доносить, що делегації зберуть ся 18. вересня.

Льондон. Президент Франції Фалієр приймав ту вчера, витаний сердечно королем і королевою.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикетускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 25. с. м.: Микола Дерлиця, Витвиця; Олекса і Остап Редковичі, Гаї; о. Лев Нестор, Ремизовиці; Пасний Раставецкий, Сїлець вел.; Роман Рудницький, Петликівиці; Віктор Шараневич, Мости вел.; Стефан Танчаковский, Потік зол.; Салбо Цавм, Дрогобич; Микола Стебницький, Золочів; о. Теодор Ґураль, Якимів.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дїм власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річій домашних і господарских, збіжя і паші против шкід від пожежу.

Шкоди ліквідув і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростию. Оцінка шкід відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили по 10 пр.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при удїлюваню позички.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківськїм Товаристві.

Аґенції „Дністра“ находит ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить инший аґент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о удїленя аґенції. До тепер заробили аґенти 1.142.108 корон провізій.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на звороти	„ 50,939—
„ на ріжницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
инші фонди заосмотреня	„ 40,000—

Разом сума К 1,964,824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних прїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломїї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Чустомат	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломїї	—	—	—	6:08	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Чустомат	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в недїлі означені †.

CORU **Мумку** можна набувати в „Со-
і паперці і у всіх торгівлях в краю.

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження.

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Бюджетова розправа.

(X) Від 1902. року державна рада не ухвалила парламентарним способом бюджету, а правительство послугувало ся або цісарськими розпорядками або бюджетовою провізorioю на превелику шкоду парламентарної системи, позаяк парламент самохіть позбуває ся найважнішого права конституційного — контролі над державною господаркою. Минувшого року перший народний парламент вибраний загальним голосуванням також не спроміг ся на ухвалу бюджету, значить також не покористував ся тим найважливішим конституційним правом, яке єму прислугує. Однак се занедбанє можна було оправдувати тим, що новий парламент не виробив ся ще, не зорганізував парламентарних сторонництв і тому потону в повені промов тих нововибраних послів, котрі хотіли дати себе почути перед сьвітом.

Сего року повело ся по великих трудах і заходах бюджет парламентарно ухвалити в комісії, др. Штайнвендер виготовив уже звіт, розходить ся тепер о те, щоби посольська палата зложила доказ своєї конституційної спроможности і до 1-го липця, коли минає бюджетова провізорія, ухвалила бюджет також в повній палаті. В тій цілі президія посольської палати в порозуміню з провідниками сторонництв парламентарних уложила ся

справу так, що на бюджетову розправу визначила 200 годин, а іменно 20 засідань по 10 годин, так що розправа, котра почала ся сего тижня, має скінчити ся в останніх днях червця, щоби ще й палата вельмож могла бюджет ухвалити перед 1-им липця. В тім часі після математичного обчислення вимовлено би около 1,200.000 слів. Відступлено отже від давнішого контингентування бесідників, а сконтингентовано все на години, а відтак розмірно до ключа поодиноких сторонництв парламентарних приділено кождому відповідне число годин. Так н. пр. польському колу припало з того 27½ години, руському клубови 9½ години а московському 2. На сторонництва, котрі доси звичайно голосували за правительство, т. зв. парламентарну більшість припадає 144, а на опозицію 56 годин говорення. На консервативні сторонництва припало 51½ години (не вчислюючи сюди польського кола і Русинів), а на т. зв. вольнодумні 109 годин говорення.

Огсі числа показують, що парламентарна більшість, що піддержує правительство, має велику перевагу що до годин говорення, коли здає ся на перший погляд, що опозиції доволі обмежений випав час. Але коли зважимо, що опозиція користувала ся дуже широкою свободою слова в розправах над наглими внесеннями (руський клуб сам виповнив в суботу ціле засіданє 10-годинне трома

бесідами), то не може нарікати, щоби не мала нагоди висловити своїх жалоб і домагань.

Можна наперед знати, що бюджетова розправа буде обертати ся головню в рамках німецько-чеського язикового спору, котрий останніми часами вельми заострив ся, як і минулими роками в бюджетовій розправі німецько-чеське питанє було головною темою і передувало понад иншими питаннями і навіть відсувало на бік всі инші справи. Неперечно і університетські справи, розятрені студентськими бійками в Інсбруку, Градці і у Відні і аж до переситу обговорена справа Вармунда, дадуть консервативним і т. зв. вольнодумним сторонництвам привід до широких і горячих промов.

Руский клуб, котрого головною темою розправ служать звичайно вибори, користував ся вельми свободою слова і обговорив сю тему польсько-руського спору вельми широко, так що в бюджетовій справі не можнаб нічого нового в тім предметі вивести. Требаб отже сподівати ся і можнаб вимагати, щоби рускі послы в бюджетовій розправі при ріжних міністерствах виступили з реальними домаганнями та довели до позитивних успіхів, щоби не скінчило ся на тім, що «великих слів велика сила тай більш нічого».

Призначене на кожде парламентарне сторонництво число годин буде кожде розділювати поміж своїх членів.

Іван Коссак.

Пропаций.

(Нарис).

(Дальше).

Снив ся мені Остап... а такий веселий, такий коханий...

Ходили ми по горах, по уквітчаних левадах — ходили разом — обоє разом. Остап співав свою пісню. „Нехай марно я загину“ співав.

І розливалася пісня солодощі, топила ся в блакитах.

З очей его било тільки коханє, море щастя, безмежного щастя.

Боюсь, чогось знов боюсь...

І чому мама так виговорюють на Остапа, чом?

Чом все вговорюють в мене, що Остап на мій посаг полює... чому?

Лячно мені...

Серце тріпочесь, душа моя блукаєсь в масі темних прочувань...

25. серпня.

Остап нічого не пише...

За два дни вертаємо домів.

Татко вже два рази писали, щоби конче приїхати.

Так, за два дни поїдемо.

А Остап не пише. Боже... може що злого скоїло ся... може нещастє... а може... ні... ні... Остап любить... він любить мене...

Як часто, як дуже часто я думаю про него і дивне... не про того Остапа могучого, але про такого біднесенького як мала дитина.

27. серпня.

Сумно! чому так дуже сумно?

Іду до дому... до дому... а так сумно...

Сумно липати ті гори сині, кохані — сумно дуже...

Сумно лишати те небо — сумно.

А однак треба, конче треба.

І пораз перший від відїзду его, чую жаль, до него жаль.

Я така сама, така дуже сама...

Остапе... Остапе мій... вернись!...

Вернись і пращай зі мною ті гори наші кохані, то сонце ясне...

Вернись!...

Вернись і подивись ще оден раз на гори кохані наші, на ліси зелені, на полонини пахучі.

Вернись!...

Пусто, тихо, в душі так холодно, так зимно дуже.

В останнє дивлюсь на гори сині, в останнє дивлюсь на ліси темні, в останнє на небо Боже.

Небо тихесеньке — мовби спало, звізди бліді. Затиш шум дерев, стопились в тишині шелестячі розговори папороти, ріки, струї мовби журчіти перестали.

Так тихо...

Працюють ся зі мною... працюють ся...

Пращайте цвіти мої, зела дикі, каміня і хрести придорожні.

Пращайте червоні жары заходу, свитання сині, звізди ночі; працюйте хмарні небозводи, працюйте вітри буйні — пращай горда Чорногода моя... Пращайте хвилі прясні мої...

5. вересня.

Я тиждень вже в дома.

Відвиклам від міста.

Остап писав лист... дуже сумний лист... єму отець помер.

Бідний, бідний сокіл мій яєний...

Татко гнівали ся на мене. Заборонили писати до Остапа. Говорили, що я за него не піду, ніколи в сьвітї на се не дозволять.

(Дальше буде).

Наколи сей контингент буде додержаний, о чім однак можна бодай в часті сумнівати ся, то могла би державна рада сповнити свій конституційний обов'язок переведення контролі над державною господаркою.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

На вчорашнім засіданню палати послів забрав голос п. Евг. Левицкий, мотивуючи наглість внесення в справі убиства селянина Каганця жандармами в Коронці. Згадавши про аналогію надужити виборчих і убиства підчас останніх виборів і виборів з 1897 р. зазначає бесідник, що п. к. бюро кореспонденційне як і ціла польська праса старала ся затушувати справу Каганця і що скарги Русинів по кожних виборах мало важить палата. Втім однак випадку, в котрім молодий чоловік стратив життя в так злочинний спосіб, повинні бути всі обставини докладно розважені і винні належито укарані. (Потакування у Русинів).

Спис населення показує, що населення громади Коропець є майже чисто руске а до того в останніх часах народна свідомість там змогла ся, що було заслугою Каганця, мимо того пануюче польске сторонництво відважило ся поставити польского кандидата гр. Генр. Баденього уповаючи на силу виборчих махінацій підчас правиборів, котру то систему впровадив б. намісник Пінінський. Заходами Каганця має тепер ся громада дві читальні, кредитовий союз і товариство для піднесення рільництва і промислу. Діяльність Каганця була не на руку «польській тайній організації», котра прислала ему і его товаришеви підчас виборів до парламенту вирок смерті, щоби відступив від виборів.

Агітацію за гр. Баденім в Коронці розпочато від фалшивого зіставлення виборчих лист, в котрих уміщено 4 померших а 15 емігрантів в Америці а опущено около 100 управнених до голосовання. Каганець вносив реклямації і звертав ся телеграфічно до бучацкого староства, щоби полагодило сю справу. В день смерті ішов він до громадского уряду довідати ся про відповідь з Бучача, в товаристві жінки, сестри і 10—15 хлопів. Державець дібр гр. Баденього віззав їх в імени права, щоби війшли до уряду а жандарми віззали їх здивованих до відвороту. Селяни учинили се, але жандарми перетяли їм дорогу і станули проти них. Жінка і сестра Каганця засланяли его, але коли права сторона Каганця була хвилею вільна, скористав з сего жандарм і замахнув на него багнетом, другий пхнув багнетом в живіт, третій з лівого боку. З одержаних ран Каганець помер. Вкінці заявляє бесідник, що своє нагле внесення цофає.

Відтак прийняла палата звіт бюджетової комісії в справі увільнення ювілейних фондаций від належитостей і стемплів, почім приступлено до бюджетової дискусії.

П. Васьилько вказує на жертви, які понесли Русини при заведенню загального права голосовання, як також на великі надії, які привязували до народного парламенту. Обговорює становище українського клубу і зазначає, що в сім клубі є міродатною народно-політична програма, що опирає ся на самостійности українського народа і розвою его сил в мировій дорозі. Ненависні тенденції проти Поляків є сему клубови чу-

жими. Бесідник вказує дальше на розярене руского народу, з причини надужити підчас останніх виборів до сойму і означує кровавий чин Січинського, яко вислід безнадійности, за що рускі послі не є одвічальні. Сторонництво бесідника буде голосувати проти наглости внесення і проти самого бюджету, щоби висказати в сей спосіб правительству недовіру.

На сім замкнено дискусію.

Генеральний бесідник «контра» гр. Штернберг виступив в рішучий спосіб проти виводів п. Масарика відмовляючи ему права промовлювання в імени чеського народа і відгрівання судії в спорі між Русинами а Поляками. Фатальним було би, колиб прийшло до союзу польско-німецкого. Виказує дальше konieczність зміни регуляміну палати, підвищення платні жовнірам, заведення дволітної військової служби і розширення закону о забезпечення на старість не лиш на робітників. Широко обговорює справу професора Вармунда, виступаючи остро проти него. Вкінці взиває сторонництва, щоби в інтересі уздоровлення відносин виступили против демагогічної роботи соціальної демократії.

П. Пернерсдорфер, генер. бесідник „про“, заявляє, що соціалісти будуть голосувати за наглостію, не для того, щоби прислужити ся правительству, але тому, щоби дати можливість всім послам виказати свої жалі і бажання підчас бюджетової дискусії і щоби не позбавити парламенту найважнійшого его права: контролі над господаркою правительства. Жалує ся, що правительства проволікає обради бюджетової комісії. Вказує на телеграму, що прийшла власне до Відня, після якої жандарми убили 6 хлопів в Чернихові за то, що безправно ловили рибу в ріці. Найбільша нікчемність в тім, що жандарми стріляли до утікаючих. Чи можливим булоб в иншій краї, щоби за такий учинок карано смертю. Правительство показує ся нездібним до заведення порядку.

Вкінці атакує міністра скаргу Коритовского в справі цукровій.

Наглість внесення прийнято і приступлено до генеральної дискусії над бюджетом.

По короткій промові генер. справоздавця п. Штайнвендера забрав голос перший бесідник „контра“ п. Бакса по чеськи; відтак промовляв п. Баталін.

По промові п. Відгольца (соц.-дем.) перервано наради.

Дальшу часть засідання виповнили інтерпеляції в справі випадків в Чернихові.

П. Вітик зазначає в запитанню до президента, що в Чернихові убито вчора 5 хлопів. (Слухайте на лавах соц.). Крім убитих є кількох хлопів тяжко ранених, з котрих 4 померло і що до хлопів стріляв також лісничий місцевого властителя дібр. (Слухайте! на лавах соц.). Не лиш руских, але і польских хлопів помордовано.

П. Старух: Слухайте, пане Стапінський, пане Добійо! також польских хлопів замордовано.

Президент просить о спокій.

П. Вітик: Причиною сего масового убиства було, що хлопи ловили рибу в ставі. То масове убиство є ілюстрацією до вчорашньої дискусії і інтродукцією нової управи краю. Бесідник запитує президента, чи хоче зажадати від міністра внутрішніх справ, щоби власти безпеченства і жандармерія в Галичині шанували життя горожан і щоби винних як найскорше укарано. (Оплески).

Президент заявляє, що вручить запитанню президентови міністрів і міністри внутрішніх справ.

П. Брайтер зазначає, що чув, що властитель Чернихова гр. Коритовский і місцеві влади розіслали телеграми до всіх дневників і властей у Відні, щоби викликати для себе корисний настрій, а вину звалити на хлопів. Відтак запитує президента, чи хоче представити міністри внутр. справ желане галицких послів, щоби вислано як найскорше комісію до Чернихова для об'єктивного розслідування і чи ізве міністра, щоби здав як найскорше з того справу.

Президент заявляє, що доручить запитанню міністри.

П. Гломбінський жадає в інтерпеляції як найострійшого сліду.

П. Деглинський вказує, що і его сторонництво внесло інтерпеляцію і жадає, щоби президент вручив її сейчас міністри внутр. справ.

Президент годить ся. Відтак відчитано інтерпеляцію о. Фолиса в справі ревізії в церкві в Скалі н. Збр. Слідуюче засідання нині.

В справі язикового закона відбуло ся останніми днями кілька нарад поміж міністром-президентом, а міністрами Прашком і Прадем. Таким способом сі міністри вже знають основу язикового закона. З того, що сего начерку они не відкинули а limine, можна вносити, що начерк сей дає спомогу до осягнення порозуміння. В таких обставинах булоб можливо, щоби сей начерк закона перейшов на раді міністрів без викликання пересилень, хоч можна припускати, що міністри Прашек і Праде зазначать при сій нагоді своє становище і не зовсім згодять ся на всі постанови закона. Імовірно кожний з тих міністрів уложить свої домагання в виді заяви меншости. Справа однак не скорше, як в оєйній сесії могла би станути на дневній черзі в палаті.

Заграниця.

Ультіматум Росії дане перскому правительству приневолило перского представника на петербурскім дворі просити міністра Ізвольского о переговорах, щоби довести до мирного порозуміння. Однак пересправа не могла відбутися з причин независимих від перского представника, а назначена доперва аж по впливі ультіматум. Перський представник висловив надію, що поведе ся справу закінчити мирном способом.

В Англії виголосив міністер-президент Аскіт знаменну бесіду, в котрій зазначив, що змагання правительства на полі суспільних реформ не будуть так довго довершені, поки з дотеперішньої системи виборчої не будуть усунені тяжкі надужитя, котрі не дозволяють належно виявити ся публичній опінії (бачимо отже, що й в такій староконституційній державі бувають тяжкі надужитя в виборчі). Міністер заграничн. справ Грей говорив про союз Англії з Японією і зазначив, що він тепер сильніший, як коли небудь инде і що мирні вигляди як найкрасіші.

В Японії викликає загальне невдоволене бездільність правительства супроти ворожого Японцям руху в Хінах. Військове сторонництво домагає ся скорого діланя, щоби запобігти утворенню ворожого Японцям союзу держав. Також широкі верстви народні думають, що лише побідною війною дасть ся поправити важке економічне положення. Дневникарство і тайні політ. товариства займають тому острє опозиційне становище супроти правительства. Найзавзятіше нападають міністра загран. справ гр. Гааяші, позаяк він яко колишній амбасадор в Лондоні є творцем англо-япанського союзу, який уважають Японці великою похибкою. Можна отже сподівати ся его уступлення. Так само має

НОВИНКИ.

уступити міністер-президент, а його місце заняв би маршалок Я м я т а а се довели до зміни політики в воєнній напрямі.

Положене у східній Азії стало вельми грізним, як запевняють найновіші вісти. На погляд Японців бойкот японських ввозових витворів до Хін зорганізували англійські і американські купці, бо така сама проява виступає в Сіамі і Сінгапур. Японський посол в Пекіні, звернувшись з рішучим представленням до правительства, але сучасно прибув до Токіо проводир ворохобного руху в підвентних Хінах Лян-Ші-Шан і нараджував ся там з многими політиками. Се вказує, що Японці мали би спромогу всі революційні живля хінського народу підбурити проти пекінського правительства.

Анатоль Вахнянин.

Листи до Пантелеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

VIII.

Зі Львова 2-го Лютого 1869.

Високоповажаний Добродію!*)

Ледве запечатав я мій VII-тий лист до Вас, а вже и наспів другий — писаний оловцем без числа — враз з кінцем другої голови Домонтара.

У сему листі докорюєте Ви, Добродію, мені не трохи, що я не порядний, що мені треба було знати, що лист II на почті до мене в. — Як із сям листом стало, я Вам уже сповістив в моїм VI листі з 27 Січня. — Ви заєдно мене підозріваєте. Чим дав я повід до сего? — хибай тим, що не пропустив ні одного Вашого питання, без відповіді? що пишу stante pede на кожний Ваш лист? Ключете мене родичом. Партицького — таж я Вам уже и сказав, що я за Партицького дальш відвічати не хочу. — або чим заслужили ми всі на те, що стались ув очях Ваших німецько-ляцько-русицькою ордою? Кажете, що поміж Чехами подебете людей, що Вам не гайно відписувати будуть на Ваші листи, — а колиж я Вам неодписав зарав. Зробить лиш ласку, перегляньте дати своїх листів. — Кожний лист з Флоренції до Львова иде майже 5 днів. — Ваш лист з 29 Січня прийшов до мене 2-го Лютого. Коли немає у Вас ніякого довірря до мене, то покиньте мене, бо діло не успіє. Я уже казав Вам, Добродію, що стану тоді простим робітником на нашій непоораній ниві. Отж коли треба сказати, то скажу, що тепер окрім мене ніхто біля „Правди“ не робить, а в мене щоденно и 4 години школи, исправляю я на тиждень 50-80 школярських задач німецьких — так що колиб навіть хотів дещо для себе на историчнім полі зробити нема часу, тай годі! За такою працею, гірко мені приходить слухати докори — а то до того із Вашого листу видка сильна злість на мене. Хоч Ви сварите на Галичанів, то таки не можу я се до їх відносити, бо вони Вашого листу читати не будуть. Усі Ваші докори звернені проти мене, и я инак не можу розібрати Вашої неохоти до мене, як що листи мої Вас недоходять. Скажіть перед мною те, що Вам лежить на серцю, а тоді и Вам и мені легше стане.

Клонюсь Вашій добрій Пані и Ивану Пав. Вам же чолом від прихильного

Наталі.

*) На долі: Вп. Пант. Кулішу в Флоренції.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Пахмія Прп.; римо-кат.: Вознесение Господне. — В пятницу: руско-кат.: Модеста м.; римо-кат.: Максима.

— Перші загальні збори „Тов-а руских съвщеників ім. св. Андрея“ відбули ся в четвер дня 14. мая с. р. в духовн. семінарії при участі 31 членів під проводом о. Т. Дуткевича з Цішок. Фахових пояснень про ціль (несені лікарської помочи членам і їх родинам), средства і змагання тов-а уділив гол. референт о. др. А. Окуневский. По оживленій дискусії над деякими точками статута та над будовою власної санаторії вибрано головою тов-а о. Атаназія Окуневского, доктора мед., емер. лікаря повітового, а членами відділу оо.: посла В. Давидяка (яко заст. голови), інспектора А. Глодзиньского, професора І. Рудовича (яко касиєра), професора Т. Лежогубского, віцектора І. Паньківського. По резігнації шестого відділового о. катехита В. Щепанюка відділ кооптував о. префекта А. Малицкого (яко секретаря). — Доси надіслано 167 декларацій; вписове і вкладки аложило 40 членів. Дальші декларації просить ся надсилати на імя о. ректора д-ра Й. Жука (ул. Коперника ч. 36). а гроші на руки о. касиєра І. Рудовича (ул. Театинська ч. 3.) Для вигіднійшої посилки вписового і вкладок будуть невдовзі розіслані членам, які прислали декларації, чеки „Народної Лічницї“ з буквами: Т. А. се в: Товариство Андрея. — О. др. А. Окуневский, голова. о. Вл. Малицкий, секретар.

— Посвячене церкви. В Сереті на Буковині відбуде ся дня 14. червня в день Сошествія св. Духа посвячене церкви. Посвячення dokonae Преосв. Епископ Хомишин.

— Нечувана подія переведення поліційної ревізії в церкві в Скалі над Збручем мусить до глибини обурити кожного християнина. Лише Dziennik polski бачить в тім щось зовсім природного, і сим немов похвалює денунціцію якогось підлого вшехполяка, і захочує до дальших доносів. Dziennik вносить, що переховуване бомб і бровнігів в церкві в можливе, если можливим був факт відбування січових вправ в церкві (!), де командантом був сам священник. Що такого факту ніколи не було і не могло бути, се редактори Dziennika добре знають, але у видумках на Русинів нічим не вжуть ся, безлично примінюючи до наших церков назву „гайдамацькі кошари“. Сі слова най ім Бог простить, бо не знають, що роблять і пишуть! Так називати католицьку церкву може хіба чоловік божевільний і непочитальний, а не католик.

— Про українське євангеліє і духовенство подає „Рада“ такі цікаві замітки: Оден з реальних здобутків українства за останні роки є друковане „св. благословенія Святїйшого Синода“ українське євангеліє в перекладі Морачевского під редакцією преосвященного Партенія. Хто знає, з якою повагою селянин наш ставить ся до „слова Божого“ та з якими трудностями дістає ся до села українська книжка, той не міг натішитись при думці, що нарешті може таки хоч одній книзі на українській мові буде вільний доступ до селянської хати. Запідозрити в крамольности євангеліє тільки за те, що оно написане українською мовою, се вже і для найбільших наших песимістів здавало ся чимсь занадто неймовірним. Отже знайшли ся такі ревнителі основ, що з усієї сили повстали проти українського євангелія. Досить згадати хоч би того інспектора шкіл на Полтавщині, що звелів був учительці спалити в грубі українські євангелія, які надіслало їй земство для роздачі кращим школярам. Про те, як ставить ся до українського євангелія наше селянство, у нас писало ся чимало. — На Кубанщині люди плакали з радощів, почувши слово Боже рідною мовою. На Полтавщині, Чернігівщині, Київщині, Поділію та по інших місцях України, як доводилось читати і в російській і в українській пресі — скрізь народ ставить ся до українського євангелія дуже прихильно. Люди з охотою

слухають на рідній зрозумілій мові слово Боже і дякують тому, хто зробив „спасенне діло“ — переклавши сю книжку на сю мову, якою говорить тридцять мільонів людности.

Від себе додає „Рада“ також свою замітку: Нам доводило ся читати з селями євангеліє і розмовляти з приводу прочитаного. І ми по щирій совісті можемо сказати, що українське євангеліє дуже подобало ся селянам, робило на них велике вражінє.

— „Кобзар“ для селян. Полтавська губернска земска управа, з огляду на близький уже час святкованя 50-их роковин дня смерті Тараса Шевченка, запропонувала повітовим земствам, щоб вони замовили у неї „Кобзаря“ останнього петербурского виданя (який вона має разом замовити для всіх земств, щоб дешевше коштувало), аби роздавати его тим ученикам сільських шкіл, що скінчать науку сего року, для продажу селянам і т. и. Коли буде замовлено разом не менше 500 примірників, то тоді примірних „Кобзаря“ буде коштувати коп. 60. Деякі земства, між иншими й лубенське, уже згодились на се і пістали свої замовлення в губернску земску управу.

— Розправа проти Січинського буде могла розпочати ся аж около 25. червня. До розправи будуть покликані лише чотири свідки: возні намісництва Каняк і Майкут, студент техніки Ріпа, бо ті три на гук стрілів перші впали до кабінету намісника, і концепіст др. Скішинський, який критичного дня мав дижур в президиальнім бюрі.

— Пок. Михайло Ольшанський, артист руского народного театру, про якого смерть в Чернівцях ми донесли, родив ся 1863. р.; четверту реальну класу скінчив у Львові і 17-літнім хлопцем вступив до польского провінціального театру Катнера. До 1887. виступав в польско-руським театрі Бачинського, відтак Моленцкого, то знова в львівським польським театрі за Ів. Добжанського. В 1887 вступив до руского театру під дирекцією Віберовича-Гриневецкого і пробув у нім — з перервою в 1901—1903 рр. коли то виступав в львівським польським театрі — до самої смерті. Довгий час був режисером а в рр. 1896—1898 разом з Поліщуком теперішнім секретарем театру в Кракові, директором руского театру. За молодших літ, коли покійний розпоряджав ще прегарним голосом, співав тенором партії в опері й оперетці, відтак зближав ся усе більше до характеристичних ролі і разом з пок. Пловеским, Стечинським, К. Підвисоцьким, Парадюком та ин. належав до тої плеяди артистів, що так високо держали стяг рускої штуки. Хто бачив колинебудь его Візника Геншля, графа Траста в „Чести“, головнож Гаспарда в „Дзвонах з Корнвілю“, Липюка в „Хаті за селом“, той ніколи не забуде его інтелігентної, глибоко драматичної гри. Останний раз виступив в Чернівцях в ролі Дзємби в „Гальці“, відтак яко Пастор Мандерс в „Марах“ і Бос в „Наді“. Дня 16. с. м. грав комісаря моральности в „Бароні циганським“, але вже тоді видко було по нім велике ослабленє. Причиною недуги і смерті було затроєне несвіжим мясом. Похорони відбувають ся нині в середу по полудні з трупарні при краєвім шпиталі.

— Петро Савич Ефименко, український вчений і громадський діяч, помер оноді в Харкові. Покійний родив ся р. 1835; вчив ся в університетах харківському та московському. З початку 60-их років его в купі з иншими молодими людьми заслан, як політичного злочинця, на далеку північ, в Архангельщину. Тут він і одружив ся з добре відомою тепер вченою письменницею на полі російсько-української науки, Олександрою Яковлевною Ставровскою. В купі з своєю дружиною вони досліджували звичаєве право і побит з початку, поки жили на Великомуручії, великоруского, а потім коли покійному дозволено було повернути ся на Україну, — українського народу. Найважнійші наукові праці покійного ось які: „Матеріали для етнографії рускаго населенія архан. губ.“; „Сборникъ народныхъ юридическихъ обычаевъ архан. губ.“; „Заволодская чудь“; „Сборникъ малоросійскихъ заклинаний“; „Приданное по обычному

руському праву крестьянъ арханг. губ. „Юридическіе знаки“; „Договоръ купли-продажи по обычаямъ преимущественно торговымъ“; „Исслѣдованіе кустарныхъ промысловъ сумскаго уѣзда“ і багато інших. Покійний найбільш працював в сфері поземельної общини і звичаєвого громадянського права і був добрим знавцем сих справ. Він склав вкінці 70-их рр. спеціальну „Програму для изученія поземельной общины“ і „Програму изученія гражданского общаго права“, котру видало Императорске географічне товариство року 1877. Вкінці 70-их років покійний поселився в Харкові, справляючи зпочатку службу секретаря в статистичному комітеті, а потім — члена-оціночника в харківському дворянському банкові. Тяжка хвороба падучої, на яку він занепав на заслання, а також немолоді літа не давали ему працювати з таким запалом, як колись і через се ім'я его і діяльність вже здавна належали до історії...

— Про кроваву подію в Чернихові коло Тернополя доносять даліше: Двірський лісничий Альфред Кіршнер арештував дня 25. с. м. кількох селян при ловленю риб в ріці Сереті в районі видержавленім гр. Коритовским. Між арештованими була одна селянка, яка сама виправді не ловила риби, але станула в обороні свого сина. Ведена до громадської канцелярії Кіршнером і трема жандармами заходила через ціле село так, що зі всіх сторін збігалися люди, а передовсім жінки і діти та оточили громадський дім, грозючи Кіршнерови і війтові. Хтось з товпи мав кинути каменем і влучити жандарма в чакі і се було приводом до трох салів жандармських по три стріли, вимічених в збиту товпу безборонних жінок і дітей. На місці згинули: Мих. Карачук 60 літ, Ник. Шегедия 40 літ, Мария Мандзій 35 літ, Настя Сидоряк 40 літ і Семко Ладик 12 літ. Тяжко ранені: Киприян Недочитальський, Настя Цвях, Юрко Гасюк і Василь Лалик. Легко ранені: Андр. Хмельовський, С. Прокопів, Кат. Линьска, С. Копитилець, Федько Островський і Юрко Гвоздій. Кількох з тяжко ранених знаходять ся в агонії. На слідство приїхав до Чернихова комісар староства др. Трємбалович і полковник жандармерії.

Оповістки.

— 3 філії „Просвіти“ у Львові. Дня 28. с. м. (в четвер) відбудуть ся в читальні „Просвіти“ для середмістя у Львові (Ринок ч. 10) збори делегатів читальень львівського повіта, де будуть обговорювані справи райфайзенівських кас, крамниць системи Рочделя і дахівкарень. — *Виділ.*

— 3 Заліщик. Філія Руского Товариства педагогічного в Заліщиках, уладжує з днем 1. червця с. р. одномісячний курс приготівляючий до вступних іспитів до гімназії і учительської семінарії. Близші услів'я подасть охотникам о. Йосиф Савицький, катехит школи виділової в Заліщиках. — *Виділ.*

— Туристичний Клубок в Станиславові. Пишуть нам: Дня 19. с. м. засновано в Станиславові „Туристичний Клубок“ який має на меті дати почин до заснованя першого туристичного укр.-руского товариства в Галичині. Основателі Клубка є сеї гадки, що Станиславів через своє географічне положення як і через дуже вигідні положення зеліничі надає ся якраз на осідок туристичного тов-а. Сподіємо ся, що вно згуртує усіх тих Українців, що люблять красу наших чудових Карпат. Щоби еще перед заснованем тов-а по можности вже і сего року використати зближаючий ся туристичний сезон, рішив Клубок урядити вже і в сїм році ряд прогульок, які в своїм часі будуть оголошені в часописах. Першу прогульку устроює Клубок дня 7. червця (в неділю на Хомяк. Виїзд зі Станиславова 7. червця о год. 5:50 рано поїздом до Тартарова, дальша часть дороги на Хомяк і назад до Тартарова пішки. Поворот до Станиславова того самого дня о год. 9:07 веч. Кошти білету їзди там і назад разом з коштами провідника 3 К від особи. Харч на цілий день належить взяти зі собою, а крім сего звертає ся увагу на відповідну теплішу одіж. Хто схоче взяти участь в сій прогульці, зволить зголосити ся листовно найдалше до 3. червця на руки радника п. С. Стеблецкого. Суд повітовий. Станиславів. — *Станислав Стеблецкий, Федір Величко, писар.*

— Стопа процентова Краєаого Союза кредитового. Краєвий Союз кредитовий у Львові з днем 15. мая с. р. привернув нормальну відсоткову стопу від векселевого кредиту, т. є. для заробкових і господарських стоваришень 5½%, а для спілок ощадности і позичок системи Райфайзена 5%.

Посмертні оповістки.

— О. Олександр Джулинський, парох в Монастирці, журавеньського деканата, упокоїв ся дня 22. мая в 40. році життя, а в 16. р. священства. В. в. п.!

— О. Петро Єсип, парох в Літині, дрогобичського деканата, упокоїв ся дня 26. с. м. в 75. р. життя, а в 47. р. священства. В. в. п.!

Телеграми

з дня 27. мая.

Відень. Бюджетова комісія палати вельмож ухвалила відкинути прийнятий палатою послив закон про знижене податку від цукру і перейти над ним до дневного порядку.

Відень. Міністер судівництва приділив громаду і двірський обшар Лоаї до судового округа повітового в Перемішлянах і до окружного суду в Бережанах.

Лісбона. Президент міністрів предложив палаті проєкт закона відкликуючи розпорядки диктатури.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали 26. с. м.: Ольга і о. Василь Павула, Соснів; о. Олександр Гутковский, Вербів; о. Евстахій Бартків, Седлиска; о. Яків Сінгалевич, Романів; Ілля Андрущишин, Красне; Федор Романюк, Капустинці; Мария Фельдбергова, Підгірці; др. Лев Чаплінський, Терембля; Еміл Петрович, Оравчик; Іван Войнаровский, Сопів.

Запрошенє

на XII загальні збори членів Товариства задаткового в Мукилицях, котрі відбудуть ся ся дня 3. червня 1908 року о годині 3. по полудни в салі Уряду громадского в Мукилицях з отсим порядком:

1. Відчитанє протоколу з послідних загальних зборів.
2. Відчитанє протоколу з люстрації через делегата Зв'язку.
3. Справозданє Дирекції з діяльности і рахунків в р. 1907.
4. Справозданє Комісії ревизійної і внесенє на уділенє заяви довіря для Дирекції за р. 1907.
5. Внесенє Ради Надзираючої що до поділу зисків за р. 1907.
6. Внесенє Дирекції що до ульокowania фонду резервового і можливих страт.
7. Справа розв'язаня і ліквідація Товариства.
8. Вибір ліквідаторів.
9. Евентуальний вибір Ради Надзираючої, Дирекції і Комісії ревизійної.
10. Внесенє членів.

Рада Надзираюча Товариства задаткового в Мукилицях.

Секретар: Презес в заст.:
Іван Рибачек. о. Йосиф Грабовський.

СОКІЛ Житки можна набувати в „Сокільськім Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

4½% листи гіпотечні
4½% листи гіпотечні
5% листи гіпотечні преміювані
4% листи Товариства кредитового земского
4½% листи Банку краєвого
4% листи Банку краєвого
5% облігацій комунальні Банку краєвого
4% позичку краєву
4% облігацій пропінційні і всілякі ренти державні
Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

Працюйте і шаліть!

Товариство взаємного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних вносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45,835 корон.

Вкладки 2,795,183 К.
Позички уділені 3,410,684 К.
Уділи членські 234,898 К.
Цінні папери 130,452 К.
Фонд резервовий і інші 43,842 К.
Льокації 182,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад зеліничих поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломий	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломий	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені і.

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дні
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровского (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сялише
на попереднє застережене.

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Відправа галицьким москвичам.

(X) В своїм часі обговорювали ми домагання наших москвичів, що відпурнали ся своєї рідної мови рускої і народности та проголосили себе рускими, себто Москалями, щоби в Австрії признано московщині (або як они хитро висловлюють ся «общерусскому литературному языку») право горожанства. Домагання се йде до того, щоби московщину введено в школах руских яко викладну мову, а в польських школах східної Галичини яко обовязковий предмет науки, а крім того, щоби в урядах і судах на московські подання, які деколи вносять наші москвичі, видавано рішення московскою мовою. Для піддержки своїх домагань і їх оправдань посла-москвичі в державній раді н. пр. Марков, Глебовіцкий почали вносити інтерпеляції і петиції списані московщиною і домагали ся випечатання їх в цілій основі в стенографічних протоколах а також виголошували на засіданнях посольської палати московські промови. Москвофільські бурси і товариства устроювали „вечеринки“ в честь Пупкина або Наумовича, на котрих молодіж пописувала ся каліченням московщини, а навіть на зборах общества Качковского або вічах наші москвичі підсували вироблені московщиною промови, котрі они відчитували, щоби вмовити в світ, оц

нібито й селяни говорять у нас по московски. Крім того вносили наші москвичі ними самими виготовлені петиції, на які збирали підписи по громадах, мов би то сі громади бажали признання права горожанства московській мові в Австрії.

На все те вказували ми, що се лише здавна практиковане у нас змагане агенти московщини, піддержуваних всякими «благодотвірительними комітетами», а останними часами на жаль нашими всеполяками як др. Бузек, *Słowo Polskie* а в товаристві з тими *Dziennik-om Pol.* і *Gazet-om Narodow-om*. Ми виказували, що в Австрії нема московської (русской) народности, а є хіба горстка Липованів-сектантів на Буковині, котрих москвичі на навіть не признана там яко *landesübliche Sprache*, а не то яко краєвий язык.

Тимчасом і Глебовіцкий та Марков, а останними днями голова їх клубу о. Давидяк, покликуючись на п. Ягіча виголосив програму наших москвичів. На се міністер внутр. справ бар. Бінерт дав їм рішучу відправу (ми се подали в 109 ч.) і зазначив, що та програма об'єднательна не може найти піддержки правительства, позаяк нема московської народности в Галичині і Буковині, отже та програма не має звязи з національним ісповіданням населення, котрого заступниками они уважають ся.

Можемо з признанєм се піднести, що раз з авторитетного місця положено конець політичному баламутству.

Допись знад Дністра.

(Для кого приготавляємо оруже на себе?)

Якийсь Адвокат (отже чоловік добре свідомий права і правних постанов) оповістив п. з. „По атентаті“ надіслану статью, з котрої годить ся тут навести головні гадки. Отже передовсім рішучо заявляє він „во всеуслишаніє“, що ми атентату не похваляємо. Далше, що ми не тішимо ся з тої події, бо на нас повстали з того часу різні утиски. Ніхто не сьміє між Поляками, пише сей адвокат, заговорити по руски, ц. к. органи инакше інтерпретують закони проти нас, а польська ірредента укувала з сего для себе не аби який капітал шовіністично-національний; для шовіністичних польских віч прибув через те одинокий можливий материял; польські шовіністи дістали через те залізний лист на публичне зневажене українського народа, они придбали собі укорочене української преси, змушують зависимих людей до переходу на латинство — одним словом через смерть гр. Потоцького пішли дуже в гору. Крім того додає сей адвокат, що відносини стали так небезпечними, що Українці їли св'ячене в асистенції жандармів.

Все те виписали ми з „Діла“, що сей адвокат навів яко благодати, котрі спливають тепер на Русинів наслідком відомої події з 12. цвітня.

Іван Коссак.

Пропавший.

(Нарис).

(Дальше).

Кажуть, що він в моїм посагу залюбив ся.

Боже... Боже мій... що робити?..

Ні... я вийду, я мушу за него вийти, він такий бідний тепер, я вийду за него, я не хочу посагу, не хочу, хай держать собі гроші, пощо они мені, пощо они Останови?..

Яка бідна, яка дуже бідна я...

7. вересня.

Я сказала таткові, що мушу вийти за Остапа... умру, коли не дозволять. Посагу не хочу, ані сотика не хочу. Татко дуже гнівають ся... Пекло в дома, я цілу ніч плакала.

8. вересня.

Був днес пан Варецкий. Я не вийшла до сальону. Мама і татко страшно загнівані. Татко сказали днес, що зі мною не варта говорити. Чиж би наравду? Чиж я вже така зла?

Остапе... Остапе! Яке пекло, яке

пекло в дома! Від рана до пізної ночі крик і плач.

9. вересня.

З татком мала я велику пересправу. Страх, які они загнівані. Кажуть, що вирічуть ся мене, як Остапа з голови не вибю собі.

Коби то можна?

А хотьби можна, то не хочу... Остап мій... мій.

Мама вже по моїй стороні. Вчора самі вже татка успокоювали і розговорювали...

11. вересня.

Татко згодили ся... Боже, яка я щаслива, яка щаслива я.

Як плакала, як цілувала їх з утіхи і щастя.

Одно услівє поставили татко. Посагу не дадуть. Хай там... по що мені... Остап мене хоче... маєтків нам не треба.

Пишу до него... до сокола ясного мого...

* * *

VI.

Остап лежить на ліжку — лежить довго — нерухаво — вдивлював ся в стелю.

Боліла єго голова, ломали кости, і така пустка шарилася в єго душі, щоби в ній ніколи не родили ся думки, чувства, щоби ніколи не відчував нічого, а просто мовби виповнювало цілу єго язнь щось темного — байдужного.

Утома впала на єго душу.

Марійка — смерть батька — похорон — родина — се все мішалось в єго мозку. Він дізнавав вражіння, мовби там під єго чашкою розтягала ся паутина, від котрої освободити ся годі.

Одно зі всего розумів він ясно, з одного здавав собі справу, що сталося тими днями щось дуже великого, щось дуже важного, щось, що зневолує змінити дотеперішну дорогу життя...

Підніс ся з ліжка.

Темніло, можна однак було ще бачити цілу комнату.

Очи єго задумані, в тій хвилі блискучі, прямували до столика при вікні, на котрім лежав листовий записаний папір.

Лист від Марійки.

— Мрії — мрії — солодкі мрії...

Понури голову і знов укрит в долоні.

Ніби на язі, перед очима живо стояла Марійка. В жарючих лучах сонця, серед гір зелених на уквітчаних пахучих полонинах, она Марійка.

Так отже сконстатував сей адвокат в «Ділі» шкідливі наслідки події з 12. цвітня для Русинів і для розвитку руского народу, а редакция помістила се без всяких з свого боку застереж, значить, признала его виводи оправданими. І ці шкідливі наслідки відчуває очевидно вся руска суспільність на кождім кроці, на кождій області нашого національно політичного, культурного і народо-господарского розвитку. Окрім того сконстатував сей адвокат, що сю подію, значить злочин Січинського вихиснують польські загорільці, особливо всеполяки проти Русинів, уживають се яко оружжя проти нас, бо се для них дуже вигідне оружжя. Отже питаємо ся, для кого кують оружжя такі Січинські, Назаруки і інші рускі загорільці? В своїм засліпленю, в своїй пристрасти і загорілості не тямлять они, що служать лише оруддями всеполякам. В своїм засліпленю думають они, що роблять патриотичне діло, що служать народній ідеї, а тимчасом накликають на руский нарід всякі утиски, які спиняють его розвиток. Отсе признало мимохіть і «Діло», поміщуючи виводи безіменного адвоката.

А тепер звернім бачність на промови виголошені послами Петрицьким, Будзиновським, Трильовським і т. п. в державній радї, промови, в котрих они оправдували подію з 12. цвітня і від себе ще висловлювали погрози, мов би то був почин ще дальших, грізнійших подій. Не одному загорільцеві видасть ся, що се були дуже патриотичні промови, що такі Петрицькі, Трильовські, Будзиновські се великі політики і народолюбці, а тимчасом они своїм поступованем, своїм промовами роблять рускому народови справдешну медвежу прислугу, нагадують сего медведя, що бажаючи зігнати муху з лица сплячого, великою каменюкою кинув ему в голову! Они нагадують тих крикунів, як сумної слави Клеон в Афинах, які захопили керму держави атенської в свої руки після смерті Перикля і довели державу до занепадення її самостійности. Руский нарід побивав ся за вибором сих послів, покладав на них великі події, сподївав ся, що тепер, коли руский нарід таку численну спроміг ся вислати делегацию, зможе скорше добити ся рівноправности, здійснення своїх культурних і національних домагань.

І сего справді міг руский нарід спо-

Зірвавсь з ліжка і великими кроками перебігав невеличку кімнату — а рівночасно з виразом безграничної любови очі его бігли до столика, де лежав лист від неї.

Взяв лист до рук і може по сотний раз читав, читав его.

— Як кохано пише она — яка сила тепла, кохання, туги і щастя.

— Татко дозволили — пише — приїжджай соколе ясний мій — а скоро Марійка потішить тебе, розрадує по тяжкій страті. Правда, що ти мене любиш, правда, соколе мій ясний, ти віна мого не хочеш — правда — ти без гроший возьмеш мене?..

Читав, читав і пестливо шепотїв одно, однісеньке слово: Марійко!..

До пізної ночі ходив Остап по своїй кімнаті в тяжкій задумі.

А коли сонічко Боже зазріло знов у вікно его кімнати, застало Остапа, смертельно змученого моральною боротьбою, напів одітого, дрімачого на ліжку.

В коротці заснув...

І от сон, перед внутрішніми очима его душі, в тім таємничім її житю мрійткає предивні картини...

(Дальше буде).

дівати ся, бо як війшла до посольської палати численна руска репрезентация, звернула на себе спершу бачність інших сторонниць, зєднала собі спершу симпатії. Можна отже було сподївати ся, що інші сторонництва будуть руских послів піддержувати в їх змаганнях і домаганнях і що рускі послы щось досягнуть дійсно го і корисного для руского народу. Однак Клеони руского клубу не хотїли слухати проводу своїх Периклів, як на посольських вічах здобували собі виборців крикунством і нездійсними обіцянками (роздаванем панських лісів і грнтів між селян, знесенем податків, дешевою за безцін солию і нафтою і т. кими іншими грушками показуваними на вербі), так думали і в держ. радї бучами здобути собі славу. Тимчасом співами, відтак розбиванем слів а на останку похвалюванем і оправдуванем злочинів і погрозами не тільки втратили прихильність і поміч уміркованих сторонниць, але навіть соціялісти почали проти них виступати. Нині не має голосу Романчук, Олесницький, Василько, не они проводять клубом, бо їх закричали і стероризували крикуни, они захопили провід в свої руки і ведуть нарід в пропасть. Бож їх поступовань, їх ділань, їх промови не придбають народови рускому нічого доброго, а накличуть на него то само, що безіменний адвокат в «Ділі» виказав — шкоди і утиски.

І промови і поступовань є найліпше оружжя, яке они укували для всеполяків, мовби на їх замовленє. Се найбільша радість для всепольських загорільців, що рускі послы зійшли на дорогу прикунства і погроз, але для руского народу вийдуть з сего лише шкоди і лихі наслідки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

На вчерашнім засіданю палати послів забрав голос міністер бар. Бінерт, відповідаючи на внесені інтерпеляції в сей спосіб:

На внесені інтерпеляції п. Гломбінським і тов. як і п. Романчуком і тов. в квестії сумних кровавих випадків в Чернихові маю честь відповісти, що сейчас на першу вість про сї випадки зарядив я докладне розслідує справу. Після присланих до тепер мені урядових справоздань перебіг справи був слїдуючий:

Дня 25. вечером в рибацькїм ревірі державленім властителем дібр Коритовським.

П. Брайтєр: В який спосіб він державить? Се головне!

П. Вітик: Обрабував хлопів. На се маємо докази.

П. Брайтєр: Цїлу річ представляють тут так невинно. (Відзивають ся ще інші переривана).

Президент: Прошу передовсім вислухати п. міністра.

Бар. Бінерт: Коло Чернихова прилапала жандармерия злодія, що ловив безправно рибу і его матір, що пильнувала, чи хто не їде. Обоє відставлено до громадської канцелярії.

П. Трильовський: Се була мала дитина.

П. Вітик: Хлопи мають право там ловити. (Інші переривання Русинів).

О. Пастор: Поставте панове внесенє о отворенє дискусії, але не переривайте. (Поновні бурливі переривання).

Мін. Бінерт: На початку позволив я тобі з гори зазначити, що подам до відомости перебіг випадку на підставі надісланих мені справоздань. Думаю, що було би може більше вказаним, коли би панове були так чемні дозволили ме-

ні подати до відомости перебіг випадку а доперва потім критикували. Буде се в звязи лекшою річю. (Поновні переривання).

Президент: По що панове інтерпелюєте, коли не хочете вислухати відповіди (Потакування).

Мін. Бінерт: Перед громадською канцелярією зібрала ся, на вість о арештованю, скоро товпа, котра домагала ся видачі війта, закидаючи ему, що продав ріку висше згаданому властителеви дібр. Домагано ся рівнож видачі присутного там лісничого Кіршнера, котрий повідомив власти о крадежи риб. Коли жадання товпи не здійснено, прибирала она щораз грізнійшу поставу і почала навіть кидати каменем на громадську канцелярию, вкінці упали також з товпи три стріли.

Пос. Трильовський: Лісничий стріляв.

П. Вітик: Лісничий гр. Коритовського стріляв.

Мін. Бінерт: Лісничий Кіршнер скрив ся за жандармів, на котрих посилено ся каміне.

П. Старух: То не є жандарми, то шляхотекі парубки.

Міністер: Жандарми кілька разів усильно остерігали товпу, не зискали однак послуху; найшли ся самі в найбільшій небезпеці життя і вкінці, коли вже в двох місцях поцілено їх камінем, мусїли зробити ужиток з пального оружжя. Загалом дано девять стрілів, наслідком чого зістало убитих пять осіб, в тім дві жінки і дитина. Крім того зранено тяжко чотири особи, а шість осіб легко. Сейчас на першу вість о випадку вислав намісник до Чернихова радника двору Чежовского в цілі переведення слїдства і ствердження факту, а заразом видавня конечних наглих розпоряджень.

П. Брайтєр: То може має поміч убитим.

Міністер: Рівнож судова комісія, як також комендант жандармерії удав ся на місце в цілі безпроводного переведення слїдства. Крім сего вислано більший відділ жандармерії для привернення публичного порядку і спокою. Сейчас розпочав також дохідженє суд краювої оборони в тім напрямі, чи правно зроблено ужиток з оружжя.

Правительство жалїє над сумним приключенєм в Чернихові, де тільки людий стратило житє. Прошу високу палату, щоб не сумнівала ся о щирім і поважнім стараню правительства, котре бажає подрїбно і стисло розглянути цілу справу і ствердити ясно правдиві причини занепокоєня, які повстали серед селян в Чернихові, щоби після фактичного стану річи видати розпорядження, згідні з законами і привернути заразом поважанє законам і справедливости. Прошу заразом високу палату, щоби розважила, що тут ходить о випадок в віддаленім селі східної часті монархії, через що не є можливою річю, щоби всі подробиці випадку були вже нині закомуніковані і відомі правительству; дальше занову просьбу, щоби здержати ся з осудом випадку, позаяк є конечною річю не побільшати розярєня, яке натурально викликало в краю таке приключенє. Думаю, що можу мати також надїю, що члени сеї високої палати будуть старати ся о можливе успокоєнє населєня, щоби розпочатє слїдство могло буги без заколоту в етикий і річевий спосіб.

Не забуду повідомити сейчас високу палату о вислїді дальших дохіджень.

П. Старух: Скажіть лучше, чи убийників увязнено. (Переривання на руских лавах).

П. Гломбінський ставить внесенє отворення дискусії над відповідію міністра Бінерта на інтерпеляцію і по-

ставлення сеї дискусії на денний порядок найближшого засідання.

Внесене ухвалено.

П. Брайтер вносить безпроводочне отворене дискусії над відповіддю міністра.

Президент заявляє, що супротив ухвалення внесення Гломбінського не може внесення Брайтера піддати під голосування.

В дальшій генеральній дискусії над бюджетом забрав голос гр. Кольоврат і заявив вдоволене, що правительством задумує предложити проект языкового закона. Німецька аграрна партія не бажає собі культурної борби. П. Странски (се-німець) підносить, що єго сторонництво опираючи ся на засадах свободи буде з цілою рішучістю боронити прав німецького народу.

П. Бузек: полемізував з виводами п. Странского о мнимім гробленю Німців в Галичині. Перед півтора роком не було в Галичині мови о німецькій квестії. В Галичині є лише 60.000 Німців християн, розсіяних по цілім краю. Мають власні школи, субвенціоновані краєвим виділом. Дперва від півтора року німецький союз розпочав агітацію, під покривкою береження інтересів Німців, а в дійсности підбурює їх.

П. Странски: Се неправда! Союз Німців то неполітичне товариство, котре ніколи не виступало, як і не виступає з політичною агітацією.

П. Бузек: Робимо, що справедливе і випрошуємо собі заколючуване спокою з чужої сторони. Відтак обговорював бесідник справу санації краєвих фінансів, уважаючи єї за найповажійшу справу держави і всіх єї частий. Перед тим належить перевести реформу цілої державної адміністрації з рівночасним розвязанем народної квестії. Проти заведення уговоної автономії, о скільки ходить о Галичину, мусить бесідник рішучо застеречи ся в імени своєї партії.

П. Робляк (словен. ліб.) предложив скарги Словенців на поли шкільництва. Дальші сесідники виступали за реформою регуляміну палати, щоби запевнити їй спосібність до праці. На тім перервано розправи. Олідуюче засідання в п'ятницю.

Новинки

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Мудеста м.; римо-кат.: Максима. — В суботу: руско-кат.: Андроніка А.; римо-кат.: Фелікса.

— Устний іспит зрілості в рускій гімназії у Львові відбуває ся від четверга, цілий тиждень під проводом директора рускої гімназії з Коломиї п. Недільського після нових приписів міністерства просвіти. Дотеперішній вислід іспиту є зовсім вдоволяючий.

— Вистава Федьковичевої трагедії «Довбуш» театром аматорів львівського «Сокола» минулої неділі веднала собі признание видців. Була се справді одна з найінтересніших і найлучше відграних штук на сій сцені. Історичний підклад «Довбуша» домальований Федьковичем переказами гудулів про воевода, єго жінку квягину, любовницю Довбуша ітд. вихіснував Федькович доволі зручно до своєї трагедії, внаїтаючи в зміст патріотичні авороти, які викликували гримкі оплески публики. Нові декорації, костюми, світляні ефекти причинили ся також до того, що видці винесли добре вражінє, хоч гра мимоморотких павів тривала чотири години. Публика виповнила була салью по береги. В найближшу неділю театр «Сокола» повторить «Довбуша», щоби дати можливість побачити сеї твір нашого найбільшого буковинського писателя і тим Львов'янам, що задля недостатку місця не могли бути на першій виставі «Довбуша».

— Цісар уділив з власних фондів 200 К на докінчене будови церкви в Городищу.

— Кровава драма в Чернихові. Польська преса має знова поле до попису, представляючи події в Чернихові яко «гайдамацький бунт». Замість виждати розслідування справи, яке заарядив намісник, польські газети доносять на власнім дроті неімовірні річі про бомбардуване селянами хати війта. В хаті мали знайти «4 коли, лопати і інші кусні дерева» а каміня мали доходити величини кругольняних куль. Скільки правди буває в тих польських писанинах, ми мали вже нагоду нераз пересвідчити ся. З Тернополя виїхала до Чернихова судово слідча комісія, зложена з радника Айхла і з лікарів доктора Шельонга і доктора Впотошиньского. Виїхав також тернопільський староста Завадзкий. Зі Львова прибули радник двора Чежевський і комісар Михаловський. З жандармами ведуть слідство полковник Піріггер і ротмайстер Ягода. — Вчора відбули ся похорони убитих селян зовсім спокійно. В селі роїть ся від жандармів, а крім того прибула одна ескадрона драгонів.

— Змагання до унії в Росії. Александер Столипін, молодший брат рос. президента міністрів і співробітник «Нового Времени» нераз піддає своему братови щасливі думки, які відтак дістають ся перед царя яко проекти законів. Недавно появилася в «Н. Вр.» стаття Алекс. Столипіна, в якій пропонує, щоби замість безнастанно спиняти перехід з православ'я на католицизм, дозволити на перехід на унію, при чім богослуження відправляли би ся в російській мові. Тим чином створено би громади Росиян-католиків і спинено би польонізацію.

— Діяльність «Просвіти» в Одесі за 1907 рік виявилася в наукових рефератах та літературно-вокальних вечерах і виставах, і уряджуваню своєї бібліотеки, в заходах біля заснованя при «Просвіті» української школи, у виданю книжок і пн. Наукові реферати, змістом переважно з історії України, української літератури і етнографії, відбували ся щотижня в середи. На тих наукових вечерках торік збирало ся слухачів більше, ніж позаторік. В суботи відбували ся літературно-вокальні вечери, що й торік складались з рефератів (переважно з історії української літератури), з українських деклямацій, музикалів та співів, а напоследок кінчались танцями. За вхід на єї вечерки платили просвітяни по 25 коп., а сторонні — по 50 коп. Усіх вечерів — середових і суботніх було торік 62, а рефератів прочитано 63. Два читались мовою російською, решта українською. Дня 26. ст. ст. лютого 1907 уряджено вечер в роковини смерті Т. Шевченка. Для дітей торік уладжено три вечери: виставлено дитячі опери М. Лисенка «Коза-дереза», частину з оперки М. Лисенка «Весна і зима» і комедийку І. Левицкого «Попались»; на тих вечерах діти виступали також з українськими деклямаціями та співами. Драматична секція «Просвіти» торік урядила чотири вистави: «Олеся» і «Невольника» М. Кропивницького, «Степового гостя» Б. Грінченка і «Назара Стодолю» Т. Шевченка.

Читальню при «Просвіті», як і позаторік, найбільше відвідували підчас вечерок середами й суботами. В читальню виписувано всі періодичні видання російської України, як от: «Л. Н. Вістник», «Рада», «Рідний Край», «Слово», «Україна», «Світова Зірниця», деякі українські видання в Галичині: «Діло», «Руслан», «Громадський Голос», «Зеркало», «Світ», «Буковина» та американсько-українську «Свободу» й деякі російські часописи. У читальню і просвітяни і сторонні ходили безплатно. Торік закінчено упорядковане бібліотеки тов-а, яка має 2068 томів. Що до книгарні одеської «Просвіти», то й торік вона була на тих основах, як і позаторік. Обороти книгарні був на 1465 карб. а чистого прибутку було 223 карб. 51 коп. Торік же вадї розпочав клопотати про засноване української школи при «Просвіті»: зібрано початковий фонд, вироблено програму початкової школи з трома виділами і подано прошенє про дозвіл. Надійшло було потім запитанє, якою мовою має

бути наука в школі, і як відписано про се, що — українською, то від падолиста і доси нема ніякої відповіді. Розпочато було торік і видаване книжок українських. Видано було книжечку М. Комаря «Запорожські вольности» і дано в друкарню другу книжку І. Бондаренка «Про Гарибальдія», що виїшла уже сего року. Членів усього в одеській «Просвіті» на 1. січня с. р. було 632, — збільшилось о 57, а відпало з різних причин пість. Виділ тов-а того року не разміняв ся. Шож до грошевої справи тов-а, то вона не досить в доброму стані була. Найголовніший прибуток торік був з суботніх вечерів — 1719 карб. 8 коп., а членських вкладок було тільки на 544 карб., що виносить коло шестої частини бюджету.

— Нафта на роз. Поділю. Одеські нафтові промисловці зацікавлені жерелами нафти на Поділю, думають про можливі способи експлуатації її. Сегож літа візьмуть ся вопп розшукувати нафтові жерела на Поділю й потім уже, колиб їх знайшли, зорганізують для експлуатації сего багатства акційне товариство. Треба сподіватись, що в звязку з питанєм про збудоване залізничі Проскурів-Кам'янець справа ся значно посує ся наперед.

— Урожай на Волині. Найбільше тепер по селах на Волині (як і скрізь) цікавлять ся селяни тим, який то буде сего року урожай хліба. Але з усіх їх балачок чогось певного добитись трудно. Оден каже: «мабуть Бог дасть, жито трохи уродить, але з пшениці нічого не буде». Другий же знов навпаки, що пшениці подекуди й нічого буде, а про жито й думати нічого. «Озимина зовсім пропала!» — каже третій. Але певно те, що і жито й пшениця щось вродять по низинах тільки. Важниж тепер геть пересівають ся на ярину. — З рос. Поділя доносять: В лїтиньскім повіті дуже рісно зацвили яблуньові садки. Як буде добре літо, то треба сподіватись сего року доброго урожаю яблук. («Рада»).

— Сніжна заметіль в маю. З Берна в Швайцарії доносять, що минулої неділі майже в цілій Швайцарії шаліла сніжна метелиця. Всі виниці зістали знищені, бо хуртовина шаліла через 12 годин. Телеграфічні і телефонічні получення перервані. Рух залізничий місцями здержаний, бо шляхи завалені снігами. В тій сніговій катастрофі згинуло кількох людей.

— Бог вогню в Пекіні. Хіньске правительство дістало недавно від своїх агентів в Японії донесенє, що 200 хіньських студентів виїхало до Китаю, щоби там вакликати революцію. Зараз потім вибухли в Пекіні вогні, і доси не відомо, з якої причини. Двір і правительственні круги не находили иншої ради, як запитатись астрологів. Кореспондент одної англійської газети оголошує звіт, який надіслали астрологи цариці-вдові: «Нема революционерів в Пекіні. Пожари спричинені сими відвідинами бога вогню, який зійшов на землю на 100 день. Правительству не треба непокоїтись, бо по відїзді бога вогню пожари самі перестануть». Здає ся, що бог вогню загостив вже й до полудневого Китаю, бо з Шангаю доносять, що в копальнях вугля в Пінг-Сіанг вже від 20 днів горить, при чім загинуло й чимало осіб. Урядники потратили голови, не знають, як запобігти дальшому розширеню вогню і назначили 100 тисяч корон нагороди, хто спинить пожежу.

— Дрібні вісти. В Тустановичах коло Борислава ударив вчора грим в закоп «Гуцул» і запалив єго. Від пожару вибух сусідний закоп «Бітум». — N. fr. Presse доносить, що супроти унеможливлення через ухвалу палати вельмож знесеня податку від цукру, наступить знесенє консумційного податку від мяса і знесенє нафтового податку.

Оповідсти.

— Театр аматорів львівського «Сокола» відіграє р неділю дня 31. с. м. другий раз «Довбуша», трагедію в 5 діях а 7 віделонах Юрія Федьковича. Початок о 7 год. Білети продає «Сокільський Базар».

— Тарасове св'ято в Збоїсках. Св'яточний вадїр в пам'ять 47-літних роковин смерті Т.

Шевченка уряджує Читальня „Прогресу“ в Збоїсках і члени тов. „Воля“ у Львові, в неділю 31. с. м. в Збоїсках коло Львова в домі п. Люблінера. В програму входить промова, відчит, мішаний хор, сольовий спів, деклямації і штука „В Гірничій Дуброві“. Початок о 6. год. по полудні. Вступ 40 і 20 сот.

— На Ясну Гору. Подібно як в минулих роках і сего року приготував ся богомиле в честь Пресвятої Богородиці на Ясну Гору до Гошова. Люди так зі Львова, як і з околиці бажаючи взяти участь в сїм св. богомилію, зволють зголосити ся до оо. Василян у Львові ул. Жовківська ч. 36. Зголошувати ся можна або самим або через своїх Ви. Отців духовних. Ціна їзди там і назад залізницею (3 класа) виносить: зі Львова 4 К 10 с, з Пуштомит 3 К 40 с, зі Щирця 3 К 20 с, з Миколаєва 2 К 70 с. Відїзд богомиліа є назначений на 30. н. ст. мая с. р. рано. Поворот 31. н. ст. мая вечером. Близші відомости подасть при замовленю білетів монастир. Христос воскрес! — Оо. Василяни ул. Жовківська ч. 36. Львів, дня 8. мая 1908.

— Для Спілок ощадности і позичок. В часі від 6. до 18. липня с. р. урядить Бюро Патронату з припоручення Виділу краєвого XVIII. практичний курс науки для касирів і членів Заряду Спілок ощадности і позичок. На курсей, що відбуде ся в Рибній, осідку Спілки ощадн. і поз., а також Спілки молочарскої в околиці Кракова, можуть бути прийняті кандидати, представлені Зарядами вступуючих Спілок, або основательними Комітетами проєтованих Спілок і зголошених до Бюра Патронату. Зазначує ся при тім, що число учеників на курсі є обмежене до 30. Першєнство до прийнятя на курсє прислугує кандидатам з тих Спілок патронацких, котрі до сеї пори з курсєв не користали, а потребують вибразованя свого кандидата на курсі фаховім. До кожного прошеня о прийняє на курсє треба долучити: 1. Метрику хрещеня або звичайний метрикальний витяг кандидата. 2. Пробу звичайного письма кандидата разом з его заявою, що наколи буде прийнятим, зобовязує ся прибути на науку і придержувати ся обовязуючої в часі науки інструкції. Кандидати незасібні можуть одержати відмогу в формі diets по 2 К денно за 15 днів (с. в. по 30 К) і зворот видатку на залізничий білет зі стації найближше положеної від місця замешканя до Кшешовиць і з поворотом, о що належить в поданю о прийняє просити. Блисші подробиці дотичні поміщення в часі курсєу бувають подані в письмі о прийнятю кандидата на курсє. Неостемпльовані поданя о прийняє на курсє належить вносити до „Бюра Патронату для Спілок ощадности і позичок при Виділі краєвим у Львові“ найдалше до 15. червня с. р. Неузгляднені поданя будуть звернені на кошт петентів.

Телеграми

з дня 28. мая.

Відень. Цісар прийняв вчера на окремім послуханю амбасадора Зєдин. Держав півн. Америки, Франціза, який зложив монарєї іменем президента Розевельта желаня з нагоди ювілею.

Прага. Ceskoslov. Koresp. доносить: В неділю відбули ся в Подєбрадах мавїфестаційні збори при участі чєських і інших славянських послів, на яких жадано народної рівноправности в шкільних справах для чєского, хорватского, словїнського і руского народа. З руских послів промовляли проф. Колєсса і Дністрянський в справі шкільництва і самостійного руского університета у Львові. Посол Стрєкль ставив полуднево-славянським студентам за взорець праці і славянської солідарности чєських студентів.

Будапєшт. Проєкт виборчої реформи до угорского сойму має бути внесений в осєни с. р. Се дальше відложено рєчинця предло-

женого, від давна заповіданого проєкту виглядає на укриту концєсию в заміну за поладнанє справи підвищення офіцирської платні.

Цєтинія. Дня 25. с. м. розпочав ся ту великий процес о злочин державної зради проти рїжних визначних чорногорских урядників і провідників партій. Процєс потриває около 3 тижні.

Запрошенє

на XII загальні збори членів Товариства задаткового в Мукилинцях, котрі відбудуть ся ся дня 3. червня 1908 року о годині 2. по полудні в салі Уряду громадского в Мукилинцях з отєм порядком:

1. Відчитанє протоколу з послїдних загальних зборів.
2. Відчитанє протоколу з люстрації черєз делегата Звязку.
3. Справозданє Дирекції з діяльности і рахунків в р. 1907.
4. Справозданє Комісії ревїзійної і внесенє на удїленє заяви довїра для Дирекції за р. 1907.
5. Внесенє Ради Надзираючої що до подїлу зисків за р. 1907.
6. Внесенє Дирекції що до улььокваня фонду резервового і можливих страт.
7. Справа розвязаня і ліквідация Товариства.
8. Вибір ліквідаторів.
9. Евєтуальний вибір Ради Надзираючої, Дирекції і Комісії ревїзійної.
10. Внесенє членів.

Рада Надзираюча Товариства задаткового в Мукилинцях.

Секретар: Презєс в заст.:
вчч Рибачєк. о. Йосиф Грабовський

ДО

Америки і Канади ЛІНІЯ КУНАРД найскорше.

Пояснєнь удїляє безплатно Лїнія Кунард у Львові ул. Городецька 99.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Віддїл депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок бїжучий, приймає до переходаня папєри вартєсні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституциях заграничних т. зв.

Сховки депозитові. (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дїстає в сталевій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогідїйші зарядження. Принцип дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у віддїлі депозитовім.

Артист-маляр

Евген Турбацкий

Львів, ул. Пекарська ч. 43.

поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, вських річий домашних і господарських, збіжя і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скорєстю. Опїнка шкід відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотєпер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченї роцї звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 виносилі по 10 при.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлї приймають подїси „Дністра“ при удїлюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краївосім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находити ся в кождім містї і в многих селах; там, де єще не робить нашій агент „Дністра“, можуть письменні сєляни старати ся о удїленє агенції. До тепєр заробили агєнти 1.142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003.364—
„ резерви премій	„ 613.720—
„ спец. на звороти	„ 50.939—
„ на ріжницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ ємерит. урядників	„ 218.364—
інші фонди заосмотрєні	„ 40.000—

Разєм сума К 1,964.824—

Сєляни! асєкуруєтє ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ришева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломїя	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пуштомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любїня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ришева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломїя	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пуштомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любїня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товєстим друком. — Поїзди їдучі лише в недїлі означєні †.

СОВІТ Житки можна набувати в „Сокільськїм Базарі“ у Львові і папєрці і у всїх торговлях в краю.

Передплата

на «РУСЛАНА» вписується:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.

на пів року . . . 10 кор.

на чверть року . . . 5 кор.

на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів

або 36 франків

на пів року . . . 8 рублів

або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових писальців М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація, і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження.

Реклямації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

На онодіншнім засіданні військо-
вої комісії президент міністрів бар.
Бек зложив заяву в справах спільної
армії, а се дволітної служби військової,
підвищення офіцерської платні і поліпше-
ня харчу вояків, причім обговорив та-
кож справу компромісу з угорським пра-
вительством. Передовсім бар. Бек зазна-
чив, що переговори над таким важким
питанєм як військовий закон, можуть бути
ведені лише при вповні уладжених полі-
тичних відносинах. З тої причини не ве-
дено даліше переговорів з 1904 р.

Подібно дволітна військова служба є
важкою справою, а крім того вимагає
материяльного обтяження, мимо того од-
нак правительством є за заведенем дволіт-
ної служби у війську. Ся праця буде не-
бавом покінчена. Тоді правительством
буде зневолене вийти в переговори з угорським
правительством. Однак наперед мусять
бути поладнані справи підвищення офі-
церської платні і поліпшення економічного
стану жовнірів.

Потім звернувся бар. Бек проти
тверджень пос. Винарського (соц. дем.) в
справі офіцерської платні і платні рядо-
вих і підофіцерів та зазначив, що пра-
вительство мабуть небавом буде могло
висловити ся в тій справі і сим або тим

способом зажадати середників, аби ви-
слід з тої умови можна було вже в сім
році перевести в життя в краєвій обороні.
Даліше обговорював президент міністрів
висоту видатків на підвищене платні о-
фіцерів та стацію переговорів в тій
справі з Угорщиною. Що до підвижки
«ленунг» для рядових і місячних до-
датків для підофіцерів, то ся справа є
порішена. Певним є, що «ленунг» буде
підвищений 7 сотиків денно.

Вчора відбуло ся в ратуші у Відні
селянське віче з рамени до-
лішно-австрійського Союзу хлопекого.
Предметом нарад була передовсім спра-
ва забезпечення на старість всіх робітних
клас, головно хліборобів. В тім дусі у-
хвалено резолюцію. На внесенє п. Гаген-
гофера ухвалено заложити державну орґа-
нізацію німецьких селян-хліборобів, потім
принято резолюцію з протестом проти
обиди, докраної в останні часи кіль-
кома ректорами висших шкіл і візвано
правительство до даня сатисфакції. Вкін-
ці запротестовано проти поведення акаде-
мічних властей супроти християнських
студентів і зажадано рівних прав для
католицьких стоваришень на універси-
тетах.

Заграниця.

Посли Крамарж, Грібар і „наш лю-
безний“ Глебовіцкий вибрали ся в поне-
ділок до Петера в справі с л а в я н ь

с к о г о з і в д у. Москалі прийняли їх з
отвертими руками, показали їх в державній
думі, гостять бенкетами, а за те австрій-
ські гості кадять Москалям при всякій
нагоді. Вчора урядили в честь приїзших
в саях міської думи бенкет, на яким був
президент міністрів Столипін, президенти
державної ради і думи і інші російські
достойники. На привітну промову відповів
Крамарж, що Славяни є не шовіністами,
не змагають до зміни державних границь,
але до злуки всего славянства на осно-
ві братерства культурного. Бесідник ба-
чить, що до того стремить також біль-
шість Росії. Потім Грібар дякував іменем
Словінців за прийняте, а Глебовіцкий за-
явив, що тепер нема сумніву про те, аби
змагання славянських народів до злуки
були для кого грізними та що ті зма-
гання мають лише мирові ціли.

Русини в Парані нерадо
приймають бразилійське горожанство, бо
все думають, що колись повернуть до
Галичини. А вистане лише вписати ся
повнолітному господареві на лісту вибор-
чу, щоби стати бразилійським горожани-
ном. Сею справою займає ся курітибска
„Зоря“ і пише: Нас є тут така купа, що
если би наші вписавшись на виборців
ставались тутешними горожанами, то бу-
ла би сила, з котрою правительство чи-
слило би ся. Подумайте тут в Парані!
Якбиємо мали лиш дві тисячі виборців
Русинів, котрі би разом ішли, кілька ми

Іван Коссака.

Пропаций.

(Нарис).

(Дальше).

І здає ся нараз сплячому, що летить він
в простори без кінця, темні і мрачні, не-
сений невидимою силою, що тулить він
в своїх обіймах ніжну дівочу стать, по-
дібну хоть не зовсім до Марійки.

Дівча обняло пестливо його шию, у-
ста свої тулить до його спечених губ —
він не — не солодощі тих любих уст,
топлячись в поцілуях довгих-вічних.

Заворот дивний голови — утрома
звільна находити на него.

За багато, занадто уноуючі солодо-
щі тих уст дівочих.

Нараз темніє все докруги. Він ле-
тить сам в далекі простори.

Вкінці, не чуючи вже ані тягару зви-
саючої на його шиї дівчини, ані дивного
чару її віддиху, він отмирає очі.

Інші картини перед ним. Він стоїть
на землі.

Лучі заходячого сонця золотять і
кровавлять своїм догасаючим і умираю-
чим блеском.

Він стоїть нерухаво і дивить ся... ди-
вить ся...

Лучі сонця нараз гаснуть...

Сумерк сірий покриває все докруги,
в таємній темноті, тихій і дивній.

Перед його душею виступають нові
образи.

І сунуть ся до него якісь постати,
мари, або духи з не тої землі, а такіж
бідні, такі нужденні, а такі обідрані, такі
нешчасливі.

І так гіренько ридають, плачуть они
і підносять до него в німій просьбі свої
спрацьовані руки.

І він дивить ся, дивить на них, і пі-
знає, так пізнає їх, се мати його.. се се-
стри його...

І щезає все.

Глухий стогін вирвав ся з грудий
сплячого Остапа. Стогін тяжкий потряс
мурами тихої комнати, стискаючи серце
своїм сумним відголосом, завмираючи по-
вільно...

Остап пробудив ся.

Змученим, пригашеним зором поди-
вивсь заспаний, непритомно до круги і
знов примкнув повіки. Але не заснув, та
під тяжкими вражіннями останнього сну та
сумної дійсности встав з постели писати
лист тяжкий і гіркий...

* * *

Скінчив лист, вложив в коперту, за-
адресував.

І довго дивив ся на адресу.

Так, все було сном... дивним чарів-
ним сном...

І в зірці ранній щезало могуче цар-
ство, в золотім пилі сонічнім розвіялись
чарівні палати і городи, і настав ніч...
ніч...

Як она прийме сей лист — як прий-
ме?...

Марійко!...

Кохане моє!...

Коханими руками сипав я на тебе
блеск задуманих зьвізд, купав я тебе в
світлостях розточах срібних місяців, над
твоєю головою розвісив я небо чару-ко-
ханя... а днесь... Марійко... чи простиш
ти мені?...

Блудив я самотний, аж знайшов
тебе...

І стала ти душею душі моєї, коха-
нем моїм...

А днесь?.. Марійко... я днесь лишаю
тебе... я днесь лишити мушу тебе, Ма-
рійко, хоть як я кохаю тебе!

Марійко! Зроби так, що бим міг за-
губити память о тобі. Дай мені такі ча-
ри, щоби я міг зломити біль моєї душі.

Дай мені чари непамяти, забути!

могли би для наших людей зробити, як з нами числили би ся всі. Анї міністер анї консуль не міг би тільки узискати у тутешного правительства, скільки ми могли би тоді зробити. Могли би ми тоді зажадати свого депутованого до конгресу і призначили би нам. Застановім ся над тим, покиньмо якісь мрії, що будем вертати, стараймось о горожанство а пізнійше ідїм разом. Ми Русини для справи загальної, повиннисьмо іти рука в руку. Що там десь оден з другим погнівався, посварив ся — то єще не причина, щоби Русин Русина не попірав. А передовсім, учім наші діти. Наш великий поет віщун, сказав: »І чужого наuczайтесь — свого не цурайтесь«. Запамятаймо собі добре ті слова, если ми не дуже вчені, наuczім наші діти, бо наука в світі дуже потрібна. То не так, як говорить ся часом: „Мій дід і прадід і я не вмїлисьмо читати і писати, то і мому синові не треба“. Наука то велика річ, велика сила, котра доперва з людей робить людей. Нехай наші діти пізнійше роблять, як хотять, але учім їх, як можемо, щоби остались Русинами.

Допись з Долинщини.

(До відома ч. к. Ради шк. кр. в справі відпусток).

Минувшого року видала Рада шкільна округа в Долині, покликуючись на розпорядженє Ради шкільної краєвої з 18/12 1898 ч. 30615 обіжник, котрий сего року дня 10. мая ч. 1285 наново репродукувала. Зміст єго такий: Do wszystkich zarządów szkół w tutejszym powiecie. Okólnik. C. k. Rada szkolna okręgowa przekonała się z licznych wypadków, że nauczycielstwo tutejszego okręgu szkolnego wyjeżdża w dnie wolne od nauki poza granice stałego pobytu bez uzyskania odpowiedniego pozwolenia od swoich przełożonych. Postępowanie tego rodzaju sprzeciwia się ogólnemu porządkowi, jaki wszystkich funkcyjaryuszów publicznych obowiązuje, ponadto sprzeciwia się odnośnym rozporządzeniom c. k. Rady szkolnej krajowej.

Серед праці шукати му єго!
Она хай стане загладою душі моєї.
Іду до неї, бо хочу єї, бо потрібна она мені!
А ти Марійко?!...
Не проклинай мене!...
Не проклинай, бо я дуже кохаю тебе, Марійко!...
Ішла ти до мене, мов явище предивне, ціла в лучах прейсних.
А ясність велика била від тебе.
Стояв я на шпилю гори.
І поразив мене блеск очий твоїх.
Палили ся верхи, сонце палало і йшло до мене.
Спомини болять, а визбутись їх годї.
Великий огонь обняв змисли, мозок, душу, ціле моє єство.
І безмірно сумно мені...
Марійко!
Я бачу тебе...
В блеску місячної ночі бачу тебе, гень, гень на верхах зелених наших...
Бачу тебе і люблю тебе.
Тямлю кождісеньке твоє слово, кождий твій погляд, кождісенький тон голосу твого.
Не маю для тебе пестливої назви, як імя твоє.
В твоїм імені містить ся все, що є коханєм моїм...
А однак страшно все те, що я в ли-

Przypominając je tutejszemu nauczycielstwu zarządzam:

Nauczycielom nie wolno bez wyraźnego pozwolenia wyjechać się z miejsca szkoły, a to w myśl okólnika c. k. Rady szk. kr. z 15. czerwca 1880 l. 2620.

Nauczycielom kierującym i samoistnym udziela pozwolenia na wyjazd trzydniowy Rada szk. miejsc. a to w myśl okólnika c. k. Rady szk. kr. z 15. czerwca 1873 l. 4861.

Nauczyciele, którzy otrzymali pozwolenie na wyjazd, mają przed wyjazdem uwiadomić o tem pisemnie drogą urzędową tę władzę, od której pozwolenie na wyjazd dostali a niedopełnienie tej formalności będzie poczytane za wyjazd samowolny i karane dyscyplinarnie.

W myśl okólnika c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 24. października 1902 l. 36677 nauczyciele(ki) nie będąc obłożeni chorymi a rozpoczynający urlop lub przedłużający do samowolnie przed otrzymaniem decyzji władzy na prośbę o urlop wniesioną będą pociągani do odpowiedzialności, względnie traktowani na równi z nauczycielami opuszczającymi służbę samowolnie.

Udzielanie urlopów przez Rady szkol. miejsc. i Zarządy szkół jakoteż pozwolenie na wyjazd winny być traktowane pisemnie nigdy ustnie i z należyтым pospiechem. Przewodniczącym. Starosta: Głazewski.

Відай жаден функціонар публичний не є так зданий на ласку і неласку своїх настоятелів, як учитель народний, а в додатку той учитель має своїх настоятелів аж занадто. Кождому функціонареви, анї на гадку не приходить старати ся о позволенє своєї влади, если хоче в вільний день виїхати зі Львова до Янова, Брухович, а навіть до Тухлі, чи до Ворохти, але зато тутешний інспектор зі старостою не дозволяють учителеви по науці, чи в вільний день відвідати свого єсїда та порадити ся в справах педагогічних, або поїхати до містечка, та купити деяких річий, щоби мав що їсти, єму вільно тільки старати ся о позволенє, а як того не дістане, то не вільно єму рушити ся без перепустки з місця, бо дисциплінарка, як Дамоклів меч, висить над головою. Радї шкільній краєвій, видаючій свої обіжники, певно і не снило ся, що єї обіжники будуть Р. ш. окружні так перелицьовувати. А може тут інспектор хоче в той спєіб діждати ся як найкорше стабілізації а відтак VIII. ранги. О

єтї пишу до тебе, Марійко. Страшно для мене, що я болотом мушу обкинути себе, Марійко. Страшне те, що я написав. Я мушу тебе кинути. Для матери, для сестер-сиріт я кинути тебе мушу... Марійко!

І ти повіриш, що така препогана душа моя, що не женюсь з тобою, бо не тебе а твого віна бажаю... І подумаєш, що такий поганий і нікчемний я.

Яке то страшне — яке страшне..

І не дізнаєш ся, як дуже, як дуже я кохаю тебе, і не дізнаєш ся анї днесь, ні завтра, ні ніколи...

* * *

І так мало бажала я, так дуже мало, щоби мені вільно було в сумні очі дивитись твої...

Так мало жадала я...

А ти між колюче тернє кинув серце розкохане моє...

Остає!

Коли душа ціла до щастя рве ся, коли за троха серця дала би я все, що дати можу, Боже! Я тогди дивитись мушу, як серце бідне моє в крові сердечній плавить ся...

(Дальше буде).

скільки вдало ся зауважити, то Рада шкільна нагороджує VIII рангою тільки таких панів інспекторів, котрі совісно працюють на своїй ниві, хоть они ніколи не підсували таких драконських інтенцій обіжникам Ради шк. кр.

Ліпшеб було постарати ся, щоби вже раз учителї тутешного округа дістали ремунерацію за уділюванє науки в надобовязкових годинах в першім півроці ніж репродукувати що року такі обіжники.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В с у б о т у: руско-кат.: Андронїка А.; римо-кат.: Фелїкса. — В н е д і л ю: руско-кат.: Йоана; римо-кат.: Петронелї.

— Ювілейний похід дітий в Чернівцях. В середу відбув ся ювілейний похід дітий черновецьких шкіл. 14 тисяч дітий обох полів взяло участь в походї. Місто убрано хоругвами, головно черно-жовтими. Перед прибраним ратушом уставлено трибуну для 600 співаків, а перон ратушевого будинки розширено пострєнем естрад. Згодом появили ся на перонї магістратскім бурмістр з радними міста, митрополит Рента, віцемаршалок др. Стоцкий, радники двору Барлеон, Кніффер і Ульман, крилошанин Костецкий, шкільні краєві інспектори Попович і Павлічек, директори середних шкіл і ин. О год. 10. явив ся краєвий президент др. Бляйлебен. Ринок заповнив ся дітьми, перемїнюючи ся в пестрий цвітник. По проспіваню торжественного гимну звернув ся бурмістр барон Фірт до президента, як заступника цїсаря, з промовою, почім хор заспївав цїсарский гимн. Президент відповідаючи бурмістрови, заявив, що він сей доказ лояльности сейчас подасть до відома цїсаря. Опісля відбула ся дефілірка дітий при звуках військової музики. Кожда майже дитина принесла цвіт. По походї угощено дітий з передмість в школі при улицї семигородській. Санітарний персонал мусїв інтервенїювати в 129 случаях занедужаня, з чого було багато тяжких.

— Похорони застрілених селян в Чернихові відбули ся в середу при величезнім адвизї парода місцевого і з околицї, що доходив до п'яти тисяч. Сьвящеників було кільканадцять. В похоронах взяли участь також послї Остапчук і Бачинський, радник Чежовский, староста Завадзкий, два комісарї староства, багато сьвітської інтелїгенції, відділ жандармерї і одна чета драгонів. Вид п'ятох білих, дерев'яних домовин, окрашених цвітми і зеленню, голосні плачі родин убитих переймали кожного до глибини серця. По відправі панахиди під церквою сумний похід удав ся на цвинтар. Над гробом промовляли о. Алексєвич, пос. Бачинський, п. Постригач і п. Остапчук. Підчас бесїди сего останнього (про рибацкі ревіри) відзивали ся з товпи часті оклики „ганьба“. По похоронах наїд розійшов ся спокійно. Підчас похоронного походу лучив ся випадок, який сьвідчить про полохливість наших селян і завдає брехню писаним польских газет про бутність нашого мужика. Отсе коли комендант уставленої при дорозї чети драгонів в ціла віддаця несеним покійникам приписаної військової почести закомендерував „Zum Gebet!“ причім настав брязкіт шабел, хтось крикнув: „Утікайте, бо стріляють!“ В тїй хвилині селяни почали утікати, аж присутній інтелїгенції повело ся успокоїти утікаючих. Переляк настав був такий грізний, що кождий втікав, куди очі несли. Кількадесят осіб в натовні повалило ся на землю і покалічило ся. Сусідні плоти при дорозї поломано, витолочено збіже і грядки.

— З Чернихова пишуть нам: Похорони жертв в Чернихові відбули ся вчєра (середа) при участі кільканадцяти сьвящеників. Прибули на

похорони: оо. місцевий парох Алексевич (який зі страху замкнув ся в мешканю і „спав“) о. Хавалка, Куницький, Кузів, Чайковский, Карпінський, Сьвітенький, Ходоровський, Яворський, Конрад, Лопатинський і Белкот. Промовляли: коло церкви о. Алексевич, а на цвинтарі о. Сьвітенький, посол Лев Бачинський і Постригач. В часі похоронів вирвав ся оден з коний кавалерії, яка асистувала похорону і люди в перестрахи почали утікати. Посол Бачинський визискав ситуацію против владик („не дивуйте ся люди, що не приїхали на похорони міністри — бо тут згинули хлопці, а не граф — не дивуйте ся, що владика не видають посланія — бо тут поляла ся кров хлопека“), почім взивав нарід до спокою. — Нині є річю певною, що перший стріл унав з хати війта. Дав его лісничий гр. Коритовського Едвард Кіршнер. Він убив хлопця, який до вікна від городу заглянув до хати і кликнув: „Війт є в хаті!“ Сей сам Кіршнер дав дальші два стріли через вікно з фронту, де стояли жандарми і селяни, почім жандарми почали стріляти. Ранено шість осіб з заду, одну з боку, а одну особу в ногу з переду. Кіршнер є доси на волі а суд веде слідство о ворохобню. Жандармів доси не відкликано є всяка надія, що Екс. Намісник займе ся справою дуже основно. До останної хвилі не було ніякого наказу ловити рибу. Всякі вісти про стріли хлопів є виссані з пальця. Так само невірні вісти про киданє каміня на жандармів.

Отсі вісти закомуніковані нам особою зовсім достовірною. Як мерзко супроти того читати в польських дневниках донесеня, що перші стріли револьверові до жандармів, чи там у вікна, унали з товпи зібраної перед хатою війта, та що аж потім жандарми визвані тими стрілами взивали нарід „розійтись“ і дали три сальви. Польські газети подають, як доказ, що Кіршнер не стріляв, що цівка его стрільби не виказувала сліду стрілу, так як би Кіршнер не мів вичистити цівки, заки прибула комісія на слідство

— **Про технічні студії.** Тов-о укр. техніків „Основа“ у Львові видало відозву до укінчених гімназистів укр.-руських, в якій каже між иншим: Звертаємо ся до Вас, Товариші, та до цілої української суспільности, яка ігнорувала і ігнорує, (не входячи в те, з яких причин), справу так величезної ваги, як виробленє у власнім народнім організмі здібних свідомих одиниць, що працювали би на полі техніки себ то інженерів, механіків, електротехніків, хеміків, архітектів, гірників, агрономів, лісних інженерів і т. д. Без тих людей, що експлуатують багатства, яких достарчає природа, та переробляючи їх, продукують предмети, що заспокоюють людські потреби, не дасть ся подумати в нинішніх часах повна суспільність. Та в нас до тепер нема ще майже на сьому полі ніяких робітників. Наш край заливають чужі техніки, що найчастійше обертають гроші, зароблені від нас, на ворожі нам цілі та винародовлюють і деморалізують наш робітничий нарід, зависимий від них. Ся обставина привневолює нас подумати про те, як би зарадити сьому сумному фактові. Та передовсім придивім ся, як полагоджують сю справу інші народи, заселяючі наш край; до помочи возьмім урядову статистику. На 3 і пів мільона Поляків було в р. шк. 1906/7 записаних на львівській політехніці 1287 студентів Поляків, (отже около 0.036 проц.) на 800.000 галицьких Жидів 181 (себто около 0.032 проц.), а на 3 і пів мільона Українців в Галичині лише 96 (0.0027 проц.), вчисляючи вже в те „греко-католиків польської“ та „московської“ народности. Відносно є в нас отже 13.3 разів менше техніків чим у Поляків а 8.1 разів менше чим у Жидів.

Сумне зіставленє! Змінити его на нашу користь можете тільки Ви, Товариші, оскільки схочете зараз по покінченню середньої школи — з початком нового шкільного року стати в наші ряди — в ряди техніків. Та не в такім числі, як до тепер т. є яких 20 людей; нам треба тепер і щорічно що найменше сотні нових, трудолюбивих і енергічних сил.

Всі Ви, що найшли в собі хоч дрібку заінтересованя технічними справами та яке-такє уздібненє в тім напрямі, повинні, не зважаючи на ніякі сумніви, вписуватись на техніку, щоб тут приготувитись до зужитя своїх здібностей і праці на власне добро і добро народа. Про будучність, що жде Вас по успішнім покінченню технічних студій нема найменшого сумніву. Жде на нас ціла східна Галичина, Буковина і закордонна Україна. Наша вітчизна стоїть ще так низько під зглядом економічним та промисловим, вона ще так слабо загосподарована, що потреба тисячів рук сильних і витривалих і тисячів одиниць із організаторським таланом, щоби її поставити побіч инших культурних країв західної Європи. Згадаємо лише, що ріки плывуть у нас так, як плыли ще сотки і тисячі літ тому, мимо того, що з розвоєм рільництва, торгівлі і промислу повстала потреба їх урегулюваня. Величезна сила плывучої води, яких кілька мільонів коний парових (в самій Галичині) стоїть без ужитку — бо нема фабрик, якіб вона могла порушувати. Міста наші домагають ся як найскоршого заведеня каналізації, водопроводів і освітлення. Сіть залізнична дуже рідка в порівнаню з иншими краями Європи або й Америки. Фабричного промислу майже нема; наші пребогаті поклада земного воску і мінеральних олій (нафта і її дистиляти) експлуатують чужинці. І так дальше, на кождім кроці, бачимо величезні простори, на яких можна би працювати, колиб були робітники! Статистика показує, що запотребованє техніків зростає з кождим роком і то зростає неімовірно скоро; а фактом є, що укінчений технік не має навіть часу відітхнути по іспитах, бо ждуть на него пропозиції обнятя всіляких посад. А вже передусім у нас, Українців, дуже далеко ще до сего часу, коли будемо мали достаточне число техніків. Впрочим тямити треба й те, що студії техніки дають спромогу працювати по всьому світі, так, що як не тут, та деінде знайде технік занятє.

— **Вістки з руских осель в Парані.** Курітибка „Зоря“ пише про поступ наших братів в Парані отсими словами: Русини межі своїми, а навіть і деінде позакладали багато склепів, котрі менше або ліпше розвивають ся. Крім того маємо тепер в Парані кілька руских водних тартаків і млинів, на декотрих кольоніях виробляють полотно, Русини уважані тубильцями яко добрі майстри. Але найбільше розвинули Русини тут рільництво. Бели Парана ще перед кількома роками спроваджувала картоплі, цибулю, кукурудзу і масло, то тепер не тільки що тих продуктів не спроваджує, але єще і вивозить до инших провінцій. Крім того управляють Русини багато жита, впровадили управу льну і гречки. Годуючи багато курей, є майже одинокими доставцями так до Курітиби як і в части експедиують до инших провінцій.

Дня 28. цвітня прибуло до Курітиби 278 емігрантів Русинів. Емігранти відіхали на кольонію Бом Жардін. Має прибути ще 1000 емігрантів. До Парани приїжджають тепер російські жидики, що з війська повтікали. Приїжджає багато голоти з инших станів бразильських а всі яко законтрактовані робітники до залізниці Сан Павльо-Ріо Гранде. Приїхало також трохи самотних мужчин з України. Нам однак здаєсь — каже „Зоря“ — що Парані треба більше родин рільників, котрі би зараз на шарках осіли. — Вибирати ся на зарібок до Парани нема що. Інженера Гурского, котрий привіз робітників з Європи до залізниці Сан Павльо-Ріо Гранде, мали ті робітники убити, бо не додержано їм обіцяної заплати.

— **Нова часопись.** У Львові почав виходити новий орган народного учительства п. з. „Прапор“. В 1. числі поміщено у вступній статі програму часописи взоровану на пок. васьковецьким „Проміню“. Друга статя „Новий міністер Oświaty в Галичині“ майже ціла сконфіскована. Третю статю „По смерті Потоцького“ зачепив прокураторський оловець в трох місцях. Дальші статії про учительські збори в Чернівцях, тов-о „Взаїмної помочи учителів“, про руске шкільництво в Дрогобичі є інфор-

маційні. „Прапор“ виходить що пів місяця під редакцією п. Льва Лотоцького.

— **Землетрясенє на Угорщині.** Землетрясеня навіщують звичайно певні полоси землі після того, в яким напрямі ведуть підземні щілини до вулканів. Угорщина була мало коли навідувана землетрясеннями, тому, коли вчєра в кількох місцевостях дало ся чути трясенє землі, настав між населенєм страшний переполох. Землетрясенє почуто в Геделе коло Будапешту і в Кечкеметі около пів до 10. год. вечер В Кечкеметі позарисовували ся доми, а комини на домах завалили ся. В 15 минут пізнійше затрясла ся земля другий раз і почуто під землею глухий гуркіт. О 11. год. в ночи досягнуло землетрясенє полудневу Італію. Отже з того видно, що гази перли ся по під землю в напрямі полудневим азід Угорщини до вулкану Етна на Сицилії.

— **Бородаті гімназисти.** В одній німецькій гімназії в Вествалії сєго року складало іспит трох учеників, яким по 28—32 роки. Оден з сих бородатих гімназистів почав учити ся в гімназії в 23. році, відбувши військову повинність. Підчас учащя в гімназії він зістав підофіциром. Другий вступив до гімназії в 29. році житя і три роки просидів в одній класі. Третому тепер 28. років. Як опинили ся сї бородачі в гімназії, коли є у Німеччині такий закон, що дозволяє приймати в гімназію хлопців по 11—12 років, а кінчити гімназію в 21—22 роки? Стало ся се через те, що такий закон заведено недавно, і от бородаті гімназисти любенько собі добувають свою науку, як „останні могикани“.

— **Вистава п. з. „Дитина“** має відбутися в Вильні в часі від липня по кєнець серпня с. р. Обійме она 4 відділи. В першім буде поміщенє все, що відносить ся до наймолодшої дїтвори до четвертого року житя; в другім найдуть місце справи старшої дїтвори до року девятого; третій відділ трактувати ме діти в віку шкільнім, себ то до 14. року; а четвертий представить гуманітарну діяльність в користь дїтвори. В рами вистави мають увійти: відживлюванє, одяг, забави, заведеня виховавчі, школи загального характеру і фахові, розвій фізичний і естетичний, гігієна, лічництво ітп.

— **Наука гри на фортеп'яні** може відбувати ся на віддалі. В київській „Раді“ находимо в тій справі ось яку оповістку: „Виучаю заочно кожного грати на фортеп'яні в 50-ти лекціях при помочи теоретично-практичних листів. Прошу адресувати: м. Казятин, Київської губ. Учителю Костеву“. Може ще хтось колись видумає, що можна буде виучити ся гри на фортеп'яні без фортеп'яну.

Оповіді.

— **Репертуар театру „Сокола“ у Львові.** Дім „Дністра“ ул. Руска ч. 30. Білети скорше набуті можна в „Сокільськїм Базарі“).

В неділю, 31. мая с. р. другий раз „Довбуш“, трагедия в 5 діях а 7 відслонах Юрія Федьковича.

В четвер, 4. червня с. р. вечір сьміху вистава складана: 1) „Перше повмирили, потім пібрались“ комедия в 2 діях з російського. 2) „Як ковбаса та чарка, то минеть ся й сварка“ комедия в 1 дії М. Старицького. 3) „Ювілей“ жарт в 1 дії А. Чехова.

В суботу, 6. червня с. р. на дохід Рускої захоронки „Перехитрили“ оперетка в 3 діях М. Кропивницького.

В неділю, 7. червня с. р. „Сто тисяч“ комедия в 4 діях Карпенка-Карого.

— **3 Тов-а „Кружок правників“ у Львові.** Перші загальні збори новооснованого тов-а „Кружок правників“ у Львові будуть 30. мая с. р. о год. 4 (а не, як було оголошено, о год. 6½) в льокалю „Акад. Громади“. Право голосу будуть мати товариші правники, які вирівнали вкладки в „Кружку правників“ „Акад. Громади“, або вплатали вписове в висоті 1 К. Товаришів правників просить ся явити ся в як найбільшій числі.

— **3 Сокала** пишуть нам: Дня 8. червня, в понеділок, відбудуть ся загальні збори товариства „Шкільна поміч“ в Сокалі з отсим порядком: 1) Отворенє зборів предсідателем. 2)

Звіт з купна реальності і адаптації. 3) Звіт секретаря з діяльності виділу. 4) Звіт касиєра з адміністрації фондами і настоятеля бурси з ведення інституції. 5) Зміна статутів. 6) Вибір нового виділу. 7) Внески членів. Початок зборів о год. 10¹/₂ перед полуднем в салі „Народного Дому“. На випадок, если би не явила ся приписана статутом скількість членів, то о год. 11¹/₂ відбудуть ся загальні збори хотая би і при найменшій скількості. — *Виділ.*

— 3 *почти.* З днем 16. мая 1908 входить в житє ц. к. уряд почтовий в місцевости Пустомити (повіт. Львів) зі звичайним кругом діла ня і назвою Пустомити. Місцевий округ до ручень нового уряду поштового буде становити громада і двірський обшар Пустомити з присілками Волиця і Занць а замісцевий гро мада і обшар двірський Лісневичі разом з при сілками Буди і Видерка, Містки з присілками Малинівка і фільварком Дубянка, як також громада і обшар двірський Полянка. Уряд поч товий в Пустомитах буде получений з почто вою сіттю за номочію поїздів ч. 1711, 1713, 1716 і 1715 на шляху Львів-Стрий-Лавочне. Діяльність уряду ц. к. складниці поштової в Пустомитах застановляєсь з днем 15. мая 1908 р.

Телеграми

з дня 29. мая.

Берлін. Berl. Tagebl. доносить, що в часі приїзду англійського короля Едварда до Ревлю, де стрітять ся з російським царем, буде скон центрована ціла балтійська ескадра.

Льондон. Президента Франції Фалієра го стить королівська пара дуже сердечно. Вчера був президент на галевім представленю в ко ролівській опері і сидів в льожі між королем а королевою.

Будапешт. З многих сторін Угорщини до носять про вчерашнє землетрясенє, яке на ро било досить шкоди, а ще більше нагнало пе реполоху.

Атени. Утікачі з острова Самос розпові дають, що ситуація там вельма небезпечна. Населенє боїть ся приїзду турецького війська, бо тоді прийде до різні.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і накарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 29. с. м.: Володимир Оль шанський, Ванівка; Захар Скварко, Мостиска; Теодор Соломка, Пуків; Осип Мійський, Ти скова; о. Володимир Кальба, Соколівка; Гри горий Онуфрив, Броди; Еміль Чубатий, Жуків; о. Андрій Галандюк, Болахів; Григорий Кри сько, Попелі; Марія Левицка, Дегова; о. Йосиф Логинський, Володимирці; Николай Піджарко, Дідилів; Михайло Сима, Надіїв; Станислав Гродецький, Семерж; Олекса Яремчук, Полянка; о. Йосиф Фоліс, Скнилів; Йосиф Грахо вина, Верно; Марія Осексичинова, Суховоля.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіня І. Хр. для шкільних дітий. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Працюйте і шаліть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени забезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні до бродні ціли квоту 45.835 корон.

Вкладки	2.795.183 К.
Позички уділені	3.410.684 К.
Удїли членські	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	46.842 К.
Льокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Поручає ся дешево і совісне

Артистично ритівниче заведење

А. ЗІІМАН А

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — ви віски ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (30—?)

Лікар

Др. Володимир Янович

мешкає від 1. мая с. р.

в Стахиславові, улица Голуховского (давнійше СЕРЕДНА) ч. 1.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнішій денній курсі, не числячи ніякої провізії.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в нсчи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломий	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломий	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:10

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим дру ком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

Путки можна набувати в „Со кільськїм Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торгівлях в краю.

Оповідка.

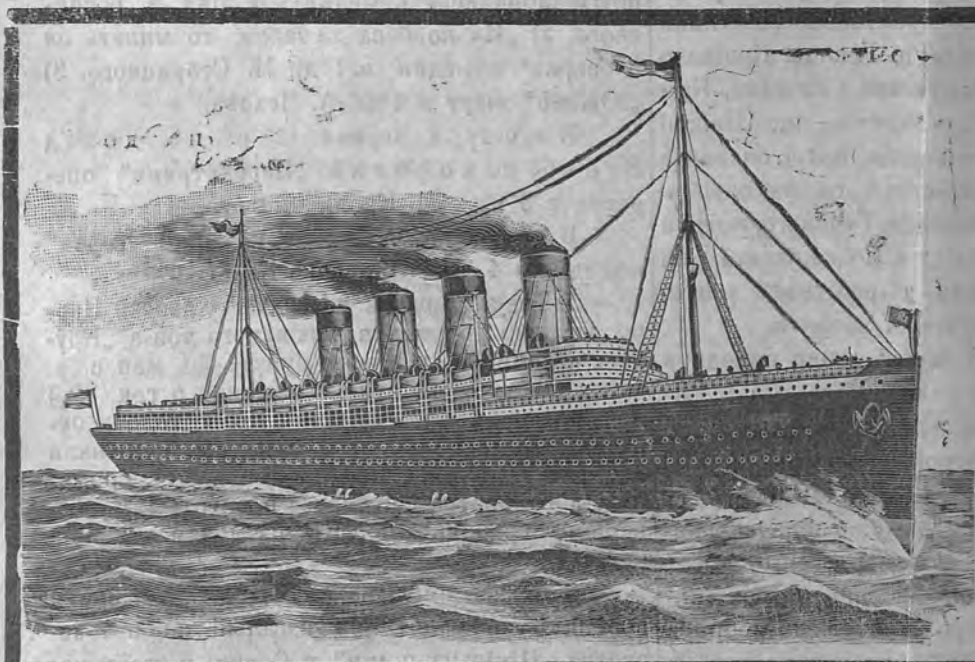
Лінія КУНАРД

від 1. мая 1908 у Львові ул. Городецька 99.

Ліхїєю Кухард

за 4¹/₂ гнх до Америкі і Канади.

Поясненє уділяє даром лінія Кунард у Львові, ул. Городецька 99.

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Подпинок число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровского (Хорун-
щини). Експедиция місцева
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—

Рекламацій неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Страшна подія в Чернихові.

(Δ) В Тернопільщині, в Чернихові, в добрах бувшого посла соймового гр. Коритовського, склеїла ся, як ми на основі перших донесень звіщали, страшна подія, в спорі між селянами а представником двора упало від стрілів жандармів, що вдали ся в сю справу, п'ятеро людей, багато віднесло тяжкі рани, від котрих ще оден помер, так що загалом шістьох втратило жите. Ся кривава подія викликала незвичайне сумне вражінє в політичних і парламентарних кругах; з різних сторін внесено в посольській палаті інтерпеляції, а міністер внутр. справ дав на основі вступних дослідів і донесень поясненє сеї справи в палаті, почім ухвалено перевести над сим розправу. Намісник вислав зараз на місце події радника двору Чершовського, котрий має там остати довгий час. В місці і в околиці викликала ся подія велике зворушенє, однак похорон жертв відбув ся спокійно, спокою не заклочено.

Ся страшна подія, доси ще не вияснена основно, розіграла ся на основі спору о право риболовлі між громадою Чернихова а власником села гр. Коритовським з Плотичі, котрий винаймав право риболовлі, як звіщають, без відома громади у вїйта. Спир о се право точив ся здавна і опинював ся перед судом, котрий мав признати право риболовлі

власителеви, однак громада не хотіла про се знати. Ї се останки тих спорів сервітутових, котрі доводили в нашім краю нераз до грізних зворушень, а то тим більше, що селяни на основі звичаю хотіли користувати ся спірною нераз власністю. О скільки тут громада була управлена до виконувания права риболовлі, або на якій основі виконував се гр. Коритовський, викаже слідство.

Однак безпосереднім поводом до нещастя була заборона і нагляд виконуваний тамошнім лісничим, котрий послугував ся помочию жандармів. Придержанє жінки, котрої син ловив рибу, дало повід до збіговиска, позаяк жандарм хотів завести придержаних до громадської канцелярії. З одного боку запевняють, що товпа визивала жандармів обкидуючи їх камінєм, хоч з другого боку се запевняють, а впевняють, що лише обзивано жандармів і вимагано видачі вїйта і лісничого, котрий скрив ся за жандармами. Звіщають, що з товпи упав вистріл в напрямі канцелярії громадської, з другого боку запевняють, що се лісничий стріляв з подвійки, а селяни не мали оружя, що було би зовсім природним, бо їм не вільно мати.

Однак опісля жандарми дали три рази по три стріли до напіраючої товпи, від чого на місці полягло 5 осіб, а кільканайцять тяжко ранених. Після того товпа розбрилась утечею.

Ї се без сумніву дуже яскрава подія, бо як небудь годить ся берегти права чужої власности і їх обезпечити та захищувати, алеж б жертв людських се також дорога власність родин, нераз підпора цілої родини, отже тим більшої вимагає опіки і охорони. Запевняють, що жандарми находили ся в небезпечі життя, загрожені товпою. Однак чи не завинив тут лісничий, стріливши, як звіщають деякі донесеня, в товпу, се викаже слідство. Так само викаже слідство, чи жандарми не надужили своїй власти, чи було потрібно аж тричі по три стріли випалити, щоби сю небезпечу життя їх усунути. Треба отже бажати строгого і безсторонного доходження, бо звальювати все на агітацію, як роблять деякі дневники, також годі. Де нема основи ніякої, там не чепить ся агітація, отже треба усунути всі поводи, котрі стають плідною нивою для посіву агітаторів. Можна отже бажати, щоби краєве правительство а також кр. сойм, усунули ті постанови деяких кр. законів, як про ловецтво, риболовлю і т. п., а тоді не буде поля для агітаторів. Можна сподівати ся, що намісник з цілою рішучістю і безсторонністю велить перевести слідство, щоби тих, що спричинили таке страшне нещастє, потягнуто до строгої одвічальности і покарано.

Іван Коссаи.

Пропанцій.

(Нарис).

(Дальше).

І така дуже, така дуже нещаслива я.

І так темно, безнадійно темно в бідній душі моїй.

І жаль і розлука моя розносять ся кругами чим раз далше і далше.

Бо нічо не сповняло ся з обіцянок душі моєї, сумні і змучена дивлюсь, як гинуть мої мрії в темрявах ночі темної...

Остапе!...

Соколе ясний мій!...

Я не вірю словам листу твого!...

Остапе!... я не вірю... не вірю... бо не можу, не хочу вірити...

Остапе!... я... я сконати мусілаб, наколиб увірила...

Остапе!

Бачу тебе, як гордий і пишний спливав з Чорногори.

Бачу тебе, як задуманий стоїш над одами Прута...

Остапе!... люблю тебе!
І над все, найсильніше, найдумніше,
люблю тя, люблю в недоли твоїй...
Бо бідний ти...
Бо чую, що дуже бідний ти...
І все ти будеш мій...
І хотай не бачити мені ніколи тебе,
все ти мій, все ти сьвяте одно коханє моє...

ЧАСТИНА II.

I.

Була весна...

Чудова, усміхнена, весела — вічно сьвіжа, в зелени, в блесках ходила знов над сьвітом. Вона кріпила серця, прояснювала уми, сіяла усміхи вдоволення — радости, а розоганюючи змисли, упоюючи своїм повієм маєвим — сьвіжим, сходилла побідоносна, могутча, сильна...

Через пів примкнене вікно подував вївдирав ся до спокійно — поважно улюбленої кімнати.

При бюрку сидів Остап.

Мужескій красі єго час десятиліт нічого не уїняв, хоть відмінив єї в дечім. Форми єго, не затративши нічого зі своєї гармонії, набрали зрілости і поваги.

Був в повнім розцвіті мужеского

віку, з лица його била сила, але сьвіжість молодечу він затратив.

Чоло троха поміте, вираз очий під змученими повіками неспокійний.

В поставі, в лиці богато певности себе, розуму, але погоди і спокою в них не було.

Читав лист наймолодшого брата свого, читав і велике вдоволенє відбивалось на єго лиці.

Брат вступив на практику адвокатску, дякує єму за опіку, вихованє — значне сам на себе заробляти.

Так... Остап відотхнув повною грудію.

Останний обовязок супротив родини сповнений...

Сестри замужні... мати при найстаршій сестрі, брат покінчив студії... він сповнив все, що до него належало, все — тепер може про себе подумати... про себе?...

А чомуж треба?... має вигідну посаду, має сталі приличні доходи...

Чогож єму більше треба?...

В сій хвилі Остап, мовби переживав в гадках своїх всі минулі літа, задрожав, зморщив брови.

(Дальше буде).

Пересилежє спільного міністерства бігкликажє.

(X) Як ми вже звичали і як можна було предвиджувати, не приняв цісар подання о відставку барона Еренталя і міністра війни Шенайха. Тим способом відклонено пересилежє в міністерстві спільнім, котре було би викликало також пересилежє в перед- і залитавскім міністерстві і довело навіть до державного пересилежє. Відклоненє сего пересилежє має отже властиво чисто формальне змаганє і не требаб над ним довше задержувати ся, колиб не зміст відручного цісарского письма, котре полагоді сїї справи надає більше значінє. В сїм письмі висловлює монарх вдоволенє, що справу офіцерских плат і поправи материяльного положеня жовнірів полагоджено, висловлює міністрам повне своє довірє і бажінє, щоби й в будучині ще жертвували монархії свої услуги, про котрі цісар згадує з вдячним признанєм. Цісар приймає з вдоволенєм до відомости умову в згаданих справах зроблену між спільним міністерством а обосторонними правительствами, позаяк се доводить до успокоєня, і тим способом дає монарх спільним міністрам, котрі прийняли на себе 12. марця на делегаційній сесії зобовязаня що до успішної полагоди сїї справі, захист проти докорів, які могли би бути проти них піднесені в найближшій сесії делегаційній. Крім того відручне письмо цісарске висловлює бажанє, щоби міністер предложив внесенє що до скликаня сесії делегаційної, застерігаючи собі рішенє що до речінця. Отже й в тій справі відбирає цісарске письмо вістрє, котре могло би бути зверненє проти спільних міністрів задля невиконаня точного їх приреченя

Християнські суспільники, котрі розвели були дуже живу агітацію за переведенєм відомого внесеня Шрафля-Лятура, котрих член др. Фукс, президент австрійської делегації, дуже рішучо виступив був проти порозуміня переведеного між спільним міністерством а обосторонними правительствами в справі військових плат, так що навіть говорено про можливість зложеня мандатів делегаційних, передовсім делегатами сего сторонництва, по виданю відручного письма цісарского вельми невдоволені, однак освоюють ся з гіркою копечністю.

Але їх дневник Reichspost вказує при сій нагоді на небезпечність, яка загрожує одноцілості і спільності австро-угорської армії. Ми вже згадували про те, що Векерле, вернувши з Відня, старав ся втихомирити невдоволених Малярів тим, що згаданє порозумінє має бути задатком уступок національних для угорского війська і що сих уступок сподівати ся можна ще перед виборчою реформою. Тимто справедливо Reichspost вказує на те, що порозумінє тепер переведенє є лише одним ступнем дальшим для змадарщеня угорської армії і ослабленя одноцілості і спільності армії нашої монархії. Можна отже сподівати ся, що небавом Маляри виступлять з своїми національними домаганнями яко винагородою за порозумінє тепер переведенє.

„Иди в свой Суздаль!“

(Δ) Виперта з далекого сходу побідними Японцями і охолонувши троха по страшних поражєнях, починає Росія тепер звертати свою бачність на славянські народи на Балкані і в Австрії. Обручительна і обєдинительна ідея, одягнена у всеславянський плащик, починає нахо-

дити нових апостолів, мимо фінансових клопотів Росії находят ся приватні меценати як н. пр. одеский професор Борзенко, що для розповсюдженя сїї обєдинительної ідеї жертвують значні підмоги, щоби по славянських землях на Балкані і в Австрії приєднувати для неї апостолів і ісповідників.

Отак мало-помало починає зближати ся до здійсненя гадка порушена Борзенком про всеславянський зїзд, для котрого намагають ся особливо приєднати також Поляків, користуючись їх роздратованєм проти прускої перемоги. Чехи були все на точці славнофільства горячими апостолами, щоби тим способом виявити своє завязєте проти напору германского, а також між т. зв. вольнодумними Словінцями найдуть ся все одиниці, котрі радо виявляють своє завязєте проти Німців всеславянськими маніфєстациями. Між послами державної ради найшли ся зараз др. Крамарж, загально і давно відомий з москвофільских почувань, люблянський посадник др. Грібарі галицький москвич др. Глебовіцки й, котрі взяли на себе задачу, підготовити всеславянський зїзд. Всі они виїхали до Петербурга, де їх гостять і приймають в славянських кругах одушевлено, а щоби не тривожити Австро-Угорщини, голосить ся в півурядових російских часописах, що се зближенє Славян не має ні яких політичних цілей, лише культурні, бо паломництво Рігера і Палацкого в 1867 р. на славянську виставу в Москві, як і паломництво Якова Головацкого з Галичини не оставило милих споминів в австрійских міродатних кругах.

Мимо хвиленого одушевленя всеполяків нашими галицькими москвичами і їх пособлюваня, австрійске правительство таки не думає собі напитувати нової біди і признавати Глебовіцких, Марковіт ет сопс. представниками винайденної професором Бузком «четвертої народности» в Галичині. Тимто они звертають ся в сїм горю тамтуди, куди їх все тягнула можливість наживи, де могли розжити ся всякі Мірослави Добрянські, Драгомірецькі і Вергуні і тамтуди полівнув Глебовіцкий, а як дневники звичають, має виїхати також др. Марков. Ми щиро бажалиб, щоби они там і остали а з собою забрали ще чимало інших своїх прихильників, другів і однородців і кличемо з нашим літописцем: «Иди в свой Суздаль!»

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

По відчитаню внесень і інтерпеляцій відповідав на вчєрашнім засіданю палати послів міністер торговлі Фідлер на інтерпеляцію що до сповненя бажань почтових офіціантів і аспірантів. Міністер заявив, що о скілько буде можливим сповнити дану обітницю, то се зробить ся.

Відтак вибрано на внесенє Странского комісію в цілі упорядкованя справ урядників і слуг державних.

В дальшій дискусії над бюджетом забрав голос пос. Король. В своїй промові боронить москвофільске сторонництво перед напастями підчас останньої дискусії і захвалює себе яко політика, що держить ся вірно своїх переконань. Полякам закидає, що змагають до панованя в краю; роблять виправді уступки Русинам, але не понодять ся з ними як з рівними, лиш як би мали над ними курателю. Руский нарід жадає рівноправности. Бєсідник не відмовляє Полякам права до народного і культурного розвитку також у східній Галичині, але відмовляє їм там історичних прав. Домагає ся від правительства конєчних розпоряджень,

щоби руский язык був раз на все рівноправним у всіх урядах східної Галичини. То однак може лишє наступити через устанавленє загального языкового закона. Отже домагає ся від правительства предложєня палаті такого закона. Стверджує з притиском надужитя державних органів підчас соймових виборів, щоби повалити не лиш українських але і москвофільских кандидатів в користь польских. Жалує ся також, що при послїдних виборах до мійської ради у Львові не перейшов ані оден Русин.

Заявляє дальше, що запевненя польского кола що до его щирих намірів належить приймати з певним недовірєм. Руский нарід сам розсудить, чи є самостійним, чи частиною російского народа. Фактом є, що більшість інтелігенції є за признанєм самостійности, коли противно більша часть селян(!) є руссофільска. (Протести у Ук аїнцїв). Головною похибкою Поляків є жажда панованя польских партій над руским народом, що перешкаджає порозуміню. Радикалізм в рускім народі уважає дуже небезпечним, бо відбирає масам віру, а через се унеможливає зближенє до культурних народів. Осуджує убийство намісника гр. Потоцкого, котрий мав як найліпші наміри і щиро старав ся о зближенє Поляків до Русинів. Невинно пролята кров намісника є «memento» для начальників краю і центрального правительства і потверджує, що силою не можна привернути спокою.

Сторонництво бєсідника не може мати довірє до правительства, яке не узяв до уваги найважнійших потреб руского народа, і тому буде голосувати проти бюджету.

П. Шайхер жалує, що не вставлено в бюджет позиції на будову каналу Дунай-Одра і закидає правительству і міністрови заграничних справ що не додержали даного слова в справі підвищення платні офіцірам.

П. Хоц закидає президентови кабінету, що не додержав обітниць в справі заведеня урядового чєского языка у внутрішній службі, заснованя чєского університету на Моравії і обсаджєня трех міністерияльних тек Чехами.

П. Сіміоновіч просить правительство о помічничу якцію для Буковини.

П. Чєлянський заявляє, що Чєхи годять ся на закон о рівноправности обох народів в краю, але не гірший як розпорядженє Стремабра і що молодочєхи будуть голосувати в інтересі народа і держани за бюджетом.

П. Кость Левицкий заявляє, що демократична держава загального голосованя не повинна знати народів другої класи. Русини мають повне право жадати, щоби не трактовано їх яко другорядного. Однак з поступованя правительства видно, що для него істає народна квестія між Поляками а Русинами. Язикова квестія має бути лишє в части розвязана, проти чого протестує.

Відтак обговорював розпорядженє в справі санації краєвих фінансів і жадав підвищеня безпосередних податків а зменшеня посередних. Галичина потребує особливо на полі аграрної і промислової політики видатної помочи від держави. Належить жадати реформи рільного кредиту і державної охорони при набуваню землі. Так само є конєчним поперте спілок серед рільного населєня, щоби могли розвинути ся на підставі самопомочи. Між фінансовою а адміністраційною реформою мусить бути устанавленє «junction».

Обсяг діланя староств є надто великий. Для військових, шкільних і податкових справ належить утворити окремі організми. Жадає кар за надужитя. Розвиток народної автономії через створенє

народних адміністративних тіл є річю незвичайно пильною. Бесідник надіє ся узгляднення конечних потреб Русинів від правительств і сторонництв.

П. Есер (нім. агр.) виявляє переконанє, що Чехи і Німці можуть в Чехах жити спокійно побіч себе, всіли будуть шанували взаїмний стан посідання.

На тім замкнено загальну дискусію і вибрано генеральним бесідником „про“ п. Гломбінського, „контра“ п. Немеца, почім наради перервано до понеділка.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: Теодора; римо-кат.: Петронелі. — В понеділок: руско-кат.: Петрикін; римо-кат.: Нікодіма. — Вівторок: руско-кат.: Талалея м.; римо-кат.: Дразма.

— **Іспит зрілості в академічній гімназії у Львові** відбув ся в днях 21—29. мая під проводом директора коломийської гімназії Софрона Недільського. Зголосило ся 46 публичних учеників а 3 екстерністи і всі здали, а се:

З відзначенем 11: Балицкий Николай, Бреславский Стефан, Голінатий Осип, Горошко Ілля, Калитчук Стефан Куровець Андрій, Паньчук Николай, Саламаха Василь, Утриско Володимир, Цюропайловский Тома і Юзич Іван.

Зрілі одноголосно 28: Бабій Володимир, Банах Іван Роберт, Басараб Осип, Богачевский Данило, Бубела Петро, Ваньо Евген Василь, Вахнянин Остап, Вивавский Володимир, Гаврилюк Евген, Дуткевич Володимир, Кметь Михайло, Козак Михайло, Левицкий Андрій Северин, Левицкий Юрій, Мандзій Михайло, Мацуский Іван, Олійник Осип, Пачовский Константин, Пелех Роман, Рибак Николай, Соловій Василь, Стрільбицкий Василь, Танчаковский Осип, Тапчан Теодозий, Тритак Іван Осип, Цебровский Александер, Яблоньский Алексей і Ясепицкий Александер (екст.).

Зрілі і 10: Виницкий Тарас, Долошицкий Александер, Малко Іван, Пашинський Мир, Рудницький Володимир, Шавала Михайло, Юркевич Антін, Чупрей Іван (екст.) і Юркевич Стефан (екст.).

Між ними є 10 питомців бурси Руского Тов. а педагогічного, а з того 6 зрілих з відзначенем. — Нині рано відбула ся роздача свідомств зрілості, при чім був директор гімназії п. Харкевич, господар бувшої VIII кл. др. Копач і інші професори.

— **Нарада ширшого Нар. Комітету.** „Діло“ доносить: Дня 28. с. м., відбуло ся засіданє ширшого Народного Комітету, у Львові в салі „Бесіди“. Явило ся 101 учасників з краю та кільканайцять парламентарних і соймових послів. Репрезентовані були всі повіти рускі. Зборам проводили містоголови „Нар. Комітету“, др. Вол. Охримович і о. Олекс. Стефанович. (Голова др. Кость Левацкий мусів остати у Відни задля бюджетової дебати). Секретарювали др. Вол. Бачинський і др. Альфред Говикович. На дневнім порядку стояли дві справи, а то „огляд політичної ситуації під теперішню пору“ і „преграма органічної праці“. До першої точки виголосили реферати посли Юліян Романчук і др. Евген Олесницький, а програму органічної праці реферував др. В. Охримович. Резолюції до першого реферату предложив іменем тіснійшого „Народ. Комітету“ секретар „Народ. Комітету“ др. В. Бачинський. Збори зачали ся о год. 10. рано, а перетягнули ся поза 9. год. веч. Над рефератами розвинула ся оживлена дискусія, в якій брали живу участь також делегати-селяни. Всі ухвали, як що до політики парламентарної так і акції в краю, запали одноголосно. Між іншими резолюціями запали такі ухвали що до загального політ. положеня нашого

народу і політичного становища Русинів супротив правительств: „Ширший Народний Комітет констатує, що в положеню українсько-руского народу в краю і в відношеню центрального як і краєвого правительств до постулатів руского народу не зайшла ніяка зміна в таким напрямі, що [оправдувала би під теперішню хвилю зміну] дотеперішньої опозиційної тактики сторонництва і українського парламентарного клубу“. Друга резолюція визнає ціле сторонництво до незломимої солідарности.

— **Кривава драма в Чернигові.** В тернопільськім шпиталі помер оден з тяжко раних двома кулями Юрко Гасюк, літ 37.

— **Вступленє румунських послів до християнсько-суспільної партії.** Оноді відбули ся в Чернівцях збори румунських мужів довіря з під стягу „Voint-и Porucului“ та „Арагагеа“, на котрих порішено прилученє до християнсько-суспільної партії і вступленє румунських послів до парламентарного клубу сеї партії.

— **Буря з тучею** в Тернопільщині наробила ось які іпкоди: В Почапинцях знищила 644 моргів поля і 5 будинків, в Забойках 580 моргів і 11 будинків, в Будневі 1.300 моргів, в Середниках 382 морги і 24 будинки, в Драганівці 529 мор. і 4 будинки, в Дичкові 208 м. і 4 будинки, в Ходачкові великім 485 м. і 19 будинків, в Застінці 209 мор. і 2 буд. а в Березовиці 2 будинки. Висота веїх шкід на полях 85.580 К, а в будинках 18.380 К. Удїлена поки що намісництвом запомога на засїви виносить 5.300 К, а на будинки 2.700 К.

— **З Буковини.** Черновецька „Буковина“ подає ось яку характеристику народної роботи на Буковині:

„Всі наші партії — пише „Буковина“ — стоять на становиску демократичнім, кожда партія є більше або менше поступова, але поступова, — економічні проблеми веїх наших буковинських укр. партій є майже спільні; — отже є велике поле до спільного діланя усіх партій, нема підставної причини до ворожнечі і спільного поборюваня ся. І колиб люди брали справу з ідейного боку, то на полі громадянської праці найшли би ся всі побіч себе.

Та велика частина наших політичних „діячів“ стоїть на зовсім противнім становиску. Самі до позитивної праці не беруть ся, уважаючи єї чимсь „ідейним“, про що лише говорити-дискутувати можна, — а на ділі лише критикують роботу своїх політичних „противників“ та старають ся де мож підорвати довіре і тій роботі, котра вже яко тако веде ся, перешкодити, — не даючи нічого зі своєї сторони на витворену ними в той спосіб люку.

— Які є в вашім селі організації? питаю одного добродія.

— Читальня „Рускої Бесіди“, „Січ“ і „Каса“.

— Як розвивають ся ті товариства?

— Як звичайно товариства „на цаль демократичні“. Лише до каси приходять люди, яким треба позички; „Січ“ і читальня існують лише на папери.

— А щож ви робите? Не заходите часом до читальні та до „Січ“?

— Я радикал і тому до товариств „на цаль демократичних“ не заходжу.

— Та якраз в тих товариствах моглибсьте ширити свою радикальну ідею, а на всякий спосіб далибсьте щось нашому народови. Таке цілковите усупненє ся від народної праці — дуже шкідливе.

— Як би так була тут яка радикальна організація, — то що иншого. Але підпомагати наших „патриотів“ — я не хочу.

І се не видумка, пише „Буковина“. Оден не працює тому, бо національно несвідомий і не відчуває потреби, — другий виправдує ся приналежністю до иншої партії, — у иншого „великих слів велика сила“. Кождий хотів би бути піонером, провідником (лише на словах), а до рядової роботи не бере ся і навіть єї не знає. І власне те, що деякі одиниці хотіли би, щоби загаль уважав їх „провідниками“ і „спасителями“ народа, — є також од-

ною з головних причин, що тепер настало між нами партійне роздробленє.

— **Про виховуванє дїтий** дістаємо до поміщення від одної інтелігентної матери доростаючих дїтий отсі цінні замїтки: Що наші дїти є часто нервові, або в великих містах стають ся такими, се на жалє аж надто правдиве. Наші мамі дбають вправді о те, хоч не всі, щоби дитина була добре відживлена, викупана, перебувала багато на свіжім воздуху а деякі звертають вже навіть увагу на воздушну і сонїчну купіль (се є, що дитина побігає собі якийсь час боса, в сорочинці по городі, а як нема города, то в світлиці при відчинєнім вікні, що незвичайно загартовує), але грішать ще багато під зглядом спокою і сну у своїх дїтей. Дитина повинна іти вчасно спати, і може троха пізнійше вставати зрана як дорослі, а і пообідний відпочинок в перших літах школи як також і пізнійше є доконче потрібний. Дїти, котрі ще до школи не ходять, не повинні умислово працювати. Найлучше, як нічого не учать ся перед шкільним часом, для учителів є се навіть лучше, дїти тоді є уважнійші і наука їх займає. Як уміють вже бодай трохи читати, то вудять ся, і займають ся чим иншим. Виучуванє ріжних вершиків лучше лишати також аж до часу шкільного. Мала дитина най бавить ся і фізично розвиває ся. Також з відвідуванем театрів, кінематографів і т. п. представлень належить як лишень можна довго здержатись, бо они причиняють ся в великій мірі до зденервованя молоденького організму. Матери повинні говорити до дїтей спокійно і не занадто голосно, не проявляти голосно перестрахи, як дитина посовгне ся, або впаде, навіть в гніві повинні заховати певний спокій, се значить, мусять над собою панувати, бо инакше шкодять дитині і пїяким фізичним плеканєм не винагодять дитині сеї шкоди.

— **Виправа Французів до полудневого бігуна.** Дня 18. мая в Сен-Мало (у північно-західній Франції) відбув ся урочистий спуск корабля „Pourquoi pas?“, який в липцю відїздить від берегів Франції до полудневого бігуна. На чолі експедиції стоїть лікар Шарке, який уже декілька років тому їздив у сї краї. Тепер він збирає ся проїхати ще дальше на південь і навіть сподїває ся доїхати до бігуна. Для здійсненя сеї мети треба, щоби корабель міг дійти яко мога далі на південь, і для мандрівки по леді потрібні більш зручні способи переїзду, ніж мандрівки на собаках, на яких їздили попередні мандрівники по полярних краях. Корабель „Pourquoi pas?“ збудовано тільки з дерева, а через те, що дерево одночасно і дуже добре витримує напор леду і може трохи гнути ся, треба сподївати ся, що сей корабель дійсно зможе добити ся найдальше на південь. Замість собак, які часто не витримують довгих холодів, Шарко хоче користуватись особливими автомобілями. З сими автомобілями в останних роках Шарко робив чимало проб, які дають змогу сподївати ся, що він мати ме повний успіх. Держава асигнувала на експедицію 600.000 франків; великі жертви зроблено також париским географічним товариством та приватними особами. В його в експедиції беруть участь 21 осіб. Жінка Шарко проведе експедицію на південь — до Огненної Землі, а потім верне ся до Франції. Шарко певен, що через два роки, в 1910 році, его корабель поверне ся в Сен-Мало.

— **Вже не буде російсько турецької війни.** Німецькі газети доносять з Петербурга, що воєнні алярми „Нового Времени“ в Кавказу мали на меті усунути гр. Воронцова-Дашкова з губернаторства Кавказу, якому не стає задля старечости сил до успокоєня розреволюціонізованого Кавказу. „Новое Время“ надїяло ся, що з огляду на заповідану війну петербурське правительств настановить нового губернатора Кавказу.

— **Дрібні вісти.** Начальник громади Дубляни к. Львова, Михайло Тишницький, повісив ся подраженим віроломністю своєї жінки. — Іспит на заводових начальників пожарних сторожкий здали у Львові: Дзядош з Тарнова, До-

брянський зі Стрия, Ольшевський з Перемишля, Покорний з Тарнобжега, Рихлевський з Дрогобича і Зембович з Дрогобича. В іспитовій комісії утвореній мин. року кравчим віділом засідає між иншими оден Русин, др. Евген Озаркевич. — В Юричах, присілку Камінка-Липник, равского повіта, згоріло дня 24. с. м. 7 загород селянських з 17 будинками. Причиною огню була неосторожність господарів, що куряли папіроси. Шкода липи в часті обезпечена, виносить 20.000 кор. В огні згоріла також одна дитина. — Поліція арештувала Івана Морушку, емігранта з Бразилії, за котрим бразилійська поліція розписала стежні листи з причиною цілого ряду обманств. — В київських шпиталях і в луганівській в'язниці лежить 850 людей, що занедужали на тиф. — Барон Оскар Ротшильд, член жидівської віденської родини мільонерів, який служить яко однорочний добровольець при 6. пол. драгонів в Гедінг, упав оноді з коня і вибив собі три зуби. Не кождому писано служити без пригоди при кавалерії.

Оповіді.

— Тарасове свято у Відні. Укр. тов-а «Кружок земляків», «Січ», «Родина» і «Поступ» уряджують в четвер 2. червня в салі Riedhofa вечериці в 47. роковини смерті Тараса Шевченка. Початок о 8 год. вечером.

— До П. Т. приятелів бідної рускої дівчорі. За починком щирих приятелів бідної дівчорі, а за щедрою помічю Его Експ. Митрополита Шенцицького, повстала в Галичині перша руска оселя вакаційна для бідних руских дівчорі. Вже три роки висилало тов-о «Вакаційних Осель» по кількадесять бідних дівчат на час вакацій на село, аби і они по трудах цілорічної умові праці серед тяжких обставин і крайньої нужди, могли трохи відживити ся і на свіжій воздузі хочай через так короткий час набрати сили до дальшої боротьби житєвої. Доходи тов-а на сю ціль є майже ніякі, зовсім не вистарчають, а ті лепти, що виділі тов-а вижебрає в кінцем року, є так малі, що тов-о не може сповнити сеї тяжкої задачі, яку руска суспільність на него наложила. Сотки дівчорі і то крайних нуждарів зголошувє ся щорічно на оселю а тов-о з великим жалем мусить відмовити їм своєї помочи. Хто знає яку вартість має здоров'є для чоловіка і хто любить свої діти а є щирим патріотом не лише в слові але і в ділі, той певно не відмовить помочи для тих бідних дівчорі, котрі живуть через цілий рік серед тяжких обставин моральних і матеріальних. Нехай і сам бідним нуждарям засияє на хвилю зірка діточої свободи і щасливої долі. З огляду, що кінець року зближає ся, просимо присилати жертви сейчас на адр.: проф. Володимир Андриянович. Львів, ул. Вірменська 2. Від Виділу Тов. Вакаційних Осель: О. Бачинська, предсідателька. С. Герусинський, секретар.

— Зошити з листовими марками. Після розпорядження міністерства торгівлі з дня 8. мая с. р. будуть небавом видані зошити з почтовими марками передовсім для вигоди подорожуючої публіки. Зошити сї будуть містити в окладці три аркушки листових марок по 5 с і оден аркушок листових марок по 10 с. Кожний аркушок складаєсь з 6 марок. Ціна такого аркушка буде виносити 1 К 52 с з чого припадає 1 К 50 с на листові марки а 2 с на кошти спорядження зошита.

— Переписка Редакції. В. В. в Ст. Любовні листи не будуть печатані.

Телеграми

з дня 30. мая.

Царгород. З острова Самос на Егейскім морі доносять, що там вибухла революція, в якій згинило до 150 людей. Австро-угорський почетний консул доносить, що єго блокують у єго мешканю, а так само і инших консулів, які просять о охорону. Вчора відплило до Самос кілька кораблів з 5-ма батальонами війська. В тутешніх грецьких кругах настало велике обурєнє на Туреччину, яка хоче знеести привілеї на Самос, хоч они є обезпечені міжнародними умовами. Вчора відбула ся нарада амбасадорів.

Рим. Агенція Стефаніого доносить з Царгорода: З Самос насули вісти, що ворохобники блокують князя і військовий гарнізон. Чужі консуляти, в яких схоронили ся чужинці, оставлено в спокою. Зачувати, що Порто висилає на Самос 10 воєнних кораблів, які зберуть ся при острові Хіос.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ.

Готель, реставрація і карарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 30. мая: Галя і Теофіл Прийма, Оплунко; Василь Павлюк, Стрий; Бернард Шаль, Коцюбинці; Адольф Орнштайн, Ярослав; о. Волод. Пасинович, Жабів; о. Теод. Леонтович, Зашків; Модест Дністрянський, Стегниківці; Софія Батицька, Ричилів; Ник. Ясеницький, Попелі; Володимир Сабат, Сколів; Олена Козорис, Гусятин; Василь Каладжин, Краків; Володислав Кнуркевич, Гусаків; Йосиф Зелігман, Новосілка передна; Петро Ячиз, Бояничі; Дора Сехор, Краків; о. Іван Волошин, Коломия.

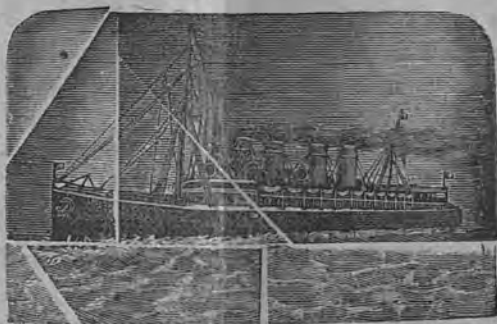
В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Н. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Поручає ся дешево і совісне
Артистично ритівниче заведе
А. ЗІГМАН
— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —
Робітня металевих і карчукових
печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — вписки ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожій і товариств. — Поручає ся яко доставець різних руских товариств і Урядів парохіальних. (30—?)

СОВІТ Митки можна набувати в „Со-
і паперці кільскім Базарі“ у Львові
і у всіх торговлях в краю.

Дешево, безпечно, скоро
без пересідання

до

Півк. Америки, Канади,
Бразилії

величезними поспішними кораблями

Лінії: ГАМБУРГ-АМЕРИКА

Львів — Новий Йорк	злр. 86-10
Львів — Монреаль (Канада)	злр. 103-60
Львів — Бразилія	злр. 85-60
Антверпія — Канада	злр. 70-50

По близші інформації зголошувати ся прямо до

ГЕНЕРАЛЬНОЇ АГЕНЦІЇ ДЛЯ ГАЛИЧИНИ

Лінії Гамбург-Америка — Львів, Городецька 95.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
 - 4 1/2% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміовані
 - 4% листи Товариства кредитового земского
 - 4 1/2% листи Банку кравового
 - 4% листи Банку кравового
 - 5% облігації комунальні Банку кравового
 - 4% позичку краву
 - 4% облігації провінаційні і всілякі репти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найточнішій курсі денній.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашніх і господарських, збіжа і лаші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідувє і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 виносили по 10 пр.

Банк кравей у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають цоліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківскім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де єще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.008.364—
„ резерви премій	„ 613.720—
„ спец. на звороти	„ 50.939—
„ на різницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ емерит. урядників	„ 218.364—
инші фонди заосмотрєні	„ 40.000—

Разом сума К 1.964.824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Реданція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. I. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження.

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стрі-
чки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Кривава Чернихівська трагедія

відбила ся голосним відгомном в дне-
вникарстві не лише кравім, особливож
у віденьськім. N. fr. Presse і інші віденьські
дзєвники як Die Zeit і ин. подають не
тільки подрібні описи, але й від себе ви-
словили замітні погляди. Наведемо тут
головні уступи з статі N. fr. Presse.

«Се, що склало ся в Чернихові, пи-
ше сей дзєвник, є трагедія з селяньско-
го життя, котра в національних супереч-
ностях в Галичині має яскраву основу,
а хоч описи чернихівської події не зго-
джують ся в усіх подрібницях і не одно-
ще є неясне, то в головній основі зго-
джують ся всі описи, навіть ті, що є за-
крашені національною ненавистю. Се пе-
вна річ, що задля незначної причини жан-
дарми застрілили п'ятеро людей, між тими
дві жінки і дванадцятилітнього хлопця, а так
само се певна річ, що така яєкрава не-
розмірність між дрібною причиною а стра-
шними наслідками може бути пояснена
лише тим воздухом повним розярєня і
сліпої пристрасти між рускими селянами,
і вибуховою примішкою, що довго на-
громаджувана, запалила ся на останку з
маловажного поводу».

Дальше наводить N. fr. Presse опо-
віданя селян про подію, як жандарм
стрітив хлопця, що ловив рибу, і єго
хотів арештувати, а мати наробила крику,
як жандарм провадив жінку до громад.

уряду, а се викликало збіговиско людей,
котрі нічого мабуть не знали про винаєм
риболовлі гр. Коритавским і домагали ся,
щоби явив ся війт і єю справу пояснив.

Дальше описує, як товпа заняла грі-
зну поставу супроти лісничого, що схо-
вав ся в гром. уряді і, як він після не-
справдженного опису селян стрілив з гро-
мад. уряду і убив хлопця. (З иншого бо-
ку подають неімовірну вість, що з товпи
упали три стріли. Р е д.) А коли після
того селяни обкидали жандармів камінєм,
дали они три вистріли, почім товпа роз-
бігла ся, оставивши на місци п'ятеро уби-
тих а дев'ятеро ранних.

«Чернихівська подія, пише дальше
N. fr. Presse, носить на собі звичайне в
усіх менше розвинутих культурно краях
пятно аграрне. Нічого нема труднішого
до присвоєня селянам, як понятє про
приватну власність дичини, а се загально
відомо, що між ривалізуючими силами
малої і великої власности були закони
про дичину і шкоди в дичині предметом
вічного спору, позаяк селяни не можуть
сего зрозуміти, як дике звіря, що бігає
через їх поля, може бути приватною вла-
сностю. Подібно річ має ся з рибуловлею
в ріці. Селяни в Чернихові не були об-
знакомлені добре з винаймом права рибу-
ловлі; они хотіли дізнати ся, чи се право
винаняте, чи ні. Они не могли з тим
освоїти ся, що рибуловля, якою они ро-
ками занимали ся, стала нараз приват-

ною власностю польского дідича. Се є
розумінє селян, яке найменше дасть ся
розбити вистрілами, і не може бути нія-
кого сумніву, що сего руского населєня
з єго питомими поглядами, з єго нацио-
нальними воружєнями не годить ся за-
раз мовби валком, би котрий все рівняв,
приплащувати. Останні розправи в держ.
радї, страшні пристрасти, які тут вибуха-
ли, кровожадні майже промови, які там
виголошувано, насували питанє, що стало
ся з сего народу, що належав до найу-
міркованїйших, найконсервативнїйших жи-
вел австр. монархії, що був „Тирольцями
сходу“, як тепер глузовано, хоч се імя
спершу було почесне? Можна сказати, що
Русини і поступованє з ними нагадують
в деяких відносінах ті великі помилки,
які робила Англія з Ірландією, помилки
що тягнули ся довгими роками, поки всі
правительства, консервативні і ліберальні,
зрозуміли, що так дальше не може бути
і від утисків перейшли до реформи. Як
хибні були понятя, видно з того, що
могла витворити ся лєґєнда, що винай-
шов Стадїон Русинів, котрим хотів дати
широкую самоуправу і окремиий сойм, а в
конституційнім соймї Земьялковский, ко-
трого дивний хід життя з каземат кріпо-
сти довів до першого польского міністер-
ства, впевняв, що нема Русинів, як і у
вчєрашній розправі говорєно, що руска
мова се лише нарічє. Чи Русини не були
в Шмерлінґівськім парляментї найпевнїй-

„ДОВБУШ“.

Тямлю вражіння, які я переживав чи-
таючи у — перве Федьковичєвого «Дов-
буша».

Слова вязали ся мені у якусь вели-
ку сімфонію пристрасти, шалу і мести, а
у ній відзивали ся рефрени тих диких
мельодій, що родять ся у найтемнїйших
яругах чорногїрських лієв тай за тужним
пошумом смєрек — ідуть у сьвіт, як чере-
мошєві воєди.

І коли я заслухував ся в ті звуки,
ставала передімною візія зачарованої зе-
млі темних верхів і тих мракою мину-
шани закритих часів — „як гуцул волен
був“. Нині повторяю холоднїйше, що
Федьковичєва трагедія мимо своїх хиб,
мишо перетягнєної концепції, мимо вра-
жаючого переладованя драматичної кон-
струкції — є твором великого талану і
глубокого вітхєня, є поємою незвичай-
ної сили і романтичного розмаху, що
вяже поетичну красу слова із акцентом
трагічною болю. Нема сумніву, що „Дов-
буш“ має на своїому лиці трагічну змор-
щину. Та мені бачить ся, що ті глубоко
настрєєві яви зі своїм нутром психоло-
гічним, з фаталістичною хмарою, що ви-
сить весь час понад сцєною, а навіть з

тим узлом крови, що ним автор звязав
«Довбуша» з двором воєводи, циганською
родиною та Дзвінкою, що ті яви не тво-
рять трагедії, хоть є у них безперечно
багато трагізму.

Можна се доказати без загляданя на-
віть до запорошєних паперів, де дрима-
ють шановні прінципи драматичної ко-
мпозиції.

Але о те мені не йде. Впрочім усякі
прінципи і формули у штудїє — здаєть ся
мені, саме на те, щоби їх переступати.
Тимто й театр ніколи не дасть ся зам-
кнути у ніякій формулі, хочби так до-
гідній, як французька рієсе bien faite.

Та сцєна все таки має свої вимги,
від яких не годна відступити. Вона є тим
таємним місцем, котрого резонанс крі-
пить або ослаблює деякі роди слова.

Перспектива сцєни робить ряд плям
образом, або образ рядом плям без зна-
чіння, а її штучне сьвітло одні лінії під-
черкує, а инші губить, затирає.

Тому сценічний автор все мусить ма-
ти в усї той резонанс, а у оці перспе-
ктиву, аби пишучи серед пустих стїн, був
рівночасно видєм з крісел і з галєрії.

В тім криєть ся ріжниця вражіння,
яке відносить ся читаню твору, з при-
огляданю його на сцені.

В тім криєть ся тайна сценічности
твору, що сама собою насуває питанє,

яке полумя йде на сцену, а що забира-
ють, куліси а що ще тоне у тім фатальному,
пустому просторі, що є між актором а
видєм, а якого нема між книжкою й
читаючим.

Є се питанє, що стоїть перед кождим
автором драматичним, коли хоче, щоб
його слово йшло зі сцени на аудіторію і
мало таку силу сугґєстїйну, як при чи-
таню.

Ті гадки виринали мені, коли я оно-
ді бачив «Довбуша» на сцені аматорського
театру „Сокола“.

І тверджу, що Федькович розвязав
у великій мірі (переважно, здаєть ся ін-
стинктовно) те питанє, що вяжєть ся, із
проблємом т. зв. декораційности твору.
Тому його «Довбуш» попри свою красу
і нечуване боґацтво уяви має прикмети
сценічного твору.

Федькович не конче вмів будувати
трагедію, тому лінія його драми закру-
чуєть ся, заломлюєть ся, тому у него ви-
дно передусім блискавки першого віт-
хєня. Але годї й недобачити, що з ха-
осу великих поривів і почувань попри
іскри величєзного талану поетичного, ви-
ринають скінчєно гарні форми драматич-
ні. (Ціла перша дія і перша відслона
четвертої, деякі яви другої дії і фінал
третьої).

Др. Франко каже, що вдача Федь-

шим, найвірнійшим і найприхильнійшим правительству консервативним живлом і щож нагрішено, коли в тім народі запанувала така розпука, така здичілість поглядів, як се виявило ся в останніх розправах посольської палати!

„Тих відносин не можна шабльоново полагоджувати. Не розходить ся о централізм і федералізм; сі відносини на границі монархії, політично так важній, треба розслідити з становища державної політики, а сторонництва не можуть обминути сего розсліду. Правда, великі труднощі, які висуюють ся проти одноцілого поняття австрійської політики в нашім парламенті, вагання в питаннях, котрі не дадуть ся розв'язати самою парламентарною технікою, утрудняють також, щоби великі сторонництва держ. ради заняли рішуче становище в дуже важнім і досяглім питанню політичнім. Не розходить ся о те, щоби розсліджувати зондою, що тут політично є добре або не добре, але сі відносини, котрі уможливають, що заступники так великого народу як український, дійшли до такої здичілости, як се виявила вчашня розправа — є неможливі. Найважнійше, що повинна зробити державна рада, і чого не може безглядно обминути, се основне розсліджене тих відносин і хиб в галицькій адміністрації, які признавали навіть польські посли і які лише з трудом закривав міністер внутрішніх справ в тривожливій промові, уложеній після чиновничої, перестарілої формулки. Тут єсть якась недуга і для неї треба приготувати лік“.

„Одначе, пише N. fr. Presse, сей лік не може бути зроблений у Львові. Будоб се справдешньою педантерією і доктринерством, розводити тут ціле питання галицького права державного (такого навіть нема! — Р е д. Р у с л.). N. fr. Presse хоче оставити цілу автономію Галичині почавши від язикових розпорядків з часів біргерміністерства, бо, каже она, Австрія має зовсім інші обовязки. Але пише она дальше, сам голова польського кола висловив ся, що галицька адміністрація є австрійською, а коли она такою є дійсно, то цілий парламент повинна

ковича »не дозволила йому сконцентрувати свої сили, до якого більшого діла“. Доказом того міг би бути і Довбуш, хоть на мені робить вражінє, що зібраний, передуманий і відчутий до Довбуша матеріял розлетів ся Федьковичеві в часі самої роботи. В його уяві філювало усьо, поменчі статі і події вибивали ся на перший план — і драма з переладованя розхитала ся.

Притім вірш є з природи річи ворогом драматичної централізації. Акція, той головний чинник драми, топять ся у повени слів, розхитують ся контури людий та їх вчинків, усьо концентруєть ся у звуці, у музичному вражіню.

А у Федьковича чути музику таку богату в настроєві рефрени, музичні інтервали. А у тім всім вроджену гуцулам містику і тривожне передчуванє залежности від превеликої тайни, що має своє істнованє поза зміслами.

(Конець буде).

Стефан Чарнецький.

обходити її слава і честь. Не повинно доходити до того, щоби се обопільне зворушене і суспільні напружені відносини частійше викликували в Галичині такі події, як чернихівська, котра неперечно стоїть в звязи з загальним розярєнєм, та щоби ще більше заострювали ся відносини між малою а великою власністю, так щоби весь нарід втратив віру в мирні середники. Се лежить у власнім інтересі Поляків, бо мирні відносини в східній Галичині скріплять ціле хліборобство, а також в тім краю можна іти лише середньою дорогою. Чи ж хотять ждати, поки знов приключить ся нове нещастє, більше і страшнійше, як убийство намісника і стріляне селян в Чернихові, і чи сі події не досить звернули бачности на великі похибки, яких допустили ся правительства і парламент протягом многих літ в поступованю з галицькими справами? Пора щоби наостанку вже набрано переконання, що Австрія не потребує рускої Ірландії“.

Тимчасом всепольські дзєвники, замісць розбирати справу поважно і обдумати способи втихомиреня розярєня і заради таким подіям в будучині, намагають ся накручувати все на свій лад. Nowa Reforma пише, що і м о в і р н о агітатори умисно уладили справу так, що та сумна катастрофа вибухла під ту пору коли вела ся в держ. раді „галицька розправа“, а Slowo Polskie з питомою єму безличністю прямо намагає ся доказувати, що все те зроблево на замовленє руских агітаторів.

Що таке поступованє дзєвникарства польського доливает лише олію до огню, се хибя признаєть кождий безсторонний чоловік і можна лише жаліти над тим, що прокураторія державна таким прямим визиваням не пригляне ся ближше.

Почих бюджетової розправи в посольській палаті.

(X) Посольська палата державної ради почала розправу бюджетову після важної фінансово-політичної події, а сею подією є звіт члена палати вельмож Нібавера, котрим комісія відклонила ухваленє посольською палатою обниженє цукрового податку о 8 корон. Бувший секційний шеф міністерства скарбу, а тепер член палати вельмож і справознавець, подає на основі бюджетових подій і потреб фінансово-політичне представленє, котрим мотивує відпорне становище палати вельмож що до зниженя цукрового податку. Він казує на те, що потреби і вимоги державні зросли останніми часами, що треба було значні видатки покривати з касових засобів, а хоч вислід бюджету користний, однак обережність і обачність є конечно потрібна. В найближшій будучині будуть значні видатки конечні наслідком введеня дволітної служби військової, підвищеня засобу новобранців в краєвій обороні і спільнім війську, висших поборів офіцирів і помноженя фльоти і артилерії. Сей звіт бар. Нібавера є неначеб бюджетова промова в палаті вельмож звернена до посольської палати. Нема сумніву, що сей звіт викличе велике вражінє в посольській палаті і вже всякі опозиційні дзєвники, котрі вважали обниженє податку цукрового для себе користним способом приєднуваня популярности особливо в ширших кругах мій-

ского населєня, роздратовані сим поступком палати вельмож і приписують се впливам і роботі позакулісовій міністра скарбу Коритовского.

Чергу бесідників в бюджетовій розправі розпочав заступник голови руского клубу п. В а с и л ь к о промовою, котра своїм спокійним і уміркованим настроєм різко відбивала від яскравих, в значній часті агітаторских промов над наглими внесенями в справі галицьких виборів, як взагалі се загальну звернуло бачність, що пп. Романчук, Олесницький, Василько, др. Кость Левицький не брали участі в попередніх розправах. Замітно, що п. Василько зазначив, що пок. гр. Потоцький, з котрим він провадив переговори, не був автором псованя виборчої реформи що до Русинів і що п. Василько ще раз рішучо відпер всяку співвину Русинів в злочині з 12. цвѣтня.

Одначе супроти того, що буковинські Русини-народовці відразу так ясно станули на руско-народній основі і відсунули від себе в самих починає політичного руху москвичів яко народних відступників, звучав дивно в устах п. Василька жалє на адресу міністра Абрамовича, що сей довів до розлуки москвичів з руским клубом. Се ж була задача самих керманичів руского клубу, щоби з самого почину сесії не робити консолідації, котра за 15 літ наробила стілько лиха в Галичині і піддержувала се баламутство у краєвого і центрального правительств, начеб наші москвичі були якимсь управнєним народним сторонництвом політичнім! Das ist der Fluch der bösen Tat, се наслідки довголітної консолідації, з котрої Народова Рада з Цєньским на чолі ужила сего оружя проти кандидатів Народного Комітету, що она впливала на краєве правительство і домагала ся від него пособлюваня москвичам, з котрими она заключила союз. Кождий кий має два кінці, і сего кия, котрим Народна Рада і Народний Комітет спершу побоювали уміркованих народовців, а до соймів і держ. ради помагали впроваджувати Ефимовичів, Королів, Давидяків і промощували з підмогою Зельських і Петрушевичів дорогу до парламенту Маркову, Глебовіцкому і Дудикевичеві — сего кия ужили, обернувши єго другим кінцем всеполяки і Народова Рада при пособлюваню краєвого правительства, проти кандидатів Народного Комітету.

Замітно також, що і в промові п. Василька звучить нота зневіри і розпуки, що приречєня одержані ним в переговорах з намісником, а відтак з центр. правительством не здійснили ся, — ся нота котра є основною в усіх промовах політиків розпуки як Петрицький, Будзиновський, Трильовський, — ся нота, котра зневолила д-ра Охримовича покинути політичне становище а вибрати вигідну директуру „Дністра“. І справді можна жалувати, що політичний керманіч такої міри як п. Василько попадає в настрій зневіри і розчарованя. Можна се пояснити в часті самим складом клубу, що ті, котрі повинні би бути рядовими і піддаєть ся провадови виравного політичного політичного керманіча, вели безнастанну боротьбу проти президії, викликували внутрішні пересилєня, а наостанку заковили керму в свої руки і тим донели до того, що клуб опинив ся без союзників, на котрих п. Василько числив в своїх політичних комбінаціях і що ті сподівані союзники мимо єго накликуваня в бюджетовій комісії здвигали, як він сам каже, лише раменами, але не поспішили з помічю. Поступки Трильовского, Бачиньского, Будзиновского et tutti quanti не могли рускому клубови приєднати союзників, а дали лише противникам оружє в руки до ослабленя становища

руського клюбу. Мимо того однак нема причини до повної зневіри і безнадійності, а руский клуб зможе відзискати сі симпатії і се значіне, яке заняв був перед роком з самого початку сеї каденції, треба лише смілого і рішучого проведоу шляхом реальної політики, хоч би она як не сподобала ся тим, котрі бажалиб через піч все осягнути і при перших невдачах попадають в розпук.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Талалає м.; римо-кат.: Еразма. — В середу: руско-кат.: Конст. і Єлени; римо-кат.: Кільотильди.

— **Вчорашня друга вистава „Довбуша“** на сцені львівського „Сокола“ була під артистичним зглядом виведена ще лїпше чим першого разу, за те публіки було менше, задля гарної погоди. Небавом відіграє сокільський театр Федьковичевого „Довбуша“ в кількох більших містах на провінції, де може числити на більший успіх чим у Львові.

— **Іспит зрілості в рускій гімназії в Тернополі** відбув ся в днях 22. до 27. мая під проводом проф. універс. і члена краєвої Ради шк. д-ра К. Студинського. До іспиту зголошило ся 37 публічних учеників і 2 екстерністи; з тих не допущено 1 публ. ученика. Іспит здали: 11 з відзначенем, 12 односторонно, 15 більшістю голосів. Зрілі з відзначенем: 1) Святослав Балеї, 2) Михайло Бараник, 3) Євген Грипак, 4) Павло Заблоцкий, 5) Корніло Куницький, 6) Григорій Куріца, 7) Павло Магур, 8) Самуїл Рубін, 9) Константин Савицкий, 10) Григорій Славута, 11) Іван Роман Слюзар; Зрілі: 1) Михайло Бачинський, 2) Іван Бойко, 3) Микола Бріль, 4) Стефан Вульчак, 5) Стефан Ванчицкий, 6) Микола Войтків, 7) Стефан Воркун, 8) Андрій Гаврилюк, 9) Богдан Грабовенський, 10) Михайло Доворский, 11) Михайло Дольний, 12) Олекса Зеленецкий, 13) Лев Каміньский, 14) Григорій Кинах, 15) Іван Мекетів, 16) Осип Мурій, 17) Павло Олійник, 18) Іван Сокальський, 19) Іван Стадник, 20) Василь Стецюк, 21) Іван Ткач, 22) Пилип Хомин, 23) Август Цебровский, 24) Володимир Цебровский, 25) Роман Цегельский, 26) Михайло Кіцька (екстерн), 27) Петро Максимович (екстерн). Не перепав ніхто.

З Тернополя доносять нам, що також в польській гімназії випав іспит зрілості дуже добре, за те фатально випав в тамошній реальній школі.

— **Похорон бл. п. Михайла Ольшанського** від був ся в середу, 27. мая в Чернівцях. Похоронний похід, що вийшов з краєвого шпиталю вели три рускі та один латинський священник. За весь час дороги через ул. Семигородську, Новосвітну і Руску як також на кладовищі співав погребові пісні хор дружини руского театру. За домовиною, на якій везено вінці, стувала осирочена рідня покійного, его товариші, представителі руских товариств, віце-маршалок др. Смал-Стоцкий з родиною та багато рускої інтелігенції, молодіжки і міщан. При вступі на кладовище зустрінула похід оркестра театру, відправлено похорон і домовину з тлінними останками спущено в могилу. Над могилою промовив короткими, але сердечними словами п. Григорович і директор Стадник, хор відспівав останню „вічну пам'ять“ і колишнього знаменитого артиста рускої сцени оставлено на кладовищі серед маєвої погоди, багатой зелені і цвітів. — Дуже прикро вразила як дружину так і тутешню інтелігенцію неприсутність делегата „Рускої Бесіди“ у Львові, хоч про смерть артиста повідомлено в час се товариство Як се розуміти? („Буковина“).

— **Українофоби.** М. Садовський звернув ся

був до „городського управління“ а городі Новоросійського, бажаючи найняти на літо городський театр для вистав своєї трупи. Але новоросійське „городське управління“ постановило не пускати українську трупу в город навіть в літї, хоч в Новоросійському половину населення становлять Українці.

— **Еміграція до Америки** останніми часами а рос. Поділя знов значно збільшилась. Недорід останнього року й через се великий застій в торгівлі примушує все більше людей шукати собі хліба деє за океаном. Ідуть здебільшого ремісники та взагалі молоді, здатні до праці жида. Еміграція збільшує ся, не зважаючи й на те, що з „гарної далечини“ надходять не дуже то втішні чутки про страшне там безробіття.

— **Вугіль на рос. Поділю.** В пяти верствах від села Барішківце (на Поділю), в мастьку земельного власителя Ціховського, коли копали керницю, в землі на 5 сажень завглибишки, знайдено здоровенну грудку, пудів на 10, гарного кам'яного вугля. Відбиті шматки пробували підпалити, але огонь їх небрав ся. Тоді їх облили водою і знайдений вугіль зайняв ся. Думають, що се надбано верстви кам'яного вугля.

— **Англійський уряд і жіноче виборче право.** Англійський прем'єр-міністр д. Аскіт несподівано заявив, що за біжучу сесію уряд сам внесе проєкт виборчої реформи і не буде противитись тому, щоб і жінкам дано виборче право, як зробити се схоче палата. Прем'єр дав сю обіцянку депутатам, в якій було 60 ліберальних членів парламенту. Депутация просила Аскіта посунути далі справу з проєктом виборчого права жінкам, ухваленим в другім читанні в парламенті. Він відмовив на се спеціальне прошенє, бо в біжучій сесії, мовляв, не вистачить на се часу. Аскіт казав, що поширювати виборчі права треба на демократичних основах, а через се дарованє жінкам виборчих прав мусить бути примінене до широкої виборчої реформи, яка знесе всі, які лишались, привілеї заможних кругів громадянства. Він додав, що сам не прихильник жіночого виборчого права і не поставив его в урядовий проєкт виборчої реформи, але не буде противитись, коли сего права вимагати ме для жінок парламент. З такої заяви першого англійського міністра видно, що недовго вже ждати того дня, коли біль про виборче право жінкам буде в останній формі ухвалений в нижній палаті і звідти піде до висшої.

— **Як пануючі володарі побирають свою платню?** Спосіб плачення пенсії великим володарям є цікавий. Деякі з них не мають ніякого труду, щоб дістати свою заплату. Американський президент Рузвельт дістає що половини місяця чек на 24 часті своєї річної заплати, котра виносить 50 тис. доларів, а крім того дістає ще певну суму грошей на спеціальні видатки. Англійський король Едвард побирає свою платню чотири рази в році чеком, виставленим генеральним скарбником державним. Німецький цісар Вільгельм дістає чек на гроші два рази в році. Чек той підписує сімох свідків і сам цісар. Австрійський цісар Франц Йосиф, щоб дістати гроші, мусить особисто явити ся в державній касі два рази в році. Тут приймають его три урядники і один з них після звичаю питає цісаря, чи сума грошей, по котру зголошує ся, є для него вистарчаюча. Цісар каже: так, і тоді подають ему до підпису чек і виплачують гроші. Цар російський має в державних касах не обмежений кредит. Турецький султан, коли потребує грошей, каже своєму везирови, що ему треба тільки а тільки грошей, тоді не платить ся урядникам, війську, бо гроші передовсім для султана мусять бути.

— **Пам'ятник морякам, які погибли підчас японської війни.** 28. мая гвардейські моряки в Петербурзі сьвятити пам'ятник морякам, які погибли в Чусімоєму бою. Пам'ятник поставлено в сквері біля Миколаївського морського собора. Пам'ятник має форму обеліска з темно-червоного граніту, невелика з чорного граніту, на верху обеліска — орел, котрий тримає хреста. По боках обеліска бронзові дошки з при-

звищами погибших орнаментами і з малюнками панцирника „Петропавловська“ та инш. В самому соборі поставлено мраморні дошки з іменами всіх погибших на „Петропавловську“, на крейсері „Адмірал Нахимов“ і на „Уралі“. Пам'ятник і дошки збудовано на кошти, пожертвовані офіцерами, нижшими чинами і семействами погибших.

Оповідки.

— **Фестин на Високім замку** в четвер дня 4. с. м. уряджують тов-а „Руска захоронка“ і „Вакаційні оселі“. Комітет подбав о милі несподіванки, члени тов. „Сокола“ возьмуть провід в забавах. Старші і діти будуть мати нагоду приємно перевести кілька годин. З огляду на цілє сподіємось, що всі рускі родини возьмуть участь в фестині. Комітет устроює також фантову лотерію, тому просить уклінно о присиланє хотяй наскромніших фантів, які складати можна в льокалі „Клубу“ (Ринок ч. 10) в понеділок і ві второк від год. 3—7 вечером. — **Від виділу „Захоронки“ і „Оселі“.**

— **З Яворова.** Аматорський кружок тов-а „Взаїмна поміч учителів і учительок“ в Яворові відіграє в четвер 4. червня в салі польського „Сокола“ комедію Льва Лопатинського „Свекруха“. Початок о 8. год.

— **Іменованя і перенесеня в судівництві.** Міністер судівництва іменував радниками краєвого суду: Йос. Прокоповича у Львові, др. Вікт. Свободу в Станиславові, Меч. Степка і Влад. Мілера у Львові; радниками кр. суду і начальниками повіт. судів: Руд. Пашму з Березова для Підгаєць, Ант. Старкевича в Камінці струм., Ант. Соботу в Рогатині, Людв. Шидловського в Печеніжині, Меч. Завадського в Косові, Ів. Шіндлера з Тисьмениці для Глинян, Нат. Хомицкого в Сокалі, др. Брон. Крайсля у Львові для Снятина, Влад. Гжендзельського в Мостисках і др. Стан. Рубчинського в Зборові; — повітовими судьями: Генр. Корженевського в Радехові, Ів. Писарського для Турки, Конр. Зарембу з Підгаєць для Гвіздця, Стан. Гавенду в Яворові для Куликова, Ник. Богущкого в Городку для Заболотова і Меч. Малицкого в Дубецьку для Залозець; повітовими секретарями іменовані: Каз. Родаковский в Куликові до Станиславова, др. Вит. Сенк в Бережанах до кр. суду у Львові, Жигм. Петтеш з Любачева до Медича, Лена Марко з Порохника до Бірчи, Стан. Славик зі Золочева до Заболотова, Фел. Йосиф в Заліщиках, Ник. Третяк з окр. львівського суду висл. до Турки, Каз. Лопаткий з Рави рускої до Угнова, Мар. Швед з Мостиск до Радимна, Фр. Кратохвиля з Суд. Вишні до Яворова, Ігн. Хилек в Микулинцях, Брон. Маховський в Сколім, Каст. Боярекий з Будзанові до Рудок, Вас. Щербатюк в Калуші, Ант. Мал в Збараж до Радехова, Стан. Коважик з Городка ягайл. до Ліска, Едв. Галик в Березові, Петра Зачек в Снятині, Каз. Свежавський в Рогатині до Тисьмениці і Стан. Слотоловича з Грималова до Потока Золотого. — Міністер судівництва переніс радника кр. суду і начальника суду пов. др. Стан. Дроздовського з Залозець до Бродів, судию нов. Юл. Верещинського з Гвіздця до Устрик, Стан. Ганкевича з Турки до Болехова; секретарів судових: Ігнатія Гонти з Бірчі до Стрия, Стан. Годолього з Микулинець до Перемишля, Люд. Геттінгера з Калуша до кр. суду у Львові, Фел. Слотвинського з Радимна до Самбора, Ів. Порембальського з Ліска до Перемишля д-ра Генрика Данкнера з Надвірної до кр. суду у Львові, Влад. Лісовського з Заболотова до Надвірної, д-ра Стан. Вармського з Турки і д-ра От. Сандера з Рудок до кр. суду у Львові, Вікт. Наймана з Потока Золотого до Чорткова, Теоф. Колистанського з Яворова до Коломиї, Володим. Іваницького з Угнова до Дрогобича.

— **Конкурс.** Сим оголошує ся конкур на обсаджене поновне 24 місць для питомців Товариства „Бурса св. Івана Крестителя в Дрогобичі. Принятими будуть по § 1. статута бурси ученики убогі, рускої народности, гр.-к. обряда, учащаючі до школи в Дрогобичі будь безплатно, будь за умовлену ціну (15—30 К місячно з гори платню, або відповідну скіль-

кість натураліїв). Отримують поміщене, удержане і надзир. Кождий питомець має мати свою постіль, крім ліжка, біле, одержу, обуву і книжки. Подання заосмотрені в останне свідоцтво шкільне з декларацією висоти доплати належить вносити до Виділу Товариства Бурси св. Івана Крестителя в Дрогобичи на руки Вч. о. катехита Василя Кункевича, директора „Народного Дому“ в Дрогобичи. Речинець до 15. серпня с. р.

— 3 залізниць. Після оголошення заміщеного в „Wiener Zeitung“ розписано оферти на роботи і доставки при будові залізниць льокальної Тава-Тахав. Дотичні оферти приймає Дирекція будови залізниць у Відні, Gumpenperferstrasse 10 в імені концесіонарів сеї залізниць льокальної. Услівя і пляни переглянути можна в бюрі згаданой дирекції.

Посмертні оповістки.

— Анна з Криницьких Білинська, властителька дібр в Чижикові коло Львова, упокоїла ся 30. мая в 76. році життя по короткій недужі. Покійна була жєнщина рідких чеснот і постійного характеру. Походила зі священничой родини з Жовтавець і хотай вийшла замуж за Поляка, то до смерті придержувала ся своєї народности і обряду; нагід кликав єї не инакше тільки: їмость! Перед двома роками записала своє майно СС. Василянкам, та на жаль з причин від покійной независимих не прийшло до затвердження контракту. Похорони відбувають ся нині 1. червня. Нехайжеж їй буде легкою земля, котру любила і котру власноручно обрабляла. В. їй п.!

Телеграми

з дня 1. червця.

Прага. Prager Tagblatt донсєть, що на лїнії залізничій Прага-Будєєвичі чєскі урядники завєли язык урядовий чєскій.

Прага. Чєска Рада народна видала поклик, аби нї одєн Чєх не брав участі в ювілейній чолобитній у Відні, та аби Чєхи по можности здержали ся від їзди в тїм часї до Відня.

Париж. Зїзд президента Франції з російским царєм будє в Рєвлї в днях 27. і 28. липця.

Штєнголєм. Обї палати приняли умову з Норвегією в справі установлєня морської границі межі Швеціїю а Норвегією розєзним судом. Перша палата приняла умову аж по дуже оживлєній дискусії і аж тоді, коли правительство зробило з сеї справи довєрїа або недовєрїа.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ.

Готель, рєстєврация і карарня — рїг ул. Синєтускої і Косєцїушка у Львові.

Приїхали дня 31.5 мая: Анна Олексєшинова, Суховоля; Ольга і Лїтка Кмицєкєвич, Фрага; Марія Сєнєвїцка, Білє; Мєлянїя Теодорович, Стрий; Константина Брилїнська, Писковичі; Зофія Петрушєвич, Стрий; Оксана Абрисовєска, Бориня; Юлія Теодорович, Стрий; Йосєф Граховина, Берно; Озїяш Кїтай, Золочів; Ізидор Ротєнберг, Золочів; Іван Гаврис, Перемєслів; Димитрій Гаврис, Перемєслів; Іван Войтович, Перемєслів; Станислав Улєля, Золочів; Олєкса Савичка, Козиня; др. Здєєслав Чаплїцкїй, Закопанє; Мєчислав Полячек, Самбір; Тома Хмїлєвскїй, Крилос; др. Евген Петрушєвин, Сколє; Сємєн Ковальчук, Кокотшинці; Миколє Захарєсєвич, Радимно; Ієнатїй Кавєцкїй, Дрогобич; др. Куба Ерєнп्राїс, Щирєць; о. Ізидор Цибухович, Крєхїв; Людвїк Краль, Щирєць; Болєслав Павїльскїй, Самбір; Самуєль Гольдєнберг, Ляцкє; Віктор Пацлав-

скїй, Берєжани; Василь Фїрман, Камїнка стр.; Болєслав Савчинскїй, Відєнь; Николєй Махляй, Бирча; др. Ієнатїй Анфєльбавм, Тарнів; др. Володимир Чапєльскїй, Перєгїньско.

Працюйте і шадїть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джїстер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, удїляє позички на скріпти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 лїт (при 30 ратах піврічних вносить рата амортизаційна на капїтал і відсотки 5 К 8 сот. від кождих 100 К позички.

Вєкслі приймають ся тїлькo 3 мїсячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Члєнами можуть бути позичку і дістати тїлькo члєни обезпечєні в „Днїєстрі“.

З зисків удїляв „Днїєстер“ на публічні добродїїні ціли квоту 45,835 корон.

Вкладки	2,795,183 К.
Позички удїлені	3,410,684 К.
Удїли члєнські	234,398 К.
Цїнні папєри	130,452 К.
Фонд резервовий і лиші	43,842 К.
Льокації	182,206 К.

Канцєлярїї Товариства при ул. Рускїй ч. 20 отворєні перед полуднєм від 8—2 год.

Контора виміни

п. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поруває

яко добру і певну льокацію

4% листи гіпотечні
4½% листи гіпотечні
5% листи гіпотечні преміювані
4% листи Товариства кредитового земского
4½% листи Банку краєвого
4% листи Банку краєвого
5% облігації комунальні Банку краєвого
4% позичку краєву
4% облігації пропінанційні і всїлякі ренти державні
Тї папєри продаємо і купуємо по найточнїйшїм курсї деннім.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Цїна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Цїна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Цїна 40 сот. без п. почт.

Поруває ся дешєвє і совїсне

Артистично ритівниче заведєнє

А. ЗІГМАНА

— у Львові, ул. Синєтуска ч. 14. —

Робїтня металєвих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всїякі гравури — ви-вієски ратовані і лїані, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поруває ся яко доставєць рїзних руских товариств і Урядів парохїяльних. (30—?)

ДО

Амери́ки

і Канади

ЛІНІ́Я КУНА́РД

найскорше.

Пояснєнь удїляє безплатно Лі́нія Куна́рд у Львові ул. Городе́цка 99.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк

Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перехованя папєри вартїсні і дав на них завдатки.

Крім того впроваджєно подїбно як в інстєтуциях заграничних т. зв.

Сховки депозитові.
(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталєвій касї панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключєм, де безпєчно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдєгіднїйші зараджєня.

Приписи дотично того рода депозитів одєржати можна безплатно у відділі депозитовім.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в недїлі означєні †.

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Пощинове число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене.

Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Стаховище університетських професорів і студентська політика.

Пригадка на часі з нагоди університетських бур.

(X) Як небудь університетські буці вже загнали і роздратовані уми професорів, молодежи а також суспільности втихомирили ся, то все ще як по тучі чути далекий відгомін громів, так і в університетській справі ще проявляють ся позначки недавнього зворушення. Тим то годить ся пригадати погляд висловлений в 1880 р. істориком Німецької Держави Г. Трайчке, котрий забрав був тоді слово в жи дівській справі і зовсім предметово обговорив народо-господарські наслідки еманципації жидів. Але й ті спокійні і предметові погляди німецького історика довели представників вибраного народу до великого роздратовання і они накиннули ся на него та чепили ся навіть острою критикою его академічної діяльності, на що знов Трайчке відповів обороною. Тоді вдала ся в сю справу також академічна молодіж і устроїла знаменитому професорови велику овацію. Одначе Трайчке не потребував такого признання і похвали своєї наукової діяльності, а тим менше розходило ся ему о викликаний спору і порушення чужого переконання. Для того виголосив він промову до зібраних студентів, котра зараз втихомирила роздратовані уми.

Трайчке промовив отсими словами, котрі повинні би собі затамити також теперішні і такі професори. Він сказав між иншими: «Задля академічної чести не міг я инакше поступити, як відперти уміркованим способом сей напад, щоби ані на хвилю не було сумніву, що наші катедри могли би служити чому иншому, як сьвятій науці... Коли я у викладах з німецької історії буду приневолений говорити про дім Ротшільда, про Гайного і Берного і вплив їх діл, то висловлю так само свobodно свій погляд, який я собі здобув сумлінною наукою, як се роблять инші Німці. Я не можу признати в тім згляді жидам виїмкового становища... Але до вас, панове, хочу звернути ся з горячою просьбою. Держіть високо честь нашої столиці і ненарушимо. Коли наспіють часи, що мужі будуть говорити як діти, то нічого дивного, що діти будуть говорити, як мужі. Коли осьмаки висловлюють вотум довіря або не довіря свому учителеви, то те є цілком сумна позначка і доказ мудрагельства нашої молодежи. Мої панове, се такє сьмішне, якби я собі велів в часописи моїм дітям потвердити, що они ще не втратили довіря до мене, свого вітця. На сю ховзку дорогу маємо ми тут вступити в Берліні. Панове, здержуйте ся від усіяких демонстрацій. Тіште ся наукою і уживанєм академ.

свободи. Тіште ся, що не потребуєте стояти в середині політичного життя. Бо, до того потреба не лише чесноти і справдешнього одушевлення, яким повинен визначати ся кождий молодий чоловік, але й внутрішньої рівноваги, яку здобуває ся лише важким досвідом. Тим то не порадо і не хосенно для молодежи мішати ся в борбу політичного життя. І для вас наспіє пора, коли вийдете в життя, і коли не тільки будете мали право, але й обов'язок боронити своїх поглядів. Припускаю, що супротивність, яка нині так розділює, не проявиться в товарискім життю акад. молодежи і що ви з вашими акад. товаришами будете приязно обходити ся, як перед тим, так і тепер. Прошу вас отже вельми, обминати всякі прилюдні демонстрації. Воздух тепер пересичений неначеб випарами горячковими і треба всего обминати, що могло би ще розогнювати з обидвох сторін штучно підсичуване розятруванє».

Австрійське міністерство просвіти, котре присвоїло собі не одно з практики Німецької Держави, занедбало в останних десятиліттях спровадити собі кільканайцятьох таких професорів, як був Трайчке. Але зате має таких, як Массарік, котрий на одних студентських зборах взивав їх прямо до демонстрацій: «Акаде-

„ДОВБУШ“.

(Конець).

Не хочу зупиняти ся над змістом „Довбуша“.

Гей, кого не манила стать того романтичного ватажка, що такий гарний зріс в буйній уяві народа, — про котрого йдуть з покоління в покоління дивні перекази, що був местником кривд „гуцулського народа“, що любив правду і — жінки.

Буковинський поет не зв'язав з нього легендарного чару і краси, а вивів на сцену у цілому блиску пребогатої гуцулської вдачі — лишень у важкій драпєрії, з чолом вправним у хмару Шоненгауєрових думань.

Федькович виковав душу гуцулського легіня і дай йому щось з Гамлета, Ромео і — Дон Жуана, котрого «кожда краса мала на аркані».

Королівський маєстаг так і бє від нього, коли серед зібраної шляхти кидає воввода у очі найвище признанє у словах:

„Варт тоді

Би бути гуцулом!...“

або коли в прегарному фіналі тре-

тьої дії йде у Чорногорі будувати «орлові гнізда» і боротись за волю свого народа!

Поет дав свому Довбушеви мальований фон, окруженє і те всьо, що природа гуцулської землі і гуцулської породи має найкраще.

І так мимохіть виринає мені питанє, чому нема «Довбуша» у залізному репертуарі руського народного театру? Чи забрав Федьковичеві місце який инший великий оригінальний талан?

— Покищо ні...

Розумію, що виведенє «Довбуша» на сцені стояло би не мало труду.

Я є притім тої гадки, що „Довбуш“ повинен йти на сцену по відповідних змінах, які режисерия без ніякої кривди для авторських прав і достоїнства могла би поробити.

Атже прикладом най в тім случаю стане краківський театр, де воскрес «несценічний» Словацький ба навіть Красінський.

Ще одна квестия насуваєть ся мені.

Велика мітла натуралізму, що перейшла усі сцени, вимела з театру безпощадно поезію, а у наслідках своїх вплинула так фатально на дікцію акторів, що нині викидає тип актора, який вмів

говорити вірші. Так і в нашому театрі.

А тутже кожна майже роля основуєть ся на величавім материялі голосовім, на гармонії слова і пози, на достоїнстві рухів — але передусім рішає драматичне bel canto, гарна різьба фрази.

Та совісна праця — гадаю — і щирий пієтизм допомогли би не одному.

Факт виставлення „Довбуша“ мав би знамя орлиного взриву, шляхотної интенції зі сторони театральної управи, а колиб „Довбуш“ не став „касовою штукою“ — було би сумним свідомством смаку нашої публіки, а може й обжалованєм покоління, що затратило змисл відчувати правдиву поезію...

Було би й відданєм почеси вітхненному поетови чорногірського закутка, що пускаючи колись свого „Довбуша“ у світ писав:

„А ти любий мій та убожественний руський народе приймай его від мене яко літературну лепту може й остатну!...“

Ст. Чарнецький.

мічна молодіж повинна займатися політикою» (хоч недавно ще сам написав брошуру, в котрій зовсім инакше висловлювався).

Слова Трайчкового влучно характеризують лихо, яке загніздоилося в австрійських університетах, академічні бучі. Наші університети тепер що раз менше є огнищами наукової роботи і науки взагалі, іменно сеї науки, котра не має иншої цілі, як змагання до правди і подавання правди. Вони що раз більше стають огнищами диких політичних буч молодіжи недозрілої ще досить до політики. А винуваті в тім сї професори, котрі не уміють кермувати сею молодіжю і її провадити, а ще самі понукують її до таких буч. В армунд потребував таких демонстрацій а се найсумнійше свідомство его науки, бо справдешня наука не потребує демонстрації.

А хтож инший винуватий, що політичні спори внесено в життя товаришеске акад. молодіжи, як ті ректори, котрі відказували католицьким товариствам студентским рівноправности (у Львові перед кількома роками заявив ректор, що він не розуміє рускої мови)? Де тут чути такі напимнення, як Трайчкового до демонструючих студентів? Промову Трайчкового повинен був собі згадати не лише ректор університету в Інсбруку, котрий став сам учасником агітації, але се повинні би собі згадати і деякі професори львівського університету. Та пригадка не повинна би забуватися і в будучині, а тоді певно університети будуть огнищами справдешньої науки, не тільки професори будуть могли трудитися успішно для справдешньої науки, але й молодіж буде могла винести з університету дійсне наукове підготування до своєї будучої діяльності в прилюднім і горожанським життю.

Замітний також в справі політики на університетах, професорської і студентської політики голос «Konserv. Korrespondenz». Пише она, що з того часу, як провід в політиці перейшов від правників до професорів (в руській клубі тепер відворотно провід перейшов на адвокатів), студентська політика розвинулася на добре. Нова палата посольська числить тепер 62 професорів і учителів (12% всіх послів) побіч 129 послів хліборобів, отже побіч сих є се найчисленніша група посольська.

«Політикованєм займаються однак ті професори, пише Kons. Korresp., котрі як найменше мають спільного з наукою або не визначилися ученостю. До таких типів належать: Бахман, Бендель, Ерб, Грос, Гофман-Веленгоф, Скедль, Зомер, Штайнвендер (а можнаб тут і деяких инших дочислити і з славянських народностей — Ред. Рус.). Чи чув світ про учену або педагогічну діяльність тих професорів щось незвичайного, або навіть щось звичайного? Але за те тим голосніші вони в посольській палаті і на вічах і при всякій нагоді висувують ся вперед. Вони виголошують найострійші промови, і все є на подорудю, як дневникар хоче від них що розвідати ся і самі виступають з найяскравішими статями в часописах. Що можнаб почути

про сих професорів, як би вони не політикували?!

Кілько то Бісмарк, сей великий мистець політичний насердився німецькими професорами! А він мав таких професорів як Момзен, Фірхов і т. и. Момзени і Шмолери вели бодай професорську політику, але політикуючі австрійські професори ведуть студентську політику, політику буршівських кашкетів, а не політику голови. Але коли вже та студентська політика прибирає такі розміри, що не лише університети загрожені, але держава, то пораб сій політиці ближше приглянути ся. І тут насуває ся конечність зайняти ся начерком закона б. міністра просвіти Гавча з 80-их років про зміну постанов що до студентських товариств. Булоб се тепер скорше на часі, як коли небудь инде. А крім того деякі професори, котрі нічим не визначили ся в науці, намагаються ще вселити ся яко мнимі вольнодумці!

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

На початку вчорашнього засідання палати послів відчитано писмо львівського кр. суду карного в справі видачі пос. Брайтера, обжалованого о обиду чести. Потім президент подав до відома, що пп. Малер і Штраухер донесли йому, що їх підписи найшли ся без їх відома на інтерпеляції пос. Габля в справі конфіскації одної з часописий Президент додає, що звістити про се міністра судівництва. Супроти того та інтерпеляція не має достаточного числа підписів, отже президент її вицофує, але задержить в актах на доказ поведення деяких послів. З черги палата приступила до дальшої загальної дискусії над бюджетом.

По промовах генеральних бесідників Немеца (проти), Гломбінського (за) і генерального справоздавця п. Штайнвендера ухвалено 125 голосами проти 74 перейти до подрібної дискусії, найперше над арт. I до XVI. Промовляли пп. Гок, Ерб, др. Олесницький і Копицький. На тім перервано наради до нині.

В справі делегаційної сесії звіщають з парламентарних кругів, що цісар рішить ся імовірно за оєінною сесією в Будапешті в жовтні. Христ. суспільні делегати обстають за рівночасним підвищенням офіцерських плат і плат для жовнірів. За тим є також делегати палати вельмож і мабуть Маляри не будуть доводити справи до крайности.

Триєстенський сойм розв'язано, а нововибраний сойм буде мати задачу ухвалити виборчу реформу, котра вже приготовлена правительством.

«Az Ujsag» звіщає, що більша частина угорських людовців утворить христ. суспільне сторонництво, а менша частина стане безпартійними. В тій справі порозумівався провідник їх Раківський із своїми віденськими приятелями. Се буде міродатним при творенні нового сторонництва угорського.

В справі виборчої реформи в Угорщині заявив міністер внутр. справ гр. Андраші, що він уже виготовив начерк її (ми вже звіщали, що на недавнім послуханні предложив се цісареві, щоби осягнути вступну санкцію). Закон про виборчу реформу внесе безусловно в осени, позаяк в літній сесії сойм не упорав би ся з ухваленням сего зако-

на. Переривати наради над сим законом було би недобре на думку гр. Андраші, бо се дало би привід до агітації. Про основи сего начерка не сказав нічого міністер, бо вважає се поки що урядовою тайною.

Заграниця.

Побит президента французської республіки Фалієра в Лондоні є наглядним доказом прихильного до Англії настрою Франції. До сеї події прикладають Французи великі надії, бо сї добрі взаємини, які тепер витворили ся між Францією і Англією, пологі на справдешній і оборонний союз французко-англійський. Сей побит президента французької республіки в Лондоні і зближене до Англії набирає ще більшого значіння, позаяк ся подорожує лише підготуванням до дальшої подорожі президента франц. республіки до Росії. Таким способом зближене Франції до Англії представляє ся яко змагання до утворення другого тридержавного союзу: Франції, Англії і Росії. Вже Делькассе змагав до такого союзу, однак тоді ще був неприхильний настрій між Росією і Англією, Росія була тоді прикована на далекім Сході. Перегородом відносини між Англією і Росією поправили ся, так що можна було подумати про такий тридержавний союз. Підчас банкету в честь президента виголосив король Едвард в честь президента промову, в котрій назвав зближене між Францією і Англією сердешним і висловив бажання, щоби се зближене стало тривким. На сю промову відповів президент французької республіки бажанням, щоби зближене між Францією і Англією послужило для забезпечення європейського мира.

Цікаве освітлене на се зближене між Францією і Англією і на намірену подорож короля Едварда до Петербурга для осягнення тридержавного англо-французко-російського союзу кидає інтерпеляція посла робітничого сторонництва Градога в посольській палаті англійській до міністра-президента Аскіта, чи не ліпше було би супроти відносин теперішнього правительства до членів першої думи, щоби намірена зустріч між обидвома володарями була залишена. Міністер-президент замітив на се, що король Едвард не відвідав ще царя від вступлення на престол а крім того 7 літ уже не бачив свого сестринця. Відвідини царя можуть принести лише користь Англії. На се запитав п. Гради, чи відомо міністрови-президенти, що около 100 послів першої, а 46 другої думи вважають там простими злочинцями, позасиляли їх на Сибір, або в тюрми, або виточено їм судові процеси, котрих ніколи не переведуть; дальше питав посол, чи відомо правительству, що в Росії допускають ся безкарно урядових і неурядових убийств, а убийці одержують царські відзначення і що особи немилі правительству таємничим способом щезли. Міністер-президент Аскіт висловив жаль, що посол в формі запитання обговорював внутрішні справи чужої держави. По короткій розправі ухвалила палата, що нічого не має проти поїздки короля до Росії.

Президент французької республіки має з Лондону удати ся до Скандинавії і Росії і проведе на сих подорожах цілий ліпонець, а товаришити йому в сій подорожі міністер Пішон.

Вибори в Бельгії доповнюють половину членів посольської палати і сенату відбули ся спокійно в цілім краю. Лише в Сен Ніколя заколочено спокій. Католики втратили три мандати, а здобули оден, так що загальне число католицьких послів зменши-

до ся одвох. Нова посольська палата в Бельгії буде мати 87 католиків, 43 лібералів, 35 соціалістів і 1 христ. демократа. Католицька більшість спаде отже з 12 на 9 голосів. Новий сенат буде мати 64 католиків, 35 лібералів і соціалістів. Католицька більшість в сенаті піднесе ся з 14 на 17 голосів.

Сегорічні прускі вибори соймові мають велику вагу, бо не лише виборча реформа є головною понукою виборчої боротьби, але і перенесення німецької політики союзних сторониців до Прус. Можливо, що злучать ся в союз консерватисти, вільно-консерватисти і народні ліберали, але також можлива більшість з консерватистів і центра. Се дуже вигідно для консерватистів, бо як їм не припаде до вподоби оден союз, то можуть вийти до другого. Для того Köln. Volksztg накликає центровців, щоби не втратили ніякого мандату і не піддержували нікого, що стоїв би поза їх союзом.

Львівська „Просьвіта“

від 1. січня 1906 до 31. грудня 1907.

Перед загальними зборами Тов-а „Просьвіта“, які відбудуть ся дня 8. червня с. р. в „Народнім Домі“ у Львові, Головний Виділ оголосив звіт з діяльності сего Товариства в останніх двох роках з переглядом здобутків праці Товариства за 39 літ його існування.

Повних 39 літ минуло з тої хвилі, як гурток молодих, повних ідей і святаго запалу до народної справи людей заснував Товариство „Просьвіта“, кладучи тим основу під величну будівлю народної просьвіти.

Коли вглянемо в історію розвитку сего Товариства, то не можемо не замітити сєї відродної появи, що „Просьвіта“ з року в рік постійно росте і збиває ся в силу.

Висока ідея просьвічення як найширших мужицких мас приєднує Товариству чим раз більше членів так з поміж інтелігенції, міщан, робітників як і селянства, сїть філій та читалень зачеркує що раз ширші круги, а світло просьвіти вдирає ся і в найдавні закутки нашої землі — нині се Товариство не тільки найстарше, але і найповажніше з усіх наших народних товариств, бо в нїм згуртувало ся все, що найкраще, що найсвідоміше в нашім народі.

Мимо тисячних тяжких перепон так зі сторони чужих, як — не раз — і своїх „Просьвіта“ зуміла перевести трівку просьвітну організацію народа, на якій вже легко прийшло ся класти підвалини під організацію економічну та політичну.

В міру того, як Товариство росло і в міру того, як воно єднало під своїм яєним прапором що раз ширші маси селянства, росла народна свідомість, але і росли рівночасно вимоги народу, а тим самим і ширшав обсяг діяльності Товариства, ширшала его програма.

Чисто просьвітна програма, піднести наріз з духового занепаду, рознати в нїм національну свідомість та дорогою культури і поступу повести до кращого життя — скоро показала ся невистарчаючою.

До справдішого піддвиження народу побіч праці на полі просьвітнім конечна теж праця і на полі економічнім.

І сю тяжку роботу взяла на себе „Просьвіта“, змінюючи відповідно до того свій статут.

Побіч закладання філій і читалень, побіч видавання книжок і часописів, „Просьвіта“ стає закладати крамниці, каси, шпихлірі і т. д., установлює сталого учителя господарства, а через те дає початок до великого діла організації економічної, яка з тих незначних початків вже тепер дійшла до гарного розвитку.

В тим є важний крок вперед.

Працю свою у напрямі просьвітнім і економічнім вела „Просьвіта“ після своєї найліпшої волі та після сил, на які коли тільки могла здобути ся.

А свідомість і вимоги народу поплили тепер з подвоною силою нестримною, широкою струєю. З огляду на помножене і різноманітність роботи, яка Товариство привалила, болючо давала ся відчувати потреба якоїсь зміни. Зведене роботи Товариства на шлях систематичної, свідомої, відповідаючої обставинам організації, поділ праці, а тим самим облекшене Головного Виділу мусіло наступити як найскорше.

Найсильніший вислів про потребу реформи дали загальні збори Товариства дня 29. червця 1906 р. Тоді запала однодушна ухвала, щоби покликати до життя Комісію видавничу і економічну, установити окремого редактора видавництва та видавати просьвітну часопись.

Ввести в життя реформу роботи Товариства у вказаних напрямках та подбати про заспокоєне і інших, висказаних на зборах бажань членів стало обовязком тепер уступаючого Головного Виділу.

Головний Виділ. На заг. зборах д. 29. червня 1906. вибрано головою Тов. „Просьвіта“ д-ра Евгена Олесницького, а решта Виділу уконституовала ся в той спосіб, що заступником голови вибрано д-ра Ол. Колесу, секретарем і директором канц. д-ра Ів. Брику, касиром о. Ол. Темницького, контрольором Петра Огоновського, референтом видавництва Вас. Білецького, економом бібліотекарем о. Теод. Лежогубського, адміністратором дому і референтом філій д-ра Костя Левицького, референтом читалень Ів. Чернявського.

В тим складі Гол. Виділу зайшли в часі адміністраційного періоду 1906—1907 поважні зміни.

Головою Тов-а вибрано на надзв. загал. зборах 2/XI 1906. проф. Петра Огоновського а зпоміж інших членів Гол. Виділу вибрано контрольором п. Михайла Іванця, касиром о. Стефана Мохнацького, а референтом читалень д-ра Евгена Озаркевича. Помічником референта філій на час виїзду д-ра Костя Левицького на засідання парламенту вибрано о. Теодозія Лежогубського.

Засідань відбув Гол. Виділ в 1906 р. 18; в 1907. 42; в 1908. (від 1. січня до 1. цвітня) 11—разом 71.

Першою задачію Гол. Виділу було увести в життя Комісію видавничу і економічну. Тій справі присвятив Гол. Вид. кілька засідань, а крім того скликав і анкети, щоби покористувати ся цінними вказівками та радами досвідних, в народній роботі випробованих людей. Результатом тих заходів було виготовлене організаційного регуляміну обох комісій, прийнятого відтак до відома заг. зборам Тов-а дня 2. падоліста 1906. Безпременно по ухваленню регуляміну приступив Г. В. до утворення обох комісій, покликаючи до них фахових людей.

В той спосіб справу видавництва Тов-а взяла в свої руки Комісія видавнича разом з постійним платним редактором, а справу економічної Комісія господарско-промисловою разом з учителем господарства.

Дальшою важною задачею Гол. Виділу було поборюване застрапаючої своїм процентом неграмотности нашого селянства. В тій цілі скликано окрему анкету і устанавлено комісію.

(Дальше буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В середу: руско-кат.: Конст. і Єлени; римо-кат.: Кльотильди. — В четвер: руско-кат.: Вознесєне Господне; римо-кат.: Квірина.

— Заходи львівської „Просьвіти“ біля розвитку молочарства. Минуло як раз чотири року, як Товариство „Просьвіта“ почало свою працю над піднесенем молочарского промислу організованем селянських молочарських спілок. Дня 6. лютого 1904 скликав виділ стрийської філії „Просьвіти“ першу молочарську анкету до Стрия, а відтак в місяці марцю уладив виклади про спілки молочарські по читальнях стрийського повіту, які мав відпоручник головного Виділу Товариства, вандрівний учитель господарства, п. Гарасевич, що відбув студії молочарські в Данії і Німеччині. Організація молочарських спілок була нашому селянству доси зовсім невідома — бо уся в тим напрямі робота Виділу краєвого, ц. к. Товариства господарского львівського і рільничого краківського, що почала ся від р. 1889, була звернена виключно на західну Галичину. Діяльність молочарська, почата львівською „Просьвітою“, увінчала ся вскорі незвичайно гарним успіхом, а перший ключ засновувати при читальнях молочарські спілки найшов сильний відгомін серед свідомішого селянства та щирих его провідників. Перша молочарська спілка повстала при кінці 1904 р. при читальні „Просьвіти“ в Завадові, а друга в Угерську заходами о. Остапа Ніжанковського і о. Льва Горалевича, місцевих голов тих читалень „Просьвіти“. Тих людей можна сьміло назвати патронами нашого селянського молочарского промислу не тому, що перші заснували у себе спілку, а тому, що своєю постійною, повною саможертвою працею довели молочарство до так поважної організації. Їх головною працею завдячуємо се, що секція молочарська, завязана в році 1905 при стрийській філії для ведення справ молочарських в стрийськім повіті, мусіла задля що раз збільшуючих ся аґенд перемінити ся скоро на „Краєвий Союз спілок молочарських“, товариство оперте на окремих статутах. Воно лучить тепер в одну цілість около 25 молочарських спілок, розкинутих по різних місцевостях краю, удержує над ними фахову упіку, підготовлює існуючі читальняні спілки до реєстровання, засновує нові, достарчує усяких молочарських приладів, а що найважніше, займає ся збутом масла, продукowanego спілками, експортує его будьто за границю, будьто розпродуючи в складах, ведених у власнім заряді. Складів для продажу масла має товариство три, з яких оден знаходиться в Стрию, а два у Львові (Ринок ч. 10 і ул. Казимирівська). Головний Виділ Товариства „Просьвіта“ вложив много труда і фондів в молочарську акцію, бо уважає її розвиток за одне з найбільших підойм селянства з економічного занепаду. Бажаючи розбудити серед селянства як найширше заінтересоване, вислав свого вандрівного учителя господарства на збори філій і читалень, який виголошував виклади про молочарські спілки, так що в році 1906 і 1907 майже на всіх зборах філіяльних поручено справу молочарства і всесторонно обговорено. Крім того вандрівний учитель їздив на заснування спілок, переводив люстрації вже заснованих, брав участь в засіданнях секції молочарської в Стрию та уділяв письменних і устних інформацій зголошуючим ся членам і читальням.

На цілі молочарства призначив Головний Виділ зі своїх фондів в р. 1896 і 1907 квоту: 4.800 К, уділяючи підмоги на частинне покриття коштів засновання молочарень і закупки приладів слідуємим читальням: в 1) Угерську, 2) Лисятичах і 3) Тейсарові — 2.000 К, пересилаючи ту квоту на руки стрийської філії, 4) читальні в Чернелиці 500 К, 5) читальні в Бабухові 300 К, 6) читальні в Путятинцях 400 К, 7) читальні в Яйківцях 200 К, 8) читальні в Сулятичах 300 К, 9) читальні в Ріпчицях 600 К і 10) читальні в Ражневі 300 К.

— Проколений жандармским багнетом. В містечку Фельштині лучив ся в ночи на веділью поганій випадок. Між двома яніми парубками Стахом Бартником (Русином) і Шайною (Поляком) прийшло до завзятої бійки за те, що Бартник назвав Шайну „довгим Поляком“ а Шайна Бартника „коротким Русином“. Коли жандарм Лепський хотів арештувати Барт-

ника, сей заточуючи ся з боку на бік, наступив своїм чоботом на ногу жандарма, мабуть на нагіток. Розлючений жандармне надумуючись проколов Бартникова багнетом бік. По кількох мінутах парубок наслідком внутрішнього напливу крові, упав трупом. Чи жандарм поступив після інструкції, викаже слідство, але в кождім разі та майже необмежена власть жандармська занадто дає ся відчувати і домагає ся конечної ревізії інструкції для жандармів.

— **Огні.** Вчора перед полуднем вибух пожежар в будинку рускої гімназії при ул. Льва Саніги у Львові і в короткім часі обняв частину даху. Покликана телефонічно пожежна сторожа вирубала загрожений дах і загасила огонь. Огонь взяв ся від т. з. факрки, яку бляхар направляючи дах поставив на поді. Бляхар попик собі досить тяжко обі носі. Шкода заподіяна огнем є доволі велика. — В Печихвостах, жовківського повіта, згоріло оводі 5 селянських загород вартости 6.600 К. Шкода була обезпечена лише на 2.800 К. Огонь мав бути підложений. — В Бориславі згоріла рафінерія нафти Цукерберга і с-ки. Шкода виносить 100.000 К, а була обезпечена на 50.000 К.

— **Пановане над собою.** Діти належить як найвчасніше прищучувати до панованя над собою, бо в пізнійших літах або цілком не будуть могли тої трудної штуки научитись, або окуплять її тисячними прикростями. Нічого прикрійшого, як мала дитина, котра чого небудь плаче і кричить і в гніві ногами тупає та бе. Спокійним і непохитним поведенням можна вплинути на дитину, щоби в своїх обаях невдоволення гамувала ся. З дітьми, котрі при найменшій болю, як впадуть або ударять ся, плачуть і кричать, виростуть люди, котрі найменшої прикрости або болю не будуть могли знести, а з тих що бють і тупають ногами, если їх жаданя не вдовольнить ся, виростуть люди, котрі в гніві не зможуть запанувати над собою. Привичка стає другою натурою а привичка до панованя над собою стане для дитини одною з найбільших прикмет, котру невзначайно присвоїти можна, не відбираючи дитині ані свободи ані веселости. Найбільшою з всіх штук, є штука вихованя, та на жаль тої штуки нігде не учать, молоді родичі не мають нераз найменшого понятя, як з дитиною поступати. Як би тому зарадити, думають педагогі, та якось до тепер нічого не видумали, а шкода, бо від сего залежить щастє чоловіка.

— **Замах на царську родину.** З Петербурга звіщають про замах на царський корабель, в котрім сиділо двоє хлопців. Они хотіли внести на корабель невольну машину, однак їх замітили заздалегідь і увязняли. Вибухові предмети вкинено в море. З иншого боку знов звіщають, що властителям воздушного корабля, інженерови Таварову заборонено пробити кораблем, позаяк до участі в леті зголосили ся підозріні люди, котрі підкупили помічника інженерського, що мав провід корабля воздушного взяти в свої руки і кинути бомби на царську резиденцію. Поліція відкрила намірений замах і увязнила учасників.

Оповідки.

— **Відзначеня та іменованя.** Міністер судівництва надав Іванови Біликовському, інспекторови в карнім заведеню женьськім у Львові IX кл. ранги ad personam. — Рахунковий ревідент Франц Андрашек став іменованим радником в рахунковім департаменті львівського намісництва. — Цісар дозволив, аби радникови двора в намісництві у Львові, Северинові Баньковському, з нагоди перенесеня его на власну просьбу в постійний став супочинку, висказано найвище признание за его довголітню, вірну і видатну службу.

— **XIV писарський курс** буде отворений при краснім виділі з днем 1. серпня с. р. Стараючи ся о прийняте мають внести поданя, заосмотрені в потрібні документи, на руки допичного повітового виділу, котрий має їх пред-

ложити красьому виділові в речинці до 1. ління с. р. Поданя вношені просто до красього виділу не будуть узгляднені. О условинах прийняті і о потрібних свідочтвах довідати ся можна в повітовім виділі.

— **Конкурс.** Комітет бурси Руского Товариства педагогічного у Львові (Вірменська ч. 2.) розписує отсим конкурс на прийняте питомців до бурси Товариства на рік шк. 1908/9. Приймати ся будуть ученики гімназійальні, сини членів руского Тов. педаг. Услівя прийняті є: 1) Батько (опікун) мусить бути членом руского Товариства педагогічного. 2) Кождий питомець мусить бути зовсім здоровий, що потвердять оглядыви лікарські з початком шкільного року. 3) Комітет бурси прийме лише добрих і пильних учеників, котрих успіхи дають повну за поруку, що они скінчать гімназію. Першєнство мають відзначаючи ученики. 4) Батько (опікун) петента буде точно платити умовлену оплату з гори, найменше 22 К місячно. 5) Кождий питомець зложить при вступі одноразовий даток на інвентар, лікаря, купіль і пранє в сумі 10 К. До поданя о прийняте долучити треба: 1) Свідочтво шкільне петента з послідного півроку. 2) Заяву, в котрій батько (опікун) ученика зобов'язує ся виразно умовлену суму за поміщенє сина в бурсі кожного місяця точно з гори платити. 3) Свідочтво убожества. Кождий прийнятий питомець має заосмотрити ся у 6 пар біля, 3 простирала на сінник, 3 під колдру, 3 пощевки, 12 хустинок, 6 пар скарпюток, 4 рушники, сінник (2 м. довгий і 1 м. широкий), подушку, колдру і коцик до накриваня, 2 парядні мундурки, плащ і 2 пари обuvi. Зужиті протягом року річи обовязаний питомець доповнити. Кожда штука біля має бути назначена початковими буквами назвиска, а відтак числом, визначеним Зарядом бурси. При вступі мусить кождий питомець виказати ся перед Зарядом, що все потрібне має, а если не було би все в порядку, може наразити ся на неприняте в послідній хвилі. Всі питомці є обовязані користати з науки співу і рисунків, а старші також з языка французького і стенографії. Питомцям не буде вільно мати поза бурсою ніякого занятя, лише у виїмкових случаях лекції за дозволом Заряду. Поданя кождого петента з окрема адресувати так: „Заряд бурси руского Товариства педагогічного у Львові“ ул. Вірменська ч. 2. Поданя вносити найдалше до 30. червця 1908. Комітет прийме також учеників, що мають здавали вступний іспит до I. класу. Всі бувші питомці мають опять внести поданя. — Львів, в маю 1908.

Телеграми

з дня 2. червця.

Любляна. Орган пос. Сустершіца різко виступив проти пос. Грібара за его поїздку до Петербурга і стараня около всеславянського візду. Та часопись доказує, що пос. Грібар не мав права виступати в імени словінського народа, бо Словінці не хочуть брати участі в візді і дальше йти під російським прапором.

Варшава. Повертаючи з Петербурга трьох австрійських послів приймали Поляки дуже облесно.

Касаблянка. Положенє султана Абдуль Азіса стає з кождим днем щораз гірше.

Білгород. При вчерашніх виборах до скупщини вибрано 81 правительственных кандидатів, 46 молодорадикалів, 16 націоналістів, а 1 социяліста. В 8 округах будуть тісніші вибори.

ПОЗІР!

Я стратив векслів на 46.000 К, а що блянкети були невивповнені, лише підписані — могли би они мати вартість і пізнійше. Тому оголошую, що я вже нікому нічого не винен, а векслів най ніхто не есконтує. — О. Ігнатий Попович, парох і властитель Городниці ад Городенка.

Америки і Канади ЛІНІЯ КУНАРД найскорше.

Поясненє уділяє безплатно Лінія Кунард у Львові ул. Городецька 99.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річй домашніх і господарських, збіжя і паші против шкід від пожежару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Одінка шкід відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів міліона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Зворотн за р. 1906 і 1907 виносили по 10 проц.

Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шаднина в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківськім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находит ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізій.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.003.364—
„ резерви премій	„ 613.720—
„ спец. на звороти	„ 50.939—
„ на різницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ емерит. урядників	„ 218.364—
инші фонди заосмотреня	„ 40.000—

Разєм сума К 1.964.824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОХЕТИ

по найточнійшій денній курсі, не числячи ніякої провізії.

CORTEL

Мумки можна набувати в „Сокільськім Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торгвлях в краю.

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Подвоєне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш, а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження.

Рекламації неопечатані є
вільні від порту. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Союзне віче долішньо-австрійських хліборобів і яка для нас із сего наука.

(X) Сими днями відбуло ся у Відні перше союзне віче хліборобів Долішньої Австрії, котре виявило незвичайну силу і успіхи організації. А позаяк наш нарід майже виключно хліборобський, отже годить ся нам з тим познакомитись і для себе виснувати з того неодну науку, яка може придати ся в змаганнях до подритнення наших руских хліборобів.

Передовсім треба зазначити, що несповна два роки, як в Долішній Австрії взяли ся христ. суспільники до організації хліборобів, а вже она числить 46.000 членів! Взірцем сеї організації послужила організація хліборобів в Баварії, з котрої на сім вічу явив ся секретар баварського хліборобського союзу Мельхнер, що би подати досвід зроблені з часописи „Bayerisches Bauernblatt“. З єго реферата дізнали ся вічовики, що баварський хліборобський союз числить 136.000 членів і зложений з окружних союзів, а сі знов з повітових; перші обнимають виборчі округи, другі громади; розповсюдженням згаданої часописи займають ся мужі довіря місцевих груп. Кожий окружний союз має 5—6 адвокатів, котрі уділяють безплатно правної поради, а в минувшій році уділено її в 7000 случаях. Статистика процесів виказує значне зменшенє їх. Союзники повело ся перевести обезпеченє членів за обниженням премії 50—80%, а зроблені ощадности виносять сотки тисячів марок на рік. Союзи відбувають наради в справах законотатних, обговорюють справи слуг і наємників, збуванє худоби, будови гостинців і місцевих залізниць. Окрім того розвинув союз значну народогосподарську діяльність, удержував зимові школи і хліборобські приюти. Центральна управа хліборобських союзів в Регенсбургу займає ся посередництвом в збуваню хліборобських сирих плодів. В Німеччині видають тепер щорічно на штучний навіз 600, на штучний корм 700, на господарські машини 800 мільонів марок. Подрібна торгівля тими плодами спричиняє значну дорожню. Отже союз веде се гуртівно повітовими і місцевими групами, тим способом запобігає обманьству і дорожні, усуває жидівських посередників, спроваджує всі плоди з першої руки. Хліборобський приют в Регенсбургу дає приміщенє щорічно сотці

вільних від служби військової синів хліборобських, котрим подавано потрібні для господарства науки. Є намір дальші такі приюти засновувати. Через посередництво в закупні згаданих в горі плодів і Райфайзенки можна було без шкоди перебути фінансове пересиленє і заощадити хліборобам около 50 мільонів марок. Річний оборот центрального союзу в Регенсбургу виносив минувшого року 10 мільонів марок, а з того утворено за час 9-літнього єго єstownанія резервовий фонд 570.000 марок, хоч з першу не було ніякого оборотового капіталу. Крім того є 5 домів складових і 200 складів для товарів. Окрім христ. союзу хліборобського є 2500 господарських товариств з 200.000 членами.

Оборот центральної задаткової каси, з котрою злучено 2500 Райфайзенков, виносив річно понад 700 мільонів марок. В Німеччині є 14.285 щадниць і задат. кас, 2069 товариств для спровадження і збуваня плодів, 3077 молочарень, 1878 інших товариств, разом 21.319. Крім баварського союзу хліборобського є такий сам у Вестфалії (35.000 членів), в Надренській провінції (60.000 членів), Тревірський союз (25.000 членів), Гесский (5000), Баденьський (65.000), Насавський (10.000), Шлезкий (25.000). Тим способом хлібороби в Німеччині, котрі в Баварії творять 48% населеня, а в решті держави 33½%, здобули собі поважне становище і осягнули вплив на законодавство і економ. житє.

Отак представляють ся висліди і успіхи хліборобської організації в Баварії (і в Німеччині), котра послужила взірцем для організації хліборобів в західно-австр. краях, а віденьське віче, в котрім взяло участь около 10.000 хліборобів (в ратушевім подвірю), а також міністри др. Ебенгох і Гессман і бурмістр др. Люегер, виявило також гарні висліди організації долішньо-австрійської, котра має 46.000 членів. З промов представників інших країв дізнаємо ся, що Тироль також має таку організацію з 29.000 членами, Сирія з 41.000 (правних порад уділено там в 13.000 случаях, річний оборот 18 мільонів власне товариство обезпечень), і Горішня Австрія (однак не подано числа членів).

Віче ухвалило утворити державну організацію хліборобську, а також домагати ся ухваленя закона по мисли внесеня д-ра Люегера що до загального державного обезпеченя всіх робочих верств на случай старо-

сти і неспромоги до роботи. Як відомо, вніс др. Люегер в держ. радї, що би правительство дало 100 мільонів основного капіталу на сю ціль в сім ювілейнім році, а правительство має в осені предложити дотичний начерк закона.

Віче висловило також обуренє ректорови віденьського університету, котрий назвав хліборобів „диною ватагою“ і зазначило, що селянство бажає просвіти і науки та цивілізації. Влучно промовляв також др. Люегер, вказавши на те, що він знає академ. свободу, але не свободу биятики і бучи, знає свободу науки і наукування, але не свободу ліни, бо се не є свобода, як оден другому розчерепить палкою лоб за те, що тамтой є иншої думки.

Отсе віче, отся організація повинна би нашій рускій суспільности послужити понукою до роботи в тім напрямі. Якжеж нужденно представляють ся у нас змагання і висліди „Сільського Господара“, тому лише, що суспільність так мало горне ся до того, а народогосподарське немагає відбиває ся безсильністю і на політичнім полі!

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Ювілейні бажання складали цісареві дня 30 мая генераліція під проводом архієп. Франца Фердинанда, котрий іменем єї висловив монарсі почування і преданність війська. В тім взяли участь всі архієпископи, міністер війни, міністер кравової оборони і гонведів, адмірал фльоти і майже всі генерали в чинній службі і многі в стані супочинку. Крім того відпоручники всеї армії і фльоти зложили ювілейні бажання своєму начальному вождови. Цісар тронутий сими виявами почувань відповів, що армія і фльота єсть і остане все вірною і преданою престолови і буде все могутною підвалиною монархії.

Супроти сеї величавої маніфестації виступив із скреготом мадярський незалежність Надь в соймі, домагаючи ся від міністра-президента поясненя, як се дасть ся погодити з угорською конституцією, що міністер-президент брав участь в прийнятю німецьких князів у Відні, і прийняв німецькі відзначення, а міністер гонведів в маніфестації війська. Др. Векерле відповів на се, що якраз конституція вимагала того, що би й Угорщина була заступлена в тих торжествах і що й Угорщина не могла відтягнути ся від участі в торжестві ювілейнім глибоко почитаного володаря, котрого панованє є управлене окремим угорським законом.

Підчас понеділкової дискусії над бюджетом мотивував ген. бесідник „кон-

тра" п. Немец відмовне становиско соц. демократів зазначаючи, що заховане правительства бар. Бека визиває до найострійшого опору і найзавятійшої борби. Міністри скаргу закидає, що в справі цукрового податку порушии палату панів проти палати послів. Вкінці обговорює язикову квестию в Чехах.

Ген. бесідник «про» п. Гломбінський вказує на недостачі в фінансовій системі Австрії. Значно гірше представляють ся політичні відносини, особливо парламентарні. Для того жадає реформи реґуляміну, щоби система «liberum veto» не закорінилася в палаті і не перешкаджала в парламентарній праці. Становиско польского кола лишає ся незмінене супроти держави, хотий внутр его доконала ся зміна через вступленє людювців. Але коло мусить домагати ся, щоби ухвалені закони були також виконувані і обстає при конституційній засаді свободи науки, віри і совісти. Однак не може оно похвалювати надуживаня сеї свободи і осуджує тероризм всякого рода. Бесідник має надію, що правительство займе ся обіцяною реформою політичної адміністрації, санацією краєвих фінансів, заведенєм дволітної військової служби, о безпеченєм на старість і на випадок неспосібности до праці робітників, ремісників і селян. Домагає ся переведення закона о водних дорогах і реформи податків, щоб облегчити тягарі слабшим кругам населеня. Вкінці заявляє, що коло буде голосувати за бюджетом.

П. кн. Ліхтеншайн виступає за реформою реґуляміну палати і заявляє бажанє, щоб всі німецькі сторонництва злучили ся разом з християнсько-супільним сторонництвом і апелює, щоб створити власну правдиво німецьку пресу.

Справознавець пос. Штайнвєндер зазначив в кінцевій промові конечність реформи реґуляміну, санації краєвих фінансів, попираня рільництва, заведеня дволітної служби військової, о безпеченя на старість і заявив, що після его гадки закон о цукровім податку не буде ухвалений. На закінченє просив, щоб палата перейшла до подрібної дискусії, що ухвалено 125 голосами проти 74. Раджено над I і XVI розділами.

П. бар. Гок візвав вільнодумні (сторонництва, щоб понехали союз з христ. супільними і заявив, що буде голосувати против бюджету, бо правительство не є ані вільнодумне ані демократичне.

П. Ерб заявляє, що є неправдою твердженє ґр. Гока, будьтоби німецькі народювці були в союзі з христ. супільними.

П. Олесницький виказує конечність реформи адміністрації. Тепер панує на сїм поли мнимо стан правдивої непевности а майже цілковита анархія що до охорони субективних публичних прав. Поступованє власти є майже зовсім неуреґульоване, що дає ся дуже прикро в знаки горожанам держави, особливо в економічних справах. Наслідком сего стану правної непевности терпить галицький промисл. Першим і найважнійшим постулятом реформи адміністраційного поступованя була би явність, устність і безпосередність. Відтак належить домагати ся участи сторін при ствердженю доказів і дозволу сторонам вглядати в акти. Ї се необхідиме особливо зі згляду на відклик. Також повна предметовість і безсторонність властей як і їх орґанів є конечна. В дальшім тягу жадав бесідник законного уреґульованя обовязку відвічальности держави за своїх адміністраційних урядників. Одною з найгірших хиб є проволіканє полагодженя адміністраційних справ, кетрі тягнуть ся часто цілими роками. Треба було 6 трупів і 10 тяжко ранених, щоби рекурс проти права риболовства ґр. Ко-

ритовеского відійшов до намісництва у Львові.

Найусильнійше домагає ся реформи поліційно карне право а то нарівні під материяльним, як і формальним зглядом. Бесідник заявляє, що не є засадничим противником автономії але на підставі сумних досвідів в Галичині уважає обовязком ствердити, що ся дуалістична система з одної сторони накладає на населенє надто великі тягарі, з другоїж сторони виказує в багато напрямх уємні висліди. На поли громадської адміністрації панують в Галичині мимо подвійного нагляду а то зі сторони старостів і повітової репрезентації, прямо страшні відносини, позаяк повітові репрезентації попирають ті зверхности громад, котрі ідуть їм на руку при виборах, хотий би зверхности провадили в своїх громадах цілими літами як найдоганійшу господарку.

Вкінці вніс п. Олесницький ряд резолюцій в дусі своїх виводів що до реформи адміністрації і закінчив бесіду, бажючи палаті геркулесової сили, котра уможливила би їй не лише приступити до великого діла реформи адміністрації в Австрії але гідно перевести се діло в чин (Оплески).

П. кс. Копицький обговорює постуляти кола для галицкого населеня як забезпеченє автономії королівств і країв, санація фінансів краєвих, розширенє компетенції соймів, вкінці жаліє над атеїзмом молодіжи на університетах.

На сїм замкнено засіданє.

На вчерашнім засіданю забрав голос перший президент міністрів бр. Бек, заявляючи радість, що палата находит ся в тоці бюджетової розправи. Признає конечність реформи реґуляміну, але заперечує жалобам, що адміністрація щораз погіршує ся а щоби уможливити їй і на будуче вдоволяюче діланє, мусить она держати ся з далека від народних і політично-партийних впливів. Перший бесідник „контра“ з рускої сторони жалував ся на упослідженє Русинів. Отже през. міністрів мусить пригадати здобуток, який зискали Русини з причини загального голосованя. В попередній палаті мали 10 мандатів т. є. 235 процент а тепер мають 33 отже 64 проц. то є три рази тільки як передтим. — Парляментарний стан посіданя Русинів збільшив ся о много більше як якого иншого народа. Если, як вказують на се, теперішня репрезентація Русинів не відповідає числу їх населеня, то не треба забувати, що закони природи, котрі не роблять скоків обовязують також і в житю народів а в політичнім розвитку децидуючою є випадкова «status quo» і жадань сторонництва. Мимо наглядного політичного поступу руского народу розвиток его ще не скінчений. Міністер переконаний, що сей нарід буде дальше розвивати ся в культурнім і економічнім напрямі, хоче однак рівночасно з натиском остеречи перед голосами, що дораджують приспішенє розвитку в радикальній дорозі. Нарід руский осягнув би трезале поводженє, колиб заявив ся за уміркованєм і обережністю і колиб рускі проводирі причинили ся до створеня мирних відносин серед самих Русинів і до польского народа. Такі відносини є першим услівєм економічного і культурного розвитку. Як рускому народови і его політичним керманіячам позваляє собі міністер дораджувати розвагу і уміркованє так старорускій партії поручає провадити політику після як найяснійшої витичної лінії, щоб не закидано їй, що та політика є досередочна а не відсередоточна. Відтак зазначає, що правительство уважає своїм найбіль-

шим обовязком попирати ціли сторонництва удержуючих державу і має надію відбути ще добрий шмат дороги.

Наше політичне становиско по правді не є так хитке, як се дехто твердить. Так як ся народна палата опирає ся на широках підставах так само правительство обіймає всі сторонництва, що признають ся до держави в одній системі.

Вкінці просить о принятє бюджету. (Оплески, ґратуляції).

Заграниця.

В ґнобленю Фінляндії постпає російске правительство що раз дальше. Генерал-губернатор Бекман усунув на основі царского указу 5 членів фінляндского сенату і заіменував 5 нових членів на їх місце із старофінського сторонництва. Так тамо усунено першого прокуратора Гротенфельда з уряду під приводом, що він вельми повільно провадив слідство проти соціялістичного товариства „Voima“. Шведске сторонництво виперто зовсім з управи Фінляндії. Що до виборів соймових заявив генерал-губернатор, що цар розв'язав би зараз сойм і змінив ординацію виборчу, наколиб вибори видали соціялістичну Росії неприхильну більшість.

Між Росією а Персією дійшло до грізного заострення, а коли шах не відважить ся відкинути російских домагань, то викличе загальну революцію в краю. Перський парламент і політ. круги називають поступованє Росії прямим ломанєм мира. Колиб тепер Персія піддала ся російским домаганям, втратилаб самостійність. Між Росією і Персією є так само спірні пограничні області, як і між Персією а Туреччиною. Ми вже згадували недавно, що в однім перскім пограничнім повіті загнав ся російський капітан з салдатами, щоби забрати покрадені коні і товар. Дійшло з того до бійки з пограничною сторожою перскою, капітана і двох салдатів убито. Коли про се дізнав ся російський генерал Зварский, виразив ся з 600 салдатами, попалив села, забрав багато худоби і убив до 120 людей. По тім найзді звернув ся він ще з домаганєм, щоби перске правительство видало винуватих і відступило спірну область пограничну (около 500 квадрат. миль!) і заплатило 5.000 фунтів штерлінґів відшкодованя, а коли се не стане ся, загорне він зараз сю область (1/16 перської держави!) і прожене насильно населенє. Перске правительство зажадало відшкодованя 4.000 ф. шт. і мішаної мирової комісії, але генерал відкинув се. Петербурске правительство потвердило домаганя генерала, але продовжило речинєць. В турецьких кругах вважають се поступованє Росії визивом Персії до війни.

В португальскім парламенті опозиція остро напала на правительство задля предлоги закона, на основі котрого має бути установа окрема позапарляментарна комісія для розсліду справи про дані королівському домови задатки, позаяк вже вибрана в тій цілі парламентарна комісія. Міністер-президент вказав на се, що парламент має право предлогу ухвалити або відкинути.

На острові Самос, котрий має з 1832 року запоручений межинародним розумінєм привілей, що там не може бути турецького війська, дійшло до поважного заворушеня. Князь сего острова і залога місцева обляжені війском повстанців. Також облягли повстанці австро-угорского консуля і дітий в школі. Портала вислати 10 воєнних кораблів з значним війском для ґнобленя повстаня. В грецьких політ. кругах вельми роздрато-

вані сим поступком Порти, вважаючи се замахом на знищенє самоуправи острова. Греція бачить в змаганнях Порти від довшого часу замір, покористувати ся внутрішнім розладом, щоби захопити сей остров у свої руки. Повстанці мали переривати каблї телеграфічні, щоби євр. держави не мали ніяких вістий. З турецьких жерел звіщають, що контрадмірал Тача прибув на остров, визволив обляженого повстанцями князя К о п а с і с а і що населенє починає помало втихомирювати ся. Тимчасом з Атен звіщають, що положенє стало ще грізнішим і правительство князівське взиває європ. держави о поміч в воєнних кораблях, котра може втихомирить і упокорити повстанців.

Львівська „Просьвіта“

від 1. січня 1906 до 31. грудня 1907.

(Дальше).

Провідною думкою діяльності Г. Виділу було все як найширше переведенє і скріпленє нашої просьвітної організації. Ізза того присвячував Г. В. своєю особлившу увагу справам філій і читалень, полагоджуючи одні менше важні поза засіданнями, інші на засіданнях Виділу.

Головний Виділ слїдив живо за розвитком філій і читалень „Просьвіти“ та докладав усіх сил, щоби вони єствували не лиш на папері, але дійсно розвивали ся і євняли свою просьвітну завдачу.

В тій цілі старав ся Головний Виділ о заснованє нових, єствуючі вже заохочував, часами і змушував до як найживішої роботи, а хвилево занепаї старав ся усіми способами покликати до нового життя. О скільки Г. Виділ цїль свою осягнув, на се вказують звіти філій і читалень. Робота се не легка. Як найкращі наміри Г. Виділу розвивають ся часами о якусь незрозумілу апатію, неохоту а иноді і цілковиту бездіяльність наших людей. Зі щирою подякою згадує Головний Виділ і про поміч яку все паходив у світліх Дирекцій Тов. „Дністер“, „Народна Торговля“ і „Сільський Господар“.

На своїх засіданнях полагодив Г. В. справ філійських 157, а читальняних 474. Щоби в філіях і читальнях розбудити як найкраще жите так на полі просьвітнім як і економічним, вислав Г. В. на заг. збори своїх делегатів, люстраторів, та спішив все радо не тільки з поученєм і радою, але також і з помічю матеріальною, а звіти розвитку філій і читалень в рр. 1906—7, в порівнянню з попередніми роками значно пішов вперед.

Крім того полагодив Г. Виділ 765 справ біжучих, які дотичили бутьо маєтку і фондів Товариства, бутьо мали на меті національне осьвідомленє і економічне піддвигненє народу на цїлїм просторі укр.-руських земель.

Бажаючи дати кожній читальні основу до завязання бібліотек, Г. В. уділював кожній новооснованій читальні дарових книжок — не тільки в Галичині, але вислав свої видавництва і на Україну російську, Буковину, Угорщину, Америку, словом там, де спрагнені українські очі шукали науки і просьвіти в рідній мові. Як в роках попередних так і тепер почтив Г. Виділ рокове сьвято Тараса Шевченка в 1906 р. концертом людським, а 1907 р. великим концертом спільно з Тов. „Боян“, упорядкував фінансову сторону поставлення паматника на могилі Маркіяна Шашкевича, взяв участь в комісії, яка має перевести поставленє паматника Тараса Шевченка у Львові, починив кроки, щоби перевести тїлні останки поета Володимира Шашкевича до спільної могили єго батька Маркіяна.

Щоби почитати память довголітнього члена Г. Виділу і касієра бл. п. о. Ол. Темницького, Г. Виділ приступив до основаня стипендійного фонду єго імені. По причині смерті бл. п. Анатолія Вахнянина і Володимира Ап-

тоновича Г. Виділ зложив на домовині покійників вінці і взяв участь в похоронах, віддаючи в той спосіб правдиве узнанє і щирю подяку за працю і труди заслужених Покійників.

З касового звіту виходить, що Г. Виділ спішив усюди радо і з матеріальною підмогою там, де того вимагало добро нашого народу. Грошевих підмог, чи в формі беззворотних підмог, чи зворотних уділював філіям, читальням, усяким добродійним товариствам, як бурсам, захоронкам, академічній і шкільній молодіжї, а навіть і поодиноким особам.

Як попередно так і тепер Г. Виділ наділював нашу університетську, гімназійну та з народних шкіл молодіж стипендіями з фондів ім.: Тараса Шевченка, Теодора Качали, Євсевія Грушкевича, д-ра Івана Гробельського, Анатолія Сінкевича, а в р. 1908 увів в жите ще 20 стипендій ім. Станіслава Новосада і 5 стипендій Михайла Спужарського.

Крім того розписав Г. Виділ в послїдних часах конкурє на Михайлову премію за історичні драми, на премію за зладженє букваря для анальфабетів, на 6 стипендій для фахового образования в напрямі господарско-промисловім та на люстратора читальняних крамниць. Близші давні належать уже до звіту з 1908 р., отже на сім місцях їх не подаємо.

Одною з найважніших справ, справа першорядної ваги, се справа кольпортажї. Г. Виділ присвятив їй чимало часу і заходів, бо відніс ся до „Народної Торговлі“ з просьбою постарати ся о конпесію на розпродаж видавництв „Просьвіти“ для торговель і крамниць. Крім того відніс ся Г. Виділ до філій „Просьвіти“ окремим письмом в справі комісів та установленя кольпортерів і кіосків. Захода Г. Виділу в тім напрямі не принесли ще досі бажаного успіху, але належить сподівати ся, що вже в найближнім часі спосіб збуту і ширеня видавництв „Просьвіти“ вїйде на властиву дорогу.

За час свого урядованя Г. Виділ перевів упорядкованє магазину і майна Товариства, та приступив до упорядкованя бібліотеки.

Скорий зріст Товариства і ріжнородність єго праці вимагали реформи канцелярії, що і наступило через помноженє персоналу і заведенє найновішого систему книговодства. На чолі канцелярії стояв директор др. Іван Брик, а начальником був п. Андрій Скородинський. Канцелярія полагоджувала усі справи Товариства „Просьвіта“ деякі самостійно, інші після устних вказівок та письменних рефератів Головного Виділу, вела експедицію книжок і „Письма з Просьвіти“ та книги. Виливи представляють ся поважно: Письм вплинуло в 1906 р. 4.913, в 1907 р. 6.687; переказів грошевих в 1906 р. 2.738, в 1907 р. 3.221; чеків в 1906 р. 789, в 1907 р. 1.888, число юкетів виносило в 1906 р. 1.494, а в 1907 р. 1.970.

Роки 1906 і 1907, се роки реформи Товариства, се роки, в яких „Просьвіта“ зробила очевидний крок вперед, в яких зросла в число членів, філій і читалень. Крім субвенції краської на видавництва 6.000 К річно і на учителя господарства та цїли економічні 15.000 К річно, Гол. Виділ зискав 15.000 К державної субвенції на цїли економічні на рік 1907 та 12.000 К державної субвенції на закупно жита на засїв.

Почата в тих роках робота ведена далі у тім напрямі принесе безперечно дуже гарні успіхи. А се в великій часті залежить і від зміни статута Тов-а який з огляду на розширену діяльність оказує ся вже невідстарчаючий і вимагає поважних змін та розширеня.

Головний Виділ виступить проте на заг. зборах також і з проєктом зміни статута, опрацьованим екремено статутарною комісеєю та обговореним на Головнім Виділі.

Вкінці годить ся звєрнути увагу і на обставини, які під певним зглядом відбили ся некористно так на розвитку „Просьвіти“ взагалі як і на працях Головного Виділу спеціально. Роки 1906 і 1907, се роки живої роботи на полі політичнім, се час акції за вибор-

чою реформою, час виборів до парламенту і сойму.

Осьвідомленє народу під зглядом політичним приносить вправді дуже значні користи і „Просьвіті“, але всеж таки акція політична так сильно заняла умї нашої суспільности, так багато зужила її сил, що на працю для „Просьвіти“ лишило ся за мало сьвіжих сил.

(Конець буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: *Воскрєсенє Господнє*; римо-кат.: Квірина. — В п'ятницю: руско-кат.: Михайла, Ієи.; римо-кат.: Флорентій Д. — В суботу: руско-кат.: Симеона прп.; римо-кат.: Норберта Еп.

— В Борщеві відбуло ся дня 28. мая економічно-крамарське віче в читальні „Просьвіти“. Взяло в нїм участь доокружнє духовенство і доволі значне число селян. Віче отворив о. Балько промовою, в якій взивав до гуртованя при „Народнім Домі“. О. Курдидик, парох Циган, мав інтересний і основно оброблений реферат про кооперативні спілки.

— **Українські картини.** На виставі в київськїм музею творів трох художників: Галімського, Котарбинського й Рашевського було скілька картин змісту українського. Галімський виставив два українські кравиди, — соняшники біля хати і будинки, затоплені Дніпровою повенію („Кієвская Венеція“), крім того більшу картину — „В ночное“ (скілька хлопців і дівчина ведуть коней на нічліг, всі — верхи). І. Рашевський виставив портрет Ів. Мазепи з відомого зразка, надавши єму вигляд картини: Мазепа сидить пишучи за столом, при сучасній єму обстанові. Окрім того Рашевський виставив картину, що робить велике вражєнє; темою взято давний тяжкий звичай водити жінку за подружню зраду, голою по селу. Гурток селян, — в убраню північної Чернігівщини.

— **Фундація ім. Едварда Еґана.** Бл. п. Едвард Еґан, угорський правительственный комісар т. зв. „руської заповомогої акції“ старав ся всіми силами о матеріальне піддвигненє угорських Русинів. Задля сеї цїлі хотїв він осяувати навіть окреме товариство, на якого цїлі жертвував від себе 1.000 К. На жаль бл. п. Еґанови не довело ся довести свого діла до краю, бо він умер нагло, отросний — очевидно тими, кому було не на руку визволенє наших угорських братів з сїтї лихви і визиску. Тих тисяч корон остало і зросло до нині на 1.200 К. Тепер — як доносить будапештєнська „Недєля“ — звєрнули ся наслідники бл. п. Еґана до угорського міністерства рільництва, Гната Даравія, щоб він ті гроші взяв в управу міністерства, та щоб процентами від них наділював що року найпилїйшого ученика селянської молочарської школи ім. Вільгельма Бальґа.

— **Університет в Інсбруці замкнений.** Оводі по полудни проф. Вармунд крадькома на своїм семінарі виголосив виклад. Присутних було біля 40 ліберальних студентів. Обиджені тим католицькі студенти готовили ся не допустити Вармунда до дальших викладів, а ліберальні студенти ладили оружний напад на католицьких академиків. З тої причини намісник Тиролю на порученє центрального правительства замкнув інсбруцкїй університет аж до успокоєня умів молодіжї. Ліберальні студенти загрозили, що коли правительство не змінить свого становиска, то викличуть страйк на всіх німецьких університетах. У Відні говорено вчєра, що міністер просьвіти Мархет та міністри Праде та Дершата мають з сєго приводу подати ся до димісії, бо презид. мін. бар. Бек поза їх плечима зарядив замкненє університету в Інсбруці. Справа вияснила ся однак

вчора на засіданні німецької девятки, яка призвала нове бар. Бека за відповідне і тим чином не прийде до переселення в кабінеті.

— **Нове українське видавництво.** В Києві заснувалось ще одно нове українське видавництво „Вільна Думка“; оно має на меті видавати українські твори, переважно оповідання для народу, для розбудження його самосвідомости. На першу чергу до друку піде оповідання Ол. Островського „Хведоркова груша“, що було надруковане в „Ріднім Краю“ в 1907-му році.

— **Іспит в драмат. школі М. Лисенка в Києві.** Дня 24. с. м. в помешканні музично-драматичної школи М. Лисенка відбувся іспит учеників 2-го курсу української драми, класи М. Старицької. Поставлені будуть уривки з таких п'єс: з комедії О. Пчілки „Світлова річка“, з драми О. Стороженка „Гаркуша“, з драми М. Старицького „Циганка Аза“, з йогож комедії „За двома зайцями“ і з комедії Л. Яновської „Лісова квітка“. Участь беруть д-ки Сидоренко, Штанге; д-її: Сагайдачний, Сельський і ученики низшого курсу.

— **3 великої хмари нема дощу.** Сензаційний процес в справі залізничних крадіжок і обманств в Станиславові, про який ми оноді згадували, закінчився не менше сензаційно. Всі три обжаловані Зібавер, Вальдекер і Рудковський вийшли чисто. Переслухано довгий ряд свідків, а на основі їх зізнань прокуратор на поведінковій розправі цофнув обжаловане що до банмайстра Рудковського. Вчора трибунал поставив лаві присяжних суддів 8 питань що до вини інспектора Зібавера і офіціала Вальдекера. Присяжні судді заперечили відповідним числом голосів поставлені питання, а трибунал на тій основі видав вирок увільняючий їх обох від вини і кари.

— **Поліційні опришки в Катеринодарі.** В сім місті положенням над рікою Кубань на північ від Кавказа, допустила ся поліція найогидливішого морду на трьох особах. Минулого тижня вночі катеринодарська поліція зробила ревізію в домі секретаря воєнного суду, який мешкав зі своїм братом і шурином. Без ніякої причини арештовано всіх трьох, заковано в ланцюжки і ведено до циркулу. По дорозі поліція роздумала ся, що за невинне арештоване людей, між якими був оден Німець, чужий підданець, буде клопіт і порадила собі чисто по російськи, бо казала ескортуючим їх салдатам застрілити всіх трьох арештованих. На гук стрілів середночі вибігли люди з сусідніх хат, але поліція приказала до них стріляти. Знова ляг невинно труп а дві особи тяжко ранено. Поліція мала думку вкинути трупів трьох арештованих до води, але при тільки свідках, а ще надбігла військова патруля, годі було їй се зробити. Викрутила ся она тим, що вязні при помочи анархістів утікали, тому їх застрілено. Справа була би похоронена, але німецький консуль з Новоросійська зажадав слідства, яке викрило звівство поліції.

— **Нова дорога межі Англією а Індіями.** Подорож між тими двома краями відбувала ся доси морем. Англійський уряд в Індії наміряє тепер побудувати залізницю між Гератом в Афганістані а Мерветом у російським Туркестані в середній Азії. Таким чином дорога з Лондона вела би до Індії через міста: Дувр, Кале, Берлін, Варшава, Київ, Баку, парохом до Красноводська, далше залізницею через Мерв, Кандагар, Делі до Калькути в Індії.

— **Кров павок ліком проти туберкулів.** Др. Бернасео, проф. університету в Неаполі, викрив, що з крові павок можна витворювати в людським організмі „левкоцити“ і тим чином лічити всі прояви туберкулів хірургічних, се є в костях, на шкірі ітд. Левкоцити є се філії тілка крові, які мають ту прикмету, що пожерають різні бацили недуг і тому називаються фагоцитами.

— **Клопоты Філеаса Фоггса і Крамаржа.** Герой Верного оповідання „Подорож довкола землі у вісімдесяти днях“, Філеас Фоггс, вибираючись в дорогу довкола землі, забув в

пошиху погасити газове світило у себе дома, а коли вернув, мусів заплатити за газ велику суму. Подібну історію розповідають тепер у віденських парламентарних кругах про пос. Крамаржа. П. Крамарж, кажуть, вибираючись перед трома неділями із свого помешкання у Відні в дорогу до Петербурга, забув погасити електричні світила. Сусідам впало то в очи, що помешкання пос. Крамаржа як день так ніч освітлене так, як би хтось його ілюмінував але не знали, що се має значити. Аж ось пос. Крамарж пригадав собі в Петербурзі, що не погасив світила і зателеграфував до свого приятеля пос. Мастальки з просьбою, щоби він погасив. Але пос. Масталька не міг дістати ся до його мешкання, бо жінка дра. Крамаржа забрала ключ і виїхала до Праги. Пос. Масталька постарав ся для того о то, щоби світило електричне з надворку перервано. Пос. Крамарж, коли тепер верне, буде мусів заплатити значну суму за світило. Si non e vero... — небилиця добре вдумана.

— **Дрібні вісти.** Нині отворено телеграфічну станцію при почті в Глузенькім (пов. Гусятин). — В Бродях появилася пошесть шкарлатини. — В Дублянках к. Львова відобрав собі житє не вїйт Тинецький але господар Іван Гамота, якому вїйт збаламутив жінку. — Краєвий конкурс на драм. польські твори скінчив ся сего року новим фяском. Конкурсна комісія не призвала нагороди ніодному з кількадесяти надісланих творів подібно як перед двома роками.

Оповіді.

— **3 театру аматорів львівського „Сокола“.** З огляду на завітний фєстив „Захоронки“ і „Оселі“ четвергове представлення п. з. „вечір сміху“ переносить ся на найближчу неділю.

— **Завітний фєстив на Високім замку урядженій тов-ами „Захоронка“ і „Вак. Оселі“** заповідає ся величаво. Різнородність програми при військовій музиці дозволить всім гостям з вдовolenем провести час від 4. год. по полудні до вечера. Вступ 50 сот., шкільна молодіж і жовніри платять по 20 сот.

— **3 тов-а „Вакаційні Оселі“.** Дівчата, що хочуть бути прийняті до вакаційної оселі, мають зголосити ся в неділю 7. с. м. о 9. год. рано до лікарських оглядин в школі ім. Шевченка, ул. Сикстуска 47.

— **Іменованя.** Намісник іменував санітарного концепіста, д-ра Макса Мослера в Борщеві, повітним лікарем.

Телеграми

з дня 3. червця.

Відень. Президент угорського сойму, Юшт, прибув ту вчора в полудне.

Петербург. Царська родина виїхала вчора до літньої резиденції в Петергофі.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 2. с. м.: Зофія Калитовська, Рятів; о. Андрій Кухта, Туре велике; о. Теодор Леонтович, Зашків; о. Іван Коцюба, Тисмениця; др. Ярослав Лопатинський, Гологори; Володислав Пасинович, Жабє; Іван Посипанко, Лопушани; Анатоль Малиновський, Жуків; Михайло Славницький, Перемишль; Никола Мартинець, Станиславів; о. С. Метелля, Любинець новий; о. Йосиф Котецький, Лютовиска.

Молода вдовиця

з священничої родини прийме місце до заряду дому. Адреса: „Заряд“ Самбір post. rest.

ПОЗІР!

Я стратив векслів на 46.000 К, а що бланкети були невинновнені, лише підписані — могли би они мати вартість і пізнійше. Тому оголошую, що я вже нікому нічого не винен, а векслів най ніхто не есконтує. — **Д. Ігнатий Попович**, парох і властитель Городниці ад Городенка.

2—2

Працюйте і шаліть!

Товариство взаємного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векслі приймають ся тільки 3 місячні, а 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вклачки	2.795.183 К.
Позички уділені	3.410.684 К.
Удїли членські	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	46.842 К.
Львокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну львокацію

4%	листи гіпотечні
4 1/2%	листи гіпотечні
5%	листи гіпотечні преміювані
4%	листи Товариства кредитового земського
4 1/2%	листи Банку краєвого
4%	листи Банку краєвого
5%	облігації комунальні Банку краєвого
4%	позичку краєву
4%	облігації пропінанційні і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі денним.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломий	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любін	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	вночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломий	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любін	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

З друкарні В. А. Шийковського.

Передплата
на «РУСЛАНА» виносить:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.
За границею:
на цілий рік . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских св'ят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколового в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Всеславянський туман.

(Δ) Московські славянофіли уміли все зручно «гнилому Заходові», як они згідно висловлювали ся про західну Европу, пускати тумана в виді всеславянської об'єднательної ідеї. Они все чванили ся перед св'ітом, що они є одинокими представниками сеї всеславянської ідеї, а Росія під їх прапором, на котрім виписана програма: «самодержавіє, православіє, народність», се найпевніше заборолу сеї ідеї, яка здійснить ся, наколи «славянські ріки зіллють ся в руском (московскім) морі». «Освобожденіє Славян» на Балкані додавало сим змаганням розголосу, якнебудь діяльність Комарових, Кавльбарсів ітп. не приносила доброї слави, поміж австрійськими Славянами снували ся також всякого рода апостоли і проповідники всеросійської ідеї одягненої у всеславянський плащик, та між роздратованими німецькою системою Чехами і Словінцями, або між «бідними Галичанами» находили прихильників.

Одначе япанська війна підкопала віру в могутність Росії, розвіяла сей всеславянський туман, який можна було доси пускати «гнилому Заходові» і лякати его «найбільшою славянською державою». Европа побачила в цілій наготі сю гниль внутрішню, яка точила віками Росію з її чиновничою і салдатскою системою і з того часу Росія перестала бути пострахом Європи і втратила магнетичну силу поміж тими Славянами, котрі на неї споглядали з великими надіями в боротьбі о свою рівноправність, як н. пр. Чехи, і для погрози Німцям висловлювали свої симпатії для Росії. Можна було помічувати велике пригнобленє по япанських побідах між Чехами, а також наші москвофіли тоді понурили були страшно голови.

Щоби піднести свою знищену повагу перед Европою, пущено св'ітови конституційного тумана, котрий допоміг видобути ся Росії з фінансових клопотів і сяк-так полатати кредит, який она була зовсім втратила між західно-європейськими капіталістами. А щоби поправити знищену політичну славу і вплив в Європі, витягнуто неретертий плащик всеславянської ідеї, щоби его знов обновити. В найтемніших і найвспятійших політичних кругах московських починають знов цікавити ся західними і полудневими Славянами, щоби Росію знов видвинути на давнє становище «освободительки і опікунки гноблених славянських племен».

І тут в тих кругах зроджує ся ідея всеславянського зїзду, котрий мав би промощувати дорогу об'єднательній ідеї. Ціль сего змагання ясна і зовсім не нова, лише прикрашена відповідно обставинам теперішнього часу.

Хвиля була доволі пригідна, бо як раз ворогованє між Чехами а Німцями заострило ся, а пруска політика супроти Поляків довела їх до такого роздратованя, що Swiat Slowiański почав голосити, що російські війська в Познанщині були би повитані з одушевленєм. На тім найбільше залежало все московским славянофілам, щоби Поляків, котрі звичайно голосили, що они не Славяни, а Поляки, приєднати для т. зв. всеславянської ідеї і тим способом звернути вістрє проти Німеччини і всеж таки в значній мірі німецької Австрії. Між Русинами мали московські славянофіли здавна знайомих і добрих прислужників і ті вже і в галицькім соймі перед виборами і в часі виборчої соймової кампанії предложили свій союз Раді Народовій і всеполякам так, що в Галичині зроблено неначе вступ до славянофільського об'єднання. Польське дневникарство в Галичині, в Росії і Прусах почало розписувати ся про всеславянський зїзд, в російській думі розпавлювано про російсько-польське питанє, а роздратованє проти українства довело до справдешнього збратаня польського дневникарства з москвофільським.

Серед таких обставин і в державній раді між послів славянських кинено гадку всеславянського зїзду і зараз утворив ся комітет та вислав трох поломників: Крамаржа, Грібара і Глебовіцкого в Петербург, щоби там підготувати справу до вступного зїзду в Празі, після котрого мав би в слідуєчій році відбутися всеславянський зїзд в Петербурзі. Провід обняв отже др. Крамарж, той сам, котрий одушевляв ся російським самодержавієм і в Консерв. Конгрес. доказував недозрілість Росії до конституції; той сам Крамарж, котрий обурював ся, що 30 мільонів Русинів осьміляє ся думати про самостійну укр.-руську літературу.

В Петербурзі вийшли сі паломники в переговори не лише з парламентарними представниками правиці, але й з правительством російським, а заява Крамаржа, що славянське зближенє має лише культурні а не політичні цілі і то-аст кн. Трубецкого в честь цїсаря Франца Йосифа мали бути тим смоквиним листком, що мав закрити властиве вістрє сеї справи звернене не так проти Німеччини, як головнє проти Австрії. А адютант д-ра Крамаржа і помічник коломийського амба-

сатора др. Глебовіцкий забув також про запевнюваня виголошені у віденській держ. раді, що москвофіли не мають ніяких звязий з урядовою Росією, і був рад, що міг робити «похожденіє» по різних міністрах і їх поміснїках, почавши від Столипіна, і був би навіть з Крамаржом і Грібаром за протекцією Столипіна явив ся перед царем, лише на їх нещастє вказано їм там царського послухання!

Збратаня Славян довершено за благословенєм Столипіна, а навіть презес польського кола петербурского, всеполяк Дмовський, проголосив річ, в котрій безсумнісно здав ся на ласку Росії, що викликало велике занепокоєнє в тверезих польських кругах. Після петербурських бенкетів поступили наші паломники по дорозі до Варшави, де ще у гр. Краєвського затїснило ся се збратанє між Поляками а Москалями при дипломатичній участі Крамаржа і вступний зїзд в Празі обезпечений навіть з участі Поляків. Немилу однак несподіванку зробили Грібарови христ. сусп. Словінці, котрі заявили, що словінський нарід не думає піддавати ся під москвофільський прапор Грібара.

Одначе російське дневникарство не втерпіло, щоби навіть підчас бенкетового одушевленя не висунути московського шила з мішка і не показати оборотної сторони медалю сего славянського збратаня. Не згадуємо вже про голос урядової «Росії», котра прямо висловила, що польського питаня нема і що Славянщина нічого на тім не втратить, як польський нарід розпливе ся в московскім морі, але цікаво, що повірник високих кругів російських Меншіков заявляє в півурядовім дневнику «Новое Время», що всеславянське зближенє і об'єдненє є не лише культурним але і політичним питанєм, а те саме потверджує навіть кадетський орган «Рѣчь».

Отут виявила ся наглядно не вперший раз двоєдушність славянофільська, котрої так добре вивчили ся наші галицькі москвичі. Др. Крамарж успокоює на адресу австрійського правительства, що вся та робота, котру він почав з всеславянським зїздом в порозуміню з урядовими кругами російськими, має лише культурну ціль, а «Новое Время» додає — і політичну ціль, др. Глебовіцкий запевняє барона Бека, що москвичі галицькі не мають ніяких звязий з урядовою Росією, а в Петербурзі бігає від одного урядовця до другого, бо на все треба бути приготов-

леним, а Меншіков вказує в „Новом Времені“, що Австрія розпадає ся і Росія не повинна забувати при найближшій нагоді про спадщину св. Володимира, Червону Русь, котра ще не попала під благодатний скиптр російського царя. А до того всего пригрівають всеполяки і *Slowo Polskie* одушевляє ся зворотом в поглядах російських кругів! Отак представляє ся відворотна сторона всеславянського зїзду і всеславянських змагань!

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

По промові президента мін. Бека на вторковім засіданню забрав голос в дальшій дискусії над бюджетом п. Падовр (чес. агр.) домагаючи ся поправи рілничих інтересів; п. Панц (хр. сус.) домагав ся реформи адміністрації; п. Райцнер (соц. дем.) заявив ся проти бюджету, критикуючи адміністрацію в німецьких округах Чех. П. Кіндерман (нім. парт. нар.) робить закид правительству що відносини в kwestії народностей не поліпшили ся. П. Странски (молдоцех) заявляє, що буде голосувати проти бюджету і обговорював пропозицію правительства в справі язикового закону для Чех. П. Герман порушив справу регуляції платні урядників і слуг державних. П. Іро закидує правительству тенденцію клерикалізації і славянізації. П. Шмід жалує ся на зжидовленє відецьких середніх і висших шкіл. По тім замкнено засіданє.

На слїдуючім засіданню в середу в палаті послів поставив п. Старух внесенє о примусове вивласненє всіх лісів, належачих до властителей великих посїлостий та фїдеїкомісїв в цілі парцеляції. Інтерпеляції внесли між ин. п. др. Кость Левицкий в справі нарушеня язикових постанов галицькими судами і прокураторіями державними, та в справі партийности державної прокураторії у Львові і надуживаня нею урядової преси, п. Будзиновский в справі поступованя галицького намісництва в спорі громади Ішків з місцевим властителем дібр за став, пос. Трильовский в справі заборони брати участь в памятнім сьвятї, виданої городеньским староством тов-у „Сїч“, та в справі надужитя урядової власти одним жандармом в Галичинї, пос. Стахура в справі уживаня рускої мови в судї в Болехові, пос. Стефанік до през. міністрів і міністра справ внутрішних в справі переслїдувань „Сїчї“ в Залїщачинї.—Кр. суд у Львові просить о виданє пос. Будзиновского за проступок з §. 305 з. к. Інтерпеляції внесли м. п. п. К. Левицкий в справі відмови зновленя карного поступованя через бережанський суд проти двох Русинів з праводу подїй при виборах до державної ради. Палата приступила до дальшої бюджетової дебати. Забрав голос пос. Ремеш (ческ. с. д.) По нім промовляв п. Лєсль (нім. рад.) і п. Спадаро (італ.) П. Дієціус (кол. пол.) домагає ся реформи адміністрації, помноженя судів, відповідного вивінованя висших шкіл в більшім числї, торгових і промислових шкіл в Галичинї. Вкінці виказує недостачі державної адміністрації санітарної і ставляє в тім дусї резолюції.

П. Адлер (соц.) заявляє ся за реформою регуляміну і полемізує з президентом міністрів. Після гадки бесїдника волїли би Русини, щоб президент міністрів місто рад повідомив їх о розпо-

рядженнях, які видав, щоб убийства як в Чернихові більше не повторили ся. Вкінці обговорює справу податку від цукру і справу Вармунда.

П. о. др. Крек (слов. катол.) вказує на небезпечність культурної борби для парламентаризму і для демократичної засади, звертає ся проти генералїзації і італїзації славянських земель. П. Кешман (нім. агр.) вказує на заслуги Німців коло піднесеня культури на Буковині. П. Бадїяк (сербс. нар.) перечить, будьто би Сербї пропагували зраду держави.

Пос. Бєсмїлєр (соц. дем. з Чех) вказує на безнастаннї зріст консумційних податків і атакує палату панів, що не допустила до знижки податку від цукру. По промові п. Бєльоглявка в справі Вармунда, забрав голос п. Зоммер (нім. рад.) підносячи, що підчас польської дискусії показала ся наглядно славянська єдність. Такт наказував не мішати ся до дискусії Німцям, котрі зніють, що Русини ведуть розпучливу борбу без підмоги инших Славян. Русини голосують все зі Славянами проти Німців, не застановляючи ся над тим, що при розумній політиці моглиб числити на їх попертє. Німці не є ворогами Русинів, з котрими не мали ще жадних задирок і шанують борбу ведену культурним оружєм. Також пошана німецького язика Русинами чинить їх борбу дуже симпатичною Німцям. Прийде час, що Русини зрозуміють, що потребують союзника в тій борбі і що правительство не зробить для них нічого. Відтак остерігає, щоби стрїл з 12. цвітня не вплинув магнетично на маси і не допустив до повтореня такого випадку. Вкінці полемізує з виводами п. Бєльоглявка. П. Ствєртня обговорює справу зміни регуляміну і реформи державної адміністрації. Домагає ся розширеня львівської техніки, утвореня промислової школи в Станиславові. Підносить справу забезпеченя на старість і на випадок неспосібности до праці, справу будови водних доріг і удержавленя залїзниць. Вкінці обговорює жаданє державних урядників і слуг в справі регуляції платні віддовженя і авансу, заявляючи, що буде голосувати за бюджетом.

Міністер крайової оборони ген. Героґі відповідав на інтерпеляцію п. Шрайнера і тов. в справі відпусток підчас жнив. Міністер заявив, що для корпусів в судетских краях і в Галичинї закінченє великих вирав установлено на 5. вересня, бо дальше висуненє речинця спровадило би проволоку в увільненю жовнїрів, що відбули свою прецензійну службу. Подаючи подробиці признаваня відпусток в часї жнив, підніс міністер, що і дальші свояки жовнїрів можуть бути узгляднені, коли маючи дістати відпустку жили перед тим з родиною і що заряди австрійских, угорских і боснійско-сербских залїзниць признадуть урльбованям на час жнив жовнїрам знижки білетів до половини ціни III. класи цивільного білету.

В дальшій бюджетовій дискусії на четверговім засіданню заявив ся п. Штарк (соц.) за автономією всіх народів; п. Граски (мол. чех) жалувал ся на упослїдженє чеського народа під культуральним і економічним зглядом. П. Маєарик (ческ. пост.) протестував проти поступованя міністерства і правничого відділу в Інсбруку в справі Вармунда, котре то поступованє мусить довести до розділу церкви від держави а школи від церкви. Вкінці критикував захованє деяких сторонництв в тій справі. П. Грубан (чес. христ.) жалів над тим, що найшов ся чеський посол, що станув по стороні Вармунда і що чеські академики в Празї, мимо остопог ректора, прилучили ся до страйку німецьких студентів. В язиковій справі займе его сто-

ронництво становиско аж по розслїдженю справи.

П. Совзуп виступав остро проти мадяризації Славян. П. Бянкїні заявив, що буде голосувати за бюджетом супротив акції правительства в цілі економічного подвигненя Дальмації. Відтак обговорював просторо випадки в Хорватії.

Відтак повідомив президент палату, що п. Габель заявив єму, що підписав в добрій вірі п. Малєра і Штравхєра на своїй інтерпеляції. По сїм замкнено наради до нинї.

На вчєрашнім засіданню відчитано інтерпеляцію п. Романчука і тов. в справі убийства руского нарубка жандармом в Фельштинї. В тїй самій справі внесли інтерпеляцію п. Курилович і тов.

Начерк язикового закону а, як звїщають *Narodni Listy*, вже вироблений і готовий до внесеня в держ. радї. Одначе правительство думає предложити сей закон аж в осїнній сесії. З основами сего начерку ознакомлені вже не тільки міністри німецькі і чеські, але також провідники обидвох сторонництв. Тимчасом голова виконного відділу молодческого сторонництва в Празї др. Скарба заявив, що не тільки ніякий міністер чеський, але ні оден Чех не сьміє згодити ся на те, щоби впроваджувати перекладчиків до судових розправ, позаяк се вимїрене проти цілости і неподільности чеського королївства.

Державна рада в лїтній сесії не полагодить нічого більше крім бюджету і предлоги про чеську північну залїзницю і горівчаний податок. Навіть справа підвишеня контингенту новобранців в краєв. обороні не буде полагоджена, бо держ. рада має 6. липця закінчити засіданя і не буде зачинена, лише відрочена, щоби послї народного парламенту знов могли і за час ферій побирати дїсти. Між 10. а 15. вересня зібралаб ся знов держ. рада і зараз на першім засіданню має бути внесений бюджет на 1909 р. а відтак переведений вибір до делеґації. На осїнню сесію приготує правительство предлогу про забезпеченє на случай старости і неспромоги до праці, про удержавленє товариства держ. залїзниць, про товариство пароплаби на Дунаю, водні дороги, на останку карний і війсковий закон. Таку богату програму виробило собі правительство в надїї, що єму поведе ся переплисти в осїнній сесії з язиковим законом і осягнута в сїй справі порозумінє.

Ославлений проф. Вармунд, вернувши з відпустки, заповів був на університеті в Інсбруку правничий семінар і виклад про церковне право подружжя. Тимчасом явив ся відпоручник намісництва і з огляду на можливі заворушеня здержав сї виклади, а міністерство зачинило університет. Т. зв. вольнодумні студенти віднесли ся до своїх товаришів у Відні і в Градці, щоби на се відповіли загальним страйком. Правительство мало замір з новим шкільним роком перенести проф. Вармунда на німецький університет в Празї, вимагало однак від него підчас недовгого єго побуту у Відні, щоби здержав ся від викладів в лїтнім півроці, чого одначе він не послушав і тим довів до агаданого розпорядку. Се викликало між т. зв. вольнодумними послами німецькими зворушенє і погрози, що відкличуть своїх міністрів, одначе по виясненях бар. Бека они втихмирили ся.

Справа підвишеня плат для війська і умова спільного міністерства представляє ся дивоглядно. Др. Веєрле заявив в соймі зовсїм рішучо, що плати війська остануть дотеперішні, хоч бар. Бек заповів на 1909 підвишенє. Щоби виви-

нути ся з сеї суперечности, заявив др. Векерле, що він не читав зовсім даної бар. Беком в парламенті заяви. Ї се прилюдне глузуване з австрійського правительства, котре свідчить про безмежну буту Мадярів. Що з сего вийде, побачимо!

Заграниця.

Шведська королівська пара прибула до Берліна і на дворці повітала її цісарська пара з сямю, відтак відбув ся великий бенкет дворський в честь гостей.

Проти наміреної подорожки короля Едварда до Росії, про котру в посольській палаті широко розправлявано, хотять задемонструвати представники робітничого сторонництва і поставити внесення на обниження бюджету заграничних справ.

В Сербії міністерство Пасича понесло велике поряжене при виборах до скупщини, хоч сам міністер президент Пасич кермував виборами. Правительствена більшість буде виносити ледви 10 голосів, з котрого навіть Пасич не багато встиг досягнути.

Цісар Вільгельм наміряє в осени поселити ся на південнім побережжю Англії і при сій нагоді відвідати також замок Виндзор. Звіщають також, що король Едвард приготує там зїзд цісаря Вільгельма з царем на англійській землі.

Повстання на острові Самос прибирає грізні розміри. Коли з одного боку запевняють, що за тим криє ся всегеленська агітація, заявляють в Атенах, що спір між новим князем острова а населенем викликаний порушенням автономії острова. Населенці острова Самос, котрий є незалежним князівством під зверхністю султана, є відомі з своєї ворохобности. Князі, яких їм посилає султан з різних грецьких родин, не можуть там довго остояти ся і покидають остров. Теперішній князь Копассіс, володів там від вересня і населення було ним вдоволене, бо стояв понад сторонництвами. Однак спровадивши з Німеччини машину для цигаретової фабрики, наслідком чого 50 робітниць стратило кусник хліба, наразив собі бурливе населення. Не хотів вволити домаганю населення, щоби задля того скликати народне зібрання, а розворушене населення стрітивши князя на улиці обидило его. Князь зажадав помочи з Царгорода, а присланих 200 жовнірів почали бій з місцевим населенням. Князя мимо того зневажено і увязнено. Султан вислав кілька воєнних кораблів на поміч, а се роздратовало Італію, Францію і Грецію. Запевняють, що все повстання піддержують Греки з Атен, бо вважають Самос своєю поєїстю. Турецькі кораблі острілювали остров і заподіяли чимало шкоди. Посли европ. держав вимагають від Порти, щоби відкликала кораблі і щоби автономія острова була обезпечена. Народне зібрання має бути небавом скликане.

Львівська „Просьвіта“

від 1. січня 1906 до 31. грудня 1907.

(Конець).

Звіт Головного Виділу подає далше огляд діяльности видавничої комісії, яка на своїх засіданнях полагоджувала справи видань і обговорювала способи розповсюдження тих видань. До видавництва належали членські книжочки, „Письмо з Просьвіти“ і „Просьвітні листки“.

Справи господарсько-промислової полагоджувала окрема ново основана ко-

місія, яка має на меті вбняти пляноюю, систематичною, а тривалою організацією всі області економічного життя руского народу в Галичині. Она стремить до організації рільництва і рільничого промислу, промислу домашнього, торгівлі продуктами рільництва та до здорової організації селяньського промислу. Поодинокі роди її діяльности були: справи організації кредиту, крамарства, фабрикації цементових дахівок, доставки жита на насіння, зимової школи сільського господарства і садівничо-огородничої школи в Миліваню, досвідних піль, управи сіножатий і пашних ростей, видавання фахових праць, організації кушнірства і шевства як домашнього промислу, стипендій на фахове господарське образование, молочарства і ин.

Число членів. В 1906. р. приступило до Тов-а 1070 нових членів, а в 1907. р. 1379 членів. Загальне число членів від часу заложення „Просьвіти“ до кінця 1907. р. виносить 20.818. Почесних членів є 18.

Філій това „Просьвіта“ є 39 а се в: Бережанах, Бібрці, Бродях, Бучачі, Бурштині, Глинянах, Городенці, Гусятині, Долині, Дрогобичі, Жидачеві, Жовкві, Заліщиках, Зборові, Золочеві, Калущі, Камінці стр., Коломиї, Кутах, Комарні, Львові, Мостисках, Олеську, Перемишлі, Підгайцях, Раві рускій, Рогатині, Самборі, Ст. Самборі, Н. Санці, Сокалі, Станиславові, Стрию, Сяноці, Тернополі, Тереховлі, Товмачі, Яворові, Яслі і Чесанові.

Читальні „Просьвіти“ є всіх 1924, з чого в останніх двох роках основано 143+198. Але ледви половина з них прислала звіти з річної діяльности, інші або сплять, або не почували ся до обовязку звістити про себе Гол. Виділ.

Звіт касовий. Приходи в 1907. року виносили 129.670.44 К, в чім членські вкладки стоять з квотою 17.558.99 К. Розходи 125.746 К 95 с. З кінцем року остало в касі 3.923.49 К. Дійсний стан майна „Просьвіти“ виносить 158.835 К. Між иншим наведено в звіті вартість домів „Просьвіти“: у Львові 260.000 К, в Золочеві 26.000 К, в Сокалі 50.500 К, в Долині 6.000 К, в Зол. Поточі 1.200 К, в Сновидові 1.200 К і в Коронці 200 К. Фондацій остаючих під зарядом львівської „Просьвіти“ є 32.

Бібліотека Тов-а виносить около 9.000 томів і находит ся тепер в тоці упорядкованя. Так само музей буде скаталогований і упорядкований ще в сім році і переданий до ужитку ширшого загалу, як ми недавно про се згадували.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В суботу: руско-кат.: Симеона прп.; римо-кат.: Норберта Еп. — В неділю: руско-кат.: 318 Отців Н.; римо-кат.: св. Духа.

— Парохіяльні читальні. У відповідь „Ділу“ до новинки в ч. 116 п. а. „Інтрига єпископа Хомишина против тов-а „Просьвіта““ дістаємо з кругів духовенства отсі замітки: Будучи пересвідчений, що редакция „Діла“ не помістила би дописи в обороні єпископа а тимсамим загал читаючої публіки на основі повисшої новинки був би зле поінформований, заявляю, що згадана допись є злобною і безпідставною інсинуацією. Що Преосв. Хомишин поручив закладати „парохіяльні читальні“ — то се зробив не без підстави і без наміру параліжованя діяльности читальні „Просьвіти“. Звісна річ, що в многих читальнях „Просьвіти“ взяли провід радикали, що не допускають священників не то що до проводу в читальні але навіть в члени. Для приміру наведу сільце П., де священник з тяжким трудом і своїм коштом заложив читальню „Просьвіти“, в якій були книжочки „Просьвіти“ і часописи

„Свобода“, „Основа“ і „Діло“. Та в короткім часі знайшов ся в тім селі „учений“ селянин-радикал, котрий, як перед основанем читальні не старав ся зовсім о просьвіту темних селян, так по основаню ставши „просьвітелем“ своїм підюджуванем против „попів“ довів до того, що священник не мав в читальні „Просьвіти“ що робити, а також удостоїлись викинення згадані часописи, котрих місце зайняли „Громадський Голос“ та „Земля і воля“. Так дійсно було. Най скаже пов. дописуватель „Діла“, що в такому случаю мав священник дбаючи о добро народа зробити, як не заложити читальню парохіяльну, що рівнож має на цілі піднесення нашого народу під зглядом просьвітним і економічним, але на основах християнських. Сумніваю ся о тім, чи знайде ся такий священник, що маючи правдиву читальню „Просьвіти“, мав би против неї без причини виступати, і, як не потрібно, закладати читальню парохіяльну. Ні — пов. дописувателю — справа заложення парохіяльних читальні, то не „лична амбіція“ єпископа, що є від того далекий, то справа здорової просьвіти народа. Не журіть ся тим, що священники „кацапи“ задля фонетичних статутів не схотять закладати парохіяльних читальні. Я пересвідчений, що ревний священник хотів би „кацап“, наколи і в читальні „Качковського“ нема католицкого духа, заложить рівнож парохіяльну читальню на статутах переписаних етимольогією „Діло“ є тої гадки, що кождий священник може на основі статутів „Просьвіти“ закладати читальні, крамниці, каси Райфайзена і прч., та у всіх тих товариствах давати провід“. Так може доси бувало і декуди буває якби не ex ceteris ex ceteris. І з тої то власне причини поручив Еписк. Ординарий парохіяльні читальні, щоби священник, наколи заведе ся на читальні „Просьвіти“ чи „Качковського“ — мав нагоду працювати в парохіяльній читальні. Отсе відповідь „Ділу“, хоть мені здає ся, що привід до накинєня ся на єпископа не дало що иншого, як мара „клерикалізму“, котрий впрочім, як треба жертв священників, не є так страшний хотьби для редактора „Діла“, хоть сими часами „Діло“ пошвиши ся в піре мабуть о се зовсім не дбає.

— Страйк на університетах. Вармундіяда прибрала неждані розміри. В середу застрайкувало кілька тисяч студентів на університетах і висших школах в Празі, Градці, Берні, Лубні і Інсбруці, а нині має почати ся у всіх висших школах у Відні. Вільнодумні студенти терором не допускають до викладів, і доводять до замкнення викладів. Товчком до страйку ліберальних студентів є засистоване семінариальних викладів проф. Вармунда на інсбруцкім університеті. Чи страйк довго протягне ся, годі передвидіти. То лише певно, що німедкі ліберальні послы держ. ради відвернули ся від попираня Вармунда, бачучи, що справу програють. З Відня доносять бернський Lid. Noviny, що міністер просьвіти др. Мархет подасть ся до димісії, а его місце займе гр. Білянд-Райдт, б. мін. внутрішніх справ.

— Київський Український Клуб. В члени Українського Клубу записало ся вже 125 осіб. Число членів жваво збільшує ся. Членські вкладки приймають ся поки що в редакції „Ради“. Вибрана на перших установчих зборах президія Клубу енергично взяла ся до організації всіх справ з Клубом: наймає велику квартиру, визначає бюджет клубу, плян его діяльности та инше. Поки що вибрано не весь заряд клубу. Замість голови є тільки товариш голови д. Страдомський, скарбником д. Ігнатович, секретарем д. Синадський. Всі инші справи будуть рішені на слідуєчих зборах ради, які відбудуть ся 11. с. м.

— Перед карним трибуналом у Львові відбула ся оноді судова розправа проти Мечислава Дзюкевича, руского соціаліста, цукорничого челядника, обжалованого за похвалюване злочину Січинського і за обиду релігії і маєстату. По переслуханю яко свідків, кількох его товаришів заводових, Поляків, трибунал засудив Дзюкевича на шість місяців тяжкої в'язниці, заостреної постом що тижня.

— **Діяльність українського клубу в Харбині.** Український клуб у Харбині часто уряджує театральні вистави та концерти. 18. мая був уряджений концерт під орудою П. Машина. В програмі концерта були гарні хоріві співи, дуети, solo з композицій М. Лисенка. На жаль у добре складену музичну програму замішала ся така непутяща річ для декламації, як „Мертве тіло“ Равського. 19 мая в самому помешканню клубу виставлено було комедію Б. Грінченка „Нахмарило“. Клуб має думку ширше розвинути свою артистичну діяльність і впорядити кілька концертів по стаціях залізної дороги. Перший з таких концертів був 24 мая на стації Іманьпо. („Рада“)

— **Директори угорських залізниць в Галичині.** Оноді прибули до Львова директори залізниць з Угорщини, аби обговорити справу перевозу кишечки і ин. По конференції з директором залізниць Рибіцким і визначними промисловцями, виїхали ві второк до Борислава, оглянути тамешні урядження при видобуванню і перемовуванню кишечки.

— **Упертий курець.** Одна з часописий доносить: Міністер залізниць др. Дермата вертав оноді до Відня їдучи І клясою, в якій дозволено курити тютюн лише за згодою всіх подорожних в тій самій переділці. До того самого переділу всіх якийсь поважний пан і не питаючи свого товариша, закупив папіроску. Міністер звернув єму чемно увагу, що не зносить диму, але курець мовчав і курив дальше. Тоді міністер подав єму свою візитову карту. Незнаний пан прочитав карту, сховав мовчки до кишені і не перестав курити. На найближшій стації міністер пожалував ся перед начальником стації, а сей звернув увагу завязав курцеві на обовязуючі приписи. Курець не відозвав ся ні словом, лише виняв візитову карту міністра, і немов би свою, подав начальникові стації. Коли начальник прочитав її, випрямив ся, перепросив курця, поклонив ся і вибіг переляканий. Як та справа мала скінчитися не знати.

— **Дрібні вісти.** Околицю Турки над Стрипом навістила дня 2. с. м. страшна буря з градом. — В Тустановичах наступив оноді рано вибух в заповіді нафти Гольдмана, причім попарив ся оден робітник.

Оповідки.

— **3 перемискої єпархії.** Відпустку для покращення здоров'я дістали оо.: Ант. Барнович на 4 неділі, Іван Гомза і Анатоль Вархоляк на 8 неділі, Теофіл Лятошинський на 5 неділі, Альбін Добрянський і Йос. Винницький на 4 нед., Йос. Баницкий на 8 нед., Іван Яворський на 6 нед., Тадей Скородинський на 5 нед., Ант. Юзвяк з Звора на 5 неділі. Ник. Білинський на 8 нед., Филеон Подольський на 6 нед. і Іван Бобрецький на 4 нед. — О. Філарет Ямивський дістав сотрудицтво в Оровім. — О. Мих. Лев з Залуза іменованій доїзджуючим сотрудником пароха в Тростянци. — О. Йосиф Іванець з Ременова назначений ординар. шкільни м комісарем на декан. куликівський. — О. Ник. Добрянський дістав канон. інституцію на Добровицю. — О. Іван Калимон назначений самот. сотрудником в Остобужі. — Правительство продовжило на оден рік дотацию з реліг. фонда для приват. сотрудників: в Бірчу, Бутинах, Світниці, Климківці, Бобятині і Каменці-Старе село.

— **Загальні збори філії „Просвіти“** Гусатинської відбудуть ся дня 8. с. м. о 11. год. в „Народнім Домі“ в Количинцях. Делегати читалень мають явитись. За виділ філії: Іван Кивелюк. О. Сев. Матковський.

— **3 пошти.** З днем 1. червня 1908 війшов в жите ц. к. уряд поштовий в місцевості Олієва - Королівка, повіт Городенка, зі звичайним кругом діланя і назвою Олієва - Королівка. Місцевий округ доручень нового уряду поштового становити буде громада і обшар двірський Олієва - Корнів і громада Корнів. Уряд поштовий в Олієвій - Королівці получений буде з сітею поштовою за помічню їзди поштової помежи Городенкою а Олієвою - Королівкою.

Берлін. Вислід виборів до пруского сойму, звисний до 7. год. веч. представляє ся ось як: Вислід знаний з 382 виборчих округів. Запевнений вибір: 121 консерватистів, 55 вільно-консерватистів, 59 народн. лібералів, 20 вільнодумців, люд. партії, 7 союзних вільнодумців, 85 центровців, 14, Поляків, 6 социялістів, і 5 безпартійних. З 25 округів, вибираючих 42 послів, вислід незнаний, а в 20 округах відбудуть ся тіснійші вибори.

Петербург. Російсько-перска незгода стала мирово поладжена. Персія приняла жада-ня Росії.

Гонкон. В Хінах вибухла чума і поривав много жертв.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикетускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 5. с. м.: Марія і Іван Смолинські, Коломия; Станислава Вітик, Любачів; Іванна Могильницька, Святин; Іван Герасимович, Рава руска; Іван Миськів, Ріпнів; Василь Лада, Литвинів; о. Антін Гутковский, Залізці; Михайло Комарницький, Лежайск; Зенон Ів. Флоринський, Гребенів; Бернард Шаль, Коцюбинці; Леопольд Вайнштраб, Еберндорф; Ілько Балат, Битків; Евстахій Дубрович, Устрики; Роман Бачинський, Ліско; Михайло Басараб, Ляхівці; Миколай Бігун, Станиславів; о. Теодор Піндус, Зелена; о. Северин Ступницький, Торговиця.

Молода вдовиця з сьвященної родини прийме місце до заряду дому. Адреса: „Заряд“ Самбір post. rest.

СОВІТ **Митки** можна набувати в „Сокільській Базарі“ у Львові і у всіх торгівлях в краю.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потручення провізії або коштів

всякі купони

і

вильосовахі вартіські папери.

Працюйте і щаліть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Дністрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2.795.183 К.
Позички уділені	3.410.684 К.
Уділи членські	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	46.842 К.
Льокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Рахунок за місяць май 1908.

Стан довжний:

1. Уділи	19.917 К 34 с	
„ Фонд резервовий	2.858 К 90 с	22.776 К 24 с
2. Вкладки: Стан з початком м.	145.140 К 38 с	
вложено	1.438 К 30 с	
винято	1.128 К 39 с	
Стан з кінцем місяця		145.450 К 89 с
3. Позички зятягнені:		
Стан з початком місяця	239.885 К 45 с	
зятягнено	4.500 К — с	
сплачено	493 К 89 с	
Стан з кінцем місяця		243.891 К 56 с
4. Сальдо відсоток		10.088 К 11 с
5. На рахунку біжучім кредитор.		16.647 К 10 с
6. Інші позиції стану довжного		— К — с
7. Зиск з року 1907		1.824 К 64 с
Сума		440.678 К 54 с

Стан чинний:

8. Недвижимости	339.688 К 83 с
9. Льокації	19.528 К 28 с
10. Кошти адміністраційні	3.633 К 08 с
11. Готівка	964 К 69 с
12. Інвентар	28.705 К 89 с
13. Інші позиції стану чинного	12.372 К 35 с
14. Внда	10.966 К 97 с
15. Інсталяц. електрики	8.409 К 89 с
16. Устрйоство	16.408 К 56 с
Сума	440.678 К 54 с

Банк гіпот.	178.091 К 56 с	4%
Гал. Каса Щадн.	2.500 К —	7%
Банк Краєвий	8.000 К —	6.55%
Союз Кредитовий	51.200 К —	6%
Приватні	4.100 К —	—
	243.891 К 56 с	

Членів прибуло 37, остало з кінцем мая 1908 р. 515 з 1048 декларованими уділами в сумі 20.960 корон. Стопа процентова від вкладок 5%.

Львів, дня 31. мая 1908.

ДИРЕКЦІЯ.

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш.
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудні.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані в вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надїєланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Річ міністра-президента бар. Бека в бюджетовій розправі.

(X) В бюджетовій розправі виголосив з великою цікавістю в політичних кругах вижидану промову міністер-президент бар. Бек в обороні своєї політики, яку доси провадив в великим щастем і значними успіхами, сеї політики, котрої він є дійсним творцем. Вжеж само переведеня виборчої реформи, котра погребала три попередні міністерства, вельми скріпило становище бар. Бека, а поагода австро-угорської угоди, над котрою безуспішно ломили собі голову кільканайцять літ різні міністерства, дало міністерству ще більшої сили і значіння. Система придуманої бар. Беком парламентаризації міністерства, улекшила йому перевести зближене сторонництв парламентарних, а якнебудь не можна в теперішній посольській палаті говорити про парламентарну більшість в такім розуміню, як за гр. Таффого був т. зв. залізний перстень, як небудь трафляли ся случаи, що правительство ледви двома голосами перевело бажані для себе ухвали, всеж таки може бар. Бек на більш як дволітню діяльність свого правительства споглядати з певним вдоволенем осягнених позитивних вислідів. Отсеї успіхи неперечно скріпляють становище міністерства бар. Бека і се додає йому від-

ваги до витичуваня свому правительству і держ. радї далекоюсятлої мети, до задання великих і трудних задач, до котрих переведеня почуває в собі доволі потрібних сил.

Одначе мимо тих всіх успіхів, якими міг виказати ся з певною самосвідомістю бар. Бек, не міг він прижмури-ти очий на ті труднощі і перепони, які виринають кожної хвилі, які нераз зовсім несподівано загрожують істнованю його міністерства і можуть через одну ніч опрокинути цілу ним збудовану парламентарну систему. Досить вказати хочби на найновішу пригоду з університетськими викладами проф. Вармунда, через котрі мало що не повалив ся не лише міністер просвіти др. Мархет, але й ціле міністерство.

Тимто справедливо сказав бар. Бек, що правити а Австрії се вельми гірка робота і задля того вказав на політичну зневіру, як давне загнізджене в широких австрійських кругах лихо, що спиняє дійсну роботу і відбирає охоту до реальної і позитивної діяльності. Бар. Бек зазначив, що серед таких обставин лише з великим трудом і терпеливістю можна з многих камінчиків зложити одноцілий мозаїковий образ і не лякаючи ся суперечностей, які нераз вибухають вельми нагально, довести до втихомиренья розбурханих пристрастями політичних филь-

та забезпечити цілій будові державній певні підвалини.

Але щоби осягнути певні успіхи, потреба ввести лад в парламентаризмі і тим способом зискати на часі, а в тій ціли потреба ковечно перевести зміну регулямін у. Над сею справою сушили собі голови різні парламентарні сторонництва і правительства без видимого успіху і висліді, а труднощі переведеня сеї реформи бачить добре і бар. Бек і вказує властиву причину дотеперішної безуспішности змагань в тім напрямі, бо справа регулямін у, як висловив ся бар. Бек, є не тільки парламентарно-технічним, але й національно-політичним питанням.

І справді, як довго не поведе ся правительству поагодити язикового і національно-політичного питання, так довго всякі змаганя до зміни регулямін у окажуть ся безуспішними. А без сумніву побіч різних інших чинників до розв'язки національно-політичного питання може причинити ся у великій мірі добра адміністрація державна і краєва. Реформа адміністрації поставлена також правительством поміж тими великими задачами, які оно собі витичило. Коли правительству поведе ся скріпити повагу і карність серед адміністрації, щоби она предметово, безсторонно і справедливо могла вести справи, ко-

Іван Коссака.

Пропаший.

(Нарис).

(Дальше*).

Заходяче сонце дивно виглядало. Оно гасло вже.

Мов в пащу розтопленого, плинним золотом горючого вулкана, впадали тяжкі оболоти, і палили ся кроваво червоним, бурштиновим, ліловим огнем. А над вулканом, мов відвернена копула, уносило ся закрашене туркусом і аквамаріною, тихе весняне вечірне небо.

І лагідно, пестливо дивилось небо на повні дивного суму очі его... Нерви Остапа заграли, спокій неба разив его.

Минувшина викликана хвилею вечірною, свіжа і жива, ніби вчорашній день, станула йому перед очима.

Смерть батька. Марійка, брутальне его зірване, ві вінчанє, старанє о посаду, житє в тім заказанім куті, добровільна резигнація з мрій, зі всего, що було его світом, ні, се страшне...

І тяжке житє, ся боротьба о хліб для осиротілої родини...

Серце кровавилось, а він затиснув зуби і сьміло перебивавсь через житє. Днесь сповнена его задача, зовсім сповнена...

А небо спокійно, лагідно усьміхалось до него, а небо спокійно, тихо шепотіло благословенє матери, сестри, брата.

В гадках его стихав шепіт минулого незаметно, — поступенно щезали его образи — теперішність вертала.

Теперішність... яка монотонна... яка гидка, яка гидка она...

Скільки глупоти, скільки болота, гнилого болота в тім теперішнім его житю...

А так багато, багато того болота...

І чув, що тих десять літ житя в тім гнізді вистарчило, щоб і его се болото причіпило ся, і хвилями здавало ся ему, що вже годі ему змити сю погань з себе.

Перед его очима пересувають ся лица місцевої інтелігенції, лікарі, адвокати, судії, учителі, урядники...

Тут і там блисне яснійше лице — а інші і загязли в зимній і мертвій формалістиці, в ганьблячій байдужности. Над всіми тяжить страх о свою шкіру, зьвіряча любов до свого леговиска, страх

перед житєм і нужденне привязанє до гроша.

А стільки зависти, злоби?...

Аж погадати страшно...

Якась пекуча іронія розсьміялась на голос в душі Остапа.

А він що? він який? чистий?...

Ха... ха... ха...

Остап... Остап з перед десять літ а днесь?...

Хтоб бачив его, як вечерами сидить в задимленій кнайпі при пиві, як слухає масних дотепів пана судії, меценаса... чи пізнав би его?...

Хтоб бачив его, як годинами пересиджує в касині при зеленім столику з місцевими достойниками, чи пізнав би его...

Де той Остап, той давний Остап?...

Так... він днесь зрівноважений чоловік — тактовний...

Ха... ха... ха...

Житє... гірке житє — повне комедії... нужди... гіркої нужди...

Успокоював себе поступенно, рівною ума, виробленою довгою боротьбою — щоденний однак закритий і таємний перед другими, смуток, повний самовіжи, по раз сотий знов виповнював береги его душі...

ли урядники будуть переняті почуттям свого обов'язку і не підлягаючи впливам політичних і національних струй поступати законною дорогою, тоді інтереси населення не будуть наражені на шкоди, тоді счезне в широких верствах невдоволення, тоді не буде того роздратованя суспільних і політичних сторонниць, бо найзручніший агітатор не знайде способу, щоби за собою потягнути ширші круги.

Добра, сумлінна і справедлива адміністрація може забезпечити оцінюване справ на річевій основі, а тоді не можна буде ловити людей на високопарні але пусті фрази, тоді широкі верстви народні не будуть навіть приступні для такої пустословности, а се є конечним услівем для успішного розвитку прилюдного життя, як вказав справедливо бар. Бек. Однак се услівє буде можливе по напрямі і дійсній реформі адміністрації.

Коли отже міністер-президент звернувся до руского клубу з порадою, щоби зважав на закони природи, в котрій не може бути скоків і остерігав перед голосами, що радикальною дорогою до раджує змагати до обезпечення і прискорення успіхів, та накликавав до уміркованя і розваги, то се змаганє на дорозі уміркованя і розваги у великій мірі може улекшити поважним провідникам політичним добра, сумлінна і справедлива адміністрація. Недобра адміністрація витворює ті основи, на яких дуже легко приймають ся всякі крайні змагання, подібно, як на гнилім нездоровім ґрунті зроджують ся всякі бацилі, всякі трійливі рослини. Всякі похибки, промахи і недомаганя адміністрації — се ґрунт, на яким буйно розростають ся і розвельможують ся крайні жвлва, як се в останнім десятиліттю бачимо так наглядно, бо лиха адміністрація справді пособляє розвиткови радикалізму.

Нема сумніву, що радикалізм викликає з другого боку реакцію і доводить до боротьби, в котрій зуживає ся багато

Остап розумував над своїм життям... Огида... яка огида... яка погань... погань... Посвятив ся для родини... що за іронія... посвятив ся... вигідна жертва... дуже вигідна...

І родині вже добре... і єму... єму добре... позиція... похвали... признання... такт... аванс оден... другий...

А там в давнім єго світі ревіло життя... горіла праця... виринали нові ідеї, падали старі боги, падали і росли борці... а він... він Остап... надія молодих і старих...

Він зрівноважений... тактовний... у него любо... у него обов'язки супротив родини...

Він?... він пив пивце... грав в карти... і жив... жив...

Ха... ха... ха...

Пекли єго очи, щось колючого чужого розпирало а zarazом стискало єму горло; єму хотілось заплакати.

І так хотілось єму тих сліз горячих, густих, пекучих — они дають пільгу. А слези не приходили.

І всюди погасли світла і не чути жаднісенького відгону, а Остап безсими очима глядить в темноту комнати.

(Дальше буде).

цінних сил без вигляду на тривкі успіхи. І сего досвідчив аж надто руский клуб, котрий по цілорічній боротьбі не може нічого виказати, окрім „моральних побід“, наколи они були дійсними, а не вмовленими дневниками в суспільність побідами.

Тут отже обов'язком правительства є, подбати про напругу хиб і недомаганя адміністрації, а тоді крайні жвлва не будуть мати поживи, а умірковані і поважні зможуть дійти до впливу і значіння. Однак, коли бар. Бек говорив про радикалізм, то не повинен спускати з ока і сеї обставини, що радикалізм з руского боку викликаний у великій мірі також безмежним всепольским радикалізмом і шовінізмом, котрий не лише заперечує право єствованя і розвитку рускому народови, але й лучить ся з тою темною реакційною силою (нашими москвичами), щоби спиняти розвиток культурний і самостійний руского народу і тим унеможливляє зближенє обидвох народів. Тимто порада бар. Бека до московского клубу звернена о стільки анахроністична, що він справді веде eine Politik von klarster Linienführung, заявивши не при одній нагоді в держ. раді і на вічах, що вважає ся представником московского населення і не має ніякої зв'язи з руским населенням в Галичині, як справедливо зазначив се бар. Бінерт, а крім того історичні документи печатані і останній виступ д-ра Глебовіцького аж надто доказують, що політика наших москвичів є відсередна, а не досередна.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

На вчорашнім засіданні палати послів відчитано дословно інтерпеляцію п. Стапінського, Яховича, Любомірского і Добії до міністра краювої оборони в справі убитя хлопа жандармом в Галичині.

В інтерпеляції сказано, що жандарм Яремко пхнув багнетом хлопа в однім з громад ланцюцкого повіту так, що сей умер в кілька годин потім. Перед заданєм сеї рани одержав сей хлоп кілька ударів шаблею в голову. Мимо зарядженя слідства, повнить сей жандарм дальше службу в тій місцевості. Сей випадок в злучі з випадками в Чернихові і Фельштині вказує, що жандарми обходять ся легкодушно з людским життям.

В інтерпеляції згадано дальше про оголошений недавно випадок пенсіонованим вахмайстром жандармерії Готфрідом. По словам сего жандарма мав тодішний жандарм а теперішній посол Старух, приділений враз з Готфрідом до переведеня Ганішевського убийника жандарма Калетника до Монастириск, знущати ся над арештованим, що сей кілька разів зімлів. Інтерпелянти запитують міністра, чи готов перевести строге слідство в справі Яремка і зарядити, щоби на будуче не приймано до жандармерії індивідуалнонормальні.

В дальшій дискусії над бюджетом промовляв п. Пахер (нім. рад.) по нім п. Лазарський, домагаючи ся реформи адміністрації і заведеня прагматички службової. Відтак полемізував з выводами п. Зомера в рускій квестії. Дивує єго, з якого титулу п. Зомер виступає яко опікун Русинів, не знаючи їх положеня в Галичині. Поляки не крив-

дять Русинів, противно попирають їх в культуральнім і народнім розвитку. Они певні, що руский нарід не чує до них ненависти з винятком агітаторів; ониж з своєї сторони заховують для руского народу щирі приязнь. (Оплески на польских лавах). Відтак полемізує з п. Зомером в справі так зв. польскої господарки. Вкінці звертає ся до Русинів, що повинні пам'ятати о спільній минувшині а Поляки будуть з ними жити в щирій приязні і попирали руский нарід, а не платних агітаторів з Берліна. (Оплески на польск. лав.). По промовах п. Гибеша, Шахінгера і Аванзінського поставив п. Регель внесенє на замкненє засіданя. Внесенє відкинено 118 голосами проти 7.

П. Вайденогер (нім. парт. люд.) обговорював широко справу Вармунда.

П. Деля виступає проти палати панів з причини єї ворожого становиска супроти обниженя податку від цукру.

П. Адольф Грос (кол. пол.) забрав голос в квестії податків і зазначив, що підвищенє горівчаного податку звалить нові тягарі на убоге населенє. Домагає ся реформи ґрунтового податку, щоби дрібні рілники були зовсім вільні від него. Держава повинна старати ся о будову дешевих мешкань для всіх кругів населеня. Галичина віддає свої власні великі доходи державі і тому не має фондів на покритє видатків на школи; звідти тільки анальфаетів. Тепер говорить ся о санації краєвих фінансів, але мимо того відбирає ся краєви останнє прибіжище се є горівчаний податок. Щоби Галичина могла піднести ся, належить знести державний монополь а ввести краєвий. Відтак ставить резолюцію, щоби в Кракові знесено консумційний податок, позаяк в інших краях платять сей податок лише столиці. Потім полемізує з резолюцією п. Шмідта в справі обмеженя числа жидівських учеників в наукових закладах. Закидає христ.-суспільному сторонництву, що оно відноситься а ненавистю до жидів, вказує на їх внесенє, в котрих домагають ся недопусканя жидів до публичних урядів і т. д., що оно веде також борбу проти університетів і заявляє, що жиди будуть бороти ся духовим оружем, котре мусить побідити.

Кн. Аверсперг (нім. агр.) каже, що справа Вармунда стала без потреби з одної сторони особистою справою а з другої справою екзистенції парламенту. Вармунд яко учений є дуже незначною особистою, щоби з єго справи робити так велику аферу. Вкінці заявляє, що єго сторонництво не є в союзі з христ.-суспільним сторонництвом, однак хоче жити з ним в згоді.

На сім замкнено засіданє. Слідуюче в середу.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В неділю: руско-кат.: 318 Отців Н.; римо-кат.: св. Духа. — В понеділок: руско-кат.: Карпа Ап.; римо-кат.: II. Сош. св. Духа. — В второк: руско-кат.: Терапонта сщм.; римо-кат.: Феліц. М.

— Що до археологічного зїзду в Чернигові пише київська „Рада“. На останнім загальнім зібранні українського Наукового Товариства в Києві обмірковано питанє про участь товариства в чернигівській зїзді, на який запрошено київське Товариство разом з львівським. На зібранні вияснило ся, що для українських представників науки немає гарантії того, що на зїзді наукові питання обмірковуюватимуть ся

спокійно і безсторонно, зважаючи на се, загальне зібрання порішило в і д у ч а с т и в чернігівським археологічним з'їзді ухилитися.

— **Страйки на університетах.** Позавчора зібрали ся голови академічних товариств в Чернівцях „Армінія“, „Тевтонія“, „Готія“, „Алеманія“, „Ak. Lesehalle“, но і „Союз“ та „Січ“ та ухвалили «загальний» страйк на черновецькім університеті. Румунські тов-а не прилучили ся до страйку. — Ректор чеського університету в Празі оповістив відозву до студентів, які ухвалили страйкувати, аби шанувати академічну свободу, не спиняли викладів для тої частини студентів, які противлять ся страйкови. — Професори нім. політехніки в Берні нараджували ся вчора над справою страйку. Ухвалено не переривати викладів для тих студентів, що хочуть з них користати. На політехніці не порушено спокою.

— **З'їзд славянського учительства народного** відбуде ся в Празі в днях 9. до 14. серпня сего року.

— **Концерт в Житомирі.** Дня 28-го мая у помешканю муж. дух. школи в Житомирі відбув ся невеличкий концерт „з приводу весни“, як сказав у своїй промові смотритель школи прот. К. Левитский. Смотритель сказав промову про славянське піснотворство, де він між иншим зазначив особливости української пісні. Перший відділ був російський. Український відділ почав ся думою на смерть Шевченка, яку дуже гарно виконав хор під орудою учителя співу д. В. Вікторовського. Далі д. В. прочитав невеличкий реферат про українські веснянки та весняні гри, де докладно змалював картину всіх весняних свят, і розказав, якими піснями та грами вони супроводять ся. Хор виконав 8 веснянок, які дали можливість слухачеві засувати собі характер сих пісень. Хорові точки переплітано деклямаціями учеників дух. школи, які прочитали кілька байок Глібова, „Лісовий цар“ у перекладі Б. Грінченка та инше. Ученьк Малиновский з великим чутем проказав вірш Рудана „Дніпр“, а на ще раз — вірш „До матери“ Л. Волошки. Взагалі виконане всієї концертної програми було дуже гарне.

— **Будова школи ім. С. Грушевського в Києві.** На останнім засіданню городської думи в Києві ухвалено умови що до збудованя на Петропавлівській площі школи ім. С. Грушевського після предложеня наслідників фундатора. Фасада школи буде в українським стилі. Будова пічне ся сего року.

— **Кацапські незалежності в Америці.** Кацапські священники в угорської Русі в Зедин. державах пруть всею силою до православя. Рубель має там більшу силу чим в Галичині і робить вже своє. Америк. „Свобода“ доносить ось що: Дня 23. мая відбуло ся в Скрантон, Па. віче (тичня) москвофілів і мадяронів. Прибули головачі з „Соединенія“ і з „Глуцества“. Вічевиків було до двох соток. По отвореню віча повстала на салі метушня та крики такі, що введено поліцію до салі. По сім три четвертих вічевиків опустили салю. З оставшими — не більше як п'ятьдесятьма — продовжало ся далше віче, серед кпин, жартів та сміху. Угрина і Жатковича зроблено кандидатами на єпископа. Посрамлені на цілій лінії і то від своїх, бо Українців до салі не впустили. Ухвалено резолюції, котрих ніхто не чув. Вибрано з п'яťох членів синод, котрий має заряджувати справами церковними.

— **Перський шах утік з Тегерану.** Вчорашні вечірні телеграми принесли вість, що перський шах пропав без вісти і не можна було вислідити місця его пробування. Дальші вісти подають, що находит ся на передмістї Багда в літній резиденції свого пок. батька. Там стережуть его російські козаки. Шахови було подвійно горячо, раз задля горячої пори, а по друге з причини грозячої революції своїх підданих, невдоволених міністрами і иншими двораками шаха. До Berl. Tagebl. доносять з Тегерану, що шах підчинив ся жаданю політичного клубу, і віддасть дорадників прихильних Росії, а головно еміра Бадура-Джанга. Спокій в Тегерані висить на волоску. Вся торговля станула.

— **Українські плягіатори.** В „Театрі и Искусстві“ уміщено дуже характерну для „творчости“ українських драморобів замітку. „Останніми часами — стоїть у сій замітці — деякі українські „драматурги“, коли так можна висловитись, взяли ся до дуже очевидного літературного мародерства, — перекладаючи українською мовою твори російських драматургів і видаючи їх ніби за свої, мають поживу зі всіх прав авторських. На се звернуло увагу „Общество драматических писателей и оперных композиторов“. Воно оповістило всім таким „перекладчикам“, що, перше всього, не буде охораняти їх авторські права, і, окрім того, позиватиме їх за літературне злодійство, як вони не ввійдуть у згоду із справжніми авторами. Особливу увагу звернено в сім разі на псу Шпажинського: „Чародійка“, перероблену в „Куму Марту“. (»Рада«).

— **Противопоселенковий з'їзд** отворено вчора в Буданешті. Прибуло біля 200 відпоручників „противопоселенкової ліги“ з Австро-Угорщини, Німеччини, Франції, Італії, Іспанії, Бельгії і ин. По виборі президії відчитано багато привітних писем і телеграм, а між иншими від міністра Тіттоніого з Риму.

— **Драйфусіяда відновлює ся.** Майор Драйфус, французский жид, пригадує ся знова Європі. Оноді при перенесеню мощів Золі до Пантеону в Парижі, стрілив до Драйфуса публіцист Грегорі, голова тов-а військової преси і зранив Драйфуса в... рукав. З тої причини, як доносять парискі жидофільські газети, арештовано около 100(!) осіб.

— **Против еміграції до Америки.** Угорський міністер внутрішніх справ сими днями видав розказ всім громадским начальникам, щоби тих, котрі хотять їхати до Америки, просвіщали і відраджували, бо в Америці сим часом все ще нема роботи, много фабрик і копалень заперто стоїть, і не треба там більше робітників. Розказ каже дальше, що всі ті вісти з Америки, котрі противно говорять, є фалшиві і людей лиш обманюють. Міністер пише і то, що всі ті, котрі по новім році виселили ся до Америки і звідтам навад хотіли би вернути ся, державної помочи на дорогу не дістануть.

— **Язва мотилів.** Неряє глосинець, білий мотиль з чорними цятками на крильцях, появив ся перед двома роками у східній Галичині в великім числі і з кождим роком ще більше розплоджує ся. Минулого року в деяких сторонах Поділя сади і загалом всі дерева виглядали мов по пожарі, так їх обжерли гусениці глосинця. Сего року не лишне під тим зглядом. Дерев не маючи листя повисхають і пропадуть марно найкрасші сади. З язвою мотилів борба тяжка, однак конечно потрібна, неряє глосинець не уступає в нічим саранчі. Відзивають ся проте голоси з порадою, щоби шкільні власти поручили шкільній дїтворі нищити сих мотилів. Глосинець сідає хмарою на вогких місцях. Вистане проте вплити на дорозі в селі коновку води, аби то місце вкрило ся за хвили мотілями. Березовими мітлами можна їх тоді винищити. Борба з тим галасасом мусить рівночасно відбувати ся всюда, де він появиться ся.

— **В погоні за заробітком.** Оноді двох невисліджених людей висадили динамітом міст на Baychester Ave на залізничній лінії Новий Йорк Новий Гавен. Про силу експлозії свідчить факт, що в окрузі трохмилевим повилітали шибн в наслідок потрясення воздуха. Двох вартівників, що стояли на яких 50 кроків від будови, оголомив вибух. Найгрубші сталеві стовпи, на яких спирав ся міст, погнуло і поламало, неначеб они були зі скла. Міст був зовсім готовий і мав бути на другий день відданий до ужитку. Підозрівають, що замаху доконали Італійці, заняті при будові, щоби в сей спосіб удержати ся і на дальше при роботі.

Оповідки.

— **Загальні збори тов-а „Інститут Непорочного Зачатия Прч. Діви Марії в Станиславові“** відбудуть ся дня 18. червця о год. 3. по пол. в палаті єпископській в Станиславові.

— **Зі станиславівської єпархії.** Канонічну інституцію дістали оо.: Петро Павлюк на парохію в Давидківцях, Володимир Антонович в Боднарові, Корнїло Йойко в Суходолі, Теодор Кархут в Ціняві. Увільнені оо.: Юліян Андрей Кисілевский з завідательства в Микитинцях, Григорій Ковч з парохії в Лисівцях, Іван Пісєдкий від завід. в Корневі, Володимир Билинкевич від прив. сотруд. в Трибухівцях, Михайло Лукавский з сотрудництва в Гостові. Введені оо.: Володимир Яримович, яко експозит в Похівці, Йосиф Дженджера яко завідатель в Кричці, Волод. Билинкевич яко прив. сотр. в Ласківцях, Юл. Андр. Кисілевский яко сист. сотр. в Кобаках і Мих. Лукавский яко сист. сотр. в Монастирських. Намісництво признало дотации для приватн. сотрудників в Волчківцях, Озерянах (дек. Скала), Ланчині, Соколівці, Перерові і в Кривенькім. Відпуску для поратованя здоровля дістали: о. Амврозій Полянський в Самолусах на 6 неділь і о. Григорій Козицкий з Залуча н. Пр. на 6 місяців.

— **Перенесеня.** Намісник переніс старостів: Йос. Лянгого з Калуса до Березова, Бол. Пілятовського з Перемишля до Калуса, Адоль. Пуніцкого з Городенки до Перемишля, секр. намісн. і управителя староства Йос. Дністрянського зі Збаража до Городенки, поручив секр. нам. Романови Жуковському з Ряшева управу староства в Бібрці, старш. повіт. комісареві Жигм. Рудницькому з Жовкви управу староства в Теревовлі, старш. ком. повіт. Мих. Завадському з Чорткова управу староства в Гусятині, секр. нам. Тад. Пйонтковичови з Перемишля управу староства в Збаражі; переніс старш. пов. комісарів: Мих. Совинського з Гусятина до Коломиї, Петра Пшибильського з Коломиї до Бохні, Стеф. Беліковича з Городенки до Гусятина, повіт. комісарів: Тад. Гільда з Березова до Долини, Феліц. Строку з Долини до Печеніжина, др. Генр. Руссоцкого з Сянока до Березова, конценістів намісн.: Олекс. Зарицкого з Печеніжина до Львова, Мар. Міцкевича з Н. Торгу до Сокаля, Каз. Гловінського з Сокаля до Н. Торгу, а практ. намісн. Стан. Агопсовича зі Львова до Городенки. — Львівський висш. суд краввий переніс канц. офіціяла Йос. Бургевича зі Львова до Тернополя а канцеліста Йос. Байрачиньського з Тернополя до Львова.

— **Прогулька до Відня на „ювілейний похід“** виїдуть зі Львова в середу 10. с. м. о 7-10 год. вечером спаперовим поспішним поїздом по дуже знижених цінах. Приїзд до Відня слідуєного дня о 1-25 по пол. До того поїзду можна всідати у Львові, в Перемишлі (год. 9-45 веч.), в Ряшеві і в Кракові. Вертати можна лише спаперовим поїздом, який виїде з Відня в суботу 13. с. м. з двірця Північної залізничі о год. 11-25 в ночі і приїде до Львова в неділю смерком. Ціни білетів там і з поворотом: зі Львова II кл. 37-50 К, III кл. 20 К, з Перемишля II кл. 23-60 К, III кл. 17-60 К. Білети можна набувати до дня 8. с. м. включно у Львові в зел. бюрі п. Соколовського (пасаж Гавсмана) а в Перемишлі в клубі машивістів в будинку польского „Сокола“. Перепо-внення нема що страхати ся.

— **Пробний похід груп,** що беруть участь в ювілейнім поході в честь монарха у Відні, відбуде ся в понеділок 8. с. м. на повиставовій площі о 4. год. по пол. Вступ від особи 1 К, молодіж платить 50 с. Чистий дохід призначує комітет на добродійні ціли.

— **Курс пожарництва** для інструкторів пожарних товариств різнічне ся в львівськ. „Соколі“ в середу дня 10. с. м. та буде відбувати ся вечерами від год. 1/28. Хто хоче з сего курсу користати, має в середу зголоситись або в „Соколі“ або в „Просвітнім кружку Акад. Громади“.

— **3 Тернополя.** Заг. збори „Сокола“ будуть дня 7. с. м. о 2. год. по пол. у власнім льокалі. — В неділю 14. с. м. уряджує „Сокол“ великий фестин в міскім огороді о 3. годні по пол.

— **Вступні іспити** до I. класи і до класи пригтовляючої в рускій гімназії в Коломиї

розпочнуть ся перед феріями дня 4. липня о 10. год. перед полуднем. Зголоситись до запису треба 2. або 3. липця в канцелярії гімназії і принести з собою безумовно метрику евентуально свідоцтво скінченої IV. зглядно III клася народної школи.

Посмертні оповістки.

— Фел. Салевич, управитель школи в Волківцях коло Мельниці, упокоїв ся дня 20. мая. В. в. п.!

Наука штука і література.

— Нагінка на руску Церков і народність колись а тепер. (Соромній пам'яті переходу гром. Недільної на латиньство). Написав А. С-а. Львів 1908. Накладом „Народного Слова“. Стор. 15, 32°. Ціна 10 сот.

Телеграми

в дня 6. червня.

Відень. Галицький сойм має бути скликаний з початком вересня.

Відень. Страйк обняв також академію штук красних і торговельну академію. — Страйкуючі студенти всіх висших шкіл вибрали страйковий комітет, який на Зелені съв'язав провктує великий демонстраційний похід страйкуючих студентів.

Відень. Бар. Бек запросив на нині в полудни всіх ректорів і деканів висших шкіл, в яких студенти страйкують, на конференцію.

Прага. Богословський виділ нїм. університету не страйкує. — На філософичнім виділі чеського університету відбували ся вчєра виклади.

Берлін. Berl. Tagebl. доносить, що місця побуту шаха таки не висліджено. Догадують ся, що шах при помочи Росії утік за границю.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжя і продуктів у Львові

від 25. до 31. мая 1908:

за 50 клг.

Пшениця	12.05—12.27	К
Жито	10.10—10.35	К
Ячмінь броварняний	7.00—7.40	К
Ячмінь на пашу	6.30—6.50	К
Овес	6.25—6.50	К
Кукурудза	7.90—8.15	К
Просо	8.75—8.90	К
Горох до вареня	9.25—10.85	К
Горох на пашу	7.00—7.50	К
Вобик	6.25—6.50	К
Конюшина червона	100.00—105.00	К
Конюшина біла	35.00—40.00	К
Конюшина шведска	85.00—100.00	К
Тимотка	33.00—34.00	К
Ріпак зимовий	14.25—14.50	К
Насінє конопл.	9.75—10.00	К
Хміль	50.00—70.00	К
Насінє льняне	10.00—10.25	К
Льнянка	11.00—11.25	К

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 6. с. м.: Марія Козієва, Вілька мазовецька; Оля і Теофіл Гаванські, Бурштин; др. Здеїслав Чаплицький, Заковане; Іван Гуньовський, Тарнів; др. Лука Сафіян, Копичинці; о. Кириян Балинкевич, Ласківці; Микола Захаряєвич, Радимно; Лев Чачковський, Відень; Григорій Дяків, Жеребки корол., Виктор Вендорф, Підкамінь; о. Іван Харламович, Стариска; Стефан Янович, Тарнобжег.

Молода вдовиця з сьвященної родини прийме місце до заряду дому. Адреса: „Заряд“ Самбір post. rest.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Білінського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурептов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покляку:

Свій до свого!

ФІРМА

ФІНКЕЛЬШТАЙН і ФЕЛЬ

склад зеліза і зелізнїх товарів

Львів, ул. Сохїшка ч. 26.

поручає свій богато заосмотрений склад блях цинкових, чорних і мідяних до покриваня будинків і церков по фабричних цінах, як також і всяких керничних приборів. (1—4)с.

Поручає ся дешеве і совісне

Артистично ритівниче заведєне

А. ЗІГМАНА

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — ви́єски ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець різних руских товариств і Урядів парохіяльних. (31—?)

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер”

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашних і господарських, збіжя і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростию. Опішка шкід відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченїм році звертає ся членам. Зворотн за р. 1906 і 1907 виносил п. 10 прц.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлї приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ в Краківськїм Товаристві.

Агенції „Дністра“ находить ся в кождім місті і в многих селах; там, де єще не робить нинїшїй агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізїн.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003,364.—
„ резерви премій	„ 613,720.—
„ спец. на звороти	„ 50,939.—
„ на різницю курсів	„ 3,437.—
„ резерви спеціальної	„ 35,000.—
„ емерит. урядників	„ 218,364.—
инші фонди заосмотрєня	„ 40,000.—
Разом сума	К 1,964,824.—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

СОКІЛ Тютки можна набувати в „Сокільськїм Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

ДО

Амери́ки і Канади

ЛІНІЯ КУНАРД

найскорше.

Поясненє уділяє безплатно Лінія Кунард у Львові ул. Городецька 99.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до переходу папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того виводжено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові.
(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переходувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійші зарядженя. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в нощі
Кракова	5.50	8.55	1.30	5.45	9.50
Кракова	7.25	9.50	—	8.40	2.30
Ряшева	—	—	1.10	—	—
Підволочиск	7.20	12.00	2.15	5.40	10.30
Черновець	8.07	—	2.05	5.57	9.30
Черновець	—	—	—	—	12.20
Станиславова	5.40	—	—	—	—
Коломиї	—	10.20	—	—	—
Стрия	7.29	11.43	3.50	—	11.00
Пустомит	7.29	11.43	3.50	—	11.00
Самбора	8.00	10.30	2.00	—	9.10
Любіня	8.00	10.30	2.00	9.10	—
Рави рускої	7.10	12.40	4.50	—	—
Янова	8.26	1.15	5.00	9.25	10.10+
Брухович	7.10	—	12.40	4.50	8.20
Брухович	8.15	—	—	—	—
Зимної води	5.50	7.25	1.10	5.45	9.50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в нощі
Кракова	3.50	8.25	2.45	7.00	11.15
Кракова	—	8.40	6.12	7.35	12.45
Ряшева	—	—	3.30	—	—
Підволочиск	6.20	10.40	2.16	7.45	11.10
Черновець	6.10	9.35	2.23	—	10.38
Черновець	—	—	—	—	2.50
Станиславова	—	—	—	2.40	—
Коломиї	—	—	—	6.03	—
Стрия	7.30	—	2.25	6.42	11.25
Пустомит	7.30	—	2.25	6.42	11.25
Самбора	6.00	9.05	4.00	—	10.45
Любіня	6.00	9.05	—	4.00	10.45
Рави рускої	6.14	11.05	—	7.10	11.35+
Янова	6.58	9.15	1.35+	3.35	6.30
Брухович	7.21	11.05	—	—	—
Брухович	6.14	—	3.35	7.10	11.35+
Зимної води	3.50	8.40	3.30	7.35	11.15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені +.

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очі і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Реданция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. І. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає сядише
на попереднє застереженє.—

Реклямації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надієланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Політика німецьких буршів.

(X) Справу проф. Вармунда взяли німецькі бурші в свої руки і, як ми вже звіщали, відповіли на зачиненє університету в Ієсбруку студентским страйком, котрий намагають ся зробити загальним. Сій буршівській команді піддали ся всі висші школи німецькі, не пішла однак за візванєм німецьких буршів академічна молодіж львівського і краківського університету і львівської техніки. Крім того також між ческими студентами настало роздвоєнє, бо часть їх не думає залишати науки задля Вармунда, а лише прихильники Масарика на єго виразне візванє пішли за голосом німецьких буршів. Та не досить того, що німецькі бурші видали приказ до всієї академічної молодіжи, щоби залишила науку, але всіх тих, що хотіли би користувати ся викладами, насильно спиняє, а навіть професорів, котрі не оглядали ся на сей приказ буршів, декуди приневолено занехати виклади.

Сим не закінчила ся діяльність німецьких буршів, бо они вислали заяву недовіря виконному виділови союзних німецьких сторонницт парламентарних т. зв. девятці, котрої головою є др. Сильвестер, що занадто мляво поступає в справі проф. Вармунда і в обороні т. зв. свободи науки і університетів.

Ся зава недовіря впровадила девятку у вельми клопотливе положенє. Всенімецькі радикали В о л ь ф і П а х е р виступили з девятки, а др. Сильвестер уступив із становища голови, так що девятка не могла навіть в тій критичній хвилі відбутися засідання.

Цікава річ, що спершу всенімці і т. зв. німецькі вільнодумці не мали охоти вдавати ся у справу Вармунда, а навіть їх дневникарство заявило, що він не стоїть того, щоби ним займатися, що він не є мучеником з переконаня і що се непорочно, задля него виставляти на небезпечність важні народні задачі. Але скоро се дневникарство побачило, що німецькі бурші взяли справу у свої руки, почали за ними підбігати і ще їх підохочувати до буч. Крім того т. зв. вільнодумне і всенімецьке дневникарство почало настроювати академ. молодіж проти правительства, в котрім засідають міністри з вільнодумного сторонництва, а тим самим і проти сего сторонництва і підкопувати єго становище. Все те робило т. зв. вільнодумне і всенімецьке дневникарство, щоби, борони Боже, християнські суспільники не заволоділи університетами, а тимчасом довело до того, що серед самих німецьких вільнодумців настав розлад і розстрій, а становище д-ра Мархета поважно захитане. Колиб він був приневолений уступити, тоді й інші міністри, представники т. зв. віль-

нодумців німецьких булиб приневолені піти за ним, а се моглиб вихіснувати християнські суспільники, щоби взяти й інші міністерські теки в свої руки. І се троха злякало німецьких вільнодумців, що керма держави могла би їм вирвати ся з рук, хоч не добачили в першій хвилі, що й серед них находять ся одиниці жадні власти, хоч би з підмогою буршів. І як раз сам голова девятки др. Сильвестер давно зітхає за міністерскою текою, давно рад би, щоби єму зробив місце чи то Праде, чи Дершата або Мархет і тому він зрікає ся проводу девятки, щоби перед німецькими буршами здобути собі справу справдешнього защитника науки, свободи університетів. Ті німецькі бурші, що без міністра просвіти позачиняли університети, що вислали заяву недовіря німецькій девятці за слабу оборону свободи науки, вирости на великі поваги в очах д-ра Сильвестра, котрий згоджує ся з їх поглядами так само, як ректор градецького університету, як проф. Масарик, котрий телеграфічно заохочує ческих студентів лучити ся до змови з німецькими буршами. Они пособляють тероризмови буршів, они віддають рішенє університетских справ буршівским організаціям яко політичному чинникови, щоби з єго підмогою дійти до керми державної. Др. Сильвестер зрозуміє мабуть, що вступав на невідповідну дорогу, бо тут виявила ся вся нещирість єго

Іван Коссак.

Пропадший.

(Нарис).

(Дальше).

І являють ся перед ним предивні усміхнені лиця гадок, що їх брутально доптав і скривав на дні своєї душі...

По що они не дають спокою єму... по що?

По що відбирають єму спочинок, по що? Він звернувся до вікна, і дивив ся, дивив ся в темну і тиху ніч.

Невидимо підносила куртина зпята з обовязків, засад, розумовань і приказів амбіції, і розкривав ся перед єго очима чарівний образ, за котрим змучене тужило серце.

* * *

І находить на него утoma, велика утoma.

Як жити, як видержати в тім житю, що є як гідке порохно гнилого дерева.

Зневіра ніби вірний пес прийшла до ноги...

Марійко!... Марійко!... заревіло щось в нїм нараз.

Було се сажанє щастя.

Марійко... Марійко... бідний я... утомлений... зболілий... а такий підлий... такий підлий... Марійко!...

Марійко... чом ти не моя... чом?...

* * *

У Остапа наступив глибокий духовий перелом.

Зачав відсувати ся від товариств, в котрих дотепер перебував, перестав ходити до казина на карти, до реставрації на пиво.

Мов би другий раз дозрів, мов би в тих днях двацятка єму прибула, постарів ся, сам се чув добре і пізнавав по сумнім і одностайнім спокою, з яким тепер відносив ся до людей і випадків.

Задуманий заходив дуже далеко — а коли прийшло ся вертати домів, то так повільно волікли ся ноги, немов олов'яні, так скручували на всі сторони, мовби не хотіли ніколи туди зайти.

А зайти було треба, треба було положитись до ліжка, треба в тім ліжку лежати, одну годину — довгу годину — другу і третю — а вже таку тяжку, таку дуже тяжку, щоб на одну, дві а такі недовгі а такі короткі заснути...

І се було єго житє...

А находили на него і інші хвилі...

кидала апатія... являвся на зібранях... гуляв як студент, усміхнений, дотепний чарував пані своїми дивними очима... оден такий вечер... і знов апатія, та зневіра до життя.

Дивну почував утому.

Хотілось єму чогось, чого сам не знав, хотілось єму нераз утікати, десь скрити ся за лісами, за горами, десь пропасти з того мерзенного світа, в котрім жив.

Хвилями забирав ся до писання, тисячі гадок роїли ся в єго бідній голові, в хвилі однак, коли хотів перенести їх на папір, рвалося все в кусні і щезало, мов мари які.

І така перед ним порожнеча... така велика...

Дотепер були обовязки, родина... а днесь?...

Сам... зовсім сам...

Чому не знайшов вдоволеня в виконненю обовязку... чому?

Чому праця бюрова не дає єму вдоволеня... чому?

Чому так з мусу, з при звичаєня працює в бюрі... чому?

(Дальше буде).

поступованя, що не свобода науки, не свобода університетів була понукою его поступованя, а жадоба міністерської теки, а так само др. Масарик зрозумів мабуть, що его жадоба популярности може довести до сумних вислідів, що его рада не відповідала становищу провідника молодіжи, яким він рад би стати.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Основи язикового закону, що вже вироблений і має бути в осені внесений в держ. раді, є тепер предметом журналістської розправи. Чеський посол держ. ради Бухвай висловив свої погляди про сей начери в журналі чеських хліборобників Venkov, мабуть на підставі інформацій засягнених у міністра Прашка. Правительство буде старати ся заспокоїти Німців, пише п. Бухвай, імовірно поділом округів після національности на чеські, німецькі і язиково мішані, а крім того постановою, що переписка з центр. властями має відбуватися виключно німецькою мовою, а на останку засадничим заведенням одностайности урядників (в замкнених язикових округах). З другого боку має сей закон признати Чехам внутрішню урядову мову в чеських округах і засаду Штремаєрівських розпорядків, після котрих в Чехах у всіх урядах державних мають бути приймаєні чеські подання і чеською мовою рішані. А щоби рішення могло бути видаване чеською мовою, має бути в кождім уряді установлене відповідне потребам число чеських урядників. Таким способом рішення видавано би по чеськи, але пересправа мала би бути німецька.

Для прискіпшення бюджет. розправи мають многі бесідники зречи ся голосу, щоби тим способом уможливити на час означений ухваленє бюджету.

Заграниця.

Побут шведської королівської пари в Берліні, а особливо тоаст короля Густава на цісарськїм бенкеті, вразив неміло Французів. Temps обговорюючи сю справу, задає питанє, чи то хосенно для Швеції з таким шумом ставати при боці Німеччини і піддавати ся під охорону її меча. Три скандинавські держави не повинні вмішувати ся в дипломатичні угрупованя, які поміж себе поділили Європу. Се зовсім природно, що кожда з них дбає про добрі взаємини. Одначе король Густав імовірно забув про се. Він може бути певний, що его тоаст в Петербурзі не зробив доброго вражіння. Як раз пересправи про Балтійське море повинні були нагадати шведському правительству, що оно потребує не лише Берліна, але також Лондону, Петербурга і Парижа. Широ кажучи, Франція мало журить ся тим, що там в Штокгольмі думают, говорять і роблять, але Франція є союзником Росії і приятелем Англії і сповнить супроти них свої обовязки. Всякі для Росії немілі події викликають в Парижі недобре вражіння. Вимовність короля Густава мабуть не числила ся з тим.

На острові Самос привернула Туреччина спокій. Царгородські журналісти подають депешу Реуж-паші з Самосу до великого везира, в котрій він звіщає, що населенє з Ваті, котре спасло ся побігом, вернуло під охороною турецького війська, злучило ся з ним і молило

ся за султана, котрий привернув спокій. Склепи і инші заводи доси позачинювані, знов отворено. Тепер наміряє Туреччина вислати з Дарданелів велику ескадру на Егейське море, щоби супроти подій на Самос також на Греках зробити вражіння.

З виборів до пруського сойму вийшло досі 382 послів, з того 140 консерватистів, 58 инших консерватистів, 65 народних вольнодумців, 20 вольнодумних людовців, 7 вольнодумного союзу, 100 центровців, 15 Поляків, 6 социалістів і 5 безпартійних. В 25 округах відбудуть ся тісніші вибори, в більшій часті між центровцями а народними вольнодумцями. З дотеперішних виборів можна вже мати певність, що центровці і консерватисти будуть творити більшість в соймі. Поляки втратили оден мандат, але за те оден здобули наслідком компромісу з центровцями в Ополью.

Процес в справі бомб в Цетинії викрив нечувані річі. Сьвідок журналіст Настич обтяжив своїми зізнаннями сербську королівську родину участю в заговорі. Настич був студентом філософії на віденськїм університеті. Він оповів, як почав печатати в Білгороді своє діло про Єзуїтів в Боснії і там приступив до південно-славянського клубу, котрий его вислав до Кірагуєва ча, щоби там навчив ся робити бомби для досягненя патріотичних цілей. Він заявив, що бомби в суді предложені є ті самі, які він помагав виробляти і описав докладно, з яких вибухових матерій они зложені. Також назвав урядові особи, котрі ему помогли дістати ся до Крагуєвацького арсеналу. Сі зізнання викликали велике вражіння. О виріб бомб обжаловані свояк короля, бувший міністер-президент Ненадович, властивий виновник королеубийства, наслідник престолоа Юрій і висші урядники. Сей процес викрив немілі для Петербурга справи, хоч за впливом царя усунено деякі акти з процесового матеріялу.

Допись.

З Коломиї.

„Тихо — тихо у Сонгороді“ — так і пригадуєть ся тобі початок Винниченкового оповіданя, коли глянеш на Коломиїців. Тихо — хоч... сядь тай плач. Здавалоб ся, столиця Покутя, огнище радикального руху — так і повинна кипіти живим житєм, та якось не видно того. Тільки в ряди-годи почувеш ту про якусь політичну акцію — акцію горячкову, незорганізовану, яка звичайно кінчить ся лихом — або про якісь просьвітні змаганя, яких ледви завязки животіють в благородних інгенциях кількох рухливійших людей. А впрочім — сонливий настрій.

А Коломиїщина — се осередок радикального руху, в Коломиї мешкає провідник сеї партії... Так, воно правда... Але тая сама Коломиїщина дала аж двох московських послів (Дудикевича і Миронюка). Як се зрозуміти? Сеж звісна річ, що переважна частина тутешніх сел обнята радикальним рухом, що др. Трильовський дістав при виборах до парламенту імпонуюче число голосів — а чому вони не дали й до сойму українського посла? Правда, се правда давня, не теперішня, алеж вона є й до нині предметом живої дискусії і гірких докорів деяким людям, відібеть ся голосним відгомонам певно ще нераз в житю тутешньої української громади. Бо й воно дуже дивно, як міг при українській комісії, без очевидних, наглядних репресій вийти послом москвофіл — і то ще такий, як

майже анальфабет — Миронюк. Виною тому, як кажуть, особисті анїмозії. Но, ми не хочемо посувати ся аж так далеко, але вину того добачуємо у величезнім безголовю, яке панує в нашім повіті і в тихій, підпольній і тому дуже шкідливій борбі між націонал-демократами а радикалами. Бачите, ті панове зближають ся до себе з широкими, ясними усьмішками, із щиро витягнуною рукою, із запалом кидають ся тобі на шию, щоби при сій нагоді показати, які... острі в них зуби!.. Се не пересада, але чиста правда. Замість станути вже до отвертої борби — коли хочуть бити ся — вони числять на взаїмну поміч і не можуть очевидно обчислити своїх сил для борби із противниками обох партій. Серед такого безладдя побідив у нас москвофіл — на сьміх і диво самих Москвичів.

В Коломиїщині таке положенє, що радикальний рух має між селянством перевагу, его годі відразу викорінити і з ним треба конче числити ся. Може кому прийдесть ся тяжко признати сю правду — але се конечність і двох гадок не може ту бути. Як виглядає сей рух? Чи він справді такий страшний? Чи нема як зарадити ему? Отсе питання, які ми бажали би прояснити.

Кождий безсторонний чоловік мусить признати, що радикальний рух по селах має більше знамена агітаційного протесту, чим глибоко вкорінених переконань. До нього горнеть ся мужик, щоби за-протестувати проти пануючої системи. В тім і лежить его сила, але й в тім лежить его слаба сторона, яка робить з того руху дійсно картяний будинок, що грозить заваленєм кождої хвилі. Протест — се стихія руйнуюча: вона перепливе як буря, зворушить уми і на тім кінець. Вона мусить вкінці уложити ся в спокійну працю — себ то в відношеню до партії в реальну програму. А такої реальної програми радикальна партія нашому народови не дасть — хоч би й тому, що вона надто ексклюзивна і оперта на социалізм. А социалізм між нашими мужиками симпатії не має і не може мати — просто тому, що він не є для нашого мужика. Сеж річ очевидна, а практика потверджує її. Приміром того може послужити хочби й Збараж, де соймовим послом вийшов москвофіл — тільки тому, що українським кандидатом був социаліст. Оттому то й певна річ, що радикалізм не прийняв ся в душі нашого народу — він становить тільки верхню політуру, яку легко стерти. Фанатичними прихильниками радикальної програми є тільки провідники радикалів між мужиками, які стикають ся безпосередно з радикальним штабом. Що так є, вистане поглянути хоч би й на села Коломиїщини. Бачимо ту багато сел, які з горячим одушевленєм ішли при виборах за Трильовським чи Лавруком, які позакладали у себе „Січи“ і т. д. Здавалоб ся, се справді радикальні села. переняті на скрізь і антірелігійною агітацією і т. п. А в дійсности буває у многих селах, що ті самі „Січи“ беруть корпоративно торжественну участь у Богослуженю, а деякі сьвященники хвалять собі навіть дуже своїх парохіян — дарма, що вони „Трильовщики“. Чому так буває часами — не все, на жаль? Ото тому, що наш мужик є таки патріархально-релігійний, а радикальна агітація чіпаєть ся его тільки поверховно.

(Конець буде).

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Терапонта сщм.; римо-кат.: Феліц. М. — В середу: руско-кат.: Никити прп.; римо-кат.: Вікторії.

— **Заг. збори Тов-а „Просьвіти“** відбуваються нині в великій салі „Народного Дому“ у Львові. Збори отворив голова Тов-а, проф. Петро Огоновський. Головою зборів вибрано нотаря Танчаковского з Золотого Потока. На салі при отвореню зборів було около ців тисячки членів, які ще слодили ся. Переважають селяни, але немало є також духовної інтелігенції. Шприйий звіт подамо пізнійше.

— **Охорона дітей.** Оноді відбуло ся засідане комісії педагогічно-лікарської, комісії постійного комітету кравого комітету „Охорона дітей“ під проводом віцепрезидента ради шк. кравої, д-ра Ігн. Дембовского. По дискусії, яку переведено над рефератом ради двору д-ра Меруновича, в якій крім референта брали живу участь проф. учит. семінарії, др. Михайло Коцюба й п. А. Александровичівна, обговорювано справу оніки над немовлятами під зглядом рационального відживлювання й лічення (пагороди для матерій, безплатна поміч для убогих матерій, засновуване інітативів для дітей, захоронок, виховавчого заведеня для дітей уносліджених умово і т. п.). При кінци ухвалено: 1) зібрати як найточнійші статистичні дані про всі заведеня, що служать справі охорони дітей; 2) подбати про популярне представлене справи кормлення й піклування немовлят, — гігієни кормлячих матерій і відживлювання дітей та про відповідне розповсюджене сього виданя; 3) звернути ся до властивих властей, духовних і свьітських, о поперте в поодиноких напрямках, що відносять ся до сеї справи.

— **На гору Хомяк** урядив вчерашньої неділі прогульку новооснований Туристичний Кругок в Станиславові. Гора Хомяк лежить межі Микучином а Тартаровом. Є се оден з менших але красших верхів наших східних Карпатів, має 1.544 м. висоти і зве ся на військових мапах по своїй подоби Zuckerhut. В прогульці взяло участь около 50 осіб, між ними найбільше інтелігенції зі Станиславова, по кілька осіб зі Львова, Надвірної і Делятина (в тім числі 4 пані) та селянський мішаний хор з Микитинець к. Станиславова під проводом місцевого учителя п. Грицишина і п. Ос. Будзиновского. Прогульку провадив сам голова „Тур. Кр.“ радник суду Стеблецкий. Висівши на стадії в Тартарові, всі прогульковці вступили до місцевої церкви і помолвившись Богу двома партіями дістали ся по кількох годинах ходу серпентинами на полонину під вершком гори, а по супочинку на сам стрімкий і камінистий верх Хомяка. Труді винагородив гарний і шпирокій вид з гори. Докола дикі яруги зарослі лісами, неперелічними верхи гір, низших і висших, а поміж ними веть ся срібною лентою Прут та шлях залізничі з рівнобіжним гостинцем на Угорщину. А над горами у далечині взносять ся найвисші в тих сторонах Карпат верхи Чорногори і гора Петраш зі смугами білого снігу. Небо було чисте і погідне, так, що крім близших сіл розкинутих по долині Прута у далечині на північ зарисовували ся в контурах міста Делятин, Надвірна, Станиславів і ин. Співі микитинецького хору на вершку Хомяка підносили чар природи, оживили образ мертвих камінистих скель гори і настроювали прогульковців до відчутя всеї краси наших гір. Неменше як інтелігенція одушевляла ся селяни панорамою гір, по ноясненю їм назвищ предметів в околиці п. Будзиновским. Були се мабуть перші наші Подоляки-селяни, що станули на вершку одного із східно-карпатських велитів. — Тур. Кругок заінавгуровав сею прогулькою своєю діяльність а небавом має урядити прогульку до Скиту Мавяевского і пн.

— **Іспити зрілости в учительських семінариях.** Міністерство просьвіти видало нові приписи що до іспиту зрілости в учительських семінариях мужеских і жіночих, які обовязують вже при сегорічних іспитах. Іспит устний має виглядати як кольоквіум, при яким не належить вимагати менше вартних подробиць. Географія та історія обмежені, подібно як в середних школах, на точне знань Австрії. Перед устним іспитом зрілости мають кандидати мати 6 тижнів вільних від науки. Теми практичного іспиту мають приступаючи до іспиту знати на три дні наперед. При письмевім іспиті з викладної мови дістають кандидати три теми до вибору. Приватисти, які мають іспит зрілости з середних шкіл або ліцеїв, будуть доповняти лише ті предмети, яких не учать в середних школах, і з гігієни. Дальші зміни що до складання іспитів зрілости в учит. семінариях, подібно як в середних школах, не можуть бути заведені, бо іспити зрілости з середних шкіл управнюють до переходу до вишних шкіл, коли знова іспит зрілости в учит. семінарії має ся провирити здібність кандидата до научування в школі. Не всі полекші, які зарядив міністер при іспиті в середних школах, можна було завести і в учит. гімназіях, бо § 61. держ. закона про народні школи постановляє, що абітурієнти учительських семінарий мусять піддати ся іспитови із всіх предметів викладаних в тих заведенях. Дальша реформа іспиту зрілости в учит. семінариях наступить по переведеню реорганізації виобразованя на родних учителів. Дотичний законопроект є близький викінченя в міністерстві просьвіти.

— **Запомога для руского театру.** Директор руского народного театру Стадникови довело ся в Чернівцях оперувати дефіцитами. За старанем руских радних громадских прийшло місто на поміч рускому театрови. На засіданю ради громадської 2. червня радник Лео (Німець) реферував в наглядній дорозі про просьбу дирекції руско-народного театру о увільнене від податку за білети, і о увільнене від оплачування освітлення і салі. Просьбу умотивував директор тим, що театр по причині слабкої фреквенції поносить матеріальні страсти. Референт в імя магістрату ставив вносенє, щоб сповнити бажанє дирекції руского театру, та щоб уділити субвенцію в сумі 700 К. Референт додав від себе, що представлення рускої театральної дружини стоять на артистичній висоті. Радний Тельман попер внесок референта, бо й він, будучи кілька разів в театрі, переконав ся о знаменитій грі. По промовах кількох радних ухвалено рускому театрови 700 К запомоги.

— **Мороз і сніг в червцю.** Сего року зима закінчила своє володарство в середущій Європі доволі пізно, та ще кількома наворотами загощувала знова в ті сторони. Недавно надав сніг в Швайцарії, а в останніх днях втвістив сніг і мороз місто Петербург і околицю. Місто вкрите сьїгом. На морі сьїжна заметіль. На полях сніг зробив величезні шкоди.

— **По християнськи чи по американськи?** В малім містечку Конверзі в державі Індіана в північний Америці, яких 60 миль від головного міста, живе купець Нортон, котрий там має склеп з корінними товарами. Недавно тому оголосив він, що хоче свій склеп вести по християнськи і від тепер буде вже продавати тютюн а кожного дня, коли заробить два долари, буде продавати товари по ціні, по якій сам купив. Крім того буде що дня роздавати бідним 200 бохонців хліба. Хто не має грошей дістане корінних товарів за дармо, хто має мало грошей дістане все по ціні, яку він платив. Розуміє ся, що ся християнська любов ближнього помогли. До склепу Нортон ехдила ся з сусідних шкіл і фарм така маса закупників, що конкурентів Нортон брала ся розпука. Але й поліція знайшла ся в немалім клопоті, бо перед склепом Нортон робило ся день в день таке збіговиско, що поліція не могла дати собі ради. Остаточо власти виділи ся спонуканими завізвати Нортон, щобі змінив свій спосіб продажи, бо в противнім случаю буде мусів відновидати за нарушенє публичного порядку.

— **Жертви людодів.** До Антверпії повернули тепер з Конго подорожні пароплава „Bruxelles Ville“ і розповіли про судьбу залози пароплава „Vill de Bruges“, котрий затонув на ріці Конго. Пригода стала ся напротив давньої стації Умангі. Коли судно з причини бурі старало ся причалити до берега, буря вхопила его і перевернула. Капітан Льондгрон і норвегський поручник Ронінг, котрі були на командаткім містку, впали у воду. Обом удало ся видобути ся на беріг, але там зловили їх зараз туземці, убили їх, затагнули в гушавину і там спекли та зіли. На кораблі було підчас катастрофи ще трох білих урядників конгських, котрі в тій хвили перебували в столовій комнаті; їх також спекли та зіли туземці. Крім тих п'ятерох білих утопило ся ще 14 муринів. Топник пароплава, також білий, зійшов з розуму і его знайдено в лісі блукаючого.

Оповідки.

— **З жіночої прив. гімназії СС. Василянук у Львові.** Приватні іспити за II. піврік I. і II. кл. а хто узискав дозвіл Вис. ц. к. Ради шк. кр., і вступні до II. і III. кл. в прив. женській гімназії з правом публичности СС Василянук у Львові при ул. Длугоша ч. 17. відбудуть ся в четвер дня 18. я. ст. червня о год. 8. рано. Зголошеня приймає дирекція до дня 17. червня о год. 12. в полудне. Іспитова такса випосить 24 К. — Вступні іспити до пригатовляючої і I. кл. відбудуть ся в четвер дня 2. липня о год. 9. рано. Зголошеня приймає дирекція гімназії або Настоятельство монастиря СС. Василянук при ул. Зиблицевича ч. 24. до дня 1. липня год. 6. вечер. Треба предложити метрику уродження учениці, послідне шкільне сьвідощтво, наколи кандидатка скінчила III., зглядно IV. кл. народної школи, і сьвідощтво щіплення віспи. Іспитова такса і вже заразом вписова до закладу вносить 10 К. — О. Спиридон Каргунт, директор женської гімназії СС. Василянук у Львові.

— **Дирекція рускої гімназії в Перемишлі** подає отсим до відома, що іспити приватистів відбудуть ся в днях 25 і 26. червня, кожного дня почавши від 8. год. рано. Приватисти мають явити ся день перед іспитом в канцелярії Дирекції і зложити приписану таксу, та шкільну оплату. Іспити вступні до пригатовляючої і I. кл. відбудуть ся в літнім речанци дня 4. липня, почавши від 8. год. рано. Родичі або опікуни мають явитись рано 3. липня в канцелярії Дирекції, заплатити таксу (в кл. пригот. 2 К вписового + 1 К на фонд забав., в I. кл. 6:20 К вписового + 1 К на средства щіплення віспи і евентуально послідне сьвідощтво шкільне з народних шкіл. — С. Зарицкий управитель ц. к. гімн.

— **IV. звич. збори членів тов-а „Руский Народний Дім в Олеську“,** стоваришеня зареєстроване з обмеженою порукою відбудуть ся ві второк дня 16. червня 1908 р. о год. 2 по полудни в салі Уряду громадского в Олеську (ринок) з отсим порядком дневним: 1) Відчитанє протоколу послідних загальних зборів. 2) Звіт дирекції з діяльності і рахунків за IV. рік адміністраційний (1907). 3) Відчитанє протоколу з лустрації кравого союзу ревізійного, перепровадженої в днях 7, 8. і 9. серпня 1907. 4) Звіт комісії ревізійної, затвердженє рахунків за р. 1907 і уділенє дирекції і раді надзираючої абсолюторії. 5) Вносенє ради надзираючої в справі розділу чистого зиску і ухваленє дивіденди. 6) Затвердженє двох нововибраних членів заряду і двох заступників заряду. 7) Вибір 2 членів і одного заступника ради надзираючої в місце уступаючих на протяг 3 літ. 8) Вибір 3 членів комісії ревізійної на р. 1908. 9) Вносенє членів. Если би в означеній порі не зібрало ся вимаганє статутот число членів (20), то о год. 3. по полудни тогож дня і в тім самім локалі відбудуть ся другі загальні збори без огляду на число присутних (§ 22. д.) з тим самим порядком дневним. За раду надзираючу: о. Яків Гутковский, член ради надз. о. Тома Дуткевич, предсідатель.

Наука штука і література.

— Др. Лев Лопатинський „Поже́р“ комедія в 1 акті з життя пожежарного Соко́льства. Львів 1908. Накладом львівського „Сокола“. Стор. 37, 16-ки. Ціна 1 прим. 50 с (з почт. опл. 60 с), а 3 прим. коштують 1 К (з почт. опл. 1 К 16 с). — Зміст сеї комедії ми в своїм часі вже переповідали. Зазначимо лише, що є він високо патріотичний, так сказатиб, агітаційний. Таких творів в нашій драматичній літературі майже нема. Крім сих прикмет належить зазначити, що „Поже́р“ надає ся до вистави на кожній, найбільшій у декорації сцені, бо можна єго відограти при одинокій бічній приставці хати, а навіть на свobodнім воздусі, вибравши відповідний до сего хутір. Тому можна надіятися, що ся штука звісно-го автора так популярних і всюда граних комедий як „Свекруха“, „До Бразилії“ та ин., діжде ся ще більше вистав на аматорських сценах по містах і селах, чим згадані комедії. — Замовляти належить в „Сокол“ у Львові, ул. Руска ч. 20, присилаючи в марках або переказом належитість. При замовленю за післяплатою ціна о 72 с висша.

— Передплата на повне видане творів і листів П. Куліша. Пані Кулішева (Ганна Барвінок) розпочала повне видане творів і листів свого небіжчика мужа Пант. Куліша, куди увійдуть усі єго твори, як надруковані, так і ті, що були до сего часу в рукописах. Зібране творів П. Куліша буде складатись з 20 томів; в перші три томи увійдуть єго ліричні твори, в 4-ий — віршовані переклади деяких біблійних книг, в 5-ий — драматичні твори, в 6, 7 та 8-ий — романи та повісті; в 9—15-ий т. т. — твори історичні; в 16-ий — етнографічні; в 17-ий — історія літератури, полемічні, публіцистичні та педагогічні статі, в 18, 19 та 20-ий — листи й замітки про життя П. Куліша. Кождий том буде містити в собі коло 30 друкованих аркушів (450—500 сторінок), з портретами Куліша, єго родини, знайомих і сучасників, знімками з єго домашньої обстанови і красшими єго власними малюнками. Кождий том є думка випускати через місяць оден за другим. Перший том (вірші за 1843—1879 рр.) вийде з початку с. м. Редакція сего видання належить І. М. Каманіну, він же напише „Записки про життя П. Куліша“. Ціна за всі томи по передплаті 15 карб., по виході в світ останного тому ціна на видане буде значно висша. Передплачувати можна в „Українській книгарні“ (Київ, Безаківська, 8); зразу можна платити 5 карб., а решту передплати можна виплачувати по 1 карб. при відбираню кожного тому.

Телеграми

з дня 8. червня.

Відень. Korr. Austria доносить, що христ. сусп. комітет студентський вислав письмо до академічного сенату з протестом проти вимушення німецько-радикальними і вольнодумними студентами завішення викладів на університеті.

Відень. В фабриці целюлоїду в Оттакрінґ вибух пожеж наслідком вибуху целюлоїду. В огні погинуло кількадесять осіб. 17 трупів видобуто зпід згарищ. Багато людей покалічило ся.

Прага. Вчора отворено зїзд чеських лікарів і природописців, в яким бере участь по-верх 900 осіб. (Між учасниками має бути також кількох Русинів, яких імен поки що не знаємо).

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 7 с. м.: Марія Смолинська, Коломия; Зеновія Топольницька, Плеске; Евстагія Гаасівна, Бродки; Ванда Стажевська, Магерів; Павлина Гладилівч, Синевідзко-пизне; Ольга Янос, Сокаль; Дора Вилинкевич, Синевідзко вижне; Антоніна Градівна, Кри-лос; См. Комеринська, Мельниця; Олена Козо-ризова, Гусятин; Ольга Сабарай, Іскань; Йо-сифа, Василь і Теодор Сідельники, Чертіж; др. Станислав Дроздовский, Залізці; Ф. Ле-вицкий, Борислав; Євген Гвоздецкий, Бібрка; Бартоломеј Видлячка, Краків; Алексей Салая, Бурштин; Василь Фірман, Камінка струмілова; др. Теодор Кмицикевич, Королик волоский; Антін Пушкар, Барич; Стефан Танчаковский, Золотий потік; Александер Істеревич, Явче; Петро Мороз, Тернопіль; Михайло Товарни-кий, Улицко; Василь Бартків, Ілків; Теодор Романків, Бурканів; Гнат Кудла, Вижнів; др. Ярослав Олесницький, Дрогобич; Іван Лісний, Перемишль; Дмитро Лукасевич, Кокошинці; др. Михайло Олійник, Камінка струм.; Нико-лай Вербовий, Коломия; Йосиф Зільберг, Під-горці; Лев Цалер, Олесько.

Молода вдовиця з сьвященної ро-дини прийме мі-сце до заряду дому. Адреса: „Заряд“ Самбір post. rest.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Євгена Білінського в Збараж.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликку:
Свій до свого!

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Працюйте і щаліть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позики на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кождих 100 К позички.

Векслі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени забезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні до-бродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2,795.183 К.
Позички уділені	3,410.684 К.
Удїли членські	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	46.842 К.
Львокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

При закупні товарів просимо покли-кувати ся на анонси нашої часописи!

ДО

Америки і Канади

ЛІНІЯ КУНАРД

найскорше.

Поясненє уділяє безплатно Лінія Кунард у Львові ул. Городецька 99.

Контора виміни

д. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери

і МОНЕТИ

по найточнішій деннім курсі, не числячи ніякої провізії.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломні	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим дру-ком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені +.

СОКОЛ Житки можна набувати в „Со-кільській Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані є вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по півні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Промова пос. Н. Василька

виголошена при бюджетовій розправі в держ. раді дня 26. мая 1908.

Висока Палато! В тяжкім моменті для мого народу та для краю, в котрім живе gros тогож рода, дістав я поручення іменем мого клубу представити відношення нашої партії до бюджету або — радше — до державної адміністрації взагалі. Се вперше від ряду літ приступає палата до нарад над бюджетом та се є безперечно заслуга сього народного парламенту, що ми вкінці можемо приступити до правильного полагодження державного бюджету.

Можнаб сказати, що для нас Русинів є ся народна палата дитиною, при котрій колись ми стояли. Ледви котрий народ приніс стільки жерть для загального, рівного, безпосередного і тайного виборчого права, на якого основі вибрали сю палату, як ми, та се іронія долі, що при першій полагожденню одної з головних задач парламенту, при бюджеті, якраз Русинові доводить ся першому промовляти проти бюджету.

Ми, Русини, покладали великі надії на сю палату; перш усього ми разом з більшістю великих народів держави, разом з великими народними масами, — сподівали ся, що ся палата не буде так як її попередниця, тільки машиною для голосовання над т. зв. державними ко-

нечностями, а що вона звернеть ся передовсім також до народних конечностей. Ми сподівали ся законодавчої діяльності на економічнім і культурнім полі та надіємо ся перш усього справедливого розділу тягарів. (Оплески).

Замість того розгляньмо ся, що доси палата зробила! Вправді вона ухваленням угоди зняла з нашої монархії велику скалу, одначе та угода так випала, що нею наложено на наші народні маси ще більші тягарі, ніж перше, а спеціально на нас Русинів та взагалі на людність сходу держави впали найбільші тягарі з усього того, що взагалі доси принесла угода для тої часті австрійського населення. Ми ухвалили також нові військові тягарі. Та коли приглянемось бюджетови, то бачимо, що покриті всіх тих видатків мало dokonatись на основі старої податкової системи. Пригадаю тільки, що коли в бюджетовій комісії піднесло ся жаданє про особисто-доходовий податок, то пан міністер скарбу відніс ся до тої — єдино справедливої податкової системи незвичайно здержливо, можна сказати, навіть неприхильно.

Але ми Русини мали крім загальнодержавних надій ще свої окремі надії, котрі впливають з наших відносин та нашого лихого положення. Ми сподівали ся, що нова палата та австрійско-патриотичні міщанські стороництва в своїм патризмі не вдоволять ся тільки голосуванням за державними конечностями, а що они справді будуть кермувати ся ши-

рокими плянами. До таких широких плянів належить без сумніву скріплене основ і підвалин сеї держави для задоволення потреб поодиноких її народів. А ті основи з многих боків є захитані.

Думаю, що четвертий з ряду по величині австрійський народ може також уважати себе за оден з малих стовпів сеї держави, та що тому й доля того народу не може бути рівнодушна для патриотів у сій палаті.

До сего парламенту війшли ми вже на основі несправедливости, заподіяної нам старим парламентом. Як відомо, число наших мандатів не відповідає числу нашої людности; звідна річ, що ті усі рускі 33 мандати з Галичини й Буковини наслідком штучної виборчої геометрії та наслідком спеціальних постанов для Галичини не є для нас запевнені, та що ми аж по найбільших зусиллях, втративши оден наш мандат, увійшли до сеї палати.

Скажу відразу, що — знаючи відносини — не приписую виборчої геометрії в Галичині та всього лиха нового виборчого права зглядом Русинів пок. Потоцькому; знаю, що він від довшого часу мав ідею національного катастру, та що від того пляну відвели єго деякі люди, котрі все вміли вдерти ся до єго окруження, та котрі спричинили багато річий за єго намісництва, в яких він менше провинив ся; ті люди спонукали єго предложити той виборчий проєкт, який

Іван Коссак.

Пропаций.

(Нарис).

(Дальше).

Чому вліз в те бюро... коли відразу чув, що не для него се монотонне занятє... хліб... так хліб... скорий аванс... Чому лишив ся сам... так дуже сам...

Чому они всі, кохана мати, сестри, брат... чом їх доля не дала єму нічого, чому?

І чому лишивсь так сам оден, опущений, роздертий в собі, без охорони, без опертя?...

Чому все так гасло в нїм, чому розпирало ся так?

Він молодий ще, він хоче жити, хоча хоче жити... але не так, як доси, инакше, зовсім инакше...

Рік такої вегетації а удусить ся, певно удусить ся.

І чому властиво се все так... чому?

Чому єму самому так тяжко?...

Чому не витягне хто руки, щоби розігнати єго мари, щоби зменшити терпіння?...

Кождий, найнужденніший може до крґось звернути ся, хто порозуміє єго...

Він тут сам, далеко від своїх, між чужими, сам... зовсім сам...

На него дивлять ся, мов на блискучу річ... душі єго ніхто не розуміє.

А душа єго розкладає ся... вжерла ся в серце ржа і гризе і нищить...

II.

Остап взяв довшу відпустку. Виїхав до сестри, до шваґра — на село.

Сидів на веранді.

Перед єго очима тягнув ся ряд дубів, овіяних мракою.

Величезні гилі сплітались зі собою, творячи густий звід пахучої зелені; ті старі дерева видавались єму живими, спорідненими єствами, котрих лучило і вязало одно спільне, усильне стремління в гору — до світла.

Остап вдивлювався в ті дуби і рад би заснути під їх повівом.

Через пні і галузе світили криваві плями на небосклоні, а на тім тлі видавались дерева ще більше темними, улягаючи впливови вечера, мрів Остап; мрів розкішно — бачив Марійку свою, свою давню Марійку, бачив себе самого.. Во ни йшли під старими дубами... далеко... гень... гень...

— Добрий вечір! — озвав ся нараз жіночий голос.

Зірвав ся на рівні воги, троха заклопотаний.

Перед ним стояла немолода вже панночка.

Представив ся...

Місцева учителька, приятелька єго

сестри. Богато чув про неї... горяча і діяльна патриотка.

Впровадив єї до салону. Прийшла і сестра, говорять.

Учителька сиділа от так недалеко коло него.

Она говорила з ним зразу про благі річі, що становлять звичайну тему розмови при першій стрічі з чужим чоловіком.

— — — — —

В тиждень потім сидів Остап в „Читальні“ і приглядав ся, як панна Галя обділювала дівчату, дівчат, парубків і старших газдів книжками.

В читальні була бібліотека.

Галя обділила всіх.

Вдоволенна присіла на лавку.

— Мусите бути безмірно щасливі, панно Гальо, через те почуте ужиточности, через ту сїйбу добра... Ви осягли багато, ви добули великих цілій.

З занятєм говорив Остап.

— Передовсім се не я, се люди самі, я лиш гадку піддала, і то не свою. Та позичальня книжок се хосенна, се дуже хосенна річ.

— Скромненькі ви, панно Гальо, се ви, ніхто инший. І читальня, і отся позичальня, і склеп, і каса позичкова, се ваше, ваше діло... Але скажіть, прошу, чи та ваша самостійність, чи она дає вам щастє, вам як жєнщині?... Звичайно буває так, що жєнщина жєє чужим щастєм, щастєм мужа, дітий...

Усьміхнула ся.

потім дістав санкцію від правительства і палати.

Під тим виборчим правом переведено вибори. Та перед тим відбули ся в Галичині сотки зборів та сотки тисяч хлопів помагали цісареві проти парламенту та дякували цісареві, що вкінці хотів дати народови загальне виборче право. Тисячі хлопів відпокутували сю подяку і сю пошану для цісаря вязницею і карами; кожди вони вкінці мали виконати своє виборче право, та вибирали своїх мужів довіря, то — з якими трудностями відбувались вибори та скільки мусіли витерпіти виборці, когрі посьміли вислати до парламенту своїх мужів довіря!

Під сим вражінем, серед розворушення цілої людности, війшли мої галицькі товариші до сего парламенту. Всі ми рускі послали — з виїмком двох соціальних демократів — зорганізували ся тоді в оден клуб. Уже тоді, так як і нині, ми стреміли до того, щоб зєдинити всі національні елементи для оборони і здобування національних прав.

Ми за слабі на те, щоб, як інші народи, ділити ся з приводу партійної тактики поодиноких фракцій. Не можемо, і не вільно нам так робити. Оскільки маємо ту саму національну свідомість, ми мусимо і мусіли йти разом, та з тої причини ми тоді зложили оден клуб разом з тими панамі, котрі тоді вважали себе за старорусинів. Провідною програмою того клубу була і доси єсть програма рускої національно-демократичної партії. Ся програма ґрунтуєть ся на самостійности української нації з її мовою і культурою. Ся партія є з суспільного і економічного погляду партією демократичною; її тактика лежить у тім, щоб мирною дорогою розвинути сили партії. Ся партія є далека від ворожнечі до польської нації, а з особна до польского хлопа і польского міщаньства; таку ворожнечу партія осуджує. (Признання).

Наш народ вів великі боротьби з Поляками, але ті боротьби належать до історії.

Наше сторонництво вело і доси веде в Австрії боротьбу з великим колом

польским; коло бореть ся в галицькім соймі з польскими партіями. Одначе се є боротьба за збереженє і здобутє своїх прав, боротьба за існуванє; але ніколи ми не борились за те, щоб Полякам перешкаджати в їх повнім національнім і культурнім розвитку. (Признання і оплески).

(Дальше буде).

Допись.

З Коломиї.

(Конець).

Але щоби так було, треба, щоби сьвящеником в такім селі був чоловік справді відданий народови. Він мусить уміти повести своїх парохіян, подати їм справдішню духову користь. Поволі-поволі зуміє він відвернути від села радикальну пошесть. Певна річ, коли сьвящеником у такому селі буде чоловік, що кидає каменем на свій власний нарід, сьміє ся з „мужицкої“ мови, а поза „Галичанином“ і „Русским Словом“ не бачить сьвіта — тоді мусить розрости ся радикальна агітація, бо нарід, лишений розумного проводу, піде за тим, що его осліпить блискучими обіцянками. Тому одиноким ліком на радикалізм є: щира праця для народу і — тактовне, дуже тактовне (не горячкове, несистематичне) вказуванє ліпшої дороги. А тоді живий примір покаже мужикови, який сьмішний радикал із своїми вічними теревеннями про „попів“. Тільки сьвященики щиро віддані укр.-руському народови й католицькій Церкві дадуть раду сему рухови..

Оттак стоїть справа по селах. Моксвофілство не має в Коломиї рішучо ніяких виглядів — найліпшим доказом того, що Дудикевич не вийшов послом з сего округу. А пргроз Дудикевича.. Ми не віримо рішучо в его здібности. Той чоловік, що будучи тільки літ в Коломиї, не зумів зискати ту нічого більше над усьмішку й глузованє — той чоловік не має ніяких кваліфікацій на великого політика. Се собі звичайний карьерович..

Інакше стоїть справа в самім місті. Ту радикальна партія не має ніякої сили. Головна маса інтелігенції — се націонал-демократи на християнській основі з нахилом до клерикалізму. Розумієть ся, є і виїмки. З того то й виходить та нещаслива борба в українському таборі, бо інтелігенція має будь що будь вплив і на села. Донева останніми часами проявляє ся охота дивного порозуміння з радикалами. Іменно бажать полишити політичну роботу на селі радикалам, а самим обмежити ся на просьвітну діяльність. в місті Коломиї міщани се елемент, над яким треба ще дуже багато праці. Вони національно індеферентні (переважно), а матеріально — дуже вбогі. Тому не можна числити на них. Виявило ся се найкрасше при виборах до сойму. Перед виборами відбували ся численні збори, на яких міщани з одушевленем підносили народну кандидатуру. А прийшло до виборів, позникали майже всі.. Воно й не дивно, бо мало хто займаєть ся ними. В міщанській „Просьвіті“ являє ся дуже мало інтелігенції..

Житє нашої інтелігенції в Коломиї повинно би ґрупувати ся коло касинового товариства „Родина“. Та якось воно не дуже йде.. Прийдеш вечір, застанеш кілька панів за часописами — а впрочім сонно, тихо. Коли ще зимовою порою відбували ся популярно-научні виклади, ведені незвичайно вміло д-ром Раковским, було ще ту люднійше, але тепер замовкло всьо..

Ширшу діяльність розвело „Педа-

гогічне Товариство“. Попри семінарийні приготавляючі курси для хлопців і дівчат, які розвивають ся дуже гарно, удержує воно знаменито зорганізовану бурсу для гімназ ястів, яка може поки що помістити 80 питомців. Побіч него стоїть „Шкільна Поміч“, якої метою — поміч гімназйальним ученикам. Завдяки невтомній праці голови сего товариства дир. Недільського і касиєра проф. Дольницького дійшло се товариство до справді цвітучого стану. На недавно відбутих загальних зборах виявило ся, що воно розпоряджає маєтком кількадесят тисяч корон і розділяє щедрою рукою поміч нашим гімназістам. Взагалі праця сего товариства може служити взірцем иншим, бо вона тиха, але незвичайно позиточна.

Також товариство „Сокіл“ почало рухливійшу діяльність. Після кількालітнього глибокого сну пробудило ся воно, а численні вправи, ведені в его салі, доказують найкраще, що ним интересуєть ся.

Впрочім спокій — ніякої живійшої ані політичної, ані просьвітної акції. Урядники закутали ся в своїх обовязках, учителі не хочуть маніфестувати ся ітд. ad dulce infinitum. А могло би бути инакше і повинно би бути, тим більше, що маємо ту навіть академічне товариство.

А. Соколюк.

Політичний огляд.

Заграниця.

В італійській палаті виголосив міністер заграничних справ Тітоні дуже знамениту бесіду про становище Італії в балканській справі, котру держав в надзвичайно спокійнім тоні. Міністер вказав на konieczність удержання європейского концерту і запевнив, що в тій цілі також і Італія враз з Австро-Угорщиною пристала сейчас на російске предложенє реформи на Балкані. Існуючі ще тепер ріжнїї є лиш дуже незначні. Всьо вказує на те, що вскорі прийде до цілковитого порозуміння а навіть є дуже правдоподібним, що се порозумінє наступить на близькім зїзді в Ревлю. Усильним бажанєм з італійської сторони є, винайти певний предмет порозуміння, щоб погодити гуманітарні ідеали Англії з практичними намірами Росії. Наші старання посьвячені є тій цілі. Що дотичить питання в справі балканських залізниць, то міністер висказав вже давно гадку, щоби сю справу втягнути до проекту реформи усуваючи тим закиди, що се питанє перешкаджає в згоді європейскому концертові через підниманє окремих і суперечних акцій зі сторони поодиноких держав. Вже в своїй послідній бесіді заявив був міністер, що Австро-Угорщина не піднесла жадного закиду против дунайско-адрийської залізничі. Внаслідок виміни гадок, котру продовжав віденьський кабінет з Італією і котра походила з чувства сердечної і правдивої приязни, укладає ся акція Австро-Угорщини щораз кориснійше для інтересів Італії. Бар. Еренталь заявив 8. цвітня с. р., що се для него зовсім природне, що італійський капітал бере значний уділ в будові дунайско-адрийської залізничі. 13. мая повідомив бар. Еренталь італійске правительство, що австро-угорський амбасадор в Царгороді заявив Порті, що его правительство відносить ся прихильно супроти всіх балканських залізниць і попирає тому не лише просьби о концесії Болгарії і Греції але також і Сербії о підняте вступних студий на лінії Медаре-Стімлія, котра була би пер-

— Отжеш женщины, після вас, є як планети..

— Але цивілізация зближає ті два відрубні типи, приноровлюючи женщины до мужчин, і на відворот. — Женщины мужніють, мужчини от скажём, бабіють..

— На жаль так..

— Чи в однім і другім случаю — на жаль?

— Так в обох!

— Здавалось мені, що пані.. — не слухала его. Водила рукою по книжці. Задумана, давала відповіді безбарвні.

Остап ставив питанє за питанєм, хотючи вглянути в закутки її душі.

— Кажете протє, що я в не своє вдала ся, так, читальня, каса позичкова, sklep, се не для пань.. чи не так.. але скажіть, прошу, що робити, коли бачимо, що ніхто з тих сильних панів сьвіта до діла руки не приложить, чиж лишити сей народ бідний самому собі?

— Ні, не сказав я сего, ні. Я лиш дивуюсь, що жінки за те діло взялись, наші жінки..

— Пане Остапе — видко з вашого висказу, що довго, довго вас між нами не було, ви відчужились, ви багато призабули, ви тепер на відпущці, придивіть ся, розгляньте ся, може то і наслідки, хоть не всюди, вашої колишньої праці?

(Дальше буде).

шою частию будучої дунайско адриїської залізниці. На сю односторонню заяву держав (бо заяви Італії, Росії і Франції були знані), відповіла Туреччина, що згодить ся на вступні студії на лінії Медаре-Стімлія. Вже навіть згромаджено потрібні капітали до будови лінії від сербської границі до Адриїського моря. Підписано вже умову в справі утворення товариства, до котрого мають належати французькі, італійські, російські і сербські капіталісти. Полишає ся тільки запевнити уділові капіталу відповідний зиск.

Відтак зійшов міністер на питанє в справі поштових урядів в Триполісі і на Ліванті. Усправедливлене і признане жаданє Італії що до заложення італійських поштових урядів приневолило єї вислати італійську ескадру, що загальна італійська опінія одобрила. З великим подоволенням гляділа Італія на скору і без заміту переведену мобілізацію своєї флоти. Поміч, котрої Італія в своїй акції уділила Туреччині, мусить бути з вдячністю узнана. В побуті німецького цїсаря в Венечії видить міністер Тітоні сердечні заяви приязни обох союзних монархів. Політика Італії в Туреччині є проста і ясна. Она полягає на удержанню інтегральности отоманського цїсарства. Ми далекі зовсім гадки, сказав Тітоні, якої небудь територіальної окупації. Ми не маємо і не мали ніколи наміру окупувати якої небудь частини отоманської території. Коли часописи твердили противно, то висловляли они гадки зовсім чужі італійському правительству, з котрими нема що числити ся. Переходячи на відносини з Австро-Угорщиною, бачить Тітоні в ювілею цїсаря Франц Йосифа привід до торжественної заяви вірности поважаному верховникові, котрий не лиш у народів своєї держави але також в цілїм світі заживає найвищої поваги і котрий всі свої сили жертвував мировим ділом.

Се беру зовсім природно, що італійський король, вірний товмач чувств італійського народу, котрий бажає удержати і скріпити союз і приязнь з Австро-Угорщиною прилучив ся до сеї заяви і то власне в тім дні, в котрім цїсар Франц Йосиф приймав голд цїсаря Вільгельма і німецьких князів.

Пересилена в Персії. Ситуація в Тегерані і найближшій околиці непевна і замотана. На границі стоять російські війська готові до переступлення єї. Не дасть ся заперечити, що Персія є перед днем поважних випадків. Берлінський Lokal-Anzeiger доносить з Тегерану, що шах розказав заінсценізувати на базарі повстанє, щоби відвернути увагу населення а тимчасом тихцем виїхати. Коли розпочато розрухи, шах опустив палату і удав ся до кошарів т. зв. Козаків, котрих комендант знав о всім. Повіз шаха окружили сейчас їзди, музика заграла гимни і шах опустив Тегеран удаючи ся до Баґіна. Причиною виїзду є се, що шах не мав в Тегерані достаточної за поруки безпеченства перед замахами. Державні справи є тепер в завішенню а міністерства замкнені. На чолі новоутвореного габінету станув Муншбір ес Фальманен. В міністерствах війни, скарбу і торговлі не зайшла зміна.

Новинки

— Календар. В середу: руско-кат.: Никити при.; римо-кат.: Вікторій. — В четвер: руско-кат.: Теодозій м.; римо-кат.: Варнави Ап.

— Почетними членами тов-а „Просвіта“ іменували вчерашні збори: надрадника суду Григорія Кузьму, проф. Михайла Грушевського і д-ра Івана Франка.

— Ювілейні відзначення. Ческі дневники доносять, що дня 18. серпня с. р. цїсар з нагоди ювілею 60-літнього свого володарства розділить около 6.000 відзначень ріжним особам.

— Ювілейний похід у Відні, що відбуде ся в найближшу п'ятницю, буде немов етнографічною виставою всеї австрійської держави. Кожний край покаже в поході групами живі образи зі своєї минувшини і сучасности. Похід вийде з Пратеру і пересуне ся улицями через Бургрінг, де буде стояти цїсарський павільон, а потім дальшими улицями заверне до Пратеру. Спершу мав тривати 4 години, але що зголосило ся много груп, то похід протягне ся може півтора рази довше. Здовж улиць виставлено трибуни для публіки за оплатою по 10 до 60 К від особи. Як лише допише верем'я, то похід сей буде найвеличавішою хвилею ювілейних торжеств в єсть нашого монарха. Між иншими виступить в поході кілька груп із східної Галичини, яких зорганізованим займає ся п. Соколовський, секретар Тов-а краєвих штук. Яко Поляк він дав першенство своїй народности. Вчора на повиставовій площі можна було оглянути східно-галицьку групу походу, але ще неповну. На переді їхали на конях 4 сурмачі, за ними п. Соколовський в строю польського шляхтича, потім хлопець бандерія з передмість Самбора, дожинки з під Львова, весіле з Будивоя (Рашівщина), дроґобицькі підміщани, весіле шляхоцьке з Березова (к. Коломий), гудульське весіле з Жаба, весіле з Космача і весіле з Сокальщини. З цілого того походу найгарнійше представлялися Гуцули, в барвних строях і на конях. Нині відїздять учасники походу зі Львова до Відня.

— Про укр.-руські тов-а у Львові написав д. В. Доманицкий фейлетон в 120 ч. київської „Ради“. Автор найшов для кожного з наших численних товариств, стоваришень та інституцій гарячі слова признання і ставить їх взірцем до наслідування нашим закордонним братьям. Доволі просторо розписав ся автор про „Народну Гостинницю“, у якій перебуваючи у Львові, замешкав.

„Варт сказати — пише автор — кілька слів про перший український готель „Народна Гостинниця“. Засновано товариство на паях (пай 8 руб.), яке в центрі міста (на розі ул. Сикетускої та Костюшки) вибудовало в кінці 1906 року трьохповерховий будинок. Внизу ресторан та каварня, на 2 та 3 пов. — покої для гостей (28). Будинок — останнє слово техніки: гостей піднімають вгору вікном (електричною машиною), світло скрізь електричне; покої гарні, високі, чистенькі в українському стилі: по стїнах і на ліжках — килими, рушники вишивані і т. п. Єсть навіть два покої, де вся обстановка в гудульському стилі: стіл, ліжко, шафа, зеркало, стільці — лубо й глянути! Є спільний pokій для селян по 25 коп. за ліжко. Взагалі готель дешевий (покої від 60 коп.), а головне приїзний почуває себе в своїй стихії, бо усі і в готелі, і в ресторані говорять по українськи, а для більшої української натуральности є навіть на 2-му поверсі комерційний — типичний дїдок, що як тільки 6. година вечора, то він хронічно на піднятку, а як що загадаєш єму зробити, то відкаже тобі „забув!“ з такою смертельно-трагічною міною, що й гниву на нього не можна мати. В ресторані є усі українські газети і доволі буває Українців, особливо з того часу, як після трагедії в Потоцким польські патриоти повикидали з своїх будинків не тільки українські газети, а й самих Українців. Але і ресторан і готель держить ся не самими Русинами — учасєає туди чимало жидів, та заїзжають і заходять деякі й Поляки, що не бавлять ся в готельотекій патриотизм. „Народна Гостинниця“ відразу почала давати пайщикам дохід, та й взагалі галицькі українські, особливо комерційно-фінансові інститути, вийшли вже з стадії добродійних заставок окремих патриотів, а кожда стоїть на власних ногах і що далі, то все міцніш вко-

ріняєть ся. Коли то ми, російські Українці, — кінчить д. Доманицкий — діждемо ся по великих містах своїх власних банків, крамниць, готелів? А діждемось колись!

— 3 української преси. В Каменці Подільській даво дозвіл на видаванє нової української часописи „Промінь“. Київське „Слово“ впевняє, що та нова часопись не має нічого спільного з поступовим українством. — Учитель П. Голубович звернув ся до люблинського губернатора по дозвіл видавати в Холмщині газету „Польський Русин“ на українській і польській мові. Дозволу не дано.

— Залізниця Львів-Стоянів. Краєвий виділ розіслав окружчик до всіх інтересованих сторін з повідомленем, що з днем 1. червня с. р. устанавлено управу будови льокальної залізниці Львів-Стоянів з осідком в Камінці Струмилівій. Управителем будови іменований ставший інженер краєвого виділу п. Роман Крижановський а єго заступником інженер п. Фердинанд Гіссман. — В той спосіб будова згаданої лінії залізничної розпочинає ся рішучо і небаком буде Стоянів сполучений зі Львовом.

— Залізнична пригода. З Горлиць доносять: Буря ві второк потрутила два вози з вуглем і оден з пивом з такою силою, що они покотили ся шинами аж до стайції Загір'яні і там розторожили ся на локомотиві, яка також зістала ушкоджена. Шкода значна, з людей ніхто при тім не покалічив ся.

— Кроваву бучу зробили вчора головусі вшехполяки підчас проби ювілейного походу на повиставовій площі. Коли похід пересував ся головною алеєю, товпа вшехпольських академиків почала викрикувати проти участі Поляків в поході та проти Австрії. За то агент поліції арештував одного з крикунів, але мимопомочи чотирох поліціянтів з витягненими шаблями не міг удержати арештованого, бо вшехполяки обкинули поліціянтів каміннями. Одному з поліціянтів, Семинишинові, вибили вшехполяки око, так, що око випило. Тимчасом арештований користаючи з замішання утік. Лютість вшехполяків була би скропила ся також на п. Соколовський, аранжерови походу, але він утік на кони в товаристві одного їздця.

— Перед залізничним страйком. Залізничні функціонарі поставили жаданє додатку платні за нічну службу і розпочали живу діяльність, аби довести то жаданє до успіху. В останніх днях краківський виконний комітет зал. функціонарів видав відозву до всіх своїх товаришів в Австрії, щоби дня 21. с. м. уряджували всюди віча в справі поліпшення платні. Відозва писана в 5 мовах: польській, рускій, німецькій, чеській та італійській. Єли би жаданє залізничних функціонарів не поладнано прихильно, то они грозять пасивним опором.

— Спілка свах. В Царицині рахують до 300 свах, які для більш успішної „праці“ поставили обєднати ся в „професійній спілці“. На зібраню свах поставлено першим питанєм, чи бажають они скласти постійну спілку. Обміркувавши се питанє з усіх боків, свахи признали, що обєднанє „тільки користне“, і тут же постановили організувати спілку і при ній постійний клуб. На сьому зібраню намічено діяльність спілки. Спілка повинна вести постійний перепис усіх молодих хлопців і дівчат. Вона доглядає за їх моральністю. Уживає усіх заходів, щоб ні одно весіле не відбуло ся без свахи, заводить касу для „безробітних“ і т. п. Подаючи про се звістку, „П. Вїд.“ пишуть: „Царицинів можна тепер витати: ні оден з них не втіче від рук обєднаних свах і кождий з них проживатиме під особливим доглядом, під особливою опікою“... Щасливі царицинські дівчата!

— Повитичний кутик.

Співакам.

Дум віщих, співаки, не розгубіте всує,
нехай одежа їх не буде наче пух,
слова для душ хай будуть чим для піль той [плуг,
що землю, щоб добути з неї плід — шматувє,

а хоч зла міць спинає жизнь, діла руйнує
всевладне слово — зродить в масах новий рух!

Уляна Кравченко.

Оповідки.

— 3 руского Тов-а педагогічного у Львові.
Загальні збори „Р. Тов. пед.“ відбудуться в
понеділок дня 29. червня с. р. о год. 10. рано
у Львові, в шкільній салі „Народного Дому“.
Перед зборами відправити ся служба Божа в
Преображенській церкві о 8. годині. Дневний
порядок зборів такий: 1. Відкриті зборів го-
ловою товариства. 2) Іменовані почетних чле-
нів. 3) Звіт секретаря. 4) Звіт касиєра і ви-
давництва товариства. 5) Справа будови шкіль-
ного дому. 6) Звіт контрольної комісії. 7) Ви-
бір голови і 5 членів Виділу та 2 заступни-
ків. 8) Вибір контрольної комісії. 9) Внесення і
інтерпретації членів. — Головний Виділ про-
сить всі філії і всіх своїх членів взяти як
найчисленнішу участь в тих зборах, що су-
против многих задач, яких Товариство підня-
ло ся, буде запорукою пожаданих успіхів. За
Виділ: о. І. Чапельський, голова; др. В. Шурат,
секретар.

— Краєва рада шкільна іменувала в народ-
них школах: Зоф. Шидочинську управитель-
кою 6-кл. школи женьської в Сокалі, С. М.
Самборську управит. 5-кл. школи женьської
в Белзі, Ігн. Розмуса управ. 4-кл. школи в
Волі ранижевській, Йос. Гавенду, учит. 4-кл.
школи в Вадовниках, Фран. Вінярського учит.
4-кл. школи в Радлові, Петра Будза учит.
4-кл. школи в Пістині, Р. Зоненштралівну,
учит. 4-кл. школи в Гусакові; управителями
2-кл. шкіл: Жигм. Волинського в Петрикови-
цях, Ант. Буйцяка в Дикові старім, Мих. Бар-
тоша в Семихові, Олек. Тшука в Олексин-
цях, Мих. Оркуша в Млинисках, Брон. Ягель-
ського в Гуті коморовській; учительками шкіл
2-кл.: Елзон. Тшукову в Олексинцях, Ант.
Рошчаковську в Могильниці старій, Марию Лі-
совську в Хмельівці, Мар. Петриківну в Тулиго-
ловах, Мар. Ягельську в Гуті коморовській; у-
чителями і учительками шкіл 1-класових:
Магдалину Терлецьку в Куропатниках, Ігнатія
Котковського в Семенові, Кар. Кульпівну в Уй-
солах „на Глинці“, Юл. Бялковську в Долобові,
Ник. Бунта в Дусанові, Стан. Мазуркевича в
Пронятині, Евст. Микитку в Тарнавці, Франц.
Дзюбу в Гумнісках; перенесла: Іер. Свежа,
упр. і Ванду Ключковську, учит. 2-кл. школи в
Новіммісті, до 4-кл. школи в Новіммісті, Войт.
Северина, управ. 2-кл. школи в Єлесні, до
4-кл. школи в Єлесні, Івана Ярмуловича, упр.
2-кл. школи в Корничу, до 2-кл. школи в Бе-
резові вижнім, Кар. Соколовського, управ. і О-
лену Соколовську, учит. 4-кл. школи в Козло-
ві, до 4-кл. школи в Корничу; Григ. Безкоро-
вайного, учит. 1-кл. школи в Кудинівцях до
Бліху.

— 3 залізниць. Від 1. червня с. р. задержує
ся поспішний поїзд ч. 303 також на стації
Коршів на шляху Львів-Іцкани і відходить
звідтам о год. 5. мін. 59. по полудни.

Телеграми

з дня 9. червня.

Відень. Цісар прийняв вчора в Шербруні
данську депутацію, яка вручила монарху т. зв.
генеральський патент і висловила подяку за
прийняте характеру члена данської армії. Ве-
чером відбуло ся прийняте в честь депутації

Петербург. Дума відкликала 194 голоса-
ми проти 78 жадалий правительством кредит
11 мільонів рублів на будову нових панцир-
ників.

Тижневий звіт Торговельної і промислової палати про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 1. до 6. червня 1908:

	за 50 клг.
Пшениця	12.05—12.27 K
Жито	10.10—10.35 K
Ячмінь броварняний	7.00—7.40 K
Ячмінь на пашу	6.30—6.50 K
Овес	6.25—6.50 K
Кукурудза	7.90—8.15 K
Просо	8.75—8.90 K
Горох до варення	9.25—10.85 K
Горох на пашу	7.00—7.50 K
Бобик	6.25—6.50 K
Конюшина червона	100.00—105.00 K
Конюшина біла	35.00—40.00 K
Конюшина шведська	85.00—100.00 K
Тимотка	33.00—34.00 K
Ріпак зимовий	14.25—14.50 K
Насіння конопл.	9.75—10.00 K
Хміль	50.00—70.00 K
Насіння льняне	10.00—10.25 K
Льняника	11.00—11.25 K

Молода вдовиця з сьвященничої ро-
дини прийме мі-
сце до заряду дому. Адреса: „Заряд“ Самбір
post. rest.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках,
торговлях і крамницях лише тутот і паперців
з першої галицько-руської фабрики Евгена Білін-
ського в Збаражні.

З доходу сеї фабрики йде 35% на бу-
дову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси
тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови
по сьвященниках.

Держім ся покліку:

Свій до свого!

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна
купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул.
о. Е. Гузар. — Ціна 1 K без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для
шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар.
Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. —
Ціна 40 сот. без п. почт.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечення будинків, всяких річий до-
машніх і господарських, збіжжя і паші против
шкід від пожару.

Шкоди ліквідуює і виплачує „Дністер“
з найбільшою швидкістю. Оцінка шкід відбу-
ває ся в присутності 2 господарів членів.
Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодо-
вань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся чле-
нам. Звороти за р. 1906 і 1907 виносять п.
10 проц.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Ка-
са ощадності у Львові, Руска Шадниця в
Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при
уділюванню позички.

На жите можна обезпечити ся через
„Дністер“ в Краківському Товаристві.

Агенції „Дністра“ знаходять ся в кождім
місті і в многих селах; там, де еще не ро-
бить пнший агент „Дністра“, можуть пись-
менні селяни старати ся о уділенні агенції.
До тепер заробили агенти 1,142,108 корон
привізіи.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	K 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на звороти	„ 50,939—
„ на різницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
пнші фонди заосмотрени	„ 40,000—

Разом сума K 1,964,824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Америки і Канади ЛІНІЯ КУНАРД найскорше.

Пояснень уділяє безплатно Лінія Кунард
у Львові ул. Городецька 99.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
 - 4½% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміовані
 - 4% листи Товариства кредитового
земского
 - 4½% листи Банку краєвого
 - 4% листи Банку краєвого
 - 5% облігації комунальні Банку
краєвого
 - 4% позичку краєву
 - 4% облігації пропінанційні і всілякі
ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по
найточнішим курсі деннім.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мал 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станіславова	5:40	—	—	—	—
Коломий	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станіславова	—	—	—	2:40	—
Коломий	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим дру-
ком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені +.

СОКІЛ Мумки можна набувати в „Со-
кільсьнім Базарі“ у Львові
і паперці і у всіх торговлях в краю.

Передплата

на «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Подорожче число до 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Руселанових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові, що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редация, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. I. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише
напередіне застережене.

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Про університетський страйк

заговорив також тижневник віденський
Gross-Oesterreich в статі п. з. «Анархістич-
ні відносини».

Всюди — пише ся часопись — ли-
хі знамена, знамена політично-морально-
го упадку. При сїм майже в цілій Ав-
стрії завзята дитиняча борба проти ре-
лігії, якесь штучно витворене одушевле-
не для чистого, принадного, ідеально
го «вільнодумства» — часопись «N. fr.
Presse».

Звісно, що ми не є анї клерикалами
анї лібералами. Ми є великоавстрійці.
Але власне тому заступаємо не лиш дій-
сно консервативні але також і здорові
поступові ідеї. «Поступові» кажемо, не
демагогічні, не анархістичні. Що нам
однак подають яко «лібералізм», то є
вибухові, розогнюючі засади, котрі му-
сять нехибно знищити кожду державу,
кождий нарід.

Можна бути сьак або так індивіду-
ально розположеним, можна ріжно ду-
мати про сьвітогляд, однак тільки невіжа
і неспосібний до думаня чоловік може за-
паморочити ся, що цивілізована держава,
що просьвічений нарід може остояти ся
без релігії. Про се питанє є розправа
так як би замкнена. Таких держав і на-
родів не було ніколи, нема і не може
бути. А хто нападає на релігію свого
народу, хто голосить безбожні науки і

під покривкою «науковости» підкопує ві-
ру в Бога а тим і в Церков, сей потря-
сає прямо найсильнішим моральним
стовпом свого власного народа.

А коли такий чоловік робить ще
при тім з себе ліберального демократа,
то або не знає, що говорить, або є зо-
всім звичайним шарлатаном. Бо «демо-
крат» має означати політика, котрий ні-
чого найменшого не робить проти волі,
проти поглядів народа. Для «демократа»
і «ліберала» є погляди народа прямо
святі. Але тепер є кождий здоровий на-
рід наскрізь релігійний. Особливо наше
населенє є звісно як добрі католики. Я-
ким отже правом нападають мнимі «де-
мократи» на віру народа? Яким правом
осьмілюють ся надуті каварняні учені
накидати народови свою власну вільно-
думну, ложну мудрість, нищити релігію
єго батьків, сягаючи понад тисяч літ і
замість вічних, християнських правд жи-
тєвих подавати єму каміне?

Хто має якесь понятє про те, в який
спосіб уложило ся правдиве відношенє
між справдісною науковостою і релігією;
хто знає, що вже давно і то в невимो-
вно сьмішний спосіб розлетів ся мате-
риалістичний сьвітогляд; хто знав подро-
биці прямо соромного банкрутства моні-
зму Гекля, — сей може лише щиро жалу-
вати, що поважні, німецькі студентські со-
юзи так далеко піддають ся впливови
космополітичного, баламутного лібералі-

зму, що поборюють під жидівскою по-
кривкою «клерикалізму» инші союзи ні-
мецьких студентів, сей може лиш дивува-
ти ся, що така духова нуля, як Вармунд
зі своїми оклепаними атеїстичними за-
гальниками найнижшої сорти міг розбу-
дити так зв. «борбу о свободні дослїди».

Нині, коли власне великі мужі на
полі літератури і науки, визначні фільо-
софи, мужі як Брікетієр, Бутру, Вілїям
Джемс, Кайзерлінг, Ейкен задають собі
много труда, щоби піднести незвичайне
значінє релігії, нині, коли згляднієть
«границі» природи пізнаня майже зовсім
загально узнано і коли саме на підставі
позитивізму Августа Комте-а можна і му-
сить ся дійти до віри в Бога — нині ві-
рять у нас деякі круги, що можуть собі
уявити щось особливого на підставі
свого так зв. «осьвідомленя». Атеїм пе-
режив ся вже давно і кождий правдивий
син народа знає нині, що для народу не-
ма більшої сили живоїтної як релігія. Хто
єї понижає, сей затроює душу народа
смертоносною їдєю. Анархісти а також
коротковорі, жидами Марксом, Лясалєм
et tutti quanti здоктриновані соціялісти
роблять так, бо они не знають саме, що
се народність, бо они не можуть зрозу-
міти, що лише в народностях є людство!
Але, що академічно образовані (або над-
образовані) елементи поборюють впрост
і невпрост свою власну релігію, ту ши-
року підставу своєї народности, моральну

Іван Коссає.

Пропанцій.

(Нарис).

(Дальше).

Остан посумнів.

Галя говорила дальше.

— Пригадала я вам минулі літа...
спомини... може сядемо при вікні а ви
розкажете дещо... Знаю багато про вас
від вашої сестри. Ви перейшли багато...
оповідайте... оповідайте про жите між
чужими, про ваше жите там... буду слу-
хати, може навчу ся дечого... жите люд-
ске то найцікавіша книжка, говорила
з усмішкою. Говорила як щира сердечна
приятелька.

— Жите людске то найцікавіша
книжка. Лиш не ми єї пишемо, а хто
инший...

— Хто пане? Господь? Хто пише ту
книжку за нас? — питала — случай, чи
провидінє? ту дивну книжку, котра все
так само кінчить ся — смертию, в ко-
трій тільки улуди на початку, а такий
сумний усміх поблажливости перед кін-
цем... І ніхто не користає з чужого до-
свьїду...

Остан мовчав.

Не єму одному зле і тяжко... ні...
от і она... як она говорить, кілько за-
критого тут смутку, які блїді у неї усмі-
хи, якіж зморшки терпіня на чолі.

Він не оден...

Говорила дальше, доторкаючи ся
зболїлих струн єго душі, отворила потай-
ні двері, за котрими в півтемних засїках
купи гіркого зерна, пхала єго в темний
коритар, з котрого радби видістати ся,
хотяйби на хвилю недовгу.

— Ви посумніли — говорила знов
— ви не любите сеї теми — перепрашаю
Вас, я хотїла вїйти з вами в минуле, хо-
тіла близше пізнати вас... можеби я знай-
шла яку рану, може би я уздоровила
вас яким зілем... «Люби-мене» не завдам
вам, стара я вже, гірко усміхнулась, не
чарувала нікого я, і не очарую вже...

Не сумуйте... Ви ще молоді, ви за-
ледви кілька карт сеї книжки обернули.

Ще добрі ждуть на вас, ще може
найліпші карти... усміхнулась сердечно,
тепло.

І дивне діялось з Остапом.

Дививсь в єї очи, і тільки щирости
і дивного тепла бачив в них, що під їх
впливом щиро зачав розповідати, вири-
ваючи з серця смуток довгих літ, весь
жаль, глухий таємний біль...

Галя слухала, аж він скінчив.

Зацарила тишина.

Она довго думала над чимсь.

— Ви дуже бідні — прошепотїла і
знов задумалась. А він дививсь на єї
сумне блїде лице, в єї спокійні, вічно
десь задивлені очи.

Спокій очий надав їй дивного виразу,
острі черти єї лица затрачували ся.

Стиснула кінці уст.

— В житю треба брати і добувати,
треба стреміти до чогось висшого, ясно-
го, треба трудитись, боротись... говорила
певним різким тоном. Очи. стратили ла-
гідний вираз, лице ціле змінилось, біла
з него і нежіноча енергія і давний сум.

Остан похитав головою.

— Не годитесь з тим?

— Ні, ні — зміняв ся.

— Прошу, скажіть! — наставляла.

— Гадаю, що чоловік родить ся з
першим призначенєм..

— Може і правда.. але то не по
мужески... ні.. треба сьміло кинутись
вперед, сьміло двигати тягар житя, хотяй
би зимний мав бути як лід, треба шука-
ти дороги ясної, сьвятої, треба стреміти
до мети сьвітляної — хотяй би ніколи
промінє єї сьвітляний не мав засьвітити
нам..

* * *

(Дальше буде).

підпору насміпливою назвою клерикалізму, се є сумною ознакою, як у нас плекає ся науку і які анархістичні відносини панують на наших університетах.

Промова пос. Н. Василька

виголошена при бюджетовій розправі в держ. раді дня 26. мая 1908.

(Дальше).

Мої панове! Як сказано, наш клуб мав тоді 30 членів та належало до него пять послів старорускої партії.

Як ставляє ся тоді до нашої партії коло польске, до котрого ще не належав пан Стапінський? Перш усього воно так покористувало ся своїм правом до віцепрезидентури в парламенті, що іменувало віцепрезидентом людину, котра в своїй політичній діяльності визначалась ненавистю, а навіть погордою до Русинів.

Розуміє ся, се зараз викликало огірченє в нашім клубі.

Прийшла дебата над надужитими при парламентарних виборах. Що ся дебата не була безосновна, та що ми не виступали тут з видуманими закидами, про се свідчить теперішній шановний віцепрезидент кола польского, п. Стапінський, котрий тоді потвердив наші закиди, а навіть декуди острійше промовляв, ніж мої клубові товариші. Єго теперішній клубовий товариш, член вшехпольської партії, високоповажаний барон Баталія визначив ся тоді промовою, котру єго ексцеленція пан міністер внутрішних справ певно почислив до підюджуючих промов, про котрі він вчєра сказав, що вони вийшли на шкоду краю.

Се також не могло руский клуб зблизити до польского кола. А таки, мої панове, мимо тих бесід палата тогді заняла троха инше становище, ніж тепер при дебаті над соймовими виборами, і на підставі тодішніх ухвал, надіялись ми строгого розслідування тих виборчих подій. Особливож мої товариші з Галичини, що в більшій частині не брали ще доси участи в парламентарнім житю, що о міністрах і міністерствах мали ще понятє з давних часів, та думали, що слово є словом, запевненє запевненєм, — та вірили, що правительство справді поважно забере ся до діла, особливо коли має перед собою в палаті клуб зовсім не малозначний, з котрим кожного часу мусить числити ся, та заспокоїть бодай те найдрібніше жаданє, з яким взагалі виступити може якийсь народ, жаданє, щоби міг жити серед законних відносин.

Ось бачите, мої панове; тепер мушу зійти на особу, котрої у всіх тих дебатах з останніх днів не названо, а котру таки треба назвати. І я маю собі за обовязок назвати її, бо я переконаний, що ми може не находились би нині в сїм страшнім положеню, коли би та особа не сиділа тепер на лаві міністрів: є се ексц. п. міністер для Галичини Абрагамович. (Живі притакування).

Він був тоді головою польского кола, і ті 30 руских послів вже єго страшно рознервували. Вже тоді думав він над тим, як би можна з того одноцільного сторонництва зробити два; і се єму, як бачите, удало ся.

Двох зпоміж панів Старорусинів має взагалі инше національне переконанє як ми; инших трьох усілякими способами — не хочу тепер вводити в те, якими — швидко напучено. (Сьміх). І нараз дістали ми тутки в палаті «руско-народне» сторонництво зложене з пять мужа; і що скаже Русин, того не скаже вже «русский», а що скаже «русский», того не скаже вже Русин, а мій любий ексц. Абра-

гамович з радощів затирає руки. Се був початок катастрофи, якої він бажав, ворожнечі між обома сими клубами. Се була єго ціль, а початок був уже зроблений. (Притакування. — П. Марков: «Се неправда! Русско-народне сторонництво було перед Абрагамовичом і буде по Абрагамовичу! — Оклики). Про Вас і про п. Глібовицкого я виразно сказав, що маєте инше національне переконанє; але о других трьох панах, вибачте мені, знаю, як думали тоді, коли належали до нашого клубу, а як думають тепер. Між одним а другим лежить пригода з яйцями і т. и. (Оклики і сьміх).

Отже, мої панове, прийшли вибори до державної ради до легітимацийної комісії. Мої галицькі товариші все ще думали, що так, як повинно бути в парламенті, послі розслідять тепер кожний вибір, а коли сей і той вибір задля надужить буде уневажнений, то воно в краю зробить величезне вражінє і такі випадки не будуть там більше повторяти ся.

На жаль мушу сказати, що те сторонництво, на котрого чолі стоїть др. Люеґер, той сам, що колись за міністерства Баденього, коли приїхала до цісаря руска депутация, так сердечно стояв по нашій стороні, тепер цілком перейшло на сторону тих, що не бажать ладу в Галичині. (П. Стапінський: «Будьте переконані, що ми, людовці, зробимо вже в польскім колі лад з виборами!») Виж бачите, що я говорю тепер все ще о тім польскім колі, до котрого Ви ще не належали, а про Вас могу лише ствердити з подякою, що при виборах до державної ради йшли Ви з нами.

Отже те сторонництво перейшло на сторону польского кола. Я нераз з зачудованєм глядів на ті успіхи, які християнсько-соціальне сторонництво здобуває тут на заході день в день, і, читаючи про намір утворити сторонництво державне; думав я собі нераз: Отсе сторонництво з такими організаторськими способностями, з такими великими ідеями, з такою агітаторською силою, хто знає, чи воно справді не до єде до зліплення державного сторонництва.

Не кажу, що я бажав сего, але мушу сказати, що в останнім часі я помічав багато річий із сторони християнсько-соціального сторонництва, особливо таких, котрі нас обходять, що на мою гадку дуже противлять ся тим великим цілям. (Живі притакування). Певно, що і через своє становище в справі парламентарних виборів тратить се сторонництво симпатію у населеня там на сході.

Пригадаю дальше оден виступ міністра д-ра Гесмана на зборах виборців у Відні. Коли ми в крайнім огірченю, що правительство не дотримало слова в університетській справі, по студентській бучі виступили тут, що правда, за остро, сказав незадовго потім др. Гесман на зборах виборців: «Не знаю, чого властиво ті Русини хотять, що вчєра виправили таку бучу!» Се вже дало нам багато до думаня. Пр йшов атентат з 12. цвітня. Ексц. др. Гесман був тоді в Монахії і знов не знав, як се могло стати ся, що найшов ся Русин, котрий так стратив голову; др. Гесман не міг сего зрозуміти, бож адміністрація в Галичині, казав він, є дуже добра — се знав він там в Монахії, — а намісник Потоцький був добродієм Русинів. (П. Пастор: Таким він був!) Я прийду ще до сего, а Ви не будете невдоволені тим, що скажу про ґр. Потоцького.

Мої панове! Таке велике сторонництво, що має так поважні і великі цілі, не повинно так легко судити про положенє і долю четвертого з черги народу австрійского і не повинно для хвилих тактичних причин помагати в парламенті до ухвал, котрі можуть колись стати ся

грізними для цілої держави, котру ті панове так горячо люблять. (Притакування).

А руский клуб по тім всім таки ще не стратив терпеливості; він хотів дальше в тій палаті спокійно працювати разом з иншими сторонництвами. Алеж він мусів якимсь способом своїм виборцям показати, що в новій палаті щось робить ся і для виборців. Говорю цілком щиро: Ми зробили з правительством угоду, в котрій містили ся найпилнійші в тій хвилі невідперті жаданя руского народу. Головна точка була, якої певно жаден народ в Австрії не домагає ся, се просьба о законну адміністрацію в Галичині. Друга точка се справа університетска, а в третій ходило о те, щоби при надходних виборах соймових правительство дало виборцям в руских округах свобідно вибрати тих, кого хотять.

Мої панове! Я і не згадував би про сю угоду, коли би вона не була знана значній частині сєї палати; бож знає о ній польске коло, уложено її за згодою голови кола і за згодою самого кола. Ексц. Абрагамович докладно знав про неї. Чи межі перенесенєм міністра Абрагамовича з сего кріселка з сєї першої лавки на крайне містечко на лаві міністрів а нашою угодою є яка звязь або ні, се вже не моя річ провірювати. Досить, що п. Абрагамович незадовго по тім переніс ся на лаву міністрів. Кажу отверто, що особливо після одної розмови з п. Абрагамовичом був я певний, що наша угода найде ся тепер на найліпшій дорозі, коли голова польского кола, котрий затвердив угоду, стає міністром для Галичини.

(Дальше буде).

Про всеславянський зїзд

висловили ми недавно свій погляд. Цікаво буде тепер нашій суспільности знати, яке становище в сій справі заняло українське дньовикарство. Отже київска „Рада“ подала статю п. з. „Російські ліберали і „славянські дні“, котру наводимо в цілости: „Славянські дні“ в Петербурзі уже скінчились. Наговорено „великих — слів велику — силу“, випито чимало шампанського, виголошено багацько блискучих тоастів і славянські гості, в приємній свідомості, що вони виконали велику місію культурного і політичного „в широкому розуміню“ обєднаня братніх народів, поїхали до дому. На власні очі вони побачили всю міць і потугу „старшого брата“: побували у міністрів, обїдали з октобристами та иншою знаттю, трохи не побували навіть в участку, слухали промов Бобринського й Мілюкона, Дмовського і Львова, повезли до Варшави привитанє братам Полякам, котрі зразу так перейнялись ідеєю славянської солідарности, що навіть відреклись задля неї від своїх мрій про відбудованє вітчизни. Одним словом, приїзд славян зробив цілий переворот в умах петербурських політиків: всі нагло пригадали, що они — славяни, що у них є оден спільний ворог-Німець, всі вони брата, — чисто великодний настрій! Навіть піддав ся загальному радісному настрою й сам д. Мілюков: він почув, що в громадянстві стала ся якась відміна, почув, що з обивателя зробивсь — славянином, що наближають ся часи коли він зробить ся навіть громадянином! І се наповнило єго душу такою радістю, що він поспішив витати дорогих гостей, якє провозістників ідей, за котрі він, д. Мілюков, боров ся вже і ще буде боротись. Через се забулись усі недавні кривди й обиди, забуло ся, що тут же недалечко, сидять у вогких камерах товариші-виборці, і д. Мілюков з иншими

„поступовцями“ засів до столу поруч з Бобринським й Вергунами на славянсько-му бенкеті. Серед загального ликованя чути було незадоволене мурмотане одних тільки справжніх патріотів, істинно-русских — Пурішкевича з братівню, що доглянули в братаню правих з „славянськими лібералами“ зраду руському ділу.

Але можна їх заспокоїти: славянські гості виявили пошану не тільки до „обновленої парламенту Росії“ — в особі Мілюконих і Бобринських, але й до „св'ященної палати“ В. В. Комарова, до „Русского Собрания“ й „окраїнного союзу“, словом вели себетак льовляно супроти істинно-русских традицій в славянстві, що закидати правим якусь зраду в братаню з такими щирими славянськими душами занадто вже жорстоко.

І скоріше можна булоб говорити про якусь зраду своїм принципам з боку д. Мілюкова, як би не було ясно, що реальна політика примушує іноді найчистокровніших ідеалістів і людей принципу йти на компроміси; уже не кажемо за те, що д. Мілюкову, котрий ще вчора бачив себе трохи не з міністерським портфелем, — демонструватись перед славянськими гостями в ансамблі інших діячів сучасного моменту було, так мовити, пущком амбіції. Та й яка власне зрада своїм ідеям в тому, що д. Мілюков поруч з Бобринським витає представників славянської реакційної буржуазії й обскурантизму? Хиба для д. Мілюкова важно, яку роль в життю західного славянства грають д. Крамарж і К? Хиба він не знає, хоч з свого власного досвіду в Болгарії, що таке ческе русофільство або галицьке москвофільство? Тут було важно репрезентуватись в раді інших впливових діячів сучасної російської політики, щоб славянські гості тямали, що тепер у Росії не тільки сили, що в Бобринських і Красовських, але що існує ще й д. Мілюков і він теж якась шпичка в колесі, так мовляв, і передайте своїм в Австрії. Не дурнож ще вчора була розмова про міністерський портфель.

І колиб тепер д. Мілюков засів у тій льожі, де сидить П. А. Століпін, і від него залежало „в'язати й розрішати“, то чи не відповів би він Українцям на їх домагання те саме, що недавно казав Русинам в Австрії Кербер: „ми знаємо, що ваші домагання справедливі, алеж ось маємо перед собою сім десятків голосів польського кола, а поруч з ним і — добродії Крамаржі, то нам вигідніше сповнитися їхні домагання, ніж справедливі ваші“. Се так звана реальна політика. І панове російські ліберали, що зараз ведуть її, подають добру науку всім демократам пригноблених націй, на скільки можна поклатись і довірятись ліберальним обіцянкам-цяцянкам „правового порядку“ при котрім буде добре тим, хто має ще і кулак та острі зуби, а для тих, хто тільки апелювати ме до справедливості і до совісті, знайде ся завсе одна відповідь: „зась!“.

Ві відступлення від страйку. Здає ся, що удасть ся намовити студентів до дальшого ходження на виклади, як лише скінчать ся фєрії з нагоди Зелених св'ят, себто з кінцем сего тижня. З Відня дементують чутку, немов би міністерство просвіти наміряло замкнути літній курс на страйкуючих університетах сейчас по велено-св'ятних фєріях.

— **Нове католицьке товариство.** В лат. Зелених св'ятів відбув ся в Празі зїзд славянських студентів католиків, в якім взяли участь відпоручники чеських, хорватських і польських студентів. Ухвалено заложити „Католицько-славянський союз“. Крім того ухвалено заснувати лігу славянських католицьких студентів в осідком у Відні. Одногосно прийнято резолюцію з протестом проти переслідуваня католицьких студентів в австрійських університетах і осуджено генеральний страйк та поведєне т. тр. поступових студентів в справі Вармунда. До єпископів в Празі, Люблянї і в Кракові вислано телеґрами з заявою преданности.

— **За похвалюване злочину Січинського** відбув ся в останніх тижнях три судові розправи в Перемишлі. Перед судом ставав податковий офіціал з Яворова, Мих. Скальський, який дізнавшись про убиство намісника, мав сказати: „то єму давно належало ся“. Трибунал засудив єго на три тижні арешту. Другим обжалованим був Петро Штавр з Судової Вишні, який мав висловити ся: „Січинський то файний, відважний хлопець! Замордований намісник то був король польський; аби так всім королям польським зробили, як єму“. Дістав також три тижні арешту. В суботу станули перед судом ученики VII. кл. гімназ. з Перемишля: Ст. Калинович, Вол. Котецький, Тит Весоловський, Зен. Рогошевський, Яр. Яворський і Ост. Охримович та склеповий субєкт Ст. Романовський, обжаловані за виспівуванє на ринку в Перемишлі: „Наш Січинський найжне, ми єму вінок; граф Потоцький найгнє“. Головним свідком, що се мав чути, і арештував потім учеників, був агент поліції Альфред Дембіцький, який перед тим був в тій самій реставрації, що згадані ученики. Трибунал засудив Калиновича і Весоловського на два тижні арешту, прочих чотирох увільнив.

— **В справі цементових дахівок.** Задля великого запотребованя цементових дахівок виготовила „Спілка для господарства і торговлі“ в Перемишлі обємистий і поучаючий цінник, котрий в тих днях вийде з друку, а поки що ті, котрі закладають фабрики виробу дахівок, в справі закупна потрібних машин найвідносять ся до Спілки в Перемишлі, котра пав'язавши з всіма фабриками як найдогіднійші умови, є в силі дати всі роди машин по найнижшій ціні. Всі ті, котрі мають вже фабрики цементових дахівок, в своїм власнім інтересі зроблять добре, если донесуть „Спілці“ для господарства і торговлі“ в Перемишлі о своїм євтовованю, донесуть, які дахівки, на яких машинах вироблюють, по якій ціні продають 1000 штук і з яких фабрик мають машини. Спілка дуже часто має замовлення на доставу готових дахівок, а не знає всіх жерел, котрих би найближшою дорогою могла доставити.

— **Для проєктованої регуляції ріки Бистриці** надвір'яньської від кільометра 27.980 до кільом. 28.200 відбуде ся водно-правне доходженє в громадах Чернів і Чукалівка дня 19. червня 1908 і рознічне ся того дня в Чернівї о 10. год. перед полуднем при мості на дорозі повітовій Станиславів - Надвір'я. Опис технічний з пляном і виказом інтересованих буде виложений в старостві в Станиславові почавши від дня 8. червня 1908 через 8 днів до переглянення. Закиди против проєкту можна вносити в повисших 8 днях на руки староства в Станиславові або при комісії на місци. Закиди пізнійші не будуть узгляднені.

— **Лєґальне людодїство.** В Іспанії видано в 1463. р. закон, котрий в своїм 17. відділі постановляє: „Командант, що держить кріпость для свого пана, короля, може підчас облоги, коли єго голод до того змушує а нема вже ніякої поживи, коли вже спожито всі коні, пси, коти і інші зьвірята і коли вже нема нічого-

сенько, що ще можна би їсти, казати різати людей і їх споживати, навіть, колиб не можна було инакше, то й власного сина. А то не буде вчисляти ся єму за злочин, коли він через то зможе удержати кріпость для власного пана, короля“. — Повисший закон мав через кількасот літ правне значінє. Коли в 1771. р. якийсь іспанський корабель торговельний займив ся на широкім океані так скоро, що ледви можна було з житєм з него виратувати ся, залого невстигла вже набрати поживи, лиш сїла на дві лодки і поплила. Більша з них, на котрій був капітан і 9 моряків, пропала без слїду, а меншу, на котрій було 5 людей з керманічем, стрітив по якімсь часі якийсь корабель на морі і забрав тих чотирох, які ще були в лодці. Деж подїв ся пятий? Моряки, коли заплили до приставі, признали ся перед судом, що на приказ свого проводиря і команданта лодки, керманіча, убили п'ятого і зїли а керманіч розповів: „Нам не оставало ся нічого як хіба всім гинути з голоду і спраги. Отже ми тягнули жереб, хто з нас має стати жертвою, а того, котрого жереб до того признав, убили ми за єго згодою а відтак пили єго кров і їли єго тіло“. — Оборонець чотирох моряків покликав ся тоді на згаданий повисше закон, і суд увільнив обжалованих признаючи, що они знаходили ся в такім страшнім положеню як командант, котрий за всяку ціну має держати кріпость для короля.

— **Концерти військових музик** в червцю будуть грати у Львові: дня 11. на Високім замку 15. п. п.; 16-го перед Домом інвалідів 30. п. п.; 17-го перед корпусною командою 80. п. п.; 23-го в стрийськїм парку 95. п. п.; 24-ого перед намісництвом 15. п. п.; 25 ого на Високім замку 30. п. п.; 30-го перед Домом інвалідів 80. п. п.

— **Конґрес консумційних спілок в Росії.** Російське правительство дозволило вкінци на конґрес консумційних спілок Росії. Конґрес скликано до Москви. Урядив єго „Союз російських спілок консумційних“. Ся організація обнимає тепер 220 консумційних спілок у всіх частях Росії і недавно рішила заведенє агенції для гуртового закупна. На конґресі були отсі реферати: „Про спілки консумційні в Росії“, референт др. В. Поссе; „Про спілки консумційні за границею“, референт др. В. Тотоміанц; „Користи спілкового гуртового закупна“, референт В. Сельгайм; „Про сїльські спілки“, референт проф. др. М. Туган-Барановський; „Спілкове законодавство“, референти проф. др. І. Озеров і С. Войцеховський. Сликанє того конґресу могло бути подїєю епохального значіня в історії російського спілкового руху. Конґрес мав сей рух в Росії, що терпів часом від многих блудів і недостач, скермувати тепер на просту а добру дорогу. Власне в теперішній хвилі мало би се дуже велике значінє, бо всюди в краю піднімає ся між робучим людом змаганє до твореня спілок. Імена людей, що стояли на чолі спілкового руху, давали певну гарантію на то, що російський спілковий рух не буде йти на сліпо, але використає досьвіди спілок по інших європейських краях і буде слїдувати за випробованими вже примірами. На жаль однак замкнево єго, не давши можности вичерпати всего материялу.

— **Дрібні вісти.** Дня 7. с. м. навістив град околицю Сколього і витовк всі засїви на полях. — В Перемишлі буде дня 6. липня с. р. товариський зїзд матуристів 1878. р. До організаційного комітету зїзду належать о. М. Копко, о. М. Літинський і др. Мандель. — Дня 2. с. м. лютила ся в Заліщиках і охресности сильна туча з громами, з котрих оден вдарив у вежу на костелі і сналив годинник, відтак впав до помешканя св'ященника, поломав в кількох місцях стелю, а відтак розбіг ся проходами свїтла електричного понищивши їх, Огонь на вежі угашено, але шкода з причини ушкодженого годинника вивозить 1200 К. Того самого дня вибив град в сторонах Городенки засїви на великім просторі; найбільше потерпіла громада Топорівці. — В Коломийщині впав також великий град і понищив засїви

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Теодовий м.; римо-кат.: Варнави Аи. — В п'ятницю: руско-кат.: Ісаакія прп.; римо-кат.: Онуфрія Еп.

— **Університетський страйк.** З Відня доносять, що тепер ведуть ся переговори між міністерством а тими особами, які можуть вплинути на студентів австрійських університетів в спра-

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 9. червня: Стефанія і Йосифа Любінецькі, Дубовиця; Ольга Степанка Дашкевич, Тустановичі; Марія Федусевич, Станиславів; Осип Чубатий, Надвірна; Мартин Важний, Борислав; Іван Грушкевич, Себечів; о. Шасний Раставецкий, Сілець великий; о. Станислав Алексевич, Батятичі; Михайло Снежок, Ласківці; Дмитро Заставний, Ласківці; Данило Стецюк, Підволочиска; Мозес Готліб, Кути; Аба Блюх, Делятин; Євген Гриневецкий, Перемишль; Олекса Кушак, Сянік; Іван Милко, Перемишль; др. Николай Нагорянский, Підгайці; о. Володимир Стефанович, Кути; Герман Екель, Кути.

Молода вдовиця з сьвященничої родини прийме місце до заряду дому. Адреса: „Заряд“ Самбір post. rest.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Еггена Білінського в Збаражні.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся поклик: Свій до свого!

Поручає ся дешево і совісно
Артистично ритівниче заведе
А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — вписки ритовані і лянні, прасовані бляхи для сторожій і товариств. — Поручає ся яко доставець різних руских товариств і Урядів парохіяльних. (32—?)

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Е. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

ФІРМА

ФІНКЕЛЬШТАЙН і ФЕЛЬ
склад заліза і залізних
товарів

Львів, ул. Сохійска ч. 26.

поручає свій багато заосмотрений склад блях цинкових, чорних і мідяних до покриття будинків і церков по фабричних цінах, як також і всяких керничних приборів. (1—4)с.

СОКІЛ Житки можна набувати в „Сокільській Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

головно в громадах Слєбідка лісна, Хлібичин і Черемхів. В Хлібичині спалив грім одну хату, а в Голоскові убив жінку, працюючу в поли. — В Будинині, сокальського повіта, убив грім на обшарі двірським пару коний, а візника приголошав.

Оповідки.

— Руский народний театр переїхав з Черновець до Вижниці на Буковині. Завтрішного четверга відіграє оперу Монюшка „Гальку“.

— Загальні збори Філії Р. Тозариства педагогів в Станиславові відбудуть ся дня 5. липня о год. 4. по полудни в комнатах Філії при ул. Пелеша ч. 13.

— Заг. збори тов-а „Руских Жінок“ в Станиславові відбудуть ся дня 11. червця (в четвер) о год. 4. по пол. Тому, що будуть рішати ся дуже важні справи, просить виділі П. Т. членів, щоб явили ся на зборах в повнім числі, тим більше, що скликані збори на 2. с. м. не відбули ся задля браку комплету. Збори відбудуть ся при улиці Липовій ч. 76. — Виділ.

Телеграми

з дня 10. червця.

Відень. Цісар жертвував на запомогі робітникам, які втратили місце в фабриці целюлоїду на Оттакрінгу, квоту 6.000 К.

Ісбрук. З віридостойного жерела доносять, що прокуратурия відступила від слідства проти проф. Вармунда з тої причини, що на зборах, на яких він виголосив критичний відчит, правит, комісар не бачив причини до інтервенції.

Ревль. Вчєра прибули ту двома поїздами двіреками з Петергофа: цар з родиною, грецька королева Ольга, вел. кл. Никола Николаевич, вел. кл. Ольга і кн. Петро Ольденбургский. В дружині царя є: президент кабінету Столипін, мін. загран. справ Ізвольский, мін. маринарки Диков, рос. амбасадор в Лондоні гр. Бенкендорф і військові аташе та маринарки. Всі удали ся до порту, де їх привітав ген-губернатор та інші достойники. Потім цар з царицею і иншими вів на кораблі „Стандард“, „Полярна зізда“ і „Алмаз“. О 9. год. рано прибула англійська ескадра. По виміні привітних салів з гармат англійська ескадра станула великим колесом докола російських кораблів, а королівський яхт „Вікторія Альберт“ станув напроти царського яхту „Стандард“. О 11. год. цар загостив на яхт англійського короля, а потім англ. король з королевою і царем прибули на царський яхт і привітав ся з царицею та царицею-вдовою і иншими членами царської родини. По сніданю на „Пол. зізді“ король розмовляв зі Столипіном, а Ізвольский конфєрував із підсекретаром стану Гардінгом.

Берлін. Лос. Анз. доносить з Тегерану: Шах приказав вчєра увязнити трєх високих достойників. Шах намірає побільшити армію і оплачувати військо зі своїх приватних фондів. З огляду, що стан в Персії стає щораз критичнійшим, шах не думає опускати свого теперішнього місця побуту, бо там чує ся безпечнійшим чим в Тегерані. Від винї стережуть міста сильні патрулі козаків. Телеграф до Європи від вчєра перерваний. Нині казав шах оповістити в Тегерані афішами, що не противить ся парламентові і просить населєня о спокій. Провідникам розрхув загрозив строгими карами.

Між увязнєними вчєра достойниками є князь Дісталь ед Давлег, та брат перєкого посла в Берліні. Мимо протесту духовенства і парламенту увязнєних задержано в вязниці. Арештовано також князя Ціль-ес-султана, який був провідником ворохобні.

Тангер. З глубини Марокка доносять, що султан Мулей Гафід здобув в суботу столицю краю Фез.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потручення провізії або коштів

всякі купони

вильсосовакі вартіські папери.

Працюйте і шаліть!

Товариство взаємного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних вносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зиснів уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки 2.795.188 К.
Позички уділені 3.410.684 К.
Удїли членські 234.398 К.
Цінні папери 130.452 К.
Фонд резервовий і інші 43.842 К.
Львоваці 182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:37	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломий	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломий	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

При закупні товарів просимо покликати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

на «РУСЛАНА» виносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише напередне застереження.

Рекламації неопечатані є вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Зїзд короля Едварда з царем.

(X) Десятки літ були Росія і Англія непримиримими суперниками, що нераз вельми завзято і ворожо виступали проти себе. На різних точках світової політики, де сі великі держави з собою сусїдували, виринали всякі причини до боротьби і спорів між ними, а іменю в східній, середній і передній Азії. Але найострійше виступав спір між Англією і Росією на європейськм Сході, де розходило ся о долю Туреччини і можливий поділ спадщини після неї. Англія провадила кримську війну в обороні Туреччини і зривала ся до нової війни, коли Росія заходила ся коло поділу пораженої Туреччини в морі Сан-Стефанськм, а наостанку станула Англія по стороні Австро-Угорщини, коли Росія загрожала самостійности Болгарії.

На тім європейськм Сході Росія і Англія опирали дипломати всякі свої обчислення, коли забирали ся до розв'язки східного питання. Перегородом однак змінило ся зовсім положення політичне. Англія осадовила ся в Єгипті, заняла на Середземнім морі Кипр і глядить тепер зовсім инакше на єствовавну Туреччину, як давнійше. Тепер Англія вимагає від Туреччини значно дальше сягаючих реформ в Македонії, як інші держави, а навіть

Росія вважала конечним, злагодити вимагання Англії.

Порозуміння переведене між Англією а Росією в жовтні минулого року усунуло можливість спору і боротьби між тими державами в Середній Азії і тим способом довело до зближення дотепер непримиримих суперників. Суперники, що десятиками літ стояли ворожо супроти себе, порозуміли ся між собою що до обопільного впливу на політичні області, а тепер зїзд короля Едварда з царем в Ревлю є виразом нового політичного положення і буде мати велику політичну досяглість. Вправді з радикального і робітничого табору в Англії відзивали ся голоси проти виїзду короля Едварда до Росії, вважаючи се заявою прихильности до самодержавного царя, а в Росії також чути було голоси, котрі нагадували недавнє ще ворогованє Англії проти Росії і союз Англії з Японцями, що спричинив поразенє Росії. Однак навіть для тих, котрі вважали Едварда за монархисту, видає ся посланництво Росії на Балкані, як на далеку Сході. Сі круги славянофільські бачать в Англії суперника Німеччини, хоч уявляють собі се суперництво сильнішим, як оно є в дійсности і сподівають ся тим способом з підмогою Англії успішнійше повести свою славянофільську політику на Балкані. Як уже сказано, Англія з македонськїм справі

поставила значно дальше сягаючі домагання Туреччині, а є там навіть сторонництво, котре бажалоб довести до независимости Македонії. Отсі змагання радїб російські славянофіли вихиснувати для своєї балканської політики. Тимто зїзд короля Едварда з царем в Ревлю має і з того становища велику вагу і значінє.

Зїзд короля Едварда з царем підготвляє основи до англо-російсько-французького союзу, котрого вістрє мимохіть звертає ся проти Німеччини і визиває її а проти сего застерігають ся і Англія і Росія. Але колиб навіть сей союз не мав такого значіння, то нема сумніву, що він буде звернений головню на македонське питанє. Тимто і Австро-Угорщина не може з заложеними руками приглядати ся змаганям сих держав що до сего питаня. Росія вивинула ся з спільної діяльности з Австро-Угорщиною в тій справі на основі Мірцштегської умови, роздратована будовою Санджакської залізницї, до якої збудована Австро-Угорщина на основі зобов'язань, котрі вона взяла на себе в 1878 році. Росія виолть тепер в душі своїх славянофілів поступати, користаючись підпорою Англії, хоч інтереси обидвох тих держав на Балкані неоднакові. Австро-Угорщина мусить з тим числити ся, але може упокоїти ся тим, що она тут найближша і що без неї або проти неї в Македонії не можна робити політики і сего значіння не повинна собі дати відобрати.

Іван Коссака.

Пропаший.

(Нарис).

(Дальше).

Було вже по заході сонця; погідний, теплий вечер літний віяв невисказаним чаром цілої природи; через галузе дерев переглядали блески неба.

В воздуху тихо, ні оден листок не зашелестить на дереві; десь в віддалі кувала зазуля а голос сопілки долітає з толоки.

Галія вийшла на конєць саду, приглядаючись широкому краєвидови села.

— Подобаєсь вам сей вид? — почувла нараз за собою питанє Остапа.

Звернула голову до него.

— Мусить подобати ся, бо свій, бо наш — дивить ся стара церковця, сі похилені хати, сі верби кучеряві, чи не гарні они?

— А ви пане любите село, любите природу?

— Чи я знаю?... Більшу часть житя прожив я на міскім бруку і дививсь лиш на сквери і огороди штучні...

— А тут... тепер на селі? Тут маєте більше нагоди стрінити ся з природою?

Зітхнув і тїнь смутку прошиб в его очах.

— Я гори, гори люблю — а я так давно, так дуже давно у них не був.

Тут дивлюсь часто, не бачучи перед собою на десять кроків.

Ог ходжу і кручу ся в блуднім крузі.

— Чому так говорите, пане Остапе? Чому?

— Тому, бо я виходу для себе не бачу... тому, бо я йду, а би на місци не стояти, але чи вийду з сего блудного круга, не знаю.

Звернула на него свої спокійні очі, дивилась на него хвилюк уважно.

— Чи позволите з собою поговорити щиро?

— Про що?

— Про сей блудний круг, в котрім живете.

Усьміхнувся...

— Коли вас, пані, лише ся тема інтересує...

— Більше чим припускати можете — а знаєте чому?

— Не догадуюсь.

— Бо мене всяка крутанина на осліп дразнить... Ви крутите і здаєсь мені призабули ходити просто...

Подививсь на неї зачудований, гадав, що она жартує, але она мала вираз зов-

сім поважний і видержала его допитливий погляд сьміло, відтак додала:

— У людей нездецидованих так часом діє ся, що місто пошукати дороги найпростшої, крутять ся в колїсцє, переходячи часто коло місця виходу, котрого не знають і на котре уваги не звертають. А від такого кручення завертає ся голова, чоловік починає заточувати ся — ну а вкінци падає.

— Дасте мені, панно Галю, науки, як дітям вашим в школі — прийміть однак моє запевненє, що знав я про те віддавна, але коли кручу ся, то лишень з конечности з конечности панно Галю.

— З конечности каже те, може і так бути, але позволите і даруйте, що сьмію, але знаєте вже яка я, позволите про одно спитати ся, можу?

— Прошу дуже, з гори запевнюю вас, що постараю ся дати вам найщиршу відповідь.

— Отже скажіть мені, чого ви властиво від житя хочете, о що вам властиво ходить?

Задержав ся і видививсь на неї через хвилюк допитливо, мов би не добре зрозумів, до чого прямує се питанє.

— Перепрашаю вас панно Галю, сказав, не розумію добре...

— Скажу вам яснійше... Я говори-

Промова пос. Н. Василька

виголошена при бюджетовій розпраді в держ. раді дня 26. мая 1908.

(Дальше).

Мої панове! Я тяжко завів ся і тяжко завів мій клуб, стараючись завжди нахилювати его до терпеливості і виживання. А коли вчора тутки сказано, що рускі послы з Галичини обманюють населення, то се правда; бо вони у своїх часописах і на вічах всюди говорили, що маємо угоду з правительством та принесли якісь здобутки, а тимчасом не принесли нічого. Оттак обманювали населення, але не з власної волі, а завдяки правительству, що не додержало слова, а зглядно завдяки мін. Абрагамовичови. В адміністрації нічо не змінило ся ані дрібку; в університетській справі зараз при першій нагоді при іматрикуляції не дотримано слова, бо не відчитано формули обіту в латинським язичі; а се, як знаєте, довело опісля до сумних сцен в палаті.

Ті сцени, мої панове, певно не вийшли з замилованя руских послів. Могу Вас упевнити, що не з замилованя виправляють вони тут галаси. Але річ певна, що вертати домів перед виборців з порожніми руками, являти ся перед ними і перед студентами неробами, коли не брехунами, се така річ, що моїх товаришів доводить до сказаної розпуки. І се цілком зрозуміле. Вони ж хотять щось зробити для виборців, для студентів, і гадали, що будуть могли щось зробити; а тимчасом завели ся. Таку причину мав і тодішній їх виступ після університетської бучі.

Але остала ся ще одна точка угоди: повна неутральність при соймових виборах. (П. Пастор: І сего дотримано!) Я буду мати нагоду покликати ся на когось, хто буде для Вас цілком автентичним, як у всіх інших річах, та ранше встав ніж ми, а особливо, ніж я, — се кажу цілком отверто. Я думав собі, що запевнене віденьського правительства буде достаточне, і не гадав, що треба ще окремо просити о те галицького наміс-

ла перед тим, що багато чула про вас від вашої сестри і швагра, знаю вас з давніших ваших праць — бачу вас тут від двох тижнів, бачу і обсервую вас — бачу, що стан ваш є недобрый — скажу грізний. Доторкуюсь справи дуже дразливої, до котрої найменшого права не маю, але наколи ви призволяєте, користаю з нагоди і говорю з вами отверто, як може ніхто з ваших найблизших з вами не говорив.

Отжеш, коротко кажучи, стан ваш теперішній се стан грізний, і по моїй гадці полишають ся вам дві альтернативи: піддатись недузї, що вас точить — даруйте, що називаю недугою — т. є дати ся до решти зломати, або випружити всі мускули, рушити сей тяжкий тагар, рушити і кинути ним в бзодню.

— Яж роблю се друге.

— Ні, ні пане Остапе, вам лиш так видає ся — ви пане Остапе, даруйте за сьмілість, ви — не погнівайтесь на мене, ви нічого не робите — нічого — і в тім зле, в тім ваша недоля. Ваша праця бюрова, се не праця, се автоматичне виконюване рубрик, поладнуване кусників, і як довго були у вас обовязки супротив рідні, ся праця, що давала вам хліб, не тяжила вам так дуже.

(Конець буде).

ника. Бо коли правительство знало, що такого запевнення не може дати без намісника, то найпростіша річ була, звести нас з намісником, і тоді були би ми ясно бачили, чи дістанемо те запевнене чи ні, — або не давати нам ніякого запевнення.

П. Абрагамович дуже добре се використав і зараз порозумів ся з визначним членом соймової подільської партії, з п. Ценьским, котрого — мимоходом кажучи, мусіли вибрати рускі виборці, а за впливом п. Ценьського удало ся вимогти на наміснику запевнене, що той роздор, якого з таким задоволенем п. Абрагамович доконав тутки між руским клубом і «русско-народним» сторонництвом, має увести ся також до галицького сойму, щоби ті два сторонництва в соймі рівноважили себе і тримали себе в шаху. Рівночасно ексц. пок. намісник зробив польському народови велику прислугу, що теперішнього заступника голови польського кола п. Стапінського з его людским сторонництвом спонукав до згоди з польським колом.

Ціль тих акцій цілком ясна. З одної сторони ослаблено руский клуб в державній раді, а польське коло о стільки скріплено, з другої сторони силу Русинів в соймі цілком зломлено, бо оба сторонництва тримають себе в шаху. Таким чином верховодять в Галичині, як і давнійше коло польське; бажаю п. Стапінському, щоби се було під его впливом. Побачимож, чи пощастить ся ему свої давні засади увести до польського кола. Він каже, що так і коли би так, то ми нічого не маємо против сего. Але поки ми мусимо опирати ся на досьвідах з давніших літ, що кождий, хто вступає до польського кола, по кількох літах сходиться на давну систему, поти — нехай нам п. Стапінський не бере за зле — ми з нашого становища мусимо на его вступлене до кола глядіти з недовірем.

Ексц. пок. намісник мав при соймових виборах не олен наміс. Відомо, що сил домагає ся виборчої реформи. Треба було бути приготовленим на те, що погляди п. Стапінського і его товаришів на сю реформу не змінять ся, хоч він і вступив до польського кола; з другоїж сторони треба було у західній Галичині ему лишити мандати а тим самим польській шляхті забрати терен. Таким чином прийшла вона по мандати до наших східно-галицьких округів і здобула їх тут нашим коштом.

Виходить з усього, що з одної сторони п. Абрагамович з п. Ценьским заскочили намісника Потоцкого, з другоїж сторони він мав цілком окремі свої цілі до виборчої реформи. А з одного і другого разом вийшло, що нечувано зросло розярене населення і всеї рускої інтелігенції, а передовсім моїх клубових товаришів, котрі спустили ся на цілком певні приреченя правительства, що вибори відбудуть ся законно.

Отжко наспіла з краю вість, що знов пятеро селян убили жандарми. Не знаю, чи ексц. міністер внутрішних справ уважає се за початок нової ери в адміністрації Галичини. Не хочу на разі ще говорити про сей випадок, бож не маємо ще докладних вістей, як властиво річ має ся. Але зі смутком приходить ся догадуватись, що скорійше може прийти вість еще гірша, ніж ослаблене першої.

Я нераз розмовляв з намісником гр. Потоцким, з міністром Абрагамовичем, з міністром скарбу Коритовским і з головою польського кола Гломбінським. П. Гломбінський нераз признавав мені, що діють ся надужитя і казав, що те саме терплять вшехполяки у своїх виборчих округах. Я звернув їх увагу на небезпеченства, на які виставляє ся країну, ко-

ли результат виборів справді випаде так, як на кілька тижнів наперед заповідали офіційальні дневники польских сторонництв.

Якаж вийшла ситуація після соймових виборів? Правительство зовсім не дотримало угоди з нами, а поміж населенем пішла чутка, що міністер Абрагамович чи намісник — а сеж була найважніша особа — спротивились дотриманню угоди. Обіжник до старостів, виданий намісником, показав ся фарсою, бо незадовго опісля в дбули ся вибори і надужитя були далеко ще більші. Врешті день в день, тиждень в тиждень приносить почта моїм галицьким товаришам цілі купи листів з жалями на урядові надужитя, що діють ся з мести за останні вибори до державної ради.

В університеті зайшла нова провокація через звисне відчитане формули обіту; «русско-народне» сторонництво піднято против нас. Не перечу, що моїх товаришів огорнула безнадійність і що вона цілком зрозуміло перенесла ся також на населення і на студентів. Бож домів приїздили послы голірч, а на замітки: «Виж нам казали, що Вам обіцяно й те і се!» мусіли або мовчати або відповідати: «Так, обіцявано, але не дотримано».

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В дальшій дискусії над бюджетом на вчорашнім засіданню палати послів промовляли п. Редліх (нім. поет), Брайтер, Маркль (нім. нац.) Скарет (соц. дем.) о. Зах (христ. сусп.), Шрамель (соц. дем.), Штанд (сион.) і Льондзін (коло пол.).

П. Брайтер закидує теперішньому кабінетови консервативність, обговорює університетську справу, вкінці перекладає її на державну адміністрацію, котра в Галичині належить до найгірших з цілої монархії.

П. Штанд жалує ся на надужитя при виборах в Галичині, полемізує з п. Бельоглявком відпираючи его закид, будьто би жиди солідаризували ся з жидівськими злочинцями. Вказує на нужду серед жидівських ремісників особливо в Бродах і Тернополі і підносить, що до бюджету не вставлено жадної осібної квоти для жидів. Домагає ся загального, рівного і безпосередного, тайного виборчого права до сойму а також загального голосовання до жидівських віроісповідних рад і заявляє, що не буде голосувати за бюджетом.

П. Льондзін обговорює широко відносини на Шлеску. Зазначає, що так Поляки як і Чехи є там упосліджені на поли шкільництва і просить правительство, щоб приступило вскорі до утворення польської висшої реальної школи на Шлеску. Представляє некорисні відносини язикові в шкільництві і судівництві і зазначає, що Поляки на Шлеску не мають десятої часті тих прав, які мають Русини в Галичині. Відтак займає ся положенем польских селян і робітників на Шлеску і домагає ся реґуляції Висли і помочи правительства в піднесеню годівлі безрог і будови залізничі зі Струменя до Яблонкова. На тім замкнуто засідане.

Політичне і парляментарне положенє запутане університетськими подіями, а в звязи з ними також заостренням між німецькими сторонництвами і правительством, не вияснило ся. Бар. Бек числив на те, що під впливом зеленосвяточного спокою втихомирить ся також і політичний рух. Дивним

способом розійшлися вісти, що правительство намагає на скорочення бюджетової розправи, щоб поладити бюджет і підвищенню контингенту новобранців, а відтак 15. червця відпочити державну раду. Причиною сего поспіху має бути розстрій серед парламентарних сторонниць, особливо в німецькій дев'ятці, з котрої уступили всенімці Вольф і Пахер, а також голова др. Сильвестер держить ся осторонь. Німецькі хліборобники зблизилися тимчасом до христ. суспільників і посягають їх в посередництві. На четвер д. 11-го скликав др. Сильвестер на домагані німецьких радикалів повний збір всіх т. зв. вольнодумців німецьких, на котрім імовірно справи проявлять ся.

Добре поінформована христ. сусп. Korresp. Austria заперечує в горі наведеним вістям і зазначає, що бюджет буде перед кінцем сего місяця ухвалений а парламентарні ферії почалися коло 10. липця.

Хорватський бан Равх був минулої суботи на послуханю у монарха, котрому представив положення в Хорватії. Відтак переговорював з бар. Ерентальом про заграничний сербський рух, котрий підбиває ся також в Боснії.

Заграниця.

Вислід виборів до пруского союму стає певним доказом, що лібералізм в Прусах щораз більше занепадає. Консерватисти будуть мати з центром значну перевагу.

Зїзд короля Едварда з царем в Ревлю, котрий обговорюємо на иншій місці, має високополітичне значіння, як небудь півурядове дневникарство і парламентарні заяви намагаються ся вмовити в світ, що сей зїзд має значіння звичайної явчливости. Тимчасом маємо всякі позначки, що на тім зїзді будуть обговорювані великі важні справи військові і маринарки. Крім міністра загран. справ Ізвольського мав там приїхати міністер маринарки Діркоу, котрий в думі виступив з домаганем реформи маринарки. Також адмірал Тушард, франц. посол в Петербурзі, британський шеф адміраліції Фішер і британський генерал Френч мають приїхати до Ревлю, а з російської сторони висший урядник міністерства війни. Розходить ся отже о утворення сильної балтійської флотії російської, котра би на случай війни між Англією і Німеччиною могла ділати позаду німецької флотії. Виконання сего плану вимагає кількатижних приготувань і для того треба тепер перед світом говорити про мирні наміри. Однак російському правительству поспувала дума сю справу, бо мимо горячої промови Століпіна відкинула значною більшістю вимаганий кредит 11 мільонів на обнову маринарки.

Кордюк як заступник голови, та пп. Янів і Федюк, як секретарі, та по відчитанню протоколу, приступили збори до другої точки порядку нарад, а се до звіту Головного Виділу з діяльності товариства за час від 1. січня 1906 до 31. грудня 1907. Як перший референт звіту промовляв др. Брик, який подав загальний образ розвитку товариства від его засновання аж до останнього року. Доповняючи друкований звіт, референт представив висліди праці останнього виділу, обговорив его діяльність видавничу, діяльність гуманітарну, поборювану неграмотности організацію коопортажі, працю і організацію філій; референт подав, що за вузький статут не дозволяє товариству розширити й поглибити свою діяльність у всіх бажаних напрямках, тому виділ предкладає зборам проект зміни статута. Другий референт звіту, др. Михайло Коцюба, представив дотеперішну господарську діяльність тов-а та пляни на будуче. Бесідник обговорив справу фахового хліборобського образования, котрому будуть служити ведені товариством рільничі і садівничі школи та взірцева фарма в Милованю; до тої цілі мають служити також жіночі школи селянської господарки та систематичні господарські курси; виділ займає ся справами молочарства, доставляюваня доброго насіння, вистави худоби, машин рільничих, годівлі дробу і кріликів, кас Райфайзеньських і крамарства. Справу філій „Просвіти“ представив третій референт звіту, о. Лежогубський. Обговоривши значіння філій і читалень та зазначивши, що тільки одна пята частина читалень є під управою священників, референт подає признаки, котрі складають ся на ідеальний тип читалень; до тих признаків належить: посідання власного дому, крамниці, каси позичкової, продажі соли та рільничих насін і штучних навозів, — ведення при читальній курсу для безграмотних, викладів з демонстраціями, овочевих шкілок, огневих дружин. Перше місце серед філій займає безперечно філія в Стрию, котра має свою постійну канцелярію та правильне упорядковане діяльності деяких філій лежить на виділі дотичної філії.

Перед отворенням дискусії над звітом виділу, голова зборів заряджує перехід до третьої точки порядку нарад, а то до звіту контрольної комісії. Іменем сеї комісії пос. о. Фолис констатує, що діловодство виділу є правильне, підносить великий вклад праці над діловодством, висказує виділові признання за остоорожність у білянсованю та ставить внесення на уділеня виділові абсолютної та голові товариства, п. Петрови Огоновському, окремого признання. Відложивши за згодою зборів писемні внесення „Просвітнього кружка“ Академічної Громади та внесення п. Мороза до точки нарад „Внесення і інтерпеляції“, предсідатель зборів створив дискусію над звітом виділу і контрольної комісії. О. Гордицький поставив деякі постулати що до видавництва „Просвіти“; так треба би видати оповідання про страсти Христові та в більшій, ніж доси мірі, подавати книжочки про світлі, героїчні часи вашої історії. П. Врублевський звертає увагу, що видавництвам „Просвіти“ хибує масового ширення для протиділяння антинародній літературі. Студ. п. Крипакевич висказує жаль, що поза економічними інтересами відсунулась на задній план просвітня діяльність товариства. Хоча в видавництвах „Просвіти“ з останнього року слідно безперечний поступ, то треба їм зробити закид, що вони рішучо за дорогі. Чимало читалень, навіть філій, не проявляє ніякого життя; декотрі філії звітів не прислали; потрібна є енергічна контрола центрального виділу над філіями.

Потім по виборі комісії до уложення лісти кандидатів на виділових, промовляли акад. Галяк в справі бібліотек читальняних, акад. Назарук робить товариству закид, що его діяльність являє ся більше економічною, ніж просвітною. Бесідник противить ся такій зміні статута, яка давала б пішаючий голос головам філій, домагає ся, щоб серед книжочок „Просвіти“ бодай раз на рік діставали члени драматичну штуку для аматорських

представлень; потрібний є конче словарець чужих слів, крамничний підручник та популярний виклад закона адміністраційного, повітового і инших. Вкінці жадає, аби „Просвіта“ відкинула соймову субвенцію. На тім збори перервано до по полудня.

На пополудневих нарадах п. Цюкан пропонує, щоб у календарі „Просвіти“ на першій місяці подавати дати після Юліянського календаря, а тільки в другій колоюній після Григоріанського. П. Кушак домагає ся, щоб товариство в доборі своїх видавництв звертало увагу також на потреби інтелігенції та робітників. Бесідник противить ся жаданю п. Назарука, щоб „Просвіта“ відкинула соймову субвенцію, котра вяже товариство; сю субвенцію належало б обернути на поборювання аналіфбетизму. На тім дискусію замкнено. Перед замкненем записаний ще до голосу о. Глодзінський висказує признання студентам, котрі іменем просвітнього кружка так річево промовляли на зборах. Однак молодіж помиляє ся, коли виступає проти економічної діяльності товариства. „Просвіта“ дістає субвенції на економічні цілі та мусить їх ужити на ті цілі. Не можна так песимістично глядіти на діяльність товариства, як се дехто робить. Пп. Гайдукевич і Лівинський борсять ся духовенство перед закидом, що занедбує просвітню роботу між народом. П. Гнатів порушив крамничну справу; домагає ся, щоб заснувати крамничний союз: виступає проти партійної зрілости в нутрі руского народа.

По фактичних спростованях збори уділили абсолютну уступаючому виділові та ухвалили признання голові товариства п. Петрови Огоновському і подяку членови виділу п. Михайлови Іванцеві за їх успішну працю коло товариства.

З черги приступили збори до четвертої точки порядку нарад та односторонно через аклямацію ухвалили іменувати новими почетними членами тов-а „Просвіта“ пп. проф. Михайла Грушевського, радн. двору Григорія Кузьму і д-ра Івана Франка. Наступив вибір тринадцяти членів і шістьох заступників членів Головного Виділу. На предложення „комісій-матки“ збори великою більшістю голосів вибрали членами Гол. Виділу пп.: д-ра Вол. Бачинського, Вас. Білецького, д-ра Ів. Брика, Ант. Галяка, Мих. Іванця, д-ра Мих. Коцюбу, д-ра Костя Левицького, о. Теод. Лежогубського, о. Ст. Мохнацького, Юл. Мудрака, Петра Огоновського, д-ра Евг. Озаркевича і д-ра Стефана Томашівського; заступниками виділових вибрано пп. д-ра Альфр. Говяковича, Гр. Зацерковного, Яр. Колтунюка, Ост. Левицького, Льонг. Цегельського і Ол. Черкавського. З черги збори односторонно, через аклямацію вибрали головою товариства проф. Петра Огоновського, котрий вибір прийняв з тим, що надмір занять не дозволяє ему президувати в усіх комісіях товариства. При семій точці порядку нарад збори вибрали комісію контрольную, зложену з пп. Миколи Заячківського, д-ра Олекси Сероїчківського і посла о. Йосифа Фолиса.

При точці „зміна статута“ по довшій і живій дискусії збори прийняли внесення п. д-ра Вол. Бачинського, доповнене п. Кіцулою, щоб з огляду на вагу справи поладжене зміни статута відложено, щоб виділ переслав проект зміни всім філіям та скликав спеціальну анкету, в котрій крім обовязкової участі делегатів філій міг мати дорадний голос кождий член товариства, та щоб найпізніше до кінця жовтня с. р. скликано надзвичайні загальні збори для зміни статута.

При внесеннях і інтерпеляціях членів вибрали голос о. Ост. Ніжанковський в справі асекурації худоби, в справі забезпечення нажитя та рентової інституції. Др. Говякович дає поясненя, що справа засновання товариства асекураційного для безпеки худоби є в стадії поладження. Внесення п. Мороза і товаришів, аби „Просвіта“ уділила Рускому Товариству педагогічному кредит і підмогу на виставленя будинку для приватного учит. семінаря, збори переказують виділові для можливого узгляднення. П. Кіцула пропонує, щоб виділ разом з проектом зміни статута пере-

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Ісаакія прп.; римо-кат.: Онурія Еп. — В суботу: руско-кат.: Єрмія А. (Суб. зад.) римо-кат.: Антонія з Падви.

— Загальні збори тов-а „Просвіта“, які відбулися в понеділок в великій салі „Народного Дому“ отворив перед 11. годиною рано голова тов-а проф. Петро Огоновський. По виборі президії, в котрій склад увійшли п. Стефан Танчаковський, як голова, о. Лев Горалевич і

слав філіям до передискутованя проекту регуляцію виділів філіяльних і читальняних, та щоб упорядувати на будуче ведення загальних зборів між н. в тім напрямі, щоб збори обиралися по секціях. На запит п. Назарука подає п. Брик, що тов. має 12.000 членів.

По промові п. Ковальського, котрий домагався, щоб упорядувати взаємини між філіями і головним відділом товариства, коли ніхто більше голосу не забирав, председатель подякував членам за численну участь та замикав збори о год. 7½ вечером.

— **Справа Січинського.** Слідчий судья ради Берзон вручив оноді Мир. Січинському резолюцію висшого кр. суду, якою відкидає ся відклик Січинського проти акту обжалованя. Таксж мати Січинського внесла відклик проти акту обжалованя свого сина, але і сей відклик висш. кр. суд відкинув. Супроти того акт обжалованя став ся провосильний. Акт обжалованя виготовлений лише в рускій мові, бо утравістичного не хотів Січинський прийняти. З Відня доносять телеграфічно, що внесення о делегацію позакраєвого суду для розправи Січинського відкинено. Розправа відбуде ся проте перед лавою присяжних суддів у Львові сейчас по розправі ватаги вломників Васіньського, около 26. с. м. Вступ для публики на сї обі розправи буде дозволений лише за білетами.

— **Університетський страйк.** Ректор ческого університету в Празі др. Голь завісив вчера виклади, подаючи за причину, що він не в силі удержати спокою на університеті. Соціалістичні студенти краківського університету уряджують завтра віче в справі Вармунда. Ректор загрозив, що на випадок якого руху на університеті, здержить всі виклади.

— **Зі Станиславова** пишуть нам: Іспит зрілости у І. (польскій) гімназії представляєсь так: До іспиту в дни 5. червня зголосилось 27 абітурієнтів, з чого Русинів 9, Поляків 5, Жидів 13. Проводив директор польскої гімназії з Коломиї, радн. Скупневич. Іспит зложили всі. З Русинів одноголосно: Барин Богдан, Кисілевський Кость, Дудикевич Ярослав, Мандичевський Володимир; більшостию голосів: Кедик Михайло, Корвацький Роман, Михайлівський Федь, Лабендзкий Гриць і Збіглей Порфір.

— **Краєва рада шкільна** призначила на безплатні рускі шкільні книжки на шк. рік 1908/9 отєї квоти для поодиноких шкільних округів після числа дітний учащаючих до школи в р. 1907/8: Бібрка (число дітний 16338) 855-10 К, Богородчани (ч. д. 9894) 502-46 К, Борщів (ч. д. 11366) 577-20 К, Броди (ч. д. 13848) 703-25 К, Бережани (ч. д. 15515) 707-90 К, Березів (ч. д. 910) 46-30 К, Бучач 15592) 791-80 К, Цішанів (ч. д. 11813) 599-90 К, Чортків (ч. д. 10497) 533-10 К, Добромилі (ч. д. 13649) 693-15 К, Долина (ч. д. 12029) 610-87 К, Дрогобич (ч. д. 14281) 725-24 К, Горлиці (ч. д. 2981) 151-40 К, Городок (ч. д. 8769) 445-30 К, Грибів (ч. д. 1572) 79-90 К, Городенка (ч. д. 8128) 412-77 К, Гусятин (ч. д. 14856) 754-51 К, Ярослав (ч. д. 17471) 887-21 К, Ясло (ч. д. 909) 46-20 К, Яворів (ч. д. 10508) 533-62 К, Калущ (ч. д. 12537) 636-65 К, Камінка (ч. д. 14806) 751-88 К, Коломия (ч. д. 186894) 48-85 К, Косів (ч. д. 7883) 400-31 К, Коросно (ч. д. 1264) 64-30 К, Ліско (ч. д. 7906) 401-50 К, Львів (місто) (ч. д. 17661) 896-90 К, Львів (повіт) (ч. д. 25168) 1278-10 К, Ланьцут (ч. д. 270) 13-75 К, Мостиска (ч. д. 11534) 585-23 К, Надвірна (ч. д. 6741) 342-34 К, Новий Санч (ч. д. 2187) 111-10 К, Печеніжин (ч. д. 3910) 198-60 К, Підгайці (ч. д. 12424) 630-92 К, Перемишль (ч. д. 18624) 945-80 К, Перемишляни (ч. д. 14277) 725-03 К, Рава (ч. д. 11522) 585-13 К, Рогатин (ч. д. 17000) 863-33 К, Рудки (ч. д. 10711) 543-94 К, Самбір (ч. д. 12909) 655-55 К, Сялків (ч. д. 15029) 763-22 К, Скалат (ч. д. 13162) 668-40 К, Снятин (ч. д. 10357) 525-95 К, Сокаль (ч. д. 17794) 903-63 К, Станиславів (ч. д. 18774) 953-40 К, Старий Самбір (ч. д. 8883) 451-11 К, Стрий (ч. д. 15377) 780-90 К, Стрижів (ч. д. 651) 33-10 К, Тернопіль (ч. д. 21558) 1094-79 К, Товмач (ч. д. 15933) 809-12

К, Тербовля (ч. д. 11731) 595-74 К, Турка (ч. д. 5219) 265-04 К, Заліщики (ч. д. 8853) 449-60 К, Збараж (ч. д. 7654) 388-70 К, Зборів (ч. д. 6142) 311-95 К, Золочів (ч. д. 15428) 783-50 К, Жовква (ч. д. 14180) 720-10 К, Жидачів (ч. д. 12218) 620-46 К; разом (ч. д. 658377) 33.435-01 К.

— **Нагінка на Українців в Росії.** В київській судовій палаті відбувала ся дня 6. с. м. розправа проти 14 учителів за належання до української учительської спілки. Справа розпочалась ще в листопаді минулого року, коли жандарми увязнили 20 учителів за мниму небезпечну для держави організацію. Судова палата розглядала вже раз ту справу, і увільнила частину підсудних а прочих потягає до одвічальности за § 125 зак. рос.

— **Замовлене писанок.** Рос. цариця Олександра замовила в земській гончарській школі в Глинську, полтавського повіта, 200 писанок менших а 400 більших з малюнками.

— **Вистава українських народних виробів.** Київське кустарне тов-о уряджує в осени сего року виставу місцевих народних виробів, що мають на собі печаті мистецької творчости.

— **Міжнародний зїзд діячів для боротьби з сухотами** відбуде ся у Вашингтоні від 21. вересня до 12. жовтня. Зїзд працювати ме по секціях. За сей час відбудуть ся два загальні зібрання. Секцій буде сім. На протязі всього зїзду буде відкрита виставка, де буде зібране з усіх країв світа все, що відноситься до боротьби з сухотами. Одна частина виставки матиме значіння і цікавості для лікарів, друга для просвіти публики. Найвизначніші спеціалісти будуть читати реферати про те, як вести боротьбу з туберкулами. За праці і експонати призначено багато дорогих премій і медалів. Для кожної держави на виставці буде призначене окреме місце. Половину видатку на перевіз закордонних експонатів бере на себе американський комітет, мито на кордоні не буде брати ся.

Оповідки.

— **Репертуар руского народного театру в Вишніці.** (Саля в огороді п. Фріста).

В суботу, дня 13. червня с. р. „Жидівка вихрестка“, народний образ зі співами і танцями в 5 діях Тогобочного.

В неділю дня 14. червня с. р. „Ой не ходи Грицю та на вечериці“, народний образ зі співами і танцями в 5 діях М. Старицького.

В понеділок, дня 15. червня с. р. „Ревізор з Петербурга“, комедія в 5. діях М. Гоголя.

Білету продає в Вишніці і Кутах торговля п. Москви. Початок точно о 8. год. вечером.

Телеграми

з дня 11. червня.

Білгород. Міністерський кабінет нараджував ся над вислідом виборів і порішив подати ся до димісії.

Закопане. Вчора впав ту густий сніг.

Софія. Грецька ватага напала оноді на болгарську місцевість Бішені і убила 8 жінок і 2 мужчин, а дві жінки ранила.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готел, реставрація і карарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 11. с. м.: Генрика Ганасова, Печенія; Слава і Володимир Яреми, Борщів; Василь Собчак, Городище; Євген Бачинський, Перемишль; о. Василь Левицький, Борки малі; др. Іван Ключенко, Сараєво; о. Іван Кузів, Городище; Стефан Мацьків, Городище; др. Александер Савюк, Сялків; Бронислав Яроцький, Борщів; др. Ізидор Голубович, Тернопіль; Т. Козьмишина, Росія.

Молода вдовиця з сьвященничої родини прийме місце до заряду дому. Адреса: „Заряд“ Самбір post. rest.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-рускої фабрики Євгена Білінського в Збараж.

З доходу сїї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликку:

Свій до свого!

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) **Розважання про терпіння І. Хр.** — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) **Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітний.** Ул. о. Е. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) **Боротьба Дрепера з вірою.** Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечення будинків, всяких річій домашніх і господарських, збіжжя і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 виносили по 10 при.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каєса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають полісь „Дністра“ при уділюванню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківськй Товаристві.

Агенції „Дністра“ знаходять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить нішій агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенні агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізій.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.003.364—
„ резерви премій	„ 618.720—
„ спец. на звороти	„ 50.939—
„ на різницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ емерит. урядників	„ 218.364—
інші фонди заосмотреня	„ 40.000—

Разом сума К 1.964.824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнішій деннім курсі,
не числячи ніякої провізії.

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милої і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
напопередне застереження.

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Про радикалізм

подає вельми цікаві замітки віденська
Konservative Korrespondenz, котрі тут пе-
редаємо в цілості, позаяк сї замітки мо-
жна зовсім приложити і до наших галиц-
ких відвостин.

„Се старий досвід, що політику
псують не так послі, як кандидати на
послів. Хто вже має мандат, хоче ним
користувати ся, а хто добиває ся ман-
дату, бачить в послі свого противника,
котрого намагає ся виперти. Жадоба
мандату є понукою до боротьби, а з бо-
ротьби вивязує ся невгомність. Голод-
ний желудок є все радикальний, а ради-
калізм найбільше псує у нас політику.
Наші радикали, по сїм і по тамтїм боці,
не є найбільш рішучими, наколи розхо-
дить ся о діла, бо они є силачами сло-
ва. Они промовляють усе в найвисшїм
степені і є завзяті — в поглядах. Они
не знають ніяких перепон, они переса-
джують з своїми окликами через всякі
границі конвенції, звичайности і реаль-
ности, одним словом — они ведуть полі-
тику безмежних можливостей, тактику без-
денности.

„А товпа, котрій припадає до вподо-
би се мнїме почуванє сили, їде за тими,
котрі її засліплюють і поривають. Колиб
отже ті сторонництва і люди, що вже
мають мандат, бажали удержати ся в его

посіданю, то они приневолені наслідувати
радикалів. А ті перегони в крайностях
наносять шкоду змаганням до розумного
успокоєня краю і держави, без якого та-
кож на довший час є неможливий успі-
шний парламентаризм. А сей пересадний
радикалізм загрожувє навіть цїнним до-
брам культури. Виява національних по-
чувань всенїмцями з одного боку, а на-
ціональними соціалїстами з другого ве-
де до такої здичілости боротьби, яка не
може остати без впливу на публичне по-
веденє. Наколи все лише мобілізує ся
улицю, щоби з єї підмогою в горі ося-
гнути успіхи, тоді улица ставє до певного
ступня парламентарною інституцією, ко-
тра все рішає в менше або більше важних
питаннях часу. А які небезпечности вихо-
дять із впливу такого неправного напору
для законодавства, про се нема що ба-
гато говорити. Се мусить доводити
до знищення в державнім житю, наколи
завчасу не здержить ся сеї радикальної ро-
боти. Ми не виходимо ніколи з галабурд
і заворушеня. Чи ж лїпші живла, благо-
роднійші люди не застановляють ся над
тим, які з сего вийдуть наслідки? Підчас
останних демонстрацій в Празї повстало
вже з малими виїмками проти того че-
ске дневникарство. Галабурди в Карльс-
баді викликані німецькими радикалами і
всенїмцями, що виявили справді дику
нетерпимість, не найшли вправді в ні-
мецьких поважних часописах заохоти, од-

нак ніхто не відозвав ся проти того і не
зганив.

А передовсїм д н е в н и к а р с т в о
могло би тут причинити ся до поправи.
Колиб дневникарство всякі галабурди,
бучі і всі промахи радикалів відповідно
п'ятнувало навіть тоді, коли се виходить
з боку єму спорідненого, тоді радикалізм
втратив би скоро відгомін в широких
верствах народних. А тоді умірковані
знов набрали би відваги, задержати пе-
вну міру, замість перевисшати радикалів,
котрі не є так сильні, як здавало ся, ли-
ше надуті».

До польско-русского спору

подає посол держ. ради о. Тома Ші-
ллінґер такі замітки в Konser. Korres.
до розваги з нагоди недавно в посоль-
ській палаті переведеної розправи над на-
глими внесеннями в справі галицьких вибо-
рів соймових.

„Польско-руська розправа, пише п.
Шіллінґер, котра тривала кілька днів в
посольській палаті, робить на всіх щирх
приятелів славянської єдности вельми
прикре вражінє. Се неміло придивляти
ся межиусобиці, війні між братами. Не
думаю зовсім виступати тут яко судия,
одначе позволю собі піддати гадку до
розваги. Се неперечно, що в Галичині
живуть Поляки і Русини, що они не мо-
жуть розійти ся, отже мусить найти ся
дорога, щоби в краю завести лад і спо-

Іван Коссак.

Пропаций.

(Нарис).

(Конець).

Ви чули, що се для хліба, для ро-
дини.

Устали обовязки — пропала і та ма-
ла потїха. Ви дуситесь у своєму бюрі,
вам там за тісно, рубрикованє не для
вас, оно побиває вас.

А дальше, у вас нема ціли життя, у
вас нема чести, а се зле, дуже зле.

— Так — шепнув Остап.

— Пане Остапе — я читала ваші
твори — з давнійших лїт — скільки там
сили, жару, огня... і те все пішло на
марне... ви налякались життя, ви втікли
перед ним...

А що давало ту силу, той огонь, той
пожар... любов до землиці нашої сьвятої,
любов до народа поневоленого, любов
до Руси нещасної...

Чи ж би она там між чужими вигла-
сла у вас?... пане Остапе... се неможли-
ве... пане Остапе... втікайте звідтам... ки-
дайте все... кидайте блискучі товариства,
кидайте вигоди, кидайте все, то вас зість,

ви хвилики вже там вдоволення не знай-
дете... вертайте між нас, між своїх, ди-
віть, тут праця аж горить, а рук так ма-
ло, так дуже мало...

Беріть за перо... вгляньте знов в
наше житє, в гірку долю, пишїть, пи-
шїть... організуйте, як давнійше, як ко-
лись, а верне охота до життя, прийдуть
ясні, дуже ясні карти...

Дійшли до потоку, мусїли задержати-
сь, бо міст був зірваний. Темніло, тре-
ба було вертати з проходу.

Серед вечірної тишини ціла природа
усипляла, а спокій вечера надав якогось
торжественного настрою тій хвилі.

Остап присїв на колоді дерева, що
лежала над берегом, слова Галї запали
єму глибоко в душу. Він понурих голо-
ву, роздумуючи над ними.

Заломив руки, аж пальці затріщали,
примкнув повіки.

— Раз другий сповідаюсь перед ва-
ми — зачав — і не здаю собі справи,
чому власне перед вами сповідаюсь, хи-
ба тому, що ніхто зі мною так отверто,
так беззглядно, але так сьміло і щиро
не говорив — ніхто не поважив ся ки-
нути мені в очи тільки гірких, але прав-
дивих докорів, що ви, пані!

Потераючи долоню — замовк, але
знати було, що в нїм кипить, що щось
грудь єго розпирає і шарпає серце, ко-

тре хотїло промовити отверто, вибухнути
жалем, скаргою, обвиненєм самого себе.

— Не думайте, що я не розумію се-
го, що хочете сказати — говорив неспо-
кійно дальше — я чую, я ясно здаю
собі з сего справу, що я пропаций, що
я занедбав найсьвятїйші свої обовязки,
я бачу, де я, а де бути повинен... чим
я, а чим бути повинен... так, спроневі-
рив ся я, спроневірив найсьвятїйшим іде-
алам, мріям своїм — тихим зломаним
голосом шепотїв дальше — і се давить,
болить і се гнєте і се упокорює мене...

Чи гадаєте, що то легко стало ся,
чи гадаєте, що то мало коштувало мене,
так відразу, так кинути все, все, що сьвя-
тим, ясным було...

Мрів я колись про инше герой-
ство, про муки за ідеї, причім сьвідомість,
що терплю за справу слушну — сьвяту,
додала би мені завзятя, гордості і сил
до знесеня. Судьба хотїла инакше, судь-
ба закинула собі з мене.

Приятелї вирекли ся мене, я пере-
став жити для них, я ж сам добровільно
і сьвідомо ряди борців покинув, я сам
здезертировав з посеред них.

У мене був талант — ні, я не хва-
лю ся, панно Галю, був, я сам вірив як
і другі в него, я знаю, в яким напрямі
було мені йти, і то не для амбіції, не
для слави, ні... щиро говорю, я син сего

кій потрібний обидвом народам в краю. До того не можна довести верховладою. Також поділ Галичини на дві адміністративні області не є можливий. Передовсім для того, позаяк правительство не згодилоб ся на новий поділ Галичини а в друге для того, позаяк і інші сторонництва не згодилиб ся на такий поділ, бо відомо, що з їдженем росте апетит, а змаганя до поділу проявляють ся також деінде. Колиб вступлено на ту ховаку дорогу поділу Галичини, тоді і деінде пособлювано би таким змаганям. Що до Галичини з окрема, то годі від Поляків вимагати, щоби они п жертвували свої меншости в східній Галичині, щоби они були може гноблені в новій адміністративній області.

«Коли отже має бути обезпечена одноцілість адміністрації а при тім також автономія обидвох народів, то не остає нічого іншого, як примінити в Галичині м о р а в с к и й в з о р е ц ь і перевести політично національний поділ введенням н а ц и о н а л ь н о г о к а т а с т р у при політичних виборах, національних секцій в шкільних властях і народо господарських краєвих інституціях. М о р а в с к а у г о д а видає се нам найвідповіднішим способом для розвязки галицького спору. Одноцілість адміністрації булаб тут забезпечена а автономія булаб переведена, не нарушаючи нічиїх прав. Не хочемо нікому накидати своєї гадки, думаємо однак, що она заслугує на те, щоби над нею застановити ся і перевести над нею пересправу. Бажаємо лише, щоби мир і згода як найскорше заініціювали в Галичині обидва славянські народи і щоби відносини стали коли вже несвітлимими, то бодай можливими».

Справа національного катастру, котру тут в найліпшій вірі і з справдебною щирістю порушує посол Шіллінгер, була вже і з руского а навіть з польского боку зачіплена, але не обговорена основно. Тимто при найближшій нагоді повернемо до сеї важної справи, щоби її ближше пояснити.

Промова пос. Н. Василька

виголошена при бюджетовій розправі в держ. раді дня 26. мая 1908.

(Дальше).

І на ту пору припадає моя промова в бюджетовій комісії, та сама, на котру

бідного народа... коштом его крови вигодований, ему треба було довг сплатити, ему треба було посвятити, що Бог дав мені... я се все знаю...

Так я все знаю... я се знав... я се добре знав... а однак я не міг, я не був годен... не був годен... Хліб, хліб, чи его між своїми не було... запитаєте... Може і був, може і був, а дати не хотіли, ах чому дати не хотіли, чому вірити не хотіли, що треба мені его, що я, мати, сестри, що ми їсти мусимо...

Чому хліба дати не хотіли, чому?...

Я пішов до чужих, я поклонив ся... я дістав ся до жолоба, у жолобі повно вівса, сїна, між своїми і хопти не дали... я їв чужий обрік, я служив чужим, вірно служив, бо їсти давали, добре давали їсти...

І я ставав інший... по тім аванс, оден, другий, спокій... о так, спокій...

А тепер?!... За пізно, за пізно, тепер я вже до нічого... зовсім до нічого...

Я пропавший, на віки пропавший.

Прислонив очи і замовк.

Мости Великі, Липень 1907.

вчора так тяжко жалував ся п. Малаховський. Після всіх заходів, які я робив перед тим у міністрів, у намісника, у голови польского кола, старав ся я ще в повній комісії виложити польским товаришам безвідрадне положення і велике небезпеченство, яке на мій погляд і після інформацій моїх товаришів та власних моїх листів з Галичини заходило в тім краю. Я тоді відзивав ся до всіх стороництв, щоби помогли уміркованим руским послам, бо инакше стратять вони всякий вплив на руске населення. І якж була відповідь? Цілковита апатія цілої комісії і дуже-дуже слабенька, любязна заява, яку зложив міністер внутрішніх справ, здвигаючи плечима.

Був тоді на засіданню бюджетової комісії також міністер для Галичини п. Давид Абрагамович. Було то не так ще довго по его іменованню, як нині, і тоді він бодай ще був ласкав прислухуватись галицьким дебатам; тепер вони его зовсім не цікавлять. Отже панове мусіли бачити тоді его усмішки на мої виводи. Глум — отсе все, що він мав для так поважної справи. І мушу сказати: я промовляю тоді в переконанню, що сповнюю патріотичний обовязок, що хочу помочи державі, короні; і я не дам собі відняти сего переконання ані нікому не позволю на замітку, що в так важній хвилі міг я говорити на вітер, а не в поважнім замірі, щоби зарадити лихови, де ему зарадити конче треба. (Оплески).

Мої панове! Одинокий, що поважно глядів на мої виводи, був пок. намісник гр. Погоцький. Кілька днів опісля був він у Відні і, хоч я в моїх виводах дуже остро виступав — що правда, не-против его особи, але — против его політичної діяльності, він не заважав ся зараз зійти ся зі мною, просив мене о промову, котру я мав в бюджетовій комісії, а на другий день на підставі тих моїх виводів говорив зі мною цілі дві години про жалоби і домаганя мого сторонництва. Але на жаль стануло між нами, що про всі обітницї, які дав мені тоді — було се дня 31-го марця, — мало ся мовчати, поки вони не будуть виконані. Залежало нам на тім обом: мені, бо я не хотів мому сторонництву знов приносити обітницї після того, як в сім році стілько разів повідомляв его про прихильність і добрі наміри правительства, голови польского кола, міністра для Галичини, міністра скарбу і т. д., так що по тому, коли всі ті мої упевнення оказали ся пустими, я цілком стратив у нього віру. Отже самих обітниць я вже не хотів моїм товаришам повторяти. Але й ексц. намісник цілком зрозуміло чув потребу приступити до умовлених запоряджень не під якою пресією. І так справа остала ся в тайні.

Я просив намісника і остерігав его, щоби чим скорше приступив до сповнення бодай тих обітниць, котрі можна було зараз сповнити, щоби в краю таки бачили якийсь знак, що заносить ся на зміну курсу. І справді до 2. цвітня мала бути виконана одна точка нашої умови і вона була би на мій погляд мала велике значіння, коли би руский загаль був о ній довідав ся. На жаль се не стало ся, а населення нічого не знало, що заносить ся на щось, не знали о тім і студенти ані навіть мої товариші, бо я дотримав слова і нікому нічого не говорив. Мушу припустити, що ся проволока зайшла може знов через якісь труднощі з тих сторін, що вже так часто сплянували намісника, коли він хотів коли зробити щось для Русинів. Досить, що нічого не зроблено. Безнадійність обняла ціле населення. Студенти були після остатніх університетських подій в найбільшій роздражненню. Перед роком я міг велике віче студентів у Львові вгамувати, успокоюючи їх надїями на новий парламент; а

тепер дістав я від студентів лист, з котрого побачив, що они слушно і до мене стратили всяке довіря. Бож усьо, що я їм обіцявав, розумів ся, на підставі обітниць не тільки тутешних але і львівських, від намісника, всього того я не дотримав.

В тім страшнім часі роздражнення, безнадійности і розпуки стала ся подія з д. 12. цвітня.

Мої панове! Ексц. гр. Дзедушицький дав нам був тутки зворушаючий опис тої страшної події з усіми подробицями. Зате я даю Вам тепер лише сей тверезий, ясний і вірний образ випадків, попередивших тую подію. І з сего мого опису зрозумієте, як ціле наше сторонництво від першої днини, коли ми вступили до сеї палати, старало ся гамувати неохоту і невдоволення нашого населення, нашої інтелігенції, та принести їм щось, з чого би могли зечерити надїю на парламент і на правительство. І людям, що так ділають і так поступають, не може чейже ані такий Малаховський ані ніхто другий доказати співвину в тім замаху. Се ми по просту відпираємо.

Мої панове! Президія нашого клубу зараз після замаху осудила его. Вона пішла не тільки за голосом серця, але й вповні була свідома своєї одвічальности перед руским населенням. Алеж було нашим обовязком також указати на причини, котрі викликали той захват, і таке було рішене клубу. Миж мусіли світові сказати, яким способом стало ся, що найшов ся Русин, котрий допустив ся того вчинку; і се ми зробили. Миж не на се тутки, щоби щонебудь укривати чи прикрашувати, а на те, щоби вірно виявляти настрої руского населення; і для того не могли ми в рішенню нашого клубу нічого іншого сказати, як те, що сказали. Наш людський обовязок зробила президія клубу его іменем; політичну сторону факту треба було вірно, чесно і отверто виявити, і се ми також зробили.

Мої панове! Я ще кількома словами спиню ся при пок. наміснику. Маю до сего право тим більше, що в останнім році я кілька разів довго і багато розмовляв з ним про наші справи та гадаю, що виробив собі вірний образ его особи. Гр. Потоцький не був популярний. Сего ніхто тутки не може о нїм сказати, і він сам не старав ся о се. Коли до сего взяти ще на увагу історію, котра про сей шляхотський рід в его відносинах до Русинів знає сказати дещо й доброго, але часто й багато лихого; коли зважити, що населення, що простий чоловік, як і інтелігенція, котра повертає ся не у високих кругах радників двору, секційних шефів і міністрів, а в X, IX. і VIII. ранзі — бо з таких людей складає ся наша інтелігенція, — не може навіть розуміти того, щоби такий великий і можний пан, як гр. Потоцький, міг бути залежний від таких малих людців, як Абрагамович або Ценьський; коли подумати, що такий студент уже взагалі не може чогось подібного повірити: тоді зрозумієте, чому ціла ненависть за систему, за усі нещастя звернула ся спеціально против его особи.

Поки гр. Потоцький був намісником, поти наше правительство могло думати: такого гр. Потоцького, чоловіка з так великим політичним впливом в краю, з таким іменем, з такими звязами з короною, не можемо ему накидувати нашої гадки так, як якому там бар. Шмідови чи як би він звав ся. Алеж гр. Потоцький від 12. цвітня не є вже намісником Галичини і вже 13. цвітня правительство не могло стояти на такому становищі. Здавалось би, що воно д. 13. цвітня застановило ся над тим: Щож тепер діяти в Галичині? Чи знов настановити там чоловіка, до котрого нам не приступати, чи

іменувати намісника, котрий хоч і буде мати високу III. рангу, але всеж таки буде підвладним міністрови внутрішніх справ?

Отже правительство нашло незвичайно простий вихід. Польське коло зійшлося на нараду, і у всіх дневниках мож було читати его ухвалу, що намісник Галичини мусить належати до одного сторонництва польського кола. І дійсно іменовано опісля намісником члена польського кола. Що десь там є і Русини, що й вони можуть мати свою гадку, над тим правительство не сушило собі голови; а вчора чули Ви, панове, з уст польських бесідників, з яким обуренням вони говорили о тім, як Русини можуть не почувати себе щасливими, що дістали такого намісника. І ось бачите: Сей руский клуб, о котрім Ви тільки злого наслухалися, о котрім Ви чули, що в нему находять такі анархістичні елементи, він доси не сказав про нового намісника нічого більше, як що се намісник польського сторонництва! А сеж згоджуєся з постановою польського кола: польське коло прецінь дійсно жадало, щоби з его сторонництва іменовано намісника, а правительство зараз поспішило так зробити; руский же клуб лише ствердив се в комунікаті і даліше зовсім нічого не сказав, чого від сего намісника жде, чи не жде, хоч по минувшости сего намісника мав досить причини висказати се.

(Дальше буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Єрмія А. (Суб. зад.); римо-кат.: Антонія з Падви. — В неділю: руско-кат.: *Сомествіє св. Духа*; римо-кат.: Святої Тройці.

— **Намісник** з причини виїзду до Відня не буде уділяти послухань 14, 16 і 17 с. м.

— **3 Тов-а „Взаїмна Поміч учителів“.** На заїданю Ради надзираючої тов-а „Взаїмна поміч галицьких і буков. учителів і учительок у Львові“ дня 7. червня с. р. ухвалено: 1) Уділити на ліченє п'ять беззворотних підмог по 100 К. Подавати ся можуть о сі підмоги лиш дійсні члени Тов-а через свої Відділи окружні з долученєм свідощтва лікарського. Подавя треба внести до Відділів найдалше до 25. червня а Відділи окр. відішлють їх зі своєю опінією найдалше до 1. липня. 2) Уділити десять беззворотних підмог по 50 К дійсним членам Тов-а, що посилають свої діти до шкіл поза місцем свого осідку. Подавати ся можуть члени, що мають удержувати численну родину і находять ся в невідрадних відносинах материяльних. Подана треба внести через Відділи окр., котрі перешлють їх зі своєю опінією найдалше до 25. серпня. 3) Пояснити Відділам окружним і членам поступованє Дирекції зглядно Ради надзираючої в справі трактованя подань о уділенє підмог і позичок. Докори, з якими доси як Дирекція так і Рада надзираюча стрічала ся з причини відмовляваня позичок чи підмог, не є оправдані, тому що: а) Дирекція і Рада надзираюча руководять ся все не власним а Товариства інтересом. б) Висота вплачуваних вкладок (пересічно 800 К місячно на 1.525 членів) не позволяє прихильно полагоджувати усіх подань о позички і підмоги, яких є що місяця около 10—15 на квоту 1000—1500 К. в) Ухвала останніх загальних зборів з дня 16. цвітня с. р. вкладає на Дирекцію і Раду надзираючу обовязок придбання фондів на купно власного дому, тому не можна і розпозичати всіх грошей, які вливають до каси Тов-а, бо треба мати якусь готівку на поготові, колиб лучилось якесь корисне купно. г) Так Дирек-

ція як і Рада надзираюча мусять бути, обережні в уділюваню позичок і тому мусять — хоч се може бути декому неприємне — перестерігати усіх формальностей що до забезпечень позички. На самім довірю до своїх членів не може опирати ся Товариство, бо нікуди правди діти є між членами такі, що ватягають позичку легкодушно і не додержують своїх зобовязань. На будуче рішила Рада надзираюча уділяти процентів позички (понад 100 К) лиш з Кредитового Тов-а і припоручила Дирекції, щоби в кождім разі, коли довжник без оправданя не буде сплачувати правильно рат або не додержити речинця відновленя вексля — запавший вексель протестувати в законній дорозі. 4) Вичеркнути тепер з книг всіх тих членів, які не заплатили еще вкладок за рік 1906, а тим, що не заплатили еще вкладок за р. 1907, дати час до сплатеня залеглостей по кінець вересня с. р. 5) Причинитись датком 50 К до покриття коштів ліченя звісного нашого найвизначнішого письменника. 6) Надрукувати коштом Тов-а збірку поезій під заг. „Відгуки душі“, яку присвятила Товариству Вп. Марія Підгірянк (псевдонім), член Товариства. Збірка буде заосмотрена передним словом Вп. Константи Малицької, звісної нашої письменки. Дохід з розпродажи призначений після інтенції авторки на побільшенє фонду купна власного дому. — *Дирекція.*

— **Ювілейний похід у Відни** відбуває ся нинішньої п'ятниці. Если допише погода (у Львові є нині гарне верем'я), то похід вийде величаво. Заки подамо опис віденського походу, наведемо за буковинською газетою опис буковинської групи, яка відїхала з Черновець до Відня ві второк в числі 588 осіб. Збірною точкою перед відїздом були військові бараки на толоці за містом. На тій толоці відбувались пробні походи і вправи в кричаню „славно“, „гох“ на всіх буковинських языках. Сей незвичайний вид стягнув тисячі цікавих мешканців міста Чернівців, бо від часів памятного Буффальо-Біля не мали Чернівчани такої сенсації. Загалом бере в групі участь 588 осіб, з того 218 Румунів, 218 Русинів, 40 Липованів, 60 Німців і 35 Поляків. Число коней 113. Ціла група представляє ся в такім укладі: На передї їде 14 їздців, що будуть нести прапори в краєвих барвах і герб Буковини. Они мають замаркувати цілісте краю, тому будуть вибрані з усіх націй Буковини. Першою з черги є румунська група. Она складає ся з трох підгруп: пастирської, робітничкої і весільної, в пестрих національних костюмах. Дуже гарно представляє ся дальша група угорських чікошів на конях, в білих шараварах і високих чоботях. Шапку прикрашають білі пера. Добре вийшла німецька група. Два їдці на передї походу, що представляє візд молодой до дому свого мужа. Музиканти в швабській ноші затягають веселой. Молода їде на возі убранім гірляндами. На особнім возі везуть придане молодой. Поляки селяни заступлені малою групою з Нового Солонця в національних строях. Найінтереснішою з усіх груп є рішучо група Липованів, що убрані в стародавніх російських костюмах з дуже яскравими прикрасами. Они представляють похід торговців овочами на торговици. Частина їде на конях, а жінки в візочках, якими привозять на торговці. Се найбільш гарна і найбільш екзотична часть походу. Послідніми — як і слідує для найчисленнішої нації Буковини — їдуть Русини. Тут маємо дві групи, долиняни і верховинці. Перша група з північної Буковини представляє поворот зі жнива. Попереду поступає найстарший з села (перебраний за селянина адюнкта Цента, провідник рускої групи) опісля сільська музика, дівчата несуть вінок зі збіжжя. Дальше їдуть жінці а на конєць віз зі снопами. Група з полудневої Буковини, гудульська, представляє весільний похід. Гудули сильні, здорові хлопці в червоних шараварах і чорних сердаках. Дівчата в пестрих гудульських строях. Група ся по липованській найбільш впадає в очи. — Як бачимо, то рускі групи з Буковини представляють то саме, що рускі групи з Галичини: по жнивах і весіле, так

якби Русини більше нічого не робили і нічого більше не пережили, крім того, що живуть і женять ся.

— **В скільську верховину** поїхали в лат. Зелені свята учениці V кл. перемиського руского ліцея в товаристві своїх учительок і учит. Мануляка. Учениці звиділи тартак в Сколю, Гребенів, оглядали могилу Святослава, скелі в Бубнищу. В повороті в Бубнищу уряджено прогульковцям сердечну гостину в Синевідську вижнім.

— **Справа Січківського.** Телеграми з Відня доносять, що руский клуб внесе просьбу до львівської апеляції, аби делеговано який инший, а не львівський суд, в окрузі львівської апеляції до переведеня розправи проти Січківського. — День розправи перед львівським судом присяжних назначено на 4. липня. Розправі буде проводити віцепрезидент краєвого суду Пшилуский, обжаловувати буде прокуратор Барт.

— **3 Бродів.** Дня 9. с. м. відбули ся загальні збори позачкового тов. „Самопоміч“ в Бродах в кімнатах тов-а „Основа“. Збори збойкотували твердяки та їх доблестная маладьож. Бувша управа уступила. Що буде далі — побачимо, та де що побалакаємо. — *Крайній.*

— **Університетський страйк.** На ческій політехніці в Берні розпочали ся вчора виклади, натомість на німецькій політехніці студенти страйкують. — Ректор німецької політехніки в Празі замкнув вчора виклади аж до дальшого зарядженя.

— **Град** навістив оноді околицю межи Зборовом а Поморянами та знищив все збіжжє. Сильна градова туча навістила сими днями Чесанівщину, а особливо понад селом Горинцем сипнуло градом, якого вже давно люди в тих сторонах не памятають. Град величини волоського орїха, а навіть і величини курячого яйця витовк і знищив всі плоди в поли і горах. — Великі градові тучі навістили також полуднево-західні сторони ческого краю та вибили і знищили всі плоди на великих просторах.

Оповідки.

— **Сокільська прогулька.** Львівський „Сокіл“ уряджує в понеділок Зелених свят прогульку до павільону в броварі Грунда (Лісиничі), де крім танців при музиці будуть гри з мячі, обручі, товариські забави, перегони мужчин і пань за нагородами, кіш щастя, штучні огні ітд. Початок забави о 3½ год. по полудни. П. Т. учасники прогульки платять 40 сот. вступу, пп. академики і гімназисти по 30 сот. Богата програма забави і принадна околиця (напротив павільону під лісом стоїть нова станція залізнична) кажуть надїятися, що львівські П. Т. Українки і Українці численно загостять на сю першу с. р. сокільську забаву а забавовий комітет ручить, що всі П. Т. прогульковці будуть вдоволені. Гарзд! — *Комітет.*

— **Львівський „Боян“** уряджує прогульку в неділю 14. с. м. до Брюхович. Виїзд прогульковим поїздом о 2. год. по полудни.

— **Земля на продаж.** Продає ся в дорозі парцеляції обшар двірський Лісець старий (під газм) коло Станиславова, 700 моргів поля wraz з засівом, пасовиско, зруб, ліс. Ріка Бистриця гостинець до Станиславова, красне положенє, вигідне для дітлї до школи і торгу в Станиславові. При купні дає ся всяку полекшу і позички. — Всякі поясненя подає: о. Кульчицький в Станиславові в рускїм склені товарів церковних „Достава“ коло почти.

— **Звіт товариства торговельно-промислового „Сокільський Базар“** стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові за місяць май: Торг в маю був 655.38 К в товарах а з трафікою тютюну о 3522.20 К більший чим в маю минулого року. В маю вплинуло на вкладки 2532 К, на уділи 200 К на фонд резерв. 4 К піднято вкладок 149 К. Стан вкладок з днем 31. мая 1908 15971 К 08 с, уділів 3194 К фонду резерв. 168 К. Загально було приходів в маю 8724 К 50 с, розходів 8399 К 17 с. Оборот касовий в маю 17123.67 К. В маю набувало товарів в склені осіб 2712, тютюну в склені осіб 3905, було за иншими орудками 85. Разом було в склені осіб 6702. В члені Товариства приступили Вп. Вп. Б. Кушніренко урядник „Дністра“ з 1 уділ., А. Ішак богослов зі Львова з 4 уділами, Товариство „Земля“ у

Львові з 8 уділами. Всіх членів є доси 85 зі 149 декларованими уділами на суму 3.724 К. Поруча членів є дворазова. Високе виносить 2 К, уділ 25 К, стопа процентова від вкладок 5 %. Товариство має оден склад у Львові і носить ся з гадкою заложити філії на провінції. З надвижок капіталу оборотового має Товариство будувати дома у Львові і на провінції з великими саями. З чистого зиску признає Товариство що року 5 % на торговельно-промислові бурси. *Дирекция Товариства „Соціалський Базар“ у Львові ул. Руска ч. 20.*

— **Виказ жертв для Тов. вакаційних Осель у Львові:** П. Ярослав Лабій з Джурина від молод. гімн. через „Діло“ 33-53 К, дир. І. Громницький зі Львова 2 К, п. Козловський Всев. зі Львова 1 К, Тов. „Труд“ зі Львова 5 К, п. Літинський Бог. радник з Коломиї 2 К, п-на Люба і Марта Кижикивні по 1 К, п-во Кижакі 4 К, п-во Ковальські, п. Гречило і п-ні Царевичева по 1 К, п. Захар Кочкур 60 с, Настя Кочкур і п. Березовский по 20 с, п-на Марія Радківна 2 К, п. Микола Заячківський інспек. зі Львова 4 К, о. Гавришак зі Львова 40 с, гр. кат. уряд парох. Преобр. церкви 15-85 К, Тов. „Руска Бесіда“ у Львові 20 К, п. Р. зі Львова 20 К, п-ні Пясецька зі Львова 3 К, о. М. Пелех з Рогізни 4 К, п-ні О. Пацкань з Березка 1 К, п-ні М. Бабиї з Церківні 5 К, о. М. Кордуба з Сугині 5 К, п-на С. Сахришівна з Сухоріча 6 К, др. Л. Коссака лікар зі Львова 10 К, о. С. Колодій з Волі мигової 5 К, п-на Леся Кулачковска уч. П. кл. гімн. 9-13 К, др. Соловій адвокат зі Львова 50 К, п. С. Хандога з Острави 2 К, п-ні Е. Навроцька зі Шняхтинця 4 К, п-ні А. Мицьковска з Чорнокінів вел. 10 К, о. Із. Глиньський з Буцнева 13 К, о. др. В. Левицький зі Сокаля 5 К, п. І. Левинський к. будівничий зі Львова 20 К, о. Н. Б. Ломницький в Гребенім 10 К, о. радн. Е. Гузар у Львові склада в церкві СС. Василянко 50 К, о. Стрийський Ів. Крил. з Перемишля 10 К, о. Бишинський, П. з Зарваниці 15 К, п. Шухевич Волод. проф. у Львові 10 К, п. Кахнякевич зі Львова 2 К, п-ні Ластовецька М. зі Львова 2 К, п-ні Дорожницька Ол. зі Львова 4 К, п-ні Туряньска Р. 2 К, п-ні Харакова 2 К, Н. Н. 1 К. Всім щирим приятелям бідної дітвори, Виділ складає сердечну подяку.

— **Конкурс.** Виділ Інституту Н. З. Пречистої Діви Марії в Станиславові, оголошує, що прийме до свого Інтернату 40 учеників середніх шкіл під отсими услівями: 1) Місячна платня виносить 50 К. 2) Кождий ученик має привезти з собою біле і убрання після регуляріну в Інтернаті обовязуючого, який долучить ся до повідомлення о прийнятю ученика. 3) Предложити шкільне сьвідцтво з останнього курсу або посьвідчене зложення вступного іспиту. 4) Подання письменні мають бути внесені найдалше до 10. липця с. р. на руки о. др. Тита Галуциньского, настоятеля Інтернату при ул. Липовій 83. в Станиславові, де також і устно можна засягнути близших інформацій. Першеньство мають ученики рускої гімназії і першої польскої. — *Йосиф Каранюк, п. к. радник суду, голова, о. др. Тит Галуциньський, наст. Інтернату.*

Наука, штука і література.

— **„Українська Муза“ до українських поетів.** Просить нас помістити отсю просьбу до наших письменників: Тепер друкують ся дальші випуски „Української Музи“. Мета видання сеї автольоїї (історичної хрестоматії) — дати, поспромої, повну картину української поезії в красних її вразках, живу історію української поетичної творчости. Щоб „Українська Муза“ була приступна широкому громадянству і найбільшій читачам, сільським і міським працівникам, ми випускаємо її окремими випусками, по дешевій ціні. В „Українській Музі“ будуть надруковані красні твори всіх українських поетів від початку до наших днів. Будьте ласкаві, не відмовте прислати, поспромої, в найблизший час, ось які відомости, потрібні для „Української Музи“: 1. Де і коли Ви родились? Хто Ваші батьки? Де ви вчились, і коли скінчили науку? 2. Коли почали писати і який Ваш перший український твір? 3. Де і в якому році він був надрукований вперше? 4. Скільки всього Ви написали творів (оригінальних і перекладів), віршами і прозою, і під якими назвами? 5. Де, коли і хто надруковав і видав їх? 6. До якої літературної школи Ви

належите? 7. Чи підписувались і підписуетесь псевдонімами і якими? 8. Який Ваш фах, де і коли служили і служите? І взагалі Ваше соціальне стаяовище? 9. В яких часописях, журналах і книгах були про Вас статі? І, коли можна, пришліть їх, або виписки з їх. 10. Які з своїх творів вважаєте найкрасшими і найвидатнішими? 11. Під яким впливом зародилась у Вас любов до української літератури, і що натхнуло Вас до поетичної творчости? 12. Який ідейний напрямок Вашої творчости? 13. Пришліть по одному примірникови книг Ваших творів, що вже надруковані і видані. 14. Які Ваші поезії бажалиб Ви, щоб були надруковані в „Українській Музі“? (Може бути надруковано до 30 віршів кождого автора). 15. Коли у Вас єсть ще віде надруковані вірші, пришліть копії з їх, або й самі оригінали. 16. Пришліть свого портрета, поспромої, нову і виразну фотографію. 17. Коли ласка, рукописи творів (для зручності друку) присилайте написані тільки з одного боку картки, на поштовому, або й простому не дуже великого формату папері. 18. Як що Ви бажаєте перечитати коректу своїх творів — напишіть: вислати мемо Вам в аркушах. Всім шановним авторам, що увійдуть в антольоїю, „Українська Муза“ вислати меть ся gratis, зараз же по одержаню листа про бажане получати „Музу“. Як би Ви зажаляли одержати „Музу“ в оправі, то напишіть: по виході всіх випусків, Вам буде вислана книга в артистичній оправі. — З пошаною редактор „Української Музи“ *Олекса Коваленко.* (Адреса: Київ, Іванівська 75).

Телеграми

з дня 12. червця.

Відень. На вчешанім засіданю палати послів при будж. розправі промовляв п. Колішер, а потім др. Колесса. Бесідник обговорював потребу ріжних реформ на области економічній і адміністративній, жадав тимчасового утворення нових руских катедр на львівським університеті і нового руского університету; домагав ся розв'язки язикової справи в Галичині, запротестував проти уважання українського народу за партію, обговорював польско-руські відносини в Галичині і закінчив заявою, що Русини будуть голосувати проти бюджету. Потім промовляв п. Малер (сион.), Дулібич, Срамек і Шумаєр. Слідуюче засідане в суботу.

Відень. В цілім місті від вчеша величезний натовп людей на улицах. Вчеша приїхало кількадесят тисяч осіб. Здовж улиць уставлено трибуни. Поліція зарядила далеко сягаючі средства обережности. Коло кождої трибуни стоїть по кілька сторожів. Місця на трибунах переважно не розкуплені. Ажіотери соромно попеклись, думаючи, що будуть могли дерти з людей подвійно або потрійно за білети. Вчеша продавано білети на трибуни по пів а навіть по чверть ціни. — Руский клуб оповістив протест проти покривдження Русинів в ювілейнім поході через то, що польска група в Галичині є далеко численніша і величавіша як руска.

Відень. В нинішнім ювілейнім поході взяло участь около 12.000 осіб. Зпід ротунди вирушила перша група о 7½ год. рано і станула о 8. год. на Пратерштрассе. Цісарський павільон уряджено величаво.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-рускої фабрики Евгена Біліньского в Збараж.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурситов педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликку:

Свій до свого!

Контора виміни

ц. к. уприв. галицкого акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
 - 4½% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміовані
 - 4% листи Товариства кредитового земского
 - 4½% листи Банку краєвого
 - 4% листи Банку краєвого
 - 5% облігації комунальні Банку краєвого
 - 4% позичку краєву
 - 4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім.

Працюйте і шаліть!

Товариство взаємного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кождих 100 К позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2.795.183 К.
Позички уділені	3.410.684 К.
Уділи членські	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	45.842 К.
Льокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Рашева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любін	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	вночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Рашева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любін	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:10

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені †.

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиция місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

До чого змагає т. зв. всеславянський рух?

(Δ) Паломництво славянофільської трійки: д-ра Крамаржа, д-ра Грібара і д-ра Глебовіцького до Петербурга і до Варшави виявило всю німчемність її починів і змагань в цілій наготі Братанє сеї трійки з найпоганішими чорносотеними живлами, котрі гноблять не лише українсько-руський і польський нарід і сприяють культурний і національний розвиток тих народів, але й посеред московського народу намагаються ся удержати чинівничо-вспятну систему, вкрило соромом сі заходи перед цілим світом. Навіть многи всеполяки (очевидно окрім упоєного Slowa і єго віденьського дописувателя Новіцького) відрікаються ся тепер сих змагань і частина їх закладає проти сего votum separatum. Ми вже давніше зазначили, що Словінці і Хорвати не прилучують ся до сего т. зв. всеславянського братаня, котре з одного боку відносить ся байдужо до зневолювання українського і польського народу в Росії, замиканя народних шкіл, розв'язування просвітних товариств, гноблення літературного і наукового руху, а з другого боку має на цілі спинюване національно-культурного розвитку австрійських Русинів з підмогою москвичів. Зовсім зрозуміло, що й весь укр. - руский нарід, котрому на приготований зїзд в Празі призначено побіч московфільського представника одного відпоручника і то в російській секції, значить з запереченням єго національної самостійности і окремішности, не приложить рук до сеї поганої роботи і не мати ме в тім ніякої участі.

Тимто ціле се т. зв. всеславянське змаганє поставлене на основах старого панславїзму, благодотворітальних обществ і комітетів, розплине се як миляна банька. Нема сумніву, що оно зладжене в Росії передовсім використовує Поляків до здержування національно-культурного розвитку українсько-руського народу в Росії і в Австрії і тому то з такою готовістю до сих змагань подали собі руки всеполяки і наші москвичі.

Заслугує уваги тут голос київської «Ради» т. з.

«Польско-російська угода і її наслідки для українства», котре в головній основі наведемо.

«Що «славянське братанє» в Петербурзі тісно звязане з ідеєю коаліції всіх ворогів українства в Росії і Австрії, доказом сього служить та кампанія, що, мов по даному оклику, розпочалась про-

ти українства по всіх майже націоналістичних російських і польських виданнях. Коли можна говорити про якусь польско-російську угоду й взаїмне порозумінє, то власне на сій точці боротьби з національно-демократичним українським рухом зійшлись в думках і поглядах представники польської і рускої реакції й шовінізму».

Дальше вказує стаття на зріст національної свідомости серед руского населення в Галичині, що злякало польських загорільців і загнало їх до союзу з москвичами і пише далі:

„Попереду Поляки завязують з московфільством тісний союз, заснований, розуміється, не на бажанні, щоби Галичина стала московським закутком, а в надії, що московфільство, протеговане польською властью, ослабить і снесить українство; далі йдуть проби порозуміти ся з реакційною частиною російського громадянства; аджеж Поляки добре розуміють, що Галичина є тільки передовим форпостом українства, сильним власне своєю моральною звязю з українським рухом в Росії. «Славянські дні» дали до того слушну нагоду. Приїзд Глебовіцького скріпив польско-московфільський союз санкцією з боку російського панславїзму, а російська печать навіть «християнсько-ідеалістичного» напрямку як «Москов. Еже-недільникъ», гостинно відкрила ще раніше свої стовиці для інсинуацій проти українства польським націоналістам і їх російським прихвостням».

„Яскравим зразком таких інсинуацій є стаття краківського професора М. Здоховського, завзятого ворога українства, автора на стількаж претенсійної як і дурної книжки „Психологія Славян“ (там, між иншим, сей учений муж доводить, ніби поезія Шевченка не має жадного гуманітарного, виховуючого значіння!) Стаття ся, писана з нагоди убийства Потоцького, являєть ся повторенням недавнього доносу д. Погодіна на українство, як на „революційно-терористичний націоналізм“, однаково небезпечний як для польської культури і stanu posiadania, так і для російської держави. З огляду на сию небезпеку, д. Здоховський закликає Росіян до згоди й зближення з Поляками на ґрунті боротьби з «спільним» ворогом — українством, випрохуючи для Польщі ціною запомоги московфільству в Галичині — Холмщину й Сідлечину. Стаття ся характерна не тільки сліпою злобою до всього українського, але й навмисним перекручуванням фактів».

„Але не тільки для польських націоналістів здаєть ся таким страшним і небезпечним українство. В однаковій мірі з Поляками поділяють сі страхи й націоналісти російські. І для них українство являєть ся страшно, проти котрої слід єднати ся навіть з таким непевним і нещирим співником, як Поляки. «Новое Время», котре трохи не найбільша з усіх петербурзьких газет, присвячує уваги й рекламує „Славянське братанє“ й поль-

ско-російську угоду на ґрунті панславїзму, не дуже то довіряє Полякам, і доказ їхньої нещирости й неконсеквентности в переслідуваню українства бачить навіть у виступі австрійського міністра Бінерта, котрий у відповідь московфільським послам заявив у парламенті, що він не бачить російського населення в Галичині, окрім кількох тисяч роскільників—липованів. «І все те, гірко докорює «Нов. Вр.», сказано в супереч кільком промовам посла Маркова на російській мові в парламенті і в супереч тисячам петицій від галицко-руських громад і віч з домаганєм завести російську літературну мову до галицьких шкіл». Вину за сию заяву „Нов. Вр.“ складає на польське коло у Відні і умовою російсько-польської згоди ставить, щоби Поляки „рішуче зреклись ся усякої піддержки сепаратистичних течій серед білорусів і особливо серед Українців у Росії і в Галичині“.

«Коли „Новое Время“ веде з Поляками дипломатию, то наш домашній приятель з „Кієвлянина“ д. Т. Ф., не в силах стримати своєї радости з приводу союзу Поляків з московфілами і поспішає з триумфом оповістити про «Крахъ украинской идеи въ Зарубежной Руси». В польському натиску на Українців він вбачає ні більше ні менше як «внутрішню нестійність українства і все більш розповсюджену нехоть славянського світа до українських сепаратистів», — певно розуміючи під останнім союз західно-славянської націоналістичної буржуазії з польськими й російськими націоналістами».

„І так ми бачимо, що проти українства насувають ся з усіх кінців хмари: націоналістично-реакційні елементи російського й польського громадянства, підтримані західно-славянською й російською ліберальною буржуазією, складають коаліцію під маскою «всеславянської спілки». Сполучаючись формально ніби для боротьби з германізмом, спілка ся головним чином звертає ся проти українського руху, котрий, як не без підстави заявляє „Нов. Вр.“, являєть ся «головною перешкодою для польско-російського зближення». Коаліція ся грозить нам серйозною небезпекою. Розв'язуючи цілком руки польському натиску на галицьку Україну, вона обіцяє цілий ряд перешкод нашому національному рухові в Росії. Статимуть ся всякі перепони націоналізації школи на Україні, наші культурні заходи зазнаватимуть всіляких утисків, в пресі вестиметь ся постійна кампанія проти українства, яко проти руху, що ніби шкодить інтересам і держави, і славянства, і культури, — одним словом, буде використано весь запас «законних» способів «ідейної» боротьби, котру вже заповіли нам тутешні російські націоналісти з землячків. Нас же довге і тяжке змаганє, в котрому ми стоятимемо зовсім самотно, не маючи ніяких співників; ми бачимо на прикладі Мілюкова, чого можна сподіватись від лібералів, а всі ліві ніколи не грішили

надмірними симпатіями до українського національного відродження, вважаючи його за буржуазно-націоналістичну вигадку. Українське громадянство мусить знайти в собі самому ту відпорну силу, котра потрібна, щоб оборонитись від усіх ворожих наскоків; воно повинно прийняти почуття національної солідарності, повинно розвинути широко внутрішню організацію, щоб придбати той запас культурних засобів, без котрих не можлива ніяка політична боротьба. На першому плані мусить стати праця над розвитком громадської і національної свідомості в народних масах і інтензивна культурно-просвітня робота. Те, що вдасться нам завоювати в справі поширення національної свідомості в народних масах і кругах інтелігенції, не зломлять ніякі ворожі заходи. Інституції можна позакривати, часописи і видання заборонювати, але свідомості, яка глибоко вкорінилась в поняттях громадянства, не вдасться знищити ніяким утискам і заборонам: вона знайде в собі внутрішню силу перебути лихоліття і розвиватись в самих скрутних умовах. Наша стара випробована зброя — живе народне слово — зістаєся при нас, і тільки від нашої свідомості й енергії залежить, щоб ужити його в новій боротьбі за нашу духовну самобутність.

Вирадім ми слово до походу,
Не в степи куманські безконечні,
А в таємні глибини сердечні,
Де кують будучину народу.

Але й наше слово розбудить при-
спане завзяте в народі і викреше з гру-
дий той вогонь, котрий не вдаєся загасити ніяким ворожим заходом!

До сих слів київської „Ради“ додамо лише, що ми все дораджували передовсім дбати про освідомлюванє національне широких верств народних з підмогою науки і освіти, коли тимчасом молоді керманічі українства ганяли ся за всесвітніми ідеями а не подбали про міцні підвалини, на яких би треба оперти народну будівлю. Добре, що хоч пізно побачили, що розповсюдженє національної свідомості в народних масах може забезпечити розвиток укр.-рус. народности.

Отак і в Галичині консолідаціями з москвофілами лише замрачувано в широких верствах народних національну свідомість і виплекано її кадри москвичів, що сего дня подають свої руки до спинювання розвитку Русинів в Австрії.

Політичний огляд.

Заграниця.

Зустріч короля Едварда з царем в Ревлю є невичерпаною темою для диванства для всяких можливих комбінацій політичних. Велику цікавість викликав бенкет, на котрім обидва монархи виголосили тости, яких однак спершу не подано до прилюдної відомості. Тепер уже оповіщено основу тих промов. Цар виголосив отсю промову: „З чувством найглибшого вдоволення і радості вітаю В. і Ї королівську Величність на російських водах з вірою в се, що сей зїзд наново скріпить звязи, які лучать наші дома і доведе до найліпших наслідків, зближить тісно наші краї, а zarazом зробить прислугу для удержання загального мира. Протягом останних літ управлєнно нашими правительствами вдоволяючим способом ріжні справи важні як для Росії, так і для Англії. Я певний, що В. кор. Величність

так само високо цїнить вартість тих умов, як я, бо хоч они мають обмежені цілі, можуть лишє причинити ся до того, щоби скріпили ся між нашими краями обопільна добра воля і довіра. Вношу проте здоровлє В. і Ї кор. Величности і гаразд корол. родини і англійського народу“.

Король Едвард відповів подякою за сей тост а далше промовив: „Найшов я в тім наймильшій згадці привітів, які стрітили мене при нагоді моїх давнійших відвідин в Росії з боку Вашого достойного діда і батька. Я щиро вдячний, що маю нагоду бути разом з В. царською Величністю. Пишу ся з цілого серця на кожде слово В. Величности, що відносять ся до недавно нашими вправительствами заключених умов. Думаю, що они причинять ся до того, щоби звязи, які лучать народи обидвох держав, ще тіснійше були злучені і я певний, що они причинять ся до вдоволяючого приятельського управлєння інших, важних питань. Я переконаний, що не тільки будуть служити до зближеня наших держав, але також до удержання світового мира. Сподіваю ся, що після того зїзду небагом лучить ся нагода зустрічи з В. царською Величністю“. Відтак вніс здоровлє царя, цариці і царської родини та на гаразд і щастє держави.

Російське диванство вітає дуже сердешно приїзд короля Едварда. „Новое Время“ називає сей зїзд новою порукою мира і радісним св'ятком народів, „Рѣчь“ називає се важним кроком вперед на дорозі англо-російського зєдинення на мирних основах а „Русь“ добачає в тім зїзді скріплєнє славянства і сподіває ся цілковитого англо-російського зєдинення. „Биржев. Вѣдомости“ довідують ся, що першим вислідом сего зїзду монархів в Ревлю є будова англійської залізничної, з Кушки через Герат до індійської границі, на котру вже згодило ся російське правительство.

З Лондону знов зв'ячають, що цариця-вдова, сестра англійської королеви Олександри, а колишня данська княжна Дагмара, котра ще від матери наслідчала завзяте ворогованє, вважає своєю заслугою зїзд в Ревлю. В дійсности она є ще більше як король Едвард, душею веденої тепер політики обсадування Німеччини. Тепер бажає она додати ще певнійшій підпорі сій політиці приготівлєними заручинами свого улюбленого сина в. кн. Михайла з англійською принцесою Вікторією Патрикєю, а ті заручини мають бути в Ревлю оповіщені.

На кораблі „Сьверная Зв'язь“ розмовляв король Едвард довгий час з міністром-президентом Століпіним, а міністер заграничних справ Ізвольський відбув цілогодичну нараду з англійським молодшим секретарем державним Гардінґем на кораблі „Алмаз“.

Про вислід пруских виборів соймових пише Köln. Volks-Ztg: „Поворот консерватистів в давній майже силі, доволі значне скріплєнє центра, імовірно також Поляків, значне ослаблєнє націонал-лібералів і вольнодумців, менше троха вільноконсерватистів, котрі наостанку відвернули ся від „культурного блоку“, наостанку вхід шістьох соціалістів до пруского „трикласового“ сойму, отсе вислід, який можна добачити при крутих посередних виборів.“

Положенє в Персії стало справді неможливим. В останних часах нашіли звідтам вельми тривожні вісти. Шах покликав до себе кн. Джелаль ед Давлег і брата посла в Берліні Аля ед Давлег і інших високих достойників до Баґши і велів їх ув'язнити. Мимо за-

стороги духовенства і парламенту ув'язнених не визволено. Шах відняв урядованє начальникови міста Тегерану і обсадив его своїм двірським урядником. Поки що повага парламенту удержує ще спокій в нараді. Між ув'язненими знаходиться також кн. Ціль ес Султан, котрий імовірно був керманічом заговору, але парламент не мав в тім ніякої участі. Шах розповсюдив в цілїм місті оповіщенє, в котрім запевняє про вірність записяжений ним конституції, а ув'язнення оправдує konieczністю удержання ладу і спокою. Населєнє приняло прихильно се оповіщенє. З Петербурга зв'ячають, що Турки після обдуманого плану обсаджують провінцію Асербейджан, на захід від Урмії. За курдами поступають правильні турецькі війська, в Кехлюрі заняли перські державні саліни і переступники цілу турецьку військову лінію пограничну Ерзерум-Баєрет.

Промова пос. Н. Василька

виголошена при бюджетовій розправі в держ. раді дня 26. мая 1908.

(Дальше).

І сей поганий руский клуб, чи то наш орган, офіційальний орган національних демократів „Діло“, ось як пише про нового намісника з нагоди его промови, яку він, обнимаючи свій уряд, сказав до урядників. Намісник, ідучи тоді — але мабуть лишє тоді — за прикладом свого шефа, міністра внутрішніх справ, сказав щось про рівномірне береженє законів без огляду на сторонництва, народність і віру, а „Діло“ написало: „Від нині лишім минувшїсть намісника, котра як сказано, з руского становища була би дуже цікава, а на будуче глядім лишє на те, що від нині буде робити!“

Так роблять, мої панове, не анархісти, не ворохобники; так роблять люди, що безнастанно з усіх сил дбають о те, яким би способом сей віз назад пхнути на шлях, щоби таки раз можна їхати просто як слід.

(Ту бесідник говорить ширше про переслідуванє „Січій“ за давного і теперішнього намісника).

Внесеня, над котрими тут раджено в останних днях, показують, що мої товариші все ще за перше своє домаганє уважають законну адміністрацію краю. Ви бачили, мої панове, на безчисленних прикладах, що в Галичині таки певно цілком инакше мають ся річи, як у всіх інших краях. Чейже неможлива річ припускати, щоби таку тьму всіляких випадків з усіми подробицями — а кождий з них виглядає наче який роман — видумала і уложила ціла українська організація. Чейже мені признаєте, що українська організація має щось ліпшого до роботи, як накопичувати тутки таку тьму неправдивого материялу. Врешті нема що о тім багато говорити, бо те, що було правдою перед кількома місяцями, що заступник голови польского кола при парламентарних виборах признав за правду, що п. Гломбінський перед смертю намісника Потоцкого признавав, те все, мої панове, не може тепер нараз бути неправдою для того, бо нема вже в живих ґр. Потоцкого! (Сьміх. Притакування).

І бачите, мої панове — говорю до п. п. з польского кола, — ся дебата таки скінчила ся Вашою побідою і ніколи така дебата не може скінчити ся Вашою побідою, хоч би Ви й всі голоси сеї палати мали против нас, — з тої простої причини, бо нас тутки взагалі не можна вже побіджати. Які лишє права можливо є мати, всього того ми не маємо. Але

Ви, мої панове, Ви маєте дещо до стра- ченя і тратите при кожній дебаті на дрі- бочці: тратите свою славу в Європі, свою славу у світі, свою славу в історії! (Жи- ві притакування і оплески). Таж і ся де- бата, хоч як ми на око побіджені, хоч кілька голосів звалило ся на нас, хоч як п. міністер внутрішніх справ разом з Ва- ми старав ся Русинів показати тутки чимсь, на що нема потреби зважати, — ся дебата скінчила ся таки не Вашою побідою. Все, що читало ся, що тут го- ворило ся, все те не приносить Вам сла- ви, а нарід з такою історією, з такою штукаю і літературою, з усіми своїми визвольними борбами, не повинен пока- зувати себе тираном другого народу (Притакування. — П. гр. Дзедушицький: «В чім же та тиранія?» — П. др. Трильо- вський: «Читайте протоколи!»)

Мої панове! Мину ще відповісти на декотрі голоси, що відозвали ся тут в о- статній дебаті.

П. заступник голови польського кола Стапінський зажартував собі, що неслу- шно називають нині польське коло сто- ронництвом шляхти, хоч якраз в руськім клубі заступник голови, ніби то я, є ру- ським шляхтичем, котрий від польських шляхтичів ніби то тим різниться, що польський шляхтич гр. Дзедушицький є граф і як всім умом так і всім иншим далеко більшу дає поруку своєму сторон- ництву, ніж я єму. Отже я гадаю, що ми вже вирости з того, щоби прикладати ва- гу до титулів графських чи инших. Гадаю, що не о те розходить ся, чи шляхтич так чує як народ, котрого він є заступ- ником, чи ні. І я могу спокійно піти в конкуренцію з ексц. гр. Дзедушицьким. Десять літ беру участь в політичній жи- ттю, а перед тим шість літ був я діяль- ний в моїй громаді і в моїм повіті. І я рад би, щоби голова польського людогого сторонництва переїхав ся зі мною по моїм виборчим окрузі та побачив, що той ма- ленький руський шляхтич таки щось зро- бив для тих селян; бо думаю, що ледь- чи кого другого виборці так носять на руках як мене; та й без нічєї помочи здобув я 7.000 кількасот голосів против триста і кілька голосів, котрі дістав мій противник.

З иншої сторони зробив мені п. Глі- бовицький докір, що і я перед 8 роками належав до старорусинів. Не перечу сьо- го. (П. Марков: Не можлива еволюція!) І зараз Вам се поясню. Було то в ча- сах, коли старорусини являли ся ще та- кими, як на початку сього року, коли ми разом з ними сиділи в однім клубі. Мо- скалів тоді не було. Аж як прийшла хвиля, коли мій ніс, а я маю добрий ніс — зміркував, що тут є щось московско- го, тоді я забрав ся відти; сього не пе- речу. (Сьміх).

(Конець буде).

другої половини походу, хоч хмар не було, показала ся на небі дуга, що загально при- нято за добру ворожбу. Цісар весь час походу від 10. год. рано до 1¹/₄ по пол. стоячи при- глядав ся з павільону походу і безнастанно дякував за чолобитности поодиноких груп в їх рідній мові. Перед походом президент ко- мітету др. Кльоцберг промовив до цісаря от- сими словами: «Торжественний похід, який представляє в живім образі преславну історію дому В. Ц. Милости і веде представителів на- родів Австрії, котрі своєю вірністю і поче- стією хочуть проявити радість, має по наших бажанню бути найуклівнійшою заявою чоло- битности, яку Австрія В. Ц. Милости в сім році може зложити. Ся чолобитність най по- каже В. Ц. Милости і всім сьвітові, з якою повного запалу любовю звертає ся Австрія до свого високого цісарского дому. Най В. Ц. Милости принесе радість і славу, а нашому людому, вірному і величавому місту почес- ть. Прощу В. Ц. Милість, аби я міг дати знак до переходу торжественного походу». На приказ цісаря і на знак майстра церемонії похід, яко- го чоло було недалеко цісарского павільона, рушив. Наперед йшло 18 груп історичних, з історії Австрії і Габсбурского дому. Сі групи представляли: торжественний візд цісаря Ру- дольфа з воєнною дружиною, виправу відень- ских міщан на якийсь замок за ціс. Альбрех- та I, часи Рудольфа IV, облоги Відня, армію Радецкого ітд. Другу частину походу творило віденьське міщанство з цехами ремісничими. Трета часть походу була найцікавійша. На ню зложило ся 22 груп зі всіх коронних країв. Вперед йшла чеська група (300 осіб, 20 коней, 2 вози), представляюча весіле, дожинки, лісо- вих робітників ітд.; група з Дальмації тво- рила етнографічну виставу строїв цілого краю; галицька група звертала на себе увагу барвни- ми строями, а передовсім Гуцули; долішно-ав- стрійська група складала ся з представителів країн альпейських, баварского і франконського походження; група з Гор. Австрії представляла поворот з двірських ловів і весіле; краківська група (800 осіб, 100 коней і 10 возів) творила мазурске весіле; сольвогородська група пред- ставляла історичний образ з 1848 року. По- тім йшли групи: з Каринтії, Країни, Шлезка, Буковини, Моравії, Істриї і Триєсту, а на кіп- ци тирольська група зложена з 720 осіб. В по- ході удержувано надзвичайний порядок. Перед цісарским павільоном групи вносили оклики в честь монарха, на що цісар відсалютував.

Трибуни стояли на просторі 10 кількоме- трів дороги, але з причини високих цін на трибунах було необсаджено около 45.000 місць. Ратункова станція записала вчера около 500 випадків занедужання, переважно омліня.

— Руске тов-о академічне в Америці. На днях завязало ся в Новім Йорку товариство «Кружок українських академиків в Америці». Цілею товариства є подавати собі взаємно ма- терияльну і моральну поміч в кінченю студий на американських університетах, згуртувати усі інтелігентні сили на землі американській до спільної акції над просьвітним і економіч- ним розвитком нашого народу на чужині та взагалі подавати усякі інформації в краєвих органах і часописах про стан, відносини і жи- тє наших виселенців. — Е. Теодорович, гол., Г. Бойко, секр.

— Вступні іспити до учит. семінарий. На підставі розпорядження властей шкільних від- бувають ся в семінариях учительських іспити вступні на рік I з кінцем червця, або в пер- ших днях липця а на курс приготівлячий з кінцем серпня. Пригадуємо се розпоряджене, бож звичайно зголошувє так велике число кандидатів перед вакаціями, що заповнюють число, а по вакаціях зголосивші ся не нахо- дять приміщення. Ученики з VII. клясою віді- ловою з добрим поступом можуть приступати до іспиту на рік I. Пожадане було би, щоби ученики шкільні середніх зголошувались в біль- шім числі до семінарий учительських, чим оно було дотепер.

— Іспит зрілости в руській гімназії в Коло- мії відбув ся в днях 5—12. червця під про- водом делегата Ради шкільної краєвої, д-ра

Кирила Студинського. До іспиту зголосило ся 43 учеників публичних і 5 екстерністів. Не допущено до іспиту 4 учеників публичних. З відзначенем зложило 6 абітурієнтів, одного- лосно 27, більшостію голосів 11. Іспит зріло- сти з відзначенем зложили: Дутчак Яків, Ла- бій Анатоль, Палятинський Володимир, Пігу- льяк Ізидор, Сьміх Михайло і Шепарович Іван Евстахий. Іспит зрілости одноголосно зложи- ли: Антоневич Юліян, Берлад Михайло, Геру- ла Василь, Гарбачевський Льонгін Володимир, Гавдуник Григорій, Камінський Роман, Кашо- вський Жигмонт, Клоосевич Денис, Кузик Сте- фан, Микитка Мирослав, Мисевич Йосиф, Ни- колайчук Никола, Олексій Евген, Пеленьський Зиновій Михайло, Петровский Александер Іван, Кушлик Евген Маріян, Пігуляк Корнило, По- таковский Володимир, Продан Іван, Райд Ві- ктор Евстахий, Решитилович Зиновій Ярослав, Романовський Іван, Росткович Стефан Роман, Хомин Никола, Яківчик Онуфрій, Навроцький Михайло (екст.) і Хитренький Григорій (екст.) Сьвідощтво зрілости одержали: Барнич Петро Володимир, Букшований Осип Петро, Весолов- ский Василь, Колцуняк Гнат, Маковійчук Ва- сіль, Марусин Никола, Олексин Андрій, Ясь- кевич Александер, Дрогомирецький Никола (екст.), Лукач Василь (екст.) і Поліщук Василь (екст.).

— В учительській семінарії в Самборі відбув ся іспит зрілости екстерністів і екстерністок від 17. мая до 12. червця під проводом пра- вит. радника Ол. Барвіньського. До іспиту зголосило ся 8 екстерністів і 67 екстерністок. Сьвідощтво зрілости одержали: Бачинський Витовд (з поль. яз.), Чиж Йосиф (з поль.), Чижович Роман (з поль. і русь.), Путаткевич Йосиф (з поль.), Беняшевська Ванда (з поль.), Біш Елеонора (з поль.), Боберська Стефа- нія (з п. і р.), Грабовецька Станіслава (з п.), Гавалевич Павлина (з п.), Гайдер Елена (з п. і р.), Занд Марія (з п.), Зиблікевич Евгєнія (з п.), Капко Марія (з п. і р.), Кайпер Ка- міля (з п. і р.), Кебузьянська Марія (з п. і р.), Кітай Кльотильда (з п. і р.), Колчикевич Бронислава (з п.), Козьол Августа (з п.), Кри- ницька Стефанія (з п. і р.), Кушнір Катери- на (з п.), Марчак Марія (з п.), Маргулієс Стефанія (з п. і р.), Михнович Йосифа (з п. і р.), Мельник Володислава (з п. і р.), Модрицька Елена (з п. і р.), Попель Марія (з п. і р.), Пудло Елена (з п. і р.), Раб Йосифа (з п. і р.), Сембратович Марія (з п. і р.), Солтисик Станіслав (з п.), Стасишин Каролина (з п. і р.), Стоцька Анна (з п. і р.), Тирка Марія (з п.), Турянь- ська Анна (з п. і р.), Тирка Марія (з п. і р.), Вазнер Райзель (з п. і р.), Волянська Марія (з п. і р.), Хвойка Антонина (з п.), Я- новська Стефанія (з п.), Поправку з одного предмету по фєриях одержало 22, репробовано на рік 7, відступила 1 екстерністка.

— Іспит зрілости в руській гімназії в Пере- мишлі відбув ся в часі від 1. до 11. с. м. під проводом делегата краєвої ради шкільної д-ра Омеляна Савицького, директора гімн. в Терно- полі. До іспиту приступило 52 публичних уче- ників, 1 приватистка, 1 приватист і 3 екстер- ністів. Сьвідощтва зрілости одержали: Бабяк Волод., Бачинський Андр., Білас Стеф., Бо- берський Мелетій, Бордун Ол., Британ Волод., Войтович Петро, Гайдукевич Ів., Гайдукевич Мих., Гєнтіш Антін, Гриневецкий Денис, Гєра Мих., Гулин Дмитро, Іванусик Сем. (з від- значенем), Кассіян Вас. (з відзначенем), Ключник Ол., Ключник Мик., Козак Федь (з відзначенем), Крупа Ол., Крушельницький Ант., Кузик Волод., Лашкевич Ант., Лисенко Ів., Лісний Ів., Луцький Лев, Мазурик Вол., Ма- линовський Мих., Масляник Ів., Мащак Юл., Мокривський Матв. (з відзначенем), Мо- равський Волод., Мороз Ом., Наконачний Ол. (з відзначенем), Паславський Дм., Паслав- ский Мих., Паук Зиновій, Ринявець Гнат, Са- вицький Гр., Савицький Ів., Сокіл Ів., Стецишин Кипр., Ступницький Ром., Утриско Йос., Флюнт Ант., Хмельник Ол., Хомань Матв., Цап Мих., Чорняк Мих., Шпиталь Ів., Тимочко Вол. (при- ватист), Фільц Іванна (приватистка), Ізаак Едвард (екстерніст), Підлужний Мих. (екстер-

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Со- шествіє св. Духа; римо-кат.: Сьвятої Тройці. — В понеділок: руско-кат.: Пон. Пр. Тройці; римо-кат.: Вита і Модеста. — Ві второк: руско-кат.: Лукіліяна м.; римо-кат.: Фкан- ціска Р.

— Ексц. Епископ Констатин Чехович повер- нув до Перемишля, покінчивши візитацію де- канату дуклянського.

— Вчєрашний ювілейний похід у Відни був величавою небувалою маніфєстациєю для на- шого монарха. Погода була чудна, а підчас

ніст). Репробовано на пів року 2 публичних учеників і 1 екстерніста, на рік 1 публичного.

В польській гімназії в Перемишлі на 64 учеників публичних узвано зрілими 55, в тім 13 з відзначенням, 7 репробовано на пів року, 2 на рік; з 5 екстерністів узвано зрілими 3, на пів року репробовано 2.

— **Інтриганти.** (Допись). Нема то як баба цокотуха, котрої типи можна побачити в кождім селі. Одному підобрить ся, витягне на слово, другому нашенче на ухо, в иншій обудить заздрість та пристрасть і своїм маленьким язиком накоїть стілько лиха, що люди ворогують з собою, тягають ся нераз по судах, а цокотуха добренька, масненька та невинненька. Цокотухам сільським добре приглянулись по наших містах домородні москалики, а декуда позакладали клюби справжніх цокотух, пошились в шефів „клубів“, нераз ще тамоватих, та дібравши цокотух на секретарок, та всяких агентів і агенток пустили в рух свою машину, зложену з десятків язиків. Машини така під проводом свідомого ціли керманича добре підмазувана всякими пахучими мастиями коїть много лиха по наших містах, використовує слабкість людську, запускає їдї незгоди, а шефи затирають руки, що ось удасть ся їм з закаламученої води витягнути слабодухів під свої опікунчі крила та до свого невода. Огидна ся робота їде клеветою і поганяє нею, деморалізує старшу суспільність, та запускає своє коріне що раз глибше між молоде, підростаюче покоління, котре зовсім свідомо керманичі втягають до своїх неводів під свій протекторат, а використовуючи хвилеве обезсилене, тішать ся успіхами каригідної роботи, надуживаючи нераз і святості...

Режисерам і акторам таких комедій і драм по наших містах мусимо ближе приглянутись, розслідити гарненько їх твори і героїв, а поки що глядім отвертими очима, оцінюймо їх роботу як слід і не отуманюймо ся їх подвійною грою.

— **Надії на урожай в Полтавщині.** Більшість озимини сего року на Полтавщині погинула зовсім. Особливо з пшениці ніякого хісна нема. Навіть там, де весною пшениця була наклонувалась, вона, як є звістки з різних повітів (полтавського, кременчуцького, хорольського та ин.), не змогла пробитись через тверду земляну шкарлупу й, поскрітившись, присхла. Щож до жита, то воно погинуло ще почасті з осені — від грудневих морозів, а почасті весною — від марцевих приморозків, і в цьвітні довелось не мало єго пересівати (подекуди на $\frac{2}{3}$ — $\frac{3}{4}$ усього житного простору, а подекуди то й цілком). Яринаж на Полтавщині, хоча на зріст і низька, до останнього часу виглядає нічого: загалом по економіях і дрібних сільських господарствах, як показують відомости земського статистичного бюро, є доброї ярини 60—66% і так середньої 30—33%, а лихого — не більше 4—6 проц.

— **Гумористичний кутик.**

На двох стільцях.

У літографа: Видрукуйте мені дві сотки білетів, одну сотку по етимологічески, а другу по фонетически.

Літограф: Чи по „й“ дати також „ъ“?

Оповідки.

— **3 львівського „Сокола“.** Звич. загальні збори тов-а гімн. „Сокол“ у Львові відбудуть ся в льокалі Тов-а при ул. Рускій 20 в суботу дня 20. с. м. о 6. год. вечером з отсим дневним порядком: 1) Відчитанє протоколу. 2) Звіт з діяльності старшини за 1907. 3) Звіт касовий за 1907. 4) Уділенє старшині абсолюторії. 5) Вибір голови. 6) Вибір: 4 членів старшини на 3 літа, 3 на 2 літа, 2 на 1 рік, 4 заст. членів 3 настоятелів вправ і 3 членів ревізійної комісії, на 1 рік. Просимо всіх членів явитись на зборах. За Старшину: *А. Будзюновський*, голова. *Т. Курчинський*, за справника.

— **Перенесенє.** Почтовий асистент Василь Володимир Процишин перенесений зі Львова до Городка ягай.

— **Заг. збори тов-а „Селяньска Рада“ в До-**

лині відбудуть ся в Долині в четвер дня 25. червня, о 11. годині перед полуднем в салі читальні „Просвіти“ (старий суд). Рівночасно з покликом на сі збори просимо виповнити давні залежлости, вступати в члени і приєднувати тов у нових членів. — *Виділ.*

— **Господарске віче.** В понеділок д. 15. червня о год. 4 по полудни відбуде ся в дворі в Чертежи віче господарске з отсим дневним порядком: 1) Вступне слово про господарку взагалі. 2) Поступова господарка. 3) Товариство „Сільський Господар“. 4) Кооперация і її приміненє в господарстві рільнім. 5) Каси позичкові і товариства кредитові. 6) Дискусия над тими рефератами. Вступ вічим необмежений. — За комітет: *Василь Сідельник*.

Телеграми

з дня 13. червня.

Відень. Korresp. Вільгельм доносить: Цісар провів вчерашній день без найменшого умучення і при найлучшій стані здоровля.

Париж. Палата послів прийняла закон про чистоту і свободу виборів.

Ревль. Вчора о 10-20 рано цар з родиною відїхав звідси на „Штандарді“.

Париж. Matin пише з Ревлю: Король Едвард підчас своєї конференції з рос. президентом кабінету Столипіном, радив горячо, завести в Росії повну конституцію і правительство одвічальне перед думою.

Льондон. Times доносить з Тегерану, що все населенє зворохоблене і стереже парламенту. Війско є безсильне. По місті розліплєно відозви з покликом до бунту. Ситуация поважна. Шах хотів би розігнати оборону парламенту, але боїть ся.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики **Евгена Білінського в Збараж**.

З доходу сеї фабрики їде 35% на будову церкви в Сєняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по святицниках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

ДО Америки і Канади ЛІНІЯ КУНАРД найскорше.

Поясненє удїляє безплатно **Лінія Кунард**
у Львові ул. **Городецька 99.**

Поручає ся дешеве і совісне
Артистично ритівниче заведење
А. ЗІГМАН А
— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —
Робітня металевих і кавчукових
печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — ви-
віски ритовані і ляні, прасовані бляхи
для сторожий і товариств. — Поручає ся
яко доставець різних руских товариств
і Урядів парохіальних. (33—?)

ФІРМА

ФІНКЕЛЬШТАЙН і ФЕЛЬ склад заліза і залізних товарів

Львів, ул. Сохїшка ч. 26.

поручає свій багато заосмотрений склад
блях цинкових, чорних і мідяних до по-
криваня будинків і церков по фабричних
цінах, як також і всяких керничних при-
борів. (2—4)с.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки
на рахунок біжучий, приймає до пере-
хованя папери вартісні і дає на них
завдатки.

Крім того впроваджено подібно як
в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові. (Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річ-
но, депозитар дістає в сталевій касі
панцирній сховок до виключного ужит-
ку і під власним ключем, де безпечно і
дискретно переховувати може своє май-
но або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк
гіпотечний як найдодатливіший зарядженя.
Припис дотично того рода depo-
зитів одержати можна безплатно у від-
ділі депозитовім.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломий	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломий	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим дру-
ком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровского (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
напередне застереження.

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні доносення по 30 сот.
від стрічки.

Ювілейний похід у Відні перед цісарем.

(X) В п'ятницю відбув ся при незвичайно гарній погоді величавий похід ювілейний перед цісарським двором у Відні, котрого загальний опис ми подали, тепер ще раз зупинимо ся над його значінням. Понад 12.000 осіб мало участь в сій похіді, а більш як 300.000 людей приглядало ся сій чолобитні, яку всі народности Австрії зложили своєму монарху в пам'ять шістдесятиліття його володарства Торжественний настрій, який відповідав сій незвичайній вияві почувань населення монархії, був головним пятном сего походу, котрий мав зобразити історичну минувшину монархії і її сучасність. Всі учасники і всі очевидці були глибоко тронуті сею величавою чолобитнею для підхожого віком володаря, а найбільш сам цісар Франц Йосиф, перед котрого очима пересувала ся не лише минувшина давньої вікової слави у вірно відтворених образах, але й все сучасне життя в живописних живих картинах і цілій своїй розмаїтості. Сей ювілейний похід, се ювілейне торжество, ся величавою чолобитня перед цісарем, що шість десятків літ держить у своїх руках скипетр держави, зєдинили всім народностей розселених в сімнадцяти коронних краях, а на той час затишли і замовкли всякі національні, політичні і суспільні суперечности. Личність монарха, котрий своїм віковим досвідом і оглядом на добро всіх народів і всієї монархії вирівнує нераз суперечности, які видають ся часом неможливими до поборення і тепер зєднали всіх одною думкою глибокої почеси і преданности для монарха.

Ювілейний похід був живою картиною національної розмаїтості монархії, котра мимохіть виявляла ті великі труднощі, які виринають при управі такої держави. Національна різноманітність, політичні і культурні суперечности витворюють чималі труднощі в управі великою державою, про які звичайно не знають держави національно одноцілі. Але як раз наша монархія є живим наглядним прикладом, що можуть поруч себе вступувати і розвивати ся різні національні індивідуальности з хісном для загальної культури і без шкоди для державности, що можуть сї різні індивідуальности лучити ся для одної державної ідеї, маючи обезпечену свободу національного і культурного розвитку.

В Австрійсько-угорській монархії не

бракло також змагань до зрівняння сеї різноманітності національної, до переведення одноцілості, а сї змагання викликували нераз завзяті боротьби і грізні потрясення внутрішні. Віковий досвід поучив, що національна одноцілість не є конечним услів'єм могутності і сили державної, а бистроумні державники справедливо вказували на приклад Швейцарії, де поруч себе мирно живуть і успішно розвивають ся три зовсім різноманітні народности і не почувають в собі ні найменшої жадоби прилучувати ся до сусідніх і суплемінних собі держав. На Швейцарію вказувало отже справедливо яко на взоротвір, після якого могла би і повинна урадити свої міжнародні взаємини і відносини наша монархія. Не бракло державників, котрі виступали із своїми начерками і пропозиціями до улагодження міжнародних спорів і завистий, до заведення національного мира і порозуміння.

Ще в 1849 р. домагав ся Брестель поділу виборчих округів після національностей, др. Рігер радив установити роз'ємний суд в національних справах і спорах, а в різних краєвих соймах піднесено гадку утворення національних курій. Ідея національної автономії має також многих прихильників і проповідників і обговорена у вельми основній і обемистій розвідці Поповича п. з. Die Vereinigten Staaten Grossösterreichs, хоч стрічає ся також з многими противниками. Німецько-чеський мовний і національний спір, що десятками літ потрясає підвалинами Австрії, взорець моравський, опертий на національній катастрофі, польсько-руське питання, що в Галичині доводить до такого роз'ятрення, боротьба немадярських народностей проти верховлади Мадярів в Угорщині, — все те стає наглядним доказом, що внутрішні відносини монархії, що взаємини між поодинокими народностями вимагають конечної справедливої розв'язки в інтересі національного мира, котрий єдино може обезпечити свободний і успішний розвиток і поступ монархії і запевнити їй могутність і силу у внутрі і на зверх, а також подати спромозу поодиноким народностям до розвитку своєї культури, свого добробиту і суспільного поступу.

Ювілейний похід виявив перед очима цісаря сию різноманітну національну картину монархії і викликав у тямці державників сї суперечности, які можна би при добрій волі і справедливості вирівнати, колиб лише засада *cuicque suum* здобула собі загальне признание, засада, котра не нарушує єдності і одноцілості держави,

а признає лише кожному народови національну свободу і рівноправність.

Ся наглядна картина різних національностей в єдиненню підчас ювілейного походу повинна послужити для державних керманців понукою до розв'язки національного питання на основах рівноправности в тім переконанню, що національний мир запевняє поступ і розвиток, а національна боротьба стає перепороною культурного поступу і розвитку.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В посольській палаті веде ся дальше бюджетова розправа, одначе не викликає значнішого зацікавлення, а навпаки проявляє ся бажання, щоби сию розправу визначену на 200 годин скоротити, о чім мала рішити вчорашня нарада клубових предсідателів. Особливо сторонництва більшості раді би чимскорше сию розправу закінчити, а правительство також не бажає великої політичної розправи задля неясних відносин політичних і парламентарних. Тимто провідні парламентаристи або не забирають слова, висилаючи друго- і треторядних бесідників, або обминають висловлювати якийсь рішучий суд про політичні і національні справи, доторкуючись їх лише з легка, щоби не роздратувати противника. Міністри дотичних ресортів не являють ся підчас розправи в палаті, щоби не були приневолені зайняти яке небудь ясне становище в тих справах і таким способом послі виголошують лише монольоги, котрих мало хто слухає. Взагалі ніхто не цікавиться сею розправою, бо й з самого почину бюджетової розправи в повній палаті не видно було більшого зацікавлення, а серед пануючої у Відні спеки раді би послі чим скорше закінчити сесію парламентарну і виїхати на літний спочинок тим більше, що й так правительство показало ся щедрим і буде виплачувати дисти і в часі ферій.

Правительство не думає при неясних політичних і парламентарних відносинах накладати на держ. раду ніяких трудніших задач, щоби не доводити до розладу і розстрою. Таким способом пропозиція про *горівчаний податок* не перейде навіть першого читання, а сербський торговий договір з огляду на невиразні відносини в Сербії і пропозиція про підвищення контингенту новобранців з огляду на можливі труднощі військових плат в делегації будуть відіслані аж до осені. Тим способом отже бюджетом закінчила ся літна сесія около 24. червця, так що ще в останніх днях сего місяця могли би відбутися короткі сесії соймів в ціли уконститування, яких домагають ся особливо в Чехах і в Тиролю. З 30-им черв-

ця почалиб ся отже загальні літні ферії парламентарні.

Четвергове засіданє посольської палати тривало до пізнього вечера, щоби вичерпати також сі години, які відпадали наслідком ювілейного походу в п'ятницю. Промовляли послы Булян, Котлярж, Куранда, Колесса, Будіг, Малер, Дулібіч, Шрамек, Шумаєр і Прішінг, а на суботнім засіданю: Спінчич, Вальдє, Глекель, Айстерер і Дністрянький. Послы Куранда і Колішер обговорювали головну справу обезпеченя на старість дрібних продуцентів, а послы Колесса і Дністряньський заняли ся головою польско-руськими відносинами.

Пос. Дністряньський обговорював останні виводи міністра президента бар. Бека і зазначив, що одиноким позитивним їх вислідом є признанє естования руского питання, а се можна розв'язати тільки признанєм рівноправности і національної автономії. Галицькі володарі заперечують естование руского питання і тому не було умістним взиванє Русинів міністром-президентом до мирного порозуміння з Поляками. Русини вимагають строгого виконуваня законів, а найбільше відчувають трудности роблені культурному розвитку. Бесідник жалував ся, що галицький сойм присвоїв собі коштом держ. ради компетенцію в шкільних справах і витворив закони, котрі виходять на шкоду руского населеня. Русини будуть доти підносити свою справу в держ. раді, поки не осягнуть повної рівноправности. Відтак обговорював справу руского університету і зазначив, що наколи Поляки бажають удержати польський характер львівського університету, то повинні допомогти Русинам до осягненя самостійного університету, котрого осядком може бути лише Львів. Поки се не стане ся, Русини не можуть зречи ся своїх прав до львівського університету. Заяви правительства в справі руского університету приневолюють Русинів до самопомочи. Говорене, що нема умовин до самостійного руского університету є безосновне, бо вже нині є відповідне число вельми високопоставлених професорів, котрі мають *veniam legendi* на заграничних університетах.

Зміст промови пос. Колесси подамо завтра.

Заграниця.

Зїзд в Ревлю обговорює все англійське і російське журнакарство і з тої нагоди висловує всякі здогади. Петербурські „Биржевыя Вѣдомости“ впевняють зовсім рішучо, що осягнено вже перший успіх зїзду: англійсько-російське порозумінє ще до Афганістану. Англія дістане Афганістан(!) а Росія міліонову позичку в Англії, імовірно також дозвол на відчинеє Дарданелів (оскільки се зависиме від Англії). Ціна одного і другого менше більше рівноважить ся, але поки що поділ сей перевели самі „Бирж. Вѣдом.“ Тимчасом „Daily News“ вельми невдоволений Ревельским зїздом, бо він вельми дорого стоїть англійським капіталістам. В Німеччині, котра після запевненя всепольского *Slowa* має бути вельми роздратована, глядять спокійно на сі події, а навіть у Франції нема загального одушевлення з тої нагоди. Бувший міністер Флерон помістив в *Autorité* статю, в котрій виводить, що зїзд монархів у Ревлю наповняє тривогою не лиш Німеччину але й Францію.

Велику бачність звернули на себе підчас зїзду в Ревлю довга розмова короля Едварда з Століпіном і переговори між Ізвольським а Гардінгом, котрі відносили ся головню до македонської спра-

ви. Сі переговори мали вельми улекшити порозумінє.

Велике вражінє в Парижі і в Берліні викликали заяви посла з німецького центра д-ра Ерцберґера перед редактором париского дневника *Matin*. Він назвав положенє вельми поважним, а хоч нема безпосередної грози війни, то всеж можливо, що Німеччина, зібравши певні докази, що хотять її обсажити військовим способом, тоді перейшла би перша до заціпки, поки ще противники були би готові до бою. На погляд д-ра Ерцберґера всі сторонництва в Німеччині похвалилиб таку постанову а також соціал-демократи і Поляки станулиб раменем об'рама з іншими Німцями. Запезняють, що військові круги Німеччини загально згоджують ся на висловлений погляд. Навіть вступленє кн. Ернеста Августа Кумберляндского до баварского війська вважають познакою грізного положеня. Князь сей бажав тим заявити, що в хвилі грози також княжий рід Вельфів брав би участь в спільній обороні вітчизни.

В російській думі в розправі про бюджет министерства війни промовляв октобрист Гучков і зазначив, що министерство війни вступило на добру дорогу в справі реформ, одначе поступає з нею вельми помалу. Причину розладу добачає він в тій обставині, що начальниками різних галузей військового ресорту стають завдяки своєму родови неодвічальні великі князі. Крайня правиця запротестувала проти втягання членів царської родини в розправу.

Вислід виборів до сербської скупщини займає тепер білгородське правительство, котре, як звіщають, наслідком понесеного пораженя постановило подати ся у відставку. Одначе формальне поданє має бути внесене доперва після ухвали правительственного сторонництва, а засіданє в сій справі має відбутися сего тижня.

Промова пос. Н. Василька

виголошена при бюджетовій розправі в держ. раді дня 26. мая 1908.

(Конець).

П. др. Малаховський відчитував тут дневники і промови, щоби показати, як страшними анархістичними і т. и. ідеями переняте ціле руске сторонництво і яке з того виходить небезпечанство для суспільного ладу і т. и.; а екск. міністер внутрішних справ указав учера на одну групу нашого сторонництва, на радикальну, та висказав тому сторонництву остру догану і загрозив єму не цілком приємними річами. Я сказав уже раз, що не думаю, щоби члени радикального сторонництва для якоїсь приємности, для якогось панського спорту, були радикалами; противно, се люди, що попросту з глибокого переконаня старають ся перевести свою програму в повній вірі, що тим найскоріше допомогуть своєму народови. Ся програма не рішає в нашім клубі; нема у нас також звичаю, щоби клуб цензурував промови наших бесідників. Кождий член клубу може свої погляди висказувати, як по своїй совісті знає; лише в однім мусять згоджувати ся всі погляди, а то в тім, що доторкає єдности нашого народу, оборони перед усіми напастями на нього і здобутя як найліпшої будучности для того народу. Отсе звело нас до купи. Тактичне поведєнє клубу залежить від єго більшости, а ся більшість — нехай знає п. Стапінський — не стоїть за товаришем п. Будзиновским. (П. Стапінський: „Сеж редактор органів

Вашого сторонництва!“). Що до часописий, то я міг би Вам назвати багато часописий, навіть дневник, у всяким разі дуже близький до голови польского клубу, коли не єго орган, — *Slowo polskie*, котре що найменше так само підюджує Поляків на Русинів, як ті статі, що їх тут відчитувано на доказ підюджуваня Русинів на Поляків. Також і у Ваших промовах не то дуже остає позаду. Коли вчерашня промова п. Малаховского піде між польське населенє, чи думаєте, що воно дуже запалить ся до любови до Русинів?

Мої панове! Не могу також поминути нагоди, щоби не зазначити ще одної річи. П. Трильовський висказав тут погляд свого сторонництва — се сказав він виразно — на поведєнє руского митрополита екск. Шептицкого і обох руских єпископів в справі замаху з д. 12. цвітня. Хоч уже і др. Трильовський дуже льояльно і виразно зазначив, що то погляд лише єго власний і єго найближших товаришів; то я з уваги, що маємо приятелів, котрі дуже радо готові між наше населенє пустити чутку, що ми відпуруємось навіть від так заслуженого для нашого народу чоловіка, за якого більшість нашого клубу уважає екск. Шептицкого, уважаю за свій обовязок ще раз вказати тут на застереженє, яке сам др. Трильовський зробив, і заявити, що екск. Шептицкий, як і оба єпископи у більшости клубу мають, як і доси, як найбільше поважанє.

Складаючи тут подяку обом бесідникам, пп. Дашиньському і Масарикови, що уняли ся в сій палаті за нами, мушу таки ще кількома словами звернути ся до великих сторонництв палати та сказати їм, що їх поведєнє, їх рівнодушність до Русинів мусить нас спонукати поважно призадуматись, чи взагалі в австрійським парламенті можемо надїятися якоїсь помочи від австрійських народів. Польське коло може лише радити таким становищем інших сторонництв, бо воно все гадає, що таки раз може приїде до угоди між обома народами без помочи посторонної. Отже скажу отверто, що й ми певно нічого так не бажаємо, як щоби найшов ся між Русинами і Поляками якийсь спосіб мирного пожитя. Але коли раз найде ся той спосіб безпосторонної помочи, тогді будемо мусіли сказати австрійським народам, що вони нічим до сього не причинили ся і, бодай від нас, не можуть жадати подяки!

Мої панове! На закінченє заявляю, що будемо голосувати як против наглости внесеня так против самого внесеня — з тої простої причини, що се є єдиний можливий спосіб висказати правительству наше недовіре. Знаємо добре, як важна є, особливо в новій палаті, нарада над бюджетом; знаємо також, що не було иншого способу, щоби прийти до сеї наради в парламенті, як дорогою наглого внесеня. Але в сій хвилі не можна від нас вимагати, щоби ми як небудь помагали правительству, особливо коли правительство завдяки великим сторонництвам, котрі всі не хотять Русинів знати, так обезпечене на всі випадки, що спокійно може глядіти на нашу опозицію. Ми сповняємо наш обовязок, ми оказуємо наше недовіре до правительства і вказуємо на причини, для чого так є. Річ правительства, чи схоче собі з сього взяти науку чи ні.

Але се одно могу сказати. Не правда те, що говорено з польских лав — і виказав се в моїх виводах, — мов би то агітація нашого сторонництва була анархістична. З окрема прошу п. Глобінського, щоби не присвоював собі таких старих кличів польского кола. Для чоловіка, що стояв на чолі демократичного сторонництва і котрому певно було

би дуже немило, коли би йому, вшехполюкови, кидано в очі назву «іреденти-ста», якимось не лицює послугуватись такими словами і аргументами, видобутими з старого арсеналу графів, князів і експеленцій польського кола.

Заступник голови польського кола п. Стапінський сказав, що народ хоче діл, що не хоче так безплідних дебат, як ми їх тут ведемо.

Мої панове! Гадаю, що моя річ дала Вам докази, що ми від першої хвилі, як вступили до парламенту, нічого іншого не бажали, як показати нашому народови діла. Перешкодили нам в тім правительству і всі ті, що его попирали. Для того має як найбільше недовіре до сього правительства і будемо голосувати проти бюджету. (Живі притакування і оплески).

Новинки

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Митрофана патр.; римо-кат.: Адольфа. — В четвер: руско-кат.: Доротея сщм.; римо-кат.: Боже Тіло.

— **В Зелені сьвята** прийнятий у Львові звичай читання євангелій на гробах згромадив на Личаківськй кладовищі велике число вірних, котрі сюди наспіли в процесіональними походами. Коло гробниці бл. о. митрополита Гр. Яхимовича, львівських єпископів і крилошан відправив парастас Впр. митрат Білецький, при участі хору питомців. Опісля відцектор о. Паньківський і проф. Лицаняк, відправили панахиду на могилах Маркіяна Шашкевича, Володимира Барвіньського, Ом. Огоновського, Нат. Вахнянина і інших руских народолюбців, котрих могилами вже так густо вкрило ся личаківське кладовище. Зелено-сьвятним процесіональним походам і богослуженням сиріали чудова погода, а гарний спів питомців духовної семінарії стягнув також багато вірних польської народности.

— **Цісар не поїде до Праги.** Праска Union (давня Politik) доносить, що цісар не приїде до Праги на виставу тому, що Чехи не взяли участі в ювілейнім поході. Супроти сего N. W. Tagblatt на основі інформацій з міродатних кругів, стверджує, що подорож цісаря до Праги не була постановлена, та що монарх виразно зазначив, що крім ювілейного походу з огляду на стан свого здоров'я не возьме участі в ніяким іншим торжестві. Corresp. Wilhelm потверджує донесене N. W. Tagblatt-у і додає, що монарх між 22. а кінцем с. м. поїде на 10 тижнів до Імлю.

— **Die Abwesenden haben immer Unrecht** — се виявило ся і підчас ювілейного походу у Відні, в котрім взяла участь лише одна група Гудулів, так що президія руского клубу вважала потрібним оповістити засторогу проти невірнього зображення галицьких етнографічних відносин в поході. На сю засторогу відповів комітет, що він не руководив ся ніякими політичними понуками і не мав на думці кривдяти якої небудь народности, та що приготуване походу було повірене краєвим товариствам артистів. Думаємо отже, що тут не без вини і наші організації, що не здобули собі належної репрезентації, а також і деякі наші артисти-живописці, що звичайно устроюють вистави польських малярів, а тепер не подбали посеред своїх польських товаришів, котрі кермували уладженем галицьких ювілейних груп, щоби Русинам припала належна їм участь.

— **На батьківщині Тараса Шевченка.** П. Володимир Вовк пише в „Раді“: Нещодавно трапилось мені побувати у с. Кирилівці, і я, звичайно, зацікавив ся побачити, у якому стані тепер садиба, де жив Тарас Шевченко. Сумно було й дивитись! На садибі живе тепер небож Тараса — Прокіп Микитович Шевченко, людина зовсім хора. Хати, де жив Тарас, вже не ма, а мені показували тільки місце, де вона

стояла; на тім місці Прокіп Шевченко посадив два дерева, але вони ледви від землі відростають. Сам Прокіп погорів й живе у маюсенській хатинці збоку. На мою думку — каже п. Вовк — на місці, де стояла хатина, в якій ріс Тарас Григорович, треба булоб поставити хоч яку небудь ознаку, наприклад шматок скелі з написом, або що! Одно слово, громадянам треба поміркувати й щось зробити, щоб й селяни пригадували собі, що то за Шевченко жив тут. Ідучи через Моринці, я розпитував людей, та ще й старих, де жив Шевченко, як знайти его садибу, але люди не знали, що мені відповідати. Нарешті, після довгої балачки, оден селянин згадав та й каже: „йшла колись слава за Шевченка, чули, але не знаю, чи він ще й живий; мабуть вже вмер!“ Оттаке ми почули від кількох людей; аж у Кирилівці тільки добились толку. Се й наводить мене на думку, що не тільки у місті треба пошанувати пам'ять Тараса Шевченка, але й на селі; там, де він й жив. — Тяжко приходить ся читати стрічки сеї сумної правди — свідощтва, як у нас шанують пам'ятки по найбільшій генію Руси-України, якому ставлять пам'ятник в Києві. Отсе висліді до-ривочної безпальної народної праці. Лист п. Вовка повинен трафити до серця всего трийцять мільйонного народа, якого повинно стати на щось більше, чим на кусень каміня в тих місцях, де родив ся і зростав ся наш великий народний геній. На тім місці повинна стати чим скоріше українська школа, і не сумніваємо ся, що в тій справі київські Українці пригадують ся.

— **Загрожена могила Володимира Шашкевича.** Ми вже кілька раз звертали бачність наших народних товариств і нашої суспільности на те, що могилі Маркіянового сина грозить не-реколане, бо місце заплачене лише до 1905 р. Останніми часами коло могили В. Шашкевича перекопано кілька гробів так, що дуже легко в найблизших днях може та сама доля стрінити могилу нашого поета, котрого перенесене до родинної гробниці не насуває великих заходів і видатків. Звертаємо отже ще раз на се бачність родимців.

— **Прогулька,** уряджена вчора львівським „Соколом“ до павільону бровару Грунда, вдала ся по часті. Ті гості, що прийшли перед дощем, могли бути вдоволені забавою, лише що мусіли вертати потемки болотом. Крім танців при музиці, товариських забав, штучних огнів війшла до програми томболя з гарними вигривими. На найблизші неділі проєктую „Со-кіл“ прогульки в околиці Львова, а між ин-ши дня 21. с. м. до печар в Стради коло Янова.

— **3 Чернигівщини** доносять: Стан здоров'я відомого українського письменника Михайла Коцюбинського, що живе в Чернигові, не поліпшує ся; жолудкова недуга в звязку з загальним нервовим розстроєм якимсь не піддає ся тим лікарським заходам, яких уживаю до-си. Шановний письменник має незабаром поїхати до Києва, щоб порадитись ще з тамошніми лікарями, а потім збирає ся десь з міс-сяць відпочивати на селі.

— **Пощановане П. Житецького.** На засіданню ради професорів київського університету 30. мая ст. ст. відомого українського філолога П. Житецького удостоєно почесного диплому honoris causa доктора російської мови й словесности.

— **Судова розправа** проти ватаги вломників Едв. Васіньського Снегудького розпочала ся вчорні перед судіями присяжними у Львові. На лаві обжалованих засіли крім Васіньського: его жінка Владислава, шинкар Ізид. Книблех (21 літ), Із. Тіль, поволотар, Фльор. Адам-ський, торгов. агент, Викт. Михальський і Теод. Шветліх, бронзівничі челядники, обжаловані о співучасть в крадіжах; дальше: Стан. У-стенський, бронзівник, его жінка і жінка Тіля, обжаловані о переховуване крадених річей; Стан. Вальоха, вязничий дозорець, за поміч при утечі Васіньському з вязниці, его жінка Мирія, Юрий Костур, актор руского театру за дораджуване в крадежі і Маєр Байшпіль, малярський челядник, за переховане краденого

перстінця. Разом всіх є 15. Нестав ще Коса і Литвина, спільників в злодійських походах Васіньського. Акт обжалованя наводить 13 ви-падків злочину крадіжки і одного убійства (Кавцого в Празі), доконаних Васіньським і его спільниками в Тарнові, Коломиї, Стани-славові, Львові, Відні, Рашеві, Перемишлі і в Градці в часі від вересня 1906 до грудня 1907. року. Розправа, до якої покликано около пів-тора сотки свідків, потриває до кінця сего місяця, а потім буде розправа проти Січинь-ського.

— **Для дітей.** Оноді відбула ся під проводом президента міністрів, бар. Бека, в президії міністерської ради, нарада великої комісії юві-лейної в справі ювілейної акції для дітей, до якої товчок дав саме монарх. Порішено за-снувати для сеї справи езекутивний комітет, в яким булиб репрезентанти всіх країв і на-родів. В сій акції ходити ме о приватну опіку над дітьми-сиротами, недужими, малътретова-ними й загарбаними. На сю ціль треба прямо мільйонних сум, та прем'єр висловив у своїй промові надію, що вони найдуть ся для по-ставлення гідного і трівого пам'ятника любо-ви ближнього й вірности для монарха. На по-перте ювілейної акції для дітей жертвували вже правительству віденські банкові інститу-ції 500.000 К, а барон Альберт Ротшільд 100.000 К.

— **Пожари.** В середу перед Вознесенем ве-чером о 8½ повстав на приходстві в Улаш-ківцях огонь. Займила ся стайня в часі, коли всі домові були на Всеночнім. Огонь повстав з середини стайні і скоро ширив ся. В огни згоріло гарних троє коней — вартости що найменше 1500 К. При огни показало ся, до чого довела жидівсько-хруньська господарка громадека. При огни не було навіть сикавки, бо громада хоч велика, не має сикавки а дбає лиш про жидівські потреби. Війтом тепер жид. Того жида іменував староста війтом на вибори до сойму і він доси безправно урядув. При огни помагали богато „Соколи“ з Мило-вець і з Сусулівки. Жандарм Рутка з Яголь-ниці, хоч Русин, ходив помежи людей і кри-чав на Русинів по польски, хоч Поляків в У-лашківцях нема. Видко, втратив голову. — В Бзовиці, зборівського пов., згоріли оноді від грому дві стайні і стодола з припасами збіжа. — В Нетерпинцях, зборівського пов., знищив огонь одно господарство.

— **Вармундиянда.** В Кракові відбули ся оно-ді збори 800 академиків, які порішили біль-шостію кількадесятьох голосів не починати університетського страйку. В слідуючих днях академічна молодіж соціялістична і жидівська ухвалила на окремих зборах не допустити до викладів насильством. Ректор Ягайльонського університету видав поклик до студентів, вка-зуючи на наслідки насильного недопущення до викладів.—Ректор віденського університету оповістив ухвали конференції ректорів отсего змі-сту: Подаючи до відома студентів рішення кон-ференції ректорів і ззиваючи їх, аби понеха-ли страйк, хочу додати, що я не звертав би ся з тими словами до студентів, як би я під-час конференції ректорів не набув повного пересвідчення: 1) що свобода научаня не ли-ше дотично проф. Вармунда, але взагалі не є виставлена на небезпечність; 2) що супроти випадків в останнім часі є певним, що ціль, задля якої позпочав ся страйк, буде осягнена; 3) що дальше веденє страйку передовсім в тій цілі, аби проф. Вармунд еще в сім півроці міг продовжати виклади, є лишене виглядів по-водження; 4) що заходи біля продовження страй-ку насувають небезпечність утрати тих здо-бутків, які доси осягнено. Заки приступлю до продовжуваня викладів, бажаю порозуміти ся з провідниками груп молодіжжі і їх мужами довіря і в тій цілі запрошую їх до себе. — *Е-нер.*

— **В списі екстерністок,** що зложили іспит зрілости в учит. семінарії в Самборі пропу-щено Шипайлівну Людвіку (з польс. і рус.), Талівну Єлену і Талівну Констанцію (з пол.).

— **Зміни у військовій процедурі.** В останних днях — як доносять віденські часописи — викінчено нові судові приписи для гонорових

справ офіцерів і кадетів. По тим приписам гонорові ради будуть мати задачу поборювати пошесть поєдинків у війську. Гонорові ради будуть рішати, чи в дотичнім випадку розходиться о обиду чести чи ні, а решту будуть судити гонорові суди, утворені з офіцерів, або штабовців, або генералів після того, до якої ранги належить обжалований. Перед тим судом вільно обжалованому мати оборонцем офіцера, найнижше капітана. Засуджений тим судом офіцер, если мусять уступити з армії, дістає пенсію після літ служби, чого доси не було. Важною новостою в новім військовім судівництві в також справа жалоб рядових вояків. Рядові могли предклатати свої жалоби бригадирів підчас весняного перегляду. Від тепер сего не буде. За те будуть могли вносити жалоби службовою дорогою аж до коменди бригади. Жалоби рядових часто не доходили висше як до коменданта компанії, який по власнім осуді міг їх подати висше або ні. Від тепер можна буде жалувати ся навіть на полковника.

— **Дрібні вісти.** П-на Зоя Лопатинська зложила в львівській консерваторії державний іспит з музики. — Кваліфікаційні іспити на учителів гімнастики в середніх школах і в учительських семінаріях відбудуть ся 30. червня у Львові.

Оповіді.

— **Вписи на перший рік учительської семінарії у Львові** відбудуть ся дня 3. липця с. р. в годинах від 3—5. по полудни, а вступні іспити дня 4. липця від 8. год. рано. Кандидати мають при вписі предклатати: метрику хресту (уродження) на доказ, що скінчили 15. рік життя; свідоцтво шкільне укінченої IV класи середньої або бодай III класи виділової (недостаточний поступ з мови латинської і грецької не робить перешкоди); на випадок перерви в науках свідоцтво моральності; свідоцтво здоров'я виставлене ц. к. лікарем урядовим на приписанім формулярі; дві карти вписові.

— **Краса ткацка школа в Коросні.** На курс науки в краєвій школі ткацтва в Коросні, який зачне ся з днем 1. вересня, можна вписувати ся вже тепер. Умовини прийняті такі: 1) покінчене з добрим успіхом бодай народної школи і або відповідне до того образоване, добути в инший спосіб; укінчений 14-ий рік життя та відповідний до того фізичний розвиток. Школу сю засновано в 1889 р.; удержує її край. Має она 43 коросен та всякі прибори. Через практичну і теоретичну науку образує школа в ткацкім званю на майстрів і заводових ткачів, а також подає молодіжи, яка посьвядчує ся ткацкому званю, всі відомости, належні до ведення ремесла. Наука безплатна, до тогож ученики одержують потрібні прибори письменні, рисункові і книжки, а за практичні праці грошеві нагороди. Наука триває 2 або 3 роки. Убогі й пильні ученики можуть одержувати підмоги з краєвих фондів. Близших інформацій уділяє управа школи.

— **Конкурс.** Виділ Інституту Н. З. Пречистої Діви Марії в Станиславові, оголошує, що прийме до свого Інтернату 40 учеників середніх шкіл під отсими услів'ями: 1) Місячна платня виносить 50 К. 2) Кождий ученик має привезти з собою біле і убрання після регуляміну в Інтернаті обовязуючого, який долучуть ся до повідомлення о прийнятю ученика. 3) Предклатити шкільне свідоцтво з останнього курсу або посьвідчене зложення вступного іспиту. 4) Подана письменні мають бути внесені найдалше до 10. липця с. р. на руки о. др. Тита Галуциньского, настоятеля Інтернату при ул. Липовій 83. в Станиславові, де також і устно можна засягнути близших інформацій. Першеньство мають ученики рускої гімназії і першої польської. — *Йосиф Каранюк*, п. к. радник суду, голова, о. др. *Тит Галуциньский*, наст. Інтернату.

Телеграми

з дня 16. червня.

Будапешт. Орган Кошута Budapest доносить, що гр. Андраши скінчив вже остаточну

редакцію закона про виборчу реформу. Число мандатів буде побільшене о 40.

Лондон. З Тегерану доносять, що там вибух загальний страйк. До табору шаха поза містом напливають щораз нові сили. Парламент вислав до шаха пропамятне письмо, в яким пригадує дані ним обітницї і вчисляє випадки нарушеня ним конституції, а вкінці просить о співучасть в ціли привернення довіря у народу.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 15. с. м.: Павлина Бачковська, Рясів; Стефанія Стефанович, Чернівці; Юлія Кунівська, Кривка; Юлія Крисько, Попелі; Марія Яцковська, Рожнятів; Катарина і Іван Пиріг, Довжка; Петро Луцкий Чортків; Войтек Сковронек, Нове село; Теодор Підгорецкий, Брусно нове; Евген Топольницький, Радеків; Михайло Кремер, Брішель; Володимир Шавицький, Куликів; о. Ілія Лабій, Трибухівці; Дмитро Багалій, Харків; Андрій Сабат, Бережани; Озіас Гайнберг, Борислав; Іван Будний, Жовква; о. Тит Войнаровский, Балівці; Стефан Мудренський, Чортків; Мавркий Рехнер, Дрогобич; Лазар Гершдерфер, Дрогобич.

Учительки домашної до двох дівчат і одного хлопця на цілий рік потребує о. Іван Пастернак, парох в Вацовичах, п. Дрогобич.

Печатки металеві і кавчукові

для урядів парохіальних, громадських, читальень, „Соколів“, „Січей“, зарядів шкіл ітд.

виконує як найліпше, чого доказом численні признання

Д. Вайс

артистична робітня ритівнича у Львові, ул. Кароля Людвика ч. 29. (Пасаж Оранжа).

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломий	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	5:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:51
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	вночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломий	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені +.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-рускої фабрики Евгена Білінського в Збаражж.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся поклику:

Сей до свого!

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Е. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річий домашніх і господарських, збіжжя і паші против шкід від пожежу.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Зворотн за р. 1906 і 1907 виносили по 10 при.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Крайовім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділене агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на зворотн	„ 50,939—
„ на різницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
инші фонди заосмотреня	„ 40,000—

Разєм сума К 1,964,824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери

і МОНЕТИ

по найточнішій деннім курсі, не числячи ніякої провізії.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — з Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні довесеня по 30 сот. від стрічки.

Новославизм.

(Δ) Заходи в справі всеславянського зїзду і злученої з ним всеславянської вистави довели під впливом петербурських і варшавських бенкетів до такого похміля і запаморочення, що ледво тепер починають деякі учасники сих петербурських і варшавських днів прочувати ся і протирати очі. Замітно, що навіть презес петербурского польского кола п. Дмовський, спершу такий одушевлений і безумовно відданий всеславянським змаганням вважав потрібним поправити першу редакцію своєї промови а відтак близький йому Głos warszawski намагає ся розвіяти „Nieporozumienia“ і помалу починає викручувати ся з початкового одушевлення. Вжеж бо і в Петербурзі і у Варшаві виявило ся, що сей нібито «новославизм» зовсім не відрізняє ся від старого російського панславизму а властиво панрусизму, і що у всіх тих всеславянських змаганнях московські славянофіли не покидають свої думки про верховладу московского народу над иншими славянськими народами. От тому то не тільки Українці-Русини, але й Словінці не приложать рук до сих змагань, а також і посеред чеської суспільности починає проявляти ся протверезене.

Видавана у Відні під редакцією А. Чесанього Konserv. Korrespondenz подає в останнім числі цікаву статтю п. з. Ruszen, Polen und dr. Kramarj.

„Др. Крамарж, пише Kons. Korresp., починає знов маячити. Він, що своїм нерозумним поступованем в справі виборчої реформи головнє завинив, що чесько-польські нитки пірнали ся, набив собі в голову, помирити за всяку ціну Поляків з Москалями. Ріжницї релігійного ісповідання, національно-політичні суперечности, розбіжні історичні спомини — все те має бути знищене окликом про „новославизм“, викованим на найновішій діяльності Крамаржа, Грібара і Глебовіцкого в Петербурзі. В се може повірити хиба той, що спослядаючи на баньки, думає, що се ліхтарні. Поважне польське денникарство а особливо в Варшаві обговорює змагання д-ра Крамаржа із зневірою і надумуванем. Кількож то відбувало ся братань при веселім бенкетовім настрою, котрий опісля щезав з протверезенем після бенкету. Се дуже гарна і велика справа, щоби довести до зближення між Поляками і Москалями, але се так не робить ся, як робили др. Крамарж, Грібар і Глебовіцкий, котрі в дома з своїми

трема сторонництвами мають мало що понад 20 мандатів в держ. радї.

Але як мало щастя мав др. Крамарж яко всеславянський сват, показує найновіша брошура презеса польского кола в думі Романа Дмовского „Гадки новітнього Поляка“, з котрої виходить, як далеко ще до справдешнього порозуміння між Поляками і Москалями при всій теоретичній прихильности до славизму.

Дмовський виступає в своїй брошурі яко прихильник безглядної реальної політики. Між иншим каже він: „Історичний досвід поучує, що всяке завойованє з огляду на те, якою дорогою оно осягнене, може стати основою добробиту і поступу народу.

Отже не згляд на загальне добро, лише виключно чисто людська відраза перед певними середниками може нас здержати від того, щоби їх уживати в боротьбі. У взаєминах між народами нема отже ані права ані неправноти, лише сила і німеч“. Презес Дмовський приміює зараз свою реальну політику, обговорюючи українськоруске питанє. Супроти Русинів поручає він Полякам до вибору дві дороги, а іменно: 1) всіх Русинів або бодай якусь часть їх, о скілько се можливо, спольщити або 2) з них витворити сильну самостійну руску народність, котра булаб спроможна не тільки супроти Поляків, але й супроти Москалів оборонити ся, і котра булаб готова стати союзником Поляків у боротьбі з Росією. Щоби сею дорогою осягнути витичену ціль, повинні би Русини по думці автора передовсім трудними заходами здобути собі свої права. Они повинні передовсім такою боротьбою скріпити ся, бо они з природи далеко ще повільніші як Поляки. Коли б Русинам добровільно все дано, чого они домагають ся, то Поляки сям осягнули би лише то, що булиб пригноблені сей край покинути, але ніяк не витворили би самостійного руского народу.

„Такий суд видає, пише дальше Konserv. Korresp., провідник російських Поляків, про взаємини між Русинами а Поляками. Тимто і д-рови Крамаржови в его змаганнях до примиреня обидвох славянських народностей треба пригадати давню приповідку: „Herr Konstabel, die Wege sind nicht praktikabel“.

І справді не тільки дорога, яку вибрав др. Крамарж для зєднання і порозуміння славянських народів, не доведе до бажаної мети, не тільки способи ним

вибрані не є відповідні і з національним достоїнством самостійних народностей не згідні, але й сама личність д-ра Крамаржа не надає ся до переведеня такої трудної і важної задачі. Др. Крамарж передовсім не знає укр.-рускої справи, не має найменшого погляду про історію і письменство наше, а глядить скрізь замазану москвофілами призму Narodni-x List-ів на Русинів. Він навіть Росію оцінює з становища чиновничого і так ще недавно вважав Росію недорослою до конституції а самодержавіє зовсім можливою формою для Росії і її народів. Др. Крамарж і яко провідник чеської політики не мав щасливої руки, а тим менше і в такій далекосяглій і трудній справі зможе виявити потрібні здібности. Отже ціла робота всеславянських змагань скінчить ся шумними промовами на бенкетах в Празі, а все славянське зєдиненє остане поки що лише ідеальним бажанєм.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В посольській палаті в буджет. розправі подрібній домагає ся христ. сусп. Льозер ліпшого посполювання промислови і управилення торгівлі похатної. Соц. дем. Томашек обговорюючи універс. страйк, висловив переконанє, що спільна боротьба доведе до зрозуміння, що вибуялий націоналізм шкодить власній народности, доводить її до вспятности і що лише народна терпимість є властивою дорогою. Старочех Кульп домагає ся строгої народної рівноправности і чеського університету в Берні. Христ. сусп. Томоля накликавав Німців до зєдинення для оборони народних прав, щоби відтак можна перейти до справ народогосподарських.

На вторковім засіданню внїс др. Окуневський інтерпеляцію, для чого не визначено позагалицького суду в процесі Січинського. Відтак вела ся дальше подрібна розправа. Від нині за тиждень має бути останнє засіданє посол. палати.

В справі універс. страйку покликав міністер просвіти ректорів університетів на нараду до Відня, котра тривала три дні до 5 годин. Обговорено там відносини висших шкіл і усунено всякі недорозуміння, прийнято до відомости виясненя в справі ухвал виділу правничого, які спричинили здержанє викладів Вармунда і компроміс між ректором а студентами в тім університеті та резигнацію Вармунда з літних викладів. Члени конференції прийняли се з вдоволенем до відомости і через те вияснено положенє і виявило ся загальне переконанє, що ні-

чого не стало ся, що обмежало би свободу науки і свободних наукових дослідів та автономії висших шкіл. Ректори мають звернути ся з покликом до студентів, що би занекали страйку, инакше втратять сей курс. Однак переведення розпорядків полишено ректорам з огляду на ріжнородність відносин, які панують на університетах.

Заграниця.

Про зїзд монархів в Ревелю маємо також відзиви російських голосів. В Росії нема вправді т. зв. публичної опінії в європейськм розуміню. За дзенькарством не стоїть там суспільність, котра би поглядам дзенькарства надавала ваги. Неприхильні Німеччині статі в декотрих російських часописах петербурських є більше висловом особистої політики редакторів, як певних груп. „Новое Время“, що стоїть на крайній правій, відносить ся неприхильно до Німеччини і цілими уже тижнями наводить ся в справдешнім похмілью під впливом Ревельського зїзду. Однак поиятелі сего дзенька Пуришкевич і Марков не хотять нічого чути про Англію і називають союз з Англією „авантюричною політикою“, а Пуришкевич відцурав би ся зовсім Ревельського порозуміння, бо оно шкодить „150 літній приязні“ з Німеччиною. Вельми цікаві в сій справі голоси думських послів. Президент думи Хомяков (октобрист) не хоче нічого знати про англо-російський союз, бо він не дав би Росії ніякої користі в організації англійського війська (те саме висловив недавно Temps). Союз сей є небезпечний для того небажаний. Провідник кадетів Мілюков також відкидає сей союз і є лише за порозумінням там, де се потрібно н. пр. в Азії. Октобрист Свошчинський, предсідатель національної комісії оборони, думає також, що англо-російське порозуміння лише в Азії потрібне, де оно є обороною проти жовтої грози, яку навіть Англія відчуває мимо союзу з Японцями. Консерватист Кругельський рішуче впевняє, що зближене Англії до Росії сприяє лише миру. Те саме висловив також Грей в Лондоні і се вельми характеристично, що ніхто не говорить про „новий тридержавний союз“.

Тимчасом берлінський публіцист Гарден помістив у своїй часописі Zukunft вельми алярмуючу статю про новий тридержавний союз англо-французько-російський, вказує там на небезпечність, яка загрожує Німеччині і бачить одинокий вихід з того: війна нас спасе! Гарден виводить в сій статі, що провідною гадкою англійської політики є поділ Туреччини, через що Німеччині нанесено би величезні грошеві і політичні шкоди. Росія мала би дістати Царгород, бо Англія вже не боїть ся її влади над Босфором, Австро-Угорщина дістала би Стару Сербію, Македонію і Солунь а тим самим владу над Егейським морем і погодила би ся з тим, що би на альбаньськм побережю Адриатського моря повівав італійський прапор. Виперте Туреччини до Азії знищило би всі плани Німеччини, бо Німеччина рада б довести Туреччину до таких відносин, в яких Єгипет находить ся до Англії. Султан був би отже мнимим володарем, котрим кермували би Німеччина, а її вплив сягав би аж по Багдад. Тимто в інтересі Німеччини є удержати Туреччину і для того Гарден накликає до ужиття найкрайніших способів, до скорої зачіпної війни з Францією або з Росією.

Настрій Німеччини, який виявив ся в сій статі Гардена, відбив ся також у войовничій промові цїсаря Вільгельма до офіцерів гвардії на полі вправ у Деберіц виголошений, в котрій він зазначив, що

колиб Австрія новими договорами що до Македонії була загрожена в своїх інтересах, то Німеччина помоглаб їй діяльно.

Однак Fremdenblatt успокоює, що Росія занята внутрішніми справами, потребує такої заграничної політики котра би злагодила давні непорозуміння і тому її політика не може змагати до роздратованя Німеччини. Тимто Fremdenblatt оцінює зовсім спокійно Ревельський зїзд і впевняє, що він причинить ся лише до скріплення мира.

Промова пос. Ол. Колесси

виголошена в держ. раді при бюджетовій розправі дня 13. червня 1908. (В скороченю).

Пос. Ол. Колесса зачинає від того, що перший парламент людвий стоїть перед важною задачею перевести чимало далеко сягаючих реформ. Для руского народу в Галичині найважнішою справою була би реформа аграрна. Нарід руский пропадає від малоземельности — тоді, коли половина землі в східній Галичині находить ся в руках его відвічних ворогів і експлуататорів, котрі в додатку не дбають о свої власні господарства, але арендують їх спекулянтам. Другою пекучою справою є реформа податкова в напрямі особисто-доходового податку. Тимчасом є річю конечною знизити податок ґрунтовий від дрібних господарств і податок домовий від хлопських і робітничих хат. Обезпеченє на старість повинно розтягати ся також на рілничих робітників та дрібних селян. Населеню східної Галичини треба достарчити зарібків, аби воно не потребувало шукати їх за межами держави. В тій цілі також у східній Галичині належить розпочати роботи каналові, а особливо роботи меліорацийні. Реформи військової в напрямі заведеня дволітної служби військової не повинно ся робити зависимою від так скомплікованих умовин, як се правительство заповідає. Конечною є реформа військово карної процедури та реформа приписів для жандармерії, при чім провідною ідеєю повинно бути як найбільше пошанованє людського житя, що би криваві морди, поповнювані жандармами на хлопках, перейшли вже раз в область сумної минувшини. Що дотичить реформи адміністрації, то повинна вона бути пронятою наскрізь ідеєю національної самоуправи.

Коли ходить о спеціальні жаданя Русинів, то особливо пекучі потреби мають Русини на полишкільництв. Справа руского університету у Львові не посунулася ні кроку наперед. Міністер просвіти був занятий анахронічною культурною борбою і так багато мислить про Інсбрук, що не мав мабуть часу пригладати собі справи основаня руского університету у Львові, а бодай перевести починені руским послам обітницї. Утворенє нових руских катедр на львівськм університеті навіть для тих предметів, для котрих існують знамениті фахові рускі сили, стрічає на недаючі ся побороти перепони. Тому Русини тим більше мусять домагати ся утвореня окремого українського університету у Львові. (Оплески Русинів). Польські провідники заявили, що вони цілком не є противні креованю окремого українського університету. Пора вже була би, що би ті панове могли дати доказ, що їх заява є цілком широю.

Справді дивна річ, що так животна справа, як середне шкільництво викликає в сій палаті так мало заінтересованя. Буде би се дуже сумно, коли би докопечна реформа сего шкільництва доконала ся без спеціального співділаня і впливу сеї палати. Бесідник звертає ся з зазивом до президії палати, що би приспішила вибір комісії шкільної.

Переходячи до справ язиково-національних бесідник зазначає, що розвязка язикового питання не повинна обмежити ся лише на саму Чехію, але повинна обіймати всі краї і народи держави. Національні борби, що абсорбують сили народів і силу цілої держави, закінчать ся щойно тоді, коли кождий нарід на свої національній території буде сам собою управляти, т. є. коли настане перестрій сеї монархії на союзну державу свободних народів. Тимчасом доки зближимо ся до сего високого ідеалу, найвисша вже пора положити кінець тій братовбійчій борбі, якої видовищем є Галичина. Бесідники з польского „кола“, котрі тутки взяли на себе ролю великодушних жертводавців всіляких можливих добродійств для Русинів — котрі, як приміром презес „кола“, всі успіхи Русинів представляли яко дар з ласки Поляків, забули, яких зусиль треба було, що би узискати кожду руску школу, кожду рівнорядну класу, кожду найдрібнішу субвенцію для руских інституцій. Свій культурний поступ можуть Русини завдячувати своїй власній праці і незвичайній жертволюбности. (Оплески Русинів).

Після засади divide et impera висунено штучно псевдо Росиян против Русинів. Зарівно шехполяки як і панруссисти хочуть змести з лиця землі український нарід. Бесідник звертає ся против твердження, наче би галицько-руска мова була лише диалектом російської та наче би галицї Русини були лише часткою цілого російського народу. Бесідник виказує, що руска мова складає ся з усяких диалектів, виразно зазначених на диалектольоґічних картах. Речник покликає ся на численні цитати з творів Ягіча та інших визначних славистів, котрі свідчать про окремішність і самостійність української мови. Петербурска імператорська Академія Наук зготовила справдішний погром всім противникам самостійного розвитку українського народу, відчиняючи свої видавництва для наукових праць в українській мові. Хто говорить, що нема українського народу, лише українська партия, — свідомо говорить неправду. Нема української партії, а є український нарід, що ділить ся на партії, як кожда инша нація. (Оплески Русинів). Всяке виповідженє війни, зверненє під адресою якоїсь „української партії“ звертає ся тим самим против цілого руского народу в Австрії. Наш нарід є самостійним народом, почуває і думає як самостійна нація, бажає також остати і вірить твердо в свою будучину. (Грімкі оплески Русинів).

Русини не є противниками народу великоруского та не мають нічого против того, що би гарна російська мова, в якій видно стільки творів високої, світової вартости, мала свої катедри на австрійських університетах — однак мусять запротестувати против того, що би роблено з сею мовою експерименти в народних і середних школах на тілі нашого бідного народу. Против всяких експериментів в тім напрямі Русини мусять рішучо застеречи ся — навіть на гіпадок, як би через те помішано деяким хитрим а дальше сягаючим плянам польських політиків.

В продовженю бесідник переходить до польско руских відносин у Галичині і заявляє, що мирне пожитє обох народів пробує ся вимусити на Русинах при помочи найбеззгляднішого майоризованя Русинів і за помочию способів, котрі загрожують рускому народови і его істнованю. Наслідком сеї політики є страшні події, котрі послідними часами зайшли в Галичині, а котрі не лежать ані в інтересі Русинів ані Поляків. (Оплески Русинів). Ніхто не сумніває ся, що скоро поміч центрального правительства є ко-

нечною. Розв'язка польско рускої справи не лежить в руках Русинів, але залежить виключно від Поляків, центрального правительства і парламенту. Здає ся однак, немов би правління легковажило собі українське питання. Українці могли би з вдоволенням повітати факт, що голова кабінету в своїй мові посвятив їм першорядне місце, коли би політика мнимої середньої лінії не наближала ся, особливо в тій мірі, до польського кола, як се справді є, і коли би не була звичайною стичною польського кола (голоси признання у Русинів). Президент кабінету найшов для Українців лише слова напівнапів, поручав їм уміркованість, обмежене і цілковите наближення до польського народу. Українці є вже так обмежені, що дальші обмеження мусять відперти з цілою рішучістю. (Голоси признання у Русинів).

Русини є також тої думки, що дорога наближення не мусить вести через Відень, але чи проголошена президентом кабінету формула, яка є тільки повторенням так часто практикованого відсилання Русинів до союму, буде справді в силі поліпшити відносини руского народу? Русини, що поносять так великі жертви для держави, мають право вимагати від правительства, щоб воно супроти руского народу сповнило свій обов'язок і не вдавало єго на поталу противників.

Відповідну дорогу розвитку в межах закона для добра краю і держави руский нарід в довірю в свої сили певно знайде. (Оплески у Русинів).

Бесідник звертає ся до правительства з зазивом, щоби не полишало Русинів на самовольно галицьких адміністраційних власний, а числило ся з польско-руськими відносинами в Галичині і промостило шлях до мирного пожиття в Галичині, а тоді зтихнуть жалоби в парламенті, до котрого Русини мусять на жаль так часто звертати ся як до найвищої влади. Русини голосувати муть проти бюджету.

Новинки

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Доротей сщм.; римо кат.: *Боже Тіло*. — В п'ятницю: руско-кат.: Висариона прп.; римо-кат.: Герваз. і Прот.

— **Цісарський ювілей.** Краєва рада шкільна зарядила, аби у всіх школах в день 2. грудня с. р. обходжено торжественно ювілей 60 літнього володарства цісаря Франц Йосифа

— **В Станиславові** відбуло ся дня 28. мая с. р. посв'ячене власного дому тов-а „Руска міщанська каса в Станиславові“. Дім сей положений на розі двох найголовніших улиць міста Станиславова є великий і красний. Згадане товариство не лиш згуртувало всіх міщан і робітників станиславівських в світлі кредитовій, алерозбудило житє також і в другій важній організації просвітній „Руска Хата“. До розвою сих двох товариств народних причинили ся самі міщани з провідниками своїми д-ром Яновичем, Ів. Келебайом і Теодором Чернявським, за що належить ся їм щире признание і загальна вдячність.

— **Вармундіада.** Страйк на австрійських університетах і висших школах в справі Вармунда скінчить ся, як доносять з Відня, в п'ятницю. Того дня мають почати ся дальші виклади у всіх страйкуючих школах. Праска Bohemia доносить, що проф. Вармунд дістав записки до обняття катедри на німецькій університеті в Празі, яку імовірно прийме і уступить ся з Інсбрука.

— **Реформи в середніх школах.** З новим шкільним роком 1908/9 вийде в житє новий розпорядок міністерства просвіти, упрощуючий іспитоване й класифіковане в середніх школах. Інтерес учеників слід спрямувати головню не на ноту але на сам предмет. Школа

має бути місцем вільних праць учителів з учениками, тому іспитоване, що служить тільки для цілї класифікації, стає обмежене до найконечніших розмірів. Класифікаційні іспити треба відріжнити від іспитів, переводжених тільки для орієнтації учителя. З письменних задач в будучині буде учитель класифікувати тільки праці активні й домові з викладової мови. Всі прочі задачі мають служити тільки для вправ і мають бути поправлювані в класі при співучасті ученика. Цензуральні конференції будуть обмежені і будуть відбувати ся лише з кінцем півроку. Замість дотеперішного свідомства по першій півроку, буде видаваний лише виказ з ореченням загального поступу. Дотеперішня цензура з „загального поступу“ буде знесена, а річне свідомство стверджує лише, о скільки ученик є спосібний перейти до висшої класи. Скаля нот з подіючих предметів науки і поведеня в школі буде мати тільки 4 степені. Нота з пильности відпадає. До висшої класи не будуть могли ученики безуслівно переходити лиш тоді, коли будуть мати недостаточні ноти з двох або більше предметів. Ученикови, що має недостаточну ноту з одного предмету, може учительський збір дозволити вступити до висшої класи, коли має загальну умову дозрілості. Отся постанова обов'язує лише в низших класах і відноситься тільки до тих предметів, яких якість на те дозволяє. Коли такий ученик в слідуєчій класі з того самого предмету не відповість шкільним вимогам, то мусить безуслівно повторювати класу. Поправки в низших класах уляжуть повним обмеженням, а в висших класах будуть задержані в дотеперішній формі. Коли оречене фахового учителя не є рішучо некорисне, але хитке, то ученик мусить відбутися тзв. промоцією в присутности директора, або учителя спорідненого предмету. Такий іспит мусить відбутися також тоді, як заходить евентуальність некорисного вислїду класифікації лише з одного предмету. Крім сих головних заряджень обнимати ме міністерський розпорядок також вказівка для учителя в справі духа, в яким має сповняти свій важкий і повний одвічальности обов'язок. Приписи сї вимагають уягледнення віку й індивідуальности учеників а також питомености деяких предметів.

— **Розправа проти Січинського** перед львівським трибуналом присяжних судіїв назначена вже на 30. с. м.

— **Зїзд т. зв. поступової славянської молодїжки академічної**, який мав відбутися небавком в Празі, відложено на пізнійше. Причиною сего має бути брак гроша на видатки злучені із зїздом, бо субскрипція принесла всего 300 К, а сего за мало.

— **Недогоди на залізницї.** В літніх місяцях настає збільшений рух подорожних зі Львова, а головню під неділі і свята. Мимо того оподїшної суботи вечером замість всіх 5 кас, продаючих білети III класи, були отворені лише дві каси, а народу було до півтора тисячі. Очевидно, що всі тиснули ся до кас, аби не зпінити поїзду, а перед вели мурарські робітники, від яких немало „комплїментів“ сипало ся на адресу заряду залізниць. Серед таких обставин, хто з інтелїгентних подорожних не купив білету в бюрі Соколовського, брав або дорожню класу, або всїдав без білету, наражуючи ся на доплату. Такі самі відносини панують в поїздах: Загальне переповнене таке, що подорожні їдуть як оселедці в бочці, або на східках платформ. Се спеціальність передовсім прогулькових поїздів з Брюхович, однак доволі небезпечна. В неділю вечером прийшло в Брюховичах при відїзді поїзду до бійки між двома, з вигляду, інтелїгентними мужчинами о місце в вагоні. Дирекція залізниць могла би сему лиху зарадити, если би хотїла, але видко, їй байдуже, чи хто там їде в вагоні, чи під вагоном, чи на даху.

— **Ватага вломників перед судом.** Як ми вже вчора писали, розпочала ся перед трибуналом присяжних судіїв у Львові розправа проти Васильського, який властиво називає ся Едмонд Снегудський. Проводить радн. Берзон, вогантами є радн. Дєржинський, Навроцький

і Янко, обжаловує заст. прокуратора Любінецький. По відчитаню акту обжалованя приступлено до переслухання Снегудського. Є се пристойний середнього віку мужчина, з доволі інтелїгентним виразом лиця, бистрими очима, старанно підголений і причесаний і елегантно убраний. В зізнаннях боронить свою жінку і обжалованих Готвальда і Усєньського, інших немилосерно обжаловує. Зізнання розпочинає описом свого житя. З польського Королівства, де родив ся, мусїв утікати перед політичним переслїдуванєм, потім по різних містах брав ся до різних фахів і приберав аж десять різних назвищ, лякаючись, аби єго не чіплено за куплені в Стрию крадені кури. До крадежи в Машлера в Тарнові не признає ся, зате з подробицями описує влом до каси золотаря Фаєрштайна в Коломиї на спілку з Кноблєхом. Товари вартости 12.000 К продав Снегудський ювілерови Робшїцови за 3 тис. корон. В лютім 1907 вломив ся він з Левандовським (Косом), Литвином і Готвальдом, який упив ся був перед тим і весь час лежав в пивниці, до склепу ювілера Корнблїха в Станиславові. Та виправа не вдала ся, бо всіх чотирох арештовано. Коса і Литвина засуджено на 8 літ, Готвальда тоді виущено, а Снегудський втік з львівської в'язниці. Дальше описує Сн., як з Михальським і Кноблєхом вломали ся до Тов-а урядників і священників у Львові, до каси жид. кагалу, де не могли повертїти бетонової стелі і до золотарки Сасової в Ринку. Потім виїхав Снегудський до Відня. Там ограбив касу біжниць на 6.000 К. В повороті вступив в ночі зі Шветліхом і Михальським до Ряшова до годинникаря Шіфа, але там їх наполохано. Відтак поїхав до Праги немовто з наміром заложити там фризирню і хотїв вломити ся там до дирекції пошти. До помочи прислав єму Усєньський Гітнера і Адамського. Виправа однак не вдала ся, бо обох єго помічників спіймано, а Снегудський утікаючи застрілив здоганяючого єго дозорця Кавцького. З Праги прибув Сн. до Львова, і тут спіймала єго поліція в домі Усєньського. Переслуханє Снегудського тривало ціле вчорашнє пополудне до год. 8. вечер і нині рано до год. 10½ перед полуднем.

— **Недобір ювілейного походу у Відни** виносить біля 750.000 К і не має доси нізвідки покритя. Продажа трибун і костюмів може привести ще до 100.000 К, а міська рада Відня має дати 200.000 К. На решту недобору мусить ювілейний комітет глядати деінде покритя. Причиною недобору є за високі ціни назначені за вступ на трибуни. Сї ціни відстрашили як раз много людей від приїзду до Відня на день 12. с. м.

— **Відважний вчинок.** В ночі з четверга на п'ятницю перед ювілейним походом, оден з Віденців доконав незвичайного геройства. Отсе по дроті громозводу видранав ся він на сам вершок вежі св. Стефана у Відни і там вивїсив чорно-жовту хоругву. В повороті йшло єму однак тяжко. Дійшов до висоти першого вікна і там принепав так на силах, що бояв ся, аби не упасти. Тому вліз він поза дрїт і так переночував між небом, дротом, муром а землею. Аж рано побачили єго люди і покликали огневу сторожу, яка єго зняла при помочи шнурових драбин. Коли він станув на землі, був в добрім гуморі і без опору дав ся завести на поліцію. При переслуханю подав, що є родом з села Братківці коло Львова і мешкає у Відни від кільканадцяти літ.

— **Американська скорість.** Одна з берлінських фірм, яка виробляє кінематографічні фільми, вислала своїх фотографів на ювілейний похід до Відня, зробити знімки. Фотографи в п'ятницю рано робили знімки, по полудні всіли до поїзду і викликували фотографії, сушили і приготували до проєкції, а в суботу по полудні театр „Аполло“ в Берліні демонстрував їх на екрані. В 24 годин публіка з над Спрєви оглядала віденський ювілейний похід. Такого рекорду не осягнули навіть Американці.

— **Дрібні вісти.** В Вісенбергу, жовківського повіта, пожар знижив 15 господарств. В огни згинула одна дитина. — В Панівцях, борщів-

ского пов., убив грім Теодора і Петрину Дер-
гаків. — В лїсі Зброї коло Бродів найдено
тіло Федька Білана з Бордуляків, який пропав
без вісти ще 1. лютого с. р. Білан замерз був.
— В Малехові коло Львова застрілив ся
з ручниці 17-літній Яков Еви, син посесорки
Малехова. Причина самоубійства незнана.

Оповістки.

— Руский народний театр в Вижиці відіграв:
в четвер 18. с. м. „Хата за селом“ образ із
гуцульського життя в 5 діях Крашевського; в суб-
боту 20. с. м. „Барон циганів“ опер. в 3 діях
Штрауса; в неділю „Запорожець за Дунаєм“
опер. Артемовського в 3 діях.

— Вписи учениць на I і II. рік приватної
жінської учит. семінарії з рускою мовою ви-
кладовою удержуваної СС. Василянками в
Станиславові, відбудуть ся в днях 30.
червня і 1. липня від 10—12 год. в голудне
в канцелярії заведення при Заболотівській ч. 13.
Кожда учениця має при вписі предложити: а)
метрику крещеня, б) шкільне сьвідощтво з у-
кінченої виділової школи, в) сьвідощтво ші-
пленої віспи, г) зложити при вписі вступну
таксу в квоті 5 К на наукові средства. Всту-
пний іспит на I рік, а для нових учениць на
II рік відбуде ся дня 2 і 3. липня. Ученицям,
котрі би не обстали при вступнім іспиті, звер-
не ся вступна такса. Місячна такса за науку
в семінарії платна кожного місяця з горі,
виносить 16 К, котру в разі потреби може
заряд СС. Василянок знизити. Учениці семі-
нарії найдуть також приміщенє в інституті
СС. Василянок. Близші услівя прийнята до
інституту подасть заряд.

— Іменованє. Цісар іменував надзвичайного
професора університету в Гайдельберзі, д-ра
Антоніа Юраша, надзвичайним професором
ларингології і недуг ушних на університеті
у Львові, признаючи єму титул і характер
звичайного професора.

— З залізниць. Дня 1. червця отворено на
шляху Відень-Бєр між стациями Уліц-Пле-
шніц і Найгоф перестанок особовий Райова.
— З днем 18. мая отворено і передано до
прилюдного ужитку залізницю льокальну Ска-
ліц-Босковіц-Грос-Опатовіц. — Дня 15. мая с.
р. отворено на шляху Дівака-Поля поміж ста-
циями Герпелє-Козіна перестанок особовий
Пресніця.

Телеграми

з дня 17. червця.

Відень. Студенти наміряють дальше страй-
кувати, хоч мали в п'ятницю страйк перер-
вати.

Прага. Під проводом бурмістра д-ра Грос-
са, а в присутности пос. Крамаржа, відбуло ся
вчєра засіданє в справі приготувань до сла-
вянського візду, який має бути 12. липця.
Наради візду мають тривати шість днів. На
принятє гостей, головно думских послів з Ро-
зії приготувають великі торжества.

Прага. Помер ту професор математики
на чєській політехніці Кароль Пельц.

Рим. В королівській палаті в Раковіджі
готовлять ся до прийнята царя Миколи. День
приїзду держать в найбільшій тайні.

Петербург. Дума пруняла предлогу в спра-
ві будови другого шляху сибірської залізницї
коштом 127 міль. рублів.

Лодь. Поліція перевела останної ночі
численні домашні ревізії і арештувала кіль-
кадесять осіб.

Тижневий звіт Торговельної і промислової палати про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 8. до 14. червця 1908:

	за 50 клг.
Пшениця	12.05—12.25 К
Жито	10.10—10.35 К
Ячмінь броварняний	7.00—7.40 К
Ячмінь на пашу	6.30—6.50 К
Овес	6.25—6.50 К
Кукурудза	7.90—8.15 К
Просо	8.75—8.90 К
Горох до вареня	9.00—10.75 К
Горох на пашу	7.00—7.50 К
Бобик	6.25—6.50 К
Конюшина червона	100.00—105.00 К
Конюшина біла	35.00—40.00 К
Конюшина шведка	85.00—100.00 К
Тимотка	33.00—34.00 К
Ріпак зимовий	14.25—14.50 К
Насінє конопл.	9.75—10.00 К
Хміль	85.00—95.00 К
Насінє льняне	10.00—10.25 К
Львянка	11.00—11.25 К

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикетускої
і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 17. с. м.: о. Евстахій Барт-
ків, Седлиска; Юрко Лежогубський, Дитятин;
о. Іван Волосянський, Краковець; Ольга Попо-
вич, Перемишль; Генрик Рогожинський, Сав-
бух; Володимир Шайнович, Київ; Володимир
Шматера, Самбір; Михайло Мартинєць, Сам-
бір; Володислав Стояловський, Будапешт; др.
Еміль Савицький, Тернопіль.

**Знаменитий Фільольог і ма-
тематик,** студент I. р. пр. глядає лек-
ції, ції. Ласкаві зголошеня під
„Diligens“ в адм. „Руслана“. (1—4)

Учительки домашної до двох
дівчат і о-
дного хлопця на цілий рік потребує о. Іван
Пастернак, парох в Вацовичах, п. Дрогобич.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках,
торговлях і крамницях лише тутон і паперців
з першої галицко-руської фабрики Евгєна Білін-
ського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на бу-
дову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси
тов педагогічного, а 5% на сироти і вдови
по сьвященниках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна
купити:
1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул.
о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
2) Розважання про терпіння І. Хр. для
шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар.
Ціна 50 с. без п. почт.
3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. —
Ціна 40 сот. без п. почт.

ДО

**Америки
і Канади
ЛІНІЯ КУНАРД
найскорше.**

Поясненє уділяє безплатно Лінія Кунард
у Львові ул. Городецька 99.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицкого акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

4% листи гіпотечні
4½% листи гіпотечні
5% листи гіпотечні преміювані
4% листи Товариства кредитового
земского
4½% листи Банку краєвого
4% листи Банку краєвого
5% облігації комунальні Банку
краєвого
4% позичку краєву
4% облігації проінаційні і всілякі
ренти державні
Ті папери продаємо і купуємо по
найточнішій курсі деннім.

Працюйте і шазіть!

Товариство взаємного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою
у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі
на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуля-
цією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до
15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата
амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8
сот. від кожних 100 К позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні,
з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати
тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні до-
бродійні цілі квоту 45,835 корон.

Вкладки	2,795,183 К.
Позички уділені	3,410,684 К.
Уділь членські	234,398 К.
Цінні папери	130,452 К.
Фонд резервовий і інші	43,842 К.
Льокації	182,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед
полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновель	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновель	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломїї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновель	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновель	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломїї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим дру-
ком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьте:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милої і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Реданція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровского (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
напередне застережене.

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надсіланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот
від стрічки.

Боротьба проти української мови в народній школі в Росії.

Свого часу подали ми начерк закону 37-ох послів російської думи, котрим вони домагаються ся заведення в народній школі на Україні української мови, на основі засад, які признали найзнаменитіші педагоги світа єдиною розумними. Тимчасом всякі чорносотенні і чиновничі живла починають справдішню війну проти цих змагань старим оружжям, яке витягають з свого арсеналу і сидують ся з одного боку залякати міродатні круги „політичною інтригою“, а з другого українську мову представити яко якусь штучно вироблену мішанину, якою ніякий нарід не говорить і ніхто нею не пише, окрім „галицьких українофілів“. Київська „Рада“ подає в сій много важній справі статю, яку тут наводимо:

Проти української мови в школах.

Ще не встиг проєкт 37 послів про заведення української мови в народних школах стати на порядку денному дискусій в думі, а вже знялась проти него ціла хуртовина в таборі реакціонерів — націоналістів у Києві. «Клуб руских націоналістів», що метою свого існування поставив собі «ідейну» боротьбу з українством, перший забив тривогу, без сумніву за ним підуть інші чорносотенні гуртки на Україні і розвинуть з свого боку агітацію, щоб дискредитувати ідею української школи не тільки перед урядовими сферами, але й в масах самої української людности, збаламученої й задуреної всякими союзниками та істино рускими. Поки що маємо перед собою резолюцію „Клубу рус. нац.“ з приводу проєкту 37 послів. Резолюція видрукована на сторінках «Кієвлянина» і містить в собі досить просторе мотивоване у 8 пунктах.

Ще як тільки наспіла звістка про складаний групою правих послів з України законопроєкт про заведення початкової освіти на Україні на народній українській мові, поруч з державною російською мовою «Рада» категорично висловила ся, що сей проєкт занадто скромний і навіть неясний, що від далеко не може загоїти всіх болячок сучасної школи на Україні, як би єму і вдалось бути переведеним в життя. Але всеж за проєктом признано певне значіння, яко першого етапу на шляху до справжньої реформи нашої народної школи в найбільш відповідному до потреб людности дусі. І справді, як порівняти его з теперішньою шкільною практикою, коли українську мову тільки дозволено для пояснень в школі (за винятком хіба Поділля, де дозволено завести її до деяких шкіл), то проєкт 37 послів, побудований на принципі чисто-педагогічних потреб, вносить дуже важний

корект в теперішнє становище річей і безперечно може прислужитись для унормовання наших шкільних відносин. Можна сперечатись за его деталі, але в цілому се справді, як висловивсь проф. М. Грушевський, „промінь світла“ серед сучасної шкільної темряви на Україні і навіть серед правої репрезентації нашого краю в третій думі.

Ми вважаємо зайвим доводити в нашій газеті потребу народної мови в школі, тим більше, що недавно сьому питанню була присвячена на сторінках „Ради“ докладна стаття д. Коношенка, яка як найліпше ілюструє тяжке просвітне становище українського селянства без своєї національної школи. Так само, гадаємо, зайвим булоб перед нашими читачами полемізувати з резолюцією «русских націоналістів», тим більше, що для цих людей, котрі переслідують свою певну мету, далеку від усякого питання про добро для народних мас, для цих людей, кажемо, наші слова прозвучать даремно. Але ми хочемо показати спосіб і зміст їхньої аргументації, щоб довести ще раз, на скільки далекі від правди і навіть від логіки всі виступи ворогів проти українзації школи.

Для авторів резолюції «совершенно ясно и безспорно», що проєкт 37 членів думи переслідують не педагогічні, а виключно політичні цілі. Навіть без читання в серцях, можна наперед не повірити, щоб праві послі, монархісти, що стоять за «єдиную и недѣлимую Русь», в якомусь засліпленню провадили проєкт, шкідливий для державних інтересів, як вони їх розуміють. І через те всякі домисли резолюції про «Самостійну Україну», яко конечну мету українзації школи, занадто безглузді, щоб з ними ще треба було сперечатись. А тимчасом цілих два пункти резолюції присвячено фантазії на тему про «Самостійну Україну», і про те, що, мовляв, успіхови українства найбільш радуватимуть ся Польки. Над сим то вже зараз і кури посьміють ся.

Інтересно, що у всіх 8 пунктах мотивовання резолюції буквально нема ні слова по суті про те, наскільки і як українська мова в школі могла вплинути на культурний розвиток народу, нема нічого про те, як зараз стоїть шкільна справа на Україні, як розуміють діти російську мову в школі. Замість сього всього в IV пункті голословно запевняєть ся, ніби «сорокалітній досвід земських шкіл, де вивчили ся сотні школярів, показує, що наука на російській мові не була тормозом для розвитку народної просвіти. Так само більш міжголословне запевнене резолюції, ніби «ніколи ще не виникало питання про те, щоб при зносинах Українців з Великоросами треба було запомогти перекладчиків», коли тільки що на днях суд в Києві постановив покликати перекладчика, щоб посьвідчити, що слово „красне письменство“ не те саме, що «освободительная литература».

Перший пункт мотивованої резолюції містить в собі «науковий» огляд розвитку й взаємин великорусської й української мови; він виходить з тої тези, ніби «общерусская книжная мова для Украинцев не тільки державна мова, але своя рідна, близька трохи менше, ніж для Великорусів». Але, як би хто й не знав зовсім ні української, ні народної великорусської, ні книжної російської мови, то все таки він извряд чи згодить ся з сьєю тезою, коли трохи далі прочитає, що „сучасна російська мова виробилась дякуючи діяльності Ломоносова, Карамзіна, Крилова, Пушкіна та ин., коли елементи церковно-славянські відійшли на другий план перед стіхією живої народної мови“, — певнаж річ — великорусської, а не української народної мови; так як же тепер книжна російська мова може бути „своею, рідною“ простому селянинові-Українцеві?

Ну, а скількиж правди в тому, ніби українська мова, котру хоче запровадити до народних шкіл проєкт 37 послів, „творена за останні десять років галицькими українофілами з д. Грушевським на чолі? Адажеж не десять, а цілих п'ятьдесят літ ведеть ся боротьба проти української мови в народних школах, починаючи ще з 1862. року, коли зачинено недільні українські школи; невже сього не знають автори резолюції? Та й самий «Кієвлянин» товче воду в ступі про неістнування української мови цілі десятки років, а тут виходить, що сама мова витворена всього тільки десять років тому! Та й як би справді автори резолюції були незадоволені сучасною літературною українською мовою, то хтож їм заборонить домагатись, щоб у школі наука відбувалась чистою народною мовою, де нема ні польських, ні німецьких, ні латинських слів, яких багато в українській літературній мові, а ще більше в російській мові, де крім того, ще велика сила церковно-славянських неологізмів. Та й невжеж самі Українці думають пачати в народних школах книжкою науковою мовою, — адажеж і мова самої резолюції в «Кієвлянині» далеко від мови книжки Баранова, по якій вчать дітей однаково і в Великоросії і на Україні, хоч в першій ся книжка — справді рідна для дітей, а в другій — чужа.

Отакою аргументацією ківські націоналісти думають довести, що солідний, обґрунтований на чисто педагогічних основах проєкт 37 послів має на меті «Самостійну Україну», але ми певні, що резолюція їхня вирахована на такі круги, котрі й без усякої аргументації твердять: „не было, нѣтъ и быть не может малороссийскаго языка“, і боротись з ними можна не полемікою, не аргументацією, а поширенням національної свідомости й культури в народних масах. І коли ся свідомість поширить ся на стільки, що сам народ зрозуміє, що єму корисніше, — чи вчитись на своїй рідній мові, чи на чужій хоч і близькій, тоді об его непохитну волю розібють ся всі нікчемні

»ухищення« наших доморощених „русских націоналістів“ з призвищем на „енко“.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Нарада в справі унів. страйку, яку відбув міністер Мархет з унів. ректорами, як ми вже вчора звіщали, відняла властиво підставу дальшому страйкови навіть споглядаючи на сю справу із становища мнених вольнодумців. Однак т. зв. вольнодумне дневникарство з N. fr. Presse на чолі піддуває даліше і так розятрені уми і доводить тим способом до розладу, котрий стає в різкій суперечності з усякою взагалі свободою. У Відні унів. студенти відбули ніче а відтак вирушили на парламент, де позачинювано входові двері, а соціалістичний посол Пернерсторфер витав промовою студентів. Ухвали, які завали між німецькими студентами по різних університетах, вказують, що вони не думають занехати страйку, бо бажать приневолити унів. влади і правительство, щоби зовсім піддали ся домаганням студентських віч. Тим самим положене для правительства і унів. властей, котрі в тій справі поносять велику вину, стає грізним, бо тепер правительство буде приневолене зайняти виразне і рішуче становище і показати, що оно не уступає перед напором т. зв. вольнодумних студентів, а се знов може викликати в парламенті бучі з боку соціалістів і радикалів, котрі стоять на боці сего студентського руху. Правительство буде тим більше приневолене до рішучої постави по вислові цісаря про сю справу. Христ. сусп. Reichspost подає, що підчас відкриття нової захоронки для дітей у Відні, цісар в розмові з визначнішими личностями звернувся до міністра Мархета з піднесеним голосом і промовив: „Зробіть уже раз кінець сему скандалові! Ваші ректори се гарне товариство!“ По тих словах виголошених так голосно, що всі присутні добре чули, цісар звернувся від міністра Мархета, котрий навіть не міг на се відповісти, до інших личностей. Сі слова монарха викликали у Відні велике вражінє і як звіщає Reichspost, ректори віденських висших шкіл удали ся зараз до міністра Мархета, щоби від него дізнати ся про правдивість сеї вісти, а колиб міністер потвердив се, тоді подалиб ся о відпустку. За ними пішли би імовірно ректори інших висших шкіл в Австрії. Се очевидно також відобе ся в посольській палаті, де вже і так воздух набитий вибуховим напінєм. На початку вчорашнього засідання посольської палати професори унів. послі, крім Поляків, зажадали від президента Вайскірхнера голосу, щоби запротестувати проти виводів гр. Штернберга, котрий студентів назвав Lausbuben. Президент заявив, що уділить їм голосу аж при кінці засідання.

Тимчасом на львівському університеті панує спокій, а так само і на краківському, де понад 1000 студентів вручили ректорови писмо проти страйку і просьбу до сенату, щоби ніяк не допустив до зачинення університету або до здержання викладів, які там відбувають ся мимо змагань соціалістів, на всіх віділах без перепони.

Nfr. Presse звіщає, що сесія держ. ради скінчить ся ще в сім місяці, але що правительство змагає до того, щоби перевести ще закон про підвишене податку горівчаного, а також про підвишене контингенту рекрутів і в тій справі переговорює з сторонництвими, щоби їх до сего наклонити.

Заграниця.

Войовнича промова цісаря Вільгельма викликала велике вражінє в політичних і дневникарських кругах і є тепер предметом усяких толків. Reichspost зазначає, що Австро-Угорщина не може вдавати ся в авантюрні справи.

Тимчасом всенімецька Ostdeutsche Rundschau накликає парламентні еггоронництва німецькі до розсуду з огляду на трудне положене Німців, щоби тим способом здобути для німецького живла рішучий вплив на заграницну політику.

Тоді моглиб Німці приневолити міродатні круги правительственні, щоби Австро-Угорщина на случай війни ішла рука в руку з Німеччиною і щоби Австро-Угорщина на основі ухвал в обидвох парламентах заключила правно державний союз з Німеччиною, котрий би став основним законом в нашій монархії.

Новинки

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Висаріона при.; римо-кат.: Герваз. і Прот. — В суботу: руско-кат.: Теодота сщм.; римо-кат.: Сильверія М.

— П. намісник др. Бобжинський повернувся в Відень до Львова.

— Пам'ятник заслуженому патріоту. Дня 6. с. м. відбуло ся в Жукові, бережанського повіта, посвяченє пам'ятника на гробі бл. п. о. Сильвестра Лепкого. Пам'ятник поставлено коштом і заходами парохія покійника, при незначній матеріяльній помочі бережанської інтелігенції. Пам'ятник у формі обеліска, виконаний з місцевого білого каменя та прикрашений дуже гарними різьбами. Напис, на ній виріта, така: „О. Сильвестер Лепкий (Марко Мурава) *1843 †1907. Заслуженому Патріоту і народному Дітеви вдячний український народ. В. Й. П. 1908“. Пам'ятник сей, з різьбами і написом є твором артиста-різьбара (самоука) Василя Відули, селянина з Лапшина. На се свято прийшло коло півтора тисячі селян із верх 30 громад Бережанщини (з Шумлян, Гинович, Жуксва, Лапшина, Вербова, Нараєва, Рогатина, Курян, Лісник, Урманя, Дрищева, Поручина, Буца, Пліхова, Краснопуці, Стриганець, Двірців, Рекшина, Шибалина, Конюх, Потока, Бишок, Борилівки, Дубца, Саранчук, Рибник, Хаток, Комарівки і т. д.), Сокольські і Січові відділи з Жукова, Шумлян, Гинович і Лапшина в лентах і з прапорами та з відпоручників старшини Січи в Лісниках. По поминальнім богослуженю, яке відправив голова „Селянської Ради“ о. Гр. Кончевич з Целева, рушив похід на цвинтар. Тут над гробом Покійника відправлено парастас, в яким взяло участь 13 священників при співі місцевого селянського хору. Відтак пішли промови. Промовляли о. Король з Саранчук, др. В. Бачинський, посол Т. Старух, Василь Романів з Гинович, др. А. Чайковский і о. Гарматій зі Стриганець. Бесідники підносили заслуги покійного о. С. Лепкого для політично-національного і просвітно-економічного освідомлення селянства Бережанщини. Іменем Родни, яка зіхала ся майже вся на відкритє пам'ятника, подякував ініціаторам пам'ятника і учасникам сердечними словами найстарший син Покійного, проф. Богдан Лепкий з Кракова. По відспіваню „Вічная пам'ять“ почали учасники розходити ся серед співу національних гимнів. Відтак угощували селяни Родну, священників і гостей-селян.

— Читальня учеників рускої гімназії у Львові. З початком лютого с. р. отворено читальню для учеників трьох найвисших клас львівської академічної гімназії (в новім будинку). Стало ся воно не лиш для того, що просили о те старші ученики, вказуючи на подібні заведеня в інших гімназіях, але також по бажанням дирекції і збору учительського в тій надії, що

читальня дасть ученикам нагоду розширювати лектурою свій світогляд в напрямі, до якого вони будуть відчувати нахил і охоту, а учителям позволить наблизити ся до молодіжи, вглянути глибше в її душу та інформувати її у відчитих, дискусіях і диспутах про різні життєві справи, до чого на шкільних лекціях нема часу ані можности. По інтенціям дирекції, читальня з часом повинна би стати помітною інституцією, що доповнялаб недостаці образования, яке має дати школа. На читальню визначено одну з класових комнат одвітно освічену газом. В ній поміщено дві шафи на книжки і часописи. Отворена читальня 2—3 рази на тиждень, від год. 5—7 вечером. Заряд спочиває в руках трьох учеників: бібліотекаря, касиєра і секретаря. Що до потреб читальні с. є книжок, часописів, відчитів і т. п. має бібліотекар порозумівати ся з директором гімназії. Ученики платять по 10 сот. місячно, з чого покриває ся видаток на часописи. До того причиняє ся також учительський збір добровільними датками. Бібліотеку читальні заосмотрено поки що книжками з учительської бібліотеки і з бібліотеки для старших учеників; в то лексикони, декотрі німецькі класики і по найбільшій часті поважні наукові книжки: рускі, польські і німецькі. З часописів заперенумеровано тимчасом: „Leipziger illustr. Ztg.“, „Tygodnik ilustrowany“, „Über Land u. Meer“ і російську „Ниву“. З учительської бібліотеки одержує читальня: „Internationale Wochenschrift“ і „Umschau“. З відчитів, які доси виготовлювали ученики, заслуговують на згадку: 1) „Що то є соціалізм?“ (Диспута з учениками виказала багато хибних понять, котрі справлено на основі історичних фактів і наукових дослідів, а цікавіших відославо до одвітного розділу „Етики“ Паульзена, котру ученики мають в читальні); 2) „Про алькоголізм“ (два відчити учеників і один учителя, проф. Мельника, після яких дискусія довела до того, що порішено остерігати всю молодіж акад. гімназії перед погубними наслідками уживання алькоголічних напінків). Деякі ученики виписували з читальні на час святочних ферій наукові книжки, щоби приготувати цілу серію відчитів. В читальні буває часами до 100, а найменше 20—30 учеників, котрі через цілий час отвореня читальні будьто переглядають ілюстровані часописи, будьто винотовують собі з читаних книжок змісти і поодинокі вискази. Поведенє учеників доси було в читальні зовсім поважне, так що всякий надзир був злишній. Більша часть старших учеників уважає нову інституцію добродійством, котрого не трактує як розривку, але серйозно, по всім інтенціям учительського збору і дирекції.

— 3 Тов-а ім. св. Рафаїла у Львові. Другі з черги загальні збори сего тов-а відбули ся, як було се оголошено, дня 5. с. м. на жаль при дуже незначнім числі членів. Із звіту за час більше одного року, який зложив голова тов-а радник Т. Рєвакович, показуєсь конечно потреба такого тов-а в часі руху еміграційного, що послідніми часами огорнув наш нарід, а тим самим заслугує на більше заінтересованє зі сторони сусільности. Задача Виділу — слідити цілий рух еміграційний, его причини, та знайти відповідну і щирю пораду для тих, що хотять доконче кидати рідну землю — не була так легкою. О скільки можливе, Виділ старав ся здержувати еміграцію на переселенє до полудневої Америки, уважаючи її за некорисну, противно задивляє ся на часовий виїзд на зарібки до Прус та Америки північної. (Ширшу розвідку, оброблену ради Рєваковичом, трактує о причинах еміграції, Русинів угорських і австрійських — про наслідки тойж, про опіку сусідних держав над власними емігрантами, порішено видрукувати в 500 примірниках, в цілі лучшого поінформованя тою не всім відомою справою). Членів тов-а прибуло 68; засідань Виділу було 13; до поладженя справ в ділі еміграції було 345, виділ постарав ся о опіку і наданє провідника тривайцятьом родинам руским, числячим до 70 осіб, які дня 1. червця с. р. виїхали до Бом-Жардін, місцевости 6 миль віддаленої

від Прудентополіс в Бразилії на поселене. Звіт касовий зложив о. Паньківський Іларій; він представляє ся: доходи 460.94 К, розходи 372.11 К, решта касова 88.83 К. Позиція в розходах обнімає видатки на друки інформаційні для емігрантів і про чужі країни 284.84 К, а решта на переписку, порта поштові і ин. По провіренню рахунків вибраними до сего оо. др. Яремком і Малицким і на внесенє тихже уділено уступаючому Виділови абсолюторію. — Опісля на місце вильосованих 5-ох членів Виділу: о. др. Жука Йосифа, др. Левицького Костя, д-ра Рожанковського Любомира, о. Стернюка Володимира, д-ра Студинського Кирила, вибрано одноголосно поновно тих самих до Виділу на рік слідуєчий. Яко ревіденти вибрані о. Лициняк Василь і о. Боцян Йосиф. Вкінці збори узнаючи працю голови тов-а радника Реваковича, повну пожертвованя і труду, та виразили ему приналежну гарячу подяку.

— **Університетський страйк.** З відорваних телеграм, які інформують про страйки академічної молодіжи, можна вносити, що часть страйкуючих студентів уперто стоїть за страйком, коли друга часть рада би страйк закінчити, бо бачить, що він до нічого путнього не доведе. Провідники страйку мали заявити послам, що страйк скінчить ся з хвилею, як проф. Вармунд згодить ся на покликанє его на инший університет і не схоче викладати в Інсбруку. Таку заяву має проф. Вармунд зложити в найближчих днях. — Ректор німецького університету в Празі, др. Завер розіслав професорам отсе повідомленє: „Конференція ректорів одноголосно ухвалила, що у всіх вищих школах, по повідомленю студентів про резолюції конференції ректорів, мають розпочати ся виклади і семінарі. Просить ся отже всіх пп. професорів, аби розпочали виклади і продовжали їх без огляду на перепони та витривали на своїх становищах. Про всякі перепони належить письменно повідомити деканати. Отворенє всіх вищих шкіл настунає одночасно, а дотичні оповістки будуть виставлені на чорній таблиці і поміщені в дневниках“. — W. Allg. Ztg доносить, що отворенє віденського університету настунає невідклично в понеділок дня 22 с. м.

— **Зниженє ціни соли** відє в житє з днем 1. липця с. р.

— **Зїзд лікарів і природописців** відбував ся від 6—10 с. м. в Празі. З Русинів крім проф. дра Івана Горбачевського брали участь в працях секційних др. Теофіл Гвоздецький з Липиці, др. Бережницький з Відня, др. Тавякевич з Золочева і др. Евген Кобринський, повітовий лікар з Кіровоград. В суботу 6. с. м. в Narodnim Divadle витано гостей і репрезентантів Славян. Русинів репрезентував др. Гвоздецький і говорив в імени секції природописної Н. Тов а ім. Шевченка і „Народної Лічниці“. „Доробок наш малий — говорив др. Гвоздецький, — але коли стане руский університет у Львові, тоді попроємо Вас на свій науковий обрахунок“.

— **Розвій молочарських спілок**, заініційований перед 3 роками стрийською філією „Просвіти“ особливо заходами оо. О. Нижанковського і Л. Горалевича, довів до ознованя Краєвого Союзу господарско-молочарського в Стрию і отвореня склепів в Стрию, двох у Львові, а дня 16. с. м. отворено нові склепи в Станиславові при ул. Майзелєса ч. 8. і сезонови в Трускавці і Яремчу. — Надїємо ся, що українська суспільність, розуміючи вагу економічної організації підпре як слід змаганя Союзу і буде закупувати лише в згаданих склепах Краєвий Союз господарско-молочарський в Стрию крім основуваня спілок молочарських, займає ся також організацією спілок торговлі покладками і пасічників і радо уділяє потрібних інформацій, як рівнож висилає на місце своїх делегатів.

— **Ватага вломників перед судом.** По Васіньскім-Снегуцьким переслухувано вчера его спільника Флєор. Адамського. Він до ніякої вини не почуває ся. Був торговельним агентом і пізнав ся з Васіньським перед двома роками. Думав з ним заложити хемічну пральню. Васіньський

спроваджував на его адресу різні слюсарські прибори. Підозрівати Васіньського о нечисті діла не мав причини. На зазив Васіньського поїхав до Праги в „торговельних“ справах разом з Гітнером також „торговельним агентом“. Критичного дня їх арештованя, а було се вечером на польську «вілію», йшли всі три до „польського клубу“ в Празі, а по дорозі вступили до сіний напити ся коняку. Звідтам розбігли ся, бо слідив їх поліціянт. Потім Адамського арештовано. В своїх зізнанях Адамський дуже обережний що до Снегуцького, який весь час дивив ся ему в очі. Оба злочинці були добрими приятелями і щадять ся взаїмно. Потім переслухано Із. Кноблєха. Сей виперає ся всякої участі в виправах Васіньського, хоч Вас. доказує ему в очі, коли і як розбивав з ним каси. З Васіньським поїхав до Праги, але як дізнав ся, що се ватажко вломників, налякав ся і хотів вернути до Львова. На дорозу „позичив“ собі крадьком кількадесят корон з кишені Васіньського і „забрав“ ему дорогий перстень. Третій обжалований Леоп. Тігель також не признає ся до вини. Васіньського пізнав, продаючи ему годинник. Виправді вислав на телеграфічне жаданє Васіньському до Праги Адамського і „Англіка“, але не знав, до чого они мають служити. На сїм перервано розправу до п'ятниці рано.

— **Зїзд славянських студентів.** Праський Сад доносить, що зїзд славянської академічної молодіжи, відкликаний оноді з огляду на брак гроша, такп відбуде ся в означенім часі від 24. до 31. с. м. Організаційний комітет зїзду є приневолений урядити зїзд з тої причини, що 150 відпоручників з Росії вибрало ся вже в дорогу до Праги, заким зїзд відкликано.

— **Міська рада Львова** закінчила вчерашнім засіданєм свою каденцію. Уконституованє нової ради настунить в суботу дня 20. с. м.

— **Переслідує католиків у Франції.** Француске правительство постановило дальше замикати католицькі школи. Міністер просвіти і віроісповідань, Бріанд, зарядив, аби 1. вересня замкнено 50 шкіл, удержуваних монахами чинами, а крім того 44 школи, які належать до добродійних інституцій. Супроти сего нового безправства масонерії кардинал Куліє, архієпископ в Ліоні, видав до вірних своєї архієпархії пастирський лист. В нїм питає кардинал, чи супроти сєї строгої гекатомби серця Французів мають бути нечуткі? Чи католицькі родини мають рівнодушно глядіти на то, що жде в будучині католицьку шкільну дітвору? Кардинал взиває вірних, аби не ставали в праці, якої метою є береженє ідеалів св. віри, аби ширили св. віру на взір перших християн, аби викоували єї в серця своїх дітей від молодости. Вкінці архієпископ звертає бачність католиків, аби не манили ся надїєю, що переслідуваня скоро устануть та щоби дальше працювали над спасенєм своїх душ і над обороною Церкви перед єї ворогами, аби слухали своїх душпастирів і вірили в Боже провидінє.

— **Державна прокуратура у Відні** зарядила слідство проти п. Мих. Лозинського за статію в обороні М. Січильського, поміщену у віденським місячнику „Wohlstand für Alle“.

— **Вибух кипячки в Тустановичах.** Дня 13. с. м. о 7. год. рано настав вибух в Тустановичах в законі „Oily Cytu“ берлінської фірми Бравис і Берман. Вибух був так сильний, що в перших 24 годинах зловлено 140 вагонів кипячки, а крім того сплило до потоку і на поли около 20—30 вагонів. Вибух рознесив ропу на яких 80 метрів довкола вертільної вежі. Вежа сподом, всі машини і прилади стояли в ропі а роботу в котлівни і в кузни треба було застановити. Щоби не пустити ропи на поля, 50 людей без перерви сипало гати, а 5 помп помпували ропу до резервоарів. Мимо того не можна було всі кипячки зловити і она вкрила поля майже на кілометр далеко.

— **Потвора.** В маєтності п. Якова Марцінкевича в Плоській коло Вишніці на Буковині уродило ся неживе теля — потвора, якої може ще не бувало. Потвора тота має цілий писок оброслий волосєм і два язика; на середині

чола єсть яма величини п'ятикоронівки а в ній знаходять ся очи, понизше тої ями є твердий наросток подібний як у носорога. Уха теляти єсть величезні, як у осла, долішня часть писка кругла як у медведя. Теля не має та кож хвоста і частий родних а всі чотири ноги єсть дуже короткі (16 центиметрів), але зато дуже грубі і покриті грубим волосєм. Проче тіло є зовсім без волося.

— **Огні.** В Лисих Ямах коло Любачева згоріло дня 14. с. м. 51 селянських загород. — В Сурохові, чесанівського пов., згорів млин паровий, водний і інші будинки вартости 100.000 К на шкоду гр. Каз. Баденього. Шкода була обезпечена. — В Динабургу вигоріла оноді половина міста.

— **Постійна платня думських послів.** Посли російської думи дбають про себе може й ліпше, чим про загальні справи державні. Оноді ухвалила дума, щоби замість 10-рублевих диет від одного засіданя для членів думи, виплачувано їм постійну пенсію в квоті 4.500 карбованців річно. За кожде засіданє думи, на яким посол не буде неприсутний, мають ему відтягати 20 карбованців.

— **Перські дотепи.** Одного разу сказав якийсь чоловік сам до себе: «Все, що на землі і на небі, то лиш задля мене. Для мене сотворив Бог великі річи». Коли він так говорив, сїв ему на ніс комар і сказав: Тобі не яло ся бути таким гордим; не гадай собі, що всі річи на землі і на небі лиш для тебе сотворені. Скорше ти сотворений для мене. Чи не видиш того, що ти лиш на то, щоби я твої крови напив ся? — Оден король пішов з своїм сином на лови, а що то був гарячий день, то они поздіймали свої плащі і поскладали їх на плече якогось дурноватого із своєї дружини. Тоді король сьміючись сказав: Ох, ти дурноватий, двигаєш тепер як осел. — Ой ні, королю — відповів на то дурноватий, — не як осел, але за двох ослів. — Султан Іскендер двурогий (Александр великий) переходив одного разу коло якогось дурноватого і сказав: Чуєш, дурноватий, випроєй собі якусь ласку а зроблю тобі. На то відповів дурноватий: Мухи не дають мені спокою, скажи їм, щоби не лізли мені до очей. Король тоді сказав: Ой ти дурноватий, проси мене о щось такого, що можу приказати. На то відповів дурноватий: О щож маю тебе просити, коли ти не маєш на стільки сили, щоби муха тебе слухала. — Якийсь поет прийшов до богача і зачав его дуже вихвалювати стишками. Богачеві то дуже сподобало ся і він сказав: Готівки не маю, але в моїм шпихлірі є багато збіжа. Прийди завтра, то я тобі щось дам. Поет пішов домів а на другий день прийшов до свого добродія. Тоді питає богач: За чим ти прийшов? А він відповів: Ти мені вчера обіцяв збіжа, от я й прийшов. На то сказав ему богач: Дуже дивний з тебе дурачиско. Що ти мені говорив, то мені зробило приятність, а що я тобі сказав, то зробило тобі приятність. За що я маю давати тобі збіжа?

— **Поетичний нутик.**

Д у м к а.

Сіло сонце за горами,
пташенят втілає спів —
над зеленими лугами
світло з тіню злилось впів...

Блеск при тіни тим яснійший,
ой, що тіний має світ!

Та при терни ще милійший
запахучий рожі цвіт.

Світло й тіни світ вкривають,
з сего зміна, лад, краса —
горе тернем заплітаєсь
між рожеві дні життя...

Лягло сонце і спочало
в кружеві сріберних хмар —
кілька зір дрібних устало,
менший блеск, та більший чар...

Ангел тиши — ніч злітає,
річка ледви що журчить —
у куші птах не співає
і діброва не шумить.

Легіт тихо повіває,
по долині весь глухий —

і дрімучій навівав
квітці світ розкішний рій.
Нічка сьвіт уколосала,
в любий, тихий сон — спокій —
серця тільки не приспала; —
серце, деж є твій спокій?...

У. К.

Оповідки.

— Прогулька львівського „Сокола“ до Янова. Забавний комітет уряджує в неділю 21. с. м. прогульку до печер в Страдчи і до Янова. Виїзд з гол. двірця о 1:35 год. по пол. На перестанку Козлинка висідає ся. По звидженню страдецьких печер прогульковці йдуть 1½ клм. пішки лісом над янівський став; по забавах і томболі перекуска в місті; потім оглядане міста, їзда на лодках, прохід лісом. Поворот до Львова о 9:25 або 10:10 год. вечером. До Янова можна виїхати також другим поїздом о 3:35 по пол., але тоді комітет не піднімає ся опровадження гостей по печерах в Страдчи. Учасники прогульки, як члени так і нечлени „Сокола“ платять по 10 сот. на річ „Сокола“, за що дістануть відзнаки. Поворотний білет до Янова коштує 80 с. — *Комітет.*

— Іменования і перенесення. Намісник іменував адюнктів будівництва: Ром. Маковского, Ад. Семковича, Вікт. Пірго, Кар. Мораву, Кароля Шведа і Мар. Кучинського інженерами а практикантів будівництва: Стеф. Шумського, Каз. Пешковского, Меч. Добудкого, Брон. Вандовського, В. Реміна і Евст. Савчука адюнктами будівництва в галицькій державній службі будівничий. — Намісник переніс: секретаря намісництва Як. Кульчицького з Рудок до Товмача; комісарів повітових: Ів. Давкшу з Ліська до Самбора і Тад. Кемпінського з Товмача до Львова; конценістів намісництва д-ра Фил. Гросса з Товмача до Станиславова і Ст. Бржезінського з Ярослава до Ліська та практиканта концент. намісн. Людвика Смалявського з Камінки струм. до Рудок.

Телеграми

з дня 18. червня.

Відень. На основі нового закона про підвищення контингенту рекрута краю оборони. Галичина буде мусіла доставити о 1422 новобранців більше, чим доси. Натомісць від двох останніх вправ буде звільнених 12.000 жовнів рив краю оборони.

Відень. W. Allg. Ztg. доносить з Білгорода, що кабінет Пасіча подасть ся до димісії і порадить королеви утворити ксалційний кабінет, зложенний з молодого і старорадикалів. Димісія наступить в найближших днях. Сербський посол в Римі Мильованович має дістати поручення від короля, утворити новий кабінет.

Берлін. Обі палати пруского сойму скликано на день 26. липня.

Берлін. Вибори до пруского сойму дали отсей вислід: 152 консерватистів, 59 вільних консерватистів, 64 народних лібералів, 58 вільнодумців людової партії, 8 зєдинених вільнодумців, 105 центровців, 15 Поляків, 6 соціялістів, 2 Данців і 3 безпартійних.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ.

Готель, реставрація і казарна — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 17. с. м.: Олена Леонтовичева, Долина; Ольга Білевич, Побужани; др. Михайлів Терлецкий, Дрогобич; Лев Гросман, Стоянів; Мирон Дешерів, Москва; Кароль Сухий, Прага; о. Микола Герасимович, Лешнів; др. Евгений Яблоновский, Розділ; о. Михайло Попель, Комарники; Петро Поляна, Рудники; Іван Кунка, Рудники, о. Еміль Король Саранчуки; о. Клим Базилевич, Гологори; Алексей Кушнір, Липиця горішна; Василь Якимець, Комарники; о. Володимир Кальба, Соколівка; Евгений Герасимович, Присівці; о. Михайло Струминський, Худиківці; Михайло Мейгеш, Ужгород.

Знаменитий фільольог і математик, студент І. р. пр. глядає лекції. Ласкаві зголошення під „Diligens“ в адм. „Руслана“. (2—4)

Учительки домашної до двох дівчат і одного хлопця на цілий рік потребує о. Іван Пастернак, парох в Вадовичах, п. Дрогобич.

СОКІЛ Мумки можна набувати в „Соколіській Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збаражці.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурстив педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликку:

Свій до свого!

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк
Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає на przechowanie папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові.
(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійші зарядження. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

ФІРМА

ФІНКЕЛЬШТАЙН і ФЕЛЬ
склад заліза і залізних
товарів

Львів, ул. Сохїшка ч. 26.

поручає свій багато заосмотрений склад блях цинкових, чорних і мідяних до покриття будинків і церков по фабричних цінах, як також і всяких керничних приборів. (2—4)с.

Печатки металеві і навукові

для урядів парохіяльних, громадських, читальних, „Соколів“, „Січей“, зарядів шкіл ітд. виконує як найліпше, чого доказом численні признаня

Д. Вайс

артистична робітня ритівнича у Львові, ул. Кароля Людвика ч. 29. (Пасаж Оранжа). (2—?)

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечення будинків, всяких річий домашніх і господарських, збіжа і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідую і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Опівка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів міліона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили по 10 проц.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ошадних приймають Полска „Дністра“ при уділюванню позички.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Крайовім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находить ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить паший агент „Дністра“, можуть пашьменні селяни старати ся о уділені агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.003.364—
„ резерви премій	„ 613.720—
„ спец. на звороти	„ 50.939—
„ на ріжницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ емерит. урядників	„ 218.364—
інші фонди заосмотренія	„ 40.000—

Разом сума К 1.964.824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:37	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломий	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	8:00	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	7:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	—	—
Коломий	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені +.

При закупні товарів просимо покликувати на анонси нашої часописи!

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровского (Хорун-
щини). Експедиция місцева
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Розлад у висших школах.

(X) Оповіднене про нараду ректорів з міністром просвіти в справі універс. страйку, котрого зміст ми подали оноді, змінило відразу положенє на університе-тах. Мнимі вольнодумні студенти, котрі ідучи за покличами N. fr. Presse і инших подібних часописий, а також таких професорів як Масарик, розпочали бо-ротьбу в обороні нібито загроженої сво-боди науки і свободних наукових дослі-дів, обернули ся тепер проти ректорів і професорів. Ректори і професори, що або похвалювали дотеперішнє поступованє студентів або їх заохочували до того, тепер бачать, що самі накликали собі ли-хо, якого їм не так легко буде можна позбутися. Студенти, котрим се підле-щувало, що они взяли керму висших шкіл у свої руки і що університетські власти підлягали їх змаганням, тепер не-вдоволені заявою ректорів і їх порозумі-нем з міністром просвіти і тому звер-тають свою боротьбу проти дотеперішних союзників—проти ректорів.

До сего розладу довели самі т. зв. вольнодумні професори, котрі ганяючи ся за популярністю у зарозумілих на своє академічне горожанство радикальних сту-дентів, похвалювали їх поступованє, ви-словлювали їм свою прихильність і обі-цювали пособлювати їм в боротьбі в обо-роні нібито загроженої свободи науки і свободних наукових дослідів. Градецький ректор викинув з підмогою буршів з уні-верситету селян, котрі прийшли яко гості на промоцію докторску селяньского си-на, а віденьський ректор напаятував сих гостей не конче приличним висловом. Між студентами-вольнодумцями і профе-сорами в Інсбруку, Відні, Берні і Граці відбувало ся справдешнє збратанє нібито в імя оборони свободної науки, а відень-ський ректор покористував ся знов про-моційною нагодою, щоби виступити з ви-зиваючою ліберальною промовою, на ко-тру дістав рішучу відправу від промотора проф. Ляммаша. Всі ті події були лише доливанням олію до огню і так уже роз-буялих буршів, для котрих т. зв. Висшел є пильнішою справою, а побренькуванє шпадами ціннішою прикметою, як спра-вдешня наука, як дійсні наукові досліді, на котрі податники складають мільйони, щоби уможливити розвиток науки, посо-блювати науковим дослідам. Тимчасом замість науки, замість наукових дослідів маємо застій всякої роботи а до того бучі не тільки є висших школах, але по

улицях і перед парламентом. Вправді не-ма на університеті примусу до науки і наукових дослідів в такім розуміню, як се є пр. в народних школах і коли ра-дикальні бурші бажають прогайновувати свій молодий вік на бучах і дармованю, то се їх воля і їх одвічальність. Одначе годі знов терпіти такі відносини, щоби тих, що бажають учити ся, що бажають робити наукові досліді, насильно прине-волювано до дармованя, або щоби так само унеможливлено виклади профе-сорів, котрі бажають сповняти сумлінно прийняті на себе обовязки. А все те дїє ся наслідком справдешнього виверненя правди горі дном. Католицькі тов-а, напа-дані і зневажані буршівськими ради-кальними товариствами, домагають ся свободи і рівноправности, а се обертають радикальні часописи в якийсь войовни-чий похід на здобуванє університетів. Домаганє католицького населеня, щоби з університетської катедри і професорами, оплачуваними з податків католицького на-селеня, не плюгавлено католицької Церкви і її устрою обертає ся знов тими мни-мими вольнодумцями в якусь боротьбу нібито проти свободи науки і наукових дослідів, а в цесольській палаті викликає ся з підмогою таких Гоків і Масариків справдешню бучу для підкопуваня під-валин католицької Церкви.

Але ті духи, яких викликало нібито вольнодумне дневникарство, яких викли-кували нібито вольнодумні ректори і про-фесори, тепер звертають ся проти них самих. Жидівські і соціялістичні бурші звертають ся проти міністра Мархета, про-ти ректорів, ідуть приступом на парла-мент і здобувають собі там признание і похвалу посла Цернерсторфера за своє лицарське поступованє! Ось до такої бла-годати довели вольнодумні професори і ректори, до розладу на університетах, до спиненя наукових викладів і наукової ро-боти, до насилю на тих студентах, котрі раді би вчити ся і здобути в молодім віці потрібне знанє для забезпеченя собі будучини, для справдешньої хосенної опі-сля діяльности в користь свого народу і загальної людської культури.

До такої благодати, до такого розла-ду і розстрою довело несумлінне дневни-карство з N. fr. Presse на чолі підлещ-ванем інстинктам зарозумілих буршів, а самі т. зв. вольнодумні професори і ре-ктори переконали ся з розмови з міні-стром просвіти, що ані свобода науки, ані свобода наукових дослідів не є за-грожена і що не було ніякої осно и до страйків і буч спершу ними похвалюва-них і пособлюваних.

Такий розлад може довести до зане-паду університетів, до запедбаня науки і тому слова, які вийшли з уст монарха звернені до міністра просвіти, щоби зро-бив конець сему скандалови, найдуть вдячний відгомін в широких верствах населеня, котре платить високі податки на університети, щоби они були огнища-ми науки, котре посилає там своїх синів, щоби они придбали собі там знанє і не-сли науку і просвіту повсюду, а не на те, щоби професори і студенти байди-кували.

Політичний огляд.

Заграниця.

Про зїзд монархів в Ревлю висловив цікавий погляд визначний про-фесор-історик берлінський Д е л ь б р і к. «Думаю, пише він, що всі змаганя звер-нені до зближеня трех держав, вийшли переважно з почину Франції, котра ба-жає тим способом осягнути більше сво-боди в Марокку, щоби не потребувала оглядати ся на Німеччину і на договор в Альджезірас. Поза тим сумніваю ся, щоби ті проби зближеня могли принести поважні наслідки і запутанини; думаю, що они радше мають значіне симптомів межинародного політичного положеня. Росія потребує конечно нової загранич-ної позички, котрої доси не вдало ся їй добути. Може бути, що в союзі з Ан-глією видобуде ся з тих фінансових тру-дностей. Положенє в Персії є також вельми поважне і думаю, що Англія і Росія повинні що до того порозуміти ся. На справи ближшого Сходу також звер-нуть монархи свою бачність. В тій спра-ві дуже заінтересована Австрія і такий обачний політик, як бар. Еренталь певно на се звернув увагу. В усякім случаю однак тісне зєдиненє Англії з Росією з огляду на зовсім відмінний устрій тих держав є неможливе. Зближенє Англії до подвійного державного союзу викликанє сучасними струями в Англії. Англійські політики вважають Німеччину найповаж-нішим навзаводником на всесвітній тор-говиці і на полі всесвітньої політики і тому намагають ся ослабити німецькі впли-ви. Може бути, що Англія не згоджує ся з наконечними цілями російско-францус-кої політики заграничної, на всякий однак случай сподіває ся з сучасного положеня винести значні користи.

Марокканському султа-нові Муляй-Гафідові повело ся торже-ственно вийти до столиці Марокка, Фецу, де єго населенє повитало радісно, а всі племена принесли єму дари. Се вказує, що більшість Марокканців признає сул-таном Гафіда. Усунений з престола брат єго Абдуль-Азіс намагає ся спинити на-селенців приморського міста Танжеру (де є місії європейські), щоби не прилучили

ся до Гафіда, бо тоді роля Азіса була би скінчена. Популярність Гафіда ґрунтується на тім, що рішучо встоює за незалежністю Марокка і не признає го сподарки французьких військ в краю, коли Абдуль-Азіс всю свою надію покладає на поміч Європейців для досягнення престоло.

Перський шах з вірним йому військом знаходиться в Богшані поза мурами Тегерану, де тепер господарюють всякі політичні союзи, які ґрунтуються на меджилісу (парламенту). Так само на провінції господарюють місцеві політичні організації (енджумени), які стоять в зносинах з меджилісом. В Тегерані політ. союзи хотіли розтягнути нагляд над дворським скарбом і арсеналом, але показалося, що там пустки. Населення обвиняє шаха в порозумінні з Росією для знищення конституції. Шах мав стільки влади і гроша, що заміняв вірного собі Хаджіба-ед-Дуле губернатором Тегерану і з його підмогою намагався там згнобити зворушення. Може прийти до острої розправи шаха з меджилісом, котрий все можливе робить для обмеження боротьби. Однак загально думають, що на випадок заворушень в Персії Росія і Англія возьмуться до повернення там ладу.

Володимир Антонович.

Доля Галицької Русі під австрійським правлінням*).

Перехід під австрійське правління був для Галицької Русі вельми щасливий. Припадково зложилося так, що під ту пору був цісарем в Австрії Йосиф II., освічений і добромисний володар, що належав до звітних передових умів Європи 18. в. о правдиво філософській освіті і людській вдачі. Ціле своє життя жертвував він на се, щоб двинути освіту своїх підданих і зладити їх економічне положення. Однак його думка — освободити від кріпацтва всіх селян свого цісарства, стрінулася з сильними перепонами та частими збройними бунтами, з якими він не міг справитися.

Розгляньмо діяльність сего цісаря зглядом Галицької Русі. Нема майже однієї сторони життя Галицької Русі, якої би не торкнулася освічена і людська діяльність Йосифа II.

Він старався просвітити своїх нових підданих, зладити, скільки можна більше, долю селян і своїм підданим надати рівноправність. Доля уніятського духовенства було тоді дуже незavidна; вища єрархія не мала засобів до відповідного існування, шкіл не було зовсім; була лиш одна домашня школа в домі львівського уніятського єпископа, де вчилися протягом пів року кандидати священничого стану; наука полягала на вивченні практичних обов'язків священників; підручником для учеників була книга, що звалася «богословіє правоучительне» і вийшло 1760 року. Се збір все того, що треба було знати кандидатам на священство. Не дивота отже, що уніятські священники були або півписьменні, або зовсім неписьменні, так,

*) Подаємо нашим читачам перекладом з московської мови частину університетських викладів проф. Антоновича, виданих літографією п. в. «Історія Галицької Русі». Частина й досі не устаріла ще зовсім, а особливо історія народного відродження в Галичині цінна поглядами чоловіка, що оцінював події здалека від партійних спорів своїх галицьких родимців. Переклад подано без ніяких річевих змін. — *Ред. Рус.*

що навіть молитов вчилися «наизуст», не вміючи їх прочитати з книги. Суспільне положення духовенства було ще гірше: повстало питання, чи не католицькі священники вільні від данин і інших повинностей кріпацтва. Соєм 1766 р. рішив, що сім'ї не католицьких священників не повинні і підлягати панщині. Однак в дійсності було так, що дідиці приневолювали не рідко і православних і уніятських священників до відбування панщини. В 1773 р. дісталася Галичина Австрії і від сего таки року починаєся ряд розпорядків, які змріють до поступового зрівняння уніятського духовенства з католицьким. В 1779 р. то є в півтора року після прилучення Галицької Русі до Австрії, появилася рескрипт, звільняючий священників і їх сім'ї від панщини. Два інші рескрипти звільнили їх від військового постою і осипу. В 1776 р. визначено досить значний основний капітал, який мав лежати неткненим в державній скарбі і відсотки з него мали бути ужиті на платню для уніятського духовенства. Се була перша платня для духовенства. Однак далеко важливіші були старання Йосифа II. о освіту уніятського духовенства. В 1775 р. засновано перший заклад, забезпечуючий освіту уніятського духовенства під іменем «Varbareum» (семинарія при церкві св. Варвари) у Відні, з шістьма державними стипендіями для кожної уніятської єпархії. В 1778. засновано правит. своїм коштом семинарію у Львові. Се випало на час секуляризації католицьких монастирів; як відомо, Йосиф II. зірвав конкордат з папою і майно католицького духовенства забрав до державного скарбу. На львівську семинарію віддано католицький домініканський монастир; для семинарії визначило правительство потрібні фонди, утворено 200 державних стипендій і засновано багату бібліотеку. Зразу було оповіщено офіційно, щоб виклади виголошували в рускій мові, так само проповіді мали бути виголошені по руски і від кандидатів на священство жадано, щоб вони могли навчати і проповідати по руски. В 1784 р. основано з державних фондів львівський університет з чотирма відділами: богословським, правничим, медичним і філософським. На шести катедрах богословських наук виклади мали бути виголошені по руски. Професорам інших відділів лишено до волі викладати в однім із слідуєчих язиків: рускій, польській, німецькій і латинській. Виклади в рускій мові були конечні в Галицькій Русі, щоб священники могли навчати і проповідати по руски. Першими професорами були там знамениті люди. І так катедру філософії займав знаменитий Петро Лодий; професором фізики був знаменитий Ігнатій Мартинювич.

В 1791 р. видав Йосиф II. розпорядок, наказуючий сільським священникам засновувати сільські школи при своїх церквах і для тих шкіл визначив він особний державний фонд. Також визначило правительство фонд на видавані учебників для сільських шкіл. В 1786 р. видано катехизм, в 1790 р. буквар і часослов. Замітимо, що є ще ряд розпорядків Йосифа II., якими уніятське духовенство зрівняно до прав і привілеїв з католицьким і освободжено від гнету зі сторони католиків. Заведено уніятські консисторії. Однак всі ті так добродійні полекші для уніятів відбилися некорисно на уніятське духовенство; може бути, що довгий гнет ввів уніятське духовенство в блуд. Коли оно нашлося під охороною правительства, новатав спір між білим і чорним уніятським духовенством о перевагу в єрархії; василіянський чин хотів заволодіти церковною єрархією. Правительству мусіло вмішати до спо-

ру і зажадало однакової участі в справованні єрархічних обов'язків чорного і білого духовенства. В горах Карпатах існував один православний Скитський монастир; бажаючи повернути его на унію, звернулося уніятське духовенство до Йосифа II. з проханням, щоб він приказав сему монастиреви прийняти унію. Йосиф відповів: «Не можна допустити до знесення не уніятського Скитського монастира, однак про добровільне приступлення его до унії нехай постараться самі уніяти ревними проповідями, переконанням, а особливо гарними прикладами непорочного життя».

(Дальше буде).

Новинки.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Теодота есм.; рим.-кат.: Сильверія М. — В неділю: руско-кат.: Теодора; рим.-кат.: Альойзія.

— Про Недільну та її перехід на латинське доносять нам ось яку вістку: В часі процесу в Самборі всі обжаловані (42 селян) будучи в Самборі під кураторством вшеполяків, удавалися Поляків та заявляли перехід на латинське. Придільний для Недільної кс. Мадей навіть запровадив всіх бойків з Недільної під пам'ятник Косцюшка, де збаламучені бойки поздіймавши капелюхи слухали казання про сего «святителя». По процесі і по засудженню 8 обжалованих на тяжку в'язницю від 3 до 5 неділь, бойки всі здуріли — та на велике «змартвене» вшеполяків всі Недільчани вернули на лоно своєї Церкви. Віт і писар лишилися ще при кирилі даліше. Всі інші Недільчани сповідалися сповідею великодню у свого пароха, та перепросили его говорячи, що всі вони були підбурені злими людьми. Тепер однак занепадає на сумну історію для бідних бойків і на «розчароване» вшепольських місіонерів. Недільчани на кількітні заходи за священником, на поїздки і на процесі зробили довг 5000 К., котру то суму позичив на кільканайцять підписів на вексель місцевий арендар. Тепер той же заскаржив вексель і заїнтабулював на ґрунтах бідних бойків. Недільчани зложили в старостві на дотацію для свого священника 6.000 К. Що з тими грошми сталося, не знаємо. Кс. Мадей вже з Недільної виїхав, а селяни зажадали звороту 6000 К. Мабуть прийде до процесу і староство буде мусіло 6.000 К. звернути. Сею сумою хочуть Недільчани охоронити свої ґрунти від публічної ліцитації. Ось до чого веде вшепольська дурійка. — З цієї вірної історії з Недільної видно, як то безпідставно напало «Народне Слово» і «Діло» на нашого поважаного, любимого і правдивого апостольського мужа Експ. Єпископа Чеховича.

А.
— 3 Наук. Тов-а ім. Шевченка у Львові. Сими днями відбулися два засідання історичної комісії. На першому засіданні голова товариства проф. Грушевський подав до відома про переговори в справі участі наукового товариства в чернігівському археологічному з'їзді. Внеславивши се повідомлення і прийнявши до відома те становище, яке заняло в сій справі українське Наукове Товариство в Кїві, секція ухвалила, що й львівському Наук. Тов. ім. Шевченка не слід брати участі в сьому з'їзді. Висловлено також бажання урядити в найшвидшому часі український науковий зїзд. Потім реферував проф. Грушевський статтю д-ра З. Кузеля під заголовком «Огляд антропологічних і археологічних часописів за р. 1907», яку ухвалено друкувати в «Записках». Нарешті ухвалено звернути до Виділу за підмогою для д. В. Щербаківського на подорож на Угорську Русь для збирання церковних типів. — На другому засіданні істор. комісії д-р М. Кордуба реферував свою розвідку під заголовком «Проба австрійського посередництва між Хмельницьким та Польщею». Розвідка пи-

сана на підставі ще ніде не друкованого архівного матеріалу, зібраного автором. Її ухвалено друкувати в «Записках». Проф. Грушевський реферував статейку М. Зубрицького п. заг. «Галицькі священики в Холмщині» (Кілька причинків).

— **Книжка пропала** — або низький подвиг всепольських шовіністів. Недавно вийшла книжка п. з. *Młoda Ukraina, wybór nowel*. Warszawa 1908. Nakład księgarńi G. Centnerszwe-га і S ki. Сторін 265. Є се збірка дрібних оповідань, образків, нарисів молодішої генерації наших письменників, переложені Влад. Орканом. Книжка ся, як зазначено, видана у Варшаві і там можна її набути. В Галичині її сконфіскували, не прокуратори австрійські, але всепольські шовіністи, аби, не дай Боже, она не попала якому Полякови в руки і не подобала ся. Отсе, мимоходом сказати, свідчить найлучше про вартість цієї книжки. Про ту сумної пам'яті конфіскацію дізнаємося з листу д. Доманицького до «Ради», де він пише ось що: «Вранці була ще в краківських книгарнях, а увечері прийшли покупці не покупці, а так собі якісь люди, і забрали геть усі книжки... Куди, на що, для чого — не питайтеся! Отакі мудрагелі, — жалівся оден розумніший книгар у Кракові. І що їм з цього прибуде? Ну, та у Львові ви напевно у Альтенберга дістанете». Іду другого дня до Львова, іду до Альтенберга. «Дайте мені книжку «Młoda Ukraina!» — «А, зараз», — заметушився приказчик Побіг в одну хату, — нема щось довгенько. Бачу по телефоні з кимсь розмовляє. «Бачте, вона ще не вийшла: ще трохи не додрукована!» Ага... і тут те саме, що й у Кракові! Львівський книгар Альтенберг, як довідався, купив у варшавського видавця половину видання (усього друковано було 1.500 примірників), і тимчасом як в Крелестві книжка іде добре, в Галичині її сконфіскували польські шовіністи».

— **Економічний рух на Буковині**. Дня 15. с. м. відбули ся в Черніцях заг. збори «Союза руских хліборобських спілок на Буковині Селянська Каса», якого головою є проф. др. Смоль-Стоцький. Від союзних спілок явили ся 53 відпоручники, а всіх членів-учасників зборів було поверх 200. Збори отворив др. Стоцький, почім відчитано рахункове замкнене. Активна Союзу риносили в 1907 р. 2.417.908.12 К; чистий зиск 20.001.28 К. Потім начальник Союзу вказував на хибі, що панують по сільських касах. Головною недостатчею кас було, що люди не складали по касах своїх ощадностей. Підчас коли німецькі колоністи на Буковині мали в своїх райфайзенках понад три мільйони корон вкладок щадничих, то в руских спілках було всего 300.000 К вкладок. По просторій дискусії уділено зарядови абсолютію. Горячу дебату викликала справа ширення союзного органу «Народне Богатство» (у нас аналь. «Економіст»). Вкінці прийнято резолюцію, аби всім членам «Селянської Каси» вислано «Нар. Богатство» прямо на їх адресу. Відвійші члени, які мають менше як 20 К позички, дістають часопис даром. Ухвалено утворити інституцію окружних ревізорів, які мали би доглядати в своїм окрузі по яких десятих кас. Задля спізненої пори відпало кілька намічених рефератів. Із звіту Союзу видно, що економічний рух на Буковині між Русинами розвиває ся не менше живо як в Галичині.

— **Переслідування Українців в Росії**. Заходами козельського справника Максимовського, з наказу чернігівського губернатора, закрито філію чернігівської «Просвіти» в Козельці. Се дуже вразило не тільки тих осіб, що близько стояли до «Просвіти», а й людей навіть інших народностей, бо справді се товариство було єдиним тільки огнищем культурного життя в Козельці. Та всі потішають ся думкою, що з осені «Просвіта» в Козельці буде відновлена, про що вже і роблять заходи.

— **Ювілейні 5-коронівки**. З нагоди цісарського ювілею вичеканено сего року 20- 10- 5- і 1-коронівки а також і новоустановлену монету 100-коронову. До виданих вже ювілейних 20- 10- і 1-коронівок прилучають ся тепер юві-

лейні 5-коронівки, котрі оноді пущено в курс. Аверс монети прикрашує цісарське погруддя, зладжене після моделю проф. Маршала, а реверс є твором проф. Стефана Шварца. Видно на ній статі в розвіннім одязі, що в правій руці держить лаврову галузку, а лівою вказує на цифри літ 1848—1907. Крім корони й означення вартости монети є ще на ній напис: «Duodecim lustris gloriose peractis». Ювілейні 5-коронівки можна вимінити за звичайні в австро-угорським банку і єго філіях та у всіх урядах податкових.

— **Українська проповідь**. До каменець-подільської часописи «Подолія» пишуть з Залипова, що там в день католицького свята Івана Непомука православне духовенство запорядило святоточну службу Іванови Вонюви, причім виголошувано українські проповіді до народа, який ізза сего незвичайно радів до сліз. Коли ходить о борбу з націоналізмом, то православне духовенство послугує ся й рідною мовою українського народа, за теж чорносо-тенці усіх сил докладають, щоби не допустити до введення української мови до народних шкіл на російській Україні, хоч як се конечно вже хочби в інтересі загальної грамотности.

— **Заходи львівської «Просвіти» біля розвитку садівництва**. Часте заохочуване на зборах читалень та філій до рационального ведення садівництва, осягає свою ціль, бо з року на рік росте серед наших селян старання плекати дерев. Сей корисний об'яв бачив Виділ Товариства «Просвіта», бо селяни щораз частіше звертають ся о пораду і о добірні щепи. Запобіжане добірних щеп стає ся що раз більше передовсім там, де селяни або міщани самі ведуть торгівлю садівниці. На жаль продукція щеп доси в Галичині є так мала, що за високу ціну треба спроваджувати їх з закладів садівничих заграничних, а се обставина спинює значно піднесення і розвій садівництва серед селян. Щоби сю перешкоду усунути, Виділ «Просвіти» постановив при філіях і читальнях «Просвіти» закладати овочеві школи, які достарчували би селянам добірних і дешевих дерев овочевих (щеп) до закладання і відновлювання садів, а крім того служили до уряджування практичних садівничих курсів та демонстрацій, розбуджуючи через те знання і замилене до плекання садів. І в тім напрямі розпочав Виділ свою роботу. Першу школу деревцевих овочевих założено в р. 1906 при філії в Комарні на одноморговім просторі, на уряджене якої Виділ уділив на разі підмоги в квоті 700 К. В р. 1907 пороблено приготування до заложення другої школи при філії в Заліщиках і на ту ціль закуплено вже в Добровлянах коло Заліщик ґрунт. Школа та буде мати передовсім на цілі розповсюдження серед селян управи винограду та плекання вишниць, які в многих місцевостях коло Заліщик мають усі умовини як найкращого розвитку. Крім того львівська «Просвіта» заходила ся від початку 1906 р. коло заложення школи овочевої на більшій розмірі, так сказатиб, заведення садівничого в Милованю (пов. Товмач), де можна буде випродукувати що року около 40.000 добірних щеп і в той спосіб заспокоїти що раз більше запобіжане селян. При тім заведенню буде відбувати ся літом також практична наука садівництва і огородництва через улаштування постійних курсів. Щоби подати найважливіші відомости з науки садівництва для ширшого ужитку дрібних господарів, видав виділ «Просвіти» переклад праці Куровського і Табо: «Плекання овочевих дерев і корчів». Книжочка ся написана популярно і багато ілюстрована, вийшла з друку з початком сего року.

— **Ватага вломників перед судом**. Нині рано переслухано найперше Віктора Михальського, бронзівничого челядника, літ 35, якого Снегудський немилосерно «засипав» своїми зізнаннями. Михальський виперає ся закиненою йому участі в крадіжках в Тов-і урядників і священиків у Львові, в львівським жидів. кагалі і в Рясеві, де вправді був, але не здає собі справи, що там робив, бо був п'яний. Дальший об'яв. Теофіл Шветліх, бронзівн. челядник, літ 27, розповідає, яка була єго участь

в крадіжці у дпр. Стадника. Снегудський взяв єго, несвідомого цілі, зі собою і запровадивши на III. поверх дому при ул. Красіцьких, казав єму ждати на балконі, а сам пішов до мешканця дпр. Стадника. По хвилі вийшов і дав єму нести малу скриньку на ул. Під дубом ч. 12. За ту прислугу дав єму 200 К. Ту предсідатель радн. Берзон запитав, чи Шветліх не дивувався такою щедрою заплаатою, яка повинна була виносити найбільше 2 К. Третій з переслуханих нині рано то обжалований Вільгельм Гітнер (званий між злодійським ко-длом «Англіком» або «Зльотом»). Гітнер зізнає, що Снегудського представив єму Тітель-яко Ельзнеровича. Учасни в крадіжках не брав і є невинний (такий як єго товариші з лави обжалованих). Гітнер відкликє свої зізнання при слідстві і заявляє, що тепер хоче розповісти «щирі правду», бо бачить, що Снегудський єго не обжаловує. В дальших зізнаннях крутить як швець шкірою, доволі незручно, аби виказати ту свою невинність. З доси переслуханих вломників оден Васильський-Снегудський признав ся до кількох вломів, інші обжаловані представляють ся яко невинні овечки.

— **Демонстрації в Загребі**. Вчора підчас торжества Божого Тіла прийшло в Загребі до небувалої демонстрації проти хорватського бана бар. Равха і єго заступника. Бан підчас процесійного походу йшов за бальдахимом, а за ним віцебан, шефи секцій, старші жупани і інші достойники. Поки тривала процесія, був спокій. Колиж по обході бан і прочі достойники всіли до повозів, численні товпи народа почали кричати: «Пфуй і геть!» Товпа з кождою хвилею ще більше зростала і кричала. Вкінці посипало ся каміне на повіз бана. Кінна поліція надбігла в тій хвилі і окружила повіз бана, аби охоронити єго перед градом каміня. Повози в скорім бігу поїхали до палати бана. Так само атаковано віцебана і інших державних урядників. О 11. год. перед полуднем велика сила народа перла масою на площу перед палату бана, аби дальше демонструвати, але поліція замкнула дорогу і розігнала демонстрантів. Арентовано багато осіб.

— **Як цариця Єлисавета виховувала свої придворні дами?** Колись російські придворні дами карано дуже строго. Цариця Єлисавета уважала дуже на те, щоби її дворачки вели ся чемно при столі а найліпшим доказом того є її указ виданий 4. цвітня 1746 р. против неприличного поведєня при столі. Можна з того здогадувати ся, які то були ті російські придворні дами, коли цариця мусіла видати указ отсеє змісту: «Іх імператорське Величество зволила приказати, щоби в комнатах, де звичайно сидять при столі придворні панове і придворні дами, уставлено тяжкі скринки з ланцюшками, такі, які бувають по церквах. А коли би підчас обіду або підчас вечері якась дама сиділа при столі неприлично, то має носити на собі скринку з ланцюшком аж до кінця обіду або вечері, щоби то другі виділи і бояли ся та для уникненя такої ганьби вели ся чемно. Другий указ тої цариці, котрий закаує придворним дамам строго нюхати табак у церкві, звучить: «Іх імператорське Величество зволила іменним указом приказати двірським дамам, щоби підчас богослужєня в придворній церкві ніяка з них не нюхала табаки. Колиж би котра против того приказу іх імператорського Величества нюхала табак, то двірські льокаї мають відобрати їй табакерку і більше їй вже не віддати. Тіж, від котрих би зажа- дано віддання табакерки, мають то зробити без всякої суперечки, щоби любительки нюхання табаки з обави тої кари здержували ся від нюхання табаки підчас богослужєня». Небавком опієла карано скринками з ланцюшками і тоті дами, котрі в церкві розмовляли а дотичний указ звучить: «Іх імператорське Величество зволила іменним указом приказати: Коли би підчас богослужєня в придворній церкві якась фрейліна розмовляла з другою, то треба їй повісити на шию скринку, яких уживають в приходських церквах. Для перших ранг мають уживати ся позолочувані мідяні скринки, для середних білі з цини а для про-

чих звичайні зелені. Литейник Давид Осіпов має поробити такі скринки і подати, кілька матеріалу на них ужито“.

— **Взаїмна несподіванка.** Одного красною осіннього дня 1879 р. ішли якісь дві молоді пані аристократичного вигляду, але в зовсім скромних туалетах здовж муру, який окружає пишній парк в Ульріхштад, лівній резиденції шведського короля. Они побачили якісь дверці, котрі очевидно необачний огорожник забув замкнути, і вийшли без перешкоди до королівського парку. Тут ходили они може яких десятих минут, аж побачили якогось звичайно одягненого, може п'ятдесятилітнього чоловіка, котрий держав огорожничі ножиці в руках і порав ся пильно коло рож мабуть очкував їх.

— Чуєте, чоловіче!—закликала его одна з дам до себе. Чоловік той здіймив шапку і підійшов ближше.

— Слухайте, мої любі, чи не могли би ви показати нам замок? — спитала его тота дама. — Здає ся, що тепер нема там нікого. Діставте за то на пиво.

— Дуже охотно, мої пані; прошу, ходіть зі мною.

Він обводив їх по цілм замку, показав кожду комнату, обводив їх по всіх сходах та пояснював їм чемно все, як пристало на добре вивченого слугу.

Молоді дами подивлялися все, робили свої замітки до всего, а відтак одна з них спитала їх провідника: Чи розумієте по англійски?

— Ні, мої пані; я тутешній уроженець і розумію лиш по шведски.

Коли вже скінчили оглядати, виймила одна з туристок калитку з грішми і спитала: Щож вам належить ся, пане завідателю палати?

— О, нічо.

— Як то, нічо?

— Прошу лише дозволити мені поцілувати вас в хорошенькі ваші ручки.

— Який же з вас галлянтний завідатель! — сказали хороші дами усміхаючись. Якже називаєте ся?

— Оскар П., мої поважані дами.

Обі Англійки на хвилю аж стуманіли, але й зараз стямили ся, поклонили ся низенько і відповіли: „То дозвольте, Ваше Величество, що передамо Вам привіт від нашої матері, королеви Вікторії англійської, шотської і ірландської та цїсареві індійської.“

Оповідки.

— **Виділ тов-а „Вакаційних Осель“** у Львові має примістити в часі вакацій до 100 дівчат, переважно старших з виділових шкіл. Хто схотів би взяти до себе на село рускі дівчата, зволить зголосити ся на адресу: С. Герусинський, Львів, Арсенальська 6. — Рік шкільний кінчить ся 30. червня, тому пожадані як найшвидші зголошення. Доси зголосив ся доперва оден добродій.

— **Іменованя.** Міністер судівництва іменував о. Алекс. Грегоровича в Станиславові другим гр.-кат. парохом при карнім заведеню в Станиславові.

— **Вписи до середн. шкіл в Станиславові.** Вписи учеників до I. класи ц. к. гімназії з викл. язиком руским, ц. к. II. гімназії з викл. яз. польским і ц. к. школи реальної в Станиславові відбудуть ся в днях 1, 2. і 3. липня від год. 10—12 перед полуд. в канцелярії дотичних Дирекцій. До запису повинен явити ся кождий ученик лично в товаристві вітця, матері або опікуна. При вписі треба предложити: а) метрику хрещення, згл. уродження, без якої жаден ученик безумовно не буде прийнятий; б) свідоцтво щіплення віспи; в) докладно виповнену вписову карту, якої бланкети можна набувати у терціянів дотичних закладів; г) евентуально: свідоцтво шкільне з укінчення IV. класи школи народної; наколи би кождий ученик при записі не міг еще виказати ся шкільним свідоцтвом за другий піврік IV. класи, може предложити таке свідоцтво перед самим іспитом (перед 3. год. попол. дня 3. липня); наколи би і тоді ще не предложив свідоцтва, буде уважати ся его приватистом і яко такий тратить право увільнення від устного іспиту з якого небудь предмету. Крім того кождий ученик має при вписі зложити: а) вступну таксу в квоті 4 К 20 с, б) даток на середники наукові 2 К, в) даток 1 К на

фонд шкільних ігор і забав — разом 7 К 20 с, д) окремо кождий ученик після своєї змоги повинен зложити якийсь хотьби і найменший даток на річ фонду убогих учеників. Вступні іспити будуть відбувати ся: в п'ятницю дня 3. липня від год. 3. по полуд. письменний іспит, а в суботу дня 4. липня від год. 10. рануєтний іспит. Вислід іспитів оголосить ся всім ученикам в суботу по полудни, безпосередно по укінченю іспитів.

— **До П. Т. Родимців.** Кождий нарід спішить радо з помочю своєї убогій молодіж. Наша молодіж потребує ще в більшій мірі помочи і опіки, лишена нераз всяких средств удержання. Товариство Шкільна Поміч в Самборі підпомагає убогу шкільну молодіж заосматруючи після фондів в убраня, книжки, дає хвилеві підмоги, а крім сего удержує бурсу, для кстрої бажає витворити треваліші основи. Придбана реальність дає найлучше свідоцтво о запобігливости товариства, алеж діло ще недовершене, бож не спромоглись ми ще на вибудоване відповідного будинку, котрого пляни і кошторис чекають здійснення. Без помочи ширшого загалу добродіїв діла сего не довершимо. Місцева інтелігенция складає щомісячно значні жертви на ціль товариства, котрими амортизуєсь довг і доповняєсь недобори, пливучі з удержання бурси. Се спонукує нас відкликатись з прошенем до замісцевих Добродіїв, аби підпомогли наше товариство, бож цільно его в приходить з помочю замісцевим ученикам. І найменші жертви з вдячністю приймемо. — *Свящ. М. Ортинський, Т. Біленький.*

— **Нова стация телеграфічна.** З днем 20. с. м. отворемо при почтовім уряді в Гермаківці (пов. Борців) телеграфічну стацию з обмеженою денною службою.

— **Виділ Шкільної Помочи в Самборі** розписує конкуре на префекта з обовязком виховуючого нагляду молодіж, приміщеної в бурсі ім. св. Володимира. З огляду, що на разі Товариство дати може помешканє тільки беззвітному, тому рефлектус на безженного, або бездітного вдівця. Учителі мають першенство. Яко винагороджене дає Товариство помешканє і ціле удержанє. Поданя належить вносити до Виділу Товариства Шкільної Помочи на руки о. М. Ортинського, катехита ц. к. семінарії учит. в Самборі. — Від Виділу Товариства Шкільна Поміч і бурса: *свящ. М. Ортинський, Т. Біленький.*

Телеграми

з дня 19. червня.

Відень. Коресп. бюро дізнає ся, що звич. проф. церковного права в Інсбруці, др. Вармунд, став іменованим професором того права на німецькім університеті в Празі з важністю від 1. жовтня с. р.

Петербург. Міністер скарбу Коковцев вніс в думі проєкт закона на зятягненє внутрішньої позички до висоти 200 мільонів рублів ще перед затвердженєм бюджету на 1908 рік.

ДО Америки і Канади ЛІНІЯ КУНАРД найскорше.

Пояснень уділяє безплатно **Лінія Кунард** у Львові ул. Городецька 99.

Знаменитий Фільольог і математик, студент І. р. пр. глядає лекції. Ласкаві зголошення під „Diligens“ в адм. „Руслана“. (2—4)

Учительки домашної до двох дівчат і одного хлопця на цілий рік потребує о. Іван Пастернак, парох в Вацовичах, п. Дрогобич.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики **Евгена Білінського** в Збараж.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеньяві, 10% на школи і бурси тов педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках.

Держім ся покліку:

Свій до свого!

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) **Розважання про терпіня І. Хр.** — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) **Розважання про терпіня І. Хр. для шкільних дітей.** Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) **Боротьба Дрепера з вірою.** Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

виплачує без потручення провізії або коштів

всякі купони

вильосовакі вартіські папери.

Розклад залізничних поїздів важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Чернівце	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Чернівце	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломні	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

Передплата

на «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровского (Хорун-
щини). Експедиция місцева
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають-
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Новославизм в правдивім світлі.

(X) Ми вже давніше висловили кілька раз наш погляд про змагання все-славянські, початі спершу в Росії, а відтак пособлювані д-ром Крамаржом, Грібаром і Глібовицьким та нашими всеполяками. Тепер оповіщено в російських деньниках деякі статі, котрі дуже ясно о-світлюють властиву суть тих славяно-фільських змагань, а особливо у відносинах також до українства. В київській «Раді» д. Дорошенко обговорює її голоси російського деньникарства і тому ми наводимо сю статю, котра є вельми важним причинком до прояснення т. зв. новославизму. Ось що пише д. Дорошенко п. з. Славянські гості в Петербурзі і славянське єднанє:

Візита славянських „громадских діячів“ в Петербурзі, про що зараз петербурські газети подають всілякі подробиці і коментарі, має напівофіційний характер і не вважаючи на всі гарні й гучні фрази про славянське єднанє, про те, що приїзд славянських гостей „не має жадних політичних цілей в узкому розуміню сього слова“, кожному ясно, що се чисто політичний маневр, і що славянські гості не так заінтересовані в зближеню з російським громадянством, скільки з тими сферами, від яких можна сподівати ся певних „милостей“. І се вже не перший раз російські столиці бачать в своїх стінах таких гостей; починаючи від часів Івана Грозного довгою зграєю тягнуть ся славянські гості, що являють ся за тою або іншою „милостиною“, а д. Глібовицький має аж занадто проторену стежку: ще недавно бачили ми в Петербурзі такогож самого „славянського гостя“, не менш ніж він заслуженого „галицько-руського діятеля“ — небіжчика Мончаловского, котрий так само обивав пороги знатних мира сього і товк ся по різних зібраннях, маючи як останню й найповажнішу мету — милостинку „бідним Галичанам“, „угнетеным“ і Німцями, і Поляками й українофілами. Справді, яких громадских діячів відвідують теперішні славянські гості — Крамарж, Грібар і Глібовицький, які представники російського громадянства витають їх? Відвідують они переважно міністрів та урядових діячів, — себ то офіційну Росію, від якої до дійсного громадянства дуже далеко. Витають гостей теж, — не скажемо, щоб „цвіт російського грома-

дянства“: сніданком у клубі „общественныхъ дѣятелей“ частували їх вельможні октобристи; обідом частували їх у „Донона“ члени славянського „Благотворит. Общ.“, „Галицько-руського общества“, „Окрайного Союза“, „Русского Собрания“, зовсім така компанія, про яку казав Куліш у своїм віршу з приводу постановки Гоголевого монументу в Ніжені:

Зійшлись кругом твого стовпа всі

[мертві душі:

Пани, купці, педанти довговуші,

І заходили ся витати,

Мов председателя казенної палати!

Одним словом, скількиб туману не напускали петербурські й славянські віти про славянське братанє, про культурне обєднанє, факт зостає ся фактом, що дд. Крамарж, Грібар і Глібовицький зробили візиту Росії офіційній і тій, що зве ся тепер „реакційною“, або по просту — черносотенною. Що може бути спільного між „Русскимъ Собраниемъ“ і справжнім російським громадянством, яке не знає, як і відхреститись від ідей того „Собрания“ і всіх тих „обществъ“ і „союзівъ“? Що може бути спільного між д. Крамаржем, готовим стати до спілки з самим чортом, — вибачайте на слові, — аби досягти своєї партійної мети, і тими російськими діячами, котрі спілку з людьми правійше від кадетів уважали за ганьбу для себе? І як ми можемо поставити фігуру Глібовицького, ворога світла й волі, — на одну дошку з тими ідейними провідниками російського громадянства, котрі все своє житє клали за поширенє того світла і за здобутє тієї волі?

Тому то ми не бачимо ніякої щирости, ніякого запалу при стрічі й витаню в Петербурзі „західних братів“. Промовляють ся „високопарні“ фрази, підогріває ся шампанським дух „братерства“, оповіщає ся голосно про чисто культурні завдання, про відсутність політики в „узкому розуміню слова“, але... зпоза того всього визирає традиційне обличє „Славянського гостя“, якому найдорозші за все братні червінці. Що офіційна Росія теж не вірить у щирість плятонічного почуття славянських гостей, та й сама до них такого почуття не має, про се маємо свідощтво в останньому фейлетоні Меншкова в „Нов. Времени“. В ньому петербурска Пітія отверто, без усяких викрутів признає ся, що їй не так любі прекрасні очи й солодкі речі „братів“, як їхні збройні сили: від славянського єднаня з Росією вигода, мовляв, то що, „поза межами імперії, в найблизших сусідів, ми так начеб маємо насе-

ленє цілої великої держави, яке нам спочуває. Крім прихильної до нас атмосфери швидко зростаючого славянського патріотизму, ми маємо зараз в людности маленьких славянських земель — узброєні авангарди в півдні і в центрі Європи. Тепер Росії нема потреби перекидати армію за Дунай, — там уже стоїть на чатах, на випадок війни чудова 300-тисячна болгарська армія. Як ні слаба Сербія, всеж і її кілька корпусів, разом з корпусом Чорногори, чогось то варті. Половина величезної австро-угорської армії — славяни... Чехія, на жаль, не має воєнної армії, але її армія соколів-гімнастів і стрільців — не уступить регулярній“. — От бачите, які політичні перспективи, не в „узкому“, звичайно, розуміню слова відкривають ся перед духовними очима проводарів того російського громадянства, котре шанує зараз Крамаржа і К^о по всяких Дононах. Славяни важні, мовляв, нам тільки як спільники в майбутній європейській війні, що до всього иншого, то Меншикін виразно застерігає в сій же самій статі: Милости просимо до нас в гості, але не в хазні; навіть зо Славянами, поки вони зостаються Славянами, ми не хчемо ділитись славянськими правами... Терпіти польські, чеські, болгарські і всякі инші кобьонії на російській землі ми не можемо. Росія повинна зоставатись для русских, і тільки для них одних“. От вам і братерство!

В усякому разі, всяке єднанє пп. Крамаржів і Глібовицьких з російським громадянством — такаж фікція, як фікція наприклад те, що п. Глібовицький — дійсний представник якоїсь нації, чи хоч національної групи. Для нас, Українців, приїзд сей може мати значінє і навіть не аби яке, як грізне тemento нової небезпеки, якою загрожує нам ні хто инший, як тіж самі „брати“. Нам здає ся дуже симптоматичним постійне згадуванє з приводу теперішнього приїзду гостей польського питання. „Русь“ вважає, що головною перешкодою для славянської взаємности є польсько-російське питанє, як в Австрії, так особливо в Росії. „Поки сієї суперечки не розв'яжуть, доти нема надії на те, щоб який небудь славянський зїзд привів до мети“. Знов же й Меншиков у „Нов. Вр.“ заявляє, що він стоїть за автономію Польщі, коли неможлива повна незалежність її в етнографічних межах. Мовляв, — усе одно, зісти Поляків неможна, то чи не лучше дати їм спокій, щоб тим лекше можна булоб поїсти инших братів, усіх там Українців, Білорусів... Не дурнож й редактор польського Крају

в Петербурзі скликає нараду, куди скликає й членів польського «кола», і професорів славистів, щоб пошанувати славянських гостей, а ті, за дозволом п. Століпін, їдуть з Петербурга до Варшави. Одним словом, безперечно, зав'язує ся, за санкцією російських урядових сфер, змова між «старшими» славянськими братами. Тільки чи задоволені будуть з цієї змови «менші» брати? Що до нас, Українців, то нема жадного сумніву, що одна участь Глібовицького в сій афері не віщує нам нічого доброго. Відомо, що останніми часами між москвофілами й Поляками зав'язав ся самий тісний альянс, і не дурнож Глібовицький поїхав аж до Петербурга, щоб скріпити сю нову спілку покровом славянського об'єднання. Сеж над нашими головами, вороги українства по той і по сей бік кордону, простягають собі руки — на нашу згубу. Інакше не можна нічим іншим витолкувати собі участі москвофілів в останньому акті «російсько-славянської дії» та фраз „Руси“ про „польсько-руське питанє“ в Австрії.

Але, розуміє ся, всі ці заходи настількиж нам страшні, як і всі давні урядові переслідування проти українства. Що нового можуть вигадати тепер проти нас? Новий закон 1876 року в Росії і Австрії? Практика життя показала, яку вагу мають всі такі заборони. Українці звикли почувати себе самітними проти ворожих наскоків ріжних сторін, звикли покладатись тільки на свої сили. Але ми зовсім не зрікаємось ні єднання, ні солідарности з славянським світом, тільки не з такими его представниками, як п. Крамарж і К^о. Дійсне порозуміння між поступовим громадянством усіх славянських народів можливе тільки на широких демократичних основах волі й рівности, але при такому єднанні всякі Крамаржі й Глібовицькі — зайві, їм тут не місце.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Бюджетова розправа в польській палаті добігає до кінця, однак з ухваленням бюджету імовірно ще не закінчить ся літня сесія. Правительством внесло недавно пропозицію про горівчаний податок, бажаючи її полагати ще в літній сесії, однак зараз відозвали ся голоси, чи задля політичних і парламентарних трудностей, як і з річевих причин, які висувано проти цієї пропозиції, буде се неможливо. Міністер скарбу намагав ся розвіяти ці сумніви і переконати послів про konieczність ухвалення цієї пропозиції, щоби при сій нагоді були урегульовані також споживні податки, котрі також в Угорщині мають бути переведені, але з огляду на відпорне становище палати вельмож в справі цукрового податку польська палата не виявляла охоти в сій сесії полагати сю справу.

Міністер-президент почав переговорювати з сторонництвами, а в середу зібрав представителів клубових і пропонував їм програму роботи, яку правительство бажало б мати покладеною ще в сій сесії. На нараді були всі міністри, щоби тим зазначити, що й ті міністри, що сидять в кабінеті яко мужі довіря деяких

сторонництв, згідні в поглядах з міністром-президентом. Бар. Бек вказав на те, що сесія може безпечно тривати ще до 15. липця і таким способом можна би полагати при добрій волі ті закони, котрі є конечні, а передовсім пропозицію про горівчаний податок, замість котрої вийде в життя провізорія, яка уповажує правительство до побирання висшого податку від 1. вересня сего року, аж до 31. серпня 1909 р. Обради над властивим законом мали би відбутися в осені. Бар. Бек зазначив, що се конечно для того, щоби однаково тут поступовано, як в Угорщині. Крім того конечно поагода підвищення контингенту новобранців, котре приносить також користь населенню, а іменно пільги для родин резервістів що до вирава і що до відпусток в часі жнив в дусі промови міністра кр. оборони. Так само відпали би дві вправи для кр. оборони, а тим способом малоб населення побіч обтяження і значні пільги. Правительство порозумілоб ся також з дотичними заводськими корпораціями, щоби впровадити в життя домагання промисловців і господарів що до достав для війська.

В зв'язи з тим є також торгового політ. закон, для уповновласнення правительства і внесений що й новий меліораційний закон, котрий є значною уступкою для хліборобників, щоби їм уможливити ухвалення сербського торгового договору. Правительство наміряє також підвищити плати поштової і залізничної служби і деякій іншій службі урядовій, що вимагає видатку 13—15 мільонів корон, а також бажає удержавити чеську півн. залізницю.

Щоби се ухвалити, повинні й сторонництва деякі стягнути 11 наглих вносень, або деякі з них скоро поагодити.

Предсідателі висловили свій жал, що правительство їх з такою великою програмою роботи заскочило, коли они думали, що по ухваленню бюджету пойдуть на ферії, а тепер моглиб явити ся перед виборцями лише з підвищенням горівчаного податку і контингенту новобранців. Бар. Бек вказав на користь, які приносить сей останній закон і закон меліораційний, що виборці повинні прийняти з признанем.

Однак предсідателі заявили, що ще мусять нарадити ся з клубами, а ввчорок має бути наконецно уложена програма роботи.

Володимир Антонович.

Доля Галицької Русі під австрійським правлінням.

(Дальше).

Благодійні заходи Йосифа II. для Галичини і її дальша доля.

Розповідаючи о розпорядках австрійського правительства, змріюючи до забезпечення церкви в Галичині, розповімо тепер про розпорядки сего правительства, змріюючи до движення освіти в рідній для Галичини мові. До висше згаданих заходів Йосифа II. відноситься ще цілий ряд его заходів, змріюючи до освобождения галицьких селян з під їх тяжкого ярма. Йосиф II. видав цілий ряд розпорядків, чи, як тоді казали, рескриптів, призначених до поступовного підготовки освобождения селян Галицької Русі. Перший розпорядок сего рода відноситься до 1775. р., яким заведено інвентарі і зборено дідичам утїтати селян. Другий розпорядок відноситься до 1781 р.,

Тим розпорядком дано селянам право, заносити скарги на домагання зі сторони дідичів, а також зглядом приватних справ селян межи собою і особами інших станів. Ці скарги могли селяни вносити у всі інстанції вступуючого судівництва. Тимчасом досі не мали селяни ніяких юридичних прав і підлягали тільки т. зв. домініальному судови; судьями селян були самі дідичі і ті дідичі мали над своїми селянами право життя і смерті. Сегож року видано рескрипт, урегульовуючий панщину. Скільки панщинних днів установлювано після поділу землею. Панщина могла тривати від 1½ до 3 днів, однак не більше 3 днів в тижні, підчас коли давніше лучались випадки, що дідичі казали селянам робити в тижні по 6, ба навіть по 7 днів. Розпорядком слідуєчого року ще більше розширено громадянські права селян: 1) селянам дозволено вінчатися і без згоди дідича; 2) дозволено було їм виходити з одного села в друге, коли не були вдоволені своїм дідичем; 3) дозволено вписувати ся до міських товариств і цехів; 4) дідичам відобрано право користуватися безплатно прислугою, набраною зпоміж кріпаків. Сегож року видано інвентарну уставу, урегульовуючу повинности селян, а також їх обовязки; по сій уставі побирано від селян податки і данини натурою; селяни були обовязані робити тільки для дідича, а скільки їх роботи зависіла від їх наділів. Робота для дідича була одним з обовязком селян; всі інші обовязки і данини натурою знесено. З двох останніх розпорядків Йосифа II., перший відноситься до 1787 р. і дозволяв селянам купувати маєтності і записувати землі в завіщання; другий розпорядок відноситься до 1790. р.; він дозволяв всім станам, між ними і селянам, вступати до научних закладів і по скінченню одержувати їх права. Такі заходи Йосифа II. незвичайно поліпшили долю селян. До 1786. р. відноситься ще один розпорядок, що свідчить про заходи Йосифа II зрівнати що до прав всі народности своєї держави, зрівнати руский язик з іншими язиками цїсарства, зробити его в Галичині „Landes-Volks- und Nationalsprache“. Йосиф II установив, щоби офіціальні розпорядки в провінціях, заселених Русинами, видавано в руській мові.

Дорогу, по якій ішов Йосиф II, покинув его наступник Франц II. як німецький цїсар, як австрійський Франц I. Сей Франц був цілковитим противником Йосифа II. Через ріжні обставини став Франц типом реакційного володаря. Він відновив конкордат з папою, дав сильний заохочуючий товчок пієтизму. Супроти такого стану річий здобуло духовенство в австрійській цїсарстві більшу силу; а перевага католицького духовенства, як пануючого в Галицькій Русі, спричинила і перевагу польської народности. Здобувши силу в Галицькій Русі, стало католицьке духовенство стрімити до гнету рускої народности в тій землі. Се можна було дуже легко досягнути, позаяк шляхта в Галичині була переважно католицька і могла помагати католицькому духовенству. Они подбали о те, щоби уневажнити розпорядки Йосифа II; і то не лише розпорядки під зглядом громадянським досить свободні, але навіть зовсім невинні і то уневажнено їх тільки для того самого, що ввів їх Йосиф II. Руський народ в Галичині потерпів за се. Львівську метрополію знесено, все не католицьке духовенство підчинено католицькому. Особливо потерпіли научні заклади. Університет зразу обмежено — руські катедри знесено; опісля перенесено університет до Кракова на фонди призначені для львівського університету. У Львові остав тільки лицей з богословським віділом, але і богословів викладали тут в латинській мові, а не

в язиці ріднім для сеї землі, то є прускім. Офіціальні виклади мали відбувати ся в польськім язиці.

Між тим повстав спір між уніятским духовенством, а управляючими ним католицькими єпископами. Тоді засновало правительство осібну колегію, поручивши їй заряд релігійних справ і оśвіти. Її засновано 1805 р. Она складалась з 10 урядників, під предсідательством губернатора; всі урядники сеї колегії були Німці. В склад її вийшли також католицькі і уніятські єпископи. До нас дійшли деякі документи від сеї колегії, які свідчать про вельми важний спір, що повстав з ініціативи уніятского митрополита Левіцького. Розходилося о те, в яким язиці годить ся вчити в народних школах в Галичині. Годить ся замітити, що між рр. 1801 а 1817 привернено уніятську метрополію.

(Дальше буде).

Новинки

— **Календар.** В неділю: руско-кат.: Теодора; римо кат.: Альойзія. — В понеділок: руско-кат.: Кирила ст. (П. Пет.); римо-кат.: Павлина Еп. — Ві второк: руско-кат.: Тимотея м.; римо-кат.: Зенона Еп.

— **Вечерок в честь Тараса Шевченка** урядили вчера в салі львівського „Сокола“ учениці прив. рускої учительської семінарії дівочої удержуваної Тов-ом педагогічним. В програму вечерки вийшли деклямації, хор, соля інструментальні, промови, а всі точки були вивчені, як найлучше, з глибокого пієтизму до нашого народного генія. На сцені пишали ся серед зелені цвітів образ і погрудє Тараса, а сально умаєно також зелению. Публіка старша і молодша виповнила сально по береги і щиро оплескувала кождо точку програми вечерка.

— **Про Тов-о св. Рафаїла** находимо в брошурці написаній радн. Т. Реваковичом міжнимим отсї інформації: Щоби охоронити емігрантів від бід і знищення материяльного і морального, заложе-но ще 1872 р. в Майнц в Німеччині „Тов-о св. Рафаїла для охорони німецьких емігрантів католиків“. Відтак утворено такі товариства і в Америці і в Відні. Многі визначні люди підпомагають сї товариства — межи иншими св. Отець Папа римський, наш цісар Франц Йосиф I. і многі єпископи і мірські князі, а також і другі оśвічені гуманні люди. Тов-а св. Рафаїла мають мужів довіря по цілій Европі і Америці і по инших частях сьвіта. Ті мужі довіря уділяють безплатно відомости що до обставин в краю, до котрого хоче хто емігрувати. Они досліджують, чи еміграція є по-радна або ні, і їх поради здержали вже сотки людей від нерозважної еміграції, а тим самим охоронено сотки людей від нужди і нещастя. Мужі довіря радять, що мають емігранти з собою брати, охороняють емігрантів від визиску при вимінюваню грошей і стараються ся, щоби емігранти почули еще раз, заки на море виберуть ся, слово Боже в рідній мові і щоби доступили св. Тайн після свого обряду. Тов-о св. Рафаїла дає і про те, що-би емігранти, коли вступають на землю американську, і там дізнали опіки від мужів до-віря Тов-а св. Рафаїла. Також старає ся Тов-о св. Рафаїла о те, щоби при переїзді через море емігранти були належито харчовані і щоби там в будинках емігрантських, в яких емігранти є в пристани уміщені, заки виїдуть на море, як і на кораблях ліжка мужчин і жінок так були поуміщувані, щоби не дати причини до згіршеня.

І Русини заложили „Товариство св. Рафаїла“ у Львові яко філію австрійского Тов-а св. Рафаїла у Відні — для охорони руских емігрантів з Галичини і Буковини. Роблено великі перешкоди в краю, щоби Русини не за-ложили сего товариства. Аж по довгих літах дозволило міністерство на утворенє сего то-вариства. Цілюю нашого Тов-а св. Рафаїла не

є заохочувати до еміграції, але щоби тих Русинів, що вже рішили ся емігрувати, по можности охоронити перед визиском, а потім щоби Русинів, змушених нуждою в ріднім краю йти в заморські краї, удержати при на-шій св. вірі і при нашій народности, щоби ті емігранти Русини почували ся все дітьми руско-української вітчизни і рідної руско-като-лицької Церкви.

— **В німецькій політехніці в Празі** вибрано на найблизший шкільний рік деканом виділу будови машин нашого земляка проф. д-ра Івана Пулюя.

— **Зїзд матуристів** львівської рускої гімназії з 1888. р. відбуде ся дня 29. червня с. р. у Льво-ві. З присланої нам програми зїзду бачимо, що матуру зложило тоді 41 учеників. За 20 літ померло 4, а всі инші є на становищах: 25 сьвященників, 5 лікарів, 1 адвокат, 1 судовий радник, 1 секретар суду, 1 почт. офіціал, 1 концевіст скарбу, 1 бухгалтер щадниці і 1 директор нар. школи.

— **З київського університету.** На останьому засіданю ради професорів університету св. Володи-мира д. 12 с. м. визначено комплект сту-дентів для приєму сего року. На правничий факультет признано можливим прийняти 500 студентів, на історично-філологічний — 300, на медичний — 150 і на фізично-математи-чний — 300 (по 150 студентів на кождий виділ). Таким чином сего року від осени мають при-няти студентів значно більше, аніж торік, — особливо на медичний факультет, на яким то-рік вуло всего тільки 75 місць.

— **З Харківщини.** Нещодавно в Сумах оден добродій звернув ся був до городской управи з проханєм узяти від нього до городской бі-бліотеки декілька українських книжок (щось біля 30 примірників, чи й більш), тільки з у-мовою: сї книжки і ті українські, які там вже є, відокремити в спеціальний катальог, тобто завести при бібліотеці український відділ. До тогож сей добродій навіть сам згодив ся усе се зробити. Але городска управа на се... не пристає. Які мотиви у неї були на оці — невідомо. Виходить, ті „тоже малороссы“, що засідають в управі, не дуже то піклують ся про своє національне житє. („Рада“).

— **З міської автономії.** З Теревовлі доносять, що наслідком безнастанних спорів і неможли-вості осягнення порозуміння що до особи буду-чого бурмистра, дійшло до того, що задля недостатку комплету не може відбутися ні одно засіданє, які скликає заступник бурмистра Пашковский. Супроти того ожидають там в найблизших днях розв'язаня громадської ради і установа правительственного комісаря.

— **Каригідне недбальство.** „Діло“ доносить, що в селі Трибухівцях, бучацького повіта, діти яким заціплено віспу, порозхоровували ся, а одно вже померло. Коров'янка, якою ціплено діти, мусіла бути або за остра, або зіпсована, бо рани на руках так ятрять ся, що тіло від-падає куснями від костий. Щіплена переводив лікар др. Крижановский. Покликані до того санітарні власти повинні ту справу розслідити, хто винен тому нещастю, бо инакше між се-лянами може виробити ся недовіре до всяких щіплень і ліків.

— **В гімназії в Бучачи** сїдало до іспиту зрі-лости 31 учеників публичних, 9 екстерністів і 1 приватистка. По народности було 9+6 Русинів, 10+3 Поляків, 12+1 Жидів. Від іспиту відступило: 5 екстерністів Русинів, 2 екстерністи Поляки; 1 Русин екстерніст апро-бований на рік а оден Поляк на неограниче-ний час. З публичних учеників репробовані на 6 місяців: 1 Русин, 1 Поляк і 1 Жид. З Ру-синів здали: Гринів Михайло, Кривий Олекса, Целех Петро (з відзн.), Купчинський Володи-мир, Курилович Михайло (руський), Криштало-вич Павло, Матвій Микола і Михалевич Іван. Іспитови проводив кр. інспектор шк. Тадей Левицкий.

— **Іспит зрілости** в гімназії в Бродах від-був ся від 9. до 16. с. м. під проводом крає-вого шкільного інспектора Дворского. На 53 абітурієнтів не здало 5. Попри жидів, як ста-новлять головний контингент брідської гімна-зії, здали іспит зрілости отсї християни: Вол.

Юринець (з відзн.), Лев Метановский, Ян Ко-ханський, Север. Левицкий, Ант. Шерловский, Йос. Завадовский, Алекс. Брояковский, Йос. Чехович, Бол. Івасневский, Йос. Лотоцкий, Вас. Лисайко, Ів. Оришин, Мих. Оришин, Вас. Ро-манюк, Ад. Войтович і Ів. Жвирба.

— **Університетський страйк.** Студенти ради-кальних поглядів в Інсбруку і страйковий ко-мітет у Відні ухвалили дальше страйкувати. Ческі студенти в Празі перервали страйк, а так само польські студенти в Кракові скінчать страйк з нинішнім днем. На ческій техніці в Берні мор. прийшло вчера до студентської за-верухи, через що деякі професори перервали виклади.

— **Ватага вломників перед судом.** По Гітне-рови переслухано вчера Люїзу Тітльову, жінку позолотаря, обжаловану о переховуванє краде-них річей, яка не признає ся до ніякої вини. Дальше зізнавала Франц. Усценська, жінка бронзівника. Прибула з 11-місячною дитиною на руках, мабуть в тій цілі, аби викликати милосердє у трибуналу. Акт обжалованя за-кидує їй, що переховувала крадені річі і да-вала захист Васіньским. Усценська виправдує ся, що не знала про крадіжки; вкінци дістала спазми. По ній переслухано Васіньску згл. Снегуцьку, яка розповідає просторо про торго-вельні підприємства і подорожи свого мужа та що не могла догадувати ся, аби єї муж міг красти. — На нинішній розправі переслу-хано Стан. Усценського. Він уважав Васінь-ского за порядного чоловіка, не знав про те, що Вас. допускав ся крадіжий і тому ува-жав себе за невинного. Обжал. Йосиф Ко-стур, актор руского театру, відпекує ся спілки з Васіньским. Коли відчитано лист Костура до Васіньского, в яким заохочує его приїхати до Коломиї, Костур не відповідає і зачинає плакати. Що до крадежи у дир. Стадника, то про неї не знав, а навіть не знав, де п. Ста-дник мешкав. Предсідатель питає его, звідки мав 104 К на книжочці в касі і замічує, що з нужденної платні годі зложити яку небудь квоту. Обжалований мовчить. Потім оповідає, що випадково пізнав ся з Васіньским, Косом і Літвином в вагоні залізничі. — На тім заря-джено обідню перерву.

— **Бібліотека мільярдера Карнеджія.** Карне-джіє є Шкотом. Коли здобув величезне май-но, яке поставило его на чолі американських мільярдерів, не забув про свою відчину. Чим віддячити ся їй з синівською любов'ю? Шпи-талем? театром? може записом на добродій-ні цілі? Довго я думав над тим — говорив Карнеджіє одному із своїх приятелів — який би найкрасший дарунок зложити Шкоції. І по довгій розвазі я дійшов до пересьвідчення, що найкрасшим дарунком буде лише книжка. То-ді Карнеджіє подарував столиці Шкоції, Един-бургові, 12½ мільонів франків на заложенє бібліотеки. Вибудовано за то дім двоповерхо-вий з камінними сходами, з виложеними пор-целяною стінами а долівку вистелено ліноле-ум. При входових дверях нема придверника, нема нікого, що стеріг би входу; над дверми видніє велика блескуча напись: „Для публіки — вступ свободний“. Нема навіть гардероби. Можна вийти так, як ходять ся на улиці: в нагортці і з палицею. Лише „турнікет“ зна-чить в дверех число гостей. Бібліотека ділить ся на дві часті: читальню і випозичальню. В читальні є дві секції: часописи і книжки серед яких нема повісти, лише твори бого-словські, географічні, історичні, соціологічні і описи подорожий. Випозичальня містить ся над читальнею. Катальог показує, що можна вибрати між 52.318 творами. Пересічно позичає ся 345.670 томів річно. Всі книжки є в знаменитім стані, бо як лише знищать ся, за-ступає ся їх новими. Бібліотека отворена від 9. рано до 10. вечером щодень з виїмком сьвят. Крім того є ще окремий відділ науко-вий з 60.000 томів і відділ випозичаня кни-жок до дому зі 101.000 томів. На таку бібліо-теку не всякий нарід може здобути ся. Ми Русини під зглядом своїх бібліотек є бідні. Є вправді у Львові бібліотека Тов-а ім. Шевчен-ка, є і в „Нар. Домі“ і в „Просьвіті“, але з них користають одиноко працюючі науково.

Приступну для всіх бібліотеку в читальнею і виписувальнею будемо мати небагом в „Прогресі“, як лише бібліотека буде уцарядкована.

— **Дрібні вісти.** Пос. др. Олесницький поставив в палаті послів пильне внесення о уділене скорої підмоги для потерпілих в громаді Задвіре, перемишлянського повіта, від огню а в громадах Плав, Хутар і Кальне, стрийського повіта, від граду і бурі. — В Тербовлі в тамошній гімназії ширить ся хвороба звана „мумпсом“ так дуже, що майже половина учеників не ходить до школи, в виду чого директор гімназії, Гек, був змушений поставити внесення до краєв. ради шкільної о замкненні гімназії.

Оповідки.

— **Прогулька львівського „Сокола“** виїздить завітної неділі о 1:35 год. по пол. до Янова, а по дорозі огляне печери в Страдчи. Збірка на головнім двірці.

— **Руска бурса в Тернополі** прийме на шкільний рік 1908/9 130 учеників шкіл середніх. Подання о прийняті осмотрені свідомством убожества належить вносити на руки Заряду до 1. липця с. р. Прийняті питомці мають піддати ся оглядинам лікаря і вказати ся потрібним білем і одежію при вступленю до бурси. — З Виділу Рускої Бурси: о. Дамьян Лопатинський, голова, Іван Боднар, секретар.

— **Конкурс.** З новим шкільним роком примістять тов-а Шкільна Поміч в своїй бурсі ім. св. Володимира в Самборі 60 учеників. З сего числа може бути прийнятих 25 на власний харч за доплатою 3 К місячно і доставлюванем після умови харчу в натураліях, а прочі за доплатою 24 К місячно. Всі прийняті зложать одноразово 2 К на інвентар і 1 К на лікаря, та піддадуть ся лікареским оглядинам. Прийняті до бурси мають вказатись відвідною скількістю біля і одежі, та привезти свою постіль. Товариство дає своїм вихованкам приміщене, харч і надзир. Подання належить вносити до кінця липця 1908, адресовані до тов-а Шкільної Помічи в Самборі на руки о. М. Ортинського, катехита ц. к. сем. учит. в Самборі. До листів з запитанем належить долучити марку на відповідь. Від Виділу Шкільної Помічи і бурси ім. св. Володимира в Самборі 17. червня 1908. *св. М. Ортинський, Т. Біленький.*

Наука, штука і література.

— **Терновий вінок**, літературно-артистичний альманах, присвячений визвольному рухові, вийшов під редакцією Олексі Коваленка в Києві. Видане на гарному папері, в стилі модерн, з гарними вінетами і малюнками. Поміж письменниками, що взяли участь в сьім альманаху, стрічаємо такі імена як: Карманський, Луцкий, Стефанік, Леся Українка; переводи з Гетого, Надсона, Андреева, Горького і др. Малюнки всі оригінальні, нігде ще не репродуковані, а ціле видане справді розкішно владжеше. Ціна 1 карб. 25 коп.; а в артистичній оправі 2 К. Можна дістати в книгарні Н. Т. ім. Шевченка у Львові.

— **Нова угро-руська граматика**, написана о. Августиним Волошином, редактором „Науки“, удостоїлась 200-коронової нагороди від угорської наукової академії.

Телеграми

в дня 20. червня.

Триєст. Сойм прийняв одноголосно виборчу реформу.

Любляна. Сойм ухвалив вчера предлогу в справі краєвої ординації виборчої, почім сесию відложено.

Лондон. Дневники доносять, що рос. цар сего року не приїде до Англії, але надїє ся загостити там в слідуючій році.

Вашингтон. Дотеперішній секретар воен-

ний Тафт кандидує на президента Зєдинених Держав і має вигляди бути вибраним.

Царгород. Викрито ту заговор на султана. Арештовано 100 Вірмен.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 19. с. м.: Зофія Стадник, Вишня; Евгенія Александровна Оболенська, Севастополь; Александра Івановна Степанова, Севастополь; Роза Ляйднер, Скала; Валентина Павловна Уменська, Севастополь; Іван Плавюк, Товмач; Никола Ляхович, Делієв; о. Григорій Романець, Княжиполь; Никола Тишовницький, Довголука; Роман Левицкий, Борислав; Роман Походило, Стоків; Петро Дачкевич, Яричів новий; Семен Костецкий, Токи; Юліян Тустанівський, Дрогобич; о. Володимир Гоцкий, Колоденце; о. Теодозій Цар, Вибудів.

Знаменитий Фільольог і математик,

студент І. р. пр. глядає лекцій. Ласкаві зголошення під „Diligens“ в адм. „Руслана“. (3—4)

Поручає ся дешеве і совісне Артистично ритівниче заведене А. ЗІГМАН А

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — вівіски ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (33—?)

Америки і Канади ЛІНІЯ КУНАРД найскорше.

Пояснень уділяє безплатно Лінія Кунард у Львові ул. Городецька 99.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнішим денним курсі,
не числячи ніякої провізії.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Білінського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках.

Держім ся покликю:

Свій до свого!

ФІРМА

ФІНКЕЛЬШТАЙН і ФЕЛЬ склад зеліза і зелізних товарів

Львів, ул. Сохїшка ч. 26.

порукає свій богато заосмотрений склад блях цинкових, чорних і мідяних до покриваня будинків і церков по фабричних цінах, як також і всяких керничних приборів. (3—4)с.

Працюйте і шалїть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою
у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позики на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних вносять рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векслі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2.795.183 К.
Позички уділені	3.410.684 К.
Уділи членські	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	45.842 К.
Льокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад зелізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломїї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломїї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені +.

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні
крім неділь і руских свят
о 5¹/₂ год. пополудні.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження.

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Борба двох світоглядів.

Присвячую нашій
віруючій інтелігенції.

1.

Широкі розміри, які несподівано при-
брала справа Вармунда, свідчать не дво-
значно, що вона вже в своїм зароді пе-
рестала бути справою особистою, але пе-
ремінилася в справу цілого населення.
О щож властиво ходить? Приклонники
Вармунда до нині, як зараз переконавмо
ся, не виповіли щиро, чому так завзято
боронять катедри сего професора. При
першій огни вони затрубили були, що
християнські послы, а передовсім христ-
соціальна партія, хотіли були ужити бо-
гохульств, яких проф. Вармунд допускав
ся в своїх викладах, письмах а навіть
вісках, до своїх політичних цілей, проти
чого знов „поступовці“ мусять реагува-
ти. Релігії не повинно ся втягати до по-
літики, говорили вони.

Та хід самої справи показав, що
вармундовці говорили свідомо неправду.
І вони побачивши, що їх словам вже
навіть новик політичного життя не вірить,
заграли другу бовзу пісню на тему: ми
боронимо свободи науки. І в тім маневрі
„вільнодумці“ не осягнули правдивого
успіху, скоро ані оден вчений, хоч як
він би був чуткий на своє право науко-
вої свободи, ані сему окликови, ані цілій
тій борбі не приплеснув.

Противно, проф. Віктор Навман, у-
критий під псевдонімом „Pilatus“, сам
некатолик, виказав в своїй праці, що
памфлети Вармунда є лише плягіатом
поганих письм ексекуїта і релігійного
апостата графа Ноєнброєсха, і з наукою
не мають нічо спільного. Мимо того
„вільнодумці“ вивішеної хоруговки в о-
бороні свободи науки не зняли і борба
під нею триває далі. Нині нема двох га-
док, що се борба релігійна; се
борба двох світоглядів, се борба хри-
стіянства з новітнім поганьством випле-
каним на багні матеріалізму.

Християнство, переховуюче в своїм
депозиті неомильну, Богом обявлену
правду, є певне своєї побіди, але бодай
на разі має трудніше становище, коли
тимчасом его противник заняв в борбі
найліпші місця. Він є паном могутної ни-
нї печати, має на услугах університетські
катедри, а підлещуючи людским похотям,
котрим як раз християнство наказує са-
мовідреченє, потягає за собою цілі на-
родні маси. Християнський світогляд є
ще і в тім прикрім положеню, що навіть

деякі его ісповідники, не знаючі духа
католицької віри, а упоєні блеском ниніш-
ного поступу, знаходять ся своїми пере-
конаннями і аспіраціями радше в против-
нім таборі, воїнів Христових. А упадок
пралата Loisy'ого, проф. Ehrhard'a, Schni-
tzer'a і інших показує нам, що теперіш-
ні духові напрями можуть „прелстити и
избранныя“. Тим більше чоловік світ-
ський, а передовсім образований, отже
приглядаючий ся струям найновіших і-
дей, коли хоче бути щиро віруючим хри-
стіянином, мусить видержати тяжку про-
бу і борбу про свій християнський сві-
тогляд. Він знаходить ся нераз, пише
проф. Вебер*), майже в трагічнім поло-
женю. З одної сторони не хоче зривати
з Церквою, бо дізнав від неї занадто
много духового добра і щастя, щоби міг
его в собі згнобити і заперечити, а з
другої сторони мов марево страшне від-
вертають его в д Церкву її „середновічні
погляди“, а рівночасно філі щораз то
нового життя уносять его в зовсім про-
тивнім на позір напрямі. Але і его ціле
єство, его воля рве ся там, де его жите
євїта несе. В практичнім житю він му-
сить чути себе передовсім новітнім чоло-
віком і тому для духа поступу, який до-
вів людскість до теперішнього стану куль-
тури, чує ся зобовязаний. Він день в день
вдихає его духа, він в політичнім, соци-
альнім і економічнім житю є окружений
его ділами. Хоч би він навіть хотів, то
не може від поступу увільнитись. Обра-
зований чоловік потребує лише оглянути
ся в житю культурнім на минувші віки,
а сейчас побачить, що се є і неможли-
вою і глупою річю заперечувати свій
час, а шукати щастя і знайти его в ми-
нувших добах. Хто сотворив нам так ве-
личаву техніку, таку преріжну комуніка-
цію, поживу, одіж; словом все, що ви-
повняє наше жите щоденне? Ніхто ин-
ший, як новітний дух дослідів і поступу.
То він уповаючи на силу своїх гадок,
слідить висоти і глибини і хоче вести
людскість до щораз то нових цілей.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В справі програми робо-
ти в держ. раді, яку бар. Бек виложив
на останній нараді клубових предсідате-

лів (ми подали її в попереднім числі) ви-
словив ся голова німецької девятки пос.
др. Кіярі, що така програма при єство-
ваню парламент. міністерства може вийти
з порозуміння парламент. сторонництв з
міністрами, що засідають яко мужі дові-
ря їх в кабінеті. Неперечно трудно серед
літної спеки спокійно вимагати від держ.
ради виконання таких важних робіт, але й не
треба забувати, що посольська палата до-
вший час властиво нічого не робила.
Виконаню конечних законодатних робіт
насувають ся значні технічні труднощі,
але треба буде сі труднощі усунути. Ви-
конанє відомої програми роботи було би
тепер уже задля того бажане, щоби осін-
на сесія мала свободні руки, взяти ся
до бюджету на р. 1909 і до великих пред-
лог про обезпеченя.

Сесія делегації, як з парл.
кругів звіщають, мала би відбути ся в
другій половині вересня. В правді
на той час мають бути скликані деякі кр.
с о й м и, як ческий, стирийский, крайнь-
ский (о скільки нам відомо, також г а-
л и ц к и й), однак були вже такі рівно-
біжні сесії. Загально переважає такий
погляд в парлям. кругах, що не було б
потреба нового вибору членів делегації.

На Б у к о в и н і починає христ.
суспільна організація щораз більше роз-
вивати ся і до неї пристають Німці і Во-
лохи, щоби видобути ся з під верховла-
ди жидівства і ліберального зіпсутя. Ся
організаційна робота веде ся під впли-
вом і з понуки віденських кругів христ.
суспільних а іменно: др. Люєгера, міні-
стра Гессмана і долішньо-австр. маршал-
ка кн. Ліхтенштайна. Сими днями засно-
вано там знов новий христ. сусп. союз
хліборобский в К і м п о л ю н г у. Воло-
ські послы буковинські уміли все злукою
з могутними парламент. сторонництвами
вихиснувати для своїх справ і придбань
політ. і парлям. положенє. Свого часу
волошка пята з Лупулом на чолі дер-
жала ся впливого клубу Гогенварта, се-
годня волоські послы держать ся христ.
сусп. сторонництва, коли тимчасом рускі
послы все ще стоять за занепадаючим
лібералізмом і тим способом не можуть
дійти до того впливу, який могли б мати
своїм числом і складом.

Дня 17. червця минув рік з того ча-
су, як почала ся сесія наро-
дн о г о п а р л я м е н т у вибраного за-
гальним голосованєм, однак настрої за-
сідання, яке відбувало ся в сі роковини, не
відповідав зовсім значіню історичної хви-
лі. Бюджетова розправа вела ся дальше
без всякого зацікавлення і участі послів,
так що оноді треба було задля недостачі
потрібної для ухвал прийви сотки послів
закінчити засіданє і листами висланими
в ночі на адресу послів візвати їх на слі-
дуюче засіданє. Бачність всіх була звер-
нена на подію, яка тоді склала ся поза
держ. радою, на відомий докір цісаря ви-
словлений міністрови просвіти задля дар-
мованя студентів університетських. Отже
невеселі се були роковини, бо лише під
великим напором правительства вспіла

*) Wissenschaftliche Beilage zur Germa-
nia, 1908. Nr. 1.

нова держ. рада за рік полагодити австро-угорську угоду, а тепер докінчує бюджет за біжучий рік. Так само невеселі були ті роковини і для руских послів, котрі вийшли до нової ради в більш як тричі значнійшій числі в порівнянню з давнім станом і з великими надіями на значні успіхи, а по році діяльності опинилися зовсім відокремленими посеред парлям. сторонництва. Що таке відокремлене не могло допомогти до позитивних успіхів, се річ зовсім зрозуміла.

Заграниця.

З часу ревальського з'їзду панує в Німеччині велике роздратоване. Услужний французькому правительству Temps запевняє вправді, що Англія аж тоді буде для Франції цінним союзником, коли Англія також сухопутне військо доведе до такого значіння, як флоту, бо Росія не має тепер ніякої охорони на Балтійським морі. Російське дневникарство виступає даліше неприхильно проти Німеччини. Урядова „Россія“ бажає, щоби заключений в Ревлю англо-росс. договір розтягнуто на всі справи. Французький міністер загр. справ Пішон виголосив сими днями промову про світове положення і зазначив, що великий союз заключений з Росією, скріплений новими приязними зближеннями, здобув собі нову повагу, котра звертає ся лише на удержане мира. Ніяка воєнна думка не вмішала ся до того зближення і порозуміння в Європі і на далекім Сході. Нове угруповане держав має лише мирні цілі і забезпеченє мира, а не лихі заміри і небезпечні заботи. — Hamburger Nachrichten остерігають німецьких державників, щоби не дали заколисувати ся такими високопарними а нещирими запевнюваннями.

Др. Векерле нараджував ся з бар. Еренталем сими днями про заграничну політику монархії, а як Budapesti Hirlap запевняє, віденські дипломат. круги були наперед повідомлені про англо-росс. зближене і ревальська подія не була для них несподіванкою, але се певно, що Реваль положив кінець Мірцштегові.

Тимчасом в Берліні положенє безнастанно заострене. Зміст відомої войовничої промови цісаря Вільгельма потверджують, а в Берліні занепокоєні обміною телеграм між Ревлем, Парижем і Римом. Побоюють ся там, що і у Відні і в Пешті неприхильні Німеччині впливи промостять собі дорогу. Цісар Вільгельм вибирає ся в подорож на північ, а єму товаришує німецька флотія.

Володимир Антонович.

Доля Галицької Руси під австрійським правлінням.

(Дальше).

Війни з Наполеоном 1808—1811. р. ослабили Австрію. Се був для Австрії час, коли угнетений нарід Галичини повстав і станув по стороні Наполеона, що воював під той час з Австрією: части Галичини, що належала до Австрії, вийшла в склад зорганізованого Наполеоном Варшавського князівства. Тоді то повстали між уніятським і католицьким духовенством неприязні відносини. Львівський уніятський єпископ Ангелович не хотів признати польського правління і наклонював своїх вірних признати правління Австрії, яко краще від польського. Ся обставина стягнула на Ангеловича від тодішніх великі прослідования: єго дім зруйновано,

самого єго побито, так, що ледво спас своє житє перед розяреним народом, завдяки сему, що до справи вмішали ся польські князі, які вкінці прийняли Ангеловича під свою опіку. Коли Варшавське князівство знесено, то австрійське правительство почало відносити ся з недовіром зглядом польського елементу в Галичині, особливо в тій часті, яка знов дістала ся Австрії по знесеню Варшавського князівства. Для того захотіло австрійське правительство зрівнати руский елемент з католицьким. В тій цілі відновило оно 1813 р. у Львові уніятську метрополію. Ангелович став митрополитом з огляду на свою діяльність в недавнім Варшавським князівстві. Наступником Ангеловича був Левіцький, що взяв участь в висше згаданім спорі. В тім спорі брав участь з одної сторони Левіцький, з другої сторони католицький архієпископ Анквіч. Левіцький старав ся доказати, що в рускій часті Галичини годить ся прийняти яко викладовий місцевий руский язык; Анквіч знов старав ся доказати, що виклади в польським язиці необхідні навіть в сільських школах цілої Галичини. Левіцький покликуював ся на педагогічні згляди і старав ся доказати необхідність викладів в цілі успішного розвою морального і релігійного образования. Він казав, що таке образование може бути успішне тільки при помочи викладів в місцевім рускім язиці; що різниця між польським а рускім языком дуже значна і з Русинів-Галичан мало хто розуміє польський язык. Левіцький покликуював ся на слова правительственных урядників, які казали, що правительственні розпорядки можуть бути зрозумілі для Галичан тільки в перекладі на їх рідну мову. Звертав увагу й на се, що час навчання в сільських школах дуже короткий, отже колиб прийняти предлогу Анквіча, то, заким діти вивчать ся польського языка, проміне час для їх навчання. Вкінці Левіцький привів а доказ множество адрес від Русинів-Галичан, які просили о введенє руского языка в школах.

Ті докази Левіцького збивав католицький архієпископ Анквіч. Він казав, що руский язык се лише діалект, а не язык, потрібний тільки для відправи богослуження. Радив заснувати кілька шкіл, в яких викладали би сей язык для тих людей, що бажали би стати духовними. Руский язык — мертвий язык, який під сю пору вже не єствує. Дальше казав Анквіч, що править своїми вірними вже 44 роки і на тій основі не признає, щоб єствував руский діалект, бо, як він запевняв, протягом 44 р. не чув від нікого, щоби було можливим, викладати в школах в рускім язиці; се видумка Левіцького. Одиноким языком, який уживають в Галичині, є польський; польський язык ділиться вправді на кілька нарічій (нар. є мазовецьке нарічє), але ті нарічє дуже мало різнять ся від себе. Колиж уніятське духовенство вважає необхідним се, щоби Галичани вміли читати катехизм в мертвім язиці, то най заснують такі школи на свій кошт, а не на кошт правительства. Лучше треба порадити уніятському духовенству, щоби переклало свої богослужебні книги на польський язык, або печатало їх латинськими буквами, замість того, щоби язики і письма без потреби помножувати в школах задля лірників. Комісія згодила ся з Анквічем. Заслугує на увагу се, що ні оден чоловік з осіб, які рішали се питанє, не знав ані одного славянського языка. В склад сеї комісії входило 10 Німців під председательством губернатора Ганера. В декретах, післаних комісією до затвердження правительству, сказано, що руский язык мало уживаний в громадянським житю, в розпорядках і в військовій службі. Одиноким народним языком (Die ein-

zige Sprache) в Галичині — є польський. Се булоб порушенем прав корони, зносити польський язык. Комісія не зборонює впрочім вчити уніятські діти катехизму і письменства кирилицею. Можна засновувати і рускі учебні заведеня, але без підмоги зі сторони правительства. До правительственных шкіл можуть учащати діти шляхти і інших більше або менше знатних людей; для них булоб се обидою вчити ся мужицького жаргону. Уніятське духовенство протестувало против такого рішеня комісії, але сей протест не мав ніяких наслідків і польський язык заведено. Час від 1818 до 1848 р. був порою сильного гнєту народности. Правительство старало ся заступати оден народний елемент другим. Наслідком таких заходів правительства було взаємне роздратованє і загальна апатія. Таке роздратованє і таку апатію бачимо в Галицькій Русі. Положенє руского населеня було тут невідраднє, але не лучше було й положенє польського населеня. Польське населенє відгравало тепер двозначну роль: оно казало, що тепер оно — одна правоздатна народність в Галичині і заперечувало єствованє рускої народности; оно казало, що Русини — такіж Поляки, лише з деякими відміннями. Таким чином положенє галицько-польської суспільности було вельми незавиднє: оно не знало єства справи. Супроти такої несвідомости, можна було сповняти ряд насильств, але годі було дійти до якоїсь певної цілі. Вказана висше політика австрійського правительства була дуже звичайна: она була наслідком ретроградного руху і несвідомости справи. Правительство задумало оперти ся: 1. на ульстрамонтанстві, що дало спромогу духовенству здобути собі силу; 1) на шляхті, яка, будучи в Галицькій Русі переважно польською, наклонювала цісаря до ослаблення рускої народности.

(Дальше буде).

Анатоль Вахнянин.

Листи до Пантелеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

(Дальше¹).

IX.

Зі Львова 3. Лютого 1889.

Високоповажаний Добродію!²)

1. Зажуривъ ся я дуже присланнымъ мнѣ аркушомъ св. Письма. Похибокъ багато — перепечатати треба — и я вже що сила натріщавъ коректорівъ, котримъ платить ся відъ аркуша 60 кр. а вони так лихо корегують. У мене такъ мало часу, що я до сіхъ поръ не мігъ докладно заглядати у письмо сьвяте; тепер бачу, що хочъ по ночамъ а таки треба мнѣ самому за коректуру приниматись. Мущу я, любий Добродію сказати Вамъ сю гірку правду, що окрімъ мене ніхто для „Правди“ нічого не робить; у насъ ледачі люди чи дурні — я не розберу вже сего. Я пишу на усі бокѣ, щобъ прислалѣ праці до Правди — а знаєте, що присилають ті люди? Отъ поезіі, та такі дурненькі, що їх и годі читати. Теперъ ще виробивъ я собі вступъ до „бернадинського архиву“, ниньки бувъ я тамъ перший разъ, та ажъ сум бере мене, що не має въ мене часу посидіти тамъ денно хочъ дві години.

Партицький заходить ся біля свого псалты та школи, та нічо праві за Правду не хоче знати. Ледве що вимушувъ я на єму, що давъ розправу про семейні имена, та ще другу дасть про правопись загально. Більшъ ніхто не прикладує ні пальця до нашого письма. За-

мість Головою є я у Просьвіті „возьнимъ“ що спрощує панів виділових на засідання. Виправити вечір за Шевченка — хто має усім зайнятись? Я тай я.

Гірко міні приходить таке казати, бо боюсь мовою правдою знеохотити других людей до праці, але бачу, що Ви, Добродію, хочь бували у насъ, добре виrozumіли, якъ у насъ водить ся.

Пишу сей листъ на скорості — бо отъ, отъ, третя година, треба у школу а відтакъ зложати компіляцію про кургани и Вісті а вечеромъ наспів коректура зъ 5 числа Правди.

2. Ниньки одержавъ я листъ відъ кошового. Вінъ настигає коньче на те, щобъ видавати газету руську у Львові а два разівъ до року брошуру німецьку у Відні Газета у Львові має виходити 2 р. до місяця, брошуровано. Се все дуже добре, тільки у насъ такъ мало людей, свідомихъ такихъ річей — політичнихъ — що я не знаю, кому віддати се діло. Кошовий каже, що у їхъ вь Відні нема людей до того, а я знову скажу, що у нас крімъ Климковича — *malum necessarium* — не має такожъ; що жъ діяти. Добродію? Скажіте. Не маємо фірми для редакції — Климковичъ видавав Мету — робивъ при „Слові“ а відтакъ при дурненькій собі „Зорі“). Вінъ теперъ у Львові — я изъ нимъ бачивъ ся, та заховавъ ся идъ ему остигло, якъ Ви сего бажали и якъ я сам знавъ.

Вінъ одинъ повівъ би діло те добре бо щобъ лучче хто повівъ — не має нікого. Завислий чоловік не може ставати вь опозиції до раду — а хтожъ зъ нашихъ не є на рядовому хлібі. Я и борюсь сь собою — чи не покинути мині для добра загалу мов становище — статиь свободнимъ чоловікомъ и взяти обі редакції вь свої руки, не мішаючи собі сеї праці чим другимъ — та щожъ? Коли вь мене жінка и дитина. Дописувати буду — але имени свого дати на газету політичну мені годі!

Журить мене дуже и се, що Ви, Добродію, сгадуєте лишъ за телеграму, що одержали а симъ часомъ я писавъ до Васъ по телеграмі:

1) V л. 27/1 ст. ст.

2) VI л. 27/1 „

а VII л. 1/2

VIII л. 2/2

а IX ниньки 3/2 — усі у Фльоренцію. У Венецію писавъ передъ тимъ

III л. 20/1 и IV 21/1 ст. ст.

Чи дійшли вони до Васъ, бо Ви дорікаєте мині, що я Вамъ не звіщаю докладно за все, а я тамъ на все Вамъ одвічавъ, а все у мене другий разъ записано.

Клонюсь низенько Всімъ

щиро прихильний

Наталь.

1) Гл. ч. 110.

2) Доп.: Ви, Пант. Куліш у Фльоренцію.

3) „Славянская Зоря“.

НОВИНИ.

— Календар. Ві второк: руско-кат.: Тимотея м.; римо-кат.: Зенона Еп. — В середу: руско-кат.: Вартоломея; римо-кат.: Івана Хрест.

— 3і Станиславова пишуть нам: В четвер дня 18. червня відбули ся в Станиславові II загальні збори молодого товариства „Інститут Непорочного Зачатя Пр. Діви Марії“. Членів дійсних і відпоручників декавальних зібрало ся около пів сотки, переважно духовенство, членів євѣтскихъ прибуло лишъ кількох місцевих а з замісцевихъ тільки оден член з Коломиї. Ся обставина вказувала би на то, як в нашій рускій євѣтськості слабо розбужений дух релігійний і почутє християнське! Зі звіту виділу дізнали ся присутні, що площа закуплена під будову церкви від п. Германа Імердауера сплачена зістала квотою 90.000 К

а позістає ще до заплачення 10.000 К Заініційованє і зібранє жертв на ту ціль се діло і заслуга Преосвященного Архієрея Григорія. Виділ товариства займав ся також справою інтернату для молодежи гімназійної і переняв той інтернат ім. св. Атаназія під свою управу від д. 1. марця 1908 назначаючи з свого рамени яко управителя о. проф. д-ра Т. Галуциньского. В сім році мав інтернат 18 учеників, з слідуючим роком число се збільшиться до 40. Інтернат дає надію красною розвитку. На місце 3 вильосованих а 2 уступивших членів виділу (п. радника Ол. Барвіньского через резигнацію задля неможности бувати на засіданнях виділу і о. Ю. Озімкевича перенесеного до Боснії) зістали вибрані: др. Николай Сабат, о. Евстахий Шмериковский, радн. Ст. Стеблецкий, о. Мих. Бровко і радн. Кирило Проскурницький. Заступниками виділових вибрано: Мих. Девоссера і Стеф. Гаврилова. Дискусія в часі зборів була оживлена і доказувала, що присутні члени интересують ся справами тов-а. Наряди тривали від 4. години по полудни до 8. вечер. Преосвященный Архієрей Григорій почтив збори своєю присутностию, на вступі нарад уділив архієрейского благословеня а прикінци попрощав учасників сердечною промовою загріваючи до праці для добра Церкви і народу. — Тільки більше заінтересованя зі сторони загалу, хотьби лише вступленем до тов-а яко член спмагающий (річна вкладка 2 К), а тов-о сповнить свою гарну місію, яку сповняли колись давні брацтва на Руси в хочен віри, обряду і рускої народности! — *Учасник.*

— Міністер др. Дершата в Галичині. Вчєрано прибув до Львова міністер залізниць др. Дершата і виїхав сейчас до Борислава, аби оглянути копальні нафти в Тустановичах і приглянути ся величезному вибухови кипячки з нововиверченого закопа. Разом з міністром поїхали технічний референт з президії міністерства зел. радн. Трука, ст. радн. будів. Рознер, віцесекретар міністерства Шлік, кількох послів і найлучший знаток нафтового промислу проф. др. Залозецкий.

— Заг. збори львівського „Сокола“. В суботу вечером у власній салі в домі „Дністра“ урядив „Сокол“ річні заг. збори. Членів явило ся доволі багато, з дуже малими виїмками, сама молодіж, хоч на 290 і кілька членів львівського „Сокола“ в майже половина поважних старших Русинів, що дуже точно платять по 1 К місячно, а більше понадто тов-м не займають ся. Збори отворив голова тов-а п. А. Будзиновский, присвятивши між иншим теплу згадку бл. п. Наталєви Вахнянинови, який як член „Сокола“ брав живу участь в єго діяльності. Память заслуженого Покійника пошанували присутні повстанєм. З черги дневного порядку збори прийняли протокол з останних заг. зборів, почім приступлено по звіту з діяльності старшини в 1907 році. Звіт складали окремо кождий з референтів по секціям і комісіям в такім порядку: секції: організаційна, гімн., пожарна і економічна та ком. театр. і мундур. (Короткий перегляд звітів подано окремо. — *Ред.*). Над звітами розвинула ся кількогодина горяча дискусія, яка обертала ся головню коло сокільського театру, який поглотив всі засоби готівки, до півтора тисячки корон, вложєних в декорації, і доси дуже слабо рентує ся. Були голоси за і проти ведєня „Соколом“ театру. Говорєно також про відділенє театру в окреме тов-о на візір „Сокільського Базару“, а резолюцію в справі театру відложено до останної точки внесенє. Ширшу програмову бесіду на тему діяльності „Сокола“ виголосив п. Бурбєла, який заявляв ся проти театру, а др. Лопатинський між иншими промовляв за ведєнем театру, однак з більшою увагою на єго артистичну сторону. По уділеню старшині абсолюторії з діяльності, скарбник тов-а складав звіт касовий, з якого показує ся, що чисте майно тов-а зросло в тім році о близько пів тисячі корон. По звіті контрольної комісії збори прийняли касовий звіт до відома і уділили старшині абсолюторію з фінансової діяльності. Дальшою точкою дневного порядку був вибір голови і старшини. Голо-

вою товариства був п. А. Будзиновский, який з причин родинних і праці в инших товариствах, зрезигнував з головства на останній рік трієннійом, як по статутам вибирає ся у львівськїм „Соколі“. Свою резигнацію внїс п. Будзиновский і заявив, що дальшого вибору рішучо не прийме. З огляду на пізну пору (12. год. в ночі) продовжєнє зборів відложено на пізнійше.

— По 10 К кари за шапки сокільські! З Романова, бобрецького повіта, доносять нам про подію, якій тяжко повірити. Отсе тамошний війт, писар громадський і оглядач худоби, словом найвисша євѣтська власть в Романові, вибрали ся дня 3. мая до Бібрки в сокільських шапках. Бобрецький староста, згідно управляючий комісар староства, п. Гродзіцкий, який небаком вже вибирає ся на нову посаду звичайного комісара до староства в Новім Торзі, дізнавшись, яких гостей мав в Бібрці, покликав їх в кілька днів пізнійше до себе і наложив по 10 К кари, або по 24 годин арешту за ходжєнє по Бібрці в сокільських шапках! Проти сєго засуду, розумієсь, внесли они рекурс. Перед відїздом своїм п. Гродзіцкий видко бажав, щоби память по нїм в повіті ніколи не затратилась і переходила од рєда в род.

— Вчєрашній прогульці львівського „Сокола“ до Янова загрозили були чорні хмари. Мимо те о першим поїздом виїхало около 30 осіб, а другим також тільки. Одна і друга партія огл дала печери в Страдчи, а потім уживала в Янові повної свободи, розлетївшись гуртками по Янові, одні на перекуску до реставрацій, другі на став, а инші до ліса. Аранжєрам прогульки не повело ся згуртувати всіх прогульковців, аж в порі відїзду до Львова зійшли ся всі на стациї вдоволені прогулькою.

— Університетський страйк повинен в сім тиждні скінчити ся. На німецькій політехніці в Празі збори страйкуючих студентів ухвалили понехати страйк. Відєньскі студенти порішили віднести ся до товаришів в Інебруку, аби скінчили страйк.

— В Празі відбула ся вчєра передїїздова нарада славянських студентів. Бєсїдники, а між ними Русин акад. Василь Струк, піддали строгій критиці панславїстичну політику Крамаржа.

— Ватага вломників перед судом. Дальший обжалований Мєч. Готвальд, бувший посєсор, оповідає, що ожєнив ся з гр. Коморовскою в Росії, взяв по ній 60.000 рублів приданого, але стратив то все на посєсорстві, потім виїхав за границу, а повернувши до Львова, пізнав в каварнях Васіньского, Коса і Литвина. До вини не признає ся. Обжалований Стан. Вальоха, б. дозорець вязниці при ул. Баторого, мешкав у Львові, а жінка в Самборі. Васіньского пізнав в Самборі яко Садовского, у якого позичив двічі по 200 К. Не знав, що Вас. займає ся розбиванєм кас. До утечі з вязниці Васіньскому не помагав. Жінка Вальохи також заперечує, немов би она знала, що Вас. дав єї мужови 400 К за поміч при утечі з вязниці. На сім скінчено в суботу перєслуханє всіх обжалованих. — На нинїшній розправі перєслухано 8 євїдків що до влому до каси Машлера в Тарнові, і коломийского ювілера Фаврштайна з жінкою, якого ватага Васіньского обікрала на 12.000 К. Розпізнаванє п. Фаврштайном украдених у него, а потім проданих Тітльови дорожєдїностей тривало по верх години.

— З рос. України. З Полтавщини перєсєлило ся в 1907. р. у Сибір 35.409 осіб. — Павло Чижевский, посол до I думи, почав в гадакій тюрмі відсиджувати свою кару за виборку відозву. — Пристань в Одесі буде розширена коштом двох мільярдів рублів.

— Археологічна знахідка. Як повідомляють „К. В.“ в містєчку Орловці, черкаського повіту, сими днями сєляннин Кирило Петренко вкопав на своїм огороді дуже цікаву для археологів знахідку. В домовині лежав перетлілий кістяк чоловіка. На правій руді кістяка намотанє втрое золотий дріт; в головах лежала срібна урна, з боку глиняний глєчик а біля него шабля з деревяним державном, 10 стрі-

лів і біля 200 усяких дрібних річей з золота, які нагадують брожки, листя, якорі та инше.

— **Гроші то смерть.** В селі Седина під Миколаївом на Україні недавно приключилась ось яка дуже сумна подія. Селянин Матвій Сечук продав у Миколаїві воли. Коли приїхав до дому, то віддав гроші жінці. Грошей було 140 рублів, паперовими десятками. Жінка саме тоді купала дитину і, взявши гроші, поклала їх на стіл. Маленький синок Сечука узяв їх та геть чисто й порвав на кусні. Коли се углядив Сечук, то схопив хлопця та й кинув об землю так, що той на місці згинув. Жінка кинулась до хлопця, а дитину так і лишила в купіли. Сам Сечук, коли побачив, якого лиха накоїв, вибіг зараз з хати. Жінка підхопила хлопця й поклала на лаві, а сама кинулась до маленької дитини, щоб виняти її з купіли. Але воно вже було мертве, бо захлинулось водою. Бідна жінка тоді побігла, щоб розшукати чоловіка, але не знайшла. Тільки другого дня его знайшли в стодолі, де він висів на бантині.

Оповідки.

— **Репертуар львівського руского театру в Вишніці.** (Салія в огороді п. Фріста).

Ві второк дня 23. с. м. „Катерина“, опера в 3 діях Н. Аркаса.

В четвер дня 25. с. м. „Надія“, рибачка драма в 4 діях Германа Гаерманса.

В суботу дня 27. с. м. „Продана наречена“, комічна спера в 3 діях Ф. Сметани.

В неділю дня 28. с. м. „Маруся Богуславка“, побутово-історична драма зі співками і танцями в 4 діях з прологом М. Старицького.

Білетів продає в Вишніці і Кутах торговля п. Москви. — Початок точно о год. 8. вечером.

Наука, штука і література.

— **Др. Кирило Студинський.** Польські конспірації серед руських питомців і духовенства в Галичині в роках 1831—46. Відбитка з Записок Наук. Тов-а ім. Шевченка у Львові. 1908. Стор. 146, 8-ки. В сій студії обговорює автор на основі архівальних матеріалів часи, серед яких доводилося прищувати Маркіянові Шапкевичові і его товаришам. Матеріяли черпав автор з архіву міністерства справ внутрішніх, з президіяльного архіву львівського намісництва і з архіву митрополита Експ. Шелтицького. Книжку можна набувати в книгарні Н. Тов-а ім. Шевченка.

— **Видане Руского Тов-а педаг. у Львові:** Сара Кру, переклад з англійського. Львів 1908. Стор. 52, 16-ки. Ціна 30 сот. Є се поучаюча повістка для молодіжи, а надає ся також дуже для читальняних бібліотек.

— **Збірка народних пісень для молодіжи.** Друкує ся і незабаром появить ся в продажі нова праця славного композитора і знавця української народної музики М. В. Лисенка „Збірка народних пісень“ в гуртовім розкладі, приміненіх для учеників молодшого й підстаршого віку у школах народних. Зміст „Збірки“ такий: I. Дитячі ігри. II. Весняні ігри дівочі (танки-ігри, короноди). III. Пісні обрядові: А. Весна (веснянка). Б. Літо: а) купальські, б) купальські, петрівські, в) зажнивні, г) обжнивкові. В. Зима: 1) колядки, 2) щедрівки. IV. Пісні з побуту: 1) родинні, 2) про любові. V. Пісні історичні: а) козацькі (боротьба з Турками, з Татарами, а Поляками, Хмельницька, руйна на правобережній Україні, руйноване Запорожжя, Україна під Москвою), б) Гайдамачина, в) бурлацькі, г) чумацькі, д) рекрутські, е) цехові. Додаток: пісні дитячі, молодечі, веселі та „Уваги до історичних пісень“. Книжка матиме більше 70 сторінок і по ціні буде приступною для незаможних покупців, народних учителів просвітних товариств, земств і т. п.

Телеграми

з дня 22. червця.

Відень. В суботу була ту нечувана спека. Термомір показував + 40° Цельсія. Стація ратушкова несла поміч у многих випадках сонішного удару.

Парма. (Італія). Вибух ту страйк промислових робітників. Страйкарі бажали силоміць приневолити купців до замкнення горговець. Карабінієрів обкинули каміннями. Кількох демонстрантів арештовано.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ.

Готель, реставрація і казарна — ріг ул. Сикстусової і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 21. с. м.: Олена Лінинська, Сокаль; Олена Козорисова, Гусятин; Ванда Левицька, Перемишль; Олена і о. Николай Поляницький, Яблінка нижня; о. Антін Скобельський, Лисинець; Михайло Наконечний, Петриків; Володимир Сабат, Сколе; Михайло Комарницький, Лежайск; др. Максиміліян Френкель, Журавно; Григорій Ковальський, Долина; Тихонь Омелянський, Росія; Павло Ярема, Добромил; Михайло Посацький, Бережани; Ілько Івасюк, Дора; Андрій Ніковський, Росія; Михайло Білянський, Сокириці; Теофіл Крайчик, Заболотів; Степан Кравчук, Калущ; Йос. Стадник, Вишніца; о. Станислав Алексевич, Батятичі; Іван Трач, Косів; Атаназій Кочко, Косів старий; о. Волод. Паспнович, Жабе; о. Павло Кудрик, Рогатин; Жигимонт Амарант, Тернопіль; о. Йосиф Абрисовський, Косів старий; Мартин Дольницький, Витків старий.

Знаменитий фільольог і математик,

студент І. р. пр. глядає лекції, цпії. Ласкаві зголошення під „Diligens“ в адм. „Руслана“. (3—4)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише тутон і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збаражі.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурсп. тов. педагогічного, а 5% на сврати і вдови по сьвящениках.

Держім ся покликку:

Свій до свого!

Львівське бюро адресове

ул. Льва Санізи ч. 61.

Видавець „Показчика адресового“ у Львові п. Рудольф Шпигель, отворив з днем 1. червця „Львівське бюро адресове“ урядово затверджене, котре має на ділі достарчити інтересам замісцевим адреси осіб приватних, а також фірм львівських за оплатою 30 сот. за адрес місцевий — а 1 К за адрес позамісцевий. Належитість можна також прислати в марках. Адреси провірює сейчас умисна особа і відсилає відворотною поштою. Перша та приватна такого рода інституція є уряджена на взір заграничних.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіня І. Хр. для шкільних дітий. Ул. о. Е. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

При закупні товарів просимо покликкувати ся на анонси нашої часописи!

Печатки металеві і навукукові

для урядів парохіяльних, громадських, читалень, „Соколів“, „Січей“, зарядів шкіл ітд. виконує як найліпше, чого доказом численні признаня

Д. Вайс

артистична робітня ритівнича у Львові, ул. Кароля Людвика ч. 29. (Пасаж Оранжа).

(2—?)

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річий домашніх і господарських, збіжа і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів міліона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили по 10 пр.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Щадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ в Краківськім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находить ся в кождім місті і в многих селах; там, де аще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділеня агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізій.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.003.364—
„ резерви премій	„ 613.720—
„ спец. на звороти	„ 30.939—
„ на різницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ емерит. урядників	„ 218.364—
инші фонди заосмотреня	„ 40.000—

Разом сума К 1.964.824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в нощі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:37	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломий	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в нощі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломий	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені †.

СОКІЛ Житки можна набувати в „Сокильському Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі члени по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациі неопечатані є вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Борба двох світоглядів.

(Дальше).

А тепер запитаймо ся: чи цілий новочасний рух, цілий хід правд маючий своє остаточне жерело конечно в премудрости Божій, може стояти в опозиції до вічних планів Божого Провидіння?

Чи може величаві дари духа і незміримий наклад сил людських, про котрих уцтивість і любов до правди взагалі розумно не можна сумнівати ся, суть поза Богом?

Власне віра в особистого Бога і Єго найвищу управу світа — Вірую в єдинаго Бога Отца в с е д е р ж и т е л я — котрий кермує долею віків і веде їх до всего найлучшого, наказує нам так думати.

Християнізм посеред преріжних напрямів життя домагає ся свого зовсім слушного права. Він голосить нині, так само як колись, що він є релігією абсолютною, яка вистарчає для всіх віків і степенів культури і має право розказувати всім властям духа.

Але чи можна двом панам рівночасно служити? Чи християнізм і поступ взаємно не виключають ся? Що так не є, то вже досить часто говорено невірним Томам і стверджено фактами. Великий ряд знаменитих мужів науки, штуки і практичного життя торжественно заявив, що вони суть і хочуть остатись в найтіснішій значію людьми поступовими, але і глибоко вруючими християнами. Та з другої сторони ще частійше і голоснійше що раз то іншими способами вмовляє в него університетська катедра, печать, книжка зовсім щось противного, а саме новітнє житє видає ся єму на перший погляд незбитим доказом, що єго буйні ідеали не дадуть ся в жаден спосіб уняти в старі форми церковної віри. Новий дух повний надії на свою силу поступу і на свої світлі результати — так думає невірний Тома — буде йти відважно на перед, а світогляд християнський посуне ся в зад до офензиви, і хто знає, які він ще займе становища!

Так отже образований християнин наших часів стоїть межі двома огнями: як хоче звернути ся до нового світогляду, то стає проти безнадійного хаосу, котрого науки змінюють ся від катедри до катедри, від голови до голови, а старе питанє Пилата вертає знов і стає перед душою: що то є правда? Але і в християнським світогляді не може наш пересічний інтелігент бути вільний від яко-

гось неспокою. Вправді сказав єму Христос Бог, що небо і земля перейдуть, а не перейдуть єго слова, але після єго гадки, то єще непевний ґрунт, стояти о-сторонь від поступу, і contra spem in spem, як каже Апостол, будувати своє житє на тій великій ідеї. Як вийти з сеї дилеми.

Що те питанє в послідних роках щораз більше є актуальним, то показує, що воно не є банальним а єго обговоренє відповідає конечним потребам широкіх кругів. Тим енергійніше і всестороннійше отже треба ним зайнятись. Бо від єї докладного зрозуміння залежить опокій душі у тисячів, а чим енергійніше се зрозуміє ми будемо ширити, тим скорше розійдуть ся хмари пересудів і закидів підношених проти Церкви і християнства покаже ся не лиш релігією минувшини, але також будучини і то в найкраснішій світлі.

До досягненя сеї цілі є можливі дві дороги: історична і систематична. Першою дорогою пішов у своїх двох знаних ділах Ehrhard і доказав, що жаден з головних чинників новітньої культури не стоїть в противенстві до католицкого християнства, що теперішнє хвилеве напруженє є лише історичним феноменом і тому з історичним ходом поступу мусить впасти. Але тут властиво повстає головнє питанє: Чи в будучині, в дальшій поступі науки не треба може боятися непримиримого противенства, а знов як поконати теперішнє мнєне противенство. До обговореня сего дуже важного питаня треба історичну методу доповнити систематичною і треба ясно представити в н у т р і ш н ь е відношенє обох світоглядів і їх житєвих сил: традиції і поступу. Із єства правди і людського пізнаваня, з самого понятя життя і церковного розвою наук побачимо, що тоті два світогляди мусіли повстати з природи річи, що вони є і будуть собі позорними противенствами, але противенствами, котрі себе не виключають, але собі взаємно допомагають.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Справу зміни регулямін у держ. ради вважають всі роботящі живла вельми пильною і конечною, а президент дотичної комісії др. Фукс, як ми перед кількома тижнями писали, до-

магав ся, щоби комісія рішучо забрала ся до полагоди сеї справи, інакше він зложить уряд голови комісії. Добре обзнакомлена з царлям. справами христ. сусп. Korresp. Austria пише про сю справу ось що: Літня сесия держ. ради добігає до кінця, а піднята з такою рішучістю дром Фуксом справа якось не може стати дійсностю. Підчас пересправ піднесено нові сумніви проти рівнобіжних засідань, котрі би проломили засаду висловлену президією, а з другого боку менші сторонництва доматили ся за ухваленєм регуляміну певної винагороди, котру би лише тоді дано, колиб не часткову переведено реформу а цілий регулямін змінено. Сею винагородою мала би бути стала плата послам (спавшальованє дист). Але хоч часть послів радо принялаб сталу плату, то в пересправах настала застоя задля недостатчі часу і наглення з бюджетом. Неперечно однак пізною осеню прийде черга на регулямін і є надія, що зміна єго буде переведена.

В угорським соймі ухвилено минулої середи закон про безплатну науку. Міністер Аппоні виголосив широку промову і вказував, що він продовжав лише політику таких мужів, як Етвеш, про котрих вільнодумство нема сумніву. Предлога усуває віроісповідну цїху з шкільництва, котра не відповідає (?) потребам держави, а надає більший вплив державі (Треба зазначити, що у віроісповідних школах всеж таки мадярські мови мали троха свободи, а в державних вєюди входить мадярщина. Ред. Русл.). Безплатна наука в народних школах є обовязком честі і суспільною задачею. Примус до мадярської мови був уже заведений іншими законами, а обовязком держави є дбати, щоби також в школах інших народностей наука відбувала ся в патріотичнім (значить мадярським) дусі.

Заграниця.

Італія споглядає ласим оком на Триполіс, котрий радаб зовсім загарбати. Італійці хотять будувати пристани в Триполіс і Бомба а крім того домагають ся від Туреччини дозволу на будову трох залізниць. Corriere d'Italia висловлює ся про се прихильно і пригадує цікаву річ, що перед кількома роками 500 арабських ватажків жалували ся на турецьке панованє і изивали помочи Італії. Вже узброєно відділ війська для овлади Триполісом, але залишено сей заміт задля грізного тоді межинародного замотаня. Нині, на думку африканських часописий можна спокійно загорнути Триполіс.

Про зізд царя з італійським королем пишуть з Петербурга до Magdeb. Zig., що се має послідувати в найближшій часі.

До льондонського Central News звіщають з Лісбони, що поліція увязнила там много людей задля заговору на короля Мануїла. Багато заговорників увязнено, а атентат має бути ви-

конаний 18. червця. Учасниками заговору є республіканці, котрі мали участь в убийстві короля і були тоді ув'язнені а опісля помилувані. Задля того відрочено всякі торжества, в котрих король мав брати участь. Відкрито також недалеко Лісбони фабрику бомб. Іспанські часописи подають вельми тривожні вісті про положення в Португалії. Вправді для молодого короля устроюють заяви преданности, однак сї заяви не виходять із серця. Припускають загально, що се критичне пересилене може закінчити ся дуже страшно. Такої думки є всі знавці відносин в Португалії.

Володимир Антонович.

Доля Галицької Руси під австрійським правлінням.

(Дальше).

Крім сего саме питання було не яснє. Бути може, що самі Русини не піймали, що то таке народність. Новий рух, який проявив ся в тім часі — відроджене народностей, ще не дійшов до Галицької Руси. Під ту пору полудневі і західні провінції в Росії підчинено в значній мірі сему напрямови, яким визначалась і австрійська політика: в Виленьскім окрузі заведено в закладах польський язык. І в Росії і в Австрії думали під той час, що повинно бути тільки одно правоздатне населенє. Очевидно, російське правительство мало безпосередню користь в тім, щоби підпомагати розвій руского языка, але мимо сего оно уступало ідеї в душі часу. Загальною характеристикою початку 19. ст. є вельми цікавий, оживлений рух всіх ріднородних народностей в цілі, добити ся інтелектуального розвою. Почин під тим зглядом між славянськими племенами дали Чехи, потім сею дорогою пішли Серби, опісля Галицька Русь, яка находилась під дуже великим гнетом. Прояви сего руху були всюди однакі: молода інтелігенція лучила ся в літературні кружки, стараючись о се, щоби народний язык обійняв всі житєві прояви даної народности. Сей рух проявив ся в Галицькій Русі досить пізно. Перша гадка про се зродилась 1835 р. серед студентів львівського богословського виділу. Подвижниками сего руху були студенти: Маркіян Шашкевич, Николай Устиянович і Яків Головацький. Сей кружок протягом 2—3 років замінив ся в невеличкий кружок з 20 людей; крім студентів належали до него деякі місцеві священики, що вийшли з сего виділу і наслідком сего більше або менше визначили ся літературними творами. Всі они дбали про відроджене місцевої народної літератури і народности. Але в тім наткнули ся они на чималі перепони через отупінє суспільности, так що у перше обнародоване ествоанє кружка в два роки після єго заснованя, коли Шашкевич і Устиянович, принявши священиче званє, відважились з церковної проповідниці виступити з проповідію в місцевім селянськім нарічу, чим викликали чималий скандал. Першою літературною пробою було виданє альбома або альманаха п. з. «Русалка Дністровая» о 135 стор. Виданє сєї книжки коштувало кружок нечуваних старань. Львівська цензура много в тім альбомі випустила. Один із членів того кружка мусів в цілі виданя сєї книжки їздити аж до Пешту, де мало знали славянський язык, но і пештєвська цензура зажадала зміни заголовка, а іменно на «Ruthenische Volkslieder». В дійсности $\frac{3}{4}$ цілої книжки становила народна словесність, прочу $\frac{1}{4}$ становили

деякі критичні статі, один акт з 15 ст. яко доказ, що руского языка уживано офіційально. Ся книжка мала значінє публіцистичне; в передмові, хоч і здержано, була вказана ціль і напрям кружка.

Відроджене народности в Галичині і дальша судьба сего руху.

Поява збірника «Русалка Дністровая» була фактом повороту громадянського житя в Галичині; в нїм бачимо також характер людей, що складали сей збірник. Ог що кажуть видавці сего збірника в своїм передслові до сєї книжки: Нашому народови і словесности на довго ся здрімало; но, наконець, суджено вже і нам пробудитись, коли другі вже проснули ся в соняшнім блеску; однакж, мимо довгого сну, наш язык чистий, як дівоча слеза. Ся книжка написана місцевим галицьким языком — одним із діалектів полуднево-русского языка. На вступі сего збірника уміщені народні пісні, відтак т. зв. «складаня» Шашкевича, Головацького. Опісля слідуєть переклади сербских народних пісень і виїмки з Короледворської рукописи, дальше «старина» — документ в палеографічній копії, поміщений в цілі указаня на місцевий елемент в минувшині і декілька історичних українських дум, перепечатаних з виїшовших що йно тоді збірників Максимовича, Цертелєва; відтак коротенькі бібліографії — переважно письменство Києво-Могилянської школи. Сей збірник, хоч і тихенько, а все таки викликав зацікавленє в краю, який уважали негідним. Завдяки єму Галичина оживила ся. Почали появляти ся літературні огляди і наслідуваня, то щось в роді збірників, то знов яко дуже гарні твори, н. пр. збірник Шашкевича. Були проби зобразити етнографічні і лінгвістичні особливости краю, описувано весільні звичаї, виходили в світ граматика місцевого языка. Ті проби могли лиш дуже помалу осягнути властиву ціль. Однак політичні обставини в тих часах пішли неначе на зустріч Галицьким Русинам і значно помогли відродженю.

(Дальше буде).

Анатоль Вахнянин.

Листи до Пантелеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

X.

Зі Львова 8-го Лютого 1869.

Високоповажаний Добродію!

Вашъ VII и VIII-ий листъ відобравъ я нині и заразъ одвічаю на все.

1. Четвертий мій листъ до Васъ, писаний 21 Січня я піславъ у Венецію, куди и III ті (29-го Січня) пішовъ. У єму сповіщавъ я, що писатиму до Копового зглядомъ газет; 2) що обходитимемъ роковини Тараса 9-го лат. Марця, та щоби Ви, Добродію, були ласкаві освятити той декляматорсько-музичний вечеръ відъ себе стишкомъ, котрий би роздали ми гостямъ нашимъ; 3) що писавъ я до Федьковича и питавъ въ єго, чи би вінъ не хотівъ зъ Вами переписуватись, щоби ободривъ ся духомъ; и 4) що Микита за Вашъ листъ зъ 17 Січня нічо знати не буде.

2. Богдана Хмельницького сподіюсь изъ кождимъ днемъ зъ Варшави, а тоді и переложимо єго на німецьку мову.

3. Ви згодились, Добродію, на мій проєктъ що до школи дівочої — а коли змога на її буде то я розпочну діло; — Роспо-

чавши, звіщу Вамъ за усе зъ доконалимъ описаннемъ тихъ людей, котрихъ поставимо яко комітетовихъ. Чи довга функція симъ людямъ буде? Я думаю що такъ довго, доки вони діло не довершать. Коли буде жінка и пансионъ, тоді вебереть ся сь поміжъ нихъ одинъ, двоухъ и сї будуть лишень доглядали, щоби у пансіоні діялось такъ якъ треба, щоби дівчата просьвіщались на своєму ріднєму полі.

4. Ви, Добродію кажете, щоби пішлисьте за кацапською правопією, наколибъ вони изъ свого гурту вистачали щось путнєго — такъ я Вамъ скажу до сєго епізодъ такий, що на сихъ дняхъ бувъ Ант. Петрушевичъ, крилопаниаъ Юрський, передъ галицькимъ світомъ учений чоловікъ, а въ моїхъ очахъ „библио-тафъ“, до друкара Ставропігійського, и своєю повагою хотівъ єго на тєнаклонити, щоби сєй не печатавъ у Ставропігійській друкарні Правду а іменно Сьвяте Письмо. Передъ друкаремъ наплівъ вінъ, що Єзуїтъ відай „Бровнъ“ звістивъ за видаваннє письма св. до Нунціятура Віденьської, що Нунцій за для сего обізвавъ ся до Литвиновича Митрополита, и що сєй приславъ єго сюди за-для тої справи. — Друкаръ одвітивъ єму на таке сугіосум, що вінъ зложивъ зъ редакцією Правди контрактъ, и що не може перестати друкувати Правду, хибай що схоче хто заплатити ту цілу кару, котру би въ суді визначено за зломаннє контракту. На таке dictum асер-бум, не одвітивъ Петрушевичъ нічого и пішовъ собі здаєть ся вольнимъ ходомъ до Юра. Не зондовавъ я ще до сїхъ поръ (бо не було ще часу зъ людьми бачитись), відъ кого така махінація проти св. Письма иде. Мині здаєть ся, що Редакция Слова вразъ сь тимъ Петрушевичемъ її на свою руку розпочала, и що вони по тимъ dictum уже вєпокояють ся. Наколи бъ не вєпокоїлись а митрополитъ, підбурений їми схотівъ на Ставропігїю кинути анатемъ, тобъ нічого більшъ не сталося, якъ щоби вийшла гарна історїйка, котру поруша-ли би ми и у Галичині добре и у німецькій прєссї. — Розумієть ся що и нашій публіці отворилибъ ся черезъ те трохи очи, а наші єконсолїдувалибъ ся краще, якъ досї єуть єконсолїдовані. Се все вода на нашъ млинъ, ми ростемо черезъ те у повазі передъ світомъ.

(Дальше буде).

Новинки.

— Календар. В середу: руско-кат.: Вартоломея; римо кат.: Івана Хрест. — В четвер: руско-кат.: Онуфрия Вел. Прп.; римо-кат.: Проспера Еп.

— Ексц. Митрополит ґр. Шептицький візитував в останних тижнях деякі парохії в деканатах янівськім, щирецькім і журавеньськім, а оводі переїхав в деканат стрийський, був в селі Добрянках, вчєра мав посвятити церков в Конохові, а нині мав загостити до Стрия. В днях 24—25. с. м. має Впреосьв. Владика вернути до Львова хочби лиш на короткий час.

— Університетський страйк закінчив ся вчєра в Інсбруці, Відні, Берліні, а за сїм приміром підуть також страйкуючі студенти ивших університетів.

— Лист з бразилійської Парани. П. Александер Шаравара, учитель з Жангаді, пише: У нас в Жангаді є „Читальня імени Тараса Шевченка“ від р. 1906. При читальні маємо і школу, в якій учу по руски і бразилійски. За сєю науку беру лиш по 1 мільрайсови на місяць від одного школяра. А маю їх лиш 20. Правда, що богато є дїтий в нашій колонії, що вже спосібні до школи, але їх родичі не хотять посилати, та кажуть: „они і так будуть жити!“ Не знають ті родичі, що ниньки без науки трудно жити, хотьби і зарібникови, а не то господарєви. Таке як страшно дає ся нам всім Русинам і в Америці і в Европі в знаки брак просьвіти — тим більше, що скрізь чигають страшні вороги-чужинці на на-

шу землю, на наше добро. Великий недостаток нам книжок, коби ми так могли дістати: Руску граматичку, руску географію, руску біблію цілу, хоть по пів тузина руских читанок, і букварів і руских карт географічних шкільних, як Європи, Америки, Австрії, Бразилії, Руси-України. Другі держави — от як німечка та італійська присилають до шкіл німецьких чи італійських в Бразилії всі шкільні книжки і карти географічні і природописні даром, а ми горожани австрійські полишені на Божу волю і ніхто за нас не дбає і не помагає нам, щоби ми в просвіті а через то і в добробуті поступали а через то здібними стали, самі собою управляти. Прошу також о присилку «Основ». — Дуже нам гірко, що не маємо о. духовного. І церков є і всі прибори в церкві, а ми літами не чуємо руского богослуження. Не заспіває нам наш рідний священник так милу пісню: «Христос воскрес!» Ба, що більше, від кільканайцяти літ, від коли Русини тут осіли, — вмирають без сповіді і без св. причастія, бо нема кому висповідати ані запричащати. Чи ж нарід наш не платить в Австрії від більше як 130 літ тяжкий податок крові і майна і чи Австрія не може дати гроші на дорсгий перевіз для наших священників із Галичини до наших коловий в Бразилії. Ми більше нічого не жадаємо. Бо ми священників своїх самі тут в Бразилії удержимо. Коли змилосярдять ся над нами наші рідні консисторії, до котрих від кільканайцяти літ витягаємо благаючи наші руки — а все на дармо. Боже! Чи вислухавш Ти наші многолітні молитви і чи зіплек нам наших рідних руских священників, котрі би нас розуміли і котрих би ми розуміли. Дай то Боже!

— **Поворот земляка.** З Відня доносять, що повернувшись там з Франції др. Василь Шмігельський, колишній член «Січ», який перед 20 літами виїхав до Франції, брав участь в альжирській кампанії, потім оженив ся, лікарював в Турувр коло Парижа, мав там апітку і був навіть мером міста. Др. Шмігельський є родом зі Снятина, де його батько є заступником бурмистра і маєтним господарем. Повернувшого земляка привітав у Відні дуже щиро «Кружок земляків» нарочними сходами, на яких голова «Кружка» ген.-аудитор Павлох виглосив до него привітну промову по французки з огляду на дружину дра Шмігельського, родовиту Французку.

— **Судова розправа проти Мирослава Січинського** є назначена на день 30. с. м. се є вівторок. Вступ на розправу є за білетами, які вже розібрано. Если би до того часу не покінчила ся розправа проти ватаги Васильського, то на день сю розправу перервуть. До оборони Січинського зголосило ся п'ять адвокатів, а се: др. Кость Левицький, др. Теофіл Окуневський, др. Сидір Голубович, др. Володимир Старосольський і др. Волод. Загайкевич. Вчора були др. К. Левицький і др. Окуневський на нараді у обжалованого Січинського.

— **Общество ім. М. Качковського** — як доносять з Відня — одержало державної субвенції 40.000 К. Подаємо сю вістку без коментарів.

— **Деканом філософичного факультету** на львівському університеті вибрано професора класичної філології д-ра Вітківського.

— **Всеславянський зїзд студентів.** З Праги доносять: На зїзд славянських студентів, який дня 24. с. м. розпочинає свої наради, прибуло вже вчора 14 відпоручників з Петербурга, 32 з Москви, 43 з Черновець, а 18 з Софії. Членами і професора петербурского університету, Карєєва, перебуваючого на ліченню в Карльсбаді, запрошено на почетного президента зїзду. Нарадам проводити буде звїзний славіст проф. Черни. Проф. Карєєв вислав до зїзду письмо, в яким звиває студентів, аби понекали братоубийчі борби поміж поодинокими славянськими народами. — Телеграма з Праги додає, що зїзд має прийняти резолюцію що до розділу Церкви від держави і відлучення богословських виділів з університетів!

— **По американськи.** До господаря Івана Деревляного в Поповичах коло Перемишля зголосила ся оводі якась жінка, а представивши

себе за жінку его власного сина, котрий — як она розказувала — вернув з Америки та задержав ся в Кракові, зажадала від «тестя» грошей на викуплене річчя з двірця. Син бучім то у великім клопоті, бо згубив 4.000 К. Деревляний дав Американці 120 К і вислав її з двома фірами по «американські» річі до Перемишля. Але тут зручна обманця пропала без сліду з очий парубка, що виїхав з нею. Хитрої Американки не нашли й досі.

— **Епілог ювілейного походу.** Із Спліту доносять: Учасників ювілейного походу з полуднево-славянських країв прийнято по повороті дуже неприхильно. В Спліті (Дальмація) привитано повертаючих з Відня Хорватів свистом і криком. Учасники походу витягнули шаблі і поранили в бійці кілька осіб.

— **Горівка з трупачою головою.** Як звісно, горівка в Росії є монополем подібно як у нас тютюн. Для того на кожній фляшці «казьонної» горівки є герб державний російський двоголовий орел з св. Юром на середині. Против сого виступили недавно деякі члени думи а на внесенє посла Челишева ухвалено предположити міністерству скарбу, щоби оно усунуло герб державний а замість него поставило трупачу голову з уставленими під нею на перехрест кістками. Знаки ті ставлять в цілім світі на фляшках, в котрих міститься отруя. Крім того предложив Челишев, щоби для незнаючих, як шкідливо ділає алкоголь, наліплювано на фляшках карточки з остеререженням. Один з послів предложив таке остеререження: «Чоловіче! Хоч ти купив горівку, то знай, що то отруя, котра тебе нищить. Стережи ся, доки ще не запізно! Другої фляшки не купиш вже ніколи! Міністерство скарбу». — Чи міністерство послухає тої ради, то инше діло. А вже в инших державах хоч би й в нашій веде ся явна борба против алкоголізму і кажуть навіть шкіль уживати до тої борби а мимо того за фабрикацію надають не лиш похвальні грамоти і бронзові але й срібні та золоті медалі.

— **Нові воєнні винаходи.** Шведський полковник Унге в Штокгольмі винайшов нове оружжя — воздушну торпеду, яка може кинути масу вибухових матеріалів в довільне місце. Інженер Апутод з Діон у Франції пострів електричну мітрайлезу, яка електричною силою, без ужиття стрільного пороку або иншого вибухового матеріалу викидає 1.200 куль на мінуту. Сей останній винахід, на погляд п. Апутода, викличе переверот в цілій фабрикації воєнного оружжя.

— **Смерть від грому.** В селі Туря мала коло Долини вдарив грим дня 19. с. м. в дім тамошнього вїйта і запалив его. В хаті була тоді лише мала донечка господаря. Грім убив її на місці. Хата згоріла до тла.

— **Грізний випадок.** З Черновець доносять: Директор тутешнього шпиталю др. Франц Люхе, переводячи в інституті споживних середників бактеріологічні досліди, збив склянну посудину, в якій годовано бацилі носатизни. Ті бацилі розширили ся по цілім інституті, наслідком чого занедужало багато осіб, зайнятих в тім інституті. Асистент др. Альойзій Арност і канцелярист Льонгін Ліпєцький вже померли. Ляборант Марко є тяжко хорий і боре ся зі смертю. Стан здоровля проф. Люхеа поліпшив ся о стілько, що він міг вчора сам написати на себе карне доносєня.

Оповіді.

— **Репертуар львівського руского театру в Вишніці.** (Саля в огороді п. Фріста).

В четвер дня 25. с. м. «Надія», рибачка драма в 4 діях Германа Гаєрманса.

В суботу дня 27. с. м. «Продана наречена», комічна спера в 3 діях Ф. Сметани.

В неділю дня 28. с. м. «Маруся Богуславка», побутово-історична драма зі співаним і танцями в 4 діях з прологом М. Старицького.

Білету впроде в Вишніці і Кутах торговля п. Москви. — Початок точно о год. 8. вечером.

— **З львівського „Сокола“.** Продовженє загальних зборів тов-а гімнаст. „Сокол“ у Львові відбуде ся в понеділок дня 29. червця с. р.

у власній салі гімнаст. при ул. Рускій ч. 20 о 6 год. вечером з отсим дневним порядком: 1) Вибір голови. 2) Вибір: 4 членів старшини на 3 літа, 3 членів на 2 літа, 2 на 1 рік, 4 заступників членів старшини на 1 рік, 3 настоятелів вправ на 1 рік і 3 членів контрольної комісії на 1 рік. За старшину: Ів. Боберський містоголово, Т. Кутчинський справник.

— **Театр львівського „Сокола“** виставить в суботу 27. с. м. у власній салі при ул. Рускій 20. на дохід хорого письменника драму з сільського житя в 5 діях д-ра Івана Франка: «Украдене щастє». В антрактах грати ме орхестра. Ціни місць: перворядне 1 К 90 с, другорядне 1 К 50 с, треторядне 1 К, місце до станя 50 с. Початок о 7½ год. вечер. Білети можна набути скорше в «Сокольськім Базарі».

— **Прогулька на гору Кукуль.** «Туристичний кружок» в Станиславові уряджує в неділю для 28. с. м. прогульку на гору Кукуль (1542 м.). Відїзд зі Станиславова до Ворохти о 5:50 рано (зі Львова о 10:38 в суботу в ночи). Дорога з Ворохти через вершок Кічеру на Кукуль триває 4 години, а з поворотом 3 години. Поворот до Станиславова о 10:50 того самого дня, а до Львова в понеділок досвіта. Зголошеня участі приймає до п'ятниці радник суду п. Ст. Стеблецький, голова «Тур. Кружка» в Станиславові. Хто хоче їхати конем, мусить се зазначити при зголошеню участі в прогульці. Поворотна карта їзди зі Станиславова до Ворохти коштує 2:80 К.

— **З Брідщини.** Доповняючий вибір одного члена повітової ради в Бродах на місце Мих. Неостеровича відбуде ся дня 29. липця.

— **Генеральним інспектором армії** став іменований ген. Фідлер, бувший комендант львівського корпусу.

— **Почтову складницю** отвиряє дирекція почт з днем 1. липця в Небешанах коло Сянока.

— **Виділ тов-а „Руска Академічна Поміч“ у Львові** складає щирю подяку Вповажаному д. Брониславови Сендзімирови, квесторови львівського університету, за ревні заходи коло збирання добровільних датків для тов-а при виписах. Зібрана квота виносить 522 К 62 с. — За виділ: Василь Скрипчук голова, Волод. Зубрицький касиєр.

— **Вступний іспит** до І. класу гімн. в головнім заведеню і на філії п. к. акад. гімн. у Львові відбуде ся дня 4. липця с. р. Вимоги при тім іспиті є слїдуючі: а) з науки релігії; відомости, які може собі присвоїти ученик в перших чотирох літах обовязкової шкільної науки в 4-класових народних школах, б) з викладового язика: Плавне читанє, поясненє річєве прочитаного з поданєм мисли, оповіданє змісту ширшими уступами; знанє частий мови, відміна імен і дієслова; знанє реченя простого, розширеного і розбір складових его частий що до згоди підмету з присудком і складні відмінків; поправне написанє диктату з круга понять відомих ученикови і письменна аналіза одного поєдинного реченя з диктату. Ученики мають означити части мови і їх форми, а також части реченя, в) з німецького язика: плавне і зрозуміле читанє; відміна родівника, іменників, прикметників та заіменників (особових, присвоюючих, вказуючих і відносних); відміна дієслів помічних і слабих у всіх формах родів діяльного і страдального; відтак відміна найзвичайніших сильних дієслів, засіб слів відповідних понятям ученика; правильне писанє легкого диктату, котрого зміст подасть ся ученикам в мові викладовій перед подиктованєм, г) з рахунків: писанє чисел до міліона включно; вправність в чотирох головних діланях рахункових цілими числами; певність в таблиці множення і знанє важкіших метричних мір. Хто не здасть іспиту вступного в одній гімназії, має на той рік запертий вступ до кожної иншої середньої школи.

Поезія в прозі.

1.

Моя душа болить.

Як стогне вітер! А заверуха скаче в танку казковім. Вся ніч отся, холодна ніч, страшна, як смерть!

І кров холодне. Мороз все кригою мою проймає тіло. Я хочу так тепла, вогню і рідних втішних слів... та ніч, і заверуха, й світ моїх благань не вчує, ні! І страшно, брате мій, мені! Твої я очі, страднику мій, бачу, трої проклони чую я виразно, твоїх дітей, жінок, сестер, братів, батьків — я чую дужий стогін... »О-о-о...« Від його кров холодна стала, а він гуде, лунає криком серед ночі і вєть ся з снігом разом, сей дужий стогін твій, народо мій...

І слухати не сила... Яб вуха затулив, але задубли пальці, не можу затулити. »О-о-о...« »О-о-о...« Я чую, чую, брате мій! Я чую, мій народо!

Чи може то так вітер скиглити — плаче? Чи може, брате мій, не ти се стогнеш? Ні, твої я бачу очі, твої уста страшні, а слів не чую і тільки стогін, стогін, стогін...

Ридає вітер, плаче ніч і плаче все. В моїй душі холодне і так болить, болить! Я мерзну, дубну. От-от холодна смерть мене обійме... От-от уже... Тепла і сонця хочу я!

Болить моя душа, мій страднику, народо, брате мій.

Я плачу...

І ти?! В твоїх очах я сльози бачу?

2.

Моя душа смієть ся.

...Минула ніч і звикли ті страшні примапи. Зірнуло сонце з неба. Горить промінням чистий сніг. Не чути танку смерті. І кров моя нагрілась. Тепліше стало. Вєсьвіхаєть ся, як день отсей, життя і разом з ним моя сьмієть ся вже душа. Як гарно навкруги!

Народе, брате мій, а ти? Миж подолали ніч? Дивись, який став сніг хороший; яке повітря стало чисте. Я бачу — ти не стогнеш, ні! Ти сьміливо і певно йдеш на працю, сьмієш ся над житєм? Ти не боїш ся ночі, брате мій?

Так. Вона минула — ніч страшна. Настав погожий ранок і буде довгий — довгий день. Він дасть нам силу і ми зустрінем знову ніч, та не жажнемось — ні!

Нехай ідуть вони, холодні ночі, нехай заводять буря танок смерті і похоронний спів — ми будем жити і засьміємо ся йи в вічі: ми доживем до теплих днів!

Брате мій, на очах в тебе бачу сьміх веселий!

І сам сьміюсь!

(„Рада“).

Л. Пашаревский.

Телеграми

з дня 23. червня.

Броди. Замкнені з причини шкарлятини народні школи на 14 днів замкнено аж до кінця шк. року, се є до 4. липця.

Сянок. Ученика VІІІ. кл. гімн. Козму Пелехатого, який при роздачі сьвідоцтв ударив свого проф. Гольчевского в лице з мести за переслідуванє, засудив трибунал на 10 днів арешту з обміною на 50 К гривни. Прокуратор вніс відклик.

Букарешт. Міністерство скарбу видало заборону вивозу паші.

Париж. Рознесено чутку про убиство марокканського султана Абдуля Азіса. Чутку ту уважають однак за неправдиву.

Петербург. Директор консерваторії, звідний композитор Римский-Корсаков помер не надійно.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 22. с. м.: Єлена Брияк, Кишинев; о. Іларій Герасимович, Скалат; Іван Малиновский, Жуків; др. Вільгельм Найман, Підгайці; Саламон Шатра, Підгайці; о. Яків Сінгалевич, Романів; Николай Захаряевич, Радимно; о. Корнелій Вєсвідка, Серники середні; о. Василь Томович, Мозолівка; о. Теофіл Білінкевич, Раковець; Тимош Теодорович, Чермеринці; Юліан Ситник, Відень.

Учительки домашної

до двох дівчат і одного хлопця на цілий рік потребує о. Іван Пастернак, парох в Вадовичах, п. Дрогобич.

Знаменитий фільольог і математик,

студент І. р. пр. глядає лекції. Ласкаві зголошення під „Diligens“ в адм. „Руслана“. (4—4)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Білінського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покліку:

Свій до свого!

Львівське бюро адресове

ул. Льва Саніги ч. 61.

Видаєць »Показчика адресового« у Львові п. Рудольф Шнігел, отворив з днем 1. червня »Львівське бюро адресове« урядово затверджене, котре має на цілі достарчити інтересам замісцевим адреси осіб приватних, а також фірм львівських за оплатою 30 сот. за адрес місцевий — а 1 К за адрес позамісцевий. Належитість можна також прислати в марках. Адреси провірює сейчас умисна особа і відсилає відворотною поштою. Перша та приватна такого рода інституція є уряджена на взір заграничних.

Печатки металеві і навукові

для урядів парохіальних, громадських, читалень, „Соколів“, „Січей“, вярядів шкіл ітд.

виконує як найліпше, чого доказом численні признаня

Д. Вайс

артистична робітня ритівнича у Львові, ул. Кароля Людвика ч. 29. (Пасаж Оранжа). (3—?)

Америки

і Канади

ЛІНІЯ КУНАРД

найскорше.

Поясненє удїляє безплатно Лїнія Кунард у Львові ул. Городецька 99.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

- 4% листи гіпотечні
 - 4 1/2% листи гіпотечні
 - 5% листи гіпотечні преміовані
 - 4% листи Товариства кредитового земского
 - 4 1/2% листи Банку кравового
 - 4% листи Банку кравового
 - 5% облігації комунальні Банку кравового
 - 4% позичку краву
 - 4% облігації проінаційні і всїлякі ренти державні
- Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курєї деннім.

Працюйте і шалїть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадячі на 4%, удїляє позички на скрити за інтабуляцією на 6 прц.; і силату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних вносьєть рата амортизаційна на капітал і відєотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Вексїлї приймають ся тільки 3 місячні. а 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члєни обезпечєні в »Джістрі«.

З зисків удїлив »Джістер« на публичні добродїїні цілі квоту 45,835 корон.

Вкладки	2,795,188 К.
Позички удїлені	3,410,684 К.
Удїли члєнські	234,398 К.
Цінні папери	130,452 К.
Фонд резервовий і вніш	43,842 К.
Льокації	132,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворєні перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залїзничих поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в нєчп
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станіславова	5:40	—	—	—	—
Коломїї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любїня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в нєчп
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станіславова	—	—	—	2:40	—
Коломїї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любїня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в недїлі означєні †.

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові, що дни
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
щини); Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Тавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застережене.

Рекламні неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Борба двох світоглядів.

(Дальше).

І під загально-культурним зглядом є таке засадниче вияснене більше потрібне нині, як коли иноді. З точки теперішнього положення узнано сильний індивідуалізм і розличність поглядів головним нещастем нашого часу. Але неслушно. Розуміє ся, що новітнє житє стало ся без порівняння більше заплутане і більше всестороннє, як в минувших віках. Та сю всесторонність і се заплутане не можна ще називати нещастем, бо цілий новочасний розвиток кінчить ся конечно індивідуалізованим життя і розвоєм одиниці. Навіть противний напрям і якась мала односторонність ще не є злом, бо хоч вони є пожадування гідні зі сторони добра одиниці, то однак в цілості духового і всенародного життя вони виступають яко головні представники поступу. „Спір є вітцем річий“, сказав Гераклит. Не многість поглядів, не їх противеньства є нещастем, але їх взаїмне виключуванє і незнанє себе, і то є характеристичне знамя і властивий рак новітньої культури. Систематичне відосібненє і замиканє в собі і незнанє противника спричинили той нещасливий стан односторонности і єретицтва, на котрий нині розумні люди нарікають, а сей стан дперва тоді дасть ся переломити, коли обі спорячі сторони прийдуть до пересвідчення, що і противник має провіденційне признанє при будові культури. Ігнорованє якоїсь засадничої точки задивлювання або навіть цілого напрям гадок мусить конечно викликати односторонність, яка з часом веде до роздору. Санація може наступити лише на дорозі зближення, зустрічі і порозуміння партій. Кождий світогляд, психологічно беручи, піде і мусить іти далі своєю дорогою, але то одно можна певно осягнути, що кождий світогляд буде себе взаїмно шанувати і помагати собі в шуканю правди. А Боже обявленє, віра, буде нам служити дорогосказом.

II.

Як маємо собі представити те внутрішнє відношенє і те конечне підпорядкованє науки під віру? Не інакше, як собі представляємо процес життя. Вже вегетативнє житє полягає на виділюваню стерої матерії, зужитої, а приймаю нову внутрішню силою організму. Дерево запускає свої найделікатніші корін-

чики глибоко в землю, щоби там знайти поживу і відтак видати цілу красоту галузок, листя і овочів. Але скоро дерево натрафить на скалисту землю і не знайде поживи, сейчас гине а з ним і єго стара матерія переходить в порошок. Однак і нова матерія не може обійти ся без старої, бо лише тим способом, що вона із старою лучить ся, що стара єї шукає і органічно вї в себе всисає, є можливе прокормленє і зріст. Так само в світовім духовнім життю. Молодіж приносить завсїди нові потреби і ідеї і предкладає їх старим до обговорення. Старі розуміє ся не відповідають інакше, як самі вивчили ся за своєї молодости і що з літами набули своїм власним досвідом, а сего конечним наслідком є те, що молодіж починає опирати ся сама на собі, шукаючи нових цілей і доріг. Противеньство готове. Та час все вирівнує. Молоді відкладають з літами на бік екстравагантії, але і опір старих ломить ся, і виступає нове покоління з новими питаннями і новими точками погляду. Старе потребує нового, щоби не впасти в застою, а нове старого, щоби не блукати ся в мріях. Лиш обоє разом становлять жите.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В бюджет розправі взяло доси участь 160 послів, а останніми днями говорили майже всі перед пустими лавками, як се признають навіть одушевлені новим парламентом дневники. Оноді було ледво 70 послів присутних в палаті, так що президент проголосив конець засідання, бо послы сами собі уділяють відпусток цілодневних і глядять віддиху поза палатою. Всі великі стороництва, крім соціялістів, бажають закінчення розправи, а як звіщають, має бути она закінчена 24 с. м., щоби й палата вельмож могла приступити до ухвалення бюджету.

Коли в палаті проявляє ся така байдужність і сонливість, переговорює бар. Бек невтомимо із сторонницями, щоби їм вложити на плечі тягар важних правит. предлог до полагоди ще перед закінченням сесії. Ми вже згадували про сї задачі, а з клюбовими предсідателями відбула ся нарада правительства в понеділок та не довела до порозуміння і тому назначено другу на вторник, правительство сподіває ся по скінченю бюджетової розправи довести до порозуміння із сторонництвами що до дальших робіт. Так н. пр. горівчаному податкови ставить ко-

ло польське великі передони, хоче очевидно щось для себе виторгувати і взагалі довершенє сих робіт буде правительство приневолене доволі дорогою оплатити.

На понеділковім засіданю палати послів промовляли два галицькі послы о. Онишкевич з укр.-руского клюбу і о. Давидяк з російсько-народного клюбу.

Пос. о. Онишкевич обговорював сумне положенє руских селян в Галичині. Мимо привязаня до землі селянин мусить емігрувати. Більшість польської суспільности, руководячи ся на жалє національним шовінізмом, не хоче при парцеляції продавати землі руским селянам, але спроваджує Мазурів. Таким чином хотять примусити руского селянина виректи ся своєї землі, а не могучи робити сего явно, роблять се посередню. Дальше бесідник представляє становище галицького сойму в справі рентових осель і парцеляційного закона, проект котрого звернений проти Русинів. Бесідник домагає ся реформи теперішних відносин і помочи держави для руских малоземельних селян при набуваню землі. Підносячи закиди проти комасациї ґрунтів у Галичині, бесідник домагає ся, щоб комасация відбувала ся при помочи держави і краю і жалує ся на упослідженє рускої мови при комасацийнім діловодстві. Взиває правительство, щоби взяло комасацию під свій заряд, так само як в інших краях та щоби ві всіх письмах, розправах, катастрах, нових картах ґрунтових книгах та при ґрунтовім катастрі були по приписам основних законів узгляднені права рускої мови.

Фаховим рільничим школам в Галичині бесідник закидає, що они працюють в польонізаційнім дусі. Руска мова не є в них навіть надобовязковим предметом науки. Бесідник взиває правительство, щоб заложило бодай 10 рільничих шкіл на взорець данських з рускою викладовою мовою. Обговорюючи діяльність рільничого товариства в Галичині, бесідник виказує, що оно має виключно на ціли служити шляхотскому правліню і є для Русинів просто шкідливе. Отсе товариство могло би і для селян щось зробити, колиб політика була з него виключена. Бесідник представляє економічну діяльність „Просьвіти“ та інших руских економічних товариств, жалуючи ся, що они дізнають від держави і краю тільки дуже незначної підмоги. Галицькі Русини не завидують Полякам державних і краєвих підмог на потреби рільництва, але мусять застерегти ся проти того, щоб сумами, призначеними для Русинів, заряджували виключно польські організації. Бесідник кладе резолюцию з зазивом до правительства, щоб підвисити рільничу субвенцию для Галичини і Русинам за посередництвом їх товариств признати бодай 50 прц. суми, віддаваної рільничому товариству буцімто для східної Галичини, а в дійсности тільки для Поляків. Вкінці бесідник взиває правительство до заложеня в Галичині ради краєвої культури з поділом на секції польську і руску.

По кількох інших бесідниках забрав голос голова російсько-народного клубу пос. о. Давидяк.

Бесідник вказує на нужду галицького селянина, спричинену і побільшувану індемнізацією, сервітутною справою, лихвою, несправедливими законами, котрі виходять особливо від краєвого правительства. З окрема згадує про закон ловецкий і рибакский та обговорює події в Чернихові, домагаючи ся зміни жандармської інструкції.

Дивно виглядають — говорив бесідник далі — застереження польських послів, що Поляки не дадуть собі забрати свого стану посідання. Адже про те руский нарід і не думає, але коли у Львові, в університеті лунає оклик: „Проч з Русинами“, коли краєва рада шкільна зажадує приймати до гімназії Франц Йосифа Русинів і вчити рускої релігії в рускій мові, коли руску народну школу треба було виборювати аж через державний трибунал, а тепер она знаходить ся в стані, що є наругою над усякими вимогами гігієни, то се мусить огірчувати руске населене міста Львова.

Підшивши ся так за оборонця прав руского народу, о. Давидяк в дальшій промові робить своїй «партиї» рекламу, що она все працювала і працює для згоди з Поляками, але Русини не можуть зрести ся історичних прав до східної Галичини. Потім бесідник виставляє ряд економічних домагань, як регуляція рік, заложення державного селяньського банку, податкова реформа, видаване дерева з державних лісів безпосередно людности і т. д.

А тепер о. Давидяк перекинув ся нагло в Росіянина і навіязуючи до звісної промови міністра внутрішніх справ Бінерта, що в Австрії нема російского народу, заявляє, що проти тої негациї мусять заступники російского народу рішучо запротестувати. Історичне право російского народу в східній Галичині є єго найбільшим скарбом. Міністер також без ніяких оправданих причин підніє закид, що програма російсько-народних послів не відповідає національній свідомості населення, котре они заступають. Проти сего члени російсько-народного клубу мусять також запротестувати. Російский нарід найменше заслугоє на те, щоби в державі, де на підставі XIX артикулу основних законів усі народи є рівноправні, заперечувано їй істноване. Російська народність в Галичині старає ся на австрійським ґрунті здобути автономію і рівноправність національну.

Ческа Народна Рада відбула минувшої неділі в Празі загальні збори при участі 260 членів, а по відчитанню звіту здавали справу з діяльності: моравська, шлезка і долішньо-австрійська секція. Ухвалено одностайно резолюцію з засторогою проти змагань німецьких сторонниць до утворення німецької провінції в Чехах і протестом проти поділу Чех на дві області.

Університетський страйк студентський против науки на останку закінчив ся. Ще кількатори вільнодумних в Інсбруку хотіло дармувати дальше без огляду на се, чи „вільнодумні“ професори ведуть боротьбу в справі свободи науки чи ні. Однак Вармунд наживав їм пятами і переносить ся до Праги на німецький університет, хоч не буде літом ще викладати. Так само остали на леду і студенти в Інсбруку охочі до дальшого дармування. Др. Мархет, набравши відваги після цісарского слова, погрозив ректорам і се помогло.

З нагоди конгресу угорських просвітитних товариств в Пешті виголосив Кольман Сель промову, в котрій вказав на се, що їх цілю є подбати, щоби зблизити нема-

дярські народности до угорської державної ідеї. Володарство мадярів і сильна мадярска держава одноціла повинна бути цілю не лише самих Мадярів, але всего населення країв корони св. Стефана. Се мадярське володарство повинно скріпити законодавство, щоби зблизити немадярські народности до мадярської культури (значить змадярщити) а важним кроком на тій дорозі повинна бути нова виборча реформа.

Заграниця.

Про новий англійсько-російський договір в Балканській справі звіщає петербурский дописуватель Daily Graphic, що підчас останнього зїзду в Ревлю уложено умову між міністром Ізвольским а підсекретарем державним Гардінге що до македонського питання, котра є незвичайним успіхом англійської дипломатії. Росія прийняла всі точки реформи уложеної Грейом. Справа ділиться на дві часті: начерк що до втихомирення Македонії, з котрим злучений новий начерк що до реформ, оснований на предлозі міністра заграничних справ Грея з грудня м. р. Військові відділи будуть складати ся виключно з турецьких підданих, а видатки на се буде покривати македонський бюджет. Начерк реформ єсть більше замотаний. Видатки на цивільну управу покриває макед. бюджет. Генеральний інспектор має мати необмежені повновласти і буде на 7 літ іменований. Обидва начерки будуть предложені європ. державами, а скоро они на се згодять ся, буде се предложено Порті, котра імовірно на се пристане.

Бюро Райтера дізнає ся, що предлога про втихомирення Македонії нарешті уложена і усталена, а Evening Standard пише, що на згаданий начерк вже згодили ся Австрія, Франція і Італія. Замість генерал-губернатора буде там начальником управи генеральний інспектор, котрий буде брати участь в нарадах фінансової комісії зложеної з цивільних агентів. Комісія має одержати повновласть, задержати на потреби цивільної служби часть доходів, останок же має бути призначений на військові потреби і місцеву управу. Від Порті не будуть домагати ся зменшення війська у вілятах. Жандармерія має бути значно помножена, а по селах мають жандармські офіцери потворити місцеві сторожі, котрі будуть під їх доглядом. Для удержання незалежності султана європейські офіцери мають вступити в турецьку службу, але їх доберуть європейські держави.

Сербське міністерство Пасича подало ся у відставку. Король пересправляв з сторонництвими скупщини, щоби довести до порозуміння між старими а молодими радикалами. Єсть намір або утворити старорадикальне міністерство Велимировича або коаліційне Николіча. Покликаний королем Велимирович відказав ся утворення міністерства задля постави опозиції. Імовірно не прийме ся сеї задачі також міністер просвіти Николич, бо нема вигляду, щоби молодорадикали згодили ся на ухвалення бюджету і торгового договору з Австрією.

Всеросійський союз утворив ся під проводом проф. Куплевского і одержав затвердження правительства. Окликом єго є: Росія для Росіян, а буде він пособляти верховладді Москалів в Росії і поборювати вплив чужих народів. «Нов. Время» витає сей союз з великим одушевленням.

Володимир Антонович.

Доля Талицької Руси під австрійським правлінням.

(Дальше).

Серед такого положення застав Русинів 1848 р. — час великих заворушень у всіх частях австрійского цісарства, особливо в Угорщині, Сербії і коронних німецьких краях. Угорський сойм зажадав повернення своїх попередних прав. Більше або менше сильний і оживлений рух проявив ся в інших областях. Сербі і Хорвати також зажадали повернення своїх прав. Такий же рух проявив ся і в Галичині, де взяло в нім участь особливо польське населення. Галичина ступала то юж дорогою, що Угорщина: она бажала здобути собі повну автономію. В Чехах відкрито загальний славянський союзний сойм. Одначе се все тягнулось лише півтора року; славянський сойм розв'язано насильно. Та мимо того із сего півтора року було досить користі для Галичини, бо послужив він для її зєдинення. Перед тим в народнім літературнім руху брала участь лише молодіж, зате старші Русини стидали ся своєї народности, вважаючи її після загального пересвєдчення мужицкою. У Русинів був такий погляд: коли чоловікові через образованє або иншою дорогою удавалось здобути певні права, то казали, що такий чоловік повинен покинути мужицький язик. Тепер же протягом сего півтора року змінили ся обставина в Австрії супроти народного руху далеко на краще. Першим кроком вперед під тим зглядом була та обставина, що і старі Русини взяли участь в народнім руху. Се стало ся так: після проголошення конституції у Відні, вислано до Галичини розпорядок, щоби жителі обявляли правительству свої домаганя. У Львові зібрала ся рада, щоби подати правительству адресу з вичисленем домагань Галичан. Коли многі рішили зажадати від правительства запевнення свободи освіти і місцевого язика, то Поляки виступили ворожо супроти сеї предлоги. З сего повстав скандал. Тоді Русини заявили, що они зберуть ся на особну раду і подадуть правительству особну адресу. В сей спосіб дійшло до однодушних зборів Русинів в цілі зладження адреси. Се був перший крок до зєдинення Русинів. В своїй адресі зазначили Русини свої права на самостійність. Зі своєї сторони поробило правительство такі уступки: відновлено львівський університет з деякими катедрами, на яких викладали в руській язичі, в сей спосіб руський язик став рівноправним з иншими; богословіє, руску літературу і руску історію викладали в руській язичі. В тих гімназіях, де руских учеників було більше, всі учителі мали бути Русинами. Сільські школи віддано в заряд унійтским консисторіям і таким чином замінено їх на руські школи. Руський язик введено також в семінаріях і духовних школах, а тим самим руський язик зрівнано з иншими. Ще хосенніші були для Русинів инші розпорядки правительства з иншого обсягу державної управи. Введено суд присяжних, де язик був рівноправний; суд обов'язаний був судити в тім язичі, в яким говорив одвітник. Дано право зборів і товариств, чим покористували ся опісля особливо галицькі Русини. Останки панщиняного права в Галичині, іменно обов'язок селян робити на дідица, або т. зв. панщину, полишену під деякими зглядами ще Йосифом II, знесено тепер зовсім. Селяни дістали наділи землею, які они вирочім були обов'язані викупити. Система викупу землі була дуже особлива. В Австрії оцінила землі комісія, зложена із посідачів зе-

мель, селян і урядників, а викуп мав відбуватися ся в сей спосіб: $\frac{1}{3}$ ціни платили селяни, $\frac{1}{3}$ посідачі земель дарували, решту, то є $\frac{1}{3}$ сплачувало правительство посідачам земель. Всіми тими реформами покористували ся Русини дуже розумно і відповідно ціли.

(Дальше буде).

Анатоль Вахнянин.

Листи до Пантелеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

(Дальше).

Тимъ фактомъ, сподійсь, пересвідчите ся, Добродію, що намъ відъ нашихъ супостатівъ нічого доброго не сподіватись, и що теперішня хвиля рішуча и вельми важка для насъ. Ми и розпочали сильну агітацію поміжъ молодіжжю у Львові. Кожний зъ академиківъ-громадянъ має відъ тижня 4, 5, або и 6 охъ хлопцівъ зъ гімназіумъ на науці у себе. Учуть вони даромъ — хлопці люблять їхъ, а черезъ те саме и дадуть ся виховати такъ, якъ намъ треба. Громада академічна виховує собі комінгентъ на будуче. Ся сама громада и вистачає вечіръ за Шевченка, ся сама громада и буде заєдно ставляти інтерпеляції до виділу Просвіти, щобъ ся не уступала ні на шагъ тамтій кадапській стороні (хочу казати неробила уступокъ що до правописі, якъ се хотять деякі виділовці — думаючи, що сімъ придбають собі більшъ членівъ до Просвіти).

Доповімъ Вамъ ще и те, Добродію, що навіть ажъ Dziennik Poznański виступивъ проти св. Письма и каже собі на здоровля, що mizerna gazeta (sic) Правда видає на jakimś języku ukraińskim święte Pismo. — Якъ то добре люде про насъ дбають.

5. Спасибі! за прислані 30 р. для Просвіти, тільки я не можу їхъ дати відъ Павла Ратай зъ України, а мушу відъ кого небудь другого. У насъ у виділі дають ся чути деякі, що ми маємъ бути лишъ машиною України. — Люде сі хотять бути самостійними. Говори собі небоже, думаю я, а ти одинъ зъ другимъ доки я головою, не смієшъ нікому другому служити, якъ тільки Україні, а самостійнимъ не будешъ, бо въ тебе дуже короткий розумъ. Ниньки знову збираєть ся Виділь.

6. Звідаюсь у Димета за Основу — коли буде въ его вишло у Січъ.

7. За Партицького не скажу ще у сему листі нічо рішучого — а стрібую всяко изъ нимъ. Може вінъ и напише справозданне зъ усіхъ своїхъ ділъ.

8. Листъ Вашъ II-гий дійшовъ прямо сь почти до мене — проте и нероспечатувавъ его ніхто. Не дійшовъ вінъ лишъ проте въ своїмъ часі, що листовоша не знавъ моєї нової адреси. Почванюсь при тимъ, що ві у Правді (5 ч.) ні св. Письмі не подиблете, Добродію, ні одної правописної похибки. Знаємо ми, чимъ Ви для насъ Галичанъ есте, та тому не хочемо Васъ нічимъ оскорбити. Радуюсь зъ Вашої прихильності до нас и тяжко булобъ намъ учути одъ Васъ те терпке слово, що Ви цураєтесь нами. Не оскорбляйтесь ніколи, хочъ би ми и у де-чому согрішили; ми учимось доперва, якъ треба діло вести, хочъ би и не таке, яке Ви намъ теперъ поручили. Що ми не скорі въ діланню — то вина не наша, а мерзька consuetudo. Відвинемъ, то и другі станемъ. Ще до того у насъ багато людей, а мало чоловіківъ, мало секретнихъ мужівъ. Причина сему єсть молодість нашої громади, а молодість усе цокотлива. Молодий любить де що знати, але любить самъ и почванитись передъ товаришемъ, а сей передъ другимъ и третімъ. Тимъ то мені тяжко приходить знаходити людей до якого небудь діла, а черезъ те знову діло

опиняєть ся. Молодість и сей гріхъ має, що радабъ у тій самій хвилі, у котрій зачне діло робити, бачити и успіхъ того діла, а ту треба часомъ доглядатись его по двохъ, трехъ літахъ. Тимъ вона и не горяча до чину а більшъ до слівъ.

(Конецъ буде).

НОВИНКИ.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Онуфрия Вел. Прп.; римо-кат.: Проспера Еп. — В п'ятницю: руско-кат.: Акилини м.; римо-кат.: Бож. Серц. I. Хр.

— Головний Виділ Тов-а „Просьвіта“, вибраний на загальних зборах дня 8. червня с. р. уконституовав ся на засіданню дня 13. червня в сей спосіб: 1) Петро Огоновский, голова, 2) др. Евген Озаркевич, заступник голови; 3) др. Іван Брик, секретар; 4) о. Стефан Мохнацкий, касиєр; 5) Михайло Іванець, контролор і завідатель книжкового магазину; 6) Антін Гапак, бібліотекар; 7) Василь Білецький, редактор видавництва; 8) др. Володимир Бачинський, директор канцелярії; 9) др. Кость Левицкий, адміністратор „Дому Просьвіти“; 10) др. Михайло Коцюба, провідник комісії господарсько-промислової; 11) о. Теодзій Лежогубский, др. Володимир Бачинський, Григорій Зацерковний, Ярослав Колтунюк і Олекса Черкавский — референти філій і читалень.

— Для емігрантів до Канади. Міністерство внутрішніх справ оповістило отсі остероги перед виїздом до Канади: 1) Для зарібників все ще є в Канаді не добре і много авестрийських (безперечно руских) робітників стратило в Канаді роботу. 2) Емігрантам грозить велика небезпека від обманюючих в Канаді агентів, котрі їх особливо в Montreal, в головнім місті Канади, обраблюють і ошукують. Буває, що агенти намовляють емігрантів, котрі хотіли осісти яко фермери (хуторяні, господарі і рілньичі) на заході Канади, щоби не брали ферми, лиш щоби йшли яко залізничні робітники. Агенти подають їм фалшиві вісти так що до віддалення місця тих робіт як і що до роду тих робіт. Робітників завозять в дуже далекі сторони, віддалені від Montreal на кілька днів залізничної їзди і там дають їм невиносимо тяжку і дуже небезпечну роботу. Коли робітники не хотіли ту роботу дальше робити, присилувано їх до того збруєю і силою здержано їх на місці роботи. Взагалі положене залізничних робітників є дуже зле. Залізничці будують часто в зовсім незамешканих, пустих і дуже непривітних (sehr „unwirtlich“) околицях. Щоби пожалувати ся у власти, треба до неї йти много днів. Робітники віддані є цілком на ласку і неласку підприємців і наражені на вихиснуванє і на побите. Робітники не мають найменшої поруки, що ті обіцянки, котрі їм агенти за роботу приобіцюють, сповнять працьодавці. Робітники часто не знають, яку нагороду за працю одержать і чи з тою нагородою будуть могли відповідно жити і децю заощадити. 3) Кожний, що переселює ся до Канади, мусить передовсім ясно знати, чи він хоче бути в Канаді рілньником (фермером), чи робітником залізничним або фабричним. Хто хоче осісти яко рілньник в Канаді, то нехай той з жадними агентами нічо не говорить. Земля, на котрій хотять осісти рілньники, що мало капіталу мають, належить виключно до канадійського ряду і хто хоче осісти на такій землі яко рілньник, має ся звернути виключно до „еміграційних урядників“ канадійського ряду (Einwanderungsbeamten der kanadischen Regierung“). Ц. к. ген. консулят австр. в Montreal відповість емігрантови на запитанє, котрі то є урядники еміграційні, як вони називають ся і де вони є. Также, коли і в інших випадках потребують емігранти певної поради, повинні удати ся до нашого ц. к. генерального консуляту в Montreal. 4) Ряд канадійський не позваляє висісти на сушу в Канаді хорим на умі, епілептикам, глухонімим, німим, сліпим і особам

нездібним до праці, хіба що такі особи приходять до Канади з своїми родинами, або що їдуть до родин живючих в Канаді, у котрих би мали тривале удержанє. Не вільно на канадійську землю вступати дальше особам, що мають меракі або заразливі хвороби, дальше не вільно вступати, жебракам; також бідним особам, що жили би з публичної доброчинности; дальше не вільно вступати людям, що поповнили ганьблячий злочин і проституткам, або таким, що проступок вводять у Канаду. 5) Кожний емігрант мусить піддати ся лікарському оглядові. 6) Канадійський ряд може зборонити вступити особі, що не привезе з собою до Канади крім грошей на залізничний білет ще 125 К.

— Зимової школа сільського господарства і садівничо-огороднича школа в Милованю. Тому що існуючі в краю низші школи рілньничі не вповні відповідають своїм цілям, тов-о „Просьвіта“ заходить ся коло заснованя зимових, практично-теоретичних курсів рілньничих, на взір курсів в Данії і Німеччині. На курсах, що мають тревати по 3 місяці, буде подавати ся господарям і старшим парубкам найважнійші відомости з науки рілньництва, які конечно потрібні до рационального веденя сільського господарства. З весною почне ся і буде тревати через ціле літо курс садівничо-огородничий, на яким у взірцево веденій шкільці дерев овочевих буде подавати ся практична наука садівництва, огородництва та пасічництва. Зорганізована з тих курсів школа повстане в Милованю на великім, повисше 50 моргів обнимаючим просторі. До сповнення тих намірів Тов-а „Просьвіта“ причинив ся головно Є. Експ. Митрополит гр. Шептицький, що зволив дарувати Товариству на поміщенє зимової школи двір в Милованю і 10 моргів ліса, а крім того зволив відступити „Просьвіті“ під дуже корисними услів'ями ще коло 40 моргів ґрунту, безпосередно при дворі, за що Головний Виділ „Просьвіти“ подякував через депутацию. Комісія господарська „Просьвіти“ виготовила вже кошторис сеї школи і плян науки та розписала конкурс на посаду управителя. Куратором школи іменовано о. Михайла Бачинського, пароха в Милованю. Належить надіяти ся, що діло се доведе до вельми хороших успіхів.

— Зниженє ціни соли до їдженя. Аби вдоволити загально висловлюваню жаданому, міністерство скарбу переговорювало з галицьким Виділом кравчим в ціли введеня в цілім краю одномірної ціни за сіль до їдженя при подрібній продажі. Признавши Виділови кравчому ріжні угодінення при поборі соли з салін, осягло міністерство сей успіх, що кравчий Виділ зобов'язав ся продавати почавши від 10. липня с. р. сіль до їдженя так виварену, як і камінну в подрібній продажі по одній сталій ціні 20 сотиків за одєв кільограм соли в опакуюваню паперовім, забезпечуючим сіль перед занечистенєм і зменшенєм ваги. Камінна сіль до їдженя буде продавана від названого дня лише в однім роді. — Ц. к. кравча дирекція скарбу.

— Смерть посла. У Відні помер вчера др. Годзімір Малаховский, б. президент Львова і посол до союму і до державної ради, в 56. р. життя. Покійник помер на хворобу жовчевого міхура, на яку вже від довшого часу нездужав і за порадою лікарів мав виїхати до Карльсбаду. Однак перед виїздом здержала его промова, яку мав виголосити в парламенті проти Русинів. Ся промова, яку дійсно недавно виголосив, стала причиною его смерти, бо через неї опізнав ліченє в Карльсбаді. Покійник полишив вдову, двоє синів і одну доньку.

— Російські газети в жидівських руках. Звісна річ, що власть часописий є велика. Тимто жиди старають ся захопити в свої руки важнійші органи світові. Вже не раз писало ся, що віденьська, париска, берлінська праса є в руках жидів. А тепер гляньмо на прасу в тій державі, де жиди немовто лишені горожанських прав. „Русское знамя“ подає спис часописий і їх властителів ось як: „Спб. Вѣдом.“ — Гессей Арон Ілч; „Русь“ — Абилович Шле-

ма Менделевич і Стембо Авраам Лазаревич; „Товарищ“ — Блянк Рубин Маркович; „Пет. Листок“ — Черкаський Арон Мовшевич; „Сьогодні“ — Кричмер Авраам Янкелевич (по паспорту переплетник, а в 1. і 2-й думі, де паспорт не жадано, називався „доктором філософії“); „Річч“ — Неманов Лейба Мовшов; „Русское Слово“ — Руманов Авраам Бенемия і Стембо Авраам Лазаревич; „Русский Голос“ — Столкін Авраам Янкелевич; „Слово“ — Лівшиц Яков Борисович і Янкель Борухович; „Одеський Листок“ — Цітрон Авраам Лейбович; „Одеськія Новини“ — Ерманс Соломон; „Кієвська Мисль“ — Кугель Натан і Неманов Лейба Мовшов; „Кієвські Новини“ — Балабанов Соломон; „Южний Край“ — Цітрон Авраам Лейбович; „Саратовський Листок“ — Лівшиц Яков; „Тифл. Листок“ — Стембо Авраам Лазаревич; „Современ. Слово“ — Неманов Лейба Мовшевич; „Бирж. Вѣдом.“ — Кречмер і друг.; „Вечерня Газета“ — Зайкин; „Часть“ (недавно замкнена) — Богораз (Тан); „Віленський Вѣст.“ — Ароновський Самсон Самсонович; „Бессараб. Жизнь“ — Волькенштейн; „Астрах. Листок“ — Бернштейн; „Голос Москвы“ — Етінгер, директор-управитель бюро парламентської печати отже 25 представителів праси, а всі жида!

— Страйк кельнерів у Відні. Кельнери у віденських реставраціях не дістають ніякої сталої платні а їх одиноким жерелом доходу є напівки від гостей. Се жерело доходу є однак для них аж за велике, так що кельнери матеріально стоять знаменито. У Відні є звичай, що кождий гість дає напівку. Платничі по більших гостинницях звичайно по кількох роках купують каменіці. Однак даване напівків є для публіки, передовсім приїзної відстрашаюче, тому віденське туристичне тов-о і праса натиснули реставраторів, аби знесли неспівки, а завели постійну платню для всіх кельнерів. Платня кельнера визначена реставраторами виносить денно 5 К з харчем, а 7 К без харчу. Кельнери зажадали 8 К в буденні дні а 10 К в святачній і загрозили страйком. В деяких гостинницях страйк вже розпочався.

— Дрібні вісти. У Львові застрілився вчора концепіст намісництва Антін Агопсович, в 31. році життя, з причини нервового розстрою.

Оповідки.

— Репертуар львівського руского театру в Вишніці. (Саля в огороді п. Фріста).

В четвер дня 25. с. м. „Надія“, рибацка драма в 4 діях Германа Гаєрманса.

В суботу дня 27. с. м. „Продана наречена“, комічна свєра в 3 діях Ф. Сметани.

В неділю дня 28. с. м. „Маруся Богуславка“, побутово-історична драма зі співками і танцями в 4 діях з прольоґом М. Старицького.

Білету продає в Вишніці і Кутах торговля п. Москви. — Початок точно о год. 8. вечером.

— Зі Станиславова. Загальні збори членів філії Руского Товариства педагогічного в Станиславові відбудуться дня 5. липня о 4. год. по полудни в домі бурси сего товариства при улиці Пелеша ч. 15. На сї збори запрошує ся всіх членів тов-а і всіх П. Т. патріотів в повіті станиславівськїм, котрі сего дня зволють ласкаво вписати ся в члени Р. Т. П. Вписове 1 К, вкладка річна 1 К. — За Виділ: Будзінський.

Телеграми

з дня 24. червця.

Градець. Вчєра розпочали ся виклади по страйку на політехніці.

Тегеран. Вчєра рано окружено будинок парламенту і сусідний мечет козаками і зажадано, аби парламент видав кількох послів. Парламент відмовив. З вікон парламенту упало до війська кілька стрілів і убили кількох козаків. Артилерія шаха бомбардує місто.

Тижневий звіт Торговельної і промислової палати про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 15. до 21. червця 1908:

	за 50 клг.
Пшениця	12.00—12.20 К
Жито	10.00—10.25 К
Ячмінь броварняний	7.00—7.25 К
Ячмінь на пашу	6.30—6.50 К
Овес	6.30—6.50 К
Кукурудза	7.90—8.15 К
Просо	8.75—8.90 К
Горох до варення	9.00—11.00 К
Горох на пашу	7.00—7.50 К
Бобик	6.25—6.50 К
Конюшина червона	100.00—105.00 К
Конюшина біла	35.00—40.00 К
Конюшина шведська	85.00—100.00 К
Тимотка	33.00—34.00 К
Ріпак зимовий	14.25—14.50 К
Насіне конопл.	9.75—10.00 К
Хміль	85.00—95.00 К
Насіне льняне	10.00—10.25 К
Льнянка	11.00—11.25 К

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстусової і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 22. с. м.: о. Теодор Леонтович, Зашків; Іван Бартковський, Броди; Філімон Стругинський, Уїзд одеський; Володимир Кекиш, Борщів; о. Николай Галуциньський, Звиняч; Йосиф Гуменюк, Козова; о. М. Клюк, Зарудці; Александер Істеревич, Явче; о. Александер Коритко, Богатківці; о. Володимир Дуркот, Мисцева; о. Франко Назаревич, Баришківці; др. Ярослав Олесницький, Дрогобич; др. Лєсь Кульчицький, Коломия; Володимир Попов, Будапешт.

Учительки домашної до двох дівчат і одного хлопця на цілий рік потребує о. Іван Пастернак, парох в Вацовичах, п. Дрогобич.

Знаменитий фільольог і математик, студент І. р. пр. глядає лекцій. Ласкаві зголошення під „Diligens“ в адм. „Руслана“. (4—4)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Євгена Біліньського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по св'ященниках.

Держім ся покликую:

Свій до свого!

Працюйте і щадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джїстер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки іщадничі на 4%, уділяє позички на скріпти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векслі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джїстрі“.

З зисків уділив „Джїстер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2.795.183 К.
Позички уділені	3.410.684 К.
Уділи членські	234.398 К.
Цїнні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	46.842 К.
Львокації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Львівське бюро адресове ул. Льва Санізи ч. 61.

Видавець „Показчика адресового“ у Львові п. Рудольф Шпїгель, отворив з днем 1. червця „Львівське бюро адресове“ урядово затверджене, котре має на цілі достарчити інтересантам замісцевим адреси осіб приватних, а також фірм львівських за оплатою 30 сот. за адрес місцевий — а 1 К за адрес позамісцевий. Належитість можна також прислати в марках. Адреси провірює сейчас умисна особа і відсилає відвортною поштою. Перша та приватна такого рода інституція є уряджена на взір заграничних.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Цїна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітїй. Ул. о. Ев. Гузар. Цїна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Цїна 40 сот. без п. почт.

Контора виміни

д. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всіякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнішїм деннім курсї,
не числячи ніякої провізії.

Розклад залїзничих поїздів важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5.50	8.55	1.30	5.45	9.50
Кракова	7.25	9.50	—	8.40	2.30
Ряшева	—	—	1.10	—	—
Підволочиск	7.20	12.00	2.15	5.40	10.30
Чернявець	8.07	—	2.05	5.57	9.30
Черновець	—	—	—	—	12.20
Станиславова	5.40	—	—	—	—
Коломїя	—	10.20	—	—	—
Стрия	7.29	11.43	3.50	—	11.00
Пустомит	7.29	11.43	3.50	—	11.00
Самбора	8.00	10.30	2.00	—	9.10
Любїня	8.00	10.30	2.00	9.10	—
Рави рускої	7.10	12.40	4.30	—	—
Янова	8.26	1.15	5.00	9.25	10.10+
Врухович	7.10	—	12.40	4.50	8.20
Врухович	8.15	—	—	—	—
Зімної води	5.50	7.25	1.10	5.45	9.50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3.50	8.25	2.45	7.00	11.15
Кракова	—	8.40	6.12	7.35	12.45
Ряшева	—	—	3.30	—	—
Підволочиск	6.20	10.40	2.16	7.45	11.10
Черновець	6.10	9.35	2.23	—	10.38
Черновець	—	—	—	—	2.50
Станиславова	—	—	—	2.40	—
Коломїя	—	—	—	6.03	—
Стрия	7.30	—	2.25	6.42	11.25
Пустомит	7.30	—	2.25	6.42	11.25
Самбора	6.00	9.05	4.00	—	10.45
Любїня	6.00	9.05	—	4.00	10.45
Рави рускої	6.14	11.05	—	7.10	11.35+
Янова	6.58	9.15	1.35+	3.35	6.30
Врухович	7.21	11.05	—	—	—
Врухович	6.14	—	3.35	7.10	11.35+
Зімної води	3.50	8.40	3.30	7.35	11.15

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені +.

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровского (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Борба двох світоглядів.

(Дальше).

Нема відай сумніву, що так само
повинно діяти ся в релігійнім житю, але
на тім полі повстає подвійне недовіре,
яке історичний розвій заострив аж до
абсолютної негачії.

Новий дух вважає здобутки наук
природних і історичної критики за своє
в повнім значіню власне діло, за триум-
фи, які відніс над старим світоглядом
і якими він сей старинний світогляд
скорше чи пізнійше остаточно погребав.
На се відповідає старий світогляд розу-
міє ся в такім самім тоні, а з того є
такий наслідок, що всяке порозумінє ви-
дає ся на перший погляд тут неможливе.
А однак се порозумінє лежить в єстві
релігійного житя і в ціли Божого обя-
влення. Розважмо лише наперед суб'єкти-
вну сторону.

Через те, що обявлену релігію вве-
дено в духове житє і що кожда одинця
може собі присвоїти релігію лише розу-
мом і свободною волею, через те релі-
гія в своїм конкретнім виді підлягає тим
самим правам, що духове житє і чим
більше релігія є животною, тим біль-
ше мусить бути виставлена на різницю
і тим більше мусить кожду механічну
втрата надолужувати собі духовим здо-
бутком. Процес житя підносить ся з у-
ступленем матерії а свободною діяльно-
стю духа. Як поволі поступає асиміля-
ція матерії, а противно як скоро йде
процес мислення! Кожда фаза житя кидає
нове світло на великі питання єствована
і на ново їх людскість розважає і пере-
думує. Але що релігія зі свого єства є
верхом духового житя, мусить проте по-
буджувати також духа до щораз більшої
діяльності, а будучи призначеною для
цілого чоловіка, мусить також порушувати
всі його найглибші сили. В глибині
душі мусимо почути, що християнство
по правді є єдиною основою нашого жи-
тя, жерелом нашої сили, початком і кін-
цем нашого єствованя — тоді доперва
ми є в силі його собі присвоїти цілою
силою нашої душі, його ввести в житє і
уділити його всім тим, що живуть в тем-
ноті сумнівів і зневіри. А се є лише тоді
можливе, коли житє зі своїми бажаннями
і потребами, новий дух зі своїми пита-
ннями буде завсіді на ново пукати до
дверей старого духа і його приневолювати,
завсіді на ново роздумувати і розтрясати
скарби традиції і їх собі в індивідуаль-
ний спосіб присвоювати; не так як зри-

ває ся дозрілий овоч з дерева, але в са-
мостійности і після способу житя духо-
вого, в трудній борбі о бит. Без житя
ми не пізнали би скарбів старого світо-
гляду, без традиції саме житє заникало
би і кінчило би ся в пропасти, в якій би
само себе зідало.

Ту суб'єктивну конституцію чоловіка
мусів мати на оці сам Сотворитель при
передачі свого обявлення, даючи єму пра-
вду, а однак не зносячи в чоловіці са-
мостійности духа, але противно єго в
найвищім степені напружуючи, і власне
в тім, що Бог розв'язав той найтрудній-
ший проблем педагогіки зі суверенною
простотою, показує ся висність єго Бо-
жої інтелігенції, за котрої дорогами дух
чоловіка може ледви з трудом поступати
і лише в малім приближеню догадувати
ся єї величчю. Є щось дуже великого в
Божій правді християнства: кождий мо-
же єї осягнути, кождий зрозуміти, а однак
вона стоїть в цілій своїй повноті ген ви-
соко понад найвищим людським духом;
вона є океаном, в котрім дитина під згля-
дом розуму, передовсім горда і уперта,
падає в спід, а велич духа плаває.

Припустім, що Бог подаючи чолові-
кови свої правди обявлення, замість гео-
центричної системи ужив геліоцентричної,
замість біблійної космогонії подав таку,
яку узнати наука по сотках літ, або й
не узнати ніколи. Припустім, що Бог
говорив про атоми, молекули, етери, го-
ворив, з чого повстає тіло і сила — то
що було би з того? Адам і Мойсей були
би єго так не зрозуміли, як і ми нині
без наших попередних дослідів були би
не зрозуміли Мойсея, як би він нам був
оповідав в строго науковій термінології
про єство духа, про єство злуки тіла з
душею і т. д. І чи з того була би була
яка користь, як би Бог те, що дух люд-
ський міг пізнати з власної сили, був чо-
ловікови зперед рук забрав і по просту
був сам сказав? Чи учитель говорить
наперед те, що дитина має обдумати і
відповісти? Власне неясність і загадоч-
ність є сильним товчком до самостійної
діяльності духа.

По що вкінці мав Бог уділяти ті
світсько-наукові правди? Вже св. Авгу-
стин поворотить в полеміці з Манихеями:
Не читаємо в євангелію, що Бог сказав:
посилаю вам св. Духа, щоби вас вчив
про круження сонця і місяця. Він хотів
їх зробити ревними християнами а не ма-
тематиками.

До сего потреба було представити
правди обявлення по можности як найя-
снійше і найпонятливіше, щоби всі зро-

зуміли їх; і се вчинило християнство
в такий спосіб, що той спосіб виносить
єго понад всі релігії і системи. Але хри-
стіянство узгляднило і наукову сворону
і то в найвищій мірі.

(Дальше буде).

— Справленє похибки. В 130. ч. в П-ій
шпальті в 5-ій стрічці треба додати слова
„в противнім таборі як в рядах воїнів
Христових“.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Справа реформи регуля-
мін у порушена раз президентом сеї
комісії д-ром Фуксом не сходить з чер-
ги, а протягла розправа бюджетова при
незвичайно малій участі послів ще біль-
ше причинає ся до зрозуміння потреби
сеї реформи. В найблизнім часі має бу-
ти зроблений почин сеї реформи бодай
в части, щоби довести до переміни по-
станов що до наглич внесень, що до у-
правління диет і що до помноження чи-
сла віцепрезидентів. Deutschnat. Korresp.
довідує ся, що без обмеження свободи
опозиційних сторонництв має та зміна
бути зроблена. Німецькі сторонництва за-
являють ся за тим, щоби уступили різкі
суперечности проти ціли і духа регуля-
мін у в письмєнним поступованю цілого
т. зв. впливу і у відповідях на інтерпе-
ляції. Так само мало би бути усунєне
надужитє що до розправ над на-
глюстю внесень, бо досить, щоби
промовляли лише внескодавці, а відтак
щоби голосовано над наглюстю. Також і
про се належалоб подбати, щоби правит.
предлоги і внесєня з а р а з приділювано
дотичним комісіям до обради. Знесєне
першого читаня булб значною ощадно-
стю що до часу, а головну вагу мерито-
ричної розправи перенєсєно би через те
до комісії, бо палата може доперва зві-
том комісії бути добре поінформована
про предлогу. Належалоб отже правит.
предлоги без першого читаня відсилати
до комісії, наколи не буде опору, але
опір сей не повинен виходити від одно-
го, як доси, але требаб означити число
на 20—25 послів. Такі постанови не об-
нижалиб діяльності опозиційних послів,
а уможливилиб роботу законодатну і вже
тим багато зроблено би, колиб таким спо-
собом вихисновано час.

Предлога про горівчаний
податок буде імовірно відрочена на
осінню сєсию. Бар. Бек переговорював
про сю справу з представниками соціаль-
демократів, однакє поки що без успіху,
бо они не уступили з занятого станови-
ща, що будуть поборювати сей закон на-
глими внесєнями.

Також в иніших сторонництвах не-
прихильно відносять ся до сеї предлоги.
Польске коло парікає, що головний тягар
спав би на Галичину, а Німці з Чех по-

боюють ся, що ужитєм податків для по-
прави краєвих фінансів скріплело би ста-
новище ческого кр. виділу, котрого го-
сподарка не була найліпша. Звіщають,
що бар. Бек вже склонює ся сю предло-
гу відрочити на осінь.

В бюджетовій розправі
промовляли між іншими рускі послы др.
Стахура і др. Бачинський.

Пос. Стахура говорив, що галиц-
кі суди поступають з руским населенем
сторонничо, бо висші судові урядники,
переважно Поляки, ведуть вшехпольську
політику. В судах незаконно нехтує ся
права рускої мови і не зважає ся навіть
на ті розпорядження, які міністер судівни-
цтва видав наслідком жалоб руских по-
слів. Польські судії в шовінізмі своїм об-
являють в обурюючий спосіб погорду до
рускої мови. Шовіністичні судії польські
старають ся всіми способами вести роз-
прави з рускими сторонами по польски.
Навіть судії рускої народности мусять з
увати на своїх начальників урядувати по
польски. В остатніх часах ще погірши-
ло ся, бо молоді судії переважно нале-
жать до вшехпольського сторонництва,
котре взяло собі за ціль знищити місце-
ве руске населенє. До материяльної юди-
катури вносить ся польську політику.
Страйки робітників дозволені в цілім
світі; але в Галичині потягають суди
людей до карної одвічальности за страй-
ки, уважаючи їх за публичне насиль-
ство або за провину против закона о збо-
рах. В однім випадк. арештовано 18 се-
лян за провину против закона о зборах,
зв'язано їх і три милі ведено пішки до
окружного суду. В часі, коли улажува-
но віча за загальним правом голосованя,
вношено карні доноси на учасників віч,
а прокураторія і суди поспішали тим чи-
ном на поміч адміністраційним властям.
Бесідник наводить вироки, видані в таких
випадках. Бесідника самого засуджено на
грошову кару з' кольпортажу, бо мавні
бито дати на вічу якомусь виборцеві
брошуру о загальнім праві голосованя.
Пізнійше признав ся той селянин, що
жадної брошури від бесідника не дістав
і що до ложного зізнання намовив его
оден жандарм. Наслідком того бесідника
увільнено, але селянин, що пав жертвою
жандарма, дістав за фальшиве зізнан-
ня шість місяців вязниці. Дальше жалує ся
бесідник на поведенє судів з опозицій-
ними виборцями і каже: Ми прийшли до
парляменту, а наші виборці пішли до
криміналу! Підчас виборчої кампанії слід-
чі судії надуживали права арештованя.
Бесідник наводить усілякі вироки, видані
на селян і взиває міністра судівництва,
щоби звернув увагу на Галичину, де суди
поступають зі сторонами незаконно по
азійски. Головна вина спадає на прави-
тельство, що не допускає Русинів до на-
чальних становищ в судівництві. Тут у
відповідь п. Гломбінському, котрий гово-
рив, що у східній Галичині є багато ру-
ських судіїв, наводить бесідник числа і
каже, що на 800 судових урядників в
Галичині є лише 185 Русинів, а і з тих
треба ще відчислити 30, котрі числять
ся нібито до Русинів, але властиво є гре-
ко-католицькими Поляками і найбільшими
ворогами Русинів. Що Русини острійше
виступають в парламенті, то роблять се
для того, бо мусять відкликуватись до
центрального правительства і до парла-
менту против гнету. Русини не відсту-
плять від своїх домагань, поки руский на-
рід не здобуде своїх прав, а побіда му-
сить бути по їх стороні.

Потім промовляв п. Бачинський.
Він докоряє пп. Яблонському і Дембов-
ському, що замість відповісти п. Стахурі
на наведені ним факти, лише голословно
їм заперечили. В Галичині є конституція
лише на папері. Але зближає ся час, що
заступники австрійських народів почина-

ють упоминати ся о долю руского наро-
ду. Бесідник жалує ся на поведенє га-
лицьких судів з Русинами. Щоби за всяку
ціну спинити еміграцію руских робітни-
ків та запобігти підскоченню робітничої
платні, не хотять видавати робітничих
книжок. Дуже часто затримують робітни-
ків в дорозі і відсилають назад до дому.
Також і закон о краєвм бюрі посере-
дництва праці, ухвалений галицьким сой-
мом, видано на те, щоби спинити емігра-
цію руских робітників. Русинам не дають
концесій на бюро посередництва праці.
Власти забороняють віча, а навіть обме-
жують час, приписуючи, як довго віче
може тревати. Тепер переслідують суди
Русинів, щоби мстити ся за смерть гр.
Потоцкого. Кожде слово Русина о замаху.
на пок. намісника, хочби цілком невинно
сказане, уважає ся за похваляне замаху.
В Перемишлі 6 учеників гімназійних
видалено зі школи, а двох засуджено су-
дово. Переслідуванє „Січий“ не устало.
На жаль треба сказати, що й парламен-
тови байдуже про руску справу. Всеж
такі не треба тратити надії, що настане
час, коли й палата більше зацікавить ся
галицькою господаркою, тим більше що
відбиває ся она і на інших краях. Чер-
нихівські убийства виглядають на пімсту
за те, що гр. Коритовский провалив ся
про останніх виборах. В дискусії над
наглим внесенем, котра відбуде ся в сій
справі, покаже ся, що на другий день
після події син начальника громади зно-
сив камінь і патики до хати, щоби ви-
глядало, що справді люди напали на ха-
ту. Галицькі старости самовільно проголо-
шують виїмковий стан. Рускі часописи
конфіскують ся, а за те вшехпольські газети
безкарно виписують найбільші наруги на
Русинів.

Наконець відповідав бесідник на ви-
води міністра внутрішніх справ і сказав,
що іменем сторонництва радикального,
против котрого головно звернув ся міні-
стер внутрішніх справ, приймає визов і
буде з правительством поти вести борбу,
аж руский народ здобуде волю. Народ
сей перебув панщину, то перебуде він
австрійську конституцію.

Заграниця.

Про пересиленє в Сербії
пишуть до Polit. Korr. з Білгороду: В
тутешніх політ. кругах утврдує ся пе-
реконанє щораз більше, що торговий до-
говор з Австро-Угорщиною не є непобо-
римою перепоною для осягненя порозу-
міння в Сербії між старо- і молодоради-
калами. Найсильніша група опозиційна,
молдорадикальна, заняла вправді підчас
виборчого руху дуже острє становище,
але не треба забувати, що опір сей біль-
ше відносив ся до міністерства Пасича,
як до договору. Пересиленє могло би
бути найскорше поладжене по думці
поважних політ. кругів утворенем міні-
стерства Велимировича або Ми-
ляновича; новому правительству ма-
ла би скупщина ухвалити бюджет і гор-
товий договір з Австро-Угорщиною, але
се трудне питанє, за яку ціну правитель-
ственне сторонництво і опозиція малиб
дійти до порозуміння. Звіщають також,
що тепер висуває ся імя бувшого серб-
ского посла у Відні а відтак в Берліні
д-ра Вуїча, яко найвідповіднійшої ли-
чности до утвореня нового правитель-
ства.

В британській Індії про-
явили ся також анархічні рухи. В за-
конодатній раді заявив губернатор
Бомбаю в промові, що правительство на-
раджує ся над способами згнобленя анар-
хічних товариств всяких терористів без
ріжниць, бо они підбурюють населенє
Бомбаю. Правительство жалів над ужи-
ванєм насилю, але не може байдужно
глядіти на анархічну роботу. Анархічну

роботу осуджують без ріжниць всі вірні
Інди.

В Парижі рознесла ся була вість
про убийство мароканського султана Аб-
д у л ь - А з и с а, одначе міністер-прези-
дент Клемансо не одержав ніякої урядо-
вої вісті про се. Вагалі вважають сю
вість неімовірною.

В англійській посольській
палаті внесено запитанє, чи в македонь-
ській справі заключено умову між англій-
ским а російским правительством і які
є її постанови та чи має она потвердже-
не інших европ. держав, що заключали
берлінський договір. На се запитанє від-
повів підсекретар Пе а з е: що таку умо-
ву заключено, але ще не було часу ося-
гнути потвердження европ. держав. Поки
се не послідувє, не можна оповіщати основ
сеї умови.

В Тегерані намагають ся міні-
стри довести до спокою, одначе се буде
т р у д н о при вимаганях ставлєних ша-
хом. Він вимагає прогнаня народних про-
відників, зачинєня політ. клубів, цензури,
печати і підвисненя двірської сторожі на
10.000.

О ж и д а ю т ь я в н о г о ви б у-
х у к о н ф л і к т у. Населенє вельми о-
бурене на проводирів анархії і безвладно-
го генерал-губернатора. Президент парла-
менту окружив ся прибічною гвардією.
Звіщають також, що рішуча постава ша-
ха причин ла ся до втихомиреня населе-
ня Тегерану.

Володимир Антонович.

Доля Галицької Руси під австрійским правлінням.

(Дальше).

У Львові засновано під проводом
місцевого митрополита і при участі міс-
цевої інтелігенції „Руску Раду“. Після
сего повстали філії ради в другорядних
містах і селах, що находили ся в кон-
такті з центральною радою. Всіх їх було
34. Цілюю сеї ради було — пособляти
самостійности свого народу в церковнім
і літературнім згляді, а особливо стара-
ти ся о добродійство для краю. Она бу-
ла строго демократична, а її органом
була „Зоря галицька“. Цікаве се, що ті
перші прояви галицького життя були щи-
рі, розумні і відповідні цілі дальшої ро-
боти і заходів Галичан. Язык „Зорі“ був
популярний, яким говорили галицькі се-
ляни. Напрямом її було — пособляти
економічному розвиткови і осьвіті серед
галицьких селян. Ціла часопись була за-
повнена радами для селян під правними
зглядами; як заступати ся за свої права,
свою управу і т. д. Деколи ся часопись
з подиву гідною чутливістю, перечува-
ючи лихо, давала селянам розумні осто-
роги.

Селяни діставши під той час наділи,
дітали також і право, продавати свої
землі. Они могли були попасти тепер в
сіти ріжних компаній капіталістів, в біль-
шій часті Жидів, задумуючих поскупову-
вати більш простори землі і повернути
в сей спосіб бездомних і безземельних
пролетарів в панщинне населенє. Але
„Зоря Галицька“, добачивши для селян в
продажі їх земель велике лихо, остере-
гла їх, а капіталісти понесли великі стра-
ти через ту острогоу і не успіли довер-
шити задуманого діла. Як дуже сей ор-
ган був популярним, свідчить се, що в
збірниках народних галицьких пісень є й
пісні, зложені самим народом в честь се-
го органу. Діяльність „Рускої Ради“ стрі-
нула ся з великими перепонами, вправді
не офіційними, бо тодішнє австрійське

правительство вельми пособляло свободі єї діяльності. Перепопи походили зі сторони місцевих елементів, а іменно: серед польскої народности завязала ся завзята боротьба, завдяки апатії і безоглядності з одної сторони, а сему, що Поляки мали свої інтереси, з другої сторони. Вибрики польскої народности переходили всяке понятє розсудку. Ся боротьба між польскою і рускою народністю видала величезну публіцистичну літературу 48, 49 і 50 рр., що містить ся в тодішніх періодичних польських і руских виданнях. Була се боротьба літературна і суспільна. Поляки казали, що руского народу нема, що люди, які входять до ради, допускають ся народного фалшу, коли твердять, що єствує руский язык. Русини вельми зближені до Поляків, винявши деякі дрібні відміни. Дальше казали: припустивши, що руска народність єствує, то одначе не має она етнографічних прикмет, історичного свідoctва. Народности, що різко відрізняють ся, мають право на своє єствоуванє, коли у них є своя минувшина, а всего того нема у Галичан, отже они — не нар дність. Русини замість сего, щоби ігнорувати подібні суперечки, або відповідно на них одвічати, взяли справу дуже поважно і почали на доказ, що мають свою минувшину, вказувати і покликувати ся на свої історичні документи, в чім оказались дуже слабими. Поляки казали їм, що Русинів нема вже від 400 літ, отже з огляду на се Русини не мають ніякої правоздатности. Були ще другорядні суперечки, менше важні, але вельми розятрені польські часописи представляли руских діячів яко людей, що ділають виключно через підкупство і задля інтриг. Зразу обвинувачували руских діячів, що они підкуплені австрійським цісарем, відтак російським правительством, бажаючи відорвати від Австрії деякі провінції. Колиж Поляки говорили про сферу демократичних славянських рад, то додавали, що цілю тих рад є різня висших станів та що селяни, наче-то, задумують анархію в державі. Замість сего, щоби ігнорувати єї напасти, або відповідно до сего на них одвічати, Русини відповідали в розятреню, що Поляки так їм надали, що они в дійсности стануть такими, якими їх зображають Поляки. Се давало Полякам повід до нових обидливих заміток. Остаточно Русини дійсно давали Полякам повід до таких заміток, бо Русини ввійшли в зносини з ретроградним австрійським правительством. Се доказ, що руска організація складала ся з людей недосвідчених, нездержливих, а здержливість дуже важний і сильний середник при організації. Уже в кінці 49 р. справа в Австрії повернула ся різко в противоположну сторону. Під ту пору австрійське правительство було в такім положеню, що могло обчислити скількість своїх уступок і роздавати їх розмірно до своїх бажань. Галичани здобули протягом сего 1½ року (1848—1849) більше чим передше протягом десятка літ. Они звязали народність зі справою селянства. Гурток патріотів, признавши себе независимим, потрапив заснувати кілька таких інститутів, які годі було знищити пізнішими подіями.

(Дальше буде.)

Анатоль Вахнянин.

Листи до Панталеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський

(Конець).

9. Данило Таначкевич, про котрого Ви, Добродію, згадуєте, такий самъ чоловікъ якъ

и та молодіжъ. Горячий, хочъ не цокотуха зъ ёго. При тїмъ є вінъ optimist, а у насъ такимъ не треба бути.

Сидить вінъ теперъ, оженений на селі, та попує. Я переписуюсь часомъ изъ нимъ. Щира зъ ёго душа, прихильна нашій справі, тільки більшъ вінъ фантазує, якъ робить. Зъ ёго листу не вичитаєте Добродію ніколи нічого позитивного. Пише вінъ заодно про „добро України“, а ще ніколи не давъ вінъ дефініції того „добра“. Теперъ робить вінъ надъ казаннями.

10. Ви, Добродію, хочете мати тверду козачню зъ нашихъ людей. Добре — то я вже на себе возьму се діло, що Ви передали Омелянові, се значить: щобъ дати докладний списокъ нашихъ громадянъ. Якъ вінъ випаде — не знаю.

11. Коли треба Вамъ коробки, то прошу написати откровенно.

12. Не вирозумівъ я, що Ви задумали єть Хрестоматією. Я гадавъ що се діло має бути для шкілъ, тому я... писавъ до Васъ, що треба зглядомъ неї переговоритись єть Черкавськимъ. Теперъ же скажу таке. Книжки укр., що я мавъ, та які єуть въ редакції вишлю до Васъ. Мої давъ я теперъ переписати, бо дуже були подрані. Тїшусь тою гадкою хрестоматійною, бо вже давно треба намъ було нашу публіку наситити такимъ здоровимъ хлібомъ. Про Менчица діло залагоджу, якъ треба; такъ само сповню Вашу волю зглядомъ Псалтира

13. У 5 ч. Библиї єуть вже початкові великі букви. Інчихъ, якъ ті, не було.

Одвічаю на VIII листъ.

13. До Італії Правда уже вислана, ниньки. Для Васъ вислано 4-те ч. и у Венецію и у Флоренцію 5-те вислано у Флоренцію а вишлемо ще у Венецію.

Александровичу Правда висилаєть ся відъ 1. ч. Теперъ вишлемо и Диньковскому. Чому першому торікъ не висилалась, не знає ніхто сказати.

Радіючись, що Ви, Добродію — якъ пишете, уже цілкомъ одужали — здоровлю Васъ щиро вразъ єть Вашою доброю Павію и Иванов Звановичемъ, а не забувайте та не гнівіть ся ніколи на прихильного до Васъ

Наталя.

Смію ще спитати, коли намъ сподіватись „баєкъ“ відъ Г. Варвінокъ. У насъ у Просьвітї є добрий маларъ Устияновичъ; вінъ починаєть бачити образочки до усіхъ баєкъ, тільки треба бъ єму передати їхъ на мої руки до читання.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Акилини м.; римо-кат.: Бож. Серд. І. Хр. — В с у боту: руско-кат.: Єлисея, Методія; римо-кат.: Володислава К.

— Проти української школи в Росії. Газети доносять, що товариш міністра народної просвіти Улянов висловив ся проти законопроєкту, що внесли 37 членів про научанє в школах на Україні — українською мовою. Улянов бажав довести, що українська мова настільки близька до московської, що вчити нею українських дітей нема ніякої потреби. Улянов буде і в думі виступати проти українського законопроєкту.

— На будову руского театру у Львові зложено до дня 20. с. м. 205.185 К.

— Ректором львівського університету вибрано проф. медицини д-ра Марса.

— Реформа прасового закона в Австрії. Конференція прасової комісії відбула ся оноді в міністерстві судівництва в цілі порішення справи: перед яким судом мають бути суджені переступства обиди чести, сповнені печатю. По довшій дискусії рішено, що обиду чести

печатно сповлену будь то супроти урядників будь то приватних осіб має судити суд зложенний з двох фахових судій і з трох несудій.

— Н. А. Римский-Корсаков (†). Дня 22. с. м. помер в Петербурзі від розриву серця російський композитор Римский-Корсаков. Н. А. Римский-Корсаков родив ся 1844 р. Звернувши на себе увагу як на талановитого композитора одним з перших своїх творів — музичною картиною: „Садко“. 1871 р. ёго настановлено на професора спеціальної теоретичної класи композиції в петербургській консерваторії. В 1880 році в мариньськй театрі виставлена була перша ёго опера „Майська Ніч“. Далі з'явили ся ёго інші опери: „Снігурочка“ (1882 р.), „Млада“ (1892), „Ноч перед Рождеством“ (1895), „Садко“ (1897), „Моцарт і Салер“ (1798), „Царская Невеста“, „Черевички“, „Сказка о Царе Салтане“, „Сказка о золотом петушке“. Кілька ёго опер написано, як видно з сего списку, на українські сюжети. З симфонічних композицій Н. Римського-Корсакова визначають ся такі: „Антар“, „Шехерезада“ та інші. Крім того Р.-К. гармонізував чимало московських народних пісень; в гармонізації сих пісень, як і взагалі у всіх ёго творах — особливо операх — додержано московського національного кольориту; — се особливість і велика заслуга покійного композитора. Треба ще зазначити, що Р.-К. був дуже великий знавець теорії музики, і особливо оркестрівки; в него вчив ся оркестрівки наш славний композитор Микола Лисенко. Ёго підручник теорії гармонії оден з найкращих в музично-шкільній літературі.

— Архів фонограмів. Наукова академія у Відні утворила архів фонограмів, в яким будуть містити ся кружки зі знімками бесід різних народів. До збирання знімок вислано вже кілька виправ на острови Полінезії, до середньої Азії та до полудневої Африки. В серпні с. р. будуть робити знімки бесід австрійських народів.

— Кара за помилку в телеграмі. Моск. генерал-губернатор Адриянов наложив на газету „Русскія вѣдомости“ тисячу карбованців гривни за телеграму з Херсона. В тій телеграмі сповіщалося про смертну кару 20 селян. Херсонський губернатор довів, що покарано не 20 а 12 душ, і за сю помилку й покарано газету. Тепер виявилось, що в сій справі винувата петербурска телеграфічна контора, бо той урядник, що списував телеграму, написав помилково замість дванадцяти — двадцять.

— Каракулеві вівці на Україні. Розпочата полтавським товариством сільського господарства підписка на каракулеві вівці, що будуть виписані з середньої Азії, йде, як доносять тамошні часописи, дуже добре. За самий короткий час надійшло сила заяв не тільки від сільських хазяїнів Полтавщини, а й від хазяїнів, земств та сільсько-господар. товариств багатьох із інших губерній. Не вважаючи на те, що каракулеві вівці коштують в кілька раз дорожше за звичайних, бо баран коштує 50 карб., вівця 40, ягня 20, — досвід переконав хазяїнів, що каракулі дають значно більше користи. Експедиція виїде з такою думкою, щоби на конець вересня приставити вівці на місце.

— Податок для безженних в Німеччині. В промові при обіді на пароході „Океанія“ коло Гамбурга, виголошений у відповідь бурмістрови Гамбурга, цісар Вільгельм заповів реформу фінансів. Обильним жерелом доходу для держави має стати заведений новий податок, який будуть платити всі повнолітні нежонаті мужчини.

— Дрібні вісти. У львівськй повіті в селі Підбірці появила ся пошесть шкарлатини. — Гімназ. проф. др. Франц Крчек габілітував ся на доцента порівнюючої славистики у львівськй університеті. — Стаднина військова в Дроговижі буде перенесена до Суд. Вишні. Ото постарав ся властитель більшої пошлості в Суд. Вишній. І. Марс, котрий власним матеріалом виставить цілий ряд будинків для поміщення тої стаднини. — Сидір Ганащ, функціонер залізничний із Станиславова дав знати ту-

тешній поліції, що його 13-літній син Іван втік перед кількома днями з дому і пропав без сліду. — Яков Бухштаб, торговець, виїхав ще перед 11 днями зі Львова до Відня і від того часу шез без сліду.

Оповідки.

— Репертуар львівського руского театру в Вишніці. (Сала в огороді п. Фріста).

В суботу дня 27. с. м. „Продана наречена“, комічна спера в 3 діях Ф. Сметани.

В неділю дня 28. с. м. „Маруся Богуславка“, побутово-історична драма зі співами і танцями в 4 діях з прольоґом М. Старицького

Білету продає в Вишніці і Кутах торговля п. Москви. — Початок точно о год. 8. вечером.

— 3 Коломиї. Заг. збори „Руского жіночого кружка“ будуть дня 2. липця о 5. веч. — Філія Р. Тов-а пед. отирає 15. липця приготува-лючий курс до вступного іспиту до рускої гімназії в Коломиї. Всі кошти 30 К. Прийме ся лише хлопців менше як 13 літних.

— Іменованя. Міністер судівництва надав інспекторови вязничої сторожи в карнім заведеню в Станиславові, Вінк. Дзюбиньському, X кл. ранґи ad personam.

— 3 Бучача. В бурсі Р. Тов-а педаґ. найде місце 40 питомців з низшої гімназії і народних шкіл. Близші услівя прийнята подасть п. Ів. Борис, директор каси в Бучачи.

— 3 почти. Рішенем з дня 28. мая 1908 р. зівولیло ц. к. міністерство торговлі на безплатну виміну статистичних деклярацій (виданих в формі почтових значків), взятих з обігу з днем 30. цвітня с. р. на такі самі деклярації нового накладу, виданих яко окремий рід статистичних вартісних значків. Дозволена є також виміна деклярацій, прилагоджених вже через публичність до ужитя через виповнене поодиноких рубрик. Само собою однак розуміє ся, що деклярації сї не можуть носити на собі слідів почтового ужитя. Речинець до виміни згаданих деклярацій кінчить ся з днем 31. липця с. р.

— Конкурс. На підставі ухвали Виділу тов-а „Кружок правників у Львові“ розписує ся отсим конкурсе на зладжене „Repetitorium“ з римского права під ось якими услівями: 1) Repetitorium має бути коротким і ядерним представлєнем цілого материялу з римского права, з яким мусить ознакомитись правник, що хоче здавати правноісторичний іспит або ригорозум. 2) При зладженю „Repetitorium“ автор мусить узгляднити вимаганя на львівським та краківським університеті і тому має послугувати ся в виготовленю своєї праці підручниками і скриптами давних (Piętak, Zródlowski, Zoll) а половно теперішних професорів римского права на згаданих університетах. 3) Щоби своїй праці надати справдішну вартість, має автор узгляднити в „Repetitorium“ праці з римского права, німецьких учених (Czyhlarz, Dernburg і ин.). 4) Праця має бути написана в українській або польській мові, в строго науковім тоні. Обєм праці не може переходити 20 арк. друку звичайної 8° а не може бути менший як 15 арк. 6) Праця признача найліпшою буде преміювана сумою 300 К платною в готівці. „Repetitorium“ переходить на власність тов-а „Кружок правників у Львові“. 20 прц. чистого доходу з першого виданя „Repetitorium“ віддасть ся авторови „Repetitorium“. Манускрипти треба присилати до 31/XII 1908 р. на адр. тов-а „Кружок правників“ у Львові (ул. Сучинського ч. 17. Акад. Дім) на руки голови тов-а. Вєяких інформацій в справі конкурсу уділяє голова товариства. — За тов-о „Кружок правників: Вас. Цмайло-Кульчицький, голова. Ом. Ревюк, писар.

Посмертні + оповістки.

— О. Гіполіт Штогрин, парох і декан в Стрілках, бобрецького деканата, упокоїв ся д.

23. с. м. в 71. р. житя, а в 47. р. сьвященства. В. в. п.!

— Анна Вишиванюківна, народна учителька в Товмачику, упокоїла ся дня 22. с. м. в 20. р. житя. В. в. п.!

Телеграми

з дня 25. червня.

Відень. Нинішнє засіданє палати послів має тривати в разї потреби до 1. год. в ночи, аби докінчити дискусію над бюджетом.

Тегеран. Шах в цілі покараня сторонництва, яке хотіло скинути его з престола, поручив своїй артилерії і козакам бомбардувати парламент, причім знищено також мечету. Згинуло або ранених в 70 козаків. Ув'язнено 22 ворогів шаха, провідників парламентарних сторонництв і президента парламенту. Всіх, що згинули при бомбардованю, начислено поверх 200 осіб. Европейцям не грозить небезпечєнство.

Льондон. Тутешна перска амбасада дістала вчера з Тегерану отсю телеграму: З приводу вибуху заворушеня військо вирушило на місто. Коли відділ переходив попри мечету, кинено звідтам бомбу, яка убила або ранила кількох жовнірів і урядників. Шах завів в місті стан облоги. Тепер настав супокій.

Печатки металеві і кавчукові

для урядів парохіяльних, громадських, читалень, „Соколів“, „Січей“, зарядів шкіл ітд.

виконує як найліпше, чого доказом численні признаня

Д. Вайс

артистична робітня ритівнича у Львові, ул. Кароля Людвика ч. 29. (Пасаж Оранжа).

(4—?)

Контора виміни БАНКУ Гіпотечного

поручає

яко добру і повну льокацію

- 4% листи гіпотечні
- 4½% листи гіпотечні
- 5% листи гіпотечні преміювані
- 4% листи Товариства кредитового земского
- 4½% листи Банку краєвого
- 4% листи Банку краєвого
- 5% облігації комунальні Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облігації провінаційні і всїлякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнішій курей деннім.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважаня про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважаня про терпіня І. Хр. для шкільних дітй. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Учительки домашної до двох дівчат і одного хлопця на цілий рік потребує о. Іван Пастернак, парох в Вацовичах, п. Дрогобич.

Знаменитий фільольог і математик, студент І. р. пр. глядає лекції. Ласкаві зголошеня під „Diligens“ в адм. „Руслана“. (4—4)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Євгена Білінського в Збаражж.

З доходу сєї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурситов. педаґогічного, а 5% на свроти і вдови по сьвященниках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашних і господарських, збіжа і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростню. Оцінка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.883 відшкодовань в сумі вісім і пів міліона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили по 10 прц.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краївськім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон прозіві.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на звороти	„ 50,939—
„ на ріжницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
инші фонди заємотрени	„ 40,000—

Разом сума К 1,964,824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів
важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Рашева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зімної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Рашева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	8:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	8:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зімної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:1

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

Передплата

на «РУСЛАНА» внісуть:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Борба двох світоглядів.

(Дальше).

Християнство само в собі в річах
світської науки, пр. про магнетизм, про
електричність, про теорію світла і про
права руху, не має жадного інтересу.
Его ціла наука про спасенє, як взагалі
кожда наука про єство індивідуальности,
є від сего зовсім независима. Пято і
Августин з нинішних наук не знали на-
віть тільки, що нині гімназист. Христи-
янство є тим більше достойне подиву,
що помимо того воно з одної сторони не
сказало нічо позитивно фалшивого, і о-
бразований спосіб его висказів відкрито
доперва в послідних ріках, а з другої
сторони власне що християнство само
викликало духа до его діяльности, даю-
чи тому вираз у своїх найталановитіших
репрезентантах. Кард. Николай Cusanus
(єписк. в Brixen †1464) був перший, що
впав на здогад коперніканської системи,
Копернік посвятив своє діло наш*), Кеп-
лер і Нютон віддали свої відкриття на
услуги релігії, а Колумб шукав дороги
до Східних Індій, щоби в сю сторону
отворити місіонарям дорогу. Отже для
людського духа було конечно потреба,
щоби Бог при подаваню своїх правд по-
служував ся єствуючими поняттями і спо-
собом говореня, який відповідав того-
часній добі.

Та се лише одна сторона річи: нам
ходить не лише про свободу науки і то-
леранцію її результатів, але також про
позитивне попиране обявленя, і то в пер-
шій лінії. Обявленє м а т е р и а л ь н о
так з. само в собі не може побільшатись
ані розширятись ані перемінитись. З Хри-
стом наступила повнота літ і викінченє
обявленя. Але ф о р м а л ь н о т. з. на-
шим розумом обявленє може бути по-
глиблюване в безконечність; в тім поля-
гає его провіденціональне значінє, яке
обявленє об'єктивно має для будови тео-
логічної сьвятині наук. Се є задачію
людської науки, самостійною духовою пра-
цею слідити природу докола нас і в
нас, і на основі тих результатів по м а г а т и
до викінченя властивого зрозумі-
ня обявленя в его подробицях. Ми нині

*) Голосного зі свого процесу Galileo-
Galilei осуджено не за его теорію наукову,
але за непошанованє Письма св. і яко нале-
жачого до клиру за нарушенє церковної ди-
сципліни. Гляди: Prof. Grisar: Galileistudien,
Regensburg; діло написанє після актив проце-
су. — Wohlwill: Der Inquisitionsprozess des
Galilei, Berlin 1870 і т. д.

знаємо, що історія Книги Битія, як Бог
ходив по раю а Адам чув его кроки, як
Бог ліпив з глини Адама і в его нївдря
дунув духа життя, є ввнеслим дитинячо-
поетичним зображенєм, яке має пред-
ставити неоспориме єствованє надземного
особистого Сотворителя, але лишає сво-
бідне поле людским досьвідам ще й дає
многоцінні вказівки, будучі в силі охоро-
нити чоловіка від блукання пантеїзму.
Так само річ має ся з антропологією,
психофізикою і всіма иншими науками;
вони не л. ше що не противлять ся вірі
в обявленє, але посередно спонукують
нас до її оборони. Новітний дух дослідів
і дух поступу отже безуслівно не може
бути противником старої віри, але радше
її знаменитим пояснителем; не коштом
обявленя світ здобув собі деяке стано-
вище, але коштом его часового строю.
Противно, речники християнства пови-
тають кожний поступ в знаню правди і
обявленя з великим вдоволенєм і будуть
тішити ся, що самі будуть могли після
сил его полирати. Без всякого застере-
женя отворенє ватиканських архівів за
Льва XIII і Пія X є на се плястичним
прикладом. Бо якінебудь будуть наслідки
дальших історичних дослідів в тім на-
прямі, то правдива наука безуслівно не
може противорічити обявленій правді, і
коли би нині повстав який Копернік або
Галилей, то без отягання — і то без отя-
гання ще меншого як передше — і се є
також овоч нового духа в тім напрямі
— речники обявленя приняли би їх ре-
зультати, не шкодячи тим ані одному
словечку Божого обявленя, так само як
вчинили се в справі Коперніка. Навіть
коли би одного дня доказано т і л е с н е
походженє чоловіка від звірини, то вони
ту нову інтерпретацію біблійного спові-
даня, котра після Weissmann'a, Zahn'a і
инших не противить ся обявленю а пе-
редовсім зовсім не нарушує духовість і
безсмертність душі, без боязни приймили
би і вчили би.

Отже неслухною є річию хотіти ро-
бити закид одному з тих духовних на-
прямів, що він не має своїх знамен в
такій визначній мірі, як его противна
партия; що представителі старого світо-
гляду не є головними представниками по-
ступу, а знов приклонники нового сві-
тогляду не є сторожами традиції. При
глибині чутя є ще наклонність бистроти
умової; при охоті до віреня є ще певна
природна наклонність до скептицизму.
Обі наклонности є дійсностю життя, со-
творені самим Богом, і тому обі покли-
кані є до попираня і зглублюваня пізна-
ня правди, кожда на свій спосіб. Проти

щораз то нових филь життя людського
старинність мусить бути збережена і се
є задачію тих, котрі з природи нахи-
ляють ся до консервативного думаня.
Сама природа призначила їх до того,
щоби задержували традицію отців і бо-
ронили її перед неоправданими напастя-
ми. Інші кидають ся більше у вир жи-
ття і не можуть все, що давнє і своє,
живцем приймати і до сего приміновати
своє житє. З кожної нової фази життя
виступають для них нові точки видженя,
з котрих вони мусять задивляти ся на
все старе. Перед їх умом копичать ся
що раз то нові питання і сумніви, вони
що раз на ново кличуть переданє перед
свій суд до строгої відвічальности. Вони
слідять природу і духа світла, порівну-
ють, відлучують, комбінують, як їм на-
казує їх неспокийний дух і потреба життя.
Їх бажанє не є найнешляхотнійше, їх
сила не найслабша; підлим тягаром свого
внутрішнього досьвідченя житєвого ста-
вляють свої питання і з радістю нового
винаходу впроваджують свої відповіді в
житє. Так то нове мусить лучити ся зі
старим, а старе мусить мати в собі кри-
хту сего духа, о котрім говорить ся, що
він проникає все, навіть глибини Боже-
ства.

Бо правдивий поступ і органічний
розвиток просьвіти полягає лише в істо-
рично-поступовім думаню, котре не по-
горджує застановитись в дотичній кве-
стії над гадками минувшости і оцінити
її здобутки, але також і не замикає ся в
егоїстичнім сепаратизмі і заскоружлости,
лише стоячи на бистрій струї життя, спад-
щину вітців безнастанно на ново розби-
рає, порівнує, оцінює, відновляє. Вправді
є то трудна задача, много труднійша, як
старе традувати або лише віддаватись
власним гадкам, але величині дару обяв-
леня мусить відповідати величина задачі.
Бо Бог є духом і житєм, і лиш що він
дає людському духови, може бути житє-
даїним.

(Дальше буде.)

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Предлогу про горівчаний
п о д а т о к, як звіщають віденьські дне-
вники, має надію правительство переве-
сти ще в літній сесії і з польським ко-
лом в тій справі довести до порозуміння.
Правительство готово признати з того по-
датку значнійший уділ для Галичини,
одначе колиб держ. рада не згоджувала
ся на ухвалене, бар. Бек готов з того

зробити кабінетове питання. В польськiм колi піднято, як звiщає Die Zeit, бучу проти міністра Коритовського, однак i він загрозив уступленням.

Посольська палата вела даліше розправу про бюджет, а також сего дня відбуває ся засiданє палати. По ухваленю бюджету буде посольська палата мати триденну перерву, в часi котрої палата вельмож полагодить бюджет, а відтак прийдуть на чергу предлоги, про котрі правительство веде переговори з парламентарними сторонництвами (горівчаній податок, підвишенє контингенту новобранців).

У бюджетовій розправі промовляв з руского клубу др. Трильовекій.

Бесiдник обговорював відносини в галицькiм судiвництвi. В порiвнаню з иншими галицькими властями — виводить бесiдник — галицькі суди функціонують ще досить добре, однак шляхотейський дух зачинає й сюди втискати ся. Бесiдник жалує ся на поступованє судiв з публікою, заявляючи, що перетяженє судiв витворює шкiдливі відносини. Наслiдком того приходить до численних засудiв, а часто трапляють ся судiї, котрі думають, що кождий, хто засяде на лавi обжалованих, заслугує на кримiнал. Даліше обговорює бесiдник поступованє коломийського прокуратора, наводячи цiлий ряд примiрiв его урядованя. Своєю промовою кінчить бесiдник заявою, що він i его партія не можуть ухвалити бюджету державi, в котрій прокуратор з політичних мотивiв охороняє ноторичних злочинцiв, отже підставою вимiру справедливості стає політична самоволя.

Президія руского клубу переговорювала півтора години з бар. Бекком, при участі міністрiв Коритовського i Абрагамовича. Про положенє руского клубу говорив минувшої середи на вічу «Народної Волі» в Тернополі пос. Стефанік i зазначив, що положенє є гірше як коли небудь. З введенєм загального права виборчого була надія, що для руского народу засияє сонце у его віконце, що послі з волі народу здобудуть належні ему права, але доля руского селянина зовсім не поправила ся, а є навіть гірша як перед тим. П. Стефанік зазначив, що рускі послі не вiдiшли нічого досягнути для свого народу, що руский клуб серед теперiшньої парламент. констеляції не може нічого зробити, его домаганя не полагождені, міністерські референти не додержують приречень, а клуб не виборив досі нічого. Програлисьмо унів. справ, виборчі надужитя, справу Каганця, зустрінули ся ми з заявою бар. Бінерта (що буде поборювати радикалiв). Тими вислiдами виправдує п. Стефанік політику розпуки i яко поет покладає надію на те, що даліше наповнюванє кримiналiв i нові карабінові кулі поліпшать положенє! Чи се доведе до поліпшеня, можна би що найменше сумнівати ся.

Заграниця.

Політичне положенє Сербії є тепер грізнійше, як коли небудь перед тим i нічого дивного, що виривають всякі тривожні вiстi. Король Петро не дорiс до такого положеня, котре вимагає сильної руки i не може задля своєї минувшини виявити сеї сили. Він хитає ся поміж давними заговорниками i кидає ся раз в рамена полковника Мисича, то знов у рамена Пасича, а день i ніч висить над ним грізне рамя справедливості. Опозиція розпоряджає понад 76 мандатами i розпочала боротьбу з короною, а сей розлад дає повiд до вiстий, що король думає уступити з престолу. З другого боку знов запевняють, що король може навіть хватити ся оружя, що би завести лад i спокій, але чи тепе-

рішний король се зуміє, можна сумнівати ся.

В Персії для вспятого сторонництва послiдував користний зворот загального настрою. Члени духовенства i шляхти а також многі особи давнійше приналежні до революційного сторонництва заявили готовість, піддержати шаха. Головну вину розладу приписують они деяким особам, між иншими генерал-губернаторови. Дня 23. с. м. окружили козаки парламент i мечету припираючи до него i вiзвали палату, що би видала деякі личности шахови. Палата оперла ся сему домаганю. Деякі члени політ. клубiв вистрілами убили кількох жовнірiв. З табору шаха наспіла до міста вранці артилерія i почала стріляти, так що знищено парламент. Англійський i російський посол вiзвали шаха, що би подбав про заведенє ладу i спокою, бо він буде одвічальний за даліші події. Шах прирік се вчинити. Вiйско шаха підчас бомбардованя парламенту i сусiдних будинкiв поводило ся вельми жорстоко i дику. Про бомбардованю вдирало ся до мешкань i убивало жінки i діти.

Володимир Антонович.

Доля Галицької Руси під австрійським правлінням.

(Даліше).

Завдяки львівській раді засновано «Народний Дім», який, по думці основателя, обявляв народне житє у всіх напрямках. Заряджено грошеву складку, в якій взяли всі дуже охотну участь, а особливо висша інтелігенція, взяли в ній участь також сьвященники i дрібні місцеві посiдачі земель. Правительство дарувало навіть на сю цiль дім. Збрано суму около мiліона. Сей народний дім обнимав слiдуєчі заклади: руску бібліотеку, музей етнографічний i місцевих рiдкостий. З фондiв сего дому засновано множество стипендій; даліше в народнім домі ведено продажу книжок; устроєно в нiм народний клуб, т. зв. казино; з фондiв сего дому видавано одну часопись, зразу «Зорю галицьку», опісля «Слово». Таким чином 48 i початок 49 р. дали сильний товчок поступови рускої народности. Але люди, що взяли ся за се діло, не були підготовлені; крім ініціаторiв всі останні самі неясно пiймали єство народности так, що коли почавши від 1850 р. прийшло ся вести діло з більшими перепонами, то народні представники проводили весь час більше на межіусобицях, чим на домаганю руху народного розвою. Повстало кілька партій. Перша мала назву «Сьвятоюрцiв», а сама прозивала себе «альо-яльною». Она була далеко численнійша, чим другі партії, зате менше діяльна. До неї належало духовенство з митрополитом на чолі. Ся партія стреміла до розвою народности, маючи на оці вигоду сего розвою для правительства. Перша партія з недовірем гляділа на останні партії. Одним із основних принципiв єї було бажанє, збережи всю чистоту уніятського богослуженя, а се дасть ся обяснити тим, що в рядах сеї партії було много духовенства. Ся партія добачувала у всіх инших партій або наклін до філософії, або до релігійного індиферентизму i тому гляділа на них з недовірем. Перша партія захопила в свої руки керму осьвітi i заборонила многі рускі часописи, що би вихованці духовних закладiв не заражували ся духом сих часописий. Але забороняючи згадані часописи, перша партія без розбору забороняла такі часописи, як галицьке «Сло-

во», або такі, як галицька «Правда». Найшовши в котрій із тих часописий або наклін до православя, або зневагу римського папи, забороняла її. Будучи численнійшою, чим инші, она захопила в свої руки всю управу i всі інститути; управа народним домом находила ся також в руках першої партії. Ставропігійський інститут, заснований фондами львівського брацтва, що мав велику бібліотеку i велику печатню, також находив ся в руках першої партії. Зате ся партія була вельми практична i починила великі здобутки сею практикою, не займаючи ся теорією. Під літературним зглядом ся партія мало замiтна. Органом другої партії було «Слово»; органом третьої партії була «Правда».

(Даліше буде).

Анатоль Вахнянин.

Листи до Пантелеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

XI.

Зі Львова, 17-го Лютого ст. ст. 1869.

Висоповажний Добродію!¹⁾

Пана Димета нема вь дома — виїхавъ у Київъ — казано мині, що верне черезъ два три дни — я дожидавъ, вінъ не вертає и не вернетъ ся ще заразъ, то и годі опинятись мині довше зъ відписомъ на Вашъ ласкавий листъ зъ 10 Лютого.

Зъ его видко що Ви ще мого листу не одержали а пролавъ я тамъ вь Васъ, Добродію, щобъ зволили осьвятити наші 8-мі роковини Тараса віршомъ.

1. У коробці находить ся:

- 1) Рукописи С. Петерб. Публ. Библиотеки.
- 2) Stanisława Lubnińskiego listy królewskie, do różnych 1660.
- 3) Черновця стихотворенія и прієми.
- 4) Печатння глави исторія козаков 1637—1638.
- 5) Українскія незабудки (Краткая характерист. дворянъ Квичей).
- 6) Tygodnik illustrowany.
- 7) Смѣхотворство.
- 8) Biblioteka polska.
- 9) Виписи изъ рукописей библ. Красинских.

10) Работа вь Піддубнѣ 1863—4.

11) Руїна I. II.

12) Изъ библиотеки Красинскихъ.

13) Изъ глав. Архива вь Варшавѣ

14) Tagebuch des Erich Lassota.

15) Кіевскія повѣсти.

16) Смѣсь.

17) Записки матери Гоголя.

18) Полемка.

19) Братъ.

20) Bernard Pretwicz.

21) Lucii Ferratis Prompta Bibliotheka.

22) Исторія отступленія Укр. отъ Польши.

23) Матеріалъ для будущаго историка.

24) Виписки изъ библиот. Крас.

25) XIV вiкъ.

26) Українскія незабудки.

27) Остатокъ истор. романа etc.

Не знаю, чи вгадавъ я, а посілаю Вамъ, Добродію, два останні манускрипти. Якъ не сі, то прошу мині иво написати а вишлю негаючиъсь.

Панъ Диметъ буде у Варшаві — я туди и подамъ ему листъ до книгара у Москві и провкть листу. Посілаю усе на руки Івана Бітшана.

2) На Сьвяте Письмо уже виготовляеть ся у св. Юрі анахтема.

3. Німецькі газети (Freie Presse) нарobili великого крику про насъ. Якийсь Delamare

¹⁾ На долі: Вл. П. Кулішу у Венецію.

одізвався за нас до французького сенату, що ми не одно з московським народом, що ми забутий 15-ий народ. Преса німецька і покрикнула, що коли так, то чому не одзиваються Галицькі Русини і не заявляють себе перед світом. З сього виходить і потреба чим скорше взятись за видавання газети німецької у Відні.

Кошовий може ще не знає, що Ви Добродію пристали на мій проєкт. Він в листах до мене жалить ся, що не буде кому видавати таку газету у Відні; я ж сам не знаю як би зарадити сему лиху, бо не знаю, які гроші хочете Ви обернути на це діло. Я подав кошовому і бюджет на таку газету, но домірковуюсь, що він ще за се Вам не сповістив, бо настає він на се, щоб видавати газету руську у Львові.

4. Пова стали ми друкувати — а передрук зробимо у 500 примірниках. Одна часть, сподіюсь, зараз розійдеться ся, а другу обернемо на премію для передплатників на будущий рік.

5) Учора (16-го Лютого) мали ми першу пробу на вечір роковин Тараса. Хлопців-співаків буде до 3-цять. Сподіюсь гарно помнемо Незабутого.

6) Редакцію Правди взяв я уже на свої руки і видав 6-те число у 1½ аркуша. Грошей у нас вже небагато. Небагом вишло Вам Добродію окремий рахунок зъ всего, та і перший Марець настає яко речинець за-помогти для Правди.

(Конець буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Глисея, Методія; римо-кат.: Володислава К. — В неділю: руско-кат.: Пр. Евхаристія; римо-кат.: Льва II. пр.

— **Опіка над дітьми.** Міністер скарбу — як зачувати — згодив ся останніми днями на законопроект зладжений міністерством судівництва про виховане і опіку над дітьми (Fürsorgeerziehung). Позаяк лише кілька дургорядних квестій становить предмет переговорів між інтересованими міністерствами, то міністер судівництва буде міг проєкт сего закона предложити парламенту ще в теперішній сесії а найпізнійше на початку осінньої сесії. Сей законопроект відноситься до виховання публичним коштом занедбаних або на небезпеку занедбуваних виставлених недолітків. Отсе виховавча опіка має бути заряджена через суд, але переводити її мають краєві комісії, або через приміщене вихованка при якійсь родині або в виховавчій заведенню. Отсе виховане творить дійсне доповнене запропонованих недавно правительством нових норм про карно-судове трактуванє молодших осіб. По всіх культурних краях, які через розвиток суспільних відносин є приневолені занеблагати зростаючому занедбанню молодіжи, вважає ся опікунче вихованє молодіжи найвідповіднішим способом до поборювання зросту числа проступків та для охорони загалу перед збільшенєм тягарів, які виринають з дбання про особи підпавші під зглядом фізичним, умовим і моральним, а через те потребує помічи. Уладження, про які трактує законопроект, створюють також для приватної діяльності нові задачі, бо у нас так само як в Америці, Англії й Німеччині, які йшли на чолі взірцевих уладжень, треба буде при виконанню числити також на співучасть суспільности. Коли обговорюваний тут законопроект буде уладжений, то здійснить ся одно з найвизначніших охоронних заряджень для молодіжи держави й суспільности.

— **Зїзд славянських студентів в Празі.** На зїзд, який розпочав ся вчорашного дня, при-

слали своїх відпоручників всі славянські народности. Всіх відпоручників є 120, а се: 12 Русинів-Українців, 11 Поляків, 8 Москалів (5 з Петербурга, 3 з Москви), 5 чеських делегатів з Відня, 3 Білорусинів, дальше Словінці, Серби, Хорвати, Словаки, Болгари і Чехи з Праги. Зїзд отворив бурмістр Праги, др. Грос, і зазначив в привітній промові, що метою зїзду є справи культури славянських народів, славянської взаїмности, рівности праці і псеступу. Ті засади визнає також демократичний наїд чеський. Нинішній зїзд — говорив др. Грос — є вступом недалекого славянського зїзду, тому бажано найлучшого вислїду нарад зїзду. У відповідь бурмістрови за привіт подякував голова чеського союзу поступових студентів, Торзіцкій. Між бесідниками делегат чеських студентів зазначив, що сей зїзд не є демонстрацією проти всеславянського зїзду, але як раз приготуванем до него. Проф. др. Колесса витав передовсім руских і польских студентів-делегатів і підніс, що в прияві їх бачить з одної сторони можливість порозуміння польско-русского, а з другої сторони польско-росийского. Русини не бажать борби, але хотять свободного розвитку своєї народности. — На нинішнім засіданню відбуде ся дискусія в справі середного шкільництва, в суботу в справі висшого шкільництва, в неділю і в понеділок в справах славянської взаїмности, а в второк по ухвалі резолюцій наступить замкненє зїзду. — Телеграма з Праги зазначає, що перший день зїзду минув при вельми малій участі як студентів так старшої публіки. Протектор зїзду, проф. Черни, не виголосив заповідженого викладу, але виправдав ся недугою.

— **Віче українських студентів черновецького університету** в справі креовання катедри української історії на тім університеті, відбуде ся в неділю 28. с. м. о год. 11. перед полуднем в V. салі університету.

— **Московські агітатори в Парані.** Курітибеска „Зоря“ доносить, що дня 17. мая загостило до Парани двох московских попів. Приїхали они нібито збирати на московські церкви і школи в Аргентині, але на цілі мають виїхати, чи не вдало бись там якоесь усадовитись. Московські агенти перекабачили наших Русинів в Аргентині поверх дві тисячі на царславів, а тепер беруть ся до Русинів в Парані, але там наш наїд свідомий і певно не дасть ся збаламутити Москалям.

— **Носатизна чи чума?** З Черновців доносять, що помер там також канцелїст досвідної стації споживних артикулів, Лівецкий, заразившись носатизною. Др. Люке трохи подужав, але небезпеченство ще не минуло. Тепер обзиваються з кругів лікарских голоси, що то не були бацилі носатизни, але чуми. Звісно, що бацилів чуми не вільно годувати для досвідів, бо нераз лучали ся нещасливі випадки, от хочби перед кількома літами у Відні. Потайки однак в деяких лікарских інститутах годують чуму і роблять над нею досвід. Здаєсь, так було і в Чернівцях. Що се не були бацилі носатизни, оден з фаховців каже, що носатизна сейчас по зараженню не проявляє ся, а по друге заразитись носатизною можна лише тоді, як єї бацилі дістане ся до крові чоловіка, а ніколи через вдиханє. А годі припустити, аби весь персонал досвідного інституту в Чернівцях заразив ся через ранки на тілі. Вкінці перебіг хвороби у заражених вказує радше на чуму, бо носатизна не проявляє ся запаленєм легких. Які то були бацилі, покаже слідство, але хочби то була і чума, то небезпечности нема ніякої, бо всіх, що стикали ся з недужими, інтерновано і заряджено всякі середники обережности.

— **Злодійський підступ.** В цілі викликаня переполоху для тим усвідомішого обрабованя публіки і костела св. Павла в Берліні, впала якась ватага опришків на справді чортівську гадку. Отсе закрали ся на під костела і там аж в десятих місцях положили скорозапальні предмети облиті нафтою, а між ними устали горючу свічку. Пожар мав огорнути костел підчас великого богослуження в костелі. Однак наїр злодіям не повів ся, огонь побачено

в час так, що візвана пожарна сторожа усунула скоро велику небезпеку страшного пожару.

— **Холодженє повітря по домах.** Англійські часописи доносять, що в Канзас в півн. Америці заведено „централю холоду“ на взір електричної централі. Звідтам поодинокі дома можуть заосмотрювати ся в холод. При нинішнім стані техніки таке охолоджуванє при помочи машин є дешевше чим при помочи льоду, однак кошти й так є високі. По великих містах європейских є холодні при різницях і торгових галлях, але охолоджуванє домів вимагає пниших умовин. Холодню може удержувати лише багатший властитель дому, бо охолодженє воздуха є дороге. Обниженє в літі теплоти повітря о 1 степенє коштує 10 разів дорожше, чим в зимі піднесенє теплоти о 1 степенє. Розпироваженє по домі холодного воздуха згл. холоду відбуває ся при помочи тих самих проводів, які в зимі служать до огріваня кімнат.

— **Нерас глодинець.** (Aporia crataegi). Про язву сего мотіля писали ми недавно, а тепер присилає нам до поміщення оден з наших природописців отєї замітки: Сего року знову появились в червні білі мотілі в дуже великій числі. Польські газети знову писали, що грозить велика язва мотіля, бо появили ся дуже численно білий мотіль, котрого усільниці поїдають капусту так, що ледве чи остане що збирати. Майже кождий, побачивши тепер білого мотіля, думає, що то справді шкодороб ярини і звичає велику шкоду в городах. Тим часом зовсім не так. Білюх капустяник (Pieris brassicae, der Kohlweissling, bielek kapustnik) літає в двох поколіннях, вперше в маю (в тім місяці за всігди менше численний) і відтак в другій половині липня і в серпні. В тім другим поколію є він далеко численніший а нераз являє ся в превеликій множестві і стає дуже шкідливим. В половині червня білюх капустяник яко мотіль ніколи не являє ся, а живого мотіля білюха капустяника тепер не дістав би і за гроші. Тепер на капусті бувають лише усільниці тодо шкодуна і звичайно при кінці червня куклять ся а в другій половині липня і в серпні літають. Власне тоді несуть самки капустяника численні яйця, з котрих вилягають ся усільниці роблять часто величезні шкоди на ярині в городах і полях. Тепер оказуючий ся білий мотіль є то білюх Нерас глодинець, котрий літає раз в рік, в червні, саме тоді, коли інші краєві білюхи в рік видають два покоління (як Білюх капустяник, Б. ріпник і Б. зеленосмужок) якого усільниці огризують різні роди капусти. Самка Нераса глодинця зносить яйця виключно лише на дерева овочні пр. груш, яблук слив — тернину, черемху, глід (Crataegus) і ряб (Sorbus aucuparia). При кінці липня вилягають ся усілки жовтаві, чорноголові, котрі, сполучаючи гей паутиною кілька листків, роблять собі спільне гніздо, в котрім хоронять ся. Звичайно огризують наскіренє листків поближких. На зиму укріплюють своє гніздо численнішими нитками і в нїм зимують. На весну, коли вибросить нове листє і цвіт, пробуркують ся молоді усілки і ведуть дальше діло нищення обнажаючи деревину з цвіту і молодого листя так, що нераз позбавляють садівника всего плодуну. Тепер ростуть швидко а дорісши при кінці мая опускають гніздо і розлізають ся для кукленя. Бувають тоді 3½ сантиметра довгі, товсті, ніжними білими волосками вкриті, синяво-сірі, на хребті чорні, з двома широкими помаранчевими пасками в подовах, чорноголові. Куклять ся на деревах, горожах, вориню, плотах, парканах і т. п. Кукли Нераса глодинця суть, як загалом у всіх білюхів, так звані опоясанки (Gürtelpuppen, pupae succinctae) т. є усільниця перед кукленем укріплює ся за помочию пряжа до якого предмета не лише огузком (купром), но також осібно урядженою петлею через хребет в попереку мов пояс закиненою. Кукла гравчата, зеленово-біла або ясно-зеленово-жовта з чорними і жовтими крапками і плямками; укріплена так, що головою звернена до гори. По двох тижнях вилягають ся

мотилі, котрі бувають з розп'яними крилами до 6 сантиметрів широкі, слабо опилені, білі з горними жилками. Виповзши з кукол випускають Неряси глодинці з кадовба кілька капель кроваво-червоних так званого соку прочистного, що стало поводом до забобонних казок о кровавім дощі. Надто сильне розмножене Неряса глодинця можна пинити визбируючи гнізда усільничі (гнізда сі називають садівники „малими“ в пізній осені, коли вже опаде листя, або з початком весни (при кінці марця), коли то дерева вже не пустили листя. Гнізда дають ся тоді легко побачити, треба їх нищити, давити або палити. Рівночасно можна губити також так звані „великі гнізда“. Опушки рудогузки (*Porthesia chrysorrhoea*, *der Goldafter*) і перстеники яєчні Прядки перстенівки (*Bombux neustria*, *der Ringelspinner*). Хто так поступає, може бути спокійний, що сад буде вільний від тих шкідунів. Розуміє ся, треба що року тим способом чистити дерева овочні.

Оповідки.

— Репертуар львівського руского театру в Вишніці. (Саля в огороді п. Фріста).

В суботу дня 27. с. м. „Продана наречена“, комічна опера в 3 діях Ф. Сметани.

В неділю дня 28. с. м. „Маруся Богуславка“, побутово-історична драма зі співами і танцями в 4 діях з прологом М. Старицького

Білету продає в Вишніці і Кутах торговля п. Москви. — Початок точно о год. 8. вечером.

— 3 Залішки. Загальні збори філії Товариства педагогічного в Заліщиках відбудуть ся 29. червця в Заліщиках о год. 2. по полудні в салі „Рускої Бесіди“, на які має честь запросити Вп. членів — Виділ.

— 3 Тернополя. Виділ філії Руского Товариства педагогічного в Тернополі оголошує конкурсу на прийняття 35 питомців до Інститута Товариства педагогічного. Місячна оплата виносить 46 К. Подання належить вносити до 15. липця с. р. на руки голови Товариства. За Виділ: о. Дамян Лопатинський, голова.

— Перенесення. Львівський висший суд переніс між иншими офіціялів канцелярийних: Стан Скульського з Городка ягайл. до суду краєвого у Львові, Ник. Литвиновича з Отинії до Бродів; канцеляристів: Вол. Вагнера з Будзана до Станиславова, Вас. Коптюха з Бірки до Бережан; Ем. Бучацького, з Чорткова до Медичної; Тад. Скорупського з Гусятин до Рудок; Густ. Зегалія з Рудок до Рогатина; Вас. Ракочого з Рудок до Болехова; Альб. Грузика з Перемишля до Долини і Івана Чабана з Устрик до Старої Соли.

— Нарада укр. студентів. Дня 29. с. м. о 4. год. по полудні відбудуть ся в льокалі тов-а „Академічна Громада“ (ул. Зиблікевича, ч. 3. І. поверх) збори української молодіжи з таким порядком: 1) Організація молодіжи. 2) Молодіж а просвітна робота. 3) Звіт делегатів україн. академічної молодіжи зі візду поступового славянського студентства в Празі. 4) Внесення та інтерпеляції.

— 3і Стрия. Скликані на день 29. с. м. загальні збори Краєвого Союзу господарско-молочарського в Стрию відкладаєсь на пізніше з причини організації нових молочарських спілок. Новий речинець загальних зборів буде оголошений пізніше. — Дирекція.

Телеграми

з дня 26. червця.

Відень. Вчора вночі згоріла до тла велика фабрика хліборобських машин фірми „Майфарт і С-ка“. Шкода величезна, вчасна була обезпечена.

Тегеран. Шах приказав дальше бомбардувати канцелярію парламенту. Амбасад чужих держав стережуть відділи перського війська, які дістали приказ стріляти до кожного

Перза, що хотів би ся там схоронити. Артилерія шаха знищила дім губернатора, а его сина увязнено і доставлено перед шаха. Шах страшно знущає ся над увязненими провідниками заворушення. Губернатором Тегерану став іменований полковник російських козаків.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 25. с. м.: Мария Коптюх, Ходорів; о. Василь Загайкевич, Волчухи; Василь Іваницький, Віден; Корнель Бурдон, Букачівці; о. Василь Глібовицький, Жуків; Мария Федусевич, Станиславів; Сильвестер Герасимович, Лешнів; о. Корнелій Монібрович, Калагарівка; др. Василь Шмігельський, Франція; о. Николай Котлярчук, Городенка.

Учительки домашної до двох дівчат і одного хлопця на цілий рік потребує о. Іван Пастернак, парох в Вадовичах, п. Дрогобич.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збараж.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурептов. педагогічного, а 5% на сврати і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликну:

Свій до свого!

Львівське бюро адресове

ул. Льва Санізи ч. 61.

Видавець „Показчика адресового“ у Львові п. Рудольф Шмігель, отворив з днем 1. червця „Львівське бюро адресове“ урядово затверджене, котре має на цілі достарчити інтересам замісцевим адреси осіб приватних, а також фірм львівських за оплатою 30 сот. за адрес місцевий — а 1 К. за адрес позамісцевий. Належитість можна також прислати в марках. Адреси провірює сейчас умисна особа і відсилає відвотною поштою. Перша та приватна такого рода інституція є уряджена на взір заграничних.

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіня І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

ДО

Америки і Канади

ЛІНІЯ КУНАРД
найскорше.

Пояснень уділяє безплатно Лінія Кунард у Львові ул. Городецька 99.

При закупні товарів просимо покликати ся на анонси нашої часописи!

Видає і відповідає за редакцію Семен Горук.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери

і МОНЕТИ

по найточнішій деннім курсі,
не числячи ніякої провізії.

Працюйте і шаліть!

Товариство взаємного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою
у Львові.

приймає вкладки на книжочки шадвичі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2,793,183 К.
Позички уділені	3,410,884 К.
Удільні членські	234,398 К.
Цінні папери	130,452 К.
Фонд резервовий і інші	43,842 К.
Льокації	182,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломні	—	—	—	6:08	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30.
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені +.

З друкарні В. А. Шийковського.

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні
крім неділі і руских свят
о 5¹/₂ год. пополудні.

Редация, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
напередне застереження.

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні доносення по 30 сот.
від стрічки.

Борба двох світоглядів.

(Дальше).

Метафізичною підставою, на якій о-
статочно опирають ся всі закиди, котрі
підносять ся проти можливої злуки ста-
рого і нового духа, є, як майже при всіх
трудностях, хибне зрозуміння поняття Бо-
га. Переочує ся значіння сего, що то зна-
чить: Бог С о т в о р и т е л ь світа; пе-
реочує ся, що цілий розвиток просвіти
є образом єго гадки і ділом єго волі.
Бог сам дав чоловікові духову силу, він
сам кличе єго до що раз більшої праці
і власне в самодільності духа показує
ся єго творча сила. Бог не є чимсь
зверхнім, що противило би ся свободі
чоловіка і єго бажанню ділання, як нам
протирить ся лукавий сусід; але Бог ді-
лає у внутрі в чоловіці і з чоловіком.
Бог є для чоловіка чимсь найвнутріш-
нішим із всего, що єствує. Бог все звер-
тає до сеї цілі, щоби на позір стояв
можливо як найдалі поза власною діяль-
ністю своїх сотворінь, а єго сотворіння
після взору єго єства на спосіб духа са-
мі робили. Але через те вони в жаден
спосіб не можуть ся без него обійти;
протинно, чим висшою є діяльність чо-
ловіка, тим більше внутрішнім і сильніш-
шим мусить бути с о п с и с т а с D e i.
Нічо не може ухилити ся від єго сили і
нічо не може поспувати єго плянів. Від
віків Він все після плянів зарядив і всі
сили духові поставив на службу своїх
безконечно мудрих намірів. Будучи сам
безконечним житєм, він поставив своє
обявлення під антитезу житя і назначив
консервативного духа до удержування
традиції а поступового духа до безна-
станного слідування і поглиблювання обяв-
лення. Не проти Бога звертає ся змагане
правдивої науки, але для Бога і то для
Бога і через Бога уділеною ним си-
лою.

III.

Що філософічно-теологічна спеку-
ляція показує нам яко правду теоретич-
ну, те історія догматична доказала
нам яко ф а к т. Яко повнота правди, яко
слово Отця, яко відповіджєне єго цілого
єства Христос обявив ся між нами, але
не в божескїм блескучїм маєстатї, лише
в видї чоловіка, щоби чоловіка по чо-
ловічому привести близше до Бога і вино-
сти людей на престол Божий: а б с о-
л ю т н и й зміст обявлення нам
поданий не в абсолютній
ф о р м і — так може Бог лише сам се-

бе пізнати — але в людській бе-
с і д і. Не відразу могли ми приймати
Божу погноту ідей, але лиш поволи вхо-
дити в їх глибини і внутрішню їх обра-
блювати. Ісус подавав свою науку в порів-
няннях і лише поволї могли єго ученики
зрозуміти тайну царства Божого, ще на-
віть по воскресеню питали ся єго: „Го-
споди, аше вѣлѣно єсть устроить цар-
ство Израилево?“ (Дѣян. 1, 6). І хоч
Дух св. наставив їх на всяку правду і
вони мали дар непомильності, то однак
їх знанє остало ся частинне як через зер-
кало. Вони самі були свідомі своїх не-
великих поступів в знаню Божої правди, се
знанє показує також в поступі своїх
письм. Жаден знавець посланій св. Пав-
ла не заперечить, що ті посланія, які
він написав за увязнення, є уложені в да-
леко спокійнішїм, лагіднішїм тоні і
більше з загальної точки видження, як
переводсїм посланія до Римлян і Галатів.
Поапостольський час застав Апостолами
устно і письменно проголошене обявленє,
але анї не в формі систематично викін-
ченої наукової будови, як думає Bossuet,
анї не як прості факти, котрих значінє
доперва в часом мала зрозуміти Церков,
як припускає кард. Неуман. Послїдне
припущєнє кардинала занадто понижува-
ло би глибокий зміст дохновенного
Письма св. як також живе знанє віри і
загальне християнське житє в старинній
Церкві; перна знов гадка не узглядняє
великих догматично-історичних поступів
які довгі віки цілий Схід і Захід удер-
жували в безнастаннім напруженю. Як
ті страшні війни були би були не мож-
ливі, коли би з початку була панувала
цілковита ясність про церковні наукові
понятя, так також не були би вони до-
вели до нїякого доброго кнця, коли би
не були єствували тривкі принципи і ко-
ли би головні точки опертя догми не
були мали певного рода своїх зверхних
границь в Письмі св. і переданю.

(Дальше буде.)

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Літня сесія держ. ради
мала первісно закінчити ся сего місяця,
однакє правительство виступило з дома-
ганєм, щоби держ. рада полагодила крім
бюджету ще деякі інші предлоги так, що
літня сесія може протягнути ся до 20
або 22 липця. Головно розходить ся пра-
вительству о ухваленє горівчаного подат-
ку, бо ся предлог має бути небавом
полагодження в угорскїм соймі, отже й

австрійське правительство бажало б також
рівночасно упорати ся з сею справою,
бо инакше вийшла б значна запутанина
між обосторонними правительствами. За-
длятого австр. правительство робить зна-
чні уступки в сїй справі в користь країв
і держави, щоби склонити парламєнт.
сторонництва до ухваленя предлоги, ко-
тра уможливить поправу краєвих фінан-
сів. Опір в польскім колі злагоджений, а
соціал-демократам обіцяв бар. Бек З. ли-
стопада внести в палаті предлогу про
обезпечєнє на случай старости і неспро-
моги до праці. Крім того також обілює
правительство підвищенє плат почтовій
і залізничїй службі. Остала б на осїня
сесію лише предлога про удержавленє
ческої північної залізаниці задля націо-
нально-політ. трудностей, котрі могли б
відтак висунути ся і при інших справах
і тому правительство бажає їх обминати
в сїй хвилі.

Німецька девятка, що неда-
вно з нагоди дармованя університетських
студентів розбили ся наслідком виступле-
ня Вольфа і Пахера, наново організує ся.
На зборах т. зв. вольнодумців німецьких
ухвалєно що тижня сходити ся і вибрати
спільну парламентарну ко-
місію, котра би виконувала ухвали за-
гальних вборів всіх представників німець-
ких вольнодумців.

Чехи намагають ся підчас вистави
ювілейної дати почин до всеславянсь-
кого зїзду. В Празі має відбутися
вступна нарада представників слав. наро-
дностей, в котрій, як звичають, возьмуть
участь також Поляки. З консерватистів
має там прибути гр. В Дїдушицкий. Ви-
дїл польського товариства
п р и я т е л і в з г о д и, як звичає „Ce-
skoslov. Korr.“ видавана в Празі, видав
відозву, в котрій вказує на велику дося-
глість порозуміння між славянськими на-
родами з культурного і політичного огля-
ду. Головним моральним успіхом вважає
зв'язини між слав. народами і розпо-
сюджуванє ідей повної рівноправности.
Участь в початім порозуміню мають взя-
ти і Поляки, а Ceskoslav. Korr. вважає
Галицьку Русь тим мостом, який має по-
служити до зближення Славянства з Ро-
сїєю. Цікаво однак, що Українцям-Руси-
нам, як ми вже звичали, признано лише
одного заступника і то мав би він бути
разом з москвофільським представником
під проводом представників московського
народу, котрі застерегли собі, щоби не
підношено на нараді питання про само-
стїйність і окремішність укр.-русского на-
роду. Так то має виглядати та повна рів-
ноправність всеславянська!

Заграниця.

Цісар Вільгельм виголосив
у Гамбургу промову, в котрій відбили ся
високополітичні звуки, хоч не так різко,
як в промові в Деберіц. Він вказав
на те, що одушевленє принятє, якого
дізнав в Гамбургу, є доказом готовости
до оборони вітчизни і додав: „Спас. бі вам

за те, ви мене зрозуміли...“ Але й дальші речення є обережним описом Деберіцкої промови і се зрозуміють в Англії. — У відповіді на промову бурмістра Буркарда підчас бенкету на покладі карабля «Океанія» згадав цісар про намірену фінансову реформу. Плани сі вироблені, а она буде раціональна, здорова і для держави хороша, але поки що все треба держати в тайні. Опісля вернувши знов до одушевленого прийняття зазначив цісар, що глядаючи причини, найшов її в звуженні старонімецької боєвої пісні. Ви мене зрозуміли, спасибі вам. Се було приятельське стиснене руки супроти мужа, котрий сьміло йде своєю дорогою і чує, що має когось за собою.

Переселення в Сербії триває даліше. Велімировичеві не вдалося утворити міністерства, бо віче молодорадикалів під проводом Люби Стояновича заявило, що будуть так само різко поборювати Велімировича, як поборювали Пасича. Буде дуже зависиме від правительственного сторонництва, чи обставати ме за Велімировичом, чи представити короні иншу личність до утворення міністерства.

Револуція в Персії нагадує давні революції перських сатрапів проти королів. І тепер різні хани перські користувалися лише справою конституції, щоби під сею покришкою повалити шаха і собі присвоїти володарство. Однак шах візавав помочи російської, збомбардував парламент і сусідню мечету, увязнив проводирів опозиції і проголосив воєнний стан. Запевняють, що шах запровадив спокій і є паном політ. положення. В сій ворохобні мало згинуті околом 800 людей. Крім того звичають, що вв'язнені послів і инших людей, котрих зараз карають смертю, триває даліше. Населення Тегерану находити ся у великій тривозі.

В Ревлю пробуває президент фран. республіки Фаллер з міністром закордонних справ Пішоном, а з царем прибув там Століпін, Ізвольський і міністер маринарки Діков. В неділю має відбутися на кораблі «Gambetta» бенкет з політичними промовами. Побут президента потриває лише два дні.

Володимир Антонович.

Доля Галицької Руси під австрійським правлінням.

(Дальше).

(Характеристика другої і третьої партії).

Далеко рухливіші і діяльніші були дві инші партії. Они обі вважали себе рускими, але не згоджувалися межі собою в розумінню того, що належало вважати руским. Наслідком недостаточного громадянського розвитку постає серед них страшна путанина в розумінню своїх принципів; они народні принципи мішали з політичними. Ось характеристика тих двох останніх партій. Перша, руско-політична партія думає, що відроджене галицької народності можливе лише при співдільстві російської держави. Тому ся партія старає ся присвоїти собі всі гріхи московско-рускої народності. Друга і остання партія має назву народницької і старає ся зглубити народність на місці, она бажала би місцевий відтінок народності ввести в культуру і громадянський елемент. Але сі партії різнять ся не тільки браком точних поглядів, як способами, котрих они уживають для переведення своїх думок. Они більшіе займають ся дрібни-

цями, як рішенням важніших питань. Перша партія, бажючи ввести російську культуру до Галичини, відзначає тим, що ані московско-руского, ані галицького елементу зовсім не знає. Она каже, що пише „русским“ (московским) язиком, але се невірно. Досить прочитати декілька стрічок з творів сеї партії, щоби пересвідчитися о протилежному. Она пише окремим жаргоном, якого не розуміє ні галицький селянин, ні московський письменник. Особливо відзначають ся тим поетичні твори сеї школи. Пізнає Русь і її життя, але єства не є цілюю сеї партії. Московско-рускої літератури она не знає. Она признає властивою рускою словесністю тільки сей її відділ, який кінчить ся Державином. Згаданий Головацький, що викладав руску словесність в львівському університеті в першій періоді своїх пересвідчень, викладав літературу Києво-Могилянської школи, галицьку літературу і українсько-руску (полуднево-руску) літературу. В другій періоді він змінив свою програму і почав викладати історію рускої словесности, як її викладають у нас, але закінчив її Державином, кажучи, що решта рускої літератури легковажна, маловажна і не заслуговує зовсім на увагу. Хоч розвій сеї партії дуже слабкий, то однак їх погляди вельми оригінальні. Їх поезія на ділі Ломоносовська. Ся партія займає ся головню укладанням торжественних од: на приїзд митрополита, виїзд намісника і т. д. Літературні твори сеї партії зображають собою пародію; взагалі ся партія проявляє в літературнім згляді особливу нездатність і брак загально-європейського розвитку. Надалі більший згляд заслуговує друга і остання партія, що до числа незначна. Її нечисленність можна пояснити тим, що она опирає ся на такім принципі, який має малу підпору, її принцип демократичний. Ся партія заснувала товариство „Просвіта“, що має на цілі популяризувати науки серед селян. Літературним язиком сеї партії є місцевий селянський язик. «Слово» є політичним органом першої із двох останніх партій, «Правда» органом народницьким. В боротьбі межі собою ті партії звертають увагу на всякі дрібниці. Замість займатися головними принципами, они спорять з собою ізза дрібниць, надаючи тим спорам відінь клевети. Так н. пр., они вже 10 літ спорять про се, як писати слово „русский“. Руско-політична партія є за двома «с» — „русский“ народницькі за «сь» — „русський“. Була ще одна партія, яка радила писати одно «с» — „русский“. Очевидно, се комічне, но они надають всему мало що не політичного характеру, для них писати так чи инакше слово „русский“ слугить яко девіза партії. Що до їх внутрішніх відносин, ми піднесемо слідуєчий факт з їх громадянського життя, який вказує на їх відносини до Поляків, до російського правительства і на ступінь підготовки Галичан. З 49 р. проявив ся певний зворот в Галичині з ретроградним напрямом, завдяки реакції австрійського правительства. Наслідком сего реакційного напрямку здобула перевагу польська уряднича група, якої представником був зразу граф Стадїон, опісля граф Голуховський, ті люди управляли Галичиною.

(Дальше буде).

Анатоль Вахнянин.

Листи до Пантелеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав
Кирило Студинський.
(Конець).

7. З пансионом ще не зачатого діла, бо Сущкевича не має у Львові. Ми нагадалися,

щоб не закладати новий пансион, а перепити який небудь старий, котрого фірму уже люде знають, на свої руки. Такий пансион мають ту дівчата Engelsberger, німкені; у єму єсть багато русинок, ми зробим угоду з дівчатами, ввійдемо у склад учителя закладу и з новим шкільним роком оголосимо єго яко руський. Не певне се ще діло, але думка в нас така. Коли Сущкевичино наспіє у Львів, почнемо діло.

8. Академики наші учать хлопців з гімназій даром; тепер ще зав'яжемо товариство співаків: буде мож навчити молоді всякого добра. Окрім сего ввійде громада академиків у Львові в тісну зв'яз з громадами школяреками по другим містам. До сеї пори переписувалися вправді з поодинокими громадами, тільки не шло те в порядку, а більш своєвольню. Дідацький хоче також зав'язати товариство для гимназистів, тільки трохи за пізно забирає ся він до діла. Я думаю робити у літі екскурсії з хлопцями по сусіднім селам. Ми будемо співати, забавлялись! то и не знаю, чи приборкає кого Дідацький до себе. У кінець сказавши, він мало собі витривалий у таких речах, а набав собі голову високою політикою Каткова. Ту ще раз згану, що час и пора нам тепер по всіх місцях взятися за діло. Коли Україна хоче собі роздобути голосне ім'я у світі, то до сего тепер найлуччий час, та при сім нехай и не жалують українці гроша.

Наколи стане уже виходити газета німецька у Відні, то треба її добре підтримувати, щоб редактори не хлопоталися насущним хлібом, а дбали лишень о саме письмо.

Розійшлася уже у нас поголоска, що правительство дасть річну субвенцію 11.000 редакції нової часописі руської, на німецькому язичі, и що редакторами сего письма стануть Дри Огоновський проф. літер. на Львівському університеті и Дри Шараневич проф. гимн. Воно буде здає ся лиш поголоскою, але добре що и такі поголоски ходять. Видко хоче правительство учути, чого ми домагати мєм ся, хоч, чи воно нам добра захоче, те ще на двоє баба ворожила. Гріхом було би наколи б ми тепер не виступили сміло перед світом та не сказали, що нас болять, хоч з другої сторони я не думаю, щоб ми по приміру Ляхів відкликувалися перед трибуналом Западу, а краще нам жалитися перед народами Слов'янськими. Стоялоб и Деляморів оповістити, та сказати єму впросто, що ми не віримо в ємваті ні німецькі ні французькі до нас. Нехай дбають сі народи про свій гаразд, а ми духом не збруємо аля-ляцькою небиватимем наших ворогів. Нам треба, думаю, оглядатися и на Слов'ян, яку вони політику ведуть. Москву можемо шарпати, але ино фактами не теоріями, а Австрію мусимо все так похвалювати, як похваляють тітки дівчату малу: гласкають мабуть, а при тім кусають.

Поки що клонюся низенько Вашій добрій пані та Івану Івановичу а Вас, Добродію, здоровлю сердечно.

Щиро прихильний

Наталь.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В неділю: руско-кат.: Пр. Евхаристі; римо-кат.: Льва II. пр. — В понеділок: руско-кат.: Тихона Еп.; римо-кат.: А. Петра і Павла. — В второк: руско-кат.: Мануїла, Савела м.; римо-кат.: Емілії М.

— Експ. Митрополит г.р. Шептицький загоствив в неділю з Конюх до Стрия, де привитали єго представителі всіх властей. В понеділок рано візитував ВПреоєв. Владика школи, а

по полудні оглядав рускі інституції. В часі побуту достойного гостя в Стрию на ратуші маяла синьо-жовта руска хоругва.

— **Контроль старостів.** З поручення намісника виїздив віцепрезидент намісництва др. Клеберґ до Косова і Снятина в цілі даня нагоди населеню тих повітів до представлення своїх бажань і справ, що відносять ся до урядованя політичних властей. Віцепрез. др. Клеберґ був дня 16. с. м. Снятині, а дня 19. с. м. в Косові. Населенє повідомлене перед тим староством в обох місцевостях явило ся досить численно. Прибули депутати і одишці, які піднесли багато місцевих справ, а найбільше представлено просьб о регуляцію Пруту та Черемошів білого і чорного. Крім того в Косові прощено о призначенє полекший що до паші на камеральних полонинах і о зараду проти шкід роблених дарабми на Черемошах і Пістинці. Віцепрез. др. Клеберґ давав відповіди ради і поясненя, а внесені на его руки просьби представив намісникови, який видав потрібні зарядженя в цілі можливого узглядненя желань населеня.

— **Із всеславянського зїзду студентів в Празі.** Найчисленнійше на зїзді є заступлена українська академічна молодіж, яка прислала 20 делегатів, а се з Львова: Ст. Баран, Ос. Назарук і Ол. Черкавський від „Ак. Громади“; 4 з Черновців: Вас. Гладкий від „Січ“, Артим Галіп, К. Левандовський і Р. Ясеницький від „Союза“; 1 з Відня: М. Витошинський від „Січ“; 3 з Праги: Вас. Струк, О. Гайдукевич і Як. Крисоватий від „Укр. Громади“ в Празі; В. Струк також від львівської „Основи“; з російської України є 9 делегатів, а се 4 з Києва: 2 від університету, 1 з політехніки і одна делегатка від Україн. Гром. з вищих жіночих курсів, 2 з Харкова, 1 з Одеси, 1 з Петербурга і 2 з Дорпату.

— **Руїна Манявського Скиту.** Оден з наших туристів пише: Будучи онді в Маняві, побачив я з боєм серця, що наш славний Скит хилить ся вже до цілковитого упадку, та що недалеко вже пора, коли з его останків і сліду не стане. А шкода булаб велика, гріх був би непростимий, щоби ся дорога кождому Українцеві памятка нашої бувальщини так марно запропастилася. Нам треба доконче заховати для наших потомків ті романтичні руїни, нам треба збудити більший інтерес та любов до тих зубом часу попараних, травною і смереками порослих, понурим сумом обвіяних мурів. Годі нам числити на чужих, нам ворожих консерваторів, яких кождий пам'ятник нашої красної минувшини в очи коле, ми мусимо самі зайняти ся консервацією тих руїн та зібрати той невеличкий гріш, якого коштом можна би заховати хоч би лишень в теперішнім стані останки Скита. Без проволоки треба забезпечити остали образи та напси перед дощем та підмурувати башти і браму, щоби опісля не було за пізно. З другої сторони стоялоб оживити рух туристичний до нашого Скита. Їго романтично-чудове положенє, его таємничі — понурі — грізні руїни ті німі свідки давньої минувшини — збудять у серці кождого руского туриста прогомонілі історичні сліди, що сторичею винагородять труди й кошти дороги в сю чудову околицю над Манявкою.

— **Почтова карта Галичини.** Бюро поштове міністерства торгівлі видало по німецьки поштову карту Галичини (Die Postkurskarte von Galizien, Verlag von R. v. Waldhalm, Wien VII/1), котра появилася в зовсім новім, двобарвнім виконаню, мірило 1:400.000 (на 2 листах) і показує, які розмірно великі простори Галичини є ще без сполучень залізницями і від котрих иноді далеко віддалених стаций залізничних слідує сполученє поштове. Карта містить в собі всі стациі поштові і залізничі, але виказує також всі уряди телеграфічні так, що поправді показує знаменито цілу сіть руху. Она зробить дуже добру прислугу особливо світови торговельному, при чім в її користь виходить ще й дуже дешева ціна, бо лиш 50 сот. (на делікатнім папері). На звичайнім папері, разом з зошитом їзди поштової по тій самій ціні.

— **Ватага вломників перед судом.** Розправа

проти Васильського і его помічників добігає до кінця, але скінчить ся аж в другім тижні. До вчора переслухано 110 свідків; остає ще кільканайцять свідків, яких може переслухують ині. Завтра і в понеділок розправи не буде задля свят, на второк припадає розправа Січинського, аж в середу буде продсвженє розправи Васильського.

— **Прогнані слухачки університету.** Новий російський міністер просвіти, Шварц, безпоровочно по своїй номінації, зарядив, аби видалено із усіх рос. університетів всі слухачки без огляду, чи учили ся добре чи лих. Всіх слухачок було кілька тисяч, можна отже представити собі, кілько родин досягнуло се драконське розпорядженє. Загальному обуреню дала вислов держ. дума, ухвалюючи онді подавляючою більшістю голосів резолюцію з зазивом до правительства, аби сей розпорядок цофнуло. Але зараз по ухвалі резолюції забрав голос мін. Шварц і зголосив протест проти тої ухвали і заявив, що правительство не узгляднить її, бо дума не має права мішати ся до адміністраційних справ.

— **Нове торговельне і промислове тов-о „Титан“ у Відні.** З кождим днем сильнійше лунають у нас оклики „Свій до свого“, з кождим днем збільшує ся число тих, що видячи нетерпимість чужинецьких купців та промисловців, звертають ся з усіми закупнами до руских фірм і склепів. Народ приходить чим раз більше до свідомости, що, купуючи у чужих, запмагає їх своїми грішми на власну шкоду і спиноє тим самим вже розвій нашого народу на дорозі до економічної і національної самостійности. Суспільність накликає чим раз частійше до закладаня нових економічних, торговельних і промислових товариств і дає почин не лише невеликим крамницям і епілкам, але також більшим підприємствам. До таких більших ново основаних товариств належить і віденський „Титан“, оснований в січні с. р. заходом місцевих, галицьких і буковинських Українців для зорганізованя галицького імпорту і експорту. „Титан“ поклав собі за цілє, посередничити між Галичиною, Буковиною і Україною а західною Європою і достарчувати нашим покупцям доброго, солідного і дешевого товару по фабричним цінам. До тепер спочивало посередництво се майже виключно в руках чужинців (Поляків, Жидів і ин.), що збивали на нас великі гроші, а давали за се часто дорогий і лхкий товар. Не кажу вже про сільські крамниці, які переважно заспокоювали свої потреби у жидівських перекупнів і перекупок по малих місточках. Щоби зарадити тому лихови, навязав „Титан“ зносини з найбільшими, найліпшими і найсоліднішими фірмами та підприємствами і запевнив собі у них побиране добрих і свіжих товарів. Далі закупив готівкою більшу фабрику залізних виробів в Ст. Катайні в Стирії, щоби під власним доглядом продукувати господарські зв'язи (як коси, серпи і т. д.) і давати їх землякам по фабричним цінам. „Титан“ має на складі усі товари потрібні нашим селянам, робітникам, ремісникам і інтелігенції — з виїмком кольоніальних — і полагоджує усі замовленя. Приймає також посередництво до збуваня галицьких сирих продуктів і буде старати ся заевинити добрий покуп. Близші відомости приносить чвертьрічне видавництво „Титана“, в яким міститься докладний ціник. Нове товариство викликане потребою часу. Треба тільки бажати, щоби суспільність підперла его змаганя і звертала ся до него з усіми замовленнями на доказ, що популярні кличі „Свій до свого“ не є чистою фразою. — *Віденськ*

— **Убитє селянина двірським лісничим.** В суботу дня 20. с. м. стрітив двірський лісничий Кароль Шмігельскі в двірськмі лісі в Чолганах, долиньського повіту, селянина Юрка Петрова зі стрільбою. Петров, побачивши лісничого, почав втікати, а той стрілив до него два рази і ранив его в праву лопатку та в стегно. Петро погіб на місци. Крім того лісничий вистрілив ще два рази в чоло селянина в тій цілі, аби міг себе оїшля боронити, що селя-

нин хотів на него напасти. Слідство в тій справі веде ся.

— **Огні.** Дня 18. с. м. вибух в Чортівці, городеньського повіта, в саме полудне огонь підчас весіля, яке відбувало ся у тамошнього господаря Василя Серединяка. При значній посусі і легким вітрі стануло небавом в огні 36 загород селянських, котрі вигоріли до тла зі всіми запасами. Люди були під ту пору по найбільшій часті в полі і для того можна було лиш мало що виратувати. Згоріло також двоє дітей, що перед огнем сховали ся до хати, 5 коней, одна корова, 150 свиний і около 1000 курей. З погорільців було лиш 8 обзпечених від огню.

— **Нещасні пригоди.** В Іванівці, теребовельського повіта, утопили ся в ставі 16-літня Вербовета і 14-літня Вівчарівна. — В Звенигороді найдено в Керниці тіло 19-літн. парубка Мих. Сороки. — В Вітрилові коло Березова утопив ся в керниці 4-літ. синок селянина Витошинського. Проти родичів заряджено карне слідство. — В Добромірі коло Збаража земля засипала селянку Перещукову. — В Бузі коло Сокаля утопив ся підчас купелі 21-літний парубок Семен Гвіздз з Клукова.

— **Щасливий батько.** Звісний американський властитель менажерії, Босток, мав сина, котрого здібности не робили єму великої надії. Він вислав его для того під опікою свого дуже здібного секретаря в світ, щоби він набрав ся трохи розуму і досьвіду. — Уважайте на то, щоби-сте могли зробити з него якогось трохи розумнішого — просив Босток свого секретаря. — А відтак і дивить ся, щоби-сте придбали щось нового для менажерії. Що до сего послідного припорушення, то подорож зовсім не удала ся, бо секретар вернув в порожніми руками. Відданий єму в опіку син властителя менажерії ще не вернув був, бо лишив ся був в Парижі, щоби там нам на вла, єму руку „учити ся розуму і набирати досьвіду“. Небавком опісля застав секретар старого в его бюрі з депешою в руках, котру він урадований показав єму і замітив: Хлопчище преці не такий дурний, як нам здавало ся. От, видате! Відкрив в Парижі новий рід павіяна і має надію, що купить его за п'ятсот долларів. Пішло єму зараз гроші, бо щось такого якраз би нам придало ся. В кілька днів опісля застав секретар свого шефа знов з телеграмою в руці. Сим разом старий аж не знав, що собі робити з радости. — Ну, щож такого нині? — О — відповів Босток урадований — хлопчище хитрійший від нас обох. Читайте! Депеша звучала: „Гроші одержав, павіян погіб“.

Оповідки.

— **Репертуар львівського руского театру в Вижиці.** (Саля в огороді п. Фріста).

В неділю дня 28. с. м. „Маруся Богуславка“, побутово-історична драма зі співами і танцями в 4 діях з прольоґом М. Старицького

Білету продає в Вижиці і Кутах торговля п. Москви. — Початок точно о год. 8. вечером.

— **3 г. збори Руского Тов-а педагогічного** відбудуть ся в понеділок дня 29. червня о год. 10. рано у Львові у шкільній салі „Народного Дому“. Перед зборами о годині 1/2 8 відправить ся заупокійна Служба Божа в Преображенській церкві. Дневний порядок зборів: 1) Відкритє зборів головою товариства, 2) іменованє почесних членів, 3) звіт секретаря, 4) звіт з каси і видавництва товариства, 5) справа будови шкільного дому, 6) звіт контрольної комісії, 7) вибір голови і 5 членів відділу та 2 заступників, 8) вибір контрольної комісії, 9) внесенє і інтерв'єлюції членів — За відділ Руского Тов-а педагогічного: о. Іван Чапельський, голова, др. Василь Щурат, секретар.

— **3 залізниць.** Дирекция залізниць державних у Львові розписала ліцитацію на доставу заліза вальцованого, бляхи, шруб і ріжних товарів залізних на рік 1909. Близші услівя і формулярі офerti можна дістати в бюрі 4. дирекції від 1. до 19. липця с. р. Офerti можна вносити до 20. липця с. р. 12 години в полудне.

Наука, штука і література.

— Цісар і король Франц Йосиф I. 1848—1908
картини з его життя на споми 60-літнього во-
лодарства, написав Ол. Барвіньський ц. к.
правит. радник і професор. Видане Руск. Тов-а
педагогічного з 8-ма ілюстраціями (ч. 144)
одобрене ц. к. Радою шк. кр. на нагороди
пильности і до шкільних бібліотек. Ціна 40
сотиків. Львів 1908. Зміст: Передне Слово. —
Галицько-Володимирське королівство під Габс-
бурским скиптром. I. Молодий вік. II. Франц
Йосиф цісарем. III. Перша гостина у Русинів.
IV. Війна Австрії з сусідами. V. Внутрішні
зміни в Австрії за володарства цісаря Франц
Йосифа. VI. Друга гостина цісаря у Русинів.
VII. Цісарська Родина. Дні радості і смутку
для цісаря і держави. VIII. Спосіб життя і вда-
ча цісаря.

З нагоди ювілейного року повинні би на-
ші родимці подбати, щоби Рада шк. окр., Ра-
ди повітові і інші чинники, котрі закупають
книжочки на нагороду пильности з кін-
цем шкільн. року, сировали і сю книжочку
для роздачі між шкільну молодіж і тим спо-
собом також материяльно пособили Рускому
Тов у педагогічному.

Телеграми

з дня 27. червня.

Ішль. Вчора в полудне прибув ту монарх
на літний побут. Цісаря витано оваційно і ду-
же сердечно.

Відень. На вчерашнім засіданню палати
послів по промовах решти бесідників записа-
них до бюджетової дискусії забрав голос ге-
неральний референт бюджету др. Штайнвендер,
а 8. год. вечер приступлено до голосовання.

Бюджет ухвалено.

Потім розпочалося голосування над по-
ставленими в дискусії резолюціями. Резолю-
цію пос. Шміта що до обмеження числа жи-
дів в середніх школах відкинено 205 голоса-
ми проти 164. Резолюцію п. Зайца в справі
зложення рахунків з диспозиційного фонду від-
кинено, як також і другу резолюцію дотичну
міністрів земляків. Резолюцію посла Воль-
фа в справі утворення німецької академії
штук в Празі прийнято 194 голосами проти
189. Між іншими відкинено резолюцію пос.
Еленбогена, аби податок від цукру обнизити
від 1. січня 1908 о 8 К. Даліше прийнято ре-
золюцію пп. Мастальки і Гломбінського взи-
ваючу правительство, аби сейчас приступлено
до будови каналів Дунай-Одра Висла і подба-
ло о дальші кредити на ту ціль.

Потім прийнято цілий бюджет в
третім читанні серед грімких опле-
сків.

По поладнанню бюджету палата ухвалила
у всіх трох читаннях закон з признанем пу-
блічного безпеченства краєвим позичкам Га-
личини в квотах 10 і 11 мільонів кор.

Засідання скінчилося о 2. год. вночі.
Наступуюче в четвер о 3. год. по полудні.

Відень. Словінці мають внести в палаті
послів законопроект в справі управління
краєвих мов.

Прага. На з'їзді студентів раджено вчора
над середніми школами і поставлено багато
резолюцій. Українці з Росії ждали утворення
українських гімназій. Білорусини домагалися
свого університету у Вільні і середніх шкіл.
галицькі Українці ждали поділу кр. ради шк.
на польську і руску і нових середніх шкіл.

При закупні товарів просимо покли-
кувати ся на анонси нашої часописи!

20 до 40 корон опушту!

— СПІЛКА ДЛЯ ГОСПОДАРСТВА І ТОРГОВЛІ —
— — — — в ПЕРЕМИШЛИ — — — —

радять всім П. Т. хліборобам замовляти вже
тепер штучні навози на осінь, бо доставка
в місяці серпня і вересня буде як що року
трудна. При чім оповіщується, що в тім році
удалось дирекції від фабрик суперфосфатів
узискати так корисні умови, що дає опушту на
вагоні суперфосфату 20 до 40 корон. Залежить
се від рода (назви) і ціни навозу і потручує
з рахунку фрахт, чого ніяка друга фірма не
робить. Радимо тому спішитись з замовленнями
суперфосфату тим більше, що в тім році фа-
брики мають малі запаси то масини, від
котрої даємо по 15 корон опушту на вагоні.

Цінник в друку і розіслений его вскорі,
на жадане однак подамо ціну відворотно.

Дирекція.

п(1—4)

Морелі найкрасної якості, щоденно сві-
жо зривані з дерева, 5 клгр. ко-
шик franco 3 K 80 с. Пересилка залізницею
4 кошиків 14 корон.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(1—12)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках,
торговлях і крамницях лише туток і паперців
з першої галицько-руської фабрики Евгена Білін-
ського в Збаражці.

З доходу сеї фабрики йде 35% на бу-
дову церкви в Сеньві, 10% на школи і бурси
тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови
по сьвятих.

Держім ся покликку:

Свій до свого!

Поручає ся дешево і совісно

Артистично ритівниче заведе

А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових
печаток.

Монограми, герби і всякі гравюри — ви-
віски ритовані і лянї, прасовані бляхи
для сторожій і товариств. — Поручає ся
яко доставець різних руских товариств
і Урядів парохіяльних. (34—?)

Ц. к. упр. гал. акц.

**Банк
Гіпотечний**

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки
на рахунок біжучий, приймає до пере-
ховання папери вартісні і дає на них
завдатки.

Крім того впроваджено подібно як
в інституціях заграничних т. зв.

**Сховки депозитові.
(Safe Deposits)**

За оплатою 50 до 70 корон річ-
но, депозитар дістає в сталевій касі
панцирній сховок до виключного ужит-
ку і під власним ключем, де безпечно і
дискретно переховувати може своє май-
но або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк
гіпотечний як найдогідніший зарядження.
Принцип дотично того рода depo-
зитів одержати можна безплатно у від-
ділі депозитовий.

ФІРМА

ФІНКЕЛЬШТАЙН і ФЕЛЬ
склад заліза і залізних
товарів

Львів, ул. Сохїшка ч. 26.

поручає свій багато заосмотрений склад
блях цинкових, чорних і мідяних до по-
кривання будинків і церков по фабричних
цінах, як також і всяких керничних при-
борів. (3—4)с.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечення будинків, всяких річій до-
машніх і господарських, збіжжя і паші против
шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“
з найбільшою швидкістю. Оцінка шкід відбу-
ває ся в присутності 2 господарів членів.
Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодо-
вань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся чле-
нам. Зворотні за р. 1906 і 1907 виносили по
10 проц.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Ка-
са ощадности у Львові, Руска Шадниця в
Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при
уділюванню позички.

На житє можна обезпечити ся через
„Дністер“ в Краківському Товаристві.

Агенції „Дністра“ знаходять ся в кождім
місті і в багатьох селах; там, де еще не ро-
бить инший агент „Дністра“, можуть пись-
менні селяни старати ся о уділені агенції.
До тепер заробили агенти 1,142,108 корон
провізій.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	K 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на зворотні	„ 50,939—
„ на різницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
інші фонди заосмотрення	„ 40,000—

Разом сума K 1,964,824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів
важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновель	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновель	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломий	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любін	8:00	10:30	2:10	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновель	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновель	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломий	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любін	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим дру-
ком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очі і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Реданция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Борба двох світоглядів.

(Дальше).

Ті два моменти апостольської проповіді, її глибокий зміст і її почасті неяснсть стали ся головними мотивами церковного розвитку наукового. Глибокий зміст жадав геніяльного ума Отців до систематичного уложеня, а частинна неясність давала єретикам нагоду до спорів і коли релігійний дух на якийсь час остигав, то власне єретики були тими, щі приневольовали до дальшої еволюції догми. В тім лежить їх провіденційне значінє і Отці Церкви мимо острого осудженя їх не забували признавати їм ту їх негати́вну заслугу. Призвичаєно ся єреси називати впливом злої волі, але треба признати, що передовсім початок єреси був тим не завсїгди. „Подобаєть и ересемъ быти“, говорить св. Павло (1 Кор. 11, 19) і відкликуючись на ті слова, бачить Тертуліян в єреси або домаганє від Отців Церкви нового поясненя науки або кару за занедбанє потрібного поглубленя християнської свідомості. Tert. de praescriptione 39. Origēn contr. Cels. 3, 12.: „Мусїли повстати секти, не тільки з бажаня спорів і духових борб, але тому, що много вчених хотїло поглубше вїйти в правди християнства“. Августин уважає єретиків не злими людьми, але розумними головами і називає се вислїдком свого власного досвїду, що знанє віри в борбі з противенствами прояснює ся, поглублює ся і усовершує ся De civ. Dei 16, 2, 1. Enarr. in ps. 55, 22, ep. 1432. De praedestinatione 4, 8. De dono perseverantiae 20, 1.

Сей розвій християнського знаня, ширений внутрішними і виїшними мотивами можна найлекше запримітити в історії теологічної і христологічної догми. Теологічна догма вчить, що Бог є в Тройці, а Тройця в єдності і мусїла се твердженє з добувати у всіх своїх частях. Насамперед треба було проти Ариян здобути і вибороти *omoioia* Сина з Отцем, відтак проти Македонїян *omoioia* св. Духа з Отцем і Сином, а відтак родженє і походженє яко рішачі акти для особистого розрізнєня. Лишало ся ще определити відношенє св. Духа до Сина яко походженє від Отця і Сина і тут Схід віддїлив ся від Заходу.

Не менше трудною і ексцитуючою річю була еволюція христологічної догми. Треба було насамперед боронити правдивої Божої природи Христа проти Ебїонїтів*), правдивої людської природи

проти Докетів**). Овоцем тих бурливих борб є догма про злуку двох природ в одній особі Слова. Коли усталенє тих основних догм християнства потребувало такої вікової еволюції, то не треба чудувати ся, що субтельнійші питання домагають ся також свого часу.

*) Християнсько-жидівська секта повстала в 2. віці.

**) Докети повстали вже за часів Апостолів. Місця 1 Іо; 1, 1—3; 4, 1—3; 2 Іо. 7 до них відносять ся. Ученики: св. Ігнатій антиох, Полікарп воюють проти них. Докети були впливом гностичизму, котрий в матерії бачив оселю зла.

(Дальше буде.)

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Щізно вночі, в п'ятницю ухвалила посольська палата серед бурливих вибухів і по безконечних спростованях бюджет, а те саме вчинила палата вельмож в суботу пізнім вечером. Таким способом по кількмісячних змаганях повело ся новий держ. радї сповнити перший свій обовязок і ошадити народному парламенту соромного повороту до §. 14-го. Се знов від шести літ перший парламентарно ухвалений бюджет, а сю цїль повело ся міністерству бар. Бека досягнути завдяки лише незвичайній зручності і умілості міністра-президента, котрий нічим не дав ся злякати а терпеливо переговорами і приреченнями намагав ся приєднати парламент. сторонництва для сеї важної задачі. При сїй нагоді виявило ся а перегодом ще нагляднійше виявить ся, як дорогою стала парламентарна і спарламентаризована політика, бо правительство не спроможе ся ніякої досягнути ухвали, не оплативши ся на всі сторони. Парламентарна техніка стала тепер вельми зложеною, повільною і дорогою. Державна політика веде ся тепер не з засадничого становища, а штурком переговорів і політичних та матеріальних уступок в користь парламент. сторонництва і клубів. Правительство отже приневольоване тепер придумувати всякі способи, щоби приєднати сторонництва для ухваленя державних конечностей.

Дармованє університетських студентів скінчило ся вправді, одначе університетські галабурди не закінчили ся і починають справдешній Kulturkampf, який намагають ся ввести на наші університети т. зв. вольнодумці і єго заповідають уже на осїнь. В Градци напали «вільнодумні» студенти на своїх католицких товаришів і дійшло до справдешної биятики, так що треба

було взивати помочи поліції і війська, а з вільнодумцями злучила ся також товпа соціялістів і всенімецьких радикалів. Тамошне „вільнодумне“ днєвникарство нечуваним способом підбурює широкі верстви суспільности проти катол. студентів, а особливо визначує ся в тім соціялістична «Arbeiterwille». Події на університеті в Градци найшли відгомін на віденьскім університеті, де також в суботу вільнодумні студенти напали католицких товаришів, так що поліція була приневольована їх оборонювати. Отсе приневольовало президию христ. сусп. клубу звернути ся до міністра-президента, котрий заявив, що вважає своїм обовязком впровадити лад і спокій на університетах і рівноправність всіх студентских товариств.

В палаті вельмож, котра зібрала ся численно на бюджетову розправу, проявило ся значне невдоволенє міністром просвіти Мархетом задля єго нерішучого становища в справі професора Вармунда. А се невдоволенє звертало ся також до міністра-президента. Була отже спершу думка голосувати проти бюджету міністерства просвіти, але наостанку постановлено се невдоволенє висловити в резолюції. Підчас голосованя над бюджетом міністерства просвіти багато членів з правниці усунуло ся.

Після триднєвної перерви приступить посольська палата до полагоди дальших предлог правительственных а іменно передовсім горівчаного податку, а відтак удержавленя чеської північної залїзниці. Опір польского кола і соціял-демократів що до горівчаного податку вважають уже зломаним. Польске коло домагає ся на внесенє посла Батталії, щоби: 1) краєм признали 40% удїл в доходах, 2) щоби усунуно з предлоги постанови незгідні з автономією краю, 3) щоби боніфікацію не зменшено в тій мірі, як там задумано, 4) щоби обнижено домово-класовий і домово-чиншовий податок і 5) поправлено бит залїзн. службі. Що до удержавленя чесько-півн. залїзниці, то Чехи домагають ся, щоби написи були в обидвох языках краєвих і щоби не вимагали від урядників німецького походженя. Після перерви почне правительство дальші переговори з сторонництвами в тих справах.

Словінський клуб ухвалив предложити посольській палаті готовий начерк языкового закона для словінських областей країв альпейских і вибрав в тій цілі окремиї комітет.

Заграниця.

Пруський сойм відкрито відчитанєм престольної річи. Міністер президент Більов заявив, що король сподїває ся в осени особисто повитати членів сойму і заповів начерк закона про побір данин євангелицкими церквами для права плати духовенства.

Італія зброїть ся. Посольська палата розпочала розправу про закон в справі війскових видатків. Пос. Командіні

з лівниці вносив відроченє, однак міністер війни Касана заявив, що відрочене було висловом недовіря до міністерства війни, а правительство конечно потребує засобів для народної оборони. Відтак внесенє на відроченє відкинуто 237 проти 21 голосів.

Сербське правительство несторонництво постановило посполити утвореню нового міністерства Велімировича, до которого вступили би Мильосавлевич і Мильованович і тим способом вдоволено би домаганю опозиції. Рішенє в сій справі має запасти сьогодні, Молодорадикали домагають ся, щоби договор торговий з Австрією ухвалено аж по нових виборах до скупщини.

Англійське правительство внесло закон про 8-годинний робочий час і заявило, що на основі певного обчислення заводовців се обниженє часу не вплине ані на успіх роботи ані на ціну вугля. Консервативна опозиція є иншою думки і вважає, що се вийде на економічну шкоду Англії.

Французьке правительство предложило сенатови зміну пенсійного закону для робітників. Замість 30 ліг має вистарчати 6600 робочих днів, щоби дістати ренту і наслідком того осягненє ренти має бути можливе вже в 65. замість 70. році життя. Крім того рента має бути троха підвищена.

В Персії тривають даліше криваві події, вивненє послів і горожан, каранє смертю і грабованє. З дому губернатора стріляно на переходяче військо. Після того зараз зруйновано сей дім. Козаки удержують лад. Збомбардований парламент розбирають робітники. З Тебрис маширує 20.000 війська проти шаха. Після вістий, які одержала одна купецка фірма в Гамбургу, положенє в Тегерані стало знов грізнішим. Склепи знов позачинювано.

Володимир Антонович.

Доля Галицької Русі під австрійським правлінням.

(Дальше).

Стадион був бюрократом, але при тім і державним мужем; по 49 р. місце Стадіона заняв Голуховский, який при помочи адміністративно-бюрократичних заряджень старав ся здавити місцеву галицьку народність і повернути її в польску. Очевидно сей граф взяв ся за неможливе діло і через те зміг лише хвилево здержати розвій Галичан. Як дуже ганебним був він в своїх поступках видно з сего, що він заборонив в Галичині уживаня кирилиці, а наказав уживати латинської азбуки, установивши навіть особну правопись. Розуміє ся, се не могло мати ніяких наслідків, винявши хвилеве спиненє розвою і розятренє Галичан. Між тим в історії Австрії почав ся з 60 р. новий зворот. Під той час Австрія понесла в Італії значніше пораженє і австрійське правительство вважало konieczним притягнути до державної управи що найлучші сили. Австрія відновила конституцію і ступає сею політичною дорогою по нинішній день. Правда, права, дані Галичанам, були дуже широкі, дуже вигідні, але були поняті і прийняті дуже негарно. Коли в яким краю нема громадянського підготованя, а надає ся йому ліберальні закони, то результатів або не буде ніяких, або будуть дуже шкідливі. Галичани покористували ся наданою конституцією собі на шкоду. Відповідно конституції кождий край в австрійськй ці-

сарстві мав свій сойм, який рішав різні справи, а в загально державних справах висилав послів в віденську державну раду. Галицький сойм єствує вже 18 літ, але обертає свої права на безконечні спори. Обі партії галицького населеня не можуть з собою погодитись. Кожда партія старає ся виперти другу з адміністрації, зішкіл і т. д., хоч їй се не вдає ся; повстають вічні суперечки, які доводять иноді до скандалів. Замість, щоби держали ся разом і старали ся урівноправити одні других, они тратять час на безконечну боротьбу між собою. Н. пр. доказом, як ведуть ся справи і суперечки в Галичині, служить розвязка аграрного питання, через яке не можуть поводити ся обі народности Галичини — польська і руска. Конституція 60 р. признала селянам той наділ землями, який она дістала. Таким чином кожда родина дістала по 15 моргів, се є майже $7\frac{1}{2}$ десятин землі. Але сей наділ оказав ся тепер недостаточним тому, бо селяни, утистані капіталістами все більше бідніли. Тепер звертають увагу на ліси і пасовища, о яких не було згадки в конституції, а які давали капіталісти до ужитку селянам, підвиснаючи очевидно свої домаганя зглядом них. Для того находять ся тепер селяни в вельми невідраднім положеню і пролетарият сильно збільшає ся, платня за роботу що раз то більше обнижає ся. Але ті галицькі селяни мають право висилати до сойму своїх представників. З сего повстає безнастанна боротьба між селянами і капіталістами. Предметом спору є т. зв. *quaestio servitutis*, се є спірне питання про ліси і пасовища. Селяни мають замало сили, щоби могли добити ся свого, але мають можливість довести ся сего, щоби їх противники не впроваджували зі своєї сторони яких заряджень. З сего видно, що справи галицького сойму не можуть розвивати ся вільно. Галицький сойм оснований на репрезентации; репрезентация основана на нерівномірнім цензусі. До сего сойму висилають представників чотири стани в сей спосіб: $\frac{1}{3}$ великі посідачі земель, $\frac{1}{3}$ дрібні власники, решту, то є $\frac{1}{3}$ становлять дві часті: стан магнатів, назначених правительством (Потоцький, Сапіга і ин.) і представники міст. До сойму належать також представники духовенства: єпископи кожної дієцезії. Найбільше представників має польська народність (більша часть тих представників, се магнати, всі представники належать до великих посідачів земель і польських селян). Руска партія має представників децю більше, чим $\frac{1}{3}$. До переведеня якоїсь ухвали треба більшости голосів присутних; а до сего, щоби могло відбутися засіданє сойму, треба не менше $\frac{2}{3}$ послів.

(Конець буде).

Промова п. д-ра Олесницького

виголошена в палаті послів при бюджетній дискусії дня 1. червня 1908 р.

Висока Палато! Числячи ся з тим, що ся дискусія має характер дискусії спеціальної, хочу порушити лише одну справу, котра входить у круг діланя кількох міністрів, але передовсім міністерства внутрішних справ, так, що обговорюючи її, не відступаю від дневного порядку нарад. Ходить о реформу адміністрації і адміністративного поступованя відповідно до новітніх поглядів і потреб горожан; ходить о те, щоби утворити відповідну тим поглядам і потребам систему уладжень давньої охорони на поли публичного права, особливо права адміністративного, котре би могло стати ся кріпкою і певною основою адміністра-

ційного судівництва в Австрії. Справа реформи адміністрації і адміністративного поступованя є нині одною з найважливіших справ публичного житя в Австрії а заразом теперішній стан річий є одним з найбільших лих, так що шкодить він розвиткови публичного житя і індивідуальним інтересам і для того вимагає основної і пильної реформи.

Перша річ, котрої кождий горожанин має право жадати від держави, є безпечність права, правна охорона. Ся правна охорона в австрійському горожанинові на поли цивільного права забезпечена; але тим більше відчуває кождий туго непевність права, яка тепер є на поли адміністрації і адміністративного судівництва.

Правда, що основним законом державним о судейській власті відділено вимір справедливости від адміністрації і приділено єго судам; всеж таки лишило ся при адміністрації багато справ, котрі для приватних сторін ні троха не є менше важні від тих, які належать до судів.

До адміністрації і до порішеня адміністративних властей належить безліч приватних відносин, котрі доторкають найважливіших інтересів економічного житя горожан, і то не лише тому, що кождий адміністративний акт, хоч він передовсім має на меті удержанє публичного правного ладу, посередно завсіди доторкає круга інтересів одиниць, але головнй тому, таке рішенє адміністративних властей рішає звичайно також о публичних правних претенсіях і правах одиниць. Є суб'єктивні права в межах публичного права, котрих охорона належить до задач держави не менше, як і охорона суб'єктивних прав приватних. Але тут панує чиста анархія, безліч поглядів і поглядів, ріжнородних постанов, виданих в різних часах і під впливом ріжнородних течій; а понад усім панує самоволя властей і їх органів, котрі, не звязані ніякими певними правилами, ніяким певним поступованєм, рішають після вподоби і потреби. А роблять они так по часті і слушно, бо там де рішає погляд, може мати підставу і кождий инший погляд. Сей стан річий характеризує Макс Бікгарт у своїм „*Rat Schrumpf*“ влучними словами: „Отее є добрий урядник, котрий на все, чого хоче міністер, завсіди також найде законну підставу“. (Смійх і притакування).

Ся непевність права в адміністративнім судівництві, сей брак коректного, управильного поступованя виходить в правовій державі на аномалію і тяжко діймає горожанам особливо там, де ходить о важніші, о економічні справи.

Кожний горожанин добре знає, що в разі, коли другого пізве о заплату якогось довгу, незабаром дістане вирок і на підставі єго відбере довг, коли тільки є що від довжника відобрати. Отее називає ся певність права. Коли тільки є услівя права, то й наслідки не можуть хибнути, а в принаю права із сторони не може стати в дорозі жадна перешкода, жаден внішній вплив.

Як же инакше мають ся річи в адміністративних справах, особливо в справах адміністративного права! Нехай у якогось горожанина будуть усі услівя, потрібні до узисканя концесії на якийсь промисл, чи він має вже певність, що концесію справді дістане? Або чи може він напевно знати, як довгого часу буде власть потребувати, щоби полагодити єго просьбу? Або чи може він вкінці знати, чи те полагодженє не буде залежати від яких посторонних причин, часто політичних?

(Дальше буде).

Анатоль Вахнянин.

Листи до Панталеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

XII.

Зі Львова 20-го Січня 1869 (ст. ст.).

Високоповажаний Добродію!

Опізнівъ ся я трохи зъ відписомъ на Вашъ Х-тий листъ, а найгіршъ черезъ Партицького, бо придумувавъ я, які би в его Ваші листи одібрали. Завдадегидъ зробивъ я такъ, що вінъ поскладавъ окремо бодай Ваші листи, а я и старатимусь підъ якою небудь покривкою їх відъ него видобути. Лишіть се, Добродію, вже мені, а я їх и роздобуду.

2. Спасибі! за „Три брати“. Вірнъ сей будуть деклямувати на вечері, та коли грошей стане то и видрукуютъ ся вразъ зъ другимъ, що приславъ молодий Шанкевичъ.

3. Коли Добродію я писавъ до Васъ, щобъ наділити комітетъ 300 р., то не думавъ я, щобъ оддати сямъ 5 томъ людямъ сі гроші за їх працю, а щобъ они мали грінъ якъ на заложенне пансиону — стъ: щобъ дати сій жінці на дорогу, коли вона не Львівянка, а винайняти хатъ — спорядити усе, якъ пристойть и т. др. Не думайте, Добродію, що ми Галичани хочемо зъ Васъ Українцв жити. Може хто и зъ Українцв бачивъ, якъ Галичанинъ живе та чамъ вінъ щоденно обходиться? У насъ немає людей розгартіанихъ, щобъ збиткували; у насъ більшъ бідовання, якъ гараздъ — а въ громадѣ наші соромивъ би ся всякий брати грінъ за яку небудь працю. Досить ему буде, коли добру славу мати ме въ другихъ, коли скажуть про его що вінъ дбає про нашу справу. Я згадувавъ Вамъ Добродію, що академики взялись даромъ учити молодіжъ — кождий зъ їхъ має по 4, 5-ох хлопців — одинъ учить латину — другий математику — а те все най буде Вамъ, Добродію, доказомъ, що Галичане, які вони и суть, не коньче кажуть собі за усе платати.

Бюджету, Добродію, я такожъ Вамъ не можу ще подати, бо ще не рішивъ ся я, чи осповати цілкомъ новий пансионъ, чи взяти який старий и перелицювати его на руський. Пансионъ такий можемо отворити ажъ 1-го Октобра с. р., тому ниньки уже братись за се діло не коньче потрібно. Те ще скажу Вамъ Добродію, що сь початку ціле се діло не було мені такъ яснє, якъ теперъ і я думавъ собі що буде більше заходу, а сим часомъ одинъ чоловікъ може розпочати цілу сю річъ. Доворивъ я зъ Сущкевичомъ обвній, та щожъ, коли не бачивъ я въ его бесідѣ ніякої прихильності до всего того. Суть у насъ люди ще недосилі; якъ би настановити їхъ уже директорами у такому пансиону, тобъ вони и тишились сямъ титуломъ, а доборотися до такого титулу, въ їхъ не багато охоти. Суть у насъ въ громадѣ молодші щіріці люди; а їхъ доперва піанає; теперъ споруджують ті самі роковини Тараса, то и буду мігъ пересвідчитись, чи люблять вони горячо ходити коло діла.

У Львові маємо дві пансиони, котрі хочъ по часті заявляли себе руськими. Одинъ Пані Шіверъ, другий Панни Gimmelsberger. — Я думаю з одного и другого ввійти у пересправу. Погодіть ми лишень Добродію, бо Богъ ми, мало у мене часу, та до таких пересправъ треба добре приготуватись. Черезъ два тижні я Вамъ здамъ справу сь тихъ пересправъ — а тоді и помірковано, чи новий треба буде закладати, чи старий переиначити.

(Дальше буде).

Новинки

— Календар. Ві второк: руско-кат.: Мапула, Савела м.; римо-кат.: Емілі М. — В середу: руско-кат.: Леонтия; римо-кат.: Теобальда.

— 3 Руского Тов-а педагогічного у Львові. В салі IV класи в „Народнім Домі“ відбувають ся нині річні загальні збори Р. Тов-а педагогічного. Саля доволі простора — заповнена по береги. Найбільше учасників є зі Львова, як духовенства так і свѣтскої інтелігенції. Прибуло також багато учительства обох полів з близьких і дальших сторін Галичини а навіть є кількох селян зпід Львова, представителів на жалъ нечисленних членів Тов а педаг. зпоміж нашого селянства. Всіх учасників є около 200, хоч повинно бути десять раз тільки.

Перед зборами відбуло ся в Преображенській церкві заупокійне богослуженне за померших членів Тов-а. О 10. год. отворив збори голова Тов-а, о. крилошанин Іван Чапельський, зазначивши у своїй промові успішний зріст Тов-а і розширене его діяльності в останнім році. На председателя зборів покликав о. голова за згодою присутних пос. дир. Григ. Цеглиньського. Заступником председателя вибрано проф. д-ра Ів. Копача, а секретарювали о. Лужницький і п. Магальяс. З дневного порядку приступлено до іменованя почесного члена. На внесенє референта проф. Андр. Алиськевича збори одностушно серед грімких оплесків прийняли внесенє на іменованє почесним зденом проф. д-ра Михайла Коцюбу, заслуженого директора шкіл, удержуваних Тов-ом. Потім прийнято без дискусії річний звіт з діяльності Виділу і касовий (звіти були друковані) і на внесенє ревізійної комісії уділено Виділові абсолюторію.

З черги. Лежогубський реферував справу будови власного дому на поміщенє передовім дівочої учительської семінарії, яка задля недостатку відповідного будинку не може дістати права прилюдности. В тім проєктованім будинку містили би ся також школа вираз, виділова школа дівоча ім. Шевченка і дівочий інтернат. Доси приміщено учит. семінарію в домі, що стоїть на площі театрального комітету, а часть школя в домі закупленім Експ. Митрополитом на музей. На щастє Тов а оба льокалі відступлені даром, однак такий стан з огляду на розвиток шкіл не може довго тривати. Дятого Виділ вибрав комісію, яка має вести справу набутия площі і будову школи. Референт зазначає, що та комісія узнали за найвідповіднійше відкупити від театр. ком. ту часть парцель, де стоїть теперішній будинок при ул. Сикетускій ч. 47 за ціну 80.000 К і надіє ся, що з помочію жертволюбного загалу буде можна селатити площу і кошти будви школи.

Збори вислухавши реферату ухвалили прийняти звіт дотеперішної діяльності комісії і уповажнили єї до дальших кроків в тім напрямі. З черги збори прийняли до відома протоколи з останних зал. зборів в минулиім році і приступили до вибору Виділу. Головою Тов а вибрано одностушно дотеперішного голову о. крилош. Івана Чапельського, почім відбуло ся голосованє картками на 5 членів Виділу і на ревізійну комісію. Вислід голосованя і перехід кінця зборів подамо завтра.

— Річні іспити елевів Музичного Інститута тов. імени М. Лисенка у Львові відбули ся перед шкільною комісією в днях 20, 22. і 23. с. м. З 84 елевів, що записали ся на науку до Інститута, виступило в протату року 9; іспитови піддало ся 67; (9 не зголосило ся до іспиту задля недуги або зглядно скорятого виїзду; ті обовязані піддати ся іспитови з початком вересня, скоро хотять перейти до висшої класи). В науці гри на фортепії дістало відзначаючий поступ 12, похвальний 22, вдоволяючий 10, достаточний 1. — В науці гри на скрипці отримало відзначаючий степен 1, похвальний 3, вдоволяючий 4, достаточний 2, недостаточний 1. — В науці сольового співу отримало відзначаючий степен 5, похвальний 3. З 14 елевів, що понадто учащали на науку згляднообовязкових предметів, іменно: теорії і гармонії музики, отримало відзначаючий степен 5, похвальний 6, вдоволяючий 3.

— Закаженє носатизною в Чернівцях. В тій справі пише „Буковина“: Необережність просектора Люкша наробила тільки лиха. Небав-

ком по смерті асистента Арноста вмер канцеліст Льонгін Ліпецький, проживши 39 літ. Покійний Українець, був канцелістом у правительстві і перед двома роками приділено его до інституту для просліду живностей. Обдукція трупа показала страшний образ. Легки і мозок були бацилями цілком розідені. Любравант Марко також дуже хорий. Просектор Люкш виїхав до Відня, де его мутъ лічити в інфекційнім шпиталі. Бацилі носатизни — як кажуть фаховці — задержують свою погубну силу часом і три місяці. Деякі лікарі твердять про останній випадок, що се не носатизна а чума.

— Небезпека. Справа діялась в Київщині в черкавскім повіті в 30 роках минулого віку — за тих часів, коли в семьях духовенства гримотність особливо серед жінок була великою рідкістю. Учитель черкаскої бурси задумав одружитись; в его на прикметі вже давно була одна гарна панночка в семі заможного сьвященника, котрий мав парохію зараз біля Черкас. В першу неділю після того, як скінчили ся в бурі іспити, учитель запрошує одного вже жонатого товариша-кандидата богословя і вдвох їдуть до молодої, щоб зробити «формальні осьвідчани». Приїзжих гостей, по звичаю, попросили закусити. За столом розмовляли про всячину, панночка сиділа біля свого жениха. Коли пан-отець розмовляв з кандидатом, она, розгорнула напирець з цукорка і віби байдуже, але так, щоб чув і панич, прочитала надруковані на паперці слова: „любимене“. Панич непомітно жажнув ся. Зараз після закуски він заходив ся їхати до дому. Всі здивувались; батюшка почав припрошувати востатись до вечері. Товариш-сват теж вмовляв остатись. Нічого не помагало. Панич, скаржучись на якусь несподівану хворобу, рішучо заявив, що він не може остатись. Поїхали. Коли виїхали з двору, товариш-сват став розпитувати засмученого жениха, що з ним трафилось. „Грамотна“, подохливо відповів той. „Ну, так щож? хибаж се погано?“ „Буде писати листи до офіцірів“, сказав останнє за всю дорогу слово бідолашний жених.

— Кілько коштують війни? Недавно відбула ся — як звісно — мирового конференція в Гаагѣ, з огляду на то цікаво буде знати, кілько коштують в нових часах війни. Дотичні дати подав Еріх Вельман з Берліна в своїй докторській дисертації. По его дослідам видали на воєнні кошти: Данія (1864) 170 мільонів корон, Австрія (1886 р.) 576 міль. корон, Франція (1870 р.) 947 міль. кор., Росія в 1877 до 1878 р. 4.128 міль. кор. а в 1905 р. 5.924 міль. кор. Кошти будучої війни Німеччини обчисляє Вельман на 73'8 мільонів корон денно. З огляду на те німєцький воєнний скарб в Юлісвій вежі в Шпандаві, котрий виносить 145 мільонів кор., вистав би якраз на два дні А з другого боку мимохіть насуває ся на думку, кілько би то за ті гроші можна зробити для культури народів!

— Кроваве весіле. В Сьвятім коло Радимва відбуло ся семи днями весіле Стефана Дзєкуря, на котре запрошено також близького сусіда пана молодого Андрія Вархомея. По дорозі з дому молодої до вітця молодого стрілив острими набоями з револьвера, парубчак Антін Пукалець. Коли гості станули на порозі хати батька пана молодого, хотів Пукалець сю торжественну хвилю особливо добре вбрати в памягь панни молодої і стрілив з револьвера ала так необачно, що замість стріляти в гору пострілив і зранив тяжко в плечі стоячого перед ним Андрія Вархомея. Можна собі представити, як налякали ся молоді і який переполох настав межи весільними гостями. Весіле перервано а Вархомея вложено на віз і привезено в ночи до шпиталю. По уділеню ему помочи, є надія удержати его при життю.

— Індіани, первісні мешканці Америки не є американськими горожанами, лишень позістають під опікою амер. народу. В відношеню до права поводять ся з ними неначе з малолітніми. Індіанин відповідає перед судом лишень в справах кримінальних, а прим. вексель або контракт підписаний ним є перед правом

Держави подають на 270.238, з чого на ново-йорську державу припадає 5.272 людей.

— **Студент-чудотворець.** У Москві останніми часами став дуже відомий молодий студент-„чудотворець“. Неможна на певно сказати, чи справді сей пройдисвіт — студент якої-небудь висшої школи в Москві, чи може він тільки користуєся убранем студентским для свого мошеництва. Живе „чудотворець“ недалеко від університета. На квартирі у него цілісенький день повно людей, що бажають поратувати ся „чудом“. Ходить до его всяка публіка: є там і такі, що слабують на хронічні нещільні хвороби, і купчихи, й наречені, що терплять від зрадливості своїх наречених та чоловіків, незовсім неважний. Індіянами займає ся спеціальний департамент у Вашингтоні. Уряд видає на справи Індіїна пересічно 12,935.168 доларів річно. Число їх загально на Зєдинєні просипущі п'яниці та ин. Веім їм „чудотворець“ дає в фляшочках якусь водичку, а далі веде їх у окрему світличку, де лежить багато зроблених штучно рук та ніг. Він запевняє своїх пацієнтів, що скільки отсих рук та ніг, стільки й людей виратував від хвороб.

— **Фотографії на подушках.** Поворотні Американці вишуквали нову сензацию. Є се фотографії на пошевках подушок. Одна американська фірма оголосила, що за два долари, т. є. за 10 К доставляє пошевки на подушки з я панського шовку Тога Сатен, на котрих є виконана побільшена ілюстрація з надісланої фотографії. Сі пошевки з фотографіями вдержують знаменито мило і пасованє, паропраню і прасованю фотографії на подушках стають ся ще виразнійші і краші.

— **Дрібні вісти.** Антику в Гологорах купив п. Іван Ступницький, а антику в мостах вел. обняв п. Йосиф Кравс. — В Живачеві коло Обертупа помер Волод. Слезюк, учен. VIII кл. рускої гімн. в Коломиї, в 19. р. житя. — Дня 16. с. м. відіграв амат. кружок в п'вай-царській Жєневї оперету „Запорожець за Дунаєм“ у фрзцузьким перекладі. Вистава мала добре поведженє так, що аматори ще раз вступлять з „Запорожцем“. — В Жидачеві відіграно вчєрашної неділі драму „Капраль Тимоко“. Представленє відбуло ся заходом амат. кружка тамошного „Сокола“.

Оповідки.

— **Конкурс.** Комітет бурси тов. „Просьвіта“ в Золочеві розписує отсим конкурс на приняте 40 питомців до бурси на рік т. 1908/9. Приймати ся будуть гімназійні ученики, сини членів тов. „Просьвіта“. Услівя принятя є: 1) Батько (опікун) мусить бути членом тов. „Просьвіта“. 2) Кождий питомець мусить бути зовсім здоровий, що потвердять лікарі оглядини з початком шкільного року. 3) Комітет бурси прийме лише добрих і пильних учеників. 4) Батько (опікун) ученика буде точно платити умовлену оплату з гори, найдалше до 5 кожного місяця. Вилата вносить 18—4 К. 5) Кождий питомець зложить при вступі 2 К на інвентар, а новопринятий 2 К вписового. До поданя о приняте долучити треба: I. Сьвідоцтво шкільне ученика з остатного півроку. II. Заяву, з котрій батько (опікун) ученика зобов'язує ся виразно умовлену за поміщенє сына в бурсі кожного місяця точно згори платити. III. Сьв. убожєства. Кождий принятий питомець має заосмотрити ся в сінник, ковдру, кошик до накрїтї ліжка, подушку, простирала на сінник, під ковдру і пошевки на подушку. Надто має мати відповідну скількість біля, одежи і обуви, бо в противнім случаю міг би ученик наразити ся на неприняте в останній хвилі. — Поданя кожного ученика адресувати до п. Михайла Галуциньского проф. гімназії в Золочеві вгїдалше до 6. липня 1908. — За заряд бурси тов. „Просьвіта“: о. *Евген Громицкий*, катехит, *Михайло Галуциньский*, проф. гімн.

Телеграми

з дня 27. червця.

Відень. В суботу прийшло між лібералами а християнськими студентами до кровавої

бійки перед університетом. Багато студентів ранено, кількох арештовано.

Градець. З причини биятики між студентами ректор замкнув університет до кінця курсу.

Краків. Держ. прокуратория в Кракові сконфіскувала цілу 3-шпальтову статю в Now-ій Reform-і п. заг. „Впередєнь процесу Січиньского“, писану зі Львова, в якій здає ся наведено акт обжалованя.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і карарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 28. с. м.: Мария Паньчин, Гологори; Мария Виханьска, Золочів; Мария Навроцка, Немирів; Александер Черкавский, Сасів; Александер Строчкий, Отинія; Николай Бачинський, Бережани; Павло Гринішак, Княжолука; Антонина і Кароль Чайківські, Чернівці; Володимир Сабат, Сколе; Лев Прухницький, Стрий; Василь Дорожинський, Калущ; Лев Рогатин, Золочів; Василь Чайківський, Коломия; Северина, Антін і Влодзьо Угрина, Бучач; Сильвестер Ярчевський, Кідмань; др. Йосиф Кос, Коломия; др. Йосиф Партицкий, Станиславів; Ізидор Білинський, Перемишль; о. Константин Петрушевич, Стрий; о. Іван Бордун, Бережниця; Василь Фірман, Камінка струмілова; Сильвестер Герасимович, Лешнів; о. Лев Пясецкий, Реклинець; Михайло Солодуха, Рава руска; Ванда і Людвик Загачевські, Борислав; Іван Яновський, Хохонець; Николай Захаряевич, Радимно; др. Еміль Калітовський, Ряшів; Михайло Славницький, Перемишль; Тобіаш Баран, Щєлавів; др. Володимир Вербенець, Поля; о. Емануїл Січинський, Радче; Дмитро Гутович, Ланьцут; Василь Левицкий, Стільско; др. Евген Левицкий, Відень; о. Теодозий Цар, Вибудів; о. Юліян Борачок, Главче; о. Володимир Богачевський, Говилів.

Морелі найкрасшої якості, щоденно сьвіжо зривані з дерева, 5 клгр. кошик franco 3 К 80 с. Пересилка залізницею 4 кошиків 14 корон.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(1—12)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Білінського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сєняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьв'язениках.

Держім ся покликү:

Свій до свого!

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:
1) Розважання про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
2) Розважання про терпіня І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Печатки металеві і кавчукові

для урядів парохіальних, громадських, читалень, „Соколів“, „Січей“, зарядів шкіл ітд.

виконує як найліпше, чого доказом численні признаня

Д. Вайс

артистична робітня ритівнича у Львові, ул. Кароля Людвика ч. 29. (Пасаж Оранжа).

(5—?)

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

4% листи гіпотечні
4½% листи гіпотечні
5% листи гіпотечні преміовані
4% листи Товариства кредитового земского
4½% листи Банку краєвого
4% листи Банку краєвого
5% облігації комунальні Банку краєвого
4% позичку краєву
4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні
Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

Працюйте і шздіть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних вносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векслі приймають ся тільки 3 місячні, в 3 підписам, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публічні добродійні цілі квоту 45,835 корон.

Вкладки 2,795.183 К.
Позички уділені 3,410.684 К.
Удїли членські 234.398 К.
Цінні папери 180.452 К.
Фонд резервовий і інші 43.842 К.
Льокації 182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Чернівцець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломні	—	—	—	6:08	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені +.

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о 3¹/₂ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорушичини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. —

Рекламації неопечатані є вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Борба двох світоглядів.

(Дальше).

Але чи ж догматично-історичний процес не осягнув вже свого горизонту і викінчення?

Протестантизм, англіканізм і грецька схізма так твердять, уважаючи третій або седмий вселенський собор за послідню точку. В тім відкликують ся вони до рішення самих соборів, ефезкого і халкидонського, котрі під грозою клятви і деградации були заборонили не додавати до символів ані словечка. Але додане Filioque є доказом, що Церква не вважала се рішення за якусь мертву монотонію і історія сотеріологічної догми показує найяснійше, що еволюція догми ще і нині не є скінчена.

Отці Церкви і всі великі теологи поставили лише велику святиню теологічної науки, але ані один з них ще не сказав, що его висказ в дотичній справі є вже посліднім словом. Ще ясніше як в науці показує ся розвиток Церкви в літургії і культі. Христос навчив своїх учеників молити ся, установив жертву і тайни. З тих малесеньких початків розвинуло ся величаве дерево католицкого культу, з котрого кожда частинка має свою історію.

Так отже католицка Церква завжди держить середину між задеревілим консерватизмом грецької схізми а безконечним матеріальним усвершенем протестантського раціоналізму. Проти раціоналізму вона зазначає з натиском, що не вступує ніяка обьявлена Божя правда, яка би вже перед тим не заключала ся в Христі і Его науці. Зріст і поступ може відносити ся лише до нашого що раз більше Боже обьявлення поглиблюючого знання. Сей поступ не може преніколи провадити до вислідку що до суті відмінного від попередного поняття. Раз проголошена догма є правдивою, абсолютно правдивою, не заключає в собі нічо фалшивого або релятивного і совершенно зливає ся зі змістом сего, що висказує. Що не покриває ся зовсім зі станом річ і тому лише о тільки є правдиве, о скільки покриває ся, то є наше представлення догми. Представлення догми не лише припускає усвершене, але навіть домагає ся его усіх своїх недостатках, аж доки форма нашого представлення не відповість до тла цілому змістови предмету. Се є задачію нашого думання і дослідів тут на землі, се буде також нашою діяльністю і ущасливленням через цілу

вічність. Сего формального поступу мусять Церква дуже пильнувати, коли не хоче з грецькою схізмою заскоружити ся в мертвих формах або з протестантским раціоналізмом тонути в морі матеріалізму.

«Sie anerkennt den absoluten Charakter der Offenbarung durch Christus, aber sie weiss sich auch im Besitze des lebendigen Geistes bis an das Ende der Zeiten. Nicht als ob sie sich einer Inspiration des hl. Geistes erfreue, wie protestantischerseits die Lehre von der Assistenz des hl. Geistes missdeutet wird, sondern weil die Religion des Gottessohnes eine lebendige Macht sein muss, nicht auf einem toten Buchstaben beruhen kann. Sie muss eine unveränderliche Grundlage haben, aber der Entwicklung durch den hl Geist fähig sein; denn im Gottmenschen ist die ewige, Göttliche Natur mit der zeitlichen entwicklungs-fähigen menschlichen Natur zu einer Person vereinigt». Schanz, Apologie des Christentums.

Constitutiones Concilii Vaticani c. 4. Denz. 1647:

«Crescat igitur et multum vehementerque proficiat tam singulorum quam omnium, tam unius hominis, quam totius Ecclesiae, aetatum et saeculorum gradibus, intelligentia, scientia, sapientia: sed in suo dumtaxat genere in eodem scilicet dogmate, eodem sensu, eademque sententia».

Такі похвали зложила Церква на вічні часи поступови устами непомильного вселенського собору!

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Пробуджетьоу розправу в держ. раді висловлюють часописи всякі замітки, а всі майже годять ся в тім погляді, що були вправді данійше значно довші розправи, але не було ще такої, котра би і для публичности і для самої палати видавала ся так довгою, як ся остання. Міністри і політичні провідники усували ся по спроможности, щоби не забирати слова, а коли вже були приневолені промовляти, то не хотіли своїми промовами надавати напругу. Говорено вправді багато в сій розправі, але промовчувано справи, котрі могли би роздратовувати, котрі могли би затроїти теперішність або затемнити будучину. Про такі справи инколи ледво натякувано. Так н. пр. на університетах кипіла боротьба,

а послі сбинали сю справу, щоби ся боротьба не перенесла ся на політичну область. В Чехах прибрав спір язиковий вельми яскравий вид, а посольська палата вистерігала ся, щоби сей спір не заогнив відносин між парламентарними сторонами. Послі жалували ся деколи, що міністри не являють ся в палаті підчас бюджет. розправи, одначе властива розправа вела ся в міністерській сальоні між міністром-президентом, а провідниками клубів нераз цілими днями, а деколи навіть і до пізньої ночі, а не одна різка промова виголошена в міністерській сальоні відбила ся лише глухим гомоном в повній палаті. В університетській справі, викликаній проф. Вармундом, і в язиковій справі німецько-чеській були нераз хвилі, що здавало ся пересиле не міністерське а навіть парламентарне неминучим, що сторонництва парламентарні повідкликують своїх парламентарних міністрів, однак нагромаджені грізні хмари помалу розходили ся і політичний та парламентарний овид випогоджував ся знов. Вельми влучно висловив ся про політичне і парламентарне положення один державник, що «сторонництва так кріпко оняті своїми міністрами, що можна би їх розірвати лише найбільшою силою». Коаліція, якою держить ся ціле положення парламентарне, не була в розправі бюджетовій доторкнена ані одним слівцем.

А як слаба є та коаліція, виявило ся наглядно в голосованю над резолюцією Вольфа про засновини німецької академії штурк в Празі. Не ходило тут о ухвалення такої академії, ані видатків для неї а лише о візване до правительства, щоби про се подумало. А вже така навіть резолюція приневолує парламентарних міністрів усувати ся від голосовання, а парламентарні сторонництва ідуть за своїми національними почуваннями і тим зазначають, як мало нова держ. рада ріжнить ся від давньої. Проти резолюції голосували з Чехами Поляки, південні Славяни, Італійці і Волохи, а за резолюцією всі Німці, а за ними Русини і з Чехів Масарик і Дртіна. Романські послі злучили ся отже з Славянами, а сі падають п'ятьма голосами проти Німців, з котрими голосують Русини, польські і романські соціялісти і два чеські реалісти. Побіда Німців викликала між Чехами велике роздратоване, котре головне звернуло ся проти власних відступників Масарика і Дртіни.

Вельми цікава була сим разом бюджетова розправа в палаті вельмож. Там виступив з різкою промовою провідник правіці гр. Франц Турн про події університетські і справу Вармунда. Також др. Грабмайр (Тиролець) осудив вельми остро поступоване Вармунда і его брошуру а також останні події на університетах і дармоване студентів, котрі заохочені подібним дармованем залізничої служби, соціялістів і парламентаристів вступили на сю дорогу.

Міністер-президент бар. Бек боронив своєї системи, вказав при тім на конечні

більші видатки на військо в будучині, котрі вимагатимуть винайдення нових жерел приходів, але зазначив при тім, що супроти партийних і національних змагань починає між стороництвами проявляти ся державне розуміння і перемагає змагання фракційні. Тимто бар. Бек буде держати ся політики середньої лінії, а Горацивська aurea mediocritas є єго ідеалом. Не тільки бесідники правиці, але й центра і лівниці палати вельмож докорювали правительству, що оно окуплює собі стороництва парламентарні „приватними цукорками“ і всякими купецькими способами та що сі парламентарні Regiekosten готові загартати доходи з підвищення тарифу і перевозового податку. Але бар. Бек відпер ті докори і заявив, що він старає ся лише заспокоїти публичні потреби і потреби населення.

Член палати вельмож Б е р н р а й т е р вказав на останній зїзд в Ревлю, котрий витворив в Європі стан непевності, який вправді не спроваджує всіх наслідків війни, але впливає вельми некористно на вивіз, кредит і цілий розвиток. Др. П л е н е р звернув бачність на рух полудневих Славян, котрий може стати вельми грізним для монархії. Великосербський рух звернений прямо проти монархії і тому треба подбати, щоби він був поладований в рамках монархії.

Промова п. д-ра Олесницького

виголошена в палаті послів при бюджетній дискусії дня 1. червня 1908 р.

(Дальше).

Оттак пр. уділяє ся в Галичині ріжним фізичним особам та товариствам та спілкам концесій на посередництво праці. Але коли просячий є Русин, то він безумовно не дістане концесії, хоч у него є ті самі услівя, що у просячого иншої народности. Мої панове? Чи се є певність права?

Дуже важним ресортом адміністрації є справи громадські. З другої сторони до найважвійших прав члена громади належить вибір громадської ради і зверхности та право бути до них вибраним, а публичне добро вимагає безумовно, щоби урядоване тих органів відбувало ся правильно і без перешкоди. Отже члени громади, користуючись тим правом, вибрали громадську раду; але теперішні закони і теперішнє поступованє, а властиво брак управиленого поступованя, дає змогу, що цілими літами зволікає ся затвердженє вибору, так що давня громадська рада, котра властиво не повинна вже по новім виборі урядувати, часто, особливо у нас в Галичині, замість шість літ урядує 12 або й довше, а новий вибір тим самим остає даремний. Чи се певність права?

Ся непевність особливо тяжко діймає нашому промислови. Загально відома річ, що до заложеня всякого більшого промислового підприємства потрібно капіталів, а з тим звичайно получене також більше або менше ризико для підприємця. Воно цілком в порядку, що відмова концесії є оправдана, коли нема для неї законних умов. Але неоправдане і в найбільшій степені несправедливе є зволіканє поладованя просьби, котра значно збільшує ризико підприємця і єго дуже часто виставляє на величезні страти. А се зволіканє є на жаль, особливо в Галичині, цілком звичайне.

Я сам знаю випадки, що просьбу тримано 3, 4, 5 літ і вкінці таки не поладовано її. Вкінці дістає хтось концесію. Але після теперішнього звичаю таки ще можна її літами зволікати рекурсами, вношеними по найбільшій часті конку-

рентами, дуже часто для вимушеня, так що підприємець, діставши концесію, не може з неї користати. Що такі рекурси мають стримуючу силу, се дуже шкодить і промислови. А є воно тим менше оправдане, що по більшій часті проблематичні претенсії рекуруючих дуже добре можна би забезпечити зложенем підповідної кавції.

На рішення в чисто економічних адміністративних справах мають дуже часто, як я се вже згадав, вплив цілком не економічні мотиви. Могу на се навести один дуже цікавий примір з моєї власної практики. В одній громаді східної Галичини перед 7 або 8 роками змила вода підчас повені дорогу, що вела понад береги ріки. Тая дорога була дуже важна для громади і для діда, що там мешкав; отже они спільно подали до староства просьбу, щоби заложено нову дорогу. Але нова дорога мусіла би йти через парцелі иншого діда, чоловіка маючого, властителя кількох посілостей в повіті і душе впливового; а сей з чисто приватних причин був противний будові нової дороги. Приїхала комісія на місце і ствердила, що є всі услівя для будови нової дороги і для виконаня потрібних до того парцель, і в сім зміслі мало ся справу поладовити. На нещастє розписано тоді вибори до державної ради; а що повітова власть до вибору правительственного кандидата потребувала помочи того діда, що противив ся будові громадської дороги, то шеф повіту цілком добродушно просив громаду і діда, побиваючих ся о дорогу, щоби кілька місяців потерпіли, бо тепер є важніші справи. Вибори покінчено. (П. Пастор: «І кандидата не вибрано!») Противно правительственный кандидат вийшов щасливо.

(Дальше буде).

Володимир Антонович.

Доля Талицької Руси під австрійським правлінням.

(Кінець).

Руска партия, будучи більшою чим $\frac{1}{3}$, рідко являє ся в соймі. Бо хоч она і явить ся в соймі, то становлячи абсолютну меншість, она не може добити ся свого. В її неприсутности більшість сойму, становлячи менше чим $\frac{2}{3}$, не може нічого ухвалити. Наслідком сего повстають з. зв. парламентарні спражки: оповістка одних справ і обманливе веденє других. Коли зачинають читати проекти не в користь рускої партії, руска партия кидає ся до дверей, щоби вийти, але Поляки їх не пускають. Між тим председатель поспішно читає проект закона, бажаючи дочитати єго, поки руска партия не втікла. Коли читанє скінчено, председатель заявляє, що такий а такий проект ухвалений, бо прочитаний в присутности всіх, але ті з рускої партії, що неспішили втечи, кричать з сусідньої комнати, що їх там не було. Такі випадки лучають ся часто. Тимчасом галицькі селяни могли би добити ся свого, головна річ в тім, що є певна частина польських послів, яка складає ся з представників польських селянських інтересів, спільних з інтересами руских селян і она могла би ввійти в союз з рускою групою, яка в більшій часті складає ся з селян. А ті дві групи становлять абсолютну більшість. Таке зближенє між тими обома групами було мабуть в 61 р. і тоді удало ся перевести много користних ухвал, як для селян загалом, так для Русинів-Галичан особливо. Але вкінці повстав роздор між селянами і місцевою інтелігенцією — урядни-

ками і духовенством. Духовенство мало займало ся селянським питанєм, тому лише галицькі, рускі і польські селяни лишили ся разом, але се не принесло вже попередньої користи. Боротьба в Галичині веде ся задля дрібниць, не торкаючись ніколи важніших питань. Найважнішим є питанє про сервітути, але оно затягло ся. Визначено комісію, яка складаючись з великих і дрібних посідачів земель, повинна була зайняти ся подрібним розгляданєм сего питання, але ся комісія затягла сю справу. Она єствує вже 18 літ, а результатів нема ніяких до сеї пори. Ведуть ся суперечки, якого языка годить ся вживати в школах і судах. Русини є за рівноправністю языків, Поляки є за польським языком. Впрочім удаєсь часом соймови перевести деякі ухвали, хоч і дуже дрібні. А головне питанє чим дальше, то більше сходиться на дрібниці. Так н. пр. в 65 р. повстало в соймі питанє, чи Русини є віддільною народністю, чи лише відділем польської. Один Поляк говорив, що Русини живуть над Дністром, де перше жили Поляни, а Поляни — Поляки; отже Русини — Поляки. Русини, замість сего, щоби скептично віднести ся до сего рода доводженя і вказати лише на факт свого єствованя, почали цитувати Страбона, Плінія, де згадують ся назви, рівнозвучні з словом „Русини“. Розумієсь така дрібничковість і непониманє справи не може принести жадних користних результатів. Будучність сего краю лежить в тій освіті, яку Галичина здобуде собі з загально-європейского жерела. А сей розвій освіти без сумніву наступить в Галичині, бо й тепер вже помітні там дійсно громадянські прояви. Появляють ся проби зі сторони Поляків і Русинів, — проби літературні і громадянські, щоби викинути із спорів дрібнички, а забрати ся до властивої справи, являють ся проби поважного розвою народности.

Процес Січинського.

Перед трибуналом присяжних судіїв розпочала ся нині карна розправа проти Січинського за убійство намісника. Акт обжалованя виготовлений прокуратурою звучить:

Ц. к. держ. прокуратура у Львові обжалує на основі арт. VI. б. 12 уст. з дня 23. мая 1873 ч. 119 Д. д. з. перед ц. к. краєвим судом карним у Львові яко трибуналом присяжних судіїв остаючого в слідчій арешті Івана Андрея Мирослава тр. ім. Січинського, сина бл. п. Николая і Олени з Корних, уродженого дня 11. жовтня 1887 в Черняхівцях, приналежного до Щепятина, замешк. у Львові в домі і на удержаню своїй матери, обр. гр. кат., вільного стану, слухача III р. філос., побираючого по батьковині, б. пароху, 120 К річної сиротинської пенсії: що в намірі убити намісника Галичини Андрія гр. Потоцького дня 12. цвітня 1908 у Львові підчас послуханя підступно-зрадливим способом з репетирного пістоля кілька разів до него стрілив, наслідком чого бл. п. Андрій гр. Потоцький втратив житє; чим допустив ся злочину скрито-убийчого морду з §§. 134 і 135 ц. 1. к. з. каравідного після §. 130. к. з. Ц. к. державна прокуратура ставить внесенє, аби в тої головної розправи переслухано: 1) Ант. Ріпу, о скільки сей повернув до краю; 2) Йос. Каняка; 3) Теод. Майкута; 4) д-ра Стеф. Скиницького, яко свідків; 5) двох судових лікарів (др. Ляховича і Обтуловича) і 6) двох ручників, яко знатоків.

У м о т и в о в а н е: Згідно з призиванєм обжалованого, спійманого на горячій учинку, усталено в тої слідства отсей, више покликаними доказовими середниками попертий стан справи: Дня 12. цвітня 1908 зголосив ся обжалований на аудієнцію до тодішнього

намісника Галичини бл. п. Андрія гр. Потоцького, подаючи, що вносить прошене о суплентуру. До аудієнції допустили его без труднощів, хоча він був звисний як радикальний український агітатор, котрий ще в часі побуту б. през. міністрів Кербера в Галичині, яко гімназ. студент, брав живу участь в антикерберівській демонстрації і навіть з тої причини був судово караний, бо бл. п. гр. Потоцький велів припускати кожного, хто просив о аудієнцію.

Не сподівався бл. п. Потоцький, яка се мала бути аудієнція, не сподівався він, мужчина незвичайної сили, котрий якби був прочував, якого приймає петента, зумів би одним ударом руки его убезвладнити, що Січинський мав при собі приладжений бровнінг, куплений кільканайцять днів перед тим спеціально, щоби ним відібрати жите першому урядникови в краю, заступникови і вірному слугі монарха. Наблизився отже з довірем до него, а коли їх ділило віддаленє тільки двох або трьх кроків, дав Січинський до намісника вистріл з укритого в долоні бровнінга. Стріл поцілів у чоло. Заголомшений тим бл. п. Потоцький припав, але зараз піднісся, а в ту хвилину убійник дав другий і третій вистріл. В тім часі оба, а може тільки Січинський, змінили позицію, бо одна куля вбила ся в стіну коло печі, друга з протилежного боку кімнати в фразу вікна. На гук вистрілів вбігли до аудієнційної салі возня президентів Каняк і Майкут та антикар з Кракова п. Досковский і студент політехніки п. Ріпа, котрі були на аудієнції. Гр. Потоцький лежав на землі, а коло него стояв Січинський, котрий, заки ще можна було его перепинити, дав ще до лежачого оден або два стріли, по чім звернувшись до насипівших. Одначе придержали его, розоружили і відвели до ждальні та кинулись ратувати тяжко раненого намісника. Рана на голові показала ся найменше небезпечною, бо куля не пробилла черепа. Яко тяжке ушкодження узнано рану на лівій руці, у якої великий палець був прощитий кулею і розторошений, четвертий палець виказував поперечну рану, а малий палець мав пущку передіравлену наскрізь. То ушкодження наступило найпевніше від одного стрілу. На правім рамені раненого находили ся три добрі синяки, мабуть від відбитої кулі; на лівім рамені виступив більший синяк, мабуть від удару. Смертельною була лише одна рана. Одна куля влучила бл. п. Потоцького через м'яку лівого уха в скельну кість, котру пробилла, по тім перейшла крізь мозок і міжжжок аж на другий бік і пробилла кість потиличну, звідки при секції тіла видобули єї лікарі. Сей стріл наслідком закривавлення мозку та здавлення міжжжка викликав поразенє мозку і смерть.

В годину по замаху гр. Потоцький вже не жив. По виведеню з аудієнційної салі відозвав ся обжалований до ждучих на аудієнцію селян: се за вибори і за вашу кривду, а пізніше привітав кондепета поліції Бігуна, котрий був висланий в цілі арештованя Січинського: «А, гаразд, чи не пізнаєте мене? Застрілив ем того лотра, тільки, здає ся, не на смерть, чого булаб велика шкода, — за вибори і за кривду нашу».

Також при переслуханю в поліції та потім у судовім слідстві, признаючи ся подрібно до сповнення злочину, на котрім его впрочім приловили in flagranti, зовсім не показував жалю, навпаки — казав, що свого діла зовсім не жалує, вважає его за добре. На аудієнцію прийшов під фальшивим позором внесеня прошеня о наданє ему суплентури з уложеним заздалегідь пляном забити безборонного намісника. Якби не здужав дістати аудієнцію, був би довершив морду при иншій нагоді на улиці, як се первісно задумав, та аж у суботу 11. цвітня постановив дістати ся під яким небудь позором на аудієнцію. Злочин має на собі всі знамена скритоубийчого морду. Убійник на дві неділі наперед купив бровнінг, та знайдено при нім велику фотографію намісника, котрий часто приглядав ся, щоби добре затишити риси лица своєї жертви.

Поінформований кимсь, хто перед тим був на аудієнції, йшов на певно, знаючи з гори, що намісник до него наблизить ся, а то свідчить певно про те, що він мав доброго інформатора, який надто его запевнив, що в часі аудієнції, крім намісника і петента ніхто в аудієнц. салі не буде присутній. Тому почав стріляти аж тоді, коли намісник був ледви два кроки від него віддалений тим більше, що стріл зблизька був певніший. Та обставина, що обжалований йшов на певно, що знав з гори точно, що бл. п. намісник не може мати ніякого підозріння, але що з довірем до него приблизить ся, що вкінці бачив, що по стороні намісника яка небудь оборона з гори мусіла бути виключена, або бодай незвичайно утруднена, а спасенє життя могло би бути хіба випадковим, свідчить ясно, що замах був зрадливо-підступним способом обдуманний і виконаний, що проте злочин dokonаний обжалованим, носить на собі знамена скритоубийчого морду. Потягнений з причини сповнення того злочину до одвічальности, обж. зізнав, що свого вчинку не жалує, але вважає его за добрий. Робив так, бо не подобала ся ему вся політична акція бл. п. гр. Потоцького.

Яко „український соціаліст“ тої акції не міг знести. Думав, що тим кровавим вчинком змінить ся система, а в кождім разі упаде пострах на достойників. Хотів небіжчика замордувати на улиці, однак бояв ся, аби не застрілив кого другого. В суботу д. 11. цв. попав на гадку постарати ся під якоюсь покрешкою о аудієнцію на слідуєчий день, аби убити гр. Потоцького, котрий був завдто сильний і по гадці обжалованого стояв навіть понад центральним урядом. Настроїли его до того також українські часописи, котрі за кривди українства робили одвічальним бл. п. намісника, як ніби надуживаючого свого урядового становища на користь шляхти і загалу Поляків, а на шкоду українства. Був сеї гадки і не крив ся з поглядом перед знайомими, що в борбі з сильнішим терором дозволений. Ділав в данім випадку самостійно; ніхто его до діла не наклонював; склало ся ему всьо щасливо, бо і візитову одіж випозичив в послідній хвили, і мимо браку фондів мав і бровнінг за що купити і ще мав готівки около 50 корон.

В якийсь час по звиснім випадку в Ляцкім шляхоцкім, де офіцер, який стояв на чолі відділу війська, уздрівши, що товпа селян агресивно заступала ему дорогу, аби сей відділ затримати в маршу, дав розказ стріляти, із за чого кілька осіб ранених і убитих лишило ся на пляцу, почала в умі обжалованого родити ся перша думка убійства намісника, котрий — по думці обжалованого — став ся винним сего проливу крови в Ляцкім.

Обжалований зізнав іменно, що якоесь перед двома роками, будучи у Відні, удав ся в цілі розривки до огороу зв. „Wenedig in Wien“. Там побачив по раз перший намісника Андрея гр. Потоцького, і тоді прийшло ему на думку, що в Ляцкім поляла ся кров, і що жовнірські кулі зробили де кілька селянських дитий сиротами, а властивий виводник сего злочину забавляв ся в „Wenedig in Wien“.

Вже тоді почув до него ненависть. Ще більше, ніж ті події, міг огірчити обжалованого і людей так як він думаючих, вислід послідних виборів до парламенту, а передовсім до краєвого сейму. Бо вправді при тих виборах вийшла з урни виборчої так велика скількість руских послів, як ніколи перед тим, з другої однак сторони показало ся, що українська партія зачала тратити ґрунт під ногами. Однак і за се не можна було винити бл. п. намісника, бо через вибір значної скількості староруских послів, сам загаль рускої суспільности недвозначно заманіфестував, що їх вважає за відповідніших заступників руского народа в репрезентаційних тілах.

То само дасть ся сказати і про акцію проти політичних страйків і взагалі про цілу політичну акцію небіжчика, котра — хотай би тому або другому не подобала ся — нікому

не давала ані права, ані найменшої підстави до зломаня контракції.

Отже після заяви обжалованого укріпили его в памірі замордованя намісника події в Горлицьку, а по убійстві Каганця постановив зробити се невідклично, тим більше, що вельми не подобала ся ему акція тут. намісництва, заподіяна проти страйків і вислід останних виборів до парламенту і сойму. Позаяк серед людей стрічає ся найріжчіші гадки і розумованя, про те цілком не дасть ся виключити, що намір обжалованого дозрівав під впливом подій, які зайшли в Ляцкім, Горлицьку і Коронці. Однак з другої сторони є дуже сумнівне, аби єї криваві події могли дійсно пхнути обжалованого до поповнення злочину, і радше прийняти треба, що для умотивованя потреби поповнення злочину шукав претексту в тих кривавих подіях.

Акт обжалованя зазначає дальше, що Січинський займав ся горячо політичним життям, уряджував віча, люстрував читальні, укладав козацькі пісні і виступав ворожо супроти польської народности. Бл. п. намісника гр. Потоцького представляє акт обжалованя яко мужа великого знаня і незвичайних здібностей і так сильного, як висказує ся обжалований, що стояв понад центральним правительством і „понад бар. Беком“. А що хилив ся до москвофілів і не признавав першєнєства Українцям, тому утворила ся громадка Українців, яка его безмежно ненавиділа. Та громадка, як зазначає акт обжалованя, вислала Січинського виконати замах і доставила ему потрібних грошей на оружє і на дорогу до найближшої стациі за границю.

Сконстатовано дальше, що Січинський на 10 або 14 днів перед сповненєм морду оставав під пильним наглядом інтелектуальних співників. На кільканацять днів перед атентатом, в одній тутешній реставрації, в котрій бувають Українці, потайки розмовляло кількох молодих людей про випадок, що мав наступити в неділю 12. цвітня 1908 р. та захоплювали ся тою „Осанною“, як она буде славна на цілу Европу. Говорили, що се стане ся у власній хаті, та що справдє не заверне ся назад, бо его добре пильнують. На те увійшов до реставрації Січинський, та кинув на стіл, при котрім сиділи ті молоді люди, кабінетову фотографію, за котру — як сказав — заплатив 80 сотиків. На два дні перед атентатом йшов обжалований в товаристві двох якихсь молодих людей, одягнених в мундурі російських студентів через Вали Гетманські і вів з ними живу розмову, в часі котрої оден з них сказав: „В неділю буде аудієнція, то все скінчить ся“. Характеристичний є також отсей факт. Коли Січинський перед атентатом приїхав фіякром перед будинок намісництва, приступив до него якийсь молодий мужчина, та подавши ему руку, бажав ему успіхів словами: „щасливо“, а відходячи, ще закликав: „Радивилів — poste restante“.

Вкінці з тих мотивів константує акт обжалованя, що обжалований сам не придумав замаху, але хтось инший доставив ему матеріяльних середників до сповнення злочину.

Розправа розпочала ся о 9. год. рано вильосованєм лави присяжних судіїв, між якими засідають: Каз. Айдукевич, проф. рільн., др. Войт. Дзедзіц, адв., Рих. Еммот, ур. банк., Вал. Ерляхер, прокурист банку, др. Ст. Френкель, адв., Альф. Гловінський, власт. дібр., Вл. Годовський, будівн., Тад. Марс, вл. дібр., Йос. Новорольський, вл. реальн., Авг. Огородзінський, инж. і Фр. Романський, урядн. асек.; яко заступники: Тит Седлєцький, професор і Кар. Свідзінський, вл. реальн. Розправі проводить президент Шйлуєкий, вогують: радн. Лєкчинський і радн. Стефанович. Крім пр. куратора Барта засів заст. прокур. Слоневський. Оборону приняли: пос. др. Кость Левіцький, пос. др. Окуневський, др. Голубович, др. Старосольський і др. Загайкевич. Яко судові лікарі явили ся: др. Ляхович і др. Обтулович, а яко знатоки-ручницькі бл. Янковський і Мольнар.

По відчитаню акту обжалованя по поль-

ски а потім по руски презид. Пшилуский почав переслухав обж. Січинського. Січинський розпочав промову, триваючи поверх годину, від хліборобського страйку з 1902 р., згадав вибори і т. д. представляючи політичний стан Русинів, на якого тлі збула ся трагедія з дня 12. цвітня. Говорив спокійно і виминав всяких острійших висловів. З думкою замаху на намісника носив ся від двох літ.

Наміру убити намісника не мав; хотів лише виконати замах, без огляду на его вислід. Потім відповідав на питання ради Стефановича, д-ра Окуневського і д-ра Старосольського. Розправа веде ся виключно в рускій мові.

Вступ до салі розправ незначайно заострено. Без білету, яких видано около 200 і днівникарських, нікого не впускають. При головній брамі стоїть комісар поліції з агентами, поліціянтами і жандармами, в сінях на партері, першим поверсі всюди поліція і жандарми. В салі між публікою жандарми з револьверами. На улиці Баторого кількадесяті поліціянти і жандарми дбає, аби люди не ставали гуртками, переїзд возів попід суд здержаний. Взагалі влади зарядили всякі средства обережности.

Перехід розправи подамо в завтрішнім числі. Зазначимо, що розправа має нині скінчити ся і то навіть скоро, коло 9. год., бо з оборонців має промовляти лише один або двох.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Леонтія; римо-кат.: Теобальда. — В четвер: руско-кат.: Юди Тадея Ап.; римо-кат.: Посіщ. Пр. Б.

— **3 Руского Тов-а педаг. у Львові.** На вчорашніх заг. зборах крім голови о. крилош. Івана Чанельського вибрано до Виділу: о. Даміана Лопатинського, катехита; проф. Юліана Стефановича, проф. Осипа Яніва і д-ра Волод. Бачинського; заступниками виділових вибрано пп.: Миколу Мороза, учит. школи вправ, і Олексе. Гайдукевича, управ. шк. в Замарстинові. При останній точці дневного порядку внесках та запитах розвела ся простора дискусія над справою викорінення безграмотности.

— **3 львівського „Сокола“.** Вчора відбувало ся продовженє річних заг. зборів львівського „Сокола“ перерваних дня 20 червня. Збори отворив II. містоголова п. С. Горук, почім приступлено до вибору голови на місце уступившого п. Альфр. Будзиновського. Головою вибрано одноголосно проф. Івана Боберського, дотеперішного I. містоголову і вельми заслуженого члена біля розвитку Товариства. Першим містоголовою вибрано також одноголосно п. Николу Сіяка, дотепер. виділового і предсідателя економічної секції. Потім збори приступили до доповняючого вибору старшини, а се: на 3 літа стали вибрані членами старшини пп.: Доскох Микола, Ігнат Іван, др. Лопатинський Лев і Попович Зейон; на 2 літа: Минович Стефан, Лезицкий Микола і Лотоцкий Стефан; на 1 рік: Бурбела Бронислав, Кордасевич Омелян і Гутковский Клим. Заступниками членів старшини вибрані: Гец Лев, Сохацкий Іван, Коць Михайло і Стефанович Іван. Настоятелями гімн. вправ: Барусевич Іван, Матренчук Спіридион і Сохацкий Іван. Членами ревізійної комісії: Дурбак Гліб, Федор Андрій і Левицкий Северин. Дальші дві точки дневного порядку а се внески на вибір комісії до виготовлення кількох дрібних змін в статуті і внески та запита членів відпали з причини браку комплексу задля пізної пори, почім предсідатель п. Сіяк зам-

кнув збори подякувавши присутним за участь в виборах.

— **На пам'ятник Т. Шевченка в Києві** зібрала редакция „Ради“ 2.642 рублі.

— **Дрібні вісти.** В Винятинцях коло Заліщик погоріло дня 26. червця 16 господарств та двір з горальнею і всіма будинками. При ратунку відзначили ся „Соколи“ з Касперовець, Щитовець і Винятинець та „Січ“ з Горигляд. — Тов-о укр. студ. „Основа“ уладжує дня 7. липня прогульку до Борислава і Тустанович. Близших поясень-уділитъ „Основа“ щоденно від 12. до 1. год. в полудне. — Деканом правничого виділу львівського університету вибрано д-ра Антона Гурского, проф. австр. права торговельного і векселевого. — Галицка дирекция лісів і домен державних повідомляє, що вступ дорогами і стежками до лісів державних і релігійного фонду для літників і туристів є дозволений аж до відкликания без яких небудь оплат, з виїмком околиць Яремча, де легітимациі задля сего видає яремчанський клуб.

Оповідстки.

— **Засіданє фільольогічної секції** Наукового тов-а ім. Шевченка відбуде ся в четвер (2. липця) о 7. год. вечер. Дневний порядок: 1) І. Созанський: Поетична творчість о. Духновича. Реф. др. К. Студинський. 2) М. Возняк: Семінарський театр і его відгомін в культурно-літературнім життю галицкої Руси. Реф. І. Корудз. 3) М. Возняк: До історії видання Номісового збірника. Реф. др. К. Студинський. 4) Участь секції в ювілею проф. В. Ягіча.

— **Друкарський чортик** зробив збитка „студентови-чудотворцеві“ на 4. стор. нашої часописи в одній частині накладу вчорашнього числа, впакувавши „чудотворцеві“ 4 стрічки про Індіан. Ті стрічки починачі ся словом „зовсім“ належить перенести, як пов. читачі мусіли се замітити, на сам вершок шпальти перед словом „Держави“.

Телеграми

з дня 30. червця.

Прага. Третього дня зїзду славянських студентів промовляли представителі всіх заступлених на зїзді народностей, жадаючи окремих університетів для кожної нації.

Барцельона. На одній з улиць вибухла вчора бомба і ранила дві особи; одну з них тяжко. Арештовано 13 осіб.

Петербург. З Тебріс доносять, що шах оповістив рескрипт, яким затверджує конституцію і назначує 3-місячний речивець до нових виборів псслів до парламенту.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери

і **МОНЕТИ**

по найточнішій деннім курсі,
не числячи ніякої провізії.

Ученик VII. класи гімназіяльної
пошукує **ленції**
на час вакацій шкільних. — **М. Л. Бучач.**
Poste rest.

Морелі найкрасшої якості, щоденно сьві-
жо зривані з дерева, 5 клгр. ко-
пик franco 3 K 80 с. Пересилка зелізничею
4 кошиків 14 корон.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(1—12)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках,
торговлях і крамницях лише туток і паперців
з першої галицко-руської фабрики **Евгена Білінь-**
ского в Збаражи.

З доходу сеї фабрики йде 35% на бу-
дову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси
тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови
по сьвященниках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечення будинків, всяких річий до-
машніх і господарських, збіжя і паші против
шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“
з найбільшою шкороштію. Оцінка шкід відбу-
ває ся в присутности 2 господарів членів.
Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодо-
вань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся чле-
нам. Звороти за р. 1906 і 1907 виносили п
10 прц.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Ка-
са ощадности у Львові, Руска Шадина в
Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при
уділюванню позички.

На жите можна обезпечати ся через
„Дністер“ в **Краківськім Товаристві.**

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім
місті і в многих селах; там, де еще не ро-
бить инший агент „Дністра“, можуть пись-
менні селяни старати ся о уділенє агенції.
До тепер заробили агенти 1,142,108 корон
провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	K 1,008,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на звороти	„ 50,939—
„ на ріжницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
инші фонди заосмотреня	„ 40,000—

Разем сума K 1,964,824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничих поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова- приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ришова	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ришова	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломні	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим дру-
ком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Реданция, адміністрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровского (Хорун-
щини). Експедиция місцева
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
напопередне застережене.

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Борба двох світоглядів.

(Дальше).

Але власне в тім історичнім розвитку католицької догми раціоналізм бачить очевидний доказ її релятивності і пережиття догм на наші часи. Коли догма, так говорять раціоналісти, є чимсь, що історично стало ся, чимсь історичними потребами і спорами викликаним, чимсь взятим після кождохасних понять і потреб, то як може догма мати претенсію до абсолютної вічної правди? Чи ж розвиток в своїй точці заложення не припускає конечно якогось несовершенства вижиданого направи? Або є мертва надприродна догма, або чисто людський розвиток — *tertium non datur*.

Так є, але лише тоді, коли на ділі є суб'єктивні, часово-історичні чинники. В Церкві же католицькій виступає надприродний чинник, яко непомилний учительський уряд — і в тім лежить головна точка цілої гадки про розвиток — і сей надприродний чинник — уміє суб'єктивні результати дослідів звести до об'єктивних, а історичному розвитку надати абсолютне значіння. В Церкві є непомилний авторитет, котрий, як принцип життя ростити, є душею цілого розвитку, дбаючи під асистенцією св. Духа про се, щоби при питанню і слідженню, при шуканню і знаходженню чоловік нічого з правди не втратив, а не вніс нічого фалшивого до науки віри.

Правда, що коли би чоловік мав спускати ся лише на свій суб'єктивний суд і своє спостережене, то тоді нема бесіди про ніяку догму загального значіння і абсолютної обовязковости, бо було би зарозуміlostістю свій хочби не знати на яких досвідах опертий погляд накидати иншим часам і народам і тоді нема також ніякого розвитку у властивім значінню слова.

Під розвитком розуміємо безнастанний розвиток власного єства за помочю єствуючого в організмі принципу життя. Але де нема одного принципу життя, де кождий хоче бути сам для себе самостійним, незалежним центром сили, там нема ніякого організму, там є неможливий ніякий органічний розвиток, там тільки є переміни.

Берлінський професор Гарнак має слушність, говорячи, що католицька Церква вміє так знаменито примінювати ся до історичного ходу річий, як ніяка инша, що вона завжди видає ся старою,

а мимо того все молодіє, однак сей історик помиляє ся, закидуючи їй, що Церква вводячи гелленізм, романізм і слав'їзм до християнства, відпала від свого єства. Єго товариш, проф. Дорнер, збиваючи сей погляд, вважає за єство церковно-наукового розвитку привернене людий Христом до синівства Божого. Але безпідставно. Не можна сего назвати розвитком, коли дерево замість рости в гору, завсїгди починає з долу, коли те, що перше було правдиве і ушасливяюче, після нинішних дослідів, показало ся фалшиве, і що ми нині вважаємо за слушне, пізнійше покаже ся знов яко щось переходового. Вправді є також розвиток з блуду до правди, але то є лише розвиток зикзаку, при котрім ніколи не знає ся, де є середина.

Церква потребує для себе правдивого поступу і органічного розвитку. Вона вважає прийняте гелленського, римського і слав'янського елементу не яко відступство або сфалшоване свого єства, але яко єго природну формацію. Призначена для всіх народів і віків, має Церква подавати правду всім народам і всіх покликувати до найіндивідуальнішого присвоювання собі її і переняття ся нею. Грека з єго бистротою ума, Римлянина з єго силою волі, Слав'янина з єго глибиною чуття. Всюди має вона відносити духові скарби, кождого заохочувати до всестороннього заявлювання своїх спосібностей, щоби всіх своїми дарами і задачами ушасливити. При тім Церква не потребує боятися, що колись мусить висилити ся і вичерпати ся зі свого засобу віри, або що вплив якоїсь народности і якась духовна сила випре з її провіденціональної дороги.

Церква може всім піддати ся, всіх до себе приймати, бо знає, що вона має у своїм внутрі непомилний учительський уряд, який під Божим проводом все, що гетерогенне, відлучує а все, що гомогенне, до величавого зросту в себе приймає і перетворює.

Церква розвиває ся органічно, як дерево, що на широкім відземку з пня що раз делікатійше і багатше вносить ся в гору, бо що раз яснійше правди об'явлення оперділює, аж доки їх не доведе до їх послідних консеквенцій.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Голосоване чеських реалістів Масарика і Дртіни при

бюджеті за німецькою академією штук в Празі, о чім ми вчера звіщали, викликало в усім чеськім деньникарстві незвичайне обурення. Староческа Union (Politik) пише: «Ми ще ніколи не були свідками чогось подібного, що склало ся на чеських лавах. Нечуваний поступок обох чеських реалістів викликав невимовне роздратоване тим більше, що навіть чеські соціялісти не важили ся голосувати за резолюцією Вольфа. Гр. Штернберг кликав до Масарика: „Платний жидівський попіхач! Дрань!“ Тепер уже доказано, що сі люди в роді Масарика не мають найменшого народного почуття». Дневник чеського міністра земляка Verkov пише: «Сим вчинком Масарик і Дртіна віддали ся на услуги такому ворогові чеського народа як Вольф і тому справедливо кликали до него чеські хліборобники: „Ви єсте злим духом чеського народа!“ Дневник Крамаржа Den пише: „Що до самої річі не малиб ми нічого проти такого голосовання, однакє вчерашній поступок Масарика приневолені ми осудити в такій хвилі, коли він віддає ся такому всенімецькому гонителеви в роді Вольфа, котрий се внесення поставив задля нашої бути».

Студентські галабурди на університеті в Градці довели до того, що ректор приневолений був оповістити зачинення університету, наслідком чого студенти втратять літнє півріччє. Ректор віденського університету візвав студентів до приличного поведєня, бо инакше був би приневолений хватити ся найострійших мір.

Заповіджена південними Слав'янами пропозація з язикового закону для слав'янських областей альпейских країв викликала посеред німецьких радикалів велике але безосновне роздратоване. Deutschnat. Korr. звіщає, що минувшого тижня мав бар. Бек заявити пос. Доберніґови, що він думає зайняти ся язовими відносинами в Каринтії і в Стирії і що змагає до *modus vivendi* між Німцями а Словінцями. Пос. Доберніґ мав на се відповісти, що тамошнє населєне не бачить потреби якої небудь зміни язових відносин. Наслідком вісти, що словінські послы відбули з міністром-президентом довшу нараду, котра стоїть в звязи з вибором комітету для оброблення язового закона, удали ся послы Доберніґ і товариші до бар. Бека, щоби єму сказати про «велике роздратоване» викликане в німецьких кругах сею справою. Міністер-президент заявив їм, що він з словінськими послами про приготавлюваний для альпейских країв закон язовий не говорив ані слова. Таким отже способом німецькі радикали не потрібно роздратовували ся!

Заграниця.

В російській думі відбувала ся розправа про міністерство просвіти. Про сю розправу пише київська „Рада“: «Дума розглядала і обмірковувала бюджет міністерства освіти два тижні.

Цілих два тижні з думської трибуни лунали довгі і палкі промови ораторів-депутатів з приводу міністерства освіти і його діяльності. Депутати різних країн і племен величезної держави поспішилися озвати ся своїм словом кождий про просвітні потреби свого народу, а найпаче про навчання по народних школах дітей не чужою, а рідною й зрозумілою їм мовою, щоби школа народна була й справді огнищем світла й знання, а через се й засобом до підняття добробуту і достатків народа, а не знярядом політики обрусіння.

Депутати з України наважилися з свого боку теж озвати ся про народну школу на Україні, а надто про найпекучішу потребу навчання дітей українською мовою. Заздалегідь гурт членів думи з України склав законопроект і за підписом 37 депутатів у свій час подав его на розгляд думи. Не покладаючи особливих, а надто рожевих надій, щоби за третьої думи збуло ся те, чого так давно жде народна школа на Україні, ми всеж таки нетерпляче дожидали ся того дня, коли автори законопроекту про українську мову в народній школі на Україні виступлять перед думою з своїм словом. Нас відразу брала непевність і ми в ч. 133 нашої газети надрукували статтю: «Чи озвуть ся?»

Дебати з приводу бюджету міністерства освіти скінчили ся, дума балотює по пунктах формулу комісії переходу до чергових справ, а голосу авторів законопроекту 37 депутатів не чути і по сей день. В статі «Чи озвуть ся?» ми заздалегідь пророкували, що «в третій думі не знайдесть ся на українські потреби обронців», бо ми не певні були, чи матимуть навіть сами автори законопроекту «досить сили, вміння та сміливости стати на оборону власної праці».

Тепер виявилось, що ми, на превеликий жаль, не помилилися, будучи таких думок про теперішніх депутатів з України. Подавши законопроект про українську школу, вони не спромогли ся в слушний час подати в думі свій голос і, очевидно, поручили д. Родічеві згадати про потреби народної школи на Україні. Він і згадав, але згадав як людина цілком чужа, якій не лежить на серці чиясь там нужда, хоч би та нужда була й он яка велика та пекуча. А що се й справді так, показують его слова.

«Если украинский народъ имѣетъ свою культуру, — промовив д. Родічев, — не мѣшайте ей развиваться».

«Як бачимо, для одного з видатніших і найкращих представників партії народної свободи, що згадав про український народ, ще не цілком ясно, чи має сей народ свою культуру. «Як що український народ, — каже він, — має свою культуру, то не заважайте їй розвиватися».

«От що значить поручати оборону своїх інтересів комусь іншому, а не обстоювати самим! Невжеж в депутатів авторів законопроекту про українську школу не знайшло ся чого сказати в оборону свого законопроекту. Нас не дивує ні каплі, коли міністер народної освіти, — як ми его вчера назвали «песіміст», — згадавши в своїй промові про національні домагання, безнадійно запитував: «Чого могу сказати про инородческому вопросу?» Бо він і справді не міг нічого сказати.

«А депутатам з України, хоч би й «правим», що склали законопроект про українську школу, на нашу думку, було що сказати. Але на сей раз вони не спромогли ся се зробити. Пождемо ще трохи, коли прийде черга до законопроекту. Та довго, тільки, здасть ся, доведеть ся ждати». — До сего ми скажемо, що чужими руками добре лише жар загребувати!»

Невідрадли позначки виявляють зїзди в Ревелю вже наперед. Нема найменшого сумніву, що зїзд царя з президентом французької республіки має таке саме політичне значіння, як попередня зустріч короля Едварда з царем, а новий француско-англьоросійський союз виступить тим сильнішим на яву. Крім того звіщають з Лондону, що дотеперішній англійський амбасадор в Берліні Sir Frank Lasceller ще сего літа виїде з Берліна. Був він persona grattissima на берлінському дворі і причиняв ся до того, щоби викликати між Берліном а Лондоном напружене по змозі злагодити. Его тепер ще невідомому наслідникові не поведеть ся се в рівній мірі досягнути. Відтак звіщають з Лондону, що британська адміністрація приготує знов скріплене фльоти на північній морі. Має она складати ся з дев'яти найсильніших і найбистріших панцирників англійської фльоти, окрім воєнних кораблів. Тим способом утворить ся дуже сильний відділ кораблів для розвідів, за котрими буде ділати велика воєнна фльота. Все те очевидно звернене проти Німеччини і вказує на безнастанне скріплювання заціпного стану вища англійського, а се показує, що британська адміралія оцінює вельми поважно сучасне положення.

З Петербурга знов пишуть, що цар покористує ся північною подорожжю цесаря Вільгельма, щоби incognito переїхати через Німеччину і відвідати італійську королівську сімю в Ракондіжі. Зустріч німецького цесаря з царем стає в тім році що раз неімовірнішою. Думають, що намірений виїзд царя до Англії залишено задля того, бо цар був би приневолений їхати каналом між Німецьким а Балтійським морем і відвідати цесаря Вільгельма в Кіль.

Останні вісти з Персії запевняють, що воєнний стан довів до того, що населення змінило(?) своє становище в користь шаха. Шах видав ферман, котрим розв'язав меджлі (парламент) і розписав нові вибори до нового меджлісу і сенату, котрі шах наміряє за три місяці відкрити. Представників Англії і Росії запевнив він, що з свободи признаних народів попереднім шахом не хоче нічого вкорочувати. Видано загальну амністію, з котрої виняті лише три особи. Запевняють, що в провінції все спокійне. До іншого дня знов доносять, що шах проголосив воєнний стан в Персії і лишив російському полковникові Ліякову повну свободу поступати з населенням з найбільшою строгістю. Збори і ношене оружя заборонені під карою смерті. В'язнення тривають далі. Гноблення всякого опору триває далі і викликало між провідниками революційного стороництва заколог. В Тегерані настала цілковита анархія, грабоване на деннім порядку.

Промова п. д-ра Олесницького

виголошена в палаті послів при бюджетовій дискусії дня 1. червня 1908 р.

(Дальше).

По кількох місяцях почали інтересувати напирати, щоби справу полагожено; і хоч повітова власть дуже нерадо і пияво займала ся справою, таки пощастило сторонам по двох роках (Сьміх) — прошу, мої панове, не сьміяти ся, бо прийдуть ще ліпші річі — здобути рішення що до викупу ґрунтів. Опірний дідич вніс рекурс, а по році найвища інстанція рішила справу так, що знесено рішення повітової влади і запоряджено доповнити поступоване декотрими ще фор-

мальностями. (Сьміх). Зачали доповняти, і по двох роках справа була знов готова до рішення. Але на нещасте знов розписано вибори до державної ради (гучний сьміх), і шеф повіту знов звернувся до громади і до дідича, що старали ся о дорогу, та відкликував ся до їх патріотизму та просив, щоби знов заждали, бо того пана потрібно до виборів. Минули вибори, але сим разом правительственный кандидат провалив ся. (Сьміх). Але справа таки й доси не полагожена, а інтересовані сторони прийшли до твердого переконання, що в абсолютній Австрії здобути би дорогу, але ніколи не дістануть її в Австрії конституційній.

Мої панове! Я навів приклади, які хаотичні і з всякого почуття права глумлячі ся відносини панують в нашій адміністрації. А тій адміністраційній справедливості підпадають усі наші громадські справи, наші повітові заступництва, всі економічні і добродійні фундації, справи санітарні, всі публичні будови, весь промисл, дальше рішення о найважливіших економічних правах і відносинах, право водне, лісове і ловецке, дорожнє і зелізничне, будова водних доріг і регуляція рік, — словом все, що відноситься до публичного і економічного життя громадян.

Коли шукати за причинами сего лихого стану, то першою і найголовнішою причиною треба назвати брак адміністраційного поступовання. Коректне поступоване, котре властям уможливає основне розслідування справи, а сторонам бережене їх інтересів, є найпевнішою запорукою коректного матеріального рішення і може також у високій мірі улекшити адміністраційним властям повнене їх задач та причинити ся до піднесення їх поваги. Таке поступоване особливо конечно для справ адміністраційних, для т. зв. адміністраційного процесу, в котрім, як уже сказано, власть рішає о публично-правних претензіях одиниць.

Як же стоїть справа з австрійським законодавством на сім поли? Наше адміністраційне законодавство подібне на хати, що має гарну крівлю, але дуже слабкі стіни і не має фундаменту. І так воно справді є, бо австрійське законодавство що до адміністраційного поступовання почато від крівлі.

Маємо дуже гарно виладжений закон з дня 22. жовтня 1875 о утвореню і крузі діланя адміністраційного трибуналу, котрий після постанов того закону покликаний до касації рішень адміністраційних властей, коли ті рішення порушують формальности адміністраційного поступовання; але ми не маємо на жаль жадних законів, котрі би ті формальности і те поступоване одноцільно нормували так, щоби взагалі можна говорити о якімсь адміністраційнім процесі.

Потребу приписів що до адміністраційного процесу виразно признано ще в тім часі, коли ладжено закон в справі утвореня адміністраційного трибуналу, бо в мотивах правительства сказано тоді (читає): «За те не можна забувати, що при більшій значіню, яке після постанов проекту мати буде на будуче розслідуванє і усталенє дійсного стану річи із сторони адміністраційних властей, конечно треба буде видати докладні приписи для адміністраційного поступовання доказового в адміністраційних справах спірних».

Але тих так бажаних приписів не видано й доси. Маємо сотки всільких адміністраційних законів; кождий з них установає для себе окреме поступоване, але жаден з них не хоронить сторін перед самоволею властей і їх органів і жаден з них не дає властям ясних і певних правил поступовання, котрого могли би сторони правно домагатися.

(Дальше буде).

Процес Січинського.

По відчитанню акту обжаловання зізнавався обж. Мирослав Січинський. До вини не почувся і просить вислухати, що пхнуло его до убийства намісника. Два роки минає, як повстала в нім думка убити бл. п. гр. Потоцького за надужиття і за систему правління в хосен одной кляси суспільности а на шкоду робучого люду польского і цілого руского народа. Та думка зродила ся в нім по подіях в Ляцкім, коли побачив гр. Потоцького в Пратері у Відни. Ще яко ученик гімназії чув, що гр. Потоцький буде давити зелізною рукою рільничі страйки, хоч по інших краях вільно страйкувати. Се его обурювало. Бачив потім, як страйкарів вязнили і закованих замикали. Коли настала еміграція до Прус, власти спинали її всякими способами. Потім проявив ся рух за виборчою реформою. І знова власти поступали так, щоби показати, що нарід не хоче виборчої реформи. Заборонювано віча і вязнено селян. Сему — говорив обжалований Січинський — був винен намісник. В Ляцкім поляла ся кров під багнетами жандармів і хоч гр. Потоцький безпосередно тут не завинив, але діяло ся се по его волі. І тоді як раз проявила ся в обжалованім думка мести. В університетских подіях, звисних арештованях і вязненнях студентів, намісник показав ся ворогом українського народа. По годівці студенти пішли в народ до виборчої агітації. Підчас неї бачив Січинський різні надужиття і переконав ся, що волею намісника є, аби жандармерія поступала без гляндо. Вибрано новий парламент, але показало ся, що він є безвильний супроти галицької адміністрації. При виборах до сойму всьо змовило ся проти Русинів і вибори випали для них некористно. Жалоби послів на надужиття адміністрації остали без успіху. Се зробило болюче вражінє на академічну молодіж і на обжалованого. Найбільше потряс ним випадок убитя Каганця. Він стратив надію, щоби політична борба могла поліпшити краєву адміністрацію і тоді дозріла в нім думка мести.

Дальше зізнає Січинський, що не зробив замаху під впливом преси. Читав однак в писаннях вшеполюків Попплава і презеса польского кола в Петербурзі, Дмовского, що „убити ворога народа не тільки не є гріхом, але є просто обовязком“. В польській літературі апотеозують таких людей, і хоч їх вішають, але за злочинців їх не мають. При тім він чув нераз, що в політичній борбі не перебирають в способах. Так повставала в нім тверда воля виконати замах. Він старав ся уникати тої думки, брав ся до науки, але у львівськім університеті годі займатися наукою, бо на кождім кроці стрічаєсь політику. Жаль єму було гр. Потоцького яко чоловіка, мужа і батька, жаль єму було своєї матери і сестер, але вкінці освоїв ся з думкою, що сльози жінки і дитини гр. Потоцького зрівноважать ся зі сльозами его матери і сестер. Коли виконував замах, то не йшло єму о смерть гр. Потоцького, але о усуненє з власти того, хто доводить руский нарід до руїни. Дальше перечить Січинський закид акту обжаловання, що се було скритоубийство, бо коли би він був хотів скрито убити гр. Потоцького, то міг се зробити в ночи, коли гр. Потоцький сам повертав зі шляхотского казина. Заявляє, що спільників не мав та що найдені при нім 50 К не були заплаатою за виконанє замаху. Єму ходило лише о те, аби настала зміна на ліпше в краєвій адміністрації. Яко соціальний демократ не мав ненависти до цілого польского народу, а чув лише погорду до кляси кривдячої руский нарід. Своім замахом хотів показати дорогу виходу і уважає его за перший сигнал в потребі нелегальної борби. „Того, що я зробив, не жалую — кінчив свою промову Січинський. Жалувати, значило би, почувати ся до вини, а я до вини не почувую ся. Я жалую Потоцького і его сімю як людей“.

На питання предсідателя презид. Пшилуського відповідає обжалований, що не мав наміру абсолютно убити намісника, лише хотів

виконати замах без огляду на его вислід. Фотографію бл. п. гр. Потоцького носив при собі, аби не помилити ся що до особи. Про свій намір в ніким не говорив. На купно револьвера заробив собі переписуванєм актів в Оссолінеум. З револьвером не умів ся обходити, тому по вистріленю набоїв в Стрийскім парку для проби, під покришкою его направи ходив до рушникаря знова его набивати. Дальше подає, як прийшов на аудієнцію та що по першій стрілі не тямить, чи стріляв більше разів і перечить, немов би ужив слова „лотр“ що до гр. Потоцького. На дальші питання предсідателя стверджує Січинський, що допустив ся замаху против програми соціалістичної партії, до якої належить і заявляє, що з его вчинком солідаризує ся більша часть руского народу.

Осудженє свого злочину руским єпископатом оправдує обжалований тим, що єпископат мусів се зробити, так як єпископ Ропп, хоч був польским патриотом, був на посвятиченю памятника цариці Катерини у Вильні.

На питання радн. Стефановича відповідає Січ., що він перебув шкарлятину, а сестра тиф, більше ніхто з его родини не хорював.

Обор. др. Окуневский рядом питань до обжалованого виказує, що в родині Січинського патриотизм був високо розвинений. Сам обж. учив ся читати на газетах. Его брат застрілив ся без причини, і приснив ся обжалованому намовляючи его до убийства намісника. По сповненю замаху замість грижі совісти чув велику полєкшу і спокій. На питання обор. д-ра Старосольского заявляє Січ., що відносини в Галичині ставив на рівні з російськими і своїм поступком хотів помочи своєму народови. Прис. судія Новорольский питає, чи Січ-ий знав про намірене іменованє д-ра Олесницького віцемаршалком, на що Січ. відповів, що про се не знав.

Сим скінчило ся переслуханє обжалованого, почім обор. др. Окуневский забрав голос і представляє Січ-ого 11-літною дитиною, якою не кермувала ані легкодущність, ані злочинний намір, але щось иншого. Трагічні випадки в его родині показують, що психічний стан его не є нормальний. Ним заволоділа якась внутрішня сила, що іхала его силоміць до замаху. Тому оборонець ставить внесенє, покликати як знатоків проф. Вахгольца з Кракова, якогось психіатра зі Львова, матір Січинського, о. Лукаевича для ствердження, що Січинський не має своєї волі. Внесенє оборонця трибунал по нараді відкинув.

Приступлено до переслуханя свідків. Свід. Каняк, возний президиальний, описує, в якій позиції застав обох, коли на голос стрілів впав до аудієнційної салі та каже, що чув слова Січ-ого до селян, які ждали на послуханє: „Скажіть на селі, що то за вашу кривду“. Другий свідок возний Манькут зізнає подібно. Свідок др. Стеф. Скішпінський, президиальний комісар намісництва, зізнає, що Січ-ий нетерпеливо домагав ся припущеня до аудієнції і подав яко цілі, проєкту о суїцентиру. Дальше розповідає, як на голос стрілів прибіг до салі і застав раненого намісника, як звістив про випадок гр. Потоцьку. Четвертий свідок Ант. Ріпа ждав на аудієнцію і бачив нетерпеливість Січ-ого. Потім Січ-ий спокійно ввійшов до аудієнц. салі. На гук стрілів свідок поспішив до салі і бачив, як до лежачого на підлозі намісника Січ-ий ще раз вистрілив. Гр. Потоцький крикнув: „Держіть его“, а Січ-ий відізвав ся: „Маєш за наші кривди“, а крім того сказав: „Як не тут, то на улиці був бим его застрілив“.

На пополудневій розправі переслухано найперше концепіста поліції Бігуна, якого виселано до арештованя Січ-ого. Свідок зізнає, що Січ-ий відозвав ся словом „Гаразд!“ але свідок не знав, що то до него відноситься ся. Тоді Січ-ий запитав: „Ви мене не пізнаєте? То я Січ-ий! Я забив того лотра“. Потім свідок відвіз Січ-ого на поліцію.

Обжалований перечить знова, немов би назвав гр. Потоцького „лотром“.

Потім переслухано знатоків ручникарів

Янковекого і Мольнара, які стверджують, що бровніг є пайсильнішим оружєм [автоматичним і показують его силу на подіравленій дошці. Лікарі др. Ляхович і др. Обтулович подають опис ран згідно з актом обжалованя.

З черги відчитано деякі акти, між иншими „Похоронний марш“, найдений критичного дня одним учеником.

Обор. др. Старосольский попереє ту внесенє, поставленє письменно, щоби переслухано фікра, який відвіз Січинського до намісництва, комісаря поліції Станкевича і акад. Вас. Кульчицкого. Обор. др. Загайкевич ставить внесенє на відчитанє судових актів про події в Ляцкім і Горуцку та на покликанє свідків що до події в Коропці. Прокуратор сему противить ся, а трибунал відмовляє жаданю оборонців.

По відчитанню урядових свідоків що до поведєня Січ-ого, его материяльних обставин, предсідатель замкнув доказове поступованє і відчитав одно питанє головне до присяжних судій:

„Чи винен п. Андрій Мирослав Січинський, що дня 12. цвѣтня 1908. р. у Львові проти намісника Андрія гр. Потоцького в намірі відобраня єму житя способом зрадливо-підступним стріляючи до него кілька разів з репетирового пистоля, так ділав, що наслідком того наступила смерть Андрія гр. Потоцького?“

По 10-хвиutinій перерві обор. др. Голубович зажадав поставленя евентуального питання, а се: „Чи Мирослав Січ-ий винен є, що дня 12. цвѣ. доконав учинку, вправді не в намірі скритоубийчого морду, але в такім неприязнім намірі, що наслідком того бл. п. Андрій гр. Потоцький помер?“ Додаткове: „Чи М. Січ-ий виконуючи чин обявтий першим головним питанням, находив ся в стані невідпормого примусу, виключаючого его почитальність?“ Яко мотиви подав оборонець, що Січ-ий є аномальним воловіком, бо є 11-ою дитиною своєї матери, що троє дитин перед ним уродили ся неживі, що брат его і три брата его матери покінчили самоубийством.

Трибунал ухвалив допустити перше питанє, поставленє д-ром Голубовичем, а друге відкинув.

Тепер промовив заст. прокуратора Слоневский (по польски), зазначуючи, що чин обжалованого має всякі знамена скритоубийства, а закон не знає політичних убийств. Вкінці звернув ся до присяжних судій о виданє вироку на того, що свідомо відобрав житє чоловікови.

Обор. др. Кость Левицкий на вступі застеріг ся проти промови прокуратора в польскім язичі. Дальше критикував акт обжалованя, порівнував сей процес з недавнім процесом в Вадовицях проти Вандя Добродзійської, яка убила ген. губер. Скаллона в Варшаві, доказував, що вчинок Січ-ого не є мордом, а лише убийством і закінчив словами: „Ма добре се розуміємо, що убийство гр. Потоцького є дімаючим ударом для галицької системи, але ви не є вимірений проти польского на. оду. Січ-ий не є шовіністом, се належить тямити, як будете, панове, видавати вердикт, який затяжить на долі нашого краю і рішить, чи братоубийча борба устане. Зрозуміла є великодущність вдови п. Кристини Потоцької, коли висловила бажанє, аби та пролита кров довела до згоди і помиреня. Вирочім памятайте, панове, що оден Бог судить і кривду і месть“.

По зрєасумованю току розправи предсідателем присяжні судії пішли о 10-55 год. на нараду, яка тривала ців години. Потім предсідатель лави др. Дзєдзїц відчитав вердикт, що присяжні судії всіма 12-ма голосами потвердили перше питанє в напрямі морду з пропущенєм слів „зрадливо-підступним способом“.

На тій основі трибунал видав вирок, яким засуджує ся Мирослава Січинського на кару смерти через повісєнє.

На питанє предсідателя відповів Січинський:

ський, що не має нічого замітити що до ви-
року.

Обор. др. К. Левицкий зголосив зажа-
ле не важности і жадав доручення вироку на
письмі.

Січинський прийняв засуд рівнодушно, а
виведений із салі пращав ся з оборонцями з
усміхом на лиці.

По розправі трибунал мав нараду в справі
представлення засудженого монаршій ласці.

Цілий день на ул. Батория вистоювали
сотки народу, а вечером зібрало ся тільки
публики, що поліція з помічю жандармів
вважала за відповідне зовсім замкнути пере-
хід улицею Баторого.

Публика ждала нетерпеливо на улицах
мимо діймаючого холоду аж до кінця роз-
прави, почім спокійно розійшла ся. Війско, у-
крите в подвірю суду і поліціянти стерегли
ще довго по розправі судового будинку з о-
бави перед демонстрацією.

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Юди
Тадея Ап.; римо-кат.: Посіщ. Пр. Б. — В пя-
тницю: руско-кат.: Метод. Тостр. Пр.; ри-
мо-кат.: Анатолія Еп.

— **Рентові оселі.** Краєва комісія для ренто-
вих осель на онодішнім засіданню признала
25 позичок рентових в квоті 243 850 К. Разом
доси уділено 286 позичок в квоті 2,755.000 К.

— **Нагороди за праці по економії України.**
Комітет, що управляє преміями, заснованими
харківським поземельним банком при харків-
ським університеті в пам'ять 25-літнього наво-
на царя Олександра II, маючи на меті піддер-
жувати студіюване економічного положення гу-
берній харківської, вороніжської, курскої, черни-
гівської, полтавської, катеринославської, херсонь-
ської, Таврії та країни війська донського і та-
кож і інших боків народного життя в зв'язи з
економічним положенням згаданих сторін, ви-
значив премії — одна в квоті 1.000 рублів і
дві по 500 рублів. Присилати на конкурс по
конець лютого 1909 р. можна праці писані й
друковані, перші в 2 примірниках, другі в 5.
Автори, що бажають вислати свої твори на
конкурс, повинні адресувати до харківського
університету, звідки можна дістати подрібні
умови конкурсу.

— **Вибір віцепрезидентів м. Львова** відбув ся
вчорашнім засіданню міської ради. Першим ві-
цепрезидентом вибрано 68 голосами на 92 го-
лосуючих д-ра Тадея Рutowського. При голосо-
ванню на другого віцепрезидента дістали голо-
сів: Йосиф Найман (дотеп. віцепр.) 37, інженер
Кароль Еплер (центр.) 24 і др. Ашкенази 24.
Більшості ніхто не досягнув, тому при другім
голосованню др. Ашкенази зрік ся кандидатури,
а інж. Еплер дістав 47 голосів і став вибраним
II-м віцепрезидентом.

— **Ювілей днявникаря.** Начальний редактор
Gazet-и Lwowsk-oї і „Народ. Часоп.“, радник
двора Адам Креховецький обходив оноді 25-
літній ювілей своєї редакторської діяльності.
З сеї нагоди вручили ему члени редакції гар-
ну книгу представляючу его діяльність яко
редактора, писателя і критика а Тов-о поль-
ських днявникарів, якого є презесом, вручило
ему красно викінчений диплом почетного
члена. Крім того визначні члени польського
наукового і літературного світа складали ему
свої гратуляції. Ювіляр одержав численні
гратуляції з Кракова, Відня, Праги, Варшави
і інших сторін. Між иншими прислали свої
желання п. намісник др. Бобжинський, краєвий
маршалок гр. Став. Бадені, гр. Войт. Дідуши-
кий і багато інших.

— **Конкурс інститута св. Ольги.** Виділ Ру-
ського Тов-а педагогічного у Львові розписує

отсєм конкурсу на прийняте учениць до інсти-
ту ім. св. Ольги. Інститут на слідуєчий рік
буде поміщений в прегарній вілі при ул. Міц-
кевича (коло пл. св. Юра), дві мінати ходу
від школи виділової ім. Шевченка і женьської
семінарії учительської. Виділ постарав ся о
три настоятельки, з котрих одна буде займа-
мати ся домашньою господаркою, друга мати
ме догляд при науках, а третя нагляд над до-
машнім поведєнем інституток. Місячна опла-
та виносить 40 К. Крім сего оплачує ся одно-
разово з гори 10 К за зужитє меблів, 10 К
за евентуальне уживанє фортепяну, а 2 К мі-
сячно за правє. Родичі зглядно опікуни інсти-
туток мусять бути членами Тов-а. Вписове ви-
носить 1 К, а річна вкладка 2 К. По прийнятю
вишле ся родичам друкований регулямін ін-
ститута, до котрого будуть мусіли інститутки
застосувати ся. Поданє належить вносити до
Русково Тов-а педагогічного у Львові ул. Си-
кестука 47, найдальше до 1. серпня.

— **3 почти.** З дем 4. липня с. р. буде отво-
рена при ц. к. уряді почтовім в Острові коло
Сокаля телеграфічна станція з обмеженою
службою денною.

Телеграми

з дня 1. липня.

Відень. Wiener Ztg оголосила цісарську
санкцію бюджету на 1908 рік.

Будапешт. Угорський сойм прийняв в тре-
тім читанню горівчаний закон, а потім розпо-
чав дискусію над законом і справі робітни-
чих домів в Будапешті і околиці.

Берлін. Localanz. доносить з Тегерану,
що конституційна партія по 7-днєвій крова-
вій уличній борбі піддала ся і просила шаха
о помилованє.

Ученик VII. класи гімназіяльної
пошукує лекції
на час вакацій шкільних. — М. Л. Бучач.
Poste rest.

Морелі найкрасної якості, щоденно сьві-
жо зривані з дерева, 5 клгр. ко-
шик franco 3 К 80 с. Пересилка залізницею
4 кошиків 14 корон.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(1—12)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках,
торговлях і крамницях лише туток і паперців
з першої галицько-руської фабрики Євгена Білін-
ського в Збараж.

З доходу сеї фабрики йде 35% на бу-
дову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурєн-
тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови
по сьвящениках.

Держім ся покликку:

Свій до свого!

Печатки металеві і кавчукові

для урядів парохіяльних, громадських, читалень,
„Соколів“, „Січей“, зарядів шкіл ітд.

виконує як найліпше, чого доказом численні
признання

Д. Вайс

артистична робітня ритівнича у Львові,
ул. Кароля Людвика ч. 29. (Пасаж Оранжа).

(6—?)

При закупні товарів просимо покли-
кувати ся на анонси нашої часописи!

Вдає і відповідає за редакцію Семен Горук.

Контора виміни

ц. к. уприв. галицького акційного

БАНКУ

Гіпотечного

поручає

яко добру і певну льокацію

4% листи гіпотечні
4 1/2% листи гіпотечні
5% листи гіпотечні преміювані
4% листи Товариства кредитового
земского
4 1/2% листи Банку краєвого
4% листи Банку краєвого
5% облігації комунальні Банку
краєвого
4% позичку краєву
4% облігації пропінанційні і всьлякі
ренти державні
Ті папери продаємо і купуємо по
найточнішим курсі деннім.

Працюйте і шаліть!

Товариство взаємного кредиту

„Джистер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою
у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі
на 4%, уділяє позички на скрипти за ітабуля-
цією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до
15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата
амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8
сот. від кождих 100 К позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні,
з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати
тільки члени забезпечені в „Джистері“.

З зисків уділив „Джистер“ на публичні до-
бродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки . . . 2,795.183 К.
Позички уділені . . . 3,410.684 К.
Уділи членські . . . 234.398 К.
Цінні папери . . . 130.452 К.
Фонд резервовий і інші . . . 45.842 К.
Льокації . . . 182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед
полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновель	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновель	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломій	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Врухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Врухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновель	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновель	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломій	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Врухович	7:21	11:05	—	—	—
Врухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим дру-
ком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені +.

З друкарні В. А. Шийковського.

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополуночі.

Реданція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукониси звертає ся лише
напопередне застереження.

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надсілані» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Борба двох світоглядів.

(Дальше).

Ми вже кілька разів се зазначили, що теорія розвитку догми і Церкви взагалі не відвчері і не нині і також не post festum є признанем ся до новітнього духа, що теорія розвитку така давня, як сама Церква, висказана в словах Христа Господа про зерно гірчичне і про квас, що та теорія була континуована і розвинена св. Павлом, Отцями Церкви і теологами аж до Newman'a, Görres'a, Möhler'a, Dentinger'a, далеко скорше, як наука природи собі ту гадку могла присвоїти, що еволюція була найліпшою обороною Церкви так проти опору і заскоружлості єретиків, як також проти пересадного т. зв. фалшивого поступу раціоналізму. Як показує приклад Dollinger'a, заперечування або обмежування церковного розвитку може стати ся не католицьким принципом, який замість боронити віри, її нищить. Власне з точки католицької традиції і знаної аксіоми Vinc. Lirinensis, що лиш те, quod ab omnibus creditur, може бути догмою, думав Dollinger, що треба було непомилність Папи оспорювати. При тім не бачив, що Vincentius Lirinensis крім сего принципу, під певним зглядом статичного елементу життя поставив динамічний, принцип еволюції. Dollinger не бачив, що оба найвизначніші теологи його часу, його професор Möhler і його товариш Dentinger, працювали над систематичною злукою тих принципів, не вводячи доперва з Newman ом ідею еволюції до католицької теології, як закидав проф. париский Sabatier (†1892), але після новітнього поняття консеквентно еволюцію культивували і сей час свій принцип стверджували ділом. Заохочені прикладом тих великих мужів від того часу много вчених католицьких зголошувало ся до слова в справі церковної еволюції, а між ними найголосніший Migeot, архієпископ з Albi. Минувшого року при нагоді французького видання діл Newman-а так відзивав ся про церковний поступ:

„Історія Церкви зискує нараз зовсім инше, нове світло, коли християнську релігію вважаємо не яко скрісталізованій символ, яко готову, на набоженствах, обрядах і практиках усталену і викінчену науку, але яко живучу реальність, перетворюючу і в себе перемінюючу уми і серця, яко організм, котрий розвиває ся і додержує вповні кроку з поступом людскости до правди і до добра. Трудні пи-

тання, які історики і філософи вважали неможливими до розв'язання, розв'язують ся тепер самі собою. Ми бачимо, що християнство в своїй дорозі через Александрию, Атени, Рим в безнастанній еволюції відкинуло все, що локальне і перемінююче а приймало в себе все, що правдиве і вічне і ми бачимо, що всі ті еволюції і розширюванє не змінили ані на волос вєства християнства, що віра Пія Х є та сама, що перших Отців. Ні яке вєство не може жити, коли не буде порушати ся і розвивати ся, много в себе приймати а однак тим самим оставатись.

І то власне впливає католицькому серцю непобідиму надію і довіру в будучину.

Нині у Франції ведуть остру борбу проти Церкви і її вороги вже предсказували її скорий упадок. Вони би мали слухність, як би жите Церкви полягало на мертвих, незмінних формах. Але коли католицизм дасть ся до всего примінити, коли він і сякі нові розвитку і еволюції не лише допускає, але таки вимагає їх, то він не загине, але буде до всіх нових умовин примінювати ся і основно відновляти ся. Минувшина показує нам те на будучину. Власне в найтяжких пересилєнях показала вона свою спосібність до життя, вона відновила свої сили, як відновляє орел молодість свою і се нині стане ся, як ми будемо своє робити; бо жите релігійне розвиває ся лише в міру власної діяльності, а праця загалу є лише вислідом усіх поодиноких енергій. Тим то ідея еволюції для того, хто її розуміє, має превелике практичне значінє і росте сама зі себе до принципу християнського життя“.

(Конець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В Градці були нові галабурди університетські. Т. зв. вольнодумці німецькі (а належать тепер до них всемогуті тепер в місті студенти, німецько-радикальні гандльовці і сокільські недолітки) намагають ся насилью доводити до крайности, щоби згнобити все, що не признає ся до сего мнимого вольнодумства а іменно католицьких студентів і християнських суспільників. Соромні події з минувшої суботи, де одвічальні за спокій і порядок чинники на університеті дали тим терористам свободну руку і пустили все безкарно, довели німецько-радикальних заговорільців до переконання, що тепер самовільній товпі в місті усе вільно робити,

що їй захоче ся. З Градця звіщають, що на шістьох католицьких студентів напала товпа узброєна в палки, биковці і боксери і держала їх зачинених в університеті цілими годинами. Проф. Габерланд і ректор Гільдебранд почали з товпою «вольнодумців» переговори і оповістили відтак: «Ми досягнули нечувані річи, зачинені можуть спокійно в своїх шапках і красках відойти, німецьке студентство дало слово честі, що нічого не стане ся». Колиж католицькі студенти, покладаючись на се приреченє, вийшли, напало їх кількесот вольнодумців, і насильно позбавили їм шапки з голови, повірвали їм відзнаки і побили палками, мимо протестів деяких поважніших студентів німецько-національних. А на все те виголосив проф. Габерланд промову на площі, в котрій похвалив хоробрість радикальних студентів і їх побіду! Се не потребує коментарів!

Тогож дня христ. суспільники, числом около 1200 відбували віче в Градці, на котрім явило ся багато мужів довіря з краю. Німецькі радикали напали на виходячих вічовиків, так що безнастанно доходило до биятики і доперва військо повернуло спокій пізною ночью.

Заграниця.

В Цетинїї закінчив ся голосний процес про атентат бомбами. Двох заговорників присутних обжалованих засуджено на смерть, а чотирох неспитних in contumaciam. Багато інших засуджено на шести- аж до довголітньої в'язниці.

В Барцельонї минувшої п'ятниці кинено бомбу підчас історичного походу, а в суботу поповнено атентат і ранено дві особи. Се викликало великий пополох, а товпа людей розбігла ся на всі боки, при чім багато осіб покалічено. Товпа хотіла чоловіка, що кинув бомбу розшарпати, але поліція не допустила. Багато людей ув'язнено.

З Турину звіщають, що там в суботу у великій церкві Consolata вибухла бомба. Але ще більший пополох викликала бомба кинена в церкві катедральній S. Giovanni, котра вибухла в хвилі, коли єпископ відходив до головного престолу. Думають загалом, що був намірений атентат на кардинала Richelmy, замість котрого атентат звернено на єпископа.

В Марокку послідував новий зворот. Француське правительство скланняє ся до признання Мулей-Гафіда законним султаном Марокка. «Vossische Ztg» впевняє, що невелика група фінансистів і політиків для власної вигоди баламутила французьку суспільність що до дійсного положення в Марокку. В дійсности майже все населенє краю, міщанство і селянство признає Мулей Гафіда султаном, а не хоче чути про Абдуль-Азиса яко зрадника ісламу, хоч франц. правительство його піддержує. На сторону Мулей Гафіда перейшли навіть прихильники Абдуль-Азиса. Тимто міністер загр. справ Пішон хоче предложити всім державам, щоби признали Мулей Гафіда султаном. Тим

способом закінчить ся небезпечно для Франції марокканська боротьба, а Французи будуть могли відкликати звіттам війська і обвинути дальші запуганини. Се «втихомирене» Марокка стояло Францію кількатор міліонів франків. Тепер буде Мулей Гафід панувати а Франція буде мати спокій.

Рілле безробітє в Італії, яке там недавно вибухло, закінчило ся, як запевняють з урядового жерела. Одначе в дійсности невдоволенє серед робітників триває дальше і грозить новим вибухом. Осередком сего руху є Парма, де нині завдяки рішучости правительства настав спокій. Місто і околиці подібні до воєнного табору, а військо має порученє немилосерно згнобити безробітє. О підбурюванє до безробітє обжаловано «біржу праці» в Пармі, котрої членів увязнено, але головний агітатор Амбріс утік. Увязнено кількатор осіб і відпоручників робітничих з інших міст італійських. В містах Парма, Велькія населенє ходять у оружене, телеграфи і телефони попереитанно. По селах доходить до биятики між вільними робітниками а безробітними. В Спеції і Больонії проголошено загальне безробітє для піддержки хліборобного безробітє в Пармі. Одначе кінниця не допустила там до збіговиска. Анархісти намагали ся викликати ворохобню, але їм не повело ся і многих увязнено. Потреба довшого часу, щоби в Пармі втихомирило ся і жите повернуло до правильного способу.

Промова п. д-ра Олесницького

виголошена в палаті послів при бюджетовій дискусії дня 1. червня 1908 р.

(Дальше).

Перша і найважнійша річ, котрої вимагає реформа адміністративного поступованя, се єго прилюдність. Де ходять о найважнійші інтереси сторін, там ніщо не повинно бути для неї тайною. Певно, що власть має право також з уряду розсліджувати річи, важні для порішення справи, але з другої сторони треба й сторонам дати право і спримогу берегти свої права і особливо брати участь при провірці стану річий, на котрім опиратись має рішенє. Консеквенцією сеї засади було би, що сторона має мати право, домагати ся особистого переслухання і особисто брати участь в доказовім поступованю, котре повинно бути відповідними приписами управильнене.

Коли в цивільнім і карнім процесі не може бути рішення без участі сторін в переведеню доказу, то ще в більшій мірі повинно се бути засадою в адміністративнім поступованю, де фалшиві зізнання свідків не стоять навіть під карною санкцією і де часто свідки а навіть знатоки є інтересовані у вислідку справи. Противить ся воно в найвисшій мірі постулятови справедливости, коли пересипає зі свідками і знатоками відбуває ся тайно, коли стороні не дає ся нагоди вияснити справу запитами, коли зізнання свідків і знатоків остають тайною для сторони. Без участі сторін в переведеню доказу без прилюдности поступованя не може бути в адміністративнім поступованю й мови о успішнім береженю прав і інтересів сторін.

В дальшій консеквенції прилюдности мусять сторони, само собою розуміє ся, мати право вглядати до актів. Сего права тепер звичайно відмовляють сторонам в адміністративнім поступованю; а що кождий адміністративний процес, в котрім ходять о якесь право сторони, є без

сумнівну боротьбу о те право, то виходить, що в тій борбі відбирає ся стороні найважнійше оружє, яким є знанє актів, так що цілком слушно каже одна резолюция долішно-австрійської адвокатської палати, що заборонювати сторонам вглядати до актів в справах адміністративних виходить на одно, що лишати їх права.

В судовім поступованю, особливо в процесі карнім, дозволяє ся обжалованю чи то єго оборонцєви вже підчас слідчого поступованя вглядати в якихсь межах до актів, а після дорученя акту обжалованя стає се право навіть при найтяжших злочинах необмеженим; а в поступованю адміністративнім, де ходять о добре право сторін, вони не мають права вглядати до актів.

Чим же дасть ся виправдати сю велику аномалію? Чому невинний горожанин, котрий добиває ся свого слушного права, має бути гірший від злочинця?

Коли се право вже підчас поступованя є конечно до береження прав сторін, то особливо стає оно невідпертою конечностю при відкликах коли відкликник мусить піддавати критиці обставини, котрі були підстаною рішення. Як же можна заціпати і критикувати зміст того, що подали сторони і знатоки та комсійні протоколи, коли не було спримоги читати їх? Таким чином заборона вглядати до актів цілком нівечить право до відклику, так що власть, котрі рішають в першій інстанції, попросту стають одинокими судиями в адміністративних справах.

Ся велика хиба поступованя нівечить часто найсправедливішії постанови материяльного права і вже через те вимагає реформи.

До справедливого виміру справедливости треба передовсім повної безсторонности властей і її органів. В судовім поступованю законодавство всіх країв бере сторони в оборону перед особами, до котрих вимір справедливости належить, а то постановами, що сторона може ухилити судив, а навіть знатоків. Річ певна, що сеї безсторонности повинно ся також вимагати від адміністративних властей в адміністративнім поступованю; з другоїж сторони так само певна річ, що против адміністративних властей і їх органів чистійше може лучати ся докір сторонности ніж проти судейских урядників. Адміністративні власть що днини приходять в різних ситуаціях публичного життя у всілякі конфлікти з населенєм; щоденні справи публичного життя дуже часто викликають ситуацію, що власть чий їх органи для одних сторін окказують більшу ласкавість, для других меншу або й часто навіть ворожий настрій. Через те можуть тут частійше ніж деінде лучати ся причини, котрі оправдують ухиленє поодиноких урядників, виміряючих справедливості і то тим більше, що в адміністративнім поступованю урядник євобідно оцінює докази і євобідно після свого погляду видає ореченя. Для того на мою гадку не можна сеї справи поминати при реформі адміністративного поступованя.

У звязи з сим остає загальне жадає, що держава повинна відповідати за своїх адміністративних урядників. Се жадає справедливо опирає ся вже на загальних засадах правительства, що кождий, хто свої обовязки переає другому, відповідає також за вчинки того другого. Ся одвічальність повинна бути унормована на взір закону з д. 12. липця 1872., котрий установляє одвічальність держави за судейских урядників; проект такого закону зложив я з моїми товаришами з відповідним внесенєм тут в палаті ще в липцевій сесії мин. року.

Гадаю, що сему з кождого огляду оправданому жаданю не може нічо стоя-

ти на перешкоді; бо коли держава є певна, що її урядники порядно ведуть свої діла, то она не потребує бояти ся фінансових страт з тої одвічальности, а коли річ має ся инакше, тоді тая одвічальність богато причинить ся до поправи адміністрації і значно зменшить небезпеченства, випливаючі з тої одвічальности.

Найбільшою хибою нашого адміністративного поступованя є, як я вже казав, пинявість у полагоджуваню адміністративних справ, котра тягне ся нераз роками. Від сеї хиби не є вільні ні низші ні висші інстанції. Є, що правда, міністерияльне розпорядженє з д. 29. серпця 1868, то вкладає на адміністративні власть обовязок кождий рекурс до 8 днів переслати висшій власть; але на те розпорядженє ніколи не зважає ся. Бачимо се тепер в Тернополи. Треба було аж 6 трупів і 10 тяжко ранених, щоби рекурс против права риболовлі гр. Коритовского відослати до львівського намісництва.

Нема також законної постанови що до найдовшого речинця, в яким якась справа має бути полагоджена в першій інстанції, а рекурси у висших інстанціях. Для того доконче треба тим хибам зарадити.

Непотрібному проволіканю справ може без сумнівну успішно зарадити строго систематична місячна контроля та скороченє інстанцій в адміністративних справах, вимагаючих приспішеня. В сїм напрямі правничі круги радять, щоби для властей усіх інстанцій установити відповідний речинець до полагоджуваня справ; добре було би також прийняти постанову французского закону, котра дозволяє стороні уважати просьбу, не полагоджену властью до якогось установленого речинця, за відкинену і против такого відкинення висупити в правно дозволений спосіб.

Для береження прав сторін при адміністративнім поступованю треба допустити адвокатів до заступництва чи до асистенції і се є при реформі адміністративного поступованя конечноне. В інших краях таке заступництво є без виїмку дозволене; у нас нема в сїм напрямі виразних постанов. Але в практиці дуже часто не допускає ся адвокатів до заступництва, а ще частійше до асистенції. А се виходить на велику шкоду не тільки адвокатів, о котрих тут не ходить, але ще більше для сторін. Бож на поли адміністративного права є така тьма законів і приписів, що звичайному чоловікови неможлива річ визнати ся в тім лісі, а незнанє закону є тут у загалу далеко більше ніж на поли цивільного і карного законодавства. Норми цивільного і карного права по більшій часті відповідають природному почутю права і слушности.

А на поли адміністрації є богато постанов, в котрих населенє відчуває не лише неслушність, але попросту навіть тяжку несправедливість. Ледво чи можна також сказати при адміністративнім поступованю те, що говорить ся при судовім, — що ігра повіє сиріа. Бо адміністративна курия, репрезентована часто молодим повітовим концевістом або практикантом, на жалє не може похвалити ся, щоби у великім лісі всіляких адміністративних приписів була добре обзнана. Для того годі заперечити, що тут далеко більше, ніж при судовім поступованю, бажанє є і конечноне заступництво і асистенция адвокатів.

(Дальше буде.)

Анатоль Вахнянин.

Листи до Панталеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

(Дальше).

3. За 30 гульд. подарених Вами товариству Просвіта, я сповістив у виділі — однак ні під яким іменем, а просто з України. Раді не були цікаві далі роснитувати, та звеліли мені лишень подякувати гарно щирому давцеві. Ту мушу перед Вами Добродію, пожалуватись, що у нашому виділі Просвіти люде до нічого. Чи чував хтось, щоб доперва тепер вислати одозву до народа руського — пора була перед місяцем. До того ні один виділовець не має перед очима готового пляну, щоб йому діяти для Просвіти. Як би хто доставив всього — о тодіб вони и критикували усе и відкинули навіть дещо. Правда и я поняв доперва вагу нашої праці від тоді, від коли Ви Добродію стали до мене одзиватись ласкаво листами, но я думаю, що и ім би уже пора отямитись так як мені, бо и клепо ім щоденно — не науку — а таки щирі поради на ухо. Як би Ви Добродію добре могли придивитись всему, що у нас діється, Ви можеб нас и покинули, як той Бог свій народ. У нас вважають люде більш на форму люблять один другому досаджувати — демонструвати, а позитивного діла — дасть Бог! Не знаю, чи тому, що нині у нас плюгаво на дворі, чи чого другого, а я упав на дусі дуже; аж ввечором, коли заспіваю з хлопцями пісень наших на роковину Тараса, мені на певно полегіє на серцю, та оживлюсь. У нас дуже буденне життя! Ми ино страхаємось, не знати чого; дивимось, чи не сьміють ся з нас наші вороги и таке друге. Може по рокові у нас инакше стане, а заким се буде, треба щоденно злитись, та сварити на усіх. Загадали ми видавати популярні книжочки для народу! а думаєте, Добродію чи подумав до сего часу котрий, щоб йому яло ся зробити у тим згляді? Куди! Чоловіка б нам треба, не свого, а чужого — щоб взяв нас в залізні руки и лишень правив нами. Одним словом, ми молоді ще, та не має у нас ще своїх певних становищ. Ту добиваємось хліба свого, а ту хотіло б ся нам и про народ дбати и слави роздобувати. Одно з другим не сходять ся, одно мішає друге. Я, Добродію, оптиміст, та недоглянув я до сего часу те все зло, що у нас почіпилось до людей, як репнях до кожуха. Коли Ви хочете, щоб я Вам усе наше лихо малював до рівно, то я кожний мій лист наповню таким жалем, яким по неволі отсей наповняю. До того наші люде дуже уразливі — скажеш слово терпке, так дивись, щоб и не закинув він тобі сокиру у води. Ви скажете, Добродію, щоб такого чоловічка зовсім покуртис! а кільки ж нас остане? а ту треба нашим кацапам и числом демонструвати — та які суть у нас гріхи, те усе гарненько прикривати, щоб не вийшла ще більша шкода. — У нас люде розумують, хоч розум в їх короткий.

4. Я писав Вам, Добродію, щоб Ви ипо до мене озивались з листами. Причина сему така, що годі кидати бисер свиням. За Тавякевича не казав я, що до его не можна ніяк озиватись — він щирій чоловік — та діло з ним таке, що коли ще він святиться мав, взято від его у Юра слово, щоб він тихо сидів. Сидить він проте тихо, а колиб и голосним міг бути, так кудись він обернеть ся з своєю працею, коли він на селі. Memento mori! Я розумію, що Ви через те хотіли сказати, а однак скажу ще раз, що Вам не можна Добродію, до нікого з Вашим словом обертатись, бо раз можеб почванив ся та-

кий котрий перед людьми, що Ви з тим пересправляете — а може и не вирозумів би Ваші щирі речі та добру волю ид нам. (Дальше буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат.: Метод. Состр. Пр.; римо-кат.: Анатолія Еп. — В суботу: руско-кат.: Юліана еп.; римо-кат.: Флавіяна.

— **Прощення!** По процесі Січинського замінив Кур. Лw. передову статію, в якій стверджує, що букви права вдоволено засудом Січ-ого на смерть, однак польська суспільність не бажає смерті за смерть і кличе о прощені і милосердіє над Січинським. Від польської людової молодіжки появилася нині в тій самій часописи відповідна до названої статі заява з відкликом до польського народу і до міродатних кругів. Віденська Polnische Corr. доносить, що вдова по бл. п. Андрію Потоцкім гнізджаючи до Франції поручила опікунові своїх дітей г-р. Здиславови Тарновському, в разі засуду Січинського на смерть, внести до цесаря просьбу о помилувані его. Тому г-р. Тарновський представить монарсі просьбу о помилувані Січинського. N. fr. Presse зазначає, що вердикт присяжних судіїв через пропущені слів „зрадливо-підступним способом“ улекшує можливість помилувані Січинського. Трибунал поробив вже в тім напрямі кроки а навіть державний прокуратор на нараді трибуналу по укінченні процесу згодив ся на поручені Січинського монаршій ласці.

— **Рентові оселі.** Вчора зазначили ми коротко, що на останнім засіданні (27. червня) краєва комісія для рентових осель признала 25 позичок в квоті 243.850 К. Львина часті грошей припала на західну Галичину, отже або зі східних повітів мало стараються люди о рентові позички, або, не хочемо сего припускати, комісія уаглядняє передовсім просьби з західної Галичини. Рентові позички признано в повітах: Збараж одну в квоті 33.000 К, Сокаль одну 5.000 К, Камінка стр. дві в квоті 5.000 К, Бібрка одну 5.000 К, Сянок одну 11.000 К, Стрий одну 2.000 К, Перемишль одну 7.000 К, Самбір одну 3.200 К, Рясів одну 4.000 К, Рівницю чотири в квоті 38.500 К, Пильзно одну 35.000 К, Мілець дві 9.200 К, Ліманова одну 4.500 К, Бжеско дві 32.000 К і Бохня чотири в квоті 35.500 К.

— **3 тов-а укр.-руських ремісників у Львові.** Звич. заг. збори Тов. руских ремісників і промисловців „Зоря“ у Львові, відбули ся дня 22. червня с. р. До заряду вибрані: 3 членів почетних: др. К. Левицький, др. Е. Озаркевич і В. Нагірний як голова тов-а. 3 членів дійсних: О. Панас заст. голови, Ю. Сидоряк секретар, І. Криловський касир, П. Ярема поборець, В. Парандовський бібліотекар і В. Тимущ геспод.; заступники: Д. Кулинський, І. Скульський і П. Хоркавий; комісія контрольна: І. Яремович, О. Бикалович і Д. Сташинин. В мин. році числило тов-о 120 дійсних членів і кілька почетних і спомагаючих. Майно тов-а виносить повал 2000 К, а фонд будови власного дому до 9000 К; до того заряджує тов-о фундацією „Неназваного“, призначеною для дійсних членів, а якої річним процентом в квоті 300 К підпомагає що річно одного члена, що закладає власну робітню. В сїм році тов-о „Зоря“ змінило свій статут а тим самим розширило свій круг діланя, так що тепер не тільки ремісники але й промисловці можуть вписуватися в дійсні члени; при тій зміні статута завело тов-о еще одно добродійство для своїх членів, іменно завело підмогу в часі нездібности до праці; дотепер удіяло ся підмогу тільки в часі слабости і на видатки похорону. Вкладка тижнева на сей рік для дійсних чле-

нів виносить 36 сот. Поза обсягом статута бере тов-о живу участь і в кожній по своїх силах роботі народній. В 1909 р. буде обходити тов-о „Зоря“ 25-літній ювілей свого заснованя. Загальні збори висказали щирі подяку Вп. пп. д-ру П. Сущкевичу і д-ру Е. Озаркевичу за безплатну пораду лікарську членам і Вп. д-ру К. Левицькому за безплатну пораду правну, як також виділови „Народного Дому“ за дешеве відступлені кімнати для товаришів; соймові за уділені субвенції; раді міста Львова за підмогу на опал; Хвальним редакціям укр.-руських часописів за безплатне поміщувані оповісток тов-а. Не меншу подяку зложили збори своєму голові, Вп. В. Нагірному за его безпереривну і невідступну працю около тов. від часу заснованя, завдячуючи ему успіх і розвій сего тов-а.

— **Нова класифікація в середніх школах.** Під датою 23. червня с. р. появил ся заповіджений класифікаційний розпорядок міністерства просвіти, що заводить в середніх школах новий спосіб класифікації вже від початку 1908/9 року шкільного. З огляду на важність і заінтересовані, яке сей розпорядок повинен найти в найширших кругах, подаємо з него що важніші постанови. Новий розпорядок обмежує питання класифікаційні в хосен питань орієнтаційних. Сі питання мають відбувати ся на початку години в той спосіб, що учитель викликає по змозі як найбільше число учеників і ставить до кожного короткі питання. Ніякого класифікованя не повинно при тім бути. Вправді учитель може записувати собі поодинокі спостереженя, але уживаня в класі каталогу повинен по можности як найбільше оминати. В деяких предметах, нр. в мовах а по часті також в математиці, орієнтаційні питання відбувають ся з правила. Класифікувати учеників можна буде щойно по скінченню добре перетравленого відділу чи періоду. Величина тих відділів буде очевидно в висших класах більша. Щоби не зневолювати учеників до надто великих рівночасних приготовань з ріжних предметів, мають дотичні учителі перед початком класифікаційних питань з більших відділів порозуміти ся з господарем класу. Дальше має бути ученикам дозволено зголошувати ся добровільно до питань; особливо в висших класах повинно питання приймати чимраз більше формі свободної розмови. З письмених праць мають бути поправлювані і класифіковані учителями лише приписані задачі шкільні. Задачі домові, винявши задачі з мови викладової, поправлять ся при співучасті учеників і не будуть класифіковані. Спосіб, як втягнути учеників до поправлюваня письмених вправ, оставляє ся учителеви до вибору. Нові ноти для поступу в поодиноких предметах є: дуже добре, добре, досаточно і недостаточно. В обичаях: дуже добрі, добрі, відповідні, невідповідні.

Нота „дуже добре“ призначена для поступу, що переступає пересічну міру вимог, але не вибігає поза те, чого від ученика можна вижидати. Поступ, що значно перевищує сию границю, можна на основі умотивованого внеску учителя і ухвали учительського тіла зазначити спеціальним додатком до ноти „дуже добре“. „Добрим“ має ся означити поступ, що вповні відповідає вимогам ставленим до пересічної сили учеників. „Достаточним“ буде поступ, коли ціль науки уважає ся ще осягнутою, хоча ученик не у всім відповів вимогам ставленим до пересічної сили учеників. Поступ, що стоїть низше того мінімуму, є „недостаточним“. Клявзуля про загальний поступ має звучати: „Ученик є (знаменито і т. д. не) приготований, і може перейти до висшої класи“. При осуді обичаїв має узгляднювати ся заховані ученика в школі супроти учителів і товаришів, а заховані поза школою лиш о скільки дисциплінарні приписи розтягають ся на него. Також стан зошитів, книжок і т. п., точність у предкданню праць, ходжені до школи мають бути узгляднені.

— **Маневри львівського корпусу** відбудуть ся сего року в двох групах. Перша з них, львівська, буде вправляти в околиці Рогатина, а

друга, станиславівська і черновецька, в околиці Неполоковець на Буковині. Конець маневрів припадає на день з. вересня.

— **Демонстрация суфражисток.** В Лондоні демонстрували вчера перед парламентом жінки за загальним правом голосування. 29 жінок арештовано. Поліція ледви дала собі раду з демонстрантками. З перед парламенту потягнула товпа жінок перед дім президента міністрів Аскіта і вибила всі шибви у вікнах. При тім знова арештовано кількадесят жінок.

— **Дрібні вісти.** В Бродях замкнено в суботу з причини шкарлятини цілу гімназію до 4. липня, а того дня роздасться свідоцтва. — Від дня 1. с. м. не вільно в Австрії уживати давньої валюти лише короною під карою 2 до 1.000 К гривни або до 14 днів арешту. — У Львові вибух страйк переплетників. Страйкарі жадають 9-годинного дня праці, підвищення плати, внесення акордової роботи, неприйняття через два літа нових учеників і дівчат на переплетничу науку, 14-днєвого обосторонного виповідження, гігієнічних робітень, бюро посередництва праці і ин. Дотеперішні переговори між майстрами а челядниками не довели до порозуміння.

— **Гумористичний кутик.**

З бесіди оборонця.

Оден адвокат боронив двох злодіїв, з яких оден крав в день, а другий в ночи. У виголошеній оборонній бесіді сказав отже: Пан прокуратор при першій моїй клієнті подав яко обтяжуючу обставину, що він з повною безличністю крав в білий день; знова при другій клієнті зазначив, що він крав серед темної непроглядної ночи. Питаю отже пана прокуратора, коли злодій має красти?

Оповідки.

— **До всіх членів і прихильників „Просвіти“ в Сянічині і Лісчині.** Отсим в останнє, з огляду на загрожує існуванню філії „Просвіти“ внутрішні причини, просимо і взиваємо усіх висше покликаних, щоби прибули на збори філії „Просвіти“ до „Читальні Просвіти“ в Сяноці 4. липня, на годину 10. рано. Если члени не відуться, уважатимуться підписані за звільнених від обовязків виділових. — Від „Філії Просвіти“ в Сяноці: *О. Константинович*, голова. *О. Кушак*, секретар.

— **Великий фестин** львівського і збоїського „Сокола“ при участі інших сокільських дружин з околиці Львова відбудеся в неділю д. 12. с. м. в двірському огороді в Збоїсках під Львовом. Ближні вісти донесуть афіші.

— **Конкурс.** Комітет бурси тов. „Просвіта“ в Золочеві розписує отсим конкурс на прийняття 40 питомців до бурси на рік т. 1908/9. Приймати ся будуть гімназійні ученики, сини членів тов. „Просвіта“. Условія прийняття: 1) Батько (опікун) мусить бути членом тов. „Просвіта“. 2) Кождий питомець мусить бути зовсім здоровий, що потвердять лікарські оглядини з початком шкільного року. 3) Комітет бурси прийме лише добрих і пильних учеників. 4) Батько (опікун) ученика буде точно платити умовлену оплату з гори, найдалше до 5 кождого місяця. Вплата вносить 18—4 К. 5) Кождий питомець зложить при вступі 2 К на інвентар, а новопринятий 2 К вишисового. До подання о прийняття долучити треба: I. Свідоцтво шкільне ученика з остатнього півроку. II. Заяву, в котрій батько (опікун) ученика зобов'язує ся виразно умовлену за поміщене сина в бурсі кождого місяця точно згори платити. III. Св. убожества. Кождий прийнятий питомець має заосмотрити ся в сінник, ковдру, коцик до накряття ліжка, подушку, простирала на сінник, під ковдру і пошевки на подушку. Надто має мати відповідну скількість біля, одежи і обуви, бо в противнім случаю міг би ученик наразити ся на неприняття в останній хвилі. — Подання кождого ученика адресувати до п. Михайла Галушинського проф. гімназії в Золочеві найдалше до 6. липня 1908. — За заряд бурси тов. „Просвіта“: *о. Євген Громицкий*, катехит, *Михайло Галушинський*, проф. гімн.

Телеграми

з дня 2. липня.

Відень. На вчерашнім засіданні палати послів пос. Брайтер обговорював в формі наглого внесення подію в Чернихові. Потім за наглюстю внесення говорив пос. Романчук, а опісля міністер кр. оборони ген. Георгі пояснював справу ужиття оружжя жандармами в Коронці і в Чернихові. Бесідовикови часто переривав пос. Вітик. Промовляли ще пп. Томашевский і др. Олесницький, почім вибрано генеральних бесідників і скінчено засіданє. Слідуюче нині.

Відень. Polit. Korр. перечить рішучо донесенє англійських і російських часописий про привілеї Австро-Угощини в Македонії.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжжя і продуктів у Львові від 22. до 28. червця 1908:

	за 50 клг.
Пшениця	12.05—12.30 К
Жито	10.00—10.25 К
Ячмінь броварняний	7.00—7.25 К
Ячмінь на пашу	6.40—6.60 К
Овес	6.35—6.55 К
Кукурудза	7.90—8.15 К
Просо	8.75—8.90 К
Горох до варення	8.50—11.00 К
Горох на пашу	7.00—7.50 К
Бобик	6.25—6.50 К
Конюшина червона	100.00—105.00 К
Конюшина біла	35.00—40.00 К
Конюшина шведська	85.00—100.00 К
Тимотка	33.00—34.00 К
Ріпак зимовий	14.25—14.50 К
Насіне конопл.	9.75—10.00 К
Хміль	85.00—95.00 К
Насіне льняне	10.00—10.25 К
Льнянка	11.00—11.25 К

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	ввсчп
Кракова	5.50	8.55	1.30	5.45	9.50
Кракова	7.25	9.50	—	8.40	2.30
Ряшева	—	—	1.10	—	—
Підволочиск	7.20	12.00	2.15	5.40	10.30
Черновець	8.07	—	2.05	5.57	9.30
Черновець	—	—	—	—	12.20
Станиславова	5.40	—	—	—	—
Коломий	—	10.20	—	—	—
Стрия	7.29	11.43	3.50	—	11.00
Пустомит	7.29	11.43	3.50	—	11.00
Самбора	8.00	10.30	2.00	—	9.10
Любін	8.00	10.30	2.00	9.10	—
Рави рускої	7.10	12.40	4.50	—	—
Янова	8.26	1.15	5.00	9.25	10.10
Брухович	7.10	—	12.40	4.50	8.20
Брухович	8.15	—	—	—	—
Зимної води	5.50	7.25	1.10	5.45	9.50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	ввсчп
Кракова	3.50	8.25	2.45	7.00	11.15
Кракова	—	8.40	6.12	7.35	12.45
Ряшева	—	—	3.30	—	—
Підволочиск	6.20	10.40	2.16	7.45	11.10
Черновець	6.10	9.35	2.23	—	10.38
Черновець	—	—	—	—	2.50
Станиславова	—	—	—	2.40	—
Коломий	—	—	—	6.03	—
Стрия	7.30	—	2.25	6.42	11.25
Пустомит	7.30	—	2.25	6.42	11.25
Самбора	6.00	9.05	4.00	—	10.45
Любін	6.00	9.05	—	4.00	10.45
Рави рускої	6.14	11.05	—	7.10	11.35
Янова	6.58	9.15	1.35	3.35	6.30
Брухович	7.21	11.05	—	—	—
Брухович	6.14	—	3.35	7.10	11.35
Зимної води	3.50	8.40	3.30	7.35	11.15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

Ученик VII. класи гімназійальної пошукує лекції на час вакацій шкільних. — *М. Л. Бучач*. Poste rest.

Морелі найкрасшої якості, щоденно свіжо зривані з дерева, 5 клг. кошук franco 3 K 80 с. Пересилка залізницею 4 кошуків 14 корон.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(2—12)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Євгена Білінського в Збаражж.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сяняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках.

Держім ся покликку:

Свій до свого!

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перекладу папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Сховки депозитові.

(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно перекладувати може свої майно або важкі документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійший зарядження. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечення будинків, всяких річий домашніх і господарських, збіжжя і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідуює і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся членам. Звороти за р. 1906, 1907 вносили по 10 прц.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюванню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківському Товаристві.

Агенції „Дністра“ знаходять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12. 1907:

Фонд резервовий	К 1,003.364—
„ резерви премій	„ 613.720—
„ спец. на звороти	„ 50.939—
„ на ріжницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ емерит. урядників	„ 218.364—
инші фонди заосмотреня	„ 40.000—

Разом сума К 1,964.824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

З друкарні В. А. Шийковського.

Видає і відповідає за редакцію Семен Горук.

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровского (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовского в
пасажи Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Посольська палата зібрала ся знов після тридневої перерви, щоби полагодити важні предлоги, котрі правительство вважав необхідними і тому при-неволує палату ще майже цілий сей місяць до роботи. Одначе дневний порядок загачений натлими внесеннями німецьких радикалів, соціал-демократів і руских послів. Щоби дійти до предлог внесених правительством, відбула ся нарада клубових предсідателів, на котрій бар. Бек вказав на konieczність ухваленя бодай тимчасового закона в справі горівчаного податку, відкладаючи властивий закон на осінню сесию. Одначе і та нарада не довела до порозуміння, а міністер-президент заявив, що наколи на се не здобуде ся в тих днях посольська палата, він витягнув би з сего відповідні послідовности, значить, з цілим кабінетом виїс би подав о відставку. Можна сподівати ся, що сей напір злагодить опір сторонництва парламентарних, котрі не схотять доводити до крайности, до пересилення міністерско-го, котре би могло потягнути за собою пересилення парламентарне і можливе розв'язанє держ. ради.

Поки що одначе палата приступила перед доволі пустими лавами до розправи над наглими внесеннями. Деякі наглі внесення взяли внескодавці назад, а з черги почала ся розправа над внесеном п. Брайтера в справі подій в Чернихові. (В сій справі подали також рускі послі, соціал-демократи і польске коло окремі внесення). Внескодавець піддав острій критиці закон про риболовлю ігалицьку адміністрацію, а особливо справу про відповідне поступованє жандармів. В сій розправі промовляли з руского клубу п. Романчук і др. Олесницький, котрих промови подаємо тут за коресп. бюром.

Пос. Романчук пригадав, що в наслідок інтерпеляції в справі Чернихова міністер внутр. справ прирік зарядити потрібне об'єктивне слідство і подати его вислід до відома парламенту. Але хотай з тої пори минуло пять тижнів, ми не чули заяви міністра. Бесідник представляв подрібно лайдацтва, яких допускали ся в останніх літах жандарми в Галичині. Вказував на випадки в Нижнєві, Ляцкім і зазначив, що сего року в часі трех місяців в Коронци, Чернихові і Фельштині убито разом 15 осіб, 14 тяжко ранено а багато легко. Причиною

такого поведення жандармів супроти руских селян є се, що населенє занадто терпеливе і лагідне, та що в Галичині хотять утривалити погляд, що Поляки є панами а Русини наймигами. Крім того надужитя жандармерії ніколи не є карані, бо панує погляд, що тим способом зберігає ся повагу низших органів, хоч не видить ся, як дуже шкодить ся тим вишим властям. (Притакунаня на руских лавах). Бесідник надіє ся, що палата прийме наглість его внесення і тим способом виступить против надужитя і насильств поодиноких органів супроти селян. Внесенє є нагле, бо таких річий не повинно ся терпіти ані 24 годин особливо коли заходить небезпека, що повторить ся се, що вже в сім році стало ся. Бесідник просив ще раз палату, аби прийняла его внесенє.

Пос. др. Олесницький зазначає, що мордованє селян в Галичині стало ся немов правилом. Такі випадки обговорювано нераз в парламенті, але винних жандармів все оминала кара. Польске коло виступило тепер з інтерпеляцією, але в душі противним дійсному становищу справи, і жадає покарання підбурених селян. Чернихівська подія є ясна, бо тут ограблено селян з давного права риболовлі, а не прийнято навіть їх офери на винайм права ловленя риби. Галицька адміністрація дала силу в руки вельможам а бідний селянин гірко відчуває ту власть. Чернихівських селян навіть не повідомлено про винайм права риболовлі гр. Коротовским. Арештованє отже хлопця і его матери за ловленє риб було незаконне. Відповідь міністра представляє жандармів невинними баранцями, а Русинів робить ся винуватими. Тим чином в краю не може прийти до згоди, бо о основую згоди може бути лише справедливість.

Міністер кр. оборони Георгі відповів на сї промови на основі урядового звіту який ему, як він сам зазначив, прислано і представляє у відміннім освітленю сї події, а наслідком того дійшло до острої перепалки між міністром а послом Вітиком, котрий перебуваючи промову міністра, назвав его поетом в мундурі а всі его виводи видумкою.

По промові дра Олесницького замкнено розправу і вибрано генеральних бесідників Вітика „за“, а Лазарського „проти“. Розправу перервано, а нині відбуває ся дальше засіданє і розправа над тими внесеннями наглими.

Заграниця.

Перський шах Мегемет Алі, котрий розв'язав бомбардуванєм меджліс, є чоловіком енергічним і має доволі політичного розуму. Одначе є він

типовим володарем східним і его відносини до конституційного устрою держави не конче прихильні. За життя батька був він губернатором в Тебріс, де завів лад, але уживав вельми жорстоких способів. Коли его отець прихилив ся до конституційного ладу і перських вольнодумців, повитав він з великим невдоволенєм проголошенє конституції і утворенє парламенту. Равна смерть батька вивела его на престіл, а тоді записав він, що буде берегти конституцію. Але се вчинив він з konieczности, хоч не закривав невдоволеня, що віднято ему самовладу. Може бути, що шах під напором Англії додержить приреченя і скличе новий меджліс, що буде податнійший для бажаня народа одначе можна сумнівати ся, чи справді він схоче берегти конституцію. В Персії має шах противника поважного в особі старшого брата помершого шаха, князя Ціллі-Салтана, але не уроджений з княжни каджарского дому, не обняв престолоа. Его пспирають противники теперішнього шаха, а Ціллі удає прихильника конституції і Перси бажалиб его бачити шахом. Він був губернатором Іспагану і правив строго, але витворив знаменитий корпус війська, розв'язаний відтак на приказ вітця Наср Едіна. Тепер має він 65 літ, але ще доволі рішучий і потягнув за собою багато людей. Має він такі добрі вигляди, що представники Англії і Росії звернули ся до него, щоби залишив агітації, бо перешкодить утриваленю ладу в Персії. Лад ніби то привернено, але чи на довго, можна сумнівати ся.

Дорадники шаха Мегемета Алі велять ему немилосердно виступати проти «революційників», але его положенє трудне задля недостачі доброго і численного війська. Має він ледво кілька тисяч неправних жовнірів, а між ними лише бригада козаків перських під проводом російского полковника Ляхова добре зорганізована. Тимчасом надходять з Тегерану найсуперечнійші вісти. Урядові вісти запевняють, що є спокій, а наспівші до Льондону телеграми звіщають, що вся північна часть Персії повстала, а ненависть звернена головно проти російского полковника. В краю потворили ся „чорні сотні“ а анархія розвельможила ся. Повішено 12 послів. Шах жалує ся королеви Едвардови, що англійске посольство дає збігцям приют, одначе король вказав на численні страчення без засуду виконані. В столиці велике пригнобленє.

Допись з Косівщини.

(Про побут віцепрезидента намісництва в Косові).

Гуцули жалувались на різні напасти, які їм творять в повіті. Для перевірки тих жалоб прийшов 19. червня до Косова віце-президент намісництва, п. Клеберг. Можна лише погратувати того вибору. Чоловік то незвичайно правий, в обходженню з гуцулами дуже людяний і не пропускаючий ні одного похиблення під властним.

Заворушене сегорічне між гуцулами має свій почин в тім, що prezes rady narodowej Cieński винаймав польоване в лісах камеральних а управитель дбр держ. в Гриневій не хоче «аби не виположити звірину з лісів», наймати гуцулам на охорону перед спекою або тучею окрайків, положених при полонинах гуцульських а котрі гуцули доси щорічно наймали. Бути може, що правдою буде поголоска: «управитель хоче приподобатись Ценьському, бо має дисциплінарку».

Гуцули подавали устами о. Попеля дуже драстичні докази всяких надужит. Пр. гуцул жене стежкою в лісі камеральнім безрогу для відховання, тож за се вимірює ся за ушкодження кару 4 сот. (і так уже пересолену), а кошти комісійні виносять 24 К., — або гуцулка іде до потока, в лісі камер. положеного, бо иншого місця у верху полонинським не має, і за се кара 20 сот. крім коштів комісійних! Ті комісії, зв. lasówki, відбували ся за Сабата й два рази в місяць, а коли згадаю, що віддалене зарядів дбр держ. виносить 50—70 клм., то можна дуже боліти над кривдою гуцулів. Іздає ся з сеї причини звідав президент Марковського, концепісту наміс. в старостві в Косові, як часто відбувають ся тепер такі комісії, а концепіст не заикнувши ся сказав: raz na trzy miesiący. Та правдомовність Марковського обнажив в кілька хвиль пізнійше староста тим, że komisuje odbywają się co miesiąc. Президент мусів собі добре зятимити ролю Марковського, бо не велась єму й оборона других надужит.

Хотілось єму боронити учителя Gallewicz, котрий закладає і помагає закладати шинки, — котрий є агентом якхсь дурисьвітів для гуцулів аж у Пешті, так «письмо очи коле», бо в руках. Наводжу дословно лист, який Gallewicz пише, може й до самого Марковського: „Przy tej sposobności upraszam o łaskawe powiadomienie mnie, czy wolno mi będzie przy tem handlu wykonywać sprzedaż słodzonych napoi we flaszkach opieczetowanych o pojemności nie mniejszej jak 0.35 l.“. Так само записано в книзі ухвальній Ради гром. в Довгополи, що в дни 14. листопада 1905 вніс Gallewicz на уділене дозволу на шинк Іванови Савчукови.

О агентурі Gallewicz свідчить письмо: „Budapest 10. Juni 1908. Durch Herrn Waleryan Gallewitz erhielt ich Ihren werthen Auftrag wegen Beschaffung eines Darlehens von 8000 Kronen. Nachdem ich zur Effektivierung desselben den Betrag von Kronen 31.40 benötige ersuche mir diesen Betrag ehestens einzusenden, damit ich die Sache durchführen kann. Meine Bitte wiederholend, hochachtungsvoll Meller.“. За сю ревяість, за такі заслуги мала ц. к. Рада шк. окр. в Косові уділити Gallewicz ови великі похвали, а надієсь він ще більших, бо дурить гуцулів «я буду все в гору лізти».

Хотів Марковский доказати, що не було надужит при посліднім виборі (доповняючим до Ради пов., так не вдалось, бо п. Боечка, свідомий вийт зі Старого Косова, поклав письменний довід перед президента. При тім було дуже влучне осуджене президентом кацапско-польскої перфідії «хто вяже ся словом, повинен

его додержати, бо инакше є чоловіком нечесним». Для зрозуміння наведу пояснення Т. Боечка. Перед вибором до Ради пов. прийшов Гулла, судия в Косові, до Боечка в хату з тим, що покладе єго на свою листу „а староство підопре против о. Попеля“ а тимчасом Гулла і єго протектори казали немилосердно крисити з карток до голосованя Боечка, а на єго місце вписувати збанкрутовану креатуру Дудикевича і польску. По осуді президента спустили кацапки (замовлені Марковским) ніс на «квінту» а до затіапованого posła Tracza близились лише такі людиці як вийти з Ростік, Тюдева, Перехрестного, Ферескулі і Ясенова.

Швіндель з будовою шкіль в Косівщині виявивсь у цілій своїй наготі. Школи, побудовані за грубі тисячі, валять ся до року-двох! Ні при чім була оборона ком. Тишковського будівничого. Лице лупалось за таку оборону! Такою то правдою правлять і правлять ся деякі комісарі. Коби то вони взяли собі примір з президента, котрий просив ся у людей «на пів години, абим міг що зісти у Савіцького» (трактиєрня), а тим часом комісарі деякі велять годинами вистоювати на морозі-дощі «бо пани їдять» — а їдять recte бенкетують у соперників гуцулів!

Цілком слушно виніс президент, що Bielecki burmistrz Kut не може по справедливості розсуджувати кривди починені містови товариством для експлюатації дерева, при котрім є «фервальтером». Для того зажадав від Марковського, що боронив Белецького: „albo jedno або drugie — albo burmistrzostwo albo ferwalterstwo“.

Спізнав президент, як то «легким сердцем» карає виділ Ради пов. при помочи староства „непокірливих“ вийтів, тож казав Марковському забрати засуди на карі і зажадати від виділу близшого означення „за що ті карі“, щоби покривдені могли боронитись. Виявилась при тім, господарка на дорозі пов., бо роботи, виконані перед роком, й доси не поплатені. Як би так більше було часу, то виявило би ся, якого страшного надужитя допускали ся при доставі шутру на дорогу повітову. Та сим повинен би занятись виділ краєвий. Може би там найшов ся який Міхальчевский. Коли би так частійше заглядали в Косівщину такі розважні люди як президент, то не було би онудала „zastraszać się szerzenia gadkalizmu“. Колиб забрано собі так, як свого часу комісара Стан. Марковського і Тишковського, то відотхнули би троха темні люди в Косівщині!

Певний.

Промова п. д-ра Олесницького

виголошена в палаті послів при бюджетовій дискусії дня 1. червня 1908 р.

(Дальше).

До великих хиб теперішнього адміністраційного поступованя належить се, що навіть при спорах сторін не признає ся вигриваючій стороні коштів спору. По справедливості треба би бажати, щоби при спорах приватних сторін, так само як буває при цивільних процесах, прогринаюча сторона платила вигриваючій кошти спору, а коли сторона має спір з державою, щоби держава в разі програної була обовязана звернути кошти вигриваючій стороні. В сім напрямі належало би доповнити закон про утворення адміністраційного трибуналу, а те доповнене певно причинилось би до значного зменшення числа неоправданих жалоб до трибуналу.

А вже найгірше має ся річ з полі-

ційним карним поступованем. Тут панує крайня самоволя властей і їх органів, тут найгірше нарушує ся права горожан! Для того поліційне карне поступоване вимагає як найпильнішої реформи так в матеріальнім як і в формальнім напрямі. В однім і другім напрямі не треба на мою гадку передонсім забувати, що поліційне карне право є лише виемком з правила, що „ніхто не повинен бути лишений свого властивого суди“. Се правило нашої конституції позваляє уважати поліційне карне право лише за виемок в разях, коли ходить о охорону осіб і майна, о безпеченство і лад комунікації, о безпроволочну охорону перед загальним небезпеченством; але не повинно оно виходити поза сї границі, бо все то належить до судів. Таким чином адміністрація мала би значно менше що робити.

У всякім разі треба би матеріальне поліційне карне право упорядкувати одноцільним законом; бо в теперішніх постановках, що містять ся у всіляких декретах надворної канцелярії, законах і розпорядженнях, навіть фаховий чоловік не годен визнати ся, а чоловік звичайний не в силі знати, що єму в різних хвилях робити, а що залишити, щоби не вийти в конфлікти з поліцією.

А вже формальне поліційне карне право в Австрії — то такий дивогляд, що не має собі пари. Цілою підставою процесового поступованя і цілою директивною для него є сих кілька слів § 13. ославленого Prügelpatent-у з 24. цвітня 1854: «Єство вчинку треба розлідити як найпростійшим способом». Обжалований звичайно не знає, хто єго обжаловує і о що, він не знає, хто против єго свідчив і що казав; він дістає лише рубрикований витяг зі списку кар, з котрого він знов не може зрозуміти, за що єго покарано, бо той витяг ніколи стороні не дає потрібного пояснення що до вчинку, на котрім опирає ся засуд, так що сторона не має змоги доходити свого права рекурсом. Для того загально і цілком слушно домагають ся зміни теперішнього поліційного карного поступованя і оно справді вимагає пильної і основної реформи.

Отсе були би в короткім начерку головні засади, котрі треба узглядати при реформі адміністраційного поступованя. Але сама реформа єго не може мати бажаного успіху, коли заразом не переведе ся організації адміністраційних властей, так щоби можна мати певність, що приписи, які мають б ти видані, будуть справді виконувані.

Теперішній стан річий в наших адміністраційних, особливо політичних властях безумовно виключає всяку надію на поправу. Кажу се бодай з галицького становища, бо відносини галицьких політичних властей знаю докладно.

Політична адміністрація має чим раз більше роботи, а при занадто великім просторі наших повітів, особливо східних, є так обтяжена працею, що вже через те одно годі поговорити про правильне функціонуванє. До того наші адміністраційні урядники не мають ані достаточного теоретичного приготування ані достаточної практики. В університеті слухають лише в однім семестрі адміністраційної науки, так що можуть що найбільше лише дуже загально пізнати її теоретичні засади, але не австрійські адміністраційні закони.

Вступивши до уряду, починають пізнавати ту безліч законів і розпоряджень; але зараз таки приділює ся їх до служби і велять ся їм виконувати закони, котрих они щойно мусять учитись. Можна собі уявити, яке то мізерне мусить бути урядованє і такі молоді, недосвідчені повітові концепісти і навіть практиканти рішають нераз в дуже важних адміністраційних або й найважніших правних справах. Аж по роках, як до спосібностей і

пильности, виучують ся ті пани адміністраційних законів, а лиш дуже рідко мають вони змогу і нагоду далше поступати в науках, хоч як раз в їх уряді ріжнородність задач вимагає високо теоретичного образования.

Тим то й не дивно, що при таких обставинах скоро минає молодечий жар, що загніжджує ся в тих урядах плендріян, що найважніші справи часто роками ждуть полагодження, що адміністраційним урядникам бракує всякої ініціативи, що старий досвідчений адміністраційний практик дає молодшому підвласному урядникови науку, ніколи не робити більше, ніж треба, щоби не попасти в дисциплінарне слідство. (Сьміх).

Але від дисциплінарного слідства є наші політичні урядники безпечні, коли тільки добре сповняють три свої головні задачі: асентерунок, стягання податків і вибори. Урядник, що в сих трьох річах іде правительству на руку, є безпечний, що всі інші хиби, навіть надужиття урядової влади, не пошкодять ему в его кар'єрі, противно навіть допоможуть до скорішого аванзу. Се відноситься до особливо до виборів; спеціалісти від виборів мають бодай у нас в Галичині за всігди першенство в урядовій кар'єрі.

З уваги на те все треба признати, що без основної реформи адміністраційних властей годі звести їх урядованя на правий шлях. Як перевести реформу те перішньої організації тих властей, се належить до найтрудніших задач, які тепер маємо. Про сю справу вже від років дискутують правничі круги; нею займає ся правительство, а і трона річ при отвореню сеї палати вказувала коротко на сю справу. Загал же ініціативи від правительства і палати.

Всілякі проєкти тої реформи займають ся головними точками нової організації і всіляко старають ся їх поладнати. Також правительство передало державній раді перед чотирма роками проєкт; але в ній містяться лише студії над реформою внутрішньої адміністрації австрійської без позитивних внесень. Від того часу справа станула, хоч теперішні відносини більше ніж коли небудь домагаються якихсь рішучих позитивних кроків.

(Конець буде).

Анатоль Вахнянин.

Листи до Пантелеймона Куліша

пис. в р. 1869.

Подав

Кирило Студинський.

(Дальше).

5. Пятаєте в мене Добродію, чи не печатати Вамъ казки. Пані Вашої у Венеції? Не було би Вамъ зъ сего якого лиха від Москалів? А до того хотів би я видати се в імени Просвіти, задержавши ім'я авторки. И такъ не знати, коли ваші Просвітники спроможуть ся на яке небудь діло — то бодай вистачалибъ ми не нашу працю.

6. За Псалтирь скажу Вамъ Добродію, рішуче слово, коли ино Диметъ зъ Кліва поверне. Тоді роспишемо пренумерату.

7. Долучаю Вамъ одпечатокъ Йова, Здається що буде добрий форматъ. Печатаємо его ажъ у 500 примірникахъ. Шкода би була жалувати ту грошей — а ріжниця не велика.

8. Шесте и семе (а може и осьме число) печатали ми у 1½ аркуша. Йова не можемо розривати — а за Йовомъ мало дечого містилось у Правді.

9. Проту, вишліть намъ святого Письма,

бо не стане (59 акр.) присланого ино на 7 число.

10. Залучаю Вамъ, Добродію, рахунокъ зъ одержанихъ від Васъ 200 р. и зъ грошей 185 р. 20. котрі вплинули на Правду. (А. а.).

11. Проту о присилку 200 р. підля умови.

12. Чи платити усе за висилку Правди до Росві, чи нехай би собі тамъ платили, а ми лишень рекомандували?

13. Товариство Просвіта може теперъ впливати и на шкільні книжки у пишчихъ клясахъ. Ось теперъ одержавъ я відъ ради шкільної на руки Дирек. Ільницького (члена Просвіти и Ради шкільної) до перегляду Читанку для II-гої народної школи, а окрімъ сего и матеріали надіслані до Ради шкільної для сихъ читанокъ. Забираюсь до сеї роботи, та те тільки жалю, що крімъ Омеляна нікого другого такого, щобъ можна ёму повірити єю працю, та щобъ вінъ мудро хочъ трохи зъ неї вив'язавъ ся. Коли Добродію въ васъ є маленькихъ коротенькихъ віршівъ для дітей, якъ їмъ хвалити Бога рано и ввечір'я и за кожнимъ діломъ, привіта на весну, про пастуше життя, про четверту заповідь и таке друге, або короткі оповідання моральні, то зробить ласку висилайте, а я симъ часомъ и ту и де инде по Галичині за симъ роздивлюсь такъ щобъ зъ новимъ рокомъ шкільнимъ (1 Вересня) мали ми готову читанку для дітей й для нашого смаку. Хочъ Рада шкільна не прийняла до шкіль фондичної правониси, то мову можемо тамъ нашу ввести. Коби ино такъ далше а ми скрутимо кацапамъ голову хочъ у тимъ згляді. Пані Ганни Барвінокъ бабчич, хочъ кілька знадобились би теперъ. Я прошу бодай десятокъ намъ вислати.

14. Федьковичъ надіславъ такожъ віршъ на роковини Тараса — не дуже кривавий — годі ёго друкувати, хайби уступами. — Дивний сей Федьковичъ — я писавъ до его и просивъ его, щобъ взявъ участь при Правді. Він відказавъ ся, бо бувъ дуже розлючений на громадянівъ Львівських. Просивъ я въ ёго и віршъ на роковини Тараса; и відъ сего відказавъ ся — однакъ теперъ надіславъ ажъ два. Теперъ відгукнусь я до ёго на ново, бо шкода сего чоловіка, а мавъ вінъ и причину гніватись на лівихъ нашихъ Громадянівъ.

Ось теперъ бувъ у мене громадянинъ Чвартацький — учера не бувъ на пробі співочій, та за те ниньки и вичитавъ я ёму. Я теперъ страшу їхъ вже, що коли такъ далше лінувати муть ся, то я поцураюсь їхъ зовсімъ. Те помагає, та літають вони теперъ, не ходять, щобъ ино на їхъ не гніватись, та щобъ гарно випали роковини Шевченка. — Раджу собі якъ можу, та може черезъ якийсь часъ у насъ инакше стане, якъ досіль було.

Изъ симъ и працюю Васъ Добродію и здоровлю! Клонюсь низенько Вашій добрій Пані та Івану Івановичу.

Щиро прихильний

Наталь.

(Дальше буде).

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В суботу: руско-кат.: Юліяна еп.; римо-кат.: Флавіяна. — В неділю: руско-кат.: Евсенія сщм.; римо-кат.: Івана і Павла.

— Наука рускої мови в угорських школах. Минулого тижня порішив угорський парламент предложений міністромъ просвіти гр. Апоніємъ проєктъ закона о безплатній елементарній науці шкільній. В додатковім розпорядженю до сего закона сказано, що кождий учитель мусить знати мову того народа, якого діти навчає. В наслідок того в державних учительських семінаріяхъ будуть учити учеників мови одної з т. зв. національностей. Рускої мови

будуть вчити — як доносить „Наука“ — в марморешко-сиготській державній прелеранді. З початкомъ слідуєчого року шкільного буде там руска мова обовязкова по всіхъ клясахъ. Лиш вчити ёї будуть всего по дві години на тиждень. Нема чого одушевляти ся сею постановою, бо она далеко не відповідає дійснимъ національнимъ потребамъ угорських Русинів, всеж таки слід ёї зазначити як оден важкий крок до ліпшого.

— Засланє. Дня 3. цвѣтня с. р. в Київі на предмісті Свѣтошині арештовано лікаря Ол. Кониського, сина відомого українського письменника. Приводом до сего арешту стало те, що підчас ревізії в дверника при домі матери п. Кониського (М.Благовіщенська вул. 80), знайдено 5 револьверів з патронами. Після арешту д. Кониського посаджено в лугівську тюрму в Київі, де він сидить і досі! Тепер, як повідомляють „К. Вѣсти“, з постанови особливої наради при міністерстві внутрішніхъ справ его висилають на 2 роки в Архангельщину.

— „Світова Зірниця“ припиняє ся. Редакція „Світової Зірниці“ в Могилеві над Дністромъ повідомляє своїхъ передплатників, що через брак грошей видавництво часописи з 14. липця сего року припиняє ся. Тих рокових передплатників, котрі захотять одержати гроші, що їм належать ся за друге півріччє, редакція просить написати їй про се до 14. с. м., бо до того часу саме закінчують ся всі рахунки.

— Нові приписи що до іспитів зрілости в середніх школах не могли многим педагогамъ старшої доби трафити до зрозуміння. По новимъ приписамъ кождий з питаючихъ професорівъ яко член комісії мавъ заявити що до загальної зрілости абітурієнта. Тимчасомъ лучали ся між старими професорами такі, що оцінювали умовий розвій і дозрілість абітурієнта після відповідий із свого предмета. В одній з львівських гімназій стало ся, що оден і той самий професор питаючий ученика при матурі з двохъ предметів і маючи з того титулу два голоси в комісії, оден голос віддав за дозрілістю а другий голос проти зрілости того самого ученика і вперто домагав ся, аби се запротоколовано. Комісія дивувала ся сему двоякому поглядові професора на одну і ту саму справу і зрозуміла ёї аж тоді, коли перевірила, що абітурієнт оден предмет при іспиті умів, а з другого дав недостаточні відповіді. Довгихъ пояснень треба було до пересвідчення дотичного професора, що після новихъ приписівъ члени іспитової комісії мають заявити ся за загальною зрілістю абітурієнта, а не за зрілістю на основі відповідий з одного предмета науки.

— Остерога перед еміграцією до Канади. На основі найновішихъ інформацій остерігають власти перед зарібковою еміграцією до Канади. Особливо повинні здержати ся від неї ті що гадають заробити гроші при промислі або при будівляних підприємствах або при будові залізниць, бо таких зарібківъ стало тепер в Канаді дуже обмаль, а платня дуже понизила ся. Се подаємо до відомости нашого загалу тим більше, що агенти заохочують нашихъ селян особливо з Буковини й Покутя, щоби їхали на зарібки до Канади. Між австрійськими емігрантами, що пішли шукати зарібку в Канаді, панує тепер страшна нужда. Сотки людей — як довідуємо ся з найкомпетентнішого жерела, бо із австрійського консуляту в Канаді — остає без занятя, не маючи ані помешканя, ані поживи. Було вже навіть кілька такихъ случаїв, що наші емігранти з нужди й розпуки відбирали собі самі житє!

— Іспит зрілости в гімназії в Дрогобичі відбув ся під проводомъ краевого інспектора Е. Двоєского в дняхъ 19—22. червця с. р. Іспит зложили з добримъ успіхомъ: Адамовичъ Йосифъ, Бартошевський Володислав, Бріх Франц, Добоєвичъ Станіслав, Гавлік Тадей, Герстенфельд Яків Вольф, Готтесманъ Гаскель Ян, Грушовський Самсон, Кельгоферъ Ізидор, Кондрат Антін, Крайсбергъ Бернгард, Кубаля Мечислав, Лобое Кароль, Мухайлівський Теофіль, Несвятовський Тадей, Никоракъ Володимир,

Стшельчинський Льонгін, Швабович Тадей, Таненбаум Ізраель, Урбанович Севастьян, Уріх Ромуальд, Файгісер Файвель і Хаас Маркус. Не упав ніхто.

— **Вистава псів ловецьких** і інших расових, уряджена „Ловецьким тов-ом“ в палаті штуки на повиставовій площі у Львові, буде тривати два дні: завтра і через неділю. Окази псів мають бути вельми цікаві. Між іншими угорський гр. Сечені, подружений недавно з америк. мільярдеркою Вандербільд, зголосив на виставу 7 ямняків.

— **Вивіз покладів з рос.** Поділя за кордон усе збільшує ся і збільшує ся, через се й ціна на них усе підносять ся. Скуповують ся поклади по губернії й великими незнавими партиями, головним чином по районах, що близькі до залізниці, а також і поблизу кордону: з повітів — брацлавського, винницького, летишівського, літинського, просяківського і почасти ушицького поклади експортують ся через станцію Волочиска, а з повітів — моголишівського, ямпільського і по части кам'янецького — через Новоселицю, і зрештою часть кам'янецького та ушицького повіта при кордоні обслуговують Гусятин та Гуковську станцію. Щороку з Поділля до Австрії і головним чином в Німеччину покладів вивозить ся кілька мільйонів штук. („Рада“).

— **Камінь Якова.** „І Яков взяв камінь, що мав під своєю головою, і зробив з него жертвенник і полив оливою, а то місце назвав Бетел“. Камінь сей, про котрий згадує біблія, а котрий Яков поклав собі був під голову і спав на ній тоді, коли в сні видів небесну драбину, перебув — як то сконстатувала іспанська академія наук, — дивну вандрівку. По смерті Якова, потомки его переховували той камінь яко велику святість. Коли же діти Ізраїля переходили через Червоне море, не хотіло ся їм нести той камінь, бо був за тяжкий, і лишили его в Єгипті. Тодішній фараон мав доньку іменем Секту. Она віддала ся була за якогось Грека і дістала той камінь на віно. (Чи чоловік єї був тим дуже вдоволений, — про те мовчить історія). Обов покинули Єгипет і оснували в Іспанії місто Бріганція. Потомки їх занесли той камінь з собою до Ірландії і на камені Якова коронували ся через кілька сот літ ірландські королі. Пізнійше занесено той камінь до Шкотії а звідси до Вестмінстера. Там стояв він на тім місці, де сидять англійські королі підчас коронації. В Ірландії переховувано той камінь в Тара, що була аж до кінця шестого століття столицею Ірландії. Давнійше був здогад, що там, де лежав камінь Якова, мусів знаходити ся також кивот завіта і таблиці з заповідями Божими. Для того якийсь Гурне робив там пошукування в тій надії, що знайде там якісь старинні пам'ятники і дасть їх в дарунок королеві Едвардові. Пошукування однак не довели до нічого.

— **Дрібні вісти.** В Чукві коло Самбора буде отворена з днем 16. с. м. поштова складниця. — В Зарванці, золочівського повіта, вибух оводі пожар на даху залізничного двірця від іскри з локомотиви. Завдяки енергічному ратункови огонь загашено в самім почині.

— **Гумористичний кутик.**
Ангели в димі.

Кондуктор: Даруйте, пане, але ся переділка для некурячих.

Подорожний: Де є ангели, там мусять бути облаки.

Оповідки.

— **Курс пожарництва** в львівській „Соколі“ продовжує ся від нині 8. год. вечером. — **Пожарна секція.**

— **Виділ тов-а „Руска Академічна Поміч“** звертає ся до української суспільности з просьбою, аби в справах лекцій і всяких бюрових занять звертала ся до комісії лекційно-інформаційної згаданого тов-а, котра старати ся буде поручати як найвідповіднішого петента. Згадана комісія урядує що дня між 11—1 год. в льокалі товариства при ул. Зи-

блівєвича ч. 3. — За комісією лекційно-інформаційну: Ів. Мельницький.

— **З залізниці.** Контроля доходів (відділ VII) львівської Дирекції залізничної перенесена зістала на давнійший черновецький дворець, а відділ для справ комерційних з дому при ул. Красіцких 14. до будинку ц. к. Дирекції залізн. на 3. поверх. Бюра відділу правничого, економату і видачі карт по зниженій ціні перенесено до дому при ул. Красіцких ч. 14. в подвір'ю.

Телеграми

з дня 3. липця.

Льондон. Заповіджені маневри англійської флотії на Північній морі, які викликали були в Німеччині великий несупокій, розпочали ся вчора. В маневрах бере участь 78 воєнних кораблів, 8 міноносців, 145 контрторпедовців і 30 підводних суден.

Прага. Зїзд славянських студентів в Празі ухвалив внести просьбу до цісаря о помилуване Січинського.

Відень. При тягненню кредитових лосів з 1858 р. упала головна виграна в квоті 300.000 К. на серию 4172 ч. 34; 60.000 К. на с. 559 ч. 37; 30.000 К. на с. 1387 ч. 51.

При тягненню лосів австр. Червоного Хреста гол. виграна 30.000 К. упала на серию 3953 ч. 34.

При тягненню віденських лосів комуналь, них з 1874 р. гол. виграна 400.000 К. упала на с. 279 ч. 14.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстусової і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 2. липця: Марія Папц, Верблячин; Анна Константинова, Нерві (Італія) Варвара Карпишин, Вороблячин; Марія Кочерган, Яворів; Анна Зефір, Збараж; Катерина і о. Григорій Селянські, Тулуз; Юстин Гаврисевич, Чагрів; о. Володимир Кальба, Соколівка; Роман Алексевич, Угнів; др. Станислав Полянський, Краковець; Володимир Кмицикевич, Манастирок; Ігнатій Гарасевич, Чернів; Юліан Міськевич, Бучач; о. Іван Коцюба, Тисмениця; Леонид Теодоров, Рим; Микола Островерха, Перегінсько; Василь Мозолик, Глещава; о. Николай Анастасієвський, Сапогів; Михайло Ільницький, Тисмениця; Михайло Багудич, Гіріє.

Штучні навози.

При суперфосфатах по 20 до 40 К опусту на вагоні і зворот коштів перевозу (фрахту) а при томасині по 15 К опусту на вагоні оферує Спілька для господарства і торгівлі в Перемислі.

Ученик VII. класи гімназійальної пошукує лекції на час вакацій шкільних. — **М. Л. Бучач.** Poste rest.

Морелі найкрасшої якості, щоденно свіжо зривані з дерева, 5 клгр. коштик franco 3 К 80 с. Пересилка залізницею 4 кошків 14 корон.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(3—12)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Євгена Білінського в Збаражі.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурей тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по священниках.

Держім ся пеклику:

Свій до свого!

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купув і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнішій денній курсі,
не числячи ніякої провизії.

Працюйте і щадіть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою
у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векслі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени забезпечені в „Джістері“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки 2,795.183 К.
Позички уділені 3,410.684 К.
Удїли членські 234.398 К.
Цінні папери 130.452 К.
Фонд резервовий і інші 46.842 К.
Льокації 182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломий	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любін	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломий	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:03	4:00	—	10:45
Любін	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені +.

З друкарні В. А. Шийковського.

Видає і відповідає за редакцію Семен Горук.

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
напереднє застережене. —
Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Грізна хмара.

(X) На політичній овіді Європи висунула ся від недавного часу темна хмара, котра заповідає грізну тучу, що може мати вельми важкі послідовности для могутньої Німеччини, а крім того, також довести Австро-угорську монархію до небезпечної безвиглядної заплутанини.

Умови заключені в Ревлю вказують, що Австро-Угорщина в заграничній політиці спинила ся в небезпечнім становищі, котре може нанести їй більше шкоди, як внутрішній розлад. Показує ся, що Англія вимірила свої стріли на Німеччину, котра властиво не має безпосереднього інтересу в македонській справі, але віділила Австро-Угорщину, а Німеччина не схоче виступити до боротьби з цілою європейською коаліцією в обороні нашої монархії. Англія намагає ся зни-

літику, котра простирає свої залізничні від Орсови до Царгорода, звідтам до Багдаду і перського заливу, а з другого боку від Алеппо по Медіну і Мекку, а свої капітали, своїх інженерів і військових інструкторів віддає на услуги султани та хитрою і послідовною політикою бажає вихиснувати іслам яко кріпке забороло проти світового володарства Англії.

Німеччина висунула хитро імперіалістичну політику — а Англія підносить могутній удар на довге рамя Німеччини і трафляє нашу монархію. Англія дуже радо виголошує гуманні промови, дає гроші на такі благородні цілі, як визволенє народів на Балкані, а до балканського комітету в Лондоні належать найвизначніші представники духовенства, аристократії і диванізму. Але при всім тим відбуває ся різня болгарських і сербських ватаг, і доходить до того, що треба буде на останку приступити до розвязки турецького питання, до поділу Туреччини. Нема нічого більше понижаючого і болючого для Австрії, як те маловажає, що проявляє ся в усіх численних розвідках англійських диваністів і англійських місячників про балканське питання як раз супроти найбільш інтересованої сусідньої держави Австрійско-угорської.

А се опирає ся не так на незнання життєвої звязи великих народів нашої монархії з населенням Македонії, як радше на добрих, на жаль інформаціях про наші внутрішні відносини, про ослабленє нашої армії Мадярами і про неможливість сильної, повітним обставинам відпо-

відної політики заграничної у нас. З мнотких важних представлень можна напевно догадувати ся, що они походять з пера добре поінформованих мужів в заграничній службі англійській або що они сими інформаціями руководять. А треба тямити, що в Англії не роблять політики, до котрої не підготовлено би наперед основні в прилюдній опінії і необроблено її як слід. Про Австро-Угорщину говорить ся там всюди з таким легковаженєм, як би она лежала на другій півкулі. Лише Німеччина є грізним ворогом, а коли мова про Санджакську залізницю, то зараз говорить ся і про Багдадську, котра є страшилом для англійських імперіалістів. Може Англії поведе ся виперти Німеччину з непевного ще її становища, яке нині она займає в турецьких областях, але се на заході Балканського півострова викличе конечно пожежу, котра може перенести ся і на сусідні австрій-

В Босні і Герцоговині кипить, в Баянлюці згноблено ворохобні почини і увязнено заговорників, а були також вісти, що до Петербурга вислано з Босни і Герцоговини петиції, щоби Австро-Угорщину приневолено до сповнення повіреного їй Берлінським договором посланництва і надання тим краям прав і свобод. Лише з усею силою добре zorganizованої публичної сторожі удає ся тамошній управі удержувати спокій.

А недавно висловив ся один Серб, що „сербско-хорватський нарід, що заселює Сербію, Боснію і Герцоговину, Далмацию, Чорногору, Хорвацію й Істрію, мусить зєдинити ся і зєдинити ся, чи то з Австрією, чи без неї“. Треба тямити, що сей нарід, хоч що до ісповідання поділений, є національно одноцілий, отже супроти сеї обставини наведений вислів Сербів є великим і важним питанням, бо Австро-Угорщині не може се бути байдужною справою, чи сей нарід, що числить около 10 мільонів, буде приятелем чи ворогом нашої монархії, чи на полудневих межах її витворить ся нова ірредента, котра може довести до відорвання якоїсь області від Австро-Угорщини. Ще не за пізно, щоби поправити ці похибки, які зроблено супроти Сербії і Чорногори, однак крайна пора вже зрвати з механічною політикою, котра не зважає на оживляючу ідею єдності і національного розвитку, бо лише ся ідея може народам обезпечити живітвортний розвиток.

Дивним способом і Славяни і Мадяри говорять про пангерманізм в Австрії. Німці заняли оборонне становище в Ав-

стрії і хотять обезпечити свій стап посідання здобутий високою культурою. Однак Німці не мають нічого до втрати, бо одинока звязь, яка німецькою мовою лучила армію, одноціла німецька її коменда, нині не єстєвє наслідком національних змигань Мадярів, однак Німці, котрі культурно стоять так високо, не потребують бояти ся небезпечности винародовлення.

В останніх чотирох десятиліттях для обезпечення своєї верховлади ділили ся Німці властиво з Мадярами і з Поляками і лишали тим народам повну свободу розвитку, котру они використовували для обмеження розвитку інших народностей в Австро-Угорщині.

Німці не потребують бояти ся сего, щоби Сербо-Хорвати зєдинили ся (перед кількома роками Вольф в австр. делегації застерігав ся проти злуки Босни і Герцоговини з австр. краями, вважаючи таке скріпленє славянського живла великою грозою для німецького населення Австрії), щоби усунути теперішню, механічну систему дуалістичну в монархії а оперти її на основах національної федерації.

Інакше се представляє ся для Угорщини, котра так величає ся своїм державним правом, толкованим на всі можливі способи. Для Угорщини питання балканського союзу славянських народів представляє чималу трудність, а іменно, чи сей союз мав би стояти під кермою Австрії чи Угорщини. Мадяри відпекували ся також злуки Босни і Герцоговини з Угорщиною, щоби не скріпляти там славянського живла і не творити собі небезпечности і тому передовсім змагають до того, щоби витворити одноцілу мадярську велику державу а ціле поступованє угорського правительства супроти немадярських народностей, а особливо супроти Хорватів потверджує ці змаганя Мадярів до змадярщення всіх інших народів. Однак всі ті змаганя показують ся даремними і безуспішними, а з другого боку стають доказом, що Угорщина не може стати тим оєередком, коло котрого мав би уґрунтувати ся союз балканських народів. Але історичний розвиток нашої монархії вказує на те, що її будучина лежить як раз в могутнім союзі державним на новітніх основах національних. Політика, яку нині веде Угорщина, не може однак досягнути і сповнити сеї задачі, реформа виборча повинна там промостити дорогу немадярським народностям до національного розвитку на основі рівноправности, а се може витворити услівя, котрі будуть сприяти ви-

творенню прихильності до Австро-Угорщини між балканськими народами. Але час наглить, бо вже може в найближшій порі прийде до важних рішень.

Політичний огляд.

Заграниця.

В Індиях мають Англичани неприємні хвилі. Хочай більша частина виобразованих Гіндусів є противна всякій анархії і замахам, то однак творять ся там конспірації скрайних живел і доходять навіть до кидання бомб. Таких випадків було вже кілька. Найновішим випадком є замах на стації Конкагари західно-бенгальської залізниці. Кинено бомбу до вагону другої класи, в котрім їхало двоє Англичан. Оба тяжко ранені. Недавно оголосило індійське правительство два закони, накладаючи острійші кари за уживане вибухових матеріалів і за надужите свободи слова. Закони ті обурили скрайних Гіндусів, котрі пустили памфлет проти англійського правительства, пригадуючи йому кроваве повстання Гіндусів в р. 1857. Ся відозва заповідає велику борбу на 1917 рік, коли то «Незалежні Індії» вступлять триумфально в сьвіт і пимстять кров своїх мучеників за свободу.

Рух, що має на цілі утворення полуднево-африканського союзу, прибирає щораз більші розміри. Англійське правительство готове признати будучому союзови як найширшу автономію на взір Австралії або Канади. Сполучені держави полудневої Африки обнимали би Каплендію, Наталь, Трансваль, Оранію, Родезію і сумежні землі. Початок уже зроблено, бо 22. червця виступили рівночасно президенти-міністри в парламентах Капл, Трансвалю і Оранії з внесенням, щоби парламенти повзяли відповідні ухвали з жаданням утворення союзу. Президент трансвальських міністрів п. Бота (давний герой в війні против Англичан) сказав в своїм парламенті, що краї полудневої Африки мають перед собою дві дороги: або політичне відокремлення і конкуренцію зі собою без кінця, або спільну працю для могутності і щастя полудневої Африки. В загальні настрої є прихильний для нового проєкту і поодинокі краї мають вибрати невдовзі делегатів на спільну конференцію, котра ухвалить услівя утворення нової держави. Она полишить ся під скиптром короля Едварда, але буде майже самостійна, з власним правительством, армією і фльотою. Населення кільканайцять-мільйонне буде складати ся головню з Голяндців, Англичан і Чорних.

Англійське правительство п. Аскіта переводить енергічно декотрі ліберальні реформи, котрі полишив єму в спадщині сьмілий розум помершого Кампбел-Барнмана. Одною з тих реформ є загальне забезпечення старости через виплачування з державного скарбу доживотних пенсій всім старцям обох полів, повисше 70 року життя. Сей закон ухвалила вже палата громад в другім читанні. Другий закон се заведення осьмигодинного дня робочого в копальнях. І сей закон певно буде ухвалений в другім читанні (в першій ухвалено). Попирає сей закон міністер внутрішніх справ п. Гледстон (син славного політика) і лиш нечисленні консервативні бесідники противили ся тій реформі під покривкою, що скорочення робочого дня в копальнях піднесе ціну вугля, що буде утяжливим для консументів.

В американських Сполучених Державах уложило міністерство війни план злуки регулярних військ і т. зв. народних гвардій існуючих в кожній поодинокій

державі, в одну армію. Нова злучена армія одержала би одностайну організацію і вросла би до 250 тисяч людей (нинішне регулярне військо числить ледви 60 тисяч жовнірів). Генерал Олівер, віце-міністер війни думає, що здійснене сего пляну було би першим практичним кроком на дорозі утворення великої армії американської, бо до тепер не посідає Америка навіть спільного військового заряду для всіх держав. Злучену армію задумує міністерство війни поділити на 8 сталих корпусів на європейський спосіб. Коли сей плян буде скоро виконаний, то американська армія буде подібна до англійської, де ще жовніри служать з найму. Хто знає, чи з часом не заведе у себе примусові повинности військової на пруский спосіб.

Промова п. д-ра Олесницького

виголошена в палаті послів при бюджетовій дискусії дня 1. червня 1908 р.

(Конець).

Одною з найбільших трудностей в безперечно пануючій у нас системі подвійної адміністрації, державної і автономної. Справедливо каже згаданий мною проєкт правительства з р. 1904, що ся подвійна система не остає в згоді з економією сил, що при одноцільній організації тими самими силами можна би далеко ліпше досягнути успіху. Дальше річ певна, що наслідком сеї системи дуже часто виходить баламутство у відмеженні компетенції державних і автономічних органів і часто лучає ся, що в якійсь справі політичній і автономічній влади видають суперечні заповідження. Я не належу до противників автономії, але на підставі досвіду в нашім краю мушу сказати, що система подвійної адміністрації є з одної сторони для населення завадою, а з другої сторони для інтересів єго в деяких річах шкідлива. В краю чи в повіті, де живе побіч себе кілька народностей в політичній ворожнечі, мусять, розуміє ся, національні ріжниць відбивати ся також і в складі вибраного заступництва а такі заступництва не можуть бути безсторонними властями.

До найважніших задач повітової адміністрації належить надзир над громадами. Сей надзир мають у нас старости, але головню автономічні повітові ради. Та мимо того подвійного надзору панують у нас нечувані і незвичайно сумні відносини, бо повітові ради понижають з політичних причин тих начальників громад, що ідуть їм при виборах на руку; через те ті начальники в громадах ведуть розбишацку господарку часто безпереривно по кілька періодів. Для того у галицьких Русинів, що вже виборчою ординацією засуджені в кожній повітській раді на меншість, відзивають ся не без рачії голося за знесенням повітових рад. Мої домагання не йдуть так далеко, тим більше, що оно при теперішніх політичних відносинах нашого краю не ділось би перевести; всеж таки гадаю, що для ухилення теперішнього дуже некорисного стану річий конче потрібна є реформа в тім напрямі, щоби утворити органічну злуку державної і автономічної адміністрації.

Не пора тут виводити, як тая злука мала би виглядати. З різних сторін радять, щоби задачі адміністрації передати келєгіяльним інституціям, зложеним в часті з заступників населення, під проводом державного урядника. Можна мати всіляку гадку о сій раді, але не можна заперечити, що утворення таких колегій для поагоджування адміністраційних справ і для адміністраційного судівництва могло би бути дуже корисне, ко-

ли би zarazом завести в тім судівництві поступоване оперте на прилюдности, устности і безпосередности та в міру потреби покликувано також людей фахових. При такій організації адміністраційного судівництва дістало би населення запорук своїх прав, а з другої сторони мусів би з того вийти розділ адміністраційного судівництва від адміністрації. Сей розділ належить також до найважніших домагань населення.

Nemo iudex in causa propria! Але теперішня організація адміністрації не зважає на сю засаду. Адміністраційні влади видають розпорядження, що доторкають прав сторін, і ті самі влади рішають о тих правах сторін. У нас в одних руках є і адміністрація і адміністраційне судівництво; а з сього виходить велика кількість обовязків, котра у високій мірі і безсторонність влади захитує і небезпечна є для прав сторін.

Коли вже говорю о розділі функцій адміністраційних властей, то мушу ще замітити, що до обтяження політичних властей працею не мало причиняє ся те, що они мають ще й управу державної скарбовости. Кожде старство є zarazом і податковою інстанцією; шеф краєвої політичної влади є zarazом президентом краєвої влади скарбової. Та не зважаючи на обтяження працею, треба сказати, що адміністраційні влади не багато зискують на повазі і довірю тим, що мають у своїх руках управу податків, так що вже і з сего огляду бажалось би, щоби відняти їм управу скарбовости.

Так само і для шкільництва здалось би утворити окрему організацію і відділити єго від політичних властей, тим більше, що впливи політики зовсім не можуть причинити ся до успішного розвитку шкільництва.

Отже відділити адміністраційний вимір справедливости від адміністрації; зробити з адміністрації власть безсторонну, фахово кермовану, але й щирим голити від неї скарбову і шкільну управу; обмежити до найконечніших випадків поліційне судівництво і піддати єго у висшій інстанції судам; вкінці потворити адміністраційні повіти після народностей поодиноких країв, — отсе були би засади нової організації адміністраційних властей, котра, оперта на прилюднім, устним і безпосереднім поступованню, спровадила би корисний і горячо бажаний переверот.

Для того позволю собі відчитати отсю резолюцію:

«Взиває ся ц. к. правительство, щоби в як найкоротшій часі внесло в палаті послів проєкт закона в справі реформи організації державної адміністрації і адміністраційного поступовання, котрий має опирати ся на отсих засадах:

„1. Від адміністраційних властей має бути відділена і окремо зорганізована управа скарбова і шкільна;

„2. теперішні адміністраційні повіти 1. інстанції мають бути зменшені і в краях з мішаним населенням по можности обіймати одну народність;

„3. для поагоджування правних справ мають бути утворені колегіяльні інституції під проводом державного урядника, зложені в часті з урядників, в часті з заступників населення;

„4. для всіх адміністраційних справ має бути заведене поступоване, оперте на прилюдности, устности і безпосередности;

„5. поліційне карне право має бути як в матеріяльнім так у формальнім напрямі основно зреформоване відповідно новітнім правним поглядам і лише до найпилітніших випадків обмежене».

Мої панове! В кругах, котрі займають ся реформою адміністрації, не брак

розумів ся, песимістів, а той песимізм, треба признати, при теперішніх обставинах не є без радий. У одного з найвишнійших учених, що сею справою займають ся, у д-ра Тецнера, читаємо в його критиці зложених правительством в року 1904 студий отсю замітку: «Автори проекту реформи певно не тайли перед собою того, що для очищення великої Австрійської австрійської адміністрації ще не народив ся Гераклъ. Бож наперед треба би повалити двох великанів, котрі стоять на варті перед воротами тої стайні; а тими великанами є: політичний егоїзм у своїх протеозавричних формах і апатія населення».

Мої панове! Я бажав би якраз нашій народній палаті тої Гераклевої сили, котра би їй дозволила забратись до великого діла реформи австрійської адміністрації та успішно і на славу його доконати. (Живі притакування і оплески. Бесідникови гратулюють).

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Евсе́вья сщм.; римо-кат.: Івана і Павла. — В понеділок: руско-кат.: Аґрипини м.; римо-кат.: Домініки Ісаї. — Ві второк: руско-кат.: Рок. св. Івана Хрест.; римо-кат.: Івана з Д.

— Примір до наслідування. Коло Рогатина лежить село Заланів, а парохом є там о. Емільян Ваньо. В своїм часі ми писали, що в Заланові будують „Народний дім“, величавий будинок з просторою салею на представлення і віча, яка помістить півтора тисячки народа, а попри салею є кімнати на читальню і льокаль для позичкової каси. Дім сей, як дізналися, доживає нині самі селяни і кожний відробив при будові припадаюче на него число днів. Так спільними силами завдяки ініціативі і праці о. пароха село Заланів перше буде мати найбільший будинок на публичні цілі. Ще одним вирізняєсь Заланів від інших наших сіл, а се приватною рускою гімназією. Гімназія на селі се нечувана у нас річ, але правдива. Гімназію отворено 1. грудня 1907 — першу класу, а по трох тижнях приготувавши класу. До 1. кл. гімн. зголосило ся 18 учеників, до приг. класи 16. Хлопці були не лише з самого Заланова, але і з інших повітів та сіл рогатинського повіта. Учили два академики, пп. Олійник і Береза. Вислід науки був в порівнянню з коротким часом і серед інших тяжких обставин прямо сьвітлий. З 18-ти вписаних учеників до 1. класи оден вступив, з решти здало приватно іспит до 11 класи гімн. у Львові 13 учеників, зпоміж них 4 відзначаючо, а лише 4 упали. Ученики пригот. класи складають нині вступний іспит до гімназії у Львові.

Отсе реальна праця на селі, без крику, самохвальби, крок за кроком о. парох веде нарід до красної будучини, готує йому ліпшу долю, еднаючи його і в церкві і в читальні „Просьвіти“ та пожарнім „Соколі“. Як „Народний дім“ так приватна гімназія завдячують своє існуванню о. Ем. Ваньови, який дав ініціативу до її зорганізованя, сам спровадив і удержував власним коштом двох академиків-учителів і за свої гроші справив всім ученикам всі потрібні книжки і шкільні прибори. Наш інформатор зазначає, що парохіян о. Ваня відносять ся до него з великим довірем як до свого батька, та що сего року дійде число учеників зголошених до гімназії до поверх півтора сотки. Досі родичі учеників не платили за науку ані сотика, але від тепер має ся назначити бодай якась мала місячна оплата.

— Вісти з Бразилії. З Marechall Mallet ад Rio Claro пише дня 27. мая 1908. о. К. С. до радника Т. Реваковича у Львові: Відвідавав недавно руску колонію Жанґаду. Церков в ній величава; тепер наміряють побивати баню бляхою. Дім для сьвященника руского просторий. Є в ній трета сая обширна, догідна на представлення, віча ітд. Читальні є дві „Просьвіти“; одна від другої далеко віддалена. Школи не мають коло церкви, бо не хотять платити учителеви. За рікою, де менша часть Русинів мешкає, а далеко від церкви, удержує школу п. Шаравара. Трапляють ся такі неприхильні науді батьки, що оден хлопець — хоть сліпий на одно око — учив ся при місяцєви, бо батько жалував сьвітла в хаті. — Колонія Кандідо має тепер школу, бо московські Українці поутікали від роботи при колії Sao Paulo Rio Grande do Sul, до котрої мимо осторіг зі сторони Руского Товариства Рафаїла у Львові звербував в зимі 1903 граф Lehon 600 людей в бюрі у Львові, і забігли на колонію Кандідо. Оден з них учить, другий робить в церкві іконостас майже лиш за харч. — В колонії Порт (Victoria Unio) є Русинів за містом 20 родин. Церковця там хороша. Школи нема задля браку охоти послання до неї дітей і оплачуваня учителя. Русини удержують ся по більшій части з того, що продають в місті свої домашні придбання, кури, яйця. В тій колонії, учать ся радше по бразилійски, як по руски. Русначки-дівчата вийшли всі за Італійців і Бразилійан; за Русинів не хотять іти, бо треба робити. — Вернувши на колонію Rio Claro, довідавав ся, що приїхали до Курітиби (столиці держави Парана) два московські сьвященники. Коцюмбас живучий в Курітибі (ворог нашої Церкви) зателеграфував до Занька (провідника Русинів в Rio Claro, неприхильного оо. Василян), чи хотять одного з тих сьвященників у себе мати. Противники оо. Василян, що загорнули в Rio Claro церков, просторий будинок для сьвященника з ґрунтом дяківським і з великою українською бібліотекою під свою власть, радо пристали на се; однак, Занько боїть ся їх прислати кілька статутів і книжку вправ. Для усунення аналіфетизму було би добре букви прислати, при помочи котрих можна би легко виучити ся читати. Прошу заперенумерувати книжочки з „Просьвіти“, вписавши мене в члени товариства „Просьвіти“. У нас тепер осінь. Мраки панують майже до полудня. Ночами зимно проникаюче. Корчуют люди дерево, котре кілька місяців схне; відтак палять его і сіють на згарищі жито. Дяк Питльованний поїхав на нову колонію „Бом Жардін“. Спів хоральний розлетів ся. Книжки церковні, вислані Ставропігією у Львові ще в грудні, досі не прийшли.

— Новий віцепрезидент вис. суду кр. у Львові. Цісар іменував віцепрезидента краєвого суду у Львові з титулом президента окружного суду, Станислава Пшилуского, віцепрезидентом висшого суду краєвого у Львові. През. Пшилуский має 56 літ. Практикантом, авскультантом і адюнктом був в судах у Львові і в Тернополі. Там зістав заступником прокуратора і в тій ранзі повернув до Львова. Перед 12 літами став іменованим радником суду у Львові а в 1897. р. президентом окр. суду в Золочеві. В 1900. р. обняв управу краєвого карного суду у Львові.

— Північна зоря. Ніч з вторника на середу сего тижня представляла незвичайне і рідко у нас бачене явище. Тої ночі виступила на півночі чудова північна зоря і з темної ночі зробила немов білий день. Наші людоньки дивували ся, що північна подовина небосклону ясна була з вечера як при сході сонця, а та ясність своїм біло-срібним блеском поривала прямо за очі. Осередок осьвітеного підтінка небосклону поблискував срібними проміннями і сьвітлив як до білого жару розтоплене зелізо. У нас найкрасше виступила північна зоря по заході сонця до пів до 12. години, хоч небо було ясне цілу ніч, а день розвиднів ся зарано до 1. години по півночі. Чим далі на пів-

ніч, тим північна зоря представляла ся маєстатичнійше.

— Мороз в липцю. Разом з північною зорею в ночі з 30. червця на 1. липця загостив до нас страшний ворог всякого ростинного життя — мороз і заморозив в деяких околицях Галичини всі чутливіші на тепло ростини. Тепломір упав тої ночі до нулі і коли відтак вже в середу сонце високо підняло ся, показував ще + 2° степені Ц. Нещастє нанесене морозом виявило ся аж по огріттю повітря до 10° Ц. Бульба, гречка, просо, фасоль, огірки, кукурудза, кінський зуб і ин. ростини опустили приморожені листки. Навіть вівса, ячме́на, пшениці і життя потерпіли страшно від морозу, бо зерно в молочку заковязло від студени. Сі вісти про нещастє для хлібороба наспіли із сторони Равщини. Чи мороз дав ся в знаки також иншим східним повітам нашого краю, поки що не знаємо.

— Роздача сьвідочств. Нині по роздачі сьвідочств з другого курсу скінчив ся шкільний рік у всіх львівських школах.

— На угорській Руси настала сего року велика посуха і випалила всю збіже на полях.

— Нагорода 200 К за відшукање пропавшого студента. Пошукує ся 14 літнього хлопця, Станислава М., ученика ІІІ. класи реальної школи у Львові, який дня 16. червня с. р. в шкільнім мундурі і темній пелерині видалив ся зі Львова. Пошукуваний хлопець є малого росту, шатин о повнім лиці, рум'яний, о темно-пивних очах, котрі підчас розмови прижмурює. Можливо, що товаришить ему другий студент, бо дня 19. червня с. р. виділи якихсь двох незнаних студентів на сільським цвинтарі в Низколизях, в бучацькім повіті. Нагороду в квоті 200 (двіста) корон для особи, котра в пошукуванях успішно поможе, зложено в канцелярії д-ра Тадея Соловія, адвоката краєвого у Львові, ул. Міцкевича ч. 3, куди належить надсилати дотичні відомости.

— Ше оден касиєр! Якийсь час не було чути про утечу касиєрів, що стало було в Галичині пошестію. Аж ось доносять зі Збаража, що звідтам пропав тамошний громадський каторґс. Великі довги оставив касиєр в тамошних

— Страшний пожар. Нам: В селі Піддубцях повстав вчера то є в п'ятницю по полудни з невислідженої причини на західній загороді села страшний пожар. Позаяк майже рівночасно звів ся страшний вихор, що дув з західної сторони до сходу, проте майже в одну мить розніс ся огонь по цілім селі. Се був дійсний образ горючої Трої. Задля сильного вітру о ратунку не було бесіди. З усіх сторін прибули сторожі огнєві, а помочи не мож було дати ніякої. Нині з виїмкою кількох хат, школи, церкви і фільварку з цілих загород селянських лише попіл остав ся.

— Як гасити алькоголі? При пожарі не все гасить ся водою. Є гази і течі, яких палене вода віддержує, або нічого або дуже мало помагає. Часто можуть стрітити ся сільські пожарники з гашенєм пропинацій або коршем, в яких є склади алькоголів, як горівки, румута спиритусу. Ті течі мають ту прикмету, що мішають ся з водою, а тоді стають менше запальні, але при легкім зливанню їх водою горять дальше. Борба з ними тяжка і небезпечна. При пожарі належить алькоголі забезпечити від огню, отже або усунути в безпечне місце або обсіпати землею або піском, а потім зливати водою, щоби від горяча не запалили ся. Бєли алькоголь горить в яким замкненім місці, як приміром в пивниці, то огонь можна задусити, засипуючи землею всі отвори, як двері і вікна, аби повітре не мало там приступу. Бєлиж алькоголь горить на вільнім воздусі, то треба его спустити рівчаком до якого збірника води, ставу, саджавки або баяри, а він змішавшись з водою там скоро погасне. Можна також і на місці загасити палаючу огнем бочку горівки, если влєть ся до неї богато води. При ратунку магазинів з горівкою в ночі пожарники повинні уживати ліхтарок безпеченства, бо від звичайної ліх-

тарні могли би запалити ся гази, що їх витворюють алкоголь під впливом горяча. Пожарник, який замочив ся спиритусом, рішучо не повинен брати участі в дальшій ратувці, бо може навіть здалека запалити ся. В такім випадку сейчас кладе ся запаленого на землі і накриває ся м'яккою матерією, щоби спинити приступ воздуха і задусити огонь.

— **Напад на поштовий віз.** Коло Тифлісу на Кавказі напала ватага опришків на поштовий віз, ескортований 4 жовнірами. Опришки кинули бомбу і серед замішання заграбили 20.000 рублів. Один урядник, один жовнір і один опришок згинув, а один урядник почти тяжко ранений. Одного опришка спіймано.

— **Щаслива мати.** Америка є краєм неімовірностей. В Новім Йорку живе родина Гатовських, яка в 15 літах супружого життя придбала 30 діточок. Щаслива мати має 32 літ, „щасливий“ батько 40 літ. Останнім разом прийшло на світ відразу четверо діточок-хлопчиків, а перед тим найменше по двоє.

— **Гумористичний кутик.**

Нинішні діти.

Вуйко до кількалітнього Никольця:

— Чим би ти, Никольцю, хотів бути?

— Тим, що вуйцю.

— А то чому, моя дитино?

— Мама каже, що вуйцю нічого не робить, а живе добре коштом кривників.

Оповіді.

— **З львівської архієпархії.** Канонічну інституцію дістали оо.: Теод. Гураль на Якимів, Йос. Марицький на Коростовичі, Волод. Давидяк на Жуків, Мих. Коритко на Богатківці і Алекс. Коритко на Ляшки королівські. — Завідателями назначені оо.: Ізид. Дольницький в Лисятичах, Ром. Березовський (ex currendo) в Монастирці, Ник. Кулицький в Берліні, Теоф. Прийма в Оплуцку і Ром. Волощак в Волі великій, а сотрудниками оо.: Волод. Биневич в Оплуцку, Прийма (ex currendo) в Монастирці і Ник. Лох в Розваді. — О. Іларій Пачовський, парох Борщевич, назначений дійсним радником митропол. консисторії з правом уживання червоного пояса і фіолетового колпака. — Правом ношення червоного пояса наділений о. А. Дальберт Глинський в Миклашеві. — Титул радника митропол. консисторії дістав. о. Григ. Гірняк в Винниках. — Референтом митропол. консисторії іменований о. Іл. Паньковский, віцеректор духовної семінарії у Львові. — Крилошачськими відзнаками наділені оо.: Фил. Пелех в Толщеві, Лев Курманович в Запитові, Іван Билинський в Гряді, Іван Божейко в Ставчанах, Ник. Левицький в Оброшині і Вал. Харлампович в Завидовичах.

— **Прогулку на Грунда** (за личаківською рогачкою) уряджує „Руска Бесіда“ ві второк в свята Рожд. св. Івана Хрест. Початок о 4. год. В програму входять товариські забави і танці при музиці. Вступ до павільону 20 сот.

— **Іменованя.** Міністер скарбу іменував старшого геометра евіденційного І. кл. Ант. Корляковського, інспектором евіденційним в VIII. класі рангі для округу краю дирекції скарбу у Львові, дальше геометрів евіденційних І. кл. Йос. Ольшевського, Стан. Михалика, Вол. Мацілінського, Йос. Стоєвського, Ант. Смулку, Ем. Гульвинського, Іпол. Сігню, Фил. Давма, Каз. Садового, Мих. Седмограя і Ів. Пельчарського старшими геометрами евіденційними II. кл. — Міністер судівництва іменував в міністерстві судівництва адюнкта дирекції помічних урядів, Корн. Боняковського, директором помічних урядів.

Телеграми

з дня 4. липня.

Петербург. 103 послів поставило внесене в думі, аби знесено кару смерті. Внесене підписала ціла лівія і кількох октобристів.

Лондон. З Тебріс в Персії доносять, що там відновили ся розрухи.

Тегеран. Від часу заведення ту стану облоги не лучила ся ніодна грабіж. Торговлі стоять отворені. В місті настав спокій. Проклямацію шаха з назначенем нових виборів на жовтень, оповіщено оноді.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 3. липня: Зофія Пасецка, Реклинець; Юлія Брикова, Калущ; Михайло Крушельницький, Глецава; Михайло Кліц, Сулятичі; Андрей Лукашевський, Домброва; Семен Тенюк, Журавно; Сильвестер Герасимович, Лешів; Тадей Граб, Підгайці; Андрей Лунів, Осьвенцім; о. Іван Алиськевич, Ярославичі, Стефан Карчишин, Дубів.

Штучні навози.

При суперфосфатах по 20 до 40 К опусту на вагоні і зворот коштів перевозу (фрахту) а при томасині по 15 К опусту на вагоні оформує Спілка для господарства і торгівлі в Перемишлі.

Морелі найкрасшої якості, щоденно свіжо зривані з дерева, 5 клгр. коштик franco 3 K 80 с. Пересилка залізницею 4 кошків 14 корон.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(4—12)

з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збаражі.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурситов. педагогічного, а 5% на своти і вдови по св'ященниках.

Держім ся покликку:

Свій до свого!

Поручає ся дешево і совісно
Артистично ритівниче заведе
А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових
печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — вивіски ритовані і лянї, прасовані бляхи для сторожій і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (35—?)

ФІРМА

ФІНКЕЛЬШТАЙН і ФЕЛЬ
склад заліза і залізних
товарів

Львів, ул. Сохїшка ч. 26.

поручає свій багато заосмотрений склад блях цинкових, чорних і мідяних до покриваня будинків і церков по фабричних цінах, як також і всяких керничних приборів.

(3—4)с.

20 до 40 корон опусту!

— СІЛКА ДЛЯ ГОСПОДАРСТВА І ТОРГОВЛІ —
— в ПЕРЕМИШЛІ —

радить всім П. Т. хліборобам замовляти вже тепер штучні навози на осінь, бо достава в місяць серпня і вересня буде як що року трудна. При чім оповіщує, що в тім році удалось дирекції від фабрик суперфосфатів узискати так корисні услівя, що дав опуст на вагоні суперфосфату 20 до 40 корон. Залежить се від рода (назви) і ціни навозу і потручує з рахунку фрахт, чого ніяка друга фірма не робить. Радимо тому спішитись з замовленнями суперфосфату тим більше, що в тім році фабрики мають малі запаси томасини, від котрої даємо по 15 корон опусту на вагоні.

Цінник в друку і розіслений вже вскорі, на жадане однак подамо ціну відверотно.

Дирекція.

п(2—4)

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпеченя будинків, всяких річій домашніх і господарських, збіжа і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Опінка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 виносять по 10 пр.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадивця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюванню позички.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківській Товаристві.

Агенції „Дністра“ знаходять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділеня агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізії.

Фонд резервовий	K 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на звороти	„ 50,939—
„ на ріжницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
инші фонди заосмотреня	„ 40,000—
Разом сума	K 1,964,824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів
важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Червоноє	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Червоноє	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Лустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любін	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Червоноє	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Червоноє	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Лустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любін	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені +.

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровского (Хорун-
щини). Експедиция місцева
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає силіше
напопередне застереження.—

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні доносення по 30 сот.
від стрічки.

Борба двох світоглядів.

(Конець).

IV.

Можливо, що се понятє про еволюцію і поступ Церкви не вдовольнить її ворогів, але одна і сама стаття не могла навіть мати сего на оці. Надприродний момент, непомилний авторитет за одним ударом розділює наші становища непрорідною пропастию. Де для нас зачинає ся неоспорна певність, там для них зачинає ся негация, хоч би навіть інші виводи до них промовляли і хоч би історія людської духовної еволюції їм могла в тій справі відчинити очі. Що ми наміряли, се було радше лише ясне представлення католицького становища, щоби противник міг пізнати его в его правдивім виді і порівняв его з дійсністю, а чоловік віруючий набрав звідси відваги і сили до борби за св. віру. Ми вийшли з труднощів і сумнівів образованого християнина нашого найновішого часу; до розв'язання їх вертає наш хід гадок знов яко до свого практичного твердження і і корони. Не на виї, але у внутрі правдивого, наймогутнішого поступу стає кожний правдивий син католицької Церкви; він навіть є покликаний до его попирання і то труднощами.

Що труднощі є і множать ся, про се між розумними людьми нема найменшого сумніву. Кожний думаючий молодий чоловік стоїть нині перед питаннями релігійними. Як має ся він до них вносити? Чи має ті гадки, які єму хтось піддає або самі єму насувають ся, вибити собі з голови і перед труднощами замикає очі? Деякі так думають і се вважають католицьким становищем. Не дасть ся заперечити, що задля великої несвідомости в філософічно-теологічних річах в багатьох случаях практично було би то найлучше. Але більша часть проти того повстане і буде в тім бачити малодушність і внутрішню неправдивість, коли хто буде бояти ся ворога і мов струсхувати голову в пісок. Бо чи то не є знаком малої віри і сумнівом про силу аргументів, коли хто не має смілости заглянути противникови отверто в очі і без упередження зміритись з ним на отвертій полі? Чи правда не може спокійно на себе приймати, щоби її зі всіх сторін розсліджувано і порівнувано з кожним противником?

Блуд мусить робити застереження, правда ні; вона на всі закиди готова відповісти і ані тіні боязни не має, що-

би була побіджена. А до противника свого вона відносить ся дуже прихильно, бо і якийсь момент правди мусить бути в гадках противника, бо інакше ті гадки не могли би повстати в умі розумного чоловіка. Треба глибоше копати і віднайти укриті спільні точки. То є провідний значіне труднощів, що вони достачають нашому думанню нових точок виходу і нових задач і розум побуджує до безнастанно нового слідження правди, щоби, як ми повноту правди в цілості одержали яко дар ласки через обявлення, так також показали ся гідними єї через нашу працю і присвоюване собі єї. Відважно і з довірою може і повинен отже ширший син Церкви католицької віддавати ся питанням і задачам сего життя і цілою силою свого думання і віри їх слідити. Бо ті питання і задачі життя, самим Богом поставлені, єлише на се призначені, щоби нас суб'єктивно і об'єктивно привести ще ближше до Бога.

Коли віруючий чоловік в якійсь труднощі, котрої він відразу не може розв'язати, вірить в силу правди і серед всіх обставин сильно держить ся Божого обявлення, то він виконує акт віри і піддання, який є тим тісніше лучить в пізнанню і любові єго Бога. Але в тій любові доперва є можливо поставити син тезу між обявленням а природою життя і через поглиблюване властивого пізнання Бога усовершенувати також знанє цілого світа, та так через найбільш висилену самодільність об'єктивно помагати до поступу і еволюції Церкви.

Одно треба тут поставити услівє, котре зі сказаного властиво впливає, але яке задля свого великого значіння треба тут ще особливо піднести. Як непомилний авторитет є принципом життя об'єктивної церковної еволюції, так також безграничне послухенство сему учительському урядови є невідкличним услівєм суб'єктивного поступу для одиниці. Передовсім повинен християнин сильно стояти в вірі, і як ростина держить ся принципу і жерела свого життя, так повинен держати ся надприродного, єдино абсолютну певність забезпечуючого чинника, який під проводом св. Духа і силою свого організму *ετερόθεν* відкидає, а *ομόθεν* приймає в себе. Доперва коли чоловік перенятий принципами віри так стоїть в живій лучности з жерелом життя Церкви, може свої сили вложити в єї організм для свого і єї поступу. До-

перва коли чоловік мимо всіх труднощів і мрак непохитно не спускає з ока вічних зізд Божого обявлення, може з поетом Гетем числити ся до сего рода людей, які прямують *aus dem Dunkel ins Helle*, а не як справник війни з Бурами Чемберлен, котрай собі також се слово присвоює, і лише до ясности прямоє та ніколи не доходить, але як кардинал Newman, котрий з невірства дійшов дійсно до правди і яко знамя свого життя казав собі на гробі написати: *Ex umbris et imaginibus in veritatem*.

Дявні є дороги Божого Провидіння! Власне навершені Павли, Августини, Newman'и покладають найбільші заслуги і здобувають собі найвищу славу в католицькій Церкві. Чи серед нинішньої погоні за наукою і правдою наш образований руский світ мав би не бути в силі видати зі себе подібних мужів? Ми їх надіємо ся.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Програма роботи посольської палати зустрічає великі труднощі. Спершу правительство мало думку розпустити послів на літний відпочинок уже з кінцем червця після ухвалення бюджету, а послі вже раділи з такого наміру, бо й підчас бюджетової розправи виявила ся велика знеохота до роботи і вельми слаба участь в розправі, так що навіть не вичерпано призначеного на те числа 200 годин. Тимчасом правительство надумало ся завдати посольській палаті до полагоди ще й інші задачі перед розїздом на літо, а іменно на першій місци вельми залежить єму на полагоді закона про підвишенє контингенту новобранців. Правительство думає тим способом хоч вчасти направити сї занедбаня, до яких доведено в розвитку австро-угорської армії, а сю задачу вважає з огляду на грізне положенє заграничне, про котре ми останніми часами писали, вельми важною і пильною. З другого боку ся пропозиція містить в собі такі пільги для населення, що правительство сподівало ся згадану пропозицію легко перевести. Так само пропозиція про горівчаний податок видає ся правительству з огляду на рівночасне введенє в житє сего підвишеня в Угорщині необхідною. Окрім того внесло правительство пропозицію про підвишенє меліорацийного кредиту, котра є вельми важна для хліборобів.

Однаке порядок денний загачений наглими внесеннями соціалістів, котрі хотять тим способом вимогти деякі для себе уступки (ми вже попередно про се згадували), руский клуб вніс також наглі внесення, бо рад би приневолити пра-

вительство до сповнення даних ним приречень в користь руского народа, а німецькі послы з Чех також причинили ся до загачення дневного порядку, якнебудь не мають до того слушної причини. Правительство бажає держати послів хоч до 22. липця, щоби виконали задану їй роботу і веде переговори із сторонництвами, щоби взяли назад наглі внесення. Оно вже вдоволилоб ся тимчасовими постановами що до горівчаного податку і згоджує ся на те, щоби сам закон відложити на осінню сесию. Але й тут ще стрічає перепони. Наслідком того, колиб не усунено наглих внесенень, сесия має бути відročена вже 11-го липця.

Заграниця.

Російська дума закінчує свої засідання і розїздить ся на літний відпочинок. З тої нагоди присвячує київська «Рада» третій думі ось які замітки:

«Як тільки скликано третю думу, то вже з самого початку її істтовання видко було, що їй судив ся вік довгий. І справді, з того часу мине ось вже восьмий місяць життя третьої думи. Вісім місяців депутати третьої думи мали змогу спокійно працювати на користь народа. Кажемо «спокійно», бо над головою в третьої думи не висів Дамоклів меч розпуску, як він висів над першими двома мало не з першогож дня їх істтовання. Мало того. Що рази як тільки між третьою думою і правительством налагожував ся конфлікт, або краще сказати, коли полохливій думі тільки се здавало ся, що на такий конфлікт зачинає ся, правительство поспішало ся заспокоїти її і впевнити, що їй ні в яким разі не загрожує доля перших двох дум. Здавало би ся, що за таких умов можна було працювати добре і не без користи.

«І члени третьої думи, переступаючи через поріг Таврійської палати, сказали, що они йдуть в думу насамперед працювати, а не розмови розводити, як розводили їх депутати перших двох дум. А д. Хомяков, як тільки его було обрано за голову третьої думи, заявив, що окликом для депутатів нового російского парламенту повинен бути «карандаш» та ще «карандаш», натякаючи, очевидно, на заподатливість до роботи.

«І третя дума, справді, працювала. За вісім місяців своєї праці она, опріч такого великого діла, як бюджет, — розглянула і приняла велику силу законопроектів. Тимчасом, не вважаючи на се, з її праці незадоволені не тільки ті, що дожидали ся в Росії народного представництва, як Бога, а тепер, як їхні пішли за вітром, мусіли стати в опозицію до думи, обраної на підставі нового виборчого закону, а незадоволені, як виявляєть ся в значній мірі в своїй власній роботі і сами депутати. Ми вже не кажемо про депутатів-селян, що вже й перед Різдом а надто перед Великоднем мучили ся думкою, що они, мовляв, скажуть своїм виборцям...? З чим стануть перед ними? Свідомість того, що їм треба показати людям результати своєї праці, свого пікловання про тих, хто їх — по волі чи по неволі — сбирав, примусила цілу групу здебільшого «правих» депутатів-селян, вкупі з деякими сьвященниками, скласти і подати до думи зовсім не «правий» земельний законопроект і при тому, — подати, безперечно, без усякої надії на успіх свого діла. Але опріч селян, з результатів своєї восьмимісячної праці незадоволені й інші групи депутатів, звичайно не ті, що з свого депутатства зробили для себе «приятное времяпрепровождение», а ті, що йшли в думу з заміром і справді діло робити.

«Та навряд чи може бути задоволене з думської праці і само правительство,

дарма що до третьої думи оно ставить ся так прихильно.

«Кажучи се, ми зовсім не маємо на думці гудити роботу третьої думи. В оцінку її роботи, чого ся робота варта, ми зовсім не виходимо і не зачіпаємо її з сього боку.

«Стежучи за ходом роботи в думі, не можна було не помічати, що она гнеть ся під тягарем дрібної, маловажної, часом цілком непотрібної роботи, котрій зовсім і не повинно бути місця у всеросійскому парламенті. Державна дума, сей всеросійський парламент, що повинен оновити життя держави і багатьох народів, що входить в її склад, мусить розглядати і обмірковувати на сьміховище усякі дрібні справи, як от, скажемо, про «прачешню» при університеті, або к зню при ветеринарному інституті, або, нарешті, про «учреждение должности полицейского надзирателя» в якомусь місті.

«І державна дума мусить розглядати і обмірковувати такі дрібниці, бо до «конституційної» Росії, як спадщина від Росії самодержавної, перейшла та доведена до краю страшенна централізація урядовання, що не давала і по сей день не дає вільно дихати.

«Поки що одна частина депутатів третьої думи виявляла свій «протест» проти завалювання всеросійского парламента такими дрібними справами тим, що не ходила на засідання думи, а друга, — розїздить ся на літні канікули з тяжким почутєм в значній мірі марно згаяного часу і малої продуктивности своєї роботи. Але так довго не може бути. Само діло назавсятих центральїстів повинно скоро навчити, що треба волею — неволею зрікти ся ідей централізму і ступити на шлях децентралізації».

«Річч» запевняє, що до німецької амбасади в Петербурзі наспіли вже посилки з річами цісаря Вільгельма і задля того він в найближшій часі там приїде. Приїзд сей має зазначити перед сьвітом, що взаємини між Німеччиною а Росією не є такі неприязні і що європейському мирови не грозить ніяка небезпечність. Підчас побуту цісаря відбуде ся великий перегляд війська, а приняте має бути вельми сьвітне. Час і місце зїзду цісаря Вільгельма з царем ще не означені.

Миколай Ігнатієв, бувший амбасадор російский в Царгороді, котрий видігрівав свого часу впливову ролю, помер в Петербурзі.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. Вівторок: руско-кат.: *Рож. св. Івана Хрест.*; римо-кат.: Івана з Д. — В сєреду: руско-кат.: Февронії Прим.; римо-кат.: Єлисавети кор.

— З Черновець пишуть нам: В „Kurjer-i Lwowski-м з 16. червня с. р. появила ся допись з Буковини під заголовком „Originalne przyjęcie biskupa Chomyszyna“. Сказано було там, що, коли Преосьв. Хомишин в переїзді до Серету на посвяченє рускої церкви хотів в Чернівцях з вагою поговорити з явившим ся черновецьким руским духовенством, кількадесять молодих людей переважно з тов-а акад. „Січ“ і „Запороже“ підняли пекольний крик і обсіпали єпископа найординарнішими словами. Поліції ледве вдало ся демонстратів розігнати. За Kurjer-ом в тім самім зміслі переповіли тое „Галичанинъ“, Wiek nowy а відтак і „Діло“. Надто „Діло“ на підставі тої будь що будь чужої і несправдженої новинки додало від себе свої рефлексії, що на таке приняте єп. Хомишин своїм поступо-

ванем собі заслужив. Всіх, котрі були при тім повитаню, новинка тая здивувала, понеже представлене було цілком неправдиве. Понеже нікому з Русинів ані на опінії читачів Kurjer-а ані тим більше „Галичанина“ не залежало, тому підписаний вислав лишень до „Діла“ спростованє такого змісту:

„Дня 13 червня с. р. мав Преосьв. Хомишин переїздити через Чернівці до Серету на посвяченє тамже церкви. На ту приватно одержану відомість зібрало ся значне число старших Русинів уніятів з родинами, а також добродійне Тов-о Павль „Мирносиць“, щоби повитати свого Владику. Було се тим більше вказане, що попередного дня не лише Поляки, але і Німці-католики витали оваційно свого Владику архієп. Більчевского. Число явивших ся на повитанє виносало поверх 50. Між присутними бачили ми: проф. унів. д-ра Калужняцкого, надрадників Калитовского і Ясеницкого, нотаря Соневицкого, радв. Коралевича, професорів: Кумановского, Цегельского, д-ра Маковєя і інших. З студ. університету з тов-а „Січ“ і „Запороже“ бачили ми пп. Коралевича і Григоровича, котрі явили ся з своїми родинами на повитанє. Коли заїхав поїзд, повитало Владику найперше духовенство, а відтак Пані Мирносиці вручили цвітти. Преосьвящений висів з вагона і удав ся до ждальні І. класи, де розмовляв, о скілько позваляв час, з тими, що прийшли его повитати. Подякувавши за милу несподіванку, всів Преосьвящений назад до вагона і коли поїзд рушив, пращали зібрані свого Пастиря окликом „слава“. Серед того дали ся чути два несмільні голоси „ганьба“ від молодих людей. Во-виду повисшого представляє ся дотична новинка від початку до кінця неправдива. За правдивість повисшого представлення я обстану моїм іменем, а крім того потвердять тое висше згадані парохіяни».

Оттаке було спростованє. На жаль мимо довгого вичікування „Діло“ повисшого представлення і вияснення не помістило, здає ся тому, що та правда єму не підходила під его наміри і цілі. А в такім разі нехай не говорить ся о обєктивности, бо всі знаючі отсей власне випадок можуть прийти до переконання, що і інші дописи „Діла“ на Преосьв. Хомишина писані може лише на замовленє, аби підходили до наміру і цілі. Дякуючи за ласкаве уміщенє, остаю з глибоким поважанєм — о. Келестин Костецкий, парох Черновець.

— Проф. універс. др. К. Студинський виїхав до Відня на ювілей проф. Ягіча, яко відпоручник фільзофічної секції львівского Наукового Тов-а ім. Шевченка.

— Новий жіночий інститут в Тернополі. Звідтам пишуть нам: Найдешевший у нас Інститут жіночий імено княгині Ярославни заложене сими днями в Тернополі. Виділ того товариства вибраний з самих учителів, вправних педагогів всіх тернопільских шкіл, дає найлучшу поруку, що взірцево буде вести сей інститут. Інститутки, доньки сьвященників, урядників, учителів і пр. будуть могли учащати до всіх тернопільских публичних або приватних шкіл. Зазначаємо, що в Тернополі оснувалась французка ліцеальна школа проваджена французскими монахинями, та повстають курси гімназійальні. Наколи до інституту ім. Ярославни зголосить ся більше число панічок, то заведєсь руский курс середних жіночих шкіл. В інституті буде подаватись наука рідного краю, музики і пр. Мило також подати нашій суспільности до відома, що чєсна патріотка п. Кручовська жертвувала придбану довгою своєю працею прегарну і велику площу (15.000 К вартости) в найздоровшій часті міста коло оо. Єзуїтів і плянтів на будову дома сего інститута. Вповажані патріотичні родини! Зголошуйте сейчас свої цвітти-доньки до інституту, який буде найдешевший зі всіх в краю, щоби сей інститут мож ввести в життя від 1. вересня та відповідно до числа зголосивших ся наняти помешканє і упросити когось зі сьвященничих родин до домашнього заряду. Жертви доконечні на будову інститута просимо слати на адресу: „Народний Дім“ в Тернополі а листи зголошеня, інформації і пр.

(залучаючи марку на відповідь) до о. Йос. Застирця, гімназиста, Тернопіль.

— **Зміна обряду.** Урядова часопись статистична Львова Lwów w sufrach подає, що в маю с. р. у Львові змінило обряд або релігію разом 90 осіб, мужчин 61, женщин 29. Між ними є 57 греко-католицьких мужчин, а 27 греко-католицьких женщин. Їх вік: 21 до 20 року життя, 35 осіб від 21 до 30 р. життя, 14 від 31—40 р. життя, 10 від 41 до 50 р. життя, 3 від 51 до 60 року, а 1 поверх 60 року життя, разом 84 осіб. З загального числа змінив обряд або релігію (1 римо-кат., 84 гр.-кат., 2 греко-орієнт., 1 євангелік і 3 жиди) перейшло на римо-кат. 86, на євангеліцке 2, до без віросповідних 1, а 1 до „інших“. На греко-кат. обряд ніхто не перейшов. Отсе урядова статистика, не така ще страшна, як її представляли Słowa і Gołse. — Хто свого обряду не вміє цінувати, то з него і другі хісна не будуть мати.

— **Заграблене церкви.** В курітибській „Зорі“ з дня 11. червня с. р. находимо допис з рускої оселі Люцена про заграблене церкви для тамошних Поляків. Допис звучить: Десять літ вже минає, як на лінії Моема зібралось там замешканих 33 Русинів, щоби побудувати церкву. Складано гроші, відроблювано по кільканих днів а декотрі як Гриць Малиновський, Микета Шпирка, Андрей Потиліцький і Олекса Романів посвятили навіть по 50 днів роботи, щоби лиш станув наш дім Божий. П. Олекса Романів подарував під церков кавалок землі на своїм шакри, котре то місце посвятив о. Мартинюк. І станула за помочю Божою а великими трудами Русинів на Моемі церков, на їх велику утіху. О. Михняк з Ч. св. В. В. посвятив, а з часом Русини здобули ся і на куплене до церкви дзвона за 300 мільрейсів. Кольоніст Олекса Романів, котрий дарував кавалок шакру під церков, спродав той шакер одному Полякови, з гадкою, що та часть, котру він подарував під церков при свідках, є власністю лиш церкви. Шакер не був цілком, чи в части оплачений. Купуючий Поляк, застеріг собі пізніше за підмовою чоловіка, котрому о тоє ходило, претенсію до цілого шакра а затім і до церкви, хотіа до тої не мав абсолютно права. І стала річ нечувана! Ото польський ксьондз Комінек напав тому два місяці з трома польськими кольоністами посіпаками на церков, розбив замок і обняв на польську власність руску церкву!! Перші єго слова, коли вбіг до церкви були: „Шукаймо за грішми тих Русинів — то будуть наші“. Мало знайшли, бо бідні Русини витягнулись так на будову і уряджене церкви, що богато в скарбонці не могли мати. Потім ке. Комінек казав приправити новий замок, замкнув а ключі сховав до кишені, обіймаючи на свою власність церков, поставлену і уряджену руским потом.

— **Паранський дурисвіт.** Курітибська „Зоря“ в останнім (17) числі промовала дуже непідхлібно про звісного пана, Стефана Петрицького, який зумів зискати довіре курітибських Русинів і дістав під свою опіку касу тамошної „Просвіти“ і редакцію „Зорі“. Коли сей панок почав в „Зорі“ полагоджувати свої личні рахунки і воювати з Василянською місцією в Парані, видавничий комітет „Зорі“ дав ему відправу, а п. Петрицький вибирає ся вже від кількох місяців до Галичини. Тепер перед виїздом єго п. Іван Коцюмбас, голова „Просвіти“ і „Друкарняного комітету“ в Курітибі, публично в „Зорі“ звиває п. Петрицького, аби звернув 111 мільрейсів спроневерених в „Просвіті“ і інші гроші редакційні. Велика шкода, що такого довгого часу потреба було, аби пізнати ся на п. Петрицьким, який надужив був довіря львівського „Паранського комітету“ і який близько пів тисячі книжок вібраних і переданих ему нашою редакцією для руских читальнь в Парані, замість роздати даром, розпродував, хоч на їх перевіз дістав гроші від „Паранського комітету“. Сумніваємо ся, чи сей пан буде мати чоло вертати тепер до Галичини.

— **На зїзді російських письменників в Петер-**

бурзі, який відбуває ся від вчорашнього дня, беруть участь дд. Ол. Русов від київської „Ради“ і А. Славинський від київського „Літ. Наук. Вістника“.

— **Бжільниче тов-о.** З ініціативи київського інструктора Тітова поміж учениками бжільницьких курсів у Боярці, київського пов., виникла думка заложити „Українське товариство промислового бжільництва“. Тов-о се має на меті отворювати зразкові пасіки, усякі бжільницькі прилади, плантації медового бжільництва. Але найбільш уваги має звернути на штучний вивід маток.

— **Осторожно з виїздом до Бразилії.** Дня 1. червня с. р. приїхало до Парани 140 осіб по найбільшій часті Русинів з Росії і Галичини. Були також Поляки ремісники, Москалі і Жиди. Мали они всі бути відставлені до роботи при залізничній Сан Павльо-Ріо Гранде. З контрактованем робітників до тої залізничної, то велике безголове. Одні цілими масами втікають від роботи, бо кажуть що не оплатять ся їм робити, бо нічого не зароблять, але ще і за харч винні вістануть. Нарікають, що залізничне підприємство їх дуже здирає, що каже працювати по 12 годин денно. Є то вина заступників заграничних урядів, котрі замість поінформувати свої власті в Європі, як справа маєсь, сиділи тихо або ще агітацію агентів в Європі тихо попирали. Робітники з Росії нарікають, що агенти здирали по кількадесять рублів нібито за перевіз. Емігранти полишили в Європі свої родини, для того не можуть в Парані осідати на шакрах. Думали они, що зароблять гроші і повернуть. Дня 7. червня переїхало через Курітибу 5 вагонів з емігрантами найбільше з бобрєцького і тернопільського повіта. Родини мають осісти на шакрах а решта їде до залізничної. Там везуть їх в позамиканих вагонах, щоби не повтікали, бо недавно, як везли транспорт з 150 робітників, то і половини не довезли на місце. Всі повтікало і шукає за иншою роботою. Контракти, котрі они мають, нічого не вартують для того ніхто не може робітникам нічого зробити. Се пише курітибська „Зоря“, яка може найліпше знати, що дієсь з нашими емігрантами.

— **Нові староства.** Після заповіді намісника д-ра Бобжинського при обняттю урядованя має бути утворених в Галичині 17 нових староств. Нові політ. повіти будугь утворені з повіткривування частин дотеперішних повітів, в яких населенє вносило поверх 90.000 душ. Утворенє нових повітів буде поступати поступенно. В будучім році має бути утворених пять нових староств.

— **Пожар в Бориславі.** В суботу по полудни шалїла буря над нафтовим простором коло Борислава. Серед бурі громи ударили в три заводи: „Oel City“ найвидатнійший нововикопаний шиб, в „Литва ч. 3“ і в завод „на Потоці“. В одній хвилі всі ти заводи станули в огни, а від них запалили ся сусідні заводи і збірники з кипячкою. На кілька кілометровім просторі зависли чорні хмари диму і полуміня. Найгрізнійший образ представляв вибуховий завод Oel City, що недавно давав денно 250 цистерн кипячка, а в останніх днях 80 цистерн. Вибухаюча кипячка творила палаючий огнем в чорнім димі водограй, а неспалена на місці кипячки спливала в горючих струях ровами в долину, від чого запалило ся ще кілька господарств в Тустановичах. Село Тустановичі силоміць опорожнено з людей, бо заходило небезпеченство, що ціле село вигорить. Всіх робітників з цілого нафтового простору спроваджено до ратунку, до сипання валів, аби спинити горючі потоки кипячки. З Перемишля прибула компанія піонерів. Ратунк вибухових заводів полягав на тім, що треба було засипати землею отвір заводу. Мистцями в тім ділі є бориславські жиди, які за ціну 20.000 К підняли ся спинити вибух заводу „Ель Сіт“. На місце пожару прибув дрогобицький староста і шеф президиального бюро намісництва, староста Гродзїцький, які кермували ратунковою акцією. Надлюдским змаганям робітників удало ся вчєра спинити пожар о стілько, що вже дальше не розши-

рить ся. Спалений терен представляє ся грівно. Крім залізних машин вигоріло всьо: вертничі вежі, всі будинки і всьо збіже на полях. Шкоди величезні, але були вчасті оббезпечені. Закопи будугь могли війти в рух деє аж по місяцєви, коли відбудугь ся вертничі вежі. (Одна вежа коштує від 25 до 30 тисяч корон). В перерві видобуваня кипячки лежать саме страти властителів копалень. Розповідають, що найбільше ридав над пожаром селянин з Тустанович, на якого полінаходиться завод Oel City, бо вигоріло ему збіже вартости кількадесять корон. Однак він понїс величезну шкоду в чім иншій, а се в провізії з чистого зиску, яка дає ему денно триста кількадесять корон. Сю страту відчує він і инші селяни властителі ґрунтів в Тустановичах, коли приїде день виплати провізії.

— **Катастрофа в копальні камінного вугля.** Дня 1. с. м. вибухли гази в копальні камінного вугля в Юзівці (Катеринославщина). В тій порі було в копальні поверх 400 робітників. Всі вони мали згинуті. Доси видобуто 228 трупів, а лише 19 на пів живих, тяжко попарених робітників. Шкода в грошах виносить 2 мільйони рублів. Цар дарував 10.000 рублів на запомоги для родин потерпілих при катастрофі.

— **Українське залізо за кордоном** — як пише „Рада“ — починає що далі удержувати за собою добрий ринок. В Румунії напр., як про се кажуть досвідчені люди, українські металургічні та механічні заводи успішно конкурують при урядових залізничних замовленнях. Торік до Констанци вивезено немало рельсів з заводу „Провіданс“ в Марієполі.

— **Закритє жидівських ремісничих та торговельних закладів в Свєятошині.** З наказу київподільської управи хліборобства й державного майна 23. м. м. на передмісті Київѣ „Свєятошині“ закрито всі ремісничі та торговельні заклади, що були в руках живід, а від тих, хто мав у себе приказчиками жидів, взято заяви, що далі они не допустять жидів до торгівлі. Наказ сей став ся через те, що в Свєятошині, як сїльській місцевості, жиди не мають права жити.

— **Доповняючий вибір посла до державної ради з I округѣ у Львові на місце бл. п. Малаховського** відбуде ся дня 10. вересня. О сей мандат старає ся др. Густав Рошковський, професор львівського університету.

— **Селянське садівництво на рос. Поділю.** Подільське товариство сїльско-господ. в Кам'янці под. розпочало в 1904. році шляхом анкети зібранє відомостей про садівництво. З даних сеї анкети видно, що садівництво у селян на Поділю пробуває в незавидному стані, хоч всі умови можуть сприяти єго доброму розвитку. Тепер по всіх 12 повітах під садами у селян є 21.150 десятин, а всіх садків налічує ся 52.170 з 3.131.623 деревами. Заплата досить низька. Так, садки дають ся в аренду від 15 карб. (в каменецькому пов.) і до 400 (в ямпільському повіті). До тогож селянство не має доброго посадочного материялу, бо на Поділю взагалі дуже мало гарних плодкових питомників, а таких, з яких моглиб користувати ся селяни — й зовсім нема. Тому селяни мусять брати для посадок дички, які вже потім прищиплюють красцими паростками.

— **Скарби дивана.** В Ірландії помер сими днями нагло Джеймс Брезіль, котрого в єго ріднім місті Сванзі не називали инакше як лиш „скупар Джіммі“. Єго приятелі відкрили ту несподіванку, що Джіммі лишив не менше лиш 1,900.000 К готівки. Був то скупар, котрого жите проминуло не без певного рода романтики. Він був спершу крамарським учеником, але покинув крамарство, а взяв ся торгувати образами. Відтак поїхав до Австралії і жив в тамошніх хащах, а опісля став копальником золота в полудневій Африці. Перед 17 роками вернув він до свого рідного міста і жив тут дуже бідно, мешкав в одній маленькій комнатці і живив ся лиш сухим хлібом, масла не їживав ніколи, бо жалувал собі єго. Мимо того знаний був на біржі яко од-н із найсміливіших спекулянтів і біржевих граців. Брезіль був так скупий, що коли

купив собі за одного пенса (10 сотиків) газету, а хтось хотів лиш на хвилючку заглянути до неї, то він не дозволяв і казав: Мене коштувала газета цілого пенса, я не можу для того відступити її інакше як лиш за пів пенса.

Оповідки.

— **3 залізниць.** Почавши від 15. липця с. р. буде поїзд особовий ч. 11, який відходить з Кракова о год. 12. минут 10 вночі, а приходить до Львова о год. 9 мин. 50 перед полуднем, задержувати ся в також на станції Медика. Відїзд з Медики о год. 7 мин. 41 рано.

Сим звертає ся увагу на оголошене в „Газеті Львівській“ що до досади урядження для нової монтованні возів в варстаті ц. к. залізниць держ. у Львові а іменно: центрального огрівання парою враз з умивальнями для робітників, водопроводів для води ужиткової і води до пиття враз з 6 гидрантами і 4 етуднями стінними і електричного освітлення.

— **Іменованя.** Намісник переніс старшого комісара повітового Казимира Вайдовського зі Львова до Калуща і поручив йому управу калуського староства.

— **3 львівського університету.** Комісії правничих іспитів державних і ригорозальні будуть урядувати до 25. с. м.

— **3 львівської політехніки.** Ректором на будучий рік вибраний проф. Стеф. Неметовський а деканами на два літа: на відділі інженерії проф. др. Макс. Туліє, на відділі водного будівництва проф. Кар. Скибинський, на відділі будови машин проф. Едвін Гавсвальд, а на відділі технічної хемії проф. др. Тадей Годлевський.

— **Пригот. курс до гімназії в Станиславові.** Комітет бурси філії Руского Товариства педагогічного в Станиславові уряджує в часі від 1. до 30. серпня приготівляючий курс для учеників, які здавати муть по феріях вступний іспит до I. класу рускої гімназії в Станиславові. Приняті будуть ученики, які є вже трохи підготовані в язичі німецьким, рахунках і рускій граматиці. Оплата за цілий час виносить 24 К. Зголошення треба надіслати найдальше до 20. липня 1908 під адресою: Заряд бурси філії Руского Товариства педаг. в Станиславові, ул. Пелеша ч. 13.

Посмертні оповідки.

— **Олена з Завадоских Терлеца,** жена пероха в Грабовій, упокоїла ся дня 29. м. м. в 30. році життя. В. І. п.

Наука, штука і література.

— **Українські театри.** Театр Саксаганського грає під сю пору в „Купецькім саді“ в Києві. Театр П. Прохоровича пробує тепер в Бахмуті (в Катеринославщині), де йому добре веде ся.

— **Новий роман М. Горького.** В Берліні вийшов друком новий роман Максима Горького п. з. „Житє непотрібної людини“. Про сей роман петербурска „Русь“ пише: „Після скучних та душних пес, яких нераз навіть не осявіжував подув справжньої творчости, Горький написав, повернувши до белетристичної форми, яка так йому вдавала ся, роман про житє непотрібної людини, роман, в яким пригадують ся знайомі нам образи „Томи Гордієва“ і „Троїх“.

Телеграми

з дня 6. липця.

Рим. Св. Отець прийняв вчєра капітулу Ватиканської базилики, під проводом кардинала Рамполі, яка вручила йому Петрів гріш в

квоті 10.000 лір і зложила желаня капітули з нагоди ювілею. Папа висловив ся з подивом для базилики св. Петра і додав, що бажає собі, аби єго тіло спочало колись в церкві св. Петра.

Берлін. З Тебріс доносять, що в останних боях убито там 370 осіб, а ранено 700 осіб. Анархія ширить ся по всіх північній Перзії.

Новий Йорк. З Буенос Айрес доносять, що підчас військової революції в Парагваю згинulo кількасот осіб.

Сантьяго. (Чілі). Поліція відкрила фабрику бомб. Робили там головно італійські анархисти вночі. Арештовано проводиря їх, Іспанця Кармеля Гомеза.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готел, реставрація і казарма — ріг ул. Спектускої і Косцюшка у Львові.

Прїїхали дня 5. липця: Махайло Решитник, Буків; Еміль Лянецький, Зборів; Левина Корожинська, Жабє; Леонтия Чайчарова, Стрий; Евгєнія Борисевичева, Дрогоїв; Макс Файгенбавм, Коломия; Лєсь Кульчицкий, Коломия; Евстахія Гасівна, Бродки; Даміян Хомяк, Бжозів; др. Александер Колесса, Відень; Никола Бачинський, Підволочиска; Николай Дрогомирецький, Чернівці; Дмитро Грегoliniський, Коломия; Стефан Загавич, Калущ; Емілья Сохацка, Вікторія Бузек, Відень; Іван Дигдалевич, Тернопіль; др. Филип Евин, Терєбовля; Михайло Андерман, Гамбург; Роман Лисак, Ярослав; др. Михайло Конюшецкий, Книгиничі; Михайло Пятляр, Залівці; Микола Захаревич, Радимно; Василь Рихвицкий, Краків.

Вдовиця літ 27 з одною дитиною, дитина забезпечена, посаг десять тисяч корон, вийде за муж за чоловіка на рядовім становищу. Фотографія пожадана, на ановіми не відповідає. — Poste rest. X. Вдовиця. Самбір. (1—1)

Морелі найкрасшої якості, щоденно свіжо зривані з дерева, 5 клгр. кошук franco з К 80 с. Пересилка залізницею 4 кошиків 14 корон.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(5—12)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Білінського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликку:

Свій до свого!

Львівське бюро адресове

ул. Льва Саніги ч. 61.

Видавець „Показчика адресового“ у Львові п. Рудольф Шнігел, отворив з днем 1. червця „Львівське бюро адресове“ урядово затверджене, котре має на цілі достарчити інтересантам замісцевим адреси осіб приватних, а також фірм львівських за оплатою 30 сот. за адрес місцевий — а 1 К за адрес позамісцевий. Належитість можна також прислати в марках. Адреси провірює сейчас умисна особа і відсилає відвортною поштою. Перша та приватна такого рода інституція є уряджена на взір заграничних.

- В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:
- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
 - 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітїй. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
 - 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Печатки металеві і кавчукові

для урядів парохіальних, громадських, читалень, „Соколів“, „Січей“, зарядів шкіл ітд. виконує як найліпше, чого доказом численні признаня

Д. Вайс

артистична робітня ритівнича у Львові, ул. Кароля Людвика ч. 29. (Пасаж Оранжа). (7—?)

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашніх і господарських, збіжа і паші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростію. Опітка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів міліона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся членам. Зворотн за р. 1906 і 1907 виносив по 10 при.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюванню позички.

На житє можна обезпечати ся череа „Дністер“ в Краківськім Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де єще не робить пний агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	K 1,003,364—
„ резерви премій	„ 613,720—
„ спец. на зворотн	„ 50,939—
„ на ріжницю курсів	„ 3,437—
„ резерви спеціальної	„ 35,000—
„ емерит. урядників	„ 218,364—
пний фонди заосмотрєні	„ 40,000—

Разом сума K 1,964,824—

Селяне! асєнуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в нсчи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Червоновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломїя	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Люблін	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в нсчи
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:43
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Червоновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломїя	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:43
Люблін	6:00	9:05	—	4:00	10:43
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі члени по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Реклямації неопечатані в вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В посольській палаті денний порядок загачений наглими внесеннями, а дотеперішні переговори міністра-президента із сторонництвами не довели до бажаного ним висліді, щоби сі внесення стягнено. Особливо старають ся о се німецькі послы з Чех, котрі своїми внесеннями намагають ся піддержати рух викликаний по чеських містах проти урядованя чеською мовою. Подібно, як в справі Вармунда розвело німецьке т. зв. вольнодумне дневникарство агітацію, щоби розворушити студентів і суспільність, так тепер кинено оклик, що німецьким областям а особливо містам грозить винародовленє наслідком того, що чеські урядники нібито самовільно вводять чеську мову у внутрішнім урядованю. Щоби се спинити мають бути в 40 містах Чех скликані німецькі віча, котрі мають підняти голос проти чеського урядованя. Тим способом намагає ся німецьке дневникарство подати сему такий вигляд, що само населенє бере сю справу в свої руки, що оно хвитає ся самооборони, бо нібито і правительство і німецькі послы не виявляють потрібної рішучости в сій справі. Супроти сего руху в німецьких містах Чех не хотять німецькі послы з Чех остати поза виборцями і настають на те, щоби над їх наглими внесеннями в тій справі була переведена розправа в посольській палаті. Чи бар. Бекови поведе ся відклонити їх від того, не можна на певно сказати і задля того рознесли ся були вісти, що вже дня 8 липця мала би бути відрочена сесия держ. ради, колиб німецькі послы не стягнули своїх внесень. Однак міністер-президент провадив вчера дальше переговори і може через інші німецькі клуби поведе ся єму наклонити німецьких послів до залишення опору. Колиб они на се згодили ся, тоді одно з сих внесень німецьких радикалів булоб залагоджене, щоби перед відроченєм держ. ради промостити денний порядок предлозі про підвишенє контингенту новобранців краєвої оборони, про обезпеченє родин резервістів покликаних на вправи, про меліорацийний фонд і т. д. В справі горівчаного податку вдовольте ся правительством ухваленєм тимчасового закона на оден рік, а сам закон перероблений відповідно домаганям сторонництв прийшов би на чергу в осені.

Окрім урядованя чеською мовою в Чехах викликав між німець-

кими сторонництвами, а особливо між віденьськими Німцями велике роздратованє розпорядок міністра просвіти Мархета, щоби діти приватної чеської школи ім. Коменського на Фаворітен могли складати іспити перед чеськими учителями спровадженими з Бреклави (Lundenburg). Доси бо сі шкільні діти були приневолені з Відня їздити до Бреклави 84 клм. від Відня), щоби там зложити іспити і одержати шкільне свідоцтво.

Задля сего розпорядку підняли Німці, а між ними і віденьські християнські суспільники великий крик, що тим способом міністер бажає перемишувати чеські іспити до Відня і пособляти розростови чеського живла у Відні. Треба признати, що при всіх перепонах, які зустрічають Чехи у Відні, они щораз більше напливають до австрійської столиці а части Відня, як Фаворітен і Гернальс роблять вражінє чеських міст. Вправді урядова статистика виказує число Чехів у Відні менше більше на 100.000, однак се річ певна, що їх буде в двох стілько. Нічого дивного отже, що мійска рада віденьска, котра намагає ся удержати німецький характер Відня, боїть ся славянського заливу, але всі змаганя покажуть се безуспішними, бо Відень вже й тепер виявляє велику мішанину народну.

На інтерпеляцію внесену в справі школи Коменського відповів др. Мархет, що не може бути мови про перемишуванє чеських іспитів до Відня, бо чеські іспити зложені в приватній школі у Відні уважає ся яко зложені в Бреклаві і тим способом правний стан справи остає незмінений. Vaterland признає розпорядок міністра просвіти зовсім оправданим, але христ. суспільна Reichspost виступає різко проти д-ра Мархета. Німецько-ліберальне дневникарство виступає задля того в его обороні, а в однім понеділковім тижневнику висловлено з тої нагоди погляд, що христ. суспільники намагають ся повалити д-ра Мархета а відтак і ціле міністерство, щоби довести до розв'язаня державної ради і витвореня при нових виборах «клерикальної більшости». Гроза «клерикалізму» наганяє страху німецьким лібералам і радикалам і они знов горнуть ся оборонити і піддержувати д-ра Мархета і бар. Бека, котрий зуміє своєю зручностію вихиснувати се положенє для осягнення потрібних правительству задач.

Заграниця.

На овиді заграничної політики виринули сими днями вісти, що затривожили

політичні круги. В берлінськім дневнику Tag помістив легацийний радник Ратстатю, в котрій нібито відкриває тайну, що англійський король вибирає ся до Іллію, щоби приєднати цісаря нашого для розділу Туреччини. План мав бути давніше оброблений лордом Курцоном, а після него мала би Англія забрати Мезопотамію і Арабію, Франція — Сирию з Палестиною, Росія — Царгород з південним побережєм Чорноморя, Італія — Триполіс, Греція — часть Епіру і деякі острови, а наостанку Австрія — Македонію аж по Солунь і Сербію. Лише Німеччина і балканські держави мали би при тім розділі вийти з порожніми руками. Розходилоб ся отже о приєднанє для сего плану Австрії, а колиб се повело ся, тоді розібрано би Туреччину і доведено до ослаблення відокремленої зовсім Німеччини, або в противнім случаю до утвореня двох великих союзів державних: одного для розділу Туреччини, а другого австрійсько-німецько-турецкого. В першій случаю дійшло би до незначного заворушеня в Туреччині, в другій — до великої європейської війни.

Тимчасом сі відкриття німецького дипломата в Tag-у спровадила півурядова Politische Correspondenz до значіння фантазії і заявила, що австро-угорська дипломатія не подавала Туреччині ніяких домагань що до Македонії і що в нічім не відступила від своєї мирної політики, яка змагає до реформ в Македонії. А що й «Новое Время» на основі сего відкриття німецького дипломата виступило різко проти Австрії, отже австр. амбасадор в Петербурзі подав до сего дневника спростованє, що нема ані слова правди у виявах Tag-у, начеб Австрія домагала ся Македонії від Туреччини і що австро-угор. дипломатія бажає в порозуміню з іншими європ. державами лише поправити відносини в Македонії.

В російській думі відбувала ся розправа про міністерство просвіти, в котрій ніхто з українських послів не забрав слова і не висловив потреб українського народу на введенє рідної мови в народних школах. Ми навели тоді в 138 ч. статю київської «Ради» про сю розправу. Тепер подає сей дневник промову посла Родічева і з «сторонництва народної свободи» виголошену 24 червця в згадавій розправі про українську школу на основі стенографічних записок. Отсей уступ подаємо ту дословно:

...«Я гадаю, що всі національності, всі люди різних національностей, що населяють Росію — російські громадяни і повинні бути повноправними і рівноправними. І я гадаю, що коли ми навчаємо своїх дітей російської мови, їхньої рідної материнської мови, то і всі інші племена і національності, що живуть в Росії, будуть навчати своїх дітей російської мови. Але у нас помічає ся чудне явище. Наше міністерство народної освіти не знає, відкіля насовує ся небезпека. Воно довгий час забороняло і тепер зново почало згадувати про українофільство. Воно за-

бороняло українські катедри по університетах і виклади українською мовою по українських школах. Я гадаю, панове — се моя особиста думка, — що українофільство єствує рівно в тій мірі, в якій його забороняють. Я гадаю, увільніть його, і Українці всі будуть говорити по московському, і самий певний спосіб знищити їхній сепаратизм — се лишити право тим людям вчитись своєю рідною мовою. Вони, — не турбуйтеся! — вивчать ся по московському. І, крім того, возьміть на увагу, що навчання є двохбічний акт. Міністерськими циркулярами предписати сього не можна, — бо треба бажання вчителів, бажання з боку учнів. Значить, коли ви полєкшите учням вивчення російської мови, то ви підете самим певним шляхом до своєї мети; а коли ставитимете сьому перешкоди, то ви самі робите досягнене вашої мети важким. Але, панове, коли я помиляюсь, коли український народ, самостійність якого, між иншим, визнавав і Петро Великий, коли український народ насправжки є окрема національність, з власною мовою, національністю, що здібна утворити власну культуру, — тоді я звертаюсь до вас і скажу словами єврейського учителя, який припинив апостолів, що чинили суд: «Коли сі люди роблять недобре, то облиште їх, бо се вже справа самого Бога; колиж вони чинять істину, то ви сами можете стати супротивниками Богови», коли Українці кажуть істину, то ми будемо ворогами людської культури і людської освіти, не визнаючи за ними права на се самостійне виявленє національності. Ми, панове, і справдіж не можемо поділяти Росію перетинками і встановлювати права кожної особи окремо по кожній кліточці. Ми не маємо права поділяти просвіти, ніби якийсь шматок пирога, що власть роздає самовільно. Давати просвіти однаково всім громадянам, — се є непорушне право людини і непохитний обовязок держави».

До сеї промови посла Родічева додає „Рада“ від себе ось таке пояснення п. з. Невдала оборона:

«Мавши під руками лиш коротеньку телеграфну звістку про те, що мовляв Родічев зупинив ся на українському питанні, ми вже висловили з сего приводу свою загальну думку, (ми се подали в 138 ч. Руслана). З слів наведених у телеграмі, можна було вже тоді зрозуміти, що „для одного з видатніших і найкрасших представників партії народної свободи, який згадав про український народ, ще не цілком ясно, чи має сей народ свою культуру“. Тепер стенографічний текст промови Родічева ясно свідчить про те, що речник кадетської партії з українським питанням цілком неосвідомлений. Він говорить про так зване „українофільство“, бачить в ньому сепаратизм: „я думаю, каже він, що коли йому („українофільству“) дати волю, то Українці всі говоритимуть російською мовою (?) і найпевніший спосіб знищити сепаратизм (?) в них — се лишити тим людям право вчитися на рідній своїй мові“. Що до самостійности української народности, до її мови до здатности сеї національности утворити свою власну культуру, то промовець прямо таки висловлює ся з сумнівом. Депутат Родічев згадав про українську школу, очевидно, по дорученню депутатів від українських губерній, але не думаємо, щоб навіть ті депутати подякували йому за таку промову. Замість того, щоб прояснити світ на українську справу, Родічев ще більше її заплутав. „От що, знов скажемо ми посла з України, значить доручати оборону своїх інтересів, комусь иншому, а не обстоювати самим“.

До сего ми висловимо від себе велике зачудованє, що з українських по-

слів ніхто не здобув ся на пояснення сеї справи в думі. Виходить справді на те, що з великого радикалізму українського, який проявляє ся в тамошніх деяких часописах маємо лише „великих“ слів велику силу тай більш нічого! Показує ся, що легко писати високопарні статі, але де діла, хоч би дрібні, де справдешня робота?!

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В четвер: руско-кат.: Давида пр.; римо-кат.: Кирила Еп. — В п'ятницю: руско-кат.: Самсона пр.; римо-кат.: Амалії Д.

— Ексц. Преосвя. Епископ Константин Чехович виїхав з Перемишля дня 8. с. м. на чотиритажневий відпочинок.

— З львівського університету. Деканом богословського відділу вибрано на рік 1908/9 о. д. ра Івана Бартошевського, професора пастирського Богословія.

— Шкільна молодіж на літніх феріях. В тій справі пишуть нам: Опустіли міста, нестало живого, молодого гомону. Затихло на часок житє в мурах шкільних, молодь розбрилась по всіх усядах нашого краю, вернула під стріхи родинних хат.

Там стануть їх витати і мріти о будучині синів, внуків, або крєвняків. Попри золоті мрії насунуть ся декуди і сумніви, а нераз і сум огорне батьківську та материнську душу, коли ложений нагляд і старання їх не вінчались успіхом в науці їх синів.

Вільний, майже двомісячний час, присвячений на відпочинок молодежи, се частина життя свободного серед природи, а навіть безжурного у більшости. Дух цілорічної працею утомивсь, потребує відсвіження, але сили фізичні в розвою, тож їх використати повинна наша молодіж при праці.

Ручна праця не ганьбить, а гартує сили, оживляє духа, тож молодіж наша, особливо по селах взятись повинна до неї, найлице осмалить ся, руки стверднуть, а тоді оцінять труд родичів, що працю свою і здоров'є ложать на удержанє її по містах і яснійше поглянуть на практичне житє, та оцінять своє заданє.

Попри працю фізичну, прогульки та забави не стануть буденщиною, а свята та неділі будуть для неї правдиво святоточним днем.

Щасливі ті діти, що можуть знайти таке занятє серед природи, але о скільки сумнійше проводити муть позістали по містах, що не мають спромоги виїхати!

Для тих корисні булиб публичні робіти, як кошикарства, виробів з паперу, дерева, металю, в котрих знаходилиб корисне, практичне занятє, котре ум їх звертало би на працю ручну. Занятя по цегольних і других фабричних заводах не відповідає ні їх силі, ні напрямови, бо обезсилює а не скріплює.

Обдуманє пожиточних занять по містах, улаштуванє прогульок по краю підчас вакацій се покишо завданє будуччини. — Н.

— За права народної мови. В Чернівцях відбуло ся дня 5. с. м. віче скликанє тамошніми академіками в справі прав укр.-руської мови на Буковині. Збори отворив студ. Тиховський, почім вибрано председателем студ. Рожку. Справу катедри укр. історії на черновецькім університеті реферував акад. Павлусевич. Зміст его реферату представляє в отсих словах: Початок 19. століття, се відродженє всіх Славян, отже і Українців. Відроджує ся Україна по сім і по тім боці кордону. Чистонародний рух іде неопоримою силою наперед. Але з часом появляють ся лжепророки, пропагуючи ідею об'єднання з Росією. Сей рух перейшов і на Буковину. Аж настала на Бу-

ковині чисто українська політика, яка почавши від 80-их років принесла нам визначні плоди. Між тим коли Волохи передом казали, що нема Русинів, нині ми стоїмо на рівні з ними. Коли наша національна свідомість так зросла, то нам годі вдоволити ся тим, що ми одержали на початку сего руху. З основанєм черновецького університету (1875) заложено катедру для української мови і літератури. Тоді може тої одної катедри для української науки було досить, та тепер зі щорічним зростом студентства, зі зростаючою свідомістю національною відчуває ся дуже некучо потреба ще й инших кафедр, головно катедри для української історії. Ми як найчисленніший народ на Буковині не можемо дальше допустити, щоб нашу історію трактовано по мачошиному, причіплюючи її до загально-історичного воза. В сій справі було 28. червня студентське віче на університеті, де ухвалено виробити меморіал і переслати его через професорський збір філософичного факультету до міністерства просвіти. Бєсідник поставив отсю резолюцію: „Віче Українців витає радо акцію українського студентства коло заснованя катедри української історії на українській викладовій мові на черновецькім університеті і ухвалює сю акцію як найзавзятійше попєрти“. Резолюцію ухвалено однодушно.

Другий рефєнт акад. Кийовський обговорював справу укр.-руської мови в гімназіях і поставив отсю резолюцію: „Укр. віче зібране дня 5. липця с. р. к „Народнім Домі“ уважає, що утравістичні українсько-німецькі гімназії не відповідають потребам української молодіжи шкільної, бо обтяжують її працею над вивченєм чужої мови зі шкодою для набутя знаня предметів. Доказом того, що народ український не має довіри до сих шкіл, є пропорціонально мале число Українців по утравістичних гімназіях на Буковині, коли тимчасом українські гімназії в Галичині переповнені. Для того віче домагає ся від правительства заміни утравістичних українсько-німецьких гімназій на Буковині на чисто українські“.

По ухваленю сеї резолюції акад. Греняк обговорював справу української мови по урядах і судах і внїс отєї резолюції ухвалені одноголосно: 1. Віче скликанє дня 5. липця в салі „Народ. Д.“ в Чернівцях визнає ц. к. правительство, аби в місцевостях з переважним населєнєм українського народу заведено українську мову як урядову; 2. визнає всі уряди громадські, аби заводили як найскорше в себе українську мову як урядову; 3. звертає ся до всіх українських товариств в кожній місцевості на Буковині, аби зарівно домагали ся заведеня української мови по всіх урядах“.

— Класифікація в коломийській рускій гімназії. Класифіковано учеників 683 публ. + 9 прив. = 692. — Відзначаючий степєнь одержало: 47, перший 496 + 4 = 500, другий 48 + 2, третій 22 + 3, поправок 71 + 1. Отже є 10.55% лихих без поправок. Процент лихих у поодиноких клєсах: пригот. 8.7, Іа — 8.9, Іб — 4.5, Ів — 15.5, ІІа — 15.5, ІІб — 10, ІІІа — 11.9, ІІІб — 5.4, ІVа — 11.4, ІVб — 0, Vа — 13.6, Vб — 21.8, VІа — 8.1, VІб — 22.5, VІІа — 12.5, VІІб — 11.5, VІІІ — 0. Обичай: похвальні і добрі: 92.9%, пильність 84%, прочі лихі.

— Класифікація учеників рускої бурси ім. св. Володимира в Самборі за рік 1907/8: принято з початком року 51, виступило або видалено 5; клєсифікованих 46, а се зі школи народної 12, зі школи виділової 7 (всі мають поступ добрий), з курсу пригєтовляючого учительської сем. 4, (3 першу а 1 недост.), з учит. семінарії 10 (3 першу, 6 поправок, 1 недост.), з гімназії від I. клєси до VI. 13 (11 перших, 1 поправка, 1 недост. Разом: 36 поступ добрий, 7 поправок і 3 недостаточно).

— 3 Жовкви. Повітове товариство господарсько-кредитове „Віра“ стов. зарєєстр. з обмеж. порукою в Жовкві, розпочало свою діяльність з днем 1. с. м. Почином до основаня „Віри“ була кацапська кириця і усунєне Українців заходом „руського“ посла д. ра Короля з дирекції і з надзир. ради стовар. „Народний Дім“.

В склад дирекції і надзир. ради „Віри“ входять визначні народні патріоти, які дають запоруку, що розвій сего нового товариства поступить скорою ходою та чимало причинить ся до викорінення москвофільства з жовківського повіта. Новому товариству желаємо осягнення наміреної цілі.

— **Ювілей богословського конвікту в Ісбруці.** В днях 7. до 9. с. м. обходять в Ісбруці 50-літній ювілей існування тамошнього богословського конвікту, założеного в 1858 р. Колегією Товариства Ісусового. Рік перед тим відновлено богословський виділ на ісбруцкім університеті, через що потреба конвікту була конечна. В першій році було в нім 251 богословів з різних сторін світа. В минулім шкільнім році було 352 питомців з 75 дисциплін а зпоміж 6 різних монаших чинів. Між ними було наших 6 Василян. Загальне число всіх студентів св. Богословія перебуваючих в ісбруцкім університеті і конвікті було за 50-літ 5898, а між ними 11 Василян. В останніх 8-ох літах учащало на богословський виділ в Ісбруці загалом 38 Русинів. На ювілейній святі явилось около 300 бувших питомців конвікту, тепер визначних достойників католицької Церкви.

— **Обниження ціни соли.** В нинішнім числі нашої часописи у відділі оголошень містимо оповістку Краєвого Заряду продажі соли при Виділі краєвим у Львові заявляючи, що почавши від дня 10. липця с. р. входять в житє обниження ціни соли в цілім краю до 20 сотиків за оден кілограм соли, або за окартовану топку соли варінки, зглядно однокілограмову пачку картонову меленої соли. Обниженням тим зносить Виділ краєвий різнорідність цін, котру спричинював дотеперішній спосіб обчислювання тих цін зі згляду на менше або більше віддаленє дотичної місцевости від салини або на трудніші або догідніші умовини комунікації. — Ся одноцільність ціни, приносячи значну користь в формі зниження ціни, подає заравом населеню нашого краю можливість контролі над торговцями продаючими сіль, бо людність повідомлена належимо про одноцільність ціни не дозволить тим торговцям побирати висшої ціни чим 20 сотиків, тим більше, що кожної хвилі для уможливлення покляканям органам усунєня надужитя отверта є для всіх дорога жалоб до Краєвого Заряду соли при Виділі краєвим у Львові прямо або за посередництвом властей громадських, виділів повітових, старостів, скарбової сторожи і жандармерії.

— **Наслідки морозу.** Мороз в ночи на 1 с. м. не у всіх сторонах Галичини дав ся однаково відчутти ростивности. В околиці Львова примерзли лише огірки. За те подібно як в Равщині вимерзла вся ростинність в Скільщині.

— **Іспит зрілости в учительській семінарії** пні С. Стшалковської у Львові відбув ся від 12. червця до 6. липця під проводом правит. радника п. Ол. Барвінського. До іспиту приступило 59 учениць семінарії і 3 екстерністки. Свідомство зрілости одержали: Антошевська Марія (з польською мовою вик.), Бабінська Софія (п.), Бігельмейер Єлена (п.), Бодек Хая (п.), Бодек Рожа (п.), Войцеховська Єлисавета (п.), Вуйцішкен Каролина (п.), Гафткович Марія (п.), Гевків Олександра (п.), Гивель Євгенія (п.), Голіновська Єлена (відзн. п. р.), Гутникевич Катерина (п. р.), Голомб Ольга (відзн. п. р.), Гіржейовська Антонина (п. р.), Грайс Ксавера (відзн. п. р.), Грохольська Людвика (п. р.), Гумінська Марія (п.), Диметер Михалина (відзн. п. р.), Добровольська Станіслава (п.), Домінік Розалія (п. р.), Журовська Ядвига (п.), Зайлер Марія (відзн. п. р.), Ільницька Стефанія (п. р.), Камєньська Єлена (від. п. р.), Козак Анна (п. р.), Кірхнер Владислава (п. р.), Лисинєчка Стеф. (відзн. п. р.), Мальфе Єлена (п. р.), Марняк Валтина (п.), Мислінська Каролина (п. р.), Мішель Єлена (п.), Морська Марія (п. р.), Новотарська Софія (п.), Обермаєр Єлисавета (відзн. п. р.), Подольська Марія (відзн. п. р.), Прокопович Янина (п. р.), Риботидка Йосифа (п. р.), Розвадовська Марія (відзн. п. р.), Рочняк Марія (п. р.), Самборська Франціска (відзн. п. р.),

Сойка Ольга (відзн. п. р.), Сльончек Яніна, (відзн. п. р.), Стемпень Марія (п. р.), Телюк Антонія (відзн. п.) Тиховська (п. р.), Тороньська Стефанія (відзн. п. р.), Тшцінецька Марія (відзн. п.), Ушинська Мальвіна (відзн. п. р.) Фелькер Емілія (відзн. п. р.), Флєсовська Марія (відзн. п. р.), Хмельовська Станіслава (відзн. п. р.), Химяковська Марія (п. р.), Худзіковська Марія (п. р.), Чапоровська Владислава (відзн. п.), Шафран Каролина (відзн. п.), Шіфман Каролина (відзн. п. р.), Штібер Стефанія (відзн. п. р.), Якобше Катерина (п. р.). До поправного іспиту з одного предмету по фєриях призначено 2 учениці семінарії.

— **3 Самбора.** (Іспит зрілости звичайних учеників ц. к. учит. семінарії) Від 22. червця до 4. липця включно відбув ся іспит зрілости в ц. к. учит. семінарії в Самборі під проводом радника шкільного п. І. Матієва. Припущено до іспиту 1 екстерністку і 65 звичайних учеників. Здало 2 з відзначенєм, 52 здало з викл. мовою рускою і польською і 1 екстерністка з польською, поправку одержало 9, а відпало на рік 2. Здали: екст. Гавєска і звичайні ученики: Андришак, Басараб, Бончковський, Блажовський, Бохенко, Бобовський, Борецький, Брила, Бурак, Хома, Чернявський, Чмелик, Дербін, Добровольський, Дропавер, Енгель, Фарйон, Гелемей, Гардас, Гладовський, Грех, Городиский, Ісанський, Яцкулак, Янцур, Качмар, Круцько, Кульчицкий, Лебенсарт, Лашин, Лязарів з відзначенєм, Лоза, Матерна, Меціш, Мудрицкий, Патер з відзначенєм, Петер, Прощ, Путалкевич, Скорєнько, Сопотский, Шевчук, Шумний, Терлецкий, Тисовський, Твардонь, Вальчик, Винників, Венгрияк, Врублевський, Зубрей, Катицкий Кіндікевич і Кобрин.

— **Прогулька львівської „Основи“ до Борислава.** Вчєрашнього дня урядило тов-о слухачів політехніки „Основа“ прогульку до Борислава і Тустанович, оглядати тамошні заводи нафти. Прогулька була оповіщена ще перед пожаром в Тустановичах, а тепер по пожарі могли прогульковці оглянути лише сліди великого заводу Oel City і цілий терен спаленої копальні на просторі кількох кілометрів. Пожару ще не загашено і потриває він ще з тиждень. В прогульці взяло участь 22 академиків.

— **Тамничий палець.** В останніх числах львівської преси ломали собі польські газетарі голову над тамницею пальця, найденого оподі в повзутіскім парку. Палець, як доношено, був зовсім свіжий, просто з чавєсь руки, лише що не рушав ся і не міг нічого промовити, хто є його власителем. Поліція заінтригована сим палцем запитувала всі клініки, чи де не відтато палця, бо инакше можна би було догадувати ся якогось злочину. Аж з рускої „Народної Лічвиці“ донесено поліції, що дня 4. с. м. лікар др. Вольф відтєв там надпрограмовий шестий палець гімназьяльному ученикови Володимирови Кричковському. По операції ученик забрав з собою свій палець, аби его сховати на пам'ятку в сміратусі, але по дорозі згубив его в повзутіскім парку.

— **Ватага вломників перед судом.** Вчєра по полудни застав засуд на ватагу вломників Васильського-Снегуцького. На основі вердикту присяжних судій трибунал засудив: Едв. Васильського на 10-літ тяжкої в'язниці з 1-дньовим постом що місяця і видаленє з Австрії по відсидженю кари; Стан. Адамського на 8-літ тяжкої в'язниці з постом що 14-днів; Стан. Успенського на 5-літ тяжкої в'язниці; Вікт. Михальського на 3-літ тяжкої в'язниці з постом що 14-днів; Стан. Вальоха і Леоп. Тітеля на 2-літ тяжкої в'язниці з постом що 14-днів; Теод. Шветліха на 1½ року тяжкої в'язниці; Влад. Снегуцьку на 1-рік тяжкої в'язниці і видаленє з Австрії по відсидженю кари; Юрія Костура і М. Готвальда на 1-рік тяжкої в'язниці з постом що місяця; Із. Кнобляха на два місяці тяжкої в'язниці. Вільгельма Гітнера передано під лікарські оглядини до провіреня его умового стану, а Успенську, Вальо-

хову і Байшпіля ушльнено. Оборонці Тітеля, Михальського, Шветліха і Готвальда внесли зажалєнє неважноти.

— **Нещасливі пригоди.** В Бузі утопив ся 6-літний Гнат Балійчук, син селянина з Теляжа, сокальського повіта. — В Лужку горішнім коло Ст. Самбора убив грім дві жінки підчас роботи в полі. — В Тухлі згинула від грому селянка Марія Волошин. — В Баворові коло Тернополя селянин Андрух Мельник застрілив свою жінку 18-літню Магду. Причиною убийства були родянні незгоди.

— **І королі позичають на застави.** Виходяча в Лондоні часопись Cosmopol Magazine подає в останнім числі цікавий список тих монархів, котрі як і звичайні на світі бідаки позичали гроші на застави. Одним з тих був останній король Наполеон, котрий нераз, коли єму треба було грошей а не міг вже нікого зарвати, заставляв свою срібну столову посудину в лондонськім банку заставничім, бо казав, що там дістає більшу суму, як би дістав в своїм ласнім краю. Сербський король Мілян Обренович заставляв також часто свої дорожні цінности у віденськім банку заставничім, головнотоді, коли треба було заплатити програу в карти суму. Цісар Франц Йосиф з політичних зглядів ратував его два рази і велів его дорожні цінности викупити. — Мароканський султан Абдул Азіс, з котрим веде війну его брат, вислав був перед двома місяцями свого вірника до Лондону, щоб там заставив его коронні дорожні цінности, бо єму треба на веденє війни грошей, грошей і ще раз грошей. — Так само легкодушна як і груба іспанська королева Ізабелла, котру пізнійше революція позбавила престолу і вигнала з краю, заставляла не лиш свої бриланти, але й дорожні цінности образи. Особливо мусіли від часу до часу вандрувати два прекрасні образи маляря Вєляскеца (Velasquez) до париского банку заставничого „Mont de Piete“. Королева була завсїди певна того, що дістане на них що найменше 100.000 франків. Та й теперішній сербський король, коли ще називав ся лиш князем Петром Караджорджевичем, мусів вести тяжку борбу з богинею Фортуною а швайцарські і францускі заставничі банки могли би щось розповісти про ту борбу.

— **Поетичний кутик.**
Ой, за той час у бистрому ручаю
Чимало уплило води
А всеж я тямлю, все я памятаю
Ті ясні дні — дні без журби.
Вільна мов пташка, мов те сонце ясна
По горах з ним гуляла я —
А нині, нині — долечко нещасна,
В житя невгоди йду сама...
Мене ні кличе, ані жде нічого
З днів як кохання жар погас.
А всеж мій Боже, не забуду його
Хоч де той час, ой, де той час!
Вода чимало уплило в ручаю,
Яр цвітот крила луг чи раз —
А всеж я тямлю, все я памятаю
Хоч де той час, ой де той час!

Ул. Кр.

Оповідки.

— **Відзначенє.** Цісар надав канцелярийному офіціянтові при намісництві у Львові Йосифови Костецкому, з нагоди перенесеня его в стан супочинку срібний хрест заслуги з короною

— **3 нотаріяту.** Нотар Роб. Адамський перенесений з Бірки до Самбора.

— **Краєва рада шкільна** зорганізувала нові 1-класові школи в Обарицях, тернопільського округу, в Цепєрові, львівського округу і в Тивоні, ярославського округу і постановила будову 4-класової школи в Хлопах, рудецького округу, та 1-кл. школи в Голім, равського округу, при підмозі з краєвого фонду шкільного. — Краєва рада шкільна признала громаді Турка, коломийського округу, безпроцентову позичку в квоті 15.000 К на будову школи.

— **3 пошти.** З днем 1. серпня 1908. заводить ся при ц. к. уряді поштовім в Півничній службу сільського листонєса, а се в поведілки сєреди і пятниці для місцевости: Черч, Ко-

Працюйте і шаліть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою
у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на сирипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних вносять рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени забезпечені в „Джістрі“.

З зисків уділив „Джістер“ на публичні добродійні цілі квоту 45,835 корон.

Вкладки	2,795,183 К.
Позички уділені	3,410,684 К.
Уділи членські	234,398 К.
Цінні папери	130,452 К.
Фонд резервовий і інші	45,842 К.
Льокації	182,206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-рускої фабрики Евгена Білінського в Збаражжя.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеньаві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по св'ячениках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

Морелі найкрасшої якости, щоденно свіжо зривані з дерева, 5 клгр. кошик franco з К 80 с. Пересилка залізницею 4. кошиків 14 корон.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(6—12)

Розклад залізничних поїздів
важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любін	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломні	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любін	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

сариска, Лази, Пивовари, Космидле, Запотік, Венцківка, Фабисі, Данутів, Подолик, Маєрж і Загороди, а ві вітки, четверги і суботи для місцевостий: Черч, Косариска, Заводе, Сьмигівске, Бані, Ломницьке, Глибоке, Вітківске і Боровниці.

— **3 залізниць.** Перестанок особовий Зайц на шляху Амштетен-Понтафель отворено 1. липня для загального руху товарного.

Дня 10. червня с. р. отворено на шляху Храст-Радніц перестанок Седлечко для руху особового і пакункового.

Дня 1. червня с. р. отворено на шляху Оломунець-Опава поміж стациями Гросвасер і Домстатль перестанок особовий Гігав.

Наука, штука і література.

— „**Бжол**а“ літературно-наукова часопись у Львові, в ч. 6. за червень с. р. містить отсі статії і вірші: Микола Чернявський: Я не прихильник буч кривавих. — Пилип Капельгородський: Сучасна мелодія. — Христя Алчевська: До портрета Шевченка. — Наталка Полтавка: „Такий як і усі“. — В чім наша сила. — Ю. Будяк: Nocturn. — Адам Ріпецький: Ікарів лет. — Іван Юцишин: Так мало бути. — М. Метерлінг: Про жінки. — Микола Козоріс: Гробар. — Дмитро Макогон: Де які послі. — Мирослав Капій: І не лишило ся нічого. — Еллен Кей: Одвага. — Іван Гавушак: Михайло Зубрович (драма на 5 дій). — М. Евшан: Козаччина в українській поезії. — Рецензії. — Книжки надіслані до редакції.

Телеграми

з дня 7. липця.

Рим. В Ватиканських кругах. заперечено вістку париского Matin-а про недугу Св. Отця.

Ішль. Архієпископ Франц Фердинанд був вчора у цісаря на одногодинній аудієнції. Потім був на родиннім обіді, а опісля проходжував ся з монархом по парку аж до свого від'їзду о 4:15 год.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати
про ціни збіжжя і продуктів у Львові
від 29. червця до 5. липця 1908:

за 50 клг.

Пшениця	12:05—12:30 К
Жито	9:90—10:15 К
Ячмінь броварняний	7:00—7:25 К
Ячмінь на пашу	6:80—7:20 К
Овес	6:40—6:60 К
Кукурудза	7:90—8:15 К
Просо	8:75—8:90 К
Горох до вареня	8:50—11:00 К
Горох на пашу	7:00—7:50 К
Бобик	6:25—6:50 К
Конюшина червона	100:00—105:00 К
Конюшина біла	35:00—40:00 К
Конюшина шведська	85:00—100:00 К
Тимотка	33:00—34:00 К
Ріпак зимовий	14:25—14:50 К
Насіне конопл.	10:00—10:25 К
Хміль	85:00—90:00 К
Насіне льняне	10:00—10:25 К
Льнянка	11:00—11:25 К

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Оповіщенє.

Краєвий заряд продажі соли при Виділі краєвим у Львоі подає сим до прилюдної відомости, що почавши

від дня 10 (десятого) липня с. р. всі краєві склади сільні, як також всі міські і сільські філії сих складів продавати будуть

сіль краєву

по 20 (двайцять) сотиків за 1 (оден) кильограм
се єсть

в округах продаючих сіль варінку за одну топку варінки, опаковану в картон, в округах же заосмотрюваних в камінну сіль за однокильограмову пачку картонову меленої соли.

у Львові в липню 1908.

Краєвий Заряд продажі соли
при Вигілі краєвим у Львові.

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на півний рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на півний рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поподаток число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дні
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає слідше
на попереднє застережене.

Геклямації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Зміхи в таборі „консервативних“ москвичів галицьких.

(Δ) Польське журналістство звикло наших москвичів представляти „консерватистами“ в супротивности до руских народовців, котрих оно в суміші з радикальним і соціалдемократичним сторонництвом п'янувало яко верству розстрою і розладу. Народний рух до просвітнього і культурного розвитку і поступу Русинів п'янувано в польським журналістстві яко виворотове змаганє, а все, що називалося українсько-руським або українським, стало в очах мало що не всіх польських журналістів тотожним з гайдамаччиною і анархізмом. А тимчасом виславлювало консерватизм наших москвичів, котрі відцуралися рускої народности, своєї рідної мови і літератури, а призналися належними до єдності з московським народом по Камчатку. Для милозвучности перед австрійськими властями введено вислів „Старорусини“, хоч представники сего табору рішучо застерігають ся проти того, щоби їх називано Русинами, Рутенами, бо они є Russen, Русськіє, себ то виразно кажучи—Москалі.

І справді табор наших москвичів, а властиво керманічі сего табору намагають ся всіми способами зближити ся до об'єднання з московським народом не лише що до самої мови, присвоюючи собі і виучуючи чисту московщину, але й переймають ся особливо в молодших поколіннях крайніми струями суспільними і політичними, котрі проявляють ся Росії. У Львові появил ся в червці місячник «Новая Жизнь», видавана соціалдемократомі московськими, переважно зайдами з Росії, чистою московщиною, котрої наші галицькі москвичі з „Галичаніна“ і „Русского Слова“ якось не можуть навчити ся. «Новая Жизнь» має отже довести до рідродин заскоружлого сторонництва галицьких москвичів, зближити їх до народу і тим способом допомогти єму до овладі політичними і суспільними справами серед Русинів а побороти національну роботу руских народовців. В тій цілі має бути посеред москвофільської організації витворена нова організація задля пізнання клясових потреб, організація на основі тих потреб, розбудження народної самостійности для сформулювання тих потреб і зорганізованої клясової борби. Для досягнення сеї цілі мають служити стипендії для академиків на подорожі до Росії, де повинна по думці „Новой Жизни“ їхати молодіж учити ся, бо там нау-

ка (?) стоїть отвором (?), наука «сформулювання потреб», які бажає «Новая Жизнь» відкрити.

Одиноким чоловіком із „старших“ що по думці „Новой Жизни“ розуміє духа часу, є посол др. Марков (отже навіть др. Глебовіцький, що їздив в Петербург, не розуміє так духа часу!), однак на наш погляд сї соціалдемократи московські, зайді з Росії, що громадають ся коло „Новой Жизни“ внесуть в сей табор таку науку, яку московські нігілісти заціпили вчасі в українським таборі на Україні, звідки виплили такі очайдухи як Крати і їм подібні.

Для нас не страшна робота тих людей в „Новой Жизни“, бо ми не втратили віри в здоровий розум руского народу, котрий мимо всяких крайних змагань зуміє найти прямий шлях до національно культурного розвитку і поступу. Однак деяким польським політикам і журналістам вельми не на руку, що т. зв. «Старорусини», з котрими они накладали для спинювання розвитку Русинів, виявили перед світом свої задушевні змаганя, що мнимої їх «консерватизм» є лише звичайною маскою, котру они що раз смілійше скидають і показують справдешне своє лице.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Парламентарне положенє вельми заострене наслідком спору німецьких послів з Чех, котрі обстають при своїх наглих внесеннях. Переговори між тими послами а бар. Беком ведуть ся безнастанно, а колиб повело ся переломити опір німецьких послів, тоді державна рада відбувалаб засідання до 25. с. м. для полагоди предлоги про новобранців і меліорацийний кредит, перевела би вибір делегації і залагодила ще деякі дрібні справи. Але колиб не дійшло до порозуміння, тоді вже сьогодні мала би бути відірочена державна рада до осени, а з відіроченем застановлено би виплату диет посольських. До чеської Union доносять з Відня, що німецькі послі готові забрати назад свої внесення, наколи іменованя судіїв для Чех, які небавом мають послідувати, випадуть корисно для Німців і наколи бар. Бек дасть певну запоруку, що чеська мова у внутрішнім урядованю в Чехах дальше не буде розповсюджувана. Як сей журнал звичає, готов бар. Бек згодити ся на сї услівя, однак ділає мабуть тут на власну руку, бо чеський міністер-земляк ніколи не міг би з тим погодити ся і таке поступованє загнало би чеських послів до крайного опору.

Чеські журнали представляють парламентарне положенє у вельми чорних красках і вказують на можливість розв'язання держ. ради. Narodní Listy пишуть, що бар. Бек стрів ся з великими перепонами і що Німці наважили ся розбити не лише міністерство але й держ. раду. В такім дусі пише також староческа Unie. Вправді витворила ся поговорка, що в ювілейнім році не могла бути розв'язана держ. рада, однак Deutsch. Volksblatt заявляє на основі певних відомостей, що цісар без огляду на ювілейний рік згодить ся на розв'язанє, наколи сего вимагати ме уладженє політичних відносин.

Нема сумніву, що поза німецькими послами ділають живла, котрі раді би звалити теперішнє коаліційне міністерство і заступити его урядничим, яке би правило державою на основі §. 14-го. Німецькі радикали раді би знов повалити свого міністра Прадого, щоби зробити місце всенімцєви Пахєрови, супроти котрого стає рішучо польське коло, бо він похваляє в делегації вивласнене Поляків в Прусах. Але й христ. суспільне сторонництво імовірно раде би було з упадку теперішнього міністерства, а на се вказує обставина, що бар. Бек радив німецьким послам відрочити свої внесення на пізніший час, однак сему опирає ся президент Вайскірхнер, котрий не хоче вводити знов практики з давньої держ. ради, що до відрочування наглих внесень, а признає лише можливість цілковитого їх стягнення. Загально відомі є звязи христ. суспільників з наслідником престолоа Францом Фердинандом, а побут его в Ішлю і довше послуханє у монарха може відносити ся не лише до непевного положеня заграничного, але й до внутрішних справ австрійських.

N. fr. Presse заперечує вістям, начеб уже сьогодні мало послідувати відроченє держ. ради на случай дальшого опору німецьких послів. Навпаки запевняє сей журнал, що бар. Бек не тратить надії порозуміння і тому держ. рада має й на случай опору дальше радити, щоби бар. Бек мав час до переговорів. Також і інші віденьські журнали не тратять надії на успішне переведенє переговорів.

З Відня звичають, що вчєра по полудні відбула ся нарада предсідателів клубів, на котрій передовсім подано до відомо, що німецькі послі з Чех, а також пос. Пахєр взяли назад свої нагли внесення. Представники сторонництва під вражінєм загрози розв'язання держ. ради а бодай відіроченя і застанови виплати посольських диет, заявили, що не будуть робити правительству перепон. Метода бар. Бека: »und bist du nicht willig, so brauch ich Gewalt« показала ся успішною супроти народного парламенту.

Prager Tagblatt звичає, а за ним повторяє се більшість віденьських журналів, що становище міністра скарбу Коритовського захитанє і що він небавом має уступити. Тимчасовим управителем мав би

Школи і курси удержувані Руским Тов-ом педагогічним у Львові

І. Дівоча п'ятикласова школа виділова ім. Шевченка з правом публичности.

В шкільнім році 1907/8 записало ся 153 учениць. З того було 19 мужицких дітей, 18 дочок сторожів і зарібників, 10 доньок ремісників, 32 — вознях і підурядників, 19 дітей учительських — решта припала на діти священників (32), професорів (2) і урядників (21). Як бачимо, більша половина шкільної молодіжки походила з верств міщанських і робітничих.

Вислід класифікації був отсей: В I кл. на 27 записаних одержали: 5 дуже добрий поступ, 15 добрий, 5 достаточний, 1 недостаточний, 1 дозволено поправити по фєрїях оден предмет. В II кл. на 35 учениць одержали: 13 дуже добрий поступ, 12 добрий, 5 достаточний, 3 недостаточний, 1 некласифіковано, 1 дозволено поправити по фєрїях оден предмет. В III кл. на 36 записаних одержали: 6 дуже добрий поступ, 16 добрий, 8 достаточний, 4 виступили, 2 дозволено поправити по фєрїях оден предмет. В IV кл. на 37 записаних одержали: 5 дуже добрий поступ, 14 добрий, 6 достаточний, 3 недостаточний, 3 некласифіковано, 3 виступили, 3 дозволено поправити по фєрїях оден предмет. В V кл. на 18 записаних одержали: 9 дуже добрий поступ, 4 добрий, 3 достаточний, 1 некласифіковано, 1 виступила.

Разом одержало на 153 учениць: поступ дуже добрий 38, добрий 61, достаточний 27, недостаточний 7, поправку з одного предмету 7, некласифіковано 5, виступило 8.

Збір учительський виділової школи складав ся з 15 осіб, учительок і учителів. В єго склад входили: В. Адриянович, О. Бережницка, о. А. Гавришак, др. М. Коцюба (директор школи), К. Малицка, М. Мороз, Т. Мартиняк, Гр. Мартинюк, М. Мельник, Г. Павлюх, О. Прокешівна, Ю. Рудницький, І. Сичинська, М. Тороньска, О. Шарківна.

Закінченє року шкільного в школі виділовій відбуло ся рано 27. червня. По богослужєню, відправленім в катедральній церкві св. Юра, зібрала ся молодіж в просторій салі семінарії, прибраній сьвяточно зелєнню. По середній стїні видїв великий портрет Тараса, духового керманича школи; мистецка рука п. Бережницької прибрала єго чудово гарно занавісами, серед котрих виглядали китиці наших цїлих цвєтїв: ромену, блавату і червоних маків. А там на салі немов другий цвєтистий луг дївчат.

Кімната наповнилась гїстєм и родичами і своїками учениць. А поміж гїстєми найшли ся два наші земляки зза кордону: о. Павловський, інспектор церковних шкіл в Полтавщині і др. Шмігельський з Франції. Перший нарком приїхав до Галичини придивити ся устроєви приватних наших шкіл, щоб на той взір будучі школи українські уладити.

Починає ся попис. Хор дївчат під диригентурою старших товаришок з V. класу відспївав пісню одну по другій: — ллють ся чисті, звївкі дївочі голоси, западають в серця слухачів, нагадують землякам-гостям якісь дивні, позабуті вже мрії. А з піснями переплітають ся деклямації менших, більших і найбільших дївчат. Аж ось виступає Маруся Кордубівна, учениця V класу і в прегарно обдуманій бєсїдї пращає в імени товаришок школу і збір учительський і молодші школярки. Жаль їм кидати отсе заведенє, де прожило ся в праці тільки гарних хвиль, але они вірають, що не кидають єго на віки — ідеї, які вщїплювано їм в отсій школі, підуть за ними в житє і ставуть тими сполучницями, що по вік звязують їх з українською школою.

Учителька п. Малицка відповіла на бесїду дївочу і щирими словами виправляє в сьвіт молоду громадку будучих народних робітниць. А відтак звернула ся з привітом до гостей з далнин, до гостей з України, що вже в друге

завитав до сєї школи, щоб налюбувати ся рідним словом, на яке там за кордоном деспотизм положив важку свою руку.

О. Павловський зворушений подякував за привіт і висказав надїю, що і в них колись там над Дїпром-Славутою засвітає зоря красних днів.

В останнє забрав слово о. Чапельський, голова Тов-а пед. Навязуючи до деклямації: „В сьвіт за очі“, зазначив, що нашим сьвятим обовязком берегти свої землі і свої права, щоб в своїй хатї запаувала: своя правда, сила і воля.

Учительки відчитали класифікацію і роздали пильним ученицям книжочки нагороди, які на сїю цїль рік річно жертвує Тов-о педагогічне зі своїх видавництв.

Залунали грїмкими голосами наші народні гимни і дївчата розходять ся до домів. Тільки пята класа не може розстати ся зі школою, немов чує, що там за порогом сєго заведеня починає ся тепер для них вже справдїшне житє. Тому о. Лежогубський, щоб улекшити їм розлуку, роздав поміж дївчата листи складкові на будову нової школи виділової і семінарії і ставив їм на серце подбати, щоб їх дрібні лепти і заходи докинули цєголку до здвигнення своєї сьвятинї науки, нової кріпости народної волї-долї.

II. Приватна жєньска семінарія учительска.

В шкільнім році 1907/8 було записаних в чотирох класах 128 учениць. З того було мужицких дітей 19, урядників 23, священників 33, учителів 24, промисловців 11, приватних урядників 16, дяка 1 і писателя 1.

Вислід класифікації був такий: I. кл. Записаних 39, з тих а) першу класу з відзначєнем одержали 4, б) першу класу 20, в) другу класу 4, г) поправку з одного предмету 8, 3 учениці виступили. II. кл. Записаних 34, з тих а) першу класу з відзначєнем одержало 6, б) першу класу 2, г) поправку з одного предмету 2, виступила одна учениця, некласифіковано 1 ученицю, а 1 учениця померла. III. кл. Записаних 35, з тих а) першу класу з відзначєнем одержало 3, б) першу класу 19, в) другу класу 1, г) поправку з одного предмету 10, 2 учениці виступили. Разом у всіх трєх класах класифіковано 100 учениць, з тих одержали а) першу класу з відзначєнем 13, першу класу 60, другу класу 7, поправку з одного предмету 20 (6 учениць виступило, 1 некласифіковано, а 1 учениця умерла). IV. кл. Записаних 20, з тих приступило 14 учениць до іспиту зрілости в ц. к. семінарії учительській жєньській в Перемишлї, 3 учениці із за неповного числа приписаних лїт приступлять до іспиту по фєрїях, а 3 в пізнійшій рєчинцї.

Сьвідєцтво зрілости одержали: 1. Ващуківна Мария, 2. Голошуківна Ольга, 3. Ладівна Юлія, 4. Левицка Ірина, 5. Матїївна Софія з відзначєнем, 6. Реваковичівна Наталїя, 7. Стафіняківна Валєрия і 4 ученицям дозволено поправити іспит з одного предмету по трєх місяцях а 3 учениці рєпробовало.

Збір учительський семінарії складав ся в сїм році з 24 осіб. В єго склад входили учительки і учителі: Бережницка О., Боберський І., др. Брик І., Гонсьоровска К., о. Кархут С., др. Коцовекий В., др. Коцюба М. (директор), др. Конач І., др. Левицкий В., Левицкий Ю., о. Лежогубський Т., др. Макарушка О., Маутє Г., Мельник М., Мороз М., др. Озаркевич Е., Пачоса С., Прокешівна О., Роздольський І., др. Рудницький С., Сальо Л., др. Томашівський С., Ціммерман К., др. Щурат В.

Шкільний рік закінчено 27. червня.

III. Школа вправ жєньської семінарії учительської.

В сїм шкільнім році отворено на основі розпорядженя ц. к. Ради шкільної краєвої з дня 7. падолиста 1907. ч. 36.913 першу класу сєї школи.

Записаних було 9 учениць, з тих отримало при класифікації 7 поступ дуже добрий, а 2 добрий. Науку вела панї К. Вишневска.

стати секц. шеф. Грудер, а в осєні обняв би мїністерство скарбу губернатор австро-угорского банку др. Білінський, котрого мїсце в банку заняв би Мадяр. Тимчасом Slowo polskie запевняє, що в польских кругах парламентарних нічого не відомо про такі зміни.

Посольска палата ухвалила нагле внесенє социял. дем. Ельдєрша що до реформи і розширеня обезпечєня робітників і резолюцію христ. сусп. Льозєра, щоби правительство внесло заповіджений в тїй справі начєрк закона дня 3. листопада. Відтак перевєдено розправу над внесенєм наглим що до заборони уживаня білого фосфору і ухвалєно шєрити внесенє, а після того розпочала ся розправа над наглим внесенєм социял-демократів що до заведеня загального і рівного права голосованя до кр. соймів.

Заграниця.

Міністерске перєсилєнє в Сєрбїї має бути поладженє порозумінєм між старими і молодими радикалами. Обидва стороництва обовязують ся утворєнє із старорадикалів мїністерство Велимировича піддержувати в цїли ухвалєня бюджету і торгового договору з Австро-Угорщиною. Після ухвалєня сєго договору зробить сє мїністерство мїсце коалїційному мїністерству Миловаловича, в котрім молодорадикали одержать три портфєлі. Сєму мїністерству має скупщина ухвалити бюджет на 1909 р. і зміну рєгуляміну, котра би запобїгла всякій обструкції та зміну виборчої ординації і закон про апанажу. Колись після ухвалєня сих законів показала ся палата неспосїбною до роботи, малиб бути розписані нові вибори. Сє порозумінє має бути письменно уложєнє і поданє до потвєрдженя обидвом посольским клєубам, а коли не стане ся, тоді Велимирович подасть королеви лїсту нового мїністерства до затвєрдженя.

На приїзд царя і царицї до Англії пороблєно всякі можливі приготовленя на остров Уайт. Росийский мїністер Ізвольєкий вибирає ся до Карльсбаду з початком верєснєя, де єго відвідає бар. Ерєнталь. До Австрїї вибирає ся італїйский мїністер Тїттонї, щоби зіхати ся ще сєго місяця з бар. Ерєнтальом і в тїй цїли перєрвав австро-угорский амбасадор Ліцов відпустку і вернув до Риму, щоби підготовити сїю справу. Президент францускої рєпублики в подорожи до Росії відвідає Данїю, Норвегію і Швецію а доперва 27. с. м. прибудє до Рєвлю, де зустрїє ся з царєм. В поворотї з Росії завернє до Мариєнбаду, щоби там зустрїнути ся з королєм Едвардом.

В Персїї все ще панує розлад, але росийский вплив зростає там безстанно. Між полковником Ляховим а англ. посольством в Тєгеранї дійшло до спору, бо Ляхов окрузив війском англ. посольство, котре давало приют збігцям. В посольській палатї в Лєондонї внесєно в тїй справі інтерпєляцію, а секретар загр. справ Грєй відповів, що в всяка надїя поладити мирно сєй спір. З Пєтербурга звїщають до Times-а, що росийське правительство пособляє в тїй справі перєпросин англ. посла в Тєгеранї за єго злєгковажєнє. Мїністер Ізвольський сподїває ся, що шах послухає ради Росії і Англії і небавом скличе парламент та удержить конституцію.

Курси пополудневї руского языка.

В році 1907/8 записало ся 56 учениць з міських шкіль. Наука відбувала ся два рази тижнево по 1½ години в 2 відділах. Науку вели: П. Комаринська в першій відділі, К. Малица в другій відділі.

Від лютого с. р. устроїв Виділ курсу руского для учениць польської приватної гімназії ім. Словацького (класа IV—VI). На сей курс ходило 8 учениць. Науку вів проф. А. Алишкевич. Наука відбувала ся раз на тиждень.

Курс для неграмотних.

В р. 1907/8 записало ся 13 дівчат. Науку вела С. Михайлович.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В пятициці: руско-кат.: Самсона пр.; римокат.: Амалії Д. — В суботу: руско-кат.: П. м. Кира і Івана; римокат.: Пелагії і Кип.

— **Перша філія „Сокільського Базару“.** Зі Стрия доносять нам, що з кінцем серпня с. р. львівський „Сокільський Базар“ отворає там свою філію при одній з принципальних улиць міста. Новій торгівлі в Стрию заповідають як найліпше поведжене, бо вже давно давав ся там відчувати брак торгівлі паперами і галлятерійними виробами.

— **„3 мухи — віл“.** З кінцем шкільного року не раз лучали ся дурні вибрики учеників, що за мниме покривджене їх при класифікації відбивали свій гнів на шибках учителів. Ось така пригода стала ся і на зеленій Буковині в Кіцмані. З п'ятниці на суботу перед розданем свідомств вибив хтось у директора кіцманської гімназії п. Шпойнарівського вікна. Хоч вибити вікна міг хто небудь зпоза круга учеників, п. Шпойнарівський дав знати жандармерії, котра ще вночі, розійшовши ся по хатах, витягала з постелі підозрілих о вчинок учеників і замикала їх в арешті. Рано ученики, професори й родичі зішли ся в гімназії, відтак всі удали ся до церкви, а по богослуженню, яким кінчить ся шкільний рік, прийшли по свідомства. Але тут стало ся щось незвичайного. Директор заявив, що систує роздачу свідомств, і тим задержав всіх учеників в місті попри чотирох, які сидять в арешті. Ся справа, про яку і згадувати шкода, дала жир польській прасі львівській до напасти на рускі гімназії, так якби польським ученикам щось такого ніколи не лучало ся з тою ріжницею, що при подібних випадках в польських гімназіях все кінчило ся і кінчить ся на чим скорішим встановленню нових шиб у вікнах.

— **3 бразилійської Парани.** Курітибеска „Зоря“ доносить, що в Курітибі оснувало ся нове „Товариство ім. Тараса Шевченка“ і хоче зареєструвати тамешну руску церкву на себе та назвати її „Під покровом Шевченка“. Аби впасти на таку гадку, на се треба справді горячого підсону.

Нещасні лови. В селі Яструбичах, сокальського повіту, пішло двоє селян, а то Ілько Крук господар і Василь Курило парубок на польоване 18. червця рано до панського ліса, котрий належить до п. Яна Мадейського, дідича в селі Пархачи. Коли ішли оба з ліса, оден за другим, хтось їх настрашив. Вони почали утікати, а що курки не були замкнені, Василь спотикнув ся на якусь галузь і тоді рушниця вистрілила. Куля влучила Ілька в задню част тіла так, що той відразу упав. Ілько Крук прожив ще 2 дні і помер, лишивши 5-еро дітей без жадної помочи.

— **Отруйна сила тютюну** находит ся, як доказує англійська лікарська часопись „The Lancet“, не так в самій отруї, яка є в тютюні і називає ся нікотиною, як в далеко значнійшій мірі в самій димі, який робить ся

при куренню тютюну, а котрий курці в значній кількості в себе втягають і як раз тим любують ся, не зважаючи на те, що тим себе поволи троять. Без сумніву, що й нікотина, яка є в листю тютюну, є сильною отруєю, але того не доказано, що она дістає ся в такій кількості до рота, щоби аж чоловік міг нею затроїти ся і для того можна на певно сказати, що то, що звичайно говорять о затроєнні нікотиною, є лиш пересадом. Не повне спалюване тютюну витворює всілякі ароматичні творива як олії, засади і гази; з котрих деякі витворюють ся як отруї в значно більшій кількості як нікотина. В димі з тютюну находит ся у великій кількості т. зв. вугляна кислота і та при сильнім куренню найбільше затроєє, бо чоловік при втяганню в себе диму дуже багато тої отруї набирає в себе: тіло наше може при вдиханню того газу дуже багато набрати єго в себе, але не може при віддиханню зараз так само багато того газу в себе випустити, отже він затроєє наше тіло; чоловік дістає завороту голови, дрожання, живчик зачинає слабше бити, чоловіка млоїть і т. п. Такі самі прояви показують ся і при затроєнні нікотиною і тому то до недавна був погляд, що то лиш сама нікотина стає ся причиною затроєння тіла при куренню. Коли же однак зважить ся, що в маленькій частинці скуреного цигара або викуреної люльки є в сотеро більше того троячого газу як нікотини, то річ очевидна, що затроєне приходить лиш від вуглевої кислоти. То випробовано також і практично: курцєви, котрий втягує в себе два або три рази добре диму з тютюну, видобуто з рота кілька капель крові і розпушено у воді а вода прибрала зараз таку саму краску як і від крові того, що затроїв ся квасом вуглевим без курення. Значно сильніше ділає дим з папіросів, а то дасть ся тим пояснити, що курці втягають в себе значно більше диму. Так отже ті, що курять папіроси, затроюють себе найбільше.

— **Продовжене дня о годину.** В англійськім парламенті поставлено внесенє, щоби в часі від 1. цвітня до 30. вересня всі годинники в Англії йшли скорше о одну годину. Тим чином праця всюди по бюрох, фабриках і т. д. буде починати ся ранше о годину і кінчити ся о одну годину скорше. Люди будуть мусіти скорше вставати і скорше йти спати. Тим способом заощадить ся в Англії річно 50 мільонів фунтів штерлінгів на світлі. Сю пропозицію прийнято в парламентарних кругах прихильно. Так діє ся в Англії, а в нас стало ся як раз противно, бо годинник посунено о пів години наперед, аби більше світла випалити.

— **Бальон Цепеліна.** Перед кількома днями гр. Цепелін відбув 7-годинну подорож своїм бальоном. При помочи парової лоді перетранспортовано бальон на віддаль 2 кілометрів від берега озера, а відтак в полудне підніс ся бальон поволи і певно в сторону полуднево-східну. Звернув ся насамперед на Констанцію, потім виконав кілька удачних зворотів, пливучи то з вітром, то против вітру. Оноді відбув ся другий злет до висоти 300 метрів. Керми нового моделя ділали правильно, бальон осягав швидкість коло 60 км. на годину з вітром, а трохи менше против вітру. За кілька днів вибирає ся гр. Цепелін в дальшу подорож до Могунції.

— **Упертість на упертих.** В людовім німецькім театрі в Празі прийшло в неділю до події немилої для деяких пань. Кількох мужчин, яким широкі капелюхи пань заслонювали вид на сцену, звернуло ся до своїх сусідок з просьбою, зняти капелюхи. Деякі пані послухали, але найшли ся також уперті. Коли розпочав ся другий акт, рознесли ся по аудиторії крики: „Зняти капелюхи, бо инакше не позволим грати!“ В одній хвилі вся мужеска частина слухачів зняла такий крик проти капелюхів, що треба було спустити куртину. Часть пань здіймила капелюхи, але кількайцять з найкрасшими капелюхами сиділи уперто, не рухаючись. Аж спокійна промова режисера зі сцени до упертих пань, аби не посовали собі і другим приятности, увінчалась успіхом, потім представлене відбуло ся до кінця.

— **В звіті про іспит зрілості семінарії** учит. п. Стшалковської через похибку пропущені учениці, котрим признано свідомство зрілості: Блат Аделя (з польс. яз.) і Горецька Ванда (з відзн. з п. і рус.).

Оповідки.

— **3 „Кружка правників“ у Львові.** Після оголошеня деканату правничого відділу на львівському університеті всі ті правники, як бажають здавати правно-історичний іспит в жовтні с. р., мають внести подання з а) матуральним свідомством, б) іматрикуляційною картою, в) індексом і г) військовою посвідкою, що петент в війську не служив підчас університетських студій, до 29. с. м. включно. — В львівській речинці до правно-історичного іспиту зголошило ся разом 111 правників. На кожний день призначено 13 кандидатів і то так, що дня 10. с. м. здають після латинського алфавиту всі від А—С, дня 11. с. м. від D—Ge, дня 13. с. м. від Ge—Hüt, дня 14. с. м. від Imm—Korost., дня 15. с. м. від Kostec.—Marys., дня 16. с. м. від Matk.—Pol., дня 17. с. м. від Preis.—Sidor., дня 18. с. м. від Sijak—Walt., дня 20. с. м. від Wowr.—Zwoł. Іспити будуть проте тривати від 10. до 20. с. м. включно. — Повідомляємо при тій нагоді, що рік адміністративний тов-а „Кружок правників“ у Львові кінчить ся аж дня 31. грудня с. р., а не з укінченем року шкільного, тому можна кожного часу вписувати ся в члени тов-а. Вписує 1 К., вкладка 2 К., до кінця адміністр. року. — В товаристві буде урядувати ся і підчас ферій; в яких годинах і в котрих днях, подасть ся пізніше. — *Виділ.*

— **3 львівського університету.** Цісар надав приватному доценту географії на університеті у Львові, професорови торговельної академії, д-рови Евгенови Ромерови, титул надзвичайного професора університету.

— **Сокільський фєстин в Збоїсках** коло Львова який уряджують „Соколи“ львівський і збоїський в найближшу неділю в двірєкім парку, заповідає ся, як зачуваємо, дуже величаво. Буде се фєстин в повнім того слова значінню, а оголошена афішами програма буде виповнена до останньої букви. Комітет поділив ся роботою і допилює, аби львівські гості не жалували 2-кілометрового ходу до Збоїск.

Інтересно заповідають ся вільні вправи хоруговкам, які виконають члени „Сокола“ в Лашок мурованих.

Борислав і Тусталовичі.

(З прогульки львівської „Основи“).

О год. 7:30 рано виїхала група учасників прогульки тов-а „Основа“ до Борислава та Тусталович. У кожного на думці побачити там ліс шибових веж, а передовсім галицький „вулкан“ Oil City.

Уже кілька стаций перед Стриєм видно здалека на овиді стовп диму, який у горішній своїй часті розійшовсь в довжезну хмару сягаючу гень далеко на північ. Минаємо Стрий і з вікон поїзду бачимо не тільки стовп диму але і величезну полумінь огню. В Дрогобичі та Трускавці нечувана глота на стациях. Хмара людей тисне ся до поїзду, а всі їдуть до Борислава.

Поїзд їде незвичайно поволи, аж вкінці доїжджаємо до мети. На стаций товпа народу ми не задержуючись, йдемо під проводом наших інженерів п. Ф. Левицького та п. Пласкача. По дорозі бачимо повно велитєнських збірників киплячки різних фірм. Виглядають як звичайні пушки а з верха накриті плоским, стіжковим дахом. Майже на кождім збірнику видніє громозвід. Наперед вступаємо до механічного варстату. Робота як раз скінчилась, бо се полудне і ми бачимо лише спокійні підсю хвілю машини та знаряди.

Тут стоїть паровий молот, який з великою силою та скоро розклеує найгрубше залізо. Там знова різні гильярки до гильювання сталі, різної величини сверлики і т. п. Йдемо дальше побачити печі опалювані нафтою, печі,

де перетоплюється залізо, машину динамо-електричну, газові мотори і т. д.

Нараз о год. 2. усе йде в рух, кожний робітник стає до своєї праці, дає чути великий гуркіт, ціла машинерія в руху. Се може найкрасший вид, а оден з наших інженерів сказав, що він без того руху-гуркоту прямо не може жити.

Йдемо до одного закопу. Обризканий ропою гудить цілий день. Якраз випускали толоч 1.400 метрів в глибину, а опісля тягнуть в гору. Вже видно червоно-бронзові гази, а се знак що ропа йде. Нараз показується толоч, а всім моменті стовп бронзової ропи розливає ся по шибі та пливе до місцевого збірника. Так через цілий день. В іншій шибі доперва вертять. Там чути правильний стукіт подобаючий на гуркіт в млині.

На день можна найбільше вивертити два метри в глибину, а если глибину найменша є 1.000 метрів (доходить до 1.500), виходить, що вертити треба близько два роки. Зацікавлений, які кошти суть при однім верченню, я поспитав ся одного інженера, котрий сказав, що близько 150.000 К.

По обіді ми вибрались до Тустанович (два кілометри від Борислава) побачити найвидаєнійший тепер закоп «Oil City» бо в Тустановичах і рух копальняний більший чим в Бориславі. Йдемо чим раз ближше і чим раз більше відчуваємо гарячо. Приходимо може на триста метрів та представляєсь нам пречудовий але грізний вид. Мабуть не помилюсь, если скажу, що відноситься ся вражінє таке, як би ся бачило вулкан. З місця, довкола якого зроблено тепер вал в формі стіжка, видно, страшенно сильний ток киплячки з нутра землі. Ся киплячка в сю мить запалюєсь а у висоті яких 40 метрів переходить в густий тяжкий дим. Ток киплячки такий сильний, що она не запалюєсь від разу, але часть її спливає до басену і там горить.

Довкола огню усі поля в проміню 100 метрів вигоріли до тла, земля чорна як уголь і знати лише по бороздах, що там було поле. Ще дальше збіже на пів чорне і масне. Цілими днями снують ся там видці, які з цікавості приїхали навіть з далека побачити сей „вулкан“.

Очевидно, що старають ся сей огонь загасити, але акція тота йде дуже пияво. Тамошні жиди згодили ся за 10000 К загасити огонь. І справді, побіч відділу піонерів, що силплять вали, видно до 100 жидів, вбраних в верети, які носять малими мішочками глину, зближають ся майже до самого огню, висипують землю, та втікають дальше по землю. Йде се дуже поволи і если не видумают иншого способу, лучшего, закоп буде горіти цілі тижні. Опісля, як нас поінформовано, одна фірма згодилась великим залізним дзвоном закрити гирло того „кратеру“ і в сей спосіб загасити огонь, однак чи се удасть ся, се велике питанє, бо тисненє газів і киплячки таке сильне, що треба велитенської сили, щоби протиділати тому тисненню. — Шкода, яку поносить фірма через сей пожар, вивозить денно до 30.000 К. Однак в порівнянню з передшим зиском і з можливим дальшим експлуатованєм киплячки з того закопа се майже ніяка шкода. Додати треба, що та киплячка дістаєть ся тепер малим отвором, бо сверлик знаходиться в глибині землі а до того глибінкості сего шибу сягає ледви 1.016 метрів. Фірма буде вертити дальше і сподієсь еще більшої скількості киплячки.

Як звісно, закоп належить до одної берлінської фірми і є найбогатший в киплячку. Коли до тепер найлучший закоп давав денно найбільше 20 вагонів (цистерн) ропи, то сей давав 200 цистерн. Продукція великанська і тому можна сподіватись нафтової кризи.

Перебувши на місці пожару з годину, ми вибрались на дворець залізничний. В вагоні мимохить прийшло на гадку, що такі величезні скарби нашої прадідної землі експлуатують чужинці, збивають мільони, а ми стоїмо в заложеними руками та лише нарікаємо. За-

мість енергичної праці, плачемо. Невжеж і далі так будемо стояти з заложеними руками, нежеж і до нині не можемо розуміти, що тільки економічний добробут нашого народу дасть нам свідомі національно одиначі. Першу акцію у нас, розвинути промисел нафтовий, повинно розпочати тов-о Політехнічне або яке спеціальне товариство, а то прийде ся нам далі нарікати та бідувати. Нашим ключем повинно бути «проч з неробством, тільки енергична праця дасть нам матеріальну основу і моральне вдоволенє». З такими думками ми приїхали до Львова.

Вкінці мусимо ще висказати подяку Ви. інженерам п. Левицькому і п. Пласкачеви за безінтересованє та охотне занятє ся прогулькою на місці та уділюванє нам всяких інформацій.

Додати треба, що заінтересованє сею прогулькою було у нашого львівського загалу майже ніяке, так, що крім техніків і кількох академиків не було нікого з поза академічної молодіжи а прецінь прогулька була оголошена в часописах.

О. Л.

Телеграми

з дня 8. липця.

Відень. Президент угор. кабінету др. Векерле був вчєра у Відні на конференції з презид. мін. бар. Беком. Нині мав мати конференцію з міністром загр. справ бар. Еренталем.

Відень. Помер ту член палати вельмож Еміль гр. Баворовский в 54. р. життя.

Мариєнбад. Говорять, що президент Франції, Фалієр, приїде ту на 3 тижні підчас побуту англ. короля Едварда в половині серпня.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і казарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 7 липця: о. Антін Шанковский, Нижбірок новий; о. Яків Муха, Перемишль; Анна Миколаєвич, Тернопіль; Іван Ільницький, Унятичі; Кирило Лах, Радехів; Євген Шишковский, Чернівці; о. Володимир Сабат, Сяневідско; Савин Левицький, Станиславів; Євгенія, Ольга і Теофіл Клич, Волковия; д-р. Стефан Бохеньский, Збараж; Микола Маринович, Селиска; Саломея Рехнерова, Дрогобич; Лазар Вашдерфер, Дрогобич; о. Милайло Олексів, Підгайчики; о. Алексей Хтей, Венюва; Микола Шута, Капустяниці; Йосиф Ганяк, Перемисль.

Морелі найкрасшої якості, щоденно свіджо зривані з дерева, 5 клгр. кошук franco 3 К 80 с. Пересилка залізницею 4 кошиків 14 корон.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(7—12)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгєна Білінського в Збаражі.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по святихниках.

Держім ся покликую:

Свій до свого!

- В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:
- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
 - 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
 - 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

ФІРМА ФІНКЕЛЬШТАЙН і ФЕЛЬ склад заліза і залізних товарів Львів, ул. Сохїшка ч. 26.

поручає свій багато заосмотрений склад блях цинкових, чорних і мідяних до покривання будинків і церков по фабричних цінах, як також і всяких керничних приборів.

(3—4)с.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річий домашніх і господарських, збіжя і наші против шкід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує «Дністер» з найбільшою скоростію. Оцінка шкід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив «Дністер» 15.883 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 вносили по 10 при.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадяниця в Перемишлі приймають поліси «Дністра» при уділюванню позички.

На житє можна обезпечити ся через «Дністер» в Краківськєм Товаристві.

Агенції «Дністра» находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де еще не робить инший агент «Дністра», можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.003.364—
„ резерви премій	„ 613.720—
„ спец. на звороти	„ 50.939—
„ на ріжницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ емерит. урядників	„ 218.364—
инші фонди заосмотрєня	„ 40.000—

Разом сума К 1,964.824—

Селяне! асєнуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломій	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Нустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломій	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Нустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені +.

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вірнеш ми очі і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. I. пл. Домбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцева
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження.

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Дбаймо про нашу молодіж, про школи і просьвіту!

(Δ) До недавня ще не могли широ-
кі верстви рускої суспільности зрозуміти
великої досягlosti шкільництва, вихова-
ня і образования молодіжи і розповсю-
дження просьвіти з підмогою школи.
Коли інші народи давно зрозуміли вели-
ку вагу школи, бачили в шкільництві пев-
ні і кріпкі підвалини національного і
культурного розвитку і поступу, коли ин-
ші народи зрозуміли правду сих слів:
яка молодіж, такий і нарід, така єго бу-
дучина, то руский жнець, говорячи сло-
вами притчі пок Яхимовича, зірвав ся
вправді з довгого сну і станув до роботи,
але она не йшла так спірно, як би сего
вимагала потреба. Ми засновували рускі
бурси й інститути, щоби убогій молодіжи
дати спрмогу вступити до школи серед-
ної і переогом осягнути також образо-
ванє у виших школах, ми заснували
Руске Товариство педаго-
гічне, щоби оно пильнувало народного
вихованя і образования, щоби своїми бур-
сами, інститутами, виділовою школою ім.
Шевченка, женською семінарією учитель-
ською і педагогічними видавництвами по-
собляло культурному розвитку руского
народу. Заходами народолюбних учителів
руских повстала у Львові перша рус-
ка жіноча гімназія під упра-
вою СС. Василянук, в Переми-
шли в дівочім інституті, в котрім вихо-
вує ся около 200 дівчат, повстав пер-
ший руский ліцей. Переглядаючи
звіт Руского Товариства педагогічного,
бачимо справді велику єго запопадливість,
з якою оно незвичайно убогими засоба-
ми довершує великих і многоважних за-
дач культурних і народних, переглядаючи
звіт жіночої гімназії львівської, впевняємо
ся про значні успіхи на новім доси Ру-
синами неуправлюванім полі, переве́рнув-
ши звіт перемиского ліцея, бачимо і тут
гарні висліди змагань тамошних народо-
любців.

Одначе переглянувши все те, а ки-
нувши оком на те, що і як робить ся у
інших культурних народів а навіть у на-
ших сусідів Поляків, прийдемо до пере-
конаня, що той руский жнець на куль-
турній ниві остав ще вельми далеко поза
іншими, що ще багато треба єму вло-
жити праці, що спірнійше треба взяти ся
до роботи, щоби дігнати інших на тій
культурній ниві, щоби вирівнати дотепе-
рішні занедбаня і недостачі.

Якіж тому причини, що наш руский
жнець все ще остає позаду інших, що
та єго робота культурна не йде так спір-
но, як би сего вимагала потреба? Ши-
рокі верстви нашої суспільности ще не
зрозуміли великої досягlosti школи,
шкільного образования і просьвіти, вва-
жають се все ще чимсь менше важним,
не звертають на се такої бачности, як би
було потреба, не виявляють такої дбало-
сти для справ народного образования з
підмогою школи, якби належало, не за-
являють на сі цілі такої жертволюбно-
сти, щоби відповідно великим потребам
помогти ділу. У нас все від малого шко-
ляра заняте політикою і поза тим майже
не бачить інших справ, які є основою
народного життя і підвалиною нашого
розвитку. У нас не можуть навіть осві-
чені верстви зрозуміти сего, як слід, що
політика буде будівлею без підвалин і
не буде мати ніякої підпори певної, на-
коли ми не почнемо будувати з долини,
від фундаментів. Скличте у нас демон-
страційне віче, — то зідуть ся тисячі,
видадуть на проїздку і прожиток два або
тридневний в місті кількадесят тисяч
корон, наговорять багато високопарних
промов, ухвалять багато шумних і різких
резолуцій, а відтак розїдуть ся і се о-
душевленє хвилеве спалахне, як солом'я-
ний огонь, не оставивши по собі і сліду,
але візвіть тих самих людей, щоби при-
ступили до Руского Товариства педаго-
гічного і заплатили річно 1 корону, щоби
приїхали на збори, щоби зложили ся на
бурсу, інститути, школи і видавництва,
то побачите сто-двіста людей, дістанете
кілька сот корон, бо се видає ся мало-
важним, а бодай менше важним, як вся-
ка шумна демонстрація. Перетгляньте на-
ші часописи, що мають багато місця для
обговореня всяких жизневих питань на-
родних, то найдете в них широкі статі
про політичні справи, але про справи
народного образования і вихованя, про
змаганя наших педагогічних кругів і то-
вариств та інституцій побачите хіба тоді
якусь статю, коли хтось з поміж них са-
мих написав таку статийку чи новинку і
впросив редактора до єї поміщення. Та
трафляє ся, що й надісланої статі навіть
за оплатою не приймає ся, як се лучи-
ло ся дирекції рускої жіночої семінарії
у Львові. Отак то дбає ся про народний
поступ на полі культурнім!

В маю с. р. відбули ся на «Бесіді»
збори рускої інтелігенції, з нагоди на-
целяції площі театральної, щоби подба-
ти про закупно частини єї для Руского
Товариства педагогічного і єго шкіл та
інститутів і не допустити до того, щоби

школа ім. Шевченка і руска учит. семі-
нарія не опинили ся на улиці. На збо-
рах виявило ся велике одушевленє, ви-
голошено гарячі промови про значінє
школи для руского народу, відкликано ся
до руского загалу, щоби прийшов з під-
могою Руск. педаг. Товариству і допо-
міг єму закупити частє площі і обезпе-
чити приміщенє для своїх шкіл та інсти-
тутів. Одначе вислід сеї акції поки що
вельми непевний, бо тут не є понукою
демонстрація, лише позитивна і реальна
робота для шкільної просьвіти, для роз-
витку Руск. педаг. Товариства. Коли йде
о прославленє імени „молодого ентузія-
ста“, коли розходить ся о демонстрацію,
котра не тільки з становища християн-
ської, але навіть соціал-демократичної
етики не може найти оправданя, тоді най-
дуть ся люди, що зложать комітет агі-
таційний і почнуть збирати фонд не для
пособлюваня тих інститутів, тих товариств,
котрі потребують справдешної підмоги,
котрі зложили наглядні докази, що служать
народному образованию рускої молодіжи,
дбають про єї вихованє, але як раз відриває
ся бачність рускої суспільности від їх діяль-
ности, відриває ся увагу від їх роботи,
розриває ся сили, щоби лише вдоволити
потребі демонстрації. На ненависти не
двигнув ся і не виріс ще ніякий культур-
ний нарід, а так само не двигне ся і
руский. Молодіж не вихована на основах
справдешної християнської любови ближ-
нього, не заправлена тими засадами до
дійсної науки, не принесе хісна рускому
народови. В Руск. пед. Товаристві, в ру-
ській женській гімназії львівській, в дівочім
інституті перемискім, в заснованім
що йно Інституті Непор. Зачат. в Стани-
славові маємо огнища, котрі дають нам
порук справдешного християнського
вихованя нашої молодіжи, котре може
принести рускому народови добрі плоди.
Звернім отже всю бачність і дбалість на
сі товариства й інститути, пособляймо їх
розвиткови щедрими жертвами і подбаймо
про їх обезпеченє, а тим сповнимо наш
народний обовязок в хосен нашого на-
рода.

Руска гімназія женська у Львові.

Перед нами лежить „Звіт дирекції
приватної женської гімназії СС. Васи-
лянук у Львові з руским викладовим я-
зиком, наділеної правом публичности рі-
шенєм Є. Е. пана міністра віроісповідий
і просьвіти з дня 14. цвѣтня 1908 р. ч.
9010, за шкільний рік 1907/8“.

„Звіт“ починає ся цінною історично-критичною студією проф. д-ра Е. Макарушки п. з. „Граматика Мелетія Смотрицького“, що займає 55 сторін великої 16-ки.

Потім наступає властивий звіт з річної діяльності сеї першої у нас рускої дівочої гімназії. Гімназія мала доси приготавляючу і I. та II. класу. До приготавляючої класи влисалось з початком шк. року 8 учениць, до I кл. 22 і 6 приватисток, до II кл. 31 публ. і 1 прив. учениця. Разом 61 публичних учениць і 7 приватисток. Серед року виступило 3 публ. і 1 приватистка.

Класифікація випала зовсім вдоволяючо: В приготавл. класі на 8 учениць дістало 3 степені перший з відзначенням а се: Гарматівна Анна, Левицька Алліція і Туркевичівна Стефанія, а 5 перший степені: Заяцьківна Оксана, Левицька Марія, Пачовська Дарія, Спожарека Іванна і Тимкевичівна Олена.

В I. класі на 21 публичних учениць і 5 приватисток було 8 відзначаючих: Базилевичівна Ольга (прив.), Киприянівна Марія, Кмичкевичівна Стефанія, Лежогубська Дарія, Навроцька Надія, Плянчаківна Ірина (прив.), Рамачівна Юлія (прив.) і Телішевська Іванна. Всі інші дістали перший степені, а се: Алиськевичівна Марія, Бахталовська Теона, Білевицьківна Ольга (прив.), Ванівна Ізидора, Ванівна Пелягія, Гіжовська Марія, Дика Ольга, Косарівна Стефанія, Лапінська Бронислава, Обрієківна Софія, Остапчуківна Анна, Пачовська Оксана, Пилипчуківна Романа, Провчівна Марія (прив.), Селянська Марія, Содоморівна Зиновія, Хоминівна Ірина і Чабанівна Олена.

В II класі на 29 публ. учениць і 1 прив. було 12 відзначаючих: Галькевичівна Олена, Гнятюківна Ірина, Дуткевичівна Александра, Кулачківська Александра, Лежогубська Ірина, Музиківна Панкратія (Ч. св. Вас. Вел., прив.), Парфановичівна Ольга, Песьцьоровська Ростислава, Раставецька Марія, Сидоровичівна Савина, Томовичівна Олена і Федяківна Стефанія. Прочі крім одної, яка дістала поправку з одного предмету, одержали перший степені, а іменно: Анастасієвська Михайлина, Вокроївна Тереса, Дембінська Лукія, Долошицька Софія, Ільницька Стефанія, Козаківна Марія, Крушинська Марія, Кульматичка Лідія, Лужницька Юлія, Маціораківна Софія, Муликівна Софія, Нагірна Софія, Нарожняківна Ольга, Телішевська Ольга, Туркевичівна Марія і Шпитківна Софія.

Учениці було дочками: священників 30+2, урядників держ. 14, селян і міщан 4+1, нар. учителів 3, директорів фінанс. інституцій 2, літератів і артистів 2, 1 власителя більшої посілости, 1 купця а 1 держ. слуги. Родичі учениць мешкали: 23 у Львові, 1 в львівській повіті 34+6 (прив.) в інших повітах Галичини, а родичі трьох приватисток мешкають на Угорщині. Всі учениці признали ся до рідної мови рускої, що до віроісповідання то дві в I класі були рим.-кат. обряду, а всі інші греко-кат. Вік учениць сягав від 10 літ (3) до 22 літ (1); 11 літних було 11, 12-літних 21+1, 13-літних 19+3, 14-літних 3+1, а одна 15-літна.

Ученицям уділювано з надобовязкових предметів науки: польської мови (58+5), співу (24), гімнастики (32), ручних робіт (29), каліграфії (17) і рисунків (16).

4 учениці побирали стипендії в загальній квоті 466 К річно.

Учительський збір в 1907/8 шк. році творили виключно кваліфіковані професорські сили. Директором був о. Спиридон Кархут, проф. акад. гімназії і радник митрополичої консисторії. Учителями обовязкових предметів: Бережницька Олена, Юліан Левицький, о. Леонід Лужницький, др. Евстахій Макарушка, Людвик Сальо, М. Віра Ольга Слободян Ч. св. В. В., Роман Цеглинський і Йосиф Янів; надобовязкових предметів учили: проф. Ів. Бо-

берський, Марія Лесняк і Олена Прокеш.

Годить ся згадати, що дирекція дбає о побільшені наукових приборів і доповняє їх після потреби кожного року. В 1907/8 р. докуплено для учительської бібліотеки 26 книжок, для молодіжи 39 руских, 15 польських і 9 німецьких книжок. В історично-географічній габінеції прибуло 13 геогр. карт, 22 образи до поглядної науки. Для природописного габінету набуто 19 випханих птахів і дві збірки мінералів (140 okazів). Фізикальний кабінет збільшив ся кількадесятьма приборами до науки фізики і хемії.

Дирекція гімназії докладала всіх заходів, щоби у всім поставити сю першу руску женьську гімназію на рівні з державними гімназіями. Між иншим ви-старала ся о такі самі полекції для своїх учениць при їзді залізницями, які має молодіж ц. к. середніх шкіл.

Наука в заведенію відбуває ся після плану держ. гімназій і на тій основі по візитації заведення шкільним радником п. Т. Левицьким в дні 2. до 4. січня с. р. міністерство уділило гімназії права публичности.

Дня 12. мая с. р. перевів о. Юліан Федусевич, радник митроп. консисторії і шкільний, люстрацію науки релігії.

Учениці гімназії СС. Василіянок виховують ся в душі релігійній і народній, тому ся гімназія заслуговує на повне признание і загальне поперте всієї нашої суспільности.

Вступний іспит до I. класу на шк. рік 1908/9 здало перед фєрїями 21 учениць, так, що разом з ученицями, що скінчили приготавну класу, має та класа вже до тепер 29 учениць.

Хто шукати ме за якими будь інформаціями що до сего закладу — пише нам отець директор — доси одинокого в нашім краю, найде їх від тепер лише в отсих часописях: в Руселані, Ниві, Учителю, Буковині, Народній Часописі, Основі і в Народнім Слові. До „Діла“ доки буде заявляти ворожий напрям сій інституції, котра безперечно служить культурному двигненію нашого народу, не подасть дирекція вістий нїяких. Та нехай се не дивує нікого. Сей дневник, що вважає себе виключним речником і підмогою життя нашого народу під кожним зглядом, подав був в щойно минувшій шк. році дві зовсім правдиві і вельми корисні для сего Інституту вістки, о то в вересні 1907 р. надіслану одним з батьків учениць статтю і ще в перших днях червня 1908. надісланий директором закладу в новинках уступ пера проф. д-ра Е. Макарушки, тепер однак важив ся навіть за гроші, складані редакції з гори не прийняти оголошення зовсім не приватного, а все-народного значіння, надісланого директором гімназії що до речинців вступних іспитів до I. і приготавної класу на шк. рік 1908/9, так що родичі, що читають головню „Діло“ і вірять в него безкритично, мусіли довідати ся про те аж письменними запитами безпосередно в дирекції. Чи таке побороване діла народної просвіти, Бог знає з яких редакційних понук, може удержувати надалі в нашій суспільности віру й пересвідчене, що „Діло“ справді найбільший приятель народу, без найменших зглядів на личности, де ходить о добро народне, що се „Діло“ бажає як найщиріше его погвинення під кожним зглядом?...

Наколи би „Діло“ спробувало виступити з сего приводу з яким докором проти директора, що він не буде відповідати зовсім, бо втмлений працею на сім полі для народного добра, потребує в часі фєрїй мати відпочинок.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

На державною радою зібраних ся були останніми днями грізні хмари, а вчерашній день був найкритичніший. Заносило ся на мале пересиленє в міністерстві, що могло би за собою потягнути упадок цілого кабінету, а з тим також сеї коаліційної системи, котру повело ся міністрови-президентови впровадити в новій держ. раді і тим способом перевести полагоду австро-угорської угоди і бюджету.

Державній раді грозило що найменше передчасне відроченє а навіть розв'язанє. Однак німецькі послы з Чех, котрі головню причинили ся до зачатення дневного порядку і спинили полагоду уложеної коаліційною більшістю програми праці в літній сесії надумали ся і не хотіли очевидно прийняти на себе великої одвічальности за удареннє сеї програми праці, котра всеж таки мала широким верствам населення принести деякі користи. Підвисшенє меліорацийного фонду, відшкодованє для родин резервістів покликаних на нправи і поправа материяльного биту найнижшої держ. служби, знесенє двох останних вправ в краєвій обороні, введенє частійших відпусток для військових в часі живих, значнійший уділ хліборобских кругів в доставках для війська, — все те мало би було відрочити ся, остати неполагодженим задля язикового спору німецько-чеського, задля тривоги, яку мають німецькі послы з Чех перед урядованєм чеською мовою у внутрішній службі.

Однак міністрови-президентови повело ся в переговорах з парламентарними стороництвами довести до порозуміння і зладити сі суперечности та уможливити ухваленє згаданих предлог. Як звіщає N. fr. Presse, німецькі послы з Чех згодили ся взяти назад свої наглі внесення і тим уможливили приступити до дневного порядку, так що програма праці буде переведена. Правительство сподіває ся з підмогою кількох вечірних засідань сю програму вичерпати до 17. с. м., а відтак настали би літні фєрїї. Цікаво іменно се, що правительство відступило від своєї погрози, що замкне послам виплату дїет на час фєрїй а тепер обіцяє їм виплачувати дїети і на час фєрїй.

Німецьким послам обіцяв бар. Бек поладити іменованя судиїв для північних Чех відповідно їх домаганям, дальше прирік до бюджету на 1909 р. вставити потрбну квоту на заложенє окружного суду в Трутнові, удержавленє північно-чеської залізничі з услівєм, що відношенє національне в теперішнім складі урядників не буде зміненє на шкоду Німців, дальше, що ріжні посади урядників в півн. Чехах будуть обсажені Німцями, що в почтовій дирекції в Празі буде утворена віцепрезидентура, котра все буде заміщувана Німцем, а в дирекції буде установлена персональна комісія, котра буде пильнувати, щоби національне відношенє іменованих урядників не змінило ся на шкоду Німців; наостанку німецька техніка в Празі одержить новий будинок.

Тим способом повело ся бар. Бекови розігнати грізні хмари, які нагромадили ся на парламентарнім овиді. Доси однак все читаємо, які то уступки виведнали для себе Німці, які знов Чехи або польське коло, а не можемо діждати ся того, щоби що небудь виведнали рускі послы, хоч читаємо нераз про наглі внесення їх і розправи над ними, хоч появляють ся нераз вістки про переговори руского клубу з правительством — але вислід якогось реального поки що за весь рік

єствовався нової державної ради не бачимо.

Заграниця.

Deut. Volksbl. містить статтю інспіровану з Берліна, в котрій доказує, що Австро-Угорщина не зробила би найменшого, політичного інтересу, коли би пішла за намовою Англії і згодила ся на обсаджено Солуня, позаяк посідане самого порту Солуня без Альбанії і старої Сербії було би позицією не до удержання. Здобуття Альбанії і старої Сербії спричинило би так великі кошти і вимагало би так великого розливу крові, що того рода кампанія не оплатила би ся Австро-Угорщині. Вкінці виказує сей дневник сумнів, чи Англія думає справді про розбір Туреччини супротив того, що Німеччина не могла би ніколи дозволити на цілковитий розбір Туреччини.

Fremdenblatt потверджує донесене італійських дневників про можливість зїзду міністра Титонього з бар. Ерентальом. Сей зїзд відбув би ся протягом літа, але ані час его ані місце не є ще означені. Можливим є рівнож зїзд російського міністра заграничних справ Ізвольського з Ерентальом. Правдоподібно Ізвольський, що перебуває на курації в Карльсбаді, скористає з тої нагоди, щоби зустрінути ся з бар. Ерентальом.

Мимо всяких півурядових заперечень запевняють Kieler Neueste Nachrichten, що ще в сім році наступить зустріч цісаря Вільгельма з царем Миколою. Однак не відбуде ся она в найближшій часі ані взагалі перед візитою Фалієра в Ревлю, але по повороті цісаря Вільгельма з прогульки на північ. З поворотом вступить цісар до Штокгольму і забавить там від 7. до 11. серпня. Слідуючого дня (12. серпня) виїде цісар до Ревлю і зустріне ся на морю в царем Миколою. З Ревлю поверне цісар впрод до Берліна. Сі інформації згоджують ся з вісттю, одержаною петербурским кореспондентом паризького «Матен'а», що зїзд цісаря Вільгельма з царем лише відсрочено.

Петербурська агенція оголошує звіт о випадках в Персії — як твердить — на підставі автентичних вістий. Сказано там, що полковник Ляхов мав порученє здержати ся від всякої участі в політичних борбах сторонників. В разі чинного поступовання проти парламенту мали російські офіцери віддати свої функції перским офіцерам. Остатні випадки викликав заговор на шаха, котрому грозила особиста небезпека. На підставі інструкцій і свого становища був Ляхов обов'язаний боронити шаха всіми способами. Підчас облоги мечети дня 23. червця, Ляхов, котрий був неперервно в стичности з палатою, де находили ся міністри і більшість членів парламенту, ділав на безпосередній розказ шаха і не міг ухилити ся від сповнення сего обов'язку. Коли однак довідав ся російський посол в Тегерані, що шах хоче заіменувати Ляхова генерал-губернатором Тегерану, запротестував против того а генерал-губернатором заіменовано Моаєда ед Давлєс. В наслідок оголошення стану облоги віддано всі війська в Тегерані під коменду Ляхова, яко шефа залоги; єму поручено також охорону столиці. Коли на приказ шаха видав Ляхов розпорядженє в цілі удержання порядку, котре то розпорядженє підписав шах, просив російський посол шаха, щоби заступив се розпорядженє розпорядженнями перських властей. Також в нормальних умовах припадає шефови бригади козаків обов'язок охорони столиці і старанє о безпеченстві посольств і чужосторонних мешканців.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: П. м. Кира і Івана; римо-кат.: Пелагії і Кип. — В неділю: руско-кат.: Петра і Павла; римо-кат.: Іван Гв.

— **Галицький сойм** має зібратися коло 10. вересня рівночасно з чеським соймом і мав би радяти около 7 тижнів.

— **Важне для емігрантів.** По донесеню генерального консуляту в Гамбурзі подорожні, котрі перед приїздом до Гамбурга в часі останніх 14 днів пробували в Гамбурзі, обов'язані до трох днів зголосити ся в поліційнім бюрі в Гамбурзі. Се зарядженє гамбурської поліції з дня 26. червня с. р. видано з огляду на епідемію віспи, яка має ширити ся в Галичині.

— **Посади для молодих судій в Боснії.** Як доносять з компетентного жерела, в Боснії є тепер опорожнених кільканадцять посад судових авскультантів. Річне адютум вносить 1.600 К попри кошти подорожі. Вимаганє знанє одної зі славянських мов (крім німецької), довершенє правничих наук і судейский та політичний теоретичний (II і III) іспит; але приймають також правників зі судейским іспитом, коли обов'язують ся, що до року зложать і політичний державний іспит. Коли авскультант в Австрії або в Боснії (може се тут зробити уже по однім році судової практики) зробить судовий іспит (Richteramtsprüfung), приходить до IX ранги (суд. адюнкта) з платнею враз з додатком кругло 4.000 К і то по 4—5 літах практики. В Боснії платня урядників улажена після взірця австрійських урядників, а в Сараєві додаток як у Відні. Теперішні авансові відносини в Боснії вправді не дуже світлі, але для тих, котрі тепер службу розпочинають, є вигляди добрі. Подана по німецьки писані з залученими свідченнями державних іспитів попри 1 К замість босаньського стемпля треба посилати: An die Hohe Landesregierung für Bosnien und die Herzegowina III in Serajevo.

— **Пожар в Тустановичах.** Телеграми доносять, що вибуховий запов «Oil City» ще горить і нема ради его згасити. Вчора вибух киплячки в тім запові став ще сильніший, тимто і огонь зміг ся в двох. Пожар дасть ся спинити лише через загвождженє запову, надчим радила вчора конференція нафтових підприємців.

— **Мирослав Січинський,** як доносить одна з часописей, поводить ся в вязниці зовсім спокійно, багато читає і пише багато листів, які, розумієсь, цензурує слідчий судія. Січинський, певний помилювання, винитусь дозорців, яке занятє дістане в вязниці, бо кождий вязень мусить працювати. Хотів би, як доносить та часопись, дістати місце учителя вязнів, або писарку у вязничій канцелярії.

— **Бойкот професора.** Слухачі професора львівського університету д-ра Макаревича, який викладає австр. карне право, постановили нині збойкотувати сего професора обиджені відзивом его до одного з академиків словом «смаркач».

— **Горальні і бровари в Галичині.** В маю с. р. випалено в 394 горальнях в Галичині 3,032,915 декалітрів горівки а в 92 броварах 118.662 гектолітрів пива.

— **Іспит зрілости** в гімназії в Бучачі відбув ся в часі від 5—11 червня під проводом радн. шкільного п. Тадея Левицького. Свідчення зрілости дістали: Андерман Г. В., Андерман Р., Хальфен А., Фальбер М. (з відзн.), Федер Тодрос (з відзн.), Гірняк Ів. Маріян, Грау Барух ч. Бруно, Гринів Михайло, Йост Мих., Каспрук Мих., Кауфман Оскар, Костоловський Влад., Кришталович Павло, Кривальд Андрей, Кривий Александер, Курчунський Волод., Курчунський Мих., Ласодкий В., Матвій Миколай, Михалевич Ів., Пелех Петро (з відзн.), Петерзіль Маур., Погорилє Еман., Погорилє Ісаак, Пророк Лев, Сафцін С., Табіш Стан., Войтович

Юлій, Фаденгехт Еора Міна (прив.). Трех публичних учеників і одного екстерніста репробовано на пів року, одного екстерніста без речинця, а 7 екстерністів відступило від іспиту.

— **Старинна церква в Полтаві.** З волі полтавського архирея Івана з Ромен у Полтаву перенесено старинну церкву. Тепер церква ся має великий інтерес яко пам'ятник української старовини. Її поставлено на дворі архирейського дому. Дуб, з якого она була збудована, гарно зберіг ся і тільки дещо довелось тепер підновити. Церква ся обсягом невеличка, але дуже висока. На жаль, зазначає «Рада», місце для неї вибрано невдало — поміж великими архирейськими будинками, в середині двору — і через се вся краса фасаду церкви пропала.

— **Васіньський,** засуджений на 10 літ тяжкої вязниці, не втече так легко, як се єму вдало ся раз. Кару буде відсиджувати в Штайн, а звідтам скорше не виїде як за 10 літ.

— **Дрібні вісти.** Вінчане Ром. Куціля, укімч. богослова, з. п. Климентиною Сіакевичиною, буде 14. с. м. в Сернах, яворівського повіта. — Вінчане укімч. богослова Мих. Біласа з п. Зпновією Сьвінцицькою буде дня 16. с. м. в Убіні к. Задвіря. — В Похівці, бережанського п., згоріло кілька селянських загород, ваогни згинув 13-літній син Олексі Желенюка. — Віденські бактеріологи перевірили, що в інституті д-ра Люкша в Чернівцях заразив ся був персонал носатизною а не чумою. — П. Евген Давидяк родом з Гребенова дістав на львівськ. університеті степенє доктора прав. — В Солотвині утопив ся 15-літній Іван Якубець. — Грім убив оводі селянина з Чесвиці, Спиридона Топорчинського, який повертаючи з Бродів, сховав ся перед дощем під дерево.

Оповідки.

— **З перемискої єпархії.** Оо. Іван Мпшковський в Перегримці і Максиміліян Дуркот у Вільхівці іменовані тит. радниками єп. консисторії. — О. Макс. Дуркот у Вільхівці іменований дійсним деканом дуклянським і дістав крилошанські відзнаки. — О. Корнело Копистянський в Зиндрановій наділений крилошанськими відзнаками. — О. Іван Х. Дуркот в Новім селі увільнений на власне бажанє від обов'язків мушинського містодекана. — О. Вас. Антонич іменований сотрудником пароха в Топільниці з осідком в дочернім селі Недільна. — О. Стеф. Вітик установлений завідателем Бенькової Вишні. — О. Генр. Ільницький запрозентований на парохію Торчиничі. — Відпустку для покращення здоров'я дістали: Михайло Шатинський на 10 неділь, Лев Мадуський, Мих. Гандяк і Андр. Тимкевич на 8 неділь, Сер. Куновський на 7 неділь, Дан. Лепкий, Софрон Кульматицький, Ілар. Двудіт, Кир. Хотинецький, Евстахій Пелех і Ем. Константинович на 6 неділь, Волод. Лисяк і Теод. Савула на 4 неділі. — Правительство продовжило дотацію з релігійного фонду на оден рік для сотрудників в Бориславі, Команчи, Загір'ю, Красеняці, Плоскім, Сеньковій Воли і Яблінці нижній. — В пропозицію на парохії прийняті оо.: на Ждиню: Теодоз. Дуркот, Іван Дуркот, Гр. Максимович, Евг. Копистянський і Іван Рудавський; на Луку: Мих. Ніклович, Мих. Дацько, Іван Рудавський і Кар. Король; на Новосільці-Гнівош: Ал. Гоцький, Теод. Кусайло і Евг. Сембратович; на Брусно: Ал. Яців, Іван Федер, Ал. Гоцький, Мих. Посікіра, Іван Рудавський, Ром. Гуменюк і Йос. Горницький; на Грозьову: Сев. Ільницький; на Ричигів: Волод. Насальський, Ал. Яців, Брон. Давидович, Ник. Лопатяк, Гр. Максимович, Іван Гавасевич, Люд. Горницький, Іван Рудавський, Кар. Король і Пант. Скоморович; на Честині: Іван Лесак, Ад. Яців, Дим. Лях, Мим. Демцьо, Ал. Гоцький, Мих. Посікіра, Волод. Ольшанський і Іван Грабець; на Мигову: Ром. Гуменюк і Пав. Кыкта; на Россохи: Іван Шевчик, Волод. Венгринович, Петро Кияжинський, Ігн. Вислоцький; на Піддубці: Волод. Насальський, Іван Лесак; Теод. Крушинський, Волод. Папп, Іван Сенишин, Миросл. Лисяк, Мх. Карпак, Дим. Мальчук, Волод. Ольшанський і Евг. Сембратович

— О. Вас. Балко іменованій ординариятским шкільним комісарем для надзору науки релігії в народних школах деканата добромилського.
— О. Іван Наклович в Ниновичах увільнений від конкурсowego іспиту.

— **Іменованя.** Міністерство торгівлі іменува-ло старшими почтовими офіціалами отсих почт. офіціалів: Едв. Брудняка у Львові, Вл. Гловацкого в Коломій, Март. Романовского в Бродях, Стан. Фідерера в Тернополі, Ад. Розенштрауха в Станиславові, Брон. Березу у Львові, Вл. Небеского в Перемишлі, Ів. Комарницького у Львові, Фр. Мазерского в Коломій, Войт. Райского у Львові, Пінк. Мансберга і Ігн. Болоньского в Золочеві, Авр. Хармана у Льво-ві, Ант. Лопатиньского в Гусятині, Корнецкого в Раві рускій і П. Земана в Жовкві;— почто-вими офіціалами отсих асистентів: Мар. Сен-ка, Фр. Кульму, Март. Ляковского, Фр. Тай-хмана, Альф. Барова, Мих. Петецкого, Дюн. Гордиńskiego, Мих. Кобрива, Айз. Карніоля, Івана Радешевского, Ів. Длуготшевского, Григ. Гілічиньского, Чесл. Палечного і Вяч. Гюль-ского у Львові, Мойс. Фельдгорна, Сол. Жер-кля і Берн. Зігалья в Тернополі, Ів. Ружицко-го в Сяноці, Кар. Становского і Сав. Шенкер-чика в Станиславові, Льва Базюка в Кракові, Фр. Палуховского в Підволочисках і Вл. Ку-даса в Галичі.

— **Конкурс:** 1) на посаду начальника згля-дно помічника торговельного до склепу з ви-робами паперовими і галантерейними; 2) на посаду касиєрки до склепу і 3) практиканта. Від петентів вимагає ся ад 1) практики тор-говельної і кавції в квоті 500 К, ад 2) кавції в квоті 200 К, ад 3) укінчених двох клас шкіль середних або виділових. Касиєрка має відбу-ти одномісячну безплатну практику а практи-кант через шість місяців є безплатно. Платня після умови. Подання заосмотрені в свідодство хрещеня, шкільне і службове належить вно-сити до Дирекції „Сокільского Базару“ у Львові найдалше до 25. липця 1908. — *Това-риство „Сокільский Базар“ у Львові ул. Руска ч. 20.*

Наука, штука і література.

— **Хмари.** Музична накладня „Торбан“ у Львові видала яко 58. число пісню на оден голос в супроводі фортеп'яна п. з. „Хмари“ М. Вороного, композиция звисного музика д-ра Яр. Лопатиньского. Композиция визначає ся гарною мелодією і певно вйде до постійно-го репертуару наших солісток і солістів. Ціна випуска 60 сот.; набувати можна у всіх кни-гарнях.

Телеграми

з дня 10. липця.

Відень. На вчерашнім засіданю палати послів внесли інтерпеляції: пос. Петрицкий в справі поведеня суд. адюнкта в Калуші, До-рожиньского, пос. Будзиновский в справі над-ужити при громад. виборах в Семиківцях і п. Трильовский в справі невластивого поведеня зел. начальника руху в Кракові. Пос. Дні-стрянський поставив внески що до знесеня § 14. осн. зак. з 21. грудня 1867 і що до ре-візії цивільного кодексу.

Мелец. При доповняючій виборі посла до держ. ради з округу ч. 23. (на місце зреси-гнуваншого д-ра М. Бобжиньского) вибрано вчора послом Анто́на Гурского 2.380 голосами на 4.448 голосуючих.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і кагарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 9. с. м.: Роман Сулик, Во-лосів; Ростислава Лотоцка, Звенигород; Ми-хайло Палідвер, Залаве; Єлена і о. Николай Кравців, Оліїв; Константин Поліванов, Київ; Ольга Гартман, Вільно; о. Николай Осмілов-ский, Біла; о. Корнель Лотоцкий, Литвинів; др. М. Дише, Самбір; др. С. Райхман, Самбір; Филемон Тарнавский, Манаїв; Михайло Чач-ковский Товете; Григорий Гарасимчук, Броди; о. Евген Турула; Тереховля; Юліян Русин, Бо-лехів; Іванна Епштайн, Росія. — Полішено в комнатах „Нар. Гостинниця“: 1) пару зол. кульчиків в пуделочку, 2) акти юридичні.

„Пожар“

комегия в 1. акті з життя пожарного Сокільства, написав гр. Лев Лопатиньский.

„Пожар“ можна відограти не лише на сцені, але навіть під голим небом. Рескрипт ц. к. Намісництва з дозволом на виставу на-печатаний в брошурці. Ціна 1 примірника 50 сот., з поштовою оплатою 66 сот.; 3 при-мірники коштують 1 К, з почт. опл. 1 К 16 с. Замовляти в „Соколі“ у Львові, ул. Руска 20.

Штучні навози.

При суперфосфатах по 20 до 40 К опусту на вагоні і зворот коштів перевозу (фрахту) а при томасині по 15 К опусту на вагові офе-рує Спілка для господарства і торгівлі в Пе-ремишлі.

Морелі найкрасшої якості, щоденно сві-жо зривані з дерева, 5 клгр. ко-шик franco 3 К 80 с. Пересилка залізницею 4 кошиків 14 корон.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(8—12)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-руської фабрики Евгена Білін-ского в Збаражж.

З доходу сеї фабрики йде 35% на бу-дову перкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по св'ященниках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

Львівське бюро адресове

ул. Льва Санігу ч. 61.

Видавець „Показчика адресового“ у Львові п. Рудольф Шнігель, отворив з днем 1. червця „Львівське бюро адресове“ урядово затвердже-не, котре має на цілі достарчити інтересан-там замісцевим адреси осіб приватних, а та-кож фірм львівських за оплатою 30 сот. за адрес місцевий — а 1 К за адрес позамісце-вий. Належитість можна також прислати в мар-ках. Адреси провірює сейчас умисна особа і відсилає відвортною поштою. Перша та приватна такого рода інституция є уряджена на взір заграничних.

Поручає ся дешеве і совісне
Артистично ритівниче заведе
А. ЗІГМАН

— у Львові, ул. Сикстусна ч. 14. —
**Робітня металевих і кавчукових
печаток.**

Монограми, герби і всякі гравури — ви-віски ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіальних. (35—?)

Печатки металеві і кавчукові

для урядів парохіальних, громадских, читальнь, „Соколів“, „Січей“, зарядів шкіл ітд.
виконує як найліпше, чого доказом численні
признаня

Д. Вайс

артистична робітня ритівнича у Львові,
ул. Кароля Людвика ч. 29. (Пасаж Оранжа).
(8—?)

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна
купити:

- 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер.
- 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Працюйте і щадіть!

Товариство взаємного кредиту

„Дністер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою
у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуля-цією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 К 8 сот. від кожних 100 К позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, з 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в „Дністрі“.

З зисків уділив „Дністер“ на публичні до-бродійні цілі квоту 45.835 корон.

Вкладки	2,795.183 К.
Позички уділені	3,410.684 К.
Уділь членські	234.398 К.
Цінні папери	130.452 К.
Фонд резервовий і інші	43.842 К.
Льюкації	182.206 К.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Яшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск.	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Яшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломні	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим дру-ком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені +.

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Славянський зїзд в Празі.

(Δ) Сьогодні збирають ся в Празі учасники славянської конференції, котра по д. м. ініціаторів сего зїзду має бути почином нової доби в Славянщині. Слав'яни є доступні для всяких мрій і тому многі покладають великі надії на сей зїзд. Задля того годить ся в тій хвилі пригадати почини до сего зїзду. Почин вийшов від одеського професора Барзенка, котрому після погрому Росії на далекім Сході прийшла думка, устроїти славянський зїзд, довести тим способом до зближення Слав'ян і для ослабленої Росії витворити підпору в західній і полудневий Славянщині. На ту ціль слав'янських зїздів жертвував Барзенко 100.000 рублів. Спершу сю справу порушено в Росії і там звернено змагання до того, щоби приєднати для сеї думки Поляків, котрі доси вважали себе не Слав'янами а Поляками. Ся думка показала ся тим лекшою до осягнення, позаяк Поляки, гноблені Прусаками, глядять в боротьбі своїй союзників проти німецького живла. Поміж Москалями викликала гадка слав'янського зближення спершу велике одушевлення, але всякі понуки виявили ся при сій нагоді. Вправді говорено спершу лише про культурне зближення Слав'ян, про взаємність на полі культурного, просвітнього, наукового і народо-господарського розвитку, одначе побіч сего проявив ся в російській суспільності нахил до старого панславізму з відомим об'єднательним а виразно сказавши, обрусительним змаганєм. Перше одушевлення отже слав'янським братерством, яке виявило ся підчас переговорів між Москалями а Поляками в Петербурзі, почало остигати і здавало ся, що Поляки відскокують від сеї думки.

Переогодом однак вибрав ся генерал Владиміров до Праги, щоби для сеї гадки слав'янських зїздів, а головню для слав'янського зїзду, який сучасно з всеслав'янською виставою мав би відбутися в Росії, приєднати чеських слав'янофілів. Чехи, як відомо, раді всякій заяві зверненій проти німецького живла, отже в Празі найшов Владиміров податний ґрунт, а голова чеського клубу др. Крамарж устроїв в Відні подібну нараду слав'янських послів, як се було в Петербурзі між московськими а польськими депутатами. Уложено плян приготування зїзду в Празі, котрий мав би підготувати перший всеслав'янський зїзд в Росії і всеслав'янську виставу. Поїздка д-ра Крамаржа, д-ра

Грібара (ліберала-Славінця) і д-ра Глебовіцкого (галицького москвича) до Петербурга, бенкети з російськими правительственниками а навіть чорносотенцями в Петербурзі, бенкети у Варшаві — все те остає неперечно всім у живій тямі і тому не вважаємо потрібним сего повтартати.

Але годить ся се тут пригадати, що приготування комітет праского зїзду призначив для Русинів лише двох відпоручників, одного москвича, другого Українцем з тою виразною засторогою, що відпоручники українсько-русского народу не можуть виступити якo представники окремішного народу слав'янського, а лише під фірмою і спільно з представниками Москалів. Отся обставина, а відтак сфалшована до д-ра Глебовіцкого з Петербурга надіслана телеґрама, що відпоручники Москалів не прибули до Праги, колиб там виведено справу окремішности українського народу, відтрутили Русинів від участі в сїм зїзді.

Як звіщають з Відня, руский клуб відбув д. 9. с. м. нараду, на котрій відчитано різні письма надіслані в справі зїзду в Празі. Клуб ухвалив не брати участі в зїзді задлятого, позаяк і Українці з Росії не беруть в нїм участі, бо не можуть погодити ся з запереченєм народної самостійности і окремішности.

Відмовна ухвала запала також на засіданню словінського клубу що до участі в Празі. Словінський клуб висловив подяку за запросини але й жаль, що не може ними покористувати ся, бо устроєне зїзду вже з самого почину, о скільки розходило ся о представництво словінського народу, мало партийно-політичну закрутку. Але клуб повитає з щирою радістю реальні вислїди, які поведе ся зїздови осягнути в напрямі спільности інтересів слав'янських народів.

Таким отже способом на слав'янськїм зїзді не будуть заступлені ані Русини (бо др. Глебовіцкий et cons. віддурали ся сего імені), ані Словінці, а заміт, який зробив словінський клуб що до сего зїзду, є зовсім оправданий. Вправді при кожній нагоді зазначувано, що зїзд сей не має політичних цілей, лише культурне зближення і взаємність для просвітних, научних і народо-господарських змагань. Але в дійсности вже та сама обставина, що провід сего зїзду взяли в свої руки політичні личности др. Крамарж, др. Грібар, др. Глебовіцкий і інші, що із сторони Поляків галицьких презес «Ради Народової» (себ то перестроєного центрального виборчого комітету польського) Тадїй Ценьський скликавав нараду,

котра вибрала відпоручників до Праги, що з Росії, зпоміж Москалів і Поляків, вислано головню політичні личности — надає сему зїздови політичного вигляду. Тимто вже задля того можна вважати цілу справу наперед хибленою. Ми вже не оден раз висловлювали свій погляд, що взаємність і опізнанє слав'янських народів поміж собою для їх культурного і народо-господарського розвитку і поступу є вельми бажане і може мати важні і користні наслідки. Одначе, щоби се була справдешня взаємність, повинні слав'янські народи позбутися забавів старшования над слабшими або винародовлювання других народностей. Політичні змагання і боротьби стають отже головною перепорою такої культурної взаємности і зближення Слав'ян.

В краківськїм місячнику «Przegląd Słowiański» за липець висловив ґр. Дідушицкий п. з. «Hasło Neoslawizmu» вельми влучні погляди (він мав на думці головню взаємність між Москалями а Поляками, але mutatis mutandis можемо сї погляди приложити до польсько-русских взаємин). Щоби зближенє Слав'ян могло принести справдешні користи, пише він, треба старанно вистерігати ся всяких мрій і шовінізму. Розходить ся о те, щоби ніякий нарід не обиджував своїх суплемінників перехвалками і не накидав ся їм мнимою висшостю та вистерігав ся односторонного засліплення що до вартости творів слав'янського духа. Надаванє політичного характеру неославізму, впроваджуванє політичної агітації замість згідної і плодотворної праці, викривило би замір, ударемнило би єго виконанє і викликало би спори. Тому ся нова ідея не може спочивати в руках політичних клубів або союзів, але повинна бути поведена ученими, письменниками, економістами ітп., котрі не будуть мати на думці політичних сторонництв. Змаганє до зміни парламентарних або дипломатичних конфігурацій ударемнило би лише всяку роботу для осягнення слав'янської взаємности і зближення. Хто бажав би вчасно зірвати історичний овоч, причинив би ся до того, що він ніколи не доспіє. Так само хибним і шкідним був би давний панславізм, котрого метою було обрусенє Слав'ян. Неославізм має бути чимсь зовсім иншим; цілі єго не є політичні, а наколи зродить він політичні плоди, то они не будуть грізними передовсім для Австрії, а навпаки приготує добрі взаємини між Австрією а Росією. Неославізм повинен признати народну, традиційну і релігійну окремішність слав'янських народів, нікому нічого не

нагадувати, а пособляти цивілізаційному розвитку кожного слав. народу і промостити дорогу до обміни братніх поглядів і прислуг. Запрошують всіх Славян до спільного народного пиру. Але покривджений не витримає довго з кривдником і годі мріти про тривке співділяння хочби на виключно культурній ниві, як довго в Славянщині одні кривдять, а другі покривдені. Треба отже передовсім втворити такі відносини політичні, котрі би усунули всяку кривду, всяке гноблене слабших сильнішими, всяке старшование одних над другими.

Отакі гадки висловив гр. Дідушицький, головню маючи на оці взаємини між Москалями а Поляками в Росії. Не згадав однак ані словом про польско-руські взаємини, котрі також не є уладжені і стають також переповною силісної праці двох сусідніх народів в Галичині хочби виключно на культурній ниві. Згадує гр. Дідушицький про потребу признання свобод Мадярам, але не згадує слівцем про потребу признання свобод угорським невимовно гнобленим Славянам. Не доторкує ся також взаємин Українців і Москалів в Росії. Отже поки такі відносини не будуть поладжені, всякі зїзди не доведуть до ціли, а також праский зїзд скінчить ся шумними бенкетами і високопарними промовами, але реального хісна не принесе.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Пересилене парламентарне і політичне поки що повело ся бар. Бекови відрочити і досягнути порозуміння із сторонництвими, так що держ. рада до 17. с. м. може поладити деякі важні справи. Вчора подали ми за N. fr. Presse ті уступки, які зробило правительство Німцям, щоби їх спонукати до забрання своїх наглих внесень а тим промостити шлях до дневного порядку.

Відтак уложено мінімальну програму роботи, яка би мала бути поладжена а ся програма обнимає: 1) підвищення контингенту новобранців, в кр. обороні і відшкодоване для родин резервістів 2) пропону меліорацийну (підвищення сего фонду). 3) поправу плат низших категорій державної служби, 4) провізорию, що до горівчаного податку і 5) вибір делегації. Сю „малу програму“ мала би держ. рада поладити до п'ятниці. Вибір делегації мав би бути переведений на окремім вечірнім засіданню ві второк. Руский клуб домагає ся від польського кола двох місць для себе, а з буковинських послів визначено сим разом п. Василька. Однак польське коло признає лише одного делегата рускому клубови а крім того домагає ся, щоби руский клуб також віддав голоси на всіх тих польських делегатів, котрих поставити коло від себе.

Християнсько-сусп. сторонництво недоволене сим, що правительство висуває новий вибір делегації, позаяк тим способом президентура делегації випаде з рук христ. суспільників (тепер був президентом др. Фукс, котрий заняв був доволі яскраве становище супроти угорської делегації у військовій справі) а перейде на члена палати вельмож, котрий, по

думці правительства буде менше опорний супроти домагань угорської делегації.

Колиб посольська палата упорала ся з сею малою програмою, тоді ще призначеноб до поладоди їй пропону про самоходи, про податок домовий, про помноження віцепрезидентів і про верифікацію виборів. Однак можна сумнівати ся, чи сю останню справу, котра викликала би широку розправу кільканайцятидневну, схоче палата поладодити перед феріями.

Заграниця.

Російська дума мав бути сьогодні відрочена. Про закінчене сесії пише київська „Рада“ ось які замітки:

Кінчаєть ся перша сесія третьої держ. думи — перша сесія, яка й проходила й кінчаєть ся при нормальних обставинах. Цілком природно виникає питанє: щож зроблено за півроку „роботоспосібної“ діяльності?

Вже давно стало ся загально відомою й загально прийнятою істиною, що в Росії парламент повинен бути або демократичним — або єго зовсім не повинно бути. Отже, щоби довести своє право на істнуванє, третя дума повинна була скористуватись своїми, хоча й мізерними, але все-таки правами, аби зробити щось корисне за-для широких народних мас — селян та робітників. Щож зробила для них дума? Майже нічого. Яким сумним для самої думи сей сисновок не являє ся, а проте навіть єї прихильники мусять погодитись з сим. Майже нічого не зроблено для робітників. Земельне питанє ще й досі живим докором стоїть перед очима всього народу ще й досі „в бідного мужика очі ніколи не висихають від сліз“, як пише оден селянин у дуже наївному й дуже щирому листі до... нововременського Меньшикова (нічого сказати, знайшов, кому жаліти ся!). Не зроблено навіть того, що дума могла зробити між иншим, не гаючи часу на „зайві“ законопроекти. Так розглядаючи розпис переселенської управи, дума могла зобов'язати управу краще поставити доручену їй справу; се сама дума могла зробити, розглядаючи розписи міністерства хліборобства, харчового департаменту й інших інституцій, яким доручено дбати про добробит нашого селянства.

Проте, що зроблено для робітників, і говорити нічого, бо думська робітничая комісія, здаєть ся, й не збирала ся більше 8—10 раз за цілу сесію.

До сих заміток додамо від себе ще й се, що дума хоч довго радила над бюджетом міністерства просвіти, хоч там обговорювано справу народної мови в народних школах, не здобула ся на ухваленє домагань українських послів що до введення української мови в народних школах по Україні, а ще сумнійше, що в сій розправі ніхто з українських послів не забрав слова в тій справі.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В неділю: руско-кат.: Петра і Павла; римо-кат.: Іван Гв. — В понеділок: руско-кат.: Собор 12 Апост.; римо-кат.: Маргарити м. — Ві второк: руско-кат.: Косми і Дам.; римо-кат.: Бонав. Еп.

— Відповідь пос. о. Онишкевича на напасти п. Маркова. На засіданню палати послів дня 26. червня с. р. забрав голос пос. о. Онишкевич, щоби відповісти п. Маркови на єго грубі на-

пасти на наших Владик. Промова п. о. Онишкевича звучала: Висока палато! У своїй вчешній промові пос. др. Марков накинув ся на наших греко-кат. єпископів в Галичині, а іменно закинув їм, що Митрополит Шептицький не сповнив надій покладаних на него, та що греко-кат. Єпископ перемиский викинув за двері одного безличника. (Перериваня). Що пос. др. Марков не бачить покладаних надій на Митрополита Шептицького і на ставиславовського Єпископа, виходить з того, що они оба не сповнили надій Москалів. Митрополит Шептицький, потомок старої рускої, цляхоцької родини, хоч виховав ся в батьківськім домі польськім, однак для нашого культурного движення дуже багато причинив ся. А що до поведєня перемиского Єпископа супроти напрасного безличника, то кождий чоловік — а також єпископ має право в своїм домі відповідно поступити. Що до нечесної денунціяції на Єпископа Ортиньського в Америці, то уважаю низше мові чести полемізувати з послом др. Марковом. (Притакуваня). Я стверджую по правді, що нападєть пос. д-ра Маркова, бувшого сьвященника, не походить з релігійних і моральних але з політичних і національних мотивів. Понеже наші Єпископи не годять ся на руську програму але знані є яко українські патріоти, проте виставлені є на ненависть російської преси і російськї партії в Галичині, яку заступає др. Марков. (Признаня).

— З львівського університету. На львівськім університеті відбула ся передвчєра габілітація судії д-ра Володимира Вергановського на доцента цивільної процедури. Колегія професорів правничого відділу прийняла єго письменну працю і колькоквітом а в слід за тим допустила єго до габілітаційного викладу. Др. Вергановський викладав по руски на тему: „Ухиленє вироку з причин предвиджених в §. 496 уст. 2 цив. проц.“ а по викладі, якому прислухувала ся колегія професорів правничого відділу львівського університету, уділено єму одноголосно *veniam docendi*. Дотичну пропозицію вислано міністерству просвіти, а по затвердженню міністерством др. Вергановський розпочне з початком нового курсу рускі виклади з цивільної процедури.

— Буря в склянці води. На львівськім університеті відбуло ся вчєра в полудне віче студентів в справі проф. д-ра Макаревича, який при підписуванню фреквентаций висказав ся до студента, що поставив перед ним купку „index-ів“ словами: „я не знав, що на львівськім університеті находять ся подібні одиниці — поступаєть як штабак“. Проф. Макаревич прибув недавно з краківського університету і видно не знав „поведєнці“ з „index-ами“. По тих словах проф. Макаревич вийшов із сали і не хотів більше підписувати „фреквентаций“. Се єго поведєне обурило всю академічну молодіж, яка в дві години потім зібрала ся на віче і по довгій дискусії ухвалила отсю резолюцію: Віче студентів правн. відділу на львів. унів. дня 10. липця 1908. жадає: 1) щоби проф. Макаревич заявив, що дня 10. у знаній події не хотів обидіти присутних студентів і перепрошує їх тому, що уважають ся обидженими; 2) щоби проф. Макаревич перепросив обидженого товариша в присутности молодіжи; 3) зазначує, що поведєне проф. Макаревича супроти молодіжи не відноєдає університетским відносинам і заявляє, що если в тих справах не настане зміна, то молодіж витягне з того послідовність, до якої має право по університетській уставі; 4) завтра с. є 11. с. м. складає на руки сенату письменну жалобу на проф. Макаревича через вибрану до того комісію. Студенти надіють ся, що до нині буде справа поладжена і скликали на нині полудне продовженє вчєрашнього віча.

— Дотично статії. „Дбаймо про нашу молодіж.“ у вчєрашнім числі інформують нас, що перша руска жіноча гімназія під управою СС. Василянук у Львоні повстала заходами о. Спирідона Кархута, теперішнього директора тої гімназії і М. Володимирі Філевич, настоятельки монастиря. — У тій самій статії належить поправити похибку друкарську в II стов-

пці 9. стрічка з долини: „гімназії“ замість „семінарії“. На 2. стор. П. стовпець в 4. стр. в долини має бути „то“ замість „що“.

— **Міліон.** На ювілейній виставі в Празі стоїть велика скляна скриня виповнена до половини самими сотиками. Коли скриня буде повна, буде в ній кругло оден міліон корон. Сей фонд призначений на просвітні чеські цілі і нема ні одного чеського гостя на виставі, який би не дав на ту ціль своєї лепти. Гроші вкладає ся не просто до тої скляної скрині, бо она є замкнена, але до поставленої побіч скриньки. Що дня виймають гроші з меншої скриньки, міняють їх на сотики і вкладають до скляної скрині, якої зміст росте з кожним днем, бо лепти неодного гостя виносять не раз по кількадесять корон. Чехи дуже цікавлять ся сею складкою і справді можуть гордитись тим помислом.

— **Праский Sokol** — як доносить „Českoslov koresp.“ — закупив два сусідні дома за 144.000 К, щоби розширити свою сокільню. А наш львівський „Сокіл“, який має вже 403 філій, не може здобути ся на яку бодай маленьку каменичку і ледви зводить кінці до купи між першим одного а другого місяця. Але Чехи є свідомим народом. Що Чех — то Сокіл. А у нас ледви 300 членів має львівський „Сокіл“ і то переважно між академічною молодіжню. Старші Русини з малими виїмками не цікавлять ся сим товариством, а про справлене сокільського мундуру нічого й говорити. Можна лише потішати ся надією, що відносини змінять ся на ліпше.

— **Іспит зрілості** в учительській семінарії в Станиславові відбув ся під проводом кр. інспектора шк. п. Івана Матієва в днях від 11. мая до 13. червня. Свідомство зрілості дістали: 1. Флінта Ф. (з відзн.), 2. Дирів Дм. 3. Гіра Стефан (з відзн.), 4. Гуравський Людвик, 5. Глясман Копель, 6. Гуменюк Николай, 7. Гайдукевич Лаврентий, 8. Янів Іван (з відзн.), 9. Ясельський Кароль, 10. Ясинський Каз., 11. Кенещук Василь, 12. Кокорудз Антін, 13. Крижановський Александер, 14. Купка Йосиф (з відзн.), 15. Квятковский Юліан, 16. Лаврук Станислав, 17. Леґінь Антін, 18. Мазак Каз. 19. Навойський Маріян, 20. Невядомський Юліан, 21. Оцасек Бронислав, 22. Олевич Йосиф, 23. Олевич Мих., 24. Реговський Іван, 25. Самотька Петро, 26. Шрік Берль, 27. Семкович Леопольд (з відзн.), 28. Штевдіг М., Вільчинський Бронислав, 30. Штоф Альфред, 31. Візнер Антін, 32. Виноградник Дмитро, 33. Закшевський Антін, 35. Зборовський Іван. Поправку з одного предмету дістало 18 абітурєнтів. Репробовано 3. — **Екстерністи:** 1. Базалі Альдона, 2. Базалі Марія, 3. Боднар Ва. вара, 4. Донігевич Анна, 5. Фасцішевська Анна, 6. Гаїо Марія, 7. Грещук Евгения, 8. Гарґесгаймер Марія, 9. Яцковська Аделя, 10. Кіляр Владислава, 11. Кізюк Софія, 12. Коханська Марія, 13. Костоласка Павлина, 14. Кучма Марія, 15. Кванневська Ядв., 15. Липницька Марія, 17. Лойовська Петронеля, 18. Лукасевич Ольга, 19. Мор Фльора, 20. Обертас Стефанія, 21. Олесницька Леопольда, 22. Овчарівна Анеля, 23. Прокопович Марія, 24. Прокопчик Евгения, 25. Райх Естер, 26. Ровк Марія, 27. Зайле Стеф., 28. Сечковська Стан. Марія, 29. Штраусман Рахеля, 30. Струсевич Бронислава, 31. Шварц Антоніна (з відзн.), 32. Шварц Кароліна (з відзначенм), 33. Топольницька Ольга, 34. Ворона Марія, 35. Заячківська Олена. Поправку з одного предмету дістало 21 екстерніст. Репробовано 11.

Іспит зрілості екстерністів відбув ся під проводом емер. директора семінарії п. Тата Словеского в часі від 22. до 27. червня. Свідомство зрілості дістали: Хлібовицький Теодозий, Магновський Йосиф, Тарнавецький Володимир і Закшевський Николай. Поправку з одного предмету дістало 9 екстерністів. Репробовано 8.

— **По процесі Васіньського.** Васіньський зголосив лише відклик від виміру кари і просив радн. Берзона, аби міг відсидіти кару не у Львові, але в Станиславові, де яко некарнайшов би в вязниці занятє. Оборонець Васіньської цофнув зажалене неважності, а зголосив

відклик що до виміру кари. Адамський зголосив зажалене неважності і відобраз дальше заступство оборонцєви др. Солянському а передав его др. Кляфтенови. Усценський і Вальоха зголосили відклик що до виміру кари. Кноблєх прийняв 2-місячну вязницю і виїшов тимчасом за кавцією 150 К на волю. Тітель прийняв кару і просив, аби его замкнено в Штайн, де задля строгости вязниці час кари звичайно скорочуєсь. Шветліх і Готвальд прийняли засуд. Готвальд буде сидіти здаєсь лише 3 місяці, бо 9 місяців відсидів вже в слідчій арешті.

— **Число російських студентів за границю.** В минулім шкільнім році було на швейцарських університетах 2.458 російських студентів, у Франції 2.704, в Німеччині 4.496 студентів з Росії. Еміґрація студентів за границю має головну причину в тім, що число студентів на університетах в Росії є обмежене.

— **Проти газардової гри.** В Бельгії поборюють всіма способами газардову гру в карти, але як всюди так і там тяжко її викоринити. Клуби гри і касина тихцем плекають гру в карти, бо она приносить велитєнські доходи. Поліції вдало ся розбити кілька клубів, де grano в карти, але оден з них, клуб Маркета в Остенді, ріжними протекціями удержував ся до недавна. Як світло він стояв, свідчить обставина, що сей клуб виплачував своїм членам 80% річної дивіденди. Дня 4. с. м. поліція здобула ся на рішучий крок; внала до клубу і сконфіскувала поверх 300.000 франків, що лежали під руками гравців, а всіх до 80 гравців списала, аби потягнути їх до одвічальности.

— **Дрібні вісти.** Конкурс на посаду міського ветеринаря розписав магістрат в Янові коло Львова. Плата 1.200 К річно. Подана до 31. с. м. — В Баконьчицях наїхав товаровий поїзд з Хирова на резервову машину з двома возами так сильно, що кілька возів розторошило ся. З людей ніхто не покалічений. — П. Михайло Маріян Іларій Гладій, родом з Хоросткова, дістав на львівськїм університеті степенє доктора всіх лікарських наук. — В Триєсті появили ся підроблені 100-коронові банкноти. Пізнати їх по тім, що слово „hundert“ дещо замазане. — Висп до рілєвничої академії в Дублянах будуть тривати від 15. липця до 15. серпня.

Оповідки.

— **Завтрішний фестин „Сокола“** в двірськім парку в Збоїсках має зашєвнену погоду. Так бодай заповідає метеорологічна стация. На гостей зі Львова будуть ждати фіри коло жовківської роґачки. Хто йде пішки, зволить прилучити ся до гурту о 2³/₄ години в тім місці.

— **Філія „Руского тов-а педагогічного“** в Золочеві оголошує, що від 1. серпня с. р. отвирас у себе на протяг до 1. вересня приготєвляючий курс до вступних іспитів до І класи гімназійальної так з українською як і з польською викладовою мовою. Замісцеві найдуть приміщенє в бурєї філії тов-а „Просвіта“ в Золочеві. Удержанє враз з помешканєм і уділюванєм науки буде виносити 20 К. Зголошенє належить вносити до 25. липця с. р. на адресу проф. гімн. Михайла Галуциньського. За виділ: *Мих. Галуциньський*, голова.

— **Виділ тов-а „Руских Жінок“** в Станиславові оголошує отсим конкурє на прийняте панночок до бурєи тогож тов-а під слідуючими услївами: 1) кожда панночка мусить бути здорова, що ствердять лікарські оглядини з початком шкільного року; 2) батько або опікун має зложити письменну заяву, що буде платити точно з гори кожного місяця 25 К згідно умовлену належитість, крім того платити ся одноразово 5 К на інвентар і 1 К місячно на пранє; 3) до поданя долучити треба свідомство шкільне з послїдного року, метрику і свідомство убожєства; 4) кожда панночка прийнята має заосмотритись в слідуючі річи: ковдру, коцик і подушку, 4 простирала, 4 пошивки, 12 хусточок до носа, 4 кафтаники білі, 6 пар панчо, 2 гальки, 4 пари біля, 4 суконки гранатові, 2 зимові а 2 літні. З огляду на конєчність одностайности, просить ся, щоби

взагалі всі суконки, загортки і капелюхи були гранатові. Поданя просить ся вносити найдальше до 15. серпня с. р. на руки предсїдательки Антонії Кульчицької в Підпечарах п. п. Тисьменаця.

— **Конкурс:** 1) на посаду начальника згідно помічника торговельного до склепу з виробами паперовими і ґаллянтерійними; 2) на посаду касієрки до склепу і 3) практиканта Від петентів вимагає ся ад 1) практики торговельної і кавції в квоті 500 К, ад 2) кавції в квоті 200 К, ад 3) укінчених двох клас шкїл середних або виділових. Касієрка має відбути одномісячну безплатну практику а практикант через шість місяців є безплатно. Платня після умови. Поданя заосмотрені в свідомство хрєщення, шкільне і службове належить вносити до Дирекції „Сокільського Базару“ у Львові найдальше до 25. липця 1908. — *Товариство „Сокільський Базар“ у Львові ул. Руска ч. 20.*

— **Виділ тов-а „Руська Академічна Поміч“** звертає ся до української суспільности з просьбою, аби в справах лекцій і всяких бюрових занятє звертала ся до „комісії лекційно-інформаційної“ згаданого тов-а, котра старати ся буде поручити як найвідповіднійшого петєнша. Згадана комісія урядувє що дня між 11 — 1 год. в льокалі тов-а при ул. Зиблікевича ч. 3. За комісією лекційно-інформаційну: *Ів. Мельницький.*

Наука, штука і література.

— **Катальог українських видавництв.** „Рідний Край“ доносить, що українські видавництва мають що року видавати свої спільні катальогі. Незабаром має бути нарада всіх українських видавництв, де будуть вироблені умовини для всіх тих, що бажалиб містити оповістки про свої книжки в тих періодичних катальогах.

— **Конкурс на історію української літератури.** Видавництво „Український Учитель“ оповіщає конкурс на історію української літератури. Умови конкурєсу такі: 1) Рукопис має бути присланий не пізнійше 31. грудня 1909 року, на адресу: Полтава, Петровська площа, ч. 14, М. А. Дмитрієву. 2) Обсяг твору має бути 10 до 12 друкованих аркушів, рахуючи аркуш в 50 тисяч літер. 3) За працю, признану годящою до друку і найкращу з усіх присланих, видав. „Укр. Уч.“ дає 500 карб. і має право першого виданя книги. 4) Щоб розглянути рукопис, вид. „Укр. Уч.“ закличе журі з 3-х душ, — знавців укр. літератури й мови. 5) Про результати конкурєсу оповіщає в газетах не пізнійш половини 1910 року.

Разом з сим видавництво подає програму оповіщеної праці. — Автори можуть робити в тій програмі зміни й додатки, але з тією умовою, щоб: а) вся книга була не збіркою окремих нарисів, а одним цілим твором, що в хронологічному порядковї має показати розвиток українського письменства; (виклад по відділах літератури — поезія лірична, драма, повість т. п. не дозволяєть ся); б) щоб показано було національну основу й прикмети письменств, а також і впливи на його від сусідних письменств, в) щоб вияснено було і ідейні, і чисто літературні течії й напрямки в нашому письменстві; г) щоб вияснено було органічний звязок між старим письменством (до Котляревського) і новим (з Котляревського); д) щоб нове письменство (з Котляревського) розглянуто було в ширшому масштабї, ніж старе.

Мова викладу повинна бути чиста, народня і яко мога більше популярна.

Програма: Старе письменство. Християнствє і перші початки школи й письменства; аскетичність того письменства і неприхильність до народнього перекладу. Впливи народньої поезії і чужонародні. „Слово о полку Ігорєві“. Літопись. Історичні оповіданя й житія. Апокріфи. Паломництво. Стара повість. Вплив татарського нападу.

Поєднаня з Литвою і письменство литов-

Телеграми

з дня 11. липця.

Будапешт. Угорський сойм закінчив вчора наради і розпочав ферію.

Кольонія. Köln. Ztg. доносить з Берліна: Англія звернула ся до держав зі своєю програмою в справі реформи в Македонії. Предлога Англії, поставлена в порозуміню з Росією, опирає ся на отсих основах: Для Македонії має бути чим скорше утворена летна колюмна з 10. до 12.000 жовнірів в ціли знищення ворохобничих відділів. Командантом її має бути турецький офіцер іменований на предложенє баші султаном.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і караря — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 10. с. м.: Лука Дурдело, Радимно; Кирило Лех, Радехів; Николай Мазур, Синиця рекова; Модест Кузик, Радимно; о. Ксенофонт Сосенко, Конюхи; Володимир Войнаровский, Кулачківці; о. Микола Герасимович, Лешнів; Василь Бережник, Дворці; Кость Богачевський, Ісбрук; Павло Шпікуля, Копичинці.

На жнива!

СЕРПИ КОВАЛЬСЬКІ з череннями в дуже добрім виробі, власноручний виріб з найліпшої австрійської сталі, краєва форма з довготревалими дрібними зубцями, дуже стрі і наручні, легло перетинають збіже, що єго в руках мало чути, а люде не мучать ся в шниви; одним серпом можна жати кілька літ. Ціна за 1 серп 60 сотиків. Менше від 10 штук не виславсь а більше кілька хто хоче. На кожде замовленє прошу прислати 1 К задатку а відразу замовленє на переказі. Замовляти під адресом

Йосиф Заблоцкий,
варштан виробів серпів краєвих
в Роздолі (Галичина).

Ціхник машик до виробу гахівок цемехтових

з всякими потрібними поясненнями видала
СПІЛКА ДЛЯ ГОСПОДАРСТВА І ТОРГОВЛІ
в ПЕРЕМІШЛІ

і своїм відборцям вже розіслала. Хто єго ще не одержав най до нас напише, а вишлемо безплатно даром і оплатно. Разом з тим ціхником розіслали ми і ціхник пітучних навозів.
Дирекция.

Морелі найкрасшої якості, щоденно свіжо зривані з дерева, 5 клгр. кошик franco 3 K 80 с. Пересилка залізницею 4 кошиків 14 корон.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(9—12)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-руської фабрики Еггена Білінського в Збараж.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликую:

Свій до свого!

„Пожар“

комедия в 1. акті з життя пожарного
Сокільства,

написав гр. Лев Лопатихський.

„Пожар“ можна відіграти не лише на сцені, але навіть під голим небом. Рескрипт ц. к. Намісництва з дозволом на виставу напечатаний в брошурці. Ціна 1 примірника 50 сот., з поштовою оплатою 66 сот.; 3 примірники коштують 1 К, з почт. опл. 1 К 16 с. Замовляти в „Соколі“ у Львові, ул. Руска 20.

ФІРМА

ФІНКЕЛЬШТАЙН і ФЕЛЬ склад заліза і залізних товарів

Львів, ул. Сохійська ч. 26.

поручає свій багато заосмотрений склад
блях цинкових, чорних і мідяних до по-
кривання будинків і церков по фабричних
цінах, як також і всяких керничних при-
борів. (4—4)с.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечення будинків, всяких річий до-
машніх і господарських, збіжа і паші против
шкід від пожару.

Шкоди ліквідувє і виплачує „Дністер“ з
найбільшою скоростію. Опінка шкід відбу-
ває ся в присутності 2 господарів членів.
Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодо-
вань в сумі вісім і пів мільона корон.

Зиск по скінченні році звертає ся чле-
нам. Звороти за р. 1906 і 1907 виносилан по
10 при.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Ка-
са ощадности у Львові, Руска Шадниця в
Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при
уділюванню позички.

На житє можна обезпечати ся через
„Дністер“ в Краківській Товаристві.

Агенції „Дністра“ находять ся в кождім
місті і в многих селах; там, де єще не ро-
бить пний агент „Дністра“, можуть псь-
менні селяни старати ся о уділенє агенції.
До тепер заробили агенти 1,142,108 корон
провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	K 1,003.364—
„ резерви премій	„ 613.720—
„ спец. на звороти	„ 50.939—
„ на ріжницю курсів	„ 3.437—
„ резерви спеціальної	„ 35.000—
„ емерит. урядників	„ 218.364—
пний фонди заосмотрення	„ 40.000—

Разом сума K 1,964.824—

Селяне! асєнуруйте ся від шкід огневих!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновель	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновель	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломні	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любін	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10+
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновель	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновель	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломні	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	8:00	9:05	4:00	—	10:45
Любін	8:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35+
Янова	6:58	9:15	1:35+	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35+
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим дру-
ком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені +.

ського періоду. Поєднанє з Польщею, станови-
ще просьвіти у нас і там. Церковна унія. Брат-
ства, школи і друкарні. Літературна боротьба
проти унії й католицизму. „Пересторога“, Х.
Бронський, М. Смотрицкий, Шкільні книги.
Літописи, збірки прав і статутів. Повість. Пер-
ші інтермедії Я. Гаватовича.

Хмельницьина та її впливи. Літописі (са-
мовидєв, Величко й ин.). Віршова література
(релігійна, історична, про кохання), звязок між
нею й народньою поезією (думи кобзарські й
ин.) Релігійна й світська драма й вертеп.

Скасованє гетьманщини й Січі. Посту-
повна денационалізація школи й письменства.
Початок заборон укр. письменства. Сковорода.
Климентій Зіновійв. Течія народньої мови в
письменстві. Автори віршів — попередники
Котляревського.

Нове письменство. І. Котляревський, його
корні в минулому і вага для будучого. Впли-
ви від збірок нар. поезії (Цертелєв, Максимов-
вич, Лукасевич), впливи від укр. течії в поль-
ському та московському письменстві. Харків-
ський гурток письменників, їх журнали і аль-
манахи. (1816—1837). Гулак-Артемовський, Сре-
зневський, Метлинський, Макаровський, Корсун,
Гребінка, Квітка та його повісти — перші в
європейській літературі повісти з мужицького
життя.

Початок діяльності Шевченка, Куліша й
Костомарова. (1838—1840). „Кобзар“. Кирило-
Методієвське братство і катастрофа 1847 року.
Нові заходи з половини 50-их рр.; нові твори
Шевченка, книги Куліша, праці Костомарова,
Максимовича, Бодяньського. Нові письменники
(з 1857) і М. Вовчок, Л. Глібов, Д. Мордовець,
П. Кузьменко, Г. Барвінок та ин. „Основа“ і
„Чернигов. Листок“. (1861—1863) та їх спів-
робітники, окріче названих, Стороженко, Сви-
дницький, Кулик, Номис, Ковиський, Рудань-
ський. Книжки для народу. Напади на укр. „се-
паратизм“ і заборона 1863 р.

II. Літер. діяльність, під впливом заборо-
ни, переходить до Галичини. Її становище лі-
тературне й національне до Шашкевича.

Шашкевич, Вагилевич та Головацкий, та
їх альманахи (1837). 1848, перша газета „Зоря
галицька“, „собор учених“ і мертвота літера-
тур. руху до 1861 р. Його оживленє під впли-
вом конст. ладу й поезії Шевченка. Нові жур-
нали: „Вечерниця“, „Мета“ й ин. О. Федько-
вич. У сей час письменники з України рос.
переходять з своєю працею до Галичини. (Ку-
ліш, Ковиський, Г. Барвінок, Руданський), пра-
цюють там разом з Галичанами (Млака, Вах-
вянин, Климович, Заревич, Верхратський, Пар-
тицкий та ин.).

1866 р. в Австрії. Москвофільство. Наро-
довці, їх „Просьвіта“ і журнал „Правда“ (з
1867 р.) та його співробітники.

Тут починають свою діяльність Левиц-
кий, Нечуй, Старицкий, Драгоманов, Мирний—
їх праці. Київський гурт, „Юго-западный отдѣл
Географ. О—ва“, Драгоманов. Заборона 1876
року.

III. Діяльність Драгоманова за кордоном.
Вплив його на Галичан (Павлик, Франко). Де-
яке оживленє літ. діяльності в Галичині, —
література 80-х років. Запад літератур. ро-
боти на Україні рос. „Київ. Старина“.

Український театр та його діячі: Кропи-
вницький, Старицкий, Тобилевичі, Куліш і його
нова роль. Щоголев, О. Пчілка, Манжура, М.
Комаров та ин.

Десяності роки. Радикали й народовці в
Галичині і відгуки сього на Україні рос. Пра-
ці Драгоманова, Франко і його діяльність. Л.
Українка, В. Самійленко, Т. Зінківський, Б.
Грінченко, А. Кримський, П. Грабовський, Н.
Кобринська та ин. Молоді письменники: Сте-
фаник, Мартович, Кобилянська, Ефремов, Вин-
ниченко та ин. Наукове тов-о ім. Шевченка
і проф. М. Грушевський. Скасованє заборони
1876 р. і нова преса. — Голова видавництва
Гр. Шерстюк. Секретар видавництва М. Редька.